ಬ್ಯಾರಿ ಫೆಲೋಶಿಪ್ ಪ್ರಬಂಧಗಳು

(ಬ್ಯಾರಿ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ)

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರು

ಬಿ.ಎ. ಮೊಹಮ್ಮದ್ ಹನೀಫ್

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಕರ್ನಾಟಕ ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ

ಪ್ರೊ. ಬಿ.ಎಂ. ಇಚ್ಲಂಗೋಡು

ಕರ್ನಾಟಕ ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ

ಮೈಕಾಲ (ಮಂಗಳೂರು) – 575 001

(ಕನ್ನಡ – ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ)

ಬ್ಯಾರಿ ಫೆಲೋಶಿಪ್ ಪ್ರಬಂಧಗಳು
ಬ್ಯಾರಿ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರು
ಬಿ.ಎ. ಮೊಹಮ್ಮದ್ ಹನೀಫ್
ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಕರ್ನಾಟಕ ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ

ಪ್ರಕಾಶಕರು :
ಚಂದ್ರಹಾಸ ರೈ ಬಿ.
ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್, **ಕರ್ನಾಟಕ ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ**
ಪ್ರಿಸಿಡಿಯಂ ಕಮರ್ಶಿಯಲ್ ಕಾಂಪ್ಲೆಕ್ಸ್
ಅತ್ತಾವರ, ನಂದಿಗುಡ್ಡೆ ರಸ್ತೆ, ಮಂಗಳೂರು – 575 001
ದೂರವಾಣಿ : 0824–2412297, 4260038 ಮೊಬೈಲ್ : 9449842186
Email : bearyacademy@yahoo.in

ಕೃತಿಸ್ವಾಮ್ಯ : ಕರ್ನಾಟಕ ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ

Byari Fellowship Essays

Chief Editor
B.A. Mohammed Hanif
President, **Karnataka Beary Sahithya Academy**

Published by
Chandrahasa Rai B.
Registrar, **Karnataka Beary Sahithya Academy**
Presidium Commercial Complex
Attavara, Nandigudda Road, Mangaluru - 575 001
Tel. : 0824-2412297, 4260038 Mobile : 9449842186
Email : bearyacademy@yahoo.in

First Published	:	2017
©	:	Karnataka Beary Sahithya Academy
Copies	:	300
Paper used	:	80 gsm maplitho Size : Demy 1/8
Pages	:	x+534
Price	:	Rs. 200
Cover Design	:	**Kallur Nagesh**
Pages designed & Printed at	:	**Aakrithi Prints** Light House Hill Road Mangaluru - 575 001 Phone : 0824 2443002

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕ / ಅಧ್ಯಕ್ಷರೊ ಪಲಕ

ಕರ್ನಾಟಕ ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿರೊ ತರಪುಲ್ 2015–16 ಇಸವಿಲ್ ಸುರೂತೊ ಬ್ಯಾರಿ ಫೆಲೋಶಿಪ್ ಗೋಶನೆ ಆಕಿಟ್ಟ್ ಮೈಕಾಲ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿರೊ ಪದವಿ ಪಿನ್ನೆ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಜೊಗ್ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಕಲೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಜನಾಂಗ, ಚರಿತ್ರೆ, ಜನಪದ ಬಿಸಯತ್ತ್ಲ್ ಅಧ್ಯಯನ ಆಕಿಟ್ಟ್ ಪ್ರಬಂಧ ಎಲ್ದಿ ತರೊಗು ನಜ ತೆರಿಪಾಟಿಯ. ಈ ಬಿಸಯತ್ತ್ಲ್ ಪ್ರೊ। ಬಿ.ಯಂ. ಇಚ್ಲಂಗೋಡು ಈಯಾಲೊ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕ ರಾಯಿಟ್ಟ್ ನೇಮಕ ಆಕಿಯ. ಆಯ್ಕೆಯಾಯೊ ಆರ್ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಮಾರ್‌ಗ್ ಒರೊರುತರ್‌ಗ್ ರೂ.40,000/– ಪೊಲೆ ಫೆಲೋಶಿಪ್ ಗೌರವಧನ ಗೋಶನೆ ಆಕಿಯ. ಆರ್ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಮಾರ್ ಎಲ್ದಿಯೊ ಪ್ರಬಂದಜಲೆ ಇಪ್ಪ ಬೂಕು ರೂಪತ್ತ್ಲ್ ಪರ್ತ್ ಕೊಂಬ ನ್ನೊಂಟುಲ್ಲ.

ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆ, ಜನಾಂಗ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಸ್ಕೃತಿರೊ ಬಿಸಯತ್ತ್ಲ್ ಇನ್ನುಂ ಚಮ್ಮೆತ್ತೆ ಅದ್ಯಯನ ನಡನ್ನ್ಟ್ಟ್ಲೆ. ಮರ್‌ಹೂಮ್ ಡಾ। ವಹಾಬ್ ದೊಡ್ಡಮನೆ, ಮರ್‌ಹೂಮ್ ಡಾ। ಸುಶೀಲ ಪಿ ಉಪಾಧ್ಯಾಯ ಪಿನ್ನೆ ಪ್ರೊ। ಬಿ.ಯಂ. ಇಚ್ಲಂಗೋಡು ಇಜ ಚಮ್ಮೆ ಬಿಸಯ ಒಟ್ಟಾಕಿಟ್ಟ್ ಈ ಬಿಸಯತ್ತ್ಲ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿ ಪರ್ತ್‌ಕೊಮನ್ನ್‌ಡೆಂಗುಂ ಯಾರತ್ತೆ ಅದ್ಯಯನ ಸಾದ್ಯ ಆಯಿಟ್ಟಿಲ್ಲೆ. ಈ ಬಿಸಯತ್ತ್ಲ್ ಬಾಲಕ್ಕಾರ್–ಬಾಲಕಾರ್ತಿಮಾರೊ ಕಣ್ತೊರಪಾಟೊಗು ಪಿನ್ನೆ ಅಜ ಈ ಬಿಸಯತ್ತ್ಲ್ ತೊಡಜೊಲ್‌ಡೊ ಪೊಲೆ ಆಕೊಗು ಈ ಫೆಲೋಶಿಪ್ ಪ್ರಬಂದಜ ಕಂಡಿತಮಾಯಿಟ್ಟುಂ ಸಹಾಯ ಆವುಡು ಚೆಂತ್ ನಜ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಆಕ್‌ಡ.

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಜ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರೊ ಸಹಕಾರ ಎಡ್ತ್ಟ್ಟ್ ಪಿನ್ನೆ ಇತ್ತರೆತೋಲ್ ಪ್ರಕಟ ಆಯೊ ಗ್ರಂತಜಲೆ ಅದ್ಯಯನ ಆಕಿಟ್ಟ್ ಪ್ರಬಂದಜಲೆ ಎಲ್ದಿರಾರ್. ಅಜನಾಯಿಟ್ಟ್ ಈ ಬೂಕುರೊ ಅದ್ಯಯನ ಬೂಕು ಚೆಂತ್ ಎಡ್ಕೊಗಾಯಿಲ್ಲೆಂಗುಂ ಈ ಬೂಕು ಇನ್ನ್ ಮುನೋಲ್ತೆ ಅದ್ಯಯನತ್ತ್ಗ್ ಉಮೇದಾವುಡು ಚೆಲ್ಡೆ ನಿರೀಕ್ಷೆ ನಂಕುಂಡು.

ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆ, ಜನಾಂಗತ್ತೊ ಮೂಲ ಪಿನ್ನೆ ಇತಿಹಾಸತ್ತೆ ಬಿಸಯತ್ತ್ಲ್ ಚಮ್ಮೆ ಅಭಿಪ್ರಾ ಯ ಉಂಡು. ಈ ಬಿಸಯತ್ತ್ಲ್ ಇದ್ಲುಲ್ಲೊ ಪ್ರಬಂದತ್ತ್ಜಲ್ಲ್ ತೆರಿಪಾಟಿಯೊ ಬಿಸಯಮೇ ಅಕೇರಿಡದ್ ಚೆಂತ್ ಚೆಲ್ಲೊಗಾವುಲ್ಲೆ. ಮುನ್ನೊಲ್ಲ್ ಈ ಬಿಸಯತ್ತ್ಲ್ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಮಾರ್ ಪಿನ್ನೆ ಬಾಲಕ್ಕಾರ್ ಕರ್ನಾಟಕ, ಕೇರಳ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಪಿನ್ನೆ ತಮಿಳ್ನಾಡ್ ರಾಜ್ಯಜಲ್ಲ್ ಅಜನೆಮೇ ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ ಪಿನ್ನೆ ಗಲ್ಫ್ ರಾಷ್ಟ್ರಜಲ್ಲ್ ಅದ್ಯಯನ ಆಕಿಟ್ಟ್ ಅದ್ಯಯನಾತ್ಮಕ ಬೂಕು ಎಲ್ದೊಗು ಈ ಫೆಲೋಶಿಪ್ ಪ್ರಬಂದಜಲ್ಲ್ ಚಮ್ಮೆ ಬಿಸಯ ಉಂಡು. ಈ ತರಫುಲ್ ಮುನ್ನೊಲ್ ಪೋಯೆಂಗ್ ಬ್ಯಾರಿ ಆಂದೋಲನ ಇನ್ನತ್ತರೆ ಯಾರತ್ತ್ಲ್ ಬೆಲೆಚೆಲ್ ಕಂಡ್ಟ್ಟ್ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಗ್ ಲೋಗಮಾನ್ಯತೆ ಕಿಟ್ಟೊಗು ಸಹಕಾರಿಯಾವುಡು.

ಮೈಕಾಲ
4–8–2017

ಬಿ.ಎ. ಮುಹಮ್ಮದ್ ಹನೀಫ್
ಅಧ್ಯಕ್ಷ
ಕರ್ನಾಟಕ ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕ/ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಮಾತು

ಕರ್ನಾಟಕ ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಅಕಾಡೆಮಿ ವತಿಯಿಂದ 2015–16ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ಬಾರಿಗೆ 'ಬ್ಯಾರಿ ಫೆಲೋಶಿಪ್' ಘೋಷಿಸಿ, ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಪದವಿ ಹಾಗೂ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಕಲೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಜನಾಂಗ, ಚರಿತ್ರೆ, ಜನಪದ ಮುಂತಾದ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಭ್ಯಸಿಸಿ ಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ಮಂಡಿಸುವಂತೆ ಸೂಚಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿ ಬಿ.ಎಂ. ಇಚ್ಲಂಗೋಡುರವರನ್ನು ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರನ್ನಾಗಿ ನಿಯುಕ್ತಿಗೊಳಿಸ ಲಾಯಿತು. ಆಯ್ಕೆಯಾದ ಆರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ತಲಾ ರೂ. 40,000/– ಫೆಲೋಶಿಪ್ ಗೌರವ ಧನ ಘೋಷಿಸಲಾಯಿತು. ಅದರಂತೆ ಆರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಬ್ಯಾರಿ ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಗಳಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಿದ ಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ಪುಸ್ತಕ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಹೊರತರಲಾಗಿದೆ.

ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆ ಜನಾಂಗ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಇನ್ನೂ ವಿಸ್ತೃತ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆದಿಲ್ಲ. ದಿವಂಗತ ಡಾ. ವಹಾಬ್ ದೊಡ್ಡಮನೆ, ದಿವಂಗತ ಡಾ. ಸುಶೀಲ ಪಿ. ಉಪಾಧ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ಪ್ರೊ| ಬಿ.ಎಂ. ಇಚ್ಲಂಗೋಡುರವರು ಸಾಕಷ್ಟು ವಿಷಯ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮೂಲಕ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃಷಿ ಮಾಡಿದ್ದರೂ, ವಿಸ್ತೃತ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಯುವ ಸಮೂಹದ ಕಣ್ತೆರಸಲು ಮತ್ತು ಅವರು ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಈ ಫೆಲೋಶಿಪ್ ಪ್ರಬಂಧಗಳು ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಸಹಕಾರಿಯಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರ ಸಹಕಾರ ಪಡೆದು ಮತ್ತು ಈವರೆಗೆ ಪ್ರಕಟವಾದ ಹಲವು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಸಿಸಿ ಈ ಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ಮಂಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಪುಸ್ತಕ ಬ್ಯಾರಿ ಅಧ್ಯಯನ ಪುಸ್ತಕವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗದಿದ್ದರೂ, ಮುಂದಿನ ಅಧ್ಯಯನಗಳಿಗೆ ಪ್ರೇರೇಪಣಾ ಶಕ್ತಿಯಾಗಬಹುದು.

ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆ ಹಾಗೂ ಜನಾಂಗದ ಮೂಲ ಹಾಗೂ ಇತಿಹಾಸದ ಬಗ್ಗೆ ಹಲವು ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿದ್ದು, ಆ ಬಗ್ಗೆ ಈ ಪ್ರಬಂಧಗಳಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದ ವಿಷಯಗಳನ್ನೇ ಅಂತಿಮ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಮುಂದೆ ಈ ಬಗ್ಗೆ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಹಾಗೂ ಯುವಸಮೂಹ ಕರ್ನಾಟಕ, ಕೇರಳ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಹಾಗೂ ತಮಿಳುನಾಡು ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ, ಹಾಗೆಯೇ ಇಂಗ್ಲಂಡ್ ಹಾಗೂ ಗಲ್ಫ್ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸಿ ಅಧ್ಯಯನಾತ್ಮಕ ವರದಿ ಮಂಡಿಸಲು ಈ ಫೆಲೋಶಿಪ್ ಪ್ರಬಂಧಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ವಿಷಯಗಳಿವೆ. ಈ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯ ಪ್ರವೃತ್ತರಾದಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾರಿ ಆಂದೋಲನ ಇನ್ನಷ್ಟು ವಿಸ್ತೃತವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಗೆ ವಿಶ್ವಮಾನ್ಯತೆ ದೊರಕಿಸಿಕೊಡಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಮಂಗಳೂರು
4–8–2017

ಬಿ.ಎ. ಮುಹಮ್ಮದ್ ಹನೀಫ್
ಅಧ್ಯಕ್ಷರು
ಕರ್ನಾಟಕ ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ

ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರೊ ಪಲಕ

ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆ ಪಿನ್ನೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿರೊ ಬಿಸಯತ್ತ್‌ಲ್ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಮಾರ್‌ಲ್ ಉಮೇದ್ ಉಂಡಾಕೊಗು, ಉಮ್ಮಬಾಸೆಡೊ ಬಿಸಯತ್ತ್‌ಲ್ ಅಬಿಮಾನ ಬೆಲೆಪಾಟೊಗು ಕರ್ನಾಟಕ ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಫೆಲೋಶಿಫ್ ಯೋಜನೆಡೆ ಇಟ್ಟ್‌ತ್ತ್ ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಡೊ ಪದವಿ ಪಿನ್ನೆ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತ್ರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಜಲ್ಲ್ ಅರ್ಜಿ ಆಹ್ವಾನಿಚ್ಚಿಂತ್. ಅಜನೆ ಅದ್‌ಲ್ 8 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಜ ಮಾತ್ರ ಮುನೋಲ್ ಬನ್ನಾರ್. ಅಜಲ್ಲ್ ಜಂಡಾಲ್ ಮಾತ್ರ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಮಾರಾಯಿಟ್ಟಿನ್ನಾರ್. ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಈ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಎಲ್ತ್‌ಗಾರ್‌ಕ್ ಬೇನಾಯೊ ಮಾರ್ಗದರ್ಶ ಕೊಡ್ಯೊಗಾಯಿಟ್ಟ್ ಆ ಜವಾಬ್ದಾರಿಡೆ ನಕ್ಕ್ ವಹಿಸಿಂತ್.

9.5.2016ರಂಡ್ ಸುರೂತೊ ತರಬೇತಿ ಕ್ಲಾಸ್‌ಗ್ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಮಾರೆ ಬಿಲ್ಚಿಂತ್. ಅಜೊಗು ಸಂಶೋದನಾ ರೀತಿಲ್ ಪ್ರಬಂದ ಎಲ್ದ್‌ರೊ, ಮಾಹಿತಿ ಎಡ್ಕ್‌ರೊ, ರೂಪರೇಶೆ ತಯಾರಿ, ಆಕರಜಲೊ ಒಟ್ಟಾಕಲ್, ಪರಿಶೀಲನೆ ಉಪಯೋಗ ಕ್ರಮ ಇಜಂತೊ ಬಿಸಯತ್ತ್‌ಲ್ ವಿವರಣೆ ಕೊಡ್ತುತ್ತು. 7.8.2016ರಂಡ್ ಪಿನ್ನೊರ್ಕ ಅಜಲೆ ಬಿಲ್ಲಾಟಿತ್ತ್ ಅಜ ಎಲ್ದಿಯದ್‌ರೆ ಪರಿಶೀಲನೆ ಆಕಿತ್ತ್.

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಜ ಎಲ್ದಿ ತನ್ನೊ ಈ ಪ್ರಬಂದಜ ಇನ್ನು ನಲ್ಲೆ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಬರೊನ್ಸಾಯಿಟಿನ್ನೆಂಗುಂ ಪದವಿ ಮಟ್ಟತ್ತೊ ಮಕ್ಕಲೊ ಮಟ್ಟ್‌ಗ್ ಇದ್ ಪೂರಕ ಮೆಹನತ್ತ್ ಮಾತ್ರಮೇ ಚೊಂತು ಬಿಯಾರಿಕೊನಾವುಡು. ಈ ಪ್ರಬಂದ ಸಂಶೋದನಾ ಪ್ರಬಂದಜ ಅಲ್ಲ. ಸಾಮಾನ್ಯ ವರ್ಗತ್ತೆ ಪ್ರಬಂದ ಆಯಿಟ್ಟುಲ್ಲದ್ ಲಾಯಿಟ್ಟ್ ಈ ಪ್ರಬಂದಜ ಬಿಸಯಾದಾರಿತ ಅಲ್ಲ. ಇದ್ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಮಾರ್‌ಲ್ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಡೊ ಮೇಲೆ ಪಿರ್ಸ ಬೆಲೆಪಾಟ್‌ರೊ ಅವಕಾಶ ಚೆಂತ್ ಬಿಯಾರಿಕ್ಕ್‌ಡೆ. ಬಾಗವಹಿಸಿಯೊ ಎಲ್ಲಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಮಾರೆ ಅಬಿನಂದೆ ಆಕ್‌ಡೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಇನ್ನ್ ಬಂಡೊ ವರ್ಶಜಲ್ಲ್ ಇಜಂತೊ ಉಮೇದ್‌ರೊ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಜಲೆ ಮುನೋಲು ಕೊಂಪೊನುಂಟು ಆಸಿಕ್ಕ್‌ಡೆ.

ಮೈಕಾಲ
25.07.2017

ಪ್ರೊ. ಬಿ.ಎಂ. ಇಚ್ಲಂಗೋಡು
ಸಾಹಿತಿ ಪಿನ್ನೆ ಸಂಶೋಧಕ

ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರ ಮಾತು

ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಮೂಡಿಸಲು, ಮಾತೃಭಾಷಾಭಿಮಾನ ಬೆಳೆಸಲು ಕರ್ನಾಟಕ ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಫೆಲೋಶಿಪ್ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಪದವಿ ಮತ್ತು ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಂದ ಅರ್ಜಿ ಆಹ್ವಾನಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಅದರಂತೆ 8 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಮಾತ್ರ ಸ್ಪಂದಿಸಿದ್ದು ಅವರಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಯು ಈ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಲೇಖಕರಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡಿ ಉತ್ತಮ ಪ್ರಬಂಧಗಳು ಬರುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ನನಗೆ ವಹಿಸಿತ್ತು.

9.5.2016ರಂದು ಮೊದಲನೇ ತರಬೇತಿ ಕ್ಲಾಸಿಗೆ ಆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಆ ದಿನ ಸಂಶೋಧನಾ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಬಂಧ ತಯಾರಿಸುವ, ಮಾಹಿತಿ ಪಡೆಯುವ ವಿಧಾನ, ರೂಪುರೇಶೆ ತಯಾರಿ, ಆಕರಗಳ ಸಂಗ್ರಹ, ಪರಿಶೀಲನೆ ಮತ್ತು ಉಪಯೋಗ ಇತ್ಯಾದಿ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿಕೊಡಲಾಯಿತು. 7.8.2016ರಂದು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪರಿಶೀಲನೆ ನಡೆಸಲಾಯಿತು. ನಂತರ ಬ್ಯಾರಿ ಫೆಲೋಶಿಪ್ ಬಗ್ಗೆ ಹಲವು ತರಗತಿಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿ ಕೊಡಲಾಯಿತು. ಪರಿಶ್ರಮ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿತ್ತೆಂಬುದನ್ನು ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಅವರು ಮತ್ತಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವಂತೆ ಸೂಚಿಸಲಾಯಿತು.

ಈ ಪ್ರಬಂಧಗಳು ಇನ್ನೂ ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಮೂಡಿಬರಬೇಕಾಗಿತ್ತಾದರೂ ಇನ್ನೂ ಪದವಿಮಟ್ಟದಲ್ಲಿರುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಂದ ಇದೊಂದು ಪೂರಕ ಪ್ರಯತ್ನ ವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಬಹುದು. ಈ ಪ್ರಬಂಧಗಳು ಸಂಶೋಧನಾ ಪ್ರಬಂಧಗಳಲ್ಲ. ಸಾಮಾನ್ಯ ವರ್ಗದ ಪ್ರಬಂಧಗಳಾಗಿದ್ದು ವಿಷಯಾಧಾರಿತ ಗುಣಮಟ್ಟ ನಿರ್ಧರಿಸು ವಂತಿಲ್ಲ. ಇದು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷಾಭಿಮಾನ ಹುಟ್ಟಿಸುವ ಉತ್ತಮ ಅವಕಾಶವೆನ್ನಬಹುದು. ಭಾಗವಹಿಸಿದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ನಾನು ಅಭಿನಂದಿಸು ತ್ತೇನೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಯು ಮುಂಬರುವ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಲೆಂದು ಹಾರೈಸುತ್ತೇನೆ.

ಮಂಗಳೂರು
25.07.2017

ಪ್ರೊ. ಬಿ.ಎಂ. ಇಚ್ಲಂಗೋಡು
ಸಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧಕರು

ಬ್ಯಾರಿ ಫೆಲೋಶಿಪ್ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳ ವಿವರಗಳು

ಕ್ರ. ಸಂ	ಬ್ಯಾರಿ ಫೆಲೋಶಿಪ್ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳ ಹೆಸರು	ವಿಷಯ
1.	ಫಾತಿಮ ರುಫೀದ	ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷಾ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಆರಂಭ, ಪ್ರಾಚೀನತೆ, ಜಾನಪದ ಹಾಡುಗಳು, ಕತೆಗಳು, ಒಗಟುಗಳು, ಗಾದೆಗಳು, ಪ್ರಸ್ತುತ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳು ಮತ್ತು ಸವಾಲುಗಳು
2.	ಫಾಹಿಮ	ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಬಳಕೆ, ಉದ್ಯಮ–ವ್ಯವಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಭಾಷಾಬಳಕೆ–ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯ ಭವಿಷ್ಯ
3.	ಆಯಿಶಾ	ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆ; ಉಗಮ, ಪ್ರಾಚೀನತೆ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪ್ತಿ. (ಭಾಷಾ ಪ್ರಬೇಧ. ಬ್ಯಾರಿ ಲಿಪಿ ಮತ್ತು ಬಳಕೆಯೊಂದಿಗೆ)
4.	ಬದ್ರುದ್ದೀನ್	ಬ್ಯಾರಿ ಜನಾಂಗದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳು. ವ್ಯಾಪ್ತಿ, ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಧರ್ಮಗಳ ಪ್ರಭಾವ, ವೈವಿಧ್ಯತೆಗಳು, ಜನಾಂಗದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಕೊಡುಗೆ ಮತ್ತು ಭವಿಷ್ಯ, ಪೂರಕವಾದ ಅಂಶಗಳು
5.	ಸಲೀನಾ ಬಾನು	ಬ್ಯಾರಿ ಜನಾಂಗದ ಉಗಮ, ಚರಿತ್ರೆ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಬೆಳವಣಿಗೆ, ತುಳು, ಜೈನ ಮತ್ತಿತರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪ್ರಭಾವ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಭವಿಷ್ಯ
6.	ನಾಝಿಯ	ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷಾ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆ, ಜಾನಪದ ಕತೆಗಳು, ಹಾಡುಗಳು, ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳು, ಕತೆ, ಕಾದಂಬರಿ, ಕವನ, ನಾಟಕ, ಪ್ರಬಂಧ ಮತ್ತಿತರ ಪ್ರಾಕಾರಗಳು. ಸಿ.ಡಿ, ಕ್ಯಾಸೆಟ್, ಸಿನೆಮಾಗಳು, ಅವುಗಳ ಪ್ರಭಾವ, ಮುಂದಿನ ಭವಿಷ್ಯ

ಪುಟನೋಟ

1.	ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷಾ ಸಾಹಿತ್ಯತ್ತೊ ತೊಡಕ, ಪ್ರಾಚೀನತೆ, ಜಾನಪದ ಪಾಟ್‌ಜ, ಮಸಲೆಜ, ಎದ್‌ರ್‌ಮಸಲೆಜ, ಗಾದೆಜ, ಪಿನ್ನೆ ಇಪ್ಪತ್ತೊ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಜ, ಸವಾಲ್‌ಜ	**ಫಾತಿಮ ರುಫೀದ** ಬ್ಯಾರಿ : ಪುಟ 1 ಕನ್ನಡ : ಪುಟ 64
2.	ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಬಾಸೆ ಆಯಿಟ್ ಬ್ಯಾರಿ ಬಳಕೆ, ಬಾನಿಯ, ಕಚ್ಚೋಡತ್‌ಲ್ ಪಿನ್ನೆ ಸಾಹಿತ್ಯಲ್ ಬಾಸೆಡೆ ಬಳಕೆ–ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಡೆ ಭವಿಷ್ಯ	**ಫಾಹಿಮ** ಬ್ಯಾರಿ : ಪುಟ 145 ಕನ್ನಡ : ಪುಟ 182
3.	ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆ ಉಗಮ, ಪ್ರಾಚೀನತೆ, ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಪಿನ್ನೆ ಅಳವಡಿಕೆ	**ಆಯಿಶಾ** ಬ್ಯಾರಿ : ಪುಟ 222 ಕನ್ನಡ : ಪುಟ 243
4.	ಬ್ಯಾರಿ ಜನಾಂಗತ್ತೊ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಜ, ವ್ಯಾಪ್ತಿ, ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಧರ್ಮಜಲೊ ಪ್ರಭಾವ, ವೈವಿಧ್ಯತೆಜ, ಜನಾಂಗತ್ತೊ ಅಭಿವೃದ್ದಿಗ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿರೊ ಕೊಡುಗೆ ಪಿನ್ನೆ ಭವಿಷ್ಯತ್ತ್‌ಗ್, ಪೂರಕಮಾಯೊ ಅಂಶಜ	**ಬದ್ರುದ್ದೀನ್** ಬ್ಯಾರಿ : ಪುಟ 259 ಕನ್ನಡ : ಪುಟ 309
5.	ಬ್ಯಾರಿ ಜನಾಂಗತ್ತೊ ಉಗಮ, ಚರಿತ್ರೆ ಪಿನ್ನೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿರೊ ಬೆಳೆಚೆಲ್, ತುಳು, ಜೈನ ಇಜಂತೊ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪ್ರಭಾವ, ಸಂಸ್ಕೃತಿರೊ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಜ ಪಿನ್ನೆ ಭವಿಷ್ಯ	**ಸಲೀನ ಭಾನು** ಬ್ಯಾರಿ : ಪುಟ 359 ಕನ್ನಡ : ಪುಟ 431
6.	ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆ, ಸಾಹಿತ್ಯತ್ತೆ ಬೆಲೆಚಲ್, ಜಾನಪದ ಮಸಲೆಜ, ಪಾಟ್‌ಜ, ಸಾಹಿತ್ಯತ್ತೊ ಪ್ರಕಾರಜ ಪಿನ್ನೆ ಮಸಲೆ, ಕಾದಂಬರಿ, ಪಾಟ್, ನಾಟಕ, ಪ್ರಬಂಧ, ಸಿ.ಡಿ, ಕ್ಯಾಸೆಟ್, ಸಿನೆಮಜ ಪಿನ್ನೆ ಅದ್‌ರೊ ಪ್ರಬಾವ	**ನಾಝಿಯ** ಬ್ಯಾರಿ : ಪುಟ 497 ಕನ್ನಡ : ಪುಟ 521

ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷಾ ಸಾಹಿತ್ಯತ್ತೊ ತೊಡಕ, ಪ್ರಾಚೀನತೆ, ಜಾನಪದ ಪಾಟ್‌ಙ, ಮಸಲೆಙ, ಎದ್‌ರ್‌ಮಸಲೆಙ, ಗಾದೆಙ, ಪಿನ್ನೆ ಇಪ್ಪತ್ತೊ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಙ, ಸವಾಲ್‌ಙ

ಫಾತಿಮ ರುಫೀದ

ಬಿ.ಎ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿ

ಸ್ಕೂಲ್ ಆಫ್ ಸೋಷಿಯಲ್ ವರ್ಕ್, ಮೈಕಾಲ

ಅಧ್ಯಯನತ್ತೆ ಉದ್ದೇಶ ಪಿನ್ನೆ ವ್ಯಾಪ್ತಿ

ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆರೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪಿನ್ನೆ ಇತಿಹಾಸತ್ತೆ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿರೆದ್ ಈ ಅಧ್ಯಯನತ್ತೆ ಮುಖ್ಯಮಾಯ ಉದ್ದೇಶ ಆಯ್ತ್ ಇಕ್ಕ್ರ್. ಚೆನ್ನೆಂಗ್ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆ ಸಾಹಿತ್ಯತ್ಲ್ ಇನ್ನೆ ಪಂಡತ್ತೆ ಜಾನಪದ ಪಾಟ್ಜ ಪಿನ್ನ ಕತೆಜಲೆ ಬಗ್ಗೆ ಅಧ್ಯಯನ ಆಕ್ರೆದ್, ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆರೆ ಎದ್ರ್ ಮಸಲೆ ಪಿನ್ನೆ ಚೊಲ್ತುಜಲೆ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಆಕಿತ್ತ್ ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯತ್ತೆ ಇಪ್ಪತ್ತೆ ಸ್ಥಿತಿಗತಜಲೆ ಅರಿಡೆದ್ ಪಿನ್ನೆ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆರೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಎದುರಿಚ್ಯೋಂಟು ಉಲ್ಲೆ ಮುಖ್ಯಮಾಯ ಸವಾಲ್ಜಜಲೆ ಅರಿಡೆದ್.

ಈ ಅಧ್ಯಯನ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆ ಸಾಹಿತ್ಯತ್ತೆ ತೊಡಕ, ಪ್ರಾಚೀನತೆ, ಜಾನಪದ ಪಾಟ್ಜ, ಕತೆ, ಎದ್ರ್ ಮಸಲೆ, ಮಸಲೆ, ಚೊಲ್ತುಜ, ಪ್ರಸ್ತುತ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಜ ಪಿನ್ನೆ ಸವಾಲ್ಜಲೆ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿಡೆದ್ ಆಯಿತ್ತಿಕ್ಕ್ರ್. ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆರೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಂಪರೆಡೆ ತೆರಿಪಾಟ್ರೆ ಒರು ಚೆರಿಯೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಆಯಿತ್ತ್ಉಂಡು. ಈ ಸಂಶೋಧನೆ ಕಾಲಿ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಆಯಿತ್ತ್ ಆಕೊಗು ಸಾಧ್ಯ ಇಲ್ಲೆ. ಧಾರ್ಮಿಕ ವ್ಯಾಪ್ತಿರೆ ಅಡೆತಡೆಜ ಇಕ್ಕು.

ಅಧ್ಯಯನತ್ತೆ ವಿಧಿವಿಧಾನ ಪಿನ್ನೆ ಇತಿಮಿತಿಜ

1) ಪ್ರಾಥಮಿಕ ದತ್ತಾಂಶ:

ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಲೆರೆ ಮುಖಾಂತರ ಬಿಸಯತ್ತೆ ಕಂಡ್ ಪಿಡಿಕ್ರೆ.

2) ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ದತ್ತಾಂಶ:

ಸಂಶೋಧನೆಗ್ ಬೇನ್ಮಾಯೆ ಬಿಸಯತ್ತೆ ಬೂಕು, ಅಂಕಣ, ಅಧ್ಯಯನ ಪತ್ರಿಕೆ ಇಜನೆ ಕೊರಿಯ ಬೂಕ್ಡೆ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಆಕ್ರೆ.

ಅಧ್ಯಯನತ್ತೆ ಇತಿಮಿತಿಜ

ಈ ಅಧ್ಯಯನತ್ತೆ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಲ್ ಮಾತ್ರ ಆಕೊಗು ತೀರ್ಮಾನ ಆಕಿರೆ. ಸಂಗ್ರಹ ಆಕಿಯೆ ಕೊರಿಯ ಬಿಸಯ ತಪ್ಪಾಯಿಟ್ಟ್ ಇಕ್ಕೊಗುಂ ಮೆಯ್. ಅಧ್ಯಯನ ಕಾಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯತ್ತೆ ಬಿಸಯಜಲೆ ಮಾತ್ರ ಉಲ್ಲೇಖ ಆಕಿರ್. ಸಾಮಾಜಿಕ ಪಿನ್ನೆ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗತಿರೆ ಊಡೆ ಚೊನ್ನುಟ್ಲೆ. ಧಾರ್ಮಿಕ ಬಿಸಯತ್ತೆ ಚೌಕಟ್ರೆ

ಉಲ್ಗ ಅಧ್ಯಯನ ಉಂಡು ಆಕಿರೆ. ಧಾರ್ಮಿಕ ಪಕ್ಷಪಾತತ್ತೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೂಲೊಗುಂ ಮೈ.

ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯತ್ತೆ ತೊಡಕ ಪಿನ್ನೆ ಪ್ರಾಚೀನತೆ

ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆರೆ ಸಾಹಿತ್ಯತ್ತ್‌ಗ್ ಸುಮಾರ್ ವರ್ಷತ್ತೆ ಇತಿಹಾಸ ಉಂಡು. ಅಂದಾಜ್‌ಗ್ ಚೊಲ್ಡೇಂಟ್ ಆಯೆಂಗ್ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆರೆ ಇತಿಹಾಸತ್ತ್‌ಗ್ ಸುಮಾರ್ 3000 ವರ್ಷತ್ತೆ ಇತಿಹಾಸ ಇಂತ್‌ಂಟ್ ಸಂಶೋಧನೆ ಆಕ್‌ರಜಲೆ ಒರು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಇತ್ತರೆಮೇ ವರ್ಷತ್ತೆ ಇತಿಹಾಸ ಇಂತ್‌ಂಟ್ ಚೊಲ್ಲೊಗ್ ಸಾಧ್ಯ ಇಲ್ಲ. ಇದ್‌ರೆ ಬಿಸಯತ್ತ್‌ಲ್ ಇನ್ನುಂ ಸಂಶೋಧನೆ ನ್ಡನ್ನೋಂಟು ಉಂಡು.

ಪಲಕ ಪಿನ್ನೆ ಪಲಕ ಪರಯಿರೋಂಡೆ ನಡುಲು ಒರು ವಿಶೇಷ ಪಲಕ ಸಂಪತ್ತ್‌ರೆ ಜೋಡಣೆ ಉಂಡಾಯಿಟ್ಟ್ ನೇರಾಯೆ ನೆಲೆಲ್ ಅಲ್ಲೆಂಗ್ ಬಿಯಾರತ್ತೆ ನೆಲೆಲ್ ಎಲ್ತ್‌ರೆ ರೂಪತ್ತ್‌ಗ್ ಬಂಡೆದೇ ಸಾಹಿತ್ಯ.

ಒರು ಕಿಡಾವು ಪಲಕ ಪರಯೊನುಗು ತೊಡಜುಂಬೊಮೇ ಆ ಕಿಡಾವುಲ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಟ ಆವುರು ಚೊನ್ನೆಂಗ್ ಪಲಕ ಎಪ್ಪ ತೊಡಜಿತ್ತಾ ಅಂಡ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ತೊಡಜಿರ್. ಒರು ಕಿಡಾವುರೆ ಕೈಲ್ ಒರು ಬಸ್ತ್ ಕೊಡ್ತೆಂಗ್ ಆ ಕಿಡಾವು ಅದ್‌ರೆ ಕಡಿಕ್‌ರ್, ಕೊಟ್ಟುರು, ಒಡಕ್‌ರ್. ಅದ್‌ರೆಕೈಲೆ ಬಲ್ಚಿಡ್ತೆಂಗ್ ಅದ್‌ಗಾಯಿಟ್ಟ್ ಕೇಟ್‌ಟ್ಟ್ ಬುಲ್ಲು ಇಡ್ರ್. ಆ ಕಿಡಾವುಗು ಅಜನೆಲ್ಲ ಆಕೊನ್ಗುಂಟುಲ್ಲೆ ಉಲ್ಗತ್ತೆ ಪ್ರೇರಣೆ ಎಜನೆ ಕಿಟ್ಟಿತ್ತ್? ಅದೊರು ಗುಟ್ಟು. ಚೊನ್ನೆಂಗ್ ಪಲಕ ಪರೈಡೆ ಮುನ್ನೋಲೇ ಆ ಕಿಡಾವು ಈ ಪ್ರಕೃತಿರೊಟ್ಟಿಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸ್‌ರ್. ಪರ್ತ್‌ರೆ ದುನಿಯಾವುಗುಂ, ಉಲ್ಗತ್ತೆ ಬುದ್ಧಿಗುಂ ನಡುಲ್ ನಡಕ್‌ರೆ ಉರ್ದುಪಿಡಿಲ್ ಗೆಂದಿಟ್ಟ್ ಬಂಡೆದೆ ಸಾಹಿತ್ಯ.

ಸಾಹಿತ್ಯ ಚೊನ್ನೆಂಗ್ 'ಒಟ್ಟಿಗೆ ಇಕ್ಕ್‌ರೆ'ಂಟ್ ಚೊಲ್ಲುರೆ ಅರ್ಥತ್ತೆ ನಜಲೆ ಭಾಷಾ ಪಂಡಿತಮ್ಮಾರ್ ಕೊಡ್ತುರಾರ್. ಸಾಹಿತ್ಯ ಚೊಮ್ಮೆ ಬಿಸಯ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಉಲ್ಲೆ ಒರು ಕೂಟ. ಅದ್‌ಲ್ ವಿಜ್ಞಾನ, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ, ಧರ್ಮ ನೀತಿ, ಪಾಟ್ ಕೃಷಿ, ವಾಣಿಜ್ಯ, ಕಾನೂನು, ಚರಿತ್ರೆ ಎಲ್ಲತೆಯುಂ ತೆಲ್ಲ್ ತೆಲ್ಲ್ ಉಪಯೋಗ ಆಕೊನಾವುರು. ಈ ಬಿಸಯತ್ತೆ ಎಲ್ಲಂ ಬೋಧಪ್ರದವುಂ. ಜನಪ್ರಿಯವುಂ, ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿಯುಂ ಆಕೊನೂಂಟಾಯೆಂಗ್ ರೋಚಕತ್ವತ್ತ್‌ಗುಂ ಮನೋರಂಜನೆಗುಂ ಒತ್ತು ಕೊಡುಕೊನಾವುರು. ರೋಚಕತ್ವ ಬಿಯಾರತ್ತೆ ನೆಲೆಲ್ ಬೆಲ್ಚತ್ತ್‌ಗ್ ಬಂಡ್. ಇಜನೆ ಬೇರೆ ಬಿಯಾರತ್ತ್‌ಲ್ ಕೂಡಿಟ್ಟ್ ರೋಚಕ ಆಯಿಟ್ಟುಂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಬಿಸಯತ್ತ್ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಲ್ ಕೂಡಿಟ್ಟ್ ರೋಚಕ ಆಯಿಟ್ಟುಂ, ಬೇರೆ

ಬೇರೆ ಬಿಸಲಯತ್ತ್ ಪ್ರತಿ ಪಾದನೆಲ್ ಕೂಡಿಟ್ಟ್ ಬೋಧಪ್ರದವುಂ ಆಯಿಟ್ಟಿಕ್ಕೆರೆ ಗ್ರಂಥತ್ತೆ 'ಸಾಹಿತ್ಯ' ಅಂಟ್ ಚೊಲ್ಲೊಗಾವುರು.

ಬ್ಯಾರಿ ಪಿನ್ನೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಒರು ಸಂಕೀರ್ಣ ಬಿಸಯಯಾಟ್ಟಿಕ್ಕೆರ್ ಎಂದೆ ಚೊನ್ನೆಂಗ್, ಅದ್ ಮನಿಷ್ಯಗ್ ಸಂಬಂಧ ಪಟ್ಟ್ರ್. ಮನಿಷ್ಯಮೇ ಒರು ಸಂಕೀರ್ಣ ಜೀವಿಯಾಯಿಟ್ಟಿಕ್ಕೆರ್. ಬಾಸೆ ಪಿನ್ನೆ ಸಾಹಿತ್ಯತ್ತೆ ನಡುರೆ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧ ಎತ್ರೆ ಸಂಕೀರ್ಣ ಚೊನ್ನೆಂಗ್, ಎಲ್ತುಂ ಓತುಂ, ತೆರಿಯಾತವುನುಗುಂ ಬಾಸೆ ಸಾಹಿತ್ಯತ್ತ್ಲ್ ಪಿಡಿತ ಇಕ್ಕೆರೆ ಸಾಧ್ಯತೆ ಉಂಡು. ಮನಿಷ್ಯರೆ ಜೀವನತ್ತ್ಗ್ ಓತುಂ, ಎಲ್ತುಂ, ಬಾಸೆ, ಸಾಹಿತ್ಯವುಂ ಅನಿವಾರ್ಯ.

ಒರು ಸಾಹಿತ್ಯ ಮೂನು ಬಟ್ಟ ಉಂಡಾವುರು. ಒರ್ಕ ಸಾಹಿತಿರೆ ಕೈಲ್, ಜಂಡಾಮದ್ ಓದ್ರೋಂಡೆ ತಲೆಲ್, ಮೂನಾಮದ್ ಕೇಕ್ರಜಲೆ ತಲೆಲ್, ಒಟ್ರಾಸಿ ಮನಿಸಲೆ ಜೀವನತ್ತೆ ಮೇಲ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚಮ್ಮೆ ತರತ್ತ್ಲ್ ತಂಡೆ ಪ್ರಭಾವ ಆಕಿಯೋಂಟುಂಡು.

ಸಾಹಿತ್ಯ ಚೊನ್ನೆಲ್ ಪಿನ್ನೆ ಅದ್ಲ್ ಲಿಖಿತ, ಅಲಿಖಿತ, ಮುದ್ರಿತ ಇಜನೆ ಕೊರ್ಯ ಬಗೆಲ್ ನಜೊಗ್ ಅದ್ರೆ ಕಾನೊಗಾವುರು. ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಲ್ ಚೊಮ್ಮೆ ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಇಂತ್. ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆರೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕಾಲಿ ಮೌಕಿಕ ಆಯೆ ಕಾರಣ ಅದ್ರೆ ಎಲ್ದಿರೆ ಆರ್ ಚೊಲ್ಡೆ ವಿವರ ಇನ್ನೂಂ ಇಲ್ಲೆ. ಉಮ್ಮ ಬಾಸೆ ಬ್ಯಾರಿ ಆಯ್ತ್ ಇನ್ನೆಂಗುಂ ಬ್ಯಾರಿಜಲ್ ಇನ್ನೆ ಪಡಿಪುರೆ ಕೊರತೆ, ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಗ್ ಲಿಪಿ ಇಲ್ಲಂಟ್ ಆಯೆದುಂ ಇದ್ಕ್ ಒರು ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ ಆಯಿರ್. ಇಜನೆ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಇಕ್ಕುಂಬೊ ಬ್ಯಾರಿ ಕವಿಮಾರ್, ಲೇಖಕಮಾರ್ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆರೆ ಕತೆ, ಕವನ ಕಾದಂಬರಿಡೆ ಕನ್ನಡತ್ತ್ಲೇ ಎಲ್ಲೋಗು ಸುರು ಆಕಿಯಾರ್ ಇದ್ರೆ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆರೆ ಸಾಹಿತ್ಯತ್ತೆ ಒರು ಚೆರಿಯೆ ತೊಡಕಾಂಟ್ ಚೊಲ್ಲ.

ಸೃಜನಶೀಲ ಎಲ್ತ್ಗಾರಾಯೇ ಬಿ.ಎಂ. ಇದ್ದಿನಬ್ಬ, ಬಿ.ಎಂ. ಇಚ್ಲಂಗೋಡು, ಅಹ್ಮದ್ ನೂರಿ, ಬೆಂಗಳೂರು, ಡಾ। ವಹಾಬ್ ದೊಡ್ಡಮನೆ, ಡಾ। ಸುಶೀಲಾ ಪಿ. ಉಪಾಧ್ಯಾಯ, ಇಜಂತೆ ಹಿರಿಯ ಸಾಹಿತಿಮಾರೆ ಪ್ರಯತ್ನತ್ತ್ಲ್ ಇಂಡ್ ನಜೋಗು ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಲ್ ಶೀಮಂತಮಾಯ ಜಾನಪದ ಪಾಟ್ಜ್ಜ, ಮಸಲೆ, ಎದ್ರ್ ಮಸಲೆ ಉಂಡು ಚೊಂತು ಗೊಂತಾಯೊ ಬಂತ್.

ಇಪ್ಪ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಲ್ ಕವನ, ಕಾದಂಬರಿ, ನಾಟಕ ಇಜಂತೆ ರೂಪತ್ತ್ಲ್ ಬೆಳವಣಿಗೆಡೆ ಕೃಸಿ ಆಕಿಯೋಂಟುಲ್ಲೆ ಬೇನ್ ಮಾಯತ್ತರೆ ಆಲ್ಮಾರ್ ಉಲ್ಲಾರ್. ಇಬ್ರಾಹೀಂ ತಣ್ಣೀರುಬಾವಿ, ಮುಹಮ್ಮದ್ ಕುಳಾಯಿ, ಅಬ್ದುಲ್ ರಹೀಂ

ಟೀಕೆ,ಹಂಝು ಮಲಾರ್, ಅಹ್ಮದ್ ಅನ್ವರ್, ಪಕ್ರುದ್ದೀನ್ ಇರುವೈಲ್, ಮುಹಮ್ಮದ್ ಬಡ್ಡೂರು, ಯು.ಎ. ಕಾಸಿಂ ಉಳ್ಳಾಲ, ಬಿ.ಎ. ಮುಹಮ್ಮದ್ ಆಲಿ, ಶರೀಫ್ ನಿರ್ಮುಂಜೆ, ಕೆ.ಪಿ. ಎ. ಖಾದರ್ ಕುತ್ತೆತ್ತೂರು, ಬಿ.ಎ. ಸಂಶುದ್ದೀನ್ ಮಡಿಕೇರಿ, ಕೆ.ಎಂ. ಶರೀಫ್ ಮಿತ್ತಬೈಲ್, ಬಿ.ಎಂ. ಹನೀಫ್, ಅಬ್ದುಲ್ ರಹಿಮಾನ್ ಕುತ್ತೆತ್ತೂರು, ಇಸ್ಮತ್ ಫಜೀರ್, ಹುಸೇನ್ ಕಾಟಿಪಳ್ಳ, ಅಶ್ರಫ್ ಅಪೋಲೋ ಅಲ್ಲಾಂಟ್ ಬ್ಯಾರಿ ಸಹೋದರಿಮಾರಯೆ ಯು.ಕೆ. ಆಯಿಷಾ, ಜೊಹರಾ ಅಬ್ಬಾಸ್, ಆಯಿಷಾ ಪೆರ್ಲ, ಮರಿಯಂ ಇಸ್ಮಾಯಿಲ್ ಸಾಹಿತ್ಯತ್ತ್ಲ್ ಉಲ್ಲೆ ಆಸಕ್ತಿ ಪಿನ್ನೆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯತ್ತೆ ಕಾಟಿಯೋ ಉಲ್ಲಾರ್.

ಜಾನಪದ ಪಾಟ್‌ಜ

ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಲ್ ಆಯಿರ ಕನಕ್ಕ್‌ಲ್ ಜಾನಪದ ಪಾಟ್‌ಜ ಇಂತ್. ಅದ್ ಎಲ್ಲಾ ಇಪ್ಪ ಮಾಞಿ ಪೋಯಿರ್. ಪಂಡ್ ಬ್ಯಾರಿ ಪೆನ್ನಿಜ, ಅನಿಜ, ಮಕ್ಕ ಎಲ್ಲಾರುಂ ಜಾನಪದ ಪಾಟ್ ಪಾಡಿಯೊ ಇನ್ನಾರ್. ಮೈಲಾಂಜೆ ಪಾಟ್, ಮಂಜಿಲ ಪಾಟ್, ಚಮಯಿ ಪಾಟ್, ಅಪತ್ತೆ ಮಂಜಿಲ ಪಾಟ್, ಸುನ್ನತ್ ಮಂಜಿಲ ಪಾಟ್, ಮೈಲಾಂಜಿ ಪಾಟ್, ಮಕ್ಕಲೆ ಒರಕ್ಕುಂಬೊ ಪಾಡ್‌ರೆ ಪಾಟ್, ಬೋಬ ಬೆಲಮಮಾರ್ ಸಂಬೋಧನೆ ಆಕ್‌ರೆ ಪಾಟ್, ಪಿಜ್ಜ–ಪಿಜ್ಜಿಜಲೆ ತಮಾಸೆ ಆಕ್‌ರೆ ಪಾಟ್, ಮಾಮಿ ಮರ್‌ಮೋನುಗ್ ಪಾಡ್‌ರೆ ಪಾಟ್, ಮಕ್ಕ ಕಲಿಕೊಂಬೊ ಪಾಡ್‌ರೆ ಪಾಟ್ ಇಜನೆ ಕೊರಿಯ ಬ್ಯಾರಿ ಜಾನಪದ ಪಾಟ್‌ಜ ಇಂತ್. ಇಂಡ್ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಪಾಟ್‌ಜ ಮಾಞ ಪೋಯಿರ್.

ಮಕ್ಕ ಕಲಿಕೊಂಬೊ ಪಾಡ್‌ರೆ ಪಾಟ್

1. ಅರ್‌ಪೆಂ ತಿರ್‌ಪೆಂ ತೋರೆಗ್ ಮಂಜಿಲ
   ಬಾಲಿಪಂ ಪಲ್ಲಿಲ್ ಬಾಂಗ್ ಕೊಡುಕುಂಬೊ
   ಎಂದುಪ್ಪು?.....ಮುರಿಕಿಪ್ಪು
   ಮುರ್ಕಿ ಚರ್ಕಿ ಎನ್ನೆ ಕುಡ್ಜಿ
   ಕಾಲ ಕೈಯಾ ಒನ್ನಾ ಜಂಡಾ ಕೊತ್ತಿ ಮಡಕಟ್ಟೆ.
2. ಚಾಯಿ ಪಕ್ಕಿ ಪಾರ್
   ಅಜ್ಜಿ ಚೊನ್ನೆ ಚಕ್ಕೆ ತರೊನೂಲ.....

3. ಪಾರ್ ಪಕ್ಕಿ ಪಾರ್
ಕುದುರೆಡೆ ಮೇಲ್ ಪಾರ್

4. ಅವುಲಿಯ ಸ್ಯಾಬಾಕ ಜವುಲಿ ಎಡ್ತ್
ಬಂಟ್ವಾಳ ಪೇಂಟೆಲ್ ತಂಬಡ್ಚಿತ್ತ್...

5. ತಬಲಕ್ಕ್ ತಿಂತ್, ತನ್ನಿ ಕುಡಿಚ್ಚಿ
ಅಲ್ಲಾ..... ನಕ್ಕೊರು ನೋಂಬು ತಾ

4. ಅವುಲಿಯ ಸ್ಯಾಬಾಕ ಜವುಲಿ ಎಡ್ತ್
ಬಂಟ್ವಾಳ ಪೇಂಟೆಲ್ ತಂಬಡ್ಚಿತ್ತ್...

5. ತಬಲಕ್ಕ್ ತಿಂತ್, ತನ್ನಿ ಕುಡಿಚ್ಚಿ
ಅಲ್ಲಾ..... ನಕ್ಕೊರು ನೋಂಬು ತಾ

6. ಕಾ.. ಕಾ.. ಕಾಕಚ್ಚಿ
ಕೂ ಕೂ ಕೂಯಿವುಡೆ
ಮಾ ಮಾ ಮರ್ತಡಿ
ಕಾಕೆರೆ ಉಮ್ಮ ಚತ್ತಾಲ್
ಮಕ್ಕ ಕುಟ್ಟಿ ಕೇಲ್ಡ್
ಕಾ ಕಾಕೆ ಕಾ
ಕಾ ಕಾ ಕಾ

7. ಉಮ್ಮ ಉಮ್ಮ ತಾಯಿಕ್ಡ್
ಎವುಡ್ಡೆದ್ ಮೋಲೆ ಚುಕ್ಕಿಪಾಲ
ಇನ್ನಾಲೆ ಬನ್ನವುಲು ತನ್ನ್ಟುಂಡು
ಅವರೆ ಕಲ್ತ್ ಆರುಂಡು
ಪಚ್ಚೆ ಮುತ್ತು ಪೂಮಾಲೆ
ಅವರೆ ಕೆಟ್ಟೊಗು ಆರುಲ್ಲ
ಚೇರತ್ತೆ ಕಾದಿರ್ ತಾನುಲ್ಲ
ನಂಡೇ ಮೋಲು ನೆಪಿಸ
ನಂಡೇ ಮೋನು ಅಬ್ದುಲ್ಲ

ಸಂಕಟ ಪತ್ತ್ ಕರೆಯಿನ್ನ್
ಆ ಪೊತ್ತು ಈ ಪೊತ್ತು ಇರ್ಪೆ.

8. ಅಬಲಕ ತಬಲಕ
ಮೆರಿ ಮೆರಿ ಎಂಚ
ಜೋಲ ಜೋಕಿ
ಅಸ್ಕಿ ಪುಸ್ಕಿ
ಪಾದೆರೆ ಮೇಲ್
ಪಿನ್ನ ಪಿಟ್ಟೆ
ಡಾಂ ಡೀಂ ಡುಸ್

9. ನುಲ್ಲಿಪ್ಪು ನುರ್‌ಕಿಪ್ಪು
ಅಪ್ಪರ್ತೆ ಕೈಲ್ ಎಂದುಪು?
ಕುಂಞಿ ಕುಟಿಕ್ಕಲ್ ಚೋರಾಕಿ
ಕುಂಬಲ ಮಾಸ್ ಕರಿಯಾಕಿ
ಮೋದರ್‌ತೆ ಬೆರ್ಲ್ ಮಡಕಟ್ಟೆ

10. ಅಜ್ಜನೆ ಬೇಟಿಲ್ ಪರಗೇಡುಮ್ಮ
ಅಯ್ಯೊ ಡಿಪ್ಪಡೆ ಒನ್ನೆಡ್
ತುರುಕ್ಕಿ ತುರುಕ್ಕಿಲ್ ಒನ್ನೆಡುಮ್ಮ
ತನ್ನಂ ತುರುಕಿಲ್ ಒನ್ನೆಡ್
ಆರ್‌ಕನ ಮುರ್‌ಕನ್ ಮುಂಪೇತುಪ್ಪ
ಮೂವಾಡಿಪ್ಪಡೆ ಒನ್ನೆಡ್
ಎಡ್ತೆ ಬೀದಿಲ್ ಒನ್ನೆಡುಮ್ಮ
ಬಲ್ತೇ ಬೀದಿಲ್ ಒನ್ನೆಡ್
ತುರುಕ್ಕಿ ತುರುಕ್ಕಿಲ್ ಒನ್ನೆಡುಮ್ಮ
ಎಡ್ತೇ ಬೀದಿಲ್ ಒನ್ನೆಡುಮ್ಮ
ಬಲ್ತೇ ಬೀದಿಲ್ ಒನ್ನೆಡುಮ್ಮ
ಏಲನೆ ಬೀದಿಲ್ ಒನ್ನೆಡುಮ್ಮ
ಏಲಾನ್ ಡಿಪ್ಪಲ್ ಒನ್ನೆಡ್.....

11. ಆರ್ ಆರ್‌ರೈಲೆ
ಅರುವೊ ಕಂಡ
ಚಟ್ಟಿಲ್ ಈಟ್ಟೆ ಬಾರ್ ಪೋಡಿಚ್ಚಿ
ಗುಡ್ಡೆದುಮ್ಮ ತೋಡುಗ್ ತುಲ್ಲಿ
ಅಲ್ಲಾಹುಮ್ಮ ಸಲ್ಲೀ ನೀ ಬಂಡೆ ಬರಲೆ
ನಿಂಡೆ ಕುಂಡಿ ಬರಲೆ
ಯಾಟೆ ಮೀಂಡೆ ಕರಿ
ಪೂಚೆ ನಕ್ಕೆ ಕರಿ

12. ಕುದುರೆ ಕುದುರೆ ಆರ್ರೆ ಕುದುರೆ?
ನ಼ಂಡೆ ಕುದುರೆ
ಎಂದ್ ಬನ್ನ್ಯೆರೆ?
ತನ್ನಿ ಕುಡಿಕೊ ಬನ್ನ್ಯೆರೆ
ನಾ ಅಡಿಕುವೆ
ನಾ ಅಬ್ಬಟ್ಟ ಚೊಲ್ಲುವೆ
ಕುಡಿ ಕುದುರೆ ಕುಡಿ.

13. ಪೆನ್ನ್ಯೆರೆ ಮಂಜಿಲ್‌ತೆ ಬಗ್ಗೆ..
ಅಲ್ಲಾಹು ನಕ್ಕ್ ನಾಲ್ ಪೆನ್‌ಮಕ್ಕ ಎಂದ್ ತನ್ನ್ಯೆರ?
ಅವುತ್ರೆ ಉಲ್ಗ ಬೀಡಿಕೆಟ್ಟಿ ಮಾಸತ್ತೆ ಎಡ್‌ಕ್ರ
ಬೆಲಿಯೆ ಮೋಲ್ರೆ ಸೇಕ್ ಅಬ್ಬೊಗ್
ಮಂಜಿಲ ಆಕೋ ಕೇಕೊ ಪೋಂಬೊತ್ತ್‌ಗ್
ಕೇಟಾರ್ ಪತ್ತಾಯಿರ
ಅಲ್ಲಾಹು ನ಼ಕ್ಕ್ ನಾಲ್ ಪೆನ್ನ್ ಮಕ್ಕಲೆ ಎಂದ್ ತನ್ನ್ಯೆರ?

14. ಪೆನಿಜ್ಜಲೆ ಪರವಾಯಿಟ್ಟ್ ಪಾಡ್‌ರೆ ಪಾಟ್.
ಅಪ್ಪತ್ತುಂ ಕಲ್ಲಡಿ ಕೈನೆ, ಇಪ್ಪತ್ತುಂ ತಿನ್ನ್‌ಲ ಕುರುಡ
ಮುನ್ನಿಟ್ಟುಂ ಕೀಯಡಿ ಕೈನೆ, ಮುದಿ ಮೂನು ಚೊಲ್ಲುಲ ಕುರುಡ.

15. ಚತ್ತೆ ಕುಮಾರ್ ಬಾಲ್‌ಡಿ ಮುಂಡೆ
ಮುತ್ತ ಕುಮಾರಡೆ ಪೆರ್‌ಡಿ ರಂಡೆ
ಬಾ ರಂಡೆ ಬಾ

16. ಬಾಲಕಮಾರ್ ಪಾಡ್‌ರೆ ಪಾಟ್..
ಎತ್ತರ ತೋಲು ವರ್‌ಕ್‌ರೆ ಮುಸ್ತ
ಎತ್ತರ ತೋಲ್ ತೂಕ
ಮುಗ ಕಲ್ಗ್‌ತ್ತ್ ಬಾಲಕಾರ
ಬಜಾರ್‌ಗಿಲಿಗಿಯಿರೆ ನೋಕ
ಎತ್ರತೋಲು ಪಾಡಿಯೆ ಪಾಟ್

17 ಪೆನ್ನ್ ನೋಕಿ ಬನ್ನ
ಅವುನು ಬೇಂಡಾಂಟ್ ನಕ್ಕ್ ಪಾಡ್ರ
ನೂರು ಪೆನ್ನ್ ನೋಕಿಯ
ಅವುಲು ತೆಲ್ಲ್ ತೋರ, ಓರು ತೆಲ್ಲ್ ಸಮುರ
ನಕ್ಕ್ ಬ್ಯಾಂಡಾಂಟ್ ಅವುನು ಪಾಡ್ರ.

18. ಮುಕ್‌ರೆಕ ಕೋಲಿ ಆರ್‌ಕುಂಬೊ ಪಾಡ್‌ರೆ ಪಾಟ್..
ಕತ್ತಿಂ ಕತ್ತಿಂ ಕಾಲ್ ಬಲ
ಎವುಡೆಗ್ ಪೋಂಡೆ ಮುಕುರಿಕ
ಗೋಲಿಡೆ ಆದಿ ಕೋಲಿ ಅರ್ಕೊ ಪೋಂಡೆ
ಎಂದ್ ಉಡ್‌ತೊ ಪೋಂಡೆ?
ಪಟ್ಟ್ ಉಡ್‌ತೊ ಪೋಂಡೆ
ಎಂದ್‌ರ್‌ತೆ ಮೇಲೆ ಪೋಂಡೆ?
ಕುದುರೆಡೆ ಮೇಲೆ ಪೋಂಡೆ
ಪಟ್ಟ್ ಉಡ್ರಾಲ್ ಚೆಟ್ಟಿಚ್ಚಿ
ಪೊಯರ್ ಮಾಲೆ ಕೂತುಚ್ಚಿ

19. ಚೋನತ್ತ್‌ಗ್ ಪಾಡ್‌ರೆ ಪಾಟ್.
ಬೈಲುಂ ಮಲೆ
ತಗರೆ ಕಾಯಿಂತ್
ಕುದುರೆಗ್ ಮಂಜೆಲ...

20. ಮೊಹಿಯದ್ದೀನ್ ಪೋಂಬೊ ಪಾಡ್‌ರೆ ಪಾಟ್.
ನ್ಂಡೆ ಬೋಬ ಮೊದಲಾಲಿ
ಅಬನಾಕ ತಂಡೇಲ
ನೆಲ್ ಮೊರೊಚಿ ಬುಡ್ರಾರ್
ಕನ್ನೂರ್‌ಗ್ ಪೋಯಿರಾರ್
ನಾಲೆ ಬನ್ನ್ ಎತ್ರಾರ್
ಯಾಟೆರೆ ತಲೆರೆ ಕರಿಯಲ್ಲೆ
ಇಸ್ಮಾಯಿಲಬ್ಬ ಕೊನನಲ್ಲೆ
ಉಮ್ಮಂಞಿ ಪೆನ್ನ್ ಮುರಿಚಲ್ಲೆ
ದಲ್ಲಾಲಿ ಸಾಹಬ್‌ರೆ ಚೋರಲ್ಲೆ
ಬೂಟ್ ಸಾಹಬ್‌ರೆ ಬಯರಲ್ಲೆ
ಉಮರಬ್ಬ ತಿಂಡಲ್ಲೆ.

21. ವಾಡಲ್ತ್ ಬರೊಂಬೊ ಪಾಡ್‌ರೆ ಪಾಟ್.
ಕಾಕಡಜಲೆ ವಾಡ ಬಂತ್‌ಲೆ ಏ ಉಮ್ಮಾಯ
ಮತ್ತಿ ಚುಟ್ಟು ಕಂಞಿ ತಾಲೆ ಏ ಉಮ್ಮಾಯ
ವಾಡ ಪೊರಿಕೊ ನ್ಯಾರ ಆಯ್ತ್‌ಲೆ ಏ ಉಮ್ಮಾಯ
ಅರಿ ಚೊರಿಕೊ ನ್ಯಾರ ಆಯ್ತ್‌ಲೆ ಏ ಉಮ್ಮಾಯ.

22. ಮಕ್ಕಲೆ ವರಕ್ಕುಂಬೊ ಪಾಡ್ರೆ ಪಾಟ್.
ಪೇರ್ ಪೆರ್ನಾಲ್‌ಗ್ ನೀರ್ ನೀನ್ ಒರ್ಕ ಬರ್ನ್ನ ಬುಲ
ನೀರ್ ನೀನಿಟ್ಟೆ ಕೂರ್ ಕುಪಯ ಮಾತಿಟ್ಟ್
ನಾರ್ ನ್ಕೊಕ್ಕೊರ್ಕ ತಾರ್ ತರ್ನ್ನಬುಲ.

23. ಬಾನಾಲ (ನ) ಬಾನಾಲ (ನ)
ನ್ಂಡೆ ಮೋಲು (ನು) ಬಾನಾಲ (ನ)
ನ್ಂಡೆ ಮೋಲು (ನು) ಬಾಲುಂಬೊ
ಆರ್‌ಗೆಲ್ಲೊಂ ಕೊಂಡಾಟ
ಅಬ್ಬಗುಂ ಕೊಂಡಾಟ..... ಉಮ್ಮೊಗುಂ ಕೊಂಡಾಟ
ಕಾಕಗುಂ ಕೊಂಡಾಟ..... ಮಾಮಿಗುಂ ಕೊಂಡಾಟ
ನ್ಂಡೆ ಮೊಲು (ನು) ಬಾಲುಂಬೋ, ಎಂದೆಲ್ಲಾ ಬೇನುವುಲಾ

ಮಾಜೆರೆ ಮರ ಕೊತ್ತಿಟ್ಟ್, ಉಂಜಾಲಿಡೊನುವಲಾ
ಚಕ್ಕೆರೆ ಮರ ಕೊತ್ತಿಟ್ಟ್, ಕಟ್ಟಿಲಿಡೊನುವಲಾ.

24.ಆನೆ ಆನೆ ಆನೆ
ಆನೆ ಓಡಿ ಬನ್ನ್ಯಾನ್
ಮುಟ್ಟತ್ತೆ ಆನೆ ಮರ್ಲಾನೆ
ಜೋಗಿ ಅರಸುರೆ ಪೆನ್ನಾನೆ
ಆನೆ ಆನೆ ಆನೆ
ಆನೆರೆ ಕೈಲ್ ಎಂದುಂಡು
ಆನೆರೆ ಕೈಲ್ ಕತ್ತಿ ಉಂಡು
ಕತ್ತಿ ತೊಟ್ಟೆಂಗ್ ಎಂದಾವುರು
ಕತ್ತಿ ತೊಟ್ಟೆಂಗ್ ಕೈಮುರಿಯು
ನಾರಜ್ಜ ತೊಟ್ಟೆಂಗ್ ಕೈಕತ್ತು.

25.ಆನೆ ಆನೆ ಆನೆ
ಆನೆ ಕೆಟ್ಟೊ ಬಲ್ಲಿಲ್ಲೆ
ಉಮ್ಮರೆ ಬಾಯಿಲ್ ಪಲ್ಲಿಲ್ಲೆ
ಆನೆ ಆನೆ ಆನೆ
ಮುಟ್ಟಾತ್ತಾನೆ ಮರ್ಲಾನೆ
ಜೋಗಿ ಅರಸರೊ ಪೆನ್ನಾನೆ
ಆನೆಂ ಕುದುರೆಂ ಬಲ್ಲಾಲ್‌ಕ್
ಮಂಗಯಿ ಸರಪಲಿ
ನ್ಯಂಡೆ ಮೋನು.....

26.ಹಿರಿಯಜಲೆ ಪಾಟ್
ಬೆಲಮ ಬೆಲಮ, ನಜಲೊ ಬೆಲಮ
ವರಕ್ ಬರೋಲೊ ಮಸಲೆ ಚೆಲ್ಡೊ ಪಾವತ್ತೊ ಬೆಲಮ
ನಜಲೆಲ್ಲಾರೆ ಪಿರ್ಸತ್ತೊ ನಲ್ಲೊ ಬೆಲಮ
ಪಲ್ಲಿಲ್ಲಾತೆ ಚಿರಿಕ್‌ಡ್ ಚಂದತ್ತೊ ಬೆಲಮ.

27.ಯೇ ಅಬ್ಬುಬಾಕ ನಿಜಲೊ ತೊಕ್ಕುಲೆಂದ್ರಮೆ?
ಅದ್ ಮಂಜ್ಜಲಾಟೆ?

ಅದ್ರೆ ತೊಟ್ಟು ನ್ಹೋಕಮ
ಅದ್‌ಕ್ ನ್ಹೊಂಬಲಾವುಲ್ಲೆ?
ಅದ್ರೆ ಚಿಕ್ಕಿ ನೋಕಮ?
ಅದ್‌ಲ್ ಚೋರೆ ಬರುವಲ್ಲೆ.....?

28. ದಾವತ್ತ್‌ರೆ ಬಗ್ಗೆ..
ಕಲ್ಲಾಪುರೆ ಅಲ್ಲೂ ಕಾಕ
ನೈಚೋರುಲು ಕಲ್ಲ್ ಕಾಕ
ಎರ್ಚಿರೊ ಕರಿಲ್ ಮುಲ್ಲೂ ಕಾಕ
ಬೇಲೆರೊ ಕರಿಲ್ ಉಪ್ಪು ಕಾಕ.

29. ಸಾವುಞಾರೆ ಅವುತು
ಐಲೆರೆ ಕರಿ ಚೋರು.

30. ಚುಯ್ ಚುಯ್ ಚುಂಡಜ್ಜ
ಚುಂಡು ಪುಲಿಕ್ಕು ನಾರಜ್ಜೆ
ಚೀರೆಡೆ ಕರಿಕ್ ಉಪ್ಪಿಲ್ಲೆ
ಕೊತ್ತಂಬರಿಕ್ಕ್ ಬಿತ್ತಿಲ್ಲೆ.

31. ಮಂಜೆಲ್‌ತಪ ಪುದಿಯೇನ್‌ಗ್ ಪಾಡ್‌ರೆ ಪಾಟ್.
ಬಿರಿಯಾನಿ ಬೇವೊಗುಂಡು, ಬಾದಾಮಿ ಸರ್ಬತುಂಡ್
ಪಾಲ್ ಬೀತಿ ಬೆರ್ಗೊಗುಂಡು, ಬೆಚ್ಚ ತನ್ನಿ ಮಂಡೆಲುಂಡು
ಚಪ್ಪೆ ತನ್ನಿ ಕೆನ್ತ್‌ಲುಂಡು
ಬೆಲ್ತೆ ತಟ್ಟ ಕುಟ್ಟಿಲುಂಡು
ಲಕ್ಸ್ ಸೋಪು ಪೆಟ್ಟಿಲುಂಡು, ನೀ ಕುಲಿ
ಕುಲ್ಚಿ ಬರೊಂಬೊ ಚಾಯ ಉಂಡು
ತಾಗ ಅವುಡೆಂಗ್ ಸರ್ಬತುಂಡು.....

32. ಮಲ್ಲಿಗೆ ಪೂ ಬಾರಿ ಕಮ್ಮನೆ
ತಲೆಕ್ ಬೆಚ್ಚೆಂಗ್ ಬಾರಿ ಕಮ್ಮನೆ
ಪುದಿಯೆಪೆನ್ನ್‌ಗ್ ತಂಜನ ಮಂಜನೆ

ಮಚುಂಚಿ ಮಾರೆ ಪಾಲ್ ಬರು
ಕುಡಿಕೊಗು ಉಪ್ಪು ತನ್ನಿ ಬರು.....

33. ಕೋಟು ಪ್ಯಾಂಟ್‌ಲ್ ಪುದಿಯಾಂಪುಲ ಬಂಡೋರು ಜೋಸು
ಪುದಿಯೆ ಪೆನ್ನ್ ಕಂಡ್ ಹೈಬತ್ತ್
ನ್ಞೋಕೊರು ಪಾತುಮ್ಮ ದಾದ
ಪಾತುಮ್ಮದಾದ ಪಾತುಮ್ಮ ದಾದ.....

34. ಮಂಜಿಲ್ತೆ ದೊಂಪ ನೀನ್ ಒರ್ಕ ನ್ಞೋಕು
ಚಮ್‌ಚೆ ಮಜ್ಲಿಸ್ ಎಂದೊರು ನ್ಞೋಕು
ಪುದಿಯೆ ಪೆನ್ನ್‌ಗ್ ಎಂದೊರು ಮ್ಯಾಲ
ಕಾರನ ಅವುಲ್‌ಗ್ ಇಂಡ್ ಮಂಜಿಲ.....

35. ಮಾಮಿ ತಂಡೆ ಮರ್‌ಮೋನ್‌ಗ್ ಪಾಡ್‌ರೆ ಪಾಟ್.
ಅಪ್ಪ ಚುಡು ಚುಡು ಪಾತಿಮ
ಇಪ್ಪ ಬರು ಬರು ಮಾಪುಲೆ
ಬನ್ನೆ ಮಾಪುಲೆ ಪಾಂಞೆ ಪೋಯಿ
ಚುಟ್ಟೆ ಅಪ್ಪ ಕರಿಂಞೆ ಪೋಯಿ.

36. ಎಂದೆ ಮರ್‌ಮೋನೆ
ದುಬೈರೆ ಎಪ್ಪ ಬನ್ನೆರೆ?
ಕೋಟ್ ಪ್ಯಾಂಟ್ ಮಾತಿ
ಒರು ಮುಂಡು ಇದ ಉಡ್ತುಗ
ನ್ಞಂಡೆ ಮೋಲು ನೆಬಿಸ
ನ್ಞಿಂಡೆ ಕಾತ್ ಕಾತ್ ಬೆಡಞೆತ್ತ್
ನ್ಞಕ್ಕ ಸಮದಾನ ಚೊನ್ನ್ನ ಚೊನ್ನ್ನ ಬೆಡ್‌ಞೆತ್ತ್
ಒರ್ಕ ಅವುಲ್‌ಡೆ ಮೊಗ ತೆಲ್ಲ್ ನೋಕ್ ನ್ಞಂಡೆ ಮರ್‌ಮೋನೆ.

37. ಅಕ್ಕರೆ ಇಕ್ಕರೆ ಆರಡಿ ಉಮ್ಮ
ಬಟ್ಟ ಸೂಪಿರೆ ಮರ್‌ಮಕ್ಕ...

38. ನ್ಞಡನ್ನ್ ಬಂತ್ ಬಚ್ಚಿದ್ ಚೊಂತ್
ತೆಲ್ಲ್ ಕೆಡನ್ ಒರಂಜ್ ಚೊಂತ್

ಅಪರ್ತೆ ಅವುತೆ ಬೆಂಚಿ ಕೊಡಂತ್
ನ್ಯಜಲೊ ನ್ಯಲ್ಲೊರು ಮಾಮಿ
ನ್ಯಜಲೊ ಬಂಗಾರ್ ಮಾಮಿ.

39. ಮಂಜಿಲ್‌ತೆ ನ್ಯಾಲ್ ಪಾಡ್‌ರೆ ಪಾಟ್.
ಅಚ್ಚಬಾಕರೊ ಮೋಲೆ ಮೋಲುಗು ನಾಲೆ ಜಾವುಗು ಮಂಜಿಲ
ಎಲ್ಲಾರುಗುಂ ತಾಲಮೇಲ, ಅಚ್ಚಬಾಕೊಗು ಮೇಲ್ ಕೀಲ್
ಎಲ್ಲಾರುಗುಂ ಅವುಲೆ ಬಾಲೆ, ಅಚ್ಚಬಾಕೊಗು ಪೊದೊರಿ ಬಾಲ
ಎಲ್ಲಾರುಗುಂ ಕೋಲಿ ಕಾಚೆದ್, ಅಚ್ಚಬಾಕೊಗು ಪೂಚೆ ಕಾಚೆದ್.

40. ಮೀನ್‌ಜಲೆ ಪಾಟ್.
ಕಾಡ್‌ಲ್ ಕಲ್ಯಮೀನ್
ತೋಡುಲ್ ತೊಲ್ಯಾಮೀನ್
ನ್ಯಂಡೆ ಆಜಲೆ ಪಿಡ್ಯೋ ಮೀನ್
ನ್ಯಂಡೆ ಉಮ್ಮ ಕರಿ ಬೆಚ್ಚೆ ಮೀನ್
ನ್ಯಂಡೆ ಮಾರ ಕೂಟು ಮೀನ್

41. ನ್ಯಂಡೆ ಮುರ್ಚೆ ಕತ್ತಿಲ್ ಅವುಂಡೆ ಮುರಿಕಂಡ
ಅವುಂಡೆ ಮುರ್ಚೆ ಕತ್ತಿಲ್ ನ್ಯಂಡೆ ಮುರಿಕಂಡ
ನ್ಯಂಡೆ ಇಟ್ಟೆ ಚಟ್ಟಿಲ್ ಅವುಂಡೆ ಇಡಂಡ
ಅವುಂಡೆ ಇಟ್ಟೆ ಚಟ್ಟಿಲ್ ನ್ಯಂಡೆ ಇಡಂಡ.

42. ರಾಯತ್ತೆ ಬಗ್ಗೆ ಪಾಡ್‌ರೆ ಪಾಟ್.
ಮೈಕಾಲೊಮ್ಮ ಮೈಕಾಲ
ಎಂದೊರು ಚಂದತ್ತೆ ಮೈಕಾಲ
ಪಂಡತ್ತೆ ಇಂಡತ್ತೆ ಮೈಕಾಲ
ಅಕ್ಕರೆ ಇಕ್ಕರೆ ನಡುಲೊರು ಪೊಲೆಕೆರೆ
ಮೈಕಾಲೊಮ್ಮ ಮೈಕಾಲ.

43. ಬಸಲೆರೆ ಕರಿಯಾಕಿಟ್ಟ್
ಬಿಸೆಲಿ ಬಡಿಕುಂಬೊ
ನಂದಾರ್‌ಡೆ ಅಯ್‌ಮ ಬನ್ನೋಂತಿತ್ತ್

ತಲೆಕೊರು ಅಡಿ
ಕುಂಡಿಗೊರು ಮನೆ
ದೈಪಾಟ್ ಅವುಡೆ ದೈಪಾಟ್.

44. ಅಲಿಯ ಅಲಿಯ
ನ್ಂಡೆ ಕಣ್ಣಲಿಯ
ನ್ಂಡೆ ಪೆಂಜ್ಜಲ್ ಚೊನ್ನೆ
ನಾ ಬೇಂಡವುಲ
ನಾ ತಾಂಟವುಲ
ನಾ ಮೋಂಟವುಲ
ನ್ಂಡೆ ಒಟ್ಟ ವಾಡವುಲ
ಮೋಂಟು ಜಲ್ಲವುಲ.

45. ಅಲಿಯ ಅಲಿಯ
ಚೊಂಬಲಿಯಿ
ನ್ಂಡೆ ಪೇರೆಜನೆ?
ಚೆರ್ಪುಕುಟ್ಟಿ.....?

46. ಪೆನ್ ಮಕ್ಕಗ್ ಪಾಡ್‌ರೆ ಪಾಟ್.
ಒರು ಅಪ್ಪ ತಾಡಿ ಮೋಲು ಸಾನುಂ ಪಾತಿಮ
ಜಂಡ್ ಅಪ್ಪ ತಾಡಿ ಮೋಲು ಸಾನುಂ ಪಾತಿಮ
ಮೂನ್ ಅಪ್ಪ ತಾಡಿ ಮೋಲು ಸಾನುಂ ಪಾತಿಮ
ನಾಲ್ ಅಪ್ಪ ತಾಡಿ ಮೋಲು ಸಾನುಂ ಪಾತಿಮ
ಅಂಜಿ ಅಪ್ಪ ತಾಡಿ ಮೋಲು ಸಾನುಂ ಪಾತಿಮ
ಆರ್ ಅಪ್ಪ ತಾಡಿ ಮೋಲು ಸಾನುಂ ಪಾತಿಮ
ಏಲ್ ಅಪ್ಪ ತಾಡಿ ಮೋಲು ಸಾನುಂ ಪಾತಿಮ
ಎಟ್ಟ್ ಅಪ್ಪ ತಾಡಿ ಮೋಲು ಸಾನುಂ ಪಾತಿಮ
ಒಲಿಂಬೊ ಅಪ್ಪ ತಾಡಿ ಮೋಲು ಸಾನುಂ ಪಾತಿಮ
ಪತ್ತ್ ಅಪ್ಪ ತಾಡಿ ಮೋಲು ಸಾನುಂ ಪಾತಿಮ
ಪಾತಿಮ ಸಾನ್ ಅಪ್ಪ ಎಡ್ತ್ ಓಡಿಯಾಲ್.....

47. ಚಂದ ಚಂದಾಂಟ್ ಅಂಗಲಾಪು ಆಕಂಡ
ಚಂದ ಇನ್ನೆಂಗುಂ ಅಖಿಲಿಲ್ಲೆ
ಪೊಲೆಡೊ ತನ್ನಿ ತೆಲಿ ಆಯೆಂಗುಂ ಸುವಾದ್ ಇಲ್ಲೆ
ಬೆಲ್ತೆ ಪೆಂಞಾಯೀಂಟ್ ಗತ್ತ್ ನೀ ಕಾಟಂಡ
ಚಪ್ಪೆ ತನ್ನಿ ಬೆಲ್ಪಲ್ಲೇ.

48. ಮಕ್ಕಗ್ ಪಾಡ್‌ರೆ ಪಾಟ್.
ಚಂಯ್ ಚುಂಯ್ ಚಕ್ಕೆಡಪ್ಪ
ಅಜ್ಜಿ ಚೊನ್ನೆ ಚಕ್ಕೆ ತರನೂಲು
ಇನ್ನೆಲೆ ಕೊನೆಯೆದ್ ಎಂದಾಕೆ?
ಚೀಞಿತ್.....
ಚೀಞಿದ್ ಎಂದಾಕೆ?
ಎರ್‌ದ್‌ಗ್ ಇಟ್ಟೆ.....
ಎರ್‌ದ್ ಎಂದ್ರೆ ತಂತ್?
ಚಾಜನ ತಂತ್.....
ಚಾಜನ ಎಂದಾಕೆ?
ಕಂಡತ್ತ್‌ಗ್ ಇಟ್ಟೆ.....
ಕಂಡ ಎಂದ್ರೆ ತಂತ್?
ನೆಲ್ಲ್ ತಂತ್.....
ನೆಲ್ಲ್ ಎಂದಾಕೆ?
ಕೋಲಿಗ್ ಇಟ್ಟೆ.....
ಕೋಲಿ ಎಂದ್ರೆ ತಂತ್?
ಮುಟ್ಟೆ ತಂತ್.....

49. ಆರುಮ್ಮ ನೀನ್ ಎವುಡೊ ಬನ್ನೆ
ಎಂದಿಗ್ ಬನ್ನೆ ಚೆಲ್ಲುಮ್ಮ?
ಈ ನಿಂಡೊ ಬುಲುಪು, ಈ ನಿಂಡೊ ಚಿರಿಕೆ
ಈ ನಿಂಡೊ ಕಾಕಾ ಕೀಕೀ ಕೂಕೂ
ಈ ನಿಂಡೊ ಕಣ್ಣ್ ಆಕಾಶತ್‌ಲ್ ಮಿನ್ನ್ನೆ

ಈ ನಿಂಡೊ ಚೇಲ್ ಮಾದ ಪೊವ್ನಾಲ್
ಈ ನಿಂಡೊ ಕಾದ್ ಮೊಗವುಂ ಬಾಯಿ.

50. ಮಕ್ಕಲೆ ಮಕ್ಕಲೆ ನಿಜಲೆ ಮೋನ್‌ಡೆ ಕಂಡ್ರೊರ
ಕಂಡೊಮೆ ಕಂಡೊಮೆ ಕುದ್ರೋಲಿಡೆ ಪ್ಯಾಂಟೆಲ್
ಕುದ್ರೆ ಬುಟ್ಟು ಕಲಿಕ್‌ರ.....
ಅವುನ್‌ಡೆ ಒರ್‌ಕ ಬಿಲ್ಲೊಂಬರು ಮಕ್ಕಲೆ
ಅವುನ್‌ಗ್ ಬೆಚ್ಚೆ ಉಪ್ಪು ಕಂಞೆ
ನಿಜೊಗು ತಂಡ ಮಕ್ಕಲೆ
ಅವುನ್‌ಡೆ ಒರ್‌ಕ ಬಿಲ್ಲೊಂಬರು.

51. ಅನೆಂಡು ಮೋನುಗೊರು ಆನೆಂಡು
ನಿಂಡೆ ಮೋನುಗೊರು ಆನೆಂಡು
ಆನೆ ಕೆಟ್ಟೊಗು ಬಲ್ಲಿಲ್ಲೆ
ಮೋಂಡೊ ಬಾಯಿಲ್ ಪಲ್ಲಿಲ್ಲೆ
ಬೋಬರೊ ಕಾಲತ್ತೊ ಕಾಡಾನೆ
ರಾಯತ್ತೊ ರಾಜಾವು ಈ ಆನೆ
ಅಬ್ಬರೆ ಪಿರ್‌ಸತ್ತೊ ಪೆನ್ನಾನೆ
ಉಮ್ಮಮೇ ಬಲ್ತಿಯೋ ಬೆಲ್ತಾನೆ
ರಾಯತ್ತೊ ಸುಲ್ತಾನ್ ನೀ ಮೋನೆ
ಆನೆಲ್ ಸವಾರಿ ಪೋ ಮೋನೆ
ಬೀನೆರೆ ಚೆಂಡ್‌ಲ್ ಊದಿಲ್
ಉಮ್ಮೊಗು ಮುತ್ತು ಕೊಡು ಮೋನೆ
ಆನೆ ಕಲ್ಟೋಂಟೆ ಬಾ ಮೋನೆ
ಪೊಂಜಿರಿ ಚಿರಿಕೊನು ಪೂ ಮೋನೆ
ಪಾಲುಂ ತೇನುಂ ಕುಡ್ಡಿಟ್ಟ್
ಅಬ್ಬರೊ ಕುಂಜಿಲ್ ಕಲಿಮೋನೆ.

52. ತಾಯ್ ತಾಯ್ ತಾಯ್
ನ್ಂಡೆ ಪುತ್ತು ಕೈಕ್ ತಾಯ್
ಬಂಗಾರ್ ಕೈಕ್ ತಾಯ್
ತಾಯ್ ತಾಯ್ ತಾಯ್.....

53. ಬಾಕಿ ಕೊರ್ಯ ಪಾಟ್ಜ.
ಇಚ್ಚನ್ನಾರ್ ಕಾಲಂ ಚೆಯ್ದ್
ಎರ್ಮೆನ್ನಾರ್ ದುಕ್ಕಂ ಪೊಟ್ಟಿ
ಕಡಲೆಲ್ಲ ಕೊತ್ತಿ ಮರಜೆ
ತತ್ತಾನೆ ಕನ್ನಡತ್ತ್
ಮರ ಎಲ್ಲ ಎಲೆತಾತಿ
ರಾಜಾವುಡೆ ಮೇಲ್ ಪಟ್ಟಂ ಕೆಟ್ಟಿ
ರಾಜಾವುಡೆ ಪೆಂಞಾಯಿ ಸಾನ್ ಪಿಂಞನ ಒಡ್ಬಾಲ್.

54. ಅಬ್ದುಲ್ ರಹಿಮಾನ್ ಬಂಡಿಕ್ಕೊ
ಬಂಡಿಲ್ ಒರು ಪಾಂಬಿಕ್ಕೊ
ಪಾಂಬು ಕೊಲ್ಲು ಬೆತ್ತ ಎಡ್ತೊಬಾ
ಬೆತ್ತ ನೊರೊಡಿ ಚೋರೆ
ಚೋರೆ ಕಲ್ಗೊ ತೋಡು ಪೊ
ತೋಡು ನ್ಂರೋಡಿ ಮೀನ್
ಮೀನ್ ಪಿಡಿಕೊ ಬಲೆ ಎಡ್ತೊ ಬಾ
ಬಲೆ ನೊರೊಡಿ ಮೀನ್.

55. ನಾಲ್ ಮೂನ್ನು ಏಲಾವುಂಬೊ
ನಾರಜ್ಜೆ ಮರ್ತ್ಲ್ ಪೂ ಪೋಂಬೊ
ನ್ಂಕ್ಕ್ ನೀ ಮೋನಾವುಂಬೊ
ನಿಂಡಬ್ಬ ನ್ಂಕ್ಕ್ ಎಂದಾವೊನು.

ಮಸಲೆಜ

ಅದೊರು ಕಾಲ ಇಂತ್. ಬೆಲಮ ಚೊನ್ನೋ ಇನ್ನ ಮಸಲೆಜಲೆ ಕೇಕೊಗ್ ಮಕ್ಕ, ಪುಲ್ಲಿಮಾರ್ ಎಲ್ಲ ಕಾತೋಂಟಿನ್ನಾಂರ್ ಬೆಲಮ ಚೊನ್ನೆ ಮಸಲೆರೆ ಕೇಟ್ತ್ ‘ಹೂಂ ಹೂಂ’ ಚೊಂತ್ ಮೂಲಿಯೋಂಟ್ ಇನ್ನಾರ್ ಆಯೆಂಗಾ ಇಂಡ್ ಮಕ್ಕೊಗುಂ ಪುರ್ಸತ್ ಇಲ್ಲೆ. ಪುಲ್ಲಿಮಾರ್‌ಗುಂ ಪುರ್ಸತ್ ಇಲ್ಲೆ. ಪಂಡತ್ತೆ ಆ ಬೆಲಮರೆ ಮಸಲೆ ಚುತ್ತು ಮುತ್ತು ದೆಚ್ಚಿತ್ತ್, ಬೆಲಮ ಒರಜೊಂಬೊ ಚೊನ್ನೋಂಟು ಇನ್ನೆ, ಆ ಮಸಲೆರೆ ಕೇಕ್‌ರೆ ಒರು ಕೊಸಿಯೇ ಬೇರೆ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಇಂತ್. ಇಪ್ಪತ್ತೆ ಮಕ್ಕಗ್ ಇದ್ ಎಂದುಂ ಗೊಂತಿಲ್ಲೆ. ಮಕ್ಕ ಉಪದ್ರ ಆಕ್‌ರಾರ್ ಚೊಂತು ಮಕ್ಕೊಗು ಟಿ.ವಿ. ಟ್ಯಾಬ್ ಬೆಚ್ಚಿತ್ತ್ ಕೊಡ್‌ಕುರಾರ್. ಪಂಡತ್ತೆ ಬೆಲಮಮಾರ್ ಚೊನ್ನೊ ಇನ್ನೆ ಮಸಲೆಜಲೆ ಕೇಕೊಗು ಇಂಡ್ ಕೊದಿ ಆಯಿರ್. ನಾನ್ ಕೊರಿಯ ಬೆಲಮ ಚೊನ್ನೋ ಇನ್ನೆ ಮಸಲೆರೆ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಆಕಿರೆ.

1. ನೇರಾಯೆ ಪೆನ್ನಾ?

ಒರು ರಾಯತ್ತ್‌ಲ್ ಒರು ರಾಜಾವುಗು ಜಂಡ್ ಮಕ್ಕ. ಅದ್‌ಲ್ ಒನ್ನೆ ಆನ್ ಪಿನ್ನೊನ್ನು ಪೆನ್ನೆ. ಒರುನಾಲ್ ರಾಜಾವುಡೆ ಮೋಲು ಆನ್ ಮಕ್ಕಲೆ ಚಟ್ಟೆ ಇಟ್ಟ್‌ತ್ತ್ ಪೋಯೋಂಟು ಇಕ್ಕೊರಾಲ್. ಅಪ್ಪ ರಾಜಾವುರೆ ಮೋಲುಡೆ ಪೆರವು ವಯ್ಗೀಲಮಾರ್ ಬಂಡಾರ್. ಅಪ್ಪ ಒರು ವಯ್ಗೀಲ ಇನ್ನೊರ್‌ತಟ್ಟ ಚೊಲ್ಡ ‘ನೋಕು ಅವುಡೆ ಪೋಯೋಂಟು ಉಲ್ಲೆ ಆಲ್‌ಡೆ ಪೆನ್ನೆರೆ ಪೋಲ ಕಾಂಡ್’ಂಟ್. ಅಪ್ಪ ಇನ್ನೊರ್‌ತ ಚೊಲ್ಡ ‘ಅದ್ ಪೆನ್ನೆ ಅಲ್ಲ ಆನ್’. ಅಪ್ಪ ಅವುನು ಚೊಲ್ಡ ‘ನೀ ಎಂದ್ ಬೇನೆಂಗ್ ಚೊಲ್ಲು, ಅದ್ ಆನ್ ಅಲ್ಲ ಪೆನ್ನೆ. ಅಜ ಆನ ಪೆನ್ನಾ ಚೊಂತು ಅರಿಯೊಗಾಯಿಟ್ಟ್ ಒರು ಮನ್ನೆಡೆ ಕಲ್ತೆ ಅಂಜಡಿದ್ ಪೋಂಡಾರ್. ಅಪ್ಪ ಆ ರಾಜಾವುಡೆ ಮೋಲುಂ ಪೊಂಡಾಲ್. ವಯ್ಗೀಲಮಾರ್ ಆ ಆನ್‌ರೆ ಚಟ್ಟೆ ಇಟ್ಟ್‌ತ್ತ್ ರೂಪತ್ತೆ ಬದಲಾಕಿಯೆ ರಾಜಾವುರೆ ಮೋಲ್ಡೊಟ್ಟ ಚೊಲ್ಲುರಾರ್ ‘ಕಲ ಎಡ್‌ಕಾ’ಂಟ್ ಅಪ್ಪ ಅನಾಯ ರಾಜಾವುಡೆ ಮೋಲು ಚೊಲ್ಲುರಾಲ್ ನಜ ಆನ್‌ಮಕ್ಕಗ್ ಕಲ ಎಂದ್‌ಗ್? ನಜಗ್ ಬೇನಾಯೆ ಒರು ಕೂಸು ಅಜ ಚಟ್ಟೆರೆ ಅಂಗಡಿಗ್ ಪೋಂಡಾರ್, ಅಪ್ಪ ವಯ್ಗೀಲಮಾರ್ ಅವುಡೆ ತುನಿ ಕುಪ್ಪಾಯ ನೋಕುಂಬೊ ಆನಾಯ ರಾಜಾವುರೆ ಮೋಲು ಚೊಲ್ಲುರಾಲ್ ನಜೋಗ್ ಬೇನಾಯೆ ತುನಿ ಕುಪ್ಪಾಯ ಅಲ್ಲ. ನಜೋಗು ಬೆನ್ನಾಯಿರೆ ಮುಂಡು

ಚಟ್ಟೆ. ಅಜ ಪಾಡೆ ಪೂಂಡ ಅಂಗಡಿಗ್ ಪೋಂಡಾರ್. ಅಪ್ಪ ಆನ್ ಮಕ್ಕಲೆ ಚಟ್ಟೆ ಇಟ್ಟೆ. ಈ ಪೆನ್ನ್ ಚೊಲ್ದಾಲ್ ನಜ ಆನ್‌ಮಕ್ಕೊಗು ಪೂ ಎಂದಿಗ್. ನಜಗ್ ಬೇನಾಯೆ ಕಾದ್‌ಗ್ ಬೈಕೊಗು ಒರು ತೆಲ್ಲ್ ಪೂ.

ಪಿನೆ ಅಜ ಪೋಯೋಂಟು ಇಕ್ಕುಂಬೊತ್ತ್‌ಗ್ ಬಾಂಗ್ ಆವುರು. ವುಲೂವ್ ಆಕೊಗು ಕೊಲ್ತೆ ಮುಟ್ಟ ಪೋಂಡಾರ್. ಅಪ್ಪ ಒರು ನಿರ್ಗಿಸ್ ಚೊಲ್ಡೆ ಪಕ್ಕಿ ಬನ್ಸ್‌ಟ್ಟ್ ಅವುಲ್ಡೆ ಮೇಲ್ ತೂರುಡ್. ಅಪ್ಪ ಅವುಲು ಕೇಕ್‌ರಾಲ್ 'ತೂ ನಿರ್ಗಿಸ್ ಪಕ್ಕಿಯೇ ನಿಕ್ಕ್ ಅನಿಜಲೆ ಮೇಲ್ ತೂರೊಗ್ ಚಂಗೆ ಆವುಲ್ಲೆ. ಅಜನೆ ಇಜ ಪೋಯಿತ್ತ್ ಒರು ರಾಯತ್ತ್‌ಗ್ ಎತ್ತ್‌ರಾರ್. ಆ ರಾಯತ್ತೆ ಆಲ್‌ಮಾರ್ ಓಲ್ದೆ ನೋಕಿತ್ತ್ ಆನಾ, ಪೆನ್ನಾಂಟ್ ಅರಿಯೊಗಾಯಿಟ್ಟ್ ಆ ರಾಯತ್ತೆ ರಾಜಾವುರೆ ಮುಟ್ಟ ಬಿಲ್ಚೊ ಪೋಂಡಾರ್. ಅಪ್ಪ ಆ ಪೆನ್ನ್ ರಾಜಾವುರೆ ಅವುತುಗ್ ಪೋಯಿಟ್ಟ್ ಚಂದ ತುನಿ ಎಲ್ಲ ಉಡ್ತುಟ್ಟು ಚಮಯಿಡಾಲ್. ರಾಜಾವುರೆ ಪೆಂಞಯಿಡೆ ಮುಟ್ಟ ಬಂತ್ ಕೇಕ್‌ರಾಲ್, ರಾಜಾವು ನೋಕಿಯೆಂಗ್ ನಂಡೊಟ್ಟ ಬರುವಾ ಅಲ್ಲಾ ನಿಂಡೊಟ್ಟ ಬರುವಾಂಟ್. ಅಪ್ಪ ರಾಜಾವುರೆ ಪೆಂಞ್ಞಾಯಿ ಓಲು ಚಮಞ್ಞಿದ್ ನೋಕಿತ್ತ್ ಚೊಲ್ದಾಲ್ ರಾಜಾವು ನಿಂಡೊಟ್ಟ ಬರುಂಟು. ಅಪ್ಪ ಅವುಲು ನಂಡೊಟ್ಟ ಬಂಡೆ ಬೇಂಡ ರಾಜಾವು ನಿಂಡೊಟ್ಟೊಮೆ ಇಕ್ಕಟ್ಟ್ ಚೊಂತು ಪೋಂಡಾಲ್.

ಒರು ಮೋತು ಪೋಯ್ತ್ ಬ್ಯಾಂಗರ್ತೆ ಮರ್ತೆ ಅಡಿಲ್ ನೂಂಡುಟ್ಟ್ ದೈಕ್‌ರಾಲ್. ಅವುಲ್ ಅದ್ರೆ ಉಲ್ಲ ದೈಕುಂಬೊತ್ತುಗು ಅವುಲ್‌ಡೆ ತುನಿರೆ ಮುನ್ನಿ ಪರ್‌ತ್‌ಗ್ ಬೂಲುರು ಅದ್ರೆ ಉಲ್ಗದೆಚ್ಚಿತ್ತ್ ಅವುಲ್ ಕುರ್‌ಆನ್‌ಡೆ ಆಯಿತ್ ಓದಿಯೋಂಟ್ ಇಕ್ಕ್‌ರಾಲ್. ಓಲ್ಡೆ ಓತುಗು ಪಕ್ಕಿ ಮೃಗಬಸ್ತ್ ಎಲ್ಲಕಾದ್ ಕೊಡ್ತ್ ಹೈರಾನ್ ಆವುಡು. ಒರು ರಾಜಾವು ಆ ಮರ್ತಞತ್ತೆ ಕುದುರೆಲ್ ಪೋಯೋಂಟಿಕ್ಕ್‌ರ. ಅಪ್ಪ ಆ ರಾಜಾವುಗು ಮರ್ತೆ ಮುಟ್ಟ ಓದುರೆದ್ ಕೇಕ್‌ರ್. ರಾಜಾವು ಚುತ್ತು ಮುತ್ತು ನೋಕುರ. ಆರೊಂ ಕಾಂಡಿಲ್ಲ. ಪಿನ್ನ ಮರ್ತೆ ಮುಟ್ಟ ಪೋಯಿತ್ತ್ ನೋಕುಂಬೊತ್ತುಗು ರಾಜಾವುಗ್ ಮರ್ತೆ ಉಲ್ಲತ್ತೆ ತುನಿರೆ ಮುನ್ನಿ ಪರ್‌ತ್ ಬನ್ನೆದ್ ಕಾಂಡ್. ನೋಕಿತ್ತ್ ರಾಜಾವು ಕೇಕ್‌ರ 'ಏ ಪೆನ್ನೇ ನೀ ಎಂದ್‌ಗ್ ಮರ್ತೆ ಉಲ್ಲ ದೆಚ್ಚಿರೆ. ಪರ್ತ್‌ಬಾ. ಅಪ್ಪ ಅವುಲು ಕೇಕ್‌ರಾಲ್ ನಾ ಪರ್‌ತ್ ಬನ್ನೆಂಗ್ ನೀ ನ್ಞಂಡೆ ಎಂದ್‌ರೆ ಬಿಯಾರಿಕ್ಕ್‌ಡೆ. ಅಪ್ಪ ರಾಜಾವು ಚೊಲ್ಡ ಮಂಜಿಲ ಅವುಡೆತೋಲು ನಾ ನಿಂಡೆ ಪೆಂಜಲ್‌ಂಟ್ ಬಿಯಾರಿಕ್‌ಡ ಮಂಜಿಲ ಆಯೆಲ್ ಪಿನ್ನೆ ನಾ ನಿಂಡೆ ಪೆಂಜಯಿಂಟ್ ಬಿಯಾರಿಕ್ಕ್ ಡೇಂಟ್ ಚೊಲ್ಡ. ಅಪ್ಪ ಆ ಪೆನ್ನ್ ಮರ್ತೊಟ್ಟಿಗೆ ಚೊಲ್ಲುರಾಲ್ ಹಕ್ಕುಂ ಹಲಾಲಾಯಿ ಪರ್ನೆ ಮೋಲು

ಒಕ್ಕೆಂಗ್ ಈ ಮರ ಜಂಡ್ ಪಲ್ಪಾವೊನು. ಆ ಸಾತ್‌ಗ್ ಮರ ಜಂಡ್ ಪಲ್ಪಾವುರು, ಆ ಪೆನ್ನ್ ಪರ್‌ತ್ ಬಂಡಾಲ್. ಪರ್‌ತ್ ಬಂತ್ ಚೊಲ್ದಾಲ್ ಹಕ್ಕು ಹಲಾಲಾಯೆ ಮೋಲು ಒಕ್ಕೆಂಗ್ ಮರ ಪಂದುಂ ಪಾದೆ ಕೂಡೊನು. ಅಂಜನೆ ಮರ ಜಂಡ್ ಕೂಡುರು. ಪಿನ್ನೆ ರಾಜಾವು ಅವುಲ್‌ಡೆ ಕುದುರೆಲ್ ದೈಪಾಟಿತ್ತ್ ಬಿಲ್ಟೋಂತ್ ಪೋಂಡ. ರಾಜಾವುರೆ ಮಹಲ್‌ಗ್ ಬಿಲ್ಟೋಪೋಯಿಟ್ಟ್ ರಾಜಾವು ಅವುಲ್‌ಡೆ ಮಂಜಿಲ ಆವುರ.

ಮಸಲೆ ಚೊನ್ನೆಜ: **ಮೈಮುನ ಮೇಲ್ಕಾರ್**

2. ಗುರ್ಬಿದಾದಡೆ ಕಿಡಾವು

ಒರು ರಾಯತ್ತ್‌ಲ್ ಗುರ್ಬಿದಾದ ಪಿನ ಕಾಕೆದಾದ ಪಿರ್ಸತ್ತ್‌ಲ್ ಒನ್ನಾಯಿ ಮಿಂಜಿಟ್ಟ್ ಜೀವನ ಎಡ್ತೋ ಇನ್ನಾರ್. ಅಜನೆ ಇಕ್ಕೊಂಬೊ ಒರು ನಾಲ್ ಜಾವು ಜೋರು ಮಲೆ ಕಾತ್, ಚೆಡಿಲ್, ಮಿನ್ನ್ ಬಂಡ್. ಆ ಕಾತ್ ಮಲೆಕ್ಕ್ ಬೂಮಿಯೇ ಆದ್‌ರಿಯೆ ಪೋಲೆ ಆವುರು. ಚೆಡಿಲ್ ಮಿನ್ನ್‌ಗ್ ಕಾಕೆದಾದರೆ ಅವುತುಗು ಚೆಡಿಲ್ ಅಡ್ಡಿತ್ತ್ ಕಾಕೆದಾದರೆ ಅವ ಬೂನು ಪೋಂಡುಂ ಕಾಕೆದಾದಗ್ ನಿಕ್ಕೊಗು ಅವ ಇಲ್ಲಾಂತ್ ಚಂಡಿಲ್ ಚಲಿ ಪಿಡ್ಚಿಪೋಂಡ್. ಅಪ್ಪ ಕಾಕೆದಾದಗ್ ಗುರ್ಬಿದಾದಡೆ ನೆನಪಾವುರು.

ಕಾಕೆದಾದ ಮೆಲ್ಲ ಗುರ್ಬಿದಾದರೆ ಅವುತುಗು ಪಾರಿಯೋ ಬಂಡ್. ಗುರ್ಬಿದಾದರೊ ಅವುತು ಬಾಯಿಲಿಟ್ಟ್ ಇಕ್ಕ್‌ರ್. ಕಾಕೆದಾದ ಮೆಲ್ಲೆ ಬಾಯಿಲ್‌ಡೆ ಮುಟ್ಟ ಬಂತ್ ಚೊಲ್ಲುರು ''ಗುರ್ಬಿದಾದ, ಗುರ್ಬಿದಾದ, ಬಾಯಿಲೆಡ್‌ಕೊರು, ಗುರ್ಬಿದಾದ ಗುರ್ಬಿದಾದ ಒರು ತೆಲ್ಲ್ ಬಾಯಿಲ್ ಎಡ್‌ಕೊರು'' ಚೊಂತ್ ಕಾಕೆದಾದ ಬುಲ್ಪಿಡ್ರ್. ಕಾಕೆದಾದರೆ ಬುಲ್ಪುಗ್ ಗುರ್ಬಿದಾದರೆ ಕಿರ್ಫ ಬಂಡ್. ಗುರ್ಬಿದಾದ ಬಾಯಿಲ್ ಎಡ್ತ್ತ್ಟ್ ಉಲ್ಗ ಬಾಂಟ್ ಬಿಲಿಕ್‌ರ್. ಗುರ್ಬಿದಾದ ಕಾಕೆದಾದಗ್ ಚಕ್ಕರೆಡೆ ಚೋರು ಎಲ್ಲ ಕೊಡ್ತುಟ್ಟು ಚಂದ ಸುದಾರಿಕ್ಕ್‌ಡ್.

ಗುರ್ಬಿದಾದ ಕಿಡಾವುಗ್ ಮೊಲೆಕೊಡ್ತು ಒರಕ್‌ರ್. ಕಾಕೆದಾರೊರೊಟ್ಟ ಚೊಲ್ಲುರು ನೀ ಕಟ್ಟಿಲ್‌ಡೆ ಅದಿಲ್ ಕೆಡ. ಗುರ್ಬಿದಾದಗ್ ಸುಸ್ತಾಯಿಟ್ಟ್ ನಲ್ಲೆ ಒರಕ್ ಬಂಡ್. ಕಾಕೆದಾದ ಕನ್ನ್ ಮುಚ್ಚಿತ್ತ್ ಗುರ್ಬಿದಾದ ವರಜ್‌ಡೆದ್ ಕಾತೋಂಟ್ ಇಂತ್. ಪಾದರೆ ಜಾವು ಆವುಂಬೊತ್ತುಗು ಗುರ್ಬಿದಾದರೆ ಕಿಡಾವು ಬುಲ್ಪಿಡ್ರ್. ಗುರ್ಬಿದಾದೊ ಮಾತ್ರ ನಲ್ಲೆ ಒರಕ್ಕ್ ಪಿಡ್ಚಿತ್ತ್ ಇಕ್ಕ್‌ರ್. ಗುರ್ಬಿದಾದಗ್ ಒರಕ್ಕ್‌ಲ್ 'ಟಕ್–ಟಕ್' ಚೊಂತು ಸಬ್ದ ಕೇಕ್‌ರ್. ಎಂದ್ರೆ ಅದ್ ಸಬ್ದಂಟ್

ಗುರ್ಬಿದಾದ ಕಾಕೆದಾದರೊಟ್ಟ ಪಿರ್ಸತ್ತ್‌ಲ್ ಕೇಕ್‌ರ್. ಕಾಕೆದಾದ ಚೊಲ್ಲುರು ಅದ್ ನ್ಂಡೆ ಬಾಯಿಲ್ ಕಡ್ಲೆ ಇಂತ್ ಅದ್ ನಾನ್ ತಿಂಡೆ. ನಿಜ ಮುಂಡಾಂಟ್ ಒರಜುರ್, ಗುರ್ಬಿದಾದಾಂಟ್ ಚೊಲ್ಲುರು. ಗುರ್ಬಿದಾದಗ್ ಪಾಡೆ 'ಟಕ್–ಟುಕ್; ಟಕ್–ಟುಕ್' ಸಬ್ದ ಕೇಕ್‌ರ್. ಅಪ್ಪ ಗುರ್ಬಿದಾದ ಪಾಡೆ ಎಂದ್ರೆ ಸಬ್ದ ಅದ್‌ಂಟ್ ಕೇಕ್‌ರ್. ಅಪ್ಪ ಕಾಕೆದಾದ ಚೊಲ್ಲುರು ಅದ್ ನ್ಂಡೆ ಬಾಯಿಲ್ ಉಲ್‌ಇ ಕಡ್ಲೆ ಇಂತ್ ಅದ್‌ಂಟ್.

ಬೆಲ್ಲಮನ ಆವುರು. ನ್ಯಾರಬೆಲ್‌ಕೊಂಬೊ ಗುರ್ಬಿದಾದಡೆ ಕಿಡಾವು ಬುಲ್ಪಿಡ್‌ರ್. ಗುರ್ಬಿದಾದ ಎಂಚಿತ್ತ್ ಕಿಡಾವುಡೆ ವಯಿತ್ತ್‌ರ್. ವಯತ್ತುಂಬೊ ಕಿಡಾವುಡೆ ತಡಿ ಎಲ್ಲಾ ಚೋರೆ ಒಲಗ್ಗುರು. ಕಿಡಾವುಡೆ ಜಂಡ್ ಕನ್ನುಂ ಮಾಯ್‌ಕ ಆಯ್ಟಿಂತ್. ಕಿಡಾವುಡೆ ಬುಲ್ಟುಗು ಇಡೀ ಅವಮೆ ಬೆರಕ್‌ರ್. ಗುರ್ಬಿದಾದರೆ ಕಲ್ಪು ಪೊಟ್ಟಿ ಪರ್ತ್ತ್ ಬಂಡ್. ಗುರ್ಬಿದಾದರೆ ಬುಲ್ಪು ಕೇಕ್‌ಡಜ ಆರುಮ್ ಇಲ್ಲೆ. ಕಾಕೆದಾದರೆ ಪಿನ್ನ ಕಾನ್ಲೊಗೇ ಕಿಟ್ಟ್‌ಲ್ಲೆ.

ಮಸಲೆ ಚೊನ್ನೆಜ: **ರಹ್ಮತ್ ಗುಡ್ಡೆಅಂಗಡಿ**

3. ಆಜಲೆ ಪೆಜ್ಜಲ್

ಒರು ರಾಯತ್ತ್‌ಲ್ ಒರಯಲ್ ಇಂತ್. ಅಯಿಲ್‌ಗ್ ಜಂಡ್ ಮಕ್ಕ. ಒರು ಆನ್ ಪಿನೆ ಒರು ಪೆನ್ನ್. ಆ ಪೆನ್ನ್ ಬೆಲಿಯಾವುಡಾಲ್. ಬೆಲಿಯ ಆಯ್ತ್ತ ಬಾರಿ ಒರು ಚಂದತ್ತೆ ಪೆನ್ನ್ ಆವುರಾಲ್. ಅವುಲುಡೆ ಸ್ವಂತ ಮೂತೋನು ಎಲವುಲುಡೆ ಚಂದತ್ತೆ ಕಂಡ್‌ತ್ತ್ ಹೈರಾನ್ ಆವುರ. ಎಲವುಲುಡೆ ಮೂತೋನು ಮಂಜಿಲ ಆವೊಗು ಪರ್‌ತಾವುಡ. ಎಲವುಲು ಎಂದಾಯೆಂಗುಂ ಸ್ವಂತ ಮೂತೋನುರೆ ಮಂಜಿಲ ಆವೊಗು ಒಪ್ಪುಲ್ಲೆ. ಎಲವುಲು ಮಂಜಿಲ್‌ತ್‌ಗ್ ಒಪ್ಪಾತೆಡ್‌ಕ್ ಮೂತೋನು ಒರುನಾಲ್ ಎಲವುಲುಡೆ ಓಡ್ ಪಾಟಿಯೋಂಟು ಪೋಂಡ. ಓಡಿಯೋಪೋಂಬೊತ್ತುಗು ಅವುಡೆ ಒರು ಪೊಲೆ ಇಕ್ಕ್‌ರ್ ಜಂಡಾಲ್ ತಪ್ಪಿತ್ತ್ ಪೊಲೆಕ್ಕ್ ಬೂಲ್‌ಡಾರ್. ಬೂನುಟ್ಟಾವುಂಬೊ ಜಂಡಾಲ್ ಮೀನ್ ಆವುಡಾಲ್ ಮೂತೋನು ಬಾಲೆ ಮೀನ್ ಆವುಡ ಎಲವುಲು ಮುಗುಡು ಮೀನ್ ಆವುರಾಲ್.

ಅಜನೆ ಒರುನಾಲ್ ಒರು ಬೋಬ ಪೊಲೆಕ್ಕ್ ಗಾಲ ಇಡೊಗು ಪೋಂದು. ಅಪ್ಪ ಅಯಲ್‌ಗ್ ಗಾಲತ್ತ್‌ಲ್ ಈ ಜಂಡ್ ಮೀನ್‌ಜ ಕಿಟ್ಟ್‌ರ್. ಬೋಬ ಆ ಮೀನ್‌ರೆ ಎಡ್ತೋಂಟು ಅವುತುಗು ಪೋಂಡು. ಬೋಬ ಎಡ್ತೋಪೋಯಿಟ್ಟ್

ಮೋಲುರೆಟ್ಟ ಕರಿ ಆಕೊಗು ಕೊಡುಕುರು. ಮೋಲು ಮೀನ್ ಮುರಿಕೊಗು ಪರ್ತಾವುಡಾಲ್. ಅಪ್ಪ ಎಲವುಲು ಆಯ ಮುಗುಡು ಮೀನ್ ಮೂತೋನು ಆಯೆ ಬಾಲೆಮೀನ್‌ರೊಟ್ಟ ಅರ್ಸತ್ತ್‌ಲ್ ಚೊಲ್ದಾಲ್

ನ್ಂಡೆ ಮುರ್ಚೆ ಕತ್ತಿಲ್ ಅವುಂಡೆ ಮುರಿಕಂಡ
ಅವುಂಡೆ ಮುರ್ಚೆ ಕತ್ತಿಲ್ ನ್ಂಡೆ ಮುರಿಕಂಡ
ನ್ಂಡೆ ಇಟ್ಟೆ ಚಟ್ಟಿಲ್ ಅವುಂಡೆ ಇಡಂಡ
ಅವುಂಡೆ ಇಟ್ಟೆ ಚಟ್ಟಿಲ್ ನ್ಂಡೆ ಇಡಂಡ

ಬೋಬ ಪಿನ್ನ ಬೋಬರೆ ಮೋಲು ಮೀನ್ ಚಂದ ಕಲ್ಗಿಟ್ಟ್ ಅದ್‌ರೆ ಮುರ್ಚಿತ್ತ್ ಕರಿಯಾಕಿ ಕೂಟುರಾರ್.

ಮಸಲೆ ಚೊನ್ನೆಜ: **ರೊಹರ ಪಾಣೆಮಂಗಳೂರು**

4. ಪೆಜ್ಜಲ್

ಒರು ರಾಯತ್ತ್‌ಲ್ ಏಲ್ ಆಜಲೆ ಮಾರ್‌ಗ್ ಒರು ಪೆಜ್ಜಲ್. ಅಜಲೆ ಅಬ್ಬ ಪಿನ್ನೆ ಉಮ್ಮ ಮರ್ಚಿತ್ತ್ ಇಕ್ಕ್‌ರಾರ್. ಅಜನೆ ಏಲ್ ಅಜಲೆಮಾರ್‌ಗ್ ಪೆಜ್ಜಲ್‌ರೊಟ್ಟಿಗೆ ಬಾರಿ ಪಿರ್ಸ. ಒರು ನಾಲ್ ಏಲ್ ಅಜಲೆಮಾರ್ ಮುತ್ತು ಎಡ್ತೊಬರೊಗು ಏಲಾಂ ಕಡಲ್ ಪುರತ್ತ್ ಪೋಂಡಾರ್. ಪೋಂಬೊತ್ತುಗು ಬಾಲೆಡೆ ಮರ ಪಿನೆ ತೆಜ್ಜೆಡೆ ಮರತ್ತೆ ಮುಟ್ಟ ಚೊಂತು ಪೋಂಡಾರ್ ನಂಜಲೆ ಪೆಜ್ಜಲ್‌ಗ್ ನಿಜಮೇ ಕಾವೊಲು. ನ್ಜ ಬಂಡೆತೋಲ್ ನಿಂಜ ಜಂಡಾಲ್ ನಜಲೆ ಪೆಜ್ಜಲ್‌ಡೆ ಚಂದ ನೋಕೊನುಂಟು.

ಒರು ನಾಲ್ ಈ ಪೆನ್ನಾರೆ ಅವುತುಲ್ ತೀ ಪೆಟ್ಟಿ ಕಾಲಿಯಾಯ್ತ್ ಇಕ್ಕ್‌ರ್. ಓಲು ತೀ ಆಕೊಗು ತೀ ಪೆಟ್ಟಿ ಎಡ್ತೊಬರೊಗು ಒರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾರೆ ಅವುತುಗು ಪೋಂಡಾಲ್. ಅವುಡ ಪೋಯ್ತ್ ಚೊಲ್ದಾಲ್ ನ್ಂಡೆ ಅವುತು ತೀ ಪೆಟ್ಟಿ ಕಾಲಿಯಾಯಿರ್. ತೀ ಪೆಟ್ಟಿ ಎಡ್ತೋಂಬರೊಗು ಆರುಂ ಇಲ್ಲ. ನಕ್ಕ ಒರು ಪೆಟ್ಟಿ ತೀಪೆಟ್ಟಿ ತರೂಂಟು ಚೊಲ್ಲುರಾಲ್. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ತೀ ಪೆಟ್ಟಿ ಉಲ್ಗತ್ತೆ ಎಡ್ತೊಬಂತ್ ಕೊಡುಕುರ. ಔಲು ಅದ್‌ರೆ ಎಡ್ತೊಂಟಲು ಔತುಗು ಪೋಂಡಾಲ್. ತೀ ಆಕಿಯೋಂಟು ಇಕ್ಕ್‌ರಾಲ್.

ಆರುಂ ಇಲ್ಲಾತೆದೆ ಗೊಂತಾಯಿಟ್ಟ್ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮೆಲ್ಲ ಪೆನ್ನಾರೆ ಔತುಗು ಬಂಡ. ಬಂತ್ ಚೊಲ್ಲುರ ಎಲಾಂ ಕಡಲ್ ಪುರತ್ತ್ ಪೋಯಜ ಬನ್ನಾರ್‌ಡಿ ಉಮ್ಮ ಬಾಯಿಲೆಡ್. ಓನ್‌ಡೆ ನೋಕಿತ್ತ್ ತೆಂಜ್‌ಡೆ ಮರ ಪಿನ್ನೆಬಾಲೆರೆ ಮರ

ಚೊಲ್ಲುರುಲು ಎಲಾಂಕಡಲ್ ಪುರತ್ತ್ ಪೋಯಜ ಬನ್ನ್ಟ್ಲೆಡಿ ಉಮ್ಮ ಬಾಯಿಲೆಡ್‌ಕಂಡ. ಅಪ್ಪ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಅರ್‌ಸತ್‌ಲ್ ಅವುಂಡೆ ಜಂಡ್ ಜಾಡೆ ಪಲ್ಲ್ ಬಾಯಿಲ್‌ಡೆ ಕೀಲ್ ತಾತಿಟ್ಟ್ ಪೋಂಡ.

ಅಯೆಲ್ ಪಿನ್ನೆ ಎಲಾಂಕಡಲ್ ಪುರತ್ತ್ ಪೋಯೆ ಆಜಲೆ ಮಾರ್ ಮುತ್ತು ಎಡ್ತೋಂಟು ಬಂಡಾರ್. ಅಜ ಬಂಡೆದ್ ನೋಕಿತ್ತ್ ತೆಂಜ್‌ಡೆ ಮರ ಪಿನ್ನೆ ಬಾಲೆರೆ ಮರ ಚೊಲ್ಲುರು ಎಲಾಂ ಕಡಲ್ ಪುರತ್ತ್ ಪೊಯಜ ಬನ್ನಾರ್‌ಡಿ ಉಮ್ಮ ಬಾಯಿಲೆಡಿ. ಅಪ್ಪ ಆ ಪೆನ್ನ್ ಬಂತ್ ಬಾಯಿಲ್ ಎಡ್‌ಕ್‌ರಾಲ್. ಬಾಯಿಲ್ ಎಡ್ಕೊಂಬೊ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ತಾತಿಯೆ ಪಲ್ಲ್ ಅವುಲ್‌ಡೆ ಕಾಲ್‌ಗ್ ತರಿಕ್‌ರ್. ಅಪ್ಪ ಏಲ್ ಆಜಲೆಮಾರ್ ಅವುಲ್‌ಡೆ ರಾಜಾವುರೆ ಮುಟ್ಟ ಬಿಲ್ಟೋಂಟು ಪೋಂಡಾರ್. ರಾಜಾವು ಅವುಲುಗು ತರ್ಚೆ ಜಾದೆ ಪಲ್ಲ್ ಎಡ್ತ್ಟ್ಟ್ ಅವುಲ್‌ಡೆ ಮಂಜಿಲ ಆವುರ.

ಮಸಲೆ ಚೊನ್ನೆಜ : **ಮರಿಯಮ್ಮ ಮೊಡಂತ್ಯಾರ್**

5. ಗುರ್ಬಿ ಪಿನ್ನೆ ಕಾಕೆ

ಒರು ರಾಯತ್ತ್‌ಲ್ ಕಾಕಚ್ಚಿ ಪಿನ್ನ ಗುಬ್ಬಚ್ಚಿ ಇಕ್ಕ್‌ರ್. ಕಾಕಚ್ಚಿಗ್ ಒರ್ಕ ಜೋರು ಪೈಕ್‌ರ್. ತಿನ್ನೊನುಗು ಎಂದುಂ ಕಿಟ್ಟ್‌ಲ್ಲೆ. ಅಪ್ಪ ಅದ್‌ಕ್ ಗುಬ್ಬಚ್ಚಿರೆ ನೆನಪಾವುರು. ಕಾಕಚ್ಚಿ, ಗುಬ್ಬಚಿರೆ ಅವುತುಗು ಅದ್‌ರೆ ಕಿಡಾವುಡೆ ತಿನ್ನೊಗಾಯಿಟ್ಟ್ ಮೆಲ್ಲೆ ಪೋಂಡು. ಪೋಯ್ತ್ ಚೊಲ್ಲುರು ''ಗುರ್ಬಮ್ಮ ಗುರ್ಬಮ್ಮ ಒರ್ಕ ಬಾಯಿಲೆಡ್'' ಅಪ್ಪ ಗುಬ್ಬಚ್ಚಿ ಆರ್‌ಂಟ್ ಕೇಕ್‌ರ್. ನ್ಞಾನ್ ಕಾಕಚ್ಚಿಂಟ್ ಚೊಲ್ಲುರು ಕಾಕೆ. ಗುರ್ಬಮ್ಮ ಚೊಲ್ಲುಡು ''ನಿಲ್ಲ್ ನ್ಞಂಡೆ ಮಕ್ಕಲೇ ಕುಲಿಪಾಟಿಯೊಲ್ಲ. ಇನ್ನೊರ್‌ಕ ಬಿಲಿಕ್‌ರ್. ''ಗುರ್ಬಮ್ಮ ಗುರ್ಬಮ್ಮ ಒರ್ಕ ಬಾಯಿಲೆಡ್'' ಅಪ್ಪ ಗುರ್ಬಿಮ್ಮ ಚೊಲ್ಲುರು ''ನಿಲ್ಲ್ ನ್ಞಂಡೆ ಮಕ್ಕಗ್ ಚೋರು ಕೊಡ್ತೊಲ್ದ, ಕಾಕಚ್ಚಿ ಇನ್ನೊರ್ಕ ಬಾಯಿಲ್ ಕೊಟ್ಟಿಟ್ಟ್ ಚೊಲ್ಲುರು, ''ಗುರ್ಬಮ್ಮ ಗುರ್ಬಿಮ್ಮ ಒರ್ಕ ಬಾಯಿಲೆಡ್''. ಗುರ್ಬಮ್ಮ ಚೊಲ್ಲುರು ''ನಿಲ್ಲ್ ನ್ಞಂಡೆ ಮಕ್ಕಲೆ ಒರಕಿಯೊಲ್ಲೆ, ಅಪ್ಪ ಬಾಯಿಲ್ ಎಡ್‌ಕಾತೆದ್ ಕಂಡ್‌ಟ್ಟ್ ಕಾಕಚ್ಚಿ ಗುಬ್ಬಚ್ಚಿಗ್ ಆಸೆ ಆಕ್‌ಪಾಟ್‌ರ್. ನಾನ್ ನಿಕ್ಕ್ ಪಿನ್ನೆ ನಿಂಡೆ ಮಕ್ಕೊಗು ತಿನ್ನೊನುಗು ಕಡ್ಲೆ ಎಡ್ತೊಬನ್ನ್‌ರ್ ಒರ್ಕ ಬಾಯಿಲೆಡ್‌ಂಟ್ ಚೊಲ್ಲುರು. ಆಯೆಂಗುಂ ಗುಬ್ಬಚ್ಚಿ ಬಾಯಿಲ್ ಎಡ್ಕ್ಕೆಲ್ಲ. ಬಾಯಿಲ್ ಎಡ್‌ಕಾತೆದ್ ಕಂಡ್‌ತ್ತ್ ಕಾಕಚ್ಚಿ ಬೇಜಾರ್ಲ್ ಆಕಿಟ್ಟ್ ಸೀದ ಪೋಂದು.

ಮಸಲೆ ಚೊನ್ನೆಜ : **ರಹ್ಮತ್ ಗುಡ್ಡೆಅಂಗಡಿ**

6. ಬೊಂಬ

ಅರಬಿಸ್ಥಾನತ್ತೆ ಒರು ರಾಯತ್ತ್‌ಲ್ ಅಬ್ಬಾಸ್ ಚೊಲ್ಡೆ ಒರು ಅರಬಿ ಇನ್ನ. ಅವುನು ಒರು ಒಂಟೆಡೆ ಬಲ್ತಿನ್ನ. ಒರು ನಾಲ್ ಅವುನು ದೂರತ್ತೆ ಪ್ಯಾಂಟೆಗ್ ಬ್ಯಾನ್ಯತ್ತ್‌ಗ್ ಪೋಗು ಪರ್ತಾವುಡ. ಅವುಂಡೆ ಒಂಟೆಡೆ ಮೇಲ್ ಕೊಟ್ಟಿ ಎಣ್ಣೆ, ಅವುನುಗು ಬೇನ್ ಮಾಯೆ ಸಾಮಾನತ್ತೆ ಬೆಚ್ಚೋಂಟು ಒಂಟೆಡೆ ಮೇಲ್ ಪತ್ತಿದೈಕ್ರ, ದೆಚ್ಚಿ ಪೋಂಡ.

ಪೋಯ್ತ್ ಒರು ಬೆರುಂ ಪೊಯ್ಯೆಡೆ ಪ್ರದೇಶತ್ತ್‌ಗ್ ಎತ್ತ್‌ರ. ಅವುಡೆ ಬೆಯಿಲ್ ಅಡ್‌ಚಿಟ್ಟ್ ಅಬ್ಬಾಸ್‌ಗ್ ಸಂಕಟ ಆಯೆ ಪೊಲ ಆವುರು. ಅವುನುಗು ಪಾದಿತೆರು ಎತ್ತಿಯೆಲ್ ಪಿನ್ನೆ ಒರು ಮರ ಕಾಂಡ್. ಆ ಮರ್‌ತೆಡೆ ತೆನಲ್‌ಲ್ ಒಂಟೆಡೆ ನಿಪ್ಪಾಟಿತ್ತ್ ಕೀಲ್ ಇಲಿರ. ಅದೇ ತೆನಲ್‌ಲ್ ತೆಲ್ಲ್ ನೇರ ಒರಜ್‌ರ. ಅವುನು ಎಸರ್ತಾಯಿಟ್ಟ್ ನೋಕುಂಬೊ ಅವುಂಡೆ ಒಂಟೆ ಇಕ್ಕ್‌ಲ್ಲ. ಅವುನುಗು ಅಜಬಾವುರು. ಅವುಂಡೆ ಒಂಟೆ ಕಾಂಡ್ಲೆ. ಚುತ್ತು ಮುತ್ತು ನೋಕುರ ಯೋಡೆಂ ಒಂಟೆ ಕಾಂಡಿಲ್ಲೆ.

ಬಾನ್ಯತ್ತ್‌ಗ್ ಉಲ್ಲೆ ಕೊಟ್ಟೆ ಅಲ್ಲಂಟ್ ಅದ್‌ಲ್ ಅವುಂಡೆ ಚೋರೊಕು ಅರಿ, ಕುಡಿಕೊ ತನ್ನಿ ಎಲ್ಲೋಂ ಒಂಟೆಡೆ ಮೇಲ್ ಇಂತ್. ಅಬ್ಬಾಸ್ ಬೇಜಾರ್‌ಲ್ ಮುಂಜಿ ಪೋಂಡ. ಎಂದ್ರಾಕೊನೂಂಟು ಗೊಂತಾವಾಂಟ್ ಅವುನು ಕಾಣಾಂಟಾಯೆ ಒಂಟೆಡೆ ತೇಡಿಯೋಂಟು ಪೋಂಡ.

ಕೊರಿಯ ದೂರ ನಡನ್ನೋಮಟು ಪೋಯೊಂಟು ಇಕ್ಕುಂಬೊತ್ತುಗು ಅಬ್ಬಾಸ್‌ಗ್ ಎದ್‌ರ್‌ಲ್ ಒರ್ತ ಕಿಟ್ಟ್‌ರ. ಅಬ್ಬಾಸ್ ಅವುನುಗು 'ಅಸ್ಸಲಾಂ ಅಲೈಕುಂ ಕಾಕಾ'ಂಟ್ ಚೊಲ್ಲುರ. ಆ ಮನಿಸ 'ವ ಅಲೈಕುಂ ಸಲಾಂ' ಚೊನ್ನುಟ್ಟು ಸಲಾಂ ಮಡಕ್‌ರ್. 'ನ್ನಂಡೆ ಪೇರ್ ಅಬ್ಬಾಸ್, ನಿಜಲೆ ಪೇರ್ ಎಂದ್ರೆ ಕಾಕಾ'ಂಟ್ ಕೇಕ್‌ರ್. ಅಪ್ಪ ಅಯಲ್ ಚೊಲ್ಲುರು ನ್ನಂಡೆ ಪೇರ್ ಉಮ್ಮರ್.

ಅಪ್ಪ ಅಯಲ್‌ರೊಟ್ಟ ಅಬ್ಬಾಸ್ ಚೊಲ್ಲುರ್ ನಾನ್ ಒರು ಬಾನ್ಯತ್ತ್‌ಗ್ ಬನ್ನೆರೆ. ಪೇಂಟೆಗ್ ಪೋಯೋಂಟಿಕ್ಕ್‌ಂಬೊ ಬೆಯಿಲ್‌ಲ್ ನಕ್ಕ ತೆಲ್ಲ್ ಸಂಕಟ ಆಯ್ತ್. ಅಜನೆ ನಾನ್ ನ್ನಂಡೆ ಒಂಟೆಡೆ ಇಲಿಇಟ್ಟ್ ಕೊರಿಯಿನೇರ ಮರತ್‌ಡೆ ಅಡಿಲ್ ಕೆಡನಿನ್ನೆ. ಅವುಡೆಗೇ ನಕ್ಕ ಒರಕ್ ಪಿಡ್ಚಿತ್ತ್. ಎಸರ್ತಾವುಂಬೊ ನ್ನಂಡೆ ಒಂಟೆ ಕಾಂಡ್ಲೆ ನಿಜ ಮಾತ್ ನ್ನಂಡೆ ಒಂಟೆರೆ ನೋಕಿರಾರಾಂಟ್ ಕೇಕ್‌ರ.

ಅಪ್ಪ ಉಮ್ಮರ್ ಚೊಲ್ಡೆ ಆಲ್ ಕೇಕ್‌ರ್ ನಿಜಲೆ ಒಂಟೆಡೆ ಮೇಲ್ ಚರಕೆಂದು ಇಂತಾಂಟ್. ಅಪ್ಪ ಅಬ್ಬಾಸ್ 'ಇಂತ್ ಇಂತ್'ಂಟ್ ಚೊಲ್ಲುರ. ಉಮ್ಮರಾಕ

ಕೇಕ್‌ರ್ ಅದ್‌ರೆ ಒರು ಕಾಲ್ ಕುಂಟಿಯೋಂಟಿತ್ತಾ.? ಅಬ್ಬಾಸಾಕ 'ಇಂತ್ ಇಂತ್'ಂಟ್ ಚೊಲ್ಲುರ್. ಪಾಡೆ ಉಮ್ಮರ್‌ಕ ಕೇಕ್‌ರ್ ಅದ್‌ರೆ ಎಡ್ತೆ ಕಣ್ಣ್ ಕಾಂಡ್ಲೆ ಅಲ್ಲೆ. ಅಬ್ಬಾಸಾಕ ಚೋಲ್ಲುರು 'ಹಾ ಒಕ್ಕು ಕಾಂಡ್ಲ ನೇರ್ ಚೊನ್ನಾರ್ ನಿಜ' ನಿಜ ಮಾತ್ ನೋಕಿರಾರಾಂಟ್ ಕೇಕ್‌ರ. ಪಾಡೆ ಉಮ್ಮರ್ ಕೇಕ್‌ರ್ ಅದ್‌ರೆ ಜಂಡ್ ಪಲ್ಲ್ ಇಲ್ಲೆ ಅಲ್ಲೆಂಟ್? ಅಪ್ಪ ಅಬ್ಬಾಸ್ ಚೊಲ್ಲುರು ಒಕ್ಕುಬಾವ ನಿಜ ಚೊನ್ನೋಂಟುಲ್ಲೆದೆಲ್ಲಾ ನೇರ್. ಯೋಡ ಉಂಡುಂಟು ಒರ್ಕ ಬೇಗ ಚೊಲ್ಲೊರುಂಟು. ಚೊಲ್ಲೊರು. ಉಮ್ಮರ್ ಪಾಡೆಂ ಕೇಕ್‌ರ್ ಅದ್‌ರೆ ಮೇಲ್ ಕೊಟ್ಟ ಪಿನ್ನೆ ಎಣ್ಣೆ ಇಂತಾಂಟ್ ಪಿನ್ನೆ ಇನ್ನಾಲೆ ನಿಜ ನಿಜಲೆ ಒಂಟೆಗ್ ಕುಡುಗು ಬೇಪಾಟಿತ್ತ್ ತಿನ್ನ್‌ಬಾಟಿ ಇನ್ನಾರ್ ಕಾಂಡಲ್ಲೇಂಟ್? ಅಪ್ಪ ಅಬ್ಬಾಸ್‌ಗ್ ಸಬೂರ್ ಬಂಡೆ. ಅಬ್ಬಾಸ್ ಚೊಲ್ಲುರು ಒಕ್ಕು ಬಾವ. ನಿಜ ಚೊನ್ನೆದ್ ಎಲ್ಲ ನೂರುಗು ನೂರು ಸಮ. ನಿಜ ಒರ್ಕ ನಕ್ಕ್ ನ್ಂಡೆ ಒಂಟೆರೆ ಕಾಟೊರುಂಟು. ಅಪ್ಪ ಉಮರ್ ಚೊಲ್ಲುರು ನಿಜಲೆ ಒಂಟೆಡೆ ನಾನ್ ಕಂಡ್‌ಟ್ಲೆ ಬಾವ. ಅಪ್ಪ ಅಬ್ಬಾಸ್‌ಗ್ ಓಡೆ ಇಲ್ಲಾತೆ ಅರ್ಸ ಬಂದ್. ಅಬ್ಬಾಸ್ ಚೊಲ್ಲುರು ನಿಜ ಕಲವು ಚೊನ್ನೋಂಟು ಉಲ್ಲಾರ್. ನಿಜಲೆ ನಾನ್ ಬುಡುಲ್ಲೆ. ನಕ್ಕ್ ನ್ಂಡೆ ಒಂಟೆರೆ ಮರ್ಯಾದಿಲ್ ಕಾಟಿ ತರುಂಟು. ಅಜನೆ ಜಂಡಾಲ್‌ಗ್ ಚರ್ಚೆ ಆವುರು, ಆಲ್‌ಮಾರ್ ಎಲ್ಲ ಬಂತ್ ಕೂಡ್ರಾರ್. ಬಿಸಯ ಗೊಂತಯಿಟ್ಟ್ ಆಲ್‌ಮಾರ್ ಅಬ್ಬಾಸ್‌ರೆ ಕಡೆಗ್ ಕೂಡಾರ್.

ಬಿಸಯ ರಾಜಾವುಟ್ಟ ಪೋಯ್ತ್ ಎತ್ತ್‌ರ್. ರಾಜಾವು ಉಮರ್‌ರೊಟ್ಟ ನಿಜ ಇಯಲ್ದೆ ಒಂಟೆರೆ ನೋಕಿಡಾರಾ? ನಿಜ ಆಯಲ್ದೆ ಒಂಟೆರೆ ರೂಪ ಸೊರ್‌ಪ ಎಲ್ಲ ನೋಕಿಯೆ ಪೋಲೆ ಚೊನ್ನಾರುಲಾ ಒಕ್ಕಾಂಟ್ ರಾಜಾವು ಕೇಕ್‌ರ. ಅಪ್ಪ ಉಮರ್ ಚೊಲ್ದ್ ''ರಾಜಾವೇ ನಾನ್ ಇಯಲ್ದೆ ಒಂಟೆ ಪೋಯೆ ಕಾಲ್‌ಡೆ ಚೌಟು ನೋಕಿಯೆ. ಅದ್‌ಲ್ ಮೂನು ಕಾಲ್‌ಜಲೆ ಚೌಟು ಕಂಡ್‌ತ್ತ್, ಒರು ಕಾಲ್ ಕುಂಟಲ್ಲೇಂಟ್ ಕೇಟ. ಒಂಟಿ ಪೋಯೆ ತೆರುಲು ಬಲ್ತೆ ಅರ್‌ಗ್‌ಲ್ ಮಾತ್ರ ಚೊಪ್ಪು ತಿಂಡೆದ್ ಕಾಂಡ್. ಎಡ್ತೆ ಅರ್ಗ್‌ಲ್ ಕಾಂಡ್‌ಲ್ಲ, ಅದ್‌ಕ್ ಒರೇ ಕಣ್ಣ್ ಇಕ್ಕೊನೂಂಟು ಬಿಯಾರ್ಚಿತ್ತ್ ಕೇಟ ನಾನ್! ಅಪ್ಪ ರಾಜಾವು ಕೇಕ್‌ರ ಸಮ ಅದ್‌ಲೆ ಜಂಡ್ ಪಲ್ಲ್ ಇಲ್ಲಂಟ್ ನಿಜೊಗು ಎಜನೆ ಗೊಂತಾಯೇಂಟ್? ಅಪ್ಪ ಉಮರ್ ಚೊಲ್ಲುಡು ಅದ್ ಕಡ್‌ಚೆ ಎಲೆಲೆಲ್ಲ ಜಂಡ್ ಪಲ್ಲ್‌ಡತ್ತರೆ ಅಗಾಲ್‌ತ್‌ಲ್ ಎಲೆ ಪೂಲಾವಾಂಟ್ ಇಂತ್. ಅಜನಾಯೆ ಸಬ್ಲ್ ನಾ ಚೊನ್ನೆ ರಾಜಾವೇ. ಪಿನ್ನೆ ಒಂಟೆ ಪೋಯೋಂಟು ಇನ್ನೆ ತೆರುಲು

ಕೊಟ್ಟೆ ಬಿರ್ಕಿಟ್ಟ್ ಇಂತ್. ಅದ್‌ಲ್ ಎಣ್ಣೆರೆ ಪಸೆಂ ಇಂತ್. ಎರುಂಬು ಅದ್‌ಲ್ ಮುಂಜಂತ್‌ರ್? ಅಪ್ಪ ರಾಜಾವು ಕೇಕ್‌ರ ಅಪೆಂಗ್ ನಿಕ್ಕ್ ಅದ್ ಕುಡುಗು ತಿಂಡ್‌ರ್‌ಂಟ್ ಎಜನೆ ಗೊಂತಾಯಿತ್ತ್. ಅಪ್ಪ ಉಮರಾಕ ಚೊಲ್ಲುರು. ಆ ಒಂಟೆ ತೂರಿಯಲೆದ್‌ಲ್ ಜೀರ್ಣ ಆವಾತೆ ಕೊರ್‌ಯ ಇಡಿ ಇಡಿ ಕುಡುಗು ಇಂತ್ ಹಕ್ಕಾಯಿಟ್ಟುಂ ಒಂಟೆರೆ ನೋಕಿಟ್ಲೆ ರಾಜಾವೇಂಟ್ ಚೊಲ್ಲ್‌ರ''.

ಉಮರಾಕಡೆ ಬಿಸಯ ಕೇಟ್‌ಟ್ಟ್ ಅಯಾಲೆ ಬುದ್ಧಿ ಶಕ್ತಿ ನೋಕಿತ್ತ್ ರಾಜಾವುಗು, ಅಲ್‌ಮಾರ್‌ಗ್ ಎಲ್ಲ ಕೊಸಿ ಆವುರು. ಅಬ್ಬಾಸ್‌ಗುಂ ಉಮರ್‌ಡೆ ತಪ್ಪಿಲ್ಲಾಂಟ್ ಗೊಂತಾವುರು. ಅಬ್ಬಾಸ್ ಉಮರ್‌ಡೆ ಅರ್ಗಿ ಪಿಡ್ಡಿಟ್ಟ್ ಪೊರ್‌ತೆ ಕೇಕ್‌ರ. ಪಿನ್ನೆ ಅಜ ಜಂಡಾಲುಂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಒಂಟೆಡೆ ತೇಡಿಯೋಂಟು ಪೋಂಡಾರ್. ಒಂಟೆ ಒರು ಮೋತು ಮೇಞಗೊಂಟು ಇಕ್ಕ್‌ರ್.

ಮಸಲೆ ಚೊನ್ನೆಜ: **ಎಂ.ಎಂ. ಅಬ್ದುಲ್ ಸಲೀಂ, ಪಾಲಿಬೆಟ್ಟ**

7. ಚಲಾಕಿ ಮೋನು

ಒರು ರಾಯತ್ತ್‌ಲ್ ಒರು ಉಮ್ಮಂ ಪಿನ್ನೆ ಮೋನು ಇಕ್ಕ್‌ಡಾರ್ ಉಮ್ಮಮೇ ನೈಚಿತ್ತ್ ಅವುತೆ ಮಾಸ ಎಡ್ತೋಂಟ್ ಇಕ್ಕ್‌ರ್. ಉಮ್ಮಗ್ ಬೈಸ್ ಆವುರು. ಉಮ್ಮಗ್ ನೈಕೊಗು ತೀರ್ಲೆ. ಅಜನೆ ಉಮ್ಮ ಒರುನಾಲ್ ಮೋಂಡೆ ಬಿಲ್ಚಿತ್ತ್ ಚೊಲ್ಲುರು ನಕ್ಕ್ ಎಂದುಂ ತೀರ್ಲೆ ಮೋನೆ. ಎನ್ ನೀನೆ ನೈಕೊಗು ಪೋನುಂಟು ಚೊಲ್ಲುರು. ಅಜನೆ ಮೋನು ಸೀದಾ ನಡ್‌ನೋಂಟು ಒರು ರಾಯತ್ತ್‌ಗ್ ಪೋಂಡ. ಅವುಡೆ ಒರು ಔತು ಅಜ್ಜಿ ನಲ್ಲೆ ಪೋಲೆ ಬೀತ್ಸೊಂಟ್ ಇಕ್ಕ್‌ರ್. ಓಂಡೆ ಕಂಡ್‌ಟ್ಟಾ ಅಜ್ಜಿಗ್ ಬಾರೀ ಕೊಸಿ ಆವುರು. ಅವುನುಗ್ ಬೇನಾಯತ್ತರೆ ಪೋಲೆ ತಿನ್ನೊಗು ಕೊಡ್ಕುರ್. ಅಂಜನೆ ಅಜ್ಜಿ ಪರ್ತ್‌ಗ್ ಕುಡುಪು ಎಡ್ತೋಂಟು ಬರೊಗ್ ಪೋಂಬೊ ವೋನ್ ಜಂಡ್ ಪೋಲೆ ಎಡ್ತ್‌ಟ್ಟ್ ಗಟ್ಟಿ ತಿನ್ನೊಡ. ಅಜ್ಜಿ ಉಲ್ಗ ಬನ್ನ್‌ಟ್ಟ್ ಅವುನುಗು ಚಟ್ನಿ ಇಟ್ಟ್‌ಟ್ಟ್ ಅವುಂಡೆ ಸುದಾರೆಚೆಲ್ ಪಿನ್ನೆ ನಿಂಡೆ ಪೇರ್ ಎಂದ್ರೋಂಟ್ ಕೇಕ್‌ರ್. ಆದ್‌ಕ್ ಅವುನು 'ಕಲವು' ಚೊಂತು ಚೊಲ್ಡ. ಅವುನು ಅವುತುಗು ಪರ್‌ತಾವೊಂಬೊ ಮೆಲ್ಲೆ ಅಜ್ಜಿ ಬೀತಿಯೆ ಎಲ್ಲ ಪೋಲೆ ಕಟ್ಟೊಂಟು ಓಡ್ರ. ಅಜನೆ ಓಡಿ ಓಡಿಟ್ಟ್ ಒರು ರಾಯತ್ತ್‌ಗ್ ಎತ್ತ್‌ರ ಅವುಡ ಮಡ್ಯಲ ತುನಿ ಕಲ್‌ಗಿಯೋಂಟ್ ಇಕ್ಕ್‌ರ. ಅವುಡೆಗ್ ಪೊಯಿಟ್ಟ್ 'ಕಲವು' ನಿಂಡೆ ಮಕ್ಕ ಎಲ್ಲಾ ಗಲಾಟೆ ಆಕ್ಯೋಂಟು ಉಲ್ಲಾರ್. ನಿಂಡೆ ಪೆಂಞಾಯಿ ಮರ್ಚಿರಾಲ್ ಚೊಂತ್ ಮಡ್ಯಲಟ್ಟ ಚೊಲ್ಡ. ಐಕ್ ಮಡ್ಯಲ್ ನಿಂಡೆ ಪೇರ್

ಎಜನಾಂಟ್ ಕೇಕ್ಡ. ಐಕ್ ಕಲವು 'ಚುಳಿಕಾತ್'ಂಟ್ ಚೊಲ್ಡ. ಪಿನ್ನೆ ಮಡ್ಯಲ ಅವುಂಡೆ ಅವುಡೆ ಕಾಕೊಗು ಚೊಂತು ಪೇಡ್ಟೋಂಟು ಅವುತುಗ್ ಪೋಂಡ. ಔಡೆ ಪೆಂಞಾಯಿ ಮಕ್ಕ ಕಲಿಚ್ಟೋಂಟಿಕ್ಕ್ಡಾರ್. ಅವುನುಗ್ ಜೋರು ಆರ್ಸ ಬಂಡ್. ಚುಳಿಕಾತ್ಗ್ ಜಂಡಿಡೊನು ಚೊನ್ನೋಂಟು ಬಂಡ. ಅವುಡೆ ಎತ್ತೊಂಬೊ ಚಟ್ಟೆಂ ಇಕ್ಕ್ಲೆಲ್ಲೆ, ಅವುನುಂ ಇಕ್ಕ್ಲೆಲ್ಲೆ. ಅವುನುಗು ಬೇಜಾರಾವುಡು. ಅಜನೆ ಚುಳಿಕಾತ್ ಒಡ್ಯೋಂಟು ಒರು ರಾಯತ್ತ್ಗ್ ಎತ್ತ್ರ. ಅವುಡೆ ಒರುತ ಕುದುರೆಗ್ ತನ್ನಿಲ್ಲಾಂಟ್ ಬೇಜಾರ್ಲ್ ದೆಚ್ಚಿತ್ತ್ ಇಕ್ಕ್ರ. ಕುದುರೆ ಅವುಂಡೆ ಮುಟ್ಟಮೇ ಇಕ್ಕ್ರ್. ಚುಳಿಕಾತ್ ಅವುಂದೆಲ್ ಎಂದ್ರಾಯ್ತ್ ಕಾಕ ನಿಜ ಎಂದ್ಗ್ ದೆಚ್ಚಿಡೇಂಟ್ ಕೇಕ್ರ ಆಯಿಕ್ ಅವುನು ನ್ಕ್ಕ್ ನ್ಂಡೆ ಕುದುರೆಗ್ ಕುಡಿಕೊ ತನ್ನಿಲ್ಲಾಂಟ್ ಬೇಜಾರ್ಲ್ ಚೊಲ್ಡ. ಐಕ್ ಚುಳಿಕಾತ್ ಊಡೆ ಮುಟ್ಟತ್ತ್ಲ್ ತನ್ನಿ ಉಂಡು. ಒರು ಕಾಡ್ ಕಲಿಂಞಿ ಪೋಯೆಂಗ್ ತನ್ನಿ ಕಿಟ್ಪ್ರ್ಂಟ್ ಚೊಲ್ಡ. ಐಕ್ ಕುದುರೆ ಮೇಕ್ಡವುನು ನಿಂಡೆ ಪೇರೆಜನಾಂಟ್ ಕೇಕ್ರ. ಐಕ್ ಚುಳಿಕಾತ್ ನ್ಂಡೆ ಪೇರ್ 'ಪಲೆಕಡ' ಆಂಟ್ ಚೊಲ್ಡ. ಅಜನೆ ಅವುನು ಕುದುರೆಡೆ ಒರು ಮರತ್ತ್ಗ್ ಕೆಟ್ಟಿಟ್ಟ್ ಪಲೆಕಡಡೆ ನಿಪ್ಪಾಟಿತ್ತ್, ಒರು ಬಾಲ್ದಿ ಪಿಡ್ಟೋಂಟು ಪೋಂಡ. ಅವುನು ಪೋವ್ದೊಗು ಕಾತೋಂಟಿನ್ನೆ ಪಲೆಕಡ ಅವುಂಡೆ ಕುದುರೆಡೆ ಮೇಲ್ ದೆಚ್ಟೋಂಟು ಸೀದಾ ಪೋಂಡ. ಕುದುರೆ ಮೇಯಿಕ್ಕ್ರೋನುಗು ತನ್ನಿ ಕಿಟ್ಟ್ಲೆಲ್ಲೆ. ಬೇಜಾರಾಯಿಟ್ಟ್ ಸೀದಾ ವಾಪಸ್ ಬಂಡ. ನೋಕೊಂಬೊ ಅವುಡೆ ಕುದುರೆಂ ಇಲ್ಲೆ ಪಲೆಕಡಂ ಇಲ್ಲೆ. ಅವುನು ಜೋರು ಬುಲ್ಪುಟೂಂಟು ದೈಕ್ರ. ಪಲೆಕಡ ಕುದುರೆಲ್ ದೆಚ್ಟೋಂಟು ಬೇರೆ ರಾಯತ್ತ್ಗ್ ಪೋಯ. ಅವುಡೊರು ಉಮ್ಮ ಮೋಲು ನಡನ್ನೋ ಪೊಯೊ ಇಕ್ಕ್ರಾರ್. ಮೋಲುಡೆ ನ್ಞೋಕಿಟ್ಟ್ ಮಂಜಿಲಾವೊನುಗು ಅವುನುಗು ಮನಸ್ ಆವುರು. ಅವುನು ಅಜಲೆ ಮುಟ್ಟ ಬಂತ್ ನಿಂಜೊಗ್ ನಡಕೊಗು ಬಚ್ಚಿಲ್ಲೆ. ನ್ಂಡೆ ಕುದುರೆಡೆ ಮೇಲ್ ನಿಜಲೆ ಮೋಲು ದೈಕಟ್ಟ್ಂಟ್ ಚೊಲ್ಡ. ನಿಜ ಮೆಲ್ಲನೆ ಬರು. ನಾನ್ ಮೆಲ್ಲೆ ಕುದುರೆ ಓಡ್ಬಾಟ್ರೆ ಮುಂಡ್ಯೋಂಟ್ ಬರಾಂಟ್ ಚೊಲ್ಡ. ಅಜನೆ ಮೋಲ್ಡೆ ಉಮ್ಮ ನಿಂಡೆ ಪೇರ್ ಎಜನೇಂಟ್ ಕೇಕ್ಡ್. ಐಕ್ ಪಲೆಕಡ ನ್ಂಡೆ ಪೇರ್ 'ಮರ್ಮೋನು'ಂಟು ಚೊಲ್ಡ. ಅಜನೆ ಮೆಲ್ಲೆ ಮೆಲ್ಲೆ ಪೋಯಿ ಕುದುರೆ ಜೋರು ಒಡಿಯೋ ಪೋಂಡು. ಐಕ್ ಐಮ ಅದ್ರೆ ಪೆರಗ್ ಬೊಬ್ಬೆ ಇಟ್ಟೋಂಟ್ ಓಡ್ಯೋಂಟು ಪೋಯ್ತ್. ಆಯೆಂಗುಂ ಮೋಲು ಕಿಟ್ಟ್ಲೆಲ್ಲೆ. ಅಜನೆ ಮರ್ಮೋನು ಸೀದಾ ಅವುತುಗು ಪೋಂಡ. ಉಮ್ಮಡೆ ಕಂಡ್ಟ್ಟ್ ಉಮ್ಮ ನಿಜಗ್ ತಿನ್ನೊಗು

ಪೋಲೆ ಎಡ್ತೊ ಬನ್ನೊರೆ. ಇಡೊಗು ಚಟ್ಟೆ ಎಡ್ತೊ ಬನ್ನೊರೆ. ಅಪರಿಪರ ಪೋನುಗು ಕುದುರೆ ಎಡ್ತೋ ಬನ್ನೊರೆ. ಅವುತುಗ್ ನಿಜಗ್ ಸಹಾಯಾಕೊಗು ಮರ್‌ಮೋಲ್ದೆಂ ಎಡ್‌ತೋಂಟು ಬನ್ನೊರೆಂಟ್ ಮೋನು ಚೊಲ್ಡ. ಇಜನೆ ಈ ನಾಲಾಲ್ ಅಜ್ಜಿ, ಮಡ್ಯಲ, ಕುದುರೆ ಮೇಕ್‌ರವುನು, ಮಾಮಿ ಸೀದಾ ಒರು ಪಂಚಾಯತಿ ಕಟ್ಟೆಗ್ ಪೋಂಡಾರ್. ಅವುಡೆ ಅಜ್ಜಿ ಚೊಲ್ದು ನ್ಂಡೆ ಪೊಲೆಡೆ 'ಕಲವು' ಎಡ್ತೊ ಪೋಯಿಯ. ಇದ್ರೆ ಕೇಟ್‌ಟ್ಟ್ ಪಂಚಾತಿಗೆಡೌನುಗು ಅರ್ಸ ಬಂಡ್. ಅಜ್ಜಿ ಎಲ್ಲ ಕಲವು ಚೊಲ್ಡೆ ಚೊನ್ನುಟ್ಟು ಅವುಲ್ಲೆ ಪರ್ತ್ ಇಡ್ರ. ಜಂಡಾಮತ್ತ್‌ಗ್ ಮಡ್ಯಲ ಬಂತ್ ನ್ಂಡೆ ತುನಿ ಎಲ್ಲ 'ಚುಳಿಕಾತ್' ಎಡ್ತೊಂಟು ಪೋಯಿಡ್‌ಂಟ್ ಚೊಲ್ಡ. ಐಕ್ ಪಂಚಾತಿಗೆಡೋನು ತುನಿಡೆ ಎಲ್ಲಾ ಬಸ್ತೊರೆ ಕಾತ್ ಎಡ್ತೋಪೋಂಡು. ನಿಕ್ಕೆಂದೆ ತಲೆ ಸರಿ ಇಲ್ಲೆಂಟ್ ಚೊನ್ನುಟ್ಟು ಅವುನು ಅಡ್ಜಿಟ್ಟ್ ಪರ್‌ತ್ ಕಡ್‌ತ್‌ರ. ಮೂನ್ಸಾಮತ್ತೆದಾಯಿಟ್ಟ್ ಕುದುರೆ ಮೇಕ್‌ಡವುನು ಬಂಡ. ನ್ಂಡೆ ಕುದುರೆಡೆ 'ಪಲೆಕಡ' ಎಡ್ತೋ ಪೋಯಿಡಾಂಟ್ ಚೊಲ್ಡ. ಐಕ್ ಪಂಚಾತಿಗೆಡೋನು ನೀನ್ ಪಿನ್ನ ಮುನ್ನೊಲು ಕಡ ಎಂದ್‌ಗ್ ಆಕೋ ಪೋಯೆ. ಇಪ್ಪ ಅವುನು ಅದ್‌ರೆ ಎಡ್ತೋಂಡ ಚೊಂತ್ ಅವುಂಡೆಂ ಪರ್ತ್ ಕಡ್‌ತ್‌ರ. ನಾಲಮತ್ತೆದಾಯಿಟ್ಟ್ ಮಾಮಿ ಬಂತ್ ನ್ಂಡೆ ಮೋಲುಡೆ 'ಮರ್ಮೋನು' ಕೊಂಡು ಪೋಯಿಡಾಂಟ್ ಚೊಲ್ಡಾಲ್. ಐಕ್ ಔನು ಪಿನ್ನೆ ಮರ್‌ಮೋನು ಅಲ್ಲಾಂಟ್ ಕಾಕ ಎಡ್ತೊ ಪೋಂಡೆಮಾ. ನಿಕ್ಕ್ ತಲೆ ಸಮ ಇಲ್ಲೆ ಚೊನ್ನುಟ್ಟು ಔಲೆಂ ಅಡ್ಜಿಟ್ಟ್ ಪರ್‌ತ್‌ಗ್ ಕಡ್‌ತ್‌ರಾರ್.

ಮಸಲೆ ಚೊನ್ನೆಜ: **ಅತಿಜಮ್ಮ ಬೋಗೊದಿ**

8. ಉಮ್ಮರೆ ಪಲಕ

ಒರು ರಾಯತ್ತ್‌ಲ್ ಒರು ಬೆಲಿಯೆ ಕೊಲ ಇಕ್ಕ್‌ರ್. ಆ ಕೊಲತ್ತ್‌ಲ್ ಚೊಮ್ಮೆ ನಮ್‌ನ್‌ತೆ ಮೀನ್‌ಜ್ಜ ಅದ್‌ರೆ ಕೂಟು ಸಮೇತ ಅದ್‌ಲ್ ಜೀವಿಚ್ಚೋಂಟು ಇಕ್ಕ್‌ರ್. ಅದ್‌ಲ್ ಒರು ಸಾದು ಮೀನ್ ಇಕ್ಕ್‌ರ್. ಅದ್‌ಕ್ ಜಂಡ್ ಮಕ್ಕ ಇಕ್ಕ್‌ರ್. ಅದ್‌ಲ್ ಬೆಲಿಯೆ ಮೋನು ಪಾವ. ಮೀನ್ ಉಮ್ಮ ಚೊನ್ನೆ ಪಲ್ಕ, ಮೀರಾಂಟ್ ಉಮ್ಮ ಚೊನ್ನೆ ಪೊಲ ಕೇಟೋಂಟು ಇಂತ್. ಚೆರಿಯೆ ಮೋನ್ ಚೊಮ್ಮೆ ಜೋರು. ಉಮ್ಮಡೆ ಏದುಂ ಪಲ್ಕ ಕೇಕಾಂಟ್ ಅದ್‌ಕೆ ಬೇನಾಯೇ ಪೋಲ ಆಕಿಯೋಂಟ್ ಇಕ್ಕ್‌ರ್. ಇಜನೆಮೆ ನಾಲ್ ಪೋಯಂಕೆ ಕೊಲತ್ತೆ ತನ್ನಿ ತೆಲ್ಲ್ ತೆಲ್ಲ್ ಆರಿಯೋಂಟು ಬಂಡ್. ಅಪ್ಪ ಉಮ್ಮ ಮೀನ್ ಜಂಡ್

ಮಕ್ಕಲೆ ಬಿಲ್ಟಿಟ್ಟ್ ಚೊಲ್ಲುರು ಮಕ್ಕಲೇ ಇನುಂ ಕೊರೆಯ ನಾಲ್ ಪೋಯೆಂಗ್ ಕೊಲ ಬತ್ತಿ ಪೋವು. ಅದ್‌ಕಾಯಿಟ್ ನಜ ಇಪ್ಪಮೆ ಮುಟ್ಟತ್ತೆ ಕೊಲತ್ತ್‌ಗ್ ಪೋವ. ಅಪ್ಪ ಬೆಲಿಯೆ ಮೋನ್ ಮೀನ್ ಉಮ್ಮರೆ ಪಲ್ಕತ್ತ್‌ಗ್ ಆವುಂಟು ಚೊಲ್ಲುರು. ಚೆರಿಯೆ ಮೀನ್ ಮೋನು ಉಮ್ಮರೆ ಪಲ್ಕ ಮೀರಿಟ್ಟ್ ಚೊಲ್ಡು ಕೊಲತ್ತೆ ತನ್ನಿ ಇಪ್ಪಮೆ ಕಾಲಿಯಾಯಿಟ್ಟಲ್ಲೆ. ಕಾಲಿಯಾವುಂಬೊ ಪೋವ. ಇಪ್ಪ ನಾನ್ ಬಂಡ್ಲೆ ಬೇನೆಂಗ್ ನಿಜಮೆ ಪೋರುಂಟು ಚೊಲ್ಡ್. ಉಮ್ಮ ಎತ್ರೆ ಚೊನ್ನೆಂಗುಂ ಅದ್ ಕೇಕ್‌ಲ್ಲೆ. ಅಜನೆ ಉಮ್ಮ ಪಿನ್ನ ಬೆಲಿಯೆ ಮೋನು ಮುಟ್ಟತ್ತೆ ಕೊಲತ್ತ್‌ಗ್ ಪೋಂಡಾರ್. ಕೊರಿಯ ನಾಲ್ ಪೋಯೆ ಪೊಲೆಮೆ ಕೊಲತ್ತ್ ತನ್ನಿ ಆರಿಯೋಂಟು ಬಂಡ್. ಅಪ್ಪ ಚೇರಿಯೆ ಮೋನ್ ಮೀನ್‌ಗ್ ಎಂದ್ ಆಕೋನುಂಟು ಗೊಂತಾವುಲ್ಲ. ಅಪ್ಪ ಅದ್‌ಕ್ಕ್ ಅಂಡ್ ಉಮ್ಮ ಚೊನ್ನೆ ಪಲ್ಕ ನೆನಪಾವುರು. ಉಮ್ಮರೆಪಲ್ಕ ಕೇಟೆಂಗ್ ಇಜನೆ ಎಲ್ಲ ಅವಲಾಂತ್ ಚೊಂತು ಅದ್‌ಕ್ಕ ಬೇಜಾರಾವುಡು.

ಮಸಲೆ ಚೊನ್ನೆಜ: **ಸಾರಮ್ಮ ಅಲ್ಲಿಪಾದೆ**

9. ಚೆರ್ಕ ಪಿನ್ನೆ ಎಲಿ

ಒರು ರಾಯತ್ತ್‌ಲ್ ಒರು ಅಬ್ಬ ಇಕ್ಕ್‌ರ್ ಅಬ್ಬಗ್ ಒರು ಮೋನು ಇಕ್ಕ್‌ರ. ಅವುಂಡೆ ಬುದ್ದಿ ನಲ್ಲೆ ಇಕ್ಕ್‌ಲ್ಲೆ. ಇಡೀ ರಾಯತ್ತ್‌ಗ್ ಅವುನು ಜೋರಾಯಿಟ್‌ಕ್ಕ್‌ರ್. ಅವುನುಗು ಮಂಜಿಲ ಆವುಡೆ ಬಯಸ್ಸ್ ಆವುರು. ಅವುನು ಅಬ್ಬಟ್ಟ ಬಂತ್ ಚೊಲ್ಲುರು ಅಬ್ಬ ನಕ್ಕ್ ಮಂಜಿಲ ಆವೊನು. ಅದ್‌ಕ್ ಅಬ್ಬ ಮೋನ್‌ಡೆಟ್ಟ ಚೊಲ್ಲುರು ನಿಂಡೆ ಜೋರು ಕಂಡ್‌ಟ್ಟ್ ನಿಕ್ಕ್ ಆರುಂ ಪೆನ್ನ್ ತರಲ ಮೋನೇ. ಆಯೆಂಗುಂ ಅವುನು ಹಟ ಪಡಿಕ್. ಅಬ್ಬ ಮೋನುಗು ಪೆನ್ನ್ ತೇಡಿ ತೇಡಿಟ್ಟ್ ಒರು ಎಲಿರೆ ಪೊದು ಎಡ್ತೊ ಬಂಡ್. ಬಂತ್ ಚೊಲ್ಲುರು ಮೋನು ನಿಕ್ಕ್ ಆರುಂ ಪೆನ್ನ್ ತಂಡಿಲ್ಲೆ. ನೀ ಈ ಎಲಿರೆಮೆ ಮಂಜಿಲ ಆವೊನು. ಅಜನೆ ಓನು ಎಲಿರೆ ಮಜಿಲ ಆವುರ.

ಮಂಜಿಲ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಜಂಡ್ ಮೂನ್ ನಾಲ್ ಕಲಿರ್. ಅಜನೆ ಒರು ನಾಲ್ ಅವುನು ಇಜನೆಮೆ ದೆಚ್ಚೋಂಟ್ ಇಕ್ಕುಂಬೊ ಚೊಲ್ಡ್ ನಕ್ಕ್ ಮಂಜಿಲ ಆವೊಗು ಒರು ಪೆನ್ನ್ ಕಿಟ್ಟ್‌ರ್ ಎಂದುಗುಂ ಆವತೆ ಪೆನ್ನ್. ನಕ್ಕ್ ಒರು ಚೋರಾಕಿ ತಂಡಜ ಆರೊಮ್ ಇಲ್ಲೆ. ಅಪ್ಪ ಎಲಿ ಚೊಲ್ಡು ನಕ್ಕ್ ಒರು ಕಡಲು ತನ್ನಿ ಎಡ್ತೊ ಬಂತ್ ತನ್ನೆಂಗ್ ನಾನ್ ಚೋರು ಆಕಿ ತಂಡೆ. ಪಾಡೆ ಚೊಲ್ಡ

ನಕ್ಕ್ ಕುಲಿಕೊ ತನ್ನಿ ಬೆಚ್ಚ ಆಕಿ ತಂಡಜ ಆರುಂ ಇಲ್ಲೆ. ಅಪ್ಪ ಎಲಿ ಚೊಲ್ಡು ಮಂಡೆಗ್‌ತನ್ನಿ ಬೀತಿ ತನ್ನೆಂಗ್ ನಾನ್ ಬೆಚ್ಚೆ ಆಕಿ ತಂಡೆ. ಓನು ಪಾಡೆ ಚೊಲ್ಡ ನ್ಂಡೆ ಮುಟ್ಟ ಕೆಡಕ್‌ರಜ ಆರುಂ ಇಲ್ಲೆ. ಅಪ್ಪ ಎಲಿ ಚೊಲ್ಡು ಬಲೆ ಮೋತು ಚೆರಜ್ಜಿ ಕೆಡ್‌ನೆಂಗ್ ಪಲ್ಲೆರೆ ಮುಟ್ಟ ಬಂತ್ ನಾನ್ ಕೆಡಕ್ಕೆರೆ. ಇದ್‌ರೆ ವಲ್ಕ ಕೇಟ್‌ಟ್ಟ್ ಅವುನು ಬೇಜಾರ್‌ಲ್ ಸೀದ ಅವುತ್ತೆ ಪರ್‌ತ್ ಪೋಂಡ. ಪೋಯಿ ಪೋಯಿ ಬಚ್ಚಿತ್ತಾವೊಂಬೊ ಒರು ಕಲ್ಲ್‌ಡೆ ಮೇಲ್ ದೈಕ್‌ರ. ಅಪ್ಪ ಆ ತೆರುಲು ಒರು ಸನ್ಯಾಸಿ ಪೋಯೊಂತಿಕ್ಕ್‌ರ. ಓಂಡೆ ಕಂಡ್‌ತ್ತ್ ಮುಟ್ಟ ಬಂತ್ ಕೇಕ್‌ರ ನೀ ಎಂದ್‌ಗ್ ಬೇಜಾರ್‌ಲ್ ಒರ್ತಮೆ ದೆಚ್ಚಿರೆ. ಅಪ್ಪ ಅವುನು ಅವುಂಡೆ ಎಲ್ಲಾ ಬಿಸಯತ್ತೆ ಚೊಲ್ಡ ನ್ಕ್ಕ್ ಒರು ಎಲಿರೆ ಮಂಜಿಲ ಆಕಿ ತನ್ನ್‌ರಾರ್. ಅದ್‌ಕ್ ನಾನ್ ಬೇಜಾರಾಯಿಟ್ಟ್ ಊಡೆ ಬಂತ್ ದೆಚ್ಚಿರೇಂಟ್ ಚೊಲ್ಡ. ಇದೆಲ್ಲ ಕೇಟ್‌ಟ್ಟ್ ಸನ್ಯಾಸಿ ಚೊಲ್ಡ ನೀ ಎಂದುಂ ಬೇಜಾರ್ ಆಕಂಡ. ನಾ ನಿಕ್ಕ್ ಒರು ಚೆರಿಯೆ ಡಬ್ಬಿ ತಂಡೆ ಚೊಂತು ಸನ್ಯಾಸಿರೆ ಚೀಲೆಲ್ ಇನ್ನೆ ಒರು ಡಬ್ಬಿ ಎಡ್‌ತ್ತ ಕೊಡ್ಕುರ. ಪಿನೆ ಎಡ್‌ತ್ತ ಚೊಲ್ಡ ಈ ಡಬ್ಬಿಲ್ ಜಂಡ್ ಕುಪ್ಪಿ ಉಂಡು. ಅದ್‌ಲ್ ಒರು ಕುಪ್ಪಿಲ್ ತನ್ನಿ, ಇನ್ನೊರು ಕುಪ್ಪಿಲ್ ಪೊಡಿ ಉಂಡು. ಅದ್‌ಲ್ ಇನ್ನೆ ತನ್ನಿರೆ ಎಲಿಡೆ ಮೊಗತ್ತ್‌ಗ್ ತೆರಿಪಾಟ್. ಇನ್ನೊರು ಕುಪ್ಪಿಲ್ ಇನ್ನೆ ಪೊಡಿರೆ ಎಲಿರೆ ಬಲ್ತೆ ಕಾದ್‌ರೆ ಪೆರವು ಒರಸ್ಸಿ ಬುಡು ಚೊಂತು ಕೊಡ್ತು ಪೋಂಡ.

ಅಜನೆ ಓನು ಸನ್ಯಾಸಿ ಕೊಡ್ತೆ ಡಬ್ಬಿ ಎಡ್ತೋಂಟು ಅವುತುಗು ಪೋಂಡ. ಜಾವು ಆವುರು. ಓನು ಕೆಡ್ಡೊ ಪರ್‌ತಾವುಡ. ಪೆಂಞಾಯಿ ಆಯೆ ಎಲಿಯುಂ ಕೆಡಕ್‌ರ್. ಎಲಿ ಕೆಡನೆದ್ರೆ ಕಂಡ್‌ಟ್ಟ್ ಓನು ಸನ್ಯಾಸಿ ಕೊಡ್ತೆ ಡಬ್ಬಿರೆ ಒರು ಕುಪ್ಪಿಲ್ ಇನ್ನೆ ತನ್ನಿ ಎಡ್‌ತ್ತ್‌ಟ್ಟ ಅದ್‌ರೆ ಮೊಗತ್ತ್‌ಗ್ ತೆರಿಪಾಟ್ರ. ಅಪ್ಪ ಎಲಿಗ್ ಎಸರ್‌ತ್ ಆವುರು. ಅದ್ ಎಂಚಿತ್ತ್ ಮಾಪೊಲೆ ನೋಕಿತ್ತ್ ಎಂದಿಗ್ ನಿಜ ನಕ್ಕ ತನ್ನಿ ತೆರಿಪಾಟಿರೆ ಚೊಂತ್ ಕೇಕ್‌ಡ್. ಓನು ಅದ್‌ಕ್ ಎಂದುಂ ಚೊಲ್ಲಾಂಟ್ ಇನ್ನೊರು ಕುಪ್ಪಿಲ್ ಇನ್ನೆ ಪೊಡಿ ಎಡ್‌ತ್ತ್‌ಟ್ಟ ಎಲಿರೆ ಬಲ್ತೆ ಕಾದ್‌ರೆ ಪೆರವು ಒರಸ್‌ರ್. ಅಪ್ಪಮೆ ಎಲಿ ಒರು ಚಂದತ್ತೊ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಗಜಕ್ಕ ಎಂಚಿತ್ತ್ ನಿಕ್ಕ್‌ರ್. ಅದ್‌ರೆ ನ್ಂಕಿತ್ತ್ ಓನುಗು ಚೊಮ್ಮೆ ಕೊಸಿ ಆವುರು. ಪಿನ್ನೆ ಅಜ ಜಂಡಾಲ್ ಸಂದೋಸತ್ತ್ ಜೀವಿಕ್ಕ್‌ಡಾರ್.

ಮಸಲೆ ಚೊನ್ನೆಜ: **ಆತಿಕ ಬೋಗೊಡು**

10. ಕುಂಞಿಮರೆ ಚದಿ

ಒರು ರಾಯತ್ತ್‌ಲ್ ಒರು ರಾಜಾವು ಇಕ್ಕ್‌ರ. ಅವುನುಗು ಬಾರಿ ಜಲ್ಸ್‌ಲ್ ಮಂಜಿಲ ಆವುರು. ಮಂಜಿಲ ಆಯಿತ್ತ್ ಜಂಡ್ ಮೂನು ವರ್ಷ ಬುಟ್ಟುತ್ತು ಅವುನುಗು ಚಂದತ್ತೆ ಒರು ಪೆನ್ನ್ ಕಿಡಾವು ಆವುರು. ಪೆತ್ತ್‌ಟ್ಟ್ ರಾಜಾವುರೆ ಪೆಂಞಾಯಿ ಚಾವುರಾಲ್. ಈ ಕಿಡಾವುರೆ ನೋಕೊಗಾಯಿಟ್ಟ್ ರಾಜಾವು ಇನ್ನೊರು ಮಂಜಿಲ ಆವುರ್. ಜಂಡಾಮತ್ತೆ ಪೆಂಞಾಯಿ ಚೊಮ್ಮೆ ಜೋರು. ಜಂಡಾಮತ್ತ್ ಪೆಂಞಾಯಿಗುಂ ಕರ್ಪ ಬಂಡ್. ಅವುಲುಂ ಪೆನ್ನ್ ಕಿಡಾವು ಪೆರ್‌ಡಾಲ್. ಅವುಲ್‌ಡೆ ಕಿಡಾವು ಚಂದ ಇಕ್ಕ್‌ಲ್ಲೆ. ಕರ್‌ತ್‌ಟ್ ಇಕ್ಕ್‌ರ್. ವರ್ಷ ಪೋಯೆಪೊಲೆಮೇ ಜಂಡ್ ಪೆನ್‌ಮಕ್ಕೊಂ ಬೆಲಿಯ ಆವುಡಾರ್. ಮುನ್ನೊಲ್‌ತೆ ಪೆಂಞಾಯಿರೆ ಮೋಲು ಬಾರಿ ಒರು ಚಂದತ್ತೆ ಕನ್ಯೆ ಆವುರಾಲ್. ಅವುಲ್‌ಡೆ ನೋಕಿತ್ತ್ ಈ ಕುಂಞಿಮಗ್ ನಂಜಿ ಆವುರು. ಕುಂಞಿಮ ಅವುಲುಗು ಕಸ್ಟ ಕೊಡುಕೊಗು ಸುರು ಆಕ್‌ರಾಲ್. ರಾಜಾವುಗು ಇದೆಲ್ಲಾ ನೋಕಿಟ್ಟ್ ಬೇಜಾರಾವುಡು.

ಅಜನೆ ರಾಜಾವು ಬೇಜಾರ್‌ಲ್ ಒರುನಾಲ್ ವಿಹಾರತ್ತ್‌ಗ್ ಪೋಂಡ. ಪೋಂಬೊತ್ತ್‌ಗ್ ಅವುನುಗು ಉಶಾರಿಲ್ಲಾಂಟ್ ಆವುರು. ರಾಜಾವು ತಲತಿರ್‌ಞಿತ್ ಬೂಲುರ. ಅಪ್ಪ ಒರು ಚಂದತ್ತೆ ರಾಜಕುಮಾರ ಬಂತ್ ರಾಜಾವುಗ್ ತನ್ನಿ ಎಲ್ಲ ಕೊಡುಕುರ. ರಾಜಾವು ಅವುಂಡೆ ಅವುತುಗು ಬಿಲ್ಲೋ ಪೋಯಿಟ್ಟ್ ತಕ್ಕಾರ ಆಕ್‌ರ. ರಾಜಾವುಗು ರಾಜಕುಮಾರಡೆ ನೋಕಿತ್ತ್ ಕೊಸಿ ಆವುರು. ರಾಜಾವು ಪೊಂಬೊತ್ತುಗು ರಾಜಕುಮಾರಡೆ ಅವುಂಡೆ ಅವುತುಗು ಒರ್ಕ ಬಿಲಿಕ್‌ರ.

ಅಜನೆ ಕೊರಿಯ ನಾಲ್ ಬುಟ್ಟುತ್ತು ರಾಜಕುಮಾರ ರಾಜಾವುರೆ ಅವುತುಗು ಬಂಡ. ಅಪ್ಪ ರಾಜಾವುರೆ ಮುನ್ನೊಲ್‌ತೆ ಪೆಂಞಾಯಿರೆ ಮೋಲುಡೆ ನೋಕುರ. ನೋಕಿತ್ತ್ ಅವುನುಗು ಅವುಲ್‌ಡೆ ಮಂಜಿಲ ಆವೊಗು ಮನ್‌ಸಾವುರು. ರಾಜಾವುಟ್ಟ ಕೇಕ್‌ರ ನಿಜಲೆ ಮೋಲ್ಡೆ ನಕ್ಕ ಮಂಜಿಲ ಆಕಿತ್ತ್ ತಂಡಾರಾಂಟ್. ರಾಜಾವುಗ್ ಕೊಸಿ ಆವುರು ಅವುನು ಒಪ್ಪುರ. ಪಿನ್ನೆ ರಾಜಕುಮಾರ ಪೋಂಡ. ರಾಜಕುಮಾರ ಪೊಯೆಲ್ ಪಿನ್ನೆ ರಾಜಾವು ಬಂತ್ ಪೆಂಞಾಯಿಟ್ಟ್ ಬಿಸಯ ಚೊಲ್ಡ. ಇದ್ ಕೇಟ್‌ಟ್ಟ್ ಅವುಲುಗು ಚೊಮ್ಮೆ ನಂಜಿ ಆವುರು ನ್ಞಂಡೆ. ಮೋಲ್ಡೆ ಕೇಟ್‌ಟ್ಲ ಅಲ್ಲೇಂಟ್ ಬೇಜಾರ್ ಆಕ್‌ಡಾಲ್.

ಅಜನೆ ಕೊರಿಯೆ ಸಮಯ ಬುಟ್ಟುತ್ತು ರಾಜಕುಮಾರ ಪೆನ್ನ್ ನೊಕೊಗು ಬಂಡ ಈ ಕುಂಞಿಮ ಚದಿಲ್ ಚಂದತ್ತೆ ಪೆನ್ನ್‌ರ್ ಮೇಲ್‌ಗ್ ನೊರೋಡಿ

ಮಸಿ ಪೂಯಿರಾಲ್. ಅವುಲ್‌ಡೆ ಚಂದ ಕಾನೊಗು ತೀರ ಚೊನ್ನುಟ್ಟು. ರಾಜಕುಮಾರಡೆ ಎದುರುಲ್ ಕುಂಞಿಮ ಅವುಲ್‌ಡೆ ಮೋಲುರೆ ಬಂತ್ ನಿಪ್ಪಾಟ್‌ರಾಲ್. ಈ ಚಂದತ್ತೆ ಪೆನ್ನ್ ಮುಲೆಲ್ ನಿಂಡ್‌ಟ್ಟ್ ನೋಕಿಯೋ ಇಕ್ಕ್‌ರಾಲ್. ಈ ಕುಂಞಿಮರೆ ಮೋಲುಡೆ ನೋಕಿಟ್ಟ್ ರಾಜಕುಮಾರ ಅದೀಸ ಆವುರ. ಈ ಪೆನ್ನ್‌ರೆ ನೋಕಿರೆ ಅಲ್ಲಲ್ಲೇಂಟ್. ಅಜನೆ ಆಲ್‌ಚನೆ ಆಕಿಯೋ ಇಕ್ಕುಂಬೊತ್ತ್‌ಗ್ ಚಂದತ್ತೆ ಪೆನ್ನ್‌ರೆ ಮೇಲ್‌ಗ ಪಲ್ಲಿ ಬೂಲುಡು. ಅವುಲು ಪೇಡ್ಚಿತ್ತ್ ಬೊಬ್ಬೆ ಇಟ್ಟ್‌ಟ್ಟ್ ಪರ್ತ್ ಓಡಿಯೋ ಬಂಡಾಲ್. ಓಡಿಯೋ ಬನ್ನ್‌ಟ್ಟ್ ರಾಜಕುಮಾರಡೆ ಎದುರುಲ್ ಬಂತ್ ನಿಕ್ಕ್‌ರಾಲ್. ಅಪ್ಪ ರಾಜಕುಮಾರಗ್ ಈ ಪೆನ್ನ್‌ರೆ ನೆತ್ತಿರೆ ಒರು ಮೋತು ಮಸಿ ಪೋಯಿಟ್ಟ್ ಬೆಲ್ತ್‌ಟ್ಟ್ ಕಾಂಡ್. ಇದ್ರೆ ನೋಕಿತ್ತ್ ರಾಜಕುಮಾರ ಆ ಪೆನ್ನ್‌ರೊಟ್ಟ ಮೊಗ ಕಲ್ಗಿಟ್ಟ್ ಬರೊಗು ಚೊಲ್ಡ. ಅವುಲು ಪೋಯಿಟ್ಟ್ ಮೊಗ ಕಲ್ಗಿಟ್ಟ್ ಬಂಡಾಲ್. ಅವುನುಗ್ ಓಲ್‌ಡೆ ನೋಕಿಟ್ಟ್ ಕೊಸಿ ಆವುರು ನಾ ನೋಕಿಯೆ ಪೆನ್ನ್ ಓಲೇಂಟ್. ರಾಜಕುಮಾರಗ್ ಕುಂಞಿಮರೆ ಸೀಂತ್‌ರಿ ಎಲ್ಲ ಗೊಂತಾವುರು. ರಾಜ ಕುಮಾರ ಚಂದತ್ತೆ ಪೆನ್ನ್‌ರೆ ಮಂಜಿಲ ಆವುರ. ಮಂಜಿಲ ಆವುಂಬೊತ್ತುಗು ರಾಜಾವು ಮೋಲ್‌ಡೆ ಬಿಲ್ಚಿತ್ತ್ ಅವುಲುಗು ಬಂಗಾರ್‌ಡೆ ಪೆಟ್ಟಿ ಪಿನ್ನೆ ಅವುಂಡೆ ಸೊತ್ತು ಎಲ್ಲ ಕೊಡ್‌ಕುರ. ಪಿನೆ ಅವುಂಡೆ ಜಂಡಾಮತ್ತೆ ಪೆಂಞಾಯಿರೆ ಪಿನ್ನೆ ಮೋಲುಡೆ ಜೈಲ್‌ಗ್ ಇಡ್ರ. ಕೊರಿಯ ನಾಲ್ ಬುಟ್ಟುತ್ತ್ ರಾಜಾವುಂ ಚಾವುರ. ರಾಜಕುಮಾರ ಪಿನ್ನೆ ರಾಜಾವುಡೆ ಮುನ್ನೊಲ್‌ತೆ ಮೋಲು ಸಂದೋಲತ್ತ್ ಜೀವಿಕ್ಕ್‌ಡಾರ್.

ಮಸಲೆ ಚೊನ್ನೆಜ: **ರಹ್ಮತ್ ಗುಡ್ಡೆ ಅಂಗಡಿ**

11. ಅಕ್‌ಬರ್ ಸದಕ

ಒರು ನಾಲ್ ಮೊಹಮ್ಮದ್ ನೆಬಿ ಪಿನ್ನೆ ನೆಬಿರೆ ಸಹಾಬಿಮಾರ್ ಮದೀನತ್ತೆ ಪಲ್ಲಿಲ್ ದೆಚ್ಚೋಂತ್ ಇಕ್ಕ್‌ರಾರ್. ಅಪ್ಪ ಒರು ಪಕ್ಕಿ ಬಂತ್ ನೆಬಿಕ್ ಸಲಾಮ್ ಚೊಲ್ಲುರ್. ನೆಬಿ ಸಲಾಂ ಮಡ್‌ಕಿತ್ತ್ ಕೇಕ್‌ರ್ ಎಂದೆ ಪಕ್ಕಿ ನೀ ನಕ್ಕ್ ಸಲಾಂ ಚೊನ್ನೇಂಟ್. ಅಪ್ಪ ಆ ಪಕ್ಕಿ ಚೊಲ್ಡು ನಾ ಎಂದೆ ಸಲಾಂ ಇಟ್ಟೆ ಚೊನ್ನೆಂಗ್ ನಾನುಂ ನಂಡೊಟ್ಟಿಗೆ ಇನ್ನೊರು ಪಕ್ಕಿ ಚೊಮ್ಮೆ ವರ್ಷತ್ತ್‌ಲ್ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಇನ್ನ ಅಂಡ್‌ರೆ ಪಿಡ್ಚಿತ್ತ್ ಇಂಡ್ ತೋಲು ನಜ ಜಂಡಾಲ್‌ಡೆಲ್ ಒರೇ ಒರು ತಪ್ಪು ಆಯ್ತ್ ಇಕ್ಕ್‌ಲ್ಲೆ. ನಜ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಚಂದತ್ತ್‌ಲ್ ಮಾಸ ಎಡ್ತೋಂಟ್ ಇನ್ನ. ನಂಡೆಲ್ ಇಪ್ಪ ಆಯೆ ಒರೇ ಒರು ತಪ್ಪು ಎಂದೆ ಚೊನ್ನೆಂಗ್ ನಾನ್ ಸುಬೈಕ್ ಒರು

ಮುಟ್ಟೆ, ಉಚ್ಚೆಗ್ ಒರು ಮುಟ್ಟೆ ಬೆಚ್ಚೆ. ಅಜನೆ ಮುಟ್ಟೆ ಬೆಚ್ಚಿತ್ತ್ ನಾನ್ ಪರ್‌ತ್ ಪೋಯ್ತ್ ಅಸರ್‌ಗ್ ಗೂಡುಗು ಬರೊಂಬೊ ನಂಡೊಟ್ಟ ಇನ್ನೆ ಇನ್ನೊರು ಪಕ್ಕಿ ನ್ಂಡೆ ಪರ್‌ತಾಕಿಟ್ಟ್ ಕೇಟ್‌ತ್ತ್ ನೀ ಇಟ್ಟೆ ಮುಟ್ಟೆ ಹರಾಮಾ ಹಲಾಲಾ ಚೊಂತು ಚೊಲ್ಲೊನೂಂಟು. ನೀ ಚೊನ್ನುಲ್ಲೆಂಗ್ ನೀ ನ್ಂಡೆ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಇನ್ನೆ ಪಕ್ಕಿ ಅಲ್ಲೆ ಅಲ್ಲಾಂಟ್ ಚೊಂತು. ಆ ಪಲ್ಕ ಕೇಟ್‌ತ್ತ್ ನಕ್ಕ್ ಎಂದ್‌ರೆ ಜವಾಬು ಚೊಲ್ಲೊಂನೂಂಟು ಆಯಿಟ್ಟೆ. ಅಜನೆ ನಾ ನಿಜಲೊಟ್ಟ ಬನ್ನೆ. ನ್ಂಡೆ ಈ ಸಂಕಟತ್ತೆ ನಿಜಮೆ ತೀರ್ ಕೊನೂಂಟು ನಬಿರೊಟ್ಟ ಚೊಲ್ಲುರು.

ಅಪ್ಪ ನೆಬಿ ಚೊಲ್ಲುರು ನೀ ಆ ಪಕ್ಕಿರೆ ಪೋಯಿಟ್ಟ್ ನಂಡೆಟ್ಟಿಗೆ ಕುಟಿಯೋಂಟು ಬಾ ನಿಂಡೆ ಸಂಕಟತ್ತೆ ನಾ ತೀರ್‌ಕ್‌ರಾಂಟಾ ಚೊಲ್ಲುರು. ಅಪ್ಪ ಪಕ್ಕಿ ಚೊಲ್ಲುರು ನಾ ಪೋಯೆಂಗ್ ಅದ್ ನಂಡೆಟ್ಟಿಗೆ ಬಂಡಿಲ್ಲೆ. ನಿಜ ನಿಜಲೊಟ್ಟೆ ಉಲ್ಲೆ ಒರಾಲ್‌ಡೆ ಕರ್‌ತೊರೂಂಟು. ನಿಂಡೆ ಪಕ್ಕಿ ಉಲ್ಲೆ ಜಾಗೆ ಎವುಡಾಂಟ್ ನೆಬಿ ಕೇಕ್‌ರ್. ತೂರಿಸಿನಮಲೆ ಚೊಲ್ಡೆ ಪರ್ವತತ್ತ್‌ಲ್ ಉಂಡೂಂಟ್ ಪಕ್ಕಿ ಚೊಲ್ಲುರು. ನೆಬಿ ಪಕ್ಕಿರೆ ಪೇರ್ ಪಿಂಜನಾಂಟ್ ಕೇಕರ್ ಅಪ್ಪ ಪಕ್ಕಿ ಅಕ್‌ಬರ್ ಸದಕಾಂಟ್ ಚೊಂತು ಚೊಲ್ಲುರು.

ನೆಬಿ ಪಲ್ಲಿಲ್ ಬಾಂಗ್ ಕೊಡ್‌ಕುರೆ ಬಿಲಾಲ್‌ರೆ ಬಿಲ್ಚಿತ್ ಚೊಲ್ಲುರು ನೀ ತೂರಿಸಿನಾಮಲೆ ಚೊಲ್ಡೆ ಪರ್ವತತ್ತ್‌ಗ್ ಪೋಯ್ತ್ ಅವುಡ ಅಕ್‌ಬರ್ ಸದಕ ಚೊಲ್ಲುರೆ ಒರು ಪಕ್ಕಿ ಉಂಡು ಅದ್ರೆ ಬಿಲ್ಟೋಂಟು ಬರೊನೂಂಟು. ಆ ಪಕ್ಕಿರೆ ಕುಟಿಯೋಂಟು ಬನ್ನೆಂಗ್ ಈ ಪಕ್ಕಿರೆ ಸಂಕಟ ತೀರ್‌ಕೊಗು ಅವುರೂಂಟು ಚೊಲ್ಲುರು. ಅಪ್ಪ ಬಿಲಾಲ್ ಚೊಲ್ಲುರು ನೆಬಿ ನಿಜ ನ್ಕ್ಕ್ ಅವುಡಗ್ ಪೋಗು ಒಪ್ಪಿಗೆ ತನ್ನೆಂಗ್ ನಾ ಅದ್ರೆ ಬಿಲ್ಟೊಬಂಡ. ಒರು ಸಮಯ ಅದ್ ಬರೊಗ್ ಕೇಟ್‌ಲ್ಲೆಂಗ್ ಅದ್ರೆ ನಾ ಕೊನ್ನುಟ್ಟು ಆಯೆಂಗ್ ಎಡ್ತೋಬಂಡಾಟ್. ಅಪ್ಪ ನೆಬಿ ಚೊಲ್ಲುರು. ಅಜತೆ ಪಲ್ಕ ಚೊಲ್ಲಂಡ. ನೀ ಆ ಪಕ್ಕಿರೆ ಕೊನ್ನುಟ್ಟು ಎಡ್ತೊ ಬನ್ನೆಂಗ್ ಈ ಪಕ್ಕಿರೆ ಸಂಕಟ ನಜ ಎಜನೆ ತೀರ್‌ಕ್‌ರೇಂಟ್ ಕೇಕ್‌ರ್. ನೆಬಿ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಕೊಡ್ತೇಲ್ ಪಿನ್ನ ಬಿಲಾಲ್ ತೂರಿಸಿನಾ ಚೊಲ್ರೆ ಪರ್ವತತ್ತ್‌ಗ್ ಪೋಯ್ತ್. ಅಕ್‌ಬರ್ ಸದಕ ಚೊಂತ್ ಒರು ಬಿಲಿ ಬಿಲಿಕ್‌ರ್, ಆ ಬಿಲಿಕ್ ಜವಾಬ್ ಕೊಡ್‌ಕುಲ್ಲೆ. ಜಂಡಾಮತ್ತೆದಾಯಿಟ್ಟ್ ಅಕ್‌ಬರ್ ಸದಕ ಚೊಂತ್ ಇನ್ನೊರು ಬಿಲಿ ಬಿಲಿಕ್‌ರ್, ಅದ್‌ಕುಂ ಜವಾಬ್ ಕೊಡ್ಕುಲ್ಲೆ. ಮೂನಾಮತ್ತೆ ಬಿಲಿ ಜೋರು ಬಿಲಿಕ್‌ರ್. ಆ ಮೂನಾಮತ್ತೆ ಬಿಲಿಕ್ಕ್ ಅಕ್‌ಬರ್ ಸದಕ ಕೊಕ್ಕು ಪರ್‌ತಾಕಿಟ್ಟ್ ನ್ಂಡೆ ಆರ್ ಬಿಲ್ಟೇಂಟ್ ಎಂದ್‌ಗ್ ಬಿಲ್ಟೇಂಟ್ ಚೊಂತು ಕೇಕ್‌ರ್. ಅಪ್ಪ

ಬಿಲಾಲ್ ಚೊಲ್ಲುರು ನೆಬಿ ನಿಂಡೆ ಬಿಲಿಕ್‌ರ್‌ಂಟ್. ಅಪ್ಪ ಪಕ್ಕಿ ಚೊಲ್ಲುರು ನೆಬಿ ಆರ್? ನ಼ಕ್ಕ ಗೊಂತಿಲ್ಲೆ. ಆಯಲ್ ಯೋಡೆ ಪರನ್ನಾಡೆ? ಆರ್‌ಡೆ ಮೋನುಂಟು ಎಲ್ಲಾ ಕೇಕ್‌ರ್. ಅಪ್ಪ ಬಿಲಾಲ್ ಅಬ್ದುಲ್ಲರೆ ಮೋನೂಂಟು ಚೊಲ್ಲುರು. ಅಪ್ಪ ಪಕ್ಕಿ ಚೊಲ್ಲುರು ನೀ ಊಡ್ರೆ ಪೋ ನಂಡೊಟ್ಟ ಕಲವು ಎಂದುಂ ಚೊಲ್ಲಂಡ. 312 ನೆಬಿಮಾರೆ ನಕ್ಕ ಗೊಂತುಂಡು. ನೀ ಚೊನ್ನೆ ನೆಬಿರೆ ನಕ್ಕ ಆರ್‌ಂಟ್ ಗೊಂತಿಲ್ಲಾಂಟ್ ಚೊಲ್ಲುರು. ಇತ್ರ ವರ್ಷ ಆಯ್ತ್ ನಾ ಊಡೆ ಇಂತ್, ನಾ ನಿಂಡೆ ನೆಬಿರೆ ಕಂಡ್‌ತ್ತೆ. ಬೂಮಿರೆ ನಾನ್ ಅಂಜಿ ತರ ಕಂಡ್‌ರ, ಬಂಗಾರ್ ತರ, ಬೆಲ್ಲಿ ತರ, ಚೊಂಬು ತರ, ಇರುಂಬು ತರ. ಮನ್ನ್ ತರೊಂ ಆಯ್ತ್. ಇಜನೆ ಆಯಿಟ್ಟುಂ ನಿಂಡೆ ನೆಬಿರೆ ನ಼ಾನ್ ಕಂಡ್‌ಟ್ಟ್ ಇಕ್ಕಲೆ. ನೀ ಪೋಯ್ತ್ ನಿಂಡೆ ನೆಬಿಟ್ಟ ಚೊಲ್ಲು ಅಕ್‌ಬರ್ ಬಿಲಿಕ್‌ರಾಂಟ್. ಪಕ್ಕಿರೆ ಪಲ್ಕ ಕೇಟ್‌ತ್ತ್ ಬಿಲಾಲ್ ಬೇಜಾರ್‌ಲ್ ನೆಬಿಟ್ಟ ಮದೀನತ್ತೆ ಪಲ್ಲಿಗ್ ಪೋಂಡ್. ಅವುಡ ನೆಬಿ ಬಿಲಾಲ್‌ಗ್ ಕಾತೊ ಇಕ್ಕ್‌ರ್. ಬಿಲಾಲ್ ಬಂಡೆದ್‌ರೆ ನೋಕಿತ್ತ್ ನೆಬಿ ಕೇಕ್‌ರ್, ಎಂದೆ ಬಿಲಾಲ್ ನೀ ಪೋಯೆ ಕಾರ್ಯ ಎಂದಾಯ್ತ್‌ಂಟ್ ಅಪ್ಪ ಬಿಲಾಲ್ ಚೊಲ್ಲುರು ಪಕ್ಕಿರೆ ನೋಕೊನೂಂಟು ಆಯೆಂಗ್ ನಿಜಮೆ ಅವುಡೆಗ್ ಪೋನುಲಾಂಟ್. ಆ ಪಲ್ಕ ಕೇಟ್‌ತ್ತ್ ಕ್ವಾಜಾ ರಸೂಲುಲ್ಲಾಹ್‌ಗ್ ಬೇಜಾರ್ ಆವುರು.

ಅಪ್ಪ ಉಮರ್ ತಂಜಲ್ ನೆಬಿಟ್ಟ ಚೊಲ್ಡು ನಿಜ ನಕ್ಕ ಪೋಗು ಒಪ್ಪಿಗೆ ತರು. ನಾ ಅದ್ರೆ ಪೋಯಿಟ್ಟ್ ಬಿಲ್ಲೋಬಂಡೆ. ಅದ್ ಮಾತ್ ಬರೊ ಕೇಟ್‌ಲ್ಲೆಂಗ್ ಅದ್‌ರೆ ನಾನ್ ಕೊನ್ನುಟ್ಟು ಎಡ್ತೊಬಂಡಾಂಟ್. ಅಪ್ಪ ನೆಬಿ ಉಮರ್ ಆ ಪಕ್ಕಿರೆ ಕೊನ್ನೆಂಗ್ ಈ ಪಕ್ಕಿರೆ ಕಷ್ಟ ನಜ ಎಜನೆ ತೀರ್‌ಕ್‌ಡೇಂಟ್ ಕೇಕ್‌ರ್. ಪಿನ್ನೆ ನೆಬಿರೆ ಅನುವಾದತ್ತೋಡ್ ಉಮರ್ ತಂಜಲ್ ತೂರಿಸಿನಾಮಾಲ್ ಪರ್ವತತ್ತ್‌ಗ್ ಪೋಯ್ತ್ ಅಕ್‌ಬರ್ ಸದಕರೆ ಬಿಲಿಕ್‌ರ್. ಒರು ಬಿಲಿಕ್ ಜವಾಬು ಕೊಡುಕುಲ್ಲೆ, ಜಂಡಾಮತ್ತೆ ಬಿಲಿಕ್ಕುಂ ಜವಾಬ್ ಕೊಡುಕುಲ್ಲೆ. ಮೂನಾಮತ್ತೆ ಬಿಲಿ ಜೋರ್ ಬಿಲಿಕ್‌ರ್, ಆ ಬಿಲಿಕ್ ಪಕ್ಕಿ ಚುಂಡು ಪರ್‌ತಿಟ್ಟ್ ಕೇಕ್‌ರ್ ನ಼ಂಡೆ ಎಂದಿಗ್ ಬಿಲಿಕ್‌ರೇಂಟ್. ಅಪ್ಪ ಉಮರ್ ತಂಜಲ್ ಚೊಲ್ಲುರು ಕ್ವಾಜಾ ರಸೂಲುಲ್ಲಾಹ್ ನಿಜಲೆ ಬಿಲಿಕ್‌ರ್‌ಂಟ್. ಅಪ್ಪ ಪಕ್ಕಿ ಬಿಲಾಲ್ ರೊಟ್ಟ ಚೊನ್ನೆ ಪೊಲೆಮೇ ಉಮರ್ ತಜಲೊಟ್ಟೋಂ ಚೊಲ್ಲುರು. ಅಪ್ಪ ಉಮರ್ ತಂಜಲ್ ಚೊಲ್ಲುರು ನಿಂಡೆ ಈ ಪಲಕ ನ಼ಾನ್ ಮಕ್ಕತ್ತೆ ಅಲಿಯಾರೊಟ್ಟ ಚೊನ್ನೆಂಗ್ ಅಯಲ್ ನ಼ಿಂಡೆ ಕೊಲ್ಲೊಗ್ ಬಾಲ್ ಅಪ್ಪಮೆ ಎಡ್‌ಕಾಂತ್‌ಂಟ್ ಅಪ್ಪ ಪಕ್ಕಿ ಚೊಲ್ಲುರು

ನಕ್ಕ್ ನಿಂಡೊಂ ಗೊಂತುಂಡು ಮಕ್ಕತ್ತೆ ಅಲಿಯಾರೊಂ ಗೊಂತುಂಡು. ಈ ಪಲ್ಕ ಕೇಟ್‌ತ್ತ್ ಉಮರ್ ತಂಜಲ್ ಮದೀನತ್ತೆ ಪಲ್ಲಿಗ್ ಪೆರವ್ ಪೋಂಡು. ಅವುಡ ನೆಬಿ ಉಮರ್ ತಂಜಲೆ ಕಾತೋಂಟ್ ಇಕ್ಕ್‌ರ್. ಉಮರ್ ತಂಜಲ್ ಬನ್ನೆದ್‌ರೆ ನೋಕಿಟ್ಟ್ ನೆಬಿ ನೀ ಪೋಯೆ ಕಾರ್ಯ ಎಂದಾಯ್ತ್‌ಂಟ್ ಕೇಕ್‌ರ್. ಅಪ್ಪ ಉಮರ್ ತಂಜಲ್ ಪಕ್ಕಿ ಚೊನ್ನೆ ಬಿಸಯ ಎಲ್ಲಾ ಚೊಲ್ಲುರು. ಬಿಸಯ ಕೇಟ್‌ಟ್ಟ್ ನೆಬಿ ಚೊಲ್ಲುರು ಊಡ ಇಪ್ಪ ಅಲಿಯಾರ್ ಇನ್ನೆಂಗ್ ಆ ಪಕ್ಕಿರೆ ಪೋಯ್ತ್ ಬಿಲ್ಯೊಬರಾಂತ್‌ಂಟ್. ಅಲಿ ಇಪ್ಪ ಪಡೆಕ್ ಪೋಯಿರ್‌ಂಟ್ ಚೊಂತ್ ನೆಬಿ ದುಆ ಆಕ್‌ರ್.

ನೆಬಿ ದುಆ ಆಕುಂಬೊ ಅಲಿ ತಂಜಲ್ ವರ್‌ಜಿತ್ತ್ ಇಕ್ಕ್‌ರ್. ಅಪ್ಪ ಅಯಲ್‌ಗ್ ಒರ್‌ಕತ್‌ಲೆ ಎಸರ್‌ತ್ ಆವುರು ಅಲಿಯಾರ್ ತಂಜಲ್ ಎಂಚಿತ್ತ್ ದುಲ್ ದುಲ್ ಚೊಲ್ಲುರೆ ಕುದುರೆರೊಟ್ಟ ಚೊಲ್ಲುರು ಸುಬಯಿ ಮುನ್ನೊಲು ನ್ಞಜ ಮದೀನತ್ತ್‌ಗ್ ಪೋಯ್ತ್ ಎತ್ತೊನು. ಪೋಯ್ತ್ ಎತ್ತಿಲ್ಲೆಂಗ್ ಅಲ್ಲಾಹುಡೆ ರಸೂಲ್‌ಡೆ ಮೇಲ್ ಆನೆ ನ್ಞಾನ್ ನ್ಞಿಂಡೆ ಕೊಲ್ಲುವೇಂಟ್. ಅಜನೆ ಚೊಂತ್ ಕುದುರೆಡೆ ಮೇಲ್ ಪತ್ತಿಟ್ಟ್ ದೈಕ್‌ರ್. ಸುಬೈ ಮುನ್ನೊಲು ಮದೀನತ್ತ್‌ಗ್ ಎತ್ತ್‌ರ್. ಅಪ್ಪ ನೆಬಿ ನಿಸ್ಕರ್‌ಚೋಂಟು ಇಕ್ಕ್‌ರ್. ನಿಸ್ಕರ್‌ಚಿತ್ತ್ ಸಲಾಂ ಬೀಟುಂಬೊತ್ತ್‌ಗ್ ನೆಬಿಕ್ಕ್ ಅಲಿಯಾರ್ ತಂಜಲೆ ಕಾಂಡ್. ನೆಬಿ ಅಲಿಯಾರ್ ತಂಜಲೆ ನೋಕಿಟ್ಟ ಚಿರಿಕ್‌ರ್. ಅಲಿಯಾರ್ ತಂಜಲ್ ನೆಬಿರೊಟ್ಟ ಕೇಕ್‌ರ್ ನಿಜ ಎಂದಿಕ್ಕ್ ನಂಡೊಟ್ಟ ಚಿರಿಕ್‌ರೇಂಟ್. ಅಪ್ಪ ನೆಬಿ ಪಕ್ಕಿರೆ ಬಿಸಯ ಎಲ್ಲಾ ಚೊಲ್ಲುರು. ಅಪ್ಪ ಅಲಿಯಾರ್ ತಂಜಲ್ ಚೊಲ್ಲುರು ನಿಜ ನಕ್ಕ್ ಅನುವಾದ ತನ್ನೆಂಗ್ ನಾನ್ ತೂರಿಸಿನಾಮಾಲ್ ಪರ್ವತತ್ತ್‌ಗ್ ಪೋಯ್ತ್ ಆ ಪಕ್ಕಿರೆ ಕುಟಿಯೋಂಟು ಬಂಡ ನೆಬಿರೆ ಅನುವಾದತ್ತೋಡು ಅಲಿಯಾರ್ ತಂಜಲ್ ತೂರಿಸಿನಾಮಾಲ್ ಜಬಲ್‌ಗ್ ಪೋಂಡು.

ತೂರಿಸಿನಾಮಲೆ ಪೋಯ್ತ್ ಅಲಿಯಾರ್ ತಂಜಲ್ ಪಕ್ಕಿರೆ ಒರ್ಕ ಬಿಲಿಕ್‌ರ್ ಜವಾಬ್ ಕೊಡುಕುಲ್ಲ. ಜಂಡಾಮತ್ತೆ ಬಿಲಿಕ್ಕುಂ ಜವಾಬ್ ಕೊಡುಕುಲ್ಲೆ. ಮೂನಾಮತ್ತೆ ಬಿಲಿ ಜೋರು ಬೊಬ್ಬೆ ಇಟ್ಟ್‌ತ್ತ್ ಬಿಲಿಕ್‌ರ್. ಆ ಬಿಲಿಕ್ಕ್ ಏಲ್ ಆಗಾಶ ಬೂಮಿ ಬೆರ್‌ಕ್‌ರ್. ಅಪ್ಪ ಪಕ್ಕಿ ಮೆಲ್ಲೆ ಕೊಕ್ಕು ಪರ್‌ತ್ ಇಟ್ಟ್‌ತ್ತ್ ಕೇಕ್‌ರ್ ಎಂದಿಗ್ ಅಲಿಯಾರೆ ನೀ ನ್ಞಂಡೆ ಬಿಲ್ಚೇಂಟ್.

ಅಪ್ಪ ಆಲಿಯಾರ್ ತಂಜಲ್ ಚೊಲ್ಲುರು ನ್ಞಂಡೆ ನೆಬಿ ನಿಂಡೆ ಬಿಲಿಕ್‌ರ್. ನೀನ್ ನಂಡೊಟ್ಟ ಬಾಂಟ್. ಅಪ್ಪ ಪಕ್ಕಿ ಚೊಲ್ಲುರು ನಕ್ಕ್ ನಿಂಡೆ ನೆಬಿ ಗೊಂತಿಲ್ಲೆ.

312 ನೆಬಿರೆ ಮಾತ್ರ ಗೊಂತುಲ್ಲೇಂಟ್. ಅಪ್ಪ ಅಲಿಯಾರ್ ತಂಜಲ್ ಚೊಲ್ಲುರು 313 ನೆಬಿ ಉಂಡುಂಟು. ಅದ ಕೇಟ್‌ತ್ತ್ ಪಕ್ಕಿ ಚೊಲ್ಲುರು 313 ನೆಬಿಮಾರ್ ಇನ್ನೆಂಗ್ ಇಜಂತೆ ಒರು ತಪ್ಪು ಸ್ವರ ಆವಲಾಂತ್‌ಂಟ್. ಅಲಿಯಾರ್ ತಂಜಲ್ ಕೇಕ್‌ರ್ ಅದ್ ಎಂದ್ರೆ ತಪ್ಪು ಸ್ವರ ಆಯಿರ್. ನೀ ಮಾತು ತಪ್ಪು ಎಂದ್ರೇಂಟ್ ಚೊನ್ನುಲ್ಲೆಂಗ್ ನಾ ನಿಂಡೆ ಝುಲ್‌ಫಿಕ್‌ರ್ ಬಾಲ್‌ಲ್ ಕೊಲ್ಲುವಾಂಟ್. ಪಕ್ಕಿ ಚೊಲ್ಲುರು ನಾ ಚೊನ್ನೆಂಗುಂ ಅದ್ ನಡ್‌ಕ್‌ಲ್ಲಾಂಟ್. ಅಪ್ಪ ಅಲಿಯಾರ್ ಕೇಕ್‌ರ್ ಅದ್ ಎಂದೆ ನಡ್‌ಕ್‌ಲ್ಲಾಂಟ್. ಅಪ್ಪ ಪಕ್ಕಿ ಚೊಲ್ಲುರು ಇಬ್‌ನ್ ಉಬಯಲ್ ದುಲ್ಲಾ ಚೊಲ್ದೆ ಆಲ್‌ಡೆ ಪೆಂಞಾಯಿ ಸೌಜತ್ ಚೊಲ್ಡಯಿಮಡೆ ಇರಿಯತ್ತಮೂನು ನಾಲ್ತೆ ಪೆನ್ನ್ ಕಿಡಾವುಡೆ ಇಫ್ರೀಲ್ ಎಡ್ತೋ ಪೋಯ್ತ್ ಜಿನ್ನ್ ಮಕ್ಕಲೊಟ್ಟ ಕೋಟೆಲ್ ಬಲ್ತೊಗು ಕೊಡ್ತುರ. ಇಪ್ಪ ಆ ಪೆನ್ನ್‌ಗ್ ಪೋನಾರ್ (16) ವರ್ಷ ಆಯೋತ್ ರಾಜಾವು ಬಂತ್. ಇನ್ನ್ ಆ ಪೆನ್ನ್ ಕಾಪಿರಾವುಡು. ಅಜಂತೆ ಒರು ನೆಬಿ ಇನ್ನೆಂಗ್ ಪೊಯ್ತ್ ಆ ಪೆನ್ನ್‌ರೆ ಕೋಟೆರೆ ಕುಟಿಯೋಂಟು ಬರಾಂತಲ್ಲೇಂಟ್ ಚೊಲ್ಲುರು. ಅಪ್ಪ ಅಲಿಯಾರ್ ತಂಜಲ್ ಇಫ್ರೀತ್ ರಾಜಾವುರೆ ಕೋಟೆಗ್ ಪೋಂಡು.

ಕೋಟೆಗ್ ಪೋಯಪ್ಪ ಅಲಿಯಾರ್‌ಗ್ ಒರು ಬೆಲಿಯೆ ಜಿನ್ನ್‌ರೆ ಕಾಂಡ್. ಅದ್‌ರೆ ಮುಟ್ಟ ಒರು ಕಲ್ಲ್‌ಲ್ ಎಲ್ದಿಟ್ಟ್ ಇಕ್ಕ್‌ರ್ ಇನ್‌ಸಾನ್ ಒರ್ತ ಈ ಕೋಟೆಗ್ ಬನ್ನೆಂಗ್‌ಲೇ ಪಿಡಿಪಾಟಿತ್ತ್ ಕತ್ತ್‌ಬಾಟುವಾಂಟ್. ಅಜನೆ ಅವುಡೆ ಅಡ್ಡ ಇನ್ನೆ ಕಲ್ಲ್‌ರಿ ದುಲ್ ದುಲ್ ಚೊಲ್ರೆ ಅಲಿಯಾರ್‌ಡೆ ಕುದುರೆ ಚೆಲ್ಲ್‌ರ್. ಅಲಿಯಾರ್ ಬಿಸ್ಮಿ ಕೂಟಿತ್ತ್ ಬಾಯಿಲ್ ಎಡ್‌ಕ್‌ರ್. ಕಲ್ಲ್ ಚಿಲ್ಲಿಟ್ಟ್ ಉಲ್ಲ ಪೋಂಬೊತ್ತುಗು ಅವುಡ ಬೆಲಿಯೆ ಒರು ಕಡಲ್ ಕಾಂಡ್. ಆ ಕಡಲ್‌ರೆ ಕಾಕೊಗು ಅವುಡ ಬೆಲಿಯೆ ಬೆಲಿಯೆ ಪಾಂಬು ಇಕ್ಕ್‌ರ್. ಅವುಡ ಇನ್ನೆ ಪಾಂಬು ಬೇರ ಪಾಂಬುಟ್ಟ ಚೊಲ್ಲುರು. ಅಲಿಯಾರ್ ತಂಜ ಬಂಡೆ ಶಬ್ದ ಕೇಕ್‌ರ್ ನಂಜ ಗತ್ತ್ ಮುಂಡುರೆ ಬೇಂಡಾಂಟ್. ಅಲಿಯಾರ್ ತಂಜಲ್ ಬನ್ನ್‌ಟ್ಟ್ ಪಾಂಬುಟ್ಟ ಕೇಕ್‌ರ್ ನಾ ಅಪರ್‌ತ್‌ಗ್ ಎಜನೆ ಪೋಡೇಂಟ್. ಅಪ್ಪ ಪಾಂಬು ಕೇಕ್‌ರ್ ಎಂದಿಗ್ ಅಲಿಯಾರ್ ನಿಜಗ್ ಅಪರ್‌ತ್‌ಗ್ ಪೋನೂಂಟು. ಅಪ್ಪ ಅಲಿಯಾರ್ ಚೊಲ್ಲುರು ನಕ್ಕ್ ಇಫ್‌ರೀತ್‌ರೆ ಕೋಟೆಗ್ ಪೋನೂಂಟು. ಪಾಂಬು ಚೊಲ್ಲುರು ಕೋಟೇಗ್ ಪೋವಂಡ. ಅವುಡೆ ಇಫ್‌ರೀತ್ ಇಲ್ಲಾಂಟ್. ಅಲಿಯಾರ್ ವಪಾಸ್ ಕೇಕ್‌ರ್ ನಾ ಎಜನೆ ಅಕ್ಕರ್‌ಗ್ ಪೋನೂಂಟು ಅಪ್ಪ ಪಾಂಬು ಚೊಲ್ಲುರು ನಿಜ ಪೋವಂಡ ಅವುಡೆ ತನ್ನಾಲೆ ಕೊತ್ತುರೆ ಬಾಲ್ ಪಿನೆ ತನ್ನಾಲೆ

ಬೀಸ್‌ರೆ ಬಲೆ ಉಂಡೂಂಟ್. ಪಿನ್ನೊಂ ಅಲಿಯಾರ್ ತಂಜಲ್ ಕೇಕ್‌ರ್ ನಾ ಎಜನೆ ಅಕ್ಕರೆಗ್ ಪೋಂಡೇಂಟ್. ಅಪ್ಪ ಪಾಂಬು ಚೊಲ್ಲುರು ನಿಜಲೆ ಪಾದಕಾಲ್ ಚೆಂಡಿ ಆಕಾಂಟ್ ನಾನ್ ಅಕ್ಕರೆಗ್ ಆಕ್‌ರ ನಿಜ ಅದ್‌ರೆ ಬದಲ್‌ಗ್ ನಕ್ಕ್ ಎಂದ್ರೆ ಸಹಾಯ ಆಕ್‌ರಾರ್‌ಂಟ್ ಕೇಕ್‌ರ್. ಅಪ್ಪ ಅಲಿಯಾರ್ ಕೇಕ್‌ರ್ ನಾ ನಿಕ್ಕ್ ಎಂದ್ರೆ ಸಹಾಯ ಆಕೊನೂಂಟು. ಅಪ್ಪ ಪಾಂಬು ಚೊಲ್ಲುರು ಕಿಯಾಮ ನಾಲ್ ಆವುಂಬೊ ನಿಂಜಲೆ ನೆಬಿರೆ ಉಮ್ಮತ್ತಿಮಾರ್‌ಗ್ ಕೊಡ್ ಕುರಂಕೆತ್ತೆ ಚೀಟ್ ನಜೋಗುಂ ತರನೂಂಟ್. ಅಪ್ಪ ಅಲಿಯಾರ್ ತಂಜಲ್ ಚೊಲ್ಲುರ್ ಸುರೂತೆ ಚೀಟ್ ನಾನ್ ನಿಜೋಗೆ ತಂಡಾಂಟ್. ಅಪ್ಪ ಇಬ್‌ನ್ ಉಮ್ಮೈರ ಚೊಲ್ದೆ ಪಾಂಬು ತಲ ವಯತ್ತಿಟ್ಟ್ ಅದ್‌ರೆ ಮೇಲ್ ಅಲಿಯಾರ್ ತಂಜಲೆ ದೈಪಾಟಿತ್ತ್ ಪಾದ ಕಾಲ್ ಚೆಂಡಿ ಆಕಾಂಟ್ ಕೋಟೆಗ್ ಪೋಯ್ತ್ ಎತ್ತ್‌ಪಾಟ್‌ರ್.

ಅಂಞತ್ತೆ ತೆಲ್ಲ್ ಮುನ್ನೊಲು ಪೋಂಬೊತ್ತ್‌ಗ್ ಅಲಿಯಾರ್‌ಗ್ ಬೆಲಿಯೆ ಒರು ಮರ ಕಾಂಡ್. ಅವುಡ ಇನ್ನೆ ಮರ ಎಲ್ಲಾ ಅಲಿಯಾರ್ ತಂಜಲೆ ಕಂಡ್‌ತ್ತ್ ಸಲಾಂ ಚೊಲ್ಲುರು. ಅಲಿಯಾರ್ ತಂಜಲ್ ಸಲಾಂ ಮಡಕ್‌ರ್. ಅಪ್ಪ ಮರ ಚೊಲ್ಲುರ್ ನಿಜ ಎಂದಿಗ್ ಊಡೆಗ್ ಬನ್ನೆ. ಈ ಪಕ್ಕತ್ತ್‌ಗ್ ಆರುಂ ಬಂಡ್‌ಲ್ಲಾಂಟ್. ಅಪ್ಪ ಅಲಿಯಾರ್ ತಂಜಲ್ ಚೊಲ್ಲುರು ನಕ್ ಇಫ್ರಿತ್ ರಾಜಾವುರೆ ಕೋಟೆಗ್ ಪೋನೂಂಟ್. ಅಪ್ಪ ಸಜರ್ ಚೊಲ್ದೆ ಮರ ಚೊಲ್ಲುರು ಪೋಂಡ ಅಲಿಯಾರ್. ನಿಜ ಅವುಡೆಗ್ ಪೋವಂಡಾಂಟ್. ಅಪ್ಪ ಅಲಿಯಾರ್ ತಂಜಲ್ ಚೊಲ್ಡು ನಕ್ ಕೋಟೆಗ್ ಪೋನೂಂಟ್. ಅಪ್ಪ ಮರ ಚೊಲ್ಲುರು ನಿಜ ಅವುಡೆಗ್ ಪೋವಂಡ. ಅವುಡ ಇಫ್ರಿಕ್ ಇಲ್ಲೆ. ಬೇಟೆಗ್ ಪೋಯ್ತ್ ನುಪ್ಪತ್ತೆ ಒಲಿಂಬೊ ನಾಲ್ ಆಯ್ತ್‌ಂಟ್. ಅಪ್ಪ ಅಲಿಯಾರ್ ಚೊಲ್ಲುರು ನಂಡೆ ನೀನ್ ನಿಪ್ಪಾಟಂಡ. ಆ ಕೋಟೆಗ್ ಎಜನೆ ಪೋಂಡೇಂಟ್ ಚೊಲ್ಲುಂಟ್. ಅಪ್ಪ ಪಾಂಬು ಚೊನ್ನೆ ಪೋಲೆಮೆ ಮರೊಂ ಚೊಲ್ಲುರು ನಿಂಜ ಅವುಡೆಗ ಪೋವಂಡ ಪೋಯೆಂಗ್ ನಿಜಲೆ ತಡಿಕ್ಕ್ ಸೆಹ್‌ರ್ ಬಂತ್ ಎತ್ತ್‌ರ್‌ಂಟ್. ನುಪ್ಪತ್ತೆ ಒಲಿಂಬೊ ನಾಲ್ ಆಯ್ತ್ ಇಫ್ರಿತ್ ಪೋಯ್ತ್. ಕೋಟೆರೆ ತಾಕೋಲು ನಂಡೊಟ್ಟ ತನ್ನ್‌ಟ್ಟ್ ಪೊಯಿರ್‌ಂಟ್ ಚೊಲ್ಲುರು. ನಾ ನಿಜೊಗು ತಾಕೋಲು ತಂಡೆ ಅದ್‌ರೆ ಬದಲ್‌ಗ್ ನಿಜ ನಕ್ಕ್ ಸಹಾಯ ಆಕೊನೂಂಟು ಚೊಲ್ಲುರು. ಅಪ್ಪ ಅಲಿಯಾರ್ ಕೇಕ್‌ರ್ ನಾ ಎಂದ್ರೆ ಸಹಾಯ ಆಕೊನುಂಟು. ಅಪ್ಪ ಮರ ಚೊಲ್ಲುರು ನೆಬಿರೆ ಉಮ್ಮತಿಮಾರ್ ಮಿಸ್‌ವಾಕ್ ಆಕ್‌ರೆ ಮರ ನಾನ್ ಆವೊನೂಂಟು. ಅಪ್ಪ ಅಲಿಯಾರ್ ಚೊಲ್ಲುರು ಆವೂಂಟು. ಅಪ್ಪ ಮರ ಅಲಿಯಾರ್‌ಡೆ ಕೈಲ್ ತಾಕೊಲು ಕೊಡ್‌ಕುರು. ಕೊಡ್ತುಟ್ಟು

ಚೊಲ್ಲುರು ಮೆಲ್ಲ ತೊರುಕೊರು, ನಲ್ಲೆ ತಡಿಕ್ ಸೆಹ್‌ರ್ ಬೇಗ ಬಂತ್ ಎತ್ತ್‌ರ್‌ಂಟ್. ಅಲಿಯಾರ್ ತಂಙಲ್ ಬಿಸ್‌ಮಿ ಚೊನ್ನುತ್ತು ಒನ್ನಾಮತ್ತೆ ಬಾಯಿಲ್ ಎಡ್‌ಕ್‌ರ್ ಒನ್ನಾಮತ್ತೆ ಕೋಟೆಲ್ ತನ್ನಾಲೆ ಬೀಸ್‌ರೆ ಬಾಲ್ ಇಕ್ಕ್‌ರ್. ಅದ್‌ಲ್ ಒರೊರು ಬಾಲ್ ಅಂಜಿ ಅಂಜಿ ತೂಕ ಇಕ್ಕ್‌ರ್. ಅಙಂತೆ ನೂರು ಬಾಲ್ ಅವುಡ ಇಕ್ಕ್‌ರ್. ಅವುಡ್ರೆ ಮುನ್ನೊಲು ಪೋಯ್ತ್ ಜಂಡಾಮತ್ತೆ ಬಾಯಿಲ್ ಎಡ್‌ಕ್‌ರ್. ಜಂಡಾಮತ್ತೆ ಕೋಟೆಲ್ ಬೆಲಿಯೆ ಕಡಲ್ ಇಕ್ಕ್‌ರ್. ಅಂಞಿತ್ತೆ ಮುನ್ನೊಲು ಪೋಯ್ತ್ ಬಿಸ್‌ಮಿ ಚೊಂತು ಮೂನಾಮತ್ತೆ ಬಾಯಿಲ್ ತೊರ್‌ಕ್‌ರ್. ಅವುಡ ತನ್ನಾಲೆ ಬೀಸ್‌ರೆ ಇರುಂಬು ಇಕ್ಕ್‌ರ್. ಅಂಞಿತ್ತೆ ಮುನ್ನೊಲು ಪೋಯ್ತ್ ನಾಲಾಮತ್ತೆ ಬಾಯಿಲ್ ತೊರ್‌ಕ್‌ರ್. ಅವುಡ ತನ್ನಾಲೆ ಕೊತ್ತುರೆ ಬಾಲ್ ಇಕ್ಕ್‌ರ್. ಅಂಞಿತ್ತೆ ಮುನ್ನೊಲು ಪೋಯ್ತ್ ಅಂಜಾಮತ್ತೆ ಬಾಯಿಲ್ ತೊರ್‌ಕ್‌ರ್. ಅವುಡ ಒರು ಬೆಲಿಯೆ ಆಶ್ಚರ್ಯ ಕಾಂಡ್. ಅವುಡ ಚೊಮ್ಮೆ ಆಲ್‌ಮಾರ್ ಇಕ್ಕ್‌ರಾರ್. ಎಲ್‌ವೊ. ಸಪ್ಪ ಇಕ್ಕ್‌ರ್. ಅಂಞಿತ್ತೆ ಮುನ್ನೊಲು ಪೋಯ್ತ್ ಆರಾಮತ್ತೆ ಕೋಟೆ ತೊರ್‌ಕ್‌ರ್. ಆ ಕೋಟೆಲ್ ನಿಂಡ್‌ತ್ ವರ್‌ಜ್‌ರೆ ನಾಲ್ನೂರು ಪೆನ್ನಿಂಞೆ, ದೆಚ್ಚಿತ್ತ್ ವರ್‌ಜ್‌ರೆ ನಾಲ್ನೂರು ಪೆನ್ನಿಜ, ಕೆಡ್‌ನ್‌ತ್ತ್ ವರ್‌ಜ್‌ರೆ ನಾಲ್ನೂರು ಪೆನ್ನಿಂಜ ಇಕ್ಕ್‌ರಾರ್. ಅಂಜಿತ್ತೆ ಮುನ್ನೊಲು ಪೋಯ್ತ್ ಎಲಾಮತ್ತೆ ಕೋಟೆ ತೊರ್‌ಕ್‌ರ್. ಅವುಡೆ ಒರು ಬೆಲಿಯೆ ಅದ್ಭುತ ಕಾಂಡ್. ಅವುಡ ಎಲ್ಲಾ ಬಾಯಿಲ್ ತೊರ್‌ನ್ನ್‌ತ್ತ್ ಇಕ್ಕ್‌ರ್. ಒರು ಬಾಯಿಲ್ ಮಾತ್ರ ಮುಚ್ಚಿತ್ತ್ ಇಕ್ಕ್‌ರ್. ಅಪ್ಪ ಅಲಿಯಾರ್ ತಂಙಲ್ ಅಲ್ಲಾಹುರೆಟ್ಟೆ ದುಆ ಆಕ್‌ರ್, ನಕ್ಕ್ ಊಡೆ ಆರುಂ ಇಲ್ಲೆ. ನಕ್ಕ್ ನಿಜಮೆ ಸಹಾಯ ಆಕೊನು ಚೊಂತು ದುಆ ಆಕ್‌ರ್. ಅಪ್ಪ ಮುಚ್ಚಿತ್ತಿನ್ನೆ ಬಾಯಿಲ್ ತೊರ್‌ಕ್‌ರ್. ಅವುಡೆ ಒರು ಪೆನ್ನ್ ಕೆಡ್‌ನೆದ್ ಕಾಂಡ್. ಆ ಪೆನ್ನೊರೆ ಮುಟ್ಟ ಬಲ್ತೆ ಮೋತ್ ಜಂಡ್ ಕುಪ್ಪಿ ತನ್ನಿ ಇಕ್ಕ್‌ರ್. ಆ ತನ್ನಿ ಎಡ್‌ತ್ತ್‌ಟ್ಟ್ ಅಲಿಯಾರ್ ಪೆನ್ನೊರೆ ಮೇಲ್ ತೊಲಿಕ್‌ರ್.

ಅಪ್ಪ ಪೆನ್ನ್ ಎಂಚಿತ್ತ್ ಕೇಕ್‌ರಾಲ್ ಆರ್ ಈ ಕೋಟೆಗ್ ಬನ್ನೊರೆ, ಇಂಸಾನ್ ಆಯೋನ್ ಈ ಕೋಟೆಗ್ ಬರಲ, ಒರು ಸಮಯ ಇಂಸಾನ್ ಬನ್ನೇಂಟ್ ಆಯೆಂಗ್ ಅದ ಮಕ್ಕತ್ತೆ ಅಲಿಯಾರ್ ಮಾತ್ರ ಆಯ್ತ್ ಇಕ್ಕ್‌ರ್. ಅಪ್ಪ ಅಲಿಯಾರ್ ಕೇಕ್‌ರ್ ನಿಕ್ಕ್ ಮಕ್ಕತ್ತೆ ಅಲಿಯಾರ್‌ಡೆ ನೋಕಿತ್ತ್ ಗೊಂತುಂಡಾಂಟ್. ಅಪ್ಪ ಪೆನ್ನ್ ಚೊಲ್ಲುರಾಲ್ ನಿಜ ಚೊಲ್ಲೊರು ಆರ್ ಚೊನ್ನುಟ್ಟೂಂಟ್. ಅಪ್ಪ ಅಲಿಯಾರ್ ಜೋರ್ ಒರು ಶಬ್ದ ಆಕ್‌ರ್. ಆ ಶಬ್ದ ಕೇಟ್‌ತ್ತೆ ಆ ಪೆನ್ನ್ ಅಲಿಯಾರ್‌ಡೆ ಕಾಲ್ ಪಿಡಿತ್ತ್ ಜೋರು ಬುಲ್ಪಿಡ್‌ರಾಲ್. ನಜ ಊಡ್ರೆ ಎಜನೆ ಪೋಡೇಂಟ್

ಕೇಕ್‌ರಾಲ್. ಅಪ್ಪ ಅಲಿಯಾರ್ ಚೊಲ್ಲುರು ನಿಂಡೆ ನಾನ್ ಕುಟಿಯೊ ಪೋಗು ಬನ್ನೆರೆ ಅಲ್ಲ. ನ್ಞಾನ್ ಇಫ್ರೀತ್ ರಾಜರೆ ನೋಕಿತ್ತ್ ಪೋಗು ಬನ್ನೊರೇಂಟ್ ಚೊಲ್ಲುಂಬೊ ಕೋಟೆ ಗಿಡ್ ಗಿಡ್ ಬೆರ್‌ಕ್‌ರ್. ಅಪ್ಪ ಅಲಿಯಾರ್ ಪೆನ್ನ್‌ಟ್ಟ ಕೇಕ್‌ರ್ ಕೋಟೆ ಎಂದೆ ಬೆರ್‌ಕ್‌ರೇಂಟ್. ಅಪ್ಪ ಪೆನ್ನ್ ಚೊಲ್ಲುರಾಲ್ ಇಫ್ರೀತ್ ಬನ್ನ ಅಂಜನಾಂಟ್. ಪೆನ್ನ್ ಪೇಡ್‌ಚಿತ್ತ್ ಒರಜ್ಜೆಯೆ ಪೋಲೆ ಆಕ್‌ರಾಲ್. ಇಫ್ರೀತ್ ಬಂತ್ ನ್ಞೋಕುಂಬೊ ಮುಚ್ಚೆ ಕೋಟೆರೆ ಬಾಯಿಲ್ ಎಲ್ಲ ತೊರ್‌ನ್‌ತ್ತ್ ಇಕ್ಕ್‌ರ್. ಎಜನೆ ತೊರ್‌ನುರೇಂಟ್ ಬನ್ನ್ ಬನ್ನ್‌ತ್ತ್ ಎಲಾಮತ್ತೆ ಕೋಟೆ ನೋಕುರ. ಅವುಡ ಪೆನ್ನ್ ಒರಜ್ಜಿತ್ತ್ ಇಕ್ಕ್‌ರಾಲ್. ಅವುಲುಗ್ ಎಸ್‌ರ್‌ತ್ ಬರೊಗ್ ತನ್ನಿ ತೊಲಿಕ್‌ರ. ಪೆನ್ನ್‌ಟ್ಟ ಕೇಕ್‌ರ ಈ ಕೋಟೆರೆ ಉಲ್ಲ ಆರ್ ಬನ್ನ್‌ತ್ತ್ ಇನ್ನಾರ್‌ಂಟ್. ಪೆನ್ನ್ ನ್ಞಕ್ಕ್ ಗೊಂತಿಲ್ಲಾಂಟ್ ಚೊಲ್ಲುರಾಲ್. ಅಪ್ಪ ಇಫ್ರೀತ್ ಚೊಲ್ಲುರ ಈ ಕೋಟೆರೆ ಉಲ್ಲ ಇನ್ಸ್ ಮನ್‌ಕ್‌ರ್‌ಂಟ್. ಅಪ್ಪ ಅವುಲು ಚೊಲ್ಲುರಾಲ್ ನಾ ಪಂಡ್‌ಲ್ ಇನ್ನ್‌ಟ್ಟ್ ಇಂಸನ್‌ರೆ ಮೋಲಲ್ಲೆ ನ್ಞಂಡೆ ಮನ ಪೋವಾಂಟ್. ಅಪ್ಪ ಇಫ್ರೀತ್ ಚೊಲ್ಲುರ್ ನಕ್ಕ್ ಅಲಿ ಮನ್‌ಕ್‌ರ್‌ಂಟ್. ಅಪ್ಪ ಪೆನ್ನ್ ಕೇಕ್‌ರಾಲ್ ಎಂದಿಗ್ ಇಫ್ರೀತ್ ಕಲವು ಚೊಲ್ಲುರೆ ಮಕ್ಕತ್ತೆ ಅಲಿ ಬನ್ನೆಂಗ್ ನ್ಞಿಕ್ಕ್ ಒನ್‌ಚಿತ್ತ್ ನಿಕ್ಕುವಾಂಟ್. ಅಪ್ಪ ಇಫ್ರೀತ್ ಚೊಲ್ಲುರ ಮಕ್ಕತ್ತೆ ಅಲಿಯಾರ್‌ಡೆ ಕಂಡೆಂಗ್ ನಾ ಕೊತ್ತಿಟ್ಟ್ ಕತ್ತ್‌ಬಾಟುವಾಂಟ್. ಅಪ್ಪ ಅಲಿಯಾರ್ ತಂಜಲ್ ಎದುರ್ ಬಂತ್ ಚೊಲ್ಲುರು ನೀನ್ ನೇರ್ ಚೊಲ್ಲು ನೆಬಿರೆ ದೀನ್‌ಲ್ ಉಲ್ಲೆ ಪೆನ್ನೊರೆ ನೀನ್ ಪೋನಾರ್ ವರ್ಸತ್ತ್‌ಲ್‌ಂಬ್ ಒನಿಪಾಟಿ ಬೆಚ್ಚಿರಲ್ಲೆ. ನ್ಞಿಂಡೆ ಅಂತ್ಯ ಬಂತ್ ಬೇಗ ನೀನ್ ಕಲಿಮ ಚೊಲ್ಲು ಇಲ್ಲೆಂಗ್ ಝುಲ್‌ಫಿಕರ್ ಬಾಲ್‌ಲ್ ನಾ ನ್ಞಿಂಡೆ ಕೊತ್ತುರಾಂಟ್. ಅಪ್ಪ ಇಫ್ರೀತ್ ಚೊಲ್ಲುರ ನೀ ಈ ಕೋಟೆಗ್ ಪೇಡ್‌ಚಿತ್ತ್ ಅಲ್ಲೆ ಬನ್ನೊರೆ. ಊಡೆ ಬಂತ್ ಗತ್ತ್ ಕಾಟಂಡ, ನೀ ಊಡೆ ಬನ್ನೆದ್ ನಲ್ಲಾಯಿತ್ತ್ ಚೊಂತ್ ಕೈಯಿಲ್ ದಂಡ್ ಪಿಡ್‌ಚಿತ್ತ್ ನಾಪೊ ಒಂಟೆಲೆ ಬಿಲ್ಪತ್ತ್ ಅದ್‌ಕ್ ಇಡೀ ತೀ ಕತ್‌ಪಾಟ್‌ರ. ಪಿನ್ನೆ ಏಲ್ ಕುಪ್ಪಿ ತನ್ನಿ ನೊರ್‌ಚಿತ್ತ್ ಒಂಟೆರೆ ಚುಟ್ಟು ತಿನ್ನೊರ.

ಅದ್‌ರೆ ಅಲಿಯಾರ್ ನೋಕಿತ್ತ್ ಚಿರ್‌ಚಿ ಚೊಲ್ಲುರ್ ನಿಂಡೆ ಚೊಮ್ಮೆ ನಾಲಾಯಿತ್ತ್ ಕಾತ್ ದೆಚ್ಚಿತ್ತ್ ನ್ಞೀನ್ ಕಲಿಮ ಚೊಲ್ಲೂಂಟ್ ಚೊಲ್ಲುರು. ಅಪ್ಪ ಇಫ್ರೀತ್ ಚೊಲ್ಲುರ ನ್ಞಂಡೆ ಆಯಿಸ್ ಇಕ್ಕ್‌ರೆ ತೋಲ್ ನಾನ್ ಕಲಿಮ ಚೊಲ್ಲುಲೆಂಟ್. ಅಪ್ಪ ಅಲಿಯಾರ್ ಇಫ್ರಿತ್‌ರೆ ಬಾನ ಪೋಲೆ ಆಕಿತ್ತ್ ಬಲ್ಚಿತ್ತ್ ಎರಿಡ್. ಎರಿಞ್ಞಯೆ ಎರಿಯಲ್‌ಗ್ ಇಫ್ರಿತ್ ಎತ್ರಮಾ ದೂರ ಪೋಂಡು. ಅಪ್ಪ ಇಫ್ರಿತ್ ಚೊಲ್ಲುರು ನ್ಞಂಡೆ ಪಿಡಿಚೆಲ್ಲೆಂಗ್ ನಾನ್ ಕಲಿಮ ಚೊಲ್ಲಾಂಟೆ

ಬೂಲ್‌ರೇಂಟ್. ಅಪ್ಪ ಅಲಿಯಾರ್ ಕೈ ನೀಟ್‌ರ್ ಪಿಡಿಕೊಗ್. ಅಪ್ಪ ಜಿಬ್‌ರೀಲ್ ಬಂತ್ ಕೈ ತಪ್ಪಾಟ್. ಅಪ್ಪ ಇಫ್ರಿತ್ ಕೀಲ್ ಬೂಲುರ. ಅಲಿಯಾರ್ ಜಿಬ್‌ರೀಲ್‌ರೊಟ್ಟ ಕೇಕ್‌ರ್ ನೀ ಎಂದಿಗ್ ಕೈ ತಟ್ಟಿಯೇಂಟ್. ಅಪ್ಪ ಜಿಬ್‌ರೀಲ್ ಚೊಲ್ಡು ಇದೆಲ್ಲಾ ಇಫ್ರೀತ್‌ರೆ ಕುತಂತ್ರ. ಅಪ್ಪ ಅಲಿಯಾರ್ ಇಫ್ರೀತ್‌ರೊಟ್ಟ ಕಲೀಮ ಚೊಲ್ಲು ಚೊಂತು ಚೊಲ್ಲುರು. ಅಪ್ಪ ಇಫ್ರೀತ್ ಚೊಲ್ಲುಲ್ಲಾಂಟ್ ಚೊಂತ್ ಇಫ್ರೀತ್ ದಂಡ್ ಎಡ್ತ್‌ಟ್ಟ್ ಅಡಿಕೊಂಬೊ ಅಲಿಯಾರ್ ಬಾಲ್ ಎಡ್ತ್ ಕೊತ್ತುರು. ಅಪ್ಪ ಇಫ್ರೀತ್ ಚೊಲ್ಲುರು ನ್ಗಂಡೆ ತಡಿಕ್ಕ್ ಒರು ಕೊತ್ತುಂ ನಾಟ್‌ಲ್ಲೆ. ನ್ಗಂಡೆ ತಡಿ ನಾಪೊ ಮಲ, ನ್ಗಂಡೆ ಮೀಸೆ ನಾಪೋ ಮಲಾಂಟ್ ಅಲಿಯಾರ್ ಕೊತ್ತುಂಬೊ ಇಫ್ರೀತ್‌ರೆ ಗುಹ್ಸಸ್ತಾನ ಜಂಡ್ ಬಾಗ ಆಯ್ತ್ ಇಫ್ರೀತ್ ಕೀಲ್ ಬೂಲುರ. ಇಫ್ರೀತ್ ಬೂಲುಂಬೊ ಜೋರು ಶಬ್ದ ಆವುರು. ಅಲಿಯಾರ್ ದುಲ್ ದುಲ್ ಕುದುರೆಲ್ ದೆಚ್ಚಿತ್ತ್ ಪೆರವು ಪೆನ್ನ್‌ರೆ ದೈಪಾಟಿತ್ತ್ ಚೊಲ್ಲುರು ಈ ಕಾಫಿರ್‌ಡೆ ಊಡೆ ಬುಟ್ಟಿಂಗ್ ಮಕ್ಕ ಮದಿನ ಗಲಾಟ ಆಯ್ತ್ ತೀರು ಚೊನ್ಗುಟ್ಟು ಬಿಸ್ಮಿ ಚೊಂತ್ ಬಾಲ್ ಎಡ್ತ್‌ಟ್ಟ್ ಇಫ್ರೀತ್‌ರೆ ತಲ ಪಾರ್‌ವಾಟ್‌ರ್ ಇಫ್ರೀತ್ ಚಾವುರ.

ತಕ್ಷೀರ್ ಚೊಂತು ಅಲಿಯಾರ್ ಆ ಪೆನ್ನ್‌ರೆ ಬಿಲ್ಟೋಂಟು ಅಕ್‌ಬರ್ ಸದಕ ಇನ್ನೆ ತೂರಿಸಿನಾಮಾಲ್‌ಗ್ ಪೋಯ್ತ್ ಎತ್ತ್‌ರ್. ಒರು ಬಿಲಿಕ್ಕ್ ಅಕ್‌ಬರ್ ಸದಕ ಲಬ್ಬೈಕುಂ ಲಬ್ಬೈಕುಂ ಕೊಜಾವೇಂಟ್ ಚೊಲ್ಲುರು. ಅಪ್ಪ ಅಲಿಯಾರ್ ಕೇಕ್‌ರ್ ನೀ ಎಂದೆ ಒರೇ ಬಿಲಿಕ್ಕ್ ಬನ್ನೇಂಟ್. ಅಪ್ಪ ಅಕ್‌ಬರ್ ಸದಕ ಚೊಲ್ಲುರು ಇಪ್ಪ ನಕ್ಕ್ ಗೊಂತಾಯ್ತ್ ಮುತ್ತು ನೆಬಿ ಉಂಡು ಚೊಂತುಂಟ್. ನಜ ಮದೀನತ್ತೆ ಪಲ್ಲಿಗ್ ಪೋಯಿಂಟ್ ಚೊಂತ್ ಅಲಿಯಾರ್ ತಂಜಲೊಟ್ಟ ಮದೀನತ್ತೆ ಪಲ್ಲಿಗ್ ಪೊಂಡ್. ಅಪ್ಪ ನೆಬಿ ಕೇಕ್‌ರ್ ನೀ ಎಂದಿಗ್ ನ್ಗಂಡೆ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಇನ್ನೆ ಪಕ್ಕಿರೆ ಪರ್‌ತ್ ಇಟ್ರೇಂಟ್. ಅಪ್ಪ ಅಕ್‌ಬರ್ ಸದಕ ಚೊಲ್ಡ್ ನಕ್ಕ್ ಅದ್ರೆ ಮೇಲ್ ಸಂಶಯ ಆಯ್ತ್ ಒರುನ್ಗಾಲ್ ಜಂಡ್ ಮುಟ್ಟೆ ಎಂದಿಗ್ ಬೆಚ್ಚಿರೇಂಟ್. ಅದ್‌ಕ್ ನಾನ್ ಪರ್‌ತಿಟ್ಟೇಂಟ್. ಅಪ್ಪ ನೆಬಿ ಪೊನ್‌ಚಿರಿ ಚಿರ್‌ಚಿತ್ತ್ ಚೊಲ್ಲುರು ನಿಕ್ಕ್ ಸಂಶಯ ಬೇಂಡ. ಅದ್ ಅಲ್ಲಾಹುಡೆ ಕುದ್ರತ್ತ್ ಆಯ್ತ್ ಇಕ್ಕ್‌ರ್. ಮುತ್ತು ನೆಬಿರೆ ಪಲ್ಕ ಕೇಟ್‌ತ್ತ್ ಅಕ್‌ಬರ್ ಸದಕರೆ ಸಂಶಯ ತೀರ್‌ಡ್. ಅದ್‌ಲ್ ಆಯೆ ತಪ್ಪುಗ್ ಮಾಫ್ ಕೇಕ್‌ರ್. ಎಲ್ಲಾರ್‌ಗ್ ಸಲಾಂ ಚೊಂತು ಅದ್ರೆ ಇನ್ನೆ ಪಕ್ಕಿರೆ ಕೂಟಿಯೋಂಟು ಪೋಂಡ್. ಆ ಪೆನ್ನ್‌ರೆ ಅಲಿಯಾರ್ ಅವುಲ್‌ಡೆ ಅವುತುಗ್ ಆಕಿತ್ತ್ ಬುಡ್‌ರ್.

ಮಸಲೆ ಚೊನ್ನೆಜ : **ರಹ್ಮತ್, ಗುಡ್ಡೆ ಅಂಗಡಿ**

12. ಮೀನ್ – ಪೆನ್ನ್

ಒರು ರಾಯತ್ತ್‌ಲ್ ಮೀನ್ ಪಿಡಿಕ್‌ರೋನು ಇನ್ನ. ಅವುನು ಮೀನ್ ಪಿಡ್ಚಿತ್ತ್ ಅದ್‌ರೆ ಬಿತ್ತ್‌ಟ್ಟ್ ಅವುಂಡೆ ಮಾಸತ್ತ್ ಎಡ್ತೋಂಟು ಇನ್ನ. ಒರು ನಾಲ್ ಅವುನುಗು ಜೋರು ತೀರಾಂಟ್ ಆವುರು. ಸುಮಾ ಆವುರೆದೇ ಕಾಂಡಿಲ್ಲೆ. ಅಜನೆ ಅವುನು ಒರ್ ನಾಲ್ ಪೆಂಞಾಯಿಡೆ ಬಿಲ್ಚಿತ್ತ್ ಚೊಲ್ಲುರು. ನಾ ಮರ್‌ಚೆಲ್ ಪಿನ್ನೆ ನಜಲೆ ಮೋನುರೊಟ್ಟ ನ್ಂಡೆ ನೈಪು ಮೀನ್ ಬಿಕ್ಕ್‌ರೆದ್‌ಂಟ್ ಚೊಲ್ಲೊ ತೀರಾಂಟ್.

ಕೊರಿಯ ನಾಲ್ ಬುಟ್ಟುತ್ತು ಮೀನ್ ಬಿಕ್ಕ್‌ರೋನು ಮರಿಕ್‌ಡ. ಅಜನೆಮೆ ನಾಲ್ ಪೋಂಡು. ಮೋನು ಬೆಲಿಯಾವುಡ. ಸೊರ್‌ತ್‌ಗ್ ಪೋಗು ಪರ್‌ತಾವುಡ. ಚೊಮ್ಮೆ ಮೋತು ಸೊರ್‌ತ್‌ಗ್ ಪೋಂಡ. ಯೋಡೊಂ ಅವುನುಗು ಸೊರ ಪಿಡಿಕ್‌ಲ್ಲ. ಕೊರಿಯ ನಾಲ್ ಬುಟ್ಟುತ್ತ್ ಅವುಂಡೆ ಉಮ್ಮೊಂಮ್ ಮರಿಕ್‌ರ್. ಆಯೆಲ್ ಪಿನ್ನೆ ಅವುನು ಒರ್‌ತನೆ ಆವುರ. ತಿನ್ನೊಗು ಎಂದುಂ ಇಕ್ಕ್‌ಲ್ಲೆ. ಕೈಲ್ ಪೈಸೊಂ ಇಕ್ಕ್‌ಲ್ಲೆ ಅಜನೆ ಒರು ನ್ಲಾಲ್ ಅವುನು ಎಂದಾಯೆಂಗ್ ಬಿಕ್ಕೊಗು ಸಾಮನ ಕಿಟ್ಟ್‌ರಾಂಟ್ ನೋಕೊಗು ಅಟ್ಟತ್ತ್‌ಗ್ ಪತ್ತ್‌ರ.

ಅಟ್ಟತ್ತ್‌ಲ್ ಸಾಮಾನ್ ತೇಡಿಯೊಂಟ್ ಇಕ್ಕುಂಬೊತ್ತ್‌ಗ್ ಅವುನುಗು ಅವುಂಡೆ ಅಬ್ಬರೆ ಮೀನ್ ಪಿಡಿಕ್‌ರೆ ಬಲೆ ಕಿಟ್ಟ್‌ರ್. ಮೀನ್ ಪಿಡಿಕ್‌ರೆ ಬಲೆ ನೋಕಿತ್ತ್ ಅವುನುಗ್ ಗೊಂತಾವುರ್ ತಂಡೆ ಅಬ್ಬ ಮೀನ್ ಪಿಡ್ಚೋ ಇಂತ್‌ಂಟ್. ಅಜನೆ ಅವುನು ಮೀನ್ ಪಿಡಿಕ್‌ರೆ ಬಲೆ ಎಡ್ತೋಂಟ್ ಕಡಲ್‌ಗ್ ಮೀನ್ ಪಿಡಿಕೊ ಪೋಂಡ. ಮೀನ್ ಪಿಡಿಕೊ ಬಲೆ ಇಟ್ಟಪ್ಪ ಅವುನುಗ್ ಅದ್‌ಲ್ ಜಂಡ್ ಮೀನ್ ಕಿಟ್ಟ್‌ರ್. ಅದ್‌ಲ್ ಒನ್ನುರೆ ಬಿತ್ತ್‌ಟ್ಟ್ ಅರಿ ಪಿನ್ನೆ ಚೋರು ಕರಿ ಆಕೊಗು ಕೊರಿಯ ಕೋಲು ಎಡ್‌ಕ್‌ರ. ಇನ್ನೊರು ಮೀನ್‌ರೆ ಎಡ್ತೊ ಬನ್ನೆ ಕೋಲುಲ್ ಚುಟ್ಟುತ್ತ್ ಕರಿ ಆಕಿತ್ತ್ ತಿನ್ನ್‌ರ. ಅಜನೆ ಅವುನು ಇಂಜನೆಮೆ ಮೀನ್ ಪಿಡ್ಚಿತ್ತ್ ಬಿಕ್ಕ್‌ರೆ ಸೊರ ಆಕೊನೂಂಟ ನಿಯ್ಯತ್ತ್ ಆಕ್‌ರ.

ಒರು ನ್ಲಾಲ್ ಮೀನ್ ಪಿಡಿಕೊಂಬೊ ಅವುನು ಚಂದತ್ತೆ ಒರು ಮೀನ್ ಪಿಡಿಕ್‌ರ. ಅದ್‌ರೆ ನ್ಲೋಕಿತ್ತ್ ಅವುನುಗು ಕೊಸಿ ಆವುರು. ಅದ್‌ರೆ ಅವುನುಗ್ ಬಿಕ್ಕೊಗುಂ ಮನ್‌ಸ್ ಬಂಡಿಲ್ಲ. ತಿನ್ನೊಗುಂ ಮನಸ್ಸ್ ಬಂಡಿಲ್ಲ. ಅದ್ರೆ ಅವುನು ಸೀದ ಅವುತುಗು ಎಡ್ತೊಬನ್ನ್‌ಟ್ಟ್ ಅವುತೆ ಉಲ್ಗ ಒರು ಚೆರಿಯೆ ಕೆನ ತೋಂಡಿತ್ತ್ ಮೀನ್‌ರೆ ಅದ್ರೆ ಉಲ್ಗ ಇಡ್ರ. ಜಾವುಗು ಎಂದುಂ ತಿನ್ನಾಂಟ್ ಅವುನು ಒರಜ್ಜ್‌ರ. ಸುಬೈಕ್ ಎಂಚಿತ್ತ್ ಮೀನ್ ಪಿಡಿಕೊ ಪೋಂಡ.

ಮೀನ್ ಪಿಡ್ಚಿತ್ತ್ ಅಸರ್‌ಗ್ ಅವುತುಗು ಬರೊಂಬೊ ಅವುಂಡೆ ಅವ ಕಾಟ ಅಡ್ಚಿತ್ತ್ ಒತ್ತರ ಆಕಿತ್ತ್ ಇಕ್ಕ್‌ರ್. ಇದ್ರೆ ನೋಕಿತ್ತ್ ಅವುನುಗು ಅದೀಸ ಆವುರು. ಅವುಂಡೆ ಅಪರ್‌ತೆ ಅವುತ್ತಜ ಒತ್ತರೆ ಆಕಿ ಬೆಚ್ಚಿರೆ ಚೊಂತು ಅಜೋಗು ಅಲ್ಲಾಹುರೊಟ್ಟೆ ದುಆ ಆಕ್‌ರ.

ಪಿತ್ಯಾಂಡುಂ ಎಪ್ಪೊಲ್‌ತಂಕೆಮೆ ಎಂಚಿತ್ತ್ ಕೆಂತೆ ಉಲ್ಗ ಇನ್ನೆ ಮೀನ್‌ರೆ ನೋಕಿತ್ತ್ ಸೊರ್‌ತ್‌ಗ್ ಪೋಂಡ. ಸೊರ ತೀಂತ್ ಅಸರ್‌ಗ್ ಅವುತು ಬರೊಂಬೊತ್ತ್‌ಗ್ ಅಜನೆಮೆ ಅವುಂಡೆ ಅವ ಚಂದ ಅಡ್ಚಿತ್ತ್ ತೋತಿಟ್ಟ್ ಒತ್ತರೆ ಆಕಿತ್ತ್ ಬೆಚ್ಚಿತ್ತಿಕ್ಕ್‌ರ್. ಅವುನುಗು ಇದ್ರೆ ನೋಕಿತ್ತ್ ಪಾಡೆ ಅದೀಸ ಆವುರು. ಮೀನ್‌ರೆಮೆ ಕೊರಿಯೆ ನೀರ ನೋಕಿತ್ತ್ ವಾಟೆಲ್‌ಗ್ ಚಾಯ ಕುಡಿಕೊಗು ಪೋಂಡ. ಅವುಡೆ ಮುಂಡಾಂಟ್ ದೆಚ್ಚಿತ್ತ್ ಆರ್ ಆಯಿತ್ತಿಕ್ಕುಂ ಅವುತ್ತೆ ಒತ್ತರೆ ಆಕಿ ಬೆಚ್ಚಿರೆ ಚೊಂತ್ ಆಲ್‌ಚನೆ ಆಕಿಯೊ ಇಕ್ಕ್‌ರ. ಓನು ಆಲ್‌ಚನೆ ಆಕ್‌ರೆದ್ ಅವುಂಡೆ ಮುಟ್ಟ ದೆಚ್ಚೆ ಒರಾಲ್ ನೋಕಿತ್ತ್ ಕೇಕ್‌ರ್ ನೀ ಎಂದ್ರೆ ಆಲ್‌ಚನೆ ಆಕಿಯೋ ಉಲ್ಲೇಂಟ್. ಅಜನೆ ಅವುನು ಎಲ್ಲಾ ಬಿಸಯಲ ಚೊಲ್ಲುರ. ಅಯಿಲ್ ಅವುಂಡೆಟ್ಟ ಕೇಕ್‌ರ್ ನೀ ಅವುತ್ತೆ ತಾಕೋಲು ಯೋಡ ಬೆಚ್ಚಿತ್ತಿನ್ನಾಂಟ್. ಅಪ್ಪ ಅವುನು ಚೊಲ್ಲುರ ನಾ ಪೋಂಬೊತ್ತುಗು ತಾಕೋಲು ನಂಡೊಟ್ಟೊಮೇ ಎಡ್ಡೊಪೋಂಡ. ನಾ ಪೊಯೆಲ್ ಪಿನ್ನೆ ಅವುತ್ತು ಮೀನ್‌ರೆ ಬುಟ್ಟುತ್ತು ಬೇರೆ ಆರುಂ ಇಕ್ಕ್‌ಲ್ಲಾಂಟ್. ಅಪ್ಪ ಅಯಿಲ್ ಚೊಲ್ಲುರು ನಾಲೆ ನೀನ್ ಯೋಡೆಗುಂ ಪೊವಂಡ. ಅವುತ್ತೆ ಉಲ್ಗ ಮೆಲ್ಲ ಒಂಚಿ ದೆಚ್ಚಿತ್ತ್ ನೋಕು ಆರ್ ಅಜನೆ ಆಕಿ ಬೈಕ್‌ರೇಂಟ್.

ಅಜನೆ ಅಯಿಲ್ ಚೊನ್ನೆದ್‌ರ್ ಕೇಟ್‌ತ್ತ್ ಅವುನು ಸೀದ ಅವುತುಗು ಪೋಂಡ. ಪಿತ್ಲಾಂಡ್ ಸೊರ್‌ತ್‌ಗ್ ಪೋಂಡೆ ಬದಲ್‌ಗ್ ಮೆಲ್ಲೆ ಸೊರ್‌ತ್‌ಗ್ ಪೊಯೆ ಪೊಲೆ ಆಕಿತ್ತ್ ಬಾಯಿಲ್ ಎಡ್ತ್‌ಟ್ಟ್ ವಪಾಸ್ ಇತ್ತ್‌ಟ್ಟ್ ಪೋಯೆ ಪೋಲ ಆಕಿತ್ತ್ ಮೆಲ್ಲ ಅವುತು ಒಂಚಿ ದೈಕ್‌ರ. ಒರ್‌ಕತ್ತ್‌ಲೆ ಕೆಂತೆ ಉಲ್ಗ ಇನ್ನೆ ಮೀನ್ ಪಾರಿಟ್ಟ್ ಪರ್‌ತ್ ಬಂತ್ ಅದ್‌ರೆ ತೋಲು ಕೊಡಿರ್. ಅಪ್ಪ ಮೀನ್ ಬಾರಿ ಒರು ಚಂದತ್ತೆ ಪೆನ್ನ್ ಆವುರು. ಅವುನು ಒರ್‌ಕತ್ತ್‌ಲೆ ಮೀನ್ ಕೀಲ್ ಇಟ್ಟೆ ತೋಲ್‌ರೆ ಪೆರ್‌ಕಿತ್ತ್ ತೀಗ್ ಇಡ್‌ರ ಅಪ್ಪ ಆ ಪೆನ್ನ್ ಚೊಲ್ಲುರಾಲ್ ನೀ ಇಜನೆ ಆಕೊಗು ತೀರಾಂತ್. ಇನ್ನ್ ಎಂದುಂ ಆಕೊಗು ಆವುಲ್ಲೆ ಚೊಂತ್ ಆ ಚರ್‌ಕರೆ ಪೆಂಞಾಯಿ ಆವೊಗು ಅವುಲು ಒಪ್ಪುರಾಲ್. ಮಂಜಿಲ್‌ತೆ ತಯಾರಿ ಎಲ್ಲಾ ಆವುರು. ಪೆನ್ನ್‌ರೆ ನೋಕಿತ್ತ್ ಎಲ್ಲಾರ್‌ಗುಂ ಅವುಲ್‌ಡೆ ಚಂದತ್ತೆ ಕಂಡ್‌ಟ್ಟ್

ಅದೀಸ ಆವುರು. ಅಜ ಚೊಲ್ಲುರಾರ್ ಈ ಪೆನ್ನ್ ಸುಲ್ತಾನ್‌ಡೆ ಪೆಂಞಾಯಿ ಆವೊಗು ಚೊನ್ನೆ ಪೆನ್ನ್‌ಂಟ್. ಸುಲ್ತಾನ್‌ಗ್ ಈ ಪೆನ್ನ್‌ರೆ ಬಿಸಯ ಗೊಂತಾಯಿಟ್ಟ್ ಚೊಲ್ಡ ಆ ಪೆನ್ನ್‌ರೆ ಸುಲ್ತಾನ್‌ರೆ ಎದುರ್ ಬಿಲ್ಲೋಂತು ಬರೂಂಟು. ಪೆನ್ನ್‌ರೆ ನೋಕಿತ್ತ್ ಸುಲ್ತಾನ್‌ಗುಂ ಅವುಲ್‌ಡೆ ಮೇಲ್ ಪಿರ್ಸ ಆವುರು. ಅವುಲ್‌ಡೆ ಮಂಜೆಲ ಆವೊಗು ಪರ್‌ತಾವುಡ. ಪಿನ್ನೆ ಪೆನ್ನ್‌ರೆ ನೋಕಿತ್ತ್ ಅವುಲ್‌ಡೆ ಅವುತುಗು ಕಡ್‌ತ್‌ರ.

ಸುಲ್ತಾನ್ ಆ ಚೆರ್‌ಕರೆ ಬಿಲ್ಚಿತ್ತ್ ಚೊಲ್ಲುರ ನ್ಞಾಪೊ ನಾಲ್ತ್‌ಲ್ ನೀ ನಕ್ಕ್ ಕಡಲ್‌ಡೆ ನಡುಲ್ ಬಂಗಾರ್‌ಡೆ ಬೆಲಿಯೆ ಬಂಗ್ಲ ಕೆಟ್ಟಿತ್ತ್ ತನ್ನೆಂಗ್ ಈ ಪೆನ್ನ್‌ರೆ ನಾ ಎಡ್ತೊಲುಲ್ಲೆ.. ಒರು ಸಮಯ ನೀ ಸೋತೆಂಗ್ ನಾ ಅವುಲ್‌ಡೆ ಎಡ್ತೋಂಟ್ ಪೋಂಡೆಂಟ್ ಚೊಲ್ಲುರು. ಚೆರ್ಕ ಬುಲ್ಟುಟ್ಟಿತ್ತ್ ಬೇಜಾರ್‌ಲ್ ಅವುತುಗ್ ಪೋಂಡ. ಅವುನು ಬುಲ್‌ಪಿಡ್ರೆದ್ ನೋಕಿತ್ತ್ ಪೆನ್ನ್ ಕೇಕ್‌ರಾಲ್ ನೀನ್ ಎಂದಿಗ್ ಬುಲ್ಪಿಡ್ರೇಂಟ್. ಅಯಿಕ್ ಅವುನು ಸುಲ್ತಾನ್ ಚೊನ್ನೆದ್‌ರೆ ಚೊಲ್ಲುರ. ಅಪ್ಪ ಪೆನ್ನ್ ಕೊಸಿಲೇ ಚೊಲ್ಲುರಾಲ್ ನೀ ಬುಲ್ಪಿಡಂಡ ನ್ಞಜ ಇದ್ರೆ ಸಮ ಆಕಾಂಟ್ ಅವುಲು ಚೊಲ್ಲುರಾಲ್. ನ್ಞಾನ್ ನಿಕ್ಕ್ ಮೀನ್ ಆಯ್ತ್ ಕಿಟ್ಟಿಯೆ ಜಾಗತ್ತ್‌ಗ್ ಪೋಯ್ತ್ ನೀ ಕಲ್ಲ್ ಎರಿ ಅಪ್ಪ ಒರು ಅರಬಿ ಬಂತ್ ಕೇಕ್‌ರ ನಿಕ್ಕ್ ಎಂದ್ರೆ ಬೇನೂಂಟು. ಅಪ್ಪ ನೀ ಚೊಲ್ಲು ನ್ಞಂಡೆ ಒರು ಪೆನ್ನ್ ಕಡ್ತಿರೆ ಅವುಲುಗ್ ನೀ ಒರು ತಲ್‌ಜಾನಿ ತರ್‌ನುಲಾಂಟ್ ಚೊಲ್ಲು. ಅಪ್ಪ ಅರಬಿ ನಿಕ್ಕ್ ಒರು ತಲ್‌ಜಾನಿ ತಂಡ ಅದ್‌ರೆ ನೀನ್ ಎಡ್ತ್‌ಟ್ಟ್ ಸುಲ್ತಾನ್‌ಗ್ ಎವುಡೆ ಬಂಗ್ಲ ಬೇನು ಆ ಪಕ್ಕತ್ತ್‌ಗ್ ಬಲ್ಚಿ ಎರ್‌ಜಿತ್ ಅವುತುಗು ಬಾಂಟ್ ಚೊಲ್ಲುರಾಲ್.

ಚೆರ್ಕ ಅವುಲು ಚೊನ್ನೆ ಪೊಲೆಮೆ ಎಲ್ಲಾ ಆಕ್‌ರ ಪಿತ್ಸಾಂಡ್ ಅವುನು ಕಡಲ್‌ಗ್ ಪೋಯ್ತ್ ತಲ್‌ಜಾನಿ ಎರಿಞಿಯೋಡ ನೋಕುಂಬೊತ್ತುಗು ಅವುಡ ಸುಲ್ತಾನ್ ಚೊನ್ನೆದ್ ಕಾನ ಚಂದತ್ತೆ ಬಂಗ್ಲೆ ಆಯಿತ್ತ್ ಇಕ್ಕ್‌ರ್. ಅಜನೆ ಕೊಸಿಲ್ ಪೋಯ್ತ್ ಸುಲ್ತಾನ್‌ರೊಟ್ಟ ಚೊಲ್ಲುರ ನಿಕ್ಕ್ ಬೇನಾಯೆ ಪೋಲ ಬಂಗ್ಲೆ ಆಕಿರಾಂಟ್.

ಅಪ್ಪ ಸುಲ್ತಾನ್ ನ್ಞಕ್ಕ್ ಅವುಡ ಪೋಗು ಬರೊಗು ಬೆಲಿಯೆ ಒರು ವಜ್ರತ್ತೆ ಸಂಕ ಆಕಿತ್ತ್ ತರೊನೂಂಟು ಚೊಲ್ಲುರ. ಅಜನೆ ಆ ಚೆರ್ಕ ಪೆರವು ಅವುತುಗು ಪೋಯ್ತ್ ಬುಲ್ಪಿಡ್ರ. ಅಪ್ಪ ಪೆನ್ನ್ ಕೇಕ್‌ರಾಲ್ ಎಂದಾಯಿತ್ತ್‌ಂಟ್. ಅವುನು ಸುಲ್ತಾನ್ ಚೊನ್ನ್‌ದ್‌ರೆ ಚೊಲ್ಲುರ. ಅಪ್ಪ ಅವುಲು ಚೊಲ್ಲುರಾಲ್ ಇನ್ನಾಲೆ ಪೋಯಂಕೆಮೆ ಅರಬಿಟ್ಟ ಪೋಯ್ತ್ ತಲ್‌ಜಾನಿ ಕೇ. ತನ್ನೇಲ್ ಪಿನ್ನ್ ಅದ್ರೆ ಎಡ್ತ್‌ಟ್ಟ್ ಬಂಗ್ಲೆರೆ ಎದುರ್ ಬಲ್ಚಿತ್ತ್ ಎರಿಂಟ್. ಅಜನೆಮೆ ಅವುಲು ಚೊನ್ನೆಪೋಲ

ಆಕ್ರ. ಅಯಿಲ್ ಪಿನ್ನೆ ಚುತ್ತು ಮುತ್ತು ನೋಕುರ. ನೋಕುಂಬೊತ್ತ್‌ಗ್ ಚಂದತ್ತೆ ಬೆಲಿಯೆ ಸಂಕ ಆಯ್ತಿಕ್ಕ್‌ರ್. ಅವುನು ಅಇತ್ತೆಮೆ ಸೀದ ಸುಲ್ತಾನ್‌ರೊಟ್ಟ ಪೋಯ್ತ್ ಚೊಲ್ಲುರ. ನೀ ಚೊನ್ನೆ ಪೊಲೆಮೇ ಆಕಿಯಾಂಟ್.

ಮೂನಾಮತ್ತೆದಾಯಿಟ್ಟ್, ಸುಲ್ತಾನ್ ಚೆರ್ಕರೊಟ್ಟ ಚೊಲ್ಲುರ. ನೀ ಇಡೀ ರಾಯತ್ತಂಕ್ ಬೆಲಿಯೆ ಒರು ದಾವತ್ತ್ ಆಕೊನು ರಾಯತ್ತಜ ಗಮ್ಮತ್‌ಲ್ ತಿಂಡ್‌ತ್ತ್ ಸಾಮಾನ್ ಇನ್ನುಂ ಒಲಿಯೊನೂಂಟು ಚೊಲ್ಲುರ. ಚೆರ್ಕ ಅವುತು ಪೋಯ್ತ್ ಅಲ್‌ಚನೆ ಆಕಿಯೋ ದೈಕ್‌ರ್. ಅಪ್ಪ ಪೆನ್ನ್ ಬಂತ್ ಕೇಕ್‌ರಾಲ್ ಎಂದ್ರೆ ಆಯಿತ್ತ್‌ಂಟ್. ಅವುನು ಸುಲ್ತಾನ್ ಚೊನ್ನೆದ್‌ರೆ ಚೊಲ್ಲುರ. ಅದ್ ಕೇಟ್‌ತ್ತ್ ಪೆನ್ನ್ ಚೊಲ್ಲುರಾಲ್ ನೀ ಅರಬಿಟ್ಟ ಪೋಯ್ತ್ ಕಾಪಿರೆ– ಡಬ್ಬಿ ಕೇ ಬರೊಂಬೊ ಜಾಗರ್‌ತೆ ಆಕ್ ತೆರುಲ್ ಅದ್‌ರೆ ಮುಚ್ಚಿ ತಿರಿಕಂಡಾಂಟ್ ಚೊಲ್ಲುರಾಲ್. ಅಜನೆ ಅವುನು ಪೋಯ್ತ್ ಅರಬಿರೊಟ್ಟ ಕಾಪಿರೆ ಡಬ್ಬಿ ಎಡ್ಡೊಬಂಡ. ಅಜನೆ ಎಡ್ಡೋ ಬರೊಂಬೊತ್ತ್‌ಗ್ ಅವುನು ನೆನಪಿಲ್ಲಾಂಟ್ ಕಾಪಿರೆ ಡಬ್ಬಿರೆ ಮುಚ್ಚಿ ತಿರಿಕ್‌ರ. ಅಪ್ಪ ಏಲ್–ಎಟ್ಟ್ ಸಾನ್ ಚೋರು ಎಲ್ಲಾ ಕೀಲ್ ಬೂಲುರ್. ಅದ್‌ರೆ ಪೆರ್‌ಕಿತ್ತ್ ಅವುತುಗು ಬಂಡ.

ಅಜನೆ ದಾವತ್ತ್‌ರಂಡ್ ರಾಯತ್ತಜ ಎಲ್ಲಾ ಸುಲ್ತಾನ್ ಬಿಲ್ಚಂಕೆ ಮೀನ್ ಬಿಕ್ಕ್‌ರೆ ಚೆರ್ಕ ಅವುತುಗು ದಾವತ್ತ್‌ಗ್ ಪೋಂಡಾರ್. ಬಿರಂದರ್‌ಮಾರ್ ಅಂಜೋಗು ಬೇನಾಯತ್ರೆ ತಿನ್ನ್‌ರಾರ್. ಆಯೆಂಗುಂ ಕೊರಿಯ ಚೋರು ಕರಿ ಉಲ್‌ಇತ್ ಇಕ್ಕ್‌ರ್.

ಸುಲ್ತಾನ್‌ಗ್ ಅರ್‌ಸ ಬಂಡ್. ಅವುನು ಚೆರ್ಕರೊಟ್ಟ ಚೊಲ್ಲುರು ನೀ ಮುಟ್ಟೆರೆ ಉಲ್ಗತ್ತೆ ಒರು ಕತ್ತೆ ಎಡ್ಡೊ ಬರೊನೂಂಟು. ಅಜನೆ ಅವುನು ಅವುತು ಪೋಯಟ್ಟ್ ಪೆನ್ನ್‌ರೊಟ್ಟ ಸುಲ್ತಾನಲ್ ಚೊನ್ನೆದ್‌ರೆ ಚೊಲ್ಲುರ. ಅವುಲು ಚೊಲ್ಲುರಾಲ್ ಅರಬಿಟ್ಟ ಪೋಯ್ತ್ ನೀ ಮೂನು ಮುಟ್ಟೆ ಒಡಿಕಾಂಟ್ ಎಡ್ಡೊಬಾಂಟ್. ಅವುತು ಪೋಯ್ತ್ ಮುಟ್ಟೆ ಎಡ್ಡೋ ಬಂಡ. ಪಾದಿರೆ ತೆರುಲು ಒರು ಮುಟ್ಟೆ ಅವುಂಡೆ ಕೈರೆ ಕೀಲ್ ಬೂಲುರ್. ಅಪ್ಪ ಅದ್ರೆ ಉಲ್ಗತ್ತೆ ಒರು ಕತ್ತೆ ಪರ್ತ್ ಬನ್ನ್‌ಟ್ಟ್ ಅಪರ ಇಪರ ಓಡಿಟ್ಟ್ ಕಡಲ್‌ಡೆ ಉಲ್ಲ ಮುಂಜಿತ್ತ್ ಮಾಯಕ ಆವುರು.

ಅಜನೆ ಬಾಕಿ ಜಂಡ್ ಮುಟ್ಟೆರೆ ಚೆರ್ಕ ಜಾಗರ್‌ತೆ ಆಕಿತ್ತ್ ಅವುತುಗು ಎಡ್ತೋಂಟ್ ಬಂಡ. ಪೆನ್ನ್ ಕೇಕ್‌ರಾಲ್ ಮೂನಾಮತ್ತೆ ಮುಟ್ಟೆ ಎವುಡೆಂಡೂಂಟು. ಅದ್ ಒಡಜಿತ್ತ್‌ಂಟ್ ಅವುನು ಚೊಲ್ಲುರ. ಅಪ್ಪ ಅವುಲು ಚೊಲ್ಲುರಾಲ್ ನೀ

ಜಾಗರ್‌ತೆಲ್ ಎಡ್ತೋಬರೊನಿಂತ್. ಇಪ್ಪ ಒಡಂಜಿಯೆದ್‌ರೆ ಎಂದುಂ ಆಕೊಗು ಆವುಲ್ಲಾಂಟ್ ಚೊಲ್ಲುರಾಲ್. ಅಜನೆ ಚೆರ್ಕ ಮುಟ್ಟೆರೆ ಎಡ್ತೋಂಟು ಸುಲ್ತಾನ್ ರೆಟ್ಟ ಪೋಂಡ. ಪೋಯ್ತ್ ಸುಲ್ತಾನ್‌ರೊಟ್ಟ ಬೆಂಚಿರೆ ಮೇಲ್ ನಿಕ್ಕಟ್ಟಾಂಟ್ ಕೇಕ್‌ರ. ಅಜನೆ ಸುಲ್ತಾನ್ ಆವುಂಟ್ ಚೊನ್ನೆಲ್ ಪಿನ್ನೆ ಅವುನು ಬೆಂಚಿರೆ ಮೇಲ್ ಪತ್ತಿಟ್ಟ್ ಮುಟ್ಟೆರೆ ಎರಿಡ. ಒರ್‌ಕತ್ತ್‌ಲೆ ಪಾರಿಟ್ ಸುಲ್ತಾನ್‌ರೆ ಮೇಲ್‌ಗ್ ಬೂನುತ್ತ್ ಅವುಂಡೆ ತಿನ್ನೊಗು ಪರ್‌ತಾವುಡು. ಅಪ್ಪ ಚೆರ್ಕ ಸುಲ್ತಾನ್‌ರೆ ಬಚಾವು ಆಕ್‌ರ. ಕತ್ತೆ ಓಡಿಟ್ಟ್ ಕಡಲ್‌ಗ್ ಬೂನುಟ್ಟು ಮಾಯಕ ಆವುರು.

ಅವುನು ಬೇಜಾರ್‌ಲ್ ಚೆರ್ಕರೆ ಸೊಪಾಟೊಗು ಆವಾಂಟ್ ಅವುನು ಇನ್ನೊರು ಕಸ್ಟತ್ತೆದ್ ಸ್ವರ ಕೊಡ್ಡುರ. ಸುಲ್ತಾನ್ ಚೆರ್ಕರೊಟ್ಟು ಚೊಲ್ಲುರ ನೀನ್ ಒರು ಪೆತ್ತೆ ಕಿಡಾವುರೆ ಒರು ನಾಲ್ ಆವಾತೆ ಕಿಡಾವುರೆ ಪೋಯ್ತ್ ಎಡ್ತೋ ಬರೊನು? ಆ ಕಿಡಾವುಗು ಪಲ್ಕರಿಯೊಗುಂ ಬರೊನು, ನಡ್ಕೊಗುಂ ತೆರಿಯೊನೂಂಟು ಚೊಲ್ಲುರ. ಆಯೆಂಗು ಸೋಕಾಂಟ್ ಧೈರ್ಯತ್ತ್‌ಲ್ಲ್ ಪೆನ್ನ್ ಚೆರ್ಕರೊಟ್ಟ ಚೊಲ್ಲುರಾಲ್ ನೀ ಪೋಯ್ತ್ ಅರಬಿಗ್ ಶುಕರ್ ಚೊಂತು ಅರಬಿರೊಟ್ಟ ಚೊಲ್ಲು ಆ ಪೆನ್ನ್‌ಗ್ ನಿಂಡೆ ಎಲವುನ್‌ಡೆ ಮೋಂಡೆ ನೋಕೊನುಲಾಂಟ್. ಅಜನೆಮೆ ಅವುನು ಅರಬಿರೊಟ್ಟ ಪೋಯ್ತ್ ಚೊಲ್ಲುರ. ಅಪ್ಪ ಅರಬಿ ಚೊಲ್ಲುರ. ಅವುನು ಪೆತ್ತ್‌ಟ್ಟ್ ಅರಗೆಂಟ ಆಯತ್ತರೆ ಅವುಂಡೆ ಉಮ್ಮ ಕರ್‌ತಲ. ತೆಲ್ಲ್ ನಾರ ನಿಲ್ಲ್ ನಾ ಬಿಲ್ಟೊಬರೊಗ್ ಆವುರಾಂಟ್ ನೋಕುರಾಂಟ್ ಚೊಲ್ಲುರ.

ಅಜನೆ ಅರಬಿ ಪೋಯ್ತ್ ಅಪ್ಪಮೆ ಪೆತ್ತೆ ಕಿಡಾವುಡೆ ಎಡ್ತೊಬಂಡ. ಆ ಕಿಡಾವು ಮೀನ್ ಬಿಕ್ಕ್‌ರೆ ಚೆರ್ಕ ನ್ಸೋಕಿತ್ತ್ ಅವುಂಡೆ ಮುಟ್ಟ ಓಡಿಯೋ ಪೋಯ್ತ್ ಕೊಸಿಲ್ ಚೊಲ್ಲುರು ನ್ಸಜ ಕುಂಞಿಮರೆ ಅವುತುಗು ಪೋಂಡಲ್ಲೇಂಟ್. ಅಂಜನೆ ಕಿಡಾವುರೆ ಅವುನು ಅವುತುಗು ಬಿಲ್ಟೋಪೋಂಡ. ಕಿಡಾವು ಆ ಪೆನ್ನ್‌ರೆ ನ್ಸೋಕಿತ್ತ್ ಕುಂಞಿಮ ಚೊಂತು ಅರಗಿ ಪಿಡಿಕ್‌ರ್. ಚೆರ್ಕ ಅದ್‌ರೆ ಬಿಲ್ಟೋಂಟು ಸುಲ್ತಾನ್ ರೊಟ್ಟ ಪೋಂಡ.

ಕಿಡಾವುರೆ ಸುಲ್ತಾನ್‌ರೆ ಎದುರು ಬಿಲ್ಟೋಬನ್ನಪ್ಪ ಕಿಡಾವು ಸುಲ್ತಾನ್‌ರೆ ಮೇಲ್ ಪತ್ತಿಟ್ಟ್ ಅವುಂಡೆ ಕೆಪ್ಪೆಗ್ ಅಡ್‌ಚಿತ್ತ್ ಕೇಕ್‌ರ್ ನಾಪೋ ನಾಲ್‌ತ್‌ಲ್ ಎಜನೆ ಬಂಗಾರ್‌ಡೆ ಬಂಗ್ಲೆ ಕೆಟ್ಟೊಗು ಆವುರು? ಅದುಂ ಅಪ್ಪಮೆ ವಜ್ರತ್ತೆ ಸಂಕ ಎಜನೆ ಕೆಟ್ಪೆರೆ? ಒರ್‌ತನ್‌ಗ್ ಇಡೀ ರಾಯತ್ತಂಕ್ ಎಜನೆ ದಾವತ್ತ್ ಕೊಡ್‌ಕೊಗು ಆವುರು? ಮುಟ್ಟೆರೆ ಉಲ್ಗತ್ತೆ ಎಜನೆ ಪರ್‌ತ್ ಬಂಡ್? ಅಜನೆ ಒನ್ನೊನ್ನು ಕೇಟ್‌ತ್ತ್ ಸುಲ್ತಾನ್‌ಗ್ ಸಮ ಆಡಿಕ್ಕ್‌ರ್.

ಸುಲ್ತಾನ್ ಚೆರ್ಕರೊಟ್ಟ ಬುಲ್ಬಿಟ್ಟ್‌ತ್ತ್ ಚೊಲ್ಲುರ ನೀ ಪೆನ್ನ್‌ರೆ ನಿಂಡೊಟ್ಟೊಮೇ ಬೆಚ್ಚಿಗೊ ಈ ಕಿಡಾವುರೆ ಕೊಂಡುತ್ತು ನ್ಂಡೆ ಬಚಾವು ಆಕ್‌ಂಟ್. ಅಜನೆ ಚೆರ್ಕ ಕಿಡಾವುರೆ ಅವುತುಗು ಎಡ್ತೋಪೋಂಡ. ಪೋಯ್ತ್ ಆ ಪೆನ್ನ್‌ರೆ ಮಂಜಿಲ ಆಯ್ತ್ ಕೊಸಿಲ್ ಇಕ್ಕ್‌ರ.

ಮಸಲೆ ಚೊನ್ನೆಜ: **ಬಿಫಾತಿಮಾ, ಅಕ್ಕರಂಗಡಿ**

ಎದ್ರ್‌ಮಸಲೆಜ

ಇದ್‌ರೆ ಬಗ್ಗೆ ಚೊಲ್ಲೊನೂಂಟಾಯೆಂಗ್ ಕೊರಿಯ ವರ್ಷತ್ತ ಮುನ್ನೊಲೇ (ಪಂಡೆ) ಒರು ವಿಶೇಷಮಾಯ ತೆರು ಪಿಡ್ಡಿಂತ್. ಪಂಡ್ ಮಕ್ಕ ಕಲಿಕುಂಬೊತ್ತ್‌ಗ್ ಎದ್ರ್‌ಮಸಲೆ ಚೊನ್ನುತ್ತು ಕಲ್ತೋಂತಿನ್ನಾರ್. ಇಪ್ಪತ್ತೆ ಕಾಲತ್ತೆ ಮಕ್ಕೊಗು ಬ್ಯಾರಿ ಎದ್ರ್ ಮಸಲೆಜ ಚೊನ್ನೆಂಗ್ ಎಂದ್ರೇಂಟ್ ಗೊಂತಿಲ್ಲ. ಎದ್ರ್‌ಮಸಲೆ ಚೊನ್ನೆಂಗ್ ಒರು ಬಸ್ತ್, ಸನ್ನಿವೇಶ ಇದ್ರೆಲ್ಲಾ ಅಲಂಕಾರಭರಿತ ಮಾಯಿಟ್ಟ್ ಉಲ್ಲೇಖಿನ ಆಕ್‌ರೆದಾಯಿಟ್ಟ್‌ಕ್ಕ್‌ರ್. ಸನ್ನಿವೇಶತ್ತ್‌ಗ್ ತಕ್ಕುಂಪೋಲೆ ಎದ್ರ್‌ಮಸಲೆ ಚೊನ್ನೋಂಟಿನ್ನಾರ್. ಒರು ಉದಾರಣೆಗ್ ಚೊಲ್ಲೋನೂಂಟಾಯೆಂಗ್ ಒರು ಮರಮಾ, ಪಕ್ಕಿಯಾ, ಮಿರ್ಗಬಸ್ತುವಾ ಇದೆಲ್ಲಾ ಕಂಡೆಗ್ ಇದ್ರೆ ಒರು ಪ್ರಶ್ನೆಪೋಲೆ ಆಕಿತ್ತ್ ಉತ್ತರ ಕೇಕ್‌ರೆ ಆಯಿಟ್ಟಿಕ್ಕ್‌ರ್ ಎದ್ರ್‌ಮಸಲೆ. ನಜಲೆ ಹಿರಿಯಜೋಮ್ ಎಂಡ್ ಎದ್ರ್‌ಮಸಲೆ ಕೇಟೋಂಟಿನ್ನಾರ್ ಪಂಡತ್ತೆ ಆ ಎದ್ರ್‌ಮಸಲೆಜಲೆ ಕೇಕ್‌ರೆ ಒರು ಕೊಸಿಯೇ ಬೇರೆ. ಎದ್ರ್ ಮಸಲೆಜ ಇಂಡುಗುಂ ಪ್ರಚಲಿತತ್ತ್‌ಲ್ ಉಂಡು.

1. ಪಟ್ಟತ್ತೆ ರಾಜಾವು ಕೈಬುಟ್ಟ – ತಾಲಿಪಲ
2. ಒರು ಪೆಟ್ಟಿ ನೊರೋಡಿ ಪೊಲೀಸ್ – ತೀಪೆಟ್ಟಿ
3. ಯಾಕೆಲ್ ನೊರೋಡಿ ಮಂಞಲ್ ಪಕ್ಕಿ – ಅಲ್‌ಕಾತ್
4. ಚಲ ಚಲ ತನ್ನಿಲ್ ಚಲ್ಲರನೆ – ನಾವು
5. ಒರು ಮೂಡೆ ಅರಿಕ್ಕ್ ಚುತ್ತು ಮುತ್ತು ಬೇಲಿ – ಕನ್ನ್
6. ಅಡ್ಡ ಮರತ್ತ್‌ಲ್ ಸೈಕಾಲ್ ಪೋಂಡೆ – ಚೆನಿಲ್
7. ಗುಡುಗುಡಾವುಡು ಚೆಡ್‌ಲಲ್ಲ, ಪಾರ್‌ಡ್ ಪಕ್ಕಿ ಅಲ್ಲ, ನೀಂದ್‌ರ್ ಮೀನಲ್ಲ, ನಾನ್ ಆರ್? – ವಿಮಾನ
8. ಅಡಿಕ್ ಚಕ್ಕನ ಮೇಲ್ ಚಕ್ಕನ, ಚಕ್‌ಂತೋಲ್ ಗಿಜಿ ಗಿಜಿ – ಮೊಲವು

9. ಆಯಿ ಊಯಿ ಮನ್ನ್ ದಡಿಲ್ – ಇಂಜಿ
10. ಬಂಗಾರೆ ಬಟ್ಟಂಜ ಮನ್ನ್ ರಡಿಲ್ – ಮಂಜಲ್
11. ಪೋಂಬೊರಿರಿಯತ್ತಂಜಾಲ್, ಬರುಂಬೊ ಇರತ್ನಾಲ್ ಆಲ್ – ಮಯ್ಯತ್
12. ಒರಾಯಿರ ಮಕ್ಕಗ್ ಒರು ಆರ್‌ನೂಲು – ಮಾಚಿಲ್
13. ಇರತ್ತಂಜಾಲ್‌ಗ್ ಒರು ಅರ್ ನೂಲು – ಬೀಡಿ
14. ಬಂಗಾರ್ ತಿನ್ನೊರೆ, ಬೆಲ್ಲಿ ತುಪ್ಪುರೆ – ಚಕ್ಕೆ
15. ಬೆಲ್ಲಿ ತಿನ್ನೊರ್, ಬಂಗಾರ್ತುಪ್ಪುರೆ – ಬಾಲೆ
16. ಬೊಂಬಾಯಿ ಸೂಲೆಗ್ ಕಿಚಿ ಕಿಚಿ ರವಕೆ– ಫರಂಗಿ ಚಕ್ಕೆ
17. ಒರ್ತ ತನ್ನಿ ಕಂಡವುಡ ಮೌತ್ ಆವುರ– ಕಡ್ಲಾಸ್
18. ಒರು ಚೆರ್‌ಕ ಚಟ್ಟೆ ಮಾತಿಟ್ಟ್ ಕೆಂತ್‌ಗ್ ತುಲ್ಲುರ – ಬಾಲೆ
19. ಬೆಲ್ತೆ ಬಟಂಜೆಲ್ ಕರ್ತೆ ಮುಂದಿಜೆ – ಕನ್ನ್
20. ಒರು ಪೈಪ್‌ಗ್ ಜಂಡ್ ಒಟ್ಟೆ – ಮೂಕು
21. ಪಾಯಿ ಬುಡುಪಾಟಿ ಬೆಚ್ಚಿಲ್ ಮಡ್‌ಕ್‌ರೆ ಇಲ್ಲ – ಬೂಮಿ
22. ಅಹ್ ಮದಾಯ ಮರ್‌ತ್‌ಲ್ ಮೊಹಮ್ಮದಾಯ ಪೂ – ಕನ್ನ್
23. ಅಬ್ಬ ಉಮ್ಮ ಕರ್‌ತ್‌ಟ್ ಮೋಲು ಬೆಲ್‌ತ್‌ಟ್ – ಪೋಲೆ
24. ಬೆಲಿಯುಮ್ಮ ನಿಂಡ್ ಪೆರ್‌ಡೆ, ಚೆರಿಯುಮ್ಮ ದೆಚ್ಚಿ ಪೆರ್‌ಡೆ – ಬಾಲೆಮರ
25. ಅಬ್ಬ ಉದ್ದ, ಉಮ್ಮ ಪರ್‌ಕ್ ಮೋಲ್ ಉರುಂಟು – ತೆಂಙ್‌ಡ್ರೆ ಮರ
26. ಎಲ್ಲಾ ಮರ್‌ತ್‌ಲ್ ಕಾಕೆ ದೈಕ್‌ರ್ ತಂಬ ಮರ್‌ತ್‌ಲ್ ಕಾಕೆ ದೈಕ್‌ಲ್ – ನೇಜಿ
27. ತನ್ನಿ ಆರಿತ್ತ್, ಪಾಲ ಪತ್ತಿತ್ತ್ ಪಕ್ಕಿ ಪಾರಿತ್ತ್ – ಚಿಮಿನಿ
28. ಬೆಲ್ತೆ ಬೆಲ್ತೆ ಮಕ್ಕಗ್ ಬೆಲ್ತೆ ಬೆಲ್ತೆ ಕುಪ್ಪಾಯಿ – ಬೆಲ್ಲುಲ್ಲಿ
29. ಆಚಾರಿ ಆಚಾರೊ ಟಕ್ –ಟಕ್–ಅದ್‌ರೆ ಉಲ್ಲಾ ಗಿಜಿ ಗಿಜಿ – ಮೊಲವ್
30. ತನ್ನಿರೆ ಮೇಲ್ ನೇರ ನೇಕ್‌ಡ – ಮುಟ್ಟೆ
31. ಉದ್ದ ಮರ್ತ್‌ಲ್ ಚೋಪು ಸನ್ಯಾಸಿ – ಅಡಕೆ
32. ಜುಟ್ಟುಂಡ್ ಪೆನ್ನಲ್ಲ, ಆಕಾಶ ಉಂಡು ನಕ್‌ಸತ್ರ ಇಲ್ಲ ತನ್ನಿ ಉಂಡು ಮೀನಲ್ಲ – ತಾಂಜ
33. ಪೈಸ ಕೊಡ್ತುಟ್ಟು ಕೊಡನ್ನೆ ಮುರಿಕೊಂಬೊ ಬುಲ್ಪಿಡ್ರ – ನೀರುಲ್ಲಿ
34. ಮುಲ್ಲಮ್ಮರೆ ಬಯ್ತೆ ಉಲ್ಲ ಮುನ್ನೂರು ಮಕ್ಕ – ಚಕ್ಕೆ
35. ನೋಕೊಗ್ ತರತರತೆ ಬನ್ನ ಉಜ್ಜುಂಬೊ ಕೊರೇ ಮನ್ನ – ಸಾಬೂನ್
36. ಚಂದತ್ತೆ ದಾದ ಮುಲ್ಲುಲ್ ಕಿಟ್ಟಿಯೋಂಡ್ರಾಲ್ – ಗುಲಾಬಿ

37. ಮುಲ್ಲುಡೆ ಮರ್ತ್‌ಲ್ ಬಂಗಾರ್‌ಡೆ ಮುಟ್ಟೆ– ಲಿಂಬೆ
38. ದಾದರೆ ಅವುತು ಎಲವುಲ್ ಪೊಂಡಾಲ್, ಎವುಲ್‌ಡೆ ಅವುತ್ ದಾದ ಪೋಂಡಿಲ್ಲೆ –ಸೇರ್ ಪಿನ್ನೆ ಪಾವ್
39. ಬಂಗಾರೆ ಮೀನ್ ಬೆಲ್ಲತ್ತ್‌ಲ್ ದೆಚ್ಚಿತ್ತ್ ತನ್ನಿ ಕುಡಿಕ್‌ರ್ - ಚಿಮನಿ
40. ತಲ ಉಂಡು ನಡು ಇಲ್ಲ, ಕೈ ಇನ್ನೆಂಗ್ ಬೆರ್‌ಲಿಲ್ಲ – ಕೋಟುಚಟ್ಟೆ
41. ಚೆರಿಯೆ ಗುಲಿಲ್ ಬಂಗಾರ್ರೆ ಉಚ್ಚಿ – ಮೂಕುತ್ತಿ
42. ಪಚ್ಚೆಕಾಡ್, ಅದ್ರೆ ಉಲ್ಗ ಬೆಲ್ತೆ ಕಾಡ್, ಅದ್ರೆ ಉಲ್ಗ ಚೋಂದೆ ಕಾಡ್, ಅದ್ರೆ ಉಲ್ಗ ಕರ್ತೆ ಸೈನಿಕಮಾರ್ – ಬಚ್ಚಂಕಾಯಿ.
43. ಅನ್ನಪ್ಪರೆ ತೋಟತ್ತ್ ಲ್ ನುಪ್ಪತ್ನಾಲ್ ಕನ್ನ್ – ಪಲ್ಲ್
44. ಅವ ಚುತ್ತು ಮನಿಮುತ್ತ್ – ಮಲೆ
45. ತಿರಿಂಞಿ ತಿರ್‌ಂಞಿ ತಿನ್ನ್‌ರವುನುಗು ಚೋಂದೆ ಕೈಡೆ ಮುಂಡಾಸ್ – ಚೇಗಲ್
46. ಆಗಾಶ ಕಾಲಿ ಜುಂ ಜಂ ಕಾಯಿ – ಕಾಂಜರ್‌ತೆ ಕಾಯಿ
47. ಪುಲ್ಲು ಇಲ್ಲತವುಡ ಎರ್‌ಮೆ ಮೇಯಿಲ್ – ಪೇನ್
48. ಉಮ್ಮ ದೈಕ್‌ರೆ ಮೋಲ್ ಬಲಿಬಂಡೆ – ಕಾಯರಿಕ್‌ರೆ ಕಲ್ಲ್
49. ನ್ಞಂಡೆ ಅಜ್ಜಿ ಸುಬೈಕ್ ಎನಿಕ್‌ರೆ, ಪೊತ್ತು ಕೈ ಇಡ್ರೆ– ಬೆತ್ತಲೆ
50. ನ್ಞಂಡೆ ಅಬ್ಬ ಒರುಗೋನಿ ಪಂತರೆ ಕೊಡನ್ನ್‌ರ್ ಕೊಡ್ತ್ ಕೊಡ್ತ್ ತೀರ್‌ಲ್ಲ - ತೀಡೆ ಕನಲ್
51. ನ್ಞಂಡೆ ಅಬ್ಬ ಬಲ್ಲಿ ಕೊನನ್ನ್‌ರ್ ಗೋರುಂತೊಲ್ ಅರ್ತ್ ಅರ್ತ್ ಬೂಲ್‌ರ್ – ಪಿ
52. ನ್ಞಂಡೆ ಅಬ್ಬ ಎಲ್‌ಸರ ಕೊನನ್ನ್‌ರ್ ತನ್ನಿಗ್ ಇಡೊಂಬೊ ನೆನಯಿಲ್ಲೆ – ಚೋಂಬುರೆ ಎಲೆ
53. ಒರು ಅವುತ್ ಪೆತ್ತ್‌ರ ಎಲ್ಲಾ ಅವುತ್‌ಗ್ ನಾರ್‌ಡ್ – ಚಕ್ಕೆ
54. ಒರ್ತ ಓಡಿ ಬಂಡ ಕಲ್ತ್‌ಗ್ ಬಲ್ಲಿ ಇಡ್ರ ಕೆಂತ್‌ಗ್ ತುಲ್ಲುರ– ಕೊಡ್ ಪಾನ
55. ಬಂಗಾರ್ರೆ ಪೆಟ್ಟಿಲ್ ಕಸ್ತೂರಿ ಮನೆ – ಚಕ್ಕೆ
56. ನಂಡೆಟ್ಟೊರು ಕೊಡೆ ಉಂಡು ಮಲೆ ಬರುಂಬೊ ಚೆಂದಿ ಆವುಲ್ಲ – ಚೋಂಬರೆ ಎಲೆ
57. ಬೆಲ್ತೆ ಎಡ್‌ತ್‌ಲ್ ಕರ್ತೆ ಮುತ್ತು – ಕನ್ನ್
58. ಚುತ್ತು ಮುತ್ತು ಕೋಟೆ ನುಡುಲೊರು ವಾತೆ – ನಾವು
59. ಒರು ಉಮ್ಮಗ್ ಒರೇ ಮೋನು – ಬಾಲೆರೆ ಮರ

60. ಉಮ್ಮಡೆ ಪಾಯಿ ಮಡ್ ಕೊಗಾವುಲ್ಲ, ಅಬ್ಬರೆಕಾಸ್ ಎನ್ನೊಗಾವುಲ್ಲೆ – ಮಾರ್ಗ, ನಕ್ಸತ್ರ
61. ತಯ್‌ಡೆ ಮೇಲ್ ಫಲ, ಫಲತ್ತೆ ಮೇಲ್ ತಯ್ – ಪರಂಗಿ ಚಕ್ಕೆ
62. ಒರು ಕುಪ್ಪಿಲ್ ಜಂಡ್ ತರತ್ತೆ ಎಣ್ಣೆ – ಮುಟ್ಟೆ
63. ತಿನ್ನ್‌ಡೆ ಮುಟ್ಟೆ ತೂರುಡೆ ಪೂ – ಸೇಮೆ
64. ದಾದ ದಾದ ಕೆನ ನೋಕೊರು, ಕೆಂತೆ ಉಲ್ಲ ಬತ್ತಿ ನೋಕೊರು, ಬತ್ತಿರೆ ಮೇಲೆ ಪೂ ನೋಕೊರು – ಚಿಮನಿ
65. ಎದ್‌ರ್ ಎದ್‌ರ್ ಅಂಗಡಿ, ಬೆದ್‌ರಾ ಮುಂಡಲ್, ಕೊಯೊಗುಂಡು ತಿನ್ನೊಗಿಲ್ಲೆ – ಕಾಂಜರತ್ತೆ ಕಾಯಿ
66. ಬಲ್ಲಿ ಬುಡುಪಾಟಿ ಬೆಚ್ಚಿರ್, ಪೈ ಕೆಡನ್‌ರ್ – ಕುಂಬುಲಿಚ್ಚೆ
67. ಪಚ್ಚೆ ಕೊಡ್‌ಪಾನ ನೊರೋಡಿ ಮದ್‌ರ್ತೆ ತನ್ನಿ – ಬೊಂಡ
68. ನೋಕುರಜ ಜಂಡಾಲ್, ಆಕ್‌ರೆಜ ಅಂಜಾಲ್, ತಿನ್ನ್‌ರೆಜ ನುಪ್ಪತ್ತಂಜಾಲ್ – ಕನ್ನ್, ಬೆರ್ಲ್, ಪಲ್ಲ್
69. ಬರೊಂಬೊ ಕೊಸಿಲ್ ಬಂಡೆ, ಪೋಂಬೊ ಬೇಜಾರ್‌ಲ್ ಪೋಂಡೆ– ಪೊರಿಪ್ಪು ಮರಿಪು
70. ಪಲಕ ಕೇಕ್‌ರೆಂಗುಂ ಮೊಗ ಕಾಂಡಿಲ್ಲೆ, ಕಾದ್‌ಗ್ ಮುಟ್ಟಲಯೆಂಗುಂ ಬಾಯಿಗ್‌ದೂರ ನಾನಾರ್ – ಟೆಲಿಪೋನ್
71. ಮಂಡೆ ಕರ್ತ್‌ಟ್ಟ್ ಚಂಗೆ ಇಲ್ಲೆ, ಮೇಲ್ ಬೆಲ್ತ್ ಟ್ಟ್ ಅಹಂಕಾರ ಇಲ್ಲೆ – ತೀಬೆಟ್ಟಿರ ಕಡ್ಡಿ
72. ತಲಂಕೈರತ್ತರೆ ಬೆಲಿಯೆ ಕಂಡ, ಮುತ್ತುರೆ ರಾಸಿ, ಅಂಜಾಲ್ ಕಲಿಕ್‌ರಾರ್ ಜಂಡಾಲ್ ನೋಕುರಾರ್ – ಸಾನ್, ಚೋರು, ಬೆರ್ಲ್,ಚುಂದು
73. ಪೊಯೆ ಪಿನ್ನೆ ಪೆರವು ಬಂಡ್ಲೆ ನಾನಾರ್ – ಪಡಿಪು
74. ಅಬ್ಬ ಆಕಾಶತ್ತ್ ಪೋಯಿರ, ಉಮ್ಮ ಪಾತಾಲ್‌ತ್‌ಗ್ ಪೋಯಿರ್, ಮೋನು ಪ್ಯಾಂಟೆಗ್ ಪೋಯಿರ್ – ಅಡಕೆರೆ ಮರ
75. ಬೆಲ್ತೆ ಜಾಲ್‌ಲ್ ಕರ್ತೆ ಚೆಂಡ್ – ಕನ್ನ್
76. ಜುಟ್ಟುಂಡು ರಿಷಿ ಅಲ್ಲ, ಮೂನು ಕನ್ನ್ ಉಂಡು ಶಿವ ಅಲ್ಲ, ತನ್ನಿ ಉಂಡು ಕಡಲಲ್ಲ ನಾನಾರ್ – ತ್ಯಾಂಜೆ
77. ಕರ್ತೆ ತಲೆಡವುನುಗ್ ಬೆಲ್ತೆ ಕಾಲ್ – ತೀಬೆಟ್ಟಿರೆ ಕಡ್ಡಿ
78. ಅಂಜಿ ಔತುಗು ಒರೇ ಜಾಲ್ – ತಲಂಕೈ

79. ಕಾಕ ಚೊಲ್ಲುಂಬೊ ಮುಚ್ಚುಲ್ಲೆ, ಅಬ್ಬ ಚೊಲ್ಲುಂಬೊ ಮುಚ್ಚುರು – ಚುಂದು
80. ಜಾವುಂ ವೋಲು ನಡ್ ನೋಂಟೆ ಇಕ್ಕ್ರ್ ಓಡ್ರೆಮೇ ಇಲ್ಲ – ಗೆಂಟೆ
81. ಚೋಟುದ್ದತ್ತೆ ಪೆನ್ನ್ ಗ್ ಮೂನುದ್ದತ್ತೆ ಲಂಗ – ತೂಸಿ ನೂಲ್
82. ಕರ್ತೆ ಕಾಡ್ ಕರ್ತೆ ಕುರಿ ಮೇಯಿಡ್ – ಪೇನ್
83. ಅವನೊರೊಡಿ ಆಲ್‌ಮಾರ್, ಒರೋರ್ತನೆ ಪರ್ತ್ ಬನ್ನ್ ಚಾವುಡಾರ್ – ತೇಬೆಟ್ಟಿರೆ ಕಡ್ಡಿ
84. ಕೀಲ್ಲೆ ಕಂಡತ್ತ್‌ಲ್ ತನ್ನಿ ಉಂಡು, ಮೇಲ್ತೆ ಕಂಡತ್ತ್‌ಲ್ ಬೆಲೆ ಆವುರು – ಇಡ್ಲಿ ಬೇವುರೆ
85. ಬೆಲ್ತೆ ಪೋಲಿಸ್‌ಗ್ ಕರ್ತೆ ಟೊಪ್ಪಿ – ತೇಬೆಟ್ಟಿರೆ ಕಡ್ಡಿ
86. ಜಟ್ ಪಟ್ ಲೇಡಿಗ್ ಒರೇ ಕನ್ನ್ – ತೂಸಿ
87. ಬಲೆ ನೈಇಂಟೇ ಪೋಂಡಾರ್ ಮೀನ್ ಪಿಡಿಕ್‌ಲ್ಲೆ – ಬನ್ನಾತೆ
88. ಪಚ್ಚೆ ಪಚ್ಚೆ ತೋಟತ್ತ್‌ಲ್ ಬೆಲ್ಲಿರೆ ಗೂಂಟ – ಮೂಲಂಗಿ
89. ಒರು ಅಜ್ಜಿಗ್ ಆಯಿರ ಕನ್ನ್ – ಪೋಲೆ
90. ಕರ್ತೆ ಕಂಡತ್ತ್‌ಲ್ ತೂಸಿ ಬೂನುರು – ಬೋತಲೆ
91. ಪಿಡ್ಚೆಂಗ್ ಕೈ ನೊರೋಡಿ ಬುಟ್ಟೆಂಗ್ ಅವ ನೊರೋಡಿ – ಚಿಮನಿ
92. ಸುರುಕು ಕೈಪೆ ಪಿನ್ನೆ ಮದ್ರ – ನೆಲ್ಲಿಕಾಯಿ
93. ಒರು ಅಜ್ಜಿ ಅವ ಚುತ್ತು ಬನ್ನ್‌ಟ್ಟ್ ಮೂಲೆಲ್ ಪೋಯಿ ನಿಕ್ಕ್‌ರಾಲ್ – ಮಾಚಿಲ್
94. ಒರು ಪೂ ಉಂಡು ಅದ್ ಕಾನೋ ಕಿಟ್ಟ್‌ಲ್ಲೆ ಏದ್ ಅದ್ – ಅರ್‌ತಿರೆ ಪೂ
95. ಬೆಲಿಯೋನು ಪೋಂಬೊ ಚೆರಿಯೊನು ನಿಪ್ಪಾಟಿ ಬೆಚ್ಚಿರ – ಮುಲ್ಲು
96. ಬೆಲಿಯೆ ಮಂಡೆ ಮುಚ್ಚೊಗಾವುಲ್ಲ – ಕೆನ
97. ಕೈ ಕಾಲಿಲ್ಲ ಇಡೀ ರಾಯ ಚುತ್ತುರ – ಪೈಸ
98. ಅಕ್ಷರ ಉಂಡು ಬುಕ್ಕು ಅಲ್ಲ, ಸಿಂಹ ಉಂಡು ಕಾಡಲ್ಲ, ಉರುಂಟುರುಂಟು ಚಕ್ರ ಅಲ್ಲ, ಆಯೆಂಗಾ ಕಾಂಡ್ಲೆ – ಪಾವಲಿ
99. ಜಂಡಾಲ್ ಚೋರು ಉಣ್ಣೊಗು ದೆಚ್ಚಿಡಾರ್, ಒರ್ತೋಗು ಯಾರ ಇಟ್ಟೆಂಗ್ ಇನ್ನೊರ್ತ ಅರ್ಸತ್ತ್‌ಲ್ ಎಂಚಿ ನಿಕ್ಕ್‌ರ್ – ತಿರಾಸ್
100. ಚೆರೆ ಚೆರೆ ಮಕ್ಕೊಗು ಬೆಲಿಯೆ ಬೆಲಿಯೆ ಮುಟ್ಟಾಲೆ – ತೀಬೆಟ್ಟಿರೆ ಕಡ್ಡಿ
101. ತನ್ನಿಲೆ ಉಂಡಾವುರು ತನ್ನಿಲೇ ಚಾವುರು – ಉಪ್ಪು

102. ಪಿಡ್ಚಪ್ಪ ಚೋಪು, ಆರಿಯಪ್ಪ ಕರ್ಮ – ತೀಬೆಟ್ಟಿರೆ ಕಡ್ಡಿ
103. ಸುಬಯ್ಗ್ ಪೋಂಡೆ, ಜಾವುಗು ಬಂಡೆ ನಾನಾರ್? – ನಕ್ ಸತ್ರ
104. ಅಜ್ಜಿ ಕುತ್ತಿಯೆಂಗ್ ರಾಯ ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕ – ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ
105. ಬೆಲ್ತೆ ಕುದುರೆಗ್ ಪಚ್ಚೆ ಬೀಲ – ಮೂಲಂಗಿ
106. ಔತೆ ಮೇಲ್ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಪೂ – ಮಂಞಿ
107. ಬೆಲ್ಪು ರಾಯತ್ತ್ಲ್ ಕರ್ತೆ ಆಲ್ಮಾಲ್ – ಸೀತಪಲ
108. ಮೂತೋನು ಬುಲ್ಪಿಟ್ಟೆಂಗ್ ಎಲವುನುಂ ಬುಲ್ಪಿಡ್ರ – ಕನ್ನ
109. ಕಣ್ಣ್ಗ್ ಮುಟ್ಟ ಕಾಲ್ಗ್ ದೂರ – ಪರ್ವತ
110. ಕಣ್ಣ್ಗ್ ಕಾಂಡ್ಲ ಕೈಕ್ ಕಿಟ್ಟ್ಲೆಲ್ಲ – ಕಾತ್
111. ಒರು ಬತ್ತಿ ರಾಯತ್ತ್ಗ್ ಎಲ್ಲಾ ಬೆಲ್ಚ – ನೇರ
112. ರಾಯತ್ತ್ ಗೆಲ್ಲಾ ಒರೇ ಒಲ್ಲಿ – ಆಕಾಸ
113. ಪರುಂಬೊತ್ತುಗೆ ಒರ್ತರೆ ತಲೆಲ್ ಟೊಪ್ಪಿ ಇಕ್ಕ್ಡೆ – ಬಲ್ದಿಜ್ಜೆ
114. ಕಾತ್ ಬೀಞೇಂಗ್ ಚೆಯಿಕ್ಡ್, ತನ್ನಿಗ್ ಇಟ್ಟೆಂಗ್ ಚಾವುಡು – ತೀ
115. ಉಮ್ಮರವುತು ಪೋಂಬೊ ಬೇಗ ಪೋಂಡಾಲ್, ಮಾಪ್ಲೆಡೆ ಔತು ಪೋಂಬೊ ಮೆಲ್ಲೆ ಬಂಡಾಲ್ – ಕೊಡಪಾನ
116. ಚೆರಿಯೆ ಚೆರಿಯೆ ಮಕ್ಕೊಗು ಚೆರಿಯೆ ಚೆರಿಯೆ ಟೊಪ್ಪಿ – ಉಗುರು
117. ಕಾಲಿಲ್ಲ ಓಡುರು, ತೋಲಿಲ್ಲೆ ನೀಂಡ್ರ್, ಚಟ್ಟೆ ಬಲ್ಚಿ ಎರಿಡ್ – ಪಾಂಬು
118. ಬಿಯಿಡ್ ಪೂ ಅಲ್ಲ, ಬೈಲಿಗ್ ಬಾಡ್ಲೆ – ಕೊಡೆ
119. ತನ್ನಿರೆ ಚುತ್ತು ಬೆಲ್ತೆ ಕಲ್ಲೆರೆ ಕೋಟೆ – ತ್ಯಾಂಜೆ
120. ಬಂಗಾರ್ಡೆ ಗುಬ್ಬಿ ಬೀಲತ್ತ್ಲ್ ತನ್ನಿ ಕುಡಿಕ್ರ್ – ಚಿಮನಿ
121. ಕಿರೀಟ ಉಂಡು ರಾಜ ಅಲ್ಲ, ನೇರ ಚೊಲ್ಲು ಗಂಟೆ ಅಲ್ಲ – ಕೋಲಿ
122. ಒರು ಕಾಲ್ ಡೆ ಚೊಟ್ಟೆ ನಾನಾರ್? – ಬೊಗರಿ
123. ಬುಡ್ ಪಾಟಿಯೆಂಗ್ ಪೂ ಮಡ್ ಕೆಂಗ್ ಮುಗ್ಗು – ಕೊಡೆ
124. ಒರು ಕೈಕ್ ನೊರೋಡಿ ಬೆರ್ಲ್ – ಬಾಲೆಡೆ ಕೊಲ
125. ಎಲವುನುಗು ಮೂನು ಕನ್ನ, ಉಮ್ಮಗ್ ಒರೇ ಕನ್ನ – ತ್ಯಾಂಜೆ
126. ಬಾ ಚೊನ್ನೆಂಗ್ ಬಂಡ್ಲೆ, ಪೋ ಚೊನ್ನೆಂಗ್ ಪೋಂಡ್ಲೆ – ಮಲೆ
127. ಪಲ್ಲಿಲ್ಲಾತೆ ಪಕ್ಕಿಗ್ ಗೂಡು ನೊರೋಡಿ ಕುಂಞಿ – ಕೋಲಿ
128. ಆಯಿರ ಪಕ್ಕಿ ಒರ್ಕತ್ತ್ಲ್ ತನ್ನಿಗ್ ಇಲಿಡ್ – ಅರಿ

ಗಾದೆಜ

ಇನ್ನ್ ಬ್ಯಾರಿ ಗಾದೆಜ ನೊಕ್‌ರೇಂಟ್ ಆಯೆಂಗ್ ನಜೊಗ್ ಚೊಮ್ಮೆ ಅರ್ಥ ಇನ್ನೆ ಚೊಲ್ತುಜಲೆ ನೋಕೊಗಾವುರು. ಚೊಲ್ತುಜ ನಜೊಗ್ ನಜಲೆ ಹಿರಿಯಜ ಬುಟ್ಟು ಪೋಯೆ ಒರು ತೆರು ಆಯಿಟ್ಟಿಕ್ಕ್‌ರ್. ಚೊಲ್ತುಜ ಚೊನ್ನೆಂಗ್ ಅನುಭವತ್ತೆ ತೆರಿಪಾಟ್‌ರೆದ್‌ಲ್ ಜೀವನ್‌ತ್ ಪ್ರೇರಣೆ ಆಯಿಟ್ಟಿಕ್ಕ್‌ರೆದ್. ನಜಲೆ ಹಿರಿಯಜ ಎಲಡೊಗು ಪಡ್‌ಟಜ ಆಯಿಟ್ಟಿನ್ನ್‌ಲ್ಲೆ. ಆಯೆ ಸಬುಲು ಅಜಲೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬಾಯಿಲ್ ಚೊಲ್ಲುರೆ ಚೊಲ್ತ್‌ಜ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಮಾತ್ರ ಪ್ರಚಾರ ಆಯಿರ್. ಹಿರಿಯಜ ಮುನ್ನೊಲು ಪರಯೊಂಬೊತ್ತುಗು, ಪಲ್ಕರೆಯಾಂಬೊತ್ತುಗು, ಬುದ್ಧಿಚೊಲ್ಲುಂಬೊ, ತಮಾಸೆ ಆಕುಂಬೊತ್ತುಗೆಲ್ಲಾ ಚೊಲ್ತ್‌ಜಲ್ ಚೊನ್ನೋಂಟ್ ಇನ್ನಾರ್. ವಿಶೇಷ ಮಾಯಿಟ್ಟ್ ಹಿರಿಯಜ್ಜ ಬುದ್ಧಿ ಚೊಲ್ಲುಂಬೊತ್ತುಗು ಚೊಲ್ತುಜಲೆ ಚೊನ್ನೋಂಟು ಬುದ್ಧಿಚೊನ್ನೋಂಟು ಇನ್ನಾರ್. ಇದ್ ಇಪ್ಪತ್ತೆ ದುನಿಯಾವುಗು ಚೊಮ್ಮೆ ತರತ್ತ್‌ಲ್ ಬೇನ್‌ಮಾಯಂಕೆತ್ತೆ ಅಂಶ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಇಕ್ಕ್‌ರ್.

1. ಅಜಲಜಲೆ ತಲೆಕ್ಕ್ ಅಜಲ್‌ದೇ ಕೈ
2. ಅಂಡೆಡೆ ಬಾಯಿ ಕೆಟ್ಟ ದೊಂಡೆಡೆ ಬಾಯಿ ಕೆಟ್ಟೊಗಾವುಲ್ಲ.
3. ಅಂಡಿ ಕುಂಡಿ ತೆರಿಯಾತಜಲೊಟ್ಟಿಗೆ ತಲೆ ಮಂಡೆ ಒಡಚ್ಚೊಲನತ್ತರೆ.
4. ಪೈಸ ಕಂಡೆಂಗ್ ಚಗ ಬಾಯಿ ಬುಡ್ರ್
5. ಆರ್ರಾರೆ ಪಲ್ಲ್‌ರೆ ಕಾನ ನ್ಡೆ ನೆಂಞಿಯೇ ಗಟ್ಟಿ
6. ಕೆಡಕಿನ್ನತ್ರೆಮೆ ಕಾಲ್ ನೀಟ್
7. ಪಿ ಬರೊಂಬೊ ಪಿತ್ತ್‌ಲ್ ತೇಡ್ರೆ
8. ಅಜ್ಜಿಗ್ ಪುಲ್ಲಿಡೆ ತಲೆಬೆಚ್ಚ ಪುಲ್ಲಿಗೆ ಮಿಂಡರೆ ತಲೆಬೆಚ್ಚ
9. ಮೆಲ್ಲೆ ತಿಂಡೆಂಗ್ ಮುಲ್ಲುಂ ತಿನ್ನ
10. ಮಿನ್ನ್ ಡೆದೆಲ್ಲ ಬಂಗಾರಲ್ಲ
11. ತೇಡಿಯೋಂಡಿನ್ನೆ ಬಲ್ಲಿ ಕಾಲಿಗ್ ಚುತ್ತಿಯೆ ಪೋಲೆ
12. ಕಡಲ್ ಪೋಯೆಂಗುಂ ನಾಯಿ ನಕ್ಕಿಟ್ಟೆ ಕುಡಿಕೊನು
13. ಪಾಯಿ ಇನ್ನತ್ತರೆಮೆ ಕಾಲ್ ನೀಟೊನು
14. ಕೈ ಚೇರಾಯೆಂಗ್ ಬಾಯಿ ಮೋರ್
15. ಪೆಣ್ಣ್ ಪೆಣ್ಣಾಂಬೊ ತಗರೆ ತೆಜಿವು
16. ಕೊರಕ್‌ಡೆ ನಾಯಿ ಕಡಿಕ್‌ಲ್ಲೆ

17. ಅನೆ ಕಟ್ಟೆಂಗೂ ಕಲ್ಲ ಅಡಕೆ ಕಟ್ಟೆಂಗುಂ ಕಲ್ಲ
18. ನಾಯಿಡೆ ಬೀಲೆ ವಾಂಟೆಲಿಟ್ಟೆ ಪೋಲೆ
19. ಒರ್ಮತ್ತಿನ್ನೆಂಗ್ ಒಲಕೆಲ್ ಕೆಡಕ
20. ರಾಯ ಓಡುಂಬೊ ನಡುಲೆ ಓಡೊನು
21. ಕೈಕ್ ಎಕ್ಕಾತೆ ಮುಂದಿರಿಜೆ ಬೆರುಂ ಪುಲಿ
22. ಕೊರೊಡಿ ತಿಂಡೆಂಗ್ ಯಾರ ಮಿಂಜ
23. ಎಕ್ಕೆದ್ ಮದ್ರ ಎಕ್ಕಾತೆದ್ ಕೈವ
24. ಮಲೆ ಬನ್ನೆ ಪಿತ್ಯಾಂಡ್ ಪಲ್ಲ್‌ಲ್ ತನ್ನಿ ಕಾಟ್ರ
25. ಪೆರಾಂಟ್ ಪೆತ್ತೆಂಗ್ ರಾಯೆಲ್ಲ ನಾರ್ದ್
26. ಪತ್ತ್ ಬೆರಲ್‌ಲ್ ನೈಚಿತ್ತ್ ಅಂಜಿ ಬೆರಲ್‌ಲ್ ತಿನ್ನ್ಂರೆ
27. ಚತ್ತೆದ್ ಅಡ್ಜಿಟ್ ಮದ್‌ಲ್ ಆದ್ರ್ ಪಾಟ್‌ಂಡ
28. ಕಲಿಕೊ ತೆರಿಯಾತೋನು ಜಾಲ್ ಸಮ ಇಲ್ಲೆ ಚೊನ್ನೆಪೊಲೆ
30. ಎಡ್ತೆ ಕೈ ಕುಂಡಿಗ್ ಮುಟ್ಟ
31. ಕಾಲ ಬನ್ನೆಂಕೆಮೆ ಕೋಲ ಕೆಟ್ಟೊನು
32. ಅರ್‌ಕತುಮ್ ಇಲ್ಲೆ ಬರ್‌ಕತುಮ್ ಇಲ್ಲೆ
33. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೆ ಪೀಕ್ಕ್ ನಾಯಿ ಕಾತಂಕೆ
34. ಎಂಕು ಪಣಂಬೂರು ಪೋಯಿ ಬನ್ನಂಕೆ
35. ಬೀಲ ಒಯ್ತಿಟ್ಟ್ ಚಾಜನ ಇಡೊಂಗುಂ ತೀರ್ಲೆ
36. ಗೋವೆಲ್ ಪರಂಗಿಕ್ಕಲ
37. ಅದ್‌ಲೆಲ್ಲ ಆನೆ ಕುದುರೆ ಆವೊಗಿಲ್ಲೆ
38. ಮಾಮಿಗೊರು ಕಾಲ ಮರ್‌ಮೋಲ್‌ಗ್ ಒರು ಕಾಲ
39. ಪಾಲ್‌ಗ್ ಬನ್ನವನುಗು ಎರ್ಮೆರೆ ಬೆಲೆ ಎಂದಿಗ್
40. ಒರು ಕನ್ನ್‌ಗ್ ಮನ್ನ್ ಒರು ಕನ್ನ್‌ಗ್ ಬೆಣ್ಣೆ
41. ಕೈ ಕೈ ಕೂಡಿಯೆಂಗ್ ತಾಯಿಕೊಟ್ಟ್‌ರೆ
42. ಸ್ವರಮೆ ಸ್ವರ್ಗ
43. ಕಾತ್ ಬರಾಂಟ್ ಎಲೆ ಪಂದ್‌ರಾ
44. ಒರ್‌ಕ್ ಬನ್ನವುಂಡೆ ಕೆಡಕೆಗ್ ಊಂದಿಟ್ಟೆ ಪೊಲೆ ಆಯ್ತ್
45. ಆನ್ ನೋಕಿಟ್ಟ್ ಪೆನ್ನ್ ಕೊಡ್ಕೊನು ಮರ ನೋಕಿಟ್ಟ್ ಬಲ್ಲಿ ಬೆಕ್ಕೊನು
46. ಆನ್ ಇನ್ನೆ ಪೆನ್ನ್‌ಗ್ ಆನೆಡೆ ಬಲ ಬಂಡೂಲ

47. ಆಕುಂಬೊ ಒರು ತೆರು ಪೋಂಬೊತ್ತುಗ್ ಪತ್ತ್ ತೆರು
48. ಆನೆ ಪೋಯೆ ತೆರುಲ್ ಆಡ್ ಪೋವು, ಆಡ್ ಪೋಯೆ ತೆರುಲ್ ಆನೆ ಪೋವಲೆ
49. ಎಲಿ ಬನ್ನೆಂಗ್ ಪಿಲಿ ಬನ್ನೆಪೊಲ ಆಕ್ಡಾರ್.
50. ಆಪತ್ತ್ಗ್ ಪತ್ತ್ ಬಾಯಿಲ್ ಉಂಡು
51. ಆಯೆದ್ ಎಲ್ಲಾ ಒಲಿಯಲೆ, ಕಂಡದೆಲ್ಲಾ ಕಿಟ್ಟಲೆ
52. ಆಸೆರೆ ಕೊಡಿಮೇಲ್, ಮೀಸೆರೆ ಕೊಡಿ ಕೀಲ್
53. ಅವ ಕಾಲಿಯಾಯೆ ಪಿನ್ನೆ ಕಂಡಿ ಬಾಯಿಲ್ ಇಟ್ಟೆವುಲ
54. ಸೈಂತ ಚೊನ್ನುರೂಲ ಜಂಡ್ ಇಕ್ಕೊ ಬುಡಲ ಒನ್ನು ತಪ್ಪೊ ಬುಡಲಾಂಟ್
55. ಕಷ್ಟ ಬರುಂಬೊ ಪಡಚೋಂಡೆ ನೆನಪು
56. ಅವುನ್ ಡೆ ಮುದು ಅವುನುಗ್ ಕಾಂಡಾ
57. ಎದ್ರ್ ಪಲ್ಲ್ ಡೆವುಂಡೆ ಬೇಜಾರ್ ತೀರ್ಲ್ಲೆ, ಬೆಲಿಯ ಬಯತವುಂಡೆ ಪಸಿ ತೀರ್ಲ್ಲ
58. ಔತುಗ್ ತಿರಿಬೆಚ್ಚೆ ರಾಯತ್ತ್ಗ್ ತಿರಿ ಬೆಯಿ ಮೋನೆ
59. ಮುನ್ನೊಲ್ತೆ ಎರ್ಮೆ ಪೋಂಬೊ ಪೆರಗತ್ತೆ ಎರ್ಮೆ ಚಿರ್ಚೆ ಪೋಲೆ
60. ಇಪ್ಪಿನ್ನೆ ಮನಿಸ ಪಿನ್ನಿಲ್ಲೆ
61. ಪೊಟ್ಟಟ್ಟ ಪೊಡಿ ಮರಂದ್
62. ಬೆಡ್ಕಾಯೆಲ್ ಪಿನ್ನೆ ಬುದ್ದಿ ಬಂತ್
63. ಒನಕ್ಕ್ ಪೀಕ್ಕ್ ಮಲೆ ಬನ್ನಂಕೆ
64. ಉಪ್ಪು ತಿಂಡೋನು ತನ್ನಿ ಕುಡಿಕು
65. ತನ್ನಿಲ್ ತೂರಿಯೆದ್ ನೇಕ್ಡಾ
66. ಪೂಚೆ ಕನ್ನ್ ಮುಚ್ಚಿ ಪಾಲ್ ಕುಡ್ಚಂಕೆ
67. ತೂರಿಟ್ಟ್ ತಿರಿಇ ನೋಕಿಯೊಲೊ
68. ಅವುಂಡವುಂಡೆ ಕಾಲ್ಲ್ ಅವುನು ನಿಕ್ಕೊನು
69. ಕುಂಟಗ್ ಎಟ್ಟ್ ಬುದ್ದಿ
70. ತೂರೊಂಬೊ ಬೆರ್ ಲ್ ಬೆಚ್ಚಂಕೆ
71. ಕುಂಡಿ ಕುಪ್ಪೆಲ್ ಕಿನಾವು ಮಾದತ್ತ್
72. ಚಮ್ಮೆ ಪಡ್ಚೆ ಮುಕ್ರಿಗ್ ಕುಲ್ಹುವಲ್ಲಾಹು ಅಹದ್ ಪಾಡ ಇಲ್ಲಾತೆ ಪೊಲ
73. ಮುನ್ನೊಲು ಬನ್ನೆ ಕಾದ್ರೆಕಾಂಡಿ ಇಪ್ಪ ಬನ್ನೆ ಕೊಂಬು ಗಟ್ಟಿ

74. ಅರ್‌ಕತ್‌ಲುಂ ಇಲ್ಲೆ ಬರ್ಕತ್‌ಲುಂ ಇಲ್ಲೆ
75. ಆವೊಗುಂ ಇಲ್ಲೆ ಪೋವೊಗುಂ ಇಲ್ಲೆ
76. ಮಞಿಲ್ ಕಾಂಡೆದೆಲ್ಲ ಕಾಮಲೆ ಅಲ್ಲೆ
77. ತಲೆಕ್ಕ್ ಬೀತಿಯೆ ತನ್ನಿ ಕಾಲ್‌ಗ್ ಬರು
78. ತಂಡೆ ಮರ್ಯಾದಿ ತರು ಮಾಮಿ, ನಾನ್ ಒರ್ಕ ಪೋಂಡೆ
79. ಅಡಿ ತಪ್ಪೆಂಗ್ ಆನೆಂ ಬೂಲು, ಕುದುರೆಂ ಬೂಲು
80. ಅವಾತೆ ಪೋವಾತೆ ಬಿಸಯ ಆಕಂಡ
81. ಅರೆಪಡಿಪು ಆಲೆ ಕೊಲ್ಲು
82. ಬ್ಯಾರಿ ಲಾಬ ಇಲ್ಲಾಂಟ್ ಬೆಲ್ಲತ್ತ್ ಪೋಂಡ್ಲವುಲ
83. ಅವುತು ಎಲಿ, ಪರ್‌ತ್ ಪಿಲಿ
84. ಬಯತ್ತ್‌ಗ್ ಚೋರಿಲ್ಲೆಂಗುಂ ಜುಟ್ಟುಗು ಮಲ್ಲಿಗೆ ಪೂ
85. ಮಾಮಿಗ್ ಒರು ಕಾಲ ಮರ್ಮೋಲುಗು ಒರು ಕಾಲ
86. ಮಾಪ್ಲೆ ಪೆಞ್ಞಾಯಿಡೆ ಗಲಾಟೆ ಉಂಡ್ ತಿಂಡ್ ಕೆಡ್‌ಕ್‌ರೆತೋಲು ಮಾತ್ರ
87. ಆಯಿರ ಕಲವು ಚೊನ್ನುತ್ತು ಒರು ಮಂಜಿಲ ಆಕ
88. ಜಂಡಾಲ್‌ಡೆ ಗಲಾಟೆ ಮೂನಾಮತ್ತೋನುಗ್ ಲಾಬ
89. ಪುಣ್ಣು ಪೋಯೆಂಗುಂ ಕಡಿಕೆ ಪೋಂಡ್ಲೆ
90. ಎಲ್ಲಾರೆ ಔತೆ ಪೋಲೆಂ ಒಟ್ಟೆಮೆ
91. ಬಡಿ ಕೊತ್ತಿಯೆಂಗ್ ಪುಲಾವು ತನ್ನಿ ಕೊತ್ತಿಯೆಂಗ್ ಪೂಲಾವಲೆ
92. ಮೇಲ್ ನೋಕಿ ತುಪ್ಪಿಯೆಂಗುಂ ಬೂಲ್ಡೆ ಮೊಗತ್ತ್‌ಗೆ
93. ಮಂಜಲ್ ಸೀಕ್ ಡೌನುಗು ದುನಿಯಾವು ಎಲ್ಲಾ ಕಾಂಡೆ ಮಂಞಲ್
94. ಮೀಸೆ ಬನ್ನೆ ಪಿನ್ನ ದೇಸ ಕಾಂಡ್ಲೆ, ಮೊಲೆ ಬನ್ನೆ ಪಿನ್ನೆ ನೆಲ ಕಾಂಡ್ಲೆ
95. ಮುತ್ತು ವಡೆಞಿಂಗ್ ಪೋಯಿತ್, ಪಲಕ ಬೂನೆಂಗ್ ಪೋಯಿತ್
96. ಮಂಗಡೆ ಕೈಲ್ ಮಾಣಿಕ್ಯ ಕೊಡ್ತೆ ಪೊಲೆ
97. ಮಿನಿ ಮಿಡಿ ಲಂಗ ಮಾನತ್ತ್‌ಗ್ ಒರು ಭಂಗ
98. ಪಾವತ್ತವುನು ತಿಂಡೆಂಗ್ ಪಸಿಕ್ಕ್, ಕಾಸಿನ್ನವುನು ತಿಂಡೆಂಗ್ ಮರಂದ್‌ಗ್
99. ರಾಯತ್ತೆ ಕಲ್ಲ ಆಯೆಂಗುಂ ಆವು, ಪರ್ರಾಯತ್ತೆ ಸೊಬಗ ಅಲ್ಲ
100. ಅಡ್ಪು ಕೋಲಿ ಒಕ್ಕಿಲ್ಲೆಂಗ್ ಪೋಟ್, ಗತ್ತ್ ಎತ್ತರ ಉಂಡು
101. ಚೇಂಬುರೆ ಕಾಲ್‌ಗ್ ಕಡ್ಚಿ ಕೆಟ್ಟ್ ಬನ್ನಂಕೆ
102. ಮರಿ ಕಡ್ಚೆಂಗ್ ಮರ್‌ಂದ್ ಉಂದು, ಅರಿ ಕಡ್ಚೆಂಗ್ ಮರ್‌ಂದ್ ಇಲ್ಲ.

103. ಬಾಯಿಜೋರಿನ್ನೋಂಡೆ ಮೋನ್ ಮಿಂಜ
104. ತಿಂಡೋನ್‌ಗ್ ಕೊದಿ ಯಾರ
105. ಅಜ್ಜಿ ಇಲ್ಲಾತೆ ಅವ ತಯರ್ ಇಲ್ಲಾತೆ ಚೋರು ಪೊಲೆ
106. ಅಜ್ಜಿ ಬಲ್‌ತಿಯೆ ಮೋಲು ಎಂದ್‌ರ್ ತುಗುಂ ಆವಲೆ
107. ತಿಂಡ್‌ಟ್ ಪೋಯ, ಎಡ್ತೊಂಟುಂ ಪೋಯ
108. ಕೈಕ್ ಬನ್ನೆದ್ ಬಾಯಿಗ್ ಇಲ್ಲಾತೆ ಪೋಲೆ
109. ನಾಯಿಗ್ ಚೊನ್ನೆಂಗ್, ನಾಯಿ ಅದ್ರೆ ಬೀಲತ್ತ್ ಚೊನ್ನೆ ಪೋಲ
110. ಕಾಲ್ ಡೆದ್ ಕಾಲ್‌ಗ್ ತಲೆಡೆದ್ ತಲೆಕ್ಕ್
111. ನಾಯಿಡೆ ಬೀಲ ಎಪ್ಪೊಂ ಡೋಂಕೆ
112. ಚೋರ್ ಪೋಯಿಟ್ಟ್ ಕಂಞಿ ಆಯಿಡ್
113. ಪೋಲೆಡೆ ಪತ್ತ್‌ರ್ ಆಕೊಗುಂ ತೆರಿಡ್, ಪತ್ತ್‌ರ್‌ಡೆ ಪೋಲೆ ಆಕೊಗುಂ ತೆರಿಡ್
114. ಬೆಚ್ಚೋಲು ಇಕ್ಕ್ ರೋಡ್ತೋಲು, ಮಂಜಿಲ ಆಯೋಲು ಮರಿಕ್ ರವುಡ್ತೋಲು
115. ಅವುಲ್ ಡಾನ ಬೆಲಿಯೆ ಗತ್ತ್ ಅವುಲುಗ್
116. ಮೂಲೆಲ್ ಇನ್ನೆ ಮಲು ಎಡ್ತ್‌ಟ್ಟ್ ಕಾಲ್‌ಗ್ ಬಲ್ಚಿಟ್ಟಂಕೆ
117. ಬೆಲ್ತೆದೆಲ್ಲಾ ಪಾಲಲ್ಲ
118. ಪಾಂಬ ಚಾವೊನು, ಕೋಲು ಪೂಲಾವೊ ತೀರ
119. ದೆಚ್ಚಿ ತಿನ್ನ್ ರವುನುಗು ಇನ್ನತ್ತರೆ ಮೈ ಆವುಲ್ಲೆ
120. ರಾಯತ್ತ್ ಬನ್ನೋಲು ತನ್ನಿಗ್ ಬರಾಂಟ್ ಇಕ್ಕುವಾಲಾ?
121. ಬಂಡೆ ಕಲ್ಲ್‌ರೆ ಮೇಲ್ ತನ್ನಿ ಬೀತಿಯೆ ಪೊಲೆ
122. ನ್ಞೀ ಬೊಂಡು ತಿಂಡ್‌ಟ್ಟ್ ಪನಿರಾಲ್‌ಗ್ ತೋಲು ಕೊಡ್ತೆಂಗುಂ ನ್ಯಾರ ಬೆಲಕ್‌ರ್
123. ತಾನೆ ಕಂಡತ್ತ್‌ಗ್ ಮೂನು ಬೆಲೆ
124. ಪಿರಾಂದರೆ ಕೈಲ್ ದೊಣ್ಣೆ ಕಿಟ್ಟಿಯಂಕೆ
125. ಪರಿಬುಟ್ಟು ಕೋಮನ ಕೆಟ್ಟಿಯೆಪೊಲ
126. ಕೈಲ್ ಇನ್ನೆದ್‌ರೆ ಬುಟ್ಟುಟ್ಟು ಪಾರ್ರೆದ್ ಪಿಡಿಕೊ ಪೋಯೆಪೊಲೆ
127. ಕುಂಡಿಗ್ ತಕ್ಕಂತೆ ಮನೆ ಬೆಚ್ಚಿತ್ತ್ ದೈಕೊನು
128. ಮೂಕು ತೋಲು ಮುಂಜಿಯವುನುಗ್ ಮುಂಡಾಸ್‌ರೆ ಆಸೆ ಎಂದಿಗ್
129. ಎರ್ಮೆರೆ ನ್ಞೊಂಬಲ ಕಾಕೆಗ್ ಎಂದ್ ಗೊಂತು

ಪ್ರಸ್ತುತ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಜ ಪಿನ್ನೆ ಸವಾಲ್‌ಜ

ಎಲ್ಲಾ ಬಾಸೆಗುಂ ಅದ್ರೆದೇ ಸಾಹಿತ್ಯ ಇನ್ನೆ ಪೋಲೆ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆರೆ ಆಲ್‌ಮಾರ್‌ಗುಂ ಸಾಹಿತ್ಯತ್ತೆ ಮೇಲ್ ಇಪ್ಪ ಪಿರ್ಸ ಬನ್ಸ್‌ರ್ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆರೆ ಕಥೆ, ಕವನ, ಮಸಲೆಜ, ಎದ್ರ್ ಮಸಲೆ, ಚೊಲ್ತುಜ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಬಿಸಯತ್ತುಲುಂ ಎಲ್ದಿಯೋ ಬೂಕು ಪಿನ್ನೆ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಲೆ ಎಲ್ದಿಯೆ ಕೊರಿಯೆ ಕಾದಂಬರಿಜ ಕಾನೊಗು ಕಿಟ್ಟ್‌ರ್. ಇದ್ ಕೊಸಿರೆ ಬಿಸಯಮೆ ಆಯ್ದೆಂಗಾ ನಜಲೆ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಗ್ ಅದ್ರದೇ ಅಯೆ ಲಿಪಿ ಇಲ್ಲೆಲ್ಲ ಇದ್ ನಜೊಗೆಲ್ಲ ಬೇಜಾರ್‌ಡೆ ಬಿಸಯ.

ಏದೇ ಒರು ಕಾರ್ಯರ್‌ತ್ತ್‌ಲ್ ಮುನ್ನೊಲು ಬರ್ನೆಂಗ್ ಅದ್‌ಕ್ ಮೂಲಮಾಯಿಟ್ಟ್ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಬೇನು ಅಜನೆಮೆ ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯತ್ತೆ ಅಬಿವೃದ್ದಿ ಆವೊನೆಂಗ್ ಅದ್‌ಲ್ ಬೇನ್‌ಮಾಯೆ ನಲ್ಲೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕಿಟ್ಟೊನು ನಜಲೆ ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಭಿವರ್ದ್ಧಿರೆ ತೆರುಲು ಪೋನೆಂಗ್ ನ್ಜ ಬ್ಯಾರಿ ಮಕ್ಕೊಗು ಇಪ್ಪಮೇ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆರೆ ಮೇಲ್ ಪಿರ್ಸ ಬೆಲಿಪಾಟೋನು. ಪಿನ್ನೆ ಅದ್ರೆ ಬಗ್ಗೆ ಚೊಂತು ಕೊಡೊಕೊನು.

ಮಕ್ಕೊಗು ಕತೆ, ಕವನ, ಮಸಲೆ ಎಲ್ಲಾ ಎಲ್ದೊಗು ಚೊಮ್ಮೆ ಇಸ್ಪ ಇಕ್ಕ್‌ರ್. ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಗ್ ಸಂಬಂಧ ಉಲ್ಲೆ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆರೆ ಬ್ಯಾರೆ ಬ್ಯಾರೆ ಪಂತ ಆಕಿಟ್ಟ್ ಮಕ್ಕ ಚೊಮ್ಮೆ ಸಂಖ್ಯೆಲ್ ಅದ್‌ಕ್ ಸೇರುಂ ಪೋಲೆ ಆಕಿತ್ತ್ ಅಜಗ್ ಇನಾಂ ಕೊಡ್ತುಟ್ಟು ಅಜಲೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಕ್ಕೊನು. ಇಪ್ಪ ಇದೆಲ್ಲಾ ಕೊರೊಡಿ ಆಯಿಲ್. ಮಕ್ಕೊಗು ಮೊಬೈಲ್, ಟ್ಯಾಬ್ ಎಲ್ಲಾ ಬನ್ನೆಲ್ ಪಿನ್ನ ಎಲ್ದೊ ಆಸಕ್ತಿಯೇ ಇಲ್ಲ. ಇಪ್ಪತ್ತೆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿರೆ ನ್ಜ ಅವಲೋಕನ ಆಕಿಯೊ ಪೋಂಬೊತ್ತುಗು ಈ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆರೆ ಚೊಲ್ದೆದ್ ನಾಲ್ ಪೋಯೆ ಪೋಲೆ ತಂಡೆ ಒರು ಹಿನ್ನಲೆಡೆ ಕಲ್‌ಇೋ ಪೋಯೋಂಟು ಉಂಡು. ಇದ್‌ಕೆಲ್ಲಾ ಕಾರಣ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಬಾಸೆ ಆಯ್ತ್ ಇಕ್‌ರ್. ಇಜಂತೆ ಈ ಸಂದರ್ಭರ್‌ತ್ತ್‌ಲ್ ಈ ಬಾಸೆರೆ, ಬೆಳವಣಿಗೆ, ಆಕ್‌ರೆದ್ ನ್ಜಲೆ ಒರು ಕರ್ತವ್ಯಮಾಯಿಟ್ಟ್ ಇಕ್ಕ್‌ರ್. ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಲ್ ಇಂಡ್ ಕೊರೇ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಅಕ್ಷರ ತಲೆ ಇಟ್ಟ್‌ಟ್ಟ್ ಉಂಡು. ಆ ಕಾರಣರ್‌ತ್ತ್‌ಲ್ ಇಪ್ಪತ್ತೆ ಈ ಪೀಳಿಗೆಗ್ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪದತ್ತ್‌ಲ್ ಉಲ್ಲೆ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆರೆ ಪದ ಎಂದರೆ ಚೊಲ್ದೆದ್ದ ಗೊಂತಿಲ್ಲೆ ಈ ಪದತ್ತ್‌ಗೆಲ್ಲ ಬ್ಯಾರಿ ಪದ ಕಂಡ್ ಪಿಡ್ಚಿತ್ತ್ ಅದ್‌ಕ್ಕ್ ಒರು ಬ್ಯಾರಿ – ಕನ್ನಡ – ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ನಿಘಂಟು ಕಂಡ್ ಬರೊನು.

ಪಂಡ್ ಮಂಜಿಲ ಚೊಲ್ಲುಂಬೊ ಆವುತುಲ್ ಬಾರಿ ಒರು ಸಂದೋಲ. ಅವುತುಲ್ ಜಲ್ಸ್, ಅದ್‌ಕ್ ಮೂಲ ನಜಲೆ ಬೆಲಮಮಾರಾಯಿಟ್ಟಿಕ್ಕೆರ್ ಕಾದ್‌ಲ್ ಅಲಿಕಾತ್, ಮೇಲ್‌ಲ್ ಕುಪ್ಪಾಯಿ, ತಲೆಲ್ ಎಲ್‌ಸರ ಕೆಟ್ಟಿಯೆ ನಜಲೆ ಬೆಲಮಮಾರ್ ಮ್ಯೊಲಾಂಜಿ ಪಾಟ್, ಮಂಜಿಲ ಪಾಟ್ ಪಾಡಿಯೊಂಟು ಆ ಮಂಜಿಲತ್ತೆ ಜಲ್ಸ್‌ಗ್ ಒರು ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣಮಾಯ್ತ್ ಇನ್ನಾರ್ ಆಯೆಂಗಾ ಇಪ್ಪ ಅದೆಲ್ಲಾ ನಜೊಗು ಕಾನೊಗು ಕೊದಿ ಆಯಿರ್.

ಪಂಡ್ ಮಕ್ಕೊಗು ಬೆಲಮ–ಬೆಲಬಮಾರ್ ಚುತ್ತು ಮುತ್ತು ದೆಯಪಾಟಿತ್ತ್ ನಲ್ಲೆ–ನಲ್ಲೆ ಮಸಲೆಜ ಚೊನ್ನೊಂಟು ಇನ್ನಾರ್. ಇಪ್ಪತ್ತೆ ಮಕ್ಕೊಗು ಅದ್ ಎಂದ್ರೆ ಚೊನ್ನುಟ್ಟು ಗೊಂತಿಲ್ಲ ಕಾಲಿ ಟ್ಯಾಬ್, ಗೇಮ್ಸ್, ಮೊಬೈಲ್ ಚೊನ್ನೊಟ್ಟು ಅದ್‌ಲೆ ಇಕ್ಕ್‌ರಾರ್. ಇಜನೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಾಜಿ ಪೋಯಿರ್. ಅಜ್ಜಿ ಮಕ್ಕಲೆ ನಡುರೆ ಪಿರ್ಸಪ್ಪಾಡುಂ ಕೊರಜಿಯೋ ಬನ್ನರ್.

ಕೊರಿಯೆ ವರ್ಷತ್ತೆ ಮುನ್ನೊಲು ಅವುತುಲು ಬೋಬ–ಬೆಲಮ, ಮಕ್ಕ, ಮರ್‌ಮಕ್ಕ, ಪುಲ್ಲಿಮಾರ್ ಎಲ್ಲಾ ಒಟ್ಟಿಗೆ ದೈಚಿತ್ತ್ ಜಾವುಂ–ಪೋಲುಂ ಪಲಕ ಪರಜಿಟ್ಟ್ ಜೀವನ ಎಡ್ತೊಂಟ್ ಇನ್ನಾರ್ ಮಸಲೆ, ಎದ್ರ್ ಮಸಲೆ ಪಾಟ್ ಪಾಡಿಟ್ಟ್, ಗಾದೆಜ ಚೊನ್ನೊಂಟು ಸೊರ ಆಕಿಯೋಂ ಇನ್ನಾರ್. ಮುಂಡಿಲ್ಲೆಂಗ್ ಅಜಗ್ ಒರಕ್ಕೇ ಬರಲೆ. ಇಂಡ್ ನೊಂಕಿಯೆಂಗ್ ಮಕ್ಕ ಎಲ್ಲ ಗಲ್ಫ್‌ಗ್ ಪೋಯಿಟ್ಟ್ ಇಕ್ಕ್‌ರಾರ್. ಅವುತುಲು ಮಕ್ಕ ಪೆನ್ನಿಜ, ಇರಿಯತ್ನಾಲ್ ಗಂಟೆ ಟಿ.ವಿ. ವಾಟ್ಸ್‌ಆಪ್ ನೋಕಿಯೊಂಟ್ ಇಕ್ಕ್‌ರಾರ್. ಎಲ್ಲಾ ಸ್ವರೊ ಟಿ.ವಿ. ನೋಕಿಯೋಂಟ್, ಪಲಕ ಪರೆಯೊಗು ಅಜೊಗು ಮುರ್ಸೊತ್ತು ಇಲ್ಲೆ. ಇದ್‌ರೆ ಕೊಂಡುತ್ತ್. ಬೋಬ ಬೆಲಮಮಾರ್ ಚೊನ್ನೊ ಇನ್ನೆ ಎದ್ರ್ ಮಸಲೆ, ಕಾಣ್ಮರೆ ಆಯೋ ಬನ್ನ್‌ರ್.

ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಗ್ ತಂಡೆಮೇ ಆಯೆ ಲಿಪಿ ಇಲ್ಲತೊ ಸಬುಲು ಅಜಲೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕಾಲಿ ಬಾಯಿಲ್ ಚೊಲ್ಡೆ ಚೋಲ್ತ್‌ಜ. ಆಯಿಟ್ ಮಾತ್ರ ಪ್ರಚಾರ ಆಯಿಡ್ ಇಜಂತೆ ಚೊಲ್ತುಜ ಕಾಣ್ಮರೆ ಆಯೊ ಬನ್ನ್‌ರ್. ಅದ್ರೆ ಇಂಡ್ ಚಮ್ಮೆ ಲೇಖಕಮಾರ್ ಪರ್‌ತ್ ಎಡ್‌ತೊ ಬಂಡೆ ಕಾರ್ಯ ಆಕಿಯೋಂಟು ಉಲ್ಲಾರ್.

ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆ ಸಾಹಿತ್ಯತ್ತೆ ಇಪ್ಪತ್ತೆ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ ಶೋಚನೀಯ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಉಂಡು, ಕರ್ನಾಟಕ ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಯತ್ನ ಆಕಿಯೋ ಇನ್ನೆಂಗುಂ ಅದ್‌ರೆ ಬ್ಯಾರಿಜ ಗಂಭೀರ ಆಯ್ತ್ ಎಡ್ತೊಂಟಲ್ಲೆ. ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿರೆ ಪ್ರಯತ್ನತ್ತ್‌ಗ್ ಆಲ್‌ಮಾರ್ ಸ್ಪಂದಿಸಿಯೋಂಟಿಲ್ಲೆ. ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಉಲಿಯೋನುಂಟಾಯೆಂಗ್ ಎಲ್ಲ ಬ್ಯಾರಿಜ ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯತ್ತ್‌ಲ್ ಅಜಲೆ ಸ್ವಂತ ಇಷ್ಟತ್ತ್‌ಲ್ ಆಸಕ್ತಿ ಕಾಟೊನು.

ಅಕಾಡೆಮಿ ಆಕ್ರೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮತ್ತ್ ಪೋನು, ಸೇರೊನು. ಇಪ್ಪ ಅಕಾಡೆಮಿ ಆಕ್ರೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮತ್ತ್‌ಗ್ ನ್ಜಗ್ ಎಂದುಂ ಆಸಕ್ತಿ ಇಲ್ಲಾತೆಪೋಲೆ ಆಕಿಯೋಂಟುಲ್ಲಾರ್.

ಕನಿಷ್ಟ ಮಾಯಿಟ್ಟ್ ನ್ಜಲೆ ಬಾಸೆರೆ ಮೇಲ್ ಪಿರ್ಸ, ನಂಬಿಕೆ ಇಲ್ಲೆ ಬಾಸೆರೆ ಮಹತ್ವತ್ತೆ ಬಗ್ಗೆ ಗೊಂತಿಲ್ಲೆ. ಉಮ್ಮ ಬಾಸೆ ನಾಶ ಆಯೆಂಗ್ ಅದ್‌ಲ್ ಉಂಡಾವುರೆ ಅಪಾಯತ್ತೆ ಬಗ್ಗೆ ಗೊಂತಿಲ್ಲೆ. ಬಾಸೆ ಮಾಞಿ ಪೋಯೆಂಗ್ ಬ್ಯಾರಿರೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯುಂ ಬ್ಯಾರಿ ಪೋಂಡೂಂಟು ಚೊಲ್ಡೆ ಒರು ತೆಲ್ಲುಂ ಗ್ಯಾನ ಇಲ್ಲಾತೆ ಪೋಲ ಯುವ ಜನಾಂಗ ಆಕಿಯೊಂಟು ಉಂಡು.

ಸವಾಲ್‌ಜ

ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಎಲ್ಲಾ ಸಾಹಿತ್ಯತ್ತೆ ಪೋಲೆ ಸವಾಲ್‌ಜಲೆ ಎದುರಿಚೊ ಉಂಡು. ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಗ್ ಉಲ್ಲೆ ಒನ್ನಮತ್ತಾಯೆ ಸಾವಾಲ್ ಚೊನ್ನೆಂಗ್ ಲಿಖಿತ ರೂಪತ್ತೆ ಎಲ್ತ್‌ಜ. ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಗ್ ಲಿಪಿ ಬೇನೇ ಬೇನು ಚೊಲ್ದೆ ಪ್ರಶ್ನೆಲ್ ನ್ಜಕಾಲ ಕಲ್ ಜೊವುಲ. ಆಯೆಂಗು ಲಿಪಿ ಇಲ್ಲಾಂಟು. ಬಾಸೆರೆ ಉಲೆಪಾಟ ಚೊಲ ಆಯೆಂಗು ಲಿಪಿ ಇಲ್ಲಾಂತಕುಂ ಬಾಸೆರೆ ಉಲಿಪಾಟ್ ಚೊಲ್ಡೆಬಗೆಲ್ ನಿರ್ಪೊಂಟಿಲ್ಲೆ. ಇದ್ ಬ್ಯಾರಿ ಸಮುದಾಯ ಎದುರಿಚ್ಪೋಂಟು ಉಲ್ಲೆ ಸವಾಲಾಯಿಟ್ಟಿಕ್ಕ್‌ರ್.

ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆರೆ ಆಲ್‌ಮಾರ್‌ಡೆ ಎದುರು ವ್ಯಕ್ತ ಆಕೊಗು ಸಾಧ್ಯ ಆಯೋಂಟಿಲ್ಲೆ, ಎಂದೆ ಚೊನ್ನೆಂಗ್ ಬ್ಯಾರಿ ಸಮುದಾಯತ್ತ್‌ಲ್ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸತ್ತೆ ಕೊರತೆ ಉಂಡು. ಇಂಡ್ ಎಲ್ಲಾರಂ ಆಂಗ್ಲ– ಮಾಧ್ಯಮತ್ತ್‌ಲ್ ಚೊಮ್ಮೆ ಪಿರ್ಸಕಾಟಯೊಂಟು ಉಲ್ಲಾರ್. ಉಮ್ಮಬಾಸೆರೆ ಬಲಕೆ ಆಕಿಯೆಂಗ್ ಮಾತ್ರ ಅದ್‌ರೆ ಉಲಿಪಾಟೊಗಾವುರು. ಆಯೆಂಗ್ ಆಂಗ್ಲ – ಮಾಧ್ಯಮತ್ತ್‌ಗ್ ಗಮನ ಆಕ್‌ರೆ ನೀತ 'ಕನ್ನಡ' ಮರ್‌ನೋ ಉಲ್ಲಾರ್. ಕನ್ನಡ ಮರ್‌ನೆಂಗ್ ಅದ್‌ರೆ ಮುಟ್ಟತ್ತೆ ಬಾಸೆ ಆಯ 'ಬ್ಯಾರಿಡೊಂ ಮರ್‌ನ್ಪಂಕೆ'.

ಆಂಗ್ಲ ಮಾಧ್ಯಮತ್ತೆ ವ್ಯಾಮೋಹ ಯಾರ ಆಯೆಂಗ್ ಅದ್‌ರೆ ನೇರ ಪರಿಣಾಮ ನಜಲೆ ಉಮ್ಮ ಬಾಸೆರೆ ಮೇಲಾವುರು. ಇಪ್ಪತ್ತೆ ಯುವ ಪೀಳಿಗೆ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆರೆ ಮರ್‌ನ್‌ಟ್ಟ ಆಂಗ್ಲ ಬಾಸೆಲೇ ವಹಿವಾಟ್ ಆಕಿಯೆಂಗ್ ಅದ್‌ರೆ ನಷ್ಟ ಯಾರ ಆವುರು. ಇನ್ನ್ ಬಂಡೆ ಪೀಳಿಗೆಂ ಉಮ್ಮ ಬಾಸೆರೆ ಕೀಲಾಯಿಟ್ಟ್ ನ್ಪೋಕ್‌ರೆ ಸಾಧ್ಯ ಯಾರ ಉಂಡು.

ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಗ್ ಅದ್‌ರೆದೇ ಆಯೆ ವ್ಯಾಕರಣ, ಲಿಪಿ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಇಲ್ಲೆ ಅಜನಾಯಿಟ್ಟ್ ಇನ್ನ್ ಮುನ್ನೊಲು ಬಂಡೆ ಸಮಾಜ ಇದ್‌ರೆ ಅಸ್ತಿತ್ವತ್ತ್‌ಗ್ ಎಡ್ತೋಂಬರೊನು. ಇದ್‌ರೆ ಬಗ್ಗೆ ಇನ್ನುಂ ಸಂಶೋಧನೆ ಆಕೊನು. ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಗ್ ಬೇನ್ ಮಾಯೆ ಲಿಪಿ, ವ್ಯಾಕರಣ, ಸಾಹಿತ್ಯತ್ತೆ ಕಂಡ್ ಪಿಡಿಕೊನು. ಅಪ್ಪ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆರೆ ಉದ್ದಾರ ಆವುರು.

ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಬಾಸೆರೆ ಬಗೆ ಅದ್ಯಯನ ಆಕೊನು ಬ್ಯಾರಿ ಸಮುದಾಯತ್ತೆ ಕವಿಮಾರ್, ಎಲ್ತ್‌ಗಾರರ್, ಚಿಂತಕರ್, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಜ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆರೆ ಸ್ಥಿತಿಗತಿರೆ ಬಗ್ಗೆ ಒರು ಮೇಲ್ತೆನೆಲ್ ಎಡ್ತೋಂಟು ಬರೊನು ಚರ್ಚೆ ಆಕೋನು.

ಇಜಲೆಲ್ಲಾರೆದ್‌ಲ್ ಉಲ್ಲೆ ಕಲೆರೆ ಪಂತತ್ತೊ ಮುಖಾಂತರ, ವಿಶೇಷ ಶಿಬಿರತ್ತೆ ಮುಖಾಂತರ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಆಕೊನು. ವಿಶೇಷಮಾಯಿಟ್ಟ್ ಕೊರಿಯ ತಂಡತ್ತೆ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಮಾಯಿಟ್ಟ್ ಆಕಿಟ್ಟ್. ಈ ಕಲಾಕಾರಮಾರ್‌ಡೆ ಪಿಡಿತತ್ತ್‌ಲ್ ಬೆಚ್ಚಿತ್ತ್ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆ ಸಾಹಿತ್ಯತ್ತೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಗುರಿಕ್ಕ್ ಎತ್ತೊಗು ಉಲ್ಲೆ ತೆರುಲು ಬೈಕೊನು. ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಲುಂ ಕೊರಿಯ ಬೂಕ್ ಎಪ್ಪೊ ಪೇಪರ್ ಬಂಡೆಪೋಲೆ, ಚಾನೆಲ್ ಎಲ್ಲಾ ಸ್ಥಾಪನೆ ಆಕೊನು.

ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆ ತುಳು–ಕನ್ನಡ–ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಬಾಸೆರೆ ಪೋಲೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಆವೊನು. ಇಪ್ಪತ್ತೆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ನೋಕಿಯೆಂಗ್ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆ ಅವನತಿಡೆ ತೆರುಲು ಉಂಡು. ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆರೆ ನಿಜ ಕಾಲಿ ಬಾಯಿ ಬಾಸೆ ಆಯ್ತ್ ಕಂಡೋಂಟುಲ್ಲ. ಇದ್‌ಕೊರು ಮಿತಿ ಇಲ್ಲೆ. ತುಳು ಬಾಸೆಲ್ ಲಪಿ ಇನ್ನೆಪೋಲ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಗುಂ ಲಿಪಿ ಬೇನು.

ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಆವೋನೂಂಟು ಆಯೆಂಗ್ ಆಲ್‌ಮಾರ್‌ಲ್ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆರೆ ಮಹತ್ವ, ಪ್ರಾಚೀನತೆ ಇಜನೆ ಕೊರಿಯ ಬಿಸಯತ್ತೆ ಬಗ್ಗೆ ಗೊಂತಾವೊನು. ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆರೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಆವೊನೂಂಟಾಯೆಂಗ್ ಸುರುಕ್ಕ್ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಲ್ ಇನ್ನೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರ್‌ತ್ ಬರೊನು. ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಲ್ ಚೊಮ್ಮೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಉಂಡು. ಅದ್‌ರೆ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಆಕೊಗು ಬ್ಯಾರಿಜ ಆಯೆ ನಿಜ ಮನಸ್ಸ್ ಆಕೊನು.

ಆಕಾರ ಗ್ರಂಥಜ

1. ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆ : ಡಾ. ಸುಶೀಲಾ ಪಿ. ಉಪಾಧ್ಯಾಯ
2. ತುಳುನಾಡಿನ ಬ್ಯಾರಿಜ: ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಮೂಲ: ಪ್ರೊ.ಬಿ.ಎಂ. ಇಚ್ಲಂಗೋಡು. ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ : ತುಫೈಲ್ ಮುಹಮ್ಮದ್
3. ಪೆರಿಮೆ ಸಂಶೋಧನ ಗ್ರಂಥ:
   * ಬ್ಯಾರಿಜಳ್ ಪಾಟ್ ಒಂದು ವಿಮೋಚನೆ–ಪ್ರೊ ಮುಹಮ್ಮದ್ ಇಸಾಕ್ ಅಗ್ನಾಡಿ
   * ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆ – ಹಂಝು ಮಲಾರ್
   * ಬ್ಯಾರಿ ಪಿನ್ನೆ ಪತ್ರಿಕಾ ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಪಾತ್ರ – ರಹೀಂ ಉಚ್ಚಿಲ್
4. ಮಂಗಳೂರು ದರ್ಶನ (ಸಂಪುಟ–2)
   ಅಧ್ಯಾಯ 2 ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಇತಿಹಾಸ – ಬಿ.ಎ. ಮಹಮ್ಮದ್ ಅಲಿ.
5. ತುಳುನಾಡಿನ ಮುಸ್ಲಿಮರು – ಡಾ. ವಹಾಬ್ ದೊಡ್ಡಮನೆ
6. ಬ್ಯಾರಿ ಅಧ್ಯಯನ 2008 – ಬ್ಯಾರಿ ರಿಸರ್ಚ್ ಸೆಂಟರ್
7. ಬ್ಯಾರಿ ಆಂದೋಲನದ ಹೆಜ್ಜೆಗಳು – ಬ್ಯಾರಿ ರಿಸರ್ಚ್ ಸೆಂಟರ್
8. ಪಾಲುಂ ತೇನು – ಹಂಝು ಮಲಾರ್
9. ಬ್ಯಾರಿ ಚೆಲ್ತ್ – ಮುಹಮ್ಮದ್ ತಣ್ಣೀರುಬಾವಿ
10. ಬ್ಯಾರಿ ಮುಸ್ಲಿಮರು (ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ) – ಹಂಝು ಮಲಾರ್
11. ಸುವಾದ್ (ಬ್ಯಾರಿ ಮಸಲೆ,ಚಿರಿ, ಅಂಕಣ ಎಲ್ತ್ಜಲೆ ಜೊಂಕೆ)– ಹಂಝು ಮಲಾರ್
12. ಬೆಲ್ಕರಿ ತ್ರೈಮಾಸಿಕ ಸಂಚಿಕೆ (ಅಕ್ಟೋಬರ್ – ನವೆಂಬರ್ –ಡಿಸೆಂಬರ್)
13. ಬೆಲ್ಕರಿ ತ್ರೈಮಾಸಿಕ ಸಂಚಿಕೆ (ಅಕ್ಟೋಬರ್ – ಡಿಸೆಂಬರ್–2010)
14. ಬೆಲ್ಕರಿ ತ್ರೈಮಾಸಿಕ ಸಂಚಿಕೆ (ಅಗಸ್ಟ್ – ಸಪ್ಟೆಂಬರ್– ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2011)
15. ಬೆಲ್ಕರಿ ತ್ರೈಮಾಸಿಕ ಸಂಚಿಕೆ (ಮೇ – ಜೂನ್ – ಜುಲಾಯಿ 2011)
16. ಬೆಲ್ಕರಿ ವಿಶೇಷಾಂಕ (ಅಗಸ್ಟ್ 2014– ಮಾರ್ಚ್ 2015)
17. ಬೆಲ್ಕರಿ ಸಂಗಮ ಸಂಭ್ರಮ ವಿಶೇಷಾಂಕ (ಜೂನ್ – ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 2015)
18. ಬೆಲ್ಕರಿ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆರೊ ಬೆಲೆಚಲ್ – ವಿಶೇಷಾಂಕ (2015 ಅಕ್ಟೋಬರ್– ಡಿಸೆಂಬರ್–ಜನವರಿ –2016)
19. ಬೆಲ್ಕರಿ ದ್ವೈಮಾಸಿಕ ಸಂಚಿಕೆ (ಎಪ್ರಿಲ್, ಮೇ –2016)
20. ಬೆಲ್ಕರಿ ವಿಶೇಷಾಂಕ (ಜೂನ್ – ಅಗಸ್ಟ್ 2016)
21. ಮಾಹಿತಿ ಬೂಕು – ನಾಲನೇ ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನ
22. ಮಾಹಿತಿ ಬೂಕು – ಮೂನನೇ ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನ

23. ಮಾಹಿತಿ ಬೂಕು – ಬಂಟ್ವಾಳ ತಾಲೂಕು ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನ
24. ಬ್ಯಾರಿ ಸಮ್ಮೇಳನ – 2011 (ಬ್ಯಾರಿ ಬದುಕಿನ ತಲ್ಲಣಗಳು)
25. ಬ್ಯಾರಿ ಲ್ಯಾಂಗ್ವೇಜ್ – ಡಾ. ಸುಶೀಲ ಪಿ. ಉಪಾಧ್ಯಾಯ
26. ದಿ. ಬ್ಯಾರೀಸ್ ಆಫ್ ತುಳುನಾಡ್ (ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಅಧ್ಯಯನ ಗ್ರಂಥ)– ಪ್ರೊ.ಬಿ.ಎಂ. ಇಚ್ಲಂಗೋಡು.
27. ಫ್ರೆಂಡ್ಸ್ ಅಸೋಸಿಯೇಶನ್ ದಶಮಾನೋತ್ಸವ ಸಂಚಿಕೆ – ಆಲಡ್ಕ, ಪಾಣೆಮಂಗಳೂರು–(2006–2016)

ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷಾ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಆರಂಭ, ಪ್ರಾಚೀನತೆ, ಜಾನಪದ ಹಾಡುಗಳು, ಕತೆಗಳು, ಒಗಟುಗಳು, ಗಾದೆಗಳು, ಪ್ರಸ್ತುತ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳು ಮತ್ತು ಸವಾಲುಗಳು

ಫಾತಿಮ ರುಫೀದ

ಬಿ.ಎ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿ

ಸ್ಕೂಲ್ ಆಫ್ ಸೋಶಿಯಲ್ ವರ್ಕ್, ಮಂಗಳೂರು

ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷಾ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಆರಂಭ, ಪ್ರಾಚೀನತೆ, ಜಾನಪದ ಹಾಡುಗಳು ಮತ್ತು ಕಥೆಗಳು

ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಸುಮಾರು 1500 ವರ್ಷಕ್ಕೂ ಹಚ್ಚು ವರ್ಷಗಳ ಇತಿಹಾಸವಿತ್ತು ಅಂತ ಸಂಶೋಧಕರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಆದರೆ ಇಷ್ಟೇ ವರ್ಷದ ಇತಿಹಾಸವಿತ್ತು ಅಂತ ಹೇಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಮಾತನಾಡುವವರ ನಡುವೆ ಮಾತು ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಸಂವಹನಗೊಂಡು ಅದು ವಾಸ್ತವ ಅಥವಾ ಕಾಲ್ಪನಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಲಿಖಿತ ರೂಪಕ್ಕೆ ಬರುವುದೇ ಸಾಹಿತ್ಯ.

ಒಂದು ಮಗು ಮಾತನಾಡಲು ಕಲಿಯುವಾಗಲೇ ಆ ಮಗುವಿನಲ್ಲಿ ಮೌಖಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ಮಾತು ಯಾವಾಗ ಆರಂಭವಾಯ್ತೋ ಅಂದೇ ಸಾಹಿತ್ಯ ಆರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಮಗುವಿನ ಕೈಗೆ ಒಂದು ವಸ್ತುವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಆ ಮಗು ಅದನ್ನು ಕಚ್ಚುತ್ತದೆ, ಕುಟ್ಟುತ್ತದೆ, ಒಡೆಯುತ್ತದೆ. ಅದರ ಕೈಯಿಂದ ಕಸಿದುಕೊಂಡರೆ ಅದನ್ನು ಪುನಃ ಕಚ್ಚಬೇಕೆನ್ನುವ ಅವಕಾಶಕ್ಕಾಗಿ ಅಳುತ್ತದೆ. ಆ ಮಗುವಿಗೆ ಹಾಗೆಲ್ಲ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಅಂತಃಪ್ರೇರಣೆ ಹೇಗೆ ದೊರಕಿತು? ಅದೊಂದು ರಹಸ್ಯ. ಅಂದರೆ ಮಗು ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲೇ ಪ್ರಕೃತಿಯೊಂದಿಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸುತ್ತದೆ. ಹೊರಲೋಕಕ್ಕೂ ಒಳಬುದ್ಧಿಗೂ ನಡುವೆ ನಡೆಯುವ ಸೆಣಸಾಟದಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದು ಬರುವುದೇ ಸಾಹಿತ್ಯ.

ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಂದರೆ 'ಒಟ್ಟಾಗಿರುವಿಕೆ' ಎಂಬ ಅರ್ಥವನ್ನೂ ಭಾಷಾ ಪಂಡಿತರು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅಂದರೆ ನಾನಾ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವಂತಹ ಒಂದು ಜೋಡಣೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ವಿಜ್ಞಾನ, ತತ್ವಜ್ಞಾನ, ಧರ್ಮನೀತಿ, ಸಂಗೀತ, ಕೃಷಿ, ವ್ಯಾಪಾರ, ಕಾನೂನು, ಇತಿಹಾಸ ಎಲ್ಲವೂ ಅಷ್ಟಷ್ಟು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಈ ವಿಷಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಬೋಧಪ್ರದವೂ, ಜನಪ್ರಿಯವೂ, ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿಯೂ ಆಗಿ ರಚಿಸಲು ರೋಚಕತ್ವಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಮನೋರಂಜನೆಗಳಿಗೆ ಇಂಬು ಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ರೋಚಕತ್ವಕ್ಕೆ ಕಲ್ಪನೆಯ ನೆರವು ಬೇಕು. ಆಗ ಒಂದು ಸಾಹಿತ್ಯ ವಾಸ್ತವಿಕ ಮತ್ತು ಕಾಲ್ಪನಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳಕಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ನಾನಾ ಕಲ್ಪನೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ರೋಚಕವಾಗಿಯೂ ನಾನಾ ವಿಷಯಗಳ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಯಿಂದ ಬೋಧಪ್ರದವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯ ಎಂದು ಕರೆಯಬಹುದು.

ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಕೀರ್ಣವಾದುದು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಅದು ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು, ಇವುಗಳ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧ ಎಷ್ಟು ಸಂಕೀರ್ಣವೆಂದರೆ ಓದು ಬರಹ ಬಾರದವನೂ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಿಡಿತ ಸಾಧಿಸುತ್ತಾನೆ. ಮನುಷ್ಯನ ಬದುಕಿಗೆ ಓದು ಬರಹ ಅನಿವಾರ್ಯವಲ್ಲ, ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅನಿವಾರ್ಯ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ಒಂದು ಸಾಹಿತ್ಯ ಮೂರು ಬಾರಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ. ಒಂದು: ಸಾಹಿತಿಯಿಂದ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಎರಡು: ಓದುಗನಲ್ಲಿ ಅದು ಮರು ಹುಟ್ಟು ಪಡೆಯುತ್ತದೆ. ಮೂರು: ಕೇಳುವವನಲ್ಲಿ ಅದು ಮತ್ತೆ ಹುಟ್ಟು ಪಡೆಯುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನ ಬದುಕನ್ನು ಹಲವಾರು ರೀತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಆವರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ ಬದುಕನ್ನು ಪರಿವರ್ತಿಸುವ ಗುಣವೂ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕಿದೆ.

ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಂದ್ಮೇಲೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಲಿಖಿತ, ಅಲಿಖಿತ, ಮುದ್ರಿತ ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲೂ ಹೇರಳ ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವಿತ್ತು ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯ ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಕೇವಲ ಮೌಖಿಕವಾಗಿದ್ದು ಅದನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದವರು ಯಾರು ಎನ್ನುವ ವಿವರ ಇನ್ನೂ ಇಲ್ಲ. ಮಾತೃಬಾಷೆ ಬ್ಯಾರಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ಬ್ಯಾರಿಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಶಿಕ್ಷಣದ ಕೊರತೆ, ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಗೆ ಸ್ವಂತ ಲಿಪಿ ಇಲ್ಲದಿರುವುದು ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಇರುವಾಗ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ತಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು, ಕತೆ, ಕವನ, ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿ ಬಳಸಿ ಬರೆಯಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಇದನ್ನು ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯ ಲಿಖಿತ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಾರಂಭ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ಸೃಜನಶೀಲ ಬರಹಗಾರರಾದ ಬಿ.ಎಂ. ಇದ್ದಿನಬ್ಬ, ಪ್ರೊ. ಬಿ.ಎಂ. ಇಚ್ಲಂಗೋಡು, ಅಹ್ಮದ್ ನೂರಿ ಬೆಂಗಳೂರು, ಡಾ।ವಹಾಬ್ ದೊಡ್ಡಮನೆ, ಡಾ। ಸುಶೀಲಾ ಪಿ. ಉಪಾಧ್ಯಾಯ ಇಂತಹ ಹಿರಿಯ ಸಾಹಿತಿಗಳ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಇಂದು ನಮಗೆ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಂತವಾದ ಜಾನಪದ ಹಾಡುಗಳು, ಕಥೆಗಳು, ಒಗಟುಗಳು ಇತ್ತು ಎಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.

ಈಗ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಕವನ, ಕಥೆ, ಕಾದಂಬರಿ, ನಾಟಕ ಮುಂತಾದ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಹಲವಾರು ಲೇಖಕರಿದ್ದಾರೆ. ಇಬ್ರಾಹೀಂ ತಣ್ಣೀರುಬಾವಿ, ಬಿ.ಎಂ. ಹನೀಫ್, ಮಹಮ್ಮದ್ ಬಡ್ಡೂರು, ಮುಹಮ್ಮದ್ ಕುಳಾಯಿ, ಅಬ್ದುಲ್ ರಹೀಂ ಟೀಕೆ., ಹಂಝ ಮಲಾರ್, ಫಕ್ರುದ್ದೀನ್ ಇರುವೈಲ್, ಯು.ಎ. ಕಾಸಿಂ ಉಳ್ಳಾಲ, ಬಿ.ಎ. ಮಹಮ್ಮದ್ ಆಲಿ, ಶರೀಫ್ ನಿರ್ಮುಂಜೆ,

ಬಶೀರ್ ಅಹ್ಮದ್ ಕಿನ್ಯಾ, ಕೆ.ಪಿ.ಎ ಖಾದರ್ ಕುತ್ತೆತ್ತೂರು, ಬಿ.ಎ. ಸಂಶುದ್ದೀನ್ ಮಡಿಕೇರಿ, ಕೆ.ಎಂ. ಶರೀಫ್ ಮಿತ್ತಬೈಲ್, ಅಬ್ದುಲ್ ರಹಿಮಾನ್ ಕುತ್ತೆತ್ತೂರು, ಇಸ್ಮತ್ ಫಜೀರ್, ಹುಸೇನ್ ಕಾಟಿಪಳ್ಳ, ಅಶ್ರಫ್ ಅಪೋಲೋ ಅಲ್ಲದೆ ಬ್ಯಾರಿ ಸಹೋದರಿಯರಾದ ಯು.ಕೆ. ಆಯಿಷಾ, ಜೊಹರಾ ಅಬ್ಬಾಸ್, ಆಯಿಷಾ ಪೆರ್ಲ, ಮರಿಯಂ ಇಸ್ಮಾಯಿಲ್‌ವರರೂ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಆಸಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ.

ಜಾನಪದ ಹಾಡುಗಳು:

ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಸಾವಿರಾರು ಜಾನಪದ ಹಾಡುಗಳು ಇದ್ದವು. ಅವು ಈಗ ಬಹಳಷ್ಟು ಕಣ್ಮರೆಯಾಗಿವೆ. ಹಿಂದೆ ಬ್ಯಾರಿ ಮಹಿಳೆಯರು, ಪುರಷರು, ಮಕ್ಕಳು ಜಾನಪದ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಮ್ಯೊಲಾಂಜಿ ಪಾಟ್, ಮಂಜಿಲ ಪಾಟ್, ಚಮಯಿ ಪಾಟ್, ಅಪ್ಪತ್ತೆ ಮಂಜಿಲ ಪಾಟ್, ಸುನ್ನತ್ ಮಂಜಿಲ ಪಾಟ್, ಜೋಗುಳ ಪಾಟ್, ಅಜ್ಜ–ಅಜ್ಜಿಯರನ್ನು ಸಂಭೋದಿಸುವ ಹಾಡು, ಅಣಕಿಸುವ ಹಾಡು, ಅತ್ತೆ ತನ್ನ ಅಳಿಯನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಉಪಚರಿಸುವ ಸಂದರ್ಭ ಹಾಡುವ ಹಾಡುಗಳು, ಮಕ್ಕಳು ಆಟ ಆಡುವಾಗಿನ ಹಾಡುಗಳು ಹೀಗೆ ಹಲವಾರು ರೀತಿಯ ಬ್ಯಾರಿ ಜಾನಪದ ಹಾಡುಗಳು ಇದ್ದವು. ಇಂದು ಈ ಹಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನವು ಕಣ್ಮರೆಯಾಗಿವೆ.

ಮಕ್ಕಳು ಆಟವಾಡುವಾಗ ಹಾಡುವ ಹಾಡುಗಳು:–

1. **ಅರ್‌ಪೆಂ ತಿರ್‌ಪೆಂ ತೋರೆಗ್ ಮಂಜಿಲ**
   ಬಾಲಿಪಂ ಪಲ್ಲಿಲ್ ಬಾಂಗ್ ಕೊಡುಕುಂಬೊ
   ಎಂದುಪ್ಪು?.....ಮುರಿಕಿಪ್ಪು
   ಮುರ್ಕಿ ಚರ್ಕಿ ಎನ್ನೆ ಕುಡ್ಚಿ
   ಕಾಲ ಕೈಯಾ ಒನ್ನಾ ಜಂಡಾ ಕೊತ್ತಿ ಮಡಕಟ್ಟೆ.

2. **ಚಾಯಿ ಪಕ್ಕಿ ಪಾರ್**
   ಅಜ್ಜಿ ಚೊನ್ನೆ ಚಕ್ಕೆ ತರೊನೂಲ.....
3. **ಪಾರ್ ಪಕ್ಕಿ ಪಾರ್**
   ಕುದುರೆಡೆ ಮೇಲ್ ಪಾರ್

ಈ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಮಕ್ಕಳು ಆಟವಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಕ್ಕಳು ಆಟವಾಡುವಾಗ ಕುದುರೆ ಮತ್ತು ಹಕ್ಕಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಹಾರು ಹಕ್ಕಿ ಹಾರು ನೀನು ಕುದುರೆಯ ಮೇಲೆ ಹಾರು ಎಂದು ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

4. ಅವುಲಿಯ ಸ್ಯಾಬಾಕ ಜವುಲಿ ಎಡ್ತ್ತೊ
ಬಂಟ್ವಾಳ ಪೇಂಟೆಲ್ ತಂಬಡ್ಚಿತ್ತ್ತೊ...

(ಅವುಲಿಯ) ಸ್ಯಾಬಾಕ ಎಂಬ ಸನ್ಯಾಸಿ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ತಂದು ಬಂಟ್ವಾಳ ಎಂಬ ಪೇಟೆಗೆ ತಂಗುತ್ತಿದ್ದರು.

5. ತಬಲಕ್ಕ್ ತಿಂತ್, ತನ್ನಿ ಕುಡಿಚ್ಚಿ
ಅಲ್ಲಾ.....ನಕ್ಕೊರು ನೋಂಬು ತಾ

6. ಮಕ್ಕಳು ಆಟವಾಡುವಾಗ ಕಾಗೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಕಾ ಕಾ ಕಾಕಚ್ಚಿ, ನಿನ್ನ ಗೂಡು ಎಲ್ಲಿ? ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಾ ಮಾ ಮರದಡಿಯಲ್ಲಿ, ಕಾಗೆಯ ಅಮ್ಮ ಸತ್ತರು, ಕಾಗೆಯ ಮಕ್ಕಳು ಕೂಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಕಾ ಕಾಕೆ ಕಾ ಕಾ ಕಾ ಕಾ

ಕಾ.. ಕಾ.. ಕಾಕಚ್ಚಿ
ಕೂ ಕೂ ಕೂಯಿವುಡೆ
ಮಾ ಮಾ ಮರ್ತಡಿ
ಕಾಕೆರೆ ಉಮ್ಮ ಚತ್ತಾಲ್
ಮಕ್ಕ ಕುಟ್ಟಿ ಕೇಲ್ಡ್
ಕಾ ಕಾಕೆ ಕಾ
ಕಾ ಕಾ ಕಾ

7. ಮಕ್ಕಳು ಆಟ ಆಡಿ ಅಮ್ಮನ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ಬಾಯಾರಿಕೆಯಾಗಿ ನೀರು ಕೇಳುವ ಸಂದರ್ಭ ಹಾಡಿದ ಹಾಡು. ಮಗು ಬಂದು ಅಮ್ಮನಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಬಾಯಾರಿಕೆ ಆಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳುವಾಗ ತಾಯಿ ತನ್ನ ಮಗುವಿನ ಕೈಯಲ್ಲಿ 'ಚುಕ್ಕಿಪಲ' ಎನ್ನುವ ಹಣ್ಣನ್ನು ನೋಡಿ ಕೇಳುತ್ತಾರೆ, ನಿನಗೆ ಎಲ್ಲಿಂದ ಮಗಳೆ ಚುಕ್ಕಿಪಲ? ಎಂದು. ಆಗ ಮಗು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ನಿನ್ನೆ ಬಂದವಳು ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟದ್ದು.

ಆವಾಗ ತಾಯಿ ಕೇಳುತ್ತಾಳೆ ಅವರ ಕುತ್ತಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಏನಿದೆ! ಮಗು ಉತ್ತರಿಸುತ್ತದೆ, ಹಸಿರು ಮುತ್ತಿನ ಹೂಮಾಲೆ ಇದೆ, ಅಂತ. ಅಮ್ಮ ಕೇಳುತ್ತಾರೆ ಅವರನ್ನು ಮದುವೆ ಆಗಲು ಯಾರಿದ್ದಾರೆ ಅಂತ. ಆವಾಗ ಮಗು ಹೇಳುತ್ತದೆ ಕಾದಿರ್ ಇದ್ದಾನೆ ಅಂತ. ಆವಾಗ ತಾಯಿ ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ ನನ್ನ ಮಗಳು ನೆಪಿಸ, ನನ್ನ ಮಗ ಅಬ್ದುಲ್ಲ ಸಂಕಟಪಟ್ಟು ಅಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಹೊತ್ತು ಈ ಹೊತ್ತು ಇರು ಅಂತ.

ಉಮ್ಮ ಉಮ್ಮ ತಾಯಿಕ್‌ಡ್
ಎವುಡೆದ್ ಮೋಲೆ ಚುಕ್ಕಿಪಲ
ಇನ್ನಾಲೆ ಬನ್ನವುಲು ತನ್ನ್‌ಟ್ಟುಂಡು
ಅವರೆ ಕಲ್‌ತ್‌ತ ಎಂದುಂಡು
ಪಚ್ಚೆ ಮುತ್ತು ಪೂಮಾಲೆ
ಅವರೆ ಕೆಟ್ಟೊಗು ಆರುಲ್ಲ
ಚೇರತ್ತೆ ಕಾದಿರ್ ತಾನುಲ್ಲ
ನಂಡೇ ಮೋಲು ನೆಪಿಸ
ನಂಡೇ ಮೋನು ಅಬ್ದುಲ್ಲ
ಸಂಕಟ ಪಟ್ಟ್‌ತ್ತ್ ಕರೆಯಿನ್ನ್
ಆ ಪೊತ್ತು ಈ ಪೊತ್ತು ಇರ್ಪೆ.

8. ಮಕ್ಕಳು ಆಟವಾಡಿದ ಬಳಿಕ ಆಯಾಸ ನೀಗಿಸಲು ತಬಲುಕ್ಕು ಮತ್ತು ಜೋಳ ಎಂಬ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಬಂಡೆಕಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ತಿನ್ನುವಾಗ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗುವ ಹಾಡು...

ಅಬಲಕ ತಬಲಕ
ಮೆರಿ ಮೆರಿ ಎಂಚ
ಜೋಲ ಜೋಕಿ
ಅಸ್ಕಿ ಪುಸ್ಕಿ
ಪಾದೆರೆ ಮೇಲ್
ಪಿನ್ನ ಪಿಟ್ಟೆ
ಡಾಂ ಡೀಂ ಡುಸ್

9. ಈ ಹಾಡನ್ನು ಮಕ್ಕಳು ಕೈ ಬೆರಳುಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟು ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. 'ನುಲ್ಲಿಪ್ಪು ನುರ್‌ಕಿಪ್ಪು' ಎಂಬ ಹೂವುಗಳ ಹೆಸರನ್ನು ಕರೆದು ಆಚೆ ಇರುವುದು

ಯಾವ ಹೂವು ಎಂದು ಒಂದು ಮಗು ಕೇಳಿದರೆ ಇನ್ನೊಂದು ಮಗು ಉತ್ತರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಕ್ಕಳು ಅಡುಗೆ ಮಾಡಿ ಕುಂಬಳಕಾಯಿ ಮತ್ತು ಮಾಸ್ ಎಂಬ ಒಣಗಿಸಿದ ಮೀನನ್ನು ಪದಾರ್ಥ ಮಾಡಿದರು. ಆಗ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಉಂಗುರ, ಬೆರಳನ್ನು ಮಡಚಲು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.

ನುಲ್ಲಿಪ್ಪು ನುರ್‌ಕಿಪ್ಪು
ಅಪ್ಪರ್ತೆ ಕೈ ಎಂದು ಪು?
ಕುಂಞೆ ಕುಟಿಕ್ಕಲ್ ಚೋರಾಕಿ
ಕುಂಬಲ ಮಾಸ್ ಕರಿಯಾಕಿ
ಮೋದರ್‌ತೆ ಬೆರ್ಲ್ ಮಡಕಟ್ಟೆ

10. ಈ ಹಾಡನ್ನು ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ಚೆನ್ನಮನೆ ಆಟ ಆಡುವಾಗ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಚೆನ್ನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಕಲ್ಲನ್ನು ಆಚೆ ಈಚೆ ಇಡುವಾಗ, ಬಲ ಬದಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ತೆಗಿ, ಎಡಬದಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ತೆಗಿ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಅಜ್ಜನೆ ಬೇಟಿಲ್ ಪರಗೇಡುಮ್ಮ
ಅಯ್ಯೊ ಡಿಪ್ಪಡೆ ಒನ್ನೆಡ್
ತುರುಕ್ಕಿ ತುರುಕ್ಕಿಲ್ ಒನ್ನೆಡುಮ್ಮ
ತನ್ನಂ ತುರುಕಿಲ್ ಒನ್ನೆಡ್
ಆರ್‌ಕನ ಮುರ್‌ಕನ್ ಮುಂಪೇತುಪ್ಪ
ಮೂವಾಡಿಪ್ಪಡೆ ಒನ್ನೆಡ್
ಎಡ್ತೆ ಬೀದಿಲ್ ಒನ್ನೆಡುಮ್ಮ
ಬಲ್ತೇ ಬೀದಿಲ್ ಒನ್ನೆಡ್
ತುರುಕ್ಕಿ ತುರುಕ್ಕಿಲ್ ಒನ್ನೆಡುಮ್ಮ
ಎಡ್ತೇ ಬೀದಿಲ್ ಒನ್ನೆಡುಮ್ಮ
ಬಲ್ತೇ ಬೀದಿಲ್ ಒನ್ನೆಡುಮ್ಮ
ಏಲನೆ ಬೀದಿಲ್ ಒನ್ನೆಡುಮ್ಮ
ಏಲಾನ್ ಡಿಪ್ಪಲ್ ಒನ್ನೆಡ್.....

11. ಈ ಹಾಡನ್ನು ಮಕ್ಕಳು ಆಟವಾಡುವಾಗ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಆರ್ ಆರ್‌ರೈಲೆ
ಅರುವೊ ಕಂಡ
ಚಟ್ಟಿಲ್ ಈಟ್ಟೆ ಬಾರ್ ಪೋಡಿಚ್ಚಿ
ಗುಡ್ಡೆದುಮ್ಮ ತೋಡುಗ್ ತುಲ್ಲಿ
ಅಲ್ಲಾಹುಮ್ಮ ಸಲ್ಲೀ ನೀ ಬಂಡೆ ಬರಲೆ
ನಿಂಡೆ ಕುಂಡಿ ಬರಲೆ
ಯಾಟೆ ಮೀಂಡೆ ಕರಿ
ಪೂಚೆ ನಕ್ಕೆ ಕರಿ

12. ಈ ಹಾಡನ್ನು ಮಕ್ಕಳು ಕುದುರೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಂದು ದಿನ ಒಬ್ಬ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಮಕ್ಕಳು ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಕುದುರೆ ಯಾರದ್ದು ಎಂದು. ಆಗ ಆತ ನನ್ನ ಕುದುರೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಮಕ್ಕಳು ಯಾಕೆ ಬಂದದ್ದು ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದಾಗ ಅವನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ, ಗಂಜಿ ಕುಡಿಯಲು ಬಂದದ್ದು ಅಂತ. ಆವಾಗ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ನಾನು ಅದಕ್ಕೆ ಹೊಡಿಯುತ್ತೇನೆ. ಆವಾಗ ನೀನು ಹೊಡೆದರೆ ನಾನು ನಿನ್ನ ಅಪ್ಪನಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಹೆದರಿಸಿ ಕುದುರೆಯಲ್ಲಿ ನೀರು ಕುಡಿಯಲು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.

ಕುದುರೆ ಕುದುರೆ ಆರ್ರೆ ಕುದುರೆ
ನ್ಂಡೆ ಕುದುರೆ
ಎಂದ್ ಬನ್ನ್‌ರೆ?
ತನ್ನಿ ಕುಡಿಕೊ ಬನ್ನ್‌ರೆ
ನಾ ಅಡಿಕುವೆ
ನಾ ಅಬ್ಬಟ್ಟ ಚೊಲ್ಲುವೆ
ಕುಡಿ ಕುದುರೆ ಕುಡಿ.

13. ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿ ಕೊಡುವಾಗಿನ ಹಾಡು.

ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಹೆತ್ತವರು ಮಗಳನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿ ಕೊಡಲು ತುಂಬಾ ಕಷ್ಟ ಪಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಹಾಡನ್ನು ನಾಲ್ಕು ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ಇರುವ ಒಬ್ಬ ನೊಂದ ತಂದೆ ಹಾಡುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ನೊಂದು ದೇವರಲ್ಲಿ ಕೇಳುತ್ತಾನೆ,

ದೇವರೇ ನೀನು ನನಗೆ ನಾಲ್ಕು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಯಾಕೆ ಕೊಟ್ಟದ್ದು ಅಂತ. ಮನೆಯ ಒಳಗೆ ಬೀಡಿ ಕಟ್ಟಿ ದಿನವನ್ನು ಕಳೆಯಲುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ದೊಡ್ಡ ಮಗಳನ್ನು ಸೇಕಬ್ಬನಿಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಲು ಕೇಳಲು ಹೋದಾಗ ಅವರು ಅಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ವರದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಅಲ್ಲಾಹು ನಕ್ಕ್ ನಾಲ್ ಪೆನ್‌ಮಕ್ಕ ಎಂದ್ ತನ್ನ್‌ರ?
ಅವುತ್ರೆ ಉಲ್ಗ ಬೀಡಿಕೆಟ್ಟಿ ಮಾಸತ್ತೆ ಎಡ್‌ಕ್ರ
ಬೆಲಿಯೆ ಮೋಲ್ರೆ ಸೇಕಬ್ಬೊಗ್
ಮಂಜೆಲ ಆಕೋ ಕೇಕೊ ಪೋಂಬೊತ್ತ್‌ಗ್
ಕೇಟಾರ್ ಪತ್ತಾಯಿರ
ಅಲ್ಲಾಹು ನಕ್ಕ್ ನಾಲ್ ಪೆನ್ನ್ ಮಕ್ಕಲೆ ಎಂದ್ ತನ್ನ್‌ರ?

14. ಹೆಂಗಸರು ಹಾಡುವ ಹಾಡು.....

ಕುರುಡ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಹಾಡುವ ಹಾಡು ಇದಾಗಿದೆ. ಕಳ್ಳನಾಗಿದ್ದ ಕುರುಡನ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಜನರು ತಲಾಕ್ ಹೇಳಿಸಲು ಈ ಹಾಡನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಅಪ್ಪತ್ತುಂ ಕಲ್ಲಡಿ ಕೈನೆ, ಇಪ್ಪತ್ತುಂ ತಿನ್ನ್‌ಲ ಕುರುಡ
ಮುನ್ನಿಟ್ಟುಂ ಕೀಯಡಿ ಕೈನೆ, ಮುದಿ ಮೂನು ಚೊಲ್ಲುಲ ಕುರುಡ.

15. ಇದು ಒಂದು ವಿಧವೆಯನ್ನು ಹೀಯಾಳಿಸಿ ಹಾಡುವ ಹಾಡಾಗಿದೆ.

ಚತ್ತೆ ಕುಮಾರ್ ಬಾಲ್‌ಡಿ ಮುಂಡೆ
ಮುತ್ತ ಕುಮಾರಡೆ ಪೆರ್‌ಡಿ ರಂಡೆ
ಬಾ ರಂಡೆ ಬಾ

16. ಯುವಕರಿಗೆ ಹಾಡುವ ಹಾಡು.

ಈ ಹಾಡನ್ನು ದಿನಾಲೂ ನಿದ್ದೆ ಮಾಡುವ ಸೋಮಾರಿ ಯುವಕನಿಗೆ ಹಾಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನು ಸೋಮಾರಿಯಾಗಿದ್ದ, ಯಾವ ಕೆಲಸಕ್ಕೂ ಹೋಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಊರಿನವರು ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದರು ನೀನು ಎಷ್ಟು ಮಲಗುತ್ತೀಯ, ಮುಖ ತೊಳೆದು ಪೇಟೆಗೆ ಹೋಗು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಎತ್ತರ ತೋಲು ವರ್‌ಕ್‌ರೆ ಮುಸ್ತ
ಎತ್ತರ ತೋಲ್ ತೂಕ

ಮುಗ ಕಲ್‌ತ್ತ್ ಬಾಲಕಾರ
ಬಜಾರ್‌ಗಿಲಿಗಿಯಿರೆ ನೋಕ
ಎತ್ರತೋಲು ಪಾಡಿಯೆ ಪಾಟ್

17. ಈ ಹಾಡನ್ನು ಒಂದು ಯುವತಿ ಯುವಕನಿಗೆ ಹಾಡುತ್ತಾಳೆ. ಒಬ್ಬ ಯುವಕ ಮದುವೆಯಾಗಲು ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ನೋಡಲು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಅವನಿಗೆ ಯಾವ ಹುಡುಗಿಯೂಇಷ್ಟ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅವನು ನೂರು ಹುಡುಗಿಯರನ್ನು ನೋಡಿ ಅವಳು ನನಗೆ ಬೇಡ ಅವಳು ದಪ್ಪ ಇವಳು ಸಪೂರ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.

ಪೆನ್ನ್ ನೋಕಿ ಬನ್ನ
ಅವುನು ಬೇಂಡಾಂಟ್ ನಕ್ಕ್ ಪಾಡ್ರ
ನೂರು ಪೆನ್ನ್ ನೋಕಿಯ
ಅವುಲು ತೆಲ್ಲ್ ತೋರ, ಓರು ತೆಲ್ಲ್ ಸಪುರ
ನಕ್ಕ್ ಬ್ಯಾಂಡಾಂಟ್ ಅವುನು ಪಾಡ್ರ.

18. ಮಸೀದಿಯ ಮುಅದ್ದಿನ (ಮುಕ್ರಿ) ಕೋಳಿಯ ದ್ಸಬಹ್ (ಕತ್ತು ಕೊಯ್ಯುವಾಗ) ಹಾಡುವ ಹಾಡು

ಮುಕ್ರಿಕ ಕೋಳಿಯ ದ್ಸಬಹ್ ಮಾಡಲು ಹೋಗುವಾಗ ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗ ಅವರನ್ನು ನೋಡಿ ಕೇಳುತ್ತಾನೆ. ನೀವು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವುದು. ಆವಾಗ ಅವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ನಾನು ಗೋಲಿ ಮರದ ಕೆಳಗೆ ಕೋಳಿಯ ಕತ್ತು ಕೊಯ್ಯಲು ಹೋಗುವುದು. ಆವಾಗ ಅವನು ಕೇಳುತ್ತಾನೆ ನೀವು ಯಾವ ವಸ್ತ್ರ ಹಾಕಿ ಹೋಗುವುದು. ಆವಾಗ ಅವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ನಾನು ರೇಶ್ಮೆ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಹಾಕಿ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ ಎಂದು, ನೀವು ಯಾವುದರಲ್ಲಿ ಹೋಗುವುದು ಎಂದು ಕೇಳುವಾಗ ಅವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ನಾನು ಕುದುರೆಯ ಮೇಲೆ ಹೋಗುವುದು ಅಂತ.

ಎವುಡೆಗ್ ಪೋಂಡೆ ಮುಕುರಿಕ
ಗೋಲಿಡೆ ಆದಿ ಕೋಲಿ ಅರ್ಕೊ ಪೋಂಡೆ
ಎಂದ್ ಉಡ್‌ತೊ ಪೋಂಡೆ?
ಪಟ್ಟ್ ಉಡ್‌ತೊ ಪೋಂಡೆ
ಎಂದ್‌ರ್‌ತೆ ಮೇಲೆ ಪೋಂಡೆ?

ಕುದುರೆಡೆ ಮೇಲೆ ಪೋಂಡೆ
ಪಟ್ಟೆ ಉಡ್ರಾಲ್ ಚೆಟ್ಟಿಚ್ಚಿ
ಪೊಯ್ಸರ್ ಮಾಲೆ ಕೂತುಚ್ಚಿ

19. ಸೋನ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಡುವ ಹಾಡು.

ಬೈಲುಂ ಮಲೆ
ತಗರೆ ಕಾಯಿಂತ್
ಕುದುರೆಗ್ ಮಂಜೆಲ...

20.ಹಡಗಿನಲ್ಲಿ ಹೋಗುವಾಗ ಹಾಡುವ ಹಾಡು.

ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕಾಗಿ ಹಡಗಿನಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಆವಾಗ ಅವರು ಹಾಡನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ಬರುವಿಕೆಯನ್ನು ಕಾದು ಅವರಿಗೆ ಹಾಡನ್ನು ಕಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದರು. ಮೋಹಿಯದ್ದೀನ್ ಎಂಬ ಶ್ರೀಮಂತ ಹಡಗಿನಲ್ಲಿ ಭತ್ತವನ್ನು ತುಂಬಿಸಿ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಕನ್ನೂರು ಎಂಬ ಊರಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದರು. ಅವರು ನಾಳೆ ಊರಿಗೆ ಬರುವಾಗ ಇಸ್ಮಾಯಿಲಬ್ಬ ತೇಡೆಯ ತಲೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಾರೆ. ಉಮ್ಮಂಞೆ ಎಂಬ ಹುಡುಗಿ ಅದನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ಪದಾರ್ಥ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ. ದಲ್ಲಾಳಿ ಸಾಹೇಬ ಊಟ ತಯಾರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಉಮರಬ್ಬ ಎಂಬವರು ಅದನ್ನು ಬಂದು ತಿನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಅದು ನಿಜವಾಗಿ ಇಟ್ಟದು ಬೂಟು ಸಾಹೇಬರಾದ ಮೊಹಿಯದ್ದೀನ್ ಎಂಬ ಶ್ರೀಮಂತರಿಗೆ.

ನ್ಞಂಡೆ ಬೋಬ ಮೊದಲಾಲಿ
ಅಬನಾಕ ತಂಡೇಲ
ನೆಲ್ ಮೊರೊಚಿ ಬುಡ್ರಾರ್
ಕನ್ನೂರ್ಗ್ ಪೋಯಿರಾರ್
ನಾಲೆ ಬನ್ನ್ ಎತ್ರಾರ್
ಯಾಟೆರೆ ತಲೆರೆ ಕರಿಯಲ್ಲೆ
ಇಸ್ಮಾಯಿಲಬ್ಬ ಕೊನನಲ್ಲೆ
ಉಮ್ಮಂಞೆ ಪೆನ್ನ್ ಮುರಿಚಲ್ಲೆ
ದಲ್ಲಾಲಿ ಸಾಹಬ್‌ರೆ ಚೋರಲ್ಲೆ
ಬೂಟ್ ಸಾಹಬ್‌ರೆ ಬಯರಲ್ಲೆ
ಉಮರಬ್ಬ ತಿಂಡಲ್ಲೆ.

21. ದೋಣಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುವಾಗ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಡು

ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಣ್ಣ ಕೆಲಸ ಬಿಟ್ಟು ದೋಣೀಯಲ್ಲಿ ಬರುವಾಗ ಅವರ ತಂಗಿ ಅವರನ್ನು ನೋಡಿ ಅಮ್ಮನನ್ನು ಕರೆದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಳು, ಅಣ್ಣಂದಿರ ದೋಣಿ ಬಂತು, ಮೀನನ್ನು ಸುಟ್ಟ ಗಂಜಿ ಕೊಡು ಅಕ್ಕಿಯ ಬಂಡಲನ್ನು ಎತ್ತಲು ಹೊತ್ತಾಯಿತು ಅದರಿಂದ ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ತುರಿಸಲು ಹೊತ್ತಾಯಿತು ಅಮ್ಮ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ.

ಕಾಕಡಜಲೆ ವಾಡ ಬಂತ್‌ಲೆ ಏ ಉಮ್ಮಾಯ
ಮತ್ತಿ ಚುಟ್ಟು ಕಂಞೆ ತಾಲೆ ಏ ಉಮ್ಮಾಯ
ವಾಡ ಪೊರಿಕೊ ನ್ಯಾರ ಆಯ್ತ್‌ಲೆ ಏ ಉಮ್ಮಾಯ
ಅರಿ ಚೊರಿಕೊ ನ್ಯಾರ ಆಯ್ತ್‌ಲೆ ಏ ಉಮ್ಮಾಯ.

22. ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಮಲಗಿಸುವಾಗ ಹಾಡುವ ಹಾಡು

ಪೇರ್ ಪೆರ್ನಾಲ್‌ಗ್ ನೀರ್ ನೀನ್ ಒರ್ಕ ಬರ್ನ್ನ ಬುಲ
ನೀರ್ ನೀನಿಟ್ಟೆ ಕೂರ್ ಕುಪಯ ಮಾತಿಟ್ಟ್
ನಾರ್ ನಕ್ಕೊರ್ಕ ತಾರ್ ತರ್ನ್ನಬುಲ.

23. ಬಾನಾಲ (ನ) ಬಾನಾಲ (ನ)

ನ್ಞಂಡೆ ಮೋಲು (ನು) ಬಾನಾಲ (ನ)
ನ್ಞಂಡೆ ಮೋಲು (ನು) ಬಾಲುಂಬೊ
ಆರ್‌ಗೆಲ್ಲೊಂ ಕೊಂಡಾಟ
ಅಬ್ಬಗುಂ ಕೊಂಡಾಟ.....ಉಮ್ಮೊಗುಂ ಕೊಂಡಾಟ
ಕಾಕಗುಂ ಕೊಂಡಾಟ.....ಮಾಮಿಗುಂ ಕೊಂಡಾಟ
ನ್ಞಂಡೆ ಮೊಲು (ನು) ಬಾಲುಂಬೋ, ಎಂದೆಲ್ಲಾ ಬೇನುವುಲಾ
ಮಾಜೆರೆ ಮರ ಕೊತ್ತಿಟ್ಟ್, ಉಂಜಾಲಿಡೊನುವಲಾ
ಚಕ್ಕೆರೆ ಮರ ಕೊತ್ತಿಟ್ಟ್, ಕಟ್ಟಿಲಿಡೊನುವಲಾ.

24. ಈ ಹಾಡನ್ನು ಮಕ್ಕಳು ಜೋಗಿ ಅರಸನ ಹೆಣ್ಣು ಆನೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಕ್ಕಳು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದರು ಆನೆಯ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಏನಿದೆ. ಆವಾಗ ಹಿರಿಯರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು ಆನೆಯ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕತ್ತಿ ಇದೆ. ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದರೆ

ಏನಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಮುಗ್ದ ಮಕ್ಕಳು ಕೇಳುವಾಗ ಹಿರಿಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಅದನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಕೈ ಮುರಿದು ಹೋಗುತ್ತದೆ, ಮುರಿದ ಕೈಯಿಂದ ಲಿಂಬೆ ಹಣ್ಣನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಕೈ ಉರಿಯುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಆನೆ ಆನೆ ಆನೆ
ಆನೆ ಓಡಿ ಬನ್ನಾನ್
ಮುಟ್ಟತ್ತೆ ಆನೆ ಮರ್ಲಾನೆ
ಜೋಗಿ ಅರಸರೆ ಪೆನ್ನಾನೆ
ಆನೆ ಆನೆ ಆನೆ
ಆನೆರೆ ಕೈಲ್ ಎಂದುಂಡು
ಆನೆರೆ ಕೈಲ್ ಕತ್ತಿ ಉಂಡು
ಕತ್ತಿ ತೊಟ್ಟೆಂಗ್ ಎಂದಾವುರು
ಕತ್ತಿ ತೊಟ್ಟೆಂಗ್ ಕೈಮುರಿಯು
ನಾರಜ್ಜ ತೊಟ್ಟೆಂಗ್ ಕೈಕತ್ತು.

25. **ಆನೆ ಆನೆ ಆನೆ**
ಆನೆ ಕೆಟ್ಟೊ ಬಲ್ಲಿಲ್ಲೆ
ಉಮ್ಮರೆ ಬಾಯಿಲ್ ಪಲ್ಲಿಲ್ಲೆ
ಆನೆ ಆನೆ ಆನೆ
ಮುಟ್ಟಾತ್ತಾನೆ ಮರ್ಲಾನೆ
ಜೋಗಿ ಅರಸರೊ ಪೆನ್ನಾನೆ
ಆನೆಂ ಕುದುರೆಂ ಬಲ್ಲಾಲ್‌ಕ್
ಮಂಗಯಿ ಸರಪಲಿ
ನ್ಂಡೆ ಮೋನು.....

26. ಹಿರಿಯರ ಬಗ್ಗೆ ಹಾಡುವ ಹಾಡು
ಬೆಲಮ ಬೆಲಮ, ನಜಲೊ ಬೆಲಮ
ವರಕ್ ಬರೋಲೊ ಮಸಲೆ ಚೆಲ್ಲೊ ಪಾವತ್ತೊ ಬೆಲಮ
ನಜಲೆಲ್ಲಾರೆ ಪಿರ್ಸತ್ತೊ ನಲ್ಲೊ ಬೆಲಮ
ಪಲ್ಲಿಲ್ಲಾತೆ ಚಿರಿಕ್‌ಡ್ ಚಂದತ್ತೊ ಬೆಲಮ.

27. ಏ ಅಬ್ಬುಬಾಕ ನಿಜಲೊ ತೊಕ್ಕುಲೆಂದ್ರಮೆ?

ಅದ್ ಮಂಜ್ಜಲಾಟೆ?

ಅದ್ರೆ ತೊಟ್ಟು ನೋಕಮ

ಅದ್‌ಕ್ ನೊಂಬಲಾವುಲ್ಲೆ?

ಅದ್ರೆ ಚಿಕ್ಕಿ ನೋಕಮ?

ಅದ್‌ಲ್ ಚೋರೆ ಬರುವಲ್ಲೆ.....?

28. ಔತಣಕೂಟದ ಬಗ್ಗೆ ಹಾಡುವ ಹಾಡು

ಈ ಹಾಡನ್ನು ಕಲ್ಲಾಪು ಎಂಬ ಊರಿನ ಅಲ್ಲು ಕಾಕ ಎಂಬವರು ತನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಔತಣಕೂಟವನ್ನು ಬಹಳ ಭರ್ಜರಿಯಿಂದ ಮಾಡಿದಾಗ ಊರಿನವರು ಅವರಿಗೆ ಹೇಳಿ ತಮಾಷೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಕಾಕ ನಿಮ್ಮ ತುಪ್ಪದೂಟ (ನೈಚೋರು) ಇದರಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಕಲ್ಲು ಸಿಕ್ಕಿದೆ. ಮಾಂಸದ ಪದಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ಮಾಂಸದ ತುಂಡುಗಳಿಲ್ಲ. ಕೇವಲ ಎಲುಬುಗಳಿವೆ. ಬೇಳೆ ಸಾರಿನಲ್ಲಿ ಉಪ್ಪು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ಕಲ್ಲಾಪುರೆ ಅಲ್ಲೂ ಕಾಕ

ನೈಚೋರುಲು ಕಲ್ಲ್ ಕಾಕ

ಎರ್ಚಿರೊ ಕರಿಲ್ ಮುಲ್ಲೂ ಕಾಕ

ಬೇಲೆರೊ ಕರಿಲ್ ಉಪ್ಪು ಕಾಕ.

29. ಸಾವುಞ್ಞಾಕ ಎಂಬವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಂಗುಡೆ ಮೀನು ಪದಾರ್ಥವನ್ನು ದಿನಾಲೂ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನೆರೆಕರೆಯವರು ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಸಾವುಞಾರೆ ಅವುತು

ಐಲೆರೆ ಕರಿ ಚೋರು.

ನಂಜಾಲೆ ಅವುತ್ತು

ಮತ್ತಿ ಚುಟ್ಟು ತರ್ರು

30. ಈ ಹಾಡಿನಲ್ಲಿ ನಿಂಬೆ ಹಣ್ಣನ್ನು ತಿಂದರೆ ಬಾಯಿ ತುಟಿ ಹುಳಿಯಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಹರಿವೆ ಪದಾರ್ಥ ಇದರಲ್ಲಿ ಉಪ್ಪಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಕೊತ್ತಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಬೀಜ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಅದರ ರೂಪದ ಬಗ್ಗೆ ವರ್ಣಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಚುಯ್ ಚುಯ್ ಚುಂಡಜ್ಜ
ಚುಂಡು ಪುಲಿಕ್ಕು ನಾರಜ್ಜೆ
ಚೀರೆಡೆ ಕರಿಕ್ ಉಪ್ಪಿಲ್ಲೆ
ಕೊತ್ತಂಬರಿಕ್ಕ್ ಬಿತ್ತಿಲ್ಲೆ.

31. ಈ ಹಾಡನ್ನು ಮದುವೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳಿಗೆ ತಮಾಷೆಗಾಗಿ ಹಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮದುವೆಗೆ ಬಂದ ಹೆಂಗಸರು ಮದುಮಗಳ ಸುತ್ತಲೂ ಕುಳಿತು ಈ ಹಾಡನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಮದುಮಗಳ ಬಳಿ ಅವರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು ಬಿರಿಯಾನಿಯನ್ನು ಬೇಯಿಸಲು ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ, ಬಾದಾಮಿ ಹಣ್ಣಿನ ರಸ (ಶರ್ಬತ್)ನ್ನು ಹಾಲು ಹಾಕಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ, ಬಿಸಿ ನೀರು ಹಂಡೆಯಲ್ಲಿದೆ, ಸಪ್ಪೆ ನೀರು ಬೇಕಾದರೆ ಬಾವಿಯಲ್ಲಿ ಇದೆ, ಲಕ್ಸ್ ಸಾಬೂನನ್ನು ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಇಡಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಬಿಳಿ ಬೈರಾಸ್ ಗೂಟದಲ್ಲಿದೆ. ನೀನು ಹೋಗಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಬಾ. ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಬರುವಾಗ ಚಾಹ ಇದೆ ಮತ್ತು ನಿನಗೆ ಬಾಯಾರಿಕೆಯಾದರೆ ಹಣ್ಣಿನ ರಸ (ಶರ್ಬತ್) ಇದೆ.

ಬಿರಿಯಾನಿ ಬೇವೊಂಗುಂಡು, ಬಾದಾಮಿ ಶರ್ಬತುಂಡ್
ಪಾಲ್ ಬೀತಿ ಬೆರ್ಕೊಂಗುಂಡು, ಬೆಚ್ಚ ತನ್ನಿ ಮಂಡೆಲುಂಡು
ಚಪ್ಪೆ ತನ್ನಿ ಕೆನ್ತ್ ಲುಂಡು
ಬೆಲ್ತೆ ತಟ್ಟ ಕುಟ್ಟಿಲುಂಡು
ಲಕ್ಸ್ ಸೋಪು ಪೆಟ್ಟಿಲುಂಡು, ನೀ ಕುಲಿ
ಕುಲ್ಚಿ ಬರೊಂಬೊ ಚಾಯ ಉಂಡು
ತಾಗ ಅವುಡೆಂಗ್ ಶರ್ಬತುಂಡು.....

32. ಮದುವೆಯ ಸಂದರ್ಭ ಹೆಂಗಸರು ಮದುಮಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಲ್ಲಿಗೆ ಹೂ ತುಂಬಾ ಪರಿಮಳವಾಗಿದೆ. ಅದನ್ನು ತಲೆಗೆ ಇಟ್ಟರೆ ಇನ್ನೂ ಪರಿಮಳವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮದುಮಗಳಿಗೆ ನಾಚಿಕೆ, ನಾದಿನಿಯರು ಕುಡಿಯಲು ಹಾಲು ಮತ್ತು ಉಪ್ಪು ನೀರು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರುವರು ಎಂದು ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಮಲ್ಲಿಗೆ ಪೂ ಬಾರಿ ಕಮ್ಮನೆ
ತಲೆಕ್ ಬೆಚ್ಚೆಂಗ್ ಬಾರಿ ಕಮ್ಮನೆ
ಪುದಿಯೆಪೆನ್ನ್ಗ್ ತಂಜನೆ ಮಂಜನೆ

ಮಚುಂಚಿ ಮಾರೆ ಪಾಲ್ ಬರು
ಕುಡಿಕೊಗು ಉಪ್ಪು ತನ್ನಿ ಬರು.....

33. ಮದುಮಗಳಿಗೆ ಮದುಮಗನನ್ನು ನೋಡಿ ಸಂತೋಷವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೆಂಗಸರು ಮದುಮಗಳ ತಾಯಿ ಪಾತುಮ್ಮ ದಾದ ಎಂಬವರಲ್ಲಿ ಹೇಳಿ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೋಟು ಮತ್ತು ಪ್ಯಾಂಟು ಹಾಕಿ ಮದುಮಗ ಬರುವುದೊಂದು ಸಂತೋಷ ಮದುಮಗಳು ಮದುಮಗನನ್ನು ನೋಡಿ ಭಯಪಡುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ ಎಂದು ಹೆಂಗಸರು ಮದುಮಗಳ ತಾಯಿಯಾದ ಪಾತುಮ್ಮ ದಾದನಿಗೆ ತೋರಿಸಿ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಕೋಟು ಪ್ಯಾಂಟ್‌ಲ್ ಪುದಿಯಾಂಪುಲ ಬಂಡೋರು ಜೋಸು
ಪುದಿಯೆ ಪೆನ್ನ್ ಕಂಡ್ ಹೈಬತ್ತ್
ನೋಕೊರು ಪಾತುಮ್ಮ ದಾದ
ಪಾತುಮ್ಮದಾದ ಪಾತುಮ್ಮ ದಾದ.....

34. ಮದುವೆಯ ದಿನ ಮದುಮಗಳ ಸುತ್ತಲೂ ಕುಳಿತು ಈ ಹಾಡನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಮದುಮಗಳ ಬಳಿ ಅವರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು ಮದುವೆಯ ಶಾಮಿಯಾನವನ್ನು ನೀನು ಒಮ್ಮೆ ನೋಡು ಅಲಂಕರಿಸಿದ ಕೋಣೆ (ಮಜ್ಲಿಸ್) ಎಷ್ಟೊಂದು ಸುಂದರವಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೋಡಿ ಮದುಮಗಳಿಗೆ ಎಂತ ಒಂದು ವಯ್ಯಾರ ಅವಳಿಗೆ ಇಂದು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮದುವೆ ಎಂದು.

ಮಂಜೆಲ್ತೆ ದೊಂಪ ನೀನ್ ಒರ್ಕ ನೋಕು
ಚಮ್‌ಚೆ ಮಜ್ಲಿಸ್ ಎಂದೊರು ನೋಕು
ಪುದಿಯೆ ಪೆನ್ನ್‌ಗ್ ಎಂದೊರು ಮ್ಯಾಲ
ಕಾರನ ಅವುಲ್‌ಗ್ ಇಂಡ್ ಮಂಜೆಲ.....

35. ಅತ್ತೆ ತನ್ನ ಅಳಿಯನಿಗೆ ತಮಾಷೆಯ ಉಪಚಾರವಾಗಿ ಹಾಡುವ ಹಾಡು

ಅಪ್ಪ ಚುಡು ಚುಡು ಪಾತಿಮ
ಇಪ್ಪ ಬರು ಬರು ಮಾಪುಲೆ
ಬನ್ನೆ ಮಾಪುಲೆ ಪಾಂಞೆ ಪೋಯಿ
ಚುಟ್ಟೆ ಅಪ್ಪ ಕರಿಂಞೆ ಪೋಯಿ.

36. ಈ ಹಾಡನ್ನು ಅತ್ತೆ ತನ್ನ ಅಳಿಯ ದುಬೈ ಎಂಬ ಪರದೇಶದಿಂದ ಬಂದಾಗ ಹಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅತ್ತೆ ತನ್ನ ಅಳಿಯನನ್ನು ನೋಡಿ ಕೇಳುತ್ತಾರೆ. ನೀನು ಯಾವಾಗ ದುಬೈಯಿಂದ ಬಂದದ್ದು. ನೀನು ಹಾಕಿದ ಕೋಟು ಮತ್ತು ಪ್ಯಾಂಟನ್ನು ತೆಗೆದು ಒಂದು ಲುಂಗಿ ಹಾಕಿಕೊ ನನ್ನ ಮಗಳು ನೆಪಿಸನಿಗೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಕಾದು ಕಾದು ಸಾಕಾಯಿತು. ನನಗೆ ಅವಳಿಗೆ ಸಮಾದಾನ ಹೇಳಿ ಹೇಳಿ ಸಾಕಾಯಿತು. ನೀನು ಒಮ್ಮೆ ಹೋಗಿ ಅವಳನ್ನು ನೋಡು ಎಂದು ಅತ್ತೆ ತನ್ನ ಅಳಿಯನಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ.

ಎಂದೆ ಮರ್‌ಮೋನೆ
ದುಬೈರೆ ಎಪ್ಪ ಬನ್ನೆರೆ?
ಕೋಟ್ ಪ್ಯಾಂಟ್ ಮಾತಿ
ಒರು ಮುಂಡು ಇದ ಉಡ್ತುಗ
ನ್ಂಡೆ ಮೋಲು ನೆಬಿಸ
ನಿಂಡೆ ಕಾತ್ ಕಾತ್ ಬೆಡಇತ್ತ್
ನಕ್ಕ್ ಸಮದಾನ ಚೊನ್ನ್ ಚೊನ್ನ್ ಬೆಡ್‌ಇತ್ತ್
ಒರ್ಕ ಅವುಲ್‌ಡೆ ಮೊಗ ತೆಲ್ಲ್ ನೋಕ್ ನ್ಂಡೆ ಮರ್‌ಮೋನೆ.

37. ಈ ಹಾಡನ್ನು ಬಟ್ಟ ಸೂಪಿ ಎಂಬವರ ಅಳಿಯಂದಿರನ್ನು ನೋಡಿ ಅಕ್ಕ ಪಕ್ಕದವರು ಕಟ್ಟಿದ ಹಾಡಾಗಿದೆ.

ಅಕ್ಕರೆ ಇಕ್ಕರೆ ಆರಡಿ ಉಮ್ಮ
ಬಟ್ಟ ಸೂಪಿರೆ ಮರ್ ಮಕ್ಕ...

38. ಈ ಹಾಡನ್ನು ಅತ್ತೆ ತನ್ನ ಅಳಿಯನಿಗೆ ತಮಾಷೆಯ ಉಪಚಾರವಾಗಿ ಹಾಡಿದ ಹಾಡಾಗಿದೆ.

ನಡನ್ನ್ ಬಂತ್ ಬಚ್ಚಿದ್ ಚೊಂತ್
ತೆಲ್ಲ್ ಕೆಡನ್ ಒರಂಜ ಚೊಂತ್
ಅಪರ್ತೆ ಅವುತೆ ಬೆಂಚಿ ಕೊಡಂತ್
ನ್ಜಲೊ ನಲ್ಲೊರು ಮಾಮಿ
ನ್ಜಲೊ ಬಂಗಾರ್ ಮಾಮಿ.

39. ಮದುವೆಯ ದಿನ ಅಚ್ಚಬಾಕ ಎಂಬ ಅಜ್ಜ ತನ್ನ ಮೊಮ್ಮಗಳ ಮದುವೆ ಮಾಡುವಾಗ ಅಚ್ಚಬಾಕರನ್ನು ನೋಡಿ ಮದುವೆಗೆ ಬಂದವರು ಹಾಡಿದ ಹಾಡಾಗಿದೆ.

ಅಚ್ಚಬಾಕರೊ ಮೋಲೆ ಮೋಲುಗು ನಾಲೆ ಜಾವುಗು ಮಂಜೆಲ
ಎಲ್ಲಾರುಗುಂ ತಾಲಮೇಲ, ಅಚ್ಚಬಾಕೊಗು ಮೇಲ್ ಕೀಲ್
ಎಲ್ಲಾರುಗುಂ ಅವುಲೆ ಬಾಲೆ, ಅಚ್ಚಬಾಕೊಗು ಪೊದೊರಿ ಬಾಲ
ಎಲ್ಲಾರುಗುಂ ಕೋಲಿ ಕಾಚೆದ್, ಅಚ್ಚಬಾಕೊಗು ಪೂಚೆ ಕಾಚೆದ್.

40. ಮೀನುಗಳು ಹಾಡುವ ಹಾಡು ತನ್ನ ಸಹೋದರ ಮೀನು ಹಿಡಿಯಲು ಹೋದಾಗ ಸಹೋದರಿ ಹಾಡುವ ಹಾಡಾಗಿದೆ ಇದು. ಕಡಲಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಕಲ್ಯಾ ಮೀನು ಮತ್ತು ಕೆರೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ತೋಲ್ಯ ಮೀನನ್ನು ನನ್ನ ಸಹೋದರ ಹಿಡಿದು ತಂದಿದ್ದಾನೆ. ಅದನ್ನು ನನ್ನ ಅಮ್ಮ ಪದಾರ್ಥ ಮಾಡಲು ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ನಾವೆಲ್ಲ ಅದನ್ನು ತಿನ್ನಲು ಕಾದು ಕುಳಿತ್ತಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು ಸಹೋದರಿ ಹಾಡುತ್ತಾಳೆ.

ಕಾಡ್‌ಲ್ ಕಲ್ಯಮೀನ್
ತೋಡುಲ್ ತೊಲ್ಯಾಮೀನ್
ನ್ಂಡೆ ಆಜಲೆ ಪಿಡ್ಟೋ ಮೀನ್
ನ್ಂಡೆ ಉಮ್ಮ ಕರಿ ಬೆಚ್ಚೆ ಮೀನ್
ನ್ಂಡೆ ಮಾರ ಕೂಟು ಮೀನ್

41. ಈ ಹಾಡನ್ನು ಮೀನು ಹಾಡುತ್ತದೆ. ಎರಡು ಮೀನುಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮೀನಿಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ಮೀನನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆ ಸಂದರ್ಭ ಆ ಮೀನು ಹಾಡುವ ಹಾಡಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆ ಮೀನು ದ್ವೇಷದಿಂದ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ನನ್ನನ್ನು ಮುರಿಯುವ ಕತ್ತಿಯಿಂದ ನೀನು ಅವನನ್ನು ಮುರಿಯಬಾರದು. ಅವನನ್ನು ಮುರಿಯುವ ಕತ್ತಿಯಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಮುರಿಯಬಾರದು. ನನ್ನನ್ನು ಹಾಕಿದ ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ಹಾಕಬಾರದು ಮತ್ತು ಅವನನ್ನು ಹಾಕಿದ ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಹಾಕಬಾರದು ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹಾಡುತ್ತದೆ.

ನ್ಂಡೆ ಮುರ್ಚೆ ಕತ್ತಿಲ್ ಅವುಂಡೆ ಮುರಿಕಂಡ
ಅವುಂಡೆ ಮುರ್ಚೆ ಕತ್ತಿಲ್ ನ್ಂಡೆ ಮುರಿಕಂಡ
ನ್ಂಡೆ ಇಟ್ಟೆ ಚಟ್ಟಿಲ್ ಅವುಂಡೆ ಇಡಂಡ
ಅವುಂಡೆ ಇಟ್ಟೆ ಚಟ್ಟಿಲ್ ನ್ಂಡೆ ಇಡಂಡ.

42.ಒಂದು ಊರಿನ ಬಗ್ಗೆ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿ ಹಾಡುವ ಹಾಡಾಗಿದೆ.

ಮೈಕಾಲೊಮ್ಮ ಮೈಕಾಲ
ಎಂದೊರು ಚಂದತ್ತೆ ಮೈಕಾಲ
ಪಂಡತ್ತೆ ಇಂಡತ್ತೆ ಮೈಕಾಲ
ಅಕ್ಕರೆ ಇಕ್ಕರೆ ನಡುಲೊರು ಪೊಲೆಕೆರೆ
ಮೈಕಾಲೊಮ್ಮ ಮೈಕಾಲ.

43.ಬಿಸೆಲಿ (ಒಂದು ಬಗೆಯ ಮಣ್ಣಿನ ಪಾತ್ರೆ)ಯಲ್ಲಿ ಬಸಲೆ ಬಳ್ಳಿಯ ಪದಾರ್ಥವನ್ನು ಮಾಡಿ ಅದನ್ನು ಕಾಲಿ ಮಾಡುವಾಗ 'ನಂದಾವರ' ಎಂಬ ಊರಿನ ಒಂದು ಹೆಂಗಸು ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರನ್ನು ನೋಡಿ ತಲೆಗೆ ಒಂದು ಪೆಟ್ಟು ಕುಂಡೆಗೆ ಒಂದು ಪೆಟ್ಟು ಕೊಟ್ಟು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಅವರನ್ನು ಕೂತುಕೊಳ್ಳಿಸು ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಬಸಲೆರೆ ಕರಿಯಾಕಿಟ್ಟ್
ಬಿಸೆಲಿ ಬಡಿಕುಂಬೊ
ನಂದಾರ್‌ಡೆ ಅಯ್‌ಮ ಬನ್ನೋಂತಿತ್ತ್
ತಲೆಕೊರು ಅಡಿ
ಕುಂಡಿಗೊರು ಮನೆ
ದೈಪಾಟ್ ಅವುಡ ದೈಪಾಟ್.

44.ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ನೇಹಿತನಿಗೆ 'ಅಲಿಯ' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಒಬ್ಬ ಸ್ನೇಹಿತ ತನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತನ ತಂಗಿಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಲು ಬಯಸುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ಹೋಗಿ ಅವಳ ಬಳಿ ಮದುವೆಯ ಪ್ರಸ್ತಾವ ಮಾಡಿದಾಗ ಅವಳು ಅವನನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಆಗ ಅವನು ತನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತನ ಬಳಿ ಅವನ ತಂಗಿ ಹೇಳಿದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಅಲಿಯ ಅಲಿಯ ನಿನ್ನ ತಂಗಿ ಹೇಳಿದ್ದು ನಾನು ಅವಳಿಗೆ ಬೇಡವಂತೆ. ನಾನು ಕುಂಟ ಕಾಲಿನವನಂತೆ, ನಾನು ಸುಂದರ ವಾಗಿಲ್ಲವಂತೆ, ನನ್ನ ತೂತು ದೋಣಿಯಂತೆ, ಅಂಕುಡೊಂಕು ಜಳ್ಳವಂತೆ ಎಂದು ಹೇಳೀ ಈ ಹಾಡನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಾನೆ.

ಅಲಿಯ ಅಲಿಯ
ನ್ಂಡೆ ಕಣ್ಣಲಿಯ

ನಿಂಡೆ ಪೆಂಜ್ಜಲ್ ಚೊನ್ನೆ
ನಾ ಬೇಂಡವುಲ
ನಾ ತಾಂಟವುಲ
ನಾ ಮೋಂಟವುಲ
ನಂಡೆ ಒಟ್ಟ ವಾಡವುಲ
ಮೋಂಟು ಜಲ್ಲವುಲ.

45. ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಹುಡುಗನನ್ನು ಕರೆದು ಕೇಳುತ್ತಾನೆ ಅಲಿಯ ಅಲಿಯ (ಸ್ನೇಹಿತ) ನಿನ್ನ ಹೆಸರು ಹೇಗೆ ಎಂದು ಅವನ ತನ್ನ ಹೆಸರು 'ಚೆರ್ ಪುಕುಟ್ಟಿ' ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.

ಅಲಿಯ ಅಲಿಯ
ಚೊಂಬಲಿಯಿ
ನಿಂಡೆ ಪೇರೆಜನೆ?
ಚೆರ್‌ಪುಕುಟ್ಟಿ.....

46. ಹುಡುಗಿಯರಿಗೆ ಹಾಡುವ ಹಾಡು

ಸಾನುಂ ಪಾತಿಮಾ ಎಂಬ ಹುಡುಗಿಯ ಬಳಿ ಒಬ್ಬ ಬಂದು ಕೇಳುತ್ತಾನೆ ಒಂದು ಅಪ್ಪ (ದೋಸೆ) ಕೊಡು ಮಗಳೆ ಸಾನುಂ ಪಾತಿಮ, ಎರಡು ಅಪ್ಪ ಕೊಡು, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಮೂರು ಅಪ್ಪ ಕೊಡು, ಅದೂ ಕೊಡದಿದ್ದರೆ ನಾಲ್ಕು ಅಪ್ಪ ಕೊಡು, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಐದು ಕೊಡು, ಅದೂ ಕೊಡದಿದ್ದರೆ ಆರು ಕೊಡು, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಏಳು ಕೊಡು, ಅದೂ ಕೊಡದಿದ್ದರೆ ಎಂಟಾದರು ಕೊಡು, ಅದೂ ಕೊಡಲು ಆಗದಿದ್ದರೆ ಒಂಬತ್ತು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಹತ್ತು ಅಪ್ಪವಾದರೂ ಕೊಡು ಎಂದು ಹೇಳುವಾಗ ಸಾನುಂ ಪಾತಿಮ ಅಪ್ಪ ಕೊಡದೆ ಓಡಿ ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ.

ಒರು ಅಪ್ಪ ತಾಡಿ ಮೋಲು ಸಾನುಂ ಪಾತಿಮ
ಜಂಡ್ ಅಪ್ಪ ತಾಡಿ ಮೋಲು ಸಾನುಂ ಪಾತಿಮ
ಮೂನ್ ಅಪ್ಪ ತಾಡಿ ಮೋಲು ಸಾನುಂ ಪಾತಿಮ
ನಾಲ್ ಅಪ್ಪ ತಾಡಿ ಮೋಲು ಸಾನುಂ ಪಾತಿಮ
ಅಂಜಿ ಅಪ್ಪ ತಾಡಿ ಮೋಲು ಸಾನುಂ ಪಾತಿಮ
ಆರ್ ಅಪ್ಪ ತಾಡಿ ಮೋಲು ಸಾನುಂ ಪಾತಿಮ

ಏಲ್ ಅಪ್ಪ ತಾಡಿ ಮೋಲು ಸಾನುಂ ಪಾತಿಮ
ಎಟ್ಟ್ ಅಪ್ಪ ತಾಡಿ ಮೋಲು ಸಾನುಂ ಪಾತಿಮ
ಒಲಿಂಬೊ ಅಪ್ಪ ತಾಡಿ ಮೋಲು ಸಾನುಂ ಪಾತಿಮ
ಪತ್ತ್ ಅಪ್ಪ ತಾಡಿ ಮೋಲು ಸಾನುಂ ಪಾತಿಮ
ಪಾತಿಮ ಸಾನ್ ಅಪ್ಪ ಎಡ್ತ್ ಓಡಿಯಾಲ್.....

47. ಹುಡುಗಿ ತಾನು ಸುಂದರಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ಜಂಬ ಕೊಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಅದನ್ನು ನೋಡಿದವರು ಹಾಡುತ್ತಾರೆ. ತಾನು ಸುಂದರಿ ಸುಂದರಿ ಎಂದು ನೀನು ಜಂಬ ಕೊಚ್ಚ ಬೇಡ. ಸುಂದರಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ನಿನಗೆ ಬುದ್ಧಿಬೇಕು. ಎಷ್ಟು ಆದರೂ ನದಿಯ ನೀರಿಗಿಂತ ಗಂಜಿಯೆ ರುಚಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ನೀನು ಬಿಳಿಯಾಗಿದ್ದಿ ಸುಂದರವಾದ ಹೆಂಡತಿ ಎಂದು ಜಂಬ ಕೊಚ್ಚಬೇಡ. ಎಷ್ಟಾದರೂ ಸಪ್ಪೆ ನೀರು ಕೂಡ ಬಿಳಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಚಂದ ಚಂದಾಂಟ್ ಅಂಗಲಾಪು ಆಕಂಡ
ಚಂದ ಇನ್ನೆಂಗುಂ ಅಖಿಲಿಲ್ಲೆ
ಪೊಲೆಡೊ ತನ್ನಿ ತೆಲಿ ಆಯೆಂಗುಂ ಸುವಾದ್ ಇಲ್ಲೆ
ಬೆಲ್ತೆ ಪೆಂಞಾಯೀಂಟ್ ಗತ್ತ್ ನೀ ಕಾಟಂಡ
ಚಪ್ಪೆ ತನ್ನಿ ಬೆಲ್ಪಲ್ಲೇ.

48. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹಾಡುವ ಹಾಡುಗಳು, ಒಂದು ಮಗು ಬಂದು ಅಂಗಡಿಯವನಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಹಲಸಿನಕಾಯಿಯ ತಿಂಡಿಯನ್ನು ಮಾಡಲು ಹಲಸಿನ ಕಾಯಿ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಅಜ್ಜಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆಗ ಅವನು ಕೇಳುತ್ತಾನೆ, ನೀನು ನಿನ್ನೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋದದ್ದು ಏನು ಮಾಡಿದ್ದೀಯಾ? ಆವಾಗ ಮಗು ಹೇಳುತ್ತದೆ ಅದು ಕೊಳೆತು ಹೋಗಿದೆ. ಆವಾಗ ಅವನು ಕೇಳುತ್ತಾನೆ ನೀನು ಕೊಳೆತ್ತದ್ದನ್ನು ಏನು ಮಾಡಿದ್ದೀಯಾ? ಆವಾಗ ಮಗು ಹೇಳುತ್ತದೆ ಅದನ್ನು ನಾನು ಎಮ್ಮೆಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಎಮ್ಮೆ ನಿನಗೆ ಅದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಏನು ಕೊಟ್ಟಿತು ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಾನೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಮಗು ನನಗೆ ಸೆಗಣಿ ಕೊಟ್ಟಿತು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಆ ಸೆಗಣಿಯನ್ನು ಏನು ಮಾಡಿದೆ ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಾನೆ. ಅದನ್ನು ನಾನು ಗದ್ದೆಗೆ ಹಾಕಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಅದರ ಬದಲಾಗಿ ಗದ್ದೆ ನಿನಗೆ ಏನು ಕೊಟ್ಟಿತು ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಮಗು ಅದು ನನಗೆ

ಭತ್ತ ಕೊಟ್ಟಿತು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಭತ್ತವನ್ನು ಏನು ಮಾಡಿದಿ ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಾನೆ? ಮಗು ನಾನು ಕೋಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಕೋಳಿ ನಿನಗೆ ಏನು ಕೊಟ್ಟಿತು ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗ ಕೋಳಿ ನನಗೆ ಮೊಟ್ಟೆ ಕೊಟ್ಟಿತು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಮಗುವಿನ ಮುಗ್ಧತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ವರ್ಣಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಚಂಯ್ ಚುಂಯ್ ಚಕ್ಕಿಡಪ್ಪ
ಅಜ್ಜಿ ಚೊನ್ನೆ ಚಕ್ಕೆ ತರನೂಲು
ಇನ್ನೆಲೆ ಕೊನೆಯೆದ್ ಎಂದಾಕೆ?
ಬೇಜ್ಜೆತ್.....
ಬೇಜ್ಜೆದ್ ಎಂದಾಕೆ?
ಎರ್‌ದ್‌ಗ್ ಇಟ್ಟೆ.....
ಎರ್‌ದ್ ಎಂದ್ರೆ ತಂತ್?
ಚಾಜನ ತಂತ್.....
ಚಾಜನ ಎಂದಾಕೆ?
ಕಂಡತ್ತ್‌ಗ್ ಇಟ್ಟೆ.....
ಕಂಡ ಎಂದ್ರೆ ತಂತ್?
ನೆಲ್ಲ್ ತಂತ್.....
ನೆಲ್ಲ್ ಎಂದಾಕೆ?
ಕೋಲಿಗ್ ಇಟ್ಟೆ.....
ಕೋಲಿ ಎಂದ್ರೆ ತಂತ್?
ಮುಟ್ಟೆ ತಂತ್.....

49. ಒಂದು ಮಗು ಅಳುತ್ತಾ ಬರುತ್ತದೆ. ಆಗ ಆ ಮಗುವನ್ನು ನೋಡಿದ ಒಂದು ಅಜ್ಜಿ ಯಾರಮ್ಮ ನೀನು, ನೀನು ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದಿದ್ದೀಯಾ ಯಾಕೆ ಬಂದಿದ್ದೀಯಾ ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಾಳೆ. ಈ ನಿನ್ನ ಸುಂದರವಾದ ಅಳು, ನಗು ನಿನ್ನ ಚರಪರ ಯಾತಕ್ಕಾಗಿ? ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಮಿನುಗುವ ನಕ್ಷತ್ರದಂತಿದೆ, ನಿನ್ನ ಮುಖ ಹದಿನಾಲ್ಕನೇ ಚಂದಮಾಮದಂತಿದೆ. ಈ ನಿನ್ನ ಕಿವಿ, ಮುಖ ಬಹಳ ಸುಂದರವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಅಜ್ಜಿ ಮಗುವಿನ ಸೌಂದರ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಆರುಮ್ಮ ನೀನ್ ಎವುಡ್ಡೊ ಬನ್ನೆ?
ಎಂದಿಗ್ ಬನ್ನೆ ಚೆಲ್ಲುಮ್ಮ?
ಈ ನಿಂಡೊ ಬುಲುಪು, ಈ ನಿಂಡೊ ಚಿರಿಕೆ
ಈ ನಿಂಡೊ ಕಾಕಾ ಕೀಕೀ ಕೂಕೂ
ಈ ನಿಂಡೊ ಕಣ್ಣ್ ಆಕಾಶತ್‌ಲ್ ಮಿನ್ನ್
ಈ ನಿಂಡೊ ಚೇಲ್ ಮಾದ ಪೊವ್ನಾಲ್
ಈ ನಿಂಡೊ ಕಾದ್ ಮೊಗವುಂ ಬಾಯಿ.

50. ಒಬ್ಬ ತಾಯಿ ಇತರ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನೋಡಿ, ಮಕ್ಕಳೇ ಮಕ್ಕಳೇ ನೀವು ನನ್ನ ಮಗನನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೀರಾ ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಮಕ್ಕಳು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, ಹೌದು ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಮಗನನ್ನು ಕುದ್ರೋಳಿ (ಒಂದು ಊರು)ಯ ಪೇಟೆಯಲ್ಲಿ ನೊಡೀದ್ದೇವೆ. ಅಲ್ಲಿ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಆಡವಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಆಗ ತಾಯಿ ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ ನೀವು ಅವನನ್ನು ಹೋಗಿ ಒಮ್ಮೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬನ್ನಿ, ನೀವು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದರೆ ಅವನಿಗೆ ಇಟ್ಟ ಉಪ್ಪು ಗಂಜಿ ನಿಮಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ.

ಮಕ್ಕಲೆ ಮಕ್ಕಲೆ ನಜಲೆ ಮೋನ್‌ಡೆ ಕಂಡ್ರೊರ
ಕಂಡೊಮೆ ಕಂಡೊಮೆ ಕುದ್ರೋಲಿಡೆ ಪ್ಯಾಂಟೆಲ್
ಕುದ್ರೆ ಬುಟ್ಟು ಕಲಿಕ್‌ರ.....
ಅವುನ್‌ಡೆ ಒರ್‌ಕ ಬಿಲ್ಟೊಂಬರು ಮಕ್ಕಲೆ
ಅವುನ್‌ಗ್ ಬೆಚ್ಚೆ ಉಪ್ಪು ಕಂಞಿ
ನಿಜೊಗು ತಂಡ ಮಕ್ಕಲೆ
ಅವುನ್‌ಡೆ ಒರ್‌ಕ ಬಿಲ್ಟೊಂಬರು.

51. ಮಗುವನ್ನು ಆಟವಾಡಿಸುವಾಗ ತಾಯಿ ಹಾಡುತ್ತಾಳೆ. ನನ್ನ ಮಗುವಿಗೆ ಒಂದು ಆನೆಯುಂಟು. ಅದನ್ನು ಕಟ್ಟಲು ಹಗ್ಗವಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಮಗನ ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಹಲ್ಲಿಲ್ಲ ಅದು ಅಜ್ಜನ ಕಾಲದ ಕಾಡಾನೆಯಾಗಿತ್ತು. ಅದು ಊರಿನ ರಾಜನಾಗಿತ್ತು. ಮಗುವಿನ ತಂದೆಯ ಪ್ರೀತಿಯ ಆನೆಯಾಗಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ತಾಯಿಯೇ ಸಾಕುತ್ತಿದ್ದಳು. ತಾಯಿ ಮಗುವಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ. ನೀನು ಊರಿನ ಸುಲ್ತಾನ. ಕೊಳಲನ್ನು ಊದಿ ಅಮ್ಮನಿಗೊಂದು ಮುತ್ತು ಕೊಡು ಮಗನೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ. ಆನೆಯ

ಬಳಿ ಆಟವಾಡಿ ಮುಗುಳ್ನಕ್ಕು ಹಾಲು ಮತ್ತು ಜೇನನ್ನು ಕುಡಿದು ಅಪ್ಪನ ಹೆಗಲಲ್ಲಿ ಆಟವಾಡು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ.

ಅನೆಂಡು ಮೋನುಗೊರು ಆನೆಂಡು
ನ್ಂಡೆ ಮೋನುಗೊರು ಆನೆಂಡು
ಆನೆ ಕೆಟ್ಟೊಗು ಬಲ್ಲಿಲ್ಲೆ
ಮೋಂಡೊ ಬಾಯಿಲ್ ಪಲ್ಲಿಲ್ಲೆ
ಬೋಬರೊ ಕಾಲತ್ತೊ ಕಾಡಾನೆ
ರಾಯತ್ತೊ ರಾಜಾವು ಈ ಆನೆ
ಅಬ್ಬರೆ ಪಿರ್ಸತ್ತೊ ಪೆನ್ನಾನೆ
ಉಮ್ಮಮೇ ಬಲ್ತಿಯೋ ಬೆಲ್ತಾನೆ
ರಾಯತ್ತೊ ಸುಲ್ತಾನ್ ನೀ ಮೋನೆ
ಆನೆಲ್ ಸವಾರಿ ಪೋ ಮೋನೆ
ಬೀನೆರೆ ಚೆಂಡ್ಲ್ ಊದಿಲ್
ಉಮ್ಮೊಗು ಮುತ್ತು ಕೊಡು ಮೋನೆ
ಆನೆ ಕಲ್ಟೋಂಟೆ ಬಾ ಮೋನೆ
ಪೊಂಜಿರಿ ಚಿರಿಕೊನು ಪೂ ಮೋನೆ
ಪಾಲುಂ ತೇನುಂ ಕುಡ್ಚಿಟ್ಟ್
ಅಬ್ಬರೊ ಕುಂಜಿಲ್ ಕಲಿಮೋನೆ.

52. ಈ ಹಾಡನ್ನು ಅಮ್ಮ ತನ್ನ ಮುಗ್ಧ ಕಂದನಿಗಾಗಿ ಹಾಡುತ್ತಾಳೆ. ತನ್ನ ಕಂದ ಚಪ್ಪಾಳೆ ತಟ್ಟುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಅಮ್ಮ ಹಾಡುತ್ತಾಳೆ ಚಪ್ಪಾಳೆ ತಟ್ಟು ನನ್ನ ಅಂದವಾದ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಕೈಗಳಲ್ಲಿ ಚಪ್ಪಾಳೆ ತಟ್ಟು ನೀ, ನಿನ್ನ ಬಂಗಾರದಂತಿನ ಕೈಗಳಲ್ಲಿ ಚಪ್ಪಾಳೆ ತಟ್ಟು ಎಂದು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹಾಡುತ್ತಾಳೆ.

ತಾಯ್ ತಾಯ್ ತಾಯ್
ನ್ಂಡೆ ಪುತ್ತು ಕೈಕ್ ತಾಯ್
ಬಂಗಾರ್ ಕೈಕ್ ತಾಯ್
ತಾಯ್ ತಾಯ್ ತಾಯ್.....

53. ಈ ಹಾಡಿನ ಸಾರಾಂಶ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ರಾಜನ ಮಗಳಿಗೆ ಪಟ್ಟಾಧಿಕಾರ ಸಿಕ್ಕಿದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹಾಡಿದ ಹಾಡಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಇಚ್ಚನ್ನಾರ್ ಕಾಲಂ ಚೆಯ್ಡ್
ಎರ್‌ಮೆನ್ನಾರ್ ದುಕ್ಕಂ ಪೊಟ್ಟಿ
ಕಡಲೆಲ್ಲ ಕೊತ್ತಿ ಮರಜೆ
ತತ್ತಾನೆ ಕನ್ನಡತ್ತ್
ಮರ ಎಲ್ಲ ಎಲೆತಾತಿ
ರಾಜಾವುಡೆ ಮೇಲ್ ಪಟ್ಟಂ ಕೆಟ್ಟಿ
ರಾಜಾವುಡೆ ಪೆಂಞಾಯಿ ಸಾನ್ ಪಿಂಞನ ಒಡ್‌ಬಾಲ್.

54. ಅಬ್ದುಲ್ ರಹಿಮಾನ್ ಎಂಬವರ ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹಾವಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಜನರು ಹಾವನ್ನು ಸಾಯಿಸಲು ಒಂದು ಬೆತ್ತವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬನ್ನಿ, ಅದರಲ್ಲಿ ರಕ್ತವಾಗುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ತೊಳೆಯಲು ಕೆರೆಗೆ ಹೋಗು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಕೆರೆಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಮೀನುಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಮೀನನ್ನು ಹಿಡಿಯಲು ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಬಲೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಾ ಎಂದು ಹೇಳುವಾಗ.

ಅಬ್ದುಲ್ ರಹಿಮಾನ್ ಬಂಡಿಕ್ಕೊ
ಬಂಡಿಲ್ ಒರು ಪಾಂಬಿಕ್ಕೊ
ಪಾಂಬು ಕೊಲ್ಲು ಬೆತ್ತ ಎಡ್ತೊಬಾ
ಬೆತ್ತ ನೊರೊಡಿ ಚೋರೆ
ಚೋರೆ ಕಲ್ಲೊ ತೋಡು ಪೊ
ತೋಡು ನೊರೋಡಿ ಮೀನ್
ಮೀನ್ ಪಿಡಿಕೊ ಬಲೆ ಎಡ್ತೊ ಬಾ
ಬಲೆ ನೊರೊಡಿ ಮೀನ್.

55. ನಾಲ್ಕು ಮತ್ತು ಮೂರು ಏಳಾಗುವಾಗ, ಲಿಂಬೆ ಹಣ್ಣಿನ ಮರದಲ್ಲಿ ಹೂವು ಹೋಗುವಾಗ, ನನಗೆ ನೀನು ಮಗನಾಗುವಾಗ ನಿನ್ನಪ್ಪ ನನಗೆ ಏನಾಗಬೇಕು ಎಂದು ತಾಯಿ ಮಗಳಲ್ಲಿ ಕೇಳುತ್ತಾಳೆ.

ನಾಲ್ ಮೂನು ಏಲಾವುಂಬೊ
ನಾರಜ್ಜೆ ಮರ್‌ತ್‌ಲ್ ಪೂ ಪೋಂಬೊ
ನಕ್ಕ್ ನೀ ಮೋನಾವುಂಬೊ
ನಿಂಡಬ್ಬ ನಕ್ಕ್ ಎಂದಾವೊನು.

ಜಾನಪದ ಕಥೆಗಳು

ಅದೊಂದು ಕಾಲವಿತ್ತು ಅಜ್ಜಿ–ಅಜ್ಜಂದಿರು ಹೇಳಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಕೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಮಕ್ಕಳು ಮರಿ ಮಕ್ಕಳು ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಜ್ಜಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ 'ಹೂಂ ಹೂಂ' ಎಂದು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಇಂದು ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಮರಿಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಅಜ್ಜ–ಅಜ್ಜಿಯಂದಿರು ಹೇಳುವ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಲು ಸಮಯವಿಲ್ಲ ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಜ್ಜಿಯ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಲು ಸುತ್ತುಮುತ್ತು ಕುಳಿತು ಅಜ್ಜಿ ಮಲಗುವಾಗ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಕೇಳುವ ಆನಂದವೇ ಬೇರೆಯಾಗಿತ್ತು. ಈಗಿನ ಕಾಲದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅದು ಯಾವುದೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಮಕ್ಕಳು ಗಲಾಟೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ದೂರದರ್ಶನ, ಟ್ಯಾಬ್‌ಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಜ್ಜಿಯಂದಿರು ಹೇಳಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಲು ಇಂದು ಆಸೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ನಾನು ಕೆಲವು ಅಜ್ಜ–ಅಜ್ಜಿಯಂದಿರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ.

1. ಸತ್ಯವಂತ ಹುಡುಗಿ

ಒಂದು ಊರಿನಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ರಾಜನಿದ್ದ ಅವನಿಗೆ ಎರಡು ಮಕ್ಕಳು. ಅದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹುಡುಗ ಇನ್ನೊಂದು ಹುಡುಗಿ. ಒಂದು ದಿನ ರಾಜನ ಮಗಳು ಹುಡುಗರು ಹಾಕುವ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಹಾಕಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆಗ ರಾಜನ ಮಗಳ ಹಿಂದೆ ಸೈನಿಕರು ಬರುತ್ತಾರೆ. ಆವಾಗ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಅದು ಹುಡುಗಿ ಅಲ್ಲ ಹುಡುಗ. ಆವಾಗ ಅವನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ ನೀನು ಏನು ಬೇಕಾದರೂ ಹೇಳು ಅದು ಹುಡುಗ ಅಲ್ಲ ಹುಡುಗಿ. ಹಾಗೆ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿ ಹುಡುಗಿಯೊ ಅಲ್ಲ ಹುಡುಗವಾ ಎಂದು ತಿಳಿಯಲು ಒಂದು ಮಣ್ಣಿನ ಪಾತ್ರೆಯ ಅಂಗಡಿಗೆ ಅವರು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ರಾಜನ ಮಗಳೂ ಕೂಡ ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ. ಸೈನಿಕರು ಹುಡುಗನ ರೂಪ ತಾಳಿದ ರಾಜನ ಮಗಳ ಬಳಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಮಣ್ಣಿನ ಪಾತ್ರ ತೆಗೆಯುವಾ ಅಂತ. ಆಗ ಹುಡುಗನಾದ ರಾಜನ ಮಗಳು ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ ನಮಗೆ ಹುಡುಗರಿಗೆ ಮಣ್ಣಿನ ಪಾತ್ರೆ ಯಾಕೆ, ನಮಗೆ ಬೇಕಾದದ್ದು ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಕೂಸು (ಮಣ್ಣಿನ ನೀರು ಕುಡಿಯುವ ಪಾತ್ರೆ).

ಅವಳು ಜವುಳಿ ಅಂಗಡಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ. ಆಗ ಅಲ್ಲಿ ಸೈನಿಕರು ಹೆಂಗಸರ ಸೀರೆ ರವಕೆ ನೋಡುವಾಗ ಹುಡುಗನಾದ ರಾಜನ ಮಗಳು ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ

ನಮಗೆ ಬೇಕಾದದ್ದು ಸೀರೆ ಮತ್ತು ರವಕೆ ಅಲ್ಲ ನಮಗೆ ಬೇಕಾದದ್ದು ಲುಂಗಿ ಮತ್ತು ಅಂಗಿ. ಹಾಗೆ ಅವರು ಹೂವಿನ ಅಂಗಡಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಹುಡುಗರ ವೇಷ ಧರಿಸಿದ ಹುಡುಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ ನಮಗೆ ಹುಡುಗರಿಗೆ ಹೂವು ಯಾಕೆ? ನಮಗೆ ಬೇಕಾದದ್ದು ಕಿವಿಗೆ ಇಡಲು ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಹೂವು. ಹಾಗೆ ಅವರು ಹೋಗುತ್ತಾ ಇರುವಾಗ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗೆ ಕರೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ವುಲೂವ್ (ನಮಾಝ್ ಮಾಡುವ ಮುಂಚೆ ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯ)ಮಾಡಲು ಕೆರೆಯ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ನಿರ್ಗೀಸ್ ಅಂತ ಹೇಳುವ ಹಕ್ಕಿ ಬಂದು ಅವಳ ಮೇಲೆ ಮಲವಿಸರ್ಜನೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಆಗ ಅವಳು ಕೇಳುತ್ತಾಳೆ ತೂ? ನಿರ್ಗೀಸ್ ಹಕ್ಕಿಯೇ ನಿನಗೆ ಗಂಡಸರ ಮೇಲೆ ಮಲವಿಸರ್ಜನೆ ಮಾಡಲು ನಾಚಿಗೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲವೇ. ಹಾಗೆ ಅವರು ಹೋಗಿ ಒಂದು ಊರಿಗೆ ಮುಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಆ ಊರಿನ ಜನರು ಅವಳನ್ನು ನೋಡಿ ಹುಡುಗವಾ ಹುಡುಗಿಯೋ ಎಂದು ತಿಳಿಯಲು ಆ ಊರಿನ ರಾಜನ ಬಳಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಆ ಹುಡುಗಿ ರಾಜನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಸೀರೆ ಎಲ್ಲಾ ಉಟ್ಟು ಅಲಂಕರಿಸುತ್ತಾಳೆ. ರಾಜನ ಹೆಂಡತಿಯ ಬಳಿ ಬಂದು ಕೇಳುತ್ತಾಳೆ.

ರಾಜ ನೋಡಿದರೆ ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಬರಬಹುದಾ ನಿನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಬರಬಹುದಾ? ಆಗ ರಾಜನ ಹೆಂಡತಿ ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ. ನಿನ್ನ ಬಳಿ ಬರಬಹುದು. ಆಗ ಅವಳು ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ, ನನ್ನ ಬಳಿ ಬರುವುದು ಬೇಡ. ರಾಜ ನಿನ್ನ ಬಳಿಯೇ ಇರಲಿ ಎಂದು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ. ಹೋಗಿ ಒಂದು ಕಡೆ ಬ್ಯಾಂಗರ (ಒಂದು ಜಾತಿಯ ಮರ)ದ ಕೆಳಗೆ ನುಗ್ಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಅವಳು ಅದರ ಒಳಗೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಅವಳ ಸೀರೆಯ ಸೆರಗು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊರಗೆ ಬಂದಿರುತ್ತದೆ. ಅದರ ಒಳಗೆ ಕೂತು ಅವಳು ಕುರ್‌ಆನಿನ ಆಯಿತನ್ನು ಓದುತ್ತಿರುತ್ತಾಳೆ. ಇವಳು ಓದುವುದನ್ನು ಕೇಳಿ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಪ್ರಾಣಿ ಪಕ್ಷಿಗಳೆಲ್ಲ ಅಚ್ಚರಿಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಆಗ ಒಬ್ಬ ರಾಜ ಕುದುರೆಯಲ್ಲಿ ಮರದ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಆ ರಾಜನಿಗೆ ಮರದ ಹತ್ತಿರ ಓದುವುದು ಕೇಳಿಸುತ್ತದೆ. ರಾಜನು ಸುತ್ತ ಮುತ್ತಲೂ ನೋಡುತ್ತಾನೆ. ಯಾರನ್ನೂ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಮರದ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ನೋಡುವಾಗ ರಾಜನಿಗೆ ಮರದ ಒಳಗಿನಿಂದ ಸೀರೆಯ ಸೆರಗು ಹೊರಗೆ ಬಂದದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ನೋಡಿ ರಾಜನು ಕೇಳುತ್ತಾನೆ. ಏ ಹುಡುಗಿಯೇ ನೀನು ಯಾಕೆ ಮರದ ಹತ್ತಿರ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದೀಯಾ? ಹೊರಗೆ ಬಾ. ಆಗ ಅವಳು ಕೇಳುತ್ತಾಳೆ ನಾನು ಹೊರಗೆ ಬಂದರೆ ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಏನೆಂದು ಅನಿಸುತ್ತೀಯಾ? ಆಗ ರಾಜ

ಹೇಳುತ್ತಾನೆ 'ಮದುವೆ ಆಗುವವರೆಗೆ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಸಹೋದರಿಯೆಂದು ಅನಿಸುತ್ತೇನೆ. ಮದುವೆ ಆದ ನಂತರ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಹೆಂಡತಿಯಾಗಿ ನೋಡುತ್ತೇನೆ' ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಆ ಹುಡುಗಿ ಮರದ ಬಳಿ ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ ನಿಜವಾದ ಅಪ್ಪನಿಗೆ ನಾನು ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗಳಾದರೆ ಮರ ಎರಡು ಭಾಗವಾಗಬೇಕು. ಆಗಲೆ ತಕ್ಷಣ ಮರ ಎರಡು ಭಾಗವಾಗುತ್ತದೆ. ಹುಡುಗಿ ಹೊರಗೆ ಬರುತ್ತಾಳೆ. ಹೊರಗೆ ಬಂದು ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ. ನಿಜವಾದ ಅಪ್ಪನಿಗೆ ನಾನು ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗಳಾದರೆ ಮರ ಎರಡು ಪುನಃ ಒಂದಾಗಬೇಕೆಂದು. ಹಾಗೆ ಮರ ಎರಡು ಒಂದಾಗುತ್ತದೆ. ರಾಜ ಅವಳನ್ನು ಕುದುರೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ತನ್ನ ಅರಮನೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ರಾಜ ಅವಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗುತ್ತಾನೆ.

ಕಥೆ ಹೇಳಿದವರು: **ಮೈಮುನ ಮೇಲ್ಕಾರ್**

2. ಗುಬ್ಬಿ ಅಕ್ಕನ ಮಗು

ಒಂದು ಊರಿನಲ್ಲಿ ಗುಬ್ಬಿ ಅಕ್ಕ ಮತ್ತು ಕಾಗೆ ಅಕ್ಕ ಇದ್ದರು. ಅವರು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಒಂದಾಗಿ ಬಾಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಾಗೆ ಇರುವಾಗ ಒಂದು ದಿನ ರಾತ್ರಿ ಜೋರು ಮಳೆ, ಗಾಳಿ, ಗುಡುಗು–ಸಿಡಿಲು ಬರುತ್ತದೆ. ಆ ಗಾಳಿ ಮಳೆಗೆ ಭೂಮಿಯೇ ನಡುಗಿದ ಹಾಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ಗುಡುಗು ಮಿಂಚಿಗೆ ಕಾಗೆ ಅಕ್ಕನ ಮನೆ ಸಿಡಿಲು ಬಡಿದು ಬೀಳುತ್ತದೆ. ಕಾಗೆ ಅಕ್ಕನಿಗೆ ನಿಲ್ಲಲು ಮನೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಒದ್ದೆಯಾಗಿ ಚಳಿ ಹಿಡಿದು ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಆಗ ಕಾಗೆ ಅಕ್ಕನಿಗೆ ಗುಬ್ಬಿ ಅಕ್ಕನ ನೆನಪಾಗುತ್ತದೆ.

ಕಾಗೆ ಅಕ್ಕ ಮೆಲ್ಲ ಗುಬ್ಬಿ ಅಕ್ಕನ ಮನೆಗೆ ಹಾರುತ್ತಾ ಬರುತ್ತದೆ. ಮನೆಗೆ ಬಾಗಿಲು ಹಾಕಿರುತ್ತದೆ. ಕಾಗೆ ಅಕ್ಕ ಮೆಲ್ಲ ಬಾಗಿಲ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ಹೇಳುತ್ತದೆ, ಗುಬ್ಬಿ ಅಕ್ಕ ಗುಬ್ಬಿ ಅಕ್ಕ ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆಯಿರಿ. ಗುಬ್ಬಿ ಅಕ್ಕ ಗುಬ್ಬಿ ಅಕ್ಕ ಸ್ವಲ್ಪ ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆಯಿರಿ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕಾಗೆ ಅಕ್ಕ ಅಳುತ್ತದೆ. ಕಾಗೆ ಅಕ್ಕನ ಅಳುವಿಗೆ ಗುಬ್ಬಿ ಅಕ್ಕನ ಕರುಣೆ ಉಕ್ಕಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಗುಬ್ಬಿ ಅಕ್ಕ ಕಾಗೆ ಅಕ್ಕನಿಗೆ ಹಲಸಿನ ಊಟ ಎಲ್ಲಾ ಕೊಟ್ಟು ಸತ್ಕರಿಸುತ್ತದೆ. ಗುಬ್ಬಿ ಅಕ್ಕ ಮಗುವಿಗೆ ಮೊಲೆಯುಣಿಸಿ ಮಲಗಿಸುತ್ತದೆ. ಕಾಗೆ ಅಕ್ಕನ ಬಳಿ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ನೀನು ಮಂಚದ ಕೆಳಗೆ ಮಲಗು ಗುಬ್ಬಿ ಅಕ್ಕನಿಗೆ ಸುಸ್ತಾಗಿ ನಿದ್ದೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಕಾಗೆ ಅಕ್ಕ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ಗುಬ್ಬಿ ಅಕ್ಕ ಮಲಗುವುದನ್ನೇ ಕಾಯುತ್ತಲಿರುತ್ತವೆ. ಅರ್ಧ ರಾತ್ರಿ ಆಗುವಾಗ ಗುಬ್ಬಿ ಅಕ್ಕನ ಮಗು ಅಳುತ್ತದೆ. ಗುಬ್ಬಿ ಅಕ್ಕನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಒಳ್ಳೆಯ ನಿದ್ದೆ ಹತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಗುಬ್ಬಿ ಅಕ್ಕನಿಗೆ ನಿದ್ದೆ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಟಕ್–ಟಕ್ ಎಂದು ಶಬ್ದ ಕೇಳುತ್ತದೆ. ಅದು ಏನು ಶಬ್ದ

ಎಂದು ಗುಬ್ಬಿ ಅಕ್ಕ ಕಾಗೆ ಅಕ್ಕನ ಬಳಿ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಕೇಳುತ್ತದೆ. ಕಾಗೆ ಅಕ್ಕ ಹೇಳುತ್ತದೆ, ಅದು ನನ್ನ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಕಡ್ಲೆ ಇತ್ತು ಅದನ್ನು ನಾನು ತಿಂದದ್ದು. ನೀನು ಸುಮ್ಮನೆ ಮಲಗಿ ಗುಬ್ಬಿ ಅಕ್ಕ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಗುಬ್ಬಿ ಅಕ್ಕನಿಗೆ ಪುನಃ ಟಕ್–ಟಕ್, ಟಕ್–ಟಕ್ ಎಂದು ಶಬ್ದ ಕೇಳುತ್ತದೆ. ಆವಾಗ ಗುಬ್ಬಿ ಅಕ್ಕ ಪುನಃ ಏನು ಶಬ್ದ ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತದೆ. ಆಗ ಕಾಗೆ ಅಕ್ಕ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಅದು ನನ್ನ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಉಳಿದ ಕಡ್ಲೆ ಇತ್ತು ಎಂದು.

ಮುಂಜಾನೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ಸೂರ್ಯ ಅಸ್ತಮಿಸುವಾಗ ಗುಬ್ಬಿ ಅಕ್ಕನ ಮಗು ಅಳುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಗುಬ್ಬಿ ಅಕ್ಕ ಎದ್ದು ಮಗುವನ್ನು ಎತ್ತುತ್ತದೆ. ಎತ್ತುವಾಗ ಮಗುವಿನ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ರಕ್ತವಿರುತ್ತದೆ. ಮಗುವಿನ ಎರಡು ಕಣ್ಣುಗಳೂ ಕಾಣೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮಗುವಿನ ಅಳುವಿಗೆ ಇಡೀ ಮನೆಯೇ ನಡುಗುತ್ತದೆ. ಗುಬ್ಬಿ ಅಕ್ಕನ ಹೃದಯ ಹೊರಗೆ ಬಂದಹಾಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ಗುಬ್ಬಿ ಅಕ್ಕನ ಅಳು ಕೇಳಲು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ ಕಾಗೆ ಅಕ್ಕ ಮತ್ತೆ ಕಾಣಲು ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಕಥೆ ಹೇಳಿದವರು: **ರಹ್ಮತ್ ಗುಡ್ಡೆಅಂಗಡಿ**

3. ಸಹೋದರ ಮತ್ತು ಸಹೋದರಿ

ಒಂದು ಊರಿನಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಿದ್ದರು ಅವರಿಗೆ ಎರಡು ಮಕ್ಕಳು ಒಂದು ಹುಡುಗ ಮತ್ತು ಒಂದು ಹುಡುಗಿ. ಆ ಹುಡುಗಿ ಪ್ರೌಢ ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಬರುತ್ತಾಳೆ. ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದ ನಂತರ ಬಹಳ ಸುಂದರವಾದ ಹುಡುಗಿ ಆಗುತ್ತಾಳೆ. ಸ್ವಂತ ಅಣ್ಣ ತಂಗಿಯ ಸೌಂಧರ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿ ಅಚ್ಚರಿಗೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ತಂಗಿಯನ್ನು ಅಣ್ಣ ಮದುವೆ ಆಗಲು ಬಯಸುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ತಂಗಿ ಸ್ವಂತ ಅಣ್ಣನನ್ನು ಮದುವೆ ಆಗಲು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ತಂಗಿ ಅಣ್ಣನನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಲು ಒಪ್ಪದಿದ್ದಕ್ಕೆ ಒಂದು ದಿನ ಅಣ್ಣ ಅವಳನ್ನು ಓಡಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಓಡಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ನದಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಇಬ್ಬರೂ ತಪ್ಪಿ ನದಿಗೆ ಬೀಳುತ್ತಾರೆ. ಬಿದ್ದು ಇಬ್ಬರೂ ಮೀನು ಆಗುತ್ತಾರೆ. ಅಣ್ಣ ಬಾಲೆಮೀನು (ಒಂದು ಜಾತಿಯ ಮೀನು) ಆಗುತ್ತಾನೆ. ತಂಗಿ ಮುಗುಡು ಮೀನು (ಒಂದು ಜಾತಿಯ ಮೀನು) ಆಗುತ್ತಾಳೆ.

ಹಾಗೆ ಒಂದು ದಿನ ಒಬ್ಬ ಅಜ್ಜ ನದಿಗೆ ಗಾಳ ಹಾಕಲು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಗಾಳದಲ್ಲಿ ಈ ಎರಡು ಮೀನುಗಳು ಸಿಗುತ್ತವೆ. ಅಜ್ಜ ಆ ಮೀನುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮನೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಹೋಗಿ ಮಗಳ ಹತ್ತಿರ ಪದಾರ್ಥ ಮಾಡಲು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಮಗಳು ಮೀನನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಲು ತಯಾರಿ ನಡೆಸುತ್ತಾಳೆ.

ಆಗ ತಂಗಿ ಆದ ಮುಗುಡು ಮೀನು ಅಜ್ಜನ ಮಗಳ ಬಳಿ ಕೋಪದಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ.

ನನ್ನನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿದ ಕತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಬೇಡ
ಅವನನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿದ ಕತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಬೇಡ
ನನ್ನನ್ನು ಹಾಕಿದ ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ಹಾಕಬೇಡ
ಅವನನ್ನು ಹಾಕಿದ ಪಾತ್ರಯಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಹಾಕಬೇಡ

ಬಳಿಕ ಅಜ್ಜ ಮತ್ತು ಅಜ್ಜನ ಮಗಳು ಮೀನನ್ನು ಚಂದ ಕತ್ತರಿಸಿ ತೊಳೆದು ಅದನ್ನು ಪದಾರ್ಥ ಮಾಡಿ ತಿನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಕಥೆ ಹೇಳಿದವರು: **ಝೊಹರ ಪಾಣೆಮಂಗಳೂರು**

4. ತಂಗಿ

ಒಂದು ಊರಿನಲ್ಲಿ ಏಳು ಅಣ್ಣಂದಿರಿಗೆ ಒಂದು ತಂಗಿ ಅವರ ಅಪ್ಪ ಮತ್ತು ಅಮ್ಮ ತೀರಿಹೋಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೇ ಏಳು ಅಣ್ಣಂದಿರಿಗೆ ತಂಗಿಯ ಬಳಿ ತುಂಬಾ ಪ್ರೀತಿ. ಒಂದು ದಿನ ಏಳು ಅಣ್ಣಂದಿರು ಮುತ್ತು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರಲು ಏಳು ಸಮುದ್ರ ದಾಟಿ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಹೋಗುವಾಗ ಬಾಳೆ ಗಿಡ ಮತ್ತು ತೆಂಗಿನ ಮರದ ಹತ್ತಿರ ಹೇಳಿ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ನಮ್ಮ ತಂಗಿಗೆ ನೀವೆ ಕಾವಲುಗಾರರು. ನಾವು ಬರುವವರೆಗೆ ನೀವಿಬ್ಬರು ನಮ್ಮ ತಂಗಿಯನ್ನು ಚಂದ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಹಾಗೆ ಹೇಳಿ ಅವರು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ.

ಒಂದು ದಿನ ಈ ಹುಡುಗಿಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಂಕಿ ಪೊಟ್ಟಣ ಮುಗಿದಿರುತ್ತದೆ. ಇವಳು ಬೆಂಕಿ ಮಾಡಲು ಬೆಂಕಿಪೊಟ್ಟಣ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರಲು ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ. ಅಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ನನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಂಕಿಪೊಟ್ಟಣ ಮುಗಿದಿದೆ. ನನಗೆ ಒಂದು ಪೊಟ್ಟಣ ಬೆಂಕಿಕಡ್ಡಿ ಕೊಡಿ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಒಳಗಿನಿಂದ ಬೆಂಕಿಪೊಟ್ಟಣ ತಂದು ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಅವಳು ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮನೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ. ಬೆಂಕಿ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇರುತ್ತಾಳೆ.

ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರು ಇಲ್ಲವೆಂದು ಗೊತ್ತಾಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮೆಲ್ಲ ಹುಡುಗಿಯ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಏಳು ಸಮುದ್ರವನ್ನು ದಾಟಿ ಹೋದವರು ಬಂದರಮ್ಮ ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆ. ಇವನನ್ನು ನೋಡಿ ತೆಂಗಿನ ಮರ ಮತ್ತು ಬಾಳೆ ಗಿಡ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಏಳು ಸಮುದ್ರ ದಾಟಿ ಹೋದವರು ಬಂದಿಲ್ಲಮ್ಮ ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆಯಬೇಡ. ಆಗ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕೋಪದಿಂದ ಅವನ ಎರಡು ದವಡೆ ಹಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಕಚ್ಚಿ ಬಾಗಿಲಿನ

ಕೆಳಗೆ ಹಾಕಿ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.

ಆದ ಮೇಲೆ ಏಳು ಸಮುದ್ರವನ್ನು ದಾಟಿ ಹೊರಗೆ ಹೋದ ಅಣ್ಣಂದಿರು ಮುತ್ತು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಬರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ತೆಂಗಿನ ಮರ ಮತ್ತು ಬಾಳೆ ಗಿಡ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಏಳು ಸಮುದ್ರ ದಾಟಿ ಹೊರಗೆ ಹೋದವರು ಬಂದರು ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆಯಮ್ಮ. ಆಗ ಆ ಹುಡುಗಿ ಬಂದು ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆಯುತ್ತಾಳೆ. ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆಯುವಾಗ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕೆಳಗೆ ಹಾಕಿದ ದವಡೆ ಹಲ್ಲು ಅವಳ ಕಾಲಿಗೆ ಚುಚ್ಚುತ್ತದೆ. ಆಗ ಏಳೂ ಅಣ್ಣಂದಿರು ಅವಳನ್ನು ರಾಜನ ಬಳಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ರಾಜ ಅವಳಿಗೆ ಚುಚ್ಚಿದ ದವಡೆ ಹಲ್ಲನ್ನು ತೆಗೆದು ಅವಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗುತ್ತಾನೆ.

ಕಥೆ ಹೇಳಿದವರು: **ಮರಿಯಮ್ಮ ಮೊಡಂತ್ಯಾರ್**

5. ಗುಬ್ಬಿ ಮತ್ತು ಕಾಗೆ

ಒಂದು ಊರಿನಲ್ಲಿ ಕಾಗೆ ಮತ್ತು ಗುಬ್ಬಚ್ಚಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಕಾಗೆಗೆ ಒಂದು ದಿನ ತುಂಬಾ ಹಸಿವಾಗುತ್ತದೆ. ತಿನ್ನಲು ಏನೂ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆಗ ಅದಕ್ಕೆ ಗುಬ್ಬಚ್ಚಿಯ ನೆನಪಾಗುತ್ತದೆ. ಕಾಗೆ ಮೆಲ್ಲನೆ ಗುಬ್ಬಚ್ಚಿಯ ಮನೆಗೆ ಅದರ ಮಗುವನ್ನು ತಿನ್ನಲು ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಹೋಗಿ ಹೇಳುತ್ತದೆ 'ಗುಬ್ಬಿ ಅಮ್ಮ, ಗುಬ್ಬಿ ಅಮ್ಮ, ಒಮ್ಮೆ ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆ'. ಆಗ ಗುಬ್ಬಚ್ಚಿ ಯಾರು ಅಂತ ಕೇಳುತ್ತದೆ. ನಾನು ಕಾಗೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಗುಬ್ಬಚ್ಚಿ ಹೇಳುತ್ತದೆ 'ನಿಲ್ಲು ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ'. ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಕಾಗೆ ಕರೆಯುತ್ತದೆ. 'ಗುಬ್ಬಿ ಅಮ್ಮ ಗುಬ್ಬಿ ಅಮ್ಮ ಒಮ್ಮೆ ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆ'. ಗುಬ್ಬಿ ಅಮ್ಮ ಹೇಳುತ್ತದೆ 'ನಿಲ್ಲು ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಊಟ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ'. ಕಾಗೆ ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಬಾಗಿಲು ತಟ್ಟಿ ಬಡಿದು ಹೇಳುತ್ತದೆ, 'ಗುಬ್ಬಿ ಅಮ್ಮ ಗುಬ್ಬಿ ಅಮ್ಮ ಒಮ್ಮೆ ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆ'. ಗುಬ್ಬಿ ಅಮ್ಮ ಹೇಳುತ್ತದೆ 'ನಿಲ್ಲು ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಮಲಗಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ'. ಆಗ ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆಯದಿದ್ದದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ಕಾಗೆ ಗುಬ್ಬಚ್ಚಿಗೆ ಆಸೆ ಮೂಡಿಸುತ್ತದೆ. ನಾನು ನಿನಗೆ ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಿನ್ನಲು ಕಡ್ಲೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದೇನೆ ಒಮ್ಮೆ ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆ ಅಂತ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಆದರೂ ಕೂಡ ಗುಬ್ಬಚ್ಚಿ ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆಯದ್ದನ್ನು ಕಂಡು ಕಾಗೆ ನಿರಾಸೆಯಿಂದ ಹೋಗುತ್ತದೆ.

ಕಥೆ ಹೇಳಿದವರು: **ರಹ್ಮತ್ ಗುಡ್ಡೆಅಂಗಡಿ.**

6. ಬುದ್ಧಿವಂತ

ಅರಬಿಸ್ಥಾನ ಎಂಬ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಅಬ್ಬಾಸ್ ಎಂಬ ಒಬ್ಬ ಅರಬಿ ಇದ್ದ. ಅವನು ಒಂದು ಒಂಟೆಯನ್ನು ಸಾಕಿದ್ದ. ಒಂದು ದಿನ ಅವನು ದೂರದ ಪೇಟೆಗೆ ವಹಿವಾಟು ಮಾಡಲು ಹೋಗಲು ತಯಾರಿ ನಡೆಸುತ್ತಾನೆ. ಅಬ್ಬಾಸ್ ಒಂಟೆಯ ಮೇಲೆ ಗೇರು ಬೀಜದ ಎಣ್ಣೆ ಮತ್ತು ಅವನಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಸಾಮಾಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟು ಒಂಟೆಯ ಮೇಲೆ ಹತ್ತಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.

ಹೋಗಿ ಒಂದು ಹೊಯಿಗೆಯ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ತಲುಪುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲಿ ಬಿಸಿಲು ತಾಗಿ ಅಬ್ಬಾಸ್‌ಗೆ ಅಯಾಸ ಆದ ಹಾಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ಅವನಿಗೆ ಅರ್ಧ ದಾರಿ ಮುಟ್ಟಿದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಮರ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಆ ಮರದ ನೆರಳಿಗೆ ಒಂಟೆಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಮಲಗುತ್ತಾನೆ. ಅವನಿಗೆ ಎಚ್ಚರವಾಗಿ ನೋಡುವಾಗ ಅವನ ಒಂಟೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಅವನಿಗೆ ಕಂಗಾಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅವನ ಒಂಟೆ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಸುತ್ತ ಮುತ್ತಲೂ ನೋಡುತ್ತಾರೆ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಒಂಟೆ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ.

ವಹಿವಾಟು ಮಾಡಲು ಇದ್ದ ಗೇರುಬೀಜ ಅಲ್ಲದೆ ಅವನ ಊಟ, ಕುಡಿಯಲು ನೀರು ಎಲ್ಲವೂ ಅದರಲ್ಲಿತ್ತು ಅಬ್ಬಾಸ್ ಬೇಸರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಏನು ಮಾಡುವುದು ಎಂದು ಗೊತ್ತಾಗದೆ ಅವನು ಕಾಣೆಯಾದ ಒಂಟೆಯನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.

ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವಾಗ ಅಬ್ಬಾಸ್‌ಗೆ ಒಬ್ಬ ಸಿಗುತ್ತಾನೆ. ಅಬ್ಬಾಸ್ ಅವನಿಗೆ 'ಅಸ್ಸಲಾಂ ಅಲೈಕುಂ' ಅಣ್ಣ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಆ ವ್ಯಕ್ತಿ 'ವ ಅಲೈಕುಂ ಸಲಾಂ' ಎಂದು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸುತ್ತಾನೆ. ನನ್ನ ಹೆಸರು ಅಬ್ಬಾಸ್ ನಿಮ್ಮ ಹೆಸರು ಏನು ಅಣ್ಣಾ ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಾನೆ. ಆವಾಗ ಅವರು ನನ್ನ ಹೆಸರು ಉಮರ್ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಆಗ ಅವರ ಹತ್ತಿರ ಅಬ್ಬಾಸ್ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ನಾನು ಒಂದು ವಹಿವಾಟಿಗೆ ಬಂದದ್ದು. ಪೇಟೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುವಾಗ ಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಆಯಾಸ ಆಯಿತು. ಹಾಗೆ ನಾನು ನನ್ನ ಒಂಟೆಯಿಂದ ಇಳಿದು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಮರದ ಕೆಳಗೆ ಮಲಗಿದ್ದೆ. ಅಲ್ಲಿಯೇ ನನಗೆ ನಿದ್ದೆ ಹತ್ತುತ್ತದೆ. ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಾಗುವಾಗ ನನ್ನ ಒಂಟೆ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ನೀವು ಏನಾದರು ನನ್ನ ಒಂಟೆಯನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೀರಾ? ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಾನೆ.

ಆಗ ಉಮ್ಮರ್ ಎಂಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಕೇಳುತ್ತಾರೆ ನಿಮ್ಮ ಒಂಟೆಯ ಮೇಲೆ ಸರಕು ಏನಾದರೂ ಇತ್ತಾ? ಆಗ ಅಬ್ಬಾಸ್ 'ಇತ್ತು ಇತ್ತು' ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.

ಉಮರ್ ಕೇಳುತ್ತಾರೆ, ಅದರ ಒಂದು ಕಾಲು ಕುಂಟಿತ್ತಾ? ಅಬ್ಬಾಸ್ 'ಇತ್ತು ಇತ್ತು' ಎಂದ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಪುನಃ ಉಮರ್ ಕೇಳುತ್ತಾರೆ 'ಅದರ ಎಡ ಭಾಗದ ಕಣ್ಣು ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲವಲ್ಲ'. ಅಬ್ಬಾಸ್ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ 'ಹೌದು ಹೌದು' ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ನಿಜ ಹೇಳಿದಿರಿ ನೀವು. ನೀವು ನೋಡಿದ್ದೀರಾ ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ. ಪುನಃ ಉಮ್ಮರ್ ಕೇಳುತ್ತಾರೆ ಅದರ ಎರಡು ಹಲ್ಲುಗಳಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ? ಆಗ ಅಬ್ಬಾಸ್ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ 'ಹೌದು ಮಾರಾಯರೇ, ನೀವು ಹೇಳುವುದೆಲ್ಲಾ ನಿಜ. ಎಲ್ಲಿ ಇದೆ, ಅಂತ ಬೇಗ ಹೇಳಿ. ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಉಮ್ಮರ್ ಪುನಃ ಕೇಳುತ್ತಾನೆ 'ಅದರ ಮೇಲೆ ಗೇರು ಬೀಜ ಮತ್ತು ಎಣ್ಣೆ ಇತ್ತಾ? ಮತ್ತೆ ನಿನ್ನೆ ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಒಂಟೆಗೆ ಹುರುಳಿ ಬೇಯಿಸಿ ತಿನ್ನಿಸಿದ್ದೀರಾ ಏನು? ಆಗ ಅಬ್ಬಾಸ್‌ನಿಗೆ ತಾಳ್ಮೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಅಬ್ಬಾಸ್ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ 'ಹೌದು ಮಾರ್ರಾಯರೇ' ನೀವು ಹೇಳುವುದು ನೂರಕ್ಕೆ ನೂರು ಸತ್ಯ. ನೀವು ಒಮ್ಮೆ ನನಗೆ ನನ್ನ ಒಂಟೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಆವಾಗ ಉಮ್ಮರ್ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ನಿಮ್ಮ ಒಂಟೆಯನ್ನು ನಾನು ನೋಡಿಲ್ಲ ಮಾರ್ರಾಯರೇ ಆಗ ಅಬ್ಬಾಸ್‌ನಿಗೆ ಎಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಕೋಪ ಬರುತ್ತದೆ. ಅಬ್ಬಾಸ್ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ನೀವು ಸುಳ್ಳು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೀರಾ, ನಿಮ್ಮನ್ನು ನಾನು ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ನನ್ನ ಒಂಟೆಯನ್ನು ಮರ್ಯಾದೆಯಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿ ಹಾಗೆ ಇಬ್ಬರಿಗೆ ಚರ್ಚೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ಜನರೆಲ್ಲ ಬಂದು ಸೇರುತ್ತಾರೆ. ವಿಷಯ ಗೊತ್ತಾಗಿ ಜನರು ಅಬ್ಬಾಸ್‌ನ ಜೊತೆ ಸೇರುತ್ತಾರೆ.

ವಿಷಯ ರಾಜನ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ಮುಟ್ಟುತ್ತದೆ. ರಾಜ ಉಮ್ಮರ್‌ನ ಬಳಿ ನೀವು ಇವರ ಒಂಟೆಯನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೀರ 'ನೀವು ಇವರ ಒಂಟೆಯ ರೂಪವನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೋಡಿದ ಹಾಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೀರ' ಅಂತೆ ಹೌದ? ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಉಮ್ಮರ್ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, 'ರಾಜ ನಾನು ಇವರ ಒಂಟೇ ಹೋದ ಕಾಲಿನ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನು ನೋಡಿದೆ. ಆದರೆ ಮೂರು ಕಾಲುಗಳ ಹೆಜ್ಜೆ ಕಾಣಿಸಿತು. ಒಂದು ಕಾಲು ಎಳೆದುಕೊಂಡ ಹಾಗೆ ಕಾಣಿಸಿತು. ಅದಕ್ಕೆ ನಾನು ಒಂದು ಕಾಲು ಕುಂಟಲ್ಲವೇ ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ. ಮತ್ತೆ ಒಂಟೆ ಹೋದ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಬಲ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಸೊಪ್ಪು ತಿಂದದ್ದು ಕಾಣಿಸಿತು. ಎಡ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಒಂದೇ ಕಣ್ಣು ಇರಬಹುದು ಎಂದು ವಿಚಾರಿಸಿ ಕೇಳಿದೆ ನಾನು, ಆಗ ರಾಜ ಕೇಳುತ್ತಾನೆ ಸರಿ. ಆದರೆ ಅದರ ಎರಡು ಹಲ್ಲುಗಳು ಇಲ್ಲ ಎಂದು ನಿಮಗೆ ಹೇಗೆ ಗೊತ್ತಾಯಿತು? ಆಗ ಉಮ್ಮರ್ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅದು ಕಚ್ಚಿದ ಎಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ಹಲ್ಲಿನಷ್ಟು ಅಗಲದಲ್ಲಿ ಎಲೆ ತುಂಡಾಗದೆ ಇದ್ದದ್ದನ್ನು ನೋಡಿದೆ. ಹಾಗೆ ನಾನು ಹೇಳಿದೆ ರಾಜ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಮತ್ತೆ ಒಂಟೆ

ಹೋಗುತ್ತಾ ಇದ್ದ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಗೇರುಬೀಜ ಚೆಲ್ಲಿತ್ತು, ಅದರಲ್ಲಿ ಎಣ್ಣೆ ಕೂಡ ಇತ್ತು. ಇರುವೆ ಅದರ ತುಂಬಾ ಇತ್ತು. ಅದು ಹುರುಳಿ ತಿಂದಿತ್ತು ಎಂದು ನಿಮಗೆ ಹೇಗೆ ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಆಗ ಉಮ್ಮರ್ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಆ ಒಂಟೆಯ ಮಲವಿಸರ್ಜನೆಯಲ್ಲಿ ಕರಗದ ಕೆಲವು ಹುರುಳಿಗಳಿದ್ದವು. ನಿಜವಾಗಿಯು ನಾನು ಒಂಟೆಯನ್ನು ನೋಡಿಲ್ಲ ಎಂದು ರಾಜನ ಬಳಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.

ಉಮ್ಮರ್‌ನ ಮಾತು ಕೇಳಿ ಅವರ ಬುದ್ದಿವಂತಿಕೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ರಾಜನಿಗೆ, ಜನರಿಗೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಂತೋಷವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಬ್ಬಾಸ್‌ಗೂ ಉಮ್ಮರ್‌ನ ತಪ್ಪು ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಅರಿವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಬ್ಬಾಸ್ ಉಮ್ಮರ್‌ನನ್ನು ತಬ್ಬಿಕೊಂಡು ಕ್ಷಮೆ ಕೇಳುತ್ತಾನೆ. ಮತ್ತೆ ಅವರು ಇಬ್ಬರೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಒಂಟೆಯನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಒಂಟೆ ಒಂದು ಕಡೆ ಮೇಯುತ್ತಾ ಇತ್ತು.

ಕಥೆ ಹೇಳಿದವರು: **ಎಂ.ಎಂ. ಅಬ್ದುಲ್ ಸಲೀಂ, ಪಾಲಿಬೆಟ್ಟ**

7. ಚಾಲಾಕಿ ಮಗ

ಒಂದು ಊರಿನಲ್ಲಿ ಅಮ್ಮ ಮತ್ತು ಮಗ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಅಮ್ಮನೇ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ ಮನೆಯನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ದಿನ ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಮ್ಮನಿಗೆ ವಯಸ್ಸಾಗುತ್ತದೆ. ಅಮ್ಮನಿಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ ಹಾಗೆ ಅಮ್ಮ ಒಂದು ದಿನ ಮಗನನ್ನು ಕರೆದು ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ ನನಗೆ ಉಷಾರಿಲ್ಲ ಮಗನೇ. ಇನ್ನು ನೀನೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಹೋಗಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆ ಮಗ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಒಂದು ಊರಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಜ್ಜಿ ದೋಸೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇರುತ್ತಾಳೆ. ಇವನನ್ನು ನೋಡಿ ಅಜ್ಜಿಗೆ ಬಹಳ ಸಂತೋಷವಾಗುತ್ತದೆ. ಅವನಿಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ದೋಸೆ ತಿನ್ನಲು ಕೊಡುತ್ತಾಳೆ ಹಾಗೆ ಅಜ್ಜಿ ಕುಡುಪು (ಒಂದು ರೀತಿಯ ಪಾತ್ರೆ) ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರಲು ಹೊರಗೆ ಹೋದಾಗ ಇವನು ಎರಡು ದೋಸೆ ತೆಗೆದು ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಾ ತಿನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಅಜ್ಜಿ ಒಳಗೆ ಬಂದು ಅವನಿಗೆ ಚಟ್ನಿ ಹಾಕಿ ಅವನನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಆದ ಮೇಲೆ ಅಜ್ಜಿ ನಿನ್ನ ಹೆಸರು ಏನು ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಾಳೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಅವನು 'ಸುಳ್ಳು' ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವಾಗ ಮೆಲ್ಲ ಅಜ್ಜಿ ಮಾಡಿದ ಎಲ್ಲಾ ದೋಸೆಗಳನ್ನು ಕದ್ದುಕೊಂಡು ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಹಾಗೆ ಓಡಿ ಹೋಗಿ ಒಂದು ಊರಿಗೆ ತಲುಪುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲಿ ಅಗಸ ಬಟ್ಟೆ ತೊಳೆಯುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ 'ಸುಳ್ಳು' ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲಾ ಗಲಾಟೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ನಿನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ತೀರಿಹೋಗಿದ್ದಾಳೆ ಎಂದು ಅಗಸನ ಬಳಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಮಡ್ಯಲ ನಿನ್ನ ಹೆಸರು ಏನು ಅಂತ ಕೇಳುತ್ತಾನೆ ಅದಕ್ಕೆ ಸುಳ್ಳು 'ಬಿರುಗಾಳಿ' ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಅಗಸ ಅವನಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಹೇಳಿ ಹೆದರಿಕೊಂಡು ಮನೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲಿ ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳು ಆಟವಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವನಿಗೆ ತುಂಬಾ ಕೋಪ ಬರುತ್ತದೆ. ಬಿರುಗಾಳಿಗೆ ಎರಡು ಹೊಡಿಯಬೇಕು ಎಂದು ಬರುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲಿ ಮುಟ್ಟುವಾಗ ಬಟ್ಟೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಅವನು ಕೂಡ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಅವನಿಗೆ ಬೇಸರವಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆ ಬಿರುಗಾಳಿ ಓಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಒಂದು ಊರಿಗೆ ತಲುಪುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಕುದುರೆಗೆ ನೀರಿಲ್ಲದೆ ಬೇಸರದಿಂದ ಕೂತಿರುತ್ತಾನೆ. ಕುದುರೆ ಅವನ ಹತ್ತಿರವೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಬಿರುಗಾಳಿ ಅವನಲ್ಲಿ ಏನಾಯಿತು ಅಣ್ಣಾ ನೀವು ಯಾಕೆ ಕೂತಿದ್ದೀರಾ ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಾನೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಅವನು ನನಗೆ ಮತ್ತು ನನ್ನ ಕುದುರೆಗೆ ಕುಡಿಯಲು ನೀರಿಲ್ಲ ಎಂದು ಬೇಸರದಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಬಿರುಗಾಳಿ ಇಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿ ನೀರು ಇದೆ. ಒಂದು ಅರಣ್ಯವನ್ನು ದಾಟಿ ಹೋದರೆ ನೀರು ಸಿಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಕುದುರೆ ಮೇಯಿಸುವವನು ನಿನ್ನ ಹೆಸರು ಏನು ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಾನೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಬಿರುಗಾಳಿ ನನ್ನ ಹೆಸರು 'ಹಳೆಯ ಸಾಲ' ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಹಾಗೆ ಅವನು ಕುದುರೆಯನ್ನು ಒಂದು ಮರಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿ ಹಳೆಯ ಸಾಲವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಒಂದು ಬಾಲ್ದಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ಹೋಗುವುದನ್ನು ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದ ಹಳೆಯ ಸಾಲ ಅವನ ಕುದುರೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಕುದುರೆ ಮೇಯಿಸುವವನಿಗೆ ನೀರು ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ. ಬೇಸರದಿಂದ ಹಿಂದೆ ಬರುತ್ತಾನೆ. ನೋಡುವಾಗ ಅವನ ಕುದುರೆ ಕೂಡ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಹಳೆಯ ಸಾಲ ಕೂಡ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಅವನು ಅಳುತ್ತಾ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಹಳೆಯ ಸಾಲ ಕುದುರೆಯಲ್ಲಿ ಕೂತುಕೊಂಡು ಬೇರೆ ಊರಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲಿ ಅಮ್ಮ ಮಗಳು ನಡೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಮಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಮದುವೆಯಾಗಲು ಬಯಸುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ಅವರ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ನಿಮಗೆ ನಡೆಯಲು ಆಯಾಸವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲವಾ. ನನ್ನ ಕುದುರೆಯ ಮೇಲೆ ನಿಮ್ಮ ಮಗಳು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲಿ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ನೀವು ಮೆಲ್ಲನೆ ಬನ್ನಿ ನಾನು ಮೆಲ್ಲ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಓಡಿಸುತ್ತೇನೆ. ಮಾತನಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಹಾಗೆ ಮಗಳ ಅಮ್ಮ ನಿನ್ನ ಹೆಸರು ಏನು ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಹಳೆಯ ಸಾಲ ನನ್ನ ಹೆಸರು 'ಅಳಿಯ' ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಹಾಗೇ ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲ ಓಡಿ ಕುದುರೆ ಜೋರಾಗಿ

ಓಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಅವರು ಅದರ ಹಿಂದೆ ಬೊಬ್ಬೆ ಹಾಕುತ್ತಾ ಓಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಆದರೂ ಮಗಳು ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ಅಳಿಯ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಅಮ್ಮನನ್ನು ನೋಡಿ ಅಮ್ಮ ನಿಮಗೆ ತಿನ್ನಲು ದೋಸೆ ತಂದಿದ್ದೇನೆ. ಹಾಕಲು ಬಟ್ಟೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ಆಚೆ ಈಚೆ ಹೋಗಲು ಕುದುರೆಯನ್ನು ತಂದಿದ್ದೇನೆ, ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಿಮಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಲು ಸೊಸೆಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ಮಗನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಹೀಗೆ ಈ ನಾಲ್ವರು ಅಜ್ಜಿ, ಅಗಸ, ಕುದುರೆ ಮೇಯಿಸುವವನು, ಅತ್ತೆ ಸೀದಾ ಒಂದು ಪಂಚಾಯತ್ ಕಟ್ಟೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಅಜ್ಜಿ ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ ನನ್ನ ದೋಸೆಯನ್ನು 'ಸುಳ್ಳು' ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದಾನೆ. ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಪಂಚಾಯತಿಗೆದಾರನಿಗೆ ಕೋಪಬರುತ್ತದೆ. ಅಜ್ಜಿ ಎಲ್ಲಾ ಸುಳ್ಳು ಹೇಳುವುದು ಅಂತ ಅನಿಸಿಕೊಂಡು ಅವಳನ್ನು ಹೊರಗೆ ಹಾಕುತ್ತಾನೆ. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ಅಗಸ ಬಂದು ನನ್ನ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ 'ಬಿರುಗಾಳಿ' ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋದನು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಪಂಚಾಯತ್ ಮಾಡುವವನು ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಗಾಳಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತದೆ. ನಿನಗೇನು ತಲೆ ಸರಿಯಿಲ್ಲವಾ, ನೀನು ಏನು ಮಾತನಾಡುವುದು ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅವನಿಗೆ ಹೊಡೆದು ಹೊರಗೆ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಾನೆ. ಮೂರನೆಯಾಗಿ ಕುದುರೆ ಮೇಯಿಸುವವನು ಬರುತ್ತಾನೆ. ನನ್ನ ಕುದುರೆಯನ್ನು 'ಹಳೆಯ ಸಾಲ' ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಪಂಚಾಯತಿಗೆದಾರ ನೀನು ಮತ್ತೆ ಮೊದಲು ಸಾಲ ಮಾಡಲು ಯಾಕೆ ಹೋದದ್ದು? ಈಗ ಅವನು ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅವನನ್ನು ಹೊರಗೆ ಹಾಕುತ್ತಾನೆ. ನಾಲ್ಕನೆಯದಾಗಿ ಅತ್ತೆ ಬಂದು ನನ್ನ ಮಗಳನ್ನು 'ಅಳಿಯ' ಕೊಂಡುಹೋಗಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಅವನು ಮತ್ತೆ ಅಳಿಯ ಅಲ್ಲದೆ ಮಾವ ಕೊಂಡುಹೋಗುತ್ತಾರ? ನಿನಗೆ ತಲೆ ಸರಿ ಇಲ್ಲವಾ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅವಳನ್ನು ಹೊಡೆದು ಹೊರಗೆ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಕಥೆ ಹೇಳಿದವರು: **ಅತಿಜಮ್ಮ ಬೋಗೊದಿ.**

8. ತಾಯಿಯ ಮಾತು

ಒಂದು ಊರಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಕೆರೆ ಇತ್ತು. ಆ ಕೆರೆಯಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ತರಹದ ಮೀನುಗಳು ಸಂಸಾರವಿತ್ತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಾಧು ಮೀನು ಇತ್ತು. ಅದಕ್ಕೆ ಎರಡು ಮಕ್ಕಳಿದ್ದವು. ಅದರಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಮಗ ಪಾಪ. ಅಮ್ಮ ಹೇಳಿದ

ಮಾತನ್ನು ಮೀರದೆ ತನ್ನ ತಾಯಿ ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಕೇಳುತ್ತಲಿತ್ತು. ಸಣ್ಣ ಮಗ ತುಂಬಾ ಜೋರು ತಾಯಿಯ ಯಾವುದೇ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿಸದೆ ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು.

ಹೀಗೆ ದಿನ ಕಳೆದುಹೋದ ಹಾಗೆ ಕೆರೆಯ ನೀರು ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಾ ಬರುತ್ತದೆ. ಆಗ ಅಮ್ಮ ಮೀನು ಎರಡು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕರೆದು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಮಕ್ಕಳೇ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ದಿನ ಬಿಟ್ಟರೆ ಕೆರೆ ಬತ್ತಿ ಹೋಗಬಹುದು. ಅದಕ್ಕೆ ನಾವು ಈಗಲೇ ಹತ್ತಿರದ ಕೆರೆಗೆ ಹೋಗುವ. ಆಗ ದೊಡ್ಡ ಮೀನು ಅಮ್ಮನ ಮಾತಿಗೆ ಆಯಿತು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಸಣ್ಣ ಮೀನು ಅಮ್ಮನ ಮಾತು ಕೇಳಿಸದೆ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ನೀರು ಈಗಲೇ ಮುಗಿದಿಲ್ಲವಲ್ಲ. ಮುಗಿಯುವಾಗ ಹೋಗುವ. ಈಗ ನಾನು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಬೇಕಾದರೆ ನೀವೇ ಹೋಗಿ ಅಂತ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಅಮ್ಮ ಎಷ್ಟು ಹೇಳಿದರೂ ಅದು ಕೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ತಾಯಿ ಮತ್ತು ಹಿರಿಯ ಮಗ ಹತ್ತಿರದ ಕೆರೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ದಿನ ಕಳೆದ ಹಾಗೆ ಕೆರೆಯ ನೀರು ಖಾಲಿಯಾಗುತ್ತಾ ಬರುತ್ತದೆ. ಆಗ ಕಿರಿಯ ಮೀನಿಗೆ ಏನು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಗೊತ್ತಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆಗ ಅದಕ್ಕೆ ಅಂದು ಅಮ್ಮ ಹೇಳಿದ ಮಾತು ನೆನಪಾಗುತ್ತದೆ. ಅಮ್ಮನ ಮಾತು ಕೇಳಿದರೆ ಹೀಗೆ ಆಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲಿ ಎಂದು ದುಃಖಿಸುತ್ತದೆ.

ಕಥೆ ಹೇಳಿದವರು: **ಸಾರಮ್ಮ ಅಲ್ಲಿಪಾದೆ**

9. ಯುವಕ ಮತ್ತು ಇಲಿ

ಒಂದು ಊರಿನಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ತಂದೆ ಇದ್ದರು. ತಂದೆಗೆ ಒಬ್ಬನೇ ಮಗ ಇದ್ದ. ಅವನ ಬುದ್ದಿ ಒಳ್ಳೆಯದಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಡೀ ಊರಿಗೇ ಅವನು ಜೋರಾಗಿದ್ದನು. ಅವನಿಗೆ ಮದುವೆಯಾಗುವ ವಯಸ್ಸಾಗುತ್ತದೆ. ಅವನು ತನ್ನ ತಂದೆಯ ಬಳಿ ಬಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ ಅಪ್ಪ ನನಗೆ ಮದುವೆಯಾಗಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪ ಮಗನ ಬಳಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ ನಿನ್ನ ಬುದ್ದಿ ನೋಡಿ ನಿನಗೆ ಯಾರು ಹುಡುಗಿ ಕೊಡಲಾರರು ಮಗನೇ. ಆದರೂ ಅವನು ಹಠ ಹಿಡಿಯುತ್ತಾನೆ. ಅಪ್ಪ ಮಗನಿಗೆ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಹುಡುಕಿ ಒಂದು ಇಲಿಯನ್ನು ತೆಗದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಾನೆ. ಬಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ, ಮಗ ನಿನಗೆ ಯಾರೂ ಹುಡುಗಿ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ನೀನು ಈ ಇಲಿಯನ್ನೇ ಮದುವೆಯಾಗಬೇಕು. ಹಾಗೆ ಅವನು ಇಲಿಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗುತ್ತಾನೆ.

ಮದುವೆಯಾಗಿ ಎರಡು ಮೂರು ದಿನ ಕಳೆಯುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆ ದಿನ ಕಳೆದ ಹಾಗೆ ಒಂದು ದಿನ ಅವನು ಹೀಗೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದಾಗ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.

ನನಗೆ ಮದುವೆಯಾಗಲು ಒಂದು ಹುಡುಗಿ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದಾಳೆ ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಸಾಲದು. ನನಗೆ ಒಂದು ಊಟ ಮಾಡಿ ಕೊಡುವವರು ಯಾರು ಇಲ್ಲ. ಆಗ ಇಲಿ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ನನಗೆ ಒಂದು ಕೊಡ ನೀರು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದರೆ ನಾನು ಊಟ ಮಾಡಿ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲವೇ? ಪುನಃ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ ನನಗೆ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಲು ನೀರು ಬಿಸಿ ಮಾಡಿ ಕೊಡುವವರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ಆಗ ಇಲಿ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಮಂಡೆ (ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವಾಗ ನೀರು ಹಾಕುವ ಒಂದು ಪಾತ್ರೆ)ಗೆ ನೀರು ಹಾಕಿ ಕೊಟ್ಟರೆ ನಾನು ಬಿಸಿ ಮಾಡಿ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲವೇ. ಪನಃ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಮಲಗುವವರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲವಲ್ಲ. ಆಗ ಇಲಿ ಹೇಳುತ್ತದೆ ಬಲ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಸರಿದು ಮಲಗಿದರೆ ಶರೀರದ ಬದಿಯಲ್ಲಿ ಮಲಗುದಿಲ್ಲವೇ? ಇದರ ಮಾತು ಕೇಳಿ ಅವನು ಬೇಸರದಿಂದ ಮನೆಯ ಹೊರಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಹೋಗಿ ಹೋಗಿ ಆಯಾಸವಾದಾಗ ಒಂದು ಕಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಆಗಲೆ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸನ್ಯಾಸಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಇವನನ್ನು ನೋಡಿ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ಕೇಳುತ್ತಾನೆ. ನೀನು ಯಾಕೆ ಬೇಸರದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನೇ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದೀಯಾ? ಆಗ ಅವನು ತನ್ನ ಎಲ್ಲಾ ಸಂಕಟವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ನನಗೆ ಒಂದು ಇಲಿಯನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೇಳಿ ಸನ್ಯಾಸಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ ನೀನು ಏನು ಬೇಸರಿಸಬೇಡ. ನಾನು ನಿನಗೆ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಡಬ್ಬ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಸನ್ಯಾಸಿಯ ಚೀಲದಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಒಂದು ಡಬ್ಬವನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ತೆಗೆದು ಈ ಡಬ್ಬದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಕುಪ್ಪಿ (ಬಾಟಲಿ) ಇದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕುಪ್ಪಿಯಲ್ಲಿ ನೀರು ಇನ್ನೊಂದು ಕುಪ್ಪಿಯಲ್ಲಿ ಹುಡಿ ಇದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ನೀರನ್ನು ಇಲಿಯ ಮುಖಕ್ಕೆ ರಟ್ಟಿಸುತ್ತಾ. ಕುಪ್ಪಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಹುಡಿಯನ್ನು ಬಲ ಭಾಗದ ಕಿವಿಯ ಹಿಂದೆ ಒರಸು ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕೊಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.

ಹಾಗೆ ಇವನು ಸನ್ಯಾಸಿ ಕೊಟ್ಟ ಡಬ್ಬವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮನೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ರಾತ್ರಿ ಆಗುತ್ತದೆ. ಇವನು ಮಲಗಲು ತಯಾರಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಹೆಂಡತಿ ಆದ ಇಲಿ ಕೂಡ ಮಲಗುತ್ತದೆ. ಇಲಿ ಮಲಗುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಇವನು ಸನ್ಯಾಸಿ ಕೊಟ್ಟ ಡಬ್ಬಿಯಿಂದ ಒಂದು ಕುಪ್ಪಿಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ನೀರನ್ನು ಅದರ ಮುಖಕ್ಕೆ ರಟ್ಟಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಇಲಿಗೆ ಎಚ್ಚರವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದು ಎದ್ದು ಗಂಡನನ್ನು ನೋಡಿ ಯಾಕೆ ನೀವು ನನಗೆ ನೀರು ರಟ್ಟಿಸಿದ್ದು ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತದೆ. ಇವನು ಅದಕ್ಕೆ ಏನು ಹೇಳದೆ ಇನ್ನೊಂದು ಕುಪ್ಪಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಹುಡಿ ತೆಗೆದು ಇಲಿಯ ಬಲ ಕಿವಿಯ ಹಿಂದೆ ಒರಸುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಇಲಿ ಒಂದು ಸುಂದರಿಯಾದ

ಕನ್ಯೆ ಆಗಿ ಪಕ್ಕನೆ ಎದ್ದು ನಿಲ್ಲುತ್ತಾಳೆ. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಇವನಿಗೆ ತುಂಬಾ ಸಂತೋಷವಾಗುತ್ತದೆ. ಇವರು ಇಬ್ಬರು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಜೀವಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಕಥೆ ಹೇಳಿದವರು: **ಆತಿಕ ಬೋಗೊಡು**

10. ಮಲತಾಯಿಯ ಅಸೂಯೆ

ಒಂದು ಊರಿನಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ರಾಜನಿದ್ದ. ಅವನಿಗೆ ಸಡಗರದಿಂದ ಮದುವೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಮದುವೆ ಆಗಿ ಎರಡು ಮೂರು ವರ್ಷ ಬಿಟ್ಟು ಅವನಿಗೆ ಸುಂದರವಾದ ಒಂದು ಹೆಣ್ಣು ಮಗು ಆಗುತ್ತದೆ. ಹೆರಿಗೆಯ ಬಳಿಕ ರಾಜನ ಹೆಂಡತಿ ತೀರಿಹೋಗುತ್ತಾಳೆ. ಈ ಮಗುವನ್ನು ನೋಡಲಿಕ್ಕಾಗಿ ರಾಜ ಇನ್ನೊಂದು ಮದುವೆಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಎರಡನೆಯ ಹೆಂಡತಿ ಜೋರು. ಎರಡನೆಯ ಹೆಂಡತಿಗೂ ಗರ್ಭ ನಿಂತಿತು. ಅವಳಿಗೂ ಹೆಣ್ಣುಮಗು ಆಗುತ್ತದೆ. ಅವಳ ಮಗು ಅಂದವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಕಪ್ಪಾಗಿರುತ್ತದೆ. ವರ್ಷ ಕಳೆದ ಹಾಗೆ ಇಬ್ಬರು ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಮೊದಲ ಹೆಂಡತಿಯ ಮಗಳು ಅಂದದ ಕನ್ಯೆಯಾಗುತ್ತಾಳೆ. ಅವಳನ್ನು ನೋಡಿ ಈ ಮಲತಾಯಿಗೆ ಅಸೂಯೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ಮಲತಾಯಿ ಅವಳಿಗೆ ಕಷ್ಟ ಕೊಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತಾಳೆ. ರಾಜನಿಗೆ ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೋಡಿ ಬೇಸರವಾಗುತ್ತದೆ.

ಹಾಗೇ ರಾಜ ಬೇಸರದಿಂದ ಒಂದು ದಿನ ವಿಹಾರಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಹೋಗುವಾಗ ಅವನಿಗೆ ಅಸ್ವಸ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ರಾಜ ಮೂರ್ಛೆ ತಪ್ಪಿ ಬೀಳುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಒಂದು ಚೆಲುವಾದ ರಾಜಕುಮಾರ ಬಂದು ರಾಜನಿಗೆ ನೀರು ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ರಾಜನನ್ನು ಅವನ ಮನೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಸತ್ಕರಿಸುತ್ತಾನೆ. ರಾಜನಿಗೆ ರಾಜಕುಮಾರನನ್ನು ನೋಡಿ ಸಂತೋಷವಾಗುತ್ತದೆ. ರಾಜನು ಹೋಗುವಾಗ ರಾಜಕುಮಾರನನ್ನು ಮನೆಗೆ ಒಮ್ಮೆ ಆಮಂತ್ರಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಹಾಗೆ ಕೆಲವು ದಿನ ಕಳೆದ ಮೇಲೆ ರಾಜಕುಮಾರ ರಾಜನ ಮನೆಗೆ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ರಾಜನ ಮೊದಲ ಹೆಂಡತಿಯ ಮಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾನೆ. ನೋಡಿ ಅವನಿಗೆ ಅವಳನ್ನು ವಿವಾಹವಾಗಲು ಬಯಸುತ್ತಾನೆ. ರಾಜನ ಬಳಿ ಕೇಳುತ್ತಾನೆ. ನಿಮ್ಮ ಮಗಳನ್ನು ನನಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತೀರಾ? ರಾಜನಿಗೆ ಸಂತೋಷವಾಗುತ್ತದೆ. ಅವನು ಒಪ್ಪುತ್ತಾನೆ. ರಾಜಕುಮಾರ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ರಾಜಕುಮಾರ ಹೋದ ಮೇಲೆ ರಾಜನು ಹೆಂಡತಿಯ ಬಳಿ ಮದುವೆಯ ವಿಷಯ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಅವಳಿಗೆ ತುಂಬಾ ಅಸೂಯೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ನನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಕೇಳಲಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ ಎಂದು.

ಹಾಗೆ ಕೆಲವು ಸಮಯ ಬಿಟ್ಟು ರಾಜಕುಮಾರ ನಿಶ್ಚಯಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಈ ಮಲತಾಯಿ ಅಸೂಯೆಯಿಂದ ಹುಡುಗಿ ಸುಂದರವಾಗಿ ಕಾಣಬಾರದೆಂದು ಮೈ ತುಂಬಾ ಕರಿ(ಇದ್ದಲು) ಒರೆಸುತ್ತಾಳೆ. ರಾಜಕುಮಾರನ ಮುಂದೆ ಮಲತಾಯಿ ಅವಳ ಮಗಳನ್ನು ತಂದು ನಿಲ್ಲಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಅಂದವಾದ ಹುಡುಗಿ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ನೋಡುತ್ತಿರುತ್ತಾಳೆ. ಈ ಮಲತಾಯಿಯ ಮಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ರಾಜಕುಮಾರ ನಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ನಾನು ಈ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ನೋಡಿದ್ದಲ್ಲವಲ್ಲಾ ಎಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೆ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಹಾಗೆ ಅವನು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಅಂದವಾದ ಹುಡುಗಿಯ ಮೇಲೆ ಹಲ್ಲಿ ಬೀಳುತ್ತದೆ. ಅವಳು ಹೆದರಿ ಬೊಬ್ಬೆ ಹೊಡೆದು ಹೊರಗೆ ಓಡಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಾಳೆ. ಓಡಿಬಂದು ರಾಜಕುಮಾರನ ಮುಂದೆ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾಳೆ. ಆಗ ರಾಜಕುಮಾರನಿಗೆ ಈ ಹುಡುಗಿಯ ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಡೆ ಇದ್ದಲು ಹೋಗಿ ಬಿಳಿಯಾಗಿ ಕಾಣತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ರಾಜಕುಮಾರ ಆ ಹುಡುಗಿಯ ಬಳಿ ಮುಖ ತೊಳೆದುಕೊಂಡು ಬರಲು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಅವಳು ಹೋಗಿ ಮುಖ ತೊಳೆದು ಬರುತ್ತಾಳೆ. ರಾಜಕುಮಾರನಿಗೆ ಇವಳನ್ನು ನೋಡಿ ಸಂತೋಷವಾಗುತ್ತದೆ. ನಾನು ನೋಡಿದ ಹುಡುಗಿ ಇವಳೇ ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತಾನೆ. ರಾಜಕುಮಾರನಿಗೆ ಮಲತಾಯಿಯ ಕುತಂತ್ರವೆಲ್ಲಾ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ರಾಜಕುಮಾರ ಸುಂದರವಾದ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಮದುವೆಯಾಗುವಾಗ ರಾಜನು ಮಗಳನ್ನು ಕರೆದು ಅವಳಿಗೆ ಬಂಗಾರದ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಮತ್ತು ಅವನ ಆಸ್ತಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಅವನ ಎರಡನೆಯ ಹೆಂಡತಿ ಮತ್ತು ಮಗಳನ್ನು ಸೆರೆಮನೆಗೆ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವು ಸಮಯದ ನಂತರ ರಾಜನು ತೀರಿಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ರಾಜಕುಮಾರ ಮತ್ತು ರಾಜನ ಮೊದಲ ಹೆಂಡತಿಯ ಮಗಳು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಜೀವಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಕಥೆ ಹೇಳಿದವರು: **ರಹ್ಮತ್ ಗುಡ್ಡೆ ಅಂಗಡಿ**

11. ಅಕ್ಬರ್ ಸದಕ

ಒಂದು ದಿನ ಮುಹಮ್ಮದ್ ಎಂಬ ಪ್ರವಾದಿ ಮತ್ತು ಪ್ರವಾದಿಯವರ ಸ್ವಹಾಬಿಗಳು ಮದೀನದ ಮಸೀದಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಒಂದು ಪಕ್ಷಿ ಬಂದು ಪ್ರವಾದಿಯವರಿಗೆ ಸಲಾಮ್ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಪ್ರವಾದಿಯವರು ಸಲಾಂಗೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸಿ ಪಕ್ಷಿ, ನನಗೆ ನೀನು ಯಾಕೆ ಸಲಾಂ ಹೇಳಿದ್ದು ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಆ ಪಕ್ಷಿ, ನಾನು ಯಾಕೆ ಸಲಾಂ ಹೇಳೀದ್ದೆಂದರೆ ನಾನು

ಮತ್ತು ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಇದ್ದ ಇನ್ನೊಂದು ಪಕ್ಷಿ ಹಲವಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಇದ್ದೆವು. ಅಂದಿನಿಂದ ಇಂದಿನವರೆಗೆ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ನಡುವೆ ಒಂದೇ ಒಂದು ತಪ್ಪಾಗಲಿಲ್ಲ. ನಾವು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಕಾಲಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದೆವು. ನನ್ನಿಂದ ಈಗ ಆದ ಒಂದೇ ಒಂದು ತಪ್ಪೇನೆಂದರೆ ನಾನು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಒಂದು ಮೊಟ್ಟೆ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಒಂದು ಮೊಟ್ಟೆ ಹಾಕಿದೆ. ಹಾಗೆ ಮೊಟ್ಟೆ ಇಟ್ಟು ಹೊರಗೆ ಹೋಗಿ ಸಂಜೆ ಗೂಡಿಗೆ ಬರುವಾಗ ನನ್ನ ಜೊತೆ ಪಕ್ಷಿ ನನ್ನನ್ನು ಹೊರಗೆ ಹಾಕಿ ಕೇಳಿತು ನೀನು ಹಾಕಿದ ಮೊಟ್ಟೆ ಹರಾಮಾ ಹಲಾಲಾ ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕೆಂದು. ನೀನು ಹೇಳದಿದ್ದರೆ ನೀನು ನನ್ನೊಟ್ಟಿಗೆ ಇದ್ದ ಪಕ್ಷಿ ಅಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿತು. ಆ ಮಾತು ಕೇಳಿ ನನಗೆ ಏನು ಉತ್ತರಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಬಳಿ ಬಂದದ್ದು. ನನ್ನ ಈ ಸಂಕಟವನ್ನು ನೀವೇ ನಿವಾರಿಸಬೇಕೆಂದು ಪ್ರವಾದಿಯವರ ಬಳಿ ಹೇಳುತ್ತದೆ.

ಆಗ ಪ್ರವಾದಿಯವರು ನೀನು ಹೋಗಿ ಪಕ್ಷಿಯನ್ನು ನನ್ನ ಬಳಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಾ. ನಿನ್ನ ಸಂಕಟವನ್ನು ನಾನು ತೀರಿಸುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಪಕ್ಷಿ ನಾನು ಹೋದರೆ ಅದು ನನ್ನ ಬಳಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ನೀವು ನಿಮ್ಮೊಟ್ಟಿಗೆ ಇರುವ ಒಬ್ಬರನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ನಿನ್ನ ಪಕ್ಷಿ ಇರುವ ಸ್ಥಳ ಎಲ್ಲಿ ಎಂದು ಪ್ರವಾದಿಯವರು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ. ತೂರಿಸಿನಾಮಲೆ ಎಂಬ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ಇದೆ ಎಂದು ಪಕ್ಷಿ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಪ್ರವಾದಿಯವರು ಪಕ್ಷಿಯ ಹೆಸರು ಏನು ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತದೆ. ಆಗ ಪಕ್ಷಿ ಅಕ್ಬರ್ ಸದಕ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತದೆ.

ಪ್ರವಾದಿಯವರು ಮಸೀದಿಯಲ್ಲಿ ಬಾಂಗ್ (ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗೆ ಕರೆ) ಹೇಳುವ ಬಿಲಾಲನ್ನು ಕರೆದು, ನೀನು ತೂರಿಸಿನಾಮಲೆ ಎಂಬ ಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಅಕ್ಬರ್ ಸದಕ ಎಂಬ ಒಂದು ಪಕ್ಷಿ ಇದೆ. ಅದನ್ನು ನೀನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರಬೇಕು. ಆ ಪಕ್ಷಿಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದರೆ ಈ ಪಕ್ಷಿಯ ಸಂಕಟವನ್ನು ಮುಗಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಬಿಲಾಲ್ ಪ್ರವಾದಿಯವರೇ ನೀವು ನನಗೆ ಹೋಗಲು ಅನುಮತಿ ನೀಡಿದರೆ ನಾನು ಅದನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತೇನೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಅದು ಬರಲು ಕೇಳದಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ನಾನು ಕೊಂದಾದರೂ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಪ್ರವಾದಿಯವರು ಅಂತಹ ಮಾತು ಹೇಳಬೇಡ, ನೀನು ಆ ಪಕ್ಷಿಯನ್ನು ಕೊಂದರೆ ಈ ಪಕ್ಷಿಯ ಸಂಕಟವನ್ನು ನಾವು ಹೇಗೆ ಮುಗಿಸುವುದು? ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರವಾದಿಯವರು ಅನುಮತಿ ನೀಡಿದ ನಂತರ ಬಿಲಾಲ್ ತೂರಿಸಿನಾಮಲೆ

ಎಂಬ ಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಕ್ಬರ್ ಸದಕ ಇದ್ದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಅಕ್ಬರ್ ಸದಕ ಎಂದು ಒಂದು ಸಲ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಆ ಕರೆಗೆ ಉತ್ತರಿಸಲಿಲ್ಲ ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ಅಕ್ಬರ್ ಸದಕ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅದಕ್ಕೂ ಉತ್ತರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಮೂರನೆಯ ಸಲ ಜೋರಾಗಿ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಆ ಕರೆಗೆ ಅಕ್ಬರ್ ಸದಕ ಕೊಕ್ಕು ಹೊರಗೆ ಹಾಕಿ ಯಾರು ನನ್ನನ್ನು ಕರೆದದ್ದು? ಯಾತಕ್ಕಾಗಿ ಕರೆದದ್ದು? ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತದೆ. ಆಗ ಬಿಲಾಲ್ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, ನಿನ್ನನ್ನು ಪ್ರವಾದಿಯವರು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆಗ ಪಕ್ಷಿ ಹೇಳುತ್ತದೆ, ನಿನ್ನ ಪ್ರವಾದಿ ಯಾರು ಎಂದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಅವರು ಎಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ್ದು? ಯಾರ ಮಗ? ಎಂದೆಲ್ಲಾ ಕೇಳುತ್ತದೆ. ಆಗ ಬಿಲಾಲ್ ಅಬ್ದುಲ್ಲನ ಮಗ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಪಕ್ಷಿ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ನೀನು ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೋಗು ನನ್ನ ಬಳಿ ಸುಳ್ಳು ಏನೂ ಹೇಳಬೇಡ 312 ಪ್ರವಾದಿಯವರು ನನಗೆ ಗೊತ್ತುಂಟು ನೀ ಹೇಳುವ ಪ್ರವಾದಿಯವರು ಯಾರು ಎಂದು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಇಷ್ಟು ವರ್ಷ ಆಯ್ತು ನಾನು ಇಲ್ಲಿದ್ದು. ನಾನು ನಿನ್ನ ಪ್ರವಾದಿಯವರನ್ನು ನೋಡಿಲ್ಲ. ಭೂಮಿಯನ್ನು ನಾನು ಐದು ಮಾದರಿಯಾಗಿ ನೋಡಿದ್ದೇನೆ. ಬಂಗಾರದ ಹಾಗೆ, ಬೆಳ್ಳಿಯ ಹಾಗೆ, ತಾಮ್ರದ ಹಾಗೆ, ಕಬ್ಬಿಣದ ಹಾಗೆ ಮಣ್ಣಿನ ಹಾಗೆ. ಹೀಗೆ ಆಗಿಯೂ ಕೂಡ ನಿನ್ನ ಪ್ರವಾದಿಯಾರೆಂದು ನಾನು ನೋಡಿಲ್ಲ. ನೀನು ಹೋಗಿ ನಿನ್ನ ಪ್ರವಾದಿಯವರಲ್ಲಿ ಹೇಳು ಅಕ್ಬರ್ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದಾನೆಂದು. ಪಕ್ಷಿಯ ಮಾತು ಕೇಳಿ ಬಿಲಾಲ್ ಬೇಸರದಿಂದ ಪ್ರವಾದಿಯವರ ಬಳಿ ಮದೀನದ ಮಸೀದಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾದಿಯವರು ಬಿಲಾಲನ್ನು ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಬಿಲಾಲ್ ಬರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಪ್ರವಾದಿಯವರು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ, ನೀನು ಹೋದ ಕೆಲಸ ಏನಾಯಿತು ಎಂದು. ಆಗ ಬಿಲಾಲ್ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಪಕ್ಷಿಯನ್ನು ನೋಡಬೇಕಾದರೆ ನೀವೇ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕಂತೆ. ಆ ಮಾತು ಕೇಳಿ ಪ್ರವಾದಿಯವರಿಗೆ ಬೇಸರವಾಗುತ್ತದೆ.

ಆಗ ಉಮರ್ ತಂಜಲ್ ಪ್ರವಾದಿಯವರ ಬಳಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ನೀವು ನನಗೆ ಹೋಗಲು ಅನುಮತಿ ಕೊಡಿ ನಾನು ಅದನ್ನು ಹೋಗಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತೇನೆ. ಅದು ಬರಲು ಕೇಳದಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ನಾನು ಕೊಂದಾದರೂ ತರುತ್ತೇನೆ. ಆಗ ಪ್ರವಾದಿಯವರು ಉಮರ್ ತಂಜಲ್ ಅವರ ಬಳಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, ನೀನು ಎಂತಹ ಮಾತು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೀಯಾ ಉಮರ್? ಆ ಪಕ್ಷಿಯನ್ನು ಕೊಂದರೆ ಈ ಪಕ್ಷಿಯ ಸಂಕಟವನ್ನು ನಾವು ಹೇಗೆ ಮುಗಿಸುವುದು? ಪ್ರವಾದಿಯವರ ಅನುಮತಿಯಿಂದ ಉಮರ ತಂಜಲ್ ತೂರಿಸಿನಾಮಲೆ ಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ

ಅಕ್ಬರ್ ಸದಕನನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ಕರೆಗೆ ಉತ್ತರಿಸುವುದಿಲ್ಲ, ಎರಡನೆಯ ಕರೆಗೂ ಉತ್ತರಿಸುವುದಿಲ್ಲ, ಮೂರನೆಯದಾಗಿ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಆ ಕರೆಗೆ ಪಕ್ಷಿ ತನ್ನ ಕೊಕ್ಕನ್ನು (beak) ಹೊರಗೆ ಹಾಕಿ ಕೇಳುತ್ತದೆ. ನನ್ನ ಯಾಕೆ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದೀರಿ? ಆಗ ಉಮರ್ ತಂಜಲ್ ಕೇಳುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರವಾದಿಯವರು ನಿನ್ನನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆಗ ಪಕ್ಷಿಯು ಬಿಲಾಲ್‌ರೊಂದಿಗೆ ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆಯೇ ಉಮರ್ ತಂಜಲ್‌ರವರೊಂದಿಗೂ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಆಗ ಉಮರ್ ತಂಜಲ್ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ನಿನ್ನ ಈ ಮಾತು ನಾನು ಮಕ್ಕದ ಅಲಿಯಾರ್‌ರೊಂದಿಗೆ ಹೇಳಿದರೆ ಅವರು ನಿನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಖಡ್ಗವನ್ನು ಆಗಲೇ ತೆಗೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಗ ಪಕ್ಷಿಯು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ನನಗೆ ನಿನ್ನನ್ನೂ ಗೊತ್ತು. ನಿನ್ನ ಅಲಿಯಾರ್‌ರನ್ನು ಗೊತ್ತು ಎಂದು. ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಉಮರ್ ತಂಜಲ್ ಮದೀನದ ಮಸೀದಿಗೆ ಹಿಂದೆ ತೆರಳುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾದಿಯವರು ಉಮರ್ ತಂಜಲ್ ಅವರನ್ನು ಕಾಯುತ್ತಲಿದ್ದರು. ಉಮರ್ ತಂಜಲ್ ಬಂದದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ಪ್ರವಾದಿಯವರು ನೀನು ಹೋದ ಕೆಲಸ ಏನಾಯಿತೆಂದು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಉಮರ್ ತಂಜಲ್ ಪಕ್ಷಿಯು ಹೇಳಿದ ವಿಷಯವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆ ವಿಷಯ ಕೇಳಿ ಪ್ರವಾದಿಯವರು ಇಲ್ಲಿ ಈಗ ಅಲಿಯಾರ್ ಇದ್ದರೆ ಆ ಪಕ್ಷಿಯನ್ನು ಹೋಗಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಲಿ ಈಗ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರವಾದಿಯವರು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವಾಗ ಅಲಿಯಾರ್ ತಂಜಲ್ ಮಲಗಿದ್ದರು. ಆಗ ಅವರಿಗೆ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಎಚ್ಚರವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಲಿಯಾರ್ ತಂಜಲ್ ಎದ್ದು ದುಲ್ ದುಲ್ ಎಂಬ ಕುದುರೆಯ ಬಳಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಬೆಳಿಗ್ಗೆಯಾಗುವ ಮೊದಲು ನಾವು ಮದೀನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ತಲುಪಬೇಕು. ತಲುಪದಿದ್ದರೆ ಅಲ್ಲಾಹುವಿನ ಪ್ರವಾದಿಯವರ ಮೇಲಾನೆ. ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತೇನೆಂದು, ಹಾಗೆ ಹೇಳಿ ಕುದುರೆಯ ಮೇಲೆ ಏರಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಬೆಳಿಗ್ಗೆಯಾಗುವ ಮೊದಲು ಮದೀನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ತಲುಪುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಪ್ರವಾದಿಯವರು ನಮಾಝ್ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ನಮಾಝ್ ಮಾಡಿ ನೋಡುವಾಗ ಪ್ರವಾದಿಯವರಿಗೆ ಅಲಿಯಾರ್ ತಂಜಲ್ ಅವರನ್ನು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಪ್ರವಾದಿಯವರು ಅಲಿಯಾರ್‌ರನ್ನು ನೋಡಿ ನಗುತ್ತಾರೆ. ಅಲಿಯಾರ್ ತಂಜಲ್ ಪ್ರವಾದಿಯವರೊಂದಿಗೆ ಕೇಳುತ್ತಾರೆ. ನೀವು ಯಾಕೆ ನನ್ನ ಜೊತೆ ನಗುತ್ತಿದ್ದೀರಾ ಎಂದು. ಆಗ ಪ್ರವಾದಿಯವರು ಪಕ್ಷಿಯ ವಿಷಯವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಅಲಿಯಾರ್ ತಂಜಲ್ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ನೀವು ನನಗೆ ಅನುಮತಿ ನೀಡಿದರೆ ನಾನು ತೂರಿಸಿನಮಾಲ್ ಪರ್ವತಕ್ಕೆ

ಹೋಗಿ ಆ ಪಕ್ಷಿಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತೇನೆ. ಪ್ರವಾದಿಯವರ ಅನುಮತಿಯೊಂದಿಗೆ ಅಲಿಯಾರ್ ತಂಜಲ್ ತೂರಿಸಿನಾಮಲೆ ಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ.

ತೂರಿಸಿನಾಮಲೆ ಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲಿಯಾರ್ ತಂಜಲ್ ಪಕ್ಷಿಯನ್ನು ಒಮ್ಮೆ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ, ಉತ್ತರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಎರಡನೆಯ ಕರೆಗೂ ಉತ್ತರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಮೂರನೆಯದಾಗಿ ಜೋರಾಗಿ ಬೊಬ್ಬೆಹಾಕಿ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಆ ಕರೆಗೆ ಏಳೂ ಆಕಾಶ ಮತ್ತು ಭೂಮಿ ನಡುಗುತ್ತದೆ. ಆಗ ಪಕ್ಷಿಯು ಮೆಲ್ಲನೆ ತನ್ನ ಕೊಕ್ಕನ್ನು ಹೊರಗೆ ಹಾಕಿ ಕೇಳುತ್ತದೆ, ಯಾತಕ್ಕಾಗಿ ಅಲಿಯಾರ್‌ರವರೇ ನೀವು ನನ್ನನ್ನು ಕರೆದದ್ದು.

ಆಗ ಅಲಿಯಾರ್ ತಂಜಲ್ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ನನ್ನ ಪ್ರವಾದಿಯವರು ನಿನ್ನನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನೀನು ನನ್ನ ಜೊತೆ ಬಾ. ಆಗ ಪಕ್ಷಿಯು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ನನಗೆ ನಿನ್ನ ಪ್ರವಾದಿಯವರು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. 312 ಪ್ರವಾದಿಯವರು ಮಾತ್ರ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವುದು. ಆಗ ಅಲಿಯಾರ್ ತಂಜಲ್ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. 313 ಪ್ರವಾದಿಯವರು ಇದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಪಕ್ಷಿಯು ಹೇಳುತ್ತದೆ. 313 ಪ್ರವಾದಿಯವರಿದ್ದರೆ ಹೀಗೆ ಒಂದು ತಪ್ಪು ಕೆಲಸ ನಡೆಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆಲಿಯಾರ್ ತಂಜಲ್ ಕೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅದು ಏನು ತಪ್ಪು ಕೆಲಸ ಆಗಿದೆ. ನೀನು ತಪ್ಪು ಏನು ಅಂತ ಹೇಳದಿದ್ದರೆ ನಿನ್ನನ್ನು ನಾನು ಝುಲ್‌ಫಿಕ್‌ರ್ ಎಂಬ ಖಡ್ಗದಲ್ಲಿ ಕೊಲ್ಲುತ್ತೇನೆಂದು ಪಕ್ಷಿಯು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ನಾನು ಹೇಳಿದರೆ ಅದು ನಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಆಗ ಆಲಿಯಾರ್ ಕೇಳುತ್ತಾರೆ ಅದು ಯಾಕೆ ನಡೆಯುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು. ಆಗ ಪಕ್ಷಿಯು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಇಬ್‌ನ್ ಉಬಯ್‌ದುಲ್ಲಾ ಎಂಬವರ ಹೆಂಡತಿ ಸೌಜತ್ ಎನ್ನುವವರ ಇಪ್ಪತ್ತಮೂರು ದಿವಸದ ಹೆಣ್ಣು ಹಸುಳೆಯನ್ನು ಇಫ್ರಿತ್ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಜಿನ್ನ್ ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ಕೋಟೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಕಲು ನೀಡಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಹುಡುಗಿಗೆ ಹದಿನಾಲ್ಕು ವರ್ಷ ಆಗುತ್ತಾ ಬಂತು. ಇನ್ನು ಆ ಹುಡುಗಿ ಅನ್ಯ ಧರ್ಮವನ್ನು ಸೇರುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೆ ಒಂದು ಪ್ರವಾದಿಯವರಿದ್ದರೆ ಹೋಗಿ ಆ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಕೋಟೆಯಿಂದ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದರಲ್ಲವೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಆಗ ಅಲಿಯಾರ್ ತಂಜಲ್ ಇಫ್ರಿತ್ ರಾಜನು ಇರುವ ಕೋಟೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ.

ಕೋಟೆಗೆ ಹೋದಾಗ ಅಲಿಯಾರ್ ಅವರಿಗೆ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಜಿನ್ನು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಅದರ ಹತ್ತಿರ ಒಂದು ಕಲ್ಲಲ್ಲಿ ಬರೆದಿರುತ್ತದೆ. 'ಮನುಷ್ಯನು ಈ ಕೋಟೆಗೆ ಬಂದರೆ ಅವನನ್ನು ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚಿ ಸಾಯಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ' ಎಂದು.

ಹಾಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಅಡ್ಡ ಇದ್ದ ಕಲ್ಲನ್ನು ದುಲ್ ದುಲ್ ಎಂಬ ಅಲಿಯಾರ್ ಅವರ ಕುದುರೆ ಒದೆಯುತ್ತದೆ. ಅಲಿಯಾರ್ ಬಿಸ್ಮಿ ಹೇಳಿ ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆಯುತ್ತಾರೆ. ಕಲ್ಲನ್ನು ಒದೆದು ಒಳಗೆ ಹೋಗುವಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಶಾಲವಾದ ಸಮುದ್ರ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಆ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಕಾಯಲು ಅಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಗಾತ್ರದ ಹಾವುಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಅಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಒಂದು ಹಾವು ಇನ್ನೊಂದು ಹಾವಿನೊಂದಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಅಲಿಯಾರ್ ತಂಙಲ್ ಬರುವ ಶಬ್ದ ಕೇಳುತ್ತದೆ. ನಾವು ಒರಟಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವುದು ಬೇಡ. ಅಲಿಯಾರ್ ತಂಙಲ್ ಬಂದು ಹಾವಿನೊಂದಿಗೆ ಕೇಳುತ್ತಾರೆ. ನಾನು ಆಚೆ ಹೇಗೆ ದಾಟುವುದು ಹೇಗೆ ಎಂದು. ಆಗ ಹಾವು ಕೇಳುತ್ತದೆ, ಯಾಕೆ ಅಲಿಯಾರ್ ಅವರೆ ನಿಮಗೆ ಆಚೆದಾಟಬೇಕೆಂದು. ಆಗ ಅಲಿಯಾರ್ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ನನಗೆ ಇಫ್ರಿತ್ ಇರುವ ಕೋಟೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು. ಆಗ ಹಾವು ಹೇಳುತ್ತದೆ, ನೀವು ಕೋಟೆಗೆ ಹೋಗಬೇಡಿ. ಅಲ್ಲಿ ಇಫ್ರಿತ್ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಅಲಿಯಾರ್ ಪುನಃ ಕೇಳುತ್ತಾರೆ. ನಾನು ಹೇಗೆ ಅತ್ತಕಡೆ ಹೋಗಲಿ ಎಂದು ಆಗ ಹಾವು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ನೀವು ಹೋಗಬೇಡಿ. ಅಲ್ಲಿ ಅಚಾನಕ್ಕಾಗಿ ಕೊಲ್ಲುವ ಖಡ್ಗವಿದೆ ಮತ್ತು ಅಚಾನಕ್ಕಗಿ ಬೀಸುವ ಬಲೆ ಇದೆ. ಪುನಃ ಅಲಿಯಾರ್ ತಂಙಲ್ ಕೇಳುತ್ತಾರೆ ನಾನು ಹೇಗೆ ಅತ್ತಕಡೆ ಹೋಗಲೆಂದು. ಆಗ ಹಾವು ನಿಮ್ಮ ಪಾದವನ್ನು ಒದ್ದೆಯಾಗದೆ ಅತ್ತ ಕಡೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ಅದರ ಬದಲಿಗೆ ನನಗೆ ಏನು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತೀರಾ? ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತದೆ. ಆಗ ಅಲಿಯಾರ್ ಕೇಳುತ್ತಾರೆ, ನಾನು ನಿನಗೆ ಏನು ಸಹಾಯ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು. ಆಗ ಹಾವು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಪ್ರವಾದಿಯವರ ಹಿಂಬಾಲಕರಿಗೆ ಪುನರುಜ್ಜೀವನಗೊಳಿಸುವ ದಿನದಂದು ಕೊಡುವಂತಹ ಚೀಟಿಯನ್ನು ನನಗೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು. ಆಗ ಅಲಿಯಾರ್ ತಂಙಲ್ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಮೊದಲ ಚೀಟಿಯನ್ನು ನಾನು ನಿನಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆಂದು. ಆಗ ಇಬ್ನ್ ಉಮ್ಮೈರ ಎನ್ನುವ ಹಾವು ತಲೆ ಎತ್ತಿ ಅದರ ಮೇಲೆ ಅಲಿಯಾರ್ ತಂಙಲ್ ಅವರನ್ನು ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ಪಾದ ಕಾಲು ಒದ್ದೆಯಾಗದ ಹಾಗೆ ಕೋಟೆಗೆ ತಲುಪಿಸುತ್ತದೆ.

ಅಲ್ಲಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಮುಂದೆ ಹೋಗುವಾಗ ಅಲಿಯಾರ್‌ರವರಿಗೆ ಒಂದು ದೊಡ್ಡದಾದ ಮರ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಮರಗಳೆಲ್ಲಾ ಅಲಿಯಾರ್ ತಂಙಲ್ ಅನ್ನು ಕಂಡು ಸಲಾಂ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಅಲಿಯಾರ್ ತಂಙಲ್ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಮರ ಕೇಳುತ್ತದೆ, ನೀವು ಯಾಕೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದದ್ದು. ಈ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಯಾರೂ ಬರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು. ಆಗ ಅಲಿಯಾರ್ ತಂಙಲ್ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ನನಗೆ ಇಫ್ರಿತ್

ರಾಜನ ಕೋಟೆಗೆ ಹೊಗಬೇಕೆಂದು. ಆಗ ಸಜರ್ ಎನ್ನುವ ಮರ ಹೇಳುತ್ತದೆ, ಹೋಗಬೇಡಿ ಅಲಿಯಾರ್ ನೀವು ಅಲ್ಲಿಗೆ. ಆಗ ಆಲಿಯಾರ್ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, ನನಗೆ ಕೋಟೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು. ಆಗ ಮರ ಹೇಳುತ್ತದೆ, ನೀವು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಬೇಡಿ. ಅಲ್ಲಿ ಇಫ್ರಿತ್ ಇಲ್ಲ. ಬೇಟೆಯಾಡಲು ಹೋಗಿ ಮೂವತ್ತೊಂಬತ್ತು ದಿವಸವಾಯಿತು. ಆಗ ಅಲಿಯಾರ್ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ನನ್ನನ್ನು ನೀನು ತಡೆಯಬೇಡ. ಆ ಕೋಟೆಗೆ ಹೇಗೆ ಹೋಗುವುದೆಂದು ಹೇಳಿ. ಆಗ ಹಾವು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಮರವೂ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ನೀವು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಬೇಡಿ, ಹೋದರೆ ನಿಮ್ಮ ಶರೀರಕ್ಕೆ ಮಾರಕವಾಗುತ್ತದೆ. ಮೂವತ್ತೊಂಬತ್ತು ದಿವಸವಾಯಿತು ಇಫ್ರೀತ್ ಹೋಗಿ, ಕೋಟೆಯ ಬೀಗದ ಕೈ ನನ್ನ ಬಳಿ ಕೊಟ್ಟು ಹೋಗಿದ್ದಾರೆಂದು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ನಾನು ನಿಮಗೆ ಬೀಗದ ಕೈ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ಅದರ ಬದಲಿಗೆ ನೀವು ನನಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಆಗ ಅಲಿಯಾರ್ ಕೇಳುತ್ತಾರೆ. ನಾನು ಏನು ಸಹಾಯ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು. ಆಗ ಮರ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಪ್ರವಾದಿಯವರ ಹಿಂಬಾಲಕ ಹಲ್ಲುಜ್ಜುವ ಮರ ನಾನು ಆಗಬೇಕೆಂದು, ಆಗ ಅಲಿಯಾರ್ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆಗಲಿ ಎಂದು. ಆಗ ಮರ ಅಲಿಯಾರ್‌ರವರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಬೀಗದ ಕೈ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಕೊಟ್ಟು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಮೆಲ್ಲ ತೆರೆಯಿರಿ. ಒಳ್ಳೆಯ ಶರೀರಕ್ಕೆ ಬೇಗ ಮಾರಕವಾಗುತ್ತದೆಂದು ಅಲಿಯಾರ್ ತಂಜಲ್ ಬಿಸ್ಮಿ ಹೇಳಿ ಒಂದನೆಯ ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆಯುತ್ತಾರೆ. ಒಂದನೆಯ ಕೋಟೆಯಲ್ಲಿ ಅಚಾನಕ್ಕಾಗಿ ಬೀಸುವ ಖಡ್ಗವಿರುತ್ತದೆ. ಅದು ಒಂದೊಂದು ಖಡ್ಗ ಐದೈದು ತೂಕವಿರುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೆ ನೂರು ಖಡ್ಗ ಅಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ಹೋಗಿ ಎರಡನೆಯ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಎರಡನೆಯ ಕೋಟೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶಾಲವಾದ ಸಮುದ್ರವಿರುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ಹೋಗಿ ಬಿಸ್ಮಿ ಹೇಳಿ ಮೂರನೆಯ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಅಚಾನಕ್ಕಾಗಿ ಬೀಸುವ ಕಬ್ಬಿಣವಿರುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ಹೋಗಿ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಅಚಾನಕ್ಕಾಗಿ ಕೊಲ್ಲುವ ಖಡ್ಗವಿರುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ಹೋಗಿ ಐದನೆಯ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಜನರು ಇರುತ್ತಾರೆ. ಎಪ್ಪತ್ತು ಸಾವಿರ ಸಾಲುಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ಹೋಗಿ ಆರನೆಯ ಕೋಟೆ ತೆರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಆ ಕೋಟೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಮಲಗುವ 400 ಮಹಿಳೆಯರು, ಕುಳಿತು ಮಲಗುವ 400 ಮಹಿಳೆಯರು, ಮಲಗಿ ನಿದ್ರಿಸುವ 400 ಮಹಿಳೆಯರಿರುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ಹೋಗಿ ಏಳನೆಯ ಕೋಟೆ ತೆರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅದ್ಭುತ

ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆದಿರುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಬಾಗಿಲು ಮಾತ್ರ ಮುಚ್ಚಿರುತ್ತದೆ. ಆಗ ಅಲಿಯಾರ್ ತಂಜಲ್ ಅಲ್ಲಾಹುವಿನೊಂದಿಗೆ ನನಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ನನಗೆ ನೀವೇ ಸಹಾಯ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹುಡುಗಿ ಮಲಗಿದ್ದು ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಆ ಹೆಣ್ಣಿನ ಹತ್ತಿರ ಬಲ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಬಾಟಲಿಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ನೀರಿರುತ್ತದೆ. ಆ ನೀರನ್ನು ತೆಗೆದು ಅಲಿಯಾರ್ ಹೆಣ್ಣಿನ ಮೇಲೆ ರಟ್ಟಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಆಗ ಹುಡುಗಿ ಎದ್ದು ಕೇಳುತ್ತಾಳೆ ಯಾರು ಈ ಕೋಟೆಗೆ ಬಂದದ್ದು. ಮನುಷ್ಯನಾದವನು ಈ ಕೋಟೆಗೆ ಬರಲಾರನು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಮನುಷ್ಯ ಬಂದರಾದರೆ ಅದು ಮಕ್ಕದ ಅಲಿಯಾರ್ ಮಾತ್ರ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಆಗ ಅಲಿಯಾರ್ ಕೇಳುತ್ತಾರೆ ನಿನಗೆ ಮಕ್ಕದ ಅಲಿಯಾರನ್ನು ನೋಡಿ ಗೊತ್ತಿದೆಯಾ ಎಂದು. ಆಗ ಹುಡುಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ. ನೀವು ಯಾರೆಂದು ಹೇಳಿ. ಆಗ ಅಲಿಯಾರ್ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಒಂದು ಶಬ್ದ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಶಬ್ದವನ್ನು ಕೇಳಿ ಆ ಹುಡುಗಿ ಅಲಿಯಾರ್‌ರ ಕಾಲು ಹಿಡಿದು ಜೋರು ಅಳುತ್ತಾಳೆ. ನಾವು ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೇಗೆ ಹೋಗುವುದೆಂದು ಕೇಳುತ್ತಾಳೆ. ಆಗ ಅಲಿಯಾರ್ ನಿನ್ನನ್ನು ನಾನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಬಂದಿರುವುದಲ್ಲ, ನಾನು ಇಫ್ರಿತ್ ರಾಜನನ್ನು ನೋಡಿ ಹೋಗಲು ಬಂದದ್ದು ಎಂದು ಹೇಳುವಾಗ ಕೋಟೆ ಗಡ–ಗಡ ನಡುಗುತ್ತದೆ. ಆಗ ಅಲಿಯಾರ್ ಹುಡುಗಿಯ ಬಳಿ ಕೇಳುತ್ತಾರೆ ಕೋಟೆ ನಡುಗುವುದೇಕೆ. ಆಗ ಹುಡುಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ ಇಫ್ರಿತ್ ಬಂದ ಹಾಗೆ, ಹುಡುಗಿ ಹೆದರಿ ಮಲಗಿದ ಹಾಗೆ ನಟಿಸುತ್ತಾಳೆ.

ಇಫ್ರಿತ್ ಬಂದು ನೋಡುವಾಗ ಮುಚ್ಚಿದ ಕೋಟೆಯ ಬಾಗಿಲುಗಳೆಲ್ಲ ತೆರೆದಿರುತ್ತದೆ. ಹೇಗೆ ತೆರೆದದ್ದೆಂದು ಬಂದು ಏಳನೆಯ ಕೋಟೆ ನೋಡುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲಿ ಹುಡುಗಿ ಮಲಗಿರುತ್ತಾಳೆ. ಅವಳಿಗೆ ಎಚ್ಚರವಾಗಲು ನೀರು ಚಿಮುಕಿಸಿ ಹುಡುಗಿಯ ಬಳಿ ಕೇಳುತ್ತಾನೆ, ಕೋಟೆಯ ಒಳಗೆ ಯಾರು ಬಂದಿದ್ದರೆಂದು? ಹುಡುಗಿ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ. ಆಗ ಇಫ್ರೀತ್ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ ಈ ಕೋಟೆಯ ಒಳಗೆ ಮಾನವನ ವಾಸನೆ ಬರುತ್ತಿದೆ. ಆಗ ಅವಳು ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ, ನಾನು ಮನುಷ್ಯನ ಮಗಳಲ್ಲವೇ? ನನ್ನ ವಾಸನೆ ಹೋಗಬಹುದಾ? ಎಂದು. ಇಫ್ರೀತ್ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ 'ನನಗೆ ಅಲಿ ವಾಸನೆ ಬರುತ್ತಿದೆ' ಎಂದು. ಆಗ ಹುಡುಗಿ ಕೇಳುತ್ತಾಳೆ ಯಾಕೆ ಇಫ್ರೀತ್ ಸುಳ್ಳು ಹೇಳುತ್ತೀದ್ದೀಯಾ? ಮಕ್ಕದ ಅಲಿ ಬಂದರೆ ನಿನಗೆ ಅಡಗಿ ನಿಲ್ಲುವರಾ? ಆಗ ಇಫ್ರೀತ್ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ, ಮಕ್ಕದ ಅಲಿಯಾರನ್ನು ಕಂಡರೆ ನಾನು ಕೊಂದು ಬೆಂಕಿಗೆ ಹಾಕುತ್ತೇನೆಂದು. ಆಗ ಅಲಿಯಾರ್ ತಂಜಲ್

ಎದುರು ಬಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, ನಿಜ ಹೇಳು ಪ್ರವಾದಿಯವರ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ನೀನು ಹದಿನಾರು ವರ್ಷದಿಂದ ಅಡಗಿಸಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದೇಯಲ್ವಾ? ನಿನ್ನ ಅಂತಿಮ ಬಂತು. ಬೇಗ ನೀನು ಕಲಿಮ ಹೇಳು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಈ ಝುಲ್‌ಫಿಕರ್ ಖಡ್ಗದಿಂದ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತೇನೆಂದು. ಆಗ ಇಫ್ರಿತ್ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ, ನೀನು ಈ ಕೋಟೆಗೆ ಹೆದರಿ ಬಂದ್ದಲ್ಲವೇ? ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಅಹಂಕಾರ ತೋರಿಸಬೇಡ. ನೀನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದದ್ದು ಒಳ್ಳೆಯದಾಯಿತು ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಖಡ್ಗವನ್ನು ಹಿಡಿದು ನಲ್ವತ್ತು ಒಂಟೆಯನ್ನು ಕರೆದು ಅದಕ್ಕೆ ಮಳೆಯ ಹಾಗೆ ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚುತ್ತಾನೆ. ಮತ್ತೆ ಏಳು ಬಾಟಲಿ ನೀರು ತುಂಬಿಸಿ ಒಂಟೆಯನ್ನು ಸುಟ್ಟು ತಿನ್ನುತ್ತಾನೆ.

ಅದನ್ನು ಅಲಿಯಾರ್ ನೋಡಿ ಮುಗುಳ್ನಕ್ಕು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, ನಿನ್ನನ್ನು ಕಾದು ಕುಳಿತು ತುಂಬಾ ದಿವಸವಾಯಿತು. ನೀನು ಮುರ್ ಸಲ್ ಕಲೀಮ ಹೇಳು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಇಫ್ರೀತ್ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ, ನನ್ನ ಕಾಲಾವಧಿ ಇರುವವರೆಗೆ ನಾನು ಕಲಿಮ ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು. ಆಗ ಅಲಿಯಾರ್ ಇಫ್ರಿತ್‌ನ್ನು ಬಾಣದ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿ ಬಿಸಾಡುತ್ತಾರೆ. ಬಿಸಾಡಿದ ರಭಸಕ್ಕೆ ಇಫ್ರೀತ್ ದೂರ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಇಫ್ರಿತ್ ಹೇಳುತ್ತಾನಿ, ನನ್ನನ್ನು ಹಿಡಿಯದಿದ್ದರೆ ನಾನು ಕಲಿಮ ಹೇಳದೇ ಬೀಳುತ್ತೇನೆಂದು. ಆಗ ಅಲಿಯಾರ್ ಹಿಡಿಯಲು ಕೈ ಮುಂದೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಜಿಬ್‌ರಿಲ್ ಬಂದು ಕೈಯನ್ನು ತಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಇಫ್ರಿತ್ ಕೆಳಗೆ ಬೀಳುತ್ತಾನೆ. ಅಲಿಯಾರ್ ಜೀಬ್‌ರಿಲ್‌ನೊಂದಿಗೆ ಕೇಳುತ್ತಾರೆ. ಯಾಕೆ ಕೈಯನ್ನು ತಟ್ಟಿದ್ದು? ಆಗ ಜಿಬ್‌ರಿಲ್ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇದೆಲ್ಲಾ ಇಫ್ರಿತ್‌ನ ಕುತಂತ್ರ. ಆಗ ಇಫ್ರಿತ್ ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಖಡ್ಗ ತೆಗೆದು ಹೊಡೆಯುವಾಗ ಅಲಿಯಾರ್ ಖಡ್ಗದಿಂದ ಬೀಸುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಇಫ್ರಿತ್ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ ನನ್ನ ದೇಹಕ್ಕೆ ಮೊಳ(ಪೆಟ್ಟು) ಕೂಡ ತಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ದೇಹ ನಾಲ್ವತ್ತು ಮೊಳ, ನನ್ನ ಮೀಸೆ ನಲ್ವತ್ತು ಮೊಳ ಇಂಚುವೆಂದು. ಅಲಿಯಾರ್ ಬೀಸುವಾಗ ಇಫ್ರೀತ್‌ನ ಕೆಳಭಾಗ (ಗುಹ್ಯಸ್ಥಾನ) ಎರಡು ಭಾಗವಾಗಿ ಕೆಳಗೆ ಬೀಳುತ್ತಾನೆ. ಇಫ್ರಿತ್ ಬೀಳುವಾಗ ಜೋರು ಶಬ್ದವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಲಿಯಾರ್ ದುಲ್ ದುಲ್ ಎಂಬ ಕುದುರೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಹಿಂದೆ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಕುಳ್ಳಿರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಈ ಕಾಪಿರನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟರೆ ಮಕ್ಕ ಮದೀನದಲ್ಲಿ ಗಲಾಟೆಯಾಗಬಹುದು ಎಂದು ಬಿಸ್ಮಿ ಹೇಳಿ ಖಡ್ಗ ತೆಗೆದು ಇಫ್ರಿತ್ ತಲೆ ಹಾರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಫ್ರಿತ್ ಸಾಯುತ್ತಾನೆ.

ತಕ್ಬೀರ್ ಹೇಳಿ ಅಲಿಯಾರ್ ಆ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಅಕ್ಬರ್

ಸದಕ ಇರುವ ತೂರಿಸಿನಾಮಲೆ ಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ಕರೆಗೆ ಅಕ್ಬರ್ ಸದಕ ಲಬ್ಬೈಕುಂ ಲಬ್ಬೈಕುಂ ಕೋಜಾವೇ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಆಗ ಅಲಿಯಾರ್ ಕೇಳುತ್ತಾರೆ. ನೀನು ಯಾಕೆ ಒಂದೇ ಕರೆಗೆ ಬಂದದ್ದೆಂದು. ಆಗ ಅಕ್ಬರ್ ಸದಕ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಈಗ ನನಗೆ ಪ್ರವಾದಿಯವರು ಇದ್ದಾರೆಂದು ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ನಾವು ಮದಿನದ ಮಸೀದಿಗೆ ಹೋಗೋಣ ಎಂದು ಅಲಿಯಾರ್‌ರವರೊಂದಿಗೆ ಮದೀನದ ಮಸೀದಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಪ್ರವಾದಿಯವರು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ, ನೀವು ಯಾಕೆ ನಿನ್ನ ಜೊತೆ ಪಕ್ಷಿಯನ್ನು ಹೊರಗೆ ಹಾಕಿದ್ದೀ? ಆಗ ಅಕ್ಬರ್ ಸದಕ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ನನಗೆ ಅದರ ಮೇಲೆ ಸಂಶಯವಾಯಿತು. ಒಂದು ದಿನಕ್ಕೆ ಎರಡು ಮೊಟ್ಟೆ ಯಾಕೆ ಹಾಕಿದೆಯೆಂದು. ಅದಕ್ಕೆ ನಾನು ಹೊರಗೆ ಹಾಕಿದ್ದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಆಗ ಪ್ರವಾದಿಯವರು ಮುಗುಳ್ನಕ್ಕು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ನಿನಗೆ ಸಂಶಯ ಬೇಡ. ಅದು ಅಲ್ಲಾಹುವಿನ ಪವಾಡ ವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಪ್ರವಾದಿಯವರ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಅಕ್ಬರ್ ಸದಕದ ಸಂಶಯ ನಿವಾರಣೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರಿಂದಾದ ತಪ್ಪಿಗೆ ಕ್ಷಮೆ ಕೇಳುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಲಾಂ ಹೇಳಿ, ಅದರ ಜೊತೆ ಪಕ್ಷಿಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಆ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಅಲಿಯಾರ್ ಅವಳ ಮನೆಗೆ ತಲುಪಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಕಥೆ ಹೇಳಿದವರು: **ರಹ್ಮತ್, ಗುಡ್ಡೆ ಅಂಗಡಿ**

12. ಮೀನು – ನಾರಿ

ಒಂದು ಊರಿನಲ್ಲಿ ಮೀನು ಹಿಡಿಯುವವನು ಇದ್ದನು. ಅವನು ಮೀನು ಹಿಡಿದು ಅದನ್ನು ಮಾರಿ ಅವನ ದಿನವನ್ನು ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಒಂದು ದಿನ ಅವನಿಗೆ ಆರೋಗ್ಯ ಕೆಡುತ್ತದೆ. ಗುಣವಾಗುವುದೇ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ಅವನು ಒಂದು ದಿನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಕರೆದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ, ನಾನು ತೀರಿಹೋದ ಮೇಲೆ ನಮ್ಮ ಮಗನೊಂದಿಗೆ ನನ್ನ ಕೆಲಸ ಮೀನು ಮಾರುವುದೆಂದು ಹೇಳಬಾರದು ಎಂದು.

ಕೆಲವು ದಿನಗಳ ನಂತರ ಮೀನು ಮಾರುವವನು ತೀರಿಕೊಂಡನು. ಹಾಗೆಯೇ ದಿನ ಕಳೆಯುತ್ತದೆ. ಮಗನಿಗೆ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ವಯಸ್ಸಾಗುತ್ತದೆ. ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ತುಂಬಾ ಕಡೆ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಎಲ್ಲಿಯೂ ಅವನಿಗೆ ಕೆಲಸ ಹಿಡಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳ ನಂತರ ಅವನ ಅಮ್ಮ ತೀರಿಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಆದ ನಂತರ ಅವನು ಒಂಟಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ತಿನ್ನಲೇನೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಕೈಯಲ್ಲಿ

ಹಣವೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ಒಂದು ದಿನ ಅವನು ಏನಾದರೂ ಮಾರಲು ಸಾಮಾನು ಸಿಗುತ್ತದಾ ಎಂದು ನೋಡಲು ಅಟ್ಟಕ್ಕೆ ಹತ್ತುತ್ತಾನೆ.

ಅಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡಿರುವಾಗ ಅವನಿಗೆ ಅವನ ಅಪ್ಪ ಮೀನು ಹಿಡಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಗಾಳ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಮೀನು ಹಿಡಿಯುವ ಗಾಳ ನೋಡಿ ಅವನಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಅವನ ಅಪ್ಪ ಮೀನು ಹಿಡಿಯುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು. ಹಾಗೆ ಅವನು ಮೀನು ಹಿಡಿಯುವ ಗಾಳ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಮೀನು ಹಿಡಿಯಲು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಮೀನು ಹಿಡಿಯಲು ಗಾಳ ಹಾಕಿದಾಗ ಅದರಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಎರಡು ಮೀನುಗಳು ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನು ಮಾರಿ ಅಕ್ಕಿ ಮತ್ತು ಊಟ–ಪದಾರ್ಥ ಮಾಡಲು ಕಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ತೆಗೆಯುತ್ತಾನೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಮೀನನ್ನು ತಂದು ಕಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಸುಟ್ಟು ಪದಾರ್ಥ ಮಾಡಿ ತಿನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಹಾಗೇ ಅವನು, ಇನ್ನು ಹೀಗೆಯೇ ಮೀನು ಹಿಡಿಯುವ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ದೃಢ ನಿಶ್ಚಯಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಹೀಗೆ ಒಂದು ದಿನ ಮೀನು ಹಿಡಿಯುವಾಗ ಅವನು ಅಂದವಾದ ಒಂದು ಮೀನನ್ನು ಹಿಡಿಯುತ್ತಾನೆ. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಅವನಿಗೆ ಸಂತೋಷವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಮಾರಲು ಮನಸ್ಸು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ತಿನ್ನಲೂ ಮನಸ್ಸು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ಅದನ್ನು ಅವನು ಮನೆಗೆ ತಂದು ಮನೆಯ ಒಳಗೆ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಬಾವಿ ಮಾಡಿ ಮೀನನ್ನು ಅದರೊಳಗೆ ಹಾಕುತ್ತಾನೆ. ರಾತ್ರಿ ಏನು ತಿನ್ನದೆ ಮಲಗುತ್ತಾನೆ. ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಎದ್ದು ಮೀನು ಹಿಡಿಯಲು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.

ಮೀನು ಹಿಡಿದು ಸಂಜೆ ಮನೆಗೆ ಬರುವಾಗ ಅವನ ಮನೆ ಗುಡಿಸಿ ಶುಚಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ಅವನಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಅವನು ಪಕ್ಕದ ಮನೆಯವರು ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿಟ್ಟದ್ದು ಎಂದು ಅನಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ದೇವರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಮರುದಿನವೂ ಎಂದಿನಂತೆ ಎದ್ದು ಬಾವಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಮೀನನ್ನು ನೋಡಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಕೆಲಸ ಮುಗಿದು ಸಂಜೆ ಮನೆಗೆ ಬರುವಾಗ ಹಾಗೆಯೇ ಅವನ ಮನೆ ಗುಡಿಸಿ, ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅವನಿಗೆ ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ಪುನಃ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಮೀನನ್ನೇ ಕೆಲ ಸಮಯ ದಿಟ್ಟಿಸಿ, ಹೋಟೇಲಿಗೆ ಚಾಹ ಕುಡಿಯಲು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲಿ ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತು ಯಾರಾಗಿರಬಹುದು ಮನೆಯನ್ನು ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ಇಟ್ಟದ್ದು ಎಂದು ಅಲೋಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಇವನು ಆಲೋಚಿಸುವುದನ್ನು ಅವನ ಹತ್ತಿರ ಕುಳಿತುಕೊಂಡ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯು

ನೋಡಿ ಕೇಳುತ್ತಾರೆ. ನೀನು ಏನು ಆಲೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದೀಯಾ? ಹಾಗೆ ಅವನು ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಅವರು ಅವನೊಟ್ಟಿಗೆ ಕೇಳುತ್ತಾರೆ. ನೀನು ಮನೆಯ ಬೀಗದ ಕೈಯನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದೀ ಎಂದು. ಆಗ ಅವನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ, ನಾನು ಹೋಗುವಾಗ ಬೀಗದ ಕೈಯನ್ನು ನನ್ನ ಬಳಿಯೇ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ಹೋದ ನಂತರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮೀನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಯಾರು ಇರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಅವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ನಾಳೆ ನೀನು ಎಲ್ಲಿಗೂ ಹೋಗಬೇಡ ಮನೆಯ ಒಳಗೆ ಮೆಲ್ಲ ಅಡಗಿ ಕುಳಿತು ನೋಡು, ಯಾರು ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದೆಂದು.

ಹಾಗೆ ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಕೇಳಿ ಅವನು ಮನೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಮರುದಿನ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹೋದ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿ ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆದು ಪುನಃ ಹಾಕಿ ಅಡಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಕೂಡಲೇ ಬಾವಿಯ ಒಳಗಿದ್ದ ಮೀನು ಹಾರಿ ಹೊರಗೆ ಬಂದು ಅದರ ಚರ್ಮವನ್ನು ಕದಲಿಸುತ್ತದೆ. ಆಗ ಮೀನು ಸುಂದರವಾದ ಹುಡುಗಿಯಾಗುತ್ತಾಳೆ. ಅವನು ಒಮ್ಮೆಲೆ ಮೀನು ಕೆಳಗೆ ಹಾಕಿದ ಚರ್ಮವನ್ನು ತೆಗೆದು ಬೆಂಕಿಗೆ ಹಾಕುತ್ತಾನೆ. ಆವಾಗ ಆ ಹುಡುಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ ನೀನು ಹೀಗೆ ಮಾಡಬಾರದಿತ್ತು. ಇನ್ನು ಏನೂ ಮಾಡಲಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿ ಆ ಹುಡುಗನ ಹೆಂಡತಿಯಾಗಲೂ ಒಪ್ಪುತ್ತಾಳೆ. ಮದುವೆಯ ತಯಾರಿ ಎಲ್ಲಾ ಆಗುತ್ತದೆ. ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅವಳ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಈ ಹುಡುಗಿ ಸುಲ್ತಾನನ ಮಡದಿಯಾಗಲು ಹೇಳಿದ ಹುಡುಗಿ. ಸುಲ್ತಾನನಿಗೆ ಈ ಹುಡುಗಿಯ ವಿಷಯ ಗೊತ್ತಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಆ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಅವನ ಮುಂದೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರಬೇಕೆಂದು. ಆ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಸುಲ್ತಾನನ ಮುಂದೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಾರೆ. ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಅವನಿಗೂ ಅವಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ. ಅವಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತಾನೆ. ಹುಡುಗಿ ಸತ್ಯ ಸಂಗತಿ ಬಹಿರಂಗ ಪಡಿಸುತ್ತಾಳೆ.

ಸುಲ್ತಾನ್ ಆ ಹುಡುಗನನ್ನು ಕರೆದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ, ನಲ್ವತ್ತು ದಿನದ ಒಳಗೆ ನೀನು ನನಗೆ ಸಮುದ್ರದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಚಿನ್ನದ ದೊಡ್ಡ ಅರಮನೆ ಕಟ್ಟಿ ಕೊಟ್ಟರೆ ಈ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ನಾನು ನಿನ್ನಿಂದ ಕಿತ್ತುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಒಂದು ವೇಳೆ ನೀನು ಸೋತರೆ ಅವಳನ್ನು ನಾನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಹುಡುಗ ಅಳುತ್ತಾ ಬೇಸರದಲ್ಲಿ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ಅಳುವುದನ್ನು

ನೋಡಿ ಹುಡುಗಿ ಕೇಳುತ್ತಾಳೆ. ನೀನು ಯಾಕೆ ಅಳುತ್ತಿದ್ದೀಯಾ. ಅದಕ್ಕೆ ಅವನು ಸುಲ್ತಾನ್ ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಹುಡುಗಿ ಸಂತೋಷದಿಂದಲೇ ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ, ನೀನು ಅಳಬೇಡ, ನಾವು ಇದನ್ನು ಸರಿ ಮಾಡುವ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ. ನಾನು ನಿನಗೆ ಮೀನಾಗಿ ಸಿಕ್ಕಿದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ನೀನು ಕಲ್ಲು ಬಿಸಾಡು. ಆಗ ಒಂದು ಅರಬಿ ಬಂದು ಕೇಳುತ್ತಾನೆ. ನಿನಗೆ ಏನು ಬೇಕೆಂದು. ಆಗ ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಒಂದು ಹುಡುಗಿ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದು, ಅವಳಿಗೆ ನೀನು ಒಂದು ತಲೆದಿಂಬು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳು. ಆಗ ಅರಬಿ ನಿನಗೆ ಒಂದು ತಲೆದಿಂಬು ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಅದನ್ನು ನೀನು ತೆಗೆದು ಸುಲ್ತಾನನಿಗೆ ಎಲ್ಲಿ ಅರಮನೆ ಬೇಕು ಆ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಎಸೆದು ಮನೆಗೆ ಬಾ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ.

ಹುಡುಗ ಅವಳು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ತಲೆದಿಂಬು ಎಸೆದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ನೋಡುವಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಸುಲ್ತಾನ ಹೇಳಿದ್ದಕ್ಕಿಂತ ಸುಂದರವಾದ ಅರಮನೆ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆ ಅವನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹೋಗಿ ಸುಲ್ತಾನನೊಂದಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ ನಿನಗೆ ಬೇಕಾದ ಹಾಗೆ ಅರಮನೆ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆಂದು.

ಆಗ ಸುಲ್ತಾನ್ ನನಗೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬರಲು ದೊಡ್ಡದೊಂದು ವಜ್ರದ ಸೇತುವೆ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಹಾಗೆ ಹುಡುಗ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಅಳುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಹುಡುಗಿ ಏನಾಯಿತೆಂದು ಕೇಳುತ್ತಾಳೆ. ಅವನು ಸುಲ್ತಾನನು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಅವಳು ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ ನಿನ್ನೆ ಹೋದ ಹಾಗೆ ಅರಬಿಯೊಟ್ಟಿಗೆ ಹೋಗಿ ತಲೆದಿಂಬು ಕೇಳು, ಕೊಟ್ಟ ಮೇಲೆ ಅದನ್ನು ತೆಗೆದು ಅರಮನೆಯ ಮುಂದೆ ಬಿಸಾಡು. ಹಾಗೆಯೇ ಅವಳು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಆದ ಮೇಲೆ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲೂ ನೋಡುತ್ತಾನೆ. ನೋಡುವಾಗ ಸುಂದರವಾದ ದೊಡ್ಡ ಸೇತುವೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅವನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಸುಲ್ತಾನನ ಬಳಿ ಹೋಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ನೀನು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡಿದೆ ಎಂದು.

ಮೂರನೇಯದಾಗಿ ಸುಲ್ತಾನ್ ಹುಡುಗನೊಂದಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ನೀನು ಊರಿನವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಔತಣ ಮಾಡಬೇಕು. ಊರಿನವರೆಲ್ಲಾ ಹೊಟ್ಟೆತುಂಬಾ ತಿಂದು ತಿಂದೂ ಇನ್ನೂ ಉಳಿಯಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಹುಡುಗ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲೋಚಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಹುಡುಗಿ ಬಂದು ಏನಾಯಿತೆಂದು ಕೇಳುತ್ತಾಳೆ. ಆಗ ಅವನು ಸುಲ್ತಾನ್ ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಅವಳು, ನೀನು ಅರಬಿಯ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ಕಾಫಿ ಭರಣಿ ಕೇಳು. ಬರುವಾಗ ಜಾಗ್ರತೆ ಮಾಡು. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಅದರ ಮುಚ್ಚಳವನ್ನು ತಿರುಗಿಸಬೇಡವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ.

ಹಾಗೆ ಅವನು ಹೋಗಿ ಅರಬಿಯೊಂದಿಗೆ ಕಾಫಿ ಭರಣಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಾನೆ. ಹಾಗೆ ಬರುವಾಗ ಅವನು ಮರೆತು ಕಾಫಿ ಭರಣಿ ಮುಚ್ಚಳವನ್ನು ತಿರುಗಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಏಳೆಂಟು ತಟ್ಟೆ ಊಟವೆಲ್ಲಾ ಕೆಳಗೆ ಬೀಳುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ಹೆಕ್ಕಿ ಮನೆಗೆ ಬರುತ್ತಾನೆ.

ಹಾಗೆ ಔತಣ ಕೂಟದಂದು ಊರಿನವರೆಲ್ಲಾ ಸುಲ್ತಾನನ ಆಮಂತ್ರಣದಂತೆ ಮೀನು ಮಾರುವವನ ಹುಡುಗನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಬಂದ ಅತಿಥಿಗಳೆಲ್ಲ ಅವರಿಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ತಿನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಆದರೂ ಊಟ ಉಳಿದಿರುತ್ತದೆ.

ಸುಲ್ತಾನನಿಗೆ ಕೋಪ ಬರುತ್ತದೆ, ಅವನು ಹುಡುಗನ ಬಳಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ ನೀನು ಮೊಟ್ಟೆಯ ಒಳಗಿನಿಂದ ಒಂದು ಕತ್ತೆಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರಬೇಕು. ಹಾಗೆ ಅವನು ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಹುಡುಗಿಯೊಂದಿಗೆ ಸುಲ್ತಾನ್ ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಅವಳು ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ, ಅರಬಿಯ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ಮೂರು ಮೊಟ್ಟೆ ಬೀಳಿಸದೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಾ. ಅವನು ಹೋಗಿ ಮೊಟ್ಟೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಾನೆ. ಅರ್ಧದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮೊಟ್ಟೆ ಅವನ ಕೈಯ ಕೆಳಗೆ ಬೀಳುತ್ತದೆ. ಆಗ ಅದರ ಒಳಗಿನಿಂದ ಒಂದು ಕತ್ತೆ ಹೊರಗೆ ಬಂದು ಆಚೆ ಈಚೆ ಓಡಿ ಸಮುದ್ರದ ಒಳಗೆ ಮುಳುಗಿ, ಕಾಣೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಹಾಗೆ ಉಳಿದ ಎರಡು ಮೊಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಹುಡುಗ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಮನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಾನೆ. ಹುಡುಗಿ ಕೇಳುತ್ತಾಳೆ ಮೂರನೆಯ ಮೊಟ್ಟೆ ಎಲ್ಲಿದೆಯೆಂದು. ಅದು ಕೆಳಗೆ ಬಿತ್ತು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಅವಳು ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ ನೀನು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರಬೇಕಿತ್ತು. ಈಗ ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದದ್ದನ್ನು ಏನು ಮಾಡಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ. ಹಾಗೆ ಹುಡುಗ ಮೊಟ್ಟೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಸುಲ್ತಾನನ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಹೋಗಿ ಸುಲ್ತಾನನೊಂದಿಗೆ ಬೆಂಚಿಯ ಮೇಲೆ ನಿಲ್ಲಲಾ ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಾನೆ. ಸುಲ್ತಾನ್ ಸಮ್ಮತಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ಬೆಂಚಿಯ ಮೇಲೆ ಹತ್ತಿ ಮೊಟ್ಟೆಯನ್ನು ಎಸೆಯುತ್ತಾನೆ. ತಟ್ಟನೆ ಕತ್ತೆ ಹಾರಿ ಬಂದು ಸುಲ್ತಾನನ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಅವನನ್ನು ತಿನ್ನಲು ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಆಗ ಹುಡುಗ ಸುಲ್ತಾನನ್ನು ಕಾಪಾಡುತ್ತಾನೆ. ಕತ್ತೆ ಓಡಿ ಹೋಗಿ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದು ಕಾಣೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಅವನು ಬೇಸರದಿಂದ ಹುಡುಗನನ್ನು ಸೋಲಿಸಲಾಗದೆ ಅವನು ಇನ್ನೊಂದು ಕಷ್ಟದ ಕೆಲಸ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಸುಲ್ತಾನ್ ಹುಡುಗನೊಂದಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ ಒಂದು ದಿವಸವೂ ಆಗದ ಹಸುಳೆಯನ್ನು ನೀನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರಬೇಕು. ಆ

ಹಸುಳೆಗೆ ಮಾತನಾಡಲು ಗೊತ್ತಿರಬೇಕು, ನಡೆಯಲೂ ಗೊತ್ತಿರಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಆದರು ಸೋಲದೆ ಹುಡುಗಿ ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಹುಡುಗನೊಂದಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ, ನೀನು ಹೋಗಿ ಅರಬಿಗೆ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ಅರಬಿಯೊಂದಿಗೆ ಹೇಳು ಆ ಹುಡುಗಿಗೆ ನಿನ್ನ ತಮ್ಮನ ಮಗನನ್ನು ನೋಡಬೇಕಂತೆ. ಹಾಗೆ ಅವನು ಅರಬಿಯ ಬಳಿ ಹೋಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಅರಬಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ, ಅವನು ಹುಟ್ಟಿ ಅರ್ಧಗಂಟೆ ಆಗಿದ್ದಷ್ಟೆ. ಅವನ ಅಮ್ಮ ಕಳುಹಿಸಲಾರಲು. ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯ ನಿಲ್ಲು. ನಾನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರಲಾಗುತ್ತಾ ಎಂದು ನೋಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.

ಹಾಗೇ ಅರಬಿ ಹೋಗಿ ಹೆತ್ತ ಹಸುಳೆಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಾನೆ. ಆ ಮಗು ಮೀನು ಮಾರುವವನನ್ನು ನೋಡಿ ಅವನ ಹತ್ತಿರ ಓಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ನಾವು ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವುದಲ್ಲವೇ? ಹಾಗೆ ಮಗುವನ್ನು ಅವನು ಮನೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಮಗು ಆ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ ಎಂದು ತಬ್ಬಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಹುಡುಗ ಅದನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಸುಲ್ತಾನನ ಬಳಿ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.

ಮಗುವನ್ನು ಸುಲ್ತಾನನ ಮುಂದೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದಾಗ ಮಗು ಸುಲ್ತಾನನ ಮೇಲೆ ಹತ್ತಿ ಅವನ ಕೆನ್ನೆಗೆ ಹೊಡೆದು ಕೇಳುತ್ತದೆ. 'ನಲ್ವತ್ತು ದಿವಸದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಚಿನ್ನದ ಅರಮನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಲು ಸಾಧ್ಯ? ಅದು ಕೂಡ ಆಗಲೆ ವಜ್ರದ ಸೇತುವೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಕಟ್ಟುವುದು? ಒಬ್ಬನಿಗೆ ಇಡಿ ಊರಿನವರಿಗೆ ಔತಣಕೂಟ ಮಾಡಲು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ? ಮೊಟ್ಟೆಯ ಒಳಗಿನಿಂದ ಕತ್ತೆ ಹೇಗೆ ಹೊರಗೆ ಬರುತ್ತದೆ? ಹಾಗೆ ಒಂದೊಂದನ್ನು ಕೇಳಿ ಸುಲ್ತಾನನಿಗೆ ಸರೀ ಹೊಡೆಯುತ್ತದೆ. ಸುಲ್ತಾನ್ ಹುಡುಗನೊಂದಿಗೆ ಅಳುತ್ತಾ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ನಿನ್ನ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ನಿನ್ನ ಹತ್ತಿರವೇ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳು. ಈ ಮಗುವಿನಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಕಾಪಾಡು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಹಾಗೆ ಹುಡುಗ ಮಗುವನ್ನು ಮನೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಆ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಿ ಸಂತೋಷದಿಂದಿರುತ್ತಾನೆ.

ಕಥೆ ಹೇಳಿದವರು : **ಬಿಫಾತಿಮಾ, ಅಕ್ಕರಂಗಡಿ**

ಒಗಟುಗಳು

ಬ್ಯಾರಿ ಒಗಟುಗಳಿಗೂ ಭಾಷೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದಷ್ಟು ಇತಿಹಾಸ ವಿದೆ. ಹಿಂದೆ ಮಕ್ಕಳು ಆಟವಾಡುವಾಗ ಒಗಟುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಆಟವಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಂದಿನ ಜನಾಂಗಕ್ಕೆ ಬ್ಯಾರಿ ಒಗಟುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪರಿಚಯವಿಲ್ಲ. ಒಗಟುಗಳೆಂದರೆ ವಸ್ತು, ಸನ್ನಿವೇಶ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಅಲಂಕಾರಭರಿತವಾಗಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸುವುದು. ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಒಗಟುಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಮರಗಳನ್ನು, ಪಕ್ಷಿಗಳನ್ನು, ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಕಂಡರೆ ಇದನ್ನು ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನಾಗಿ ಬಳಸಿ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೇಳುವುದೇ ಒಗಟುಗಳಾಗಿದ್ದವು. ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರು ದೈನಂದಿನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅವರು ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಅತೀ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಒಗಟುಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದ ಒಗಟುಗಳನ್ನು ಕೇಳುವ ಒಂದು ಸಂತೋಷವೇ ಬೇರೆಯಾಗಿತ್ತು. ಒಗಟುಗಳೂ ಇಂದಿಗೂ ಪ್ರಚಲಿತದಲ್ಲಿವೆ.

1. ಪಟ್ಟತ್ತೆ ರಾಜಾವು ಕೈಬುಟ್ಟ – ತಾಲಿಪಲ
   ಪಟ್ಟದ ರಾಜ ಕೈ ಬಿಟ್ಟನು – ತಾಳೆ ಹಣ್ಣು
2. ಒರು ಪೆಟ್ಟಿ ನೊರೋಡಿ ಪೊಲೀಸ್ – ತೀಪೆಟ್ಟಿ
   ಒಂದು ಪೊಟ್ಟನ ತುಂಬಾ ಪೊಲೀಸ್ – ಬೆಂಕಿಪೊಟ್ಟಣ
3. ಯಾಕೆಲ್ ನೊರೋಡಿ ಮಂಞಲ್ ಪಕ್ಕಿ – ಅಲಿಕಾತ್
   ಬಟ್ಟೆ ಒಣಗಿಸುವ ಹಗ್ಗ ತುಂಬಾ ಹಳದಿ ಹಕ್ಕಿ – ಅಲಿಕಾತ್
4. ಚಲ ಚಲ ತನ್ನಿಲ್ ಚಲ್ಲರನೆ – ನಾವು
   ಚಲ ಚಲ ನೀರಲ್ಲಿ ಚಲ್ಲರಣೆ – ನಾಲಗೆ
5. ಒರು ಮೂಡೆ ಅರಿಕ್ಕ್ ಚುತ್ತು ಮುತ್ತು ಬೇಲಿ – ಕನ್ನ್
   ಒಂದು ಮೂಟೆ ಅಕ್ಕಿಗೆ ಸುತ್ತ ಮುತ್ತಲೂ ಬೇಲಿ – ಕಣ್ಣು
6. ಅಡ್ಡ ಮರತ್ತ್‌ಲ್ ಸೈಕಲ್ ಪೋಂಡೆ – ಚೆನಿಲ್
   ಅಡ್ಡ ಮರದಲ್ಲಿ ಸೈಕಲ್ ಹೋಗುತ್ತದೆ. – ಅಳಿಲು
7. ಗುಡು ಗುಡಾವುಡು ಚೆಡ್‌ಲಲ್ಲ, ಪಾರ್‌ಡ್ ಪಕ್ಕಿ ಅಲ್ಲ,
   ನೀಂದ್‌ರ್ ಮೀನಲ್ಲ, ನಾನ್ ಆರ್? – ವಿಮಾನ
   ಗುಡು ಗುಡಾಗುತ್ತದೆ ಸಿಡಿಲಲ್ಲ, ಹಾರುತ್ತದೆ ಹಕ್ಕಿ ಅಲ್ಲ,
   ಈಜುತ್ತದೆ ಮೀನಲ್ಲ, ನಾನು ಯಾರು? – ವಿಮಾನ

8. ಅಡಕ್ ಚಕ್ಕನ, ಮೇಲ್ ಚಕ್ಕನ,
ಚಕ್ಂತೋಲ್ ಗಿಜಿ ಗಿಜಿ – ಮೊಲವು
ಅಡುಗೆಗೆ ಮುನ್ನ ಒಲೆಯಲ್ಲಿ ಮೆಣಸನ್ನು
ಕಾಯಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಹೀಗೆ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. – ಮೆಣಸು
9. ಆಯಿ ಊಯಿ ಮನ್ನ್ ರಡಿಲ್ – ಇಂಜಿ
ಆಯಿ ಊಯಿ ಮನ್ನಿನಡಿಯಲ್ಲಿ – ಶುಂಠಿ
10. ಬಂಗಾರೆ ಬಟ್ಟಂಜೆಮನ್ನ್ ರಡಿಲ್ – ಮಂಜಲ್
ಚಿನ್ನದ ಬಟ್ಟಲು ಮನ್ನಿನಡಿಯಲ್ಲಿ – ಅರಶಿನ
11. ಪೋಂಬೊ ಇರತ್ತಂಜಾಲ್,
ಬರುಂಬೊ ಇರತ್ನಾಲ್ ಆಲ್ – ಮಯತ್
ಹೋಗುವಾಗ ಇಪ್ಪತ್ತೈದು, ಬರುವಾಗ ಇಪ್ಪತ್ತನಾಲ್ಕು – ಹೆಣ
12. ಒರಾಯಿರ ಮಕ್ಕಗ್ ಒರು ಆರ್ ನೂಲು – ಮಾಚಿಲ್
ಒಂದು ಸಾವಿರ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಒಂದೇ ಸೊಂಟದ ದಾರ – ಇಡುಸೂಡಿ
13. ಇರಿಯತ್ತಂಜಾಲ್‌ಗ್ ಒರು ಅರ್‌ನೂಲು – ಬೀಡಿ
ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ಜನರಿಗೆ ಒಂದೇ ಸೊಂಡದ ದಾರ – ಬೀಡಿ
14. ಬಂಗಾರ್ ತಿನ್ನೊರೆ, ಬೆಲ್ಲಿ ತುಪ್ಪುರೆ – ಚಕ್ಕೆ
ಚಿನ್ನ ತಿನ್ನುವುದು, ಬೆಳ್ಳಿ ಉಗುಳುವುದು – ಹಲಸಿನ ಹಣ್ಣು
15. ಬೆಲ್ಲಿ ತಿನ್ನೊರ್, ಬಂಗಾರ್‌ಪುಪ್ಪುರೆ – ಬಾಲೆ
ಬೆಳ್ಳಿ ತಿನ್ನುವುದು, ಚಿನ್ನ ಉಗುಳುವುದು – ಬಾಳೆಹಣ್ಣು
16. ಬೊಂಬಾಯಿ ಸೂಲೆಗ್ ಕಿಚಿ ಕಿಚಿ ರವಕೆ – ಫರಂಕಿ ಚಕ್ಕೆ
ಬೊಂಬಾಯಿ ಸೂಳೆಗೆ ಕಿಚಿ ಕಿಚಿ ರವಕೆ – ಫರಂಗಿ ಹಣ್ಣು
17. ಒರ್‌ತ ತನ್ನಿ ಕಂಡವುಡ ಮೌತ್ ಆವುರ – ಕಡ್ಲಾಸ್
ಒಬ್ಬ ನೀರು ಕಂಡಲ್ಲಿ ಸಾಯುತ್ತಾನೆ. – ಕಾಗದ
18. ಒರು ಚೆರ್‌ಕ ಚಟ್ಟೆ ಮಾತಿಟ್ಟ್ ಕೆಂತ್‌ಗ್ ತುಲ್ಲುರ – ಬಾಲೆ
ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗ ಬಟ್ಟೆ ಬಿಚ್ಚಿ ಬಾವಿಗೆ ಹಾರುತ್ತಾನೆ. – ಬಾಳೆ ಹಣ್ಣು
19. ಬೆಲ್ತೆ ಬಟಂಜೆಲ್ ಕರ್ತೆ ಮುಂದ್ರಿಜೆ – ಕನ್ನ್
ಬಿಳಿ ಬಟ್ಟಲಲ್ಲಿ ಕಪ್ಪು ದ್ರಾಕ್ಷಿ – ಕಣ್ಣು
20. ಒರು ಪೈಪ್‌ಗ್ ಜಂಡ್ ಒಟ್ಟೆ – ಮೂಕು
ಒಂದು ಪೈಪಿಗೆ ಎರಡು ತೂತು – ಮೂಗು

21. ಪಾಯಿ ಬುಡುಪಾಟಿ ಬೆಚ್ಚಿರ್ ಮಡ್‌ಕ್‌ರೆ ಇಲ್ಲೆ – ಬೂಮಿ
ಚಾಪೆ ಬಿಡಿಸಿಟ್ಟಿದೆ ಮಡಚಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ – ಭೂಮಿ

22. ಅಹ್‌ಮದಾಯ ಮರ್‌ತ್‌ಲ್ ಮೊಹಮ್ಮದಾಯ ಪೂ – ಕನ್ನ್
ಅಹ್‌ಮದಾಯ ಮರದಲ್ಲಿ ಮೊಹಮ್ಮದಾದ ಹೂ – ಕಣ್ಣು

23. ಅಬ್ಬ ಉಮ್ಮ ಕರ್‌ತ್‌ಟ್ ಮೋಲು ಬೆಲ್‌ತ್‌ಟ್ – ಪೋಲೆ
ಅಪ್ಪ–ಅಮ್ಮ ಕಪ್ಪು, ಮಗಳು ಬಿಳಿ – ದೋಸೆ

24. ಬೆಲಿಯುಮ್ಮ ನಿಂಡ್ ಪೆರ್‌ಡೆ,
ಚೆರಿಯುಮ್ಮ ದೆಚ್ಚಿ ಪೆರ್‌ಡೆ – ಬಾಲೆಮರ
ದೊಡ್ಡಮ್ಮ ನಿಂತು ಹೆರುತ್ತಾರೆ,
ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ ಕೂತು ಹೆರುತ್ತಾರೆ – ಬಾಳೆಮರ

25. ಅಬ್ಬ ಉದ್ದ, ಉಮ್ಮ ಪರ್‌ಕ್, ಮೋಲ್ ಉರುಂಟು – ತೆಂಜ್‌ಡ್ರೆ ಮರ
ಅಪ್ಪ ಉದ್ದ ಅಮ್ಮ ಮಗಳು ಉರುಂಟು – ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ

26. ಎಲ್ಲಾ ಮರ್‌ತ್‌ಲ್ ಕಾಕೆ ದೈಕ್‌ರ್
ಕಂಬ ಮರ್‌ತ್‌ಲ್ ಕಾಕೆ ದೈಕ್‌ಲ್ಲೆ – ನೇಜಿ
ಎಲ್ಲಾ ಮರದಲ್ಲಿ ಕಾಗೆ ಕೂರುತ್ತದೆ,
ತಂಬ ಮರದಲ್ಲಿ ಕಾಗೆ ಕೂರುವುದಿಲ್ಲ – ನೇಜಿ

27. ತನ್ನಿ ಆರಿತ್ತ್, ಪಾಲ ಪತ್ತಿತ್ತ್ ಪಕ್ಕಿ ಪಾರಿತ್ತ್ – ಚಿಮಿನಿ
ನೀರು ಆರಿತು, ಕೆರೆ ಬತ್ತಿತು, ಹಕ್ಕಿ ಹಾರಿತು – ಚಿಮಿನಿ

28. ಬೆಲ್ತೆ ಬೆಲ್ತೆ ಮಕ್ಕಗ್ ಬೆಲ್ತೆ ಬೆಲ್ತೆ ಕುಪ್ಪಾಯಿ – ಬೆಲ್ಲುಲ್ಲಿ
ಬಿಳಿ ಬಿಳಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಬಿಳಿ ಬಿಳಿ ರವಕೆ – ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ

29. ಆಚಾರಿ ಆಚಾರೊ ಟಕ್–ಟಕ್–
ಅದ್‌ರೆ ಉಲ್ಲಾ ಗಿಜಿ ಗಿಜಿ – ಮೊಲವ್
ಆಚಾರಿ ಆಚಾರಿ ಟಕ್ ಟಕ್, ಅದರೊಳಗೆ ಗಿಜಿ ಗಿಜಿ – ಮೆಣಸು

30. ತನ್ನಿರೆ ಮೇಲ್ ನೇರ ನೇಕ್‌ಡ – ಮುಟ್ಟೆ
ನೀರಿನ ಮೇಲೆ ಸೂರ್ಯ ತೇಲುತ್ತದೆ. – ಮೊಟ್ಟೆ

31. ಉದ್ದ ಮರ್‌ತ್‌ಲ್ ಚೋಪು ಸನ್ಯಾಸಿ – ಅಡಕೆ
ಉದ್ದ ಮರದಲ್ಲಿ ಕೆಂಪು ಸನ್ಯಾಸಿ – ಅಡಿಕೆ

32. ಜುಟ್ಟುಂಡ್ ಪೆನ್ನಲ್ಲ, ಆಕಾಶ ಉಂಡು
ನಕ್‌ಸತ್ರ ಇಲ್ಲೆ ತನ್ನಿ ಉಂಡು ಮೀನಿಲ್ಲ – ತ್ಯಾಂಜೆ

ಜುಟ್ಟುಂಟು ಹುಡುಗಿ ಅಲ್ಲ, ಆಕಾಶ ಉಂಟು
ನಕ್ಷತ್ರ ಇಲ್ಲ, ನೀರುಂಟು ಮೀನಿಲ್ಲ – ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ

33. ಪೈಸ ಕೊಡ್ತುಟ್ಟು ಕೊನಂಡೆ ಮುರಿಕೊಂಬೊ ಬುಲ್ಪಿಡ್ರ – ನೀರುಲ್ಲಿ
ಹಣ ಕೊಟ್ಟು ತರುತ್ತಾರೆ, ಕತ್ತರಿಸುವಾಗ ಅಳುತ್ತಾರೆ – ಈರುಳ್ಳಿ

34. ಮುಲ್ಲಮ್ಮರೆ ಬಯ್ತೆ ಉಲ್ಲ ಮುನ್ನೂರು ಮಕ್ಕ – ಚಕ್ಕೆ
ಮುಲ್ಲಮ್ಮನ ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗೆ ಮುನ್ನೂರು ಮಕ್ಕಳು – ಹಲಸಿನಕಾಯಿ

35. ನೋಕೊಗ್ ತರತರತೆ ಬನ್ನ
ಉಜ್ಜುಂಬೊ ಕೊರೇ ಮನ್ನ್ – ಸಾಬೂನ್
ನೋಡಲು ತರತರದ ಬಣ್ಣ ಒರಸುವಾಗ ಮಣ್ಣು – ಸಾಬೂನು

36. ಚಂದತ್ತೆ ದಾದ ಮುಲ್ಲುಲ್ ಕಿಟ್ಟಿಯೋಂಡ್ರಾಲ್ – ಗುಲಾಬಿ
ಸುಂದರವಾದ ಅಕ್ಕ ಮುಳ್ಳಿನಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡಿದ್ದಾಳೆ – ಗುಲಾಬಿ

37. ಮುಲ್ಲುಡೆ ಮರ್ತ್ತ್ಲ್ ಬಂಗಾರ್‌ಡೆ ಮುಟ್ಟೆ – ಲಿಂಬೆ
ಮುಳ್ಳಿನ ಮರದಲ್ಲಿ ಚಿನ್ನದ ಮೊಟ್ಟೆ – ನಿಂಬೆಹಣ್ಣು

38. ದಾದರೆ ಅವುತು ಎಲವುಲ್ ಪೊಂಡಾಲ್, – ಸೇರ್
ಎವುಲ್‌ಡೆ ಅವುತುಗು ದಾದ ಪೋಂಡಿಲ್ಲೆ ಪಿನ್ನೆ ಪಾವ್
ಅಕ್ಕನ ಮನೆಗೆ ತಂಗಿ ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ, – ಸೇರು ಮತ್ತು
ತಂಗಿಯ ಮನೆಗೆ ಅಕ್ಕ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ ಪಾವು

39. ಬಂಗಾರೆ ಮೀನ್ ಬೆಲ್ಲತ್ತ್ಲ್ ದೆಚ್ಚಿತ್ತ್ ತನ್ನಿ ಕುಡಿಕ್‌ರ್ – ಚಿಮನಿ
ಚಿನ್ನದ ಮೀನು ನೆರೆಯಲ್ಲಿ ಕೂತು ನೀರು ಕುಡಿಯುತ್ತದೆ– ದೀಪ

40. ತಲೆ ಉಂಡು ನಡು ಇಲ್ಲ, ಕೈ ಇನ್ನೆಂಗ್ ಬೆರ್‌ಲಿಲ್ಲೆ – ಕೋಟುಚಟ್ಟೆ
ತಲೆ ಇದೆ, ಸೊಂಟವಿಲ್ಲ, ಕೈ ಇದ್ದರೆ ಬೆರಳಿಲ್ಲ – ಕೋಟು ಬಟ್ಟೆ

41. ಚೆರಿಯೆ ಗುಲಿಲ್ ಬಂಗಾರ್ರೆ ಉಚ್ಚಿ – ಮೂಕುತ್ತಿ
ಸಣ್ಣ ಹೊಂಡದಲ್ಲಿ ಚಿನ್ನದ ಹಾವು – ಮೂಗುತ್ತಿ

42. ಪಟ್ಟಕಾಡ್, ಅದ್ರೆಉಲ್ಗ ಬೆಲ್ತೆಕಾಡ್, ಅದ್ರೆಉಲ್ಗ
ಚೋಂದೆಕಾಡ್, ಅದ್ರೆಉಲ್ಗ ಕರ್ತೆ ಸೈನಿಕಮಾರ್ – ಬಚ್ಚಂಕಾಯಿ
ಹಸಿರು ಕಾಡು, ಅದರೊಳಗೆ ಬಿಳಿ ಕಾಡು, ಅದರೊಳಗೆ
ಕೆಂಪು ಕಾಡು ಅದರೊಳಗೆ ಕಪ್ಪು ಸೈನಿಕರು -ಕಲ್ಲಂಗಡಿ ಹಣ್ಣು

43. ಅನ್ನಪ್ಪರೆ ತೋಟತ್ತ್ಲ್ ನುಪ್ಪತ್ನಾಲ್ ಕನ್ನ್ – ಪಲ್ಲ್
ಅನ್ನಪ್ಪನ ತೋಟದಲ್ಲಿ ಮೂವತ್ನಾಲ್ಕು ಕಣ್ಣು – ಹಲ್ಲು

44. ಅವ ಚುತ್ತು ಮನಿಮುತ್ತ್ – ಮಲೆ
ಮನೆ ಸುತ್ತು ಮಣಿ ಮುತ್ತು – ಮಳೆ

45. ತಿರಿಂಞಿ ತಿರ್ಂಞಿ ತಿನ್ನೊರವುನುಗು
ಚೋಂದೆ ಕೈಡೆ ಮುಂಡಾಸ್ – ಚೇಗಲ್
ತಿರುಗಿ ತಿರುಗಿ ತಿನ್ನುವವನಿಗೆ
ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣದ ಮುಂಡಾಸ್ – ಹುಂಜ

46. ಆಗಾಸೆ ಕಾಲಿ ಜುಂ ಜಂ ಕಾಯಿ – ಕಾಂಜರ್ತೆ ಕಾಯಿ
ಬಾನೆಲ್ಲ ಖಾಲಿ ಜುಂ ಜುಂ ಕಾಯಿ –

47. ಪುಲ್ಲು ಇಲ್ಲತವುಡೆ ಎರ್ಮೆ ಮೇಯಿರ್ – ಪೇನ್
ಹುಲ್ಲು ಇಲ್ಲದ ಕಡೆ ಎಮ್ಮೆ ಮೇಯುತ್ತದೆ – ಹೇನು

48. ಉಮ್ಮ ದೈಕ್ರೆ ಮೋಲ್ ಬಲಿಬಂಡೆ – ಕಾಯರಿಕ್ರೆ ಕಲ್ಲ್
ಅಮ್ಮ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವುದು, ಮಗಳು ತಿರುಗುವುದು – ಬೀಸುವ ಕಲ್ಲು

49. ನ್ಞಂಡೆ ಅಜ್ಜಿ ಸುಬ್ಬೈಕ್ ಎನಿಕ್ರೆ ಪೊತ್ತು ಕೈ ಇಡ್ರೆ – ಬೆತ್ತಲೆ
ನನ್ನ ಅಜ್ಜಿ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಎದ್ದು ಹುತ್ತಕ್ಕೆ ಕೈ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. – ವೀಳ್ಯದೆಲೆ

50. ನ್ಞಂಡೆ ಅಬ್ಬ ಒರುಗೋನಿ ಪಂತರ ಕೊನ್ನ್ರ್,
ಕೊಡ್ತ್ತ ಕೊಡ್ತ್ತ ತೀರ್ಲ್ಲ – ತೀಡೆ ಕನಲ್
ನನ್ನ ಅಪ್ಪ ಒಂದು ಮೂಟೆ ಸಕ್ಕರೆ ತಂದಿದ್ದಾರೆ, – ಬೆಂಕಿಯ ಕೆಂಡ
ಕೊಟ್ಟು ಕೊಟ್ಟು ಮುಗಿಯುವುದಿಲ್ಲ

51. ನ್ಞಂಡೆ ಅಬ್ಬ ಬಲ್ಲಿ ಕೊನನ್ರ್ ಗೋರುಂತೊಲ್
ಅರ್ತ್ತ ಅರ್ತ್ತ ಬೂಲ್ರ್ – ಪಿ
ನನ್ನಪ್ಪ ಹಗ್ಗ ತಂದನು.
ಎತ್ತುವಾಗ ಮುರಿದು ಮುರಿದು ಬೀಳುತ್ತದೆ. – ಹೇಲು

52. ನ್ಞಂಡೆ ಅಬ್ಬ ಎಲ್ಸರ ಕೊನನ್ನ್ರ್, – ಚೋಂಬುರೆ ಎಲೆ
ತನ್ನಿಗ್ ಇಡೊಂಬೊ ನೆನಯಿಲ್ಲೆ
ನನ್ನಪ್ಪ ರುಮಾಲು ತಂದಿದ್ದಾರೆ,
ನೀರಿಗೆ ಹಾಕಿದರೆ ನೆನೆಯುವುದಿಲ್ಲ. – ಕೆಸುವಿನ ಎಲೆ

53. ಒರು ಅವುತ್ ಪೆತ್ತ್ರ ಎಲ್ಲಾ ಅವುತ್ಗ್ ನಾರ್ಡ್ – ಚಕ್ಕೆ

ಒಂದು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹೆರಿಗೆಯಾದರೆ
ಎಲ್ಲಾ ಮನೆ ವಾಸನೆ ಬರುತ್ತದೆ – ಹಲಸಿನ ಹಣ್ಣು

54. ಒರ್ತ್ ಓಡಿ ಬಂಡ ಕಲ್ತ್ಗ್ ಬಲ್ಲಿ ಇಡ
ಕೆಂತ್ಗ್ ತುಲ್ಲುರ – ಕೊಡ್ ಪಾನ
ಒಬ್ಬ ಓಡಿ ಬಂದು ಕುತ್ತಿಗೆಗೆ ಹಗ್ಗ ಹಾಕಿ
ಬಾವಿಗೆ ಹಾರುತ್ತಾನೆ – ಕೊಡಪಾನ

55. ಬಂಗಾರ್ರೆ ಪೆಟ್ಟಿಲ್ ಕಸ್ತೂರಿ ಕಮನೆ – ಚಕ್ಕೆ
ಚಿನ್ನದ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಕಸ್ತೂರಿಪರಿಮಳ – ಹಲಸಿನ ಹಣ್ಣು

56. ನಂಡೆಟ್ಟೊರು ಕೊಡೆ ಉಂಡು – ಚೋಂಬರೆ
ಮಲೆ ಬರುಂಬೊ ಚೆಂಡಿ ಆವುಲ್ಲೆ ಎಲೆ
ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಒಂದು ಛತ್ರಿ ಇದೆ,
ಮಳೆ ಬರುವಾಗ ಒದ್ದೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ – ಕೆಸುವಿನ ಎಲೆ

57. ಬೆಲ್ತೆ ಎಡ್ತ್ಲ್ ಕರ್ತೆ ಮುತ್ತು – ಕನ್ನ್
ಬಿಳಿ ಬಟ್ಟಲಲ್ಲಿ ಕಪ್ಪು ಮುತ್ತು – ಕಣ್ಣು

58. ಚುತ್ತು ಮುತ್ತು ಕೋಟೆ ನುಡುಲೊರು ಪಾತೆ – ನಾವು
ಸುತ್ತ ಮುತ್ತಲೂ ಕೋಟೆ ನಡುವಿನಲ್ಲೊಂದು ಜಿರಳೆ – ನಾಲಗೆ

59. ಒರು ಉಮ್ಮಗ್ ಒರೇ ಮೋನು – ಬಾಲೆರೆ ಮರ
ಒಂದು ತಾಯಿಗೆ ಒಂದೇ ಮಗ – ಬಾಳೆ ಗಿಡ

60. ಉಮ್ಮಡೆ ಪಾಯಿ ಮಡ್ಕೊಗಾವುಲ್ಲ, – ಮಾರ್ಗ
ಅಬ್ಬರೆ ಕಾಸ ಎನ್ನೊಗಾವುಲ್ಲ ನಕ್ಸತ್ರ
ಅಮ್ಮನ ಚಾಪೆ ಮಡಚಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ, – ಮಾರ್ಗ,
ಅಪ್ಪನ ಹಣ ಲೆಕ್ಕಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ ನಕ್ಷತ್ರ.

61. ತಯ್ಡೆ ಮೇಲ್ ಫಲ, ಫಲತ್ತೆ ಮೇಲ್ ತಯ್ – ಪರಂ ಚಕ್ಕೆ
ಗಿಡದ ಮೇಲೆ ಹಣ್ಣು ಹಣ್ಣಿನ ಮೇಲೆ ಗಿಡ – ಫರಂಗಿ ಹಣ್ಣು

62. ಒರು ಕುಪ್ಪಿಲ್ ಜಂಡ್ ತರತ್ತೆ ಎಣ್ಣೆ – ಮುಟ್ಟೆ
ಒಂದು ಬಾಟಲಿಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ತರದ ಎಣ್ಣೆ – ಮೊಟ್ಟೆ

63. ತಿನ್ನ್ಡೆ ಮುಟ್ಟೆ ತೂರುಡೆ ಪೂ – ಸೇಮೆ
ತಿನ್ನುವುದು ಮೊಟ್ಟೆ ಮಲವಿಸರ್ಜಿಸುವುದು – ಸೇವಿಗೆ

64. ದಾದ ದಾದ ಕೆನ ನೋಕೊರು,

ಕೆಂತೆ ಉಲ್ಲ ಬತ್ತೆ ನೋಕೊರು,
ಬತ್ತಿರೆ ಮೇಲೆ ಪೂ ನೋಕೊರು – ಚಿಮನಿ

ಅಕ್ಕ ಅಕ್ಕ ಬಾವಿ ನೋಡು ಬಾವಿಯೊಳಗೆ
ಬತ್ತಿ ನೋಡು ಬತ್ತಿ ಮೇಲೆ ಹೂ ನೋಡು – ಚಿಮಣಿ

65. ಎದ್‌ರ್ ಎದ್‌ರ್ ಅಂಗಡಿ, ಬೆದ್‌ರಾ ಮುಂಡಲ್, – ಕಾಂಜರತ್ತೆ
ಕೊಯೊಗುಂಡು ತಿನ್ನೊಗಿಲ್ಲ ಕಾಯಿ

ಎದುರೆದುರು ಅಂಗಡಿ, ಬಿದಿರಿನ ಹಿಂಡು, – ಕಾಸರಕನ
ಕೊಯ್ಯೊಕ್ಕಾಗುತ್ತೆ ತಿನ್ನಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಕಾಯಿ.

66. ಬಲ್ಲಿ ಬುಡುಪಾಟಿ ಬೆಚ್ಚಿರ್, ಪೈ ಕೆಡನ್‌ರ್ – ಕುಂಬುಲಿಜ್ಜಿ
ಬಳ್ಳಿ ಬಿಡಿಸಿಟ್ಟಿದೆ, ದನ ಮಲಗಿದೆ – ಕುಂಬಳಕಾಯಿ

67. ಪಚ್ಚೆ ಕೊಡ್‌ಪಾನ ನೊರೋಡಿ ಮದ್‌ರ್ತೆ ತನ್ನಿ – ಬೊಂಡ
ಹಸಿರು ಕೊಡಪಾನ ತುಂಬಾ ಸಿಹಿಯಾದ ನೀರು – ಬೊಂಡ

68. ನೋಕುರಜ ಜಂಡಾಲ್, ಆಕ್‌ರೆಜ ಅಂಜಾಲ್, – ಕನ್ನ್, ಬೆರ್ಲ್,
ತಿನ್ನ್ ರೆಜ ನುಪ್ಪತ್ತಂಜಾಲ್ ಪಲ್ಲ್

ನೋಡುವವರು ಇಬ್ಬರು, ಮಾಡುವವರು ಐವರು, – ಕಣ್ಣು, ಬೆರಳು,
ತಿನ್ನುವವರು ಮೂವತ್ನಾಲ್ಕು ಮಂದಿ ಹಲ್ಲು

69. ಬರುಂಬೊ ಕೊಸಿಲ್ ಬಂಡೆ, ಪೋಂಬೊ – ಪೊರಪ್ಪು
ಬೇಜಾರ್‌ಲ್ ಪೋಂಡೆ ಮರಿಪು

ಬರುವಾಗ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಬರುವುದು,
ಹೋಗುವಾಗ ಬೇಸರದಿಂದ ಹೋಗುವುದು – ಜನನ, ಮರಣ

70. ಪಲಕ ಕೇಕ್‌ರೆಂಗುಂ ಮೊಗ ಕಾಂಡಿಲ್ಲೆ, ಕಾದ್‌ಗ್ ಮುಟ್ಟ
ಆಯೆಂಗುಂ ಬಾಯಿಗ್ ದೂರ ನಾನಾರ್ – ಟೆಲಿಫೋನ್

ಮಾತು ಕೇಳಿದರೂ ಮುಖ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ,
ಕಿವಿಗೆ ಹತ್ತಿರವಾದರೂ ಬಾಯಿಗೆ ದೂರ – ದೂರವಾಣಿ

71. ಮಂಡೆ ಕರ್ತ್‌ಟ್ಟ್ ಚಂಗೆ ಇಲ್ಲೆ,
ಮೇಲ್ ಬೆಲ್ತ್‌ಟ್ಟ್ ಅಹಂಕಾರ ಇಲ್ಲೆ – ತೀಬೆಟ್ಟಿರ ಕಡ್ಡಿ

ತಲೆ ಕಪ್ಪು ನಾಚಿಕೆ ಇಲ್ಲ, ಮೈ ಬಿಳಿ ಅಹಂಕಾರ ಇಲ್ಲ – ಬೆಂಕಿ ಕಡ್ಡಿ

72. ತಲಂಕೈರತ್ತರೆ ಬೆಲಿಯೆ ಕಂಡ, ಮುತ್ತುರೆ ರಾಸಿ, – ಸಾನ್, ಚೋರು,
ಅಂಜಾಲ್ ಕಲಿಕ್‌ರಾರ್ ಜಂಡಾಲ್ ನೋಕುರಾರ್ ಬೆರ್ಲ್, ಚುಂದು

ಅಂಗಯಷ್ಟು ಅಗಲವಾದ ಗದ್ದೆ, ಮುತ್ತಿನ ರಾಶಿ, – ಬಟ್ಟಲು,
ಐದು ಮಂದಿ ಆಟವಾಡುತ್ತಾರೆ, ಇಬ್ಬರು ನೋಡುತ್ತಾರೆ –ಊಟ, ಬೆರಳು, ತುಟಿ

73. ಪೊಯೆ ಪಿನ್ನೆ ಪೆರವು ಬಂಡ್ಲೆ ನಾನಾರ್? – ಪಡಿಪು
ಹೋದ ನಂತರ ಹಿಂದೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ, ನಾನು ಯಾರು – ವಿದ್ಯೆ

74. ಅಬ್ಬ ಆಕಾಶತ್ತ್ ಪೋಯಿರ, ಉಮ್ಮ ಪಾತಾಲ್‌ತ್‌ಗ್
ಪೋಯಿರ್, ಮೋನು ಪ್ಯಾಂಟೆಗ್ ಪೋಯಿರ್ – ಅಡಕೆರೆ ಮರ
ಅಪ್ಪ ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ, ಅಮ್ಮ ಪಾತಾಳಕ್ಕೆ
ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ, ಮಗ ಪೇಟೆಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾನೆ – ಅಡಿಕೆ ಮರ

75. ಬೆಲ್ತೆ ಜಾಲ್‌ಲ್ ಕರ್ತೆ ಚೆಂಡ್ – ಕನ್ನ್
ಬಿಳಿ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಕಪ್ಪು ಚೆಂಡು – ಕಣ್ಣು

76. ಜುಟ್ಟುಂಡು ಋಷಿ ಅಲ್ಲ, ಮೂನು ಕನ್ನ್ ಉಂಡು
ಶಿವ ಅಲ್ಲ, ತನ್ನಿ ಉಂಡು ಕಡಲಲ್ಲ ನಾನಾರ್ – ತ್ಯಾಂಜೆ
ಜುಟ್ಟುಂಟು ಋಷಿಯಲ್ಲ, ಮೂರು ಕಣ್ಣುಂಟು
ಶಿವ ಅಲ್ಲ, ನೀರು ಉಂಟು ಸಮುದ್ರ ಅಲ್ಲ -ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಿ

77. ಕರ್ತೆ ತಲೆಡವುನುಗ್ ಬೆಲ್ತೆ ಕಾಲ್ – ತೀಬೆಟ್ಟಿರೆ ಕಡ್ಡಿ
ಕಪ್ಪು ತಲೆಯವನಿಗೆ ಬಿಳಿ ಕಾಲು – ಬೆಂಕಿ ಕಡ್ಡಿ

78. ಅಂಜಿ ಔತುಗು ಒರೇ ಜಾಲ್ – ತಲಂಕೈ
ಐದು ಮನೆಗೆ ಒಂದೇ ಅಂಗಳ – ಅಂಗೈ

79. ಕಾಕ ಚೊಲ್ಲುಂಬೊ ಮುಚ್ಚುಲ್ಲೆ,
ಅಬ್ಬ ಚೊಲ್ಲುಂಬೊ ಮುಚ್ಚುರು – ಚುಂದು
ಅಣ್ಣ ಹೇಳುವಾಗ ಮುಚ್ಚುವುದಿಲ್ಲ,
ಅಪ್ಪ ಹೇಳುವಾಗ ಮುಚ್ಚುತ್ತದೆ – ತುಟಿ.

80. ಜಾವುಂ ವೋಲು ನಡ್ ನೋಂಟೆ
ಇಕ್ಕ್‌ರ್ ಓಡ್ರೆಮೇ ಇಲ್ಲ – ಗೆಂಟೆ
ಹಗಲು ರಾತ್ರಿ ನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತವೆ,
ಓಡುವುದೇ ಇಲ್ಲ – ಗಡಿಯಾರ

81. ಚೋಟುದ್ದತ್ತೆ ಪೆನ್ನ್‌ಗ್ ಮೂನುದ್ದತ್ತೆ ಲಂಗ – ತೂಸಿ ನೂಲ್
ಚೋಟುದ್ದದ ಹುಡುಗಿಗೆ ಮಾರುದ್ದದ ಲಂಗ – ಸೂಜಿ ದಾರ

82. ಕರ್‌ತೆ ಕಾಡ್‌ಲ್‌ ಕರ್‌ತೆ ಕುರಿ ಮೇಯಿರ್‌ – ಪೇನ್‌
ಕಪ್ಪು ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಪ್ಪು ಕುರಿ ಮೇಯುತ್ತದೆ – ಹೇನು

83. ಅವನೊರೊಡಿ ಆಲ್‌ಮಾರ್‌,
ಒರೋರ್ತನೆ ಪರ್ತ್‌ ಬನ್ನ್‌ ಚಾವುಡಾರ್‌ – ತೀಬೆಟ್ಟಿರೆ ಕಡ್ಡಿ
ಮನೆತುಂಬಾ ಜನರು,
ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರೆ ಹೊರಗೆ ಬಂದು ಸಾಯುತ್ತಾರೆ – ಬೆಂಕಿ ಪೊಟ್ಟಣ

84. ಕೀಲ್ಲೆ ಕಂಡತ್ತ್‌ಲ್‌ ತನ್ನಿ ಉಂಡು,
ಮೇಲ್ತೆ ಕಂಡತ್ತ್‌ಲ್‌ ಬೆಲೆ ಆವುರು – ಇಡ್ಲಿ ಬೇವುರೆ
ಕೆಳಗಿನ ಗದ್ದೆಯಲ್ಲಿ ನೀರು ಇದೆ, – ಇಡ್ಲಿ
ಮೇಲಿನ ಗದ್ದೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಗಳಾಗುತ್ತವೆ ಬೇಯಿಸುವುದು

85. ಬೆಲ್ತೆ ಪೊಲೀಸ್‌ಗ್‌ ಕರ್ತೆ ಟೊಪ್ಪಿ – ತೇಬೆಟ್ಟಿರೆಕಡ್ಡಿ
ಬಿಳಿ ಪೊಲೀಸ್‌ಗೆ ಕಪ್ಪು ಟೊಪ್ಪಿ – ಬೆಂಕಿ ಕಡ್ಡಿ

86. ಜಟ್‌ ಪಟ್‌ ಲೇಡಿಗ್‌ ಒರೇ ಕನ್ನ್‌ – ತೂಸಿ
ಜಟ್‌ ಪಟ್‌ ಲೇಡಿಗೆ ಒಂದೇ ಕಣ್ಣು – ಸೂಜಿ

87. ಬಲೆ ನೈಇಂಟೇ ಪೋಂಡಾರ್‌ ಮೀನ್‌ ಪಿಡಿಕ್‌ಲ್ಲೆ – ಬನ್ನಾತೆ
ಬಲೆ ನೆಯುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ, ಮೀನು ಹಿಡಿಯುವುದಿಲ್ಲ – ಜೇಡ

88. ಪಚ್ಚೆ ಪಚ್ಚೆ ತೋಟತ್ತ್‌ಲ್‌ ಬೆಲ್ಲಿರೆ ಗೂಂಟ – ಮೂಲಂಗಿ
ಹಸಿರು ಹಸಿರು ತೋಟದಲ್ಲಿ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಗೂಂಟ – ಮೂಲಂಗಿ

89. ಒರು ಅಜ್ಜಿಗ್‌ ಆಯಿರ ಕನ್ನ್‌ – ಪೋಲೆ
ಒಂದು ಅಜ್ಜಿಗೆ ಸಾವಿರಾರು ಕಣ್ಣು – ದೋಸೆ

90. ಕರ್ತೆ ಕಂಡತ್ತ್‌ಲ್‌ ತೂಸಿ ಬೂನುರು – ಬೋತಲೆ
ಕಪ್ಪು ಗದ್ದೆಯಲ್ಲಿ ಸೂಜಿ ಬಿದ್ದಿದೆ – ಬೌತಲೆ

91. ಪಿಡ್ಚೆಂಗ್‌ ಕೈ ನೊರೋಡಿ ಬುಟ್ಟೆಂಗ್‌ ಅವ ನೊರೋಡಿ– ಚಿಮನಿ
ಹಿಡಿದರೆ ಕೈ ತುಂಬಾ ಬಿಟ್ಟರೆ ಮನೆ ತುಂಬಾ – ದೀಪ

92. ಸುರುಕು ಕೈಪೆ ಪಿನ್ನೆ ಮದ್‌ರ – ನೆಲ್ಲಿಕಾಯಿ
ಮೊದಲು ಕಹಿ ನಂತರ ಸಿಹಿ – ನೆಲ್ಲಿಕಾಯಿ

93. ಒರು ಅಜ್ಜಿ ಅವ ಚುತ್ತು ಬನ್ನ್‌ಟ್ಟ್‌
ಮೂಲೆಲ್‌ ಪೋಯಿ ನಿಕ್ಕ್‌ರಾಲ್‌ – ಮಾಚಿಲ್‌
ಒಂದು ಅಜ್ಜಿ ಮನೆಸುತ್ತಲೂ ಬಂದು

ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾಳೆ – ಇಡುಸೂಡಿ

94. ಒರು ಪೂ ಉಂಡು ಅದ್ ಕಾನೋ ಕಿಟ್ಟೆಲ್ಲೆ – ಅರ್‌ತಿರೆ ಪೂ
ಒಂದು ಹೂವು ಇದೆ, ಅದು ಕಾಣಲು ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ – ಅತ್ತಿ ಹೂ

95. ಬೆಲಿಯೋನು ಪೋಂಬೊ ಚೆರಿಯೊನು ನಿಪ್ಪಾಟಿ ಬೆಚ್ಚಿರ – ಮುಲ್ಲು
ಹಿರಿಯವನು ಹೋಗುವಾಗ ಕಿರಿಯವನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾನೆ – ಮುಳ್ಳು

96. ಬೆಲಿಯೆ ಮಂಡೆ ಮುಚ್ಚೊಗಾವುಲ್ಲೆ – ಕೆನ
ದೊಡ್ಡ ಹಂಡೆ ಮುಚ್ಚಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ – ಬಾವಿ

97. ಕೈ ಕಾಲಿಲ್ಲೆ ಇಡೀ ರಾಯ ಚುತ್ತುರ – ಪೈಸ
ಕೈ ಕಾಲಿಲ್ಲ, ಊರೆಲ್ಲಾ ಸುತ್ತುತ್ತಾನೆ – ಹಣ

98. ಅಕ್ಷರ ಉಂಡು ಬೂಕ್ಕು ಅಲ್ಲ, ಸಿಂಹ ಉಂಡು ಕಾಡಲ್ಲ,
ಉರುಂಟುರುಂಟು ಉಂಡು ಚಕ್ರ ಅಲ್ಲ,
ಆಯೆಂಗಾ ಕಾಂಡ್ಲೆ – ಪಾವಲಿ
ಅಕ್ಷರವುಂಟು ಪುಸ್ತಕ ಅಲ್ಲ, ಸಿಂಹವುಂಟು ಕಾಡಲ್ಲ,
ಗೋಳಾಕಾರದಲ್ಲಿದೆ ಚಕ್ರವಲ್ಲ, ಆದರೂ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ– ಪಾವಲಿ

99. ಜಂಡಾಲ್ ಚೋರು ಉಣ್ಣೊಗು ದೆಚ್ಚಿಡಾರ್,
ಒತ್ತೋಗು ಯಾರ ಇಟ್ಟೆಂಗ್ ಇನ್ನೊರ್ತ
ಅರ್ಸತ್ತ್‌ಲ್ ಎಂಚಿ ನಿಕ್ಕ್‌ರ – ತಿರಾಸ್
ಇಬ್ಬರು ಊಟಮಾಡಲು ಕೂತಿದ್ದಾರೆ, ಒಬ್ಬನಿಗೆ ಜಾಸ್ತಿ
ಹಾಕಿದರೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಕೋಪದಿಂದ ಎದ್ದು ನಿಲ್ಲುತ್ತಾನೆ – ತಕ್ಕಡಿ

100. ಚೆರೆ ಚೆರೆ ಮಕ್ಕೊಗು ಬೆಲಿಯೆ ಬೆಲಿಯೆ ಮುಟ್ಟಾಲೆ – ತೀಬೆಟ್ಟಿರೆ ಕಡ್ಡಿ
ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಮುಟ್ಟಾಳೆ – ಬೆಂಕಿ ಕಡ್ಡಿ

101. ತನ್ನಿಲೆ ಉಂಡಾವುರು ತನ್ನಿಲೇ ಚಾವುರು – ಉಪ್ಪು
ನೀರಲ್ಲೆ ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ, ನೀರಲ್ಲೆ ಸಾಯುತ್ತದೆ. – ಉಪ್ಪು

102. ಪಿಡ್ಚಪ್ಪ ಚೋಪು, ಆರಿಯಪ್ಪ ಕರ್ಪು – ತೀಬೆಟ್ಟಿರೆ ಕಡ್ಡಿ
ಹಿಡಿದಾಗ ಕೆಂಪು, ಬತ್ತಿದಾಗ ಕಪ್ಪು – ಬೆಂಕಿ ಕಡ್ಡಿ

103. ಸುಬಯ್‌ಗ್ ಪೋಂಡೆ, ಜಾವುಗು ಬಂಡೆ ನಾನಾರ್? – ನಕ್‌ಸತ್ರ
ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಹೋಗುವುದು, ರಾತ್ರಿ ಬರುವುದು ನಾನು ಯಾರು? – ನಕ್ಷತ್ರ

104. ಅಜ್ಜಿ ಕುತ್ತಿಯೆಂಗ್ ರಾಯ ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕ – ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ
ಅಜ್ಜಿ ಗುದ್ದಿದರೆ ಊರೆಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳು – ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ

105. ಬೆಲ್ತೆ ಕುದುರೆಗ್ ಪಚ್ಚೆ ಬೀಲ – ಮೂಲಂಗಿ
ಬಿಳಿ ಕುದುರೆಗೆ ಹಸಿರು ಬಾಲ – ಮೂಲಂಗಿ

106. ಔತೆ ಮೇಲ್ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಪೂ – ಮಂಜಿ
ಮನೆಯ ಮೇಲೆ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಹೂವು – ಮಂಜು

107. ಬೆಲ್ಪು ರಾಯತ್ತ್‌ಲ್ ಕರ್ತೆ ಆಲ್‌ಮಾಲ್ – ಸೀತಪಲ
ಬಳಿ ಊರಲ್ಲಿ ಕಪ್ಪು ಜನರು – ಸೀತಫಲ

108. ಮೂತೋನು ಬುಲ್ಪಿಟ್ಟೆಂಗ್ ಎಲವುನುಂ ಬುಲ್ಪಿಡ್ರ – ಕನ್ನ್
ಅಣ್ಣ ಅತ್ತರೆ ತಮ್ಮನೂ ಅಳುತ್ತಾನೆ – ಕಣ್ಣು

109. ಕಣ್ಣ್‌ಗ್ ಮುಟ್ಟ ಕಾಲ್‌ಗ್ ದೂರ – ಪರ್ವತ
ಕಣ್ಣಿಗೆ ಹತ್ತಿರ ಕಾಲಿಗೆ ದೂರ – ಪರ್ವತ

110. ಕಣ್ಣ್‌ಗ್ ಕಾಂಡ್ಲೆ ಕೈಕ್ ಕಿಟ್ಪಲ್ಲೆ – ಕಾತ್
ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣಲ್ಲ, ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಲ್ಲ – ಗಾಳಿ

111. ಒರು ಬತ್ತಿ ರಾಯತ್ತ್‌ಗ್ ಎಲ್ಲಾ ಬೆಲ್ಚ – ನೇರ
ಒಂದು ಬತ್ತಿ ಊರಿಗೆಲ್ಲಾ ಬೆಳಕು – ಸೂರ್ಯ

112. ರಾಯತ್ತ್‌ಗೆಲ್ಲಾ ಒರೇ ಒಲ್ಲಿ – ಆಕಾಸ
ಊರಿಗೆಲ್ಲಾ ಒಂದೇ ಕಂಬಳಿ – ಆಕಾಶ

113. ಪೆರುಂಬೊತ್ತುಗೆ ಒರ್‌ತರೆ ತಲೆಲ್ ಟೊಪ್ಪಿ ಇಕ್ಕ್‌ಡ್ – ಬದನೆ
ಜನಿಸುವಾಗ ಒಬ್ಬನ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಟೋಪಿ ಇರುತ್ತದೆ – ಬದನೆಕಾಯಿ

114. ಕಾತ್ ಬೀಞೇಂಗ್ ಚೆಯಿಕ್‌ಡ್,
ತನ್ನಿಗ್ ಇಟ್ಟೆಂಗ್ ಚಾವುಡು – ತೀ
ಗಾಳಿ ಬೀಸಿದರೆ ಜೀವಿಸುತ್ತದೆ.
ನೀರು ಚೆಲ್ಲಿದರೆ ಸಾಯುತ್ತದೆ – ಬೆಂಕಿ

115. ಉಮ್ಮರವುತು ಪೋಂಬೊ ಬೇಗ ಪೋಂಡಾಲ್,
ಮಾಪ್ಲೆಡೆ ಔತು ಪೋಂಬೊ ಮೆಲ್ಲ ಬಂಡಾಲ್ – ಕೊಡಪಾನ
ಅಮ್ಮನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವಾಗ ಬೇಗ ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ,
ಗಂಡನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವಾಗ ಮೆಲ್ಲ ಬರುತ್ತಾಳೆ – ಕೊಡಪಾನ.

116. ಚೆರಿಯೆ ಚೆರಿಯೆ ಮಕ್ಕೊಗು ಚೆರಿಯೆ ಚೆರಿಯೆ ಟೊಪ್ಪಿ – ಉಗುರು
ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಟೊಪ್ಪಿ – ಉಗುರು

117. ಕಾಲಿಲ್ಲೆ ಓಡುರು, ತೋಲಿಲ್ಲೆ ನೀಂಡ್‌ರ್,

ಬಟ್ಟೆ ಬಲ್ಚಿ ಎರಿಡ್ – ಪಾಂಬು
ಕಾಲಿಲ್ಲ ಓಡುತ್ತದೆ, ಚರ್ಮವಿಲ್ಲ ಈಜುತ್ತದೆ,
ಬಟ್ಟೆ ಬಿಸಾಡುತ್ತದೆ – ಹಾವು

118. ಬಿರಿಯಿಡ್ ಪೂ ಅಲ್ಲ, ಬೈಲಿಗ್ ಬಾಡ್‌ಲ್ಲೆ – ಕೊಡೆ
ಅರಳುತ್ತದೆ ಹೂ ಅಲ್ಲ, ಬಿಸಿಲಿಗೆ ಬಾಡಲ್ಲ – ಛತ್ರಿ

119. ತನ್ನಿರೆ ಚುತ್ತು ಬೆಲ್ತೆ ಕಲ್ಲ್‌ರೆ ಕೋಟೆ – ತ್ಯಾಂಜೆ
ನೀರಿನ ಸುತ್ತಲೂ ಬಿಳಿ ಕಲ್ಲಿನ ಕೋಟೆ – ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ

120. ಬಂಗಾರ್‌ಡೆ ಗುಬ್ಬಿ ಬೀಲತ್ತ್‌ಲ್ ತನ್ನಿ ಕುಡಿಕ್‌ರ್ – ಚಿಮಿನಿ
ಚಿನ್ನದ ಗುಬ್ಬಚ್ಚಿ ಬಾಲದಲ್ಲೇ ನೀರು ಕುಡಿಯುತ್ತದೆ – ಚಿಮನಿ ದೀಪ

121. ಕಿರೀಟ ಉಂಡು ರಾಜ ಅಲ್ಲ,
ನೇರ ಚೊಲ್ಡು ಗೆಂಟೆ ಅಲ್ಲ – ಕೋಲಿ
ಕಿರೀಟ ಉಂಟು ರಾಜನಲ್ಲ, ಸಮಯ ಹೇಳುತ್ತದೆ,
ಗಡಿಯಾರವಲ್ಲ – ಕೋಳಿ

122. ಒರು ಕಾಲ್‌ಡೆ ಚೊಟ್ಟೆ ನಾನಾರ್? – ಬೊಗರಿ
ಒಂದು ಕಾಲಿನ ಕುಂಟ ನಾನು ಯಾರು? – ಬೊಗರಿ

123. ಬುಡ್ ಪಾಟಿಯೆಂಗ್ ಪೂ, ಮಡ್ ಕೆಂಗ್ ಮುಗ್ಗು – ಕೊಡೆ
ಬಿಡಿಸಿದೆರೆ ಹೂವು, ಮಡಚಿದರೆ ಮೊಗ್ಗು – ಛತ್ರಿ

124. ಒರು ಕೈಕ್ ನೊರೋಡಿ ಬೆರ್ಲ್ – ಬಾಲೆಡೆ ಕೊಲ
ಒಂದು ಕೈ ತುಂಬಾ ಬೆರಳು – ಬಾಳೆ ಗೊಂಚಲು

125. ಎಲವುನುಗು ಮೂನು ಕನ್ನ್, ಉಮ್ಮಗ್ ಒರೇ ಕನ್ನ್ – ತ್ಯಾಂಜೇ
ತಮ್ಮನಿಗೆ ಮೂರು ಕಣ್ಣು, ಅಮ್ಮನಿಗೆ ಒಂದೇ ಕಣ್ಣು – ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ

126. ಬಾ ಚೊನ್ನೆಂಗ್ ಬಂಡ್ಲೆ, ಪೋ ಚೊನ್ನೆಂಗ್ ಪೋಂಡ್ಲೆ – ಮಲೆ
ಬಾ ಅಂದರೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ, ಹೋಗು ಅಂದರೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ –ಮಳೆ

127. ಪಲ್ಲಿಲ್ಲಾತೆ ಪಕ್ಕಿಗ್ ಗೂಡು ನೊರೋಡಿ ಕುಂಞ – ಕೋಳಿ
ಹಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಹಕ್ಕಿಗೆ ಗೂಡು ತುಂಬಾ ಮರಿಗಳು – ಕೋಳಿ

128. ಆಯಿರ ಪಕ್ಕಿ ಒರ್ಕತ್‌ಲ್ ತನ್ನಿಗ್ ಇಲಿಯಿಡ್ – ಅರಿ
ಸಾವಿರ ಮಕ್ಕಳು ಒಮ್ಮೆಲೆ ನೀರಿಗಿಳಿಯುತ್ತಾರೆ – ಅಕ್ಕಿ

ಬ್ಯಾರಿ ಗಾದೆಗಳು

ಇನ್ನು ನಾವು ಬ್ಯಾರಿ ಗಾದೆಗಳ ಕಡೆಗೆ ಗಮನ ಹರಿಸುವುದಾದರೆ ನಮಗೆ ಹಲವು ರೀತಿಯ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾದ ಗಾದೆಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಗಾದೆಗಳು ನಮಗೆ ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಿಕರು ಬಿಟ್ಟು ಹೋದ ದಾರಿದೀಪವಾಗಿದೆ. ಗಾದೆಗಳೆಂದರೆ ಅನುಭವವನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಮೂಲಕ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಪ್ರೇರಣೆಯಾಗುವುದು. ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಿಕರು ಬರೆಯಲು ಕಲಿತವರಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೇವಲ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವ ಮಾತುಗಳಾಗಿ ಪ್ರಚಾರವಾಯಿತು. ಪೂರ್ವಿಕರು ಮೊದಲು ಬೈಯ್ಯುವಾಗ, ಮಾತನಾಡುವಾಗ, ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳುವಾಗ, ತಮಾಷೆ ಮಾತಾಡುವಾಗ ಲೆಲ್ಲ ಗಾದೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಗಾದೆಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದು ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ತುಂಬಾ ರೀತಿಯ ಬೇಡಿಕೆಯಿರುವಂತಹ ಅಂಶವಾಗಿದೆ.

1. ಅಜಲಜಲೆ ತಲೆಕ್ಕ್ ಅಜಲ್‌ದೇ ಕೈ
   ಅವರವರ ತಲೆಗೆ ಅವರದ್ದೇ ಕೈ
2. ಅಂಡೆಡೆ ಬಾಯಿ ಕೆಟ್ಟ ದೊಂಡೆಡೆ ಬಾಯಿ ಕೆಟ್ಟೊಗಾವುಲ್ಲ.
   ಹಂಡೆಯ ಬಾಯಿ ಕಟ್ಟಬಹುದು, ದೊಂಡೆಯ ಬಾಯಿ ಕಟ್ಟಲಾಗದು.
3. ಅಂಡಿ ಕುಂಡಿ ತೆರಿಯಾತಜಲೊಟ್ಟಿಗೆ ತಲೆ ಮಂಡೆ ಒಡಚ್ಚೊಲನತ್ತರೆ.
   ಅಂಡೆ ಕುಂಡೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದವರೊಂದಿಗೆ ತಲೆ ಮಂಡೆ ಒಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಷ್ಟೆ
4. ಪೈಸ ಕಂಡೆಂಗ್ ಚಗ ಬಾಯಿ ಬುಡ್ರ್
   ಹಣ ಕಂಡರೆ ಹೆಣವು ಬಾಯಿ ಬಿಡುತ್ತದೆ.
5. ಆರ್ರಾರೆ ಪಲ್ಲ್‌ರೆ ಕಾನ ನ್ಗಂಡೆ ನೆಂಞಿಯೇ ಗಟ್ಟಿ
   ಯಾರದೊ ಹಲ್ಲಿಗಿಂತ ನನ್ನ ಎದೆಯೇ ಗಟ್ಟಿ
6. ಕೆಡಕಿನ್ನತ್ರೆಮೆ ಕಾಲ್ ನೀಟ್
   ಹಾಸಿಗೆ ಇದ್ದಷ್ಟು ಕಾಲು ಚಾಚು
7. ಪಿ ಬರೊಂಬೊ ಪಿತ್ತ್‌ಲ್ ತೇಡ್ರೆ
   ಹೇಲು ಬಂದಾಗ ಹಿತ್ತಲು ಹುಡುಕುವುದು.
8. ಅಜ್ಜಿಗ್ ಪುಲ್ಲಿಡೆ ತಲೆಬೆಚ್ಚ ಪುಲ್ಲಿಗೆ ಮಿಂಡರೆ ತಲೆಬೆಚ್ಚ
   ಅಜ್ಜಿಗೆ ಮೊಮ್ಮಗಳ ತಲೆಬಿಸಿ, ಮೊಮ್ಮಗಳಿಗೆ ಮಿಂಡನ ತಲೆಬಿಸಿ

9. ಮೆಲ್ಲೆ ತಿಂಡೆಂಗ್ ಮುಲ್ಲುಂ ತಿನ್ನ
ಮೆಲ್ಲ ತಿಂದರೆ ಮುಳ್ಳು ತಿನ್ನಬಹುದು.
10. ಮಿನ್ನ್ಡೆದೆಲ್ಲ ಬಂಗಾರಲ್ಲ
ಮಿನುಗುವುದೆಲ್ಲ ಚಿನ್ನವಲ್ಲ
11. ತೇಡಿಯೋಂಟಿನ್ನೆ ಬಲ್ಲಿ ಕಾಲಿಗ್ ಚುತ್ತಿಯೆ ಪೊಲೆ
ಹುಡುಕುತ್ತಿರುವ ಹಗ್ಗ ಕಾಲಿಗೆ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡ ಹಾಗೆ
12. ಕಡಲ್ ಪೊಯೆಂಗುಂ ನಾಯಿ ನಕ್ಕಿಟ್ಟೇ ಕುಡಿಕೊನು
ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ ನಾಯಿ ನೆಕ್ಕಿಯೇ ಕುಡಿಯಬೇಕು
13. ಪಾಯಿ ಇನ್ನತ್ತರೆಮೆ ಕಾಲ್ ನೀಟೊನು
ಹಾಸಿಗೆ ಇದ್ದಷ್ಟು ಕಾಲು ಚಾಚಬೇಕು.
14. ಕೈ ಚೇರಾಯೆಂಗ್ ಬಾಯಿ ತಯರ್
ಕೈ ಕೆಸರಾದರೆ ಬಾಯಿ ಮೊಸರು
15. ಪೆಣ್ಣ್ ಪೆಣ್ಣಾಂಬೊ ತಗರೆ ತೆಂಜಾವು
ಹೆಣ್ಣು ಹೆಣ್ಣಾಗುವಾಗ ತಗರೆ ತೆಂಗಾಗಬಹುದು
16. ಕೊರಕ್ಡೆ ನಾಯಿ ಕಡಿಕ್ಲ್ಲೆ
ಬೊಗಳುವ ನಾಯಿ ಕಚ್ಚುವುದಿಲ್ಲ.
17. ಅನೆಕಟ್ಟೆಂಗು ಕಲ್ಲ ಅಡಕೆ ಕಟ್ಟೆಂಗುಂ ಕಲ್ಲ
ಆನೆ ಕದ್ದರೂ ಕಳ್ಳನೇ ಅಡಕೆ ಕದ್ದರೂ ಕಳ್ಳ
18. ನಾಯಿಡೆ ಬೀಲೆ ವಾಂಟೆಲಿಟ್ಟೆ ಪೋಲೆ
ನಾಯಿಯ ಬಾಲ ಕೊಳವೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದ ಹಾಗೆ
19. ಒರ್ಮತ್ತಿನ್ನೆಂಗ್ ಒಲಕೆಲ್ ಕೆಡಕ
ಒಲುಮೆಯಿಂದಿದ್ದರೆ ಒನಕೆಯಲ್ಲೂ ಮಲಗಬಹುದು.
20. ರಾಯ ಓಡುಂಬೊ ನಡುಲೆ ಓಡೊನು
ಊರು ಓಡುವಾಗ ನಡುವಿನಲ್ಲಿಯೇ ಓಡಬೇಕು
21. ಕೈಕ್ ಎಕ್ಕಾತೆ ಮುಂದಿರಿಜೆ ಬೆರುಂ ಪುಲಿ
ಕೈಗೆ ತಲುಪದ ದ್ರಾಕ್ಷಿ ಬರೀ ಹುಳಿ
22. ಕೊರೊಡಿ ತಿಂಡೆಂಗ್ ಯಾರ ಮಿಂಜ
ಸ್ವಲ್ಪ ತಿಂದರೆ ತುಂಬಾ ಬದುಕಬಹುದು
23. ಎಕ್ಕೆಡ್ ಮದ್ರ, ಎಕ್ಕಾತೆದ್ ಕೈಪೆ
ಎಟಕುವುದು ಸಿಹಿ, ಎಡಕದ್ದು ಕಹಿ

24. ಮಲೆ ಬನ್ನೆ ಪಿತ್ಯಾಂಡ್ ಪಲ್ಲತ್ ತನ್ನಿ ಕಾಟ್‌ರ
ಮಳೆ ಬಂದ ಮುಂದಿನ ದಿನ ಹೊಂಡದಲ್ಲಿ ನೀರು ತೋರಿಸುತ್ತಾರೆ
25. ಪೆರಾಂಟ್ ಪೆತ್ತೆಂಗ್ ರಾಯೆಲ್ಲ ನಾರ್ಡ್
ಹೆರಿಗೆಯಾಗದೆ ಹೆರಿಗೆಯಾದರೆ ಊರೆಲ್ಲ ವಾಸನೆ ಬರುತ್ತದೆ.
26. ಪತ್ತ್ ಬೆರಲ್‌ಲ್ ನೈಚಿತ್ತ್ ಅಂಜಿ ಬೆರಲ್‌ಲ್ ತಿನ್ನ್‌ರೆ
ಹತ್ತು ಬೆರಳಲ್ಲಿ ದುಡಿದು ಐದು ಬೆರಳಲ್ಲಿ ತಿನ್ನುವುದು.
27. ಚತ್ತೆದ್ ಅಡ್ಜಿಟ್ ಮದ್‌ಲ್ ಆದ್‌ರ್‌ಪಾಟಂಡ
ಸತ್ತದ್ದನ್ನು ಹೊಡೆದು ಗೋಡೆ ಅದುರಿಸಬೇಡ.
28. ಕಲಿಕೊ ತೆರಿಯಾತೋನು ಜಾಲ್ ಸಮ ಇಲ್ಲ ಚೊನ್ನೆಪೊಲ
ಆಟವಾಡಲು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದವನು ಅಂಗಳ ಸರಿಯಿಲ್ಲ ಅಂದಹಾಗೆ
29. ಕನ್ನ್ ಕೈ ಇಟ್ಟಂಕೆತ್ತೆ ಪಲ್ಕ ಚೊಲ್ಲಂಡ
ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕೈ ಹಾಕಿದಂತಹ ಮಾತು ಹೇಳಬೇಡ
30. ಎಡ್ತೆ ಕೈ ಕುಂಡಿಗ್ ಮುಟ್ಟ
ಎಡ ಕೈ ನಿತಂಬಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿರ
31. ಕಾಲ ಬನ್ನೆಂಕೆಮೆ ಕೋಲ ಕೆಟ್ಟೊನು
ಕಾಲ ಬಂದ ಹಾಗೆ ವೇಷ ಕಟ್ಟಬೇಕು
32. ಅರ್‌ಕತುಮ್ ಇಲ್ಲೆ ಬರ್‌ಕತುಮ್ ಇಲ್ಲೆ
ಅಳಿವುಗೂ ಇಲ್ಲ, ಒಳಿತಿಗೂ ಇಲ್ಲ
33. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೆ ಪೀಕ್ಕ್ ನಾಯಿ ಕಾತಂಕೆ
ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಮಲವಿಸರ್ಜನೆಗೆ ನಾಯಿ ಕಾದಹಾಗೆ
34. ಎಂಕು ಪಣಂಬೂರು ಪೋಯಿ ಬನ್ನಂಕೆ
ಎಂಕು ಪಣಂಬೂರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬಂದಹಾಗೆ
35. ಬೀಲ ಒಯ್ತಿಟ್ಟ್ ಚಾಜನ ಇಡೊಂಗುಂ ತೀರ್ಲೆ
ಬಾಲ ಎತ್ತಿ ಸೆಗಣಿ ಹಾಕಲೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ
36. ಗೋವೆಲ್ ಪರಂಗಿಕ್ಕಲ್
ಗೋವಾದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷರಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ
37. ಅದ್‌ಲೆಲ್ಲ ಆನೆ ಕುದುರೆ ಆವೊಗಿಲ್ಲ
ಅದರಲ್ಲೆಲ್ಲ ಆನೆ ಕುದುರೆ ಆಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ
38. ಮಾಮಿಗೊರು ಕಾಲ ಮರ್‌ಮೋಲ್‌ಗ್ ಒರು ಕಾಲ
ಅತ್ತೆಗೆ ಒಂದು ಕಾಲ ಸೊಸೆಗೊಂದು ಕಾಲ

39. ಪಾಲ್‌ಗ್ ಬನ್ನವುನುಗು ಎರ್ಮೆರೆ ಬೆಲೆ ಎಂದಿಗ್
ಹಾಲಿಗೆ ಬಂದವನಿಗೆ ಎಮ್ಮೆಯ ಬೆಲೆ ಯಾಕೆ
40. ಒರು ಕನ್ನ್‌ಗ್ ಮನ್ನ್ ಒರು ಕನ್ನ್‌ಗ್ ಬೆಣ್ಣೆ
ಒಂದು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಮಣ್ಣು, ಒಂದು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೆಣ್ಣೆ
41. ಕೈ ಕೈ ಕೂಡಿಯೆಂಗ್ ತಾಯಿಕೊಟ್ಟೆರೆ
ಕೈ ಕೈ ಕೂಡಿದರೆ ಚಪ್ಪಾಲೆ
42. ಸ್ವರಮೆ ಸ್ವರ್ಗ
ಕಾಯಕವೆ ಕೈಲಾಸ
43. ಕಾತ್ ಬರಾಂಟ್ ಎಲೆ ಪಂದ್‌ರ
ಗಾಳಿ ಬರದೆ ಎಲೆ ಅಲುಗಾಡುತ್ತಾ
44. ಒರ್‌ಕ್ ಬನ್ನವುಂಡೆ ಕೆಡಕೆಗ್ ಊಂದಿಟ್ಟೆ ಪೊಲೆ ಆಯ್ತ್
ನಿದ್ದೆ ಬಂದವನನ್ನು ಹಾಸಿಗೆಗೆ ತಳ್ಳಿದ ಹಾಗೆ ಆಯಿತು
45. ಆನ್ ನೋಕಿಟ್ಟ್ ಪೆನ್ನ್ ಕೊಡ್ಕೊನು, ಮರ ನೋಕಿಟ್ಟ್ ಬಲ್ಲಿ ಕೆಟ್ಟೊನು
ಗಂಡು ನೋಡಿ ಹೆಣ್ಣು ಕೊಡಬೇಕು, ಮರನೋಡಿ ಹಗ್ಗ ಹಾಕಬೇಕು.
46. ಆನ್ ಇನ್ನೆ ಪೆನ್ನ್‌ಗ್ ಆನೆಡೆ ಬಲ ಬಂಡೂಲ
ಗಂಡು ಇದ್ದ ಹಡುಗಿಗೆ ಆನೆಯ ಬಲ ಬರುತ್ತದೆ.
47. ಆಕುಂಬೊ ಒರು ತೆರು, ಪೋಂಬೊತ್ತುಗ್ ಪತ್ತ್ ತೆರು
ಮಾಡುವಾಗ ಒಂದು ದಾರಿ, ಹೋಗುವಾಗ ಒಂದು ದಾರಿ
48. ಆನೆ ಪೋಯೆ ತೆರುಲ್ ಆಡ್ ಪೋವು,
ಆಡ್ ಪೋಯೆ ತೆರುಲ್ ಆನೆ ಪೋವಲೆ
ಆನೆ ಹೋದ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಆಡು ಹೋಗಬಹುದು,
ಆಡು ಹೋದ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಆನೆ ಹೋಗದು.
49. ಎಲಿ ಬನ್ನೆಂಗ್ ಪಿಲಿ ಬನ್ನೆಪೊಲ ಆಕ್‌ದಾರ್.
ಇಲಿ ಬಂದರೆ ಹುಲಿ ಬಂದಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.
50. ಆಪತ್ತ್‌ಗ್ ಪತ್ತ್ ಬಾಯಿಲ್ ಉಂಡು
ಆಪತ್ತಿಗೆ ಹತ್ತು ಬಾಗಿಲು ಉಂಟು
51. ಆಯೆದ್ ಎಲ್ಲಾ ಒಲಿಯಲೆ, ಕಂಡದೆಲ್ಲಾ ಕಿಟ್ಟಲೆ
ಆದದೆಲ್ಲ ಉಳಿಯಲಾರವು ನೋಡಿದ್ದೆಲ್ಲಾ ಸಿಗಲಾರವು
52. ಆಸೆರೆ ಕೊಡಿಮೇಲ್, ಮೀಸೆರೆ ಕೊಡಿ ಕೀಲ್
ಆಸೆಯ ತುದಿ ಮೇಲೆ, ಮೀಸೆಯ ತುದಿ ಕೆಳಗೆ

53. ಅವ ಕಾಲಿಯಾಯೆ ಪಿನ್ನೆ ಕಂಡಿ ಬಾಯಿಲ್ ಇಟ್ಟೆವುಲ
ಮನೆ ಕಾಲಿಯಾದ ನಂತರ ಕಿಟಕಿ ಬಾಗಿಲು ಹಾಕಿದ ಹಾಗೆ

54. ಸೈಂತ ಚೊನ್ನುರೂಲ ಜಂಡ್ ಇಕ್ಕೊ ಬುಡಲೆ, ಒನ್ನು ತಪ್ಪೊ ಬುಡಲಾಂಟ್
ದೆವ್ವ ಹೇಳಿದೆಯಂತ ಎರಡು ಇರಲು ಬಿಡಲಾರೆನು, ಒಂದು ತಪ್ಪಲು ಬಿಡಲಾರೆನು

55. ಕಷ್ಟ ಬರುಂಬೊ ಪಡಚೋಂಡೆ ನೆನಪು
ಕಷ್ಟ ಬರುವಾಗ ದೇವನ ನೆನಪು

56. ಅವುನ್‌ಡೆ ಮುದು ಅವುನುಗ್ ಕಾಂಡಾ
ಅವನ ಬೆನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಕಾಣುತ್ತದಾ

57. ಎದ್‌ರ್ ಪಲ್ಲ್‌ಡವುಂಡೆ ಬೇಜಾರ್ ತೀರ್‌ಲ್ಲೆ, ಬೆಲಿಯ ಬಯತವುಂಡೆ ಪಸಿ ತೀರ್‌ಲ್ಲೆ
ಎದುರು ಹಲ್ಲಿನವನ ಬೇಸರ ಮುಗಿಯುವುದಿಲ್ಲ, ಡೊಳ್ಳು ಹೊಟ್ಟೆಯವರ ಹಸಿವು ಮುಗಿಯುವುದಿಲ್ಲ.

58. ಔತುಗ್ ತಿರಿಬೆಚ್ಚಿ ರಾಯತ್ತ್‌ಗ್ ತಿರಿ ಬೈ ಮೋನೆ
ಮನೆಗೆ ದೀಪ ಹಚ್ಚಿ ಊರಿಗೆ ದೀಪ ಹಚ್ಚು ಮಗನೆ

59. ಮುನ್ನೊಲ್ತೆ ಎರ್ಮೆ ಪೋಂಬೊ ಪೆರಗತ್ತೆ ಎರ್ಮೆ ಚಿರಿಚೆ ಪೋಲ
ಮುಂದಿನ ಎಮ್ಮೆ ಹೋಗುವಾಗ ಹಿಂದೆಯಿದ್ದ ಎಮ್ಮೆ ನಕ್ಕ ಹಾಗೆ

60. ಇಪ್ಪಿನ್ನೆ ಮನಿಸ ಪಿನ್ನಿಲ್ಲೆ
ಈಗಿದ್ದ ಮನುಷ್ಯ ಮತ್ತೆ ಇಲ್ಲ

61. ಪೊಟ್ಟಟ್ಟ ಪೊಡಿ ಮರಂದ್
ಮೂಗನಲ್ಲಿದೆ ಹುಡಿ ಮದ್ದು

62. ಬೆಡ್ಯಾಯೆಲ್ ಪಿನ್ನ ಬುದ್ದಿ ಬಂತ್
ಕೆಟ್ಟ ಮೇಲೆ ಬುದ್ಧಿ ಬಂತು

63. ಒನಕ್ಕ್ ಪೀಕ್ಕ್ ಮಲೆ ಬನ್ನಂಕೆ
ಒಣ ಮಲಕ್ಕೆ ಮಳೆ ಬಂದ ಹಾಗೆ

64. ಉಪ್ಪು ತಿಂಡೋನು ತನ್ನಿ ಕುಡಿಕು
ಉಪ್ಪು ತಿಂದವನು ನೀರು ಕುಡಿಯಲೇಬೇಕು

65. ತನ್ನಿಲ್ ತೂರಿಯೆದ್ ನೇಕ್‌ಡ
ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮಲವಿಸರ್ಜನೆ ಮಾಡಿದ್ದು ತೇಲುತ್ತದೆಯೇ

66. ಪೂಚೆ ಕನ್ನ್ ಮುಚ್ಚಿ ಪಾಲ್ ಕುಡ್ಚಂಕೆ
ಬೆಕ್ಕು ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ಹಾಲು ಕುಡಿದಹಾಗೆ
67. ತೂರಿಟ್ಟ್ ತಿರಿಗಿ ನೋಕಿಯೊ ಪೊಲೆ
ಮಲವಿಸರ್ಜನೆ ಮಾಡಿ ಹಿಂದೆ ತಿರುಗಿದ ಹಾಗೆ
68. ಅವುಂಡವುಂಡೆ ಕಾಲ್‌ಲ್ ಅವುನು ನಿಕ್ಕೊನು
ಅವನವನ ಕಾಲಲ್ಲಿ ಅವನು ನಿಲ್ಲಬೇಕು.
69. ಕುಂಟಗ್ ಎಟ್ಟ್ ಬುದ್ದಿ
ಕುಂಟನಿಗೆ ಎಂಟು ಬುದ್ದಿ
70. ತೂರೊಂಬೊ ಬೆರ್‌ಲ್ ಬೆಚ್ಚಂಕೆ
ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆ ಮಾಡುವಾಗ ಬೆರಳು ಇಟ್ಟಹಾಗೆ
71. ಕುಂಡಿ ಕುಪ್ಪೆಲ್ ಕಿನಾವು ಮಾದತ್ತ್
ಕುಂಡೆ ಕುಪ್ಪೆಯಲ್ಲಿ ಕನಸು ಚಂದ್ರನಲ್ಲಿ
72. ಚಮ್ಮೆ ಪಡ್ಚೆ ಮುಕ್ರಿಗ್ ಕುಲ್‌ಹುವಲ್ಲಾಹು ಅಹದ್ ಪಾಡ ಇಲ್ಲಾತೆ ಪೊಲೆ
ತುಂಬಾ ಕಲಿತ ಗುರುಗಳಿಗೆ ಕುಲ್‌ಹುವಲ್ಲಾಹು ಅಹದ್ ಪಠನವಿಲ್ಲದ ಹಾಗೆ
73. ಮುನ್ನೊಲು ಬನ್ನೆ ಕಾದ್‌ರೆಕಾಂಟ ಇಪ್ಪ ಬನ್ನೆ ಕೊಂಬು ಗಟ್ಟಿ
ಮೊದಲು ಬಂದ ಕಿವಿಗಿಂತ ಈಗ ಬಂದ ಕೊಂಬು ಗಟ್ಟಿ
74. ಅರ್‌ಕತ್‌ಲುಂ ಇಲ್ಲ ಬರ್ಕತ್‌ಲುಂ ಇಲ್ಲ
ಹರಕತ್ತಿನಲ್ಲೂ ಇಲ್ಲ ಬರಕತ್ತಿನಲ್ಲೂ ಇಲ್ಲ
75. ಆವೊಗುಂ ಇಲ್ಲೆ ಪೋವೊಗುಂ ಇಲ್ಲೆ
ಆಗಲಿಕ್ಕೂ ಇಲ್ಲ ಹೋಗಲಿಕ್ಕೂ ಇಲ್ಲ
76. ಮಂಞಲ್ ಕಾಂಡೆದೆಲ್ಲ ಕಾಮಲೆ ಅಲ್ಲ
ಹಳದಿ ಕಾಣುವುದೆಲ್ಲ ಕಾಮಾಲೆ ಅಲ್ಲ
77. ತಲೆಕ್ಕ್ ಬೀತಿಯೆ ತನ್ನಿ ಕಾಲ್‌ಗ್ ಬರು
ತಲೆಗೆ ಸುರಿಸಿದ ನೀರು ಕಾಲಿಗೆ ಬರಬಹುದು.
78. ತಂಡೆ ಮರ್ಯಾದಿ ತರು ಮಾಮಿ ನಾನ್ ಒರ್ಕ ಪೋಯೊಲ್ಲೆ
ಕೊಡುವ ಮರ್ಯಾದಿ ಕೊಡಿ ಅತ್ತೆ, ನಾನು ಒಮ್ಮೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ
79. ಅಡಿ ತಪ್ಪೆಂಗ್ ಆನೆಂ ಬೂಲು, ಕುದುರೆಂ ಬೂಲು
ಆಯ ತಪ್ಪಿದರೆ ಆನೆಯೂ ಬೀಳುತ್ತದೆ, ಕುದುರೆಯು ಬೀಳುತ್ತದೆ.

80. ಅವಾತೆ ಪೋವಾತೆ ಬಿಸಯ ಆಕಂಡ
ಆಗದ ಹೋಗದ ವಿಷಯವಾಡಬೇಡ
81. ಅರೆಪಡಿಪು ಆಲೆ ಕೊಲ್ಲು
ಅರ್ಧ ಜ್ಞಾನ ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬಹುದು
82. ಬ್ಯಾರಿ ಲಾಬ ಇಲ್ಲಾಂಟ್ ಬೆಲ್ಲತ್ತ್ ಪೋಂಡ್ಲೆವುಲ
ಬ್ಯಾರಿ ಲಾಭವಿಲ್ಲದೆ ನೆರೆಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಲಾರನಂತೆ
83. ಅವುತು ಎಲಿ, ಪರ್‌ತ್ ಪಿಲಿ
ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇಲಿ, ಹೊರಗೆ ಹುಲಿ
84. ಬಯತ್ತ್‌ಗ್ ಬೋರಿಲ್ಲೆಂಗುಂ ಜುಟ್ಟುಗು ಮಲ್ಲಿಗೆ ಪೂ
ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಹಿಟ್ಟಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಜುಟ್ಟಿಗೆ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಹೂವು
85. ಮಾಮಿಗ್ ಒರು ಕಾಲ ಮರ್ಮೋಲುಗು ಒರು ಕಾಲ
ಅತ್ತೆಗೊಂದು ಕಾಲ ಸೊಸೆಗೊಂದು ಕಾಲ
86. ಮಾಪ್ಲೆ ಪೆಂಞಾಯಿಡೆ ಗಲಾಟೆ ಉಂಡ್ ತಿಂಡ್ ಕೆಡ್‌ಕ್‌ರೆತೋಲು ಮಾತ್ರ
ಗಂಡ ಹೆಂಡತಿಯ ಜಗಳ ತಿಂದು ಮಲಗುವವರೆಗೆ ಮಾತ್ರ
87. ಆಯಿರ ಕಲವು ಚೊನ್ನುತ್ತು ಒರು ಮಂಜಿಲ ಆಕ
ಸಾವಿರ ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಿ ಒಂದು ಮದುವೆ ಮಾಡಬಹುದು.
88. ಜಂಡಾಲ್‌ಡೆ ಗಲಾಟೆ ಮೂನಾಮತ್ತೋನುಗ್ ಲಾಬ
ಇಬ್ಬರ ಗಲಾಟೆ ಮೂರನೆಯವನಿಗೆ ಲಾಭ
89. ಪುಣ್ಣು ಪೋಯೆಂಗುಂ ಕಡಿಕೆ ಪೋಂಡ್ಲೆ
ಹುಣ್ಣು ಹೋದರೂ ತುರಿಕೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ
90. ಎಲ್ಲಾರೆ ಔತೆ ಪೊಲೆಂ ಒಟ್ಟೆಮೆ
ಎಲ್ಲರ ಮನೆಯ ದೋಸೆ ಕೂಡ ತೂತೇ
91. ಬಡಿ ಕೊತ್ತಿಯೆಂಗ್ ಪುಲಾವ್ವು ತನ್ನಿ ಕೊತ್ತಿಯೆಂಗ್ ಪೂಲಾವಲೆ
ಬೆತ್ತ ಕಡಿದರೆ ತುಂಡಾಗಬಹುದು, ನೀರು ಕಡಿದರೆ ತುಂಡಾಗದು.
92. ಮೇಲ್ ನೋಕಿ ತುಪ್ಪಿಯೆಂಗುಂ ಬೂಲ್ದೆ ಮೊಗತ್ತ್‌ಗೆ
ಮೇಲೆ ನೋಡಿ ಉಗುಳಿದರೆ ಬೀಳುವುದು ಮುಖಕ್ಕೆ
93. ಮಂಞಲ್ ಸೀಕ್‌ಡೌನುಗು ದುನಿಯಾವು ಎಲ್ಲಾ ಕಾಂಡೆ ಮಂಞಲ್
ಹಳದಿ ರೋಗದವನಿಗೆ ದೇಶವೆಲ್ಲಾ ಹಳದಿ ಕಾಣುತ್ತದೆಯಂತೆ
94. ಮೀಸೆ ಬನ್ನೆ ಪಿನ್ನ ದೇಸ ಕಾಂಡ್ಲೆ, ಮೊಲೆ ಬನ್ನೆ ಪಿನ್ನೆ ನೆಲ ಕಾಂಡ್ಲೆ

ಮೀಸೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ ದೇಶ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ, ಮೊಲೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ ನೆಲ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ

95. ಮುತ್ತು ವಡೆಇಂಗ್ ಪೋಯಿತ್, ಪಲಕ ಬೂನೆಂಗ್ ಪೋಯಿತ್
ಮುತ್ತು ಒಡೆದರೆ ಹೋಯಿತು, ಮಾತು ಆಡಿದರೆ ಹೋಯಿತು

96. ಮಂಗಡೆ ಕೈಲ್ ಮಾಣಿಕ್ಯ ಕೊಡ್ತೆ ಪೊಲ
ಮಂಗನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಮಾಣಿಕ್ಯ ಕೊಟ್ಟ ಹಾಗೆ

97. ಮಿನಿ ಮಿಡಿ ಲಂಗ ಮಾನತ್ತ್‌ಗ್ ಭಂಗ
ಮಿನಿ ಮಿಡಿ ಲಂಗ ಮಾನಕ್ಕೆ ಭಂಗ

98. ಪಾವತ್ತವುನು ತಿಂಡೆಂಗ್ ಪಸಿಕ್ಕ್, ಕಾಸಿನ್ನವುನು ತಿಂಡೆಂಗ್ ಮರಂದ್‌ಗ್
ಬಡವನು ತಿಂದರೆ ಹಸಿವೆಗೆ, ಶ್ರಿಮಂತನು ತಿಂದರೆ ಮದ್ದಿಗೆ

99. ರಾಯತ್ತೆ ಕಲ್ಲ ಆಯೆಂಗುಂ ಆವು, ಪರ್ರಾಯತ್ತೆ ಸೊಬಗ ಅಲ್ಲ
ಊರಿನ ಕಳ್ಳನಾದರೂ ಆಗಬಹುದು, ಹೊರನಾಡಿನ ಸೊಬಗ ಅಲ್ಲ

100. ಅಡ್ಪು ಕೋಲಿ ಒಕ್ಕಿಲ್ಲೆಂಗ್ ಪೋಟ್, ಗತ್ತ್ ಎತ್ತರ ಉಂಡು
ಒಲೆಯನ್ನು ಕೋಳಿ ಒಕ್ಕದಿದ್ದರೂ ಹೋಗಲಿ ಜಂಬವೆಷ್ಟಿದೆ.

101. ಚೇಂಬುರೆ ಕಾಲ್‌ಗ್ ಕಡ್ಡಿ ಕೆಟ್ಪ್ ಬನ್ನಂಕೆ
ಕೆಸುವಿನ ಕಾಲಿಗೆ ಕಡ್ಡಿ ಕಟ್ಟಿ ಬಂದಂತೆ

102. ಮರಿ ಕಡ್ಚೆಂಗ್ ಮರ್‌ಂದ್ ಉಂಡು, ಅರಿ ಕಡ್ಚೆಂಗ್ ಮರ್‌ಂದ್ ಇಲ್ಲೆ
ಹಾವು ಕಚ್ಚಿದರೆ ಮದ್ದುಂಟು, ಅಕ್ಕಿ ಕಚ್ಚಿದರೆ ಮದ್ದಿಲ್ಲ

103. ಬಾಯಿಜೋರಿನ್ನೋಂಡೆ ಮೋನ್ ಮಿಂಜ
ಬಾಯಿ ಜೋರಿದ್ದವನ ಮಗ ಬದುಕಿ ಉಳಿದ

104. ತಿಂಡೋನ್‌ಗ್ ಕೊದಿ ಯಾರ
ತಿಂದವನಿಗೆ ಆಸೆ ಹೆಚ್ಚು

105. ಅಜ್ಜಿ ಇಲ್ಲಾತೆ ಅವ್ ತಯ್‌ರ್ ಇಲ್ಲಾತೆ ಚೋರು ಪೊಲೆ
ಅಜ್ಜಿ ಇಲ್ಲದ ಮನೆ ಮೊಸರಿಲ್ಲದ ಊಟದ ಹಾಗೆ

106. ಅಜ್ಜಿ ಬಲ್‌ತಿಯೆ ಮೋಲು ಎಂದ್‌ರ್‌ತುಗುಂ ಆವಲ
ಅಜ್ಜಿ ಸಾಕಿದ ಮಗಳು ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಸಾಲದು

107. ತಿಂಡ್‌ಟ್ ಪೋಯ, ಎಡ್ತೊಂಟುಂ ಪೋಯ
ತಿಂದೂ ಹೋದ, ಕೊಂಡೂ ಹೋದ

108. ಕೈಕ್ ಬನ್ನೆದ್ ಬಾಯಿಗ್ ಇಲ್ಲಾತೆ ಪೋಲೆ
ಕೈಗೆ ಬಂದ ತುತ್ತು ಬಾಯಿಗಿಲ್ಲ

109. ನಾಯಿಗ್ ಚೊನ್ನೆಂಗ್, ನಾಯಿ ಅದ್ರೆ ಬೀಲತ್ತ್ ಚೊನ್ನೆ ಪೋಲ
ನಾಯಿಗೆ ಹೇಳಿದರೆ ನಾಯಿ ಅದರ ಬಾಲಕ್ಕೆ ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ
110. ಕಾಲ್‌ಡೆದ್ ಕಾಲ್‌ಗ್ ತಲೆರೆದ್ ತಲೆಕ್ಕ್
ಕಾಲಿದ್ದು ಕಾಲಿಗೆ ತಲೆಯದ್ದು ತಲೆಗೆ
111. ನಾಯಿಡೆ ಬಾಲ ಎಪ್ಪೊಂ ಡೊಂಕೆ
ನಾಯಿಯ ಬಾಲ ಯಾವಾಗಲೂ ಡೊಂಕೆ
112. ಚೋರ್ ಪೋಯಿಟ್ಟ್ ಕಂಞಿ ಆಯಿಡ್
ಊಟ ಹೋಗಿ ಗಂಜಿ ಆಗಿದೆ.
113. ಪೋಲೆಡೆ ಪತ್ತ್‌ರ್ ಆಕೊಗುಂ ತೆರಿಡ್, ಪತ್ತ್‌ರ್‌ಡೆ ಪೋಲೆ ಆಕೊಗುಂ ತೆರಿಡ್
ದೋಸೆಯನ್ನು ರೊಟ್ಟಿ ಮಾಡಲು ಗೊತ್ತು, ರೊಟ್ಟಿಯನ್ನು ದೋಸೆ ಮಾಡಲು ಗೊತ್ತು
114. ಬೆಚ್ಚೋಲು ಇಕ್ಕ್‌ರೋಡ್ತೋಲು, ಮಂಜೆಲ ಆಯೋಲು ಮರಿಕ್‌ರೌಡ್ತೋಲು
ಇಟ್ಟವಳು ಇರುವವರೆಗೆ, ಕಟ್ಟಿದವಳು ಸಾಯುವವರೆಗೆ
115. ಅವುಲ್ ಡಾನ ಬೆಲಿಯೆಗತ್ತ್ ಅವುಲುಗ್
ಅವಳಿಂತ ದೊಡ್ಡ ಜಂಬ ಅವಳಿಗೆ
116. ಮೂಲೆಲ್ ಇನ್ನೆ ಮುಲ್ಲು ಎಡ್ತ್ತ್ಟ್ಟ ಕಾಲ್‌ಗ್ ಬಲ್ಚಿಟ್ಟಂಕೆ
ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಮುಳ್ಳು ತೆಗೆದು ಕಾಲಿಗೆ ಎಳೆದುಕೊಂಡ ಹಾಗೆ
117. ಬೆಲ್ತೆದೆಲ್ಲಾ ಪಾಲಲ್ಲ
ಬೆಳ್ಳಗಿರುವುದೆಲ್ಲಾ ಹಾಲಲ್ಲ
118. ಪಾಂಬು ಚಾವೊನು, ಕೋಲು ಪೂಲಾವೊತೀರ
ಹಾವು ಸಾಯಬಾರದು ಕೋಲು ಮುರಿಯಬಾರದು.
119. ದೆಚ್ಚಿ ತಿನ್ನ್‌ರವುನುಗು ಇನ್ನತ್ತರೆ ಮೈ ಆವುಲ್ಲ
ಕುಳಿತು ತಿನ್ನುವವನಿಗೆ ಇದ್ದಷ್ಟು ಸಾಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ.
120. ರಾಯತ್ತ್ ಬನ್ನೋಲು ತನ್ನಿಗ್ ಬರಾಂಟ್ ಇಕ್ಕುವಾಲಾ?
ಊರಿಗೆ ಬಂದವಳು ನೀರಿಗೆ ಬರದೆ ಇರುತ್ತಾಳೆಯ?
121. ಬಂಡೆ ಕಲ್ಲ್‌ರೆ ಮೇಲ್ ತನ್ನಿ ಬೀತಿಯೆ ಪೊಲೆ
ಬಂಡೆಕಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ನೀರು ಸುರಿಸಿದ ಹಾಗೆ
122. ನೀ ಬೊಂಡು ತಿಂಡ್‌ಟ್ಟ್ ಪನಿರಾಲ್‌ಗ್ ತೋಲು ಕೊಡ್ತೆಂಗುಂ ನ್ಯಾರ ಬೆಲಕ್‌ರ್

ನೀನು ಬೊಂಡು ತಿಂದು ಕೆಲಸದವರಿಗೆ ಸಿಪ್ಪೆ ಕೊಟ್ಟರೂ ಸೂರ್ಯ ಉದಯಿಸುತ್ತಾನೆ.

123. ತಾನೆ ಕಂಡತ್ತ್‌ಗ್ ಮೂನು ಬೆಲೆ
ತಗ್ಗಿದ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಬೆಳೆ

124. ಪಿರಾಂದರೆ ಕೈಲ್ ದೊಣ್ಣೆ ಕಿಟ್ಟಿಯಂಕೆ
ಹುಚ್ಚನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ದೊಣ್ಣೆ ಸಿಕ್ಕಿದ ಹಾಗೆ

125. ಪರಿಬುಟ್ಟು ಕೋಮನ ಕೆಟ್ಟಿಯೆಪೊಲ
ಹರಿದುಬಿಟ್ಟು ಕೋಮನ ಕಟ್ಟಿದಂತೆ

126. ಕೈಲ್ ಇನ್ನೆದ್‌ರೆ ಬುಟ್ಟುಟ್ಟು ಪಾರ್ರೆದ್ ಪಿಡಿಕೊ ಪೋಯೆ ಪೊಲೆ
ಕೈಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದದ್ದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹಾರುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಹಿಡಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಹೋದಹಾಗೆ

127. ಕುಂಡಿ ತಕ್ಕಂತೆ ಮನೆ ಬೆಚ್ಚಿತ್ತ್ ದೈಕೊನು
ಕುಂಡೆಗೆ ತಕ್ಕ ಮಣೆ ಇಟ್ಟು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕು

128. ಮೂಕು ತೋಲು ಮುಂಜಿಯವುನುಗ್ ಮುಂಡಾಸ್‌ರೆ ಆಸೆ ಎಂದಿಗ್
ಮೂಗಿನವರೆಗೆ ಮುಳುಗಿದವನಿಗೆ ಮುಂಡಾಸಿನ ಆಸೆ ಯಾತಕ್ಕೆ

129. ಎರ್ಮೆರೆ ನೊಂಬಲ ಕಾಕೆಗ್ ಎಂದ್ ಗೊಂತು
ಎಮ್ಮೆಯ ನೋವು ಕಾಗೆಗೆ ಏನು ಗೊತ್ತು.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳು ಮತ್ತು ಸವಾಲುಗಳು

ಎಲ್ಲಾ ಭಾಷೆಗೂ ಅದರದ್ದೇ ಆದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಇದ್ದ ಹಾಗೆ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷಿಗರಿಗೂ ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯವಿದೆ. ಅದರ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತಿ ಹುಟ್ಟಿದೆ. ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯ ಕಥೆ, ಕವನ, ಒಗಟುಗಳು, ಗಾದೆಗಳು ಈ ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯದಲ್ಲೂ ಬರೆದ ಪುಸ್ತಕ ಮತ್ತು ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದು ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಕಾಣಲು ಸಿಗುತ್ತವೆ. ಇದು ಸಂತೋಷದ ವಿಷಯವೇ ಆದರೂ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಗೆ ಅದರದ್ದೇ ಆದ ಲಿಪಿ ಇಲ್ಲದ್ದು ಬೇಸರದ ಸಂಗತಿ.

ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಕೆಲಸವನ್ನು ಸಾಧಿಸಬೇಕಾದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಗುರಿ ಬೇಕು. ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗಬೇಕಾದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಸಿಗಬೇಕು. ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ

ಸಾಗಬೇಕಾದರೆ ಬ್ಯಾರಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಈಗಲೇ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತಿ ಬೆಳೆಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಅದರ ಮಹತ್ವದ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಿಕೊಡಬೇಕು.

ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕಥೆ, ಕವನಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬರೆಯಲು ತುಂಬಾ ಆಸಕ್ತಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಗೆ ಸಂಬಂಧವಿರುವ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸ್ಪರ್ಧೆಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿ ಮಕ್ಕಳು ತುಂಬಾ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ಸೇರುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿ ಅವರಿಗೆ ಬಹುಮಾನಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಬೇಕು. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮೊಬೈಲ್ ಟ್ಯಾಬ್‌ಗಳು ಬಂದ ನಂತರ ಬರೆಯಲು ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ಈಗಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸುವಾಗ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯು ದಿನ ಕಳೆದ ಹಾಗೆ ತನ್ನ ಒಂದು ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ. ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಕಾರಣ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆಯ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ಭಾಷೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಮಾಡುವುದು ನಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿವೆ. ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಇಂದು ಹಲವಾರು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಪದಗಳಿವೆ. ಆ ಕಾರಣದಿಂದ ಈಗಿನ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪದದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯ ಪದ ಏನೆಂದು ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ಈ ಪದಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಬ್ಯಾರಿ ಪದ ಕಂಡುಹಿಡಿದು ಅದಕ್ಕೆ ಬ್ಯಾರಿ– ಕನ್ನಡ–ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ನಿಘಂಟು ಹೊರತರಬೇಕು.

ಹಿಂದೆ ಮದುವೆ ಎಂದು ಹೇಳುವಾಗ ಆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಆನಂದ, ಸಡಗರ. ಅದಕ್ಕೆ ಮೂಲ ನಮ್ಮ ಅಜ್ಜಿಯಂದಿರು ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಅಲಿಕಾತ್, ಧರಿಸಿದ ಕುಪ್ಪಾಯ, ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್‌ಸರ ಕಟ್ಟಿದ ಅಜ್ಜಿಯಂದಿರು ಮೈಲಾಂಜಿ ಪಾಟ್, ಮಂಜಿಲ ಪಾಟ್ ಹಾಡಿಕೊಂಡು ಆ ಮದುವೆಯ ಸಡಗರಕ್ಕೆ ಕಾರಣರಾಗಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಈಗ ನಮಗೆ ಇದೆಲ್ಲಾ ಕಾಣಲು ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಹಿಂದೆ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅಜ್ಜಿ–ಅಜ್ಜಂದಿರು ಸುತ್ತ ಮುತ್ತಲೂ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ಒಳ್ಳೆ–ಒಳ್ಳೆಯ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಈಗಿನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಇದು ಏನೆಂದು ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ಟ್ಯಾಬ್, ಗೇಮ್ಸ್, ಮೊಬೈಲ್ ಅಂತ ಅದರಲ್ಲಿಯೇ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕಳೆದು ಹೋಗಿದೆ. ಅಜ್ಜಿ–ಮಕ್ಕಳ ನಡುವಿನ ಪ್ರೀತಿಯು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ.

ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಜ್ಜ–ಅಜ್ಜಿಯಂದಿರು ಮಕ್ಕಳು ಸೊಸೆಯಂದಿರು–ಅಳಿಯಂದಿರು, ಮರಿಮಕ್ಕಳು ಎಲ್ಲರೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಕುಳಿತು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಜೀವನ ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಕಥೆಗಳು, ಒಗಟುಗಳು, ಹಾಡು, ಗಾದೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಾತನಾಡದಿದ್ದರೆ ಅವರಿಗೆ ನಿದ್ದೆಯೇ ಹತ್ತುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ನೋಡಿದರೆ ಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲ ಪರದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ.

ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಂಗಸರು ಮಕ್ಕಳು ಅವರು ಇಪ್ಪತ್ನಾಲ್ಕು ಗಂಟೆ ದೂರದರ್ಶನ, ವಾಟ್ಸ್‌ಅಪ್ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಇರುತ್ತಾರೆ. ಎಲ್ಲಾ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ದೂರದರ್ಶನವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಲೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಮಾತಾಡಲು ಅವರಿಗೆ ಸಮಯವಿಲ್ಲ, ಇದರಿಂದಾಗಿ ಹಿಂದಿನ ಅಜ್ಜ – ಅಜ್ಜಿಯಂದಿರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಕಥೆಗಳು, ಒಗಟುಗಳು ಎಲ್ಲವೂ ಕಾಣೆಯಾಗುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ.

ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಗೆ ತನ್ನದೇ ಆದ ಸ್ವಂತ ಲಿಪಿ ಇಲ್ಲ. ಅದೂ ಅಲ್ಲದೆ ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಿಕರು ಓದು ಬರೆಯಲು ಕಲಿತವರಲ್ಲ ಆದ್ದರಿಂದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೇವಲ ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವ ಮಾತುಗಳಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಪ್ರಚಾರವಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆಯೆ ಅನೇಕ ಮಾತುಗಳು (ಗಾದೆಗಳು) ಕಣ್ಮರೆಯಾಗುತ್ತಾ ಬಂದಿವೆ. ಅದನ್ನು ಈಗ ಅನೇಕ ಲೇಖಕರು ಅದನ್ನು ಹೊರಗೆ ತರುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ ತೀರಾ ಶೋಚನೀಯವಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅವಿರತ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರೂ ಕೂಡಾ ಅದನ್ನು ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಪರಿಹಣಿಸಿದಂತಿಲ್ಲ. ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಉಳಿಯಬೇಕಾದರೆ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಉಳಿವೆಗೆ ಸ್ವ–ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಆಸಕ್ತಿ ವಹಿಸಬೇಕು. ಅಕಾಡೆಮಿ ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಕನಿಷ್ಠ ತಮ್ಮ ಭಾಷೆಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತಿ ವಿಶ್ವಾಸವಿಲ್ಲ. ಭಾಷೆಯ ಮಹತ್ವದ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಉಳಿಸಿದರೆ ಆಗುವ ಪ್ರಯೋಗದ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿತುಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಮಾತೃ ಭಾಷೆ ನಶಿಸಿ ಹೋದರೆ ಅದರಿಂದಾಗುವ ಅಪಾಯದ ಬಗ್ಗೆಯೂ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ಭಾಷೆ ಅಳಿದರೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಅಳಿಯುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಕನಿಷ್ಠ ಜ್ಞಾನವೂ ಇಲ್ಲದಂತೆ ಯುವ ಜನಾಂಗ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಜನರ ಮುಂದೆ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಬ್ಯಾರಿ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಆತ್ಮ ವಿಶ್ವಾಸದ ಕೊರತೆ ಇದೆ. ಇಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಆಂಗ್ಲ ಮಾಧ್ಯಮದ ಬಗ್ಗೆ ಗಮನ ಹರಿಸುವ ಮೂಲಕ 'ಕನ್ನಡ'ವನ್ನು ಮರೆತು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡ ಮರೆತರೆ ಅದರ ಸೊದರ ಭಾಷೆಯಾದ 'ಬ್ಯಾರಿ'ಯನ್ನು ಮರೆತಂತೆ.

'ಆಂಗ್ಲ' ಮಾಧ್ಯಮದ ವ್ಯಾಮೋಹ ಹೆಚ್ಚಾದರೆ ಅದರ ನೇರ ಪರಿಣಾಮ ಮಾತೃ ಭಾಷೆಯ ಮೇಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈಗಿನ ಯುವ ಪೀಳಿಗೆ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆ ಮರೆತು 'ಆಂಗ್ಲ' ಭಾಷೆಯಲ್ಲೆ ವ್ಯವಹಾರ ನಡೆಸಿದರೆ ಅದರ ನಷ್ಟ ಅಪಾರ.

ಇನ್ನು ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆ ಮಾತೃ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕೀಳಾಗಿ ಕಾಣುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇದೆ.

ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಗೆ ತನ್ನದೇ ಆದ ವ್ಯಾಕರಣ, ಲಿಪಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಇಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಿರುವ ಈ ಸಮಾಜವು ಇದನ್ನು ಅಸ್ಥಿತ್ವಕ್ಕೆ ತರಬೇಕು. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಇನ್ನೂ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸಬೇಕು. ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಗೆ ಬೇಕಾದ ಲಿಪಿ, ವ್ಯಾಕರಣ, ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚಿಸಬೇಕು. ಆಗ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯು ಉದ್ದಾರವಾಗುತ್ತದೆ.

ಬ್ಯಾರಿ ಅಕಾಡೆಮಿ ಸಂಘಟಿತ ರೂಪದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರತೀ ಜಿಲ್ಲೆ, ತಾಲೂಕು, ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ತಳವೂರಿ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಜನರಲ್ಲಿ ಹೆಮ್ಮೆಯ ಮನಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡಬೇಕು. ಬ್ಯಾರಿ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಕವಿಗಳು, ಬರಹಗಾರರು, ಚಿಂತಕರು, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚಿಸಿ ಅದರ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬೇಕು.

ಇವರೆಲ್ಲರಲ್ಲಿರುವ ಕಲೆಯನ್ನು ಸ್ಪರ್ಧೆಯ ಮುಖಾಂತರ ವಿಶೇಷ ಶಿಬಿರದ ಮುಖಾಂತರ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಬೇಕು. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕೆಲವು ತಂಡಗಳನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ರಚಿಸಿ, ಈ ಕಲಾಕಾರರಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡಬೇಕು. ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲೂ ಕೆಲವು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ದೈನಂದಿನ ಪತ್ರಿಕೆ, ಚಾನೆಲ್‌ಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕು.

ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆ ತುಳು, ಕನ್ನಡ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಯ ಹಾಗೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗ ಬೇಕು ಈಗಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ನೋಡಿದರೆ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯು ಅವನತಿಯ ದಾರಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯನ್ನು ನಾವು ಕೇವಲ ಬಾಯಿ ಮಾತಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗಬೇಕಾದರೆ ಜನರಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯ ಮಹತ್ವ, ಪ್ರಾಚೀನತೆ ಹೀಗೆ ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಗೊತ್ತಿರಬೇಕಾಗುತದೆ. ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯ ಅಭಿವೃದ್ದಿಯಾಗಬೇಕಾದರೆ ಮೊದಲು ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಹೊರಗೆ ಬರಬೇಕು. ಅದನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಬ್ಯಾರಿಗಳಾದ ನಾವು ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಬೇಕು.

ಆಕರ ಗ್ರಂಥ

1. ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆ : ಡಾ. ಸುಶೀಲಾ ಪಿ. ಉಪಾಧ್ಯಾಯ
2. ತುಳುನಾಡಿನ ಬ್ಯಾರಿಗಳು: ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮೂಲ: ಪ್ರೊ.ಬಿ.ಎಂ. ಇಚ್ಲಂಗೋಡು. ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ : ತುಫೈಲ್ ಮುಹಮ್ಮದ್
3. ಪೆರಿಮೆ ಸಂಶೋಧನ ಗ್ರಂಥ:
   * ಬ್ಯಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಟ್ ಒಂದು ವಿಮೋಚನೆ–ಪ್ರೊ ಮುಹಮ್ಮದ್ ಇಸಾಕ್ ಅಗ್ನಾಡಿ
   * ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆ – ಹಂಝ ಮಲಾರ್
   * ಬ್ಯಾರಿ ಹಾಗೂ ಪತ್ರಿಕಾ ಮಾಧ್ಯಮಳ ಪಾತ್ರ – ರಹೀಂ ಉಚ್ಚಿಲ್
4. ಮಂಗಳೂರು ದರ್ಶನ (ಸಂಪುಟ–2)
   ಅಧ್ಯಾಯ 2 ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಇತಿಹಾಸ – ಬಿ.ಎ. ಮಹಮ್ಮದ್ ಅಲಿ.
5. ತುಳುನಾಡಿನ ಮುಸ್ಲಿಮರು – ಡಾ. ವಹಾಬ್ ದೊಡ್ಡಮನೆ
6. ಬ್ಯಾರಿ ಅಧ್ಯಯನ 2008 – ಬ್ಯಾರಿ ರಿಸರ್ಚ್ ಸೆಂಟರ್
7. ಬ್ಯಾರಿ ಆಂದೋಲನದ ಹೆಜ್ಜೆಗಳು – ಬ್ಯಾರಿ ರಿಸರ್ಚ್ ಸೆಂಟರ್
8. ಪಾಲುಂ ತೇನು – ಹಂಝ ಮಲಾರ್
9. ಬ್ಯಾರಿ ಚೆಲ್ತ್ – ಮುಹಮ್ಮದ್ ತಣ್ಣೀರುಬಾವಿ
10. ಬ್ಯಾರಿ ಮುಸ್ಲಿಮರು (ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ) – ಹಂಝ ಮಲಾರ್
11. ಸುವಾದ್ (ಬ್ಯಾರಿ ಮಸಲೆ,ಚಿರಿ, ಅಂಕಣ ಎಲ್ತ್ಜಲೆ ಜೊಂಕೆ)– ಹಂಝ ಮಲಾರ್
12. ಬೆಲ್ಕರಿ ತ್ರೈಮಾಸಿಕ ಸಂಚಿಕೆ (ಅಕ್ಟೋಬರ್ – ನವೆಂಬರ್ –ಡಿಸೆಂಬರ್)
13. ಬೆಲ್ಕರಿ ತ್ರೈಮಾಸಿಕ ಸಂಚಿಕೆ (ಅಕ್ಟೋಬರ್ – ಡಿಸೆಂಬರ್–2010)
14. ಬೆಲ್ಕರಿ ತ್ರೈಮಾಸಿಕ ಸಂಚಿಕೆ (ಅಗಸ್ಟ್ – ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್– ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2011)
15. ಬೆಲ್ಕರಿ ತ್ರೈಮಾಸಿಕ ಸಂಚಿಕೆ (ಮೇ – ಜೂನ್ – ಜುಲಾಯಿ 2011)
16. ಬೆಲ್ಕರಿ ವಿಶೇಷಾಂಕ (ಅಗಸ್ಟ್ 2014– ಮಾರ್ಚ್ 2015)
17. ಬೆಲ್ಕರಿ ಸಂಗಮ ಸಂಭ್ರಮ ವಿಶೇಷಾಂಕ (ಜೂನ್ – ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 2015)
18. ಬೆಲ್ಕರಿ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆರೊ ಬೆಲೆಚಲ್ – ವಿಶೇಷಾಂಕ (2015 ಅಕ್ಟೋಬರ್– ಡಿಸೆಂಬರ್–ಜನವರಿ –2016)
19. ಬೆಲ್ಕರಿ ದ್ವೈಮಾಸಿಕ ಸಂಚಿಕೆ (ಎಪ್ರಿಲ್, ಮೇ –2016)
20. ಬೆಲ್ಕರಿ ವಿಶೇಷಾಂಕ (ಜೂನ್ – ಅಗಸ್ಟ್ 2016)
21. ಮಾಹಿತಿ ಬೂಕು – ನಾಲ್ಕನೇ ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನ
22. ಮಾಹಿತಿ ಬೂಕು – ಮೂರನೇ ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನ

23. ಮಾಹಿತಿ ಬೂಕು – ಬಂಟ್ವಾಳ ತಾಲೂಕು ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನ
24. ಬ್ಯಾರಿ ಸಮ್ಮೇಳನ – 2011 (ಬ್ಯಾರಿ ಬದುಕಿನ ತಲ್ಲಣಗಳು)
25. ಬ್ಯಾರಿ ಲ್ಯಾಂಗ್ವೇಜ್ – ಡಾ. ಸುಶೀಲ ಪಿ. ಉಪಾಧ್ಯಾಯ
26. ದಿ. ಬ್ಯಾರೀಸ್ ಆಫ್ ತುಳುನಾಡ್ (ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಅಧ್ಯಯನ ಗ್ರಂಥ)– ಪ್ರೊ.ಬಿ.ಎಂ. ಇಚ್ಲಂಗೋಡು.
27. ಫ್ರೆಂಡ್ಸ್ ಅಸೋಸಿಯೇಶನ್ ದಶಮಾನೋತ್ಸವ ಸಂಚಿಕೆ – ಆಲಡ್ಕ, ಪಾಣೆಮಂಗಳೂರು–2006–2016

ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಬಾಸೆ ಆಯಿಟ್
ಬ್ಯಾರಿ ಬಳಕೆ, ಬಾನಿಯ,
ಕಚ್ಚೋಡತ್‌ಲ್ ಪಿನ್ನೆ
ಸಾಹಿತ್ಯಲ್ ಬಾಸೆಡೆ ಬಳಕೆ –
ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಡೆ ಭವಿಷ್ಯ

ಫಾಹಿಮ

ಎಮ್.ಎ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿ

ಫೀಲ್ಡ್ ಮಾರ್ಶಲ್ ಕೆ.ಎಂ. ಕಾರ್ಯಪ್ಪ ಕಾಲೇಜು

ಮಡಿಕೇರಿ

ಬಾಸೆ ಚೆನ್ನೆಂಗ್ ಎಂದ್ರೆನ್ಪ್ ಚೊಲ್ಲೊಗು ಸುಲಭ. ಅಯೆಂಗ್ ಅದ್ರೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಕ್ಕೊಗು ಚೊನ್ನಪ್ಪ ಕಷ್ಟ ಆವುಡು. ಸರಳ ಆಯಿಟ್ ಚೊಲ್ಲೊನಾವೆಂಗ್ ಇದ್ ಜಂಡ್ ಜೀವಿಜಲೆ ನಡುಲು ಸಂಪರ್ಕ ಸಾಧನ. ಬಾಸೆ ಚೊಲ್ಲುಡೆದ್ ಕೇವಲ ಮನಿಸೊಗು ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತ ಅಯಿಟಿಲ್ಲೆ. ಚೊಲ್ಲುಡೆದ್ ಇಂಡ್ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಅಯಿಟ್ ತೆರಿಞ, ಮನ್ಸಡೆ ಬಾಸೆ ಬೇರೆ ಏದುಂ ಜೀವಿ ಸಮುದಾಯತೆ ಭಾಸೆಡೆಕಾಂಟಿ ವಿಶೇಷಮಾಯಿಡ್. ಸಂಕೀರ್ಣಮಾಯೆ ಬಾಸೆ ಪಿನ್ನೆ ವಿಭಿನ್ನಮಾಯೆ ಬಾಸೆಂಟ್ ಚೊಲ್ಲ. ಬಾಸೆಡೆ ನೀತ ಇಂಡ್ ಮನ್ಸಮಾರ್ರೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಿನ್ನೆ ಪ್ರಗತಿ ಸಾಧ್ಯ ಆಯಿಡ್.

ಸಂಪರ್ಕ ಪಿನ್ನ ಸಂವಹನ ಅಲ್ಲಾಂಟ್ ಇದ್ ನಜಲೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಡೆ ವಾಹಕ ಆಯಿಡ್. ಆಯೆದ್ಕೊಂಡು ಈ ಬಾಸೆ ಚೊಲ್ಲುಡೆದ್ ಮನ್ಸಮಾರ್ಗ್ ಮುಖ್ಯಮಾಯಿಡ್. ಎಡ್ವರ್ಡ್ ಸಫೀರ್ ಚೊಲ್ಲು ನಜಲೆ ವಿಚಾರಜಲೆ, ಭಾವನೆಡೆ ಪಿನ್ನೆ ಅಪೇಕ್ಷೆಡೆ ಸಂವಹನ ಅಕೊಗುಲ್ಲೆ ಸ್ವಭಾವ ಸಿದ್ದ ಅಲ್ಲಾತೆ ಪಿನ್ನೆ ಮನ್ಸ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತ ಆಯೆ ಸ್ವಪ್ರೇರಿತ ಉಚ್ಚಾರತ್ತೆ ಸಂಕೇತ ವ್ಯವಸ್ಥಿಡೆ ಬಾಸೆ ಚೊಲ್ಲುಡಾರ್.

ಬ್ಯಾರಿ ಸಮುದಾಯತ್ಗ್ ತಂಡೆದೆ ಆಯೆ ಭಾಷೆ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಪಿನ್ನ 1200 ವರ್ಷತ್ಗುಂ ಜಾಸ್ತಿ ಇತಿಹಾಸ ಉಂಡು. ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆ ಮೈಕಾಲ ಪಿನ್ನ ಚುತ್ತುಮುತ್ತು ಪ್ರದೇಶತ್ತೆ ಮುಸ್ಲಿಂಮಾರ್ರೆ ಭಾಸೆ ಆಯಿಡ್, ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆ, ತುಳು, ಹಿಂದಿ ಮಲೆಯಾಳಂ, ತುಳು ಬಾಸೆಡೆ ಪ್ರಭಾವತ್ತೆ ನೀತ ಉಂಡು. ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಬಾಸೆಯಾಯಿಟ್ ವಿಭಿನ್ನ ರೀತಿಲ್ ಬಳಕೆ ಉಂಡು. ಬಾನಿಯ, ಕಚೋಡತಲ್ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆ ಉನ್ನತ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಹೊಂದಿಡ್ ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯತ್ ಪಿನ್ನ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಮಾಜತ್ಲ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿಡ್. ಸುಮಾರ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೂಡ ಇಂಡತ್ತೆ ನಾಲ್ಲ್ ಜಾರಿಲ್ ಉಂಡು. ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಲ್ ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಡೆ ಬಳಕೆ ಆಕ್ಡಾರ್ ಪಿನ್ನೆ ವ್ಯಾಕರಣತ್ಲ್ ತುಳು ಬಾಸೆಡೆ ಸಾಮ್ಯತೆ ಉಂಡು. ಬ್ಯಾರಿ ಮುಸ್ಲಿಮಿಜ, ಪಡಿಪು, ಬಾನಿಯ ಸೇರಿಯೇ ಪೊಲೆ ಸುಮಾರ್ ಕ್ಷೇತ್ರಲ್ ತಂಡೆ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಕಾಡಿಡಾರ್.

ಬಾಸೆಗ್, ಅದ್ರೆ ಪಲಕ ಬರಿಡೆ ಆಲ್ಮಾರ್, ಸಂಸ್ಕೃತಿಗ್ ಒರ್ ಸಂಬಂಧ ಇಕ್ಕ್ಡ್. ಬಾಸೆಡೆ ಸ್ಥೂಲಮಾಯಿಟ್ ಪರಿಶೀಲನೆ ಅಕ್ಕಪ್ಪ, ಆ ಆಲ್ಮಾರೆ ಪರಂಪರೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಇತಿಹಾಸ ಎಲ್ಲಾ ಬೆಲ್ಚೆಗ್ ಬಂಡ್. ಅಜಲೆ ಆಚಾರ, ವಿಚಾರ ನಂಬಿಕೆ, ಪಿನ್ನೆ ವ್ಯವಹಾರ ಬಾಸೆಡೆ ಮೂಲಕ ಬಿಂಬಿಸಲ್ಪಡ್ರ್. ಬ್ಯಾರಿ

ಬಾಸೆಗ್ ತಂಡೆದೆ ಆಯ ಇತಿಹಾಸ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಉಂಡು. ಸಾಮಾನ್ಯ ಎಲ್ಲಾ ಬಾಸೆಲು ಆಡುನುಡಿಲ್ ವೈವಿಧ್ಯ ಇಕ್ಕ್‌ಡ್. ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಆಯಿಟ್, ಜನಾಂಗೀಯ ಆಯಿಟ್, ಇತಿಹಾಸತ್‌ಲ್ ಕಾಲೋಚಿತ ಬದಲಾವಣೆಯಾಯಿ ಆಡುವ ಬಾಸೆ ಬದಲಾವಣೆ ಆವುಡು. ಮೂಲತಃ ಒರ್ ಪಂಗಡ ಅಲ್ಲೆಂಗ್ ಜನಾಂಗತ್ತೆ ಬಾಸೆಯಾಯಿಟ್, ಕಾಲಾಂತರತೆ ಕಾಲೋಚಿತ ಬದಲಾವಣೆಗ್ ಒಳಗಾಯಿತ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬನ್ನಿಟ್ಲೆಂಗುಂ, ಜೀವಂತ ಆಯಿಟ್ ಇಂಡ್ ದ.ಕ. ಜಿಲ್ಲೆಡೆ ಬ್ಯಾರಿ ಸಮುದಾಯತ್‌ಲ್ ಉಳಿಡೆ, ಪಲಕ ಬರಿಡೆ ಬಾಸೆಮೇ 'ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆ'.

ಬ್ಯಾರಿ ಚೊಲ್ಲುಡೆ ಒರ್ ಪದ ತುಳುಡೆ ಬ್ಯಾರ ಚೊಲ್ಲುಡೆ ಶಬ್ದತ್‌ಲ್ ಉದ್ಭವ ಆಯಿಡ್. ಬಾನಿಯ ವಹಿವಾಟು ಇದ್‌ರೆ ಅರ್ಥ. ಪಂಡಂತೆ ಕಾಲತ್‌ಲ್ ಈ ಜನಾಂಗತ್ತೆ ಆಲ್‌ಮಾರ್ ಜಾಸ್ತಿಯಾಯಿಟ್ ಚಟುವಟಿಕೆಲ್ ತೊಡಜಿನ್ನಾರ್. ಆಯೆಕೊಂಡ್ ಅವುಡ ಇನ್ನೆ ಸ್ಥಳೀಯ ತುಳುಮಾರ್ ಇಜಲೆ ಬ್ಯಾರಿಜಂಟ್ ಚೊನ್ನೊಂಟಿನ್ನಾರ್.

ಕ್ರಿ.ಶ. 1891ರ ಜನಗಣತಿಡೆ ಪ್ರಕಾರ ಅವಿಭಜಿತ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಡೆ ಆ ಕಾಲತ್‌ಲ್ 90,345 ಬ್ಯಾರಿ ಬಾನಿಯಕ್ಕಾರ್ ಇನ್ನಾರ್. ಪಿನ್ನೆ ಇದ್ ಒಟ್ಟು ವರ್ತಕರ ಪ್ರಮಾನತ್‌ಗ್ ಹೋಲಿಸಿಯೆಂಗ್ ಸುಮಾರ್ ಶೇ. 97 ರತ್ತೆ ಇಕ್ಕ್‌ಡ್. ಅಯೆಕೊಂಡೇ ಅಜಲೆ ಬ್ಯಾರಿಜಂಟ್ ಚೊನ್ನೊಂಟಿನ್ನಾರ್, ಪಿನ್ನೆ ಇದ್ ಅನ್ವರ್ಥಕ ನಾಮ ಅಯಿಟಿಂತ್. ಬ್ಯಾರಿಜ ಪಂಡತ್ತೆ ಅವಿಭಜಿತ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡತ್ತೆ ಭಾಗ. ಆಯೆ, ಮೈಕಾಲ, ಉಡುಪಿ ಪಿನ್ನೆ ಕಾಸರಗೋಡುಗು ಬನ್ನೆ ಪ್ರಾಚೀನ ಅರಬ್ ವರ್ತಕರ್ ಪಿನ್ನೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಮೂಲನಿವಾಸಿಯಾಯೆ ಸಂತಾನತಜ. ಒರ್ ವರ್ತಕ ಸಮುದಾಯತ್ತಜ ಆಯೆ ಕಾರಣ ಇಜ ಪೊಲೆಡೆ ಅರ್ಗ್‌ಲ್ ನೆಲೆಸಿಯೋಂಟಿನ್ನಾರ್.

ಉಳ್ಳಾಲತ್ತೆ ಮುಲ್ಕಿಡೆ ತೋಲು ದೋಣಿಲ್ ಸಂಚರಿಕ್ಕೊಗು ಸಾದ್ಯ ಉಳ್ಳೆ 15 ಕಿ.ಮಿ. ವ್ಯಾಪ್ತಿಲ್ ಈ ಜನಾಂಗತ್ತೇ ಅಲ್‌ಮಾರ್ ನೆಲೆಸಿರಾರ್. ಇನ್ನೊರು ಮೋತು ಕಾಸರ್‌ಗೋಡುರೆ ಮಂಜೇಶ್ವರತ್ತೋಲು ತೀರ ಪ್ರದೇಶತ್ತ್‌ಲುಂ ಇಜ ಠಿಕಾಣಿ ಹೂಡಿರಾರ್. ಇದ್ ಬ್ಯಾರಿಜಲೆ ಪ್ರಾಚೀನ ವಸತಿ ಪ್ರದೇಶ ಆಯಿಡ್. ಪಿನ್ನೆ ಇಜ ಕ್ರಿ.ಶ. 7ನೇ ಶತಮಾನತ್ತೆ ಮುನ್ನೊಲೆ ಊಡೇ ಇನ್ನಾರ್. ಕ್ರಮೇಣ ಬ್ಯಾರಿಜ ಕೊಡಗು, ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು, ಹಾಸನ ಪಿನ್ನೆ ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಲ್. ಕ್ರಿ.ಶ. 1950ರ ಪಿನ್ನೆ ಇಜ ಭಾರತತ್ಲ್ ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲ, ಗಲ್ಫ್, ಅಮೇರಿಕಾಲ್ ನೆಲೆಸಿರಾರ್. ಮೂಲತಃ ಒರ್ ಪಂಗಡ ಅಥವಾ ಜನಾಂಗತ್ತೆ ಬಾಸೆಯಾಯಿಟ್, ಕಾಲಾಂತರತೆ

ಬದಲಾವಣೆಗ್ ಒಳಗಾಯಿತ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬನ್ನ್ಟ್ಲೆಂಗುಂ, ಜೀವಂತ ಅಯಿಟ್ ಇಂಡ್ ದ.ಕ. ಜಿಲ್ಲೆಡೆ ಬ್ಯಾರಿ ಸಮುದಾಯತ್ಲ್ ಉಳಿಜಿಡೆ ಪಲಕ ಬರಿಡೆ ಬಾಸೆಮೇ 'ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆ'.

ಕ್ರಿ.ಶ. 1860ಲು ಇದ್ರೆ ಕೆನರಾ ಜಿಲ್ಲೆಂಟ್ ಬಿಲ್ಟೊಂಟು ಇನ್ನಾರ್. ಪಿನ್ನೆಯ ಕಾಸರಗೋಡು, ಮೈಕಾಲ, ಬಾರಕೂರು ಪಿನ್ನೆಯ ಉತ್ತರ ಕೆನರಾ ಜಿಲ್ಲೆ ಉಲ್ಲೊಂಡುಂತು.

ತುಳುನಾಡ್ಲ್ ಮುಸ್ಲಿಂ ಜನ ಸಂಖ್ಯೆಲ್ ಜಾಸ್ತಿ ಬ್ಯಾರಿಮಾರ್ ಆಯಿಟ್ಳ್ಳಾರ್. ಇಜ ಈ ಪ್ರದೇಶತ್ತೆ ಅತೀ ಪಲೆಯೇ ಕಾಲತ್ತೆ ಮುಸ್ಲಿಂಮಾರ್. ಇಜ ಆರಂಭತ್ತೆ ಶತಮಾನತ್ತ್ಲ್ ಇವುಡೆ ನೆಲೆಸಿನ್ನೆ ಅರಬಿಗಳೆಕೊಂಡು ನೇರ ಪ್ರಭಾವತ್ತ್ಗ್ ಒಳಗೊಂಡುರಾರ್. ಪುದಿಯೆ ಧರ್ಮ ಜಾತಿ ವಿರೋಧಿ, ಸಮಾನತೆ ಆಶಯತ್ಗ್, ಕೀಳ್ ಜಾತಿಡೆ ಆಲ್ಮಾರ್ ನ್ಹೊಕಿಟ್ಟ್ ಮುಸ್ಲಿಂ ಆವೊಗು ಆಸೆಪಟ್ಟಿಟ್ ಮಾರ್ಪಾಡು ಆಯಾರ್, ಆಯೆಂಗೂ ಅಜ ಅಜಲೆ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಒಲಿಚೋಂಟು ಬನ್ನಾರ್.

ಕೊಂಕಣಿ ಮುಂಡುರೆ ಕೊಂಕಣಿ ತೀರತ್ತೆ ಮುಸ್ಲಿಮಾರ್, ತಮಿಳ್ ಮುಂಡರೆ ತಮಿಳ್ನಾಡ್ರೆ ಲಬ್ಬೆಯಿಮಾರ್ ಈ ವಿಭಾಗತ್ತ್ಗ್ ಸೇರಿಯಜ.

ತುಳು ಮಿಸ್ರ ಮಲಯಾಳ ಬಾಸೆಡೆ ಪೋಲೆ ಉಲ್ಲೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆ ಮುಂಡುರೊ ತುಳುನಾಡ್ರೆ ಬ್ಯಾರಿಜ ಈ ಪ್ರದೇಶತ್ತೆ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವ ಆಯೆ ಜನಾಂಗ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಬೆಲೆಜಿ ಬನ್ನಾರ್. ಈ ಎಲ್ಲ ವಿಭಾಗಜ ಅರಬ್ ಸಂಪರ್ಕತ್ತೆ ನೀತ ಪರನ್ನ್ ಬನ್ನೆಕೊಂಡು ಪಿನ್ನೆ ಅರಬ್ ವರ್ತಕ ಮಾರ್ ಶಾಫಿಜ ಆಯೆಕೊಂಡು ಈ ಎಲ್ಲ ಮುಸ್ಲಿಮಾರ್ ಶಾಪಿಜ ಆಯಾರ್.

ಬ್ಯಾರಿಜ ವರ್ತಕ ಸಮುದಾಯತ್ತೆಜ ಆಯಿಕೊಂಡು ಪೊಲೆಡೆ ಅರ್ಗ್ಲ್ ಉಲ್ಲೆ ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶತ್ತ್ಲ್ ನೆಲೆಸಿನ್ನಾರ್. ಉಳ್ಳಾಲತ್ತೆ ಮೂಲ್ಕಿತೋಲೊ ಕಾಸರಗೋಡು ಕರಾವಳಿಲ್ ಕಾಸರಗೋಡುಡೆ ಮಂಜೇಶ್ವರ ತೋಲೆ ಇಜ ನೆಲೆಸಿಟ್ಟಿನ್ನಾರ್.

ಪೊಲೆಡೆ ಅರ್ಗ್ಲ್ 15 ಕಿ. ಮೀ ತೋಲೊ ಇಜಲೆ ನೆಲಪ್ಪಾಡ್ ಇಂತ್. ಇತ್ತರೆ ದೂರತ್ತ್ಗ್ ದೋಣಿಲ್ ಪೋಯೋಂಟಿನ್ನಾರ್ ಮೈಕಾಲ ಪಿನ್ನೆ ಕಾಸರಗೋಡು ವಿಭಾಗ ಬ್ಯಾರಿಜಲ್ ಭದ್ರ ಕೋಟೆಯಾಯಿತ್ತ್. ಏಳನೆ ಶತಮಾನತ್ತ್ಲ್ ಮುಹಮ್ಮದ್ ನೆಬಿ ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮತ್ತೆ ಪ್ರಚಾರ ಆಕ್ಕೊಂಗು ಇನ್ನೆ ಸಂದರ್ಭತ್ತ್ಲ್ ಈ ಪ್ರದೇಶತ್ತ್ಗ್ ಇಸ್ಲಾಮುಡೆ ಆಗಮನ ಆಯಿತ್ತ್.

ತುಳುನಾಡ್ರೆ ಶೇ. 80ಡೆ ಕಾಂಟಿ ಜಾಸ್ತಿ ಮುಸ್ಲಿಮಾರ್ ಬ್ಯಾರಿಜ ಆಯಿಟ್ಟಿನ್ನಾರ್

ಆಯೆಂಗುಂ ಇತಿಹಾಸ ಪಿನ್ನೆ ಇತಿಹಾಸ್ ಕಾರ್‌ಮಾರ್ ಬ್ಯಾರಿಜಲೆ ಮಾಪಿಳ್ಳೆಜಂಟ್ ಗುರುತು ಪಿಡಿಚಿಡಾರ್. 27 ಮತ್ತೆ ಶತಮಾನತ್ತೆ ಆರಂಭತ್ತ್‌ಲ್ ಬ್ಯಾರಿಜ ಅಜಲೆ ಪೇರ್‌ಡೆ ಮುನೊಲು ಅಭಿಮಾನತೆಲ್ ಬ್ಯಾರಿಜಂಟ್ ಎಲ್ದಿಯೋಂಟು ಇನ್ನಾರ್. ಸರಕಾರಿ ದಾಖಲೆಲ್ ಅಜಲೆ ಬ್ಯಾರಿಜಂಟ್ ಗುರುತು ಪಿಡ್ಚೊ ಇನ್ನಾರ್. ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪಿನ್ನೆ ಸಂಪ್ರದಾಯತ್ತೆ ಬಿಸ್ಯತ್ತ್‌ಲ್ ಇಜ ಮಾಪಿಳ್ಳೆಜ ಕಾಂಟಿ ಬ್ಯಾರೆ ತರತ್ತ್‌ಲ್ ಉಲ್ಲಾರ್.

ಇತಿಹಾಸಕಾರಮಾರ್ ಈ ವಾಸ್ತವತ್ತೆ ಕಡೆಗಣಿಸಿಯಾರ್. ಪಿನ್ನೆ ಧಾರ್ಮಿಕ, ಮದ್ರಸಾತ್ತೆ ಬಿಸಯತ್‌ಲ್ ಆಯ ಅವಲಂಬನೆ ಕಾರಣ ಬ್ಯಾರಿಜಲೆ ಮಲಬಾರ್‌ಡೆ ಮಾಪಿಳ್ಳೆಗಳೊಟ್ಟಿಗೆ ಸಾಮ್ಯತೆ ಇನ್ನೆಕೊಂಡು ಅಜಲೆ ಅದೇ ಗುಂಪುಗು ಸೇರಿಸಿಯಾರ್. ಇದ್‌ರೆ ಪರಿಣಾಮ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಮುಖ್ಯ ಆಲ್‌ಮಾರ್ ಆಯೆ ಬ್ಯಾರಿಜ ತುಳುನಾಡ್‌ರೆ ಭವ್ಯ ಚರಿತ್ರೆಡೆ ಪರ್ತ್ ಉಲಿಯೊನಾಯ್ಟ್ ಬಂತ್. ಕರಾವಳಿ ಕರ್ನಾಟಕತ್ತೆ ಬ್ಯಾರಿ ಮುಸ್ಲಿಮ್ ಆಲ್‌ಮಾರ್‌ಗ್ ಅಜಲೆದೇ ಆಯೇ ಜನಾಂಗೀಯ ಪಿನ್ನೆ ಭಾಷಿಕ–ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಂಪರೆ ಉಂಡು.

ಇತರ ಮುಸ್ಲಿಮಾರ್‌ಡೆಕಾಂಟಿ ಭಿನ್ನ ಆಯೆ ಜೀವನ ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡುರಾರ್, ಭಾರತತ್ತ್‌ಲ್ ನೆಲೆಸಿಟ್ಟುಳೆ ಮುಸ್ಲಿಮಾರ್‌ಡೆ ಮೂರು ವಿಧತ್ತ್‌ಲ್ ವರ್ಗೀಕರಣ ಕೊಗಾವುಡು.

1. ಬೇರ ಬೇರೆ ಕಾಲ ಘಟ್ಟತ್ತ್‌ಲ್ ಭಾರತತ್ತ್‌ಗ್ ವಲಸೆ ಬನ್ನೆ ಮೊಘಲ್, ಸೈಯ್ಯದಕ್‌ಮಾರ್, ಪಠಾಣಮಾರ್, ಶೇಖ್‌ಮಾರ್, ಇಜನತೆ ವಂಶತ್ತೆ ಬೆಳೆಞಿಟ್ ಬನ್ನೆಜ.

2. ಅರಬ್, ಪರ್ಷಿಯ ಪ್ರದೇಶತ್ತೆ ಬಾನಿಯತ್ತ್‌ಗಾಯಿಟ್ಟ್ ಪಶ್ಚಿಮ ಪಿನ್ನೆ ಪೂರ್ವ ಕರಾವಳಿಗ್ ಬಂತ್ ಆ ಪ್ರದೇಶತ್ತೆ ಪೆನ್ನಿಜಲೆ ಮಜಿಲಾಯಿಟ್ಟ್ ಅದ್‌ನೀತ ಪೊರನ್ನ್ ಬನ್ನೆಜ.

3. ಇಸ್ಲಾಂ ದೀನ್‌ಗ್ ಬನ್ನೆ ಭಾರತತ್ತೆಂಜಲ್ ಜನವರ್ಗ. ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತತ್ತ್‌ಗ್ ಮುಸ್ಲಿಮಾರ್ಲ್ ಜಾಸ್ತಿಯಾಯಿಟ್ಟ್ ಜಂಡಾಮತ್ತೆ ಪಿನ್ನೆ ಮೂನಾಮತ್ತೆ ವರ್ಗತ್ತ್‌ಗ್ ಸೇರಿಯಜ. ಇಜನೆ ಇಸ್ಲಾಂ ದೀನ್ ಅನುಯಾಯಿ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಇನ್ನೆಂಗುಂ ಊಡ್ರೆ ಮುಸ್ಲಿಮಾರ್ ಅಜಲೆ ಜಾಗತ್ತೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಡೆ ಅಂಶ ಒಲಿಚೋಂತ್ ಬನ್ನ್‌ಡಾರ್.

ಭಾರತತ್ತ್‌ಲೆ ಮುನ್ನೊಲು ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮತ್ತೆ ಪ್ರಭಾವತ್ತ್‌ಗ್ ಒಳಗಾಯೆ ಪ್ರದೇಶ ಚೊನ್ನೆಂಗ್ ಪಶ್ಚಿಮ ಕರಾವಳಿ ಆಯಿಟ್ಟ್‌ಕ್ಕ್‌ಡ್. ಉತ್ತರ ಭಾರತತ್ತೆ

ಭೂಭಾಗ ಮುಸ್ಲಿಮಾರ್‌ಡೆ ಸಂಪರ್ಕ ಇಕ್ಕ್‌ಡೆ ಕಾಂಟಿ ಸುಮಾರ್ ವರ್ಸತ್ತ್‌ಗ್ ಮುನ್ನೊಲೆ ಊಡೆ ಮುಸ್ಲಿಮಾರ್‌ಡೆ ಅವಕಲ ಇಂತ್.

ದಕ್ಷಿಣಕನ್ನಡಮ ಉಡುಪಿ–ಕಾಸರಗೋಡು ಪ್ರದೇಶತ್ತೆ ಮುಸ್ಲಿಮಾರ್ ಜಾಸ್ತಿ ಆಲ್‌ಮಾರ್ 'ಬ್ಯಾರಿ' ಪಂಗಡತ್ತ್‌ಗ್ ಸೇರಿಯಜ ಅಯಿಟ್ಟುಳ್ಳಾರ್ ಮಲಬಾರ್ ಪ್ರದೇಶತ್ತೆ ಮುಸ್ಲಿಮಾರ್‌ಡೆ ಸಂಪರ್ಕತ್ತೆ ಪ್ರಭಾವತ್ತೆಕೊಂಡು ಇಜಲೆ ಮಾಪಿಳ್ಳೆ ಅಲ್ಲೆಂಗ್ ಮಾಪ್ಳ ಮುಸ್ಲಿಮಾರಾಂಟ್ ಬಿಲಿಕಿಡೆ ವಾಡಿಕೆ ಬನ್ನಿಟ್ಟಿಕ್ಕು. ಈ ಪ್ರದೇಶತ್ತಾಲ್ ತೆಲ್ಲ್ ನಯಾಯಿತಮಾರ್, ಡೆಕ್ಕನ್‌ಮಾರ್, ಉಲ್ಲಾರ್ ಗುಜರಾತ್ತ್‌ಡೆ ಬನ್ನೆ ಮೆಮೋನ್‌ಮಾರ್, ತಮಿಳ್‌ನಾಡ್‌ರೆ ಬನ್ನೆ ಲಬ್ಬಿಯಿಮಾರ್‌ಸ ಉಲ್ಲಾರ್. ದೀನ್ ವಿಸ್ಪಸಿಚಿಟ್ಟ್ ಬನ್ನೆ ತೆಲ್ ಆಲ್‌ಮಾರ್‌ಡೆ ಪುಸಲರುಂಟು ಬಿಲಿಕಿಡಾರ್.

ಮಾಪಿಳ್ಳ ಪ್ರಭಾವತ್ತೆ ಕಾರಣ ಇತಿಹಾಸಕಾರರ್ ಪಿನ್ನೆ ಎಲ್ತ್‌ಕಾರ್‌ಮಾರ್ ಬ್ಯಾರಿಜಲೆ ಮಾಪಿಳ್ಳ ಮಾರ್‌ಂಟ್ ಉಲ್ಲೇಖ ಆಕ್‌ಡಾರ್. ಅದೇ ಪೋಲೆ ಜಾತಿ ಉಲ್ಲೇಖತ್ತೆ ನಮೂದು ಆಕಿಯದ್ ನಜಗು ಕಾಣಗು ಕಿಟ್ಟ್‌ರ್.

ಆಯಂಗ್ ಪ್ರೊ. ಬಿ.ಎಂ. ಇಚ್ಲಂಗೋಡು ಬ್ಯಾರಿಜ ಮಾಪಿಳ್ಳೆ ಮಾರಲ್ಲ ಚೊಲ್ಲುಡೆದ್ ''ಮುಸ್ಲಿಮ್ಸ್ ಆಫ್ ತುಳುನಾಡ್'' ಚೊಲ್ಲುಡೆ ಕೃತಿಲ್ ವಾದಿಸಿರ್.

1. ಬ್ಯಾರಿಜ ಅಜಲೆ ಪೇರ್‌ಲ್ ಬ್ಯಾರಿ ಚೊಲ್ಲುಡೆ ಒಕ್ಕಣೆಡೆ ಚೊಮ್ಮೆ ಹೆಮ್ಮೆಲ್ ಸೇರಿಸಿರಾರ್. ಅಜಲೆ ಸ್ವತಂತ್ರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಾನಮಾನತೆ ಬಗ್ಗೆ ಚೊಲ್ಲುಡೆದ್ ಅಂಡತೆ, ತುಳುನಾಡ್‌ರೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಆಯಿಟಿಂತ್– ಶೆಟ್ಟಿ, ಹೆಗ್ಡೆ, ಆಳ್ವ, ಕಾಮತ್ ಇತ್ಯಾದಿ. ಆಯೆಂಗ್ ಮಾಪಿಳ್ಳೆಮಾರ್‌ಗ್ ಈ ಬಗೆಡೆ ಒಕ್ಕಣೆ ಬಳಸಿಡೆದ್ ಕಂಡ್ ಬನ್ನಿಟ್ಟ್‌ಯಿಲ್ಲೆ ಮಲಬಾರ್ ದಾಖಲೆಂ ಸಹ ಇದ್ ಕಂಡ್‌ಬನ್ನಿಟ್ಲೆ.

2. ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಡೆ ಮಾಪಿಳ್ಳ ಬಾಸೆಂಟ್ ಗುರುತಿಸಿಯೆದ್ ಕಂಡ್ ಬನ್ನ್‌ರ್. ಡಾ. ಸುಶೀಲಾ ಉಪಾಧ್ಯಾಯ ತಂಡೊ ಪಿಎಚ್.ಡಿ. ಪ್ರಬಂಧ 'ಮಾಪಿಳ್ಳೆ ಮಲಯಾಳಂ'ಲ್ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಲ್ ವಿಶಿಷ್ಟ ಗುಣಲಕ್ಷಣ ಈ ಪೋಲೆ ಗುರುತಿಸಿಡ್.

* ಈ ಬಾಸೆ ತುಳುಡೆ ವ್ಯಾಕರಣ ಹೊಂದಿಡ್, ಇದ್ ಮಲಯಾಳಂರೆ ಕಾಂಟಿ ಭಿನ್ನ ಉಂಡು.

* ಶೇ.50ಗುಂ ಜಾಸ್ತಿ ತುಳು ಪದ ಈ ಬಾಸೆಲೆ ಉಂಡ್. ಮಾಪಿಳ್ಳೆಮಾರ್ ಪಲಕ ಬರಿಡೆ ಮಲಯಾಳಂಲ್ ತುಳು ಪದಜ ಕಾಂಡೆದ್ ಅಪರೂಪ.

* ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಲ್ ಸಹ ಮಲಯಾಳಂ ಪದಜ ಉಂಡು. ಬಾಸೆಲ್ ಸೇರ್ಪಡೆಯಾಯಿಟಿಲ್ಲೆ. ಸಂಸ್ಕೃತತೆ ಪದಜ ಈ ಬಾಸೆಲ್ ಕಾನೋ ಕಿಟ್ಟ್‌ಲ್ಲೆ.

ಅರಬಿ ಪಿನ್ನೆ ಪರ್ಶಿಯನ್ ಬಾಸೆಡೆ ಪದಜ ಸಾಮಾನ್ಯ ಆಯಿಟ್ ಬಳಕೆಲ್ ಉಂಡು.

ಬಾಸೆಡೆ ಉಚ್ಚಾರ ಪಿನ್ನೆ ಧ್ವನಿ ಮಲಯಾಳಂಕಿರೆ ಕಾಂಟಿ ತೀರಾ ಭಿನ್ನ ಆಯಿಡ್. ಈ ವಿಶೇಷತೆ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆ ಮಲಯಾಳಂ ಬಾಸೆಡೆ ಕಾಂಟಿ ಭಿನ್ನ ಚೊಲ್ಲುಡೆಡ್ ಸ್ಪಷ್ಟ ಆಯಿಡ್.

3. ಬ್ಯಾರಿಗ್ ಲಿಪಿ ಇಲ್ಲೆ. ದಾಖಲೆರೆ ಪ್ರಕಾರ ಬಟ್ಟೆ ಎಲ್ತ್ ಚೊಲ್ಲುಡೆ ಲಿಪಿ ಬಳಕೆಲ್ ಇಂತ್ಂಟ್ ಸಂಶೋಧಕಮಾರ್ ಚೊಲ್ಲುಡು. ಈ ಲಿಪಿಡೆ ಬಟ್ಟೆಳುತ್ಂದ್ ಗುರುತಿಸ್ರಾರ್. ಇದ್ ಪ್ರಾಚೀನ ತುಳು ಲಿಪಿಯಾಯಿಡ್. ಬಳಕೆ ಪಿನ್ನೆ ಆಕಾರತ್ಲ್ ಸಹ ಸುಮಾರ್ ಬದಲಾವಣೆ ಉಂಡು. ಇದ್ ಮಲಯಾಳಂಲ್ ಕಾಂಡಿಟ್ಲೆ. ಆಧುನಿಕ ಮಲಯಾಳಂ ಲಿಪಿಸ ಇದೇ ಪೋಲೆ ಉದ್ಭವ ಆಯಿಡ್ಂಟ್ ಚೊಲ್ಲುಡಾರ್.

4. ಜೈನ ಬೀಡ್ಜ ಪಿನ್ನೆ ಗುತ್ತು ಚೊಲ್ಲುಡೆ ಉಳಿಗಮಾನ್ಯ ಕುಟುಂಬತ್ಲ್ ಸೇವಕರಾಯಿಟ್ ಬ್ಯಾರಿಜ ಸೊರ ಆಯ್ಕೋಂಡಿನ್ನಾರ್. ತುಳುನಾಡ್ಲ್ ಅಪ್ಪ ಇನ್ನೊರು ಜಾತಿ ಜೈನ ಬೀಡ್ಜ ಪಿನ್ನೆ ಸುಮಾರ್ ಸಂಖ್ಯೆಡೆ ಗುತ್ತುಜ ಅಸ್ತಿತ್ವತ್ತ್ಲ್ ಇಂತ್. ಬ್ಯಾರಿಜಗು ತುಳು ಭಾಷೆ ಸಹ ಚೊಮ್ಮೆ ಪರಿಚಿತ ಬಾಸೆ ಆಯಿಟಿಂತ್. ಇದರ್ ನೀತ ಅಜಲೆ ಸೊರತ್ಗ್ ಬೆಚ್ಚೊಲೊಗು ಸುಲಭ ಆಯಿತ್. ಆಯೆಂಗ್ ಮಾಪಿಳ್ಳಮಾರೆ ಕುಟುಂಬತ್ತೆ ಆಳಾಯಿಟ್ ಸೊರ ಆಕ್ಡೆದ್ ಕಂಡೋಂಟಿಲ್ಲಾಂತ್. ಆಯೆಂಗ್ ಕೊರಿಯ ಎಲ್ತ್ಕಾರ್ಮಾರ್ ಬ್ಯಾರಿಜಲೆ ಮಾಪಿಳ್ಳಮಾರ್ಂಟ್ ಉಲ್ಲೇಖ ಆಕಿಡೆದ್ ಕಾಣೊಗು ಕಿಟ್ಟರ್. ಸಂಸ್ಕೃತತೆ ಪದಜ ಈ ಬಾಸೆಲ್ ಕಾಣೊಗು ಕಿಟ್ಟೆ.

5. ಪಂಡತ್ತೆ ಉಳಿಗಮಾನ್ಯ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಸಂಘಟನೆಗ್ ಕೂಡಗಾವುಡೆ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಉದಾಹರಣೆ ಚೊನ್ನೆಂಗ್ ಜೈನ ವರ್ತಕ ಸಂಘತ್ತೆ ಎಟ್ಟ್ ಅಲ್ಲೆಂಗ್ ಪೌನಾರ್ ಆಲ್ಮಾರ್ ಮಾತ್ರ ಈ ಸಂಘತ್ತೆ ಸದಸ್ಯರ್ಮಾರ್ ಅವೊನಿಂತ್. ಬ್ಯಾರಿಜಲೆ ಉಳಿಗಮಾನ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ 'ಪದಿನಾರಗ'ತ್ತೆ ಇದ್ಕ್ ಹೋಲಿಸೋಗು ಅವುಡು. ಅಂಜುಮಾನ್ ಸಹ ಇದ್ರೆ ನೀತಮೇ ಪ್ರೇರಿತ ಆಯಿಡ್. ಪಿನ್ನೆ ಸುಮಾರ್ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಲ್ ಕೂಡ ಜೈನರ್ರೆ ಪ್ರಭಾವತ್ತೆ ಗುರುತಿಸೋಗು ಸಾಧ್ಯ. ಇದಕ್ ತದ್ವಿರುದ್ದ ಆಯಿಟ್ ಮಾಪಿಳ್ಳೆಮಾರ್ಲ್ ಸ್ಥಳೀಯ ಅಥವಾ ಜೈನ ಪ್ರಭಾವಕಂಡ್ ಬಂಡ್ಲೆ.

6. ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲತ್ತೆ ಬ್ಯಾರಿಜಲೆ ಪೇರ್ಲ್ ಸ್ಥಳೀಯ ತುಳುಡೆ ಪ್ರಭಾವ

ಸಮಾರುಂಡು. ಉದಾಹರಣೆಗ್: ಒಪ್ಪ, ಸಾಧುರಿ, ಕಾಮಿರಿ, ಉಮ್ಮಾತು, ಭಿಪಮ್ಮ ಇಜನೆ ಮಾಪಿಳ್ಳೆಮಾರ್‌ಲ್ ಈ ಬಗೆಡ್ ಪೇರ್ ಇಲ್ಲೆ.

7. ಆರಂಭ ಕಾಲತ್ತೆ ಬ್ಯಾರಿಜಲ್ ಪ್ರಚಲಿತ ಇನ್ನೆ ಇಲ್ಲಂ ಪದ್ಧತಿ ಬಂಟ ಸಮುದಾಯತ್ತೆ ಬ್ಯಾರಿ ಪದ್ಧತಿಡೆ ಹೋಲಿಕೆ ಕಾಂಡ್ ಇದ್ ಸ್ತ್ರೀ ಪ್ರಧಾನ ಆಚರಣೆ ಆಯಿಡ್, ಮಾಪಿಳ್ಳೆಮಾರ್‌ಲ್ ಕಂಡ್ ಬಂಡ್ಲೆ.

8. ಪ್ರಾಚೀನ ಬ್ಯಾರಿಜಲ್ ಉಳಿಗಮಾನ್ಯ ಎಂಚಿ ಕಂಡೋಂಟಿಂತ್ತ್ ಕೊರೆಯ ಆಲ್‌ಮಾತ್ರೆ ಕೆಳ ದರ್ಜೆತಜ ಚೊನ್ನುಟ್ಟು ಪರಿಗಣಿಸಿಯೋ ಇನ್ನಾರ್. ತಾಲ ಇಲ್ಲತಜ ಚೊನ್ನೆಂಗ್ ಕೆಳ ಸ್ಥಾನಮಾನತೆ ಆಲ್‌ಮಾರ್ ಚೊನ್ನುಟ್ಟು ಅರ್ಥ. ವೃತ್ತಿಪರ ಕಸಾಯಿಜ ಪಿನ್ನೆ ಸುನ್ನತ್ ಆಕ್‌ಡಜಡೆ ವಾಸನ್ ಚೊನ್ನುಟ್ಟು ಬಿಲ್‌ಚಿಯೋಂಟಿನ್ನಾರ್. ಪಿನ್ನೆ ಗುಲಾಮರ್‌ಗ್ ಸಮಾನ ಆಯೆ ಬಡುವಾ ಮಾರ್ರೆ ಕೂಡ ಇದೇ ವರ್ಗತ್‌ಗ್ ಸೇರಿಸಿಯೋಂಟಿನ್ನಾರ್.

ಅಜಲೆ ಒಪ್ಪನ, ತಾಳ ಇಜಂತೆ ಸಮಾರಂಬತ್‌ಗ್ ಸೇರಿಸಿಯೋಂಟಿಲ್ಲಾಂತ್. ಅಯೆಂಗುಂ ಮಾಪಿಳ್ಳೆ ಮಾರ್‌ಲ್ ಈ ರೀತಿಡೆ ಏದೂಂ ಪದ್ಧತಿ ಇನ್ನಿಟ್ಲೆ.

ಈ ಮೇಲ್‌ಡ್ ವಿಶಿಷ್ಟ ಲಕ್ಷಣ ಪಿನ್ನೆ ಬ್ಯಾರ ಅಂಶಜ ಬ್ಯಾರಿಜಲೆ ಮಾಪಿಳ್ಳ ಮಾರ್ರೆಕಾಂಟಿ ಭಿನ್ನ ಚೊಲ್ಲುಡೆದ್ ಎಡ್ತ್ ಕಾಟ್‌ರ್. ತುಳುನಾಡ್‌ರೆ ಮುಸ್ಲಿಮಿಜಲೆ ಪೈಕಿ ಚೊಮ್ಮೆ ಬೆಲಿಯೆ ಸಮುದಾಯ ಆಯಿಟುಲ್ಲೆ ಹಿನ್ನಲೆಲ್ ಅಜಲೆ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕೊಡುಗೆಜ ಗಮನಾರ್ಹ ಆಯಿಡ್.

ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಡೆ ಲಕ್ಷಣ

1. ತುಳು ಪದತ್ತೆ ಉಚ್ಚಾರ್‌ತ್‌ಗ್, ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಸೆಗುಂ ಮುಟ್ಟತ್ತೆ ಸಂಬಂಧ ಉಂಡು. ಮಲೆಯಾಳತ್ತೆ ಸುಮಾರ್ ಮುಖ್ಯ ಉಚ್ಚಾರಜ ಈ ಬಾಸೆಲಿಲ್ಲೆ. ರ.ಟ.ಣ. ಉಚ್ಚಾರ 'ಬ' ಆಯಿಟ್, 'ಅ' 'ಇ' ಅಯಿಟ್ ಬದಲಾವಣೆ ಆಯಿಡ್ ಅಲ್ಲಾಂಟ್, ಅನುನಾಸಿಕ ಮಾದರಿ ಈ ಬಾಸೆಲಿಲ್ಲೆ.

2. ಅರಬಿ ಉಚ್ಚಾರತ್ತೆ ಪ್ರಭಾವ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸಲ್ ಉಂಡು 'ಫ', 'ಜ' ಉಚ್ಚಾರ ಬಳಕೆಲ್ ಉಂಡು.

3. ವ್ಯಾಕರಣತ್‌ಲ್ ಗಮನಾರ್ಹ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಉಂಡು. ಮಲೆಯಾಳತ್ತೆ ವ್ಯಾಕರಣ ವಿಧಾನ ಇದ್‌ಲ್ ಇಲ್ಲೆ. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪದತ್ತೆ ಬಳಕೆ ತೀರಾ ಕೊರೋಡಿ. ಮಲೆಯಾಳತ್ತ್‌ಲ್ ಶೇ. 90%ರೆ ಕಾಂಟಿ ಜಾಸ್ತಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪದ ಉಂಡು. ಪುರುಷ, ಲಿಂಗ ವಚನತ್‌ಲ್ ಸ್ಪಷ್ಟಮಾಯೆ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಗುರುತಿಸೊಗು ಆವುಡು ಬ್ಯಾರಿಲ್

ಮಲೆಯಾಳತೆಕಾಂಟಿ ಭಿನ್ನ ರೂಪಮೇ ಜಾಸ್ತಿ.

4. ಇದ್‌ಲ್ ಸೇರ್ಪಡೆ ಅವುಡೆ ವ್ಯತ್ಯಯಾಕ್ಷರಜ ಪಿನ್ನೆ ಪದಜ ತುಳುಡೆ ಪೋಲೆಮೇ ಉಂಡಲ್ಲಂಟ್ ಮಲೆಯಾಲತ್ತೆ ಪೋಲೆ ಇಲ್ಲೆ.

ಉದಾ: ಬಾಲ (ಬಲ–ತು), ಬಾ, ಪೋಲ (ಪೋಲ–ತು) ಹೋಗು. ಮಲೆಯಾಳತ್‌ಲ್ ಪೋರ, ಪೋಡ ಇತ್ಯಾದಿ ಬಳಕೆಲ್ ಉಂಡ್. ಋಣಾತ್ಮಕ ಸೂಚ್ಯ ಪದತ್ತೆ ಬಳಕೆ ಮಲಯಾಳತ್‌ಲ್ ಕೊರೊಡಿ. ಉದಾ: ಪೋವಾಂತೆ (ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆ – ಆದರೆ ಹೋಗಿಲ್ಲ), ಬರಾಂತೆ (ಬರುತ್ತದೆ – ಆದರೆ ಬಂದಿಲ್ಲ). ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಲ್ ಬಳಕೆ ಆಯ ಸುಮಾರ್ ಶಬ್ದಜ ಮಲೆಯಾಳತ್‌ಲ್ ಇಲ್ಲ. ಇನ್ನೆಂಗು ಸಹ ಅದ್ರೇ ಅರ್ಥ ಬ್ಯಾರಮೇ ಇಕ್ಕಡ್. ಉದಾ: ಚಮ್ಮೆ (ಹೆಚ್ಚು) ಪೆಂಞಯಿ (ಹೆಂಡತಿ), ಚೇಗಲೆ (ಪುಂಜ), ದೆಯ್ (ಕುಳಿತುಕೋ), ಅಗ (ಮನೆ) ಅದಿಸ್ಸ್ (ಆಶ್ಚರ್ಯ), ಲಾಯಿಕರೆ (ಹಾರುವುದು), ಪತ್ತ್ (ಏರು) ಇತ್ಯಾದಿ.

6. ವ್ಯಾಕರಣ ಪದಿಯ ರೀತಿಲ್ ಸಂಯೋಜನೆ ಆಕಿಡೋರು, ಕ್ರಿಯಾ ಪದತ್ತೆ ವೈವಿಧ್ಯಪೂರ್ಣ ಆಯಿಟ್ ಬಲ್‌ಸ್‌ರಾರ್.

ಉದಾ: ಚೊಲ್ಲು – ಹೇಳು

1) ಚೊಲ್ಲುರೆ (ಡೆ. ಬಹು)	–	ಹೇಳುತ್ತಾನೆ
2) ಚೊನ್ನೆ	–	ಹೇಳಿದೆ
3) ಚೊಲ್ಲುವೆ	–	ಹೇಳುವೆ
4) ಚೊಲ್ಲಾತೆ	–	ಹೇಳಬಹುದಿತ್ತು
5) ಚೊಲ್ಲು	–	ಹೇಳು
6) ಚೊಲ್ಲೊನು	–	ಹೇಳಬೇಕು
7) ಚೊಲ್ಲಂಡ	–	ಹೇಳಬೇಡ
8) ಚೊನ್ನೆಂಗಿ	–	ಹೇಳಿದರೆ
9) ಚೊಲ್ಲೊ	–	ಹೇಳಲು
10) ಚೊಲ್ಲಾಂತೆ	–	ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೆ
11) ಚೊಲ್ಲುಡಾರಾ (ಬಹು)	–	ಹೇಳುತ್ತೀರಾ?
12) ಚೊನ್ನಾರಾ? (ಬಹು)	–	ಹೇಳಿದ್ದೀರಾ?

13) ಚೊಲ್ಲುವಾರ್ (ಬಹು) – ಹೇಳುವರು
14) ಚೊಲ್ಲುರು (ಬಹು) – ಹೇಳಿ
15) ಚೊಲ್ಲುನು – ಹೇಳಬೇಕು

7. ಕೊರಿಯ ಸರಳ ಉಪಯೋಗತ್ತೆ ಗಮನ ಆಕಾ.

ಬ್ಯಾರಿ		ತುಳು
1) ಬೇನು	–	ಬೋಡು (ಬೇಕು)
2) ತೀರು	–	ತೀರು (ಸಾಧ್ಯ)
3) ಒಕ್ಕು	–	ಅಂದ್ (ಹೌದು)
4) ಉಲ್ಲೆ	–	ಉಳ್ಳೆ (ಇದ್ದೇನೆ)
5) ಉಲ್ಲಾಲಾ?	–	ಉಳ್ಳಾಲಾ (ಇದ್ದಾಳಾ)
6) ಬೇಂಡಾ	–	ಬೊಡ್ಜಿ (ಬೇಡ)
7) ತೀರ	–	ತೀರ (ಅಸಾಧ್ಯ)
8) ಅಲ್ಲೇ	–	ಅತ್ತಾ (ಅಲ್ಲವಾ?)
9) ಉಲ್ಲಾರಾ	–	ಉಳ್ಳೇರಾ (ಇದ್ದಾರಾ?)
10) ಉಂಡಾ	–	ಉಂಡಾ (ಇದೆಯಾ)

8. ಕೊರಿಯ ವಾಕ್ಯಜ

1) ಈ ಔತುರೆ ಬಾಯಿಲ್ ಚೆರಿಯೆ – ಬ್ಯಾರಿ
ಈ ಇಲ್ಲ್‌ದ ಬಾಕಿಲ್ ಎಲ್ಯ – ತುಳು
(ಈ ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲು ಚಿಕ್ಕದು.) – ಕನ್ನಡ

2) ನಿಜ ಅಬ್ಬಡೆ ಮುಟ್ಟ ಚೊಲ್ಲುರು – ಬ್ಯಾರಿ
ಈರ್ ಅಪ್ಪಡ ಮುಟ್ಟ ಪನ್ಲೆ – ತುಳು
ನೀವು ಅಪ್ಪನ ಬಳಿ ಹೇಳಿ – ಕನ್ನಡ

3) ತಲಂಕೈ ಪುಣ್ಣುಕ್ ಕನ್ನಾಟಿ ಬೇಂಡ – ಬ್ಯಾರಿ
ಅಂಗೈ ಪುಣ್ಣುಗ್ ಕನ್ನಡಿ ಬೊಡ್ಜಿ – ತುಳು
ಅಂಗೈ ಹುಣ್ಣಿಗೆ ಕನ್ನಡಿ ಬೇಡ – ಕನ್ನಡ

9. ತುಳುಲು ಉಳ್ಳೆ ಪೋಲಾ ಸುಮಾರ್ ಅನ್ಯ (ಬ್ಯಾರಿ) ಬಾಸೆಡ್ ಪದಜ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಲ್ ಉಂಡು.

ಅಂದಾಜ್	–	ಅಂದಾಜು
ಅಕಲ್	–	ಬುದ್ದಿ
ಅಜನ	–	ಶಬ್ಧ
ಅಬರು	–	ಎಚ್ಚರ
ಅರಾಮು	–	ಹೇಳಿಕೆ
ಅಲಾಕ್	–	ನಾಶ
ಇಲಾಳ್	–	ಅರ್ಧಚಂದ್ರ
ಆಣ್	–	ಗಂಡು
ಇಮ್ಮತ್	–	ಶಕ್ತಿ
ಕಂಜೂಸು	–	ಲೋಬಿ

10. ಬ್ಯಾರಿ–ತುಳು ಪದ ಬಳಕೆಡೆ ಉದಾಹರಣೆ ಇದ್. ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಲ್ ಬಳಕೆ ಉಳ್ಳೆ ಕೊರಿಯ ತುಳು ಪದತ್ತೆ ಕನ್ನಡತ್ಲ್ ಅರ್ಥ ಸಮೇತ ನಜ ನೋಕೊಗು ಸಾಧ್ಯ.

1.	ಆಯನ	–	ಜಾತ್ರೆ
2.	ಅಮಸರ (ಅಮಸರೋ)	–	ಅವಸರ
3.	ಅಂಗಳ್ಟು	–	ಅಭಿಲಾಷೆ
4.	ಅಮುಕು	–	ಅಮುಕುವುದು
5.	ಅಂಜಲ್	–	ಮೀನಿನ ಹೆಸರು
6.	ಆಯಿಂಬೋ (ಅಯಿವೊ)	–	ಅಯಿವತ್ತು
7.	ಅಂಟ್ ಮಣ್ಣ್	–	ಅಂಟು ಮಣ್ಣು
8.	ಅರವುಲೆ	–	ಬೊಬ್ಬೆ
9.	ಅಂಡಪಿರ್ಕಿ	–	ಅರೆಹುಚ್ಚ
10.	ಅರಮೆ	–	ಸರ್ವಥಾ
11.	ಅಂಡಿಕುಂಡಿ	–	ತಲೆಬುಡ
12.	ಅರಿಪೊಡಿ	–	ಅರಿಪುಡಿ
13.	ಅಂಬಟೆ ಕೊರಂಟಿ	–	ಅಂಬಟೆ ಬೀಜ

14.	ಅವಕಾಸೇ	–	ಅವಕಾಶ
15.	ಅಂಬಟೆ ಚೂಡಿ	–	ತಲೆಗೂದಲ ಗಂಟು
16.	ಆಂಡ್	–	ವರ್ಷ
17.	ಅಂಬರ್ಮ	–	ಅವಸರ
18.	ಅಚಾರಿ	–	ಆಚಾರಿ
19.	ಅಂಸಾನಿ	–	ಅಹಂ, ದುರಭಿಮಾನ
20.	ಅಣ್	–	ಗಂಡಸು
21.	ಅಕಳ ಜಾತ	–	ಬುದ್ದಿವಂತಿಕೆ
22.	ಇರಿವೊ	–	ಇಪ್ಪತ್ತು/ಇರ್ವ
23.	ಅಜಕ	–	ಹರಟೆ
24.	ಇಬ್ಬಾಯಿ	–	ಎರಡು ಬಾಯಿ
25.	ಅಜ್ಜ–ಅಜ್ಜಿ	–	ಅಜ್ಜಿ ಅಜ್ಜೆ
26.	ಈಸ್	–	ಮೆಲ್ಲನೆ ಜಾರು
27.	ಅಜ್ಜಂಬಿಲ್ಲ್	–	ಕಾಮನಬಿಲ್ಲು
28.	ಅಮೊಡ ಪೊನ್ನು	–	ಪುತ್ತಳಿ ಚಿನ್ನ
29.	ಅಡಂಗ್	–	ಅಡಗಿಕೂತುಕೋ
30.	ಅಲಂಬು	–	ಅಳಾಂಬು
31.	ಅಡಿಪೊಡಿ	–	ಪೆಟ್ಟು ಜಗಳ
32.	ಇಚಿತ್ರೋ	–	ವಿಚಿತ್ರ
33.	ಅಡ್ಪು	–	ಒಲೆ
34.	ಇಡಪೊಡಿ	–	ಜಗಳ
35.	ಇಸ್ಮಯ	–	ವಿಸ್ಮಯ
36.	ಕುಚ್ಚಿ	–	ತಲೆಗೂದಲು
37.	ಈಂದ್	–	ಈಜು
38.	ಕುಜುಂಬು	–	ಮಕ್ಕಳ ತಲೆಗೂದಲು
39.	ಈರ್	–	ಸಿಗಿಯು
40.	ಕುತ್ತು	–	ಚುಚ್ಚು
41.	ಉಂಡು	–	ಇದೆ
42.	ಕೆಡಂಬಿಲ್	–	ಗೊರಟೆ

43.	ಉಜುಂಬು	–	ಚೀಪು
44.	ಕೆಪ್ಪ	–	ಕಿವುಡು
45.	ಉಗುರುಬೆಪ್ಪು	–	ಉಗುರುಬೆಪ್ಪು
46.	ಕೈಪಲಿಪು	–	ಕೈಗುಣ
47.	ಉಡುಂಬ	–	ಉಡು
48.	ಕೈಮಾಸ	–	ಮಾಟಮದ್ದು
49.	ಉಪ್ಪುದಕಲ್ಲ್	–	ಉಪ್ಪಿನ ಹರಳು
50.	ಗಪ್ಲಾಸ್	–	ಪೊಳ್ಳುಮಾತು
51.	ಉರಿ	–	ಉಯ್ಯಾಲೆಯಂತಿರುವ ಪಾತ್ರೆ
52.	ಗಾಯೋ/ಗಾಯ	–	ಗಾಯ
53.	ಉರುಂಟು	–	ಉರುಟು
54.	ಗುಡ್ಡೆ	–	ಗುಡ್ಡ
55.	ಉರ್ಕು	–	ತಾಯಿತ, ಆಭರಣ
56.	ಗುರ್ಬಿ	–	ಗುಬ್ಬಿ
57.	ಉಳ್ಕು	–	ಉಳುಕುವುದು
58.	ಗೋಸ್ಪಿ	–	ಗೊಡವೆ
59.	ಉಳ್ಳಿ	–	ನೀರುಳ್ಳಿ
60.	ಚಂಡಿಪುಡ್ಕ	–	ಪುಕ್ಕ
61.	ಊಂಚಿ	–	ಮೇಲಿರದ
62.	ಚದಿ	–	ಮೋಸ
63.	ಊದುಬತ್ತಿ	–	ಅಗರಬತ್ತಿ
64.	ಚೂಡು	–	ತಲೆಬಿಸಿ
65.	ಅಡಕತ್ತರಿ	–	ಅಡಕೆ ಕತ್ತರಿಸುವ ಕತ್ತರಿ
66.	ಜೋಸು	–	ಉತ್ಸಾಹ
67.	ಎಡಬಿಡಾರೊ	–	ತಾತ್ಕಲಿಕ ಬಿಡಾರ
68.	ಡೋಂಗಿ	–	ಡೊಂಗಿ
69.	ಎಡವಟ್ಟ್	–	ತೊಂದರೆ
70.	ತಲ್‌ವಾರ್	–	ಬಾಳ್‌ಕತ್ತಿ
71.	ಎರಂದ್	–	ಒತ್ತಾಯಿಸು

72. ತಿಂಬಟ್ಟು – ತಿಂಡಿಪೋಕ
73. ಎರ್ಮೆ – ಎಮ್ಮೆ
74. ತಿರ್ಪಾ – ಮದ್ದು ಲೇಪ
75. ಎರ್ದ್ – ಹೋರಿ
76. ತೇಜಿ – ಚುರುಕು
77. ಎಳಮ – ಎಳೆಯದು
78. ತೋಕ್ – ಕೋವಿ
79. ಒಟ್ಟಾರೊ – ದಷ್ಟಪುಷ್ಟ
80. ದಡಿಕೆ – ತುರಿಕೆಯಿಂದ ಚರ್ಮ ಉಬ್ಬು
81. ಎಪ್ಪೊ – ಯಾವಾಗ
82. ದಮ್ಮ – ಉಬ್ಬಸ
83. ಐಸಿರೊ – ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆ
84. ದೀಪ – ಬೆಳಕು
85. ಒಟ್ಟೆ – ತೂತು
86. ದೊಣ್ಣಪ್ಪ – ಅಧಿಕಾರ ನಡೆಸುವಾತ
87. ಒಟ್ಟೆ ಓಡು – ತೂತಾದ ಮಡಕೆ
88. ನಂಜಿನರಕಾ – ಅಸೂಯೆ
89. ಒಟ್ಟೆಕಿಚ್ಚಿ – ಅಸೂಯೆ
90. ನೈಮು – ದುಡಿಮೆ
91. ಓಂತಿ – ಓತಿ
92. ನಾರಾಸ್ – ದಬ್ಬಳ (ಸೂಜಿ)
93. ಕಂಟಪೂಚೆ – ಗಂಡುಬೆಕ್ಕು
94. ಪಚ್ಲಾಮು – ಸೇನೆ
95. ಕಂಡಾ ಬಟ್ಟೆ – ಸಿಕ್ಕಾಪಟ್ಟೆ
96. ಪರ್ತಿ – ಹತ್ತಿ
97. ಕಟ್ಟಪಣಿ – ಗದ್ದೆಯ ಅಂಚಿನ ದಾರಿ
98. ಪಿಂಡಿ – ಕಡುಬು
99. ಕರುಂಬು – ಕಬ್ಬು
100. ಪಿಂಡ್ – ಒಂದು ಗುಂಪು

101. ಕಲ್ಲೆಂಬಿ – ಮರದ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ
102. ಪಿರಾಂದ್ – ಭ್ರಾಂತಿ
103. ಕುಂಬಟ್ಟೆ – ಕುಂಬಾದ
104. ಪೊಡಿ – ನಶ್ಯ
105. ಲಂಡ್ ಪುಸ್ಕ – ಅಪ್ರಯೋಜಕ
106. ಪೊಟ್ಟ – ಮೂಕ
107. ಲಗಾಡಿ – ಸರ್ವನಾಶ
108. ಬಂಜಳ – ಹೊಟ್ಟೆಬಾಕ
109. ಲಟಾರಿ – ಗುಜರಿ
110. ಬೀಲ – ಬಾಲ
111. ಲಡಾಯಿ – ಜಗಳ
112. ಬೊಂಡು – ತಿರುಳು, ಮೆದುಳು
113. ಲಾಟ್ ಪೋಟ್ – ಕ್ಷುಲ್ಲಕ ಹರಟೆ
114. ಬೊಂದ್ಯ – ಬೆಂಕಿ
115. ಬೊಂತೆ ಲಚಾರ್ – ದೈಹಿಕ ಸವೆತ
116. ಮಂಕ್ ಮರ್ಲ್ – ಹುಚ್ಚು ಹುಚ್ಚಾಗಿ
117. ವದರ್ಮ – ಮುಖ ಬೀಗುವಿಕೆ
118. ಮಂಡೆಕುತ್ತು – ತಲೆನೋವು
119. ಸೀಂತ್ರಿ – ಮೋಸತಂತ್ರ
120. ಮಚ್ಚಿನ – ಮೈದುನ
121. ಸೊಯೊ – ಸೋಯ (ಸ್ವಂತ ಬುದ್ಧಿ)
122. ಮಿಲಾವು – ಉಕ್ಕು
123. ಮುಂಡಾಸ್ – ಮುಂಡಾಸು
124. ಅರೆಮಡಲ್ – ತೆಂಗಿನ ಓಲೆ ಮಡಲು
125. ಯೇಸ – ವೇಷ
126. ಉಪ್ಪಾಡ್ ಪಚ್ಚಿಳ – ಹಲಸಿನತೊಳೆ ಉಪ್ಪಿನಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದ್ದು
127. ಯತೆ – ವ್ಯಥೇ
128. ಕುಡು – ಹುರುಳಿ

129. ರವುಸ – ರಭಸ
130. ಅಡರ್ – ಮರದ ಕೊಂಬೆ
131. ರಾವು – ಅತಿ ತಿನ್ನುವುದು
132. ಕುಪ್ಪಳು – ಕೆಂಬೂತ
133. ರೋಂದು – ಸುತ್ತಾಟ

ಈ ಪದಜ ಮಲೆಯಾಳತ್ಲ್ ಇಲ್ಲೆ.

ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಲ್ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಿನ್ನತೆ

1. ಸುರತ್ಕಲ್, ಬಜಪೆ ಪಿನ್ನೆ ಕೆಲಕ್ಕ್‌ಭಾಗ
2. ಮೈಕಾಲ, ಬಂಟ್ವಾಳ ಪ್ರದೇಶ
3. ಪುತ್ತೂರು, ಸುಳ್ಯ
4. ಕಾಸರಗೋಡು

ಈ ಪ್ರದೇಶತ್ತೆ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಲ್ ಗಮನೀಯ ಉಚ್ಚಾರ ಪಿನ್ನೆ ಪದತ್ಲ್ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಉಂಡು. ಇದ್‌ಲ್ ತುಳು ಬಾಸೆಡ್ ಕೇಂದ್ರಿಯ ಬಾಗ ಮೈಕಾಲ ಪಿನ್ನೆ ಚುತ್ತುಮುತ್ತಡೆ ವಲಯ ಚೊನ್ನುಟು ಸುಮಾರಾಲ್ ಸಮರ್ಥ ಆಕ್‌ಡಾರ್. ಅಜನಮೇ ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ದ.ಕ. ಜಿಲ್ಲೆರೆಮೇ ಬೆಳೆಯೋಗು ಸುರು ಆಯಿತು.

ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಬಾಸೆ ಆಯಿಟ್ ಬಳಕೆ

ಪ್ರಸ್ತುತ ಬಾರಿಜ ಒರು ಸ್ವತಂತ್ರ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಜನಾಂಗ ಆಯಿಡ್ ಪಿನ್ನೆ ಅಜಲದೇ ಆಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಡೆ ಒಳಗೊಂಡುರ್. ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಡೆ ಹಳ್ಳಿಡೆ ದಾಖಲೆ ಪ್ರಕಾರ ಬಾರಿ ಸಂಖ್ಯೆಡೆ ಬ್ಯಾರಿಜಲೆ ಆಸ್ತಿತ್ವತ್ತೆ ಬಗ್ಗೆ ಉಲ್ಲೇಖ ಉಂಡು ಆರಂಭ ಕಾಲತ್ತೆ ಇನ್ನು ಸುಮಾರ್ ಖಾಸಗಿ ಕಡತಜ ಪಿನ್ನ ದಾಖಲೆಜ ಅಜಲೆ ಬ್ಯಾರಿಜಟ್ ಗುರುತಿಸಿಡ್.

ಅಜಿಲ ಮೊಗರುಡೆ ಸಾಧುರಿ ಬ್ಯಾರಿ ಪತ್ತೊಲಿಮಾಂಬಾಮತ್ತೆ ಶತಮಾನತ್ತೆ ಸುರುಲು ಒರ್ ಮುಸ್ಲಿಮ್ ನಾಯಕ. ಅದೇ ಪೋಲೆ ಮುಲ್ಕಿಡೆ ಬಪ್ಪ ಬ್ಯಾರಿ ಪಿನ್ನೆ ಮಂಜೇಶ್ವರತ್ತೆ ಮಮ್ಮಿ ಸೂಫಿ ಬ್ಯಾರಿ ಪತ್ತೊಲಿಂಬಾಮತ್ತೆ ಶತಮಾನತ್‌ಲ್ ಇನ್ನೇ ಬ್ಯಾರಿ ಪ್ರಮುಖ ಮೂಪಮ್ಮಾರ್..

ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆ ತುಳುನಾಡ್‌ರೆ ಬ್ಯಾರಿಜ ಫಲಕ ಬರಿಡೆ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆ ಆಯಿಡ್. ಅರಬ್ಬಿಮಾರೊಟ್ಟಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ ಇನ್ನೆ ನೀತ ಅದ್‌ಲ್ ಪರ್ಷಿಯ–

ಅರೆಬಿಕ್ ಶಬ್ದಜ ಸೇರ್ಪಡೆಆಯಿಡ್. ಅದ್‌ರೆ ಮೂಲ ತುಳು ಆಯೆ ಕಾರಣ, ತುಳು ವ್ಯಾಕರಣ ಪಿನ್ನ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಗ್ ಮೂಲ ಆಯಿತ್. ಕಾಸರಗೋಡುರೆ ಮೈಕಾಲತ್ತೆ ಉತ್ತರತ್ತ್‌ಗ್ ಉಳ್ಳೆ ಮುಲ್ಕಿಡೆತೋಲು ಕರಾವಳಿಲ್ ತುಳು ಬಾಸೆ ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿಯಾಯಿಡ್. ಇದ್‌ರೊಟ್ಟಿಗೆಮೇ ಬ್ಯಾರಿ, ಮೋಯ, ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆ ಸಹ ಉಂಡು. ಇದ್‌ಲ್ ಬ್ಯಾರಿಗ್ ಆಡುಬಾಸೆ ಆಯಿಟ್ ಚೊಮ್ಮೆ ಮುಟ್ಟತ್ತ್‌ಲ್ ಉಳ್ಳೆ ಬಾಸೆ ಮೋಯ ಬಾಸೆ.

ಮೋಯ ಬಾಸೆ ಮಲೆಯಾಳತ್ತೆ ಉಪಬಾಸೆ ಚೊಲ್ಲುಡೋರು. ತೀಯರ್, ಬಾಲ್ಯಾಯರ್, ಮೋಯರ್ ಇಜಂತೆ ಜನವರ್ಗಜ ಮಲೆಯಾಳತ್ತೆ ಉಪಬಾಸೆಡೇ ಅಜಲ್ಡ್ ಆಯ್ಕೊಂಟ್ರು ಇಜಲೆ ಆಡುನುಡಿಜ ಮಲೆಯಾಳತ್‌ಗ್ ಸಮೀಪ ಆಯಿಟ್. ತುಳು ಬಾಸೆಗ್ ದೂರ ಆಯಿಡ್. ಉಚ್ಚಾರತ್‌ಲ್ ಸಹ ಭಿನ್ನತೆ ಕಾಣೋಗು ಕಿಟ್‌ರ್.

ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಡೆ ಪಲಕ ಬರಿಡೆ 'ಬ್ಯಾರಿ ಉಮ್ಮಾ' ಈ ಮಲೆಯಾಳತ್ತೆಕಾಂಟಿ ವಿಸ್ತಾರ ಆಯಿಟ್ ಪರ್ಡಿಟ್ಟ್ ಉಂಡ್. ನಗರತ್‌ಲು ಸಹ ಸುಮಾರ್ ಬ್ಯಾರಿ ಆಲ್‌ಮಾರ್ ಉಲ್ಲಾರ್, ಆಯೆಂಗ್ ಅದ್‌ರೆ ಮೂಲ ಕೇಂದ್ರ ಸ್ಥಾನ ತುಳುನಾಡ್, ಅರ್ಥಾತ್ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆ.

ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಡೆ ಕ್ಷೇತ್ರತ್‌ಲ್ ಪಿನ್ನೆ ಒರೇ ಬಾಸೆಡೆ ಪಲಕ ಬರಿಡೆ ಸಮುದಾಯತ್ತೆ ಆಲ್‌ಮಾರ್ರೆ ಬಾಸೆಡೆ ಬಳಕೆಲ್ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಉಂಡು. ಮೇಲ್ನೋಟತ್‌ಗ್ ಕಂಡ್ ಬಂಡ್ಲೆ ಪರಸ್ಪರ ಜಾಸ್ತಿ ಸಂಪರ್ಕ ಪಿನ್ನೆ ಸಂವಹನ ಉಳ್ಳೆ ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಮುದಾಯತ್‌ಲ್ ಈ ವ್ಯಕ್ತಿ ಬಾಸೆ ಜಾಸ್ತಿ ಸಾಮ್ಯತೆ ಹೊಂದಿರ್.

ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಲ್ ಸುಮಾರ್ ಉಪಬಾಸೆ ಉಂಡು. ಉಪಬಾಸೆಜ ಮೂಲಬಾಸೆಡೆ ಆಧರಿಟ್, ಪದ ಬಳಕೆಲ್, ಉಚ್ಚಾರತ್‌ಲ್ ಅಥವಾ ಬೇರೆ ಬಾಸೆಡೆ ಪ್ರಭಾವತ್‌ಲಾ ಕೊರಿಯ ಭಿನ್ನತೆ ಇಕ್ಕ್‌ಡ್. ಅಲ್ಲಾಂಟ್ ಭೌಗೋಳಿಕ, ರಾಜಕೀಯ ಪಿನ್ನೆ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಾರಣ ಸಹ ಉಪಬಾಸೆಡೆ ಸೃಷ್ಟಿಗ್ ಕಾರಣ ಆಯಿರ್.

ಭೌಗೋಳಿಕ ಚೊನ್ನೆಂಗ್ ವಿಸ್ತಾರ ಆಯೇ ಭಾಷಾಕ್ಷೇತ್ರ, ಪೊಲೆ, ಕಡಲ್, ಜಬಲ್ ಸಾಲ್‌ಜ ಪಿನ್ನೆ ಕಾಡ್ ಅಡೆತಡೆಜ ಕೂಡ ಸಂಪರ್ಕ ಪಿನ್ನೆ ಸಂವಹನತ್ತ್‌ಗ್ ಅಡ್ಡಬಂತ್ ಕಡಮೆ ಆಕಿ ಉಪಬಾಸೆಡೆ ಸೃಷ್ಟಿಗ್ ಕಾರಣ ಆಯಿಟ್.

ಅಜನಮೇ, ರಾಜಕೀಯ ಕಾರಣತ್‌ಗ್ ಕೂಡ ಒರ್ ಬಾಸೆಡೆ ಪ್ರದೇಶ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಆಡಳಿತಕ್ಕ್ ಒಲಪಟ್ಟ್ ಆ ಆಡಳಿತತ್ತೆ ಬಾಸೆಡೆ ಪ್ರಭಾವತ್‌ಗ್

ಒಳಪಟ್ತ್ ಅಜನೆ ಬಾಸೆಲ್ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಕಾನೋಗು ಸಾಧ್ಯ. ಉದಾಹರಣೆಗ್ ಬ್ಯಾರಿ ಪಲಕಬರಿಡೆ ಪ್ರದೇಶಜ ತುಳು, ತಮಿಳು ಅರಬಿ, ಪರ್ಶಿಯನ್, ಮಲೆಯಾಳಂ ಬಾಸೆಡೆ ಪ್ರಭಾವತ್ಗ್ ಒಳಪಟ್ರ್.

ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪಿನ್ನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರಣಜ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಆಯಿಟ್ ಅರಬಿಕ್ಡೆ, ಅದೇ ಸಾಹಿತ್ಯ ಭಂಡಾರತ್ತೆ ಪ್ರಭಾವತ್ಗ್ ಒಳಗೊಂಡ್ರ್. ಅಜನಮೆ ಗಡಿ ಪ್ರದೇಶತ್ಲ್ ಎಡ್ಕೆ ಕೊಡ್ಕುಡೆ ಪ್ರಕ್ರಿಯೇತ್ಲ್ ಬೇರೆ ಬಾಸೆಡೆ ಪ್ರಭಾವತ್ಗ್ ಒಳಪಡ್ರೆದ್ ಸಾಮಾನ್ಯ. ಅಲ್ಲಾಂಟ್ ಒರ್ ಸಮುದಾಯತ್ತೆ ಆಲ್ಮಾರ್ ಪರಸ್ಪರ ಸಂವಹನ ನಡಪಾಟಿಯೋಂಟ್ಟು ಬೇರೆ ಸಮುದಾಯತ್ತೆ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ ಕೊರೊಡಿ ಆಯಪ್ಪ ಆ ಸಮುದಾಯತ್ತ ಬಾಸೆ ಬೇರೆ ಉಪಬಾಸೆಯಾಯಿಟ್ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುಡು.

ಬ್ಯಾರಿಬಾಸೆಲ್ ಈ ಉಪಬಾಸೆಡೆ ಪ್ರಭಾವ ಕಾಣೊಗು ಸಾಧ್ಯ ಬ್ಯಾರಿಲ್ ಮುಖ್ಯ ಆಯಿಟ್ ಮೂನು ಉಪಬಾಸೆಜ ಕಾಣೋಗು ಕಿಟ್ಟ್ರ್. ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಡೆ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಬಾಸೆಯಾಯಿಟ್ ಬಳಸ್ಡೆದ್ ಇಜನೆ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಆಕಾ.

ಮೈಕಾಲ	ಬ್ಯಾರಿ
ಕಾಸರಗೋಡು	ಬ್ಯಾರಿ
ಕೊಡಗು	ಬ್ಯಾರಿ

ಮೈಕಾಲ ಬ್ಯಾರಿ

ಮೈಕಾಲ ಬ್ಯಾರಿಜಲೊ ಒರ್ ಪ್ರಮುಖ ಕೇಂದ್ರತ್ಲ್ ಒನ್ನಯಿಡ್. ತುಳುಮಾರ್ ಅದ್ರೆ ಕುಡ್ಲ ಚೊಲ್ಲುಡೆ ಪೇರ್ಲ್ ಬಿಲಿಕ್ಡಾರ್. ಆಯೆಂಗ್ ಬ್ಯಾರಿಜ ಅದ್ರೆ ಮೈಕಾಲ ಚೊನ್ನುಟ್ಟು ಬಿಲಿಕ್ಡಾರ್. ಮಲಯಾಳಿಮಾರ್ ಮಂಗಳೂರುಡೆ ಮಂಗಳಾಪುರ ಚೊನ್ನುಟ್ಟು ಬಿಲಿಕ್ಡಾರ್. ಮಂಗಳೆಡೆ ನಗರ ಚೊನ್ನುಟ್ಟು ಇದ್ರೆ ಅರ್ಥ. ಮೈಕಾಲ ಚೊಲ್ಲುಡೆದ್ ಮಂಗಳತ್ತೆ ಬ್ಯಾರಿ ರೂಪ. ಮೈಕಾಲ ಬ್ಯಾರಿ ಭೌಗೋಳಿಕ ಕಾರಣತೆ ನೀತ ಅದೇದೆ ಆಯೆ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯತೆ ಹೊಂದಿರ್. ಈ ಬಾಸೆಡೆ ಉಚಾರಣೆಗ್ ವಿಶೇಷ ಆಯೇ ಸ್ಥಾನ ಉಂಡು. ಉಚಾರತ್ಲ್ ನಾಸಿಕತೆ ಜಾಸ್ತಿ. ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಲ್ ತುಳುಡೆ ಪ್ರಭಾವ ಕಾಣೊಗು ಕಿಟ್ಟ್ರ್.

ಈ ಬಾಸೆಲ್ ಸುಮಾರ್ ತುಳು ಪದತ್ತೆ ಬಳಕೆ ಉಂಡು. ತುಳು ಬಾಸೆಡೆ ಪ್ರಭಾವ ಎನ್ಚೆ ಕಾಂಡ್. ಇದ್ ತುಳು ಬಾಸೆಡೆ ಉಚಾರ, ವ್ಯಾಕರಣ ಪಿನ್ನೆ ಪದಜ ಬಳಕೆಲ್ ಉಂದ್.

ಈ ಉದಾಹರಣೆ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಉಲ್ಲೆದ್ರೆ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿರ್.

1. ಬ್ಯಾರಿ : ನಾನ್ ಔತುರೆ ಬಂಡೆ
   ತುಳು : ಯಾನ್ ಇಲ್ಲಡ್ದ್ ಬರ್ಪಿನಿ
2. ಬ್ಯಾರಿ : ಕಿಡಾವು ಲಯ್ಟೋಂ ಲಾಯ್ಟೊಂ ಬೀದಿಗ್ ಬಂತ್
   ತುಳು : ಬಾಲೆ ಲಾಯಿತ್ದ್ ಲಾಯಿತ್ದ್ ಬೀದೀಗ್ ಬತ್ತ್ಂಡ್

ಮೈಕಾಲ ಬ್ಯಾರಿಲ್ ತುಳು ಬಾಸೆಡೆ ಪ್ರಭಾವ ಇನ್ನ್ಟ್, ತುಳು ಬಾಸೆಗ್ ಸಾಮ್ಯತೆ ಹೊಂದಿರ್.

ಬ್ಯಾರಿಜಗು ಕೊಡಗುಡೆ ಬ್ಯಾರಿಜಲೆ ಪಲ್ಕತ್ಲ್ ಕೊರಿಯ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಕಾಣೊಗು ಕಿಟ್ಟ್ರ್ ಮೈಕಾಲ್ತೆ ಬ್ಯಾರಿಜ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಡೆ ನೀಟಿಟ್ ಚೊಲ್ಲುಡಾರ್.

ತುಳು ಬಾಸೆ ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲ, ಕನ್ನಡ ಬಾಸೆಡೆ ಮಿಶ್ರಣ ಸಹ ಮೈಕಾಲ ಪಿನ್ನೆ ಚುತ್ತುಮುತ್ತುಡೆ ಪ್ರದೇಶತ್ತೇ ಬ್ಯಾರಿಜಲ್ ಕಾಣೋಗು ಕಿಟ್ರ್.

ಕಾಸರಗೋಡು ಬ್ಯಾರಿ

ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆ ಮಾಪಿಳ್ಳೆ ಬಾಸೆಯಲ್ಲ. ಮಾಪಿಳ್ಳೆ ಬಾಸ ಕೇರಳತ್ಲ್ ಸಮಗ್ರ ಆಯಿಟ್ ಅಭಿವೃದ್ದಿ ಹೊಂದಿಯ ಬಾಸೆಯಾಯಿಡ್. ಮಲಬಾರ್ಲ್ ಬಳಕೆಲುಲ್ಲೆ ಮಾಪಿಳ್ಳೆ ಮಲಯಾಳಂ ಸ್ವರತ್ತೆ ಬುಟ್ಟೆಂಗ್ ಮಲಯಾಳ ಬಾಸೆಡೆ ಕಾಂಟಿ ಜಾಸ್ತಿ ಭಿನ್ನ ಆಯಿಟ್ಲೆ. ಅದ್ರೆ ವ್ಯಾಕರಣ ಪಿನ್ನೆ ರಚನೆ ಮಲೆಯಾಳ ಬಾಸೆಮೇ ಆಯಿಡ್. ಇಡೀ ಮಲಬಾರ್ ಪ್ರದೇಶತ್ತ್ಲ್ ಪರಡಿರ್. ಮಾಪಿಳ್ಳೆಮಾರ್ರೆ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಬಾಸೆಯಾಯಿಟ್ ಗುರುತಿಸಿರೋರು. ಆಯೆಂಗ್ ನೇರಾಯಿಟ್ ಮಾಪಿಳ್ಳ ಚೊಲ್ಲುಡೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಬಾಸೆ ಇಲ್ಲ.

ಸುಮಾರ್ ಅಲ್ಮಾರ್ ಮಾಪಿಳ್ಳೆ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಬಾಸೆಂಟ್ ಒಪ್ಪಿಯೆಂಗ್, ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಂ ಸಹ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಬಾಸೆ ಚೊನ್ನುಟ್ಟು ಒಪ್ಪೊನೆ. ಕೊಡವ ಬಾಸೆಲ್ ಉಳ್ಳೆ ಪೋಲ್ತೆ, ಬ್ಯಾರಿಜಲ್ಲು. ಸಹ ಮಲಯಾಳಂ ಶಬ್ದಜ ಉಂಡು ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಾರಣತ್ತ್ಗ್ ಮಾಪಿಳ್ಳೆಮಾರೊಟ್ಟ ನಿಕಟ ಸಂಪರ್ಕ ಇದ್ಕ್ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ. ಇಪ್ಪಸಹ ಮದರಸತ್ಲ್ ಅರಬಿ ಮಲಯಾಳಂ ಬಾಸೆಲ್ ಓತು ಪಡಿಪಾಟ್ರೋರು ಸುಮಾರು ಬ್ಯಾರಿ ಮಕ್ಕ ಅಜಲೆ ಪಡಿಪುಡೆ ಕೇರಳತ್ತೆ ಉಸ್ತಾದ್ಮಾರೊಟ್ಟ ಪಡಿಕ್ರಾರ್. ಇದ್ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಡೆ. ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗ್ ತೊಡಕು ಉಂಡಾಕ್ಡ್.

ಕೊಡಗು ಬ್ಯಾರಿ

ಕೊಡಗುರೆ ಬ್ಯಾರಿಜಲೆ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಕೊಡವರೆ ಸಂಪ್ರದಾಯತ್ತೆ ಪೊಲೆಮೇ ಉಂಡು. ಲೇಖಕ ರಾಜಾರಾವ್ ಚೊಲ್ಲುಡೆ ಪೊಲೆ, ಭಾರತತ್ತ್ಜ ಬೇಗ ಆಯಿಟ್ ಯೋಚನೆ ಆಕ್‌ಡಾರ್, ಪಲಕ ಬರಿಡಾರು, ಅಜನಮೇ ಕೊಡಗುಡೆ ಬ್ಯಾರಿಜ ಬೇಗ ಆಯಿಟ್ ಪಲಕ ಬರಿಡಾರ್ ಇಜಲೆ ಬಾಸೆ ಮೈಕಾಲತ್ತೆ ಬ್ಯಾರಿಜಗು ಹೋಲಿಕೆ ಅಕ್ಯೆಂಗ್ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಕಾಂಡ್.

ಅಲ್ಲಾಂಟ್, ಕೊಡವ ಬಾಸೆ ಚೊಮ್ಮೆ ರೀತಿಲ್ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಡೆ ಪೊಲೆ ಉಂಡು ಉಚ್ಚಾರ ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲ, ಸುಮಾರ್ ಶಬ್ದಜ ಜಂಡ್ ಬಾಸೆಲ್ ಸಾಮಾನ್ಯ ಆಯಿಟುಂಡ್. ಉದಾಹರಣೆಗ್ ಕಟ್, ಪಿರಾಂದ್, ಪೆಂಞಯಿ.

ಕನ್ನಡ	ಕೊಡವ	ಬ್ಯಾರಿ
ಮದುವೆ	ಮಂಗಿಲ	ಮಂಜಿಲ
ಕಬ್ಬು	ಪುಂಡಿ	ಪಿಂಡಿ
ನೋಡು	ನೋಟ್	ನೋಕ್
ಹೌದು	ಅಕ್ಕ	ಒಕ್ಕ
ದನ	ಪಯ್ಯ	ಪಯ್
ಬೇಡ	ಬೋಂಡ	ಬೇಂಡ
ಬಾಲ	ಬಾಲ್	ಬೀಲ
ದೂರದ	ದೂರತ್	ದೂರತ್ತೆ
ಒಪ್ಪಬೇಡ	ಒಕಂಡ	ಒಕ್ಕಂಡ
ಒಂದು	ಒರು	ಒರು/ಒನ್ನು
ಮತ್ತೆ	ಪಿನ್ನೆ	ಪಿನ್ನೆ

ಇದಲ್ಲಾಂಟ್ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಲ್ ಅರಬಿಕ್ ಬಾಸೆಡೆ ಪ್ರಭಾವ ಕಾಣಗು ಕಿಟರ್ ಮುಖ್ಯ ಮಾಯಿಟ್ ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶತ್ತಲ್ ಬ್ಯಾರಿಜ ಸುಮಾರ್ ಅರೆಬಿಕ್ ಪದ ಬ್ಯಾರಿಲ್ ಬಳಸ್‌ರಾರ್. ಉದಾಹರಣೆಗ್ ಸಾನೆ, ರಕ್ಕಸಿ, ಶೈಥಾನ್, ಕಾಯಿನ್. ಪಂಡ್ ಬ್ಯಾರಿಜ ಪಿಞನತ್‌ಗ್ ಗುಲುಂಬು ಚೊನ್ನೊಂಟಿನ್ನಾರ್. ನೆನಲ್‌ಡೆ ಆಧಾರತ್‌ಲ್ ಬ್ಯಾರ ನೋಕಿಯೊಟಿನ್ನಾರ್. ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಲ್ ತಮಿಳ್ ಬಾಸೆಡೆ ಪ್ರಬಾವೊಂ ಕಾಣಗು ಕಿಟ್ಟರ್. ತಮಿಳು ಪಿನ್ನ ಮಲಯಾಳಂ ಪಲಕಬರಿಡಜಗು ಶೇ. 75 ಅತ್ತರೆ ಬ್ಯಾರಿ ಅರ್ಥಆವುಡು.

ಬಾನಿಯತ್ತ್‌ಲ್ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆರೊ ಬಳಕೆ

ಏಳಾಮತ್ತೆ ಶತಮಾನತ್ತೆ ಮುನ್ನೊಲೇ ಭಾರತತ್ತೆ ಕರಾವಳಿ ಪಿನ್ನೆ ಮಧ್ಯ ಏಷಿಯಾ ಪ್ರದೇಶತ್ತೆ ನಡುಲು ಬಾನಿಯ ಸಂಬಂಧ ಇಂತ್. ಪ್ಲಿನಿ ಚೊಲ್ಲುಡೆ ಚರಿತ್ರೆಕಾರ ಕ್ರಿ. ಶ. 1ನೇ ಶತಮಾನತ್‌ಲ್ ಮಲಬಾರ್ ತೀರತ್‌ಲ್ ಅರಬಿಮಾರೆ ವಸಾಹತು ಇಂತ್‌ಂ ಎಲ್‌ದಿರ್. ಈ ಕಚ್ಚೋಡ ಸಂಪರ್ಕ ನಡ್‌ನೆಪೋಲೆ ಆ ಅರಬಿಮಾರ್ ಇಸ್ಲಾಂ ದೀನ್ ಸ್ವೀಕರನೆ ಆಕಿರಾರ್. ಅಜಲೊಟ್ಟಿಗೆ ಮುನ್ನೋಲ್ತೆ ಶತಮಾನತ್ಲೆ ಬನ್ನೆ ಅರಬಿಮಾರ್ ಸೇರಿಯೊಡಾರ್. ಸುಮಾರ್ 15ತ್ತೆ ಶತಮಾನತೊಲು ಕಡಲೆ ತೀರತ್ತೆ ಕಚ್ಚೋಡ, ಆಮದು ರಫ್ತು ಮುಸ್ಲಿಮಿಜಲೆ ಕೈಲಿಂತ್.

ಇಜನೆ ಬನ್ನೆ ಅರಬಿಮಾರ್ ಊಡೆ ಪೆನ್ನ್ ಮಕ್ಕಳೆ ಮಂಜಿಲ ಅಯಿಟ್ಟ್ ಊಡೆಮೇ ವಾಸ ಆಕಿಯಾರ್. ಮಾಪಿಳ್ಳೆ ಚೊಲ್ಲುರೆದ್ ಪುದ್‌ಯಾಪ್ಲೆ ಮಾಪುಲೆ, ಮಾಮಿರೆ ಮೋನು ಅರ್ಥತ್‌ಲ್ ಬಳಕೆ ಆಕ್‌ಡ್ ಪದ.

ಇಜನೆ ಪರ್ತ್‌ರೆ ಬನ್ನೆ ಮರ್ಮಕ್ಕಮ್ಮಾರ್ ಪಿನ್ನೆ ರಾಯತ್ತೆ ಪುದಿಯೆ ಪೆನ್ ಸಮಾಗಮತ್ತ್‌ಗ್ ಮೂತ ಮಂಜಿಲ ಚೆಲ್ಲುಡಾರ್.

ಮೂತ ಮಂಜಿಲ ಚೊನ್ನೆಂಗ್ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಮದುವೆ ಚೊನ್ನುಟ್ಟ್‌ರ್ಥ. ಇದ್ ಅರಬ್ ವರ್ತಕಮಾರ್ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಆಯಿಟ್ ಸ್ಥಳೀಯ ಪೆನ್‌ಮಕ್ಕಳೊಟ್ಟಿಗೆ ಆಕಿಯೊಲ್ದೆ ಮಂಜಿಲ. ಈ ಮೂಲ ಮಂಜಿಲ್ತ್ ವಂಶತ್ತಜಲೆ ಮಲಬಾರ್ ಪ್ರದೇಶತ್‌ಲ್ ಮಾಪಿಳ್ಳಮಾರ್ ಚೊಲ್ದಾರ್. ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ, ಉಡುಪಿ ಪ್ರದೇಶತ್ತ್‌ಲ್ ಬ್ಯಾರಿಜ ಚೊನ್ನಟ್ ನಿರ್ದೇಶಿಕ್‌ಡೆ ಪರಂಪರೆ ಬಂತ್.

ಬ್ಯಾರಿ ಚೊಲ್ಲುಡೆ ಪದ ತುಳುಡೆ 'ಬ್ಯಾರ' ಚೊಲ್ಲುಡೆ ಶಬ್ದತ್‌ಲ್ ಬೆಳೆಞಿಯೋ ಬನ್ನ್‌ಡ್. ಇದ್‌ರೆ ಅರಬ್ ಶಬ್ದತ್‌ಲ್ ಕಡಲ್‌ಲ್ ಬನ್ನ್‌ರೊ ಚೊನ್ನೊಟ್ಟು ಕೊರಿಯಜ ಚೊಲ್ಲುರಾರ್. ಈ ಕಡಲ್ಲೆ ಕಚ್ಚೋಡ ಜನವರ್ಗತ್ತೆ ಬೆಳೆಞ್ಞಿ ಬನ್ನಜ ಮುನ್ನೊಲು ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶತ್ತ್‌ಲ್ ಸಾಮಾನ್‌ರೆ ಅವುತುಗು ಎಡ್ತೋಪೋಯ್ತ್ ಬಿಕ್ಕ್‌ಡೆ. ಬಾನಿಯ ಆಕಿಯೋಂಟಿನ್ನಾರ್ ತ್ಯಾಂಜೆ, ಬಲ್ಲಿ ಕೆಲಂಗ್, ೞತುಮಾನತ್‌ಲ್ ಕಿಟ್ಟ್‌ರೆ ಫಲಬಸ್ತ್ ಬಾನಿಯತ್‌ಲ್ ತೊಡಜಿಯಾರ್. ಪಿನ್ನೆ ಚೆರಿಯೆ ಅಂಗಡಿಜ, ಚಾ, ಹೊಟೇಲ್ ಬಾನಿಯ ಆಕಿಯೋಂಟಿನ್ನರ್.

ತುಳು ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ 'ಪಾಡ್ದನ'ತ್‌ಲ್ ಇಜ ಕಡಲ್‌ರೊ ಅರ್ಗ್‌ಲ್ ತೆಂಗ್‌ಡೆ ಮಡಲ್ ಬಿರ್‌ಚಿಟ್ಟ್ ಆಕಿಯ ಚೆರಿಯೆ ಗುಡಿಲ್ ಬಾನಿಯ ಆಕಿಯೊಂಟಿನ್ನಾರ್. ಇಪ್ಪೊಂ ಮೀನ್ ಬಾನಿಯತ್ತ್‌ಲ್ ಪ್ರಸಿದ್ದರಾಯಿಡಾರ್.

ಇದಲ್ಲಾಂಟ್ ಕಲ್ಲೊಕೊತ್ತುರೊ, ಕೆನ ತೋಡುರೆ, ಗಾಡಿ ಓಡ್‌ಪಾಟ್‌ರೆ, ಮರತ್ತೆ ಬಾನಿಯ ಆಕ್‌ಡೊ, ಮೇಸ್ತ್ರಿ ಸೊರಪನಿ.... ಈ ಎಲ್ಲಾ ಸೊರತ್ತ್‌ಲ್ ತೊಡಗಿನ್ನಾರ್.

ಆಲ್‌ಮಾರ್ರೆ ಪಾತಿ ಪೊಲೆ ಕಡಪಾಟ್‌ರೆ ಸೊರ ಬ್ಯಾರಿಜಲೆ ಪಾಲ್‌ಗ್ ಬಂತ್. ಮೀನುಗಾರಿಕೆಲ್ ಇಂಡ್ ಬ್ಯಾರಿಂಕ್ ಉನ್ನತ ಸ್ಥಾನ ಉಂಡು. ಬ್ಯಾರಿಜ ಪಾಣೆಮಂಗಳೂರುಡೆ ಬಂಗರಸರಡೆ ಆಸ್ಥಾನತ್‌ಲ್ ಉನ್ನತ ಹುದ್ದೆ ಆಕಿಯೋಂಟಿನ್ನಾರ್ ಚೊಲ್ಲುಡೆ ವರ್ಣನೆ ಪಾಡ್ದನತ್ತ್‌ಲ್ ಉಂಡು. ಇಕ್ಕೇರಿ ಅರಸಡೆ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯತ್ತ್‌ಲುಂ ಬ್ಯಾರಿಂಜ ಪ್ರಮುಖ ಸ್ಥಾನ ಇಂತ್.

ಸಾಮಂತ್ ರಾಜೌಮ್ಮಾರ್ ಕಪ್ಪಕಾಣಿಕೆ ಕೊಡ್‌ಕಾಂಟ್ ಇನ್ನಂಪ ಅದ್ರೆ ವಸೂಲಿ ಆಕೋಗು ಇಜ ಸಹಾಯ ಆಕಿಡಾರ್. ಜೈನ ತುಂಡರಸರ್ರೆ ಒಟ್ಟುಂ ಸಹ ಇಜಲೆ ಸಂಬಂಧ ನಲ್ಲೆ ಇಂತ್. ಹೈದರಾಲಿ ಪಿನ್ನೆ ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್‌ಡೆ ಕಾಲತ್‌ಲ್ ಪೋರ್ಚುಗೀಸರ್ರೆ ಪ್ರಾಬಲ್ಯ ತಗ್ಗೋಂಟಿಕುಂಬೊ ಬ್ಯಾರಿ ವರ್ತಕಮಾರ್ ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶತ್‌ಲ್ ಬಾನಿಯ ಚಟುವಟಿಕೆಡೆ ಅಭಿವೃದ್ದಿ ಆಕಿಯಾರ್. ಸ್ಥಳೀಯ ಅರಸರ ಸರಕಾರತ್ತ್‌ಲುಂ ಉತ್ತಮ ಸ್ಥಾನಗಳಿಸಿಡಾರ್.

ಬ್ಯಾರಿಜ ಪಿನ್ನೆ ಹನಫಿಮಾರ್ ಸೇರಿಟ್ಟ್ ಎಲ್ಲಾ ಮುಸ್ಲಿಮಾರ್ರೆ ಬಾನಿಯತ್ತಮೆ ಮುಖ್ಯ ಕಸುಬು ಆಯ್ಕೋಂಟ್ರಾರ್. ಬಾನಿಯ ಪಿನ್ನೆ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸಂಪಾದನೆಗ್ ಇಸ್ಲಾಂ ಕೌಮು ಜಾಸ್ತಿ ಒತ್ತು ಕೊಡ್‌ಕುರು. ಇಸ್ಲಾಂ ಎಲ್ಲಾ ತರತೆ ನಯಿಪು, ಕಚ್ಚೋಡ ಪಿನ್ನೆ ಸೊರ್‌ತುಗು ಗೌರವ ಕೊಡುಕುರಾರ್. ಅಮಲ್ ಬಸ್ತಜ ಪಿನ್ನೆ, ಪನ್ನಿಡೆ ಎರ್‌ಚಿ, ಪೆನ್ನಿಜಲ್ ಸಾಗಾಟತ್‌ಗ್ ಇಸ್ಲಾಂ ದೀನ್‌ಲ್ ಹರಾಮಾಯೆ ಬಾನಿಯ ಆಯಿಡ್. ಇದ್‌ರೆ ಬಳಕೆ ಕೂಡಾ ಮುಸ್ಲಿಮಾರ್‌ಗ್ ನಿಷೇಧ ಆಯಿಡ್. ಜಿಲ್ಲೆಲ್ ಇನ್ನೆ ಕಚ್ಚೋಡತ್ತ್‌ಲ್ ಏದು ದರ್ಮತ್‌ಲ್ ನಿಷೇಧತ್ತೆ ಬಸ್ತು ಇನ್ನಿಟ್ಲಂತ್. ಗಂಗಸರ ಪಿನ್ನೆ ಶರಾಬು ಮಾತ್ರ ಅಪರಾಧ ಅಯಿಟ್‌ಂತ್. ಇದ್ ಬಿಲ್ಲವಜಲೆ ಕಸುಬಾಯಿಟಿಂತ್ ಬೇರೆ ಮೇಲ್ಜಾತಿಗಿನ್ನೆ ವ್ಯಾಪಾರತ್ತೆ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಅಥವಾ ಘನತೆಡೆ ಏದೂರು ನಿಯಂತ್ರಣ ಇನ್ನಿಟ್‌ಲ್ಲ್‌ಂಟ್.

ಪ್ರತಿ ಒರು ವ್ಯಕ್ತಿಗ್ ಸಮಾನ ಅವಕಾಶ ಇಂತ್. ಪಿನ್ನೆ ಉದ್ಯಮ ನಡ್‌ಪಾಟೋಗು ಸ್ವಾತಂತ್ರ ಇನ್ತ್, ಪಿನ್ನೆ ಇಪ್ಪೋಂ ಉಂಡು. ಬೇರೆ ಕೆಳಜಾತಿಜ ಕೌಮುಗು ಬನ್ನೆಂಗ್ ಸಂಪ್ರದಾಯವಾದಿ ಮುಸ್ಲಿಮರೆ ಪೋಲೆ ಅಜಗು ಇಸ್ಲಾಂ ದೀನ್‌ಲ್ ಉಂಡು. ಚೆಲೆಪ ಈ ಕಾರಣತ್ತ್‌ಗ್ ಕೆಳ ಜಾತಿಡೆ ಅಲ್‌ಮಾರ್ ಇಸ್ಲಾಂ ದೀನ್ ಕಬುಲ್ ಆಕೊಗು ಕಾರಣ ಆಯಿಡ್.

ಇದ್‌ರೆ ಮೂಲಕ ಅಜ ಸ್ವತಂತ್ರ ಉದ್ಯಮಿ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಬೆಳಿಇಗೋ ಬನ್ನ್‌ರಾರ್.

ವೈಯುಕ್ತಿಕ ಗಳಿಕೆಡೆ ಇಸ್ಲಾಂ ಅಮೂಲ್ಯಮಾಯೆ ಸಂಪತ್, ಚೊನ್ನುಟ್ ಪರಿಗಣಿಸಿಡ್. ಸಂಬಂಧಿಸಿಟ್ ಇಸ್ಲಾಂಡೆ ಈ ತತ್ವತ್ತೆ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಆಯಿಟ್ ತಂಡೆ ನ್ಯಾಯೋಚಿತ ಪಿನ್ನೆ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ ಜೀವನೋಪಾಯಕಾಯ್ತ್ ಬಾನಿಯ ವ್ಯಾಪಾರ ರಂಗತ್ತೆ ಪ್ರವೇಶ ಆಕಿಡೆ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕರ್ತವ್ಯ ಚೊನ್ನ್ಟ್ ಮುಸ್ಲಿಮಾರ್ ಪರಿಗಣಿಸೊಗು ಶುರುವಾಕ್ಯಾರ್.

ನ್ಯಾಯೋಚಿತ ಮಾಯೆ ವೇತನ ಕೊಡ್‌ಕಾಂಟಿಕ್ಕ್‌ರೆ ಷರಿಯತ್‌ರೆ ಪ್ರಕಾರ ಇಸ್ಲಾಮುಲ್ ಘೋರ ಕೃತ್ಯ. ಇಸ್ಲಾಂ ಮುಸ್ಲಿಮಾರ್‌ಗ್ ಜಂಡ್ ಪ್ರಮುಖ ಹಕ್ಕ್ ತನ್ನ್‌ರ್. ಒನ್ನು ಕಚ್ಚೋಡತ್ತೆ ಹಕ್ಕ್, ಪಿನೊನ್ನು ಸ್ವತಂತ್ರ ಪಿನ್ನೆ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ ಜೀವನ ಸಾಗ್‌ಪಾಟ್ರೆ ಹಕ್ಕ್. ಜಂಡುಲುಂ ಇಸ್ಲಾಂಲ್ ಸಮಾನತೆ ಪಿನ್ನೆ ಭಾತ್ರತ್ವ ಉಂಡು. ಇದ್ರೆ ಪರಿಣಾಮತ್‌ಲ್ ಜಗತ್ತ್‌ಲ್ ಎಲ್ಲಮೋತು ಪ್ರತಿ ಒರ್ ಮುಸ್ಲಿಮಾರ್ ಶ್ರಮಜೀವಿಯಾಟ್ಟುಲ್ಲೊರು, ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಸೇವಕಮಾಯಿಟ್ ಉಲ್ಲೊರು. 'ಇಸ್ಲಾಂ ಕಚ್ಚೋಡತ್‌ಲ್ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಆಕ್‌ಡ್. ವಂಚಕಗು ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಕೊಡುಕುರು. ನಲ್ಲೆ ಸೊರ್ತೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಆಕಡ್ ಪಿನ್ನೆ ಬಡ್ಡಿ ಎಡ್‌ಕೆರೆಡ್ ನಿಷೇಧ ಆಕ್‌ಡ್. ಪವಿತ್ರ ಕುರ್‌ಅನ್ ಚೊಲ್ಲುಡು ಅಲ್ಲಾಹು ನಿಜಗು ಕಚ್ಚೋಡತ್ತೆ ಧರ್ಮ ಸಮ್ಮತ ಆಕಿಡ್ ಪಿನ್ನೆ ಬಡ್ಡಿರೆ ನಿಷೇಧ ಆಕಿಡ್.

ಕಚ್ಚೋಡತ್ತ್‌ಗ್ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟತ್ತ್ ಉಲ್ಲೆ ಅಲ್ಲಾಂಡೆ ಆದೇಶ ಮುಸ್ಲಿಮಾರ್‌ಗ್ ಕಚ್ಚೋಡ ಕ್ಷೇತ್ರತ್‌ಗ್ ಬರುಂಪೋಲೆ ಆಕಿತ್ತ್. ಕಚ್ಚೋಡತ್ತ್‌ಗ್ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟೆ ಈ ಸಂಬಂಧತ್ತ್ ನೀತಾ ಇದ್ ಮುಸ್ಲಿಮಾರ್ರೆ ಏಕಸ್ವಾಮ್ಯ ಆಯಿಟ್ ಮಾರ್ಪಾಡಾಯಿಡ್. ಅಲ್ಲಾಂಟ್, ಇಸ್ಲಾಮ್‌ಡೆ ಬುಟ್ಟ್‌ಟ್ ಬ್ಯಾರ ಧರ್ಮತ್‌ಲ್ ಕಚ್ಚೋಡತ್ತ್‌ಗ್ ಇತ್ತರ ಮಹತ್ವ ಕೊಡ್‌ತುಟ್‌ಲ್ಲೆ ತುಳುನಾಡ್‌ಲ್ ಮೀನು ಪಿಡಿಕಿಡೆ ಕಚ್ಚೋಡ ಕೆಳಜಾತಿಗ್ ಮೀಸಲಾಯಿಟಿಂತ್, ಈ ಕಚ್ಚೋಡತ್ತೆ ಮುಸ್ಲಿಂಮಾರ್ ಕೈಗೆಡ್ತ್ ಪಿನ್ನೆ ಜಾಸ್ತಿ ಆಕರ್ಷಣೆ ಆಯಿತ್. ಇದ್ ಅಜಗು ಬ್ಯಾರಿ ಚೊನ್ನುಟ್ಟು ಅರ್ಥಾತ್ ಕಚ್ಚೋಡಜಂಟ್ ಸಮಾನ ಪೇರ್ ತಂತ್. ಬ್ಯಾರಿಜಂಟ್ ಕಚ್ಚೋಡ ಕೈಗೆಡ್ತೆ ಎಲ್ಲಾರುಗು ಅನ್ವಯ ಆವುಡು. ಜೀವನೋಪಾಯತ್‌ಗ್ ಬ್ಯಾರೆ ಬ್ಯಾರೆ ಮಾರ್ಗತ್ತೆ ಎಡ್‌ತೊಂಟೆ ಆಲ್‌ಮಾರ್ ಪಿನ್ನೆ ಗುಂಪು ಇಂತ್.

ಬ್ರಿಟಿಷ್ ವಾಣಿಜ್ಯ ನೀತಿಡೆ ನೀತ ಸುಮಾರ್ ವಾಣಿಜ್ಯತ್ತೆ ಅಜಲೆ ವೃತ್ತಿಯಾಯಿಟ್ ಆಯ್ಕೆ ಆಕ್ಯೋಂಡಾರ್. ಇದ್ರೆ ಪರಿಣಾಮಾಯಿಟ್ ಕ್ರಮೇಣ ಮುಸ್ಲಿಮಾರ್‌ಗ್ ಕುಟುಂಬತ್ತೆ ಪೆನ್ನಿಜ ಅವುತುಲು ಏಕಾಂಗಿ ಆಯಿಟ್ ಇನ್ನೊಂಟಿನ್ನಾರ್. ಕುಟುಂಬತ್ತೆ ನಡ್‌ಪಾಟ್‌ರೆ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಕುಟುಂಬತ್ತೆ ಮುಖ್ಯಸ್ಥಡೆ

ಮೇಲ್ ಬೂಂಡೋಂಟಿಂತ್. ಸಂತೆಡೆ ಸ್ಪರ್ಧೆಡೆ ನೀತ ಬಾನಿಯತ್‌ಲ್ ಅಡಿಬುಲೋಗು ಸುರು ಆವ್ಪೊಂಬು ಮುಸ್ಲಿಮಾರೆ ನಡುಲು ಪಾವತನ ಜಾಸ್ತಿ ಕಾಣೋಗಾಯ್ತ್ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಜಾಸ್ತಿಮಾಯೋ ಪೋಲೆಮೆ ಪಾವತೆ ಕುಟುಂಬ ಜಾಸ್ತಿ ಆಯೋ ಪೋಯಿತ್.

ಹಳ್ಳಿಲ್ ಜಾಸ್ತಿ ಮುಸ್ಲಿಂಮಾರ್ ದಿನಗೂಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕರಾಯಿಟ್ ಸೊರ ಆಯ್ಕೊಂಡಾನ್ನಾರ್ ಕೊರಿಯ ವ್ಯಾಪಾರಿಮಾರ್ ಜಮೀನ್ ಖರೀದಿ ಆಕ್‌ಡೆ ಮೂಲಕ ಭೂಮಾಲಿಕರೊಟ್ಟಿಗೆ ಜಮೀನ್‌ಡೆ ಭೋಗತ್‌ಗ್ ಎಡ್ಕ್‌ಡೆ ಮೂಲಕ ಬೆಳೆಗಾರರಾಯಿಟ್, ರೈತರಾಯಿಟ್ ಮಾರ್ಪಟ್ಟೊರು. ಮುಸ್ಲಿಮಾರ್ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕರ್, ಶ್ರಮಜೀವಿಜ ಆಯೆಕೊಂಡು ಸ್ಥಳೀಯ ಭೂಮಾಲಿಕರ್ ಜಮೀನ್‌ಡೆ ಗೇಣಿಗ್ ಕೊಡುಕುಡೆ ವಿಚಾರತ್‌ಲ್ ಬ್ಯಾರಿಜಗು ಅದ್ಯತೆ ಕೊಡ್‌ತೊಂಟಿನ್ನಾರ್.

ಪಾತಿಬಿಚ್ಚಿಡಜ ಸಾಮಾನ್ಯಮಾಯಿ ಬ್ಯಾರಿಜ ಅಲ್ಲೆಂಗ್ ಮಾಪಿಳ್ಳಮಾರಾಯಿಟಿ ನ್ನಾರ್. ಅಜ ಸಾಮಾಂತೆ ಹಳ್ಳಿಡೆ ಪಟ್ಟಣತ್‌ಗ್ ಎಡ್ತೊಂಪೋಯಾಂಟಿನ್ನಾರ್. ಪಟ್ಟಣ ಜಾಸ್ತಿ ಪೊಲೆಡೆ ದಂಡೆಲ್ ಮೇಲ್ ಇನ್ನೊಂಟಿಂತ್. ಆರಂಭ ಶತಮಾನತ್‌ತ್‌ಲ್ ನೇತ್ರಾವತಿ ಪೊಲೆ ಅರ್ಗ್ ಬಂಟ್ವಾಳ ಪಿನ್ನೆ ಪಾಣೆಮಂಗಳುರು ತೋಲು ಪಿನ್ನೆ ಫಲ್ಗುಣಿ ನದಿ ತಟತ್ತೆ ಗುರುಪುರತೋಲು ಜಾಸ್ತಿ ಆಯಿಟ್ ಬ್ಯಾರಿಜ ಇನ್ನೊರು.

ಪಾತಿಲ್ ಸಾಮಾನ್ನಿಟ್ಟ್‌ಟ್ ಹಳ್ಳಿಗ್ ಪೋಯೋಂಟಿನ್ನಾರ್ ಪಿನ್ನೆ ಸಾಮಾನ್ ನೋರ್‌ಚಿಯೊಂಟು ಮೈಕಾಲ್‌ತೆ ಬಂದರ್‌ಗ್ ವಾಪಾಸ್ ಬನ್ನೊಂಟಿನ್ನಾರ್.

ಇದೇ ಪೋಲ ಕುಂಬಳೆ ಪಿನ್ನ ಸೀತಾ ನದಿಜ ಕೊರಿಯೆ ಹಳ್ಳಿಮಾರ್ ಕೇಟ್ ಪಿನ್ನೆ ಸಾಗಣಿ ಕೇಂದ್ರ ಅಲ್ಲಾತೆ ಅಭಿವೃದ್ದಿ ಆಕಿತ್. ಕುಂಬಳೆ ಒರ್ ನಲ್ಲೆ ಬಂದರಾಯಿಟ್ ಬೆಳೆನ್ಯೋಂಟು ಬಂತ್. ಸೀತಾ, ಸುವರ್ಣ ಪಿನ್ನ ಗಂಗೋಳ್ಳಿ ನದಿಜ ಬಸ್ರೂರು ಪಿನ್ನ ಬಾರ್ಕೂರು ತೋಲು ಸಂತೆ ಇಂತ್. ಹಂಗರಕಟ್ಟೆ ಕುಂದಾಪುರ ಪಿನ್ನೆ ಗಂಗೋಳ್ಳಿಡೆ ಮೂಲಕ ಈ ವಹಿವಾಟ್ ನಡ್‌ನೊಂಟಿತ್ತ್. ದೋಣಿಜ ಎಪ್ಪೋಲು ಬಳಕೆಗ್ ಹಳ್ಳಿಡೆ ಪಟ್ಟಣತ್‌ಗ್ ಅರಿ ಪಿನ್ನೆ ತ್ಯಾಂಬೆ ಸಾಗಾಟ ಆಯ್ಕೋಂಟಿನ್ನಾರ್.

ಬೆಲಿಯೆ ಸಂಖ್ಯೆಲ್ ಬ್ಯಾರಿಜ ಪಾತಿ ಒಚ್ಚಿಯೋಂಜರಾಯಿಟ್ ಸೊರ ಆಯ್ಕೊಂಟಿನ್ನಾರ್. ಈ ಪೈಕಿ ಜಾಸ್ತಿ ಆಲ್‌ಮಾರ್ ಪಾತಿರೊ ದನಿಮಾರ್ ಆಯಿಟಿನ್ನಾರ್. ಪಾತಿಲ್ ಆಲ್‌ಮಾರೆ ಮೈಕಾಲ್‌ತೆ ಅಲ್ಲೆಂಗ್ ಬ್ಯಾರೆ ಪಟ್ಟಣತ್ತೆ ಹಳ್ಳಿಗ್ ಕುಟಿಯೋ ಪೋವ್ಪೊಗು ಬಳಕೆ ಆಕಿಯೋಂಟಿನ್ನಾರ್. ಆ ಕಾಲತ್‌ಲ್

ಮಾರ್ಗ ಆವಟ್ಟ್, ಸಂಕ ಅವಟು ಇನ್ನಿಟ್ಲ್ಯಾ. ಇದ್ ಎಲ್ಲಾ ನದಿ ಆವಟು ಹಿನ್ನೀರಾವಟು ಸಾಮಾನ್ಯ ಇಂತ್. ಇರಿಯೋಮತ್ತೆ ಶತಮಾನತ್ಲ್ ರಸ್ತೆ ಪಿನ್ನ ಸೇತುವೆ ನಿರ್ಮಾಣ ಆಯಿತ್.

ಎರ್ದ್ಡೆ ಗಾಡಿ ಪಿನ್ನೆ ಟಾಂಗಾತೆ ಮೂಲಕ ಕೊರೆಯ ಸೌಕರ್ಯ ಪಟ್ಟಣತ್ಲ್ ಬಳಕೆಗ್ ಬಂತ್. ಪತ್ತೊಲಿಂಬಾಮತ್ತೆ ಶತಮಾನತ್ಲ್ ಮಣ್ಣಿಡೆ ಮಾರ್ಗ ಬಂತ್. ಪಿನ್ನೆ ಎರ್ದ್ಡೆ ಗಾಡಿಜ ಜನಪ್ರಿಯ ಆಯಿತ್.

ಆಯೆಂಗು ಪೊಲೆ ಕಡಕೊಗ್ ಎದುಂ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇನ್ನಿಟ್ಟಲ್ಲಾಂಟ್ ಪೊಲೆಡೆ ಕಡಕೊಗಾಯಿಟ್ ಫೆರ್ರಿಡೆ ಆಶ್ರಯ ಆಕ್ಡೆ ಅನಿವಾರ್ಯ ಆಯಿತ್. ಕ್ರಿ.ಶ. 1920ಲ್ ಬಸ್ ಸಾರಿಗೆ ಸುರುವಾವೋಂಬೊ ಪೊಲೆ ಕಡಕೊಗು ದೋಣಿಡೆಮೆ ಅವಲಂಬಿಸಿನ್ನಾರ್.

ಕುಂಬಳ, ಉಪ್ಪಳ, ಮೈಕಾಲ, ಮುಲ್ಕಿ ಉದ್ಯಾವರ ಪಿನ್ನೆ ಗಂಗೋಳ್ಳಿಲ್ ಪಾತಿ ಸೇವೆ ಶುರುವಾಯಿತ್. ಬ್ಯಾರಿಜಮೆ ಎಲ್ಲಾಮೋತು ಪಾತಿಗಾರರಾಯಿಟು ಲ್ಲಾರ್. ಇಜನೆ ದೋಣಿ ಸಾರಿಗೆಲ್ ಏಕಸ್ವಾಮ್ಯ ಇಂತ್. ಚೊಮ್ಮೆ ಮುಸ್ಲಿಮಾರ್ ಇದ್ಡೆ ಅಜಲೆ ವೃತ್ತಿಯಾಯಿಟ್ ಆಕಿಯೋಂಡ್ರಾರ್.

ಪಾತಿಗೆ ಮೀನ್‌ಗಾರಿಕೆಗುಂ ಬಳಕೆ ಆಯ್ಕೊಂಟಿನ್ನಾರ್. ಪುಸುಲ್ಲಾರ್ ಜಾಸ್ತಿ ಆಯಿಟ್ ಮೀನುಗಾರಿಕೆಲ್ ಒಳಗೊಂಡಿರಾರ್. ಮೊಗವೀರಮಾರ್, ಖಾರ್ವಿಮಾರ್ ಪಿನ್ನೆ ಮರಕಲರೆ ಪೋಲ್ತೆ ಪುಸಲ್ಲಾರ್ ಸಹ ಕಡಲ್ರೆ ಮಕ್ಕಳೆ ಪೋಲೆ ಜೀವನ ನಡ್‌ಪಾಟಿಯೋಂಟಿನ್ನಾರ್. ಅಜ ಮುಸ್ಲಿಮರೆ ನಡುಲು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಗುಂಪು ಕೆಟ್ಟಿಯೋಂಟಿನ್ನಾರ್. ಅಜಗೂ ಬ್ಯಾರ ಮುಸ್ಲಿಮರ್ ಪೋಲಾ ಸಮಾನ ಹಕ್ಕು ಇಂತ್. ಬೆರೆನ್ಯೊಂಟು ಜೀವನ ಆಕ್ಯೋಂಟಿನ್ನಾರ್. ಕುಂಬಳತ್ತೆ ಪುನಲ್ಲಾರ್ ಕೇರಿಸ ಇಪ್ಪಲುಂ ಮುಸ್ಲಿಮ್ ಮೀನುಗಾರರೆ ಒರ್ ಪ್ರಮುಖ ಕೇಂದ್ರ ಆಯಿಡ್. ಅಜ ಕಚ್ಚೋಡತ್ ಕಾಯಿಟ್ ಅಲ್ಲೆಂಟ್ ಕೊಸಿಗಾಯಿಟ್ ಸ್ಥಳೀಯ ಪೊಲೆ ಮೀನ್ ಪಿಡ್‌ಚ್ಯೋಂಟಿನ್ನಾರ್. ಪ್ರತಿ ಒರು ಕುಟುಂಬ ಒರ್ ಮೀನು ಪಿಡಿಕಿಡೆ ಬಲೆ, ಕೊಕ್ಕೆ ಪಿನ್ನೆ ಬೋನು ಇಕ್ಕಿಡ್. ಒರೋರ್ಕ ಅಜ ಜಾವುಗು ಚೂಟೆ ಪಿಡ್‌ಚ್ಯೋಂಟು ಪೊಲೆಡೆ ತೀರತ್ಲ್ ಮೀನ್ ಪಿಡಿಚ್ಯೋಂಟಿನ್ನಾರ್.

ಚೂಟಡೆ ಬೆಳ್‌ಚೆಗ್ ಆಕರ್ಷಿತ ಆಯಿಟ್ ಕೊರೆಯ ಮೀನ್ ಗುಂಡಿ ಇಲ್ಲಾತೆ ತನ್ನಿಲ್ ಬನ್ಸ್‌ಟ್ ಸೇರಿಯೋಟಿನ್ತ್. ಮೀನುಗಾರರ್ ಕತ್ತಿಲ್ ಅದ್‌ರೆ ಕೊತ್ತಿಟ್ಟ್ ಬಟ್ಟಿಲ್ ಇಟ್ಟೊಂಟಿನ್ನಾರ್. ಇರಿಯೋಮತ್ತೆ ಶತಮಾನತ್ತ್ಲ್ ಮೀನ್ ಪಿಡಿಕೊಗ್ ಡೈನಮೈಟ್ ಬಳಕೆ ಆಕ್ಡೆ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಶುರು ಆಯಿತ್. ಚೆರೆಯೆ

ಗಾತ್ರತೆ ಡೈನಮೈಟ್‌ರೆ ತನ್ನಿಲ್ ಸ್ಫೋಟಿಯಾಕಡೆ ಮೂಲಕ ಭಾರಿ ಸಂಖ್ಯೆಲ್ ಮೀನ್ ಚತ್ತ್‌ಪೋಯಂಟಿನ್ತ್. ತನ್ನಿಗ್ ಪಾರಿ ಈ ಮೀನ್‌ಡೆ ಪಿಡಿಚ್ಯೋಂಟಿನ್ನಾರ್.

ಮೈಕಾಲ ಪಿನ್ನ ಕಾಸರಗೋಡು ತಾಲೂಕುಡೆ ಬ್ಯಾರಿಜಲ್ ಈ ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಜಾಸ್ತಿ ಆಯಿಟ್ ಕಂಡ್ ಬನ್ನೋಂಟಿಂತ್. ನಗರ ಪ್ರದೇಶತ್‌ಲ್ ಇಜಂತೆ ಕಸುಬು ಅತ್ತರಾಯಿಟ್ ಕಂಡ್ ಬಂನ್ನೊಟಿನ್ತ್‌ಲ್ಲೆ. ಮುಸ್ಲಿಂ ಆಲ್ ಮಾರ್‌ಗ್ ಮೀನ್‌ಡೆ ಬಾನಿಯ ಜನಪ್ರಿಯ ವಾಣಿಜ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆ ಆಯಿಟಿಂತ್. ದೋಣಿಲ್ ಸುಮಾರ್ ಮೀನ್ ಇಟ್ಟೊಂಟು ದೂರತ್ತೆ ಹಳ್ಳಿ ಪಿನ್ನೆ ಪಟ್ಟನತ್ತ್‌ಗ್ ಕಡಿತ್ತಿಯಾ ಬಿತ್ತೊಂಟು ಒರ್ ಸಾಮಾನ್ಯ ದೃಶ್ಯ ಆಯಿಟಿಂತ್. ಪೊಲೆಡೆ ಅರ್ಗ್‌ಲ್ ಪ್ರತಿ ಒರ್ ಹಳ್ಳಿಲುಂ ಪಳ್ಳಿಡೆ ಒತ್ತುಗು ಸಾಮಾನ್ಯ ಆಯಿಟ್ ಮಾರ್ಕೆಟ್ ಇನ್ನೊಂಟಿನ್ತ್. ಅಜ ಅವುಡ ಮೀನ್ ಬಿತ್ತೊಂಟಿನ್ನಾರ್.

ಇದ್‌ಕ್ ಪ್ರತಿಯಾಯಿಟ್ ಅಜ ಅರಿ ಸಾಮಾನ್ ಪಟ್ಟಣತ್‌ಗ್ ಕಡ್‌ತ್ಯೊಂಟಿ ನ್ನಾರ್. ಹಳ್ಳಿಲ್ ಮೀನ್‌ಡೆ ಬಾನಿಯ ಪಿನ್ನೆ ಪಟ್ಟಣತ್ತ್‌ಲ್ ಅರಿ ಪಿನ್ನೆ ತ್ಯಾಜೆಡೆ ಬಾನಿಯ ಇಜನೆ ಜಂಡ್ ಬಾನಿಯತ್ತೆ ಒರೇ ಟ್ರಿಪ್‌ಲ್ ನಡ್‌ಪಾಟ್ಯೋಂಡಿನ್ನ ಕಾರಣತ್‌ಗ್ ಈ ಬಾನಿಯತ್ತ್‌ಲ್ ಮೂಲಕ ಅಜ ಚೊಮ್ಮೆ ಸಂಪಾದನೆ ಆಯ್ಕೊಂಟಿನ್ನಾರ್. ಪಾತಿಲ್ ಜಾಗ ಉಳ್‌ಇಗಿಂಗ್ ಒರೊರ್‌ಕ್ ಪಟ್ಟನತ್ತ್‌ಗ್ ಅಲ್‌ಮಾರೆ ಸಹ ಕುಟ್ಯೊಂಟು ಪೊಯೋಂಟಿನ್ನಾರ್. ಇಜಂತೆ ಎಲ್ಲಾ ಮೀನ್ ಬಾನಿಯತ್ತ್‌ಂಕ್ ನಲ್ಲೆ ವರಮಾನ ಇಂತ್.

ಆರಂಭತ್ತೆ ಶತಮಾನತ್‌ಲ್ ಅರಿ ಪ್ರಮುಖ ಬಾನಿಯತ್ತೆ ಚರಕು ಅಯಿಟಿಂತ್. ಇದ್ರೆ ಬ್ಯಾರ ದೇಶತ್‌ಗ್ ಕಡ್‌ತ್ಯೊಂಟಿನ್ನಾರ್. ಮಲಬಾರ್, ಮುಲ್ಕಿ, ಮುಂಬೈ, ಕುಂಬಳೆ, ಮಂಜೇಶ್ವರ, ಮೈಕಾಲ, ಹಂಗರಕಟ್ಟೆ ಪಿನ್ನೆ ಬಸ್ರೂರು ಪ್ರಮುಖ ಬಂದರಾಯಿಟಿಂತ್. ಜಿಲ್ಲೆಡೆ ಉಲ್‌ಗ ಭಾರಿ ಸಂಖ್ಯೆಲ್ ಆಲ್‌ಮಾರ್ ಅರಿಡೆ ಬಾನಿಯತ್‌ಲಿ ತೊಡಗಿನ್ನಾರ್. ಪ್ರತಿ ಒರ್ ದಿನಸಿ ಅಂಗಡಿಲ್ ಅರಿಡೆ ಬಾನಿಯ ನಡ್‌ನೋಂಟಿಂತ್. ಸುಮಾರ್ ಮುಸ್ಲಿಂಮಾರ್‌ಗ್ ಅರಿಡೆ ಬಾನಿಯ ಕಚ್ಚೋಡತ್‌ಲ್ ಬೆಳ್‌ಇಗ್ಯೋಂಬನ್ನೊರ್. ಹಳ್ಳಿಲ್ ಅರಿಡೆ ಸಂಗ್ರಹ ಆಕಿಟ್ ಬಂಡಸಾಲೆಗ್ ಕಡ್ತಿಯೋಂಟಿನ್ನಾರ್. ಸುಮಾರ್ ಸೌಕಾರ್ ಮುಸ್ಲಿಂ ವ್ಯಾಪಾರಿಮಾರ್‌ಗ್ ಬೆಲಿಯೆ ಬೆಲಿಯೆ ಬಂಡಸಾಲೆ ಇನ್ನೊಂಟಿನ್ತ್. ಸುಮಾರ್ ಮುಸ್ಲಿಂಮಾರ್‌ಗ್ ಬಂಡಸಾಲೆಂಟ್ ಮೇಲ್‌ಪೇರ್ ಇನ್ನೊಂಟಿನ್ತ್ ಉದಾ: ಬಂಡಸಾಲೆ ಕದ್ರಿ ಬ್ಯಾರಿ, ಬಂಡಸಾಲೆ ಇಬ್ರಾಹಿಂ ಬ್ಯಾರಿ. ಬಂದರ್‌ಗ್ ಬನ್ನ ಚರಕುಡೆ ಕಪ್ಪೊಲ್‌ಗ್ ನೋರ್‌ಚೊಂಟು, ಸಜ್ಜಾಯಿಟ್ ಬೆಚ್ಯೋಂಟಿನ್ನಾರ್. ಇಜಂತೆ ಲೋಡಿಂಗ್

ಜಾಗತ್ತೆ ಪಾಂಡ್ಯಾಲ್ ಚೊನ್ನುಟು ಬಿಲ್‌ಚ್ಯೋಂಟಿನ್ನಾರ್.

ಕೊರಿಯೆ ಬಂದರ್‌ಲು ಇಜಂತೆ ಪಾಂಡ್ಯಾಲ್ ಇನ್ನೊಂಟಿನ್ತ್. ಇದ್ ವರ್ತಕರೆ ವೈಯಿಕ್ತಿಕ ಮಾಲಕತ್ವತ್‌ಗ್ ಒಳಪಟ್ಟಿತ್ತ್ ಇಂತ್. ಮೊಗ್ರಾಲ್ ಕುಂಞಿಪಕ್ಕಿಗ್ ಕುಂಬಳೆಲ್ ಪಾಂಡ್ಯಾಲ್ ಇಂತ್. ಪಿನ್ನೆ ಮಮ್ಮಿ ಸೂಫಿ ಬ್ಯಾರಿಗ್ ಮಂಜೇಶ್ವರತ್‌ಲ್ ಪಾಂಡ್ಯಾಲ್ ಇಂತ್. ಇನ್ನೂ ಬ್ಯಾರಮೋತು ಸಹ ಇಜಂತೆ ಪಾಂಡ್ಯಾಲ್ ಇಂತ್. ಆಯೆಂಗ್ ಇಪ್ಪ ಆಧುನಿಕ ಕಾಲತ್‌ಲ್ ಪಾಂಡ್ಯಾಲ್ ಪಿನ್ನೆ ಬಂಡಸಾಲೆಜ ತಂಡೆ ಮಹತ್ವ ಕಲಿಞೊಂಡುರು.

ತೆಂಜೆ ಇನ್ನೊರು ಚರಕು ಆಯಿಟಿಂತ್. ಮಲಬಾರ್‌ಡೆ ಪೊಲೆಮೆ ತುಳುನಾಡು ಜಿಲ್ಲೆ ಸಹ ಸುಮಾರ್ ತೆಂಜೆಡೆ ತೋಪು ಇಂತ್. ಪಿನ್ನೆ ಇದ್‌ರೆ ನೀತಾಯಿಟ್ ಇಡೀ ಜಿಲ್ಲೆಮೆ ಒರ್ ಉದ್ಯಾನ ತೀರತ್ತೆ ಪೋಲಾ ಕಂಡೊಂತಿನ್ತ್ ಪೊಯ್ಯೆ, ಮಣ್ಣ್ ಈ ಬೆಳೆಗ್ ಸೂಕ್ತ ಆಯಿಟಿಂತ್. ಪೊಲೆ ತನ್ನಿ ಸಮಂಜಸ ನೆಲತ್ತೆ ಒದಿಸಿತ್ತ್. ತೆಂಜೆಡೆ ತೋಪುಡೆ ಬಹುಪ್ರಯೋಗಿ ಗುಣತ್ತೆ ಕಾರಣ ಅದ್ರೆ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ ಚೊನ್ನುಟ್ಟು ಬಿಲಿಕುಡೊರು. ಜೊತೆಗ್ ಅವುತುಡೆ ಮಾಡ್‌ಗು, ಖಾದ್ಯ ತೈಲ ಆಯಿಟ್, ಅಡ್ಪುಗು, ಲೇಪನ ಆಯಿಟ್, ಕರಿ ಪಿನ್ನೆ ಮದ್‌ರತ್ತೆ ತೆನ್‌ಸುಗುಂ, ಕಲಿ ಪಿನ್ನೆ ಅಮಲ್ ಬಸ್ತ್ ತಯಾರಿಕೆಗುಂ ಬಳಕೆ ಆಕುಡಾರ್. ಇದ್ ಅತ್ಯಮೂಲ್ಯ ಮಾಯ ಮರ. ಸುಮಾರ್ ಹಳ್ಳಿಲ್ ಎರ್ದ್‌ರೆ ಬಳಸಿ ಎಣ್ಣೆಡೆ ಗಾಣ ಆಯಿಟ್ ನಡೆಪಾಟ್‌ಯೋಂಟಿನ್ನಾರ್. ಎಣ್ಣೆಗ್ ಸ್ಥಳೀಯ ಮಟ್ಟತ್ತ್‌ಲ್ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಇಂತ್. ಓಣಿಯ್ಯೇ ಕೊಬ್ಬರಿಡೇ ಕೊಪ್ಪರ ಚೊನ್ನೊಂಟಿನ್ನಾರ್. ಪಿನ್ನೆ ಪತ್ತೊಲಿಂಬಾ ಮತ್ತೆ ಶತಮಾನತ್‌ಲ್ ಇದ್ ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯ ರಫ್ತು ಪದಾರ್ಥ ಆಯಿಡ್. ಮುಂಬೈ ಪಿನ್ನೆ ಯುರೋಪ್ ರಾಷ್ಟ್ರತ್‌ಲ್ ಕೊಪ್ಪರತ್‌ಗ್ ಬಾರಿ ನಲ್ಲೆ ಮಾರ್ಕೆಟ್ ಇಂತ್.

ಕರುಂಬು ಜಿಲ್ಲೆಡೆ ಇನ್ನೊರು ಸಾಮಾನ್ಯ ಬೆಳೆಯಾಯಿಟಿಂತ್. ಅದ್ರೆ ಜಾಸ್ತಿ ಅಯಿಟ್ ಚಕ್ಕರೆ ಉತ್ಪಾದನೆಗ್ ಬೆಳೆಯೋಂಟಿನ್ನಾರ್. ಚಕ್ಕರೆ ಪಂಡ್ ಚಾಯಾ ಕಾಫಿಗ್ ಬಲಸಿಯೋಂಟಿನ್ನಾರ್. ಇದಲ್ಲಾಂಟ್ ತರಕಾರಿಜ, ಧಾನ್ಯ, ಬೇಳೆ ಪಿನ್ನೆ ಸುಮಾರ್ ಸ್ಥಳೀಯ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಲೊ ಬಿಕರಿ ಆಯೊಂಟಿಂತ್. ಮೂಡಬಿದ್ರೆ, ಪುತ್ತೂರು, ಕಾರ್ಕಳ, ಉಡುಪಿ, ಕುಂದಾಪುರತ್‌ಲ್ ವಾರತ್ತೆ ಸಂತೆ ನಡ್‌ಪಾಟ್ಯೊಂಟಿನ್ನಾರ್. ಬ್ಯಾರಿಜ ಈ ಸಂತೆಲ್ ಭಾಗವಹಿಸಿಯೋಂಟಿನ್ನಾರ್. ಸಾಮಾನ್ಯ ಆಯಿಟ್ ಈ ಸಂತೆಲ್ ತ್ಯಾಂಜೆ, ಮೊಲೆವು ಅರಿ ಪಿನ್ನೆ ತರಕಾರಿ ಬಿತ್ತೋಂಟಿನ್ನಾರ್. ದರ್ಗಾತ್‌ಲ್ ನಡೆನೊಂಟಿನ್ನೆ ಉರೂಸ್ ಪಿನ್ನೆ

ಭೂತ ಸ್ಥಾನತ್ಲ್ ನಡ್ನೊಂಟಿನ್ನ ನೇಮತ್ತೆ ಸಂದರ್ಭತುಲ್ ಸುಮಾರಾಯಿಟ್ ಸಂತೆ ನಡ್ಪಾಟ್ಯೋಂಟಿನ್ನಾರ್.

ಇರಿಯೋಮತ್ತೆ ಶತಮಾನತ್ತೆ ಆರಂಭತ್ತೆ ಘಟ್ಟತುಲ್ (1930) ಈ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಅಯಿಟಿಂತ್. ಮುಸ್ಲಿಂ ವರ್ತಕಮಾರ್ ಜಾತ್ರೆಲ್ ನಿರಂತರ ಆಯಿಟ್ ಭಾಗವಹಿಸಿಯೋಂಟಿನ್ನಾರ್. ಜಾನುವಾರು ಮೇಳತ್ತೆ ಆಯೋಜನೆ ಆಯ್ಕೋಂಟಿನ್ನಾರ್. ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯತ್ತೆ ಒತ್ತುಗುಲ್ಲೇ ಕುಲ್ಕುಂದಾತ್ಲ್ ನಡ್ನ್ನೊಂಟಿನ್ನೆ ಸೀತಾನದಿ ಜಾನುವಾರು ಜಾತ್ರೆ ಸುಮಾರ್ ಫೇಮಸ್ ಆಯಿಟಿಂತ್.

ಬ್ಯಾರಿಜ ಭಾರಿ ಸಂಖ್ಯೆಡೆ ಜಾನುವಾರುಡೆ ಖರೀದಿ ಆಕಿಟ್ ರಾಯರಾಯ ಆಲೆನ್ಯೋಂಟಿನ್ನಾರ್. ಅಜ ಹಳ್ಳಿಡೆ ಜಾನುವಾರುಡೆ ಖರೀದಿ ಆಯ್ಕೊಂಟಿನ್ನಾರ್. ಆಡ್ಗ್ ಭಾರೀ ಬೇಡಿಕೆ ಇಂತ್. ಸುಮಾರಾಯಿಟ್ ಬ್ಯಾರಿಜ ಜಾನುವಾರುಡೆ ಬಾನಿಯ ಆಯ್ಕೊಂಟಿನ್ನಾರ್.

ಟೇಬಲ್ 5. ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ನೋಟ (1800–1945)

1.	ಅರಿ	ರಫ್ತು	ಮುಂಬೈ ಅರೇಬಿಯಾ	ಮಾಲ್ದೀವ್ಸ್ ಪಿನ್ನೆ ಯುರೋಪ್
2.	ಕೊಬ್ಬರಿ	“	“	“
3.	ಸಾಂಬಾರ್‌ಕರಿ ಬಸ್ತ್ಜ	“	–	“
4.	ಮೀನು	“	ಮುಂಬೈ	ಮಾಲ್ದೀವ್ಸ್, ಯೂರೊಪ್ ಸಿಲೋನ್
5.	ಬಂಗಾರ್ ಚಟ್ಟಾ	ಆಮದು	ಮುಂಬೈ	ಅರೇಬಿಯಾ ಪಿನ್ನ ಯುರೋಪ್
6.	ಕರುಂಬು	–	ಸ್ಥಳೀಯ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ	–
7.	ಕಾರೆಕ್ಕೆ	ಆಮದು	–	ಅರೇಬಿಯಾ

ಕೈಗಾರಿಕೆಜ ಪಿನ್ನೆ ಕಸಬುಲ್ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆ

ಮುಸ್ಲಿಮಾರ್ ನಲ್ಲೇ ಉದ್ಯಮಿ ಆಯೆಪೋಲವೆ ಬುದ್ದಿವಂತ ಬಾನಿಯಕ್ಕಾರುಂ ಸಹ ಒಕ್ಕು. ಜಿಲ್ಲೆಡೆ ಮೂಲೆ ಮೂಲೆಲ್ ಅಜ ದಿನಸಿ ಅಂಜಡಿಡೆ ತೊರ್‌ನುರೋರು. ಇದ್ ಮುಸ್ಲಿಮಾರ್ರೆ ಪ್ರಮುಖ ಬಾನಿಯ ಆಯಿಟಿಂತ್. ಅರಿ, ಪಿನ್ನೆ ಚಕ್ಕರ ಈ ಅಂಜಡಿಲ್ ಬಿತ್ತೋಂಟಿನ್ನಾರ್. ಹಳ್ಳಿಲ್ ಜಮೀನ್ದಾರ್‌ಮಾರ್ ನ್ಯಾರ ಕಿಟ್ಟೊಂಬು ಈ ಬಾನಿಯ ಆರಂಭ ಆಯೋಂಟಿನ್ನಾರ್.

ಈ ಬಾನಿಯಕ್ಕಾರುಂ ಚರಕುಡೆ ಬಿಕ್ಕ್‌ರೊಟ್ಟಿಗೆ ಆಕ್‌ಡೆ ತಂಜಲೆ ಪ್ರದೇಶತ್‌ಲ್ ಕಿಟ್ಟ್‌ರೆ ಉತ್ಪನ್ನಜ ಅರಿ, ತ್ಯಾಂಜೆ, ಅಡಕೆ ಪಿನ್ನೆ ಗೋಡಂಬಿ ಸಹ ಖರೀದಿ ಆಯ್ಕೋಂಟಿನ್ನಾರ್. ಒರ್ ರೀತಿಲ್ ಈ ಅಂಜಡಿಜ ಬಿಕ್ಕ್‌ರೆ ಪಿನ್ನೆ ಎಕ್ಕ್‌ರೆ ಕೇಂದ್ರ ಅಯಿಟಿಂತ್. ಚರಕ್‌ಡೆ ವಿನಿಮಯ ಸಹ ಸಾಮಾನ್ಯ ಅಯಿಟ್‌ಂತ್.

19ನೇ ಶತಮಾನತ್ತ್‌ಲ್ ಈ ಬಗೆಡ್ ಬಾನಿಯ ಬ್ಯಾರಿಜ ಏಕಸ್ವಾಮ್ಯತ್‌ಲ್ ಇಂತ್. ಪಿನ್ನೆ ಬ್ಯಾರಿ ಸಮುದಾಯ ಸಹ ಈ ಬಗೆಡೆ ಬಾನಿಯ ಸರು ಆಕಿಯೋಂಟಿನ್ನರ್. ತುನಿಮುರಿಚ್ಚೆ ಬಾನಿಯ 19ನೇ ಶತಮಾನತ್‌ಲ್ ನವಾಯತ್ ಪಿನ್ನೆ ಮೇಮನ್‌ರೆ ಏಕ ಸ್ವಾಮ್ಯ ಆಯಿಟಿಂತ್.

ಮೈಕಾಲತ್‌ಲ್ ಮುಖ್ಯ ಬಾನಿಯಕಾರಾಯಿಟುಲ್ಲೋರು ದಾದ ಹಾಜಿ, ಇದ್‌ಲ್ ಪ್ರಖ್ಯಾತ್ ಆಲ್. 19ನೇ ಶತಮಾನತ್ತೆ ಅಂತ್ಯತ್‌ಲ್, ಕೊಂಕಣಿಮಾರ್ ಪಿನ್ನೆ ಬ್ಯಾರ ಸಮುದಾಯತ್ತೇ ವ್ಯಾಪಾರಿಮಾರ್ ಈ ಬಾನಿಯತ್‌ಗ್ ಪ್ರವೇಶ ಆಕಿಯಾರ್. ಇಂಡುಗುಂ ಸಹ ಹಳ್ಳಿಲ್ ಬ್ಯಾರಿಜ ತುನಿಮುರಿ ಬಾನಿಯತ್ತ್‌ಲ್ ಶ್ರೇಷ್ಠರಾಯಿಟುಲ್ಲಾರ್.

ಹೋಟೇಲ್‌ಜ ಬ್ಯಾರಿಜ ನಡ್‌ಪಾಟ್ಯೋಂಟಿನ್ನೆ ಇನ್ನೊನ್ನು ಮುಖ್ಯ ಬಾನಿಯ. ಪಟ್ಟಣ ಪಿನ್ನೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾಗ ಜಂಡುಂ ಸಹ ಬ್ಯಾರಿಜ ನಡ್‌ಪಾಟ್‌ಯೊಟುಲ್ಲೇ ಹೋಟೇಲ್‌ಜ ವ್ಯಾಪಕ ಆಯಿಟುಂಡ್. ಆಯೆಂಗುಂ ಈ ಬಾನಿಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೆ ಏಕಸ್ವಾಮ್ಯತ್‌ಲ್ ಉಂಡು. ಚೆರಿಯ ಜಾಪತ್ತಿ ಅಂಜಡಿಜ ಪಿನ್ನೆ ಪಿನ್ನೆ ಮೀನ್ ಚೋರುಡೆ ಹೋಟೇಲ್ ಬ್ಯಾರಿಜ ನ್ಡಪಾಟ್ಯೋಂಟುಲ್ಲಾರ್.

ಮೈಕಾಲ್ತ್ ಭಟ್ಕಳಿ ಹೊಟೇಲ್ಲ್ ಬಿರಿಯಾನಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಆಯಿಡ್. 1930ಲ್ ಬೀಡಿ ಉದ್ಯಮ ವ್ಯಾಪಕ ಆಯಿಟಿಂತ್. ಇನ್ನೊನ್ನು ಮುಖ್ಯ ಉದ್ಯಮ ಬೀಡಿಗ್ ಬನ್ನೆ ಬೇಡಿಕೆಗಾಯಿಟ್. ಈ ಬಾನಿಯ ಜಾಸ್ತಿ ಬೇಗ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿತ್, ಬೀಡಿ ಉದ್ಯಮತ್‌ಲ್ ಕಾರ್ಮಿಕರಾಯಿಟ್ ನೈಕಿಡ್‌ದ್ ಬ್ಯಾರಿಜ ಅನಿವಾರ್ಯ ಅಯಿತ್. ಬಾನಿಯ ಪಿನ್ನ ಉದ್ದಿಮೆಲ್ ಕಾರ್ಖಾನೆ ಪಿನ್ನೆ ಮರತ್ತೆ ನಾಟಾ

ಬಾನಿಯ ಆ ಕಾಲತ್‌ಲ್ ಅತ್ತರೆಂದುಂ ಮಹತ್ವ ಇಲ್ಲಾಂತ್.

ಓಡು ತಯಾರಿಕೆ ಉದ್ಯಮಡೆ ಪರಿಚಯ ಆಕಿಡೆ ಪಶ್ಚಿಮ ದೇಶತೆ ಆಲ್‌ಮಾರ್. ಈ ಬಾನಿಯತ್‌ಲ್ ಕ್ರೈಸ್ತಮಾರ್ ಮುನ್ನೊಲೀನಾರ್. 20ತ್ತೆ ಶತಮಾನತ್‌ಲ್ ಕೊರಿಯ ಸೌಕಾರ್‌ಜ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರತ್‌ಗ್ ಪ್ರವೇಶ ಆಕಿಯಾರ್. ಇಟ್ಟಿಗೆ ತಯಾರಿಕೆ ಎಲ್ಲಾ ಪೊಲೆಡೆ ಅರ್ಗ್‌ಲ್ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಆಯಿಟಿಂತ್. ಕ್ರಮೇಣ ಇದ್ ಬ್ಯಾರಿಜಲೆ ಉದ್ದಿಮೆಯಾಯಿತ್. 19 ಪಿನ್ನೆ 20ನೇ ಶತಮಾನತ್ತ್‌ಲ್ ಅಡ್ಯಾರ್–ಕಣ್ಣೂರು, ಗುರುಪುರ, ಪೊಲೆಡೆ ಅರ್ಗ್‌ಲ್, ಇಟ್ಟಿಗೆ ತಯಾರಿಕೆ ಉದ್ದಿಮೆಲ್ ತೊಡಞಿಯಲೆ ಸುಮಾರ್ ಬ್ಯಾರಿಞ ಇನ್ನಾರ್. 20 ಮತ್ತೆ ಶತಮಾನತ್‌ಲ್ ಮರತ್ತೆ ಬಾನಿಯ ಬ್ಯಾರಿಜಲೇ ಆಕರ್ಷಣೆ ಆಕಿತ್.

ಕೊರಿಯ ನಾಟಾ ಬಾನಿಯ ಬೆಲಿಯೆ ಉದ್ಯಮಿ ಮಾರಾಯೊರು, ನಾಟಾತ್ತೆ ಬಾನಿಯ ಅಲ್ಲೆಂಗ್ ಓಡು ತಯಾರಿಕೆಡೆ ಒಟ್ಟುಗು ಮುಸ್ಲಿಮಾರ್‌ಗ್ ಎದುಂ ಪಾರಂಪರಿತ ಸಂಬಂಧ ಇನ್ನಿಟ್ಟ್‌ಲ್ಲಾಂತ್.

ಪೊಯ್ತ್ ನೈಪು, ಪಿನ್ನ ಬಾನಿಯತ್ತೊ ತೆಡಿಯೋ ಪೋವೊಗು ಸುರು ಆಕಿಯಾರ್. 19ನೇ ಶತಮಾನತ್‌ಲ್ ಮುಸ್ಲಿಂ ಅನ್‌ಮಕ್ಕ ನೈಪುಗಾಯಿಟ್ ತೇಡಿಯೋಂಟು ಮುಂಬೈಗ್ ಪೋಯೋಂಟಿನ್ನಾರ್.

ಗಮನಾರ್ಹ ಸಂಖ್ಯೆಡೆ ಆಲ್‌ಮಾರ್ ಮುಂಬೈ, ಮಲೆನಾಡು ಪಿನ್ನೆ ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲೆಲ್ ಅಜಲೆ ಜೀವನ ನಡ್ತಿಯಾರ್. ಮುಂಬೈಗ್ ಪೋಯಜ ಹೋಟೇಲ್‌ಲ್ ಪಿನ್ನೆ ಅಂಜಡಿಲ್ ಬಾನಿಯ ಆಕಿಯಾರ್. ಮಲೆನಾಡು ಪಿನ್ನೆ ಕೊಡಗುಗು ಪೋಯಜ ತೋಟತ್ತೆ ಕೂಲಿ ಸೂರಕಾರಾಯಿತ್ ಜೀವನ ಸುರು ಆಕಿಯಾರ್.

ಕಾಸರಗೋಡು ಉಡುಪಿ ತೋಲು ಕರಾವಳಿಡೆ ಸುಮಾರ್ ಕಪ್ಪೊಲು ನಾವಿಕರಾಯಿಟ್ ಸೇರಿಯಾರ್ 20ನ್ತೇ ಶತಮಾನತ್ತೇ ಪೂರ್ವಾರ್ಧತ್‌ಲ್ ಕಪ್ಪೊಲುಲು ನಾವಿಕಮಾರಾಯಿಟ್ ನೈಚ್ಯೊಂಟುಲ್ಲೇ. ಮುಸ್ಲಿಮಾರ್ ಸುಮರಿನ್ನಾರ್. ಈ ಬಾನಿಯತ್‌ಲ್ ಬ್ಯಾರಿಜ ಪಿನ್ನೆ ಹನಫಿಮಾರ್‌ಗ್ ಆಸಕ್ತಿ ಇಂತ್. ಈ ಕಾಲಘಟ್ಟತ್‌ಲ್ ಜಾಸ್ತಿ ಮುಸ್ಲಿಂ ಆನ್‌ಮಕ್ಕ ನಾವಿಕರಾಯಿಟ್ ನೈಚ್ಯೋಟುಲ್ಲೆದ್ ಅಲ್ಲೆಂಗ್ ಬೊಂಬೈಲ್ ಉದ್ಯೋಗ ಆಕಿಯೋಂಟುಲ್ಲೆದ್ ಆದ್ಯತೆಯಾಯಿಟ್ ಪರಿಗಣಿಸಿಡಾರ್.

ಸಾಮಾನ್ಯ ಆಯಿಟ್ ಬಾನಿಯತ್‌ಲ್ ನಜಲೆ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಬಾಸಗ್ ಮಹತ್ವ ಸ್ಥಾನ ಉಂಡು. ಬ್ಯಾರಿಜ ಪ್ರತಿಭೆರೊ ಬಾಸೆಡೆ ಮೂಲಕ ಮನಿಸಮಾರೆ ಆಕರ್ಷಣೆ ಆಕ್‌ರಾರ್. ಈ ಬ್ಯಾರಿಜ ಬ್ಯಾರೆ ಎಲ್ಲಾ ಬಾಸೆ ತೆಲ್ಲ್ ತೆಲ್ಲ್ ಗೊಂತ್ತಿನ್ನೆ ನೀತ

ಬಾನಿಯತ್ತೆ ಸುಲಭ ಆಯಿಟ್ ನಿಬಾಯಿಸ್‌ರಾರ್.

ಬಾಸೆ ಇಜಗ್ ಒರು ಆಯುಧ. ಈ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆರೆ ಸೌಂದರ್ಯತೆ, ನೀತ ಅಜ ಆಲ್‌ಮಾರ್ರೆ ಆಕರ್ಷಣೆ ಆಕ್‌ರಾರ್. ಇಂಡ್‌ಗುಂ ಸಹ ಬ್ಯಾರಿಜ ಬಾನಿಯತ್‌ಲ್ ಉನ್ನತ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಒಳಗೊಂಡಿರಾರ್. ಬ್ಯಾರಿಜ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಲೇ ತಂಡೆ ಗ್ರಾಹಕಮಾರೊಟ್ಟ ಪಲಕ ಬರಿಡೋರ್. ಈ ಮೂಲಕ ಬ್ಯಾರಿಬಾಸೆಡೆ ಬಗ್ಗೆ ಆಲ್‌ಮಾರ್‌ಗ್ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಬಂಡ್.

ಇನ್ನೊನ್ನು ಕಡೆಲ್ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಗ್ ಇತರ ಬಾಸೆಡೊಟ್ಟಿಗೆ ಸಾಮ್ಯತೆ ಇನ್ನೆ ಕಾರಣ ಆಲ್‌ಮಾರ್‌ಗ್ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆ ಸುಲಭಾಯಿಟ್ ಅರ್ಥ ಆವುಡು.

ಬಾಸೆಡೆ ಚಂದ ಬಳಕೆ ಆಕ್ಕೆಂಗ್ ಮಾತ್ರ ಕಾಣಗು ಕಿಟ್ಟ್‌ರ್. ಇನ್ನ್ ದಿನಸಿ ಅಂಗಡಿಲ್, ಚಟ್ಟೆಡೆ ಅಂಜಡಿಲ್ ಇನ್ನ್ ಸುಮಾರ್ ಉದ್ಯೋಗತ್‌ಲ್ ಬ್ಯಾರಿ ಆಲ್‌ಮಾರ್ ಅಂಜಲೆ ಬಾಸೆಡೆ ಮುಖಾಂತರಮೇ ಗ್ರಾಹಕಮಾರ್ರೆ ಆಕರ್ಷಣೆ ಆಕ್‌ಡಾರ್. ಆಯೆದ್‌ಕೊಂಡು ಬಾಸೆಡೆ ಅಗತ್ಯ ಜಾಸ್ತಿ ಪ್ರಮಾಣತ್ಲ್ ಉಂಡು. ವ್ಯಾಪಾರತ್‌ಗ್ ಬಾಸೆಮೇ ಒರು ಆಯುಧ, ಬಾಸೆ ಇಲ್ಲೆಂಗ್ ಸಂಪರ್ಕ ಆಕೊಗು ಕಷ್ಟ ಸಾಧ್ಯ. ಬ್ಯಾರಿಜ ವ್ಯಾಪಾರತ್ತೆಮೇ ಪ್ರಧಾನ ಆಕಿಯೆಕೊಂಡ್, ತುಳು ಬಾಸೆಡೆ ಬ್ಯಾರಿ ಮಾರಾಯಿಡಾರ್. ವ್ಯಾಪಾರತ್‌ಗಾಯಿಟ್ ಏಮೂಲೆಗುಂ ಬೆನಾಯೆಂಗ್ ಪೋವೊಗು ತಯಾರುಲ್ಲಾರ್. ಈ ಸ್ವಭಾವ ಬ್ಯಾರಿಜಲ್ ಜಾಸ್ತಿಯಾಯಿಟುಂಡ್.

ಅಜನೆಮೇ ಏಳಾಮತ್ತೆ ಶತಮನತ್‌ಲ್ ತುಳುನಾಡ್ ಪಿನ್ನ ಮಲಬಾರ್‌ನೊಟ್ಟಿಗೆ ಅರಬ್ ವರ್ತಕ ಮಾರ್ರೆ ನಡುಲು ಸಂಬಂಧ ಇಪ್ಪ ಇನ್ನೆದ್ ಉಲ್ಲೆ ಗ್ರಂಥತ್‌ಲ್ ಕಾಣೋಗು ಕಿಟ್ಟ್‌ಡ್. ಹೆನ್ರಿ ಮಯರ್ಸ್, ಈಲಿಯೆಟ್, ಹೆಚ್.ಜಿ ರೋವಿಲ್ಸನ್ ಈ ವಿದ್ವಾಂಸಮಾರ್ ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯತ್ಗ್ ಮನ್ನಣೆ ಕೊಡ್ತಾರ್. ಅಯೆಕೊಂಡು ಬಾನಿಯ ವಿನಿಮಯತ್ಲ್ ಬಾಸೆ ಪ್ರಮುಖ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಹೊಂದಿಡ್.

ಬಾಸೆಡೆ ಬಳಕೆ ಇಲ್ಲಾಂಟ್ ಏದೇ ಬಾನಿಯ ಆಕೊಗು ಸಾಧ್ಯ ಇಲ್ಲ. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸ್ಥಳತ್ತೆ ಬಂಡ್ ಬಾನಿಯಕ್ಕಾರ್‌ಗ್ ಮಾರ್‌ಗ್ ಬಾಸೆಡೆ ಜರೂರತ್ ಉಂಡು. ಇದ್‌ಕ್ ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ಲ್ 'ಪಿಜಿನ್' ಲ್ಯಾಂಗ್ವೆಜ್ ಬೊಲ್ಲುಡಾರ್.

ಸಾಹಿತ್ಯತ್ತ್‌ಲ್ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆ

'ಸಾಹಿತ್ಯ' ಪದತ್ ಅರ್ಥ ಬೊಲ್ದೆದ್ ಕಷ್ಟ ಸರಳಮಾಯಿಟ್ಟ್ ಬೊಲ್ಲೊನೆಂಗ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ಒರು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಮಾಧ್ಯಮ. ಪ್ರತಿ ಮನುಷ್ಯಡೆ ಉಲುಗ ಬಿಯಾರ, ಸಂಘರ್ಷ, ಪ್ರಶ್ನೆ, ಗೊಂದಲ, ತಲ್ಲಣ ಆಯೊಂಟೇ ಇಕ್ಕ್‌ಡ್ ಇಜಂತೆ ಬಿಯಾರ

ಅತ್ಯಂತ ಯಶಸ್ವಿಯಾಯಿಟ್, ಭಾಷೆಡೆ ಉಪಯೋಗ ಆಕಿಟ್ಟ್ ಇನ್ನೊರ್‌ತೂಗ್ ಸಾಹಿತ್ಯ. ಆಯಂಗುಂ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚೊನ್ನೆಂಗ್ ಬರೀ ವಾಸ್ತವ ಚಿತ್ರಣ ಅಲ್ಲ. ಅದೆಲ್ ಬಿಯಾರ, ಕಲ್ಪನೆ ಉಂಡು. ಸಾಹಿತ್ಯತ್ತ್‌ಲ್ ನಜಲೆ ದುನಿಯಾವುಡೆ ಬಗ್ಗೆ ನಜಲೆ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವು ಕೊಡುಕ್ಕುರು.

ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಎಲ್ತ್‌ಡೆ ರೂಪತ್ತ್‌ಲ್ ಇಲ್ಲೆಂಗೂ ಬೇರೆ ಭಾಷೆಡೆ ಲಿಪಿ ಎಡ್ತೋಂಡುಟ್ಟು ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಡೆ ಹೊಂದಿಡ್.

ಲಿಪಿ ಇಲ್ಲಾತೆ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಸೆರೋ ಸಾಹಿತ್ಯತ್ತೆ ಉಗಮ ಕಾಂಡೆದ್ ಕಿನಾವುಡೆ ಪಲ್ಕ ಆಯಿಟ್ಟಿಂತ್ತ್ ಇದ್‌ರೆ ಬಗೆ ಕಲ್ಪನೆ ಆಕ್ಯೋಂಟಿಲ್ಲಾಂತ್. ಇದ್‌ಕ್ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ ಪಡಿಪು ಇಲ್ಲಾತೆದ್ ಆಯಿಟ್ಟಿಂತ್. ಎಲ್ದೊಗು, ಓದೋಗು ಬಂಡೆ ಆಲ್‌ಮಾರ್ ಕೊರೊಡಿ ಇನ್ನಾರ್ ಅದ್‌ರೆ ನೀತ ಬ್ಯಾರಿಲ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ಆಕೊನೂಂಟು ಉಲ್ಲೆ ಬಿಯಾರ ಆರುಂ ಅಕ್ಕಿಟ್ಟಿಲ್ಲಾಂತ್.

ಆಯೆಂಗು ಪಿನ್ನೆತ್ತೆ ನ್ಞಾಲ್‌ಲ್ ಈ ಸಮುದಾಯತ್ತ್‌ಲ್ ಜಾಸ್ತಿ ಆಲ್ಮಾರ್ ಪಡಿಪುಲ್ಲೆಜ ಆಯಾರ್ ಕಿನಾವುಡೆ ನೇರು ಆಕೊಗು ಪರ್ತಾಯಾರ್ ಈ ಸಮುದಾಯತ್ತೆ ಶ್ರಮ ಕಿನಾವುಡೆ ನೇರಾಕಿತ್ತ್ ಕವಿತೆ, ಪಾಟ್, ಮಸಲೆ, ಇಜನೆ ಸುಮಾರ್ ಸಾಹಿತ್ಯತ್ತ್‌ಗ್ ಕೊಡುಗೆ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಕೊಡ್ತಾರ್. ಬ್ಯಾರಿ ಲಿಪಿ ಇಲ್ಲೆಂಗುಂ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಡೆ ಲಿಪಿಡೆ ಸಹಾಯತ್ತ್‌ಲ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ಎಲ್ತ್ ರಚನೆ ಆಕಿಟ್ಟ್ ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯತ್ತ್‌ಗ್ ಕೊಡುಗೆ ಕೊಡ್ತುತ್ತು. ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಗ್ ಸಾಹಿತಿ ಮಾರ್‌ಡೆ ಕೊಡುಗೆ ಆಯಿಟ್ ಬ್ಯಾರಿ ಪಾಟ್‌ಜ ಮಸಲೆಜ, ಬ್ಯಾರಿಜಲೆ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಶೋಧನೆ ಲೇಖನ, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಮುಸ್ಲಿಂಮಾರ್‌ಡೆ ಬಗ್ಗೆ ಐತಿಹಾಸಿಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಇಜಂತೆ ಸುಮಾರ್ ಎಲ್ತ್ ಪ್ರಕಟ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಬನ್ನರ್.

ಇದೂ ಅಲ್ಲಾಂಟ್ ಇಂಗ್ಲೀಷ್–ಕನ್ನಡ–ಬ್ಯಾರಿ ಶಬ್ದಕೋಶ ಸಹ ಲಭ್ಯಉಂಡು. ಇದ್ ಡಾ. ವಹಾಬ್ ದೊಡ್ಡಮನೆ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಸೆಗ್ ಕೊಡ್ತೆ ಕೊಡುಗೆ ಆಯ್ಬಿಕ್ಕ್‌ಡ್.

ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಗ್ ಅದ್‌ರೆದೇ ಆಯ ಲಿಪಿ ಇಲ್ಲೆಂಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯತ್ತೆ ಬೆಳಿಪಾಟೋನುಂಟು ಉಲ್ಲೆ ದೃಷ್ಟಿಲ್ ಸುಮಾರ್ ಪ್ರಯತ್ನ ಆಕ್ಕೊಂಟುಂಡು ಅದ್‌ರೆ ಫಲ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಸುಮಾರ್ ಕಥೆ, ಕಾದಂಬರಿ, ಪಾಟ್, ಬುಕ್ಕು ಇಜನೆ ಸುಮಾರ್ ಪರಿಚಯ ಆಕಿಟ್ಟ್ ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯತ್ತ್‌ಗ್ ಕೈಕೂಟಿಡ್.

ಇಂಡ್ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಲ್ ಸುಮಾರ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆ ಆಯಿಡ್ ಆದ್‌ಲ್ ಕೊರಿಯ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯ ಕೊಡ್ತುಟ್ಟು ಶ್ರೀಮಂತ ಆಯಿಡ್ ಇನ್ನು ಕೊರಿಯ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯ ಕೊಡುಕ್ಕಾಂಟ್ ಅಳಿಇಗೆ ಪೊಯಿಡ್ ಉದಾ: ಪಾಟ್‌ಜ, ಗೀತೆ, ಮಸಲೆಜ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆ, ಸಾಹಿತ್ಯತ್ತ್‌ಗ್ ಬನ್ನಿಟ್ಟ್ ನಾನೂರುಡೆ ಕಾಂಟಿ ಜಾಸ್ತಿ ಆಡಿಯೋ ಅಲ್ಪಂ ನೂರುಡೆ ಕಾಂಟಿ ಜಾಸ್ತಿ ಬುಕ್ಕುಂಜ ಉಂಡು ಇನ್ನೂ ಸಹ ಸಾಹಿತ್ಯತ್ತ್‌ಗ್ ಕೊಡುಕುರೆ ಆಲ್ ಮಾರ್ದೆ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡನ್ನೊಂಟೇ ಉಂಡು ಇಜನೆ ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬೆಳೆಇಂಟು ಉಂಡೂಂಟು ಚೊಲ್ಲುಗಾವ್ದು.

ಸಾಹಿತ್ಯತ್ತ್‌ಗ್ 'ಬ್ಯಾರಿ' ಬಾಸೆಡೆ ಕೊಡುಗೆ

ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಷೆ ಲಿಪಿ ಇಲ್ಲೆಂಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರತ್ತ್‌ಲ್ ಮಿಂಜೋಗು ಸಾಧ್ಯ ಆವುಡೂಂಟು ಕಾಟಿಟ್ಟ್ ಕೃತಿ, ಕವನ, ಬುಕ್ಕು ಪಾಟ್, ಕ್ಯಾಸೆಟ್ ಇಜನೆ ಎಲ್ಲಾ ಉದ್ಭವ ಆಯಿಡ್.

ಜಾನಪದ ಪಾಟ್‌ಲ್ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆ

ಜನಪದ ಪಾಟ್‌ಜ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆಗ್ ಮೂಲ ಕಾರಣಾಂಟ್ ಚೊಲ್ಲೊಗು ಸಾಧ್ಯ ಜನಪದ ಪಾಟ್‌ರೆ ನೀತಮೇ ಪಿನ್ನೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಉದ್ಭವ ಆಯಿಡೆ. ಮುನ್ನೊಲುತ್ತೆ ಆಲ್ಮಾರ್ ಪಾಡಿಯೋಂಟು ಇನ್ನೆ ಪಾಟ್‌ಜ ಇಪ್ಪ ಸಾಹಿತ್ಯತ್ತ್‌ಗ್ ಬೆಲಿಯ ಕೊಡುಗೆ ಆಯಿಡ್. ಆಡಿಯೊ ಕ್ಯಾಸೆಟ್, ಎಲ್ತ್, ಬೂಕು ಇಜನೆ ಎಲ್ಲಾ ಬಂಡೆಕಾಂಟಿ ಮುನ್ನೊಲೆ ಬ್ಯಾರಿ ಜನಪದ ಪಾಟ್ ಇಂತ್ ಪಿನ್ನೆತೆ ನಾಲ್‌ಲ್ ಈ ಪಾಟ್‌ಜ ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಲ್ ಎಲ್ತ್ ಆಯಿಟ್ಟುಂ, ಕ್ಯಾಸೆಟ್ ಆಯಿಟ್ಟುಂ ಪರ್ತ್ ಬಂತ್. ಇದ್ ದಾಖಲೆಯಾಯಿಟ್ಟ್ ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯತ್ತ್‌ಗ್ ಕೊಡುಗೆ ಆಯಿತ್ತ್.

ತಂಡೆದೇ ಆಯ ಶೈಲಿಲ್ ಉಲ್ಲೆ ಬ್ಯಾರಿ ಪಾಟ್‌ಜ, ಮಾಪಿಳ್ಳೆ ಪಾಟ್‌ಡೆ ಮಾದರಿಲ್‌ಸ ಉಂಡು. ಮಂಜಿಲ್ತೆ ಸಂದರ್ಭತ್‌ಲ್ ಇಜಂತೆ ಪಾಟ್‌ಜ ಜಾಸ್ತಿ ಪಾಡ್ರೆದ್ ಕೇಕ, ತೊಟ್ಟಿಲ್ ಇಡ್ರೆ ನೇರತ್‌ಲ್ ಕಿಡಾವುಡೆ ವರ್ಕ್‌ಡೆ ನೇರತ್‌ಲ್ ಪಾಟ್ ಪಾಡ್ರೆದ್ ಕೇಕೊಗಾವುಡು. ಪೆನ್ನ್ ಮಕ್ಕಲೆ ಗುಂಪು ಮಂಜಿಲತೆ, ಜಾವುಗು ಪುದೆಪೆನ್ನ್‌ಗ್ ಮೌಲಾಂಜಿ ಬೆಚ್ಚಿಟ್ಟ್ ಪಾಡುರೋರು. ಬಯಸ್ಸ್‌ರೆಜ ನೇರ ಪೋವೊಗು ಪಾಟ್ ಕೆಟ್ಟಿಟ್ಟ್ ಪಾಡ್ರೆದುಂ ಮುನ್ನೊಲು ಕಾಣೋಗು ಸಾದ್ಯ ಇಂತ್.

ಬ್ಯಾರಿ ಸಮುದಾಯತ್ತ್‌ಲ್ ಕಾಲ ಪೋಯರನಿಗೆ ಪಾಟ್‌ರೆ ಗುರ್ತ ಕೊರೊಡಿ ಆಯೋಂಟು ಪೋಯಿತ್ತ್. ಇಂಡತ್ತೆ ನಾಲ್‌ಲ್ ಬ್ಯಾರಿ ಪಾಟ್ ಕೇಕೊಗು ಕಿಟ್ರೆ ಕಷ್ಟ. ತೆಲ್ಲ್ ಬಯಸ್ಸ್‌ರಜಗು ಮಾತ್ರ ಗೊಂತಿಕ್ಕು. ಇದ್ರೆ ಎಲ್ಲ ನೋಕಿಟ್ಟ್ ಬ್ಯಾರಿ ಪಾಟ್‌ಜ ಅಲಿಇಗೆ ಪೋಯೊಂಟುಲ್ಲೆದ್ ಕಾಂಡ್.

ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯತ್ತೆ ಬಿಲಿಚೋಂಟು ಪೋನೂಂಟು ಉಲ್ಲೆ ದೃಷ್ಟಿಲ್ ಎಲ್ತ್‌ರೆ ರೂಪತ್ತುಲುಂ ಕ್ಯಾಸೆಟ್‌ರೆ ರೂಪತ್ತುಲುಂ ಪರ್ತ್ ಬಂತ್. ಜನಪದ ಪಾಟ್‌ಲ್ ಪ್ರಖ್ಯಾತಿ ಎಡ್ತೊಂಡುರೆ ಪಾಟ್ ಚೊನ್ನೆಂಗ್ ಅಪ್ಪ ಚುಡು ಚುಡು ಪಾತಿಮ. ಅಯಿಟ್ಟಿಕ್ಕ್‌ಡ್. ಇದ್ ಅಲ್ಲಾಂಟ್ ಇನ್ನೂ ಸುಮಾರ್ ಪಾಟ್ ಬನ್ನ್‌ಡ್. ಪಾಟ್‌ರೆ ಕೊಡುಗೆ ಆಯಿಟ್ಟ್ ತಂಡೆ ಸಮುದಾಯತ್ತೆ ಶ್ರಮ ಇನ್ನೂ ಆಯೊಂಟೇ ಉಂಡು. ಇಜನೆ ಬ್ಯಾರಿ ಪಾಟ್‌ರೆ ಸಂಖ್ಯೆ ಜಾಸ್ತಿ ಆಯೊಂಟು ಉಂಡುಂಟು ಚೊಲ್ಲೊಗಾವ್ದು.

ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತಿಜ, ಪಾಟ್‌ಕಾರ್‌ಮಾರ್ ಎಲ್ಲಾರುಂ ಅಜಲೆ ಶ್ರಮ ಇಟ್ಟೆಂಗ್ ಸಾಹಿತ್ಯತ್ತೆ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಆಕೊಗು ಸಾಧ್ಯ.

ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯತ್ತ್ ಎಲ್ತ್‌ಜ

ಎಲ್ಲಾರುಗುಂ ಗೊಂತುಲ್ಲೆ ಪೊಲೆ ಬ್ಯಾರಿಗ್ ಅದ್‌ರೆದೇ ಲಿಪಿ ಇಲ್ಲೆಂಗುಂ ಬೇರೆ ಬಾಸೆಡೆ ಲಿಪಿ ಎಡ್ತೊಂಡುಟ್ಟು ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಲ್ ಎಲ್ತ್‌ಡೆ ಕಿನಾವು ಆಕ್‌ರೆದ್‌ಲ್ ಸುಮಾರು ಸಾಹಿತಿಮಾರ್‌ಡೆ ಕೊಡುಗೆ ಕಾಣೋಗಾವುಡು ಮಾಪ್ಲಾ ಮಳೆಯಾಲ ಬಾಸೆಂಟ್ ಉಲ್ಲೆ ಪೇರ್‌ಲ್ ಡಾ. ಸುಶೀಲಾ ಉಪಾದ್ಯಾಯ ಆಕಿಯೆ ಸಂಶೋಧನೆ ಕೃತಿಯೇ 'ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆ'ಂಟ್ ಉಲ್ಲೆ ಪೇರ್‌ಲ್ ಪ್ರಕಟ ಆಯಿಡ್.

ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಲ್ ಜಾಸ್ತಿ ತಮಿಳ್ ಪ್ರಭಾವವೇ ಉಂಡು. ಮಳಯಾಳಂ ಕಾಂಟಿ ಪಲೆಯ ತುಳು ಬಾಸೆಡ್ ಸಮಾನ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಬೆಲೆಞ ಬನ್ನೆದ್ ನೋಕೊಗಾವುಡು. ಮಾಪ್ಲಾ ಬ್ಯಾರಿಜಸ ಮುಸ್ಲಿಂಮಾರ್, ಬ್ಯಾರಿಜಗು ಧಾರ್ಮಿ ಆಶ್ರಯ ಮಳಯಾಳಂಡೆಮೇ ಕಿಟ್ಟಿಡ್. ಅದ್‌ರೆ ನೀತ ಮಿಶ್ರ ಬಾಸೆ ಪೊರ್ನ್‌ತ್ತ್.

ಮಾಪ್ಲಾ ಪಾಟ್, ಮಾಲ, ಕಿಸ್ಸೆ ಪಾಟ್‌ಜ ಎಲ್ಲ ಮಾಪಿಳಜಲೆ ಆಯಾಮ ಆಯ್ಕಿರ್ ಅರಬಿ ಲಿಪಿಲ್ ಎಲ್ದ್‌ಡೆ ಅರಬಿ ಮಳಯಾಳಂ ಚೊಲ್ದೊ ಮಿಶ್ರಬಾಸೆ ಪ್ರಚಾರತ್ತ್‌ಲ್ ಇಂತ್.

ಇದ್‌ಲ್ ಬ್ಯಾರಿ, ತುಳು, ಅರಬ್ಬಿ ಮಳಯಾಳಂತ್ತ್‌ಲ್ ಪದಜಲೆ ಮಿಶ್ರಣ ಆಯಿಟ್ ಬಳಸಿಯೋ ಇನ್ನಾರ್. ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಡೆ ಬೆಳವಣಿಗೆಗ್ ಇದ್ ಪೂರಕ ಆಯಿಟ್ಟಿಲ್ಲಾಂತ್.

ಡಾ. ಸುಶೀಲ ಉಪದ್ಯಾಯ, ವಹಾಬ್ ದೊಡ್ಡಮನೆಡೆ ಪೊಲ್ತೆ ಚೊಮ್ಮೆ ಎಲ್ತ್‌ಗಾರ್‌ರ್ತೆ ಕೊಡುಗೆ ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯತ್ತೆ ಬೆಲಪಾಟಿರ್. ಡಾ. ವಹಾಬ್ ದೊಡ್ಡಮನೆ ಇಂಗ್ಲೀಷ್–ಬ್ಯಾರಿ ಶಬ್ದಕೋಶತ್ತೆ ಪರಿಚಯ ಆಕಿಡ್.

ಪಿನ್ನೆ 'ದಕ್ಷಿಣಕನ್ನಡದ ಮುಸ್ಲಿಮರು' (The muslims in D.K.)ಂಟ್ ಶೀರ್ಷಿಕೆ ಉಲ್ಲೆ ಬುಕ್ಕು ಬಿಡುಗಡೆ ಆಕಿದ್ ಇದ್ ಅಲ್ಲಾಂಟ್ ಇನ್ನೂ ಆಲ್‌ಮಾರ್ ಬುಕ್ಕು ಪ್ರಕಟ ಆಕಿಟ್ಟ್ ಪರ್ತಾಕಿಡಾರ್.

ನಾಟಕ ರಂಗತ್ತ್‌ಲ್ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆ

ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಗ್ ಲಿಪಿ ಇಲ್ಲೆಂಗುಂ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಪಾಟ್‌ಜ ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲ ನಾಟಕತ್ತ್ ಕೊಡುಗೆ ಕೊಡ್ತುಡು. ಲಿಪಿಯೇ ಇಲ್ಲಾತೆ ಒರು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಜನಾಂಗತ್ತೆಜ ಮಾತ್ರ ಪಲಕಬರಿಡೆ ಬಾಸೆರೊ ಸುವೀರನ್ ಬುಡುಪಾಟಿಟ್ಟ್ ಕಾಟಿಡ್.

ನಾಟಕ ಲೋಕತ್ತ್‌ಗ್ ಕಾಲ್ಟೆಚ್ಚೆ ಸುವಿರನ್ "ಎನ್ನುಂ ಪ್ರಿಯಪೆಟ್ಟ ಅಮ್ಮ" ಪಿ.ಎಂ. ತಾಜುರೆ ನಾಟಕ ಕೃತಿರೆ ಮೃತ್ಯುಂಜಯಂಟ್ ಎಲ್ತ್‌ರೆ ಮೂಲಕ ನಾಟಕ ರಂಗತ್ತ್‌ಲ್ ಕಾಟಿರ್.

ನಜಲೆ ದೇಶತ್ತೆ ಬೊಚ್ಚಲ ಸಿನಿಮಾತ್ತೆ ಬಗ್ಗೆ ದೇಶಾಭಿಮಾನ ಪತ್ರಿಕೆಗ್ ಕೊಡ್ತೆ ಸಂದರ್ಶನತ್ತ್‌ಲ್ ಮನಸ್ಸ್‌ರೆ ಪಲಕತ್ತೆ ಪರ್ತ್‌ಡ್ರ್. ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಲು ನಾಟಕ ಪಿನ್ನೆ, ಕಿರುಚಿತ್ರ, ಪರ್ತ್ ಬನ್ನ್‌ಟ್ಟ್ ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯತ್ತ್‌ಗ್ ಕೊಡುಗೆಯಾಯಿಟ್ಟ್ ಕೊಡುತ್ತುಡುಂಟು ಚೊಲ್ಲ.

ಬ್ಯಾರಿ ಸಮುದಾಯ ಭಾಷೆ, ಪಾಟ್‌ಜ ಆಲಿಞ ಪೋಯೊಂಟುಲ್ಲೆದ್ ಕಂಡ್‌ಟ್ ಸಂಘ ಪರಿವಾರ ಎಲ್ತ್, ಲೇಖನ, ಮಸಲೆ, ಕಾದಂಬರಿ, ಪಾಟ್‌ಜ ಇಜನೆ ಎಲ್ಲ ಸೃಷ್ಟಿ ಆಕ್‌ಡೆದುಲುಂ ರಚನೆ ಆಕ್‌ಡೆರುಲುಂ ಪಿನ್ನ ಸಂಗ್ರಹ ಆಕ್‌ಡೆದುಲುಂ ಜಾಸ್ತಿ ಒತ್ತು ಕೊಡುಕೊಗು ಸುರು ಅಕಿತ್ತ್. ಈ ಸಮುದಾಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆ ಪಿನ್ನೆ ಸಂಗ್ರಹ ಆಕಿಟ್ಟ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬಿಳಿಚಿಟ್ಟ್ ಬೆಲ್‌ಚಿಲ್ ಆಕನೂಂಟು ಚೊನ್ನೊಟ್ಟು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸಂಸ್ಥೆ/ಗುಂಪು ಸುರು ಆಕಿಟ್ಟ್ ಅದ್‌ಲ್ ಶ್ರಮ ಆಕ್ಯೊಂಟು ಉಂಡು.

ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆ ಪಿನ್ನೆ ಸಂಗ್ರಹ ಆಕಿಟ್ಟ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಆಕ್‌ಡೆದ್‌ಲ್ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿಡ್.

ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆ ಮುನ್ನೊಲ್‌ಗ್

ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಷೆ ಮಲಯಾಳಂ, ತಮಿಳು, ತುಳು, ಕೊಡವ, ಕನ್ನಡ ಪ್ರಭಾವತ್ತ್‌ಲ್ ತಂಡೆ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಮಾಞಿ ಪೋಂಡ್. ನಜಗು ಬಾಸೆಡೊಟ್ಟಿಗೆ ಪಿರ್ಸ ಇನ್ನೆಂಗ್ ಬಾಸೆಡೆ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಸಾಧ್ಯಾ ಉಂಡು. ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಡೆ ಜಾಸ್ತಿಯಾಯಿಟ್ ಬಳಕೆ ಆಕೊನು.

ಬ್ಯಾರಿ ಸಮುದಾಯತ್‌ಗ್ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಡೆ ಮೇಲ್ ಜಾಸ್ತಿ ಅಭಿಮಾನ ಇನ್ನೆಂಗ್, ಬಾಸೆ ಅಭಿವೃದ್ದಿ ಆವುಡು. ಓತು ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಲೇ ಚೊನ್ನು ಕೊಡುಕೊನು. ಅಜನೆ ಅಯೆಂಗ ಮಾತ್ರ ಬಾಸೆ ಬೆಲೆಯಿಡ್. ಅಜನೆಮೇ ವಿದ್ಯಾಬ್ಯಾಸತ್‌ಕ್ ಪೋಷಕರ್ ಜಾಸ್ತಿ ಒತ್ತು ಕೊಡುಕೊನು.

ಶಿಕ್ಷಣ ಕಿಟ್ಟಿಯೆಂಗ್ ಸಮುದಾಯತ್ತೆ ಅಲ್‌ಮಾರ್‌ಗ್ ತಂಡೆ ಬಾಸೆಡೆ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವು ಬಂಡ್. ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಲ್ ಜಾಸ್ತಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬರೋಗು ಆಲ್‌ಮಾರ್‌ಗ್ ಉಮೇದ್ ಆಕೋನು ಬ್ಯಾರಿ ಆಲ್‌ಮಾರ್ ತಂಡೆ ಬಾಸೆಲೆ ಜಾಸ್ತಿ ವಲಕಬರಿರಾರ್.

ಮಕ್ಕಗು ಬಾಲ್ಯತ್ತೆ ತಂಡೆ ಬಾಸೆಡೆ ಬಗ್ಗೆ ಚೊನ್ನು ಕೊಡ್ಕೋನು. ಬ್ಯಾರೆ ಬಾಸೆಲ್ ಚೊಮ್ಮೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪಿನ್ನೆ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೊಕೊನು ಚೊನ್ನುಟ್ಟು ಆಶಿಸಿಡೆ. ಚೊಮ್ಮೆ ಪ್ರಮಾಣತ್ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಮಾರ್ ಬಾಸಿಡೆ ಅಭಿವೃದ್ದಿಗೆ ಸಹಕರಿಕೊನು. ಕೇರಳತ್ತೆ ಮಲಪ್ಪುಂ ಬಾಕಿನ್ನೆ ಮೊತು ಬ್ರಿಟಿಷರೆ ವಿರುದ್ದ ಹೋರಾಟತ್‌ಲ್ ದಫ್ ಪಿನ್ನೆ ಮಹಿಳಾ ಪಾಟ್ ಆಲ್‌ಮಾರ್ರೆ ಎಸರ್ತ್ ಆಕಿತ್ತ್. ಅಜಂತೆ ಪಾಟ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಕೊಡ್ತೇ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆ ಅವನತಿಗ್ ಸಾಗಿಯೋಂಡ್.

ಮಂಜೇಶ್ವರ ಪಿನ್ನೆ ಕಾಸರಗೋಡು ತಾಲೂಕ್‌ಲ್ ಮಾತ್ರ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಡೆ ಆಲ್‌ಮಾರ್ ಉಳ್ಳಾರ್. ಅಯೆಂಗ್ ಇಂಡ್ ಎಲ್ಲಾರುಂ ಮಲೆಯಾಳ ಬಾಸೆಡೆ ಮೋತುಗು ಪೋಯೊಟ್ಟುಲ್ಲೇ ಕಾರಣ ಬಾಸೆ ನಾಶ ಆವುಡು ಬಾಸೆಡೆ ಮೂಲಕವೇ ಪರಸ್ಪರ ಸಂವಹನ ಸಾಧ್ಯ ಆವುಡು. ಅದ್ರೇ ನೀತ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನ ಸಾಧ್ಯ ಆವುಡು.

ಬಾಸೆ ಪಿನ್ನ ಸಮಾಜತ್ತೆ ನಡುಲು ಆಂತರಿಕ ಸಂಬಂಧ ಉಂಡು. ತಂಡೆ ಅಸ್ತಿತ್ವಗ್ ಪರಸ್ಪರ ಅವಲಂಬಿತವಾಯಿಡ್. ಸಮಾಜತ್ತ್ ಬಾಸೆಡೆ ಬಳಸ್‌ಡೆ ಭಾಷಿಕರೆ ಜರೂರತ್ ಉಂಡು, ಇಲ್ಲಾಂಟಾಯೆಂಗ್ ಆ ಬಾಸೆ ಮಾಞಿಪೊಂಡು.

ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆ ಒರ್ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕ್ರಿಯೆ. ಬಾಸೆಡೆ ಅಳಿವು ಉಳಿವು ಆ ಸಮಾಜತ್ತೆ ಅವಲಂಬನೆ ಆಕಿಡ್. ಇಂಡ್ ಬ್ಯಾರಿ ಜಾಗೃತೆಡೆ ಪಿನ್ನೆ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ರಂಗತ್ತ್ ಮೂಡಿಯೇ ಪುದಿಯೇ ನಾಯಕತ್ವ ಸಮುದಾಯತ್ತೆ ಸಮೃದ್ಧಿಡೆ ತೆರುಲ್ ನಡ್‌ಪಾಟ್‌ರ್.

ಆಕರ ಗ್ರಂಥಜ

ಪ್ರೊ. ಬಿ.ಎಂ. ಇಚ್ಲಂಗೋಡು, 'ತುಳುನಾಡಿನ ಬ್ಯಾರಿಗಳು' ಮಂಗಳೂರು ಕರ್ನಾಟಕ ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ 2011

ಪಿ. ಸುಶೀಲಾ ಉಪಾಧ್ಯಾಯ 'ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆ' ಕರ್ನಾಟಕ ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ 2011

ಗುರುಪುರ ಝುಬೇದ 'ಕಾಲಡಿರೆ ಸ್ವರ್ಗ' ಮಂಗಳೂರು ಕರ್ನಾಟಕ ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ 2010

ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆ
ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಬಳಕೆ,
ಉದ್ಯಮ–ವ್ಯವಹಾರಗಳಲ್ಲಿ
ಹಾಗೂ
ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಭಾಷಾ ಬಳಕೆ
ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯ ಭವಿಷ್ಯ

ಫಾಹಿಮ
ಎಮ್.ಎ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿ
ಫೀಲ್ಡ್ ಮಾರ್ಶಲ್ ಕೆ.ಎಂ. ಕಾರ್ಯಪ್ಪ ಕಾಲೇಜು
ಮಡಿಕೇರಿ

ಭಾಷೆ ಅಂದರೇನು ಹೇಳಲು ಸುಲಭ. ಆದರೆ ಅದನ್ನ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸು ಎಂದಾಗ ಪಿಕಲಾಟ ಶುರುವಾಗುತ್ತದೆ. ಸರಳವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ ಇದು ಎರಡು ಜೀವಿಗಳ ನಡುವಿನ ಸಂಪರ್ಕ ಸಾಧನ.

ಭಾಷೆ ಎನ್ನುವ ಕೇವಲ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಇಂದು ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ತಿಳಿದುಬಂದಿದ್ದರೂ ಮಾನವನ ಭಾಷೆಯು ಬೇರೆ ಯಾವುದೇ ಜೀವ, ಸಮುದಾಯದ ಭಾಷೆಗಿಂತ ವಿಶೇಷ ಮತ್ತು ಸಂಕೀರ್ಣ ಹಾಗೂ ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿರುವಂತಹದು. ಭಾಷೆಯಿಂದ ಇಂದು ಮಾನವನಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹಾಗೂ ಪ್ರಗತಿ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ. ಕೇವಲ ಸಂಪರ್ಕ ಮತ್ತು ಸಂವಹನವಲ್ಲದೆ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ವಾಹಕ, ಆದುದರಿಂದಲೇ ಭಾಷೆ ಎನ್ನುವುದು ಮಾನವನಿಗೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿರುವುದು.

ಎಡ್ವರ್ಡ್ ಸಫೀರ್ ಎಂಬ ವಿದ್ವಾಂಸ ನಮ್ಮ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು, ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಅಪೇಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಸಂವಹನ ಮಾಡಲೆಂದು ಇರುವ ಸ್ವಭಾವ ಸಿದ್ದವಲ್ಲದ ಹಾಗೂ ಮಾನವನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾದ ಸ್ವಪ್ರೇರಿತ ಉಚ್ಚಾರಿತ ಸಂಕೇತಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೇ ಭಾಷೆ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಭಾಷೆಗೆ ಲಿಪಿಯು ಮುಖ್ಯವಾಗಿದ್ದರೂ ಅದು ಭಾಷೆಗೆ ತಳಪಾಯವಲ್ಲ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಹಲವು ಭಾಷೆಗೆ ತನ್ನದೇ ಆದ ಲಿಪಿಯಿಲ್ಲ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆ. ಇಂತಹ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕ್ಷುಲ್ಲಕ ಭಾಷೆ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಅನಕ್ಷರಸ್ಥರಿಗೆ ಬರೆಯಲು ಹಾಗೂ ಓದಲು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಹಳ ಸೊಗಸಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಬಲ್ಲರು. ಮಕ್ಕಳು ಮೊದಲು ಮಾತನಾಡುವುದನ್ನು ಕಲಿಯುತ್ತಾರೆ. ಆಮೇಲೆ ಲಿಪಿಯನ್ನು ಬರೆಯಲು ಮತ್ತು ಓದಲು ಕಲಿಯುತ್ತಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ಭಾಷೆಯು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಧ್ವನಿ ಸಂಕೇತಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆ. ಲಿಪಿ ಎನ್ನುವುದು ಈ ಧ್ವನಿ ಸಂಕೇತವನ್ನು ಹಿಡಿದಿಡುವ ಸಾಧನ.

ಮಾನವ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಭಾಷೆ ಒಂದು ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಸಾಧನ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ. ಒಂದು ಮಾಧ್ಯಮವೂ ಹೌದು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜನಾಂಗಕ್ಕೆ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಭಾಷೆ, ಆಡು ಭಾಷೆಯಾದರೂ ಸರಿ ಒಂದಿದ್ದರೆ 'ನಮ್ಮ ಭಾಷೆ' ಎನ್ನುವ ಪ್ರೀತಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕರಾವಳಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ತುಳು, ಕೊಂಕಣಿ, ಬ್ಯಾರಿ ಮತ್ತು ಮೋಯ ಭಾಷೆ ಇವೆ. ವಿಶೇಷವೆಂದರೆ ತುಳುವರು, ಕೊಂಕಣಿಗಳು, ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಹಾಗೂ ಮೋಯರು ಭಾಷೆ ಪ್ರಧಾನ ನಾಮಗಳಿಂದಲೇ ಗುರುತಿಸಿ ಕೊಂಡಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹ ವಿಚಾರ. ಅವಿಭಜಿತ ದ.ಕ. ಜಿಲ್ಲೆ ಮತ್ತು ಕೇರಳದ

ಕಾಸರಗೋಡು ಜಿಲ್ಲೆ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಬ್ರಿಟಿಷರ ಕಾಲದ ದ.ಕ. ಪ್ರಾಂತ್ಯವು ಈ ನಾಲ್ಕು ಆಡು ಭಾಷೆಗಳ ಹೃದಯ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿದೆಯೆಂದರೆ ಅತಿಶಯವಾಗದು.

ಭಾಷೆಯೂ ಅದನ್ನಾಡುವ ಜನರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೂ ಒಂದು ಸಂಬಂಧವಿರುತ್ತದೆ. ಭಾಷೆಯನ್ನು ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದಾಗ, ಆ ಜನರ ಪರಂಪರೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಇತಿಹಾಸವೇ ಬೆಳಕಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಅದರೆ ನಂಬಿಕೆ, ಆಚಾರ, ವಿಚಾರಗಳು ಮತ್ತು ವ್ಯವಹಾರಗಳು ಭಾಷೆಯ ಮೂಲಕ ಬಿಂಬಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಗೆ ತನ್ನದೇ ಆದ ಇತಿಹಾಸ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇದೆ.

ಬ್ಯಾರಿ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ತನ್ನದೇ ಆದ ಭಾಷೆ, ಸಂಪ್ರದಾಯ ಮತ್ತು 1200 ವರ್ಷಗಳಿಗೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಇತಿಹಾಸ ಇದೆ. ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಮಂಗಳೂರಿನ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಮುಸ್ಲಿಮರ ಆಡು ಭಾಷೆಯಾಗಿದೆ. ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯು ತುಳು, ಹಿಂದಿ, ಮಲಯಾಲಂ, ತುಳು ಭಾಷೆಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. ವ್ಯಾಪಾರ ವಹಿವಾಟಿನಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯು ಉನ್ನತ ಸ್ಥಾನಮಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೂಡ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದೆ. ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಕೂಡ ಪ್ರಸ್ತುತ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹ. ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಹಾಗೂ ವ್ಯಾಕರಣದಲ್ಲಿ ತುಳು ಭಾಷೆಗೆ ಹೋಲುತ್ತದೆ. ಬ್ಯಾರಿ ಮುಸ್ಲಿಮರು ಶಿಕ್ಷಣ, ವ್ಯಾಪಾರ ಸೇರಿದಂತೆ ಹಲವಾರು ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮದೆ ಆದ ಛಾಪನ್ನು ಮೂಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಎಲ್ಲಾ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲೂ ಆಡುನುಡಿಯಲ್ಲಿ ವೈವಿಧ್ಯಗಳಿರುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾದೇಶಿಕವಾಗಿಯೂ, ಜನಾಂಗೀಯವಾಗಿಯೂ, ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಕಾಲೋಚಿತ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗಿ ಆಡುವ ಭಾಷೆ ಬದಲಾವಣೆಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಮೂಲತಃ ಒಂದು ಪಂಗಡ ಅಥವಾ ಜನಾಂಗದ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಕಾಲಾಂತರಗಳಿಂದ ಕಾಲೋಚಿತ ಬದಲಾವಣೆಗೊಳಗಾಗಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬೆಳೆಯದಿದ್ದರೂ, ಜೀವಂತವಾಗಿ ಇಂದಿಗೂ ಬ್ಯಾರಿ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಉಳಿದಿರುವ, ಮಾತಾಡುವ ಭಾಷೆ "ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆ".

ಬ್ಯಾರಿ ಎಂಬ ಪದವು ತುಳುವಿನ ಬ್ಯಾರ ಎಂಬ ಶಬ್ದದಿಂದ ಉದ್ಭವಗೊಂಡಿದ್ದು ಎಂಬ ವಾದವಿದೆ. ವ್ಯಾಪಾರ ವಹಿವಾಟು ಎಂದು ಅದರ ಅರ್ಥವೆಂದು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಈ ಜನಾಂಗದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜನರು ವ್ಯಾಪಾರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ರು.

ಅದ್ದರಿಂದ ಸ್ಥಳೀಯ ತುಳುವರು ಅವರನ್ನು ಬ್ಯಾರಿಗಳೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂಬುದು ಕೆಲವು ವಿದ್ವಾಂಸರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

ಕ್ರಿ.ಸ 1891ರ ಜನಗಣತಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಅವಭಜಿತ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ 90,345 ಬ್ಯಾರಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಇದು ಒಟ್ಟು ವರ್ತಕರ ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಸುಮಾರು ಶೇ. 97ರಷ್ಟಾಗಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಅವರನ್ನು ಬ್ಯಾರಿಗಳೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು ಮತ್ತು ಇದು ಅನ್ವರ್ಥಕ ನಾಮವೂ ಆಗಿತ್ತು. ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಹಿಂದಿನ ಅವಿಭಜಿತ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದ ಭಾಗಗಳಾದ ಮಂಗಳೂರು, ಉಡುಪಿ ಮತ್ತು ಕಾಸರಗೋಡಿಗೆ ಆಗಮಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರಾಚೀನ ಅರಬ್ ವರ್ತಕರು ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಮೂಲನಿವಾಸಿಗಳ ಸಂತಾನವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದು ವರ್ತಕ ಸಮುದಾಯವಾಗಿದ್ದ ಕಾರಣ ಇವರು ನದಿ ತಟಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸ ಹೂಡಿದರು. ಕಾಸರಗೋಡಿನಿಂದ ಮಂಜೇಶ್ವರದವರೆಗಿನ ತೀರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೂಡಾ ಇವರು ಠಿಕಾಣೆ ಹೂಡಿದರು. ಇವು ಬ್ಯಾರಿಗಳ ಪ್ರಾಚೀನ ವಸತಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಾಗಿದ್ದವು ಮತ್ತು ಇಲ್ಲಿ ಕ್ರಿ.ಶ. 7ನೇ ಶತಮಾನದಷ್ಟು ಹಿಂದೆಯೇ ಇಸ್ಲಾಮಿನ ಪ್ರವೇಶವಾಗಿತ್ತು.

ಕ್ರಮೇಣ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಕೊಡಗು, ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು, ಹಾಸನ ಮತ್ತು ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೂ ಹರಡಿದರು. ಕ್ರಿ.ಶ. 1950 ರ ನಂತರ ಇವರು ಕೇವಲ ಭಾರತದಲ್ಲಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲ, ಗಲ್ಫ್, ಅಮೇರಿಕಾ, ಅಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾ ಮತ್ತಿತರ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೂ ತಮ್ಮ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿಕೊಂಡರು ಇಂದು ಇವರು ಭಾರತದ ಪ್ರಮುಖ ನಗರಗಳಾದ ಬೆಂಗಳೂರು, ಮುಂಬೈ, ಗೋವಾ ಮತ್ತು ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲೂ ಕಂಡು ಬರುತ್ತಾರೆ. ಇಂದು ಬ್ಯಾರಿಗಳ ಜನಸಂಖ್ಯೆ 15 ಲಕ್ಷವನ್ನೂ ದಾಟಿದ್ದು ವಿಶ್ವದಾದ್ಯಂತ ಇವರು ಹಬ್ಬಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಬ್ಯಾರಿ ಸಮುದಾಯದ ಉಗಮ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ದಾಖಲುಗೊಂಡಿಲ್ಲ. ಡಾ. ಸುಶೀಲಾ ಉಪಾಧ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ಪ್ರೊ. ಬಿ.ಎಂ. ಇಚ್ಲಂಗೋಡುರಂತಹ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಬ್ಯಾರಿಗಳ ಉಗಮವನ್ನು ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚಲು ಬಹಳ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿದ್ದಾರೆ. ತುಳುನಾಡಿನೊಂದಿಗೆ ಅರಬ್ ವರ್ತಕರ ಸಂಪರ್ಕವು ಒಂದು ಸಂತತಿ ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಜನ್ಮ ಕೊಟ್ಟಿತೆಂಬುದು ವ್ಯಕ್ತ. ಇಸ್ಲಾಮಿನ ಪ್ರದೇಶ ದೊಂದಿಗೆ ತಮ್ಮ ವ್ಯಾಪಾರ ವಹಿವಾಟುಗಳಲ್ಲೂ ತಮ್ಮನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡರು.

ಅಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತುಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಊಳಿಗಮಾನ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇತ್ತು ಮತ್ತು ಜಾತಿ ಪದ್ಧತಿಯು ಆಳವಾಗಿ ಬೇರೂರಿತ್ತು. ಅರಬರು ತಮ್ಮ ಔದರ್ಯ, ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ ಮತ್ತು ಶಿಸ್ತುಬದ್ಧ ಜೀವನ ಶೈಲಿಯ ಮೂಲಕ ಸ್ಥಳೀಯರನ್ನು

ತಮ್ಮತ್ತ ಆಕರ್ಷಿಸಿದರು. ಈ ಬಗೆಯ ಅರಬ್ ಸಂಪರ್ಕಗಳಿಂದಾಗಿ ಪಶ್ಚಿಮ ಕರಾವಳಿಯ ವಿವಿಧ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವು ಜನಸಮುದಾಯಗಳು ಉಗಮಗೊಂಡವು ಮಲಬಾರ, ಕೊಂಕಣ್, ಕೋರಮಂಡಲ ತೀರಗಳಲ್ಲಿ ಜನ್ಮತಳೆದ ಈ ಜನಾಂಗಗಳು ಕ್ರಮೇಣ ಮಾಪಿಳ್ಳ, ನವಾಯತ್, ಲಬ್ಬಾಯಿಗಳೆಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಗುರುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟರು.

ಅರಬ್ ಸಂಪರ್ಕದಿಂದಾಗಿ ದಕ್ಷಿಣ ಕರಾವಳಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಜನಾಂಗಗಳು ಜನ್ಮ ತಳೆದವು ಎಂಬ ವಾದವನ್ನು ತಾರಾಚಂದ್, ಥೋಮಸ್ ಅರ್ನಾಲ್ಡ್, ಬಿ.ಎ. ಸಾಲೆತ್ತೂರ್ ಮತ್ತಿತರ ಹಲವು ಇತಿಹಾಸ ತಜ್ಞರು ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತಾರೆ ಹೀಗೆ ಇಸ್ಲಾಮಿಗೆ ಮತಾಂತರಗೊಂಡವರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನವರು ಕೆಳ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರೂ, ಸ್ಥಳೀಯ ಮತವನ್ನು ಪಾಲಿಸುತ್ತಿದ್ದವರೂ ಆಗಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಇವರು ಇತರ ಸ್ಥಳೀಯ ಜನತೆಯೊಂದಿಗೆ ತಮ್ಮ ಸ್ನೇಹ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಅರ್ಥಾತ್ ನಡವಳಿಕೆ ಗುಚ್ಛದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಗುಂಪಿನ ಬ್ಯಾರಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪವಿದೆ. ಜಾತಿ ನೀತಿ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಜಾತಿ ಶೆಟ್ಟಿ ಬ್ಯಾರಿಗಳು, ಜಾತಿ ನೀತಿ ಬ್ಯಾರಿಗಳಿಗೆ ಸ್ಥಳೀಯರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮನ್ನಣೆ ಗೌರವವಿತ್ತು ಮತ್ತು ಅವರು ಇಸ್ಲಾಮೀನ ನಂಬಿಕೆ ಮತ್ತು ಶಿಸ್ತನ್ನು ಪಾಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇನ್ನೊಂದು ಗುಂಪು ಕೇವಲ ಇಸ್ಲಾಮಿನ ಪವಿತ್ರ ವಚನ(ಕಲಿಮಾ)ದ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿತ್ತಾದರೂ ಇಸ್ಲಾಮೀ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇವರ ಹೆಸರುಗಳಿಗೂ ಸ್ಥಳೀಯ ಹೆಸರುಗಳಿಗೂ ನಿಕಟ ಸಾಮ್ಯತೆ ಇತ್ತು. ಉದಾ: ಅದ್ದು ಸೇಕು, ಬಪ್ಪ, ಸಾದು,ಸೈದು ಇತ್ಯಾದಿ.

ದಕ್ಷಿಣಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ತನ್ನದೇ ಆದ ಸುದೀರ್ಘ ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು ಪರಂಪರೆ ಯಿದೆ. ಕ್ರಿ.ಶ. 1860ರಲಿ ಇದು ಕೆನರಾ ಜಿಲ್ಲೆಯೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಿತ್ತು. ಕಾಸರಗೋಡು, ಮಂಗಳೂರು, ಬಾರಕೂರು ಮತ್ತು ಉತ್ತರ ಕೆನರಾ ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿತ್ತು. ತುಳುನಾಡಿನ ಮುಸ್ಲಿಮರ ಪೈಕಿ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿರುವವರು ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಅವರು ಈ ಪ್ರವೇಶದ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನ ಮುಸ್ಲಿಮರಾಗಿದ್ದು, ಆರಂಭದ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ್ದ ಅರಬಿಗಳಿಂದ ನೇರ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೊಳಗಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಹೊಸ ಧರ್ಮದ ಜಾತಿ ವಿರೋಧ, ಸಮಾನತೆಯ ಆಶಯಗಳಿಗೆ ಕೆಳಜಾತಿಯ ಜನರು ಮಾರು ಹೋದರು ಮತ್ತು ಮುಸ್ಲಿಮರಾಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟರು. ಆದರೂ ಅವರು ತಮ್ಮ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡರು.

ಕೊಂಕಣಿ ಮಾತನಾಡುವ ಕೊಂಕಣ ತೀರದ ಮುಸ್ಲಿಮರು, ತಮಿಳು ಮಾತನಾಡುವ ತಮಿಳುನಾಡಿನ ಲಬ್ಬೆಯಿಗಳು ಈ ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರು.

ತುಳು ಮಿಶ್ರಿತ ಮಲಯಾಳ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಹೋಲುವ ಸ್ಥಳೀಯ ತುಳುನಾಡಿನ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಈ ಪ್ರದೇಶದ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವದ ಜನಾಂಗವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದರು. ಈ ವಿಭಾಗಗಳು ಅರಬ್ ಸಂಪರ್ಕದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಹಾಗೂ ಅರಬ್ ವರ್ತಕರು ಶಾಫಿಗಳಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಮುಸ್ಲಿಮರೂ ಶಾಫಿಗಳಾಗಿರುವರು.

ಆರಂಭ ಕಾಲದ ಮುಸ್ಲಿಮರು ಕೆಳಜಾತಿಯಿಂದ ಮತಾಂತರಗೊಂಡವರಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಪ್ರದೇಶದ ಇತರ ಜನರೊಂದಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು.

ಬ್ಯಾರಿಗಳು ವರ್ತಕ ಸಮುದಾಯವಾಗಿದ್ದರಿಂದ ನದಿ ತೀರದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಹಿನ್ನೀರಿಗೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡಂತೆ ಇರುವ ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದರು. ಮಂಗಳೂರು ಕರಾವಳಿಯಲ್ಲಿ ಉಳ್ಳಾಲದಿಂದ ಮೂಲ್ಕಿಯವರೆಗೆ, ಕಾಸರಗೋಡು ಕರಾವಳಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಸರಗೊಡಿನಿಂದ ಮಂಜೇಶ್ವರದವರೆಗೆ ಇವರು ನೆಲೆಸಿದರು. ನದಿ ಪಾತ್ರದಿಂದ ಹದಿನೈದು ಕಿ.ಮೀ.ವರೆಗೆ ಇವರ ಹರವು ಇತ್ತು ಇಷ್ಟೇ ಅಂತರವನ್ನು ದೋಣಿಗಳ ಮೂಲಕ ಇವರು ಕ್ರಮಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಂಗಳೂರು ಮತ್ತು ಕಾಸರಗೋಡು ವಿಭಾಗವು ಬ್ಯಾರಿಗಳ ಭದ್ರಕೋಟೆಯಾಗಿತ್ತು.

7ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾದಿ ಮಹಮ್ಮದರು ಇಸ್ಲಾಮ್ ಧರ್ಮವನ್ನು ಪ್ರಚಾರಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲೇ ಈ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಇಸ್ಲಾಮಿನ ಆಗಮನವಾಯಿತು. ತುಳುನಾಡಿನ ಶೆ.80ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಮುಸ್ಲಿಮರು ಬ್ಯಾರಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಇತಿಹಾಸಕಾರರು ಮತ್ತು ಲೇಖಕರು ಈ ಮುಸ್ಲಿಮರನ್ನು ಮಾಪಿಳ್ಳೆಗಳೆಂದು ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇಪ್ಪತ್ತನೇ ಶತಮಾನದ ಆರಂಭದ ವರ್ಷಗಳವರೆಗೂ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ತಮ್ಮ ಹೆಸರಿನ ಮುಂದೆ ಅಭಿಮಾನ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಎಂದು ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಸರಕಾರಿ ದಾಖಲೆಗಳು ಕೂಡ ಅವರನ್ನು ಬ್ಯಾರಿಗಳೆಂದೇ ಗುರುತಿಸಿದೆ. ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಸಂಪ್ರದಾಯದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಇವರು ಮಾಪಿಳ್ಳೆಗಳಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನ. ಇತಿಹಾಸಕಾರರು ಈ ವಾಸ್ತವವನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಿದರು ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ಮದ್ರಸಗಳ ಮೇಲಿನ ಅವಲಂಬನೆಯ ಕಾರಣ ಬ್ಯಾರಿಗಳಿಗೆ ಮಲಬಾರ್‌ನ ಮಾಪಿಳ್ಳೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಾಮ್ಯತೆ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಅವರನ್ನು ಅದೇ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿಸಿಬಿಟ್ಟರು. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯ ಜನವಿಭಾಗವಾಗಿದ್ದ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ತುಳುನಾಡಿನ ಭವ್ಯ ಚರಿತ್ರೆಯಿಂದ ಹೊರಗುಳಿಯುವಂತಾಯಿತು.

ಕರಾವಳಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಬ್ಯಾರಿ ಮುಸಲ್ಮಾನರಿಗೆ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಜನಾಂಗೀಯ

ಹಾಗು ಭಾಷಿಕ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಂಪರೆಯಿದ್ದು ಇತರ ಮುಸಲ್ಮಾನರಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾದ ಬದುಕನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ ಮುಸಲ್ಮಾನರನ್ನು ಮೂರು ವಿಧವಾಗಿ ವರ್ಗೀಕರಿಸಬಹುದು.

1. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಾಲಘಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತಕ್ಕೆ ವಲಸೆ ಬಂದ ಮೊಘಲರು, ಸಯ್ಯದರು, ಪಠಾಣರು, ಶೇಖಿರು ಮುಂತಾದವರ ವಂಶಿಗಳಿಂದ ಬೆಳೆದು ಬಂದವರು.

2. ಅರಬ್, ಪರ್ಷಿಯ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಂದ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕಾಗಿ ಪಶ್ಚಿಮ ಹಾಗೂ ಪೂರ್ವ ಕರಾವಳಿಗೆ ಬಂದು ಆ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಹೆಂಗಸರನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಿ ಅದರಿಂದ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದವರು.

3. ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಮತಾಂತರಗೊಂಡ ಭಾರತೀಯರಿಂದ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದ ಜನವರ್ಗ.

ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಮುಸಲ್ಮಾನರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡನೆಯ ಹಾಗೂ ಮೂರನೆಯ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರು ಹೀಗಾಗಿ ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮಾನುಯಾಯಿ ಗಳಾಗಿದ್ದರೂ ಇಲ್ಲಿನ ಮುಸಲ್ಮಾನರು ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಹಲವಾರು ಅಂಶಗಳನ್ನು ಘೋಷಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲು ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮದ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೊಳಗಾದ ಪ್ರದೇಶವೆಂದರೆ ಪಶ್ಚಿಮ ಕರಾವಳಿ ಎಂಬುದು ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹ ಉತ್ತರ ಭಾರತದ ಭೂಭಾಗ ಮುಸಲ್ಮಾನರ ಸಂಪರ್ಕ ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕಿಂತ ಬಹಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಇಲ್ಲಿ ಮುಸಲ್ಮಾನರ ವಸತಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಿದ್ದವು.

ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ, ಉಡುಪಿ, ಕಾಸರಗೋಡು ಪ್ರದೇಶದ ಮುಸಲ್ಮಾನರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನವರು 'ಬ್ಯಾರಿ' ಎಂಬ ಪಂಗಡಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರು. ಮಲಬಾರು ಪ್ರದೇಶದ ಮುಸಲ್ಮಾನರ ಸಂಪರ್ಕ ಪ್ರಭಾವಗಳಿಂದಾಗಿ ಇವರನ್ನು ಮಾಪಿಳ್ಳ ಅಥವಾ ಮಾಪ್ಲ ಮುಸಲ್ಮಾನರು ಎಂದು ಕರೆಯುವ ವಾಡಿಕೆ ಬಂದಿರಬೆಕು. ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ನವಾಯತರೂ ಡೆಕ್ಕನಿಗರೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಗುಜರಾತಿನಿಂದ ಬಂದ ಲಬ್ಬಮಿಗಳು ಕೆಲವರಿದ್ದಾರೆ. ಮತಾಂತರಗೊಂಡ ಕೆಲವರನ್ನು ಪುಸಲರು ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಮಾಪಿಳ್ಳ ಪ್ರಭಾವದ ಕಾರಣ ಇತಿಹಾಸಕಾರರೂ ಮತ್ತು ಬರಹಗಾರರು ಬ್ಯಾರಿಗಳನ್ನು ಮಾಪಿಳ್ಳಗಳೆಂದೇ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ್ದು, ಅದೇ ರೀತಿಯ ಜಾತಿ ಉಲ್ಲೇಖ ಗಳನ್ನು ನಮೂದಿಸಿರುವುದು ನಮಗೆ ಕಾಣಸಿಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಪ್ರೊ. ಬಿ.ಎಂ.

ಇಚ್ಲಂಗೋಡು ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಮಾಪಿಳ್ಳಗಳಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು 'ಮುಸ್ಲಿಮ್ಸ್ ಆಫ್ ತುಳುನಾಡು' ಎಂಬ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷ್ಯಾಧಾರ ಸಮೇತ ವಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ.

1. ಬ್ಯಾರಿಗಳು ತಮ್ಮ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾರಿ ಎಂಬ ಒಕ್ಕಣೆಯನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಸೇರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ತಮ್ಮ ಸ್ವತಂತ್ರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳನ್ನು ಘೋಷಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅಂದಿನ ತುಳುನಾಡಿನ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಂಪ್ರದಾಯವಾಗಿತ್ತು. ಶೆಟ್ಟಿ, ಹೆಗ್ಡೆ, ಆಳ್ವ, ಕಾಮತ್ ಇತ್ಯಾದಿ ಆದರೆ ಮಾಪಿಳ್ಳಗಳು ಈ ಬಗೆಯ ಒಕ್ಕಣೆ ಬಳಸಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಮಲಬಾರ್ ದಾಖಲೆಗಳಲ್ಲೂ ಇದು ಕಂಡು ಬರುವುದಿಲ್ಲ.

2. ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕೂಡ ಮಾಪಿಳ್ಳ ಎಂದು ಗುರುತಿಸಿರುವುದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ತಮ್ಮ ಪಿಎಚ್.ಡಿ. ಪ್ರಬಂಧ 'ಮಾಪಿಳ್ಳ ಮಲಯಾಳಂ'ನಲ್ಲಿ ಡಾ. ಸುಶೀಲಾ ಉಪಾಧ್ಯಾಯ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿರುವ ವಿಶಿಷ್ಟ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

* ಈ ಭಾಷೆಯು ತುಳುವಿನ ವ್ಯಾಕರಣವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಇದು ಮಲಯಾಳಂಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿದೆ.

* ಶೇ. 50ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ತುಳು ಪದಗಳು ಈ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿವೆ, ಮಾಪಿಳ್ಳಗಳು ಆಡುವ ಮಲಯಾಳಂನಲ್ಲಿ ತುಳು ಪದಗಳು ಕಂಡುಬರುವುದು ಅಪರೂಪ.

* ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲೂ ಮಲಯಾಳಂನ ಪದಗಳಿವೆ. ಆದರೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗುವ ಮಲಯಾಳಂ ಪದಗಳು ಕೂಡಾ ಈ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರ್ಪಡೆಯಾಗಿಲ್ಲ. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪದಗಳು ಕೂಡಾ ಈ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ.

* ಅರಬಿ ಮತ್ತು ಪರ್ಶಿಯನ್ ಭಾಷೆಯ ಪದಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಉಳಿಕೆಯಲ್ಲಿವೆ.

* ಭಾಷೆಯ ಉಚ್ಚಾರ ಮತ್ತು ಧ್ವನಿಯು ಮಲಯಾಳಂಗಿಂತ ತೀರಾ ಭಿನ್ನವಾಗಿದೆ. ಈ ವಿಶೇಷತೆಗಳಿಂದಾಗಿ ಬ್ಯಾರಿಭಾಷೆಯು ಮಲಯಾಳಂಗಿಂತ ಭಿನ್ನ ಎಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

3. ಬ್ಯಾರಿಗೆ ಲಿಪಿಯಿಲ್ಲ.

ಕೆಲವು ಮೂಲಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಬಟ್ಟೆಬರಹ ಎಂಬ ಲಿಪಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿತ್ತು ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಲಿಪಿಯನ್ನು ಬಡ್ಡೆಳುತು ಎಂದು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಇದು ಪ್ರಾಚೀನ ತುಳು ಲಿಪಿಯಾಗಿದೆ. ಬಳಕೆ ಮತ್ತು ಆಕಾರದಲ್ಲಿಯೂ ಹಲವು ಬದಲಾವಣೆಗಳಿವೆ. ಇದು ಮಲಯಾಳಂನಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಆಧುನಿಕ

ಮಲಯಾಳಂ ಲಿಪಿಯು ಇದರಿಂದಲೇ ಉದ್ಭವವಾಯಿತು ಎಂದೂ ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ.

4. ಜೈನ ಬೀಡುಗಳು ಮತ್ತು ಗುತ್ತುಗಳು ಎಂಬ ಉಳಿಗಮಾನ್ಯ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಸೇವಕರಾಗಿ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ತುಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಆಗ ಇನ್ನೂರಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಜೈನ ಬೀಡುಗಳು ಮತ್ತು ಬಹಳ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಗುತ್ತುಗಳು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿದ್ದವು. ಬ್ಯಾರಿಗಳಿಗೆ ತುಳು ಭಾಷೆಯೂ ಅತ್ಯಂತ ಪರಿಚಿತ ಭಾಷೆಯಾಗಿತ್ತು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಅವರನ್ನು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು ಸುಲಭವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಮಾಪಿಳ್ಳೆಗಳು ಈ ಕುಟುಂಬಗಳ ಆಳುಗಳಾಗಿ ನೌಕರಿ ಮಾಡಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಕೆಲವು ಬರಹಗಾರರು ಬ್ಯಾರಿಗಳನ್ನೇ ಮಾಪಿಳ್ಳೆಗಳೆಂದು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

5. ಅಂದಿನ ಉಳಿಗಮಾನ್ಯ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಸಂಘಟನೆಗಳಿಗೆ ಕೂಡಬಹುದಾದ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಉದಾಹರಣೆಯೆಂದರೆ ಜೈನ ವರ್ತಕ ಸಂಘಗಳು ಎಂಟು ಅಥವಾ 16 ಮಂದಿ ಮಾತ್ರ ಈ ಸಂಘಗಳಲ್ಲಿ ಸದಸ್ಯರಾಗಿರಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಬ್ಯಾರಿಗಳ ಉಳಿಗಮಾನ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ 'ಪದಿನಾರಗ'ವನ್ನು ಇದಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಹಂಜುಮಾನ್ (ಅಂಜುಮಾನ್)ಗಳು ಕೂಡಾ ಇದರಿಂದಲೇ ಪ್ರೇರಿತವಾಗಿವೆ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡಾ ಜೈನರ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಮಾಪಿಳ್ಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಅಥವಾ ಜೈನ ಪ್ರಭಾವ ಕಂಡು ಬರುವುದಿಲ್ಲ.

6. ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದ ಬ್ಯಾರಿಗಳ ಹೆಸರಿನಲ್ಲೂ ಸ್ಥಳೀಯ ತುಳುವರ ಪ್ರಭಾವ ಬಹಳಷ್ಟಿತ್ತು. ಉದಾಹರಣೆ ಬಪ್ಪ, ಸಾಧುರಿ, ಕಾಯಿರಿ, ಉಮ್ಮಾತು, ಭೀಪಮ್ಮ ಇತ್ಯಾದಿ. ಮಾಪಿಳ್ಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಬಗೆಯ ಹೆಸರುಗಳಿಲ್ಲ.

7. ಆರಂಭ ಕಾಲದ ಬ್ಯಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಲಿತವಿದ್ದ ಇಲ್ಲಂ ಪದ್ಧತಿಯು ಬಂಟ ಸಮುದಾಯದ ಬ್ಯಾರಿ (ಬಲಿ) ಪದ್ದತಿಯನ್ನು ಹೋಲುತ್ತದೆ. ಇದು ಸ್ತ್ರೀ ಪ್ರಧಾನ ಆಚರಣೆಯಾಗಿದ್ದು ಮಾಪಿಳ್ಳಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವುದಿಲ್ಲ.

8. ಪ್ರಾಚೀನ ಬ್ಯಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಊಳಿಗಮಾನ್ಯ ಪ್ರಬಾವ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಕೆಲವರನ್ನು ಕೆಳದರ್ಜೆಯವರೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ವೃತ್ತಿಪರ ಕಸಾಯಿಗಳು ಮತ್ತು ಮುಂಜಿ ಮಾಡುವವರನ್ನು ವಸನ್‌ಗಳೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು ಮತ್ತು ಗುಲಾಮರಿಗೆ ಸಮಾನವಾದ ಬಡುವಾಗಳನ್ನು ಕೂಡಾ ಇದೇ ವರ್ಗ ಸೇರಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಅವರನ್ನು ಒಪ್ಪನ, ತಾಳ ಮೊದಲಾದ ಸಮಾರಂಭಗಳಲ್ಲಿ

ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಮಾಪಿಳ್ಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿಯ ಯಾವುದೇ ಪದ್ಧತಿಯಿಲ್ಲ.

9. ಈ ವಿಶಿಷ್ಟ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಹಾಗೂ ಈ ರೀತಿಯ ಇತರ ಅಂಶಗಳು ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಮಾಪಿಳ್ಳಗಳಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನ ಎಂಬುದನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ತುಳುನಾಡಿನ ಮುಸ್ಲಿಮರ ಪೈಕಿ ಅತ್ಯಂತ ದೊಡ್ಡ ಸಮುದಾಯವಾಗಿರುವ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅವರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕೊಡುಗೆಗಳೂ ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿದೆ.

ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯ ಕೆಲವು ಲಕ್ಷಣಗಳು

1. ತುಳು ಪದಗಳ ಉಚ್ಚಾರಕ್ಕೂ, ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಗೂ ಹತ್ತಿರದ ಸಂಬಂಧವಿದೆ, ಮಲೆಯಾಳದಲ್ಲಿರುವ ಹಲವಾರು ಮುಖ್ಯ ಉಚ್ಚಾರಗಳೇ ಈ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲ. ರ,ಟಣ ಉಚ್ಚಾರಗಳು ಬಹಳಷ್ಟು ಭಿನ್ನವಾಗಿದೆ. 'ಏ' ಉಚ್ಚಾರವೂ 'ಬ' ಅಗಿಯೂ 'ಆ' 'ಇ' ಆಗಿಯೂ ಬದಲಾವಣೆಗೊಂಡಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಅನುನಾಸಿಕ ಮಾದರಿಯೂ ಈ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲ.

2. ಅರಬಿ ಉಚ್ಚಾರಗಳ ಪ್ರಭಾವವು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಷ್ಟಿದೆ. 'ಫ', 'ಜ' ಉಚ್ಚಾರ ಬಳಕೆಗಳಿವೆ.

3. ವ್ಯಾಕರಣದಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆ. ಮಲೆಯಾಳದ ವ್ಯಾಕರಣ ವಿಧಾನ ಇದರಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪದಗಳ ಬಳಕೆ ತೀರಾ ಕಡಿಮೆ. ಮಲೆಯಾಳದಲ್ಲಿ ಶೇ. 90% ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಸಂಸ್ಕೃತ ಪುರುಷ, ಲಿಂಗ, ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಬ್ಯಾರಿಯಲ್ಲಿ ಮಲೆಯಾಳಕ್ಕಿಂತ ಭಿನ್ನ ರೂಪಗಳೇ ಹೆಚ್ಚು.

4. ಇದರಲ್ಲಿ ಸೇರ್ಪಡೆಗೊಳ್ಳುವ ವ್ಯತ್ಯಯಾಕ್ಷರಗಳು ಮತ್ತು ಪದಗಳು, ತುಳುವಿನಂತಿದೆಯೇ ಹೊರತು ಮಲೆಯಾಳದಂತಿಲ್ಲ.

5. ಮಲೆಯಾಳದಲ್ಲಿ ಪೋರ, ಪೋಡ ಇತ್ಯಾದಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ, ಋಣಾತ್ಮಕ ಸೂಚ್ಯ ಪದಗಳ ಬಳಕೆ ಮಲೆಯಾಳದಲ್ಲಿ ಕಮ್ಮಿ. ಉದಾ:ಪೊವಾಂತೆ(ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆ – ಆದರೆ ಹೋಗಿಲ್ಲ) ಬರಾಂತೆ (ಬರುತ್ತಿದ್ದೆ – ಆದರೆ ಬರಲಿಲ್ಲ) ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ಅನೇಕ ಶಬ್ದಗಳು ಮಲೆಯಾಳದಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಇದ್ದರೂ ಅದರ ಅರ್ಥವೇ ಬೇರೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಉದಾ: ಚೆಮ್ಮೆ (ಹೆಚ್ಚು) ಪೆಂಞಾಯಿ (ಹೆಂಡತಿ) ಚೇಗಲ್ (ಪುಂಜ) ದೆಯ್ (ಕುಳಿತುಕೋ) ಅಗ (ಮನೆ) ಅದಿಸ (ಆಶ್ಚರ್ಯ) ಲಾಯಿಕರೆ (ಹಾರುವುದು) ಪತ್ತ್ (ಏರು) ಇತ್ಯಾದಿ.

6. ವ್ಯಾಕರಣ ಹೊಸ ರೀತಯಲ್ಲಿ ಸಂಯೋಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಕ್ರೀಯಾ ಪದವು ವೈವಿಧ್ಯಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬಳಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ.

ಬ್ಯಾರಿ		**ಕನ್ನಡ**
ಉದಾ: ಚೊಲ್ಲು – ಹೇಳು		
1) ಚೊಲ್ಲುರೆ (ಡೆ)	–	ಹೇಳುತ್ತಾನೆ
2) ಚೊನ್ನೆ	–	ಹೇಳಿದೆ
3) ಚೊಲ್ಲುವೆ	–	ಹೇಳುವೆ
4) ಚೊಲ್ಲಾತೆ	–	ಹೇಳಬಹುದಿತ್ತು
5) ಚೊಲ್ಲು	–	ಹೇಳು
6) ಚೊಲ್ಲೊನು	–	ಹೇಳಬೇಕು
7) ಚೊಲ್ಲಂಡ	–	ಹೇಳಬೇಡ
8) ಚೊನ್ನೆಂಗ್	–	ಹೇಳಿದರೆ
9) ಚೊಲ್ಲೊ	–	ಹೇಳಲು
10) ಚೊಲ್ಲಾಂತೆ	–	ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೆ
11) ಚೊಲ್ಲುಡಾರಾ (ಬಹು)	–	ಹೇಳುತ್ತೀರಾ?
12) ಚೊನ್ನಾರಾ? (ಬಹು)	–	ಹೇಳಿದ್ದೀರಾ?
13) ಚೊಲ್ಲುವಾರ್ (ಬಹು)	–	ಹೇಳುವರು
14) ಚೊಲ್ಲುರು (ಬಹು)	–	ಹೇಳಿ
15) ಚೊಲ್ಲುನು	–	ಹೇಳಬೇಕು

7. ಕೆಲವು ಸರಳ ಉಪಯೋಗಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ಬ್ಯಾರಿ		**ತುಳು**
1) ಬೇನು	–	ಬೋಡು (ಬೇಕು)
2) ತೀರು	–	ತೀರು (ಸಾಧ್ಯ)
3) ಒಕ್ಕು	–	ಅಂದ್ (ಹೌದು)
4) ಉಲ್ಲೆ	–	ಉಳ್ಳೆ (ಇದ್ದೇನೆ)
5) ಉಲ್ಲಾಲಾ?	–	ಉಳ್ಳಾಲಾ (ಇದ್ದಾಳಾ)
6) ಬೇಂಡಾ	–	ಬೊಡ್ಚಿ (ಬೇಡ)

7) ತೀರ – ತೀರ (ಅಸಾಧ್ಯ)
8) ಅಲ್ಲೇ – ಅತ್ತಾ (ಅಲ್ಲವಾ?)
9) ಉಲ್ಲಾರಾ – ಉಳ್ಳೇರಾ (ಇದ್ದಾರಾ?)
10) ಉಂಡಾ – ಉಂಡಾ (ಇದೆಯಾ)

8. ಕೆಲವು ವಾಕ್ಯಗಳಿವು:

1) ಈ ಔತುರೆ ಬಾಯಿಲ್ ಚೆರಿಯೆ – ಬ್ಯಾರಿ
ಈ ಇಲ್ಲ್‌ದ ಬಾಕಿಲ್ ಎಲ್ಯ – ತುಳು
ಈ ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲು ಚಿಕ್ಕದು. – ಕನ್ನಡ
2) ನಿಜ ಅಬ್ಬಡೆ ಮುಟ್ಟ ಚೊಲ್ಲುರು – ಬ್ಯಾರಿ
ಈರ್ ಅಪ್ಪಡ ಮುಟ್ಟ ಪನ್ಲೆ – ತುಳು
ನೀವು ಅಪ್ಪನ ಬಳಿ ಹೇಳಿ – ಕನ್ನಡ
3) ತಲಂಕೈ ಪುಣ್ಣುಕ್ ಕನ್ನಡಿ ಬೇಂಡ – ಬ್ಯಾರಿ
ಅಂಗೈ ಪುಣ್ಣುಗ್ ಕನ್ನಡಿ ಬೊಡ್ಚಿ – ತುಳು
ಅಂಗೈ ಹುಣ್ಣಿಗೆ ಕನ್ನಡಿ ಬೇಡ – ಕನ್ನಡ

9. ತುಳುವಿನಲ್ಲಿರುವಂತೆಯೇ ಅನೇಕ ಇತರ ಭಾಷಾ ಪದಗಳು ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿವೆ. ಉದಾ:

ಅಂದಾಜ್	–	ಅಂದಾಜು
ಅಕಲ್	–	ವಿವೇಕ
ಅಜನ	–	ಶಬ್ಧ
ಅಬರು	–	ಎಚ್ಚರ
ಅರಾಮು	–	ಹೇಳಿಕೆ
ಅಲಾಕ್	–	ನಾಶ
ಇಲಾಳ್	–	ಅರ್ಧಚಂದ್ರ
ಆಣ್	–	ಗಂಡು
ಇಮ್ಮತ್	–	ಶಕ್ತಿ
ಕಂಜೂಸು	–	ಲೋಬಿ

10. ಬ್ಯಾರಿ–ತುಳುವಿನ ಕೆಲವು ಪದಗಳು ಒಂದೇ ಆಗಿದೆ. ಬ್ಯಾರಿ–ತುಳು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ಕೆಲವು ಪದಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

1. ಆಯನ – ಜಾತ್ರೆ
2. ಅಮಸರ (ಅಮಸರೋ) – ಅವಸರ
3. ಅಂಗಳ್ಪು – ಅಭಿಲಾಷೆ
4. ಅಮುಕು – ಅಮುಕುವುದು
5. ಅಂಜಲ್ – ಮೀನಿನ ಹೆಸರು
6. ಆಯಿಂಬೋ (ಅಯಿವೊ) – ಅಯಿವತ್ತು
7. ಅಂಟ್ ಮಣ್ಣ್ – ಅಂಟು ಮಣ್ಣು
8. ಅರವುಲೆ – ಬೊಬ್ಬೆ
9. ಅಂಡಪಿರ್ಕಿ – ಅರೆಹುಚ್ಚ
10. ಅರಮೆ – ಸರ್ವಥಾ
11. ಅಂಡಿಕುಂಡಿ – ತಲೆಬುಡ
12. ಅರಿಪೊಡಿ – ಅರಿಪುಡಿ
13. ಅಂಬಟೆ ಕೊರಂಟಿ – ಅಂಬಟೆ ಬೀಜ
14. ಅವಕಾಸೇ – ಅವಕಾಶ
15. ಅಂಬಟೆ ಚೂಡಿ – ತಲೆಗೂದಲ ಗಂಟು
16. ಆಂಡ್ – ವರ್ಷ
17. ಅಂಬರ್ಮ – ಅವಸರ
18. ಅಚಾರಿ – ಆಚಾರಿ
19. ಅಂಸಾನಿ – ಅಹಂ, ದುರಭಿಮಾನ
20. ಆಣ್ – ಗಂಡಸು
21. ಅಕಳ ಜಾತ – ಬುದ್ದಿವಂತಿಕೆ
22. ಇರಿವೊ – ಇಪ್ಪತ್ತು
23. ಅಜಕ – ಹರಟೆ
24. ಇಬ್ಬಾಯಿ – ಎರಡು ಬಾಯಿ
25. ಅಜ್ಜ–ಅಜ್ಜಿ – ಅಜ್ಜ–ಅಜ್ಜಿ
26. ಈಸ್ – ಮೆಲ್ಲನೆ ಜಾರು

27. ಅಜ್ಜಂಬಿಲ್ಲ್ – ಕಾಮನಬಿಲ್ಲು
28. ಅಮೊಡ ಪೊನ್ನು – ಪುತ್ತಳಿ ಚಿನ್ನ
29. ಅಡಂಗ್ – ಅಡಗಿಕೂತುಕೋ
30. ಅಲಂಬು – ಅಣಂಬೆ
31. ಅಡಿಪೊಡಿ – ಪೆಟ್ಟು ಜಗಳ
32. ಇಚಿತ್ರೋ – ವಿಚಿತ್ರ
33. ಅಡ್ಪು – ಒಲೆ
34. ಇಡಪೊಡಿ – ಜಗಳ
35. ಇಸ್ಮಯ – ವಿಸ್ಮಯ
36. ಕುಚ್ಚಿ – ತಲೆಗೂದಲು
37. ಈಂದ್ – ಈಜು
38. ಕಜುಂಬು – ಮಕ್ಕಳ ತಲೆಗೂದಲು
39. ಈರ್ – ಸಿಗಿಯು
40. ಕುತ್ತು – ಚುಚ್ಚು
41. ಉಂಡು – ಇದೆ
42. ಕೆಡಂಬಿಲ್ – ಗೊರಟೆ
43. ಉಜುಂಬು – ಚೀಪು
44. ಕೆಪ್ಪ – ಕಿವುಡು
45. ಉಗುರುಬೆಪ್ಪು – ಉಗುರುಬಿಸಿ
46. ಕೈಪಲಿಪು – ಕೈಗುಣ
47. ಉಡುಂಬ – ಉಡು
48. ಕೈಮಾಸ್ – ಮಾಟಮದ್ದು
49. ಉಪ್ಪುಡೊಕಲ್ಲ್ – ಉಪ್ಪಿನ ಹರಳು
50. ಗಪ್ಲಾಸ್ – ಪೊಳ್ಳುಮಾತು
51. ಉರಿ – ಪಾತ್ರೆಯಿಡಲು ಮಾಡಿದ ನೇತಾಡುವ ಸಾಧನ
52. ಗಾಯೋ/ಗಾಯ – ಗಾಯ
53. ಉರುಂಟು – ಉರುಟು
54. ಗುಡ್ಡೆ – ಗುಡ್ಡ

55. ಉರ್ಕು – ತಾಯಿತ, ಆಭರಣ
56. ಗುರ್ಬಿ – ಗುಬ್ಬಿ
57. ಉಳ್ಕು – ಉಳುಕುವುದು
58. ಗೋಸ್ಪಿ – ಗೊಡವೆ
59. ಉಳ್ಳಿ – ನೀರುಳ್ಳಿ
60. ಚಂಡಿಪುಡ್ಕ – ಪುಕ್ಕ
61. ಊಂಚಿ – ಮೇಲಿರದ
62. ಚದಿ – ಮೋಸ
63. ಊದುಬತ್ತಿ – ಅಗರಬತ್ತಿ
64. ಚೂಡು – ತಲೆಬಿಸಿ
65. ಅಡಕತ್ತರಿ – ಅಡಕೆ ಕತ್ತರಿಸುವ ಕತ್ತರಿ
66. ಜೋಸು – ಉತ್ಸಾಹ
67. ಎಡಬಿಡಾರೊ – ತಾತ್ಕಲಿಕ ಬಿಡಾರ
68. ಡೋಂಗಿ – ಡೊಂಗಿ
69. ಎಡವಟ್ಟ್ – ತೊಂದರೆ
70. ತಲುವಾರ್ – ಬಾಳ್‌ಕತ್ತಿ
71. ಎರಂದ್ – ಒತ್ತಾಯಿಸು
72. ತಿಂಬಟ್ಟು – ತಿಂಡಿಪೋಕ
73. ಎರ್ಮೆ – ಎಮ್ಮೆ
74. ತಿರ್ಪಾ – ಮದ್ದು ಲೇಪ
75. ಎರ್ದ್ – ಕೋಣ
76. ತೇಜಿ – ಚುರುಕು
77. ಎಳಮ – ಎಳೆಯದು
78. ತೋಕ್ – ಕೋವಿ
79. ಒಟ್ಟಾರೊ – ದಷ್ಟಪುಷ್ಟ
80. ದಡಿಕೆ – ತುರಿಕೆಯಿಂದ ಚರ್ಮ ಉಬ್ಬು
81. ಎಪ್ಪೊ – ಯಾವಾಗ
82. ದಮ್ಮು – ಉಬ್ಬಸ
83. ಐಸಿರೊ – ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆ

84. ದೀಪ – ಬೆಳಕು
85. ಒಟ್ಟೆ – ತೂತು
86. ದೊಣ್ಣಪ್ಪ – ಅಧಿಕಾರ ನಡೆಸುವಾತ
87. ಒಟ್ಟೆ ಓಡು – ತೂತಾದ ಮಡಕೆ
88. ನಂಜಿನರಕಾ – ಅಸೂಯೆ
89. ಒಟ್ಟೆಕಿಚ್ಚಿ – ಅಸೂಯೆ
90. ನೈಪು – ದುಡಿಮೆ
91. ಓಂತಿ – ಓತಿ
92. ನಾರಾಸ್ – ದಬ್ಬಳ (ಸೂಜಿ)
93. ಕಂಟಪೂಚೆ – ಗಂಡುಬೆಕ್ಕು
94. ಪಟ್ಲಾಮು – ಸೇನೆ
95. ಕಂಡಾ ಬಟ್ಟೆ – ಸಿಕ್ಕಾಪಟ್ಟೆ
96. ಪರ್ತಿ – ಹತ್ತಿ
97. ಕಟ್ಟಪುಣಿ – ಗದ್ದೆಯ ಅಂಚಿನ ದಾರಿ
98. ಪಿಂಡಿ – ಕಡುಬು
99. ಕರುಂಬು – ಕಬ್ಬು
100. ಪಿಂಡ್ – ಒಂದು ಗುಂಪು
101. ಕಲ್ಲೆಂಬಿ – ಮರದ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ
102. ಪಿರಾಂದ್ – ಭ್ರಾಂತಿ
103. ಕುಂಬಟ್ಟ್ – ಕುಂಬಾದ
104. ಪೊಡಿ – ನಶ್ಯ
105. ಲಂಡ್ ಪುಸ್ಕ – ಅಪ್ರಯೋಜಕ
106. ಪೊಟ್ಟ – ಮೂಕ
107. ಲಗಾಡಿ – ಸರ್ವನಾಶ
108. ಬಂಜಳ – ಹೊಟ್ಟೆಬಾಕ
109. ಲಟಾರಿ – ಗುಜರಿ
110. ಬೀಲ – ಬಾಲ
111. ಲಡಾಯಿ – ಜಗಳ
112. ಬೊಂಡು – ತಿರುಳು, ಮೆದುಳು

113. ಲಾಟ್ ಪೋಟ್ – ಕ್ಷುಲ್ಲಕ ಹರಟೆ
114. ಬೊಂದ್ಯ – ಬೆಂಕಿ
115. ಬೊಂತೆ ಲಚಾರ್ – ದೈಹಿಕ ಸವೆತ
116. ಮಂಕ್ ಮರ್ಲ್ – ಹುಚ್ಚು ಹುಚ್ಚಾಗಿ
117. ವದರ್ಮ – ಮುಖ ಬೀಗುವಿಕೆ
118. ಮಂಡೆಕುತ್ತು – ತಲೆನೋವು
119. ಸೀಂತ್ರಿ – ಮೋಸತಂತ್ರ
120. ಮಚ್ಚಿನ – ಮೈದುನ
121. ಸೊಯೊ – ಸೋಯ (ಸ್ವಂತ ಬುದ್ದಿ)
122. ಮಿಲಾವು – ಉಕ್ಕು
123. ಮುಂಡಾಸ್ – ಮುಂಡಾಸು
124. ಅರೆಮಡಲ್ – ತೆಂಗಿನ ಓಲೆ ಮಡಲು
125. ಯೇಸ – ವೇಷ
126. ಉಪ್ಪಾಡ್ ಪಚ್ಚಿಳ – ಹಲಸಿನತೊಳೆ ಉಪ್ಪಿನಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದ್ದು
127. ಯತೆ – ವ್ಯಥೆ
128. ಕುಡು – ಹುರುಳಿ
129. ರವುಸ – ರಭಸ
130. ಅಡರ್ – ಮರದ ಕೊಂಬೆ
131. ರಾವು – ಅತಿ ತಿನ್ನುವುದು
132. ಕುಪ್ಪಳು – ಕೆಂಬೂತ
133. ರೋಂದು – ಸುತ್ತಾಟ

ಈ ಪದಗಳಾವುವು ಮಲೆಯಾಳದಲ್ಲಿಲ್ಲ.

ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಿನ್ನತೆ

1. ಸುರತ್ಕಲ್, ಬಜಪೆ ಮತ್ತು ಉತ್ತರಭಾಗ, 2. ಮಂಗಳೂರು, ಬಂಟ್ವಾಳ ಪ್ರದೇಶ 3. ಪುತ್ತೂರು ಸುಳ್ಯ ಮತ್ತು 4. ಕಾಸರಗೋಡು ಪ್ರದೇಶದ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಗಮನೀಯ ಉಚ್ಚಾರ ಮತ್ತು ಪದಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಿವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ತುಳು ಭಾಷೆಯ ಕೇಂದ್ರಿಯ ಭಾಗ ಮಂಗಳೂರು ಮತ್ತು ಸುತ್ತ ವಲಯವೆಂದು ಹಲವರು ಸಮರ್ಥಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯ ತವರೂರೆಂದೇ ಕರೆಯಬಹುದಾದ

ಪ್ರದೇಶ ಮಂಗಳೂರು ಮತ್ತು ಸುತ್ತಮುತ್ತವೆಂಬುದನ್ನೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು ಹಾಗಾಗಿ ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯವೂ ಇಲ್ಲಿಂದಲೇ ಬೆಳೆಯತೊಡಗಿದೆ.

ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆ ಬಳಕೆ

ಪ್ರಸ್ತುತ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಒಂದು ಸ್ವಾತಂತ್ರವಾದ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಜನಾಂಗವಾಗಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ತಮ್ಮದೆ ಆದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹಳ್ಳಿಗಳ ದಾಖಲೆಗಳು (ಸರ್ವೆ) ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಭಾರಿ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಬ್ಯಾರಿಗಳ ಆಸ್ತಿತ್ವದ ಬಗ್ಗೆ ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತದೆ. ಆರಂಭ ಕಾಲದ ಇನ್ನೂ ಹಲವು ಖಾಸಗಿ ಕಡತಗಳು ಮತ್ತು ದಾಖಲೆಗಳು ಅವರನ್ನೇ ಬ್ಯಾರಿಗಳೆಂದೇ ಗುರುತಿಸಿದೆ.

ಅಜಿಲ ಮೊಗರುವಿನ ಸಾಧುರಿ ಬ್ಯಾರಿ ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೇ ಶತಮಾನದ ಆರಂಭ ಕಾಲದಲ್ಲಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ಮುಸ್ಲಿಂ ನಾಯಕ. ಅದೇ ರೀತಿ ಮುಲ್ಕಿಯ ಬಪ್ಪ ಬ್ಯಾರಿ ಮತ್ತು ಮಂಜೇಶ್ವರದ ಮಮ್ಮಿ ಸೂಪಿ ಬ್ಯಾರಿ ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಬದುಕಿದ್ದ ಬ್ಯಾರಿಗಳ ಪ್ರಮುಖ ನಾಯಕರು.

ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯು ತುಳುನಾಡಿನ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಆಡುವ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಯಾಗಿದೆ. ಆರಬ್ಬರೊಂದಿಗಿನ ಸಂಪರ್ಕದಿಂದಾಗಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಪರ್ಷಿಯ–ಅರೆಬಿಕ್ ಶಬ್ದಗಳು ಸೇರ್ಪಡೆಯಾದವು. ಅದರ ಮೂಲ ತುಳು ಆದ ಕಾರಣ ತುಳು ವ್ಯಾಕರಣ ಮತ್ತು ಹಿನ್ನೆಲೆ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಗೆ ಮೂಲ ಆದವು. ಕಾಸರಗೋಡಿನಿಂದ ಮಂಗಳೂರಿನ ಉತ್ತರಕ್ಕಿರುವ ಮೂಲ್ಕಿಯವರೆಗಿನ ಕರಾವಳಿಯಲ್ಲಿ ತುಳು ಭಾಷೆಯು ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿಯಾಗಿದೆ. ಇದರ ಜತೆಯಾಗಿಯೇ ಬ್ಯಾರಿ, ಮೋಯ, ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಗಳೂ ಇವೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಆಡುವ ಭಾಷೆಗೆ ಅತಿ ಸಮೀಪವಾಗಿರುವ ಭಾಷೆ ಮೋಯ ಭಾಷೆ. ತೀಯರು, ಬಾಲ್ಯಾಯರು, ಮೋಯರು ಮುಂತಾದ ಜನವರ್ಗಗಳೂ ಮಲೆಯಾಳದ ಉಪ ಭಾಷೆಗಳನ್ನೇ ತಮ್ಮದಾಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಆಡುನುಡಿಗಳು ಮಲೆಯಾಳಕ್ಕೆ ಸಮೀಪವಾಗಿದ್ದು ತುಳು ಭಾಷೆಗೆ ದೂರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಉಚ್ಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಭಿನ್ನತೆ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯನ್ನಾಡುವ 'ಬ್ಯಾರಿ ಜನಾಂಗ' ಈ ಮಲೆಯಾಳಿಗಳಂತೆ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಹಬ್ಬಿಕೊಂಡಿದೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದ್ದಲ್ಲೂ ಸಾಕಷ್ಟು ಜನ ಬ್ಯಾರಿಗಳಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ, ಅವರ ಮೂಲ ಕೇಂದ್ರ ಸ್ಥಾನ ತುಳುನಾಡು, ಅರ್ಥಾತ್ ದಕ್ಷಿಣಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆ, ಕಾಸರಗೋಡು, ಉಡುಪಿ.

ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷಾ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಆಡುವ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಭಾಷೆಯ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಇದೆ. ಇದು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾಗಿದ್ದು ಮೇಲ್ನೋಟಕ್ಕೆ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ ಪರಸ್ಪರ ಹೆಚ್ಚು ಸಂಪರ್ಕ ಹಾಗೂ ಸಂವಹನ ಹೊಂದಿರುವ ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಈ ಭಾಷೆಯು ಹೆಚ್ಚು ಸಾಮ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ.

ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಹಲವು ಉಪಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಉಪಭಾಷೆಗಳು ಮೂಲ ಭಾಷೆಯನ್ನೇ ಆಧರಿಸಿದ್ದು ಪದ ಬಳಕೆಯಲ್ಲೊ ಉಚ್ಚಾರಣೆಯಲ್ಲೋ ಅಥವಾ ಅನ್ಯ ಭಾಷೆಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಲೋ ಸ್ವಲ್ಪ ಭಿನ್ನತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಭೌಗೋಳಿಕ, ರಾಜಕೀಯ ಹಾಗೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಾರಣಗಳು ಕೂಡ ಉಪಭಾಷೆಗಳ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.

ಭೌಗೋಳಿಕ ಅಂದರೆ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಭಾಷಾಕ್ಷೇತ್ರ ಸಮುದ್ರ, ನದಿ, ಬೆಟ್ಟ ಸಾಲುಗಳ ಮತ್ತು ಕಾಡು ಅಡೆತಡೆಗಳು ಕೂಡ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಹಾಗೂ ಸಂವಹನವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿ ಉಪಭಾಷೆಯ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.

ಹಾಗೆಯೇ ರಾಜಕೀಯ ಕಾರಣಗಳು ಕೂಡ. ಒಂದು ಭಾಷೆಯ ಪ್ರದೇಶವು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟಾಗ ಆ ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆಯ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿ ಅಲ್ಲಿನ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಬ್ಯಾರಿ ಮಾತನಾಡುವ ಪ್ರದೇಶಗಳು ತುಳು, ತಮಿಳು ಅರಬಿ, ಪರ್ಶಿಯನ್, ಮಲೆಯಾಳಂ ಭಾಷೆಗಳ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟಿದೆ.

ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರಣಗಳು ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ ಅರಬಿಕ್‌ನಿಂದ ಅದರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಭಂಡಾರದಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತ ಗೊಂಡಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಗಡಿ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಕೊಡುಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಅನ್ಯ ಭಾಷೆಯ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಒಳಪಡುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯ. ಒಂದೆ ಸಮುದಾಯದ ಜನರು ಪರಸ್ಪರ ಸಂವಹನ ನಡೆಸುತ್ತಾ ಬೇರೆ ಸಮುದಾಯದೊಂದಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ ಕಡಿತಗೊಂಡಾಗಲೂ ಆ ಸಮುದಾಯದ ಭಾಷೆಯೇ ಉಪಭಾಷೆಯಾಗಿ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಬಳಸುವುದನ್ನು ಈ ಕೆಳಕಂಡಂತೆ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಬಹುದು.

1) ಮಂಗಳೂರು ಬ್ಯಾರಿ
2) ಕಾಸರಗೋಡು ಬ್ಯಾರಿ
3) ಕೊಡಗು ಬ್ಯಾರಿ

ಮಂಗಳೂರು ಬ್ಯಾರಿ

ಮಂಗಳೂರು ಬ್ಯಾರಿಗಳ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲೊಂದು. ತುಳುವರು ಅದನ್ನು ಕುಡ್ಲ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರೆ. ಆದರೆ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಅದನ್ನು ಮೈಕಾಲ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು.

ಮಂಗಳೂರು ಬ್ಯಾರಿಯೂ ಭೌಗೋಳಿಕ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ತನ್ನದೇ ಆದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಭಾಷೆಯ ಉಚ್ಚಾರಣೆಯೇ ವಿಶೇಷವಾದುದು. ಉಚ್ಚಾರದಲ್ಲಿ ನಾಸಿಕತೆ ಹೆಚ್ಚು. ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ತುಳುವಿನ ಪ್ರಭಾವನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ಈ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬಹಳಷ್ಟು ತುಳು ಪದಗಳು ಬಳಕೆಯಾಗಿದೆ. ತುಳು ಭಾಷೆಯ ಪ್ರಭಾವ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ತುಳು ಭಾಷೆಯ ಉಚ್ಚಾರ, ವ್ಯಾಕರಣ ಮತ್ತು ಪದಗಳು ಬಳಕೆಯಾಗಿದೆ.

ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

1. ಬ್ಯಾರಿ : ನಾನ್ ಔತುರೆ ಬಂಡೆ
   ತುಳು : ಯಾನ್ ಇಲ್ಲಡ್ದ್ ಬರ್ಪಿನಿ
2. ಬ್ಯಾರಿ : ಕಿಡಾವು ಲಾಯ್ಟೋಂ ಲಾಯ್ಟೊಂ ಬೀದಿಗ್ ಬಂತ್
   ತುಳು : ಬಾಲೆ ಲಾಯಿತ್ದ್ ಲಾಯಿತ್ದ್ ಬೀದೀಗ್ ಬತ್ತ್ಂಡ್

ಮಂಗಳೂರಿನ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯ ಮೇಲೆ ತುಳು ಭಾಷೆಯ ಪ್ರಭಾವವಿದೆ. ಮಂಗಳೂರು ಬ್ಯಾರಿಗೂ ಕೊಡಗಿನ ಬ್ಯಾರಿಗೂ ಸ್ವಲ್ಪ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಕಾಣಬಹುದು. ಮಂಗಳೂರಿನ ಬ್ಯಾರಿಗಳ ಉಚ್ಚಾರ ದೀರ್ಘವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಕಾಸರಗೋಡು ಬ್ಯಾರಿ

ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯು ಮಾಪಿಳ್ಳೆ ಭಾಷೆಯಲ್ಲ. ಮಾಪಿಳ್ಳೆ ಭಾಷಾ ಕೇರಳದಲ್ಲಿ ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿರುವ ಭಾಷೆಯಾಗಿದೆ. ಮಲಬಾರಿನಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ಮಾಪಿಳ್ಳ ಮಲಯಾಳಂ ಸ್ವರವೊಂದನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಮಲಯಾಳ ಭಾಷೆಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಭಿನ್ನವಾಗಿಲ್ಲ. ಅದರ ವ್ಯಾಕರಣ ಮತ್ತು ರಚನೆ ಮಲಯಾಳ

ಭಾಷೆಯೇ ಆಗಿದೆ. ಇಡೀ ಮಲಬಾರ್ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಹರಡಿರುವ ಮಾಪಿಳ್ಳಗಳ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಕೊಡವ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವಂತೆ ಬ್ಯಾರಿಯಲ್ಲೂ ಹಲವು ಮಲಯಾಳಂ ಶಬ್ದಗಳು ಇವೆ. ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಾರಣಗಳಿಗಾಗಿ ಮಾಪಿಳ್ಳಗಳೊಂದಿಗೆ ಇದ್ದ ನಿಕಟ ಸಂಪರ್ಕ ಇದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ. ಇಂದಿಗೂ ಕೂಡ ಮದರಸದಲ್ಲಿ ಅರಬಿಯನ್ನು ಮಲೆಯಾಳಂ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹೆಚ್ಚಿನ ಬ್ಯಾರಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತಮ್ಮ ಧಾರ್ಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕೇರಳದ ಶಿಕ್ಷಕರಿಂದ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ತೊಡಕು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಕಾಸರಗೋಡು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಶೇ. 80ಕ್ಕಿಂತ ಅಧಿಕ ಶಬ್ದಗಳು ಮಲಯಾಳಂ ಆಗಿದ್ದು, ಮೂಲ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆ ಸ್ವರೂಪ ಬಹುತೇಕ ಅಳಿವಿನ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಅದಲ್ಲದೆ ಬ್ಯಾರಿಗಳ ಸಂಪ್ರದಾಯವೂ ಮಾಪಿಳ್ಳಗಳಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನ. ಅಂದರೆ ಜನನ, ಮರಣ, ಮದುವೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಾರಂಭಗಳು ಭಿನ್ನವಾಗಿದೆ.

ಕೊಡಗು ಬ್ಯಾರಿ

ಕೊಡಗಿನ ಬ್ಯಾರಿಗಳ ಸಂಪ್ರದಾಯವು ಕೊಡವರ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಹೋಲುತ್ತದೆ. ಭಾರತೀಯ ಲೇಖಕ ರಾಜ ರಾವ್ ಹೇಳಿರುವಂತೆ, ಭಾರತೀಯರು ವೇಗವಾಗಿ ಯೋಚಿಸುತ್ತಾರೆ. ಯೋಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ, ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅಂತೆಯೇ ಕೊಡಗಿನ ಬ್ಯಾರಿಯವರು ವೇಗವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇವರ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆ ಮಂಗಳೂರಿನ ಬ್ಯಾರಿಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಕಾಣಬಹುದು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ,

ಕೊಡಗು	**ಮಂಗಳೂರು**
ಚೊಲ್ಲು	ಚೆಲ್ಲ್
ಎಂದ್ರೆ	ಎಂದ್ರೊ

ಇದಲ್ಲದೆ ಕೊಡವ ಭಾಷೆ ಹಲವು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಹೋಲುತ್ತದೆ. ಉಚ್ಚಾರ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಹಲವು ಶಬ್ದಗಳು ಎರಡು ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಕಟ್, ಪಿರಾಂದ್, ಪೆಂಞಯಿ.

ಕನ್ನಡ	ಕೊಡವ	ಬ್ಯಾರಿ
ಮದುವೆ	ಮಂಗಿಲ	ಮಂಜಿಲ
ಕಬ್ಬು	ಪುಂಡಿ	ಪಿಂಡಿ
ನೋಡು	ನೋಟ್	ನೋಕ್
ಹೌದು	ಅಕ್ಕು	ಒಕ್ಕು
ದನ	ಪಯ್ಯ	ಪಯ್
ಬೇಡ	ಬೋಂಡ	ಬೇಂಡ
ಬಾಲ	ಬಾಲ್	ಬೀಲ
ದೂರದ	ದೂರತ್	ದೂರತ್ತೆ
ಒಪ್ಪಬೇಡ	ಒಕಂಡ	ಒಕ್ಕಂಡ
ಒಂದು	ಒರು	ಒರು/ಒನ್ನು
ಮತ್ತೆ	ಪಿನ್ನೆ	ಪಿನ್ನೆ

ಇದಲ್ಲದೆ, ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಅರೆಬಿ ಭಾಷೆಯ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಕೆಲವು ಅರೆಬಿಕ್ ಪದವನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಸಾನ್, ರಕ್ಕಸಿ, ಶೈತಾನ್, ಕಾಯಿನ್.

ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪಿಂಞಾನಕ್ಕೆ ಗುಲುಂಬು ಎನ್ನಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಗಂಟೆಯನ್ನು ನೆರಳಿನ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ನೋಡಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಗೆ ತಮಿಳು ಭಾಷೆಯ ಪ್ರಭಾವ ಸಹ ಇದೆ. ತಮಿಳು ಮತ್ತು ಮಲಯಾಳಂ ಮಾತನಾಡುವವರಿಗೆ ಶೇ. 75 ರಷ್ಟು ಬ್ಯಾರಿ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ.

ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ಭಾಷೆಯ ಬಳಕೆ

ಏಳನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮ ಹುಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ಭಾರತದ ಕರಾವಳಿ ಹಾಗೂ ಮಧ್ಯ ಏಷಿಯಾ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಮಧ್ಯೆ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಂಬಂಧವಿತ್ತು. ಪ್ಲಿನಿ ಎಂಬವನು ಕ್ರಿ.ಶ. ಒಂದನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಮಲಬಾರ್ ತೀರದಲ್ಲಿ ಅರಬರ ವಸಾಹತುಗಳಿದ್ದವು ಎಂದು ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಈ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಂಪರ್ಕ ಮುಂದುವರಿದಾಗ ಆ ಅರಬರೆಲ್ಲ ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರು. ಅವರೊಂದಿಗೆ ಮುಂದಿನ ಶತಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದ ಅರಬರೂ ಸೇರಿಕೊಂಡರು. ಸುಮಾರು ಹದಿನೈದನೆಯ ಶತಮಾನದವರೆಗೆ ಕಡಲ ತೀರದ ವ್ಯಾಪಾರ, ಆಮದು ರಫ್ತು ಮುಸಲ್ಮಾನರ ಕೈಯಲ್ಲಿಯೇ ಇತ್ತು.

ಹೀಗೆ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಬಂದ ಅರಬರು ಇಲ್ಲಿಯ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸ ಮಾಡತೊಡಗಿದರು. ಮಾಪಿಳ್ಳ ಎಂಬುದು ಮದುಮಗ, ಗಂಡ, ಅಳಿಯ, ಅತ್ತೆಯ ಮಗ ಎಂಬರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ಪದ. ಹೀಗೆ ಹೊರಗಿನಿಂದ ಬಂದ ಅಳಿಯಂದಿರ ಹಾಗೂ ಊರಿನ ವಧುಗಳ ಸಮಾಗಮಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಮದುವೆ ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು. ಮೂತ ಮದುವೆ ಎಂದರೆ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಮದುವೆ ಎಂದರ್ಥ. ಇದು ಅರಬ್ ವರ್ತಕರು ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಹುಡುಗಿಯರೊಂದಿಗೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಮದುವೆ. ಈ ಮೂತ ಮದುವೆಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ವಂಶದವರನ್ನು ಮುಬಾರು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಾಪಿಳ್ಳೆಗಳೆಂದು, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ, ಉಡುಪಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾರಿಗಳೆಂದು ನಿರ್ದೇಶಿಸುವ ಪರಂಪರೆ ಬೆಳೆದುಬಂತು. ಬ್ಯಾರಿ ಎಂಬ ಪದ ತುಳುವಿನ ಬ್ಯಾರ 'ವ್ಯಾಪಾರ' ಎಂಬ ಶಬ್ದದಿಂದ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿದೆ. ಇದನ್ನು ಅರಬ್ ಶಬ್ದ ಬಹರಿ 'ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ' ಎಂಬುದರಿಂದ ಬಂದಿದೆ ಎಂದು ಕೆಲವರು ಊಹಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಈ ಸಮುದ್ರ ವ್ಯಾಪಾರದ ಜನವರ್ಗದವರಿಂದ ಬೆಳೆದು ಬಂದವರು ಮುಂದೆ ಸಮುದ್ರ ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಮನೆಮನೆಗಳಿಗೆ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಮಾರುವ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ, ಹುರಿಹಗ್ಗ, ಗೆಣಸು, ಋತುಮಾನದಲ್ಲಿ ದೊರಕುವ ಹಣ್ಣುಗಳು ಮುಂತಾದವುಗಳ ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ಇವರು ತಮ್ಮನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡರು. ಆ ಮೇಲೆ ಚಿಕ್ಕ ಪುಟ್ಟ ಅಂಗಡಿಗಳು, ಚಾ ಹೋಟೇಲುಗಲು ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ವ್ಯಾಪಾರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾಡತೊಡಗಿದರು.

ತುಳು ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ 'ಪಾಡ್ದನ'ದಲ್ಲಿ ಅವರು ಸಮುದ್ರ ಬದಿಯಲ್ಲಿ ತೆಂಗಿನ ಒಣ ಸೋಗೆ ಹೊದಿಸಿ ಮಾಡಿದ ಚಿಕ್ಕ ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ ವರ್ಣನೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಈಗಲೂ ಅವರು ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಹಾಗೂ ಮೀನು ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಪ್ರಸಿದ್ದರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಕಲ್ಲು ಕಡಿಯುವುದು, ಕಲ್ಲು ನಯ ಮಾಡುವುದು, ಮೇಸ್ತ್ರಿ ಕೆಲಸ ಮುಂತಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಜನರು ನದಿಗಳನ್ನು ದೋಣಿಗಳ ಮೂಲಕ ದಾಟುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಂಬಿಗನ ಕೆಲಸವು ಇವರ ಪಾಲಿಗೆ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಮೀನುಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಇಂದಿಗೂ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಪಾಣೆಮಂಗಳೂರಿನ ಬಂಗರಸರ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಉನ್ನತ ಹುದ್ದೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಇಕ್ಕೇರಿ ಅರಸರ ಅಧಿಪತ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಬ್ಯಾರಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರಮುಖ ಸ್ಥಾನವಿತ್ತು. ಸಾಮಂತ ರಾಜರುಗಳು ಕಪ್ಪ ಕಾಣಿಕೆಗಳನ್ನು ಕೊಡದಾಗ ಅದನ್ನು ವಸೂಲಿ ಮಾಡಲು ಇವರುಗಳ ಸಹಾಯ ಕೋರಲಗುತ್ತಿತ್ತು. ಜೈನ ತುಂಡರಸರ ಜೊತೆಯೂ ಇವರ ಸಂಬಂಧ ಚೆನ್ನಾಗಿಯೇ ಇತ್ತು. ಹೈದರಾಲಿ ಮತ್ತು ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪೋರ್ಚುಗೀಸರ ಪ್ರಾಬಲ್ಯ ತಗ್ಗಿದಾಗ ಬ್ಯಾರಿ ವರ್ತಕರು ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ವ್ಯಾಪಾರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಿಕೊಂಡರು. ಸ್ಥಳೀಯ ಅರಸರ ಸರಕಾರದಲ್ಲಿಯೂ ಉತ್ತಮ ಸ್ಥಾನಗಳಿಸಿ ತೊಡಗಿದರು. ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಹನಫಿಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ ಎಲ್ಲ ಮುಸ್ಲಿಮರು ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಮುಖ್ಯ ಕಸುಬಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಇಸ್ಲಾಮ್ ಧರ್ಮವು ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸಂಪಾದನೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಒತ್ತು ನೀಡಿದ್ದೇ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ. ಇಸ್ಲಾಮ್ ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯ ದುಡಿಮೆ, ವೃತ್ತಿ ಮತ್ತು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಗೌರವ ಕೊಡುತ್ತದೆ. ಶೇಂದಿ, ಹಂದಿ ಮಾಂಸ, ಅಮಲು ಪದಾರ್ಥ, ಮಹಿಳೆಯರ ಸಾಗಾಟ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಧರ್ಮ ನಿಷಿದ್ಧ (ಹರಾಮ್) ವ್ಯಾಪಾರವಾಗಿದ್ದವು. ಇವುಗಳ ಬಳಕೆ ಕೂಡಾ ಮುಸ್ಲಿಮರಿಗೆ ನಿಷಿದ್ಧವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಧರ್ಮ ನಿಷಿದ್ಧವಾದ ವಸ್ತುಗಳು ಇರಲಿಲ್ಲ.

ಸೇಂದಿ ಮತ್ತು ಶರಾಬು ಮಾತ್ರ ಇದಕ್ಕೆ ಅಪವಾದವಾಗಿತ್ತು. ಇವೆರಡೂ ಬಿಲ್ಲವರ ಕಸುಬಾಗಿದ್ದವು. ಇತರ ಮೇಲ್ಜಾತಿಯವರಿಗೆ ಇದ್ದಂತೆ ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಅಥವಾ ಘನತೆಯ ಯಾವುದೇ ನಿಯಂತ್ರಣ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಗೂ ಸಮಾನ ಅವಕಾಶವಿತ್ತು ಮತ್ತು ಉದ್ಯಮ ನಡೆಸುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನೂ ಆತ ಪಡೆದಿದ್ದ. ಒಬ್ಬ ಸಂಪ್ರದಾಯವಾದಿ ಮುಸ್ಲಿಮನಂತೆಯೇ ಹೊಸದಾಗಿ ಇಸ್ಲಾಮ್ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಕೆಳಜಾತಿಯ ವ್ಯಕ್ತಿ ಕೂಡಾ ತನಗಿಷ್ಟವಾದ ಯಾವುದೇ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಉದ್ಯಮಶೀಲತೆಯ ಈ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಉದ್ಯಮಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಬರುವಂತಾಯಿತು. ವೈಯಕ್ತಿಕ ಗಳಿಕೆಯನ್ನು ಇಸ್ಲಾಮ್ ಅತ್ಯಂತ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಸಂಪತ್ತು ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತದೆ.

ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಇಸ್ಲಾಮಿನ ಈ ತತ್ವದ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ತನ್ನ ನ್ಯಾಯೋಚಿತ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಜೀವನೋಪಾಯಕ್ಕಾಗಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಕ್ಷೇತ್ರ ಪ್ರವೇಶಿಸುವುದು ತನ್ನ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕರ್ತವ್ಯ ಎಂದು ಮುಸ್ಲಿಮರು ಪರಿಗಣಿಸತೊಡಗಿದರು. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಕಾರ್ಮಿಕನಿಗೂ ನ್ಯಾಯಬದ್ಧವಾದ ವೇತನ

ಪಡೆಯುವ ಹಕ್ಕೂ ಇದೆ. ನ್ಯಾಯೋಚಿತವಾದ ವೇತನವನ್ನು ಕೊಡದೇ ಇರುವುದು ಅಲ್ಲಾಹನ ಕಾನೂನು (ಷರಿಯತ್) ಪ್ರಕಾರ ಘೋರ ಅಪರಾಧ. ಇಸ್ಲಾಮ್ ಮುಸ್ಲಿಮರಿಗೆ ಎರಡು ಪ್ರಮುಖ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ನೀಡಿದೆ. ಮೊದಲನೆಯದು ವ್ಯಾಪಾರದ ಹಕ್ಕು ಮತ್ತು ಸ್ವತಂತ್ರ ಹಾಗೂ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಜೀವನ ಸಾಗಿಸುವ ಹಕ್ಕು. ಎರಡನೆಯದು ಕೆಲಸದ ಹಕ್ಕು ಮತ್ತು ಮಾಡಿದ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ವೇತನ ಕೇಳುವ ಹಕ್ಕು. ಎರಡರಲ್ಲೂ ಇಸ್ಲಾಮ್ ಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಭಾತೃತ್ವದ ತತ್ವವನ್ನು ನೆಚ್ಚಿಕೊಂಡಿದೆ. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಜಗತ್ತಿನಾದ್ಯಂತ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮುಸ್ಲಿಮನೂ ಶ್ರಮಜೀವಿಯಾಗಿರುತ್ತಾನೆ ಅಥವಾ ವರ್ತಕನೋ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಸೇವಕನೋ ಆಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಇಸ್ಲಾಮ್ ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಯನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ. ವಂಚಕನಿಗೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಸಭ್ಯ ಕೆಲಸವನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅಪೇಕ್ಷಿತನಿಗೆ ಹಣ ನೀಡಿದ್ದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಬಡ್ಡಿ ಪಡೆಯುವುದನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸುತ್ತದೆ. ಪವಿತ್ರ ಕುರ್‌ಆನ್ ಹೇಳುತ್ತದೆ. "ದೇವರು ನಿಮಗೆ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಧರ್ಮಸಮ್ಮತಿಗೊಳಿಸಿದ್ದಾನೆ ಮತ್ತು ಬಡ್ಡಿಯನ್ನು ನಿಷಿದ್ಧಗೊಳಿಸಿದ್ದಾನೆ". ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಇರುವ ಧಾರ್ಮಿಕ ಆದೇಶವು ಮುಸ್ಲಿಮರನ್ನು ವ್ಯಾಪಾರ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿತು. ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಈ ನಂಟಿನಿಂದಾಗಿ ಅದು ಮುಸ್ಲಿಮರ ಏಕಸೌಮ್ಯವಾಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟಿತು. ಅದಲ್ಲದೆ, ಇಸ್ಲಾಮ್‌ಗೆ ಹೊರತಾಗಿ ಬೇರಾವ ಧರ್ಮವೂ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟೊಂದು ಮಹತ್ವವನ್ನು ನೀಡಿಲ್ಲ.

ತುಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಮೀನುಗಾರಿಕೆಯಂತಹ ಕೆಲವು ವ್ಯಾಪಾರಗಳು ಕೆಳಜಾತಿಯವರಿಗೆ ಮೀಸಲಾಗಿದ್ದವು. ಇಂತಹ ವ್ಯಾಪಾರಗಳನ್ನು ಮುಸ್ಲಿಮರು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡಾಗ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆಕರ್ಷಣೆ ಪಡೆಯಿತು. ಇದು ಅವರಿಗೆ ಬ್ಯಾರಿಗಳೆಂಬ ಅರ್ಥಾತ್ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ಎಂಬ ಸಮಾನ ಹೆಸರನ್ನೂ ತಂದು ಕೊಟ್ಟಿತು. ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಎಂಬ ಹೆಸರು ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ವೃತ್ತಿಯಾಗಿ ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅನ್ವಯವಾಗಿತ್ತು. ಜೀವನೋಪಾಯಕ್ಕೆ ಇತರ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಂಡ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಮತ್ತು ಗುಂಪುಗಳು ಇದ್ದವು. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ವಾಣಿಜ್ಯ ನೀತಿಯಿಂದಾಗಿ ಹಲವಾರು ವಾಣಿಜ್ಯವನ್ನು ತಮ್ಮ ವೃತ್ತಿಯಾಗಿ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಕ್ರಮೇಣ ಮುಸ್ಲಿಮರಿಗೆ ವ್ಯಾಪಾರದ ಮೇಲೆ ಇದ್ದ ವಿಶೇಷ ಆಸಕ್ತಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಾ ಹೋಯಿತು. ಮುಸ್ಲಿಮ್ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಮನೆಯೊಳಗೆ ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಿದ್ದರು. ಕುಟುಂಬವನ್ನು ಪೋಷಿಸುವ

ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಕುಟುಂಬದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥನ ಮೇಲೆ ಬೀಳುತ್ತಿತ್ತು. ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸ್ಪರ್ಧೆಯಿಂದಾಗಿ ವ್ಯಾಪಾರವೂ ತನ್ನ ಆಕರ್ಷಣೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಾಗ ಮುಸ್ಲಿಮರ ಮಧ್ಯೆ ಬಡತನ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಾದಂತೆ ಬ್ಯಾರಿಗಳ ಪೈಕಿ ಬಡ ಕುಟುಂಬಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಲೇ ಹೋಯಿತು. ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮುಸ್ಲಿಮರು ದಿನಕೂಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕರಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಲವು ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ಜಮೀನನ್ನು ಖರೀದಿಸುವ ಮೂಲಕ ಅಥವಾ ಭೂಮಾಲಿಕರಿಂದ ಜಮೀನನ್ನು ಭೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ಬೆಳೆಗಾರರಾಗಿಯೂ ರೈತರಾಗಿಯೂ ಮಾರ್ಪಟ್ಟರು.

ಮುಸ್ಲಿಮರು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕರೂ ಶ್ರಮಜೀವಿಗಳೂ ಆಗಿದ್ದರಿಂದ ಸ್ಥಳೀಯ ಭೂಮಾಲೀಕರು ಜಮೀನನ್ನು ಗೇಣಿಗೆ ನೀಡುವ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಿದರು. ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಮುಸ್ಲಿಮರು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾಗಿ ದೋಣಿಗಾರರಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆರಂಭದ ಶತಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ನದಿ ಮತ್ತು ಹಿನ್ನೀರೇ ಸಂಪರ್ಕದ ಜಾಲಗಳಾಗಿದ್ದವು. ದೋಣಿಗಾರರು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಅಥವಾ ಮಾಪಿಳ್ಳಗಳಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಸರಕನ್ನು ಹಳ್ಳಿಗಳಿಂದ ಪಟ್ಟಣಗಳಿಗೆ ಒಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಪಟ್ಟಣಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನದಿ ದಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ಇರುತ್ತಿದ್ದವು. ಆರಂಭದ ಶತಮಾನಗಳಿಂದಲೂ ನೇತ್ರಾವತಿ ನದಿ ತಟ ಬಂಟ್ವಾಳ ಮತ್ತು ಪಾಣೆಮಂಗಳೂರುವರೆಗೆ ಹಾಗೂ ಫಲ್ಗುಣಿ ನದಿ ತಟದಲ್ಲಿ ಗುರುಪುರದವರೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮುಸ್ಲಿಮರೇ ವಾಸವಾಗಿದ್ದರು. ದೋಣಿಗಳು ಸರಕಿನೊಂದಿಗೆ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ತೆರಳುತ್ತಿದ್ದವು ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿಂದ ಸರಕನ್ನು ತುಂಬಿಸಿ ಮಂಗಳೂರು ಬಂದರಿಗೆ ವಾಪಸ್ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದೇ ರೀತಿ ಕುಂಬಳ ಮತ್ತು ಸಿರಿಯ ನದಿಯ ಹಲವು ಹಳ್ಳಿಗಳು, ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಗಣೆ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಿದವು.

ಕುಂಬಳೆ ಒಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಬಂದರಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಬಂತು. ಸೀತಾ, ಸುವರ್ಣ ಮತ್ತು ಗಂಗೋಳ್ಳಿ ನದಿಗಳು ಬಸ್ರೂರು ಮತ್ತು ಬಾರ್ಕೂರಿನವರೆಗೂ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿದವು. ಹಂಗರಕಟ್ಟೆ, ಕುಂದಾಪುರ ಮತ್ತು ಗಂಗೋಳ್ಳಿಯ ಮೂಲಕ ಈ ವಹಿವಾಟು ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ದೋಣಿಗಳು ದಿನನಿತ್ಯದ ಬಳಕೆಗಾಗಿ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಂದ ಅಕ್ಕಿ ಮತ್ತು ಒಣ ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಿಯನ್ನು ಪಟ್ಟಣಗಳಿಗೆ ಸಾಗಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ದೊಡ್ಡ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ದೋಣಿಗಾರರಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಪೈಕಿ ಹೆಚ್ಚಿನವರು ದೋಣಿಯ ಮಾಲಕರು ಆಗಿದ್ದರು. ದೋಣಿಗಳು ಜನರನ್ನು ಮಂಗಳೂರಿನಿಂದ ಅಥವಾ ಬೇರೆ ಪಟ್ಟಣಗಳಿಂದ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ಒಯ್ಯಲಿಕ್ಕೂ

ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ದೋಣಿ ಪ್ರಯಾಣವು ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಏಕೈಕ ಸಾರಿಗೆ ಸಾಧನವಾಗಿತ್ತು. ಅಂದು ರಸ್ತೆಗಳಾಗಲಿ, ಸೇತುವೆ ಗಳಾಗಲಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಇದು ಎಲ್ಲ ನದಿಗಳು ಮತ್ತು ಹಿನ್ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಇಪ್ಪತ್ತನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ರಸ್ತೆಗಳು ಮತ್ತು ಸೇತುವೆಗಳು ನಿರ್ಮಾಣವಾದವು. ಎತ್ತಿನಗಾಡಿ ಮತ್ತು ಟಾಂಗಾಗಳ ಮೂಲಕ ಕೆಲವು ಸೌಕರ್ಯಗಳು ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಗೆ ಬಂದವು. ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೇಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣಿನ ರಸ್ತೆಗಳು ತಲೆಯೆತ್ತಿದವು ಮತ್ತು ಎತ್ತಿನ ಗಾಡಿಗಳು ಜನಪ್ರಿಯವಾದವು. ಆದರೆ ನದಿಗಳನ್ನು ದಾಟಬೇಕಾಗಿ ಬಂದಾಗ ಫೆರ್ರಿಗಳನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಕ್ರಿ.ಶ. 1920ರಲ್ಲಿ ಬಸ್ ಸಾರಿಗೆ ಪ್ರಾರಂಭಗೊಂಡಾಗಲೂ ನದಿ ದಾಟಲು ದೋಣಿಗಳನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಕುಂಬಳ, ಉಪ್ಪಲ, ಮಂಗಳೂರು, ಮುಲ್ಕಿ, ಉದ್ಯಾವರ ಮತ್ತು ಗಂಗೋಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ದೋಣಿ ಸೇವೆ ಆರಂಭ ಗೊಂಡಿತು. ಬ್ಯಾರಿಗಳೆ ಎಲ್ಲೆಡೆ ದೋಣಿಗಾರರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ದೋಣಿಗಳೇ ಸಾರಿಗೆಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಏಕಸ್ವಾಮ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದವು. ಗಣ್ಯ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಮುಸ್ಲಿಮರು ಇದನ್ನೇ ತಮ್ಮ ವೃತ್ತಿಯಾಗಿ ನೆಚ್ಚಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ದೋಣಿಗಳನ್ನು ಮೀನುಗಾರಿಕೆಗೂ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಪುಸಲಾರ್‌ಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮೀನುಗಾರಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಮೊಗವೀರರೂ, ಖಾರ್ವಿಗಳು ಮತ್ತು ಮರಕಲರಂತೆ ಪುಸಲಾರ್‌ಗಳು ಕೂಡಾ ಸಮುದ್ರದ ಮಕ್ಕಳಂತೆ ಜೀವಿಸಿದರು. ಅವರು ಮುಸ್ಲಿಮರ ಮಧ್ಯೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಗುಂಪನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡರು. ಆದರೂ ಅವರಿಗೆ ಬೇರೆ ಮುಸ್ಲಿಮರಂತೆ ಸಮಾನವಾದ ಹಕ್ಕುಗಳಿದ್ದವು. ತಮ್ಮದೇ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ಇತರ ಜಾತಿಗಳ ಜನರೊಂದಿಗೆ ಅವರು ಬೇರೆತು ಜೀವಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಕುಂಬಳ ಪುಸಲಾರ್‌ಗಳು ಈಗಲೂ ಮುಸ್ಲಿಂ ಮೀನುಗಾರರ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿದೆ. ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅವರು ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕಾಗಿ ಅಥವಾ ಮನೋರಂಜನೆಗಾಗಿ ಸ್ಥಳೀಯ ನದಿಗಳಲ್ಲಿ ಮೀನು ಹಿಡಿಯುತ್ತಿದ್ದರು.

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕುಟುಂಬವು ಒಂದು ಮೀನು ಹಿಡಿಯುವ ಬಲೆ, ಕೊಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಬೋನು (ಕುಜೆ) ಹೊಂದಿರುತ್ತಿದ್ದವು. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಅವರು ರಾತ್ರಿಯ ವೇಳೆ ಪಂಜು ಹಿಡಿದು ನದಿಯ ತೀರದಲ್ಲಿ ಮೀನು ಹಿಡಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಪಂಜಿನ ಬೆಳಕಿಗೆ ಆಕರ್ಷಿತವಾಗಿ ಕೆಲವು ಮೀನುಗಳು ಆಳವಿಲ್ಲದ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸೇರುತ್ತಿದ್ದವು. ಮೀನುಗಾರರು ತಮ್ಮ ಖಡ್ಗ ಮತ್ತು ಕತ್ತಿಯಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಸೀಳಿ ತಮಗೆ ದೊರೆತ ಮೀನನ್ನು ಬುಟ್ಟಿಗೆ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಪ್ಪತ್ತನೆ ಶತಮಾನದ

ಹೊತ್ತಿಗೆ ನದಿಗಳಲ್ಲಿ ಮೀನು ಹಿಡಿಯಲು ಡೈನಮೈಟ್ ಬಳಕೆ ಮಾಡುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಆರಂಭಗೊಂಡಿತು. ಸಣ್ಣ ಗಾತ್ರದ ಡೈನಮೈಟನ್ನು ನೀರಿನೊಂದಿಗೆ ಸ್ಫೋಟಿಸುವ ಮೂಲಕ ಭಾರಿ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಮೀನುಗಳು ಸತ್ತು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದವು. ನೀರಿಗೆ ಹಾರಿ ಈ ಮೀನುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಮಂಗಳೂರು ಮತ್ತು ಕಾಸರಗೋಡು ತಾಲೂಕುಗಳ ಬ್ಯಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಮೀನುಗಾರಿಕಾ ಹವ್ಯಾಸವೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಅಭ್ಯಾಸಗಳು ಅಷ್ಟಾಗಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಮುಸ್ಲಿಮರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಮೀನು ವ್ಯಾಪಾರವು ಅತ್ಯಂತ ಜನಪ್ರಿಯ ವಾಣಿಜ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಯಾಗಿತ್ತು. ದೋಣಿ ತುಂಬಾ ಮೀನುಗಳನ್ನು ತುಂಬಿ ದೂರದ ಹಳ್ಳಿ ಮತ್ತು ಪಟ್ಟಣಗಳಿಗೆ ಸಾಗಿಸಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವುದು ಒಂದು ಸಾಮಾನ್ಯ ದೃಶ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ನದಿ ತಟದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲೂ ಮಸೀದಿಯ ಪಕ್ಕ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಒಂದು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಅವರು ಅಲ್ಲಿ ಮೀನುಗಳನ್ನು ಮಾರುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಅವರು ಅಕ್ಕಿ ಮತ್ತು ಇತರ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಣಗಳಿಗೆ ಒಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮೀನನ್ನು ಅಕ್ಕಿ ಮತ್ತು ತೆಂಗಿನಕಾಯಿಯ ಬದಲಾಗಿ ವಿನಿಮಯ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇದನ್ನು ಅವರು ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಮೀನಿನ ಮಾರಾಟ ಮತ್ತು ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕಿ ಮತ್ತು ತೆಂಗಿನಕಾಯಿಯ ಮಾರಾಟ, ಹೀಗೆ ಎರಡೆರಡು ವ್ಯಾಪಾರಗಳು ಏಕಕಾಲಕಕೆ ನಡೆಯುಯತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಈ ವ್ಯಾಪಾರದ ಮೂಲಕ ಅವರು ದುಪ್ಪಟ್ಟು ಲಾಭ ಸಂಪಾದಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ದೋಣಿಯಲ್ಲಿ ಜಾಗ ಉಳಿದಿದ್ದರೆ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಪಟ್ಟಣಗಳಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣಿಕರನ್ನೂ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಂತಹ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮೀನು ವ್ಯಾಪಾರಿಯೂ ಒಳ್ಳೆಯ ವರಮಾನ ಹೊಂದಿದ್ದ ಹಿನ್ನೀರಿನಲ್ಲಿಯೂ ದೋಣಿಗಳು ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಇದೇ ರೀತಿಯ ವ್ಯಾಪಾರ ಅಲ್ಲೂ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಆರಂಭದ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕಿಯು ಪ್ರಮುಖ ವ್ಯಾಪಾರದ ಸರಕು ಆಗಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ಇತರ ದೇಶಗಳಿಗೆ ರಫ್ತು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಮಲಬಾರ್, ಮೂಲ್ಕಿ ಮುಂಬೈ, ಕುಂಬಳ, ಮಂಜೇಶ್ವರ, ಮಂಗಳೂರು, ಹಂಗರಕಟ್ಟೆ ಮತ್ತು ಬಸ್ರೂರು ಪ್ರಮುಖ ಬಂದರುಗಳಾಗಿದ್ದವು.

ಜಿಲ್ಲೆಯೊಳಗೆ ಬಾರಿ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಜನರು ಅಕ್ಕಿಯ ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದರು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜಿನಸು ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲೂ ಅಕ್ಕಿಯ ವ್ಯಾಪಾರ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಹಲವಾರು ಮುಸ್ಲಿಮರು ಅಕ್ಕಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದರು. ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ಹಳ್ಳಿಗಳಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಬಂಡಸಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ದಾಸ್ತಾನು ಇಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಹಲವು

ಶ್ರೀಮಂತ ಮುಸ್ಲಿಂ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಬಂಡಸಾಲೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಹಲವು ಮುಸ್ಲಿಮರು ಬಂಡಸಾಲೆಯೆಂಬ ಅಡ್ಡ ಹೆಸರನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು.

ಉದಾ: ಬಂಡಸಾಲೆ ಕಾದ್ರಿ ಬ್ಯಾರಿ, ಬಂಡಸಾಲೆ ಇಬ್ರಾಹಿಂ ಬ್ಯಾರಿ ಇತ್ಯಾದಿ. ಬಂದರಿಗೆ ಬಂದ ಸರಕುಗಳನ್ನು ಹಡಗುಗಳಿಗೆ ತುಂಬಿಸಲು ಸಜ್ಜಾಗಿ ಇಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇಂತಹ ಲೋಡಿಂಗ್ ಜಾಗಗಳನ್ನು ಪಾಂಡ್ಯಾಲ್‌ಗಳು ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಹೆಚ್ಚಿನ ಬಂದರುಗಳು ಇಂತಹ ಪಾಂಡ್ಯಾಲ್‌ಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದವು. ಇವು ವರ್ತಕರ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಮಾಲಕತ್ವಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟಿತ್ತು. ಮೊಗ್ರಾಲ್ ಕುಂಞಿಪಕ್ಕಿಗೆ ಕುಂಬಳೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಂಡ್ಯಾಲ್‌ಗಳಿದ್ದವು. ಮಮ್ಮಿ ಸೂಫಿ ಬ್ಯಾರಿಗೆ ಮಂಜೇಶ್ವರದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡ್ಯಾಲ್ ಇತ್ತು. ಇತರೆಡೆಗಳಲ್ಲೂ ಇಂತಹ ಪಾಂಡ್ಯಾಲ್ ಗಳಿದ್ದವು. ಆದರೆ ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡ್ಯಾಲುಗಳು ಮತ್ತು ಬಂಡಸಾಲೆಗಳು ತಮ್ಮ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿವೆ.

ತೆಂಗು ಇನ್ನೊಂದು ವ್ಯಾಪಾರದ ಸರಕಾಗಿತ್ತು. ಮಲಬಾರ್‌ನಂತೆಯೇ ತುಳುನಾಡು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲೂ ತುಂಬಾ ತೆಂಗಿನ ತೋಪುಗಳಿದ್ದವು ಮತ್ತು ಇದರಿಂದಾಗಿ ಇಡೀ ಜಿಲ್ಲೆಯೇ ಒಂದು ಉದ್ಯಾನ ತೀರದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಮರಳು ಮಣ್ಣು ಈ ಬೆಳೆಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಸೂಕ್ತವಾಗಿದ್ದು, ನದಿ ನೀರು ಸಮಂಜಸ ನೆಲವನ್ನು ಒದಗಿಸಿತ್ತು. ತೆಂಗಿನ ತೋಪಿನ ಬಹುಪಯೋಗಿ ಗುಣದಿಂದಾಗಿ ಅದನ್ನು ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ ವೆಂದೂ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ತೆಂಗಿನ ಮರವು ಮನೆ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಅಡ್ಡಗ ಮತ್ತು ಪಕ್ಕಾಸಿಗೆ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಮನೆಯ ಹಂಚಾಗಿ, ಉರುವಲಾಗಿ, ಖಾದ್ಯ ತೈಲವಾಗಿ, ಲೇಪನವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಿಹಿ ತಿನಿಸಿನಲ್ಲೂ ಸೇಂದಿ ಮತ್ತು ಮದ್ಯದ ತಯಾರಿಕೆಯಲ್ಲೂ ಇದು ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ತೆಂಗು ಅತ್ಯಮೂಲ್ಯವಾದ ಮರ. ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಎತ್ತನ್ನು ಬಳಸಿ ಎಣ್ಣೆಯ ಗಾಣಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಎಣ್ಣೆಗೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಇತ್ತು. ಒಣಗಿದ ಕೊಬ್ಬರಿಯನ್ನು ಕೊಪ್ಪರ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಮತ್ತು ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಇದು ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯ ರಫ್ತು ಪದಾರ್ಥವಾಗಿತ್ತು. ಮುಂಬೈ ಹಾಗೂ ಐರೋಪ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಒಣ ಕೊಬ್ಬರಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಇತ್ತು.

ಕಬ್ಬು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಇನ್ನೊಂದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಬೆಳೆಯಾಗಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬೆಲ್ಲದ ಉತ್ಪಾದನೆಗಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಬೆಲ್ಲ ಅಂದು ಚಹಾ ಕಾಫಿಗಳಿಗೆ ಬೆಲ್ಲ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಉಳ್ಳಾಲ, ಕೂಳೂರು ಮತ್ತು ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು

ಬೆಳೆಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇದಲ್ಲದೆ ತರಕಾರಿಗಳು, ಧಾನ್ಯ, ಬೇಳೆ ಮತ್ತಿತರ ಸ್ಥಳೀಯ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಕರಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಮೂಡಬಿದ್ರೆ, ಪುತ್ತೂರು, ಕಾರ್ಕಳ, ಉಡುಪಿ, ಕುಂದಾಪುರಗಳಲ್ಲಿ ವಾರದ ಸಂತೆ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಈ ಸಂತೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಈ ಸಂತೆಗಳಲ್ಲಿ ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ, ಮೆಣಸು, ಅಕ್ಕಿ ಮತ್ತು ತರಕಾರಿ ಮಾರಾಟವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ದರ್ಗಾಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಉರೂಸು ಹಾಗೂ ಭೂತ ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ನೇಮಗಳ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲೂ ಹೆಚ್ಚುವರಿಯಾಗಿ ಸಂತೆಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಇಪ್ಪತ್ತನೇ ಶತಮಾನದ ಆರಂಭದ 1930 ಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಮುಸ್ಲಿಂ ವರ್ತಕರು ಜಾತ್ರೆಗಳಲ್ಲು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಜಾನುವಾರು ಮೇಳಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯದ ಬಳಿಯ ಕುಲ್ಕುಂದಾದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಸೀತಾನದಿ ಜಾನುವಾರು ಜಾತ್ರೆ ತುಂಬಾ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿತ್ತು. ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಭಾರಿ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಜಾನುವಾರುಗಳನ್ನು ಖರೀದಿಸಿ ಊರೂರು ಅಲೆದಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಹಳ್ಳಿಗರಿಂದಲೂ ಜಾನುವಾರುಗಳನ್ನು ಖರೀದಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಡುಗಳಿಗೆ ಭಾರಿ ಬೇಡಿಕೆಯಿತ್ತು. ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಜಾನುವಾರುಗಳ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಟೇಬಲ್ 5. ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ನೋಟ (1800–1945)

1.	ಅಕ್ಕಿ	ರಫ್ತು	ಮುಂಬೈ ಅರೇಬಿಯಾ	ಮಾಲ್ದೀವ್ಸ್ ಮತ್ತು ಯುರೋಪ್
2.	ಕೊಬ್ಬರಿ	ಮೇಲಿನಂತೆಯೇ	ಮೇಲಿನಂತೆಯೇ	ಮೇಲಿನಂತೆಯೇ
3.	ಸಾಂಬಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳು	ಮೇಲಿನಂತೆಯೇ	–	ಮೇಲಿನಂತೆಯೇ
4.	ಮೀನು	ಮೇಲಿನಂತೆಯೇ	ಮುಂಬೈ	ಮೇಲಿನಂತೆಯೇ ಮತ್ತು ಸಿಲೋನ್
5.	ಚಿನ್ನ, ಬಟ್ಟೆ ಇತ್ಯಾದಿ	ಆಮದು	ಮುಂಬೈ	ಅರೇಬಿಯಾ ಮತ್ತು ಯುರೋಪ್
6.	ಕಬ್ಬು	–	ಸ್ಥಳೀಯ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ	–
7.	ಖರ್ಜೂರ	ಆಮದು	–	ಅರೇಬಿಯಾ

ಮುಸ್ಲಿಮರು ಒಳ್ಳೆಯ ಉದ್ಯಮಿಗಳಾಗಿರುವಂತೆಯೇ ಬುದ್ಧಿವಂತ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳೂ ಹೌದು. ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮೂಲೆ ಮೂಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ಜಿನಸಿ ಅಂಗಡಿಗಳನ್ನು ತೆರೆದರು.

ಇದು ಮುಸ್ಲಿಮರ ಪ್ರಮುಖ ವ್ಯಾಪಾರವಾಗಿತ್ತು. ಅಕ್ಕಿ, ಬೇಳೆ ಮತ್ತು ಬೆಲ್ಲ ಈ ಅಂಗಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಾರಾಟಕ್ಕಿರುತ್ತಿದ್ದವು. ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಜಮೀನ್ದಾರರೂ ಕೂಡಾ ಬಿಡುವಿನ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಈ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಈ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ಕೇವಲ ಸರಕುಗಳನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ತಮ್ಮ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಾದ ಅಕ್ಕಿ, ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ, ಅಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಗೋಡಂಬಿಯನ್ನು ಖರೀದಿಸುತ್ತಲೂ ಇದ್ದರು. ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಅಂಗಡಿಗಳು ಮಾರಾಟ ಮತ್ತು ಖರೀದಿಗಳೆರಡರ ಕೇಂದ್ರವೂ ಆಗಿದ್ದವು. ಸರಕಿನ ವಿನಿಮಯ ಕೂಡಾ ಇಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿತ್ತು. 19ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಈ ಬಗೆಯ ವ್ಯಾಪಾರ ಬ್ಯಾರಿಗಳ ಏಕಸ್ವಾಮ್ಯದಲ್ಲಿತ್ತು. ನಂತರ ಇತರ ಸಮುದಾಯದವರೂ ಈ ಬಗೆಯ ವ್ಯಾಪಾರಗಳನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದರು.

ಬಟ್ಟೆ ವ್ಯಾಪಾರ 19ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ನವಾಯತರು ಮತ್ತು ಮೇಮನ್‌ಗಳ ಏಕಸ್ವಾಮ್ಯದಲ್ಲಿತ್ತು. ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಅವರೇ ಮುಖ್ಯ ಬಟ್ಟೆ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು. ದಾದಾ ಹಾಜಿ ಇವರಲ್ಲಿ ಪ್ರಖ್ಯಾತರು. ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೇ ಶತಮಾನದ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೊಂಕಣಿಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಸಮುದಾಯದವರು ಈ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶ ಪಡೆದರು. ಆದರೆ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಈಗಲೂ ಮುಸ್ಲಿಂ (ಬ್ಯಾರಿ) ಬಟ್ಟೆ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳದ್ದೇ ಪಾರಮ್ಯ.

ಹೊಟೇಲುಗಳು ಮುಸ್ಲಿಮರು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದ ಮತ್ತೊಂದು ಮುಖ್ಯ ಉದ್ಯಮ. ಪಟ್ಟಣ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾಗಗಳೆರಡಲ್ಲೂ ಮುಸ್ಲಿಮರು ನಡೆಸುವ ಹೊಟೇಲುಗಳು ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿವೆ. ಆದರೂ ಈ ಉದ್ಯಮ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಏಕಸಾಮ್ಯದಲ್ಲಿದೆ. ಸಣ್ಣ ಟೀ ಅಂಗಡಿಗಳು ಮತ್ತು ಮೀನು ಊಟದ ಹೊಟೇಲುಗಳನ್ನು ಮುಸ್ಲಿಮರು ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ. ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿರುವ ಭಟ್ಕಳೀ ಹೋಟೇಲುಗಳು ತಮ್ಮ ರುಚಿಕರ ಬಿರಿಯಾನಿಯಾಗೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ.

1930ರಲ್ಲಿ ಬೀಡಿ ಉದ್ಯಮ ವ್ಯಾಪಕವಾಯಿತು. ಬೀಡಿಗೆ ಬಂದ ಬೇಡಿಕೆಯಿಂದಾಗಿ ಈ ಉದ್ಯಮ ಬಹುವೇಗವಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿತು. ಬೀಡಿ ಉದ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕರಾಗಿ ದುಡಿಯುವುದು ಮುಸ್ಲಿಮರಿಗೆ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಯಿತು. ಇದಕ್ಕೆ ಹಲವು ಕಾರಣಗಳಿವೆ. ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು ಉದ್ದಿಮೆಗಳಲ್ಲಿ

ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳು ಮತ್ತು ಮರದ ನಾಟಾ ವ್ಯಾಪಾರ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟೇನೂ ಮಹತ್ವ ಪಡೆದಿರಲಿಲ್ಲ. ಹಂಚು ತಯಾರಿಕಾ ಉದ್ಯಮವನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿದ್ದು ಪಶ್ಚಿಮದ ದೇಶಗಳು. ಈ ಉದ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಕ್ರೈಸ್ತರು ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿದ್ದರು. 20ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಶ್ರೀಮಂತ ಮುಸ್ಲಿಮರು ಈ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶ ಪಡೆದು ಯಶಸ್ವಿಯಾದರು. ಇಟ್ಟಿಗೆ ತಯಾರಿಕೆ ಎಲ್ಲಾ ನದಿ ತಟಗಳನ್ನೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿತ್ತು.

ಕ್ರಮೇಣ ಇದು ಬ್ಯಾರಿಗಳ ಉದ್ದಿಮೆಯಾಯಿತು. 19 ಮತ್ತು 20ನೇ ಶತಮಾನ ದಲ್ಲಿ ಅಡ್ಯಾರ್ ಕಣ್ಣೂರು, ಗುರುಪುರ ನದಿ ದಂಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಿಗೆ ತಯಾರಿಕಾ ಉದ್ದಿಮೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಅನೇಕ ಬ್ಯಾರಿಗಳಿದ್ದರು. 20ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಮರದ ನಾಟಾದ ವ್ಯಾಪಾರ ಬ್ಯಾರಿಗಳನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಿತು. ಕೆಲವು ನಾಟಾ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ದೊಡ್ಡ ಉದ್ಯಮಿಗಳಾಗಿ ಬೆಳೆದರು. ನಾಟಾದ ವ್ಯಾಪಾರ ಅಥವಾ ಹಂಚು ತಯಾರಿಕೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಮುಸ್ಲಿಮರಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಪಾರಂಪರಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳಿರಲಿಲ್ಲ.

ಗಮನಾರ್ಹ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಮುಸ್ಲಿಮರು ಹೊರಗೆ ಹೋಗಿ ಉದ್ಯೋಗ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಳ್ಳಲು ಆರಂಭಿಸಿದರು. 19ನೆ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಮುಸ್ಲಿಮ್ ಯುವಕರು ಉದ್ಯೋಗ ಅರಸಿ ಮುಂಬೈಗೆ ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳೆಸಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಗಮನಾರ್ಹ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಯುವಕರು ಮುಂಬೈ ಮಲೆನಾಡು ಮತ್ತು ಕೊಡಗುಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಬದುಕು ಕಂಡುಕೊಂಡರು. ಮುಂಬೈಗೆ ಹೋದವರು ಹೊಟೇಲ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಅಂಗಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಕಂಡುಕೊಂಡರೆ, ಮಲೆನಾಡು ಮತ್ತು ಕೊಡಗಿಗೆ ಹೋದವರು ತೋಟ ಕಾರ್ಮಿಕರಾಗಿ ಬದುಕು ಆರಂಭಿಸಿದರು.

ಕಾಸರಗೋಡಿನಿಂದ ಉಡುಪಿಯ ತನಕದ ಕರಾವಳಿಯ ಅನೇಕರು ಹಡಗು ಗಳಲ್ಲಿ ನಾವಿಕರಾಗಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪಡೆದರು. 20ನೆ ಶತಮಾನದ ಪೂರ್ವಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಹಡಗಿನಲ್ಲಿ ನಾವಿಕರಾಗಿ ದುಡಿಯುವುದು ಮುಸ್ಲಿಮರ ಸಾಮಾನ್ಯ ಉದ್ಯೋಗ ವಾಗಿತ್ತು. ಈ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಹನಫಿಗಳಿಬ್ಬರೂ ಸಮಾನ ಆಸಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಈ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮುಸ್ಲಿಂ ಯುವಕರು ನಾವಿಕರಾಗಿ ದುಡಿಯುವುದು ಇಲ್ಲವೇ ಮುಂಬೈಯಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಅದ್ಯತೆಗಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಿದ್ದರು.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ವ್ಯಾಪಾರ ವಹಿವಾಟಿನಲ್ಲಿ ಕಲೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಭಾಷೆಯು ಕೂಡಾ ಮಹತ್ವವಾದ ಸ್ಥಾನಮಾನವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಬ್ಯಾರಿ ಜನರು ತಮ್ಮ

ಭಾಷೆಯ ಮೂಲಕ ಜನರನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವರು ಇನ್ನಿತರ ಭಾಷೆ ಬಲ್ಲವರಾದ ಕಾರಣ, ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ನಿಭಾಯಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಭಾಷೆ ಇವರಿಗೆ ಒಂದು ಆಯುಧ, ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯ ಸೌಂದರ್ಯದಿಂದಾಗಿ ಜನರನ್ನು ಅವರೆಡೆಗೆ ಸೆಳೆಯುವ ಕಲೆ ಈ ಬ್ಯಾರಿಗಳಲ್ಲಿವೆ. ಇಂದಿಗೂ ಕೂಡ ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ತಮ್ಮ ಸ್ಥಾನಮಾನವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಹಿಂದಿನ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಬಟ್ಟೆ ಬರಹದ ಮೂಲಕವೇ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಇತಿಹಾಸಕಾರರು ಕ್ರಿ.ಶ. 9ನೇ ಶತಮಾನದಿಂದ 12ನೇ ಶತಮಾನದ ತನಕ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಈ ಬಟ್ಟೆಬರಹ ಲಿಪಿಯನ್ನೇ ತಮ್ಮ ದಿನಚರಿ ಪಟ್ಟಿಲಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರ ವಹಿವಾಟಿನಲ್ಲಿ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂಬುದನ್ನು ಎಂದು ಸಂಶೋಧಕರು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

1937ರಲ್ಲಿ ಬಟ್ಟೆಬರಹ ಲಿಪಿಯನ್ನು ಇತಿಹಾಸಕಾರರು ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಬಟ್ಟೆ ಬರಹ ಅರಬಿ–ಬ್ಯಾರಿ ಅಥವಾ ಅರಬಿ–ಮಲಯಾಳ ಭಾಷೆಯಾಗಿರಬಹುದೆಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿದೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲೂ ತಮ್ಮ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಪಡೆದು ಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಹಲವು ಸಂಘಟನೆಗಳನ್ನೂ ಸಹ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಸಮಾಜ ಸೇವೆ ಶೋಷಣೆಯ ವಿರುದ್ಧ, ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ ನಿರ್ಮೂಲನೆಯ ವಿರುದ್ಧ, ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಹಲವು ತೊಂದರೆ, ಶೋಷಣೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಡುವ ಹಲವು ಜನಪರ ಸಂಘಟನೆಗಳಿದ್ದು, ಇದರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾರಿಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ಇನ್ನೂ ಈವತ್ತಿಗೂ ಕೂಡ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಮೀನುಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಕೊಡಗಿನಲ್ಲಂತೂ ಮಂಗಳೂರು ಮೀನಿಗೆ ತುಂಬಾ ಬೇಡಿಕೆ ಇದೆ. ಮಂಗಳೂರುನವರು ಮುಖ್ಯವಾದ ಪೇಟೆಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಸಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಇದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ ಹೊಳೆಗಳಿಗೆ ಅವರು ಹತ್ತಿರ ಇರುವುದಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿಯೂ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲೇ ತಮ್ಮ ಗ್ರಾಹಕರ ಜೊತೆಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ. ಜನರಿಗೆ ಈ ಮೂಲಕ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಮೂಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಗೆ ಇತರ ಭಾಷೆಯ ಸಾಮ್ಯತೆ ಇದ್ದ ಕಾರಣ ಜನರಿಗೆ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ.

ಭಾಷೆ ಅಂದ ಅದನ್ನು ಬಳಕೆ ಮಾಡಿದರೆ ಮಾತ್ರ ಉಳಿಯಬಹುದು,

ಇನ್ನೂ ದಿನಸಿ ಅಂಗಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಟ್ಟೆ ಅಂಗಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಇನ್ನಿತರ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾರಿ ಜನರು ತಮ್ಮ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಭಾಷೆಯ ಅಗತ್ಯ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿದೆ. ಭಾಷೆ ಇಲ್ಲವಾದಲ್ಲಿ ಸಂಪರ್ಕ ಮಾಡಲು ಕಷ್ಟಕರ. ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕಾಗಿ ಯಾವ ಮೂಲೆಗೆ ಬೇಕಾದರೂ ಸಂಚರಿಸಬಲ್ಲ, ನೆಲೆಯೂರಬಲ್ಲ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಬ್ಯಾರಿ ಸಮುದಾಯ ಹೊಂದಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ವ್ಯಾಪಾರ ವಿನಿಮಯದಲ್ಲಿ ಭಾಷೆ ಪ್ರಮುಖ ಸ್ಥಾನ ಹೊಂದುತ್ತದೆ. ಭಾಷೆಯ ಬಳಕೆಯಿಲ್ಲದೆ ಯಾವುದೇ ವ್ಯಾಪಾರ ವಹಿವಾಟು ಮಾಡಲು ಕಷ್ಟ. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸ್ಥಳಗಳಿಂದ ಬಂದಿರುವ ವರ್ತಕರಿಗೆ ವ್ಯಾಪಾರ ನಡೆಸಲು ಭಾಷೆಯ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಲ್ಲಿ ಪಿಜಿನ್ ಲ್ಯಾಂಗ್ವೇಜ್ ಎನ್ನಲಾಗಿದೆ.

ಅಂತೆಯೇ 7ನೇ ಶತಮಾನದ ತುಳುನಾಡು ಮತ್ತು ಮಲಬಾರ್‌ನೊಂದಿಗೆ ಅರಬ್ ಮುಸ್ಲಿಮರ ನಂಟನ್ನು ಈಗ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಹಲವು ಆಕರ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಹೆನ್ರಿ ಮಯರ್ಸ್, ಈಲಿಯೆಟ್, ಹೆಚ್.ಜಿ ರೋವಿಲ್ಸನ್ ಮೊದಲಾದವರು ಕೂಡಾ ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಮನ್ನಣೆ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ.

ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯ ಬಳಕೆ

ಸಾಹಿತ್ಯ ಎನ್ನುವ ಪದದ ಅರ್ಥ ಹೇಳುವುದೇ ಕಷ್ಟ. ತುಂಬಾ ಸರಳವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಒಂದು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಮಾಧ್ಯಮ. ಪ್ರತಿ ಮನುಷ್ಯನೊಳಗೂ ಭಾವನೆಗಳು, ಸಂಘರ್ಷಗಳು, ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು, ಗೊಂದಲಗಳು, ತಲ್ಲಣಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಅಂತಹ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ಮತ್ತೊಬ್ಬರಿಗೆ ದಾಟಿಸುವುದೇ ಸಾಹಿತ್ಯ. ಆದರೆ ಸಾಹಿತ್ಯವೆಂದರೆ ಬರೀ ವಾಸ್ತವ ಚಿತ್ರಣವಲ್ಲ. ಅದರಲ್ಲೊಂದಿಷ್ಟು ಕಲ್ಪನೆಯೂ ಉಂಟು.

ಸಾಹಿತ್ಯ ನಮ್ಮ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಜಗತ್ತಿನ ಬಗ್ಗೆ, ನಮ್ಮ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವುದು. ನಮ್ಮೊಳಗೆ ಹೊಸ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯ ಲಿಖಿತ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಇತರೆ ಭಾಷೆಯ ಲಿಪಿಯ ಆಶ್ರಯ ಪಡೆದು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ತನ್ನ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಸೃಜನಶೀಲ ವಾದುದನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಬರಹಗಾರನಾಗಬೇಕೆಂಬ ಹಂಬಲವಿರುವವನಿಗೆ ಇದರ ಅರಿವು ಮತ್ತು ತಿಳುವಳಿಕೆ ಇರಬೇಕಾದದ್ದು ಅತ್ಯವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ. ಮುಸ್ಲಿಂ ಲಿಪಿ ರಹಿತ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಉಗಮ ಕಾಣುವುದು 30–40 ವರ್ಷಗಳಿಗೂ

ಮುನ್ನ ಕನಸಿನ ಮಾತಾಗಿತ್ತು. ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಕಲ್ಪನೆಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಮೂಲ ಕಾರಣ ಅನಕ್ಷರತೆ. ಆದರೆ ನಂತರದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಸಮುದಾಯ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜನರು ಸಾಕ್ಷರಸ್ಥರಾಗಿ ಕನಸು ಕಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯ ಸಾಹಿತಿಗಳು ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಯ ಬಳಕೆ ಮಾಡಿದರು. ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಯ ಸಹಾಯದಿಂದ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯು ಸಾಹಿತ್ಯದೆಡೆಗೆ ಹಬ್ಬಿತ್ತು.. ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯು ಸಾಹಿತಿಗಳು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಯ ಆಸರೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಯಿತು.

ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಗೆ ಸಾಹಿತಿಗರ ಕೊಡುಗೆಯಾಗಿ ಬ್ಯಾರಿ ಪದ್ಯಗಳು, ಪ್ರಬಂಧಗಳು, ಕಥೆಗಳು, ಬ್ಯಾರಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಲೇಖನ, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಮುಸ್ಲಿಮರ ಕುರಿತು ಐತಿಹಾಸಿಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮುಂತಾದವುಗಳು ಮೂಡಿ ಬಂದಿವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲದೆ ಇಂಗ್ಲೀಷ್, ಬ್ಯಾರಿ ಶಬ್ದಕೋಶಗಳು ಸಹ ಲಭ್ಯವಿದೆ. ಇದು ಡಾ. ವಹಾಬ್ ದೊಡ್ಡಮನೆ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಗೆ ನೀಡಿದ ಕೊಡುಗೆಯಾಗಿದೆ.

ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆ ಲಿಪಿ ಹೊಂದದಿದ್ದರೂ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಬೆಲೆಸಬೆಕೆಂಬ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸಮುದಾಯವು ಹರಸಾಹಸ ಪಡುತ್ತಿದ್ದು, ಹಲವಾರು ಪದ್ಯ ಪ್ರಬಂಧ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಆಂದೋಲನಕ್ಕೆ ಕೈ ಜೋಡಿಸಿದೆ. ಇಂದು ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆಯಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದು ಶ್ರೀಮಂತಗೊಂಡರೆ ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ಕಡೆಗಣಿಸಿ ನಾಶವಾಗಿವೆ. ಉದಾ:– ಗೀತೆಗಳು, ಚುಟುಕುಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ. ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾಲಿಟ್ಟು ನೂರಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಪುಸ್ತಕಗಳು, ನಾನೂರಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಆಡಿಯೋ ಆಲ್ಬಂಗಳು ಸಹ ಇದ್ದು, ಇನ್ನೂ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುತ್ತಿರುವವರ ಪ್ರಯತ್ನ ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತಲೇ ಇದೆ.

ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ 'ಬ್ಯಾರಿ' ಭಾಷೆಯ ಕೊಡುಗೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಮೇಲ್ನೋಟ

ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆ ಲಿಪಿ ರಹಿತ ಭಾಷೆಯಾಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಈ ಭಾಷೆಗೆ ಭವಿಷ್ಯ ಇದೆ ಎಂದು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟು ಪದ್ಯಗಳು, ಕವನಗಳು ಕಥೆ ಲೇಖನ ಮುಂತಾದವುಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿವೆ.

ಜಾನಪದ ಪದ್ಯ, ಗೀತೆಗಳು ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಉಗಮಕ್ಕೆ ಮೂಲ ಆಕರವಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಯ ಆಶ್ರಯದಿಂದ ಬರವಣಿಗೆ ಅಥವಾ ಲೇಖನಗಳು

ಮತ್ತು ಆಡಿಯೋ, ವೀಡಿಯೋ ಕ್ಯಾಸೆಟ್‌ಗಳ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಮುನ್ನ ಜಾನಪದ ಗೀತೆಗಳು ಹಿಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಯವರಿಂದ ಹಾಡಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದು, ಇದು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಉಗಮಕ್ಕೆ ನಾಂದಿ ಹಾಡಿದೆ ಎನ್ನಬಹುದು.

ನಂತರದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವೊಂದು ಪದ್ಯ, ಗೀತೆಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿ ಬಳಕೆಯಿಂದ ಲಿಖಿತರೂಪದಲ್ಲಿಯೂ, ಕ್ಯಾಸೆಟ್‌ಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿಯೂ ದಾಖಲೆ ಗಳಾಗಿ ಸೃಷ್ಟಿಸಿ, ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಕೊಡುಗೆಯಾಯಿತು. ತನ್ನದೇ ಅದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವಾದ ಶೈಲಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಜನಪದ ಪದ್ಯ ಮತ್ತು ಗೀತೆಗಳು ಮಳಯಾಲಂ ಮಾಪಿಳ್ಳೆ ಶೈಲಿಯಿಂದ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತದೆ. ವಿವಾಹ ಸಮಾರಂಭಗಳಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಗೀತೆಗಳು ಮಹತ್ವದ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಕೋಲಾಟ, ಉಂಜಾಲ್ ಪಾಟ್ ಮುಂತದವುಗಳು ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ. ಉಂಜಾಲ್ ಪಾಟ್ ಮಗುವಿನ ನಾಮಕರಣದ ವೇಳೆ ಅಥವಾ ತೊಟ್ಟಿಲು ತೂಗುವ ಸಮಾರಂಭಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮೌಲಾಂಜಿ ಪಾಟ್ ವಿವಾಹ ಸಮಾರಂಭಗಳಲ್ಲಿ ಮದರಂಗಿ ಹಾಕುವ ವೇಳೆ ಹೆಂಗಸರಿಂದ ಹಾಡಲ್ಪಡುವುದು.

ಇವುಗಳಲ್ಲದೆ ಅನೇಕ ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳೂ ಇವೆ. ಉದಾ:– ಯಾವುದೇ ಕುಟುಂಬ ಸಮಾರಂಭಗಳು ಅಥವಾ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಗುವನ್ನು ಮಲಗಿಸುವ ವೇಳೆ ಅಜ್ಜಿಯರಿಂದ ಜನಪದ ಹಾಡುಗಳು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಬ್ಯಾರಿ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳ ಅರಿವು ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ ಕಡಿಮೆಯಾಗ ತೊಡಗಿತು. ಇಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾರಿ ಗೀತೆಗಳನ್ನು ಆಲಿಸುವ ಸಂದರ್ಭ ದೊರೆಯುವುದು ಕಷ್ಟಕರ. ಕೆಲವು ಮಂದಿ ವಯಸ್ಸಿನವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ತಿಳಿದಿರುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇದೆ. ಇದನ್ನು ಮನಗಂಡು ಬ್ಯಾರಿಗೀತೆಗಳು ಆಳಿಸಿ ಹೋಗಬಾರದೆಂಬ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೆಲವು ಗೀತೆಗಳು ಬ್ಯಾರಿ ಸಮುದಾಯತದಿಂದ ಆಡಿಯೋ ಕ್ಯಾಸೆಟ್‌ಗಳಾಗಿ ಹೊರ ಹೊಮ್ಮಿತು.

ಹೀಗೆ ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಾಡುಗಳು, ಕ್ಯಾಸೆಟ್‌ಗಳಾಗಿ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಹೊಂದಿತು. ನಂತರ ಅನೇಕ ಹಾಡುಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯ ಹಾಡಿನ ಪರಿಚಯ ಜನರಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಸಿ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯತ್ತ ಸಾಗುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿವೆ. ಜನಪದ ಗೀತೆಯಾಗಿ ಪ್ರಖ್ಯಾತಿ ಹೊಂದಿರುವ ಪ್ರಮುಖ ಗೀತೆಯ ಪೈಕಿ 'ಅಪ್ಪ ಚುಡು ಚುಡು ಫಾತಿಮ' ಮತ್ತಿತರ ಅನೇಕ ಬ್ಯಾರಿ ಹಾಡುಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಯಾಯಿತು. ಇಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾರಿ ಹಾಡುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಲೇ ಹೋಗುತ್ತಿವೆ.

ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತಿಗಳು, ಹಾಡುಗಾರರು ಮುಂತಾದವರು ಉತ್ತಮ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಬೆಳವಣಿಗೆಯತ್ತ ಸಾಗಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ.

ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಬರಹಗಳು

ಲಿಪಿ ಹೊಂದಿರದಿದ್ದರೂ ಇತರ ಭಾಷೆಗಳಿಂದ ಎರವಲು ಪಡೆದುಕೊಂಡು, ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬರಹದ ಕನಸು ನನಸಾಗಿಸುವಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಸಾಹಿತಿಗರ ಕೊಡುಗೆ ಗುರುತಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ.

ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷಗಳಿಗೂ ಮುಂಚೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬರಹ ಕನಸಿನ ಮಾತಾಗಿದ್ದರೂ, ಸತತ ಪ್ರಯತ್ನದ ಮೂಲಕ ಇಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಲೇಖನ ಕಥೆ ಕವನ ಸಂಕಲನ, ಕಥಾಸಂಕಲನ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. 'ಮಾಪ್ಲಾ ಮಲೆಯಾಲ" ಭಾಷೆ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ.

ಮಾಪ್ಲಾ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಮುಸ್ಲಿಮರೇ ಆಗಿದ್ದು, ಬ್ಯಾರಿಗಳಿಗೆ ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಶ್ರಯ ಮಳೆಯಾಲಂನಿಂದಲೇ ಬಂದಿರುವುದರಿಂದ ಮಿಶ್ರ ಭಾಷೆ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿತು.

ಮಾಪ್ಲಾ ಪಾಟುಗಳು, ಮಾಲೆ ಕಿಸ್ಸೆ ಪಾಟುಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಪ್ಲೆಗಳಿರುವ ಆಯಾಮ ವಾಗಿದೆ. ಅರಬಿ ಲಿಪಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಅರಬ್ಬಿ ಮಲಯಾಳಂ ಎಂಬ ಮಿಶ್ರ ಭಾಷೆ ಬ್ಯಾರಿಗಳಲ್ಲೂ ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿತ್ತು. ಇದರಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾರಿ, ತುಳು, ಅರಬಿ ಮಳೆಯಾಳಂನ ಪದಗಳ ಮಿಶ್ರಣವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗಿತ್ತು. ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷಾ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಇವು ಪೂರಕವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ.

ಡಾ. ಸುಶೀಲಾ ಉಪಾಧ್ಯಾಯ, ವಹಾಬ್ ದೊಡ್ಡಮನೆಯಂತಹ ಅನೇಕ ಸಂಶೋಧಕರ ಕೊಡುಗೆ ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಶ್ರೀಮಂತಗೊಳಿಸಿತು.

ಡಾ. ವಹಾಬ್ ದೊಡ್ಡಮನೆಯವರು ಇಂಗ್ಲೀಷ್–ಬ್ಯಾರಿ ಶಬ್ದಕೋಶವನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿದ್ದಲ್ಲದೆ 'ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದ ಮುಸ್ಲಿಮರು (The muslims in D.K.) ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯುಳ್ಳ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಹೊರತಂದರು. ಇವುಗಳಲ್ಲದೆ ಅನೇಕರಿಂದ 75ಕ್ಕು ಅಧಿಕ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಿವೆ.

ನಾಟಕರಂಗದಲ್ಲಿ ಕೊಡುಗೆ

ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆ ಲಿಪಿರಹಿತವಾಗಿದ್ದರೂ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಬರಹ ಸಂಗೀತಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ನಾಟಕ ರಂಗದಲ್ಲಿಯೂ ತನ್ನ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ.

ಲಿಪಿಯೇ ಇಲ್ಲದ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಜನಾಂಗದವರು ಮಾತ್ರ ಆಡುವ ಸಾಕಷ್ಟು ಕಥೆ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲದೆ ಒಂದು ಭಾಷೆಯ ಸಂಭಾಷಣೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಆ ಜನಾಂಗದ ಬದುಕನ್ನು 'ಸುವೀರನ್' ಹೊಕ್ಕು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಬಿಡಿಸಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದ 'ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆ' ಮತ್ತು ಜನಾಂಗದವರನ್ನು ದೇಶ ತಿಳಿಯುವಂತಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಮತ್ತು ಕೇರಳದ ಸಂಗಮ ನಾಡಾಗಿರುವ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದ ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶದ ಭಾಷೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಸಿನಿಮಾ ಮಾಡಲು ಹೊರಟಿದ್ದೆ ಒಂದು ಸಂತಸದ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ.

ಸುವೀರನ್ ನಾಟಕ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಕಾಲಿಟ್ಟಿದ್ದು 'ಎನ್ನುಂ ಪ್ರಿಯಪೆಟ್ಟ ಅಮ್ಮ' ಪಿ.ಎಂ. ತಾಜುರವರ ನಾಟಕ ಕೃತಿಯ ಮೃತ್ಯುಂಜಯ ಎಂಬ ಪತ್ರದ ಮೂಲಕ ನಾಟಕ ರಂಗದಲ್ಲಿ ಸುವಿರನ್ ಸಾಕಷ್ಟು ಏಳುಬೀಳು ಕಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಚೊಚ್ಚಲ ಸಿನಿಮಾಕ್ಕೆ ಪುರಸ್ಕಾರ ಲಭಿಸಿದ ಬೆರಳೆಣಿಕೆಯ ನಿರ್ದೇಶಕರಲ್ಲಿ ಸುವೀರನ್ ಒಬ್ಬ ಈ ಚೊಚ್ಚಲ ಸಿನಿಮಾದ ಬಗ್ಗೆ ದೇಶಾಭಿಮಾನ ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ನೀಡಿದ ಸಂದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಸುವೀರನ್ ತನ್ನ ಮನದಾಳದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿಡುತ್ತಾರೆ. ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೂ ನಾಟಕ ಮತ್ತು ಕಿರುಚಿತ್ರಗಳು ಹೊರಬಂದು ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಕೂಡ ಶ್ರೀಮಂತಗೊಳಿಸಿತು ಎನ್ನಬಹುದು. ಬ್ಯಾರಿ ಸಮುದಾಯ ಭಾಷೆ, ಗೀತೆಗಳು ಅಳಿದು ಹೋಗುವುದನ್ನು ಮನಗಂಡು ಸಂಘಟಣಗಳು ಬರಹಗಳನ್ನು, ಲೇಖನಗಳು, ಕಥೆ ಕಾದಂಬರಿ, ಗೀತೆಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವಲ್ಲಿ ಒತ್ತು ಕೊಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು. ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆ ಮತ್ತು ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಉಗಮಗೊಂಡಿತು. ಈ ಗುಂಪಿನ ಜನರು ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸ್ಥಾನ ಲಭಿಸಿಕೊಡುವಲ್ಲಿ ಶ್ರಮ ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಕೂಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ರಚನೆ, ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿ ಕಾರ್ಯ ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯ ಭವಿಷ್ಯ

ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆ ಮಲಯಾಳಂ, ತಮಿಳು, ತುಳು, ಕೊಡವ, ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ತನ್ನ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ನಮಗೆ ನಮ್ಮ ಭಾಷೆಯತ್ತ ಪ್ರೀತಿ ಇದ್ದಲ್ಲಿ, ಭಾಷೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕು. ಬ್ಯಾರಿ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚು ಅಭಿಮಾನ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಭಾಷೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಆಗುತ್ತದೆ. ಧಾರ್ಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು

ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯ ಮೂಲಕ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕಲಿಸಬೇಕು. ಅಂತಲ್ಲಿ ಭಾಷೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಸಾಧ್ಯ. ಅಂತೆಯೇ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಒತ್ತನ್ನು ಪೋಷಕರು ನೀಡಬೇಕು.

ಶಿಕ್ಷಣ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದಲ್ಲಿ ಜನರಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಭಾಷೆಯ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಮೂಡುತ್ತದೆ. ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಸಾಹಿತ್ಯ ಮೂಡುವಂತೆ ಜನರಲ್ಲಿ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಮೂಡಿಸಬೇಕು. ಬ್ಯಾರಿ ಜನರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ತಮ್ಮ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಸಂವಹನ ನಡೆಸಬೇಕು. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಬಾಲ್ಯದ್ಲಲಿಯೇ ತಮ್ಮ ಮಾತೃ ಭಾಷೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸಬೇಕು. ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ ಮೂಡಬೇಕು. ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಭಾಷೆಯ ಅಭಿವೃದ್ದಿಗೆ ಸಹಕರಿಸಬೇಕು. ಕೇರಳದ ಮಲಪ್ಪಂ ಮತ್ತಿತರೆಡೆ ಬ್ರಿಟಿಷರ ವಿರುದ್ದದ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ದಫ್ ಹಾಗೂ ಮಾಪಿಳ್ಳ ಪಾಟ್ ಜನರನ್ನು ಬಡಿದೆಬ್ಬಿಸಿತು. ಅಂಥ ಹಾಡು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ನೀಡಿದ್ದ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆ ಅವನತಿಯತ್ತ ಸಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಮಂಜೇಶ್ವರ ಮತ್ತು ಕಾಸರಗೋಡು ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷಿಗರಿದ್ದರೂ. ಎಲ್ಲರೂ ಮಲೆಯಾಳ ಭಾಷೆಯತ್ತ ಹೊರಳುತ್ತಿದ್ದು ಅಲ್ಲಿ

ಭಾಷೆ ನಾಶವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಆದರೂ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬ್ಯಾರಿ ಹಾಡುಗಳು ತನ್ನ ಜನಪ್ರಿಯತೆ ಹೊಂದುತ್ತಿದೆ.

ಭಾಷೆಯ ಮೂಲಕವೇ ಪರಸ್ಪರ ಸಂವಹನ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರಿಂದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಭಾಷೆ ಹಾಗೂ ಸಮಾಜದ ನಡುವೆ ಅಂತರಿಕ ಸಂಬಂಧವಿದ್ದು ತಮ್ಮ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಪರಸ್ಪರ ಅವಲಂಬಿತವಾಗಿದೆ. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಲು ಭಾಷಿಕರು ಶ್ರಮಪಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಆ ಭಾಷೆಯು ಕಣ್ಮರೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆ ಒಂದು ಸಾಮಾಜಿಕ ಕ್ರಿಯೆ ಭಾಷೆಯ ಅಳಿವು ಉಳಿವು ಆ ಸಮಾಜವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಇಂದು ಬ್ಯಾರಿ ಜಾಗೃತಿಯ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ರಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಡಿರುವ ಹೊಸ ನಾಯಕತ್ವವು ಸಮುದಾಯವನ್ನು ಸಮೃದ್ಧಿಯ ಹಾದಿಯತ್ತ ಮುನ್ನಡೆಸುತ್ತಿದೆ.

ಆಕರ ಗ್ರಂಥಗಳು

ಪ್ರೊ. ಬಿ.ಎಂ.ಇಚ್ಲಂಗೋಡು, 'ತುಳುನಾಡಿನ ಬ್ಯಾರಿಗಳು' ಮಂಗಳೂರು ಕರ್ನಾಟಕ ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ 2011

ಪಿ. ಸುಶೀಲಾ ಉಪಾಧ್ಯಾಯ 'ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆ' ಮಂಗಳೂರು ಕರ್ನಾಟಕ ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ 2011

ಗುರುಪುರ ಝುಬೇರಾ 'ಕಾಲಡಿರೆ ಸ್ವರ್ಗ' ಮಂಗಳೂರು ಕರ್ನಾಟಕ ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ 2010

ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆ
ಉಗಮ,
ಪ್ರಾಚೀನತೆ
ವ್ಯಾಪ್ತಿ
ಪಿನ್ನೆ
ಅಳವಡಿಕೆ

ಆಯಿಶಾ

ಬಿ.ಎ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿ

ಏಮ್ಸ್ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು, ಕಡಬ

ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆರೊ ಪೊರಪ್ಪು ಪಿನ್ನೆ ಚರಿತ್ರೆ

ಬ್ಯಾರಿ ಸಮುದಾಯತ್ತ್‌ಗ್ ತಂಡೆದೆ ಆಯಾ ಒರು ಪಲೆ ಚರಿತ್ರೆ ಉಂಡು. ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆರೊ ಸಂಶೋಧಕರ ಪ್ರಕಾರ ಸುಮಾರ್ ಮೂನು ಆಯಿರಾ ವರ್ಷತ್ತೆ ಚರಿತ್ರೆ ಉಂಡು. ಪವುನಂಜಿ ಲಾಕ್ ಅವುತ್ತೆಜ ಪಲಕ ಪರಯಿಡೆ ಭಾಷೆ ಆಯಿಟ್ಟ್‌ಕ್‌ಡ್. ಕನ್ನಡತ್ತೊ ವ್ಯಾಪಾರ ತುಳುಡೆ 'ಬ್ಯಾರ' ಬೊನ್ನೆ ಪದತ್ತ್‌ಡೆ ಬನ್ನ್‌ಕಿಂತ್ ಚೊಲ್ದಾರ್. ವ್ಯಾಪಾರ– ಬ್ಯಾರ, ವ್ಯಾಪಾರಿ–ಬ್ಯಾರಿ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಬಾನಿಯಾತ್ತ್‌ಗ್ ಬ್ಯಾರಿಜ ಒರ್ ನಿಕಟಮಾಯ ಸಂಬಂಧ ಉಂಡು.

ಇತಿಹಾಸತ್ತೆ ಪ್ರಕಾರ 7ನೇ ಶತಮಾನತ್ತ್ ಕರಾವಳಿಯ ಬ್ಯಾರಿಜ ಅರಬಿಳೊಟ್ಟಿಗೆ ಬಾನಿಯಾತ್ತೆ ಸಂಬಂಧ ಇಂತ್ತ್. ಖ್ಯಾತ ಇತಿಹಾಸ ತಜ್ಞ ಥಾಮಸ್ ಆನಾಲ್ಡ್ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತ್‌ಗ್ ಇಸ್ಲಾಮ್‌ರೆ ಆಗಮನ 8ನೇ ಶತಮಾನತ್ತೆ ಮುನ್ನೊಲ್ ಇಂತ್ತ್‌ಂತ್ ಚೊಲ್ಲುಡು. ಚರಿತ್ರೆಕಾರ ಇಲ್ಯಾಸ್ (ಭಾರತ ಚರಿತ್ರೆ) ಭಾಗ 1ಲ್ ಪಸ್ಟ್ ಮುಸ್ಲಿಂ ನೌಕೆ (ಕಪ್ಪೊಲ್) ಬನ್ನ್‌ಡೆ ಕ್ರಿ.ಶ. 630ಲ್ ಆಯಿಟ್ಟ್‌ಕ್ಕ್‌ಡ್. ಪಿನ್ನೆ ಒರ್ ಚರಿತ್ರೆಕಾರ ರೂಲೆಂಟ್ಸ್ ಅರಬ್ ಬ್ಯಾರಿಜ ಮಲಬಾರ್ ಪಸ್ವಾ ಕಾನೋ ಕಿಟ್ಟಿಡೆ. ಚೊನ್ನೆಂಗ್ ಕ್ರಿ.ಶ. 7ನೇ ಶತಮಾನತ್ತೆ ಮುನ್ನೊಲ್ ಪಾರ್ಸಿ – ಅರಬಿ ಬಾನಿಯಾತಜ ಬೆಲಿಯ ಕನಕ್‌ಲ್ ಪಶ್ಚಿಮ ಕರಾವಳಿಡೆ ಬಂದರ್‌ಗ್ ಬನ್ನಟ್ಟ್. ಮುಸ್ಲಿಂ ಪೆನ್ನಿಂಜಲೆ ಮಂಜಿಲಾ ಆಯೊಂಡರ್‌ಂಟ್ ಸ್ಟ್ರರಕ್ ಸೌತ್ ಕೆನರಾ ಮಾನುವೆಲ್‌ಡೆ ಚೊನ್ನುಡ್. ಅರಬಿಯಾ ಭಾರತತ್ತೆ ಪಶ್ಚಿಮ ಕರಾವಳಿರೊಟ್ಟಿಗೆ ಕೊರೆ 3000 ಆಯಿರ ವರ್ಷತ್ತ್‌ಗ್ ಮುನ್ನೊಲ್ ಕಡಲ್ ಸಂಬಂಧ ಇತ್ತ್‌ಂಟ್ ಕೆ. ಎಂ. ಫಣಿಕ್ಕರ್ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟ್‌ರ್.

ಅರಬ್ ಪ್ರವಾಸಿ 10ನೇ ಶತಮಾನತ್ತ್ ಅಲ್ ಬರೂನಿ 13ನೇ ಶತಮಾನತ್ತೆ ಅಬೂಲ್ ಐದಾ ಮುಹಮ್ಮದ್ ಇಬ್ನು ಅಬ್ದುಲ್ಲಾ ತುಳುನಾಡ್‌ರೆ ಸಿಂಧೂಲುರ್ (ಕುಂದಾಪುರ) ಫಾಕನೂರ್ ಬಾರ್ಕೂರು (ಬಸ್ರೂರು), ಮಂಜಲಾರು (ಮಂಗಳೂರು) ಬಗ್ಗೆ ಉಲ್ಲೇಖ ಆಕಿಡಾರ್. ಈ ಉಲ್ಲೇಖಿತ್ತ್‌ಲ್ ಬ್ಯಾರಿಜ ಬಾನಿಯಾತ್ತಂಜ ಚೊನ್ನುಟ್ಟ ಗೊಂತ್ತಾವುಡ್. ಪಿನ್ನೆ ಬ್ಯಾರಿ ಸಮುದಾಯ ತೊಡಕ ಆವೊಗು ಇಸ್ಲಾಮುಡೆ ಧರ್ಮ ಪ್ರಚಾರಕ ಚೊಲ್ದೆನಿಕೆ ಇಸ್ಲಾಂ ಅರಬಿಯಾತ್ತಲ್ ತೊಡಕ ಆಯಿಟ್ಟ್ 6ನೇ ಶತಮಾನತ್ತೆ ಭಾರತ್ತ ಬನ್ನ್‌ಟ್ಟ್ ಅಪ್ಪ ಕೇರಳತ್ತ್‌ಲ್ ಅರೆಕ್ಕಲ್ ರಾಜವಂಶ ಅಧಿಕಾರತ್ತ್ ಇಂತ್ತ್. ಅಂಞೆಮೆ ಈ ರಾಯತ್ತ್ ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮ ಪ್ರಚಾರತ್ತ್‌ಗ್ ಸಹಾಯ ಆಕಿಡಾರ್.

ಅ ಕಾಲತ್ತೆ ಭಾರತತ್ಗ್ ಬನ್ನೆ ಅರಬಿಯಾತ್ತೆ ಪ್ರಮುಖ ಒರು ದೀನ್ ಪಂಡಿತ ಮಾಲಿಕ್ ಬಿನ್ ದಿನಾರ್ ಒರಾಲ್. ಆಯಾಲ್ ಕಾಸರಗೋಡಲ್ ದೀನ್ ಪ್ರಚಾರ ಕಾರ್ಯ ನ್ಡಪ್ಪಾಟಿಯೋ ಇಂತ್ತ್.

ಅರಕ್ಕಲ್ ರಾಜ ವಂಶತ್ತ್ಗ್ ಮುಟ್ಟತ್ತೆಜ ಆಯಿ ಮಿಶನರಿ ಸಂಘ ಪ್ರಚಾರ ಆಕಿ ಕೊರೆ ಪಲ್ಲಿ ಕೆಟ್ಟಿಯಾರ್. ಮಲಬಾರ್ಡೆ ತುಳುನಾಡ್ಗ್ (ದ.ಕ.) ಜಿಲ್ಲೆಗ್ ಬನ್ನ್ಟ್ಟ್ ಬಾರ್ಕೂರ್, ಮೈಕಾಲ, ಕಾಸರಗೋಡ್ ಪಲ್ಲಿ ಕೆಟ್ಟ್ ಬಾಟಿಯಾರ್. ಮಾಲಿಕ್ ಬಿನ್ ಹಬೀಬ್ಡೆ ಮಕ್ಕಾಲಾಯ ಇಬ್ರಾಹಿಂ, ಮೂಸಾ ಮುಹಮ್ಮದ್ ಅದೆ ಪಕ್ಕಲ್ ಖಾಝಿಯಾಯಿಟ್ಟ್ ನೇಮಕ ಆಕ್ಡಾರ್.

ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನತ್ತೆ ಕಾಲತ್ತ್ ಪುದಿಯೆ ಕೆಟ್ಟಿಯೆ ಮೈಕಾಲತ್ತೆ ಝೀನತ್ಭಕ್ಷ್ ಪಲ್ಲಿ ಅಯಾಲ್ ಕಾಲ್ತ್ತ್ ಆಯಿಡೆ ಚೊಲ್ಲೊಡ ಪ್ರತೀತಿ ಉಂಡು. ದೀನ ಪ್ರಚಾರತ್ತ್ಗ್ ಬನ್ನೆ ಅರಬ್ ವಿದ್ವಾಂಸರೆ ಪ್ರಭಾವತ್ತ್ಲ್ ಆಲ್ಜ ಇಸ್ಲಾಂ ದೀನ್ ಸ್ವೀಕರಿಚ್ಚಿ ಪರಸ್ಪರ ಒಟ್ಟಗೆ ಸಂಬಂಧ ಬೆಲಿಯಾಟ್ಟ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಎಲ್ಲಾ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಪುದಿಯ ಒರ್ ಭಾಷೆ ಉಗಮಾ ಆವುಡು. ಅದೇ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆ.

ಭಾಷೆ

ನಂಜಲೆ ಚುತ್ತು – ಮುತ್ತು ಫಲಕ ಪರಯೋಗು ಬಿಸಯಾ ಆಕೊಗು ಉಲ್ಲೆ ಒರ್ ಸಾಧನೆ ಆಯಿಟ್ಟಕ್ಡ್ನ ಭಾಷೆ. ನಂಜಲ್ ದೇಶತ್ತ್ಲ್ ಕೊರೇ ಬಾಷೆಜಳೆ ಉಂಡು. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಭಾಷೆಡೊಟ್ಟಗೆ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆ ಒನ್ನ' ಆಯಿಡ್.

ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಲ್ ಪರ್ಷಿಯಾ–ಅರಬಿ ಶಬ್ದ ಸೇರ್ಪಡೆ ಆಯಿತ್ತ್. ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಡೆ ಮೂಲ ತುಳು ಆಯೊ ಕಾರಣ ತುಳು ವ್ಯಾಕರಣ ಪಿನ್ನೆ ಹಿನ್ನಲೆ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆ ತೊಡಕ್ತ್ತ್ಗ್ ಕಾರಣಾವುಡು. ಇಜನೆ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಡೆ ಉಗಮ ಆವುಡು. ದ. ಕ. ಜಿಲ್ಲೆ ಪಿನ್ನೆ ಕಾಸರಗೋಡು ಆಲ್ಮಾರ್ ಫಲಕ ಪರಯಿಡೆ ಭಾಷೆ ಕಂಡುಬಂತ್ತ್. ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಡೆ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ತೌಲನಿಕ ಅಧ್ಯಯನ ಆಕಿಯೆ ಕೀರ್ತಿ ಡಾ. ಸುಶೀಲಾ ಉಪಾಧ್ಯಾಯ ಈಮಾಗ್ ಸಲ್ಲ್ಡ್. ಈಮಾ ವರ್ಗಾತ್ಮಕ ವ್ಯಾಕರಣ ತೌಲನಿಕ ಅಧ್ಯಯನ ಆಕಿಡ್. ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಡೆ ಬಗ್ಗೆ ಬೆಳ್ಚ ಆಕಿಡ್. ತೌಲನಿಕ ಅಧ್ಯಯನ ಆಕಿಯೆ ಈ ಭಾಷೆ ತುಳು ಭಾಷೆಗ್ ಎತ್ತರೆ ಮುಟ್ಟ ಉಂಡು ಚೊನ್ನ್ಟ್ಟ್ ಕಾಟಿ ತನ್ನ್ರ್.

ತುಳುನಾಡ್ ಉತ್ತರ ಭಾಗತ್ತ್ (ಪಣಂಬೂರು) ಕಾಪು ಪ್ರದೇಶತ್ತ್ ಆಡುನುಡಿ ಫಲಕತ್ತ್ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಆಕಿಟ್ಟ್ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಗ್ ಚೊಮ್ಮೆ ಉಪ ಭಾಷೆ ಉಂಡು.

ಭಾಷೆ ಪ್ರಕಟನೆ ಆವುಡೆ ಉಪ ಭಾಷೆರೊ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಆಯಿಟ್‌ಕ್ಕ್‌ಡ್ ಎಲ್ಲಾ ಉಪಭಾಷೆಡೆ ಒಟ್ಟು ಪರಿಕಲ್ಪನೆ. ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆ ತುಳುನಾಡ್‌ರೆ ಮುಸ್ಲಿಂ ಜನಾಂಗತ್ತೆ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆ. ಈ ಭಾಷೆಲ್ ಮಾಪಿಳ್ಳೆ ಮಲಯಾಳಂ ಮಿಶ್ರ ಆಯಿಡ್. ಆಯೆಂಗ್ ತಂಡೆ ವಿಭಿನ್ನತೆ ಹೊಂದಿಡ್. ಡಾ. ಸುಶೀಲಾ ಉಪಾಧ್ಯಾಯ ಈ ಭಾಷೆಡೆ ನಿಕ್ ಪೋಕ್‌ಡೆ ವಿವರಣೆ ಆಕಿಡ್. ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಲ್ ಕೊರೆ ತುಳುಡೆ ಪ್ರಭಾವ ಕಾಂಡ್. ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಡೆ ಮೈಕಾಲ ಭಾಗತ್ತೆ ಬ್ಯಾರಿಜ ಕಾಸರಗೋಡು ಪ್ರದೇಶತ್ತೆ ಬ್ಯಾರಿಜ ಬೆರೆಕೆ ಆಯೆ ಪೊಲೆ ಫಲಕ ಪರಯಿಡಾರ್. ಆಯೆಂಗ್ ಅರಬಿ, ಪರ್ಷಿಯಾ ಕೊರೆ ಪರಕಿ ಎಡತ್ತೆ ಕಾರಣ. ಇದ್ ಇತರ ಭಾಷೆಡೆ ಕಾಟಿ ಬೇರೆಯಾಟಿಕ್ಕ್‌ಡ್. ತುಳು ಬಾಹುಳ್ಯ ಪ್ರದೇಶತ್ತ್ ಇದ್‌ಡೆ ಉಪಯೋಗ ಆಕ್‌ಡೆದ್ ಇದಕ್ಕ್ ಕಾರಣ. ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಲ್ ತುಳುರೆ ಶಬ್ದ ಬಳಕೆ ಪಿನ್ನೆ ವ್ಯಾಕರಣೆತ್ತೆ ಪ್ರಭಾವ ಕಾಂಡ್. ಈ ಭಾಷೆ ಪ್ರಾಂತೀಯ ಭಾಷೆಡೆ ರಚನೆಲ್ ಮಾಪಿಳ್ಳೆ ಮಲಯಾಳತ್ತೆ ಕಾಂಟ ತುಳು ಭಾಷೆಡೆ ಮೇಲ್ ಚೊಮ್ಮೆ ಅವಲಂಬನೆಯಾಯೆದ್ ಕಾಂಡ್.

1. ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಡೆ ಧ್ವನಿಶಾಸ್ತ್ರ ತುಳು ಭಾಷೆಗ್ ಕೊರೆ ಸಾಮ್ಯತೆ ಕಾಂಡ್. ಈ ಬಾಷೆಲ್ ಮಲಯಾಳತ್ತೆ ಕಾಂಡೆ. ಆರ್, ರ್,ಟ ಪೋಲ್‌ತ್ತೆ ಶಬ್ದ ಕಾಣೊಗು ಕಿಟ್ಟಲ್ಲೆ.

2. ವ ಬದಲ್ ಬ, ಅ ಬದಲ್ ಇ ಪಿನ್ನೆ ಪರಗ್‌ಡೆ ಅನುನಾಸಿಕ ಬುಟ್ಟು ಬುಡ್ರೆ ಬದಲಾವಣೆ ಕಾಂಡ್

3. ಆಲ್, ಕನಕ್, ಲಿಂಗ, ಕ್ರಿಯಾಕಾಲತ್ ಕಾಟೊಂಬೊ ಕಾಂಡೆ ಅಂತ್ಯ ಪ್ರತ್ಯಯ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಡೆ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶ ಅಯಿಟ್ಟಿಕ್ಕ್‌ಡ್. ಇದ್ ಮಲಯಾಳತ್ತೆ ಏದ್ ಪ್ರಾಂತೀಯ ಭಾಷೆಲ್ ಕಾಣೋಗ್ ಕಿಟ್ಟಲ್ಲೆ.

ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಲ್ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಅಂತ್ಯ, ಪ್ರತ್ಯಯ, ತುಳು ಭಾಷೆಲ್ ಬಳಕೆಯಾಯೆ ಅಂತ್ಯ ಪ್ರತ್ಯಯತ್ತ್‌ಗ್ ಹೋಲಿಕೆ ಉಂಡು. ವೈಯಕ್ತಿಕ ಅಂತ್ಯ ಪ್ರ ತ್ಯಯ ಉದಾ: ಲಾ. ಅ. ಮರ್ಯಾದೆ ಇಲ್ಲಾಂಟ್ ಮುಂಡ್ರೆದ್ ಕಾಟ್ರ್. ಉದಾ: ಮೈಕಾಲತ್ತೆ ಪೋ, ಕಾಸರಗೋಡು ಸುಳ್ಯ ಪ್ರದೇಶತ್ತ್‌ಲ್ ಪೋಡಾ, ಇದೇ ರೀತಿಲ್ ಬಾಲ, ತಾಳ. ಭಾವಕ್ರಿಯಾ ರೂಪಾ ಅಂತ್ಯ ಪ್ರತ್ಯಯ ಅಂತೆ. ಉದಾಹರಣೆಗ್ ಪೋವಾಂತೆ ಬರಾಂತೆ ಇದೆಲ್ಲಾ ಬ್ಯಾರಿಲ್ ಕಾನೊಗೊ ಕಿಟ್ಟಯೊ ಇಂತ್ತ್. ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆ ಕೊಡವ – ತುಳು ಇಜಂತೆ ಎಲ್ಲಾ ಭಾಷೆಡೆ ಪದಜ ಕಡ ಎಡ್‌ತ್ತೊಂಡು. ಅರಬಿ, ಕನ್ನಡ, ತುಳು, ಮಲಯಾಳ, ಕೊಡವ ಪದ

ಬ್ಯಾರಿಲ್ ಕಾಣೊಗು ಕಿಟ್ಟ್, ಕೊರೆ ತಮಿಳು ಪದಂ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಲ್ ಸೇರಿಯೊಂಡ್ರು.

ದ.ಕ. ಜಿಲ್ಲೆ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಡೆ ಮೂಲ ಆಯೆ ಕಾರಣ ತಮಿಳು ಪಿನ್ನೆ ಕನ್ನಡತ್ತೆ ಪ್ರಭಾವ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಡೆ ಮೇಲೆ ಉಲ್ಲೆದ್ ಅರ್ಥ ಆಕಿಯೋಲಾನಾವುಡು. ತಮಿಳು ಭಾಷೆಡೆ ಪದ (ಉದಾ: ತನ್ನಿ) ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಲ್ ಸೇರಿಯೋಂಡೆದ್ ಇದ್‌ಕ್ ಕಾರಣ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಕಾಲತ್ತ್ ಅವಿಭಜಿತ ಜಿಲ್ಲೆ ಮದ್ರಾಸ್ ಪ್ರೆಸಿಡೆನ್ಸಿಗ್ ಸೇರಿಯೆದ್ ಚೊಲ್ಲ ಅಜಂತೆ ಭಾಷೆ ಪ್ರಬೇದ ಸೇರಿಯೇ ಕರುಹು ಮಾತ್ರ ಕಿಟ್ಟಲ್ಲೆ.

ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಡೆ ಸ್ವತಂತ್ರ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಯಾಯಿಟ್ಟ್, ತುಳುಭಾಷೆ ನಡು ದ್ರಾವಿಡ ಗುಂಪುಡೆ ಭಾಷೆ ಚೊನ್ನುತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷ ಶಬ್ದ ಬರೆಕೆಯಾಯಿಟ್ಟ್ ಬೆಲಿಯೆ ಆಯೆ ಭಾಷೆ ಚೊಲ್ಡೆ ವಾದ ಉಂಡು. ಆಯೆಂಗ್ ದ್ರಾವಿಡ ಜನಾಂಗತ್ತೆ ಮೇಲೆ ಮಧ್ಯ ದ್ರಾವೀಡ ಭಾಷೆ ಚೊನ್ನೆಗ್ ತಮಿಲ್‌ಂತ್. ಸಾಮಾನ್ಯ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಮೂಲ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆ ಚೋಲ್ದಾರ್. ಈ ಭಾಷಾ ಮೂಲತ್ತ್ ಕವಲೊಡೆಞೆದ್ ಭಾಷೆ ಗುರುತು ಆಕಿಡಾರ್. ಆರಂಭತ್ತ್‌ಲ್ ಬ್ರಹ್ಮೀ ಲಿಪಿ ಪೋಲ್ತೆ ಸುಧಾರಣೆ ಆಕಿಯೇ ಬಟ್ಟೆಳ್ತೆ ಬಳಕೆಯಾಕಿಯೆ ಇಂತ್. ಅದ್ ಕ್ರಮೇಣ ಆವಿಷ್ಕಾರ ಆಯೆ ಪಿನ್ನೆ ತಮಿಳು ಲಿಪಿರೂಪಿತ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಚೊಲ್ಡೊ ತಜ್ಞರೇ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಕವಲೊಡೆಞೆದ ತುಳು, ಬ್ಯಾರಿ, ಕೊಡವ, ಮಲಯಾಳಂ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಭಾಷೆ ಉಂಡಾಯಿಡ್. ಚೋಲ್ದಾರ್. ಇಜನೆ ಕವೆಲೊಡೆಞೆ ಭಾಷೆರೊ ಮೇಲ್ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳ ಮೂಲಕ ಬೆಲಿಯೆ ಆಯಿಟ್ಟ್ ವ್ಯಾಪಕ ಆಯಿಟ್. ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಡೆ ಪ್ರಭಾವ ಉಂಡು. ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾಷಾರೂಪ ಎಡೊತೊಂಡ್ರು. ದ್ರಾವಿಡಾ ಭಾಷೆಡೆ ಬಳಕೆ ಪ್ರಯೋಗ ಸ್ವಷ್ಟ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಬೆಲಿಯೆ ಅವಾಂಟ್ ಇಕ್ಕೊಗು ಕಾರಣ ಸಂಸ್ಕೃತ ವ್ಯಾಕರಣ ಅನುಕೂಲ ಆಯಿಟ್ಟ್. ಭಾಷೆಡೆ ರೂಪತ್ತಡೆಮೆ ಬದಲಾವಣೆ ಆಕಿತ್ತ್. ಉತ್ತರತ್ತೆ ಪಿಡಿಚ್ಚೆ ದಕ್ಷಿಣತ್ತ್‌ಗ್ ದೀನ್‌ಡೆ ಆಧಾರ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಬೆಳಞೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪಿನ್ನೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಪಾಂಡಿತ್ಯತ್ತೆ ಪ್ರಚಾರ ತುಳು ಸಮೇತ ಕೊರೆ ಭಾಷೆ ವ್ಯಾಕರಣತ್ತ್‌ಗ್ ರೂಪು ತನ್ನತ್ತ್. ಆಯೆಂಗ್ ತಮಿಳು ಮಾತ್ರ ತಂಡೆ ದ್ರಾವಿಡ ಮೂಲತ್ತೆ ಸ್ವಂತತೆ ಒಲಿಪಾಟಡ್. ಅಜನೆ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಂ ಸ್ವತಂತ್ರ ಪ್ರಯೋಗ ವಿಧಾನತ್ತೆ ಉಳಿಪಾಟಡ್. ತಮಿಳು ಇಪ್ಪಂ ಚೆಂದೂಳು ಚೊನ್ನೆಗ್ ಶುದ್ಧ ತಮಿಳ್ ಚೋಲ್ಡೊ ಹಿರಿಮೆ ಉಳಿಪಾಟಿಡ್. ಮಿಶ್ರ ಭಾಷೆಯಾಯಿಟ್ಟ್ ಬೆಳಞೆ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಂ ತಂಡೆ ವಿಶಿಷ್ಟ ಪ್ರಯೋಗ ವಿಧಾನತ್ತೆ ಮೂಲಕ ಸ್ವಂತಿಕೆ ಉಳಿಪಾಟಡ್.

ತುಳುನಾಡ್ ಜನಸಾಮಾನ್ಯ ಆಲ್‌ಮಾರ್ ಈ ತುಳು ಭಾಷೆ ಎಪ್ಪಲ್‌ಪಿನ್ನೆ ಬಳಕೆಯೇ ಆಕಿಯೋ ಇನ್ನಾರ್. ಚೋಲ್ಡೊ ಬಗ್ಗೆ ಇನ್ನೂಂ ಸ್ಪಷ್ಟ ದಾಖಲೆ ಇಲ್ಲೆ. ತುಳು ಭಾಷೆಲ್ ದ್ರಾವೀಡ ಪದಮೇ ಬಳಕೆಯೆಲ್ ಉಲ್ಲೆ. ಈ ಪ್ರದೇಶತ್ತ್ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಪ್ರಚಾರತ್ತ್‌ಗೆ ಬಂಡೆ ಮುನ್ನೋಲು ತುಳು ಭಾಷೆ ಇಕ್ಕೊಗು ಸಾಧ್ಯ. ತುಳುನಾಡ್‌ರೆ ಪಾಂಡ್ಯರಾಜಡೆ ಕಾಲತ್ತ್‌ಳುಂ ತುಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಉಂಡು ಚೋಲ್ಡೊ ನಂದಳಿಕೆ ಅಮ್ಮುಂಜೆ ಗುತ್ತು ಶೀನಪ್ಪ ಹೆಗ್ಡೆ ಎಲ್ದಿಯೋ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಡೆ ಚರಿತ್ರೆ ಪಿನ್ನೆ ಭೂತಾಳ ಪಾಂಡ್ಯರಾಯನ (ಅಳಿಯಕಟ್ಟು) ಚೊಲ್ಡೊ ಬುಕ್‌ಲ್ ಗೊಂತಾಕ್‌ಪಾಟ್‌ರ್.

ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಡೆ ಮೇಲ್ ಅರಬಿರೆ ಪ್ರಭಾವ ಆಯಿಟ್ಲೆ ಧರ್ಮಾಧಾರಿತ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿಡೆ ಭಾಗ ಆಯಿಟ್ಟ ಅರಬಿ ಪದ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಗ್ ಬಾನಿಯಾತ್ತೆ ಮಾರ್ಗ ಆಯಿಟ್ಟ ಅರಬ್ಬರೆ ವ್ಯವಹಾರಿಕಮಾಯೆ ಸಂಪರ್ಕ ಬೆಳೆಞಿ ಬಂತ್. ಆಯೆಂಗ್ ಅದ್‌ಲ್ ಒರು ಪುದಿಯೆ ಭಾಷೆ ಆಯಿಟ್ಲ್, ಬ್ಯಾರಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಡೆಮೇ ಬದಲಾವಣೆ ಆಕಿಯೆ ಅರಬ್ ಸಂಪರ್ಕ ಬ್ಯಾರಿಜಲೆ ಭಾಷೆ ತಂಡೇ ಚೊಲ್ಡೆ ಸಮರ್ಥನಿಯ ಅಲ್ಲ, ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಡೆ ಮೇಲ್ ಆರ್ಯ ಧರ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಾಹಿತ್ಯತ್ತೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿಯೆ ಪೋಲೆ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಡೆ ಮೇಲುಂ ಇಸ್ಲಾಂ (ಧರ್ಮಾದಾರಿತ) ಪದತ್ತೆ ಪ್ರಭಾವ ಉಂಡಾಯಿಡ್. ಭಾಷಾ ಪ್ರಯೋಗತ್ತೆ ಅರಬಿಡೆ ಪ್ರಭಾವ ಆಯಿಟ್ಲೆ. ಗ್ರಂಥ ಭಾಷೆಡೆ ಪ್ರಭಾವ ಆಯಿಟ್ಲೆ (ಗ್ರಂಥಭಾಷೆ–ಸಂಸ್ಕೃತ) ದ್ರಾವಿಡ ಮೂಲತ್ತೆ (ಬಟ್ಟೆಳತ್ತು) ಲಿಪಿ ಪಿನ್ನೆ ಬಳಕೆ ಪಿನ್ನೆ ಅರಬಿ ಲಿಪಿ ಬಳಕೆ ಆಯೆಂಗ್ ಭಾಷೆಡೆ ರೂಪತ್ತ್ ಎದೋರ್ ಬದಲಾವಣೆ ಆಯಿಟ್ಲೆ. ತುಳು ಅವರಣತ್ತ್ ಇಸ್ಲಾಂ ಧಮಾ ಆಧಾರಿತಮಾಯಿಟ್ಟ್ ಅರಬಿ, ತಮಿಳು ತುಳು ಮಲಯಾಲಂ ಪದಂ ಮಿಶ್ರ ಭಾಷೆಯಾಯಿಟ್ಟ್ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆ ಬೆಳೆಞಿಯೊ ಪೋಯಿಡ್. ಅಜನೆ ತುಳುಡೆ ಉಪಭಾಷೆ ಅಲ್ಲೆಂಗ್ ಮಲಯಾಳತ್ತೆ ಉಪಭಾಷೆಲಾಯಿಟ್ಟ್ ಚೊಲ್ಲೊಂ ಪೋಲೆಯಿಲ್ಲೆ. ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆ ಸ್ವತಂತ್ರ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆ ಚೋಲ್ಡೆ ಅದಕ್ಕ್ ಕೊರೆ ದಾಖಲೆ ಉಂಡು. ಭಾಷೆ ಮುಂಡೊಬೋ ಧ್ವನಿಜ, ಆಧಾರ, ಸ್ವರ ಉಚ್ಚಾರತ್ತ್‌ಗ್ ಅನುಗುಣಮಾಯಿಟ್ಟ್ ವರ್ಗಾ ಆರಂಭ ಆವುಡು. ಆದಲ್ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಭಾಷೆ ಪ್ರಭಾವ ಆವುಡು.

ಸೇಡಿಯಾಪು ಕೃಷ್ಣಭಟ್ಟಡೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪೋಲೆ ಕನ್ನಡ ವರ್ಗಾ ಆಕ್ಷರತ್ತ್ (ಐ, ಔ) ತುಳು ಭಾಷೆಲುಂ ಇಲ್ಲೆ. 'ಐ' ಬದಲ್ 'ಅಯಿ' ಔ ಬದಲ್ ಅವು ಬಲಾಸಿಯೊ ಇನ್ನಾರ್. ಮೂಲ ತಮಿಲುಂ ಪತ್ತ್ ಸ್ವರ ಅಕ್ಷರ ಇಂತ್. ಕ್ರಮೇಣ

ಐ, ಔ, ಸೇರಿಯೊಂಡೆ. ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಲುಂ ಪತ್ತ್ ಸ್ವರ ಅಕ್ಷರತ್ತೆ ಬಳಕೆಯಾಯಿಡ್.

ಮೊಗ್ರಾಲ್ ಕುಂಞಿಪಕ್ಕಿ ಎಲ್ದಿಯೆ ಆದಂ ನೆಬಿಯುಡೆ ಸ್ವರ್ಗ ನಿಷ್ಕಾಶನಂ

ಆದಿ ಪಡಚ್ಚವನ್ ಆದಂ ನಬಿಕ್ಕುಂ ಮುಂಬು ಅಹಮ್ಮದ್
ಅಹ್ಮದ್ ಮುಹಿಬ್ಬಿನಾಲ್ ಆಲಂ ನಬಿಯಾಲ್ ಅಹ್ಮದ್
ಅಹ್ಮದ್ ಮುಹಮ್ಮದಿಯಾ ಮಹಮುದಾಕಿನ್ ಹಮ್ದಿನೆ
ಹಮ್ದಿನಾಮ್ಯೆತುಲ್ಲಾ ಎಲ್ಲಾ ಶೈಶ್‌ಲಿಲ್ ಇನ್‌ಸಾಗ್
ಇನ್ಸಾನ್ ಮುಹಮ್ಮದಿಯಾಯಿ ಅದರವ್ ಅಂಬಿಯಾ ಮುಸಷಾರಿಲಾಯಿ
ಮನುಷ್ಯರ್ ವಾಪ್ಪಾಕಿ ಸ್ವರ್ಗಮಿಲ್ ಆದಮೆ ಉಂಡಾಕಿ
ಉಂಡಾಕ್ಕಿ ಉಮ್ಮಾಯಾಯಿ ಆದಂ ಪಿದಾಮಿನ್ ಬಾರ್ಯಯಾಯಿ
ಬಾರ್ಯಯುಂ ಬರ್ತಾವು ಬಾನು ಸ್ವರ್ಗಂ ಬುಸ್ತಾನುಮ್
ಬುಸ್ತಾನ್ ಪಿಟುತ್ತಿಲಿಟ್ಟ್ , ಪರಂತು ಕೊಲಪ್ಪೊ ಮರಕುಲಟ್ಟ
ಮರಕುಲಟ್ಟ್ ಇಂಚಿಡ್ತ್ ಮಾರ್ತ್ ಅಡೆಗ್ ಪೋವ್ಡೊಡ್ಡಿ
ಪೋವ್ಡೊಡ್ಡಿ ಎಂದ್ ದೇವರ ಅಪ್ಪಣ ಆತೋನಾತೋ
ಬಂತೇಳಿ ಹವ್ವಮ್ಮ ಭಗವಾನ್ ಹೇಳಿದ್ದು ನಿಮ್ಮ
ನಿಮ್ಮ ಶಿವಾರಿಸ್ ನೋಡೊಗೋಸ್ಕರ ಹಾರಿಸಿ
ಹಾರಿಸಿ ಈ ಹಣ್ಣು ಹೆದರದೆ ಕೊಯ್ದು ಇಬ್ಬರು ತಿನ್ನು
ತಿನ್ನು ಎಂಬ ಮಾತು ತಾಯಿಗೆ ಕೇಳಿ ತಿಳಿಸಿತು
ತಿಳಿಕೊಂಡ ಬಳಿಕ ತರಲಿಕ್ಕೊಗಿ ಕೊಯ್ಯಕೆ
ಕೊಯ್ದ ಫಯಂ ತೀನು ಕನವಿನಿಲ್ ಉಂದು ಆದಿಲ್ ದೋನಲು
ದೊಡಿಯ್ಯ ಮದುಟು ದಿಯ ಇನ್ಮುಕ ಜೋರುಕ್ಕು,
ಜೋರುಕ್ಕು ವಂಚಿಚ್ಚು ಮರಚ್ಚು ವೆಚ್ಚೆನ್ನೊಲ್ ಪಿಚ್ಚು
ಒನ್ನಾಗೆ ರಂಡಾಯಂ ಓಮನೆ ತೇವಿ ತಾನ್ ತಿನ್ನೇಯಂ
ತಿನ್ನು ಮಲಮೂತ್ರಂ ಬಾರುವಾನ್ ಕಾಲಮಾಯಿ ನರಗೋತಮ್
ನರರೆ ಈ ಲೋಗತ್ತಿಲ್ ನಗಾಟಲಂ ಬಿಡುವನ್
ವಿಧಿ ಬಂಟಿಟ್ಟಾಲ್ ವೇಗತ್ತಿಲ್.

ಸಾರಂಶ:– ಅಲ್ಲಾಹು ಆದಂ ನೆಬಿಯಿಡೆ ಮನುಷ್ಯರೆ ಅಬ್ಬಯಾಯೆ ಪಿನ್ನೆ ಹವ್ವಾ(ರ) ಆದಂ ನೆಬಿಯಿಡೆ ಪೆಂಞಾಯಿ ಸ್ವರ್ಗತ್‌ಲ್ ಸೃಷ್ಟಿ ಆಕಿತ್ತ್. ಅಜ ಫಲ ಉಲ್ಲೆ ತೋಟ ಇನ್ನೆ ಸ್ವರ್ಗತ್‌ಲ್ ಭಾರಿ ಸಂದೋಲತ್ತ್ ಇನ್ನಾರ್. ಆಯೆಂಗ್

ಒರ್ ಮರತ್ತೆ ಫಲ ತಿನ್ನೋಗ್ ತೀರಾ ಪಿನ್ನೆ ಅದ್‌ಡೆ ಮುಟ್ಟ ಪೋಗು ತೀರಾ ಚೊನ್ನುಟ್ಟ್ ಪಡಚ್ಚೊನ್ ಆದೇಶ ಆಕಿಟ್ ಇಂತ್ತ್. ಅದ್‌ಡೆ ತಿನ್ನೊಂಗ್ ಶೈತಾನ ಮನಸ್ಸ್‌ಲ್ ಪ್ರೇರಣೆಯಾಟ್ತ್. ಅಜ ತಿನ್ನಡಾರ್. ತಿಂಡೆ ಅವ್ವಂ ಪಿನ್ನೆ ಆದಂ ನೆಬಿಕ್ ಸ್ವರ್ಗತ್ತ್‌ಲ್ ಪಕ್ಕ ಇಲ್ಲೆ. ಅಂಜಲೆ ಈ ದುನಿಯಾವುಗು ಕಡ್‌ತಿಟ್ ಪಿನ್ನೆ ಊಡೆ ಅಬ್ಬ ಉಮ್ಮಾ ಆಯಾರ್. ಅದ್‌ಲಾಯಿಟ್ಟ್ ಈ ಪಾಟ್ ನೋಕಿಯೆಂಗ್ ತುಳು ಕನ್ನಡ ಶಬ್ದಕೆ ಕೊರೆ ಕಾರಣ.

ಪ್ರೊ: ಬಿ.ಎಂ.ಇಚ್ಲಂಗೋಡುರೊ 'ತುಳುನಾಡಿನ ಬ್ಯಾರಿ'ಗಳು ಬೂಕ್‌ಲ್ ಈ ಪಾಟ್ರ್ ಎಲ್ಲ್‌ದಿಡ್. (ಈ ಪಾಟ್‌ಲ್ ನಂಜ್ಞಗ್ ಗೊತ್ತಾವುಡು. ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಲ್ ಕೊರೆ ತುಳು ಪದ ಪಿನ್ನೆ ಕನ್ನಡ ಉಂಡು ಚೊನ್ನೆತ್ತ್. ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಡೆ ಶಬ್ದ ಭಂಡಾರ ನೋಕಿಯೆಂಗ್ ಅದಲ್ ಕೊರೆ ಶಬ್ದ ಸೇರಿಯೋಂಡದ್ ನಜ ಅರ್ಥ ಆಕಿಯೋಲಾ.

ಇಜನೆ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಡೆ ಒರ್ ಮಿಶ್ರ ಭಾಷೆ ಚೋಲ್ದಾರ್. ಕನ್ನಡ, ತುಳು, ತಮಿಳು, ಮಲಯಾಳ, ಅರಬೀಕ್, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಶಬ್ದಜ ಇದೆಲ್ಲಾ ಕೊರೆ ಕನಕ್‌ಲ್ ಕಾನೋಗು ಕಿಟ್ರಾ.

ಬ್ಯಾರಿ, ಭಾಷೆ, ಕೊಡವ, ತುಳೂ ಭಾಷೆಡೆ ಪೊಲೆ ಎಲ್ಲಾ ಭಾಷೆಡೆ ಕೊರಿಯ ಅಕ್ಷರತ್ತೆ ಎಡ್‌ತೊಂಡ್ರು. ಅರಬಿ, ಕನ್ನಡ, ತುಳು ತಮಿಳು, ಮಲಯಾಳ, ಕೊಡವ ಪದ ಬ್ಯಾರಿಯಿಲ್ ಬೆನೆಯಂತ್ರೆ ಉಂಡು. ಕೊರೆ ತಮಿಳು ಪದಂ ಸೇರಿಯೋಂಡೆದ್ ಬೆಲಿಯೆ ಬಿಸಯ. ಅಂಜನೆ ಕೇರಳ ನೆರೆ ರಾಜ್ಯ ಆಯೆ ಕಾರಣ ದೀನ್‌ಡೆ ಕಾರ್ಯತ್ತ್‌ಗ್ ದ. ಕ. ಬ್ಯಾರಿಜ ಕೇರಳತ್ತೆ ಜಳೆ ನಂಬಿಟ್ಟ್ ಇನ್ನಾರ್. ಮಲಯಾಳತ್ತೆ ಪ್ರಭಾವಂ ಸಹಜ. ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲೆ ಪಕ್ಕತ್ತೆ ನೆರೆಡೆ ಆಯೆಂಗ್ ಕೊಡವ ಭಾಷೆ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆ ಮೇಲ್ ಚೊಮ್ಮೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೂಲ್‌ಡೆದ್ ಕೊರೊಡಿ ಆಯೆಂಗುಂ ಕೊಡವ ಪಿನ್ನೆ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಲ್ ಉಲ್ಲೆ 300ಗುಂ ಯಾರ ಪದ ಗುರುತು ಆಕಿಡಾರ್. ಇದ್ ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ಅರ್ಹಮಾಯಯೆ ಬಿಸಯ ಆಯಿಟ್ಟ್‌ಕ್ಕ್‌ಡ್.

ತಮಿಳು ಮೂಲತ್ತೆ ಪದಜ

ಅಂಡಿ, ಅರೆ, ಅಗ, ಆಕ್, ಆಡ್, ಆಂಡ್, ಆಯ, ಇಡ್, ಇತ್ತರೆ, ಇನ್ನ, ಈಪ, ಉಚ್ಚೆ, ಉರಿ, ಉಲುಂಬು, ಊನು, ಎಪ್ಪ, ಎವುಡೆ, ಎದ್, ಏರ್, ಕಲು, ಕಲೆ ಕಿಟ್ಟ, ಕಾಕಾ ಕಿನಾವು, ಕೊದ್ ಕೊರಕ್ಕ್, ಕೂತಿ, ಕೂಲಿ, ಪಕ್ಕೆ ಚದಿ,

ಚರಕಾ, ಚಟ್ಟ, ಚೆರ್ಕೆ ಚುಕ್ಕು, ಚೇರ್, ಚೊಂಬು, ಚೊರಿ, ಚೋರು, ಜೀರಗ, ತಯಿರ್, ತಲೆ, ತವುಡು, ತೊಂಡೆ, ತೂಸಿ, ತೊರಕ್ಕ್, ತೊಲು, ನಲ್ಲೊ, ವಾತ, ನಾವು, ನಿಲಾವು, ನೆರ ನೊಂಬಲ, ಪಟ್ಟಾಲ, ಪಡಚ್ಚೋನ್, ನಾಳ್, ಪಡಿ, ಪನಿ, ಪಂತಾರೆ, ಪನ್ನಿ, ಪೊಲೆ, ಪಾರಾ, ಪಲ್ಲಿ ಪಯಕ್, ಪಾಂಬು ಪಾರ್, ಪಾಡಿ, ಯಾಸೆ, ಯಾಮಾ, ರಾವು, ರೀಪು, ಸುತ್ತು, ಪಲ್ಲ್, ಪಲ್ಲಿ, ಪೊಟ್ಟ, ಪೊನ್ನು, ವೇಡಿ, ವೆಯರ್ಪು, ಬೇರ್, ಬೇಲಿ, ಮದೂಮಂತ್, ಮರಕ್ಕ್, ಮರಪ್ಪು, ಮಾಟ, ಮೆದುಳು, ಮೋನು ಮೋಂದರ, ಮಾಟ, ಮರಪ್ಪು ಇದ್ ಎಲ್ಲಾ ತಮಿಳ್‌ಡೆ ಬನ್ನೆ ಪದಜ.

ತುಳು ಮೂಲತ್ತೆ ಪದಜ

ಅಬಡ್, ಅಬರ್, ಅಂಬಟೆ, ಈಸು, ಈಚಲ್, ಈಂದ್, ಉಜುಂಬು, ಉಬ್ಬಸ, ಉಮುಲಿ, ಉರ್ಲು, ಉಲುಂದು, ಊಂದು, ಎಕ್ಕಟೆ, ಎತ್ತ್ ಒದೊಲು, ಓರೆಸ್, ಓಂತಿ, ಓಲಿಗೆ, ಕಡಲ್, ಕತ್ತಿ, ಕಂಡಿ ಕಂದೊಡಿ, ಕಂಬೋಲಿ ಕಲೆಂಬಿ, ಕಲ್ಕೆ, ಕಲ್ಲಿಕೆ, ಕರೆಸಿ, ಕೊಟ್ಟು, ಕುಡುಗು, ಕುರ್ಲರಿ, ತಂಡ ಕೆಡೆ, ಕೆಪ್ಪೆ, ಕೊಯಿ, ಕೊತ್ತಲಿಗೆ, ಕೊಂದಟ, ಕೊಪ್ಪು, ಕೊರಲ್, ಕೊರಂಬು, ಗರ್ಗಾಸ್, ಗೊಡ್ಡು, ಚನಿಲ್, ಚಲ, ಚೊಟೆ, ಚೂಡಿ, ಜಲ್ಲ, ಜಾಲ್, ಜಡ್ಡೆ, ತಡ್ಯೆ, ತವುಡು, ತಾಂಟ್, ತುಪ್ಪೆ, ಅಂತರ ತೆಮರೆ, ದಂಟಾ, ತೆಪ್ಪ ದಂಡೆ ದಬ್ಬಣ, ದಮ್ಮಯ, ದಿಡ್ಂಬು, ದೂರು, ನಕ್ಕುಲ್, ನಟ್ಟಿ, ನಿಜ್ಜಿ, ನೀಂದ್, ನೂಲು, ನೆರಿ, ನೇಜಿ, ವೇಸ, ಪಾದೆ, ಪುಬು, ಪೊಲಿ, ಪೆರ್ಮರಿ, ಮೆಲಂಕನೆ, ಮಾಟ, ಮಾಮಿ, ಮಾವುತ, ಮಿಂಡ, ಮುಗ್ಗೆ, ಮುಗುಲಿ, ಮುಚ್ಚ, ಮುಂಡ, ಮೆತ್ತೆ, ರೆಂಕಾ, ಲಚ್ಚಿಲ್, ವಂತಿಗೆ ಸಬ್ಬೊಲು, ಸಂಬೊಲ, ಸರಪೊಲಿ ಇದ್ ಎಲ್ಲಾ ತುಳುಡೆ ಬನ್ನಡೆ ಬ್ಯಾರಿಗ್.

ಅರಬ್, ಪರ್ಷಿಯನ್ ಮೂಲತ್ತೆ ಪದಜ

ಅಪ್‌ತಾರ್, ಅಖಿರ್, ಇಜಾರ್, ಇಬಾದತ್, ಇಮಾಮು, ಇಲ್ಮ್, ಈಮಾನ್, ಒಲೀಬು, ತಫಿನ್, ಕಯಾಮತ್, ಇಲಾಹಿ, ಜಮಾತ್, ಜಲಾಲ್, ಜಿನ್ನ, ಜಾನುವಾರು, ಜುಲಾಬು, ತಲ್ವಾರ್, ತಸ್ಬಿ, ತಖಿತ್, ತೂಪಾನ್, ದಗ, ದರ್ಗ, ದರ್ಜಿ, ದುನಿಯಲಾವು, ದೀನ್, ದುವಾ, ನಸಿಹತ್, ನಿಯತ್, ನೆಬಿ, ಮೈದಾನ್, ಮೌಲೂದ್, ಮಸ್ತಾನ್, ಮಹರ್, ಮಾಪು, ಮಿಲಾವು, ಮುಕ್ರಿಬ್, ಮುನಜ್ಜಿಮು, ಮೊಯಿಲಾಂಜಿ, ಮೊಯಿಲಾರ, ಮುಲೀದು, ಮೊಹರಂ, ಯತೀಮು, ರಜ್ಜಲು,

ರಬ್ಬಿಲವ್ವಲ್, ರಬ್ಬು, ರಂಜಾನ್, ರಖಾತಿ, ಲಡಾಯಿ, ರಸೂಲ್, ವಸ್ತಾದ್, ಸಬತ್, ಸಲು, ಸೈತಾನ್, ಸುಜಾದ್, ಸುನ್ನತ್, ಸುಬುನಿ, ಹಕೀಮು, ಹಕ್ಕ್, ಹಬೀಬಾ, ಹೈರ್, ಹೈರಾನ್, ಹಜ್ಜಾ, ಹರಾಮು, ರಿಕ್ ಮತ್, ಹಿಸಾಬು, ಹಕುಮು, ಖತೀಬು, ಖಬರ್, ಜಿಯಾರ್ಥ್, ರದೀತ್, ಇಲಾಹಿ, ತಲಾಕ್, ತಲಾಸ್, ರಹೀಮತ್.

ಕನ್ನಡ ಮೂಲತ್ತೆ ಪದಙ

ಅಧಿಕಾರ, ಆತ್ಮ, ಆದ್ಯ, ಅಲೋಚನೆ, ಆಸ್ತಿ, ಎರ್ಪಾಡು, ಒಕ್ಕೊಲು, ಓಟ, ಓಡು, ಓದ್, ಕಪ್ಪೆ, ಕರಗ್, ಕರ್ಪ, ಕಲ್ಲತನ, ಕುಟುಂಬ, ಕುಂಟ, ಕೊಕ್ಕು, ಕೊತ್ತಂಬರಿ, ಗಂಟೆ, ಗಲಿಗೆ, ಗಾನ, ಗಾಲ, ಗಾಲಪಟ, ಗಾಯ, ಗಿಳೀ, ಗುಟ್ಟು, ಗುಡ್ಡೆ, ಗುಲಾಬಿ, ಚಡಾವು, ಚಡ್ಡಿ, ಚಕ್ರ, ಚಲಿ, ಚಿಗುರು, ಡಂಗ್ರ ತಲೆ, ತಿದಿ, ತಾಪತ್ರಯ, ದೂಷಣೆ, ದೋಸೆ, ನರಕ, ನಿಷ್ಟುರ, ಯಜಮಾನ, ನಿಸ್ಸಾರ, ಬಾಡಿಗೆ, ಲಾಬ, ಸಮಾಧಾನ, ಸಹವಾಸ, ಸಿಂಹ, ಸೀತ, ಸೂಂತ (ಸ್ವಂತ) ಪಲ, ಪಾದ, ಪಿತ್ತ, ಪ್ರಕಾರ, ಪ್ರಯತ್ನ, ಬಾವಲಿ, ಬಿಸ, ಬೆತ್ತ, ಬಿದ್ರ್, ಬೆಲ್ಲಿ, ಮನಸ್, ಮರ್ಯಾದಿ, ಮಲ್ಲಿಗೆ, ಮೊಗ

ಮನಿಸ ಒರು ಕುಲ ಅಲ್ಲೆಂಗ್ ಕುಟುಂಬತ್ತ್ಲ್ ಪರ್ನ್ ಬೆಲೆಞ್ಞಿ ಬನ್ನನಿಕೆ ಭಾಷೆ ಒರು ಮರತ್ತೆ ಗೆಲ್ಲ್ಜಲೆ ಪೊಲೆ ಬೆಲಞ್ಞೊ ಪೋಂಡು.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ: 1. ತಲೈ, ತಲ, ತಲೆ, ತರೆ
2. ಏನ್, ಯಾನ್, ನಾನು, ನೇನು
3. ಬರಪೆ, ಬರುತ್ತಾನೆ, ವರನ್ನು ಇಜನತ್ತೆ ಒರೇ ರೂಪತ್ತ್ಲ್ ಉಂಡು ಅದ್ಡೆ ರೂಪ ಕೊರಿಯೆ ಕೊರಿಯೆ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಆಯೋ ಪೋಂಡು.

ಕುಟುಂಬತ್ತೆ ಎಲೆ ಮುತೆ ಮಕ್ಕಳೆ ಒರೇ ಕುಟುಂಬತ್ತ್ ಬನ್ನೆ ಪೊಲೇ ಅಜನೆ ವೈಶಿಷ್ಠಂ ಸೇರಿಯೋಳ್ಡ್ ಮಲಯಾಳ ಭಾಷೆ ತಮಿಳ್ಡೆ ಬೇರೆ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಸ್ವತಂತ್ರ ಒರು ಭಾಷೆಯಾಯಿಟ್ಟ್, ಚೊಮ್ಮೆ ಪದ ಅಂಶ ಅದ್ಲ್ ಒಲಿಂಞಿ ಭಾಷೆ ಉಪ ಶಾಖೆಯಾಯಿಟ್ಟ್ ಬಎಲಿಯೆ ಆಯೆ ಪೊಲೇಮೆ ನಂಜಗ್ ಕಾನೋಗ್ ಕಿಟ್ರ್. 2 ವರ್ಗತ್ತೆ. ಸಂಪರ್ಕತ್ತ್ಲ್ ಪುದಿಯೆ ಒರು ಭಾಷೆ ಉಂಟಾವುಡು ತುಳುನಾಡ್ರೆ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆ ಮಾತ್ರಮೇ ಅಲ್ಲೆಂಗ್ ಮಲಬಾರ್ಡೆ ಮಾಪ್ಲ ಭಾಷೆ ಮುಸಲ್ಮಾನರೆ ಪಲಕ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಭಾಷೆಯಾಯಿಟ್ಟ್ ಬೆಲಿಯೆ

ಆಯಿತಾ ಚೊಲ್ಡೆ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಶಯ ಪೊಲೆ ಉಂಡು. ಅದ್ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಮೆ ಚೊಲೊಡೊ ಸಂಶೋಧನೆ ಆವೊನು.

ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡತ್ತ್‌ಡೆ ಮಲಯಾಳ ಪಿನ್ನೆ ತುಳು ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಡೆ ಸಂಪರ್ಕತ್ತ್‌ಲ್ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆ ಪ್ರಚಾರತ್ತ್‌ಗ್ ಬಂತ್. ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆ ದಕ್ಷಿಣತ್ತೆ ದ್ರಾವಿಡಾ ಭಾಷೆಡೆ ಬೆಳೊಞ್ಞಿ ಬನ್ನ್‌ಡ್. ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಡೆ ಮೂಲ ಅಂಶ ಪರಿಸರತ್ತೆ ಚುತ್ತು ಮುತ್ತುಡೆ ಬೇರೆ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಡೆ ಅಂಶಂ ಸೇರಿಯೋಂಡ್ರು.

ಒರು ಭಾಷೆ ಇನ್ನೊರ್ ಭಾಷೆಡೆ ಕವಲ್ ಒಡ್‌ಞ್ಞಿಟ್ಟ್ ಸ್ವತಂತ್ರ ಆಯೆಪ್ಪ ಧ್ವನಿ ಪರಿವರ್ತನೆ ಆವುಡೆದ್ ಸಹಜ ಆಯಿಟ್ಟ್‌ಕ್ಕ್‌ಡ್. ಈ ದೃಷ್ಟಿಲ್ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಲ್ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆ ಅಪ್ಪ ಬದಲಾವಣೆ ಅವುಡೋ ಸಹಜ.

ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಲ್ ಮಲಯಾಳ ಭಾಷೆಡೆ ಲಕ್ಷಣ ಕೊರೆ ಉಲ್ಲೆ ಕಾರಣ ಅದ್ ಮಲಯಾಳತ್ತೆ ಉಪ ಭಾಷೆ ಚೊಲ್ಡೆ ಸಂಶಯ ಬಂಡೆ ಸಹಜ. ಅಜನೆ ತುಳು ಭಾಷೆಡೆ ಅಂಶ ಉಲ್ಲೆ ಕಾರಣ ಅದ್ ತುಳುರೆ ಉಪ ಭಾಷೆಮಾ ಸಂಶಯತ್ತ್‌ಗ್ ಕಾರಣ ಉಂಡು. ಆಯೆಂಗ್ ಅದ್ ತುಳು ಪಿನ್ನೆ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಡೆ ಭಿನ್ನ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಜಂಡ್ ಭಾಷೆರೊ ಕೊರಿಯಾ ಅಂಶ ಎಡ್‌ತೊಂಡು ಬೆಳೆಞೊ ಒರ್ ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾಷೆ ಆಯಿಡ್.

ಒರು ಮೂಲತ್ತ್‌ಗ್ ಸೇರಿಯೇ ಭಾಷೆಲ್ ಆ ಮೂಲತ್ತೆ ಮುಟ್ಟತ್ತೆ ಭಾಷೆ ಉಲ್ಲೆದ್ ಸಹಜ. ಎಂದ್‌ಗ್ ಚೊನ್ನೆಗ್ ಅದ್ ಚುತ್ತುಮುತ್ತು ಭಾಷೆಡೆ ಕೊರೆ ಧ್ವನಿ ಫಲಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ವ್ಯಾಕರಣ ಅಂಶ ಎಡ್‌ತೊಂಡು ಭಾಷೆ ಬೆಲೊಞ್ಞಿ ಪೊಂಡು.

ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಡೆ ಗುಂಪುಗು ಸೇರಿಯೇ ಭಾಷೆ ಚೊಲ್ಡೊ ಸಾಮಾನ್ಯ ಒರ್ ಅಭಿಮತ ಆಯಿಟ್ಟಿಕ್ಕ್‌ಡ್. ತುಳು ಭಾಷೆ ಇದೇ ದ್ರಾವಿಡ ಗುಂಪ್‌ಗ್ ಸೇರಿಯೆ ಒರು ಭಾಷೆ. ಅಲ್ಲಾಂಟೆ ಮಿಶ್ರ ಭಾಷೆ ಚೊಲ್ಡೆ ಅಭಿಮತ ಉಂಡು ತುಳು ಮೂಲ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆ ಆಯಿಟ್ಟ್‌ಕ್ಕ್‌ಡ್ ಅದ್‌ಡೆ ಪ್ರಭಾವತ್ತ್ ಬ್ಯಾರಿ, ಕೊಡವ ಮೋಯ ಇದೆಲ್ಲಾ ಭಾಷೆ ಉಂಡೂಂತ್. ಪಿ.ಎಸ್. ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪೆಟಾರ್ರ್.

ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಲ್ ತುಳು ವ್ಯಾಕರಣ ಉಂಡು. ದಾರಾಳ ಮಲಯಾಳತ್ತೆ ಪದಂ ಉಂಡು. ಬಳಕೆಲ್ ಏದ್ ಭಾಷೆಡೆ ನೇರ ಪ್ರಭಾವ ಗೊಂತಾವೊಗ್ ಬೇರೆ ಭಾಷೆಡೆ ಒಟ್ಟಗೆ ಆಕಿಟ್ಟ್ ನೋಕೊನು. ಪರಿಣಾಮ ಎಂದ್ರೆ ಚೊನ್ನೊತ್ತು. ಅಪ್ಪಟ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಡೆ ಅವುನು ಇತರ ಭಾಷೆಡೆ ಒಟ್ಟಗೆ ನೇರ ಸಂವಾದ ಆಕೋಗೋ ಸಾಧ್ಯಮ ಚೊಲ್ಡೊದ್ ಪರಿಶೀಲನೆ ಆಕೊನು.

1. ಅಪ್ಪಟ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಡೆ ಒರ್ತ ಅಪ್ಪಟ ಮಲಯಾಳ ಭಾಷೆರೊ ಇನ್ನೊರ್ತ ಪರಸ್ಪರ ಮುಂಡುಂಬೊ ಶೇ. 70–80 ಅರ್ಥ ಆಕಿಯೋಳೊಗು ಸಾಧ್ಯ. ಅದ್‌ಲ್ ಬ್ಯಾರಿ ಮಲಯಾಳ ಭಾಷೆಡೆ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಕುಡುಂಬ ಸಂಬಂಧ ನಿಕಟ ಸಂಪರ್ಕ ಉಂಡು. 100 ಪದತ್ತೊ ಬ್ಯಾರಿ ಲೇಖನತ್ತೆ ಮಲಯಾಳತ್ತ್‌ಗ್ ಭಾಷಾಂತರ ಆಕಿಟಾಂಬೊ ಅದಲ್ ಶೇ. 60 ಯಾರ ಸಮಾನ ಪದ ಉಂಡು.

2. ಅಪ್ಪಟ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಡೆ ಅವುನು ಅಪ್ಪಟ ತುಳು ಭಾಷೆಡೆ ಅಜಳ್ ನೇರ ಮುಂಡುಂಬೊ ಪರಸ್ಪರ ಅರ್ಥ ಆಕಿಯೋಳಾಗುವುಲ್ಲೆ. ಶೇ. 10% –15% ಅರ್ಥ ಆವು.

3. ಅಪ್ಪಟ ಬ್ಯಾರಿ ಪಿನ್ನೆ ಅಪ್ಪಟ ತಮಿಳು ಭಾಷೆಡೆ ಆಲ್ಮಾರ್ ಮುಂಡುಂಬೋ ಶೇ.30 ಅರ್ಥ ಆವು. ತಮಿಳ್ ಭಾಷೆಡೆ ನೇರ ಪ್ರಭಾವ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಲ್ ಉಂಡೂಂತು ಇದ್‌ಲ್ ಗೊಂತಾವುಡು.

4. ಅಪ್ಪಟ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಡೆ ಒರ್ತ ಅಪ್ಪಟ ಮೋಯಾ ಭಾಷಿಗರೊಟ್ಟಿಗೆ ಮುಂಡೊಂಬೋ ಶೇ. 80 ಅರ್ಥ ಆವು. ಆ ಭಾಷೆ (ಮೋಯ) ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಡೆ ಪೋಲೆ ಉಂಡು. ಆಯೆಂಗ್ ಅಂಜ ಭಾಷೆಲ್ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆ ಚೊಲ್ಲು. ಮಲಯಾಳತ್ತೆ ಉಪಭಾಷೆ ಚೊನ್ನೊತ್ತು ಗುರುತು ಆಕಿಡಾರ್. ಈ ಭಾಷೆಡೆ ಸಮೀಕರಣತ್ತೆ ಮುಖ್ಯಮಾಯಿಟ್ಟ್ ಅರ್ಥ ಆಕಿಯೊಲೊಡೆ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಲೆ ಮಲಯಾಳತ್ತೆ ಪ್ರಭಾವ ಉಂಡು. ಯಾರ ಮುಟ್ಟ ಉಂಡು ಚೊಲ್ಡೆ. ಈ ಸಮೀಕರಣತ್ತೆ ಆರುಂ ಆಕಾ.

ಬ್ಯಾರಿ ಸಮುದಾಯತ್ತೆ ಭಾಷೆಗ್ ಪ್ರಾಚೀನತೆ ಉಂಡು. ಕರ್ನಾಟಕತ್ತೆ ಜನ ಭಾಷೆಡೆ ದ.ಕ. ಮುಸ್ಲಿಂ (ಬ್ಯಾರಿಜ) ಪಲಕ ಪರಯಿಡೆ ಒರ್ ಭಾಷೆ ಬ್ಯಾರಿನ ತುಳುನಾಡ್‌ರೆ ವಿಶಿಷ್ಟ ಭಾಷೆ. ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಡೆ ಧ್ವನಿ, ಧ್ವನಿ, ಆಕೃತಿ, ವಾಕ್ಯ ರಚನೆ, ವ್ಯವಸ್ಥೆ ನೋಕಿಟಾಂಬೊ ತುಳು ಪಿನ್ನೆ ಮಲಯಾಳಂ ಭಾಷೆಗ್ ಮುಟ್ಟವಾಯಿಟ್ಟ್ ಉಂಡು ಚೊಲ್ಡೋದ್ ಸ್ಪಷ್ಟ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಅರ್ಥ ಆವುಡು.

ತುಳುನಾಡ್‌ರೆ ಮುಸ್ಲಿಮಿಜಳೆ ಬ್ಯಾರಿಜಳ್ ಕೊರೆ ಆಲ್‌ಮಾರ್ ಅರಬ್ಬಿ ಮೂಲತ್ತೆ ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮ ಸ್ವೀಕರಿಚಿಟ್ಟ್ ಮುಟ್ಟತ್ತೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪರಂಪರೆ ಉಳಿಪಾಟಿಯೊಂಡು ಬನ್ನೆಂಜ ಆಯಿಟ್‌ಕ್ಕ್‌ಡಾರ್. ಕೊಂಕಣ ಕರಾವಳಿಡೆ ನವಾಯಿತಮ್ಮಾರ್, ಕೊಂಕಣಿಡೆ, ಮಲಬಾರ್‌ಡೆ ಮಾಪಿಳ್ಳೆಮಾರ್. ಮಳಯಾಲ ಫಲಕ ಪರೆಯಿಡೆ ಪೊಲೆ ತುಳುನಾಡ್‌ರೆ ಬ್ಯಾರಿಜ, ತುಳು ಅರಬಿಕ್, ಕನ್ನಡ, ಮಿಶ್ರಿತ ಪುದಿಯ ಭಾಷೆ ಬ್ಯಾರಿ ಉಂಡಾಕಿಟ್ಟ್ ಅಜಲೆ ಭಾಷೆ ಆಕಿಯೊಂಡಾರ್. ಇದ್ ಬ್ಯಾರಿ

ಭಾಷೆಡೆ ಉಗಮತ್‌ಗ್ ಕಾರಣ ಆಯಿತ್ತ್.

ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವ್ಯಾಪ್ತಿ

ಕಾಸರಗೋಡ್‌ಲೆ ಚಂದ್ರಗಿರಿ ಪೊಲೆಡೆ ಅರ್‌ಗ್‌ಡೆ ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಡೆ ಕುಂದಾಪುರತ್ತೆ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗತ್ತೆ ಸುಳ್ಯತ್ತೆ ಮುಟ್ಟತ್ತೆ ಭಾಗತ್ತೆ ಭೂ ಪ್ರದೇಶತ್ತ್ ಬ್ಯಾರಿಜ. ಜೀವನ ಆಕಿಯೋಂಡೊ ಉಲ್ಲಾರ್. ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲೆಡೆ ಮಡಿಕೇರಿ, ಸೋಮವಾರಪೇಟೆ, ಕುಶಾಲ್‌ನಗರ, ಮಾದಪುರ, ಕೋಡ್ಲಿಪೇಟೆ ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆಡೆ ಸಕಲೇಶಪುರ, ಬೇಲೂರು ಈ ಎಲ್ಲಾ ಭಾಗತ್ತ್, ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು, ಮೂಡಿಗೆರೆ, ಶ್ರಂಗೇರಿ, ಕೊಪ್ಪ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಪಕ್ಕತ್ತ್ ಬ್ಯಾರಿಜ ಬೆಂಗಳೂರ್ ನಗರತ್ತ್‌ಲ್ ಕೊರೆ ಆಲ್ ಸ್ವರತ್ತ್‌ಗ್, ಪಡಿಪು, ತಾಂತ್ರಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರತ್‌ಲ್ ಪ್ರಸಿದ್ದರಾಯಿಟ್ಟ್ ಈ ಭಾಗತ್ತ್ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಡೆ ಜನಾಂಗ ಪಿನ್ನೆ ಭಾಷೆ ಕರ್ನಾಟಕತ್ತ್ ಅಪರಿಚಿತ ಮಾಯಿಟ್ಟ್ ಗುರುತಾ ಇಲ್ಲಾಂಟ್ ಒಲಿಂಞಿಡೆ ವಿಚಿತ್ರ. ಬ್ಯಾರಿಜ ಪಲೆ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡತ್ತೆ ಭಾಗಮಾಯ ಮೈಕಾಲ ಉಡುಪಿ ಪಿನ್ನೆ ಕಾಸರಗೋಡುಗು ಬನ್ನೆ ಪಲೆ ಅರಬಿಜ ಬಾನಿಯಾ ಆಕಿಯೋ ಸ್ಥಳೀಯ ಮೂಲ ನಿವಾಸಿ ಆಲ್‌ಮಾರೆ ಸಂತಾನ ಆಯಿಟ್ಟ್. ಒರು ವರ್ತಕ ಸಮುದಾಯ ಆಯೆ ಕಾರಣ ಇಜ ಪೊಲೆಡೆ ಅರ್‌ಗಲ್ ಜೀವನ ಆಕಿಯೋ ಇನ್ನಾರ್. ಅರಬೀ ಕಡಲ್‌ರೆ ತನ್ನಿಲ್ ಪೊಲೆಡೆ ಮೂಲಕ ಪಾತಿಲ್ ಪೋಯಿಟ್ಟ 15ಕಿ.ಮೀ. ವ್ಯಾಪ್ತಿ ತೊಲು ಈ ಜನಾಂಗತ್ತೆಜ ದೆಚ್ಚಿ ಇನ್ನಾರ್. ಕಾಸರಗೊಡ್‌ರೆ ಮಂಜೇಶ್ವರತ್ತೆ ಮುಟತ್ತೆ ರಾಯ ಬ್ಯಾರಿಜಲೆ ವಸತಿ ಪ್ರದೇಶ ಆಯಿಟ್ಟ್‌ಂತ್. ಉಡೆ ಕ್ರಿ.ಶ. 7ನೇ ಶತಮಾನತ್ತೆ ಪಿನ್ನೆ ಬ್ಯಾರಿಜ ಕೊಡಗು, ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ಹಾಸನ ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಲ್ ಪಸರಿಟ್ಟ ಕ್ರಿ.ಶ. ಆಯಿರತ್ತೆ ಓಲಿಂಬೊನೂತ್ತಿ ಐಂಬೊಲು (1950) ಪಿನ್ನೆ ಭಾರತಲ್ ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲ ಗಲ್ಫ್ ಅಮೇರಿಕಾ, ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾ, ಬೇರೆ ರಾಷ್ಟ್ರತ್ತ್‌ಲ್ ಅಂಜಲೆ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಬೆಲಿಯೇ ಆಕಿಯೋ ಪೊಯಾರ್. ಇದ್ ಇಂಡ್ ಭಾರತತ್ತೆ ಪ್ರಮುಖ ನಗರ ಮೈಸೂರು, ಗೋವಾ, ಮುಂಬೈ ಬೆಂಗಳೂರು ಕಾಣೊಗು ಕಿಟ್ರ್. ಬ್ಯಾರಿಜ ಪೌನಾಂಜಿ (15) ಲಾಕ್‌ರೆ ಮೇಲ್ ಇಡೀ ವಿಶ್ವತ್‌ಲ್ ಉಲ್ಲಾರ್. ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆ ದೇಶ ರಾಜ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಲ್ ಇಂಡ್ ಉಂಡು. ಸುಶೀಲಾ ಉಪಾಧ್ಯಾಯ ಉತ್ತರ ಭಾಗತ್ತೆ ಚೊನ್ನೆಂಗ್ ಪಣಂಬೂರು, ಕಾಪು, ಪ್ರದೇಶತ್ತೆ ಬ್ಯಾರಿ ಪಲಕತ್ತೆ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಆಕಿಡ್.

ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಲ್ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆ ಉಂಡು ಕಾಸರಗೋಡು ಮಂಜೇಶ್ವರ, ಸುಳ್ಯ ಪುತ್ತೂರ್‌ಡೆ ಚುತ್ತು ಮುತ್ತು, ಮೈಕಾಲ ಉಳ್ಳಾಲ, ವಿಟ್ಲ, ಕುಂದಾಪುರ,

ಸುರತ್ಕಲ್, ಇಜನೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೀತಿಲ್ ಫಲಕ ಪರಯಿಡೆ ಉಲ್ಲಾರ್. ಪದ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಉಚ್ಚಾರಣೆಲ್ ವ್ಯತ್ಯಾಸ, ಬೇರೆ ಭಾಷೆಡ್ ಎಡ್‌ತೊಂಡೆ ಪದತ್ತೆ ಬಳಕೆ ಇಜನೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಾರಣತ್ತೆ ಇಜತ್ತೆ ವೈವಿಧ್ಯತೆ ಕಾನೊಗು ಕಿಟ್ರ್. ಇದ್ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಗ್ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತ ಅಲ್ಲ. ಭಾಷಾ ತಜ್ಞರ ಪ್ರಕಾರ 25 ಕಿ.ಮಿ 30 ಕಿ.ಮೀ ದೂರತ್ತ್‌ಲ್ ಭಾಷೆಲ್ ಬದಲಾವಣೆ ಕಾಂಡ್.

ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಲ್ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವೈವಿದ್ಯತೆ ಉಂಡು. ಭಾಷಾ ತಜ್ಞರ ಪ್ರಕಾರ 25 ಕಿ.ಮೀ 30ಕಿ.ಮೀ ದೂರತ್ತ್‌ಗ್ ಭಾಷೆಲ್ ಬದಲಾವಣೆ ಕಾಂಡ್. ಡಾ. ಸುಶೀಲಾ ಪಿ. ಉಪಾಧ್ಯಾಯ ಪಣಂಬೂರು ಪಿನ್ನೆ ಕಾಪು, ಮಾಜೂರು ಪ್ರದೇಶತ್ತೆ ಆಲ್ಮಾರೆ ಪಲಕತ್ತೆ ಕೊರಿಯ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ತೆರಿಪಾಟೊಗು ಈ ಮಸಲೆ ಉಪಕಾರ ಅವು.

ಆಫಂಡಿ ರಾಜಾವು

ಒರ್ರಾಯತ್ತ್‌ಲ್ ಆಫಂಡಿ ಚೆಲ್ಲೊಡೊ ಒರು ಸುಲ್ತಾನ್ ಇಂತ್. ಆಯಾಲ್ ಕೈ ಕೀಲ್‌ಲ್ ನಾಪೋ ನಾಪೋ ಎಂಬೋ ರಾಜಕುಮಾರ್ ಇನ್ನಾರ್. ಬೆಲಿಯೋ ದೀನ್ ಯಾತ್ರೆ ಆಲ್ ನಿಸ್ಕಾರಂ ನೊಂಬು ಝಕಾತ್ ಎಲ್ಲಾ ಕ್ರಮ ಪೊಲೇ ಕೊಡ್ತೊಂಟು ಇಬಾದತ್ ಇಟ್ಟೊಂಡು ಇಂತ್.

ಅಂಜನೆ ಇಕ್ಕೊಂಬೋ ಒರುನಾಲ್ ಇಯೆಲ್ ಕುರ್‌ಆನ್ ಓದೊಂಬೊ ಒರು ಆಯಾತ್ರೊ ಮಾನ ಇಜನೆ ಬಂಡ್ ಕನ್ನ ಮುಚ್ಚಿ ತೊರೊಕೊನೆಂಗಿಲ್ ರಾಜವುಡೆ ಫಕೀರೊಂ ಫಕೀರಡೆ ರಾಜಾವುಂ ನಾನಾಕುವೆ.

ಇದ್ ಓದಿಟ್ಟ್ ಇಯಾಲ್ ಬೀಯಾರತ್ತಿಲ್ ಬೂನು ನಾನ್ ಇತ್ರೆ ಬೆಲಿಯೋ ರಾಜವು. ನಾನ್ ಎಜನೆ ಒರು ಮಿನಿಟ್‌ಲ್ ಫಕೀರವುಡೋ ಚೆನ್ನಟ್ಟ್ ಬೀಯಾರಿಚ್ಚೊಂಟು ಇಕ್ಕೊಂಬೋ ಒರು ಫಕೀರ್‌ಡೊನು ಬನ್ನೆಟ್ಟ್ ಚೆಲ್ಲ್‌ಡ.

ನಿಜಲೊ ಗೇಟ್ರೊ ಬಾಯಿಲ್ಲ್ ಒರು ಪಿಲಿ ಬನ್ನ್ ನಿಂಡ್ರ್. ಬೆಡಿ ಅಡಿಕ್ಕೊಂಬೋ ಚಾವಲ್ಲೆ, ಕುತ್ತೊಂಬೊ ಪಿಡಿಕಿಲ್ಲೆ. ಅಂಬು ಅಡಿಕ್ಕೊಂಬೊ ಅಂಬು ನ್ಞಾಟ್‌ಲ್ಲೆ. ಇಯಲ್ ನೊಕೊಂಬೋ ಈ ಪಿಲಿ ತೆಲ್ಲ್ ದೂರ ಓಡಿತ್ತ್ ಓಡಿ ಪಾಡೆ ತಿರಇನ್ನ್ ನಿಂಡ್‌ತ್ತ್. ಇಯೆಲ್ ಕುದ್ರೆಲ್ ಪತ್ತಿಟ್ಟ್ ಅದ್ರೆ ಓಡ್‌ಬಾಟಿ ಯೊಂಟ್ ತೆಲ್ಲ್ ಮುನ್ನೋಲು ಪೋಯಿತ್ತ್, ಬೆಲಿಯೊರ್ ಕಾಡ್‌ಗ್ ನೂಂಡುತ್ತು.

ಕಾಡ್‌ಗ್ ಪೋಯ್ಟ್ ಪಿಲಿ ಮಾಯಕಾಯ್ತ್. ಇಯೆಲ್‌ಗ್ ಬರೊಗೂ ತೆರ ಕಿಟ್ಟಾಂಟ್ ಚುತ್ತಿ ಚುತ್ತಿಟ್ಟ್ ಪಿನ್ನೆ ಕಾಡ್‌ಲ್ ಇಂತ್. ಎಪ್ಪರ ಪೋಗುಂ ತೆರು

ಕಿಟ್ಟಲ್ಲೆ. ಅಜನಮೆ ಜಾವಯ್ತ್ ಜಾವುಗು ಕುದ್ರೆಡೆ ಕೆಟ್ಟ್ಟಿಟ್ಟ್ ಒರು ಮರತ್ತ್ಡೋ ಅಡಿಲ್ ಕೆಡನ್ನತ್ತ್. ತೆಲ್ಲ್ ನೇರಾವುಂಬೋ ಒರು ಪಿಲಿ ಬನ್ನ್ಟಿಟ್ಟ್ ಇಯೆಲ್ ಕುದ್ರೆಡೆ ಕೊನ್ನೊಟ್ಟು ಬಲ್ಟೊಂಟು ಪೊಯಿತ್.

ಅದಲ್ ಪಿನ್ನೆ ಚೆಲೆ ಕಲ್ಲರ್ ಬನ್ನಟ್ಟ್ ಇಯಲೋ ತುನಿಯೆ ಬಲ್ಟೆಂಡುಂಟ್ಟು ಇಯಲ್ಗ್ ಅಡ್ಚಿಟ್ಟ್ ಓಡ್ಯಾರ್. ಅಜ ಇಯಲೋ ಕೈ ಕಿಲೊಡೋ ಒರು ರಾಜವುಡೋ ಮುಟ್ಟ ಕುಟ್ಟೊಂಬನ್ನಾರ್. ಕಟ್ಟೊ ಒರು ಟೊಪ್ಪಿ ಇದ್ರೆ ಕಯ್ಯಾಲಾಕ್ಯಾಂಟ್ ಕಲ್ಲರ್ ಓಡ್ರಾರ್. ಆ ಕಟ್ಟೊ ರಾಯತ್ತ್ ರಾಜಾವು ನಜಲೆ ಕಟ್ಟ್ ಪೋಯೆ ಕಲ್ಲರೆ ಪಿಡ್ಚಿ ಕೊಂಬ್ರೊ ಚೊನ್ನೊಟ್ಟ್ ಪಟಾಲಕಾರೆ ಕಡತ್ತ್ಡ. ಅಜನೆ ತೇಡ್ಯೋಂಟು ಈ ಪಟಾಲಕಾರ್ ಬರೊಂಬೊ ಈ ಕಾಡ್ಲ್ ಇಯೆಲ್ ಪಿಡಿಕ್ಕ್ಡಾರ್.

ಇಯೆಲ್ ಕೈಲ್ ಟೊಪ್ಪಿ ಇನ್ನದ್ ಕಂಡ್ಟ್ಟ್ ಅಜಲೆ ಪಿಡ್ಟೊಂಟು ಪೋಂಡಾರ್. ರಾಜಾವುಡೆ ಎದ್ರುಲ್ ನಿಪ್ಪಾಟಾರ್ರ್. ನಿಜಲೆ ಟೊಪ್ಪಿ ಕಟ್ಟೊನು ಓನೆ. ಇಜಂತೊ ಕಾಡ್ಲ್ ಇನ್ನ ಚೆನ್ನ್ಟಿಟ್ಟ್ ತೊಪ್ಪಿಡೆ ಕೂಡ್ಕುಡಾರ್.

ಇಯಾಲ್ ನಾನ್ ಕಲ್ಲ ಅಲ್ಲ. ಆಫಂಡಿ ರಾಜವು ಚೊಲ್ಲೊಂಬೊ ಅವುಡೆ ಸೇರಿಯಜ ಕೈ ಕೊಟ್ಟಿ ಚಿರ್ಕಿಡಾರ್. ರಾಜವು ಅರ್ಜತ್ತ್ಲ್ ಕೆಪ್ಪೆಗ್ ಜಂಡ್ ತಟ್ರ. ನೀನ್ ರಾಜವಾ ಕಲ್ಲ ಚೆನ್ನ್ಟಿಟ್ಟ್ ಜೈಲ್ಲ್ ಇಡ್ರಾರ್. ಅಜನೆ ಚೆಲೆ ಜಮಾನ್ಲ್ ಪಿನ್ನೆ ಅವುಡೆ ಆ ರಾಯತ್ತ್ಲ್ ದಂಗೆ ಎನಿಕ್ಕ್ಡಾರ್.

ಅದಲ್ ಆ ರಾಜವುಡೆ ಸಂಬಂಧಕಾರ್ ಚೆಲೆ ಆಲೆ ಅದೇ ಜೈಲ್ಲ್ ಇಡ್ರಾ. ಅದ್ಲ್ ರಾಜವುಡೆ ಅಲಿಯ ಒರ್ತ ಇಕ್ಕ್ಡ. ವುಂಡೆ ನೋಕುಂಬೋ ರಾಜಾವುಡೋ ಮೋಲು ಆ ಜೈಲ್ಡೊ ಉಲ್ಗಗು ಬಂಡಾಲ್. ಬರೊಂಬೋ ಆಫಂಡಿ ರಾಜವು ಅದೇ ಆಯಾತ್ರೇ ಓಡುರು.

ಅಪ್ಪ ಆಯಾಲೋ ಮುಟ್ಟ ಬನ್ನ್ಟಿಟ್ಟ್ ಓಲು ಕೇಕ್ಡಾಲ್ ನಿಜ ಎಂದ್ ತಪ್ಪು ಆಕಿಡಾರ್?

ನಾನು ಎಂದ್ ತಪ್ಪಕಿಟ್ಟಲ್ಲೆ ನ್ಂಡೆ ಪೇರ್ ಕೆಟೆಂಗಿಲ್ ನಿಂಡೆ ಅಬ್ಬ ಕೂಡಾ ಬೆರೆಕೂನು. ನಾನು ಆಫಂಡಿ ರಾಜಾವು ಚೆಲ್ಲ್ಡ್. ಓಲು ಈ ಬಿಸಯ ಕೇಟ್ಟ್ಟ್ ಬೇರ್ ಓರು ಖಯಾಲುಂ ಇಲ್ಲಾಂಟ್ ಅಬ್ಬಡೆ ಮುಟ್ಟ ಓಡಿ ಬಂಡಾಲ್. ಬನ್ನ್ಟಿಟ್ಟ್ ಯಾ ಅಬ್ಬಾ ಈ ಕುರಿ ನಿಜಲೋ ತಲೆ ಪೋಂಡೋ ಕಂಡಿತ ಚೆಲ್ಲ್ಡಾಲ್. ರಾಜಾವು ಅದೆಂದೆ ಮೋಲೆ ನ್ಂಡೆ ತಲೆ ಪೊವ್ವೊಗು ಕಾರನ ಚೆಂತ್ ಕೆಕ್ಡ ಆಫಂಡಿ ರಾಜಾವು ಜೈಲ್ಲ್ ಬೆಚ್ಚದೆ ಚೆಲ್ಲ್ಡಾರ್. ಅಪ್ಪ

ರಾಜವು ಚೆಲ್ಲ್ಡ ನಿಕ್ಕ್ ಪಿರಾಂದ ಆಫಂಡಿ ರಾಜವುಡೋ ಗುಲಾಮ ನಾನ್. ಆಯಾಲ್ ಇವುಡೆ ಬರೊಗೋ ಕಾರನ ಇಲ್ಲೇ. ಮೋಲೋ ಹಟ ಪಿಡಿಚ್ಚ್ಟಟ್ಟ ಅಬ್ಬಾಯೋನ್ಡೆ ಜೈಲ್‌ಗೆ ಬಿಲ್ಟೊ ಪೊಂಡಾಲ್ ಕಾಟ್ರಾಲ್. ರಾಜಾವು ಮುಟ್ಟ ಪೋಯಿಟ್ ನೋಕುಂಬೊ. ಆ ಸಾತ್‌ಗ್ ಇಯಲ್ಲೋ ಕಾಲ್‌ಗ್ ಅಡ್ಡ ಬೂಲ್ಡ. ನಂಡ ತಪ್ಪಾಯಿ ಪೋಯ್ತಿ, ನಕ್ಕ್ ಪೋರ್ತು ತರೊನು ಚೆನ್ನ್ ತಲೆಗೆತಲೆ ಅಡಚರೊಲ್ಲುಡ. ಅವುನ್ಡೆ ಪಿಡಿಚ್ಚ ಈ ಸುಲ್ತಾನ್ ಉದ್ದಾಕ್ಕ್‌ಡ್. ಉದ್ದಾಕಿಟ್ಟ್ ಇದ್ ನೀನ್ಯಾಕೋ ತಪ್ಪಲ್ಲ ನಂಡೋ ಹಾಂಕಾರ. ಅದಕ್ಕ್ ಪಡಚ್ಚೋನು ನಿಕ್ಕ್ ಕಾಟಿ ತನ್ನ ಚೆನ್ನುಟ್ಟ್ ಬುಲ್ಪಿಡ್ರ.

ಆಫಂಡಿ ರಾಜವುಡೆ ಜೈಲ್‌ಡೆ ಎಡ್ತಟ್ಟ್ ಚಂದ ಕುಲಿಪಾಟ್ ಡ್ರೆಸ್ ಆಕಿಟ್ಟ್ ಪಟಾಲಕಾರೆಟ್ಟ ಇಯಲೋ ರಾಯತ್ತ್‌ಗ್ ಕಡತ್ತ್‌ಡ.

ರಾಯತ್ತ್‌ಗ್ ಬಂಡ್. ನಾಪೊ ರಾಯತ್ತ್‌ಗ್ ಸದಕ ಕೊಡ್ಕಡ. ಕೊಡುಟ್ಟು ಇದೇ ಜೈಲ್‌ಡೆ ಬುಡಾಟಿಯೋ ರಾಜವುಡೆ ಮೋಲೆ ಮಂಜಲ ಆವುಡ. ಬಾರಿ ರಹಾತ್ ಇಕ್ಕ್‌ಡಾರ್.

ಪಡಚ್ಚೋನ್ ನಿರ್‌ಚೆಂಗ್ ಓರು ಪಯಿಸಕಾರ ಪಾವತ್ತೆ ಆಲ್ ಆವು, ಫಕೀರ ಪಯಿಸಕಾರ್ ಆವಾಂಟ್ ಈ ಮಸಲೆ ನಲ್ಲೆ ಒರು ಬಿಸಯ ತೆರಿಪಾಟಿ ತಂಡ್.

ಬ್ಯಾರಿ ಲಿಪಿ: ಬ್ಯಾರಿ ಎಲ್ತ್

ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಗ್ ಲಿಪಿ ಉಂಡು ಚೊನ್ನೆಟ್ಟ್ ಕೊರಿಯಾ ಇತಿಹಾಸಕಾರ್ ಚೋಲ್ಡಾರ್. ಕ್ರಿ.ಶ. 9ನೇ ಪಿಡಿಚಿತ್ 12ನೇ ಶತಮಾನತ್ತೊಲೋ ಬ್ಯಾರಿಜ ಈ ಲಿಪಿಲ್ ಎಲ್ದಿಯೋ ಇನ್ನಾರ್. ಈ ಎಳ್ತ್‌ಡೆ ಬಟ್ಟೆ ಎಲ್ತ್ ಚೊನ್ನೊ ಇನ್ನಾರ್. 1937 ಬಾರಿಜ ಎಲ್ದಿಯೊ ಡೈರಿಯಿಲ್ ಈ ಲಿಪಿ ಇಂತ್‌ಂಟ್ ಚೆಲ್ಡೊ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

19ನೇ ಶತಮಾನತ್ತ್ ಕೊರಿಯಾಲ್‌ಗ್ ಮಾತ್ರ ಓದೊಗು ಬನ್ನೊ ಇಂತ್. ದೀನ್‌ಡೆ ಬಿಸಯ ಗಿಳಿಪಾಟ ಪೊಲೆ ಬನ್ನೊ ಇಂತ್ ಅರ್‌ಗುಂ ಎಲ್‌ದೊಗು ಬನ್ನೊ ಇಲ್ಲಾಂತ್. ಆಯೆಂಗ್ ಕುರಾನ್ ಓದೊಗು ಪಿನ್ನೆ ದೀನ್‌ಡೆ ಆಚರಣೆ ಆಕಿಯೊ ಇನ್ನಾರ್ ಮುಂಡ್ರೋ ಭಾಷೆ ಮಲಯಾಳ ಆಯಿಟ್ಟ ಇಂತ್. ಎಲ್ತ್ ಅರಬಿ ಮಲಯಾಳ ಚೊನ್ನೆಂಗ್ ಅರಬಿ ಲಿಪಿಲ್ ಎಲ್ದಿಯೋ ಮಲಯಾಳಂ ಆಯೆಂಗ್ ಈ ಜಂಡ್ ಬಾಸೆ ಬಳಕೆ ಮಾತ್ರ ಕೊರೆ ಕಷ್ಟ ಆಯಿಂತ್. ಕೊರಿಯಾ ಆಲ್ ಮಾತ್ರ ಇದ್‌ಡೆ ರೂಢಿ ಆಕಿಯೊಂಡು ಇನ್ನಾರ್ ಕೊರಿಯ ಬ್ಯಾರಿಜ

ಬಟ್ಟೆ ಎಳ್ತ್ ಚೊಲ್ಡೆ ಎಳ್ತ್ಡೆ ಉಪಯೋಗ ಆಕಿಯೋ ಇನ್ನಾರ್. ಆಯೆಂಗ್ ಶಾಲೆಡೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಬನ್ನೆಲ್ ಪಿನ್ನೆ ಬ್ಯಾರಿಜ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಲಿಪಿಡೆ ಬಳಕೆ ಆಕೊಗು ತೊಡಜಿಯಾರ್.

ತುಳುಭಾಷೆಗ್ ಲಿಪಿ ಇಲ್ಲೆ ಚೋಲ್ಡೊ ಪೊಲೆ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಗ್ ಲಿಪಿ ಇಲ್ಲೇ ಚೋಲ್ಡೊ ಸಾಮಾನ್ಯ ಒರು ಅಭಿಮತ. ಕನ್ನಡ ಎಳ್ತ್ ಬಳಕೆಯಾಕಿಯೊ ಇನ್ನಾರ್. ಕಾಸರಗೋಡುರೆ ಬ್ಯಾರಿಜ್ಞ ಅರಬಿ ಮಲಯಾಳತ್ತೆ ಅರಬಿ ಲಿಪಿಲ್ ಬಳಕೆ ಆಕಿಯೊ ಇನ್ನಾರ್. ಮಾಪಿಳ್ಳೆ ಪಾಟ್, ಬಪ್ಪನ ಪಾಟು, ಈ ಲಿಪಿಯಿಲ್ ಉಂಡು.

ಬೆಲಿಯೆ ಬ್ಯಾರಿಜ ಬಟ್ಟೆ ಎಳ್ತ್ ಚೊಲ್ಡೊ ಎಳ್ತ್ ಬಲಸಿಯೊ ಇನ್ನಾರ್. ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಗ್ ಲಿಪಿ ಉಂಡು ಚೋಲ್ಡೊ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪ್ರೊ. ಬಿ.ಎಂ ಇಚ್ಲಂಗೋಡುರೆದ್. ಲೇಖಕಿ ಸಾರಾ ಅಬೂಬಕ್ಕರ್ ಅದ್ಡೆ ನಿಸ್ಸಾರ ಆಕಿತ್ತ್. ಅದ್ ದ್ವೀಪತ್ತ್ಡೆ ಬನ್ನೆ ಮ್ಯೊಲಾಕಮ್ಮಾರೆ ಇಸ್ಮು ಎಲ್ತ್ ಚೊಲ್ಲುರು.

ಪ್ರೊ.ಪುಣಿಂಚಿತ್ತಾಯ ತುಳು ಲಿಪಿಡೆ ಕೇರಳತ್ತೆ ತುಳು ಮಲಯಾಳ ಲಿಪಿಂಟ್ ಚೊಲ್ಲುರು. ಮೂಲ ಎಲ್ತ್ ಆರ್ಯ ಲಿಪಿ, ಗ್ರಂಥ ಲಿಪಿ ಚೊನ್ನೊಂಟು ಗುರುತ ಆಕಿಡಾರ್. ಗ್ರಂಥ ಲಿಪಿಡೆ ವಿಕಸನ ಈ ರೀತಿಲ್ ಉಂಡು.

ಗ್ರಂಥ ಲಿಪಿ (ಅಂದರೆ ಸಂಸ್ಕೃತ ಲಿಪಿ)
[ಸಂಸ್ಕೃತ ಲಿಪಿ ಇದೆ ಎಂಬುದನ್ನು
ಸುಶೀಲಾ ಉಪಾಧ್ಯಾಯ ಮಾತ್ರ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.]
ತುಳು ಮಲಯಾಳಂ ಲಿಪಿ
ತುಳು ಲಿಪಿ ತಿಗಳಾರಿ ಲಿಪಿ ಮಲಯಾಳಂ ಲಿಪಿ

ತಿಗಳಾರಿ ಲಿಪಿ

ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡತ್ತ್ಲ್ ಉಲ್ಲೇ ತಿಗಳಾರಿ ಲಿಪಿ. ಅವುಡತ್ತೆ ತುಳುಲಿಪಿ. ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ತುಳು ಲಿಪಿಡೆ ಮೂಲಲಿಪಿ ಬಟ್ಟೆಲ್ತ್ ಅಲ್ಲೆಂಗ್ ಬಟ್ಟೆ ಬರಹ. ಇದ್ 30 ಅಕ್ಷರ ಉಂಡು. ಕ್ರಿ. ಶ. 9ನೇ ಶತಮಾನತ್ತ 12ನೇ ಶತಮಾನತ್ತ್ಲ್ ಇದ್ ಬಲಕೆಲ್ ಇಂತ್ತ್. ಈ ಲಿಪಿ ಗಲಾಸಿಯೊ ಇನ್ನಾರ್. ಇದೇ ಲಿಪಿ ಕ್ರಮೇಣ ಕೊತ್ತೆಲುತ್ತ್ ಆಯಿಟ್ಟ್. ಇಪ್ಪತ್ತೆ ಮಾಲಯಾಳ ಲಿಪಿ ಆಯಿಡ್ ಚೊಲ್ಡೊ ಅಭಿಮತ. ಡಾ. ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಇದ್ಡೆ ಸಮರ್ಥನೆ ಆಕಿಡ್. ಇದೇ ಬಟ್ಟೆಲ್ತ್ ಸರಳ ರೂಪತ್ತ್ ಬ್ಯಾರಿಜ ಬಾನಿಯಾತ್ತ್ಲ್ ಎಲ್ದೊಗು ಬಳಸಿಯೋ ಇನ್ನಾರ್. ಪ್ರೊ. ಬಿ.ಎಂ. ಇಚ್ಲಂಗೋಡು 30 ವರ್ಷತ್ತೆ ಮುನ್ನೊಲು ಸಂದರ್ಶನ ಆಕಿಯಾ 20ರೆ ಕಾಂಟಿ

ಜಾಸ್ತಿ ಬ್ಯಾರಿ ಹಿರಿಯಜ ಈ ಎಲ್ತಡೆ ಬಲಾಸಿಯೊ ಇನ್ನಾರ್. ರೆವಿನ್ಯೂ ದಾಖಲೆ ರುಜು ಆಕೊಂಬೊ ಪೇರ್ ಈ ಎಲ್ತ್‌ಲ್ ಎಲ್ದಿಯೊ ಇನ್ನಾರ್. (60 ಪಿನ್ನ 61ನೇ)ಪುಟತ್ತೆ ಆಯ್ಕೆ ಆಕಿಡೆ. ಬಟ್ಟೆ ಎಲ್ತ್‌ಡೆ ಕೊರಿಯ ಅಕ್ಷರ ಗುರುತು ಆಕಿಡ್ ಪ್ರೊ. ಬಿ. ಎಂ. ಇಚ್ಲಂಗೋಡು ಆಯಲ್ ಆಕಿಡ್.

ಸ್ವರಾಕ್ಷರ

ಅ	ಆ	ಇ	ಈ	ಉ	ಊ
ಕ	ಗ	ಙ	ಚ	ಜ	ಞ
ಟ	ಡ	ಣ	ತ	ದ	ನ
ಯ	ರ	ಲ	ವ	ಸ	ಹ
ಮ	ಬ	ಷ			

ಒರು ಲಿಪಿ ಇಲ್ಲತ್ತೆ ಕಾರಣ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಇಲ್ಲಾಂತ್ ಆಯಿತ್ತ್. ಇದಕ್ಕ್ ಕಾರಣ ಬ್ಯಾರಿಜ ಎಳ್ತ್ ಬಗ್ಗೆ ಆಸ್ಥೆ ಬೆಕ್ಕತ್ತೆಟ್ಟ್ ಇನ್ನೆದ್. ಆಯೆಂಗ್ ಕೊರಿಯಾಲ್ ಬಟ್ಟೆ ಎಲ್ತ್ ಬಳಕೆ ಆಕಿಯೊ ಇನ್ನಾರ್. ಪ್ರೊ. ಬಿ. ಎಂ. ಇಚ್ಲಂಗೋಡು, ಅಹಮದ್ ನೂರಿ ಇದ್‌ರೆ ಸಮಶ್ಚಬೆ ಆಕ್‌ರಾರ್. ಅಬುಲ್ ಹಸನ್ ಮೌಲವಿರೆ ಪ್ರಕಾರ ಬಟ್ಟೆಳ್‌ತ್ತ್ ಚೊನ್ನೆಂಗ್ ಉರುಂಟು ಎಲ್ತ್. ಬಪ್ಪ ಹಾಜಿ ಚೊಲ್ಡೆ ಆಲ್ ಬಾಪ ಕುಂಞಿ ಮ್ಯೊಲಾರ್ ಬಟ್ಟೆ ಎಳ್ತ್‌ಡೆ ಎಲ್ದಿಯೊ ಇನ್ನ್ಂತ್. ಅದ್‌ಡೆ ಕೋಪಿ ಮಾಡಾಯಿ ಪಲ್ಲಿಲ್ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಆಕಿಟ್ಟ್ ಬೆಚ್ಚಿಡ್. ಪಿ.ಎ. ಸೈಯದ್ ಮುಹಮ್ಮದ್ ಸಂಶೋಧನೆ ಪೊಲೆ ಬಟ್ಟೆ ಎಲ್ತ್‌ಡೆ ಕೊರೆ ಗ್ರಂಥ ಅರಕ್ಕಲ್ ಸುಲ್ತಾನ ಕಾಲತ್ತ್ ಬ್ಯಾರಿಜಲೆ ಅವುತ್ತು ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಆಕಿಟ್ಟ್ ಬೆಚ್ಚಿಡ್. ಇಜನೆ ಒರು ಕಾಲತ್ತ್ ಬ್ಯಾರಿಜಗ್ ಲಿಪಿ ಇಂತ್ತ್. ಇದ್‌ಡೆ ಬಗ್ಗೆ ಕೊರೆ ಗಮನ ಕೊಡ್‌ಕತ್ತೆ ಕಾರಣ ಬ್ಯಾರಿ ಎಲ್ತ್ ರೂಡಿಗ್ ಬರಾಂಟ್ ಪೋಯಿತ್ತ್ ಇದ್ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆ ಪೇರ್ ಬಿಲಿಯೊಗು ಕಾರಣ ಆಯಿತ್. ಬ್ಯಾರಿ ಮುಸ್ಲಿಂ ಅಲ್‌ಮಾರ್ ಇಪ್ಪ ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಡೆ ಎಲ್ದಿಯೊ ಉಳ್ಳಾರ್. ಇದ್‌ಡೆ ಮೂಲಕ ಬ್ಯಾರಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಮರಸ್ಯ ಸಾಧನೆ ಆಕಿಡ್.

ಬ್ಯಾರಿ ಲಿಪಿ, ಬಟ್ಟೆ ಎಲ್ತ್‌ಡೆ ಬಗ್ಗೆ ಎನಿಯುಂ ಸಂಶೋಧನೆ ಆವೊನು. ಬ್ಯಾರಿ ಚೋಲ್ಡೊ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಲಿಪಿ ಬರೊನು. ಬ್ಯಾರಿ ಜನಾಂಗತ್‌ಗ್ ಈ ಲಿಪಿಡೆ ಗುರುತು ಪಿನ್ನೆ, ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯತ್ತ್ ಬ್ಯಾರಿ ಲಿಪಿಡೆ ಬಳಕೆ ಬರೊನು ಮುನ್ನೊಲತ್ತೆ

ಜನಾಂಗತ್ತೆಜ ಅಜ್ಜಲೆ ಬಾನಿಯ– ವಹಿವಾಟ್‌ರೆ ಕನಕ ಬ್ಯಾರಿ ಲಿಪಿಲ್ ಎಲ್ದ್‌ಡೆ ಕನಿಕೆ ಅವೊನು.

ಭಾಷ ಪ್ರಭೇದ:– ಬ್ಯಾರಿ ತುಳು ಮಲಯಾಳಂ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಭಾಷೆಡೊಂಟಿಗೆ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆ ಸಾಮರಸ್ಯ ಸಾಧನೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಆದ್ಯಯನ ಆಕಾ.

ಈ ಕೀಲ್ ಉಲ್ಲೆ ಉದಾಹರಣೆಲ್ ನಜ ಅರ್ಥ ಆಕಿಯೋಲಾ ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಮ್ಯತೆ ಉಲ್ಲೆದ ಕಾಣಾ. ಬ್ಯಾರಿ ಪಿನ್ನೆ ಕೊಡವ ಭಾಷೆಲ್ ಉಲ್ಲೆ ಸಾಮ್ಯತೆ ಮಾತ್ರ ಅದಿಸ್ಸ ಕಾಟಿತಂಡ್.

ಬ್ಯಾರಿ : ನಾನು ಔತುರೆ ಬಂಡೆ
ತುಳು : ಯಾನ್ ಇಲ್ಲಡ್ಡ ಬರ್ಪುನೆ
ಮಾಪಿಳ್ಳ : ಜ್ಞಾನ್ ವೀಟೀಲ್‌ನಿನ್ನು ವರನ್ನು
ಇಂಗ್ಲಿಷ್ : I am coming from home

ಬ್ಯಾರಿ : ನಾನ್ ಸೊರ ಆಕ್ ಪಾಟುವೆ
ತುಳು : ಯಾನ್ ಕೆಲ್ಸ ಮಾಲ್ಪಾವೆ
ಮಾಪಿಳ್ಳ : ಜ್ಞಾನ್ ಪಣಿ ಎಡಿಪ್ಪಿಕ್ಕುಂ
ಇಂಗ್ಲಿಷ್ : I will get he work done

ಬ್ಯಾರಿ : ಬುಲ್ಪಿಟ್ಟ್ ಬುಲ್ಪಿಟ್ಟ್ ಕನ್ನ ಚೋನ್ನುತ್ತ್
ತುಳು : ಬುಲ್ತ್‌ದ್ ಬುಲ್ತ್‌ದ್ ಕನ್ನ್ ಕೆಂಪಾಂಡ್
ಮಾಪಿಳ್ಳ : ಕರಂನ್ನು ಕರಂನ್ನು ಕನ್ನ್ ಚುವನ್ನ್
ಇಂಗ್ಲೀಷ್ : wept and wept eyes turned red

ಬ್ಯಾರಿ : ಮಕ್ಕಲೆ ಎಂದ್‌ಕ್ ಗೌಜಿ ಆಕುರೆ?
ತುಳು : ಜೋಕುಲೆ ದಾಯೆಗ್ ಗೌಜಿ ಮಲ್ಪುವಾರ್
ಮಾಪಿಳ್ಳ : ಕುಟ್ಟಗಲ್ ಎಂದಿನು ಗೌಜಿ ಆಕುನ್ನ
ಇಂಗ್ಲೀಷ್ : children why are you making roise

ಬ್ಯಾರಿ : ಈ ಔತುರೆ ಬಾಕಿಲ್ ಚೆರಿಯೆ
ತುಳು : ಈ ಇಲ್ಲತ ಬಾಕಿಲ್ ಎಲ್ಲಿಯೆ
ಮಾಪಿಳ್ಳ : ಈ ವೀಟಲ್ ಬಾದಿಲ್ ಚೆರುದು
ಇಂಗ್ಲಿಷ್ : The door at this house is small

ಬ್ಯಾರಿ : ಕಿಡಾವು ಲಾಯ್ಟೋಂ ಲಾಯ್ಟೋಂ ಬೀದಿಗ್ ಬಂತ್
ತುಳು : ಬಾಲೆ ಲಾಯಿತ್ತ್ ಲಾಯಿತ್ತ್ ಬೀದಿಗ್ ಬತ್ತ್ಂಡ್
ಮಾಪಿಳ್ಳ : ಕುಂಞ್ಞಿ ಧುಲ್ಲಿ ಧುಲ್ಲಿ ಬೀದಿಲ್ ಬನ್ನು
ಇಂಗ್ಲಿಷ್ : Baby Jumping and Jumping reached the street

ಈ ಎಲ್ಲಾ ಭಾಷೆಡೆ ಸಾಮ್ಯತೆಲ್ ಜಂಡ್ ಮಾತ್ರ ಸ್ಪಷ್ಟ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಅರ್ಥ ಆವುಡು.

1. ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆ ತುಳು ನಾಡ್ರೆ ಬ್ಯಾರಿಜ ಮುಂಡ್ರೋ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆ. ಅರಬ್ಬರೊ ಸಂಪರ್ಕತ್ತ್ಲ್ ಪರ್ಷಿಯಾ ಅರಬಿ ಶಬ್ದಜ ಸೇರ್ಪಡೆ ಆಯಿತ್. ಬ್ಯಾರಿಡೆ ಮೂಲ ತುಳು ಆಯೆ ಕಾರಣ ತುಳು ವ್ಯಾಕರಣ ಪಿನ್ನೆ ಹಿನ್ನಲೆ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಗ್ ಮೂಲ ಆಯಿತ್ತ್. ದೀನ್ಡೆ ಸಂಪರ್ಕತ್ತ್ಲ್ ಮಾಪಿಳ್ಳೆ ಮಲಯಾಳ ಜಾಸ್ತಿ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಮಲಯಾಳ ಶಬ್ದ ಇದ್ಲ್ ನೋರೊಡಿ ಆಯಿತ್ತ್.

ಮಲಬಾರ್ಲ್ ಬಳಕೆಲ್ ಉಲ್ಲೆ ಮಾಪಿಳ್ಳೆ ಮಲಯಾಳಂ ಸ್ವರ ಒನ್ನು ಬುಟ್ಟೆಂಗ್ ಮಲಯಾಳ ಭಾಷೆಡೆ ಕಾಂಟಿ ಭಿನ್ನ ಅಲ್ಲ. ಅದ್ಡೆ ವ್ಯಾಕರಣೆ ರಚನೆ ಮಲಯಾಳ ಭಾಷೆ ಆಯಿಡ್. ಇಡೀ ಮಲಬಾರ್ ಪ್ರದೇಶತ್ತ್ ಬಳಕೆಲ್ ಉಲ್ಲೇ ಮಾಪಿಳ್ಳಮ್ಮಾರ್ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆ ಗುರುತಿಸಿ ಪಾಟಿಯಾರ್. ಆಯೆಂಗ್ ಮಾಪಿಳ್ಳ ಚೋಲ್ಡೊ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಇಲ್ಲೆ ಕೊರೆ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಡೆ ಮಾಪಿಳ್ಳೆ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಬಾಸೆ ಚೊನ್ನುಟ್ಟು ತಪ್ಪಾಯಿಟ್ಟ್ ಗುರುತು ಆಕಿಡಾರ್ ಕೊಡವ ಭಾಷೆಡೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಭಾಷೆ ಚೊನ್ನೊಟ್ಟು ಗುರುತು ಆಕ್ಡೆಂಗ್ ಅಲ್ಲೆಂಗ್ ಒಪ್ಪಿಯೊಲ್ಡೆಂಗ್ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಂ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾಷೆ ಆವುಡು. ಅದ್ ಸ್ಥಳೀಯ ತುಳು ಬಾಸೆ ಪಿನ್ನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೊಟ್ಟಿಗೆ ನಿಕಟ ಸಾಮ್ಯತೆ ಉಂಡು. ಕೊಡವ ಭಾಷೆಲ್ ಉಲ್ಲನಿಕೆ ಬ್ಯಾರಿಲ್ ಚೊಮ್ಮೆ ಮಲಯಾಳಂ ಶಬ್ದಂ ಉಂಡು.

ಕೊಡವ ಪಿನ್ನೆ ಬ್ಯಾರಿಲ್ ಉಲ್ಲೆ ನಾಣ್ಣುಡಿ

ಕೊಡವ : ಅಂಗೈ ಪುಣ್ಣುಕು ಕನ್ನಡಿ ಬೊಂಡ
ಬ್ಯಾರಿ : ತಲಂಕೈ ಪುನ್ನುಕ್ ಕನ್ನಟ ಬೇಂಡ

ಕೊಡವ : ಉಪ್ಪು ತಿಂಡವನ್ ನೀರ್ ಕುಡಿಕ್ಕುಮ್
ಬ್ಯಾರಿ : ಉಪ್ಪು ತಿಂಡವನ್ ತನ್ನಿ ಕುಡಿಕ್ಕುಮ್

ಕೊಡವ : ಗದ್ದ್ ಎತ್ತ್ರ ಬಾಲ್ ಪುಡಿಚೆಂತೆ
ಬ್ಯಾರಿ : ಗೆಂದಿ ಎರ್ದರ್ ಬೀಲ ಪುಡಿಚೆಂತೆ

ಕೊಡವ : ಊರ್‌ಕ್ ಉಪಕಾರಿ, ಔತುಗು ಮಾರಿ
ಬ್ಯಾರಿ : ರಾಯತ್‌ಕ್ ಉಪಕಾರಿ ಅವುತುಗು ಮಾರಿ

ಕೊಡವ : ಓರು ಕಣ್ಣುಕು ಪುನ್ನ ಓರು ಕಣ್ಣುಕ್ ಬೆಣ್ಣೆ
ಬ್ಯಾರಿ : ಓರು ಕನ್ನಕ್ ನೂರು, ಓರು ಕನ್ನಕ್ ಬೆನ್ನೆ

ಕೊಡವ : ದೂರತ್ ಬಂದುನ ಕಾಣಂ ಪಕ್ಕತಿ ಶತ್ರು ನಲ್ಲದ್
ಬ್ಯಾರಿ : ದೂರತ್ತ್ ಸಬಂಧಿ ಕಾನನ್ ಪಕ್ಕತಿ ಶತ್ರುನಲ್ಲದ್

ಕೊಡವ : ಮೀಸೆ ಒಪ್ಪಾಗ ದೇಶ ಕಾಂಗ, ಮೊಲೆ ಬಪ್ಪಾಗ ನೆಲ ಕಾಂಗ
ಬ್ಯಾರಿ : ಮೀಸೆ ಬರುಂಬು ದೇಶ ಕಾನಲಾ ಮೊಲೆ ಬರುಂಬು ನೆಲ ಕಾನಲೆ

* * *

ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆ
ಉಗಮ,
ಪ್ರಾಚೀನತೆ
ಮತ್ತು
ವ್ಯಾಪ್ತಿ

(ಭಾಷಾ ಪ್ರಬೇಧ,
ಬ್ಯಾರಿ ಲಿಪಿ ಮತ್ತು ಬಳಕೆಯೊಂದಿಗೆ)

ಆಯಿಶಾ

ಬಿ.ಎ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿ

ಏಮ್ಸ್ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು, ಕಡಬ

ಸುಮಾರು 20 ಲಕ್ಷದಷ್ಟು ಮಂದಿಗಳ ಮನೆ ಮಾತಾಗಿರುವ ಬ್ಯಾರಿಯು ಕನ್ನಡದ 'ವ್ಯಾಪಾರ' ತುಳುವಿನ 'ಬ್ಯಾರ' ಎಂಬ ಪದಗಳಿಂದ ಜನಿಸಿತೆಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ವ್ಯಾಪಾರ ಬ್ಯಾರ, ವ್ಯಾಪಾರಿ ಬ್ಯಾರಿ ಆಗಿರಬಹುದು. ವ್ಯಾಪರಕ್ಕೂ ಬ್ಯಾರಿಗಳಿಗೂ ನಿಕಟ ಸಂಬಂಧವಿದೆ.

ಇತಿಹಾಸದ ಪ್ರಕಾರ 7ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಕರಾವಳಿಯ ಮುಸ್ಲಿಮರಿಗೆ ಅರಬ್ಬರೊಂದಿಗೆ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಂಬಂಧವಿತ್ತು. ಖ್ಯಾತ ಇತಿಹಾಸ ತಜ್ಞ ಥಾಮಸ್ ಆನಾಲ್ಡ್ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದೊಳಗೆ ಇಸ್ಲಾಮಿನ ಪ್ರಥಮ ಆಗಮನವು 8ನೇ ಶತಮಾನದಷ್ಟು ಹಿಂದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಚರಿತ್ರೆಕ್ಕಾರ ಇಲ್ಯಾಸ್‌ರವರು ತಮ್ಮ 'ಭಾರತ ಚರಿತ್ರೆ"ಭಾಗ 1ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ಮುಸ್ಲಿಂ ನೌಕೆ ತೂರಿ ಬಂದದ್ದು ಕ್ರಿ.ಶ.630ರಲ್ಲಿ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಮತ್ತೊರ್ವ ಚರಿತ್ರೆಕಾರ ರೂಲೆಂಟ್ಸ್ ಅರಬ್ ಮುಸ್ಲಿಮರು ಮಲಬಾರಿನಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿದ್ದು, 7ನೇ ಶತಮಾನದ ಅವಸಾನದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಕ್ರಿ.ಶ. 7ನೇ ಶತಮಾನದಿಂದ ಮುಂದೆ ಪಾರ್ಸಿ ಅರಬಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ಭಾರತದ ಪಶ್ಚಿಮ ಕರಾವಳಿಯ ವಿವಿಧ ಬಂದರುಗಳಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಇಳಿದು ದೇಶದ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರು ಎಂದು ಸ್ಪರಕ್ ತಮ್ಮ ಸೌತ್ ಕೆನರಾ ಮನುವಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಅರಬಿಗಳು ಭಾರತದ ಪಶ್ಚಿಮ ಕರಾವಳಿಯೊಂದಿಗೆ ಸುಮಾರು 32000 ವರ್ಷಗಳಿಗೂ ಹಿಂದೆ ಸಾಗರ ಸಂಪರ್ಕ ಹೊಂದಿತ್ತು ಎಂದು ಇತಿಹಾಸಕಾರ ಕೆ.ಎಂ.ಫಣಿಕ್ಕರ್ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅರಬ್ ಪ್ರವಾಸಿಗರ 10ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಅಲ್ ಬರೂನಿ 13ನೇ ಶತಮಾನದ ಅಬೂಲ್ ಐದಾ ಮುಹಮ್ಮದ್ ಇಬ್ನು ಅಬ್ದುಲ್ಲಾ ಮುಂತಾದವರು ತುಳುನಾಡಿನ ಸಿಂಧೂಲುರ್ (ಕುಂದಾಪುರ), ಫಾಕನೂರ್ ಬಾರ್ಕೂರು (ಬಸ್ರೂರು), ಮಂಜಲೂರು (ಮಂಗಳೂರು) ಬಗ್ಗೆ ವರ್ಣಿಸಿಲಾಗಿದೆ. ಅವರ ಉಲ್ಲೇಖಗಳಲ್ಲಿ ಮುಸ್ಲಿಮರು ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳೆಂದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ.

ಇನ್ನು ಬ್ಯಾರಿ ಸಮುದಾಯ ಜನ್ಮ ತಾಳಲು ಕಾರಣವಾದ ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮ ಪ್ರಚಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಇಸ್ಲಾಮ್ ಅರೇಬಿಯಾದಲ್ಲಿ ಪುನಶ್ಚೇತನಗೊಂಡು 6ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಭಾರತವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿತು. ಆಗ ಕೇರಳದಲ್ಲಿ ಅರೆಕ್ಕಲ್ ರಾಜವಂಶ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿತ್ತು. ಅವರೇ ಈ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದರು. ಕೇರಳದಲ್ಲಿ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬಂದ ಅರಬಿಯಾದ ಪ್ರಮುಖ ಧರ್ಮ ಪಂಡಿತರಲ್ಲಿ ಮಾಲಿಕ್ ಬಿನ್ ದಿನಾರ್ ಓರ್ವರು.

ಅವರು ಕಾಸರಗೋಡಿನಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿ ಧರ್ಮ ಪ್ರಚಾರ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವರು ಮಿಶನರಿ ಸಂಘವು ಕೊಡಂಗಲ್ಲೂರಿನಿಂದ ಮಲಬಾರಿನಾದ್ಯಂತ ಧರ್ಮ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಿ ಅನೇಕ ಮಸೀದಿಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡಿದರು. ಮಲಬಾರಿನಿಂದ ತುಳುನಾಡಿಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ (ಬಾರ್ಕೂರು), ಮಂಜಲೂರು (ಮಂಗಳೂರು), ಕನ್ಯಾರೋಡು ಕಾಸರಗೊಡುಗಳಲ್ಲಿ ಮಸೀದಿಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ. ಮಾಲಿಕ್ ಬಿನ್ ಹಲೀಬ್ ಮಕ್ಕಳಾದ ಇಬ್ರಾಹಿಂ, ಮೂಸಾ, ಮುಹಮ್ಮದ್ ಆಯಾ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಖಾಝಿಯನ್ನಾಗಿ ನೇಮಿಸಿದರು ಎಂದು (ಲೋಗನ್ ಮಲಬಾರಿನ ಮ್ಯಾನುವೆಲ್) ನಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪುನರ್ ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡ ಮಂಗಳೂರಿನ ಝೀನತ್ ಭಕ್ಷ್ ಮಸೀದಿ ಮಾಲಿಕ್ಕುದ್ದೀವಾರ್‌ಗಳ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿತವಾದುದೆಂದು ಪ್ರತೀತಿ ಇದೆ.

ಧರ್ಮಭೋದಕರಾಗಿ ಬಂದ ಅರಬ್ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಜನರು ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಬೆರೆತುಕೊಂಡಾಗ ಹೊಸ ಭಾಷೆ (ಬ್ಯಾರಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ) ಉಗಮವಾಯಿತು. ತುಳುನಾಡು ಕರಾವಳಿಯ ಈ ಜನರು ಮುಂದೆ ಬ್ಯಾರಿಗಳೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದರು. ಬ್ಯಾರಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯು ಬೆಳವಣಿಗೆಯಾಯಿತು. ಇದು ಬ್ಯಾರಿಯ ಭಾಷೆಯ ಮೂಲ ಇತಿಹಾಸ ಹಾಗೂ ಉಗಮವಾಗಿದೆ.

20 ಲಕ್ಷದಷ್ಟು ಮಂದಿಗಳ ಮನೆ ಮಾತಾಗಿರುವ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯು ನಮ್ಮ ಸುತ್ತ–ಮುತ್ತಲಿನವರೊಡನೆ ವಿಚಾರ ವಿನಿಮಯ ಮಾಡುವ ಸಂವಹನವಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ದೇಶ ಹಲವಾರು ಭಾಷೆಗಳ ತವರೂರು ಆಗಿದೆ. ಅಂತಹ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆ ಒಂದಾಗಿದೆ.

ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆ

ತುಳುನಾಡ ಮುಸ್ಲಿಮರು ಆಡುವ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಯಾಗಿದೆ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆ. ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯ ಮೂಲ ಸ್ಥಳ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡವಾಗಿದೆ. ಅರಬ್ಬರ ಸಂಪರ್ಕದಿಂದಾಗಿ ಮತ್ತು ಅದರಲ್ಲಿ ಪರ್ಷಿಯಾ ಅರಬಿಕ್ ಶಬ್ದಗಳು ಸೇರ್ಪಡೆಯಾದವು. ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯ ಮೂಲ ತುಳು ಆದ ಕಾರಣ ತುಳು ವ್ಯಾಕರಣ ಮತ್ತು ಹಿನ್ನೆಲೆ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯ ಉಗಮಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದವು. ಕರಾವಳಿಯ ಅವಿಭಜಿತ ದ.ಕ. ಜಿಲ್ಲೆ ಮತ್ತು ಕಾಸರಗೋಡು ಜನರು ಆಡುವ ಭಾಷೆ ಪ್ರಾಚೀನವಾದುದು.

ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮತ್ತು ತೌಲಣಿಕ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ನಡೆಸಿದ ಕೀರ್ತಿ ಮತ್ತು ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆ ಡಾ. ಸುಶೀಲಾ ಪಿ. ಉಪಾಧ್ಯಾಯರಿಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಸುಶೀಲಾ ಉಪಾಧ್ಯಾಯ, ವರ್ಣಾತ್ಮಕ ವ್ಯಾಕರಣ ಮತ್ತು ತೌಲನಿಕ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಬೆಳಕು ಹರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ತೌಲನಿಕ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸಿ ಈ ಆಡುನುಡಿ ಮಲಯಾಳಕ್ಕಿಂತ ಎಷ್ಟು ಭಿನ್ನವಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ ತುಳುವಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಹತ್ತಿರವಾಗಿದೆ ಎಂದು ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ತುಳುನಾಡಿನ ಉತ್ತರ ಭಾಗದ ಅಂದರೆ ಪಣಂಬೂರು ಕಾಪು ಪ್ರದೇಶದ ಆಡುನುಡಿಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯು ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಗೆ ಹಲವು ಉಪ ಭಾಷೆಗಳಿವೆ. ಎಂಬುದನ್ನು ಸಾಬೀತುಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಭಾಷೆ ಪ್ರಕಟಗೊಳ್ಳುವುದು ಉಪಭಾಷೆಗಳ ಮೂಲಕ ಭಾಷೆ ಎಂಬುವುದು ಎಲ್ಲಾ ಉಪ ಭಾಷೆಗಳ ಒಟ್ಟು ಪರಿಕಲ್ಪನೆ. ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯು ತುಳುನಾಡಿನ ಮುಸ್ಲಿಂ ಜನಾಂಗದವರು ಆಡುವ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಯಾಗಿದೆ. ಮಂಗಳೂರು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಈ ಭಾಷೆ ತನ್ನ ಮೂಲ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಆದರೆ ಕಾಸರಗೋಡು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಾಪಿಳ್ಳ ಮಲಯಾಳಂ ಮಿಶ್ರಣಗೊಂಡಿದೆ. ಆದರೆ ಅದು ತನ್ನದೇ ಆದ ವಿಭಿನ್ನತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಈ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಡಾ. ಸುಶೀಲಾ ಉಪಾದ್ಯಾಯ ಮಾಪಿಳ್ಳ ಮಲಯಾಳಂ ಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿ ಈ ಭಾಷೆಯ ಗುಣ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ತುಳುವಿನ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಮಂಗಳೂರು ಭಾಗದ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಕಾಸರಗೋಡು ಪ್ರದೇಶದ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಮಿಶ್ರಣಗೊಂಡ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಮಂಗಳೂರು ಭಾಗದ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಕಾಸರಗೋಡು ಪ್ರದೇಶದ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಮಿಶ್ರಣಗೊಂಡ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ. ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯು ಮಲಯಾಳ, ಪರ್ಷಿಯಾ, ಅರಬಿಕ್‌ನಿಂದ ಹಲವು ಎರವಲು ಪಡೆದ ಕಾರಣ ಇತರ ನಾಡ ಭಾಷೆಗಳಿಂದ ಭಿನ್ನವಾಗಿದೆ. ತುಳು ಬಾಹುಳ್ಯ ಇರುವ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿರುವುದು ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿರಬಹುದು. ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ತುಳುವಿನ ಶಬ್ದ ಬಳಕೆ ವ್ಯಾಕರಣ ಪ್ರಭಾವ ಕಾಣಬಹುದು. ಈ ಭಾಷೆಯು ಪ್ರಾಂತೀಯ ಭಾಷೆಯ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಪಿಳ್ಳ ಮಲಯಾಳಕ್ಕಿಂತ ತುಳುಭಾಷೆಯ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚು ಅವಲಂಬಿತವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

1. ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯ ಧ್ವನಿಶಾಸ್ತ್ರ ತುಳು ಭಾಷೆಗೆ ಬಹಳಷ್ಟು ಸಾಮ್ಯತೆ ಹೊಂದಿದೆ. ಈ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಯಾಳಂನಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಆರ್ರ್, ರ್, ಟ, ನ

ಮುಂತಾದ ಶಬ್ದಗಳು ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ವ ಬದಲು ಬ, ಅ ಬದಲು ಇ ಮತ್ತು ಕಡೆಯ ಅನುನಾಸಿಕ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡುವುದು ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಮುಖ ಶಬ್ದಗಳು ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

* ವ್ಯಕ್ತಿ, ಸಂಖ್ಯೆ, ಲಿಂಗವನ್ನು ಕ್ರಿಯಾ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸುವಾಗ ಕಾಣುವ ಅಂತ್ಯ ಪ್ರತ್ಯಯ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶವಾಗಿದ್ದು, ಇದು ಮಲಯಾಳಂನ ಇತರ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಾಂತೀಯ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ.

* ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಅಂತ್ಯ ಪ್ರತ್ಯಯ ತುಳು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗದ ಅಂತ್ಯ ಪ್ರತ್ಯಯವನ್ನು ಹೋಲುತ್ತದೆ. ವೈಯಕ್ತಿಕ ಅಂತ್ಯ ಪ್ರತ್ಯಯ ಉದಾಹರಣೆಗೆ:– ಲಾ, ಗೌರವ ಸಲಿಗೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಉದಾ: ಪೋಲಾ ಅಂದರೆ (ಮಂಗಳೂರು ಬ್ಯಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗು) ಪೋರಾ ಕಾಸರಗೋಡು, ಸುಳ್ಯ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಪೋಡಾ, ಇದೇ ರೀತಿ ಬಾಲ, ತಾಲಾ, ಇತ್ಯಾದಿ ಇದೇ ರೀತಿ ಭಾವಕ್ರಿಯಾ ರೂಪ ಅಂತ್ಯ ಪ್ರತ್ಯಯ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ: ಪೋವಾಂತೆ (ಹೋಗಬಹುದಿತ್ತು) ಬರಾಂತೆ (ಬರಬಹುದಿತ್ತು) ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಬ್ಯಾರಿಗಳು ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆ ಕೊಡವ ತುಳು ಮುಂತಾದ ಭಾಷೆಗಳ ಪದವನ್ನು ಎರವಲು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಅರಬ್ಬಿ, ಕನ್ನಡ, ತುಳು, ಮಲಯಾಳ, ಕೊಡವ ಪದಗಳು ಬ್ಯಾರಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಹಲವಾರು ತಮಿಳು ಪದಗಳು ಈ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಂಡಿರುವುದು ಸಹಜ.

ದ.ಕ. ಜಿಲ್ಲೆ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯ ಮೂಲ ಆದ ಕಾರಣ ತುಳು ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡದ ಪ್ರಭಾವ ಅದರ ಮೇಲೆ ಆದುದನ್ನು ತಿಳಿಯಬಹುದು. ತಮಿಳು ಭಾಷೆಯ ಪದಗಳು ಉದಾ: ತನ್ನಿ–ನೀರು, ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಂಡಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹ. ಬ್ರಿಟಿಷರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವಿಭಜಿತ ಜಿಲ್ಲೆ ಮದ್ರಾಸ್ ಪ್ರೆಸಿಡೆನ್ಸಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದು ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದಾದರೂ ಅಂತಹ ಭಾಷಾ ಸಂಬಂಧ ಬೆಳೆದಿದ್ದ ಕುರುಹುಗಳು ಮಾತ್ರ ದೊರೆತಿಲ್ಲ.

ಮೊಗ್ರಾಲ್ ಕುಂಞಿಪಕ್ಕ ಬರೆದ ಆದಂ ನೆಬಿಯುಡೆ ಸ್ವರ್ಗ ನಿಷ್ಕಾಶನಂ

ಜನಪದ ಹಾಡು ಓಬೇಲೆ –ಓಬೇಲೆ
ಓ ಹೋಲೆ ಓ ಹೋಲೆ ಇರ್ಹಾಂ ಎನ್‌ಗಲ್ ಬೆಲೆಯಿದ್
ಆದಿ ಪಡಚ್ಚವನ್ ಆದಂ ನಬಿಕ್ಕುಂ ಮುಂಬು ಅಹಮ್ಮದ್

ಅಹ್ಮದ್ ಮುಹಿಬ್ಬಿನಾಲ್ ಆಲಂ ನಬಿಯಾಲ್ ಅಹ್ಮದ್
ಅಹ್ಮದ್ ಮುಹಮ್ಮದಿಯಾ ಮಹಮುದಾಕಿನ್ ಹಮ್‌ದಿನೆ
ಹಮ್ದಿನಾಮೈತುಲ್ಲಾ ಎಲ್ಲಾ ಶೈಶ್‌ಲಿಲ್ ಇನ್‌ಸಾಗ್
ಇನ್ಸಾನ್ ಮುಹಮ್ಮದಿಯಾಯಿ ಅದರವ್ ಅಂಬಿಯಾ ಮುಸಷಾರಿಲಾಯಿ
ಮನುಷ್ಯರ್ ವಾಪ್ಪಾಕಿ ಸ್ವರ್ಗಮಿಲ್ ಆದಮೆ ಉಂಡಾಕಿ
ಉಂಡಾಕ್ಕಿ ಉಮ್ಮಾಯಾಯಿ ಆದಂ ಪಿದಾಮಿನ್ ಬಾರ್ಯಯಾಯಿ
ಬಾರ್ಯಯುಂ ಬರ್ತಾವು ಬಾನು ಸ್ವರ್ಗಂ ಬುಸ್ತಾನುಮ್
ಬುಸ್ತಾನ್ ಪಿಟುತ್ತಿಲಿಟ್ಟ್ , ಪರಂತು ಕೊಲಪ್ಪೊ ಮರಕುಲಟ್ಟ
ಮರಕುಲಟ್ಟ ಇಂಚಿಡ್ತ್ ಮಾರ್ತ್ ಅಡೆಗ್ ಪೋವೊಡ್ಡಿ
ಪೋವೊಡ್ಡಿ ಎಂದ್ ದೇವರ ಅಪ್ಪಣ ಆತೋನಾತೋ
ಬಂತೇಳಿ ಹವ್ವಮ್ಮ ಭಗವಾನ್ ಹೇಳಿದ್ದು ನಿಮ್ಮ
ನಿಮ್ಮ ಶಿವಾರಿಸ್ ನೋಡೊಗೋಸ್ಕರ ಹಾರಿಸಿ
ಹಾರಿಸಿ ಈ ಹಣ್ಣು ಹೆದರದೆ ಕೊಯ್ದು ಇಬ್ಬರು ತಿನ್ನು
ತಿನ್ನು ಎಂಬ ಮಾತು ತಾಯಿಗೆ ಕೇಳಿ ತಿಳಿಸಿತು
ತಿಳಿಕೊಂಡ ಬಳಿಕ ತರಲಿಕ್ಕೊಗಿ ಕೊಯ್ಯಕೆ
ಕೊಯ್ದ ಫಯಂ ತೀನು ಕನವಿನಿಲ್ ಉಂದು ಆದಿಲ್ ದೋನಲು
ದೊಡಿಯ್ಯ ಮದುಟು ದಿಯ ಇನ್ಮುಕ ಜೋರುಕ್ಕು,
ಜೋರುಕ್ಕು ವಂಚಿಚ್ಚು ಮರಚ್ಚು ವೆಚ್ಚೆನ್ನೊಲ್ ಪಿಚ್ಚು
ಒನ್ನಾಗೆ ರಂಡಾಯಂ ಓಮನೆ ತೇವಿ ತಾನ್ ತಿನ್ನೇಯಂ
ತಿನ್ನು ಮಲಮೂತ್ರಂ ಬಾರುವಾನ್ ಕಾಲಮಾಯಿ ನರಗೋತಮ್
ನರರೆ ಈ ಲೋಗತ್ತಿಲ್ ನಗಾಟಲಂ ಬಿಡುವನ್
ವಿಧಿ ಬಂಟಿಟ್ಟಾಲ್ ವೇಗತ್ತಿಲ್.

ಸಾರಂಶ:– ದೇವರು ಆದಮ್ ಅವರನ್ನು ಮಾನವರ ತಂದೆಯಾಗಿ ಮತ್ತು ಹವ್ವಾ ಅವರನ್ನು ಆದಮರ ಪತ್ನಿಯಾಗಿ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದನು. ಅವರು ಫಲಭರಿತ ಹಣ್ಣು ಉದ್ಯಾನಗಳಿರುವ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಇದ್ದರು. ಆದರೆ ಒಂದು ಮರದ ಹಣ್ಣನ್ನು ತಿನ್ನಬಾರದು ಮತ್ತು ಅದರ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಬಾರದು ಎಂದು ದೇವರು ಆದೇಶಿಸಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಶೈತಾನ್ ಆ ಹಣ್ಣನ್ನು ಕಿತ್ತು ತಿನ್ನಲು ಪ್ರೇರೇಪಿಸಿದರು. ಅದನ್ನು ತಿನ್ನುವ ಮೂಲಕ ಅವರು ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿದರು. ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿದವರಿಗೆ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳ ಇಲ್ಲ.

ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರನ್ನು ಈ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಲಾಯಿತು. ಬಳಿಕ ಅವರು ಎಲ್ಲರ ತಂದೆ ತಾಯಿಯಾದರು.

ಈ ಹಾಡಿನಲ್ಲಿ ತುಳು ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಶಬ್ದದ ಅತಿಯಾದ ಬಳಕೆ ಕಾಣಬಹುದು.

ಪ್ರೊ. ಬಿ.ಎಂ.ಇಚ್ಲಂಗೋಡು ಅವರ ತುಳುನಾಡಿನ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಈ ಹಾಡನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಹಾಡಿನಿಂದ ನಾವು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳ ಬಹುದು. ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ತುಳುವಿನ ಪದಗಳು ಸೇರಿಕೊಂಡಿದೆ, ಕನ್ನಡವು ಇದೆ.

ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯ ಶಬ್ದ ಭಂಡಾರವನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಅದರಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಮೂಲಗಳ ಶಬ್ದವನ್ನು ಸೇರಿಕೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಮಿಶ್ರ ಭಾಷೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆ ಕೊಡವ ತುಳು ಮುಂತಾದ ಭಾಷೆಗಳ ಹಾಗೆ ಬೇರೆ ಭಾಷೆಗಳ ಪದಗಳನ್ನು ಎರವಲು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಅರಬ್ಬಿ, ಕನ್ನಡ, ತುಳು, ಮಲಯಾಳಂ, ಕೊಡವ ಪದಗಳು ಬ್ಯಾರಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಹಲವಾರು ತಮಿಳು ಪದಗಳು ಈ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಂಡಿರುವುದು ವಿಶೇಷ. ಕೇರಳ ನೆರೆಯ ರಾಜ್ಯವಾದ ಕಾರಣ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಇಲ್ಲಿನ (ದ.ಕ.) ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಕೇರಳಿಯನ್ನರೇ ಆಶ್ರಯಿಸಿದ್ದರು, ಧರ್ಮಪ್ರಚಾರಕ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಕೇರಳದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕ ಇದ್ದ ಕಾರಣ. ಮಲಯಾಳಂನ ಪ್ರಭಾವವು ಸಹಜವೇ. ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲೆಯು ನೆರೆಯ ಜಿಲ್ಲೆ ಆಗಿದ್ದರೂ ಬ್ಯಾರಿಗಳ ಮೇಲೆ ಅದರ ಪ್ರಭಾವ ಬಿದ್ದದ್ದು ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ. ಹಾಗಿದ್ದರೂ ಕೊಡವ ಹಾಗೂ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವೇ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ಪದಗಳು 300ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದ್ದು ಇದು ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ಅರ್ಹವಾದ ಸಂಗತಿ.

ತಮಿಳು ಮೂಲದ ಪದಗಳು

ಅಂಡಿ, ಅರೆ, ಅಗ, ಆಕ್, ಆಡ್, ಆಂಡ್, ಆಯ, ಇಡ್, ಇತ್ತರೆ, ಇನ್ನ, ಈಪ, ಉಚ್ಚೆ, ಉರಿ, ಉಲುಂಬು, ಊನು, ಎಪ್ಪ, ಎವುಡೆ, ಎದ್, ಏರ್, ಕಲು, ಕಲೆ ಕಿಟ್ಟ, ಕಾಕಾ ಕಿನಾವು, ಕೊದ್ ಕೊರಕ್ಕ್, ಕೂತಿ, ಕೂಲಿ, ಪಕ್ಕೆ ಚದಿ, ಚರಕಾ, ಚಟ್ಟ, ಚೆರ್ಕೆ ಚುಕ್ಕು, ಚೇರ್, ಚೊಂಬು, ಚೊರಿ, ಚೋರು, ಜೀರಗ, ತಯಿರ್, ತಲೆ, ತವುಡು, ತೊಂಡೆ, ತೂಸಿ, ತೊರಕ್ಕ್, ತೊಲು, ನಲ್ಲೊ, ವಾತ, ನಾವು, ನಿಲಾವು, ನೆರ ನೊಂಬಲ, ಪಟ್ಟಾಲ, ಪಡಚ್ಚೋನ್, ನಾಳ್, ಪಡಿ,

ಪನಿ, ಪಂತಾರೆ, ಪನ್ನಿ, ಪೊಲೆ, ಪಾರಾ, ಪಲ್ಲಿ ಪಯಕ್, ಪಾಂಬು ಪಾರ್, ಪಾಡಿ, ಯಾಸೆ, ಯಾಮಾ, ರಾವು, ರೀಪು, ಸುತ್ತು, ಪಲ್ಲ್, ಪಲ್ಲಿ, ಪೊಟ್ಟ, ಪೊನ್ನು, ವೇಡಿ, ವೆಯರ್ಮ, ಬೇರ್, ಬೇಲಿ, ಮದೂಮಂತ್, ಮರಕ್ಕ, ಮರಪ್ಪು, ಮಾಟ, ಮೆದುಳು, ಮೋನು ಮೋಂದರ, ಮಾಟ, ಮರಪ್ಪು.

ತುಳು ಮೂಲದ ಪದಗಳು

ಅಬಡ್, ಅಬರ್, ಅಂಬಟೆ, ಈಸು, ಈಚಲ್, ಈಂದ್, ಉಜುಂಬು, ಉಬ್ಬಸ, ಉಮುಲಿ, ಉರ್ಲು, ಉಲುಂದು, ಊಂದು, ಎಕ್ಕಟೆ, ಎತ್ತ್ ಒದೊಲು, ಓರೆಸ್, ಓಂತಿ, ಓಲಿಗೆ, ಕಡಲ್, ಕತ್ತಿ, ಕಂಡಿ ಕಂದೊಡಿ, ಕಂಬೋಲಿ ಕಲೆಂಬಿ, ಕಲ್ಕೆ, ಕಲ್ಲಿಕೆ, ಕರೆಸಿ, ಕೊಟ್ಟು, ಕುಡುಗು, ಕುರ್ಲರಿ, ತಂಡ ಕೆಡೆ, ಕೆಪ್ಪೆ, ಕೊಯಿ, ಕೊತ್ತಲಿಗೆ, ಕೊಂದಟ, ಕೊಪ್ಪು, ಕೊರಲ್, ಕೊರಂಬು, ಗರ್ಗಾಸ್, ಗೊಡ್ಡು, ಚನಿಲ್, ಚಲ, ಚೊಟೆ, ಚೂಡಿ, ಜಲ್ಲ, ಜಾಲ್, ಜಡ್ಡೆ, ತಡ್ಯೆ, ತವುಡು, ತಾಂಟ್, ತುಪ್ಪೆ, ಅಂತರ ತೆಮರೆ, ದಂಟಾ, ತೆಪ್ಪ ದಂಡೆ ದಬ್ಬಣ, ದಮ್ಮಯ, ದಿಡ್ಂಬು, ದೂರು, ನಕ್ಕುಲ್, ನಟ್ಟಿ, ನಿಜ್ಜಿ, ನೀಂದ್, ನೂಲು, ನೆರಿ, ನೇಜಿ, ವೇಸ, ಪಾದೆ, ಪುಬು, ಪೊಲಿ, ಪೆರ್ಮರಿ, ಮೆಲಂಕನೆ, ಮಾಟ, ಮಾಮಿ, ಮಾವುತ, ಮಿಂಡ, ಮುಗ್ಗೆ, ಮುಗುಲಿ, ಮುಚ್ಚ, ಮುಂಡ, ಮೆತ್ತೆ, ರೆಂಕಾ, ಲಚ್ಚಿಲ್, ವಂತಿಗೆ ಸಬ್ಬೊಲು, ಸಂಬೊಲ, ಸರಪೊಲಿ.

ಅರಬ್, ಪರ್ಷಿಯನ್ ಮೂಲದ ಪದಗಳು

ಅಪ್ತಾರ್, ಅಖಿರ್, ಇಜಾರ್, ಇಬಾದತ್, ಇಮಾಮು, ಇಲ್ಮ್, ಈಮಾನ್, ಒಲೀಬು, ತಫಿನ್, ಕಯಾಮತ್, ಇಲಾಹಿ, ಜಮಾತ್, ಜಲಾಲ್, ಜಿನ್ನ, ಜಾನುವಾರು, ಜುಲಾಬು, ತಲ್ವಾರ್, ತಸ್ಬಿ, ತಖತ್, ತೂಪಾನ್, ದಗ, ದರ್ಗ, ದರ್ಜಿ, ದುನಿಯಲಾವು, ದೀನ್, ದುವಾ, ನಸಿಹತ್, ನಿಯತ್, ನೆಬಿ, ಮೈದಾನ್, ಮೌಲೂದ್, ಮಸ್ತಾನ್, ಮಹರ್, ಮಾಪು, ಮಿಲಾವು, ಮುಕ್ರಿಬ್, ಮುನಜ್ಜಿಮು, ಮೊಯಿಲಾಂಜಿ, ಮೊಯಿಲಾರ, ಮುಲೀದು, ಮೊಹರಂ, ಯತೀಮು, ರಜ್ಜಲು, ರಬ್ಬಿಲವ್ವಲ್, ರಬ್ಬು, ರಂಜಾನ್, ರಖಾತಿ, ಲಡಾಯಿ, ರಸೂಲ್, ವಸ್ತಾದ್, ಸಬತ್, ಸಲು, ಸೈತಾನ್, ಸುಜಾದ್, ಸುನ್ನತ್, ಸುಬುನಿ, ಹಕೀಮು, ಹಕ್ಕ್, ಹಬೀಬಾ, ಹೈರ್, ಹೈರಾನ್, ಹಜ್ಜಾ, ಹರಾಮು, ರಿಕ್ ಮತ್, ಹಿಸಾಬು, ಹಕುಮು, ಖತೀಬು, ಖಬರ್, ಜಿಯಾರ್ಥ್, ರದೀತ್, ಇಲಾಹಿ, ತಲಾಕ್, ತಲಾಸ್, ರಹೀಮತ್.

ಕನ್ನಡ ಮೂಲದ ಪದಗಳು

ಅಧಿಕಾರ, ಆತ್ಮ, ಆದ್ಯ, ಅಲೋಚನೆ, ಆಸ್ತಿ, ಎರ್ಪಾಡು, ಒಕ್ಕೊಲು, ಓಟ, ಓಡು, ಓದ್, ಕಪ್ಪೆ, ಕರಗ್, ಕರ್ಪ, ಕಲ್ಲತನ, ಕುಟುಂಬ, ಕುಂಟ, ಕೊಕ್ಕು, ಕೊತ್ತಂಬರಿ, ಗಂಟೆ, ಗಲಿಗೆ, ಗಾನ, ಗಾಲ, ಗಾಲಪಟ, ಗಾಯ, ಗಿಳೀ, ಗುಟ್ಟು, ಗುಡ್ಡೆ, ಗುಲಾಬಿ, ಚಡಾವು, ಚಡ್ಡಿ, ಚಕ್ರ, ಚಲಿ, ಚಿಗುರು, ಡಂಗ್ರ ತಲೆ, ತಿದಿ, ತಾಪತ್ರಯ, ದೂಷಣೆ, ದೋಸೆ, ನರಕ, ನಿಷ್ಟುರ, ಯಜಮಾನ, ನಿಸ್ಸಾರ, ಬಾಡಿಗೆ, ಲಾಬ, ಸಮಾಧಾನ, ಸಹವಾಸ, ಸಿಂಹ, ಸೀತ, ಸೂಂತ (ಸ್ವಂತ) ಪಲ, ಪಾದ, ಪಿತ್ತ, ಪ್ರಕಾರ, ಪ್ರಯತ್ನ, ಬಾವಲಿ, ಬಿಸ, ಬೆತ್ತ, ಬಿದ್ರ್, ಬೆಲ್ಲಿ, ಮನಸ್, ಮರ್ಯಾದಿ, ಮಲ್ಲಿಗೆ, ಮೊಗ

ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆ ಸ್ವತಂತ್ರ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಯಾಗಿದೆ. ತುಳು ಭಾಷೆ ಮಧ್ಯ ದ್ರಾವಿಡ ಗುಂಪಿನ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ದ್ರಾವಿಡಾ ಭಾಷಾ ಶಬ್ದಗಳು ಬೆರೆಕೆಗೊಂಡು ಬೆಳೆದ ಭಾಷೆ ಎಂಬ ವಾದವಿದೆ. ಆದರೆ ದ್ರಾವಿಡ ಜನಾಂಗದ ಮೇಲೆ ಮಧ್ಯ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆ ಎಂದರೆ ತಮಿಳು ಅದನ್ನೇ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮೂಲ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಭಾಷೆ ಮೂಲದಿಂದಲೇ ಕವಲೊಡೆದು ಆಡು ಭಾಷೆಗಳೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಸುಮಾರು ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡು ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಇತಿಹಾಸಕಾರರು ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಿ ಲಿಪಿ ಮೂಲದಿಂದ ಸುಧಾರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ (ಬಟ್ಟೆಬರಹ) (ಬಟ್ಟೆಲುತ್ತ) ಬಳಸಲಾಗಿತ್ತು. ಅದು ಕ್ರಮೇಣ ಅವಿಷ್ಕರಿಸಲಾದ ತಮಿಳು ಲಿಪಿ ರೂಪಿತವಾಯಿತೆಂದು ತಜ್ಞರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ತಮಿಳುನಿಂದಲೇ ಕವಲೊಡೆದು ತುಳು, ಬ್ಯಾರಿ, ಕೊಡವ, ಮಲೆಯಾಳಂ ಮುಂತಾದ ಭಾಷೆಗಳು ಉಂಟಾಗಿವೆ ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಇದೆ.. ಹೀಗೆ ಕವಲೊಡೆದು ಭಾಷೆಗಳ ಮೇಲೆ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಕ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳ ಮೂಲಕ ಬೆಳೆದು ವ್ಯಾಪಿಸಿದೆ. ದ್ರಾವಿಡಾ ಭಾಷೆಯ ಬಳಕೆಯ ಪ್ರಯೋಗ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಬೆಳೆಯದಿರದ ಕಾರಣದಿಂದ ಸಂಸ್ಕೃತ ವ್ಯಾಕರಣ ಅನುಕೂಲವಾಗಿ ಭಾಷೆಯ ರೂಪವನ್ನು ಬದಲಿಸಿತು. ಉತ್ತರದಿಂದ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ಧರ್ಮಾವರಿತವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಪಾಂಡಿತ್ಯದ ಪ್ರಚಾರ ತುಳು ಸಮೇತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ವ್ಯಾಕರಣಕ್ಕೆ ರೂಪುಕೊಟ್ಟಿತ್ತು. ಆದರೆ ತಮಿಳು ಮಾತ್ರ ತನ್ನ ದ್ರಾವಿಡ ಮೂಲದ ಸ್ವಂತಿಕೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಹಾಗೇಯೇ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆ ಕೂಡಾ ಸ್ವತಂತ್ರ ಪ್ರಯೋಗ ವಿಧಾನವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ತಮಿಳು ಇಂದಿಗೂ ಚೆಂದಮಿಳು ಎಂದರೆ ಶುದ್ದ ತಮಿಳು ಎಂಬ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಮಿಶ್ರಭಾಷೆಯಾಗಿ

ಬೆಳೆದ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆ ಕೂಡಾ ತನ್ನ ವಿಶಿಷ್ಟ ಪ್ರಯೋಗ ವಿಧಾನದ ಮೂಲಕ ಸ್ವಂತಿಕೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ.

ತುಳುನಾಡಿನ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಭಾಷೆ ಈ ಭಾಷೆ ಎಂದಿನಿಂದ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ತ್ತೆಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಇನ್ನೂ ಸ್ಪಷ್ಟ ದಾಖಲೆಗಳಿಲ್ಲ. ತುಳು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಧಾರಾಳ ದ್ರಾವಿಡ ಪದಗಳೇ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿವೆ. ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಬರುವ ಮೊದಲು ತುಳು ಭಾಷೆ ಇದ್ದಿರಲು ಸಾಧ್ಯ. ತಮಿಳುನಾಡಿನ ಪಾಂಡ್ಯರಸರ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ತುಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇತ್ತೆಂಬುವುದು ನಂದಳಿಕೆ ಅಮ್ಮುಂಜೆ ಗುತ್ತು ಶೀನಪ್ಪ ಹೆಗ್ಗಡೆಯವರು ಬರೆದ 'ದಕ್ಷಿಣಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಚರಿತ್ರೆ ಮತ್ತು ಭೂಪಾಳ ಪಾಂಡ್ಯನ ಅಳಿಯಕಟ್ಟು' ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕ ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯ ಮೇಲೆ ಅರಬರ ಪ್ರಭಾವ ಆಗಲಿಲ್ಲ, ಧರ್ಮಾಧಾರಿತವಾಗಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಭಾಗವಾಗಿ ಅರಬಿ ಪದಗಳು ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಗೆ ನೆರವಾಗಿದೆ. ವ್ಯಾಪಾರಿ ವರ್ಗವಾಗಿ ಅರಬರಿಂದ ವ್ಯವಹಾರಿಕವಾದ ಸಂಪರ್ಕ ಬೆಳೆದಿರುವುದು ಸಹಜ. ಆದರೆ ಅದರಿಂದ ಹೊಸ ಭಾಷೆ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದೆ ಎನ್ನುವಂತಿಲ್ಲ. ಬ್ಯಾರಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನೇ ಬದಲಾಯಿಸಲಾದ ಅರಬಿ ಸಂಪರ್ಕ ಬ್ಯಾರಿಗಳಿಗೆ ಭಾಷೆ ನೀಡಿದೆ ಎನ್ನುವುದು ಸಮರ್ಥನೀಯವಲ್ಲ. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಮೇಲೂ ಆರ್ಯ ಧರ್ಮದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದಂತೆ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯ ಮೇಲೆ ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮಾಧಾರಿತ ಪದಗಳ ಪ್ರಭಾವ ಉಂಟಾಗಿದೆ. ಭಾಷಾ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ಅರಬಿ ಪ್ರಭಾವ ಆಗಲಿಲ್ಲ ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯ ಪ್ರಭಾವ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ದ್ರಾವೀಡ ಮೂಲದ (ಬಟ್ಟೆಲುತ್ತು) ಲಿಪಿ ಬಳಕೆ ಮತ್ತು ಅರಬೀ ಲಿಪಿ ಬಳಕೆಯಾದರೂ ಭಾಷೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ.

ತುಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮ ಆಧರಿತ ಅರಬಿ, ತಮಿಳು, ತುಳು, ಮಲಯಾಳಂ ಪದಗಳ ಮಿಶ್ರ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆ ಬೆಳೆದಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ತುಳುವಿನ ಉಪಭಾಷೆಯಿಂದಾಗಲೀ ಮಲಯಾಳದ ಉಪಭಾಷೆಯಿಂದಾಗಲೀ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆ ಉಗಮವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳುವಂತಿಲ್ಲ. ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆ ಸ್ವತಂತ್ರ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಬಹಳಷ್ಟು ದಾಖಲೆಗಳಿವೆ. ಭಾಷೆಗಳನ್ನಾಡುವ ಧ್ವನಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ, ಆಧಾರ ಧ್ವನಿಗಳ ಉಚ್ಚಾರಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ವರ್ಣಾ ಆರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಸ್ವರ ಉಚ್ಚಾರ ಧ್ವನಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಆಗಬಹುದು. ಅದರಿಂದಲೇ ಭಾಷೆ ಪ್ರಭೇದ ಹುಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಸೇಡಿಯಾಪು ಕೃಷ್ಣಭಟ್ಟರ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಂತೆ ಕನ್ನಡ ವರ್ಣಾ ಅಕ್ಷರಗಳಲ್ಲಿ

'ಐ, ಔ' ಅಕ್ಷರಗಳಿಲ್ಲ, ತುಳು ಭಾಷೆಯಲ್ಲೂ ಈ ಅಕ್ಷರಗಳಿಲ್ಲ 'ಐ' ಬದಲು 'ಅಯಿ' 'ಔ' ಬದಲು 'ಅವು' ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಮೂಲ ತಮಿಳಿನಲ್ಲೂ ಹತ್ತೇ ಸ್ವರ ಅಕ್ಷರಗಳಿದ್ದವು. ಕ್ರಮೇಣ 'ಐ,ಔ' ಸೇರ್ಪಡೆಯಾದವು. ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲೂ ಹತ್ತು ಸ್ವರ ಅಕ್ಷರಗಳ ಬಳಕೆಯಾಗಿದೆ.

ಮನುಷ್ಯನು ಒಂದು ಕುಲ ಅಥವಾ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದ ಹಾಗೆ ಭಾಷೆಗಳು ಒಂದು ಮೂಲ ವೃತ್ತದ ಶಾಖೆಗಳಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದು ಬರುತ್ತದೆ.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ: 1. ತಲೈ, ತಲ, ತಲೆ, ತರೆ (ತಲೈ –ತಮಿಳು ಮೂಲದಿಂದ ಬಂದಿದೆ.)

2. ಏನ್, ಯಾನ್, ನಾನು, ನೇನು

3. ಬರಪೆ, ಬರುತ್ತಾನೆ, ವರನ್ನು ಮುಂತಾದ ಶಬ್ದ ಗುಚ್ಚಗಳನ್ನು ನೋಡುವಾಗ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ರೂಪದಲ್ಲಿದ್ದು ಅವುಗಳ ರೂಪಗಳು ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾಗುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತದೆ.

ಒಂದೇ ಕುಟುಂದ ಸಹೋದರರು ಸಹೋದರಿಯರು ಮಕ್ಕಳು ಒಂದೇ ಕುಟುಂಬದಿಂದ ಕವಲೋಡೆದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಹಾಗೇಯೇ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳು ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಮಲಯಾಳ ಭಾಷೆ ತಮಿಳಿನಿಂದ ಬೇರ್ಪಟ್ಟು ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಬೆಳೆದಾಗ ತಮಿಳಿನ ಅನೇಕ ಪದಗಳು, ಅಂಶಗಳು ಅದರಲ್ಲಿ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿವೆ. ಭಾಷೆಗಳು ಶಾಖೋಪಶಾಖೆಗಳಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವಾಗ ಇದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನಾವು ಕಾಣುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳು. ಹೀಗೆ 2 ಜನವರ್ಗಗಳ ಸಂಪರ್ಕದಿಂದ ಹೊಸದೊಂದು ಭಾಷೆ ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ತುಳುನಾಡಿನ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆ ಮಾತ್ರವೇ ಅಥವಾ ಮಲಬಾರಿನಲ್ಲಿಯೂ ಮಾಪ್ಳೆ ಮುಸಲ್ಮಾನರ ಆಡುನುಡಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಬೆಳೆಯಿತೇ ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ನಿಷ್ಕರ್ಷೆಯಿಂದ ಹೇಳಲು ಇನ್ನು ಸಂಶೋಧನೆ ನಡೆಯಬೇಕಿದೆ.

ದಕ್ಷಿಣಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಮಲಯಾಳ, ತುಳು ಎಂಬ ಎರಡು ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಗಳ ಸಂಪರ್ಕದಿಂದ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಬಂದುದರಿಂದ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆ ದಕ್ಷಿಣ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಯ ಒಂದು ಶಾಖೆಯಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿದೆ. ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಯ ಮೂಲ ಅಂಶಗಳು, ಪರಿಸರದ ಇತರ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಗಳು ಇದರಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಂಡಿದೆ.

ಒಂದು ಭಾಷೆ ಇನ್ನೊಂದು ಭಾಷೆಯಿಂದ ಕವಲೊಡೆದು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗುವಾಗ ಧ್ವನಿ ಪರಿವರ್ತನೆಯಾಗುವುದು ಸಹಜ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಯಿಂದ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆ ಕವಲೊಡೆದು ಬೆಳೆದಾಗ ಇಂತಹ ಬದಲಾವಣೆಗಳಾಗುವುದು

ಸಾಮಾನ್ಯ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಯಾಳ ಭಾಷೆಯ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಹಲವಾರು ಇರುವುದರಿಂದ ಅದು ಮಲಯಾಳದ ಉಪಭಾಷೆಯೇ ಎಂಬ ಸಂದೇಹ ಬರುವುದು ಸಹಜ. ಅಂತೆಯೇ ತುಳು ಭಾಷೆಯ ಅಂಶಗಳು ಇರುವುದರಿಂದ ಅದು ತುಳುವಿನ ಉಪಭಾಷೆಯೇ ಎಂಬ ಸಂಶಯಕ್ಕೂ ಕಾರಣಗಳಿವೆ. ಆದರೆ ಅದು ಈ ಎರಡು ಭಾಷೆಗಳಿಂದ ಭಿನ್ನವಾಗಿದ್ದು ಎರಡು ಭಾಷೆಗಳ ಕೆಲವು ಅಂಶಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಬೆಳೆದ ಒಂದು ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾಷೆಯಾಗಿದೆ.

ಒಂದು ಮೂಲಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಆ ಮೂಲದ ನೆರಕರೆಯ ಭಾಷೆಗಳ ಅಂಶಗಳಿರುವುದು ಸಹಜ. ಏಕೆಂದರೆ ಅದು ಪರಿಸರದಲ್ಲಿರುವ ಒಂದು ಭಾಷೆಯಿಂದ ಕವಲೊಡೆದು ಬೆಳೆದು ಬರುವಾಗ ಪರಿಸರದ ಭಾಷೆಗಳ ಅನೇಕ ಧ್ವನಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ವ್ಯಾಕರಣ ಅಂಶಗಳು ಹೀರಿಕೊಂಡು ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆ ದಕ್ಷಿಣದ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷಾ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿದ ಭಾಷೆ ಎಂಬುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಒಂದೆ ಅಭಿಮತ. ತುಳು ಭಾಷೆ ಕೂಡಾ ಇದೇ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿದ ಭಾಷೆ. ಅಲ್ಲದೇ ಮಿಶ್ರ ಭಾಷೆ ಎಂಬ ಅಬಿಪ್ರಾಯ ಇದೆ. ತಮಿಳು ಮೂಲ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಯಾಗಿದ್ದು ಅದರ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಬ್ಯಾರಿ ಕೊಡಪುಮೋಯ ಇತ್ಯಾದಿ ಭಾಷೆಗಳಾಗಿವೆ ಎಂದು ಡಾ. ಎ.ಎಸ್. ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಂ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ತುಳು ವ್ಯಾಕರಣ ಇದೆ. ದಾರಾಳ ಮಲಯಾಳ ಪದ ಬಳಕೆಯಾಗಿದೆ. ಯಾವುದೇ ಭಾಷೆಯ ನೇರ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಗುರುತಿಸಬೇಕಾದರೆ, ಇತರ ಸಮೀಪ ಭಾಷೆಗಳೋಡನೆ ಸಮೀಕರಣ ಮಾಡಿ ಪರಿಣಾಮ ನೋಡಬೇಕು. ಅಪ್ಪಟ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷಿಗ ಇತರ ಭಾಷೆಗಳೊಡನೆ ನೇರ ಸಂವಾದ ಸಾಧ್ಯವೆ? ಎಂಬುದನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕು.

1. ಅಪ್ಪಟ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷಿಗ ಮತ್ತು ಅಪ್ಪಟ ಮಲಯಾಳೀ ಪರಸ್ಪರ ಮಾತನಾಡಿದರೆ ಶೇ. 70–80ರಷ್ಟು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳು ಸಾಧ್ಯ. ಅದರಿಂದಾಗಿ ಬ್ಯಾರಿ–ಮಲಯಾಳಂ ಭಾಷಿಗರ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳ ನಿಕಟ ಸಂಪರ್ಕವಿದೆ. 100 ಪದಗಳ ಬ್ಯಾರಿ ಲೇಖನವೊಂದನ್ನು ಮಲಯಾಳಕ್ಕೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಶೇ. 60ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಸಮಾನ ಪದಗಳಿರಬಹುದು.

2. ಅಪ್ಪಟ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷಿಗ – ಅಪ್ಪಟ ತುಳು ಭಾಷಿಗ ನೇರ ಮಾತನಾಡಿದರೆ ಪರಸ್ಪರ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾರರು. 10 ರಿಂದ 15 ಶೇಕಡ ಅರ್ಥವಾಗಬಹುದು.

3. ಅಪ್ಪಟ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷಿಗ–ಅಪ್ಪಟ ತಮಿಳು ಭಾಷಿಗನೊಡನೆ ಮಾತನಾಡಿ

ದಾಗ ಶೇ 30ರಷ್ಟು ಅರ್ಥವಾಗಬಹುದು. ತಮಿಳಿನ ನೇರ ಪ್ರಭಾವ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯ ಮೇಲಿದೆ.

4. ಅಪ್ಪಟ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷಿಗ ಅಪ್ಪಟ ಮೋಯ, ತೀಯ ಭಾಷಿಗರೊಡನೆ ಮಾತನಾಡಿದಾಗ ಶೇ.80ರಷ್ಟು ಅರ್ಥವಾಗಬಹುದು. ಆ ಭಾಷೆ ಬಾರಿ ಭಾಷೆಯ ಹಾಗಿದೆ. ಅದರೆ ಅವರು ಅದನ್ನು ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆ ಎನ್ನುವುದಿಲ್ಲ, ಮಲಯಾಳದ ಉಪಭಾಷೆ ಎಂದು ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಭಾಷೆ ಸಮೀಕರಣದಿಂದ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ತಿಳಿಯಬಹುದೇನೆಂದರೆ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಯಾಳಲದ ಪ್ರಭಾವ ಇದೆ, ಹೆಚ್ಚು ಸಮೀಪವಾಗಿದೆ ಎಂಬುವುದು.

ಬ್ಯಾರಿ ಸಮುದಾಯ ಭಾಷೆ ಪ್ರಾಚೀನತೆ, ಕರ್ನಾಟಕದ ಜನರಾಡುವ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಮುಸ್ಲಿಮರಾಡುವ ಭಾಷೆ ಒಂದು. ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆ ತುಳುನಾಡಿನ ವಿಶಿಷ್ಟ ಭಾಷೆ. ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯ ಧ್ವನಿ ವ್ಯಾಕ ರಚನಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ತುಳು ಮತ್ತು ಮಲಯಾಳಂ ಭಾಷೆಗೆ ಹತ್ತಿರವಾಗಿದೆ ಎಂಬುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲೊಂದು ಎಂದು ಭಾಷಾ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತಾರೆ.

ತುಳುನಾಡಿನ ಮುಸ್ಲಿಮರಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಧಿಕ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿರುವ ಬ್ಯಾರಿಗಳು. ಇವರು ಅರಬರ ಮೂಲಕ ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರೂ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಕರಾವಳಿಯ ಲಬ್ಬೆಗಳು ತಮಿಳನ್ನು, ನವಾಯಿತರು ಕೊಂಕಣಿಯನ್ನು, ಮಲಬಾರಿನ ಮಾಪಿಳ್ಳೆಗಳು ಮಲಯಾಳವನ್ನು, ಮಾತನಾಡುವಂತೆ ಕರಾವಳಿಯ ಮುಸ್ಲಿಮರು, ತುಳು, ಅರೆಬಿಕ್, ಕನ್ನಡ, ಮಿಶ್ರಿತ ಹೊಸ ಭಾಷೆ ಬ್ಯಾರಿಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿ ತಮ್ಮದಾಗಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯ ಉಗಮಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು.

ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವ್ಯಾಪ್ತಿ

ಕಾಸರಗೋಡಿನ ಚಂದ್ರಗಿರಿ ನದಿ ತೀರದಿಂದ ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕುಂದಾಪುರ ದವರೆಗೆ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸುಳ್ಯದವರೆಗೆ ಇರುವ ಭೂ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಹರಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆನ್ನಬಹುದು. ಸುಳ್ಯದಿಂದ ಮುಂದುವರೆದು ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮಡಿಕೇರಿ ಸೋಮವಾರಪೇಟೆ, ಕುಶಾಲನಗರ, ಮಾದಪುರ, ಕೋಡ್ಲಿಪೇಟೆ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಕಲೇಶಪುರ, ಬೇಲೂರು ಮುಂತಾದ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮೂಡಿಗೆರೆ, ಶೃಂಗೇರಿ, ಕೊಪ್ಪ ಮುಂತಾದ

ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ, ಮೈಸೂರು ಹಾಗೂ ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾರಿಗಳಿದ್ದರೂ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದಲ್ಲಿಯೂ ಹಲವಾರು ಉದ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ, ತಾಂತ್ರಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ದರಾಗಿದ್ದರು. ಈ ಒಂದು ಜನಾಂಗ ಹಾಗೂ ಭಾಷೆ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಅಪರಿಚಿತವಾಗಿ ಉಳಿದಿರುವುದು ವಿಚಿತ್ರ. ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಹಿಂದಿನ ಅವಿಭಜಿತ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದ ಭಾಗಗಳಾದ ಮಂಗಳೂರು, ಉಡುಪಿ ಮತ್ತು ಕಾಸರಗೋಡಿಗೆ ಆಗಮಿಸಿದ್ದ ಪ್ರಾಚೀನ ಅರಬ್ ವರ್ತಕರು ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಮೂಲನಿವಾಸಿಗಳ ಸಂತಾನವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದು ವರ್ತಕ ಸಮುದಾಯ ವಾಗಿದ್ದ ಕಾರಣ ಇವರು ನದಿ ತಟಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸ ಹೂಡಿದ್ದರು. ಅರಬಿ ಸಮುದ್ರದ ಹಿನ್ನೀರಿನಿಂದ ನದಿಗಳ ಮೂಲಕ ದೋಣಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ ಇರುವ 15 ಕಿ.ಮೀ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ವರೆಗೂ ಈ ಜನಾಂಗ ವಾಸ ಹೂಡಿತ್ತು. ಮತ್ತೊಂದೆಡೆ ಕಾಸರಗೋಡಿನಿಂದ ಮಂಜೇಶ್ವರದವರೆಗಿನ ತೀರಾ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೂಡಾ ಇವರು ಇದೇ ರೀತಿ ನದಿ ತೀರಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸ ಹೂಡಿದರು. ಇವುಗಳು ಬ್ಯಾರಿಗಳ ವಸತಿ ಕೇಂದ್ರಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಮತ್ತು ಇಲ್ಲಿ ಕ್ರಿ.ಶ. 7ನೇ ಶತಮಾನದಿಂದಲೆ ಹಿಂದೆಯೇ ಇಸ್ಲಾಮಿನ ಪ್ರವೇಶವಾಗಿತ್ತು.

ಕ್ರಮೇಣ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಕೊಡಗು ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು, ಹಾಸನ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೂ ಹರಡಿದರು. ಕ್ರಿ.ಶ.1950ರ ನಂತರ ಇವರು ಕೇವಲ ಭಾರತದಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲ ಗಲ್ಫ್, ಅಮೇರಿಕಾ, ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾ ಮತ್ತಿತರ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೂ ತಮ್ಮ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿಕೊಂಡರು. ಇಂದು ಇವರು ಭಾರತದ ಪ್ರಮುಖ ನಗರಗಳಾದ ಮೈಸೂರು, ಗೋವಾ, ಮುಂಬೈ ಬೆಂಗಳೂರಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತಾರೆ. ಸುಮಾರು 20 ಲಕ್ಷದಿಂದ ದಾಟಿದ್ದಾರೆ. ವಿಶ್ವದಾದ್ಯಂತ ಹಬ್ಬಿದ್ದಾರೆ. ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯು ದೇಶ – ರಾಜ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಇಂದು ವ್ಯಾಪಿಸಿದೆ. ತುಳುನಾಡು ಅಂದರೆ ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಶೇ. 80ರಷ್ಟು ಜನರು ಬ್ಯಾರಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ. ವ್ಯಾಪಾರ, ವಹವಾಟುಗಳಿಗಾಗಿ ರಾಜ್ಯ, ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳೆಸಿ ಅಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದರು. ಈಗೇ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಉದ್ದಗಲಕ್ಕೂ ಪಸರಿಸಿತು.

ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆಗಳಿವೆ. ಕಾಸರಗೋಡು ಹಾಗೂ ಕರ್ನಾಟಕದ ಗಡಿಭಾಗದ ಮಂಜೇಶ್ವರದವರೆಗೆ, ಸುಳ್ಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪುತ್ತೂರು ಸುತ್ತಮುತ್ತ, ಮಂಗಳೂರು ಕೇಂದ್ರ, ಉಳ್ಳಾಲ, ವಿಟ್ಲ, ಕುಂದಾಪುರ ಸುರತ್ಕಲ್ ಹೀಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುವ ಬ್ಯಾರಿಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಪದಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸ, ಉಚ್ಚಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸ, ಬೇರೆ ಭಾಷೆಗೆ ಎರವಲು

ಪದಗಳ ಬಳಕೆ ಹೀಗೆ ಹಲವಾರು ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಇಂತಹ ವೈವಿಧ್ಯ ಉಂಟಾಗಿದೆ. ಇದು ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತ ಅಲ್ಲ.

ಭಾಷಾತಜ್ಞರ ಪ್ರಕಾರ 25ರಿಂದ 30 ಕಿ.ಮೀ. ದೂರಕ್ಕೆ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಡಾ. ಸುಶೀಲಾ ಪಿ. ಉಪಾಧ್ಯಾಯ ಪಣಂಬೂರು ಹಾಗೂ ಕಾಪು ಮಾಜೂರು ಪ್ರದೇಶದ ಆಡುನುಡಿಗಳ ಕೆಲವು ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಈ ಕತೆಯನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಬಹುದು. ಪಣಂಬೂರು ಹಾಗೂ ಕಾಪು ಪ್ರದೇಶದ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಗಳ ಆಡುನುಡಿಯ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಆರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಇದು ಸಹಾಯಕವಾಗಬಹುದು.

ಆಫಂಡಿ ರಾಜ

ಒರ್ರಾಯತ್ತ್‌ಲ್ ಆಫಂಡಿ ಚೆಲ್ಲೊಡೊ ಒರು ಸುಲ್ತಾನ್ ಇಂತ್. ಆಯಾಲ್ ಕೈ ಕೀಲ್‌ಲ್ ನ್ಞಾಪೋ ನ್ಞಾಪೋ ಎಂಬೋ ರಾಜಕುಮಾರ್ ಇನ್ನಾರ್. ಬೆಲಿಯೋ ದೀನ್ ಯಾತ್ರೆ ಆಲ್ ನಿಸ್ಕಾರಂ ನೊಂಬು ಝಕಾತ್ ಎಲ್ಲಾ ಕ್ರಮ ಪೊಲೇ ಕೊಡ್ತೊಂಟು ಇಬಾದತ್ ಎಡ್ತೊಂಟು ಇಂತ್.

ಅಜನೆ ಇಕ್ಕೊಂಬೋ ಒರುನ್ಞಾಲ್ ಇಯೆಲ್ ಕುರ್‌ಆನ್ ಓದೊಂಬೊ ಒರು ಆಯಾತ್ರೊ ಮಾನ ಇಜನೆ ಬಂಡ್ ಕನ್ನ ಮುಚ್ಚಿ ತೊರೊಕೊನೆಂಗಿಲ್ ರಾಜವುಡೆ ಫಕೀರೊಂ ಫಕೀರಡೆ ರಾಜಾವುಂ ನ್ಞಾನಾಕುವೆ.

ಇದ್ ಓದಿಟ್ಟ್ ಇಯಾಲ್ ಬೀಯಾರತ್ತಿಲ್ ಬೂನು ನ್ಞಾನ್ ಇತ್ರೆ ಬೆಲಿಯೋ ರಾಜವು. ನ್ಞಾನ್ ಎಜನೆ ಒರು ಮಿನಿಟ್‌ಲ್ ಫಕೀರವುಡೋ ಚೆನ್ನಟ್ಟ್ ಬೀಯಾರಿಚ್ಚೊಂಟು ಇಕ್ಕೊಂಬೋ ಒರು ಫಕೀರ್‌ಡೊನು ಬನ್ಞ್‌ಟ್ಟ್ ಚೆಲ್ಲ್‌ಡ.

ನಿಜಲೊ ಗೇಟ್ರೊ ಬಾಯಿಲ್ಲ್ ಒರು ಪಿಲಿ ಬನ್ನ್ ನಿಂಡ್ರ್. ಬೆಡಿ ಅಡಿಕ್ಕೊಂಬೋ ಚಾವಲ್ಲೆ, ಕುತ್ತೊಂಬೊ ಪಿಡಿಕಿಲ್ಲೆ. ಅಂಬು ಅಡಿಕ್ಕೊಂಬೊ ಅಂಬು ನಾಟ್‌ಲ್ಲೆ. ಇಯಲ್ ನೊಕೊಂಬೋ ಈ ಪಿಲಿ ತೆಲ್ಲ್ ದೂರ ಓಡಿತ್ತ್ ಓಡಿ ಪಾಡೆ ತಿರಞ್ಞ್ ನಿಂಡ್‌ತ್ತ್. ಇಯೆಲ್ ಕುದ್ರೆಲ್ ಪತ್ತಿಟ್ಟ್ ಅದ್ರೆ ಓಡ್‌ಬಾಟಿಯೊಂಟ್ ತೆಲ್ಲ್ ಮುನ್ನೋಲು ಪೋಯಿತ್ತ್, ಬೆಲಿಯೊರ್ ಕಾಡ್‌ಗ್ ನ್ಞೂಂಡುತ್ತು.

ಕಾಡ್‌ಗ್ ಪೋಯ್ಟ್ ಪಿಲಿ ಮಾಯಕಾಯ್ತ್. ಇಯೆಲ್‌ಗ್ ಬರೊಗೂ ತೆರ ಕಿಟ್ಟಾಂಟ್ ಚುತ್ತಿ ಚುತ್ತಿಟ್ಟ್ ಪಿನ್ನೆ ಕಾಡ್‌ಲ್ ಇಂತ್. ಎಪ್ಪರ ಪೋಗುಂ ತೆರು ಕಿಟ್ಟಲ್ಲೆ. ಅಜನಮೆ ಜಾವಯ್ತ್ ಜಾವುಗು ಕುದ್ರೆಡೆ ಕೆಟ್ಟ್‌ಟ್ಟ್ ಒರು ಮರತ್ತ್‌ಡೋ

ಅಡಿಲ್ ಕೆಡನ್ನ್ಹಾತ್ತ್. ತೆಲ್ಲ್ ನ್ಹೇರಾವುಂಬೋ ಒರು ಪಿಲಿ ಬನ್ನ್ಹಟ್ಟ್ ಇಯೆಲ್ ಕುದ್ರೆಡೆ ಕೊನ್ಹೊನ್ಹಟ್ಟು ಬಲ್ಟೊಂಟು ಪೊಯಿತ್.

ಅದಲ್ ಪಿನ್ನೆ ಚೆಲೆ ಕಲ್ಲರ್ ಬನ್ನಟ್ಟ್ ಇಯಲೋ ತುನಿಯೆ ಬಲ್ಟೆಂಡುಂಟ್ಟು ಇಯಲ್‌ಗ್ ಅಡ್‌ಚಿಟ್ಟ್ ಓಡ್ಯಾರ್. ಅಜ ಇಯಲೋ ಕೈ ಕಿಲೊಡೋ ಒರು ರಾಜವುಡೋ ಮುಟ್ಟ ಕುಟ್ಟೊಂಬನ್ನಾರ್. ಕಟ್ಟೊ ಒರು ಟೊಪ್ಪಿ ಇದ್ರೆ ಕಯ್ಯಾಲಾಕ್ಯಾಂಟ್ ಕಲ್ಲರ್ ಓಡ್ರಾರ್. ಆ ಕಟ್ಟೊ ರಾಯತ್ತ್ ರಾಜಾವು ನ್ಹಜಲೆ ಕಟ್ಟ್ ಪೋಯೆ ಕಲ್ಲರೆ ಪಿಡ್ಚಿ ಕೊಂಬ್ರೊ ಚೊನ್ಹೊನ್ಹಟ್ಟ್ ಪಟಾಲಕಾರೆ ಕಡತ್ತ್ಡ. ಅಜನೆ ತೇಡ್ಯೋಂಟು ಈ ಪಟಾಲಕಾರ್ ಬರೊಂಬೊ ಈ ಕಾಡ್‌ಲ್ ಇಯೆಲ್ ಪಿಡಿಕ್ಕ್ಡಾರ್.

ಇಯೆಲ್ ಕೈಲ್ ಟೊಪ್ಪಿ ಇನ್ನದ್ ಕಂಡ್‌ಟ್ಟ್ ಅಜಲೆ ಪಿಡ್ಟೊಂಟು ಪೋಂಡಾರ್. ರಾಜಾವುಡೆ ಎದ್ರುಲ್ ನಿಪ್ಪಾಟಾರ್ರ್. ನಿಜಲೆ ಟೊಪ್ಪಿ ಕಟ್ಟೊನು ಓನೆ. ಇಜಂತೊ ಕಾಡ್‌ಲ್ ಇನ್ನ ಚೆನ್ನಟ್ಟ್ ತೊಪ್ಪಿಡೆ ಕೂಡ್ಕುಡಾರ್.

ಇಯಾಲ್ ನ್ಹಾನ್ ಕಲ್ಲ ಅಲ್ಲ. ಆಫಂಡಿ ರಾಜವು ಚೊಲ್ಲೊಂಬೊ ಅವುಡೆ ಸೇರಿಯಜ ಕೈ ಕೊಟ್ಟಿ ಬೆರ್ಕಿಡಾರ್. ರಾಜವು ಅರ್ಸತ್ತ್‌ಲ್ ಕೆಪ್ಪೆಗ್ ಜಂಡ್ ತಟ್ರ. ನೀನ್ ರಾಜವಾ ಕಲ್ಲ ಚೆನ್ನ್ಹಟ್ಟ್ ಜೈಲ್‌ಲ್ ಇಡ್ರಾರ್. ಅಜನೆ ಚೆಲೆ ಜಮಾನ್‌ಲ್ ಪಿನ್ನೆ ಅವುಡೆ ಆ ರಾಯತ್ತ್‌ಲ್ ದಂಗೆ ಎನಿಕ್ಕ್ಡಾರ್.

ಅದಲ್ ಆ ರಾಜವುಡೆ ಸಂಬಂಧಕಾರ್ ಚೆಲೆ ಆಲೆ ಅದೇ ಜೈಲ್‌ಲ್ ಇಡ್‌ರಾ. ಅದ್‌ಲ್ ರಾಜವುಡೆ ಅಲಿಯ ಒರ್ತ ಇಕ್ಕ್ಡ. ವುಂಡೆ ನೋಕುಂಬೋ ರಾಜಾವುಡೋ ಮೋಲು ಆ ಜೈಲ್‌ಡೊ ಉಲ್ಗಗು ಬಂಡಾಲ್. ಬರೊಂಬೋ ಆಫಂಡಿ ರಾಜವು ಅದೇ ಆಯಾತ್ರೇ ಓಡುರು.

* * *

ಬ್ಯಾರಿ ಜನಾಂಗತ್ತೊ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಜ, ವ್ಯಾಪ್ತಿ, ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಧರ್ಮಜಲೊ ಪ್ರಭಾವ, ವೈವಿಧ್ಯತೆಜ, ಜನಾಂಗತ್ತೊ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿರೊ ಕೊಡುಗೆ ಪಿನ್ನೆ ಭವಿಷ್ಯತ್ತ್‌ಗ್ ಪೂರಕಮಾಯೊ ಅಂಶಜ

ಬದ್ರುದ್ದೀನ್
ಎಲ್.ಎಲ್.ಬಿ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ
ಎಸ್.ಡಿ.ಎಂ. ಲಾ ಕಾಲೇಜ್, ಮೈಕಾಲ

ಬ್ಯಾರಿ ಜನಾಂಗತ್ತೊ ಉಗಮ ಪಿನ್ನೆ ಪ್ರಾಚೀನತೆ

ಬ್ಯಾರಿ ಚೊಲ್ಡೆ ಪದ ತುಳು ಭಾಷೆಡೊ 'ಬ್ಯಾರ' ಚೊಲ್ಡೆ ಪದತ್ತ್‌ಲ್ ಉಂಡಾಯಿಡ್‌ಂಟ್ ಸಾಮಾನ್ಯ ಒರು ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ವ್ಯಾಪಾರ ಆಕಿಯೋಂಟಿನ್ನೆ ಕಾರಣತ್ತ್‌ಲ್ ಬ್ಯಾರಿ ಚೊಲ್ಡೊ ಪೇರ್ ಬಂತ್. 1891ಲು ಜನಗಣತಿಡೆ ಪ್ರಕಾರ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡತ್ತ್‌ಲ್ 92,449 ವ್ಯಾಪಾರಿಜ ಇನ್ನಾರ್. ಅದ್‌ಲು 90,345 ಬ್ಯಾರಿಜ ಬಾನಿಯ ಆಕಿಯೋ ಇನ್ನಾರ್ ಚೊಲ್ಡೆದ್ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಆಯಿಡ್.

19ನೇ ಶತಮಾನತ್ತೆ ಅವಸಾನತ್ತ್‌ಲು ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಲ್ ಬಾನಿಯ ಆಕಿಯೋಂಟು ಇನ್ನೆ ಮುಸ್ಲಿಮಿಜಲ್ಲ್ 97.3% ಬ್ಯಾರಿಜ. ಅಜನೆ ತುಳುವಮಾರ್ ಮುಕ್ತಮಾಯಿಟ್ಟ್ ಬ್ಯಾರಿ ಚೊಂತು ಗುರುತ ಆಕಿಯಾರ್‌ಂಟ್ ಸಾಮಾನ್ಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಂಡ್. ಸಾಗರೋದ್ಯಮತ್ತೆ ಪಿಡಿಚ್ಚಿಟ್ಟ್ ಗೂಡಂಗಡಿತೋಲೊ ಎಲ್ಲಾ ಬಗೆಡೆ ಬಾನಿಯ ಬ್ಯಾರಿಜಮೇ ನೋಕಿಯೋಂಟಿನ್ನಾರ್. ಸರಕಾರಿ ಪಿನ್ನೆ ಕಾಸಾಗಿ ಕಡತತ್ತೊ ದಾಖಲೆಲ್ ಇದ್ ಕಂಡ್ ಬಂಡ್.

ಅಜನಮೆ, ಬ್ಯಾರಿ ಚೊಲ್ಡೊ ಪದ ಅರಬಿ ಭಾಷೆಡೊ 'ಬಹರ್' ಚೊಲ್ಡೆ ಪದತ್ತ್‌ಲ್ ಉಂಡಾಯೆದ್ ಚೊಲ್ಡೊ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಉಂಡು. 'ಬಹರ್' ಚೊನ್ನೆಂಗ್ ಸಮುದ್ರ (ಕಡಲ್) ಅರ್ಥ. ಪಿನ್ನೆ ಬಹರಿ ಚೊನ್ನೆಂಗ್ ನಾವಿಕ ಚೊಂತು ಅರ್ಥ ಉಂಡು. ಬ್ಯಾರಿ ಸಮುದಾಯ ಅರಬಿ ಬಾನಿಯತ್ತಜಲೊಟ್ಟುಗು ಸಂಬಂಧತ್ತ್‌ಲ್ ಇನ್ನೊ ಕಾರಣತ್ತ್‌ಲ್ ಬ್ಯಾರಿ ಚೊಲ್ಡೆ ಪದ ಉಂಡಾಯಿಡ್ ಚೊಲ್ಡೆದ್ ಇನ್ನೊರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಂ ಉಂಡು. ಬ್ಯಾರಿ ಚೊಲ್ಡೆ ಪದ 'ಮಲಬಾರ್' ಚೊಲ್ಡೆ ಪದತ್ತ್‌ಲು ಉಂಡಾಯಿಡ್‌ಂಟ್ ಚೊಲ್ಲುಡಾರ್. ಮಲಬಾರ್‌ಲ್ ಸುರೂಕು ಇಸ್ಲಾಮ್ ದೀನ್‌ಡೊ ಪ್ರಚಾರ ಆಕಿಯೆ ಮಾಲಿಕ್ ಇಬ್‌ನು ದೀನಾರ್ (ರ) ಮಲಬಾರ್‌ಡೊ ಕರಾವಳಿ ತೀರತ್ತ್‌ಗ್ ಬಂತ್ ದೀನ್ ಪ್ರಚಾರ ಆಕಿಡ್. 7ನೇ ಶತಮಾನತ್ತ್‌ಲು ಈ ಗುಂಪುಲು ಇನ್ನೊ ಹಬೀಬ್ ಇಬ್‌ನು ಮಾಲಿಕ್ (ರ) ಪಿನ್ನೆ ಸಂಗಡಿಗಮಾನ್ ತುಳುನಾಡ್‌ಲ್ ಸಂಚಾರ ಆಕಿಡಾರ್. ಆ ಕಾರಣತ್ತ್‌ಲ್ ಮಲಬಾರ್ ಚೊಲ್ಡೆ ಪದತ್ತ್‌ಲ್ ಬ್ಯಾರಿ ಚೊಲ್ಡೆ ಪದ ಉಂಡಾಯಿಡ್ ಚೊಲ್ಡೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಉಂಡು.

ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆ ಮಲಯಾಳತ್ತೆ ಉಪಭಾಷೆ ಚೊಲ್ಡೆ ಕಲ್ಪನೆ ಇಂತ್ ಡಾ. ಸುಶೀಲಾ ಪಿ. ಉಪಾಧ್ಯಾಯಡೊ ಮಾಪಿಳ್ಳೆ ಮಳಯಾಲಂ ಭಾಷೆಡೆ ಪ್ರಭಂದತ್ತ್‌ಲು ಈ ಭಾಷೆಗ್ ಪೂರಕಮಾಯಿಟ್ಟ್ ಪಲೆ ವಿಚಾರ ವ್ಯಕ್ತಮಾಕಿಡ್.

ಪ್ರೊ. ಬಿ.ಎಂ. ಇಚ್ಲಂಗೋಡು ಪಿನ್ನೆ ವಹಾಬ್ ದೊಡ್ಡಮನೆ ಅದ್ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆ ಚೊಂತು ನಿರೂಪಣೆ ಆಕಿಡಾರ್.

ಬ್ಯಾರಿ ಉಪಬಾಸೆಗ್ ತುಳು ಬಾಸೆಡೆ ವ್ಯಾಕರಣತ್ತೊ ಸಂಬಂಧ ಇನ್ನ್ಟಿಟ್ಟ್ ಇದ್ ಮಲಯಾಳಿ ಭಾಷೆಡೆ ಎದುರ್‌ಲು ಸಂಪೂರ್ಣ ಭಿನ್ನಮಾಯೆದ್. ಶೇ.50ಗುಂ ಯಾರ ಪದಜ ತುಳು ಬಾಸೆಡೊ ಸ್ವಿಕರಿಚ್ಚಿಡ್. ಬಾಕಿ ಪದಜ ಅರಬಿ ಪಿನ್ನೆ ಮಳಯಾಲಂ ಮೂಲತ್ತೆದ್. ಬೇರೆ ಪಲೆ ಸಂಶೋಧನೆಡೆ ಪ್ರಕಾರ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆ, ತುಳು ಭಾಷೆಡೊ ಸಾಮಿಪ್ಯತ್ತೆದ್ ಚೊಲ್ಡೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಉಂಡು. ಈ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆ ಮುಸ್ಲಿಮ್ ಆವುಡೆದ್‌ಕ್ ಮುನ್ನೊಲು ಸ್ಥಳೀಯ ಆಲ್‌ಮಾರೊ ನಡುಲು ಚಾಲ್ತಿ ಇಂತ್ ಚೊಲ್ಡೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಉಂಡು. ಇಂಡ್‌ಗುಂ ಮಲಯಾಳಂ ಭಾಷೆಗ್ ಹೋಲಿಕೆ ಆವುಡೆ ಉಪಭಾಷೆ ಬಿಲ್ಲವಮಾರ್, ಬೋವಿಜ, ಮರಕಲಮಾರ್ ಪಿನ್ನೆ ತುಳುನಾಡುಲು ಉಲ್ಲೆ ಬೇರೆ ಕೊರಿಯ ಮುಸ್ಲಿಮಿಜ ಪಲಕ ಪರೆಯಿಡಾರ್. ಅದಲ್ಲಾಂಟ್, ಬ್ಯಾರಿಜ ಪಲಕಪರೆಯಿಡೆ ಭಾಷೆ ಕೇರಳತ್ತೆ ಮುಸ್ಲಿಮಿಜಲೆ ನಡುಲು ಚಾಲ್ತಿಲು ಉಲ್ಲೆ ಭಾಷಾ ಪ್ರಭೇದತ್ತ್‌ಗು ಭಿನ್ನ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಉಲ್ಲೆದ್. ಪಿನ್ನೆ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆ ತುಳು ಭಾಷಿಕರೇ ಜಾಸ್ತಿ ಪ್ರದೇಶತ್ತ್‌ಲ್ ಪಲಕಪರೆಯಿಡೆದ್ ಇದ್‌ಕ್ಕ್ ಕಾರಣ. ಬ್ಯಾರಿಜ ಧಾರ್ಮಿಕ ಪಡಿಪ್ಪುಗು ಮಾಪಿಳ್ಳೆರಜಲೆ ಅವಲಂಬನೆ ಆಕಿಟ್ಟ್ ಇನ್ನೊ ಕಾರಣತ್ತ್‌ಲ್ ಅಜಲೆ ಭಾಷೆಡೆ ಪ್ರಭಾವ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಡೆ ಸಮುದಾಯತ್ತೊ ಆಯಿತ್ತ್. ಆಯೆಂಗುಂ ಬ್ಯಾರಿ ಎಲ್ತ್‌ಗಾರ್ ಅಜಲೆ ಎಲ್ತ್ ಒರು ತರತ್ತ್‌ಲು ಮಿಶ್ರ ಭಾಷೆ ಉಪಯೋಗ ಆಕಿಯಾರ್. ಮೊಗ್ರಾಲ್ ಕುಂಞಿಪಕ್ಕಿ, ತುಳುನಾಡ್‌ಡೆ ಓ ಬೇಲೇಲೆ ಚೊಲ್ಡೆ ಜನಪದ ಪಾಟ್‌ಡೆ ಆಧಾರತ್ತ್‌ಲು ರಚನೆ ಆಕಿಯೆ ಒರು ಪಾಟ್‌ಲ್ ತುಳು ಪದ ಧಾರಾಳ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಉಪಯೋಗ ಆಕಿಡ್.

ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಗ್ ಸಮರ್ಪಕಮಾಯೇ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಲಿಪಿ ಇಲ್ಲೆ. ಆರಂಭತ್ತೆ ಶತಮಾನತ್ತ್‌ಲು ಅಜ 'ಬಟ್ಟೆ ಬರಹ' ಚೊಲ್ಡೆ ಲಿಪಿ ಉಪಯೋಗ ಆಕಿಯೊಂಟು ಇನ್ಸಾರ್‌ಂಟ್ ಒರು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಉಂಡು. ಆಯೆಂಗಾ ಇದ್ ಪೂರ್ಣಮಾಯಿಟ್ಟ್ ಆಲಿಇಸ್ಟ್ಟ್ ಪೊಯಿತ್ತ್. ಇದ್ ಮಳಯಾಲ ಲಿಪಿಡೆ ಪೋಲೆ ಅಲ್ಲ. ತುಳು ಲಿಪಿಡೊ ಪೋಲೆ ಹೋಲಿಕೆ ಇಂತ್. ಆಯೆಂಗ್ ಮಾಪಿಳ್ಳೆಮಾರ್ ಅರಬಿ ಲಿಪಿ ಮಾತ್ರ ಉಪಯೋಗ ಆಕಿಯಾರ್.

ಬ್ಯಾರಿಜಳೆ ಪೇರ್ ಮಾಪಿಳ್ಳೆಮಾರ್‌ಲ್ ಸಾಮಾನ್ಯಮಾಯಿಟ್ಟ್ ಪ್ರಚಲಿತತ್ತ್‌ಲ್ ಇನ್ನೊ ಪೇರ್‌ಡಾಂಡಿ ಭಿನ್ನಮಾಯಿಟ್ಟ್ ಇಂತ್. ಬ್ಯಾರಿಜ ಅಜಲೊ ಪೇರ್‌ಡೆ ಎದುರ್‌ಲು ಬ್ಯಾರಿ ಅಲ್ಲೆಂಗ್ ಬ್ಯಾರ್ದಿ ಚೊಂತ್ ಉಲ್ಲೆಖ ಆಕಿಯೊಂಟು ಇನ್ಸಾರ್.

ಚೆಲೆ ಪೇರ್ ಮುಸ್ಲಿಂ ಅಲ್ಲಾತಜ ಉಪಯೋಗ ಆಕಿಯೊಂಟು ಇನ್ನಾರ್. ಉದಾಹರಣೆಗ್: ಮಾಯಬ್ಬ, ಸಾಯಿರಿ, ಕಾಯಿರಿ, ಇಜ್ಜಬ್ಬ, ಬಪ್ಪ, ಕುಂಞಪ್ಪ ಬಿಮ್ಮಾತು, ಬೀಪಾತುಮ್ಮ, ಕುಂಞಮ್ಮ. ಮಾಪಿಳ್ಳೆ ಪೇರ್‌ಗುಂ. ಈ ಪೇರ್‌ಗುಂ ಏದೊರು ಸಾಮ್ಯತೆ ಕಾಣೊಕಿಟ್ಟ್‌ಲ್ಲ.

ಬ್ಯಾರಿ ಪಿನ್ನೆ ಮಾಪಿಳ್ಳೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಡೆ ನಡುಲು ಉಲ್ಲೊ ಚೆಲೆ ಭಿನ್ನತೆಜ

* ಬ್ಯಾರಿಜಲ್ ಇಲ್ಲಮ್ ಚೊಲ್ಡೆ ಒರು ಪದ್ದತಿ ಇಂತ್ ಪಿನ್ನೆ ಇದ್ ಬಂಟಮಾರೆ 'ಬರಿ' ಪದ್ಧತಿಲ್ ಹೋಲಿಕೆ ಆಯೊಟಿಂತ್. ಇದ್ ಒರು ಮಾತೃ ಪ್ರಧಾನ ಪದ್ಧತಿ ಪಿನ್ನೆ ಮುಸ್ಲಿಮಿಜಳೆ ನಡುಲು ಕಾಣೊಕಿಟ್ಟ್‌ಲ್ಲೆ. ಪಿನ್ನೆ ಪೇರ್ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಮೂಲತ್ತೆದ್. ಉದಾಹರಣೆಗೆ: ಮಸ್ತಾನ್ ಬೆಲಿಯೆ, ಚಮಕ್ ಬೆಲಿಯೆ, ಕಯಸರ್, ಪತ್ತಿಲಂ ಅಂಜಿಲ್ಲಂ. ಮೈಕಾಲ ಪಿನ್ನೆ ಕಾಸರಗೋಡುಡೆ ನಡುಲು ಈ ಪೇರ್ಲ್ ತೆಲ್ಲ್ ವ್ಯತ್ಯಾಸಕಾಂಡ್. ಇಲ್ಲಮ್‌ಡೆ ಉಲ್ಲ ಮಂಜಿಲ ಆವೊಗು ಪಲೆ ಷರತ್ತ್ ಇಂತ್. ಪ್ರತಿ ಒರು ಇಲ್ಲಮ್‌ಗು ಅದ್‌ರೊದಾಯ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಇಂತ್. ಅಜಳೆ ಮಕ್ಕಗ್ ನಿಗದಿ ಆಕಿಯೊ ಮಹ್‌ರ್‌ಡೆ ಮೇಲ್ ಅದ್ ನಿರ್ಧಾರ ಆಯೋಂಟಿಂತ್ ಮಾಪಿಳ್ಳೆ ಮಾರ್‌ಲು ಇಜನತ್ತೆ ಆಚರಣೆ ಕಾಣೊಕಿಟ್ಟ್‌ಲ್ಲೆ.

* 19ನೇ ಶತಮಾನತ್ತ್‌ಲ್ ಪೌನಾರಗ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಮೂಲಭೂತಮಾಯಿಟ್ಟ್ ಒರು ಉಳಿಗಮಾನ್ಯ ಪದ್ಧತಿ. ಅವುತುಡೊ ಅವಶೇಷ ಇಂಡ್‌ಗುಂ ಕಾಣೊಗು ಸಾಧ್ಯ ಆವುಡು. ಈ ಪೈಕಿ ಜಾಸ್ತಿಡೆ ಕುಟುಂಬ ಆ ಕಾಲತ್ತೊ ಪ್ರಮುಖ ವರ್ತಕಮಾರ್ ಪಿನ್ನೆ ಕುಲೀನಮಾರ್ ಆಯಿಟ್ಟಿನ್ನಾರ್. ಅಜ ಕೀಲ್ ವರ್ಗತ್ತಜಲೊ ಅಜಲೊ ಅವುತುಗು ಪ್ರವೇಶ ಆಕೊ ಬುಟ್ಟೊಂಟು ಇಲ್ಲಾಂತ್. ಪಿನ್ನೆ ಉಳಿಗಮಾನ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಪಾಲಿಚ್ಚೊಂಟು ಇನ್ನಾರ್. ಇಜನತ್ತೆ ಪದ್ಧತಿ ಮಾಪಿಳ್ಳಮಾರ್‌ಲ್ ಕಾಣೊಗು ಸಾಧ್ಯ ಆವುಲ್ಲೆ.

* ಇಲ್ಲಮ್ ಪಿನ್ನೆ ಪೌನಾರಗ ಅಲ್ಲಾಂಟ್ ತಾಲ ಇಲ್ಲಾತ್ತಜ ಚೊನ್ನೆಂಗ್ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಇಲ್ಲಾತಜ ಚೊಲ್ಡೆ ಇನ್ನೊರು ವರ್ಗ ಅಸ್ತಿತ್ವತ್ತ್‌ಲ್ ಇಂತ್. ಇದ್ ಕೀಲ್ ಜಾತಿ ಪಿನ್ನೆ ಬಹಿಷ್ಕಾರತ್ತ್‌ಗ್ ಒಳಪೆಟ್ಟ್ ಸಮಾಜತ್ತ್‌ಲ್ ಮತಾಂತರ ಆಯೋ ಮುಸ್ಲಿಮಿಜಳೆ ವರ್ಗ. ಸಂಗೀತಕಾರ್, ವಸಮಾರ್, ಆಡಿಮಮಾರ್, ಕೀಲ್ ವರ್ಗತ್ತೊ ಕಾರ್ಮಿಕಮಾರ್ ಈ ಗುಂಪುಗು ಸೇರಿಟ್ಟಿನ್ನಾರ್. ಅಜಗ್ ಬಾಕಿನ್ನೆ ಆಲ್ ಮಾರೊಟ್ಟಿಗೆ ದೆಚ್ಚಿಟ್ಟ್ ಉನ್ನುಡೆ ಅಲ್ಲಾದೆ ಒಟ್ಟಗೆ ಇಕ್ಕ್‌ರೊ ಅವಕಾಶ ಇಲ್ಲಾಂತ್. ಅಜ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯಮಾರ್ ಅಲ್ಲೆಂಗುಂ, ಸ್ಥಾನಮಾನ ಉಲ್ಲೆ

ಮುಸ್ಲಿಮಿಜಳೆ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬಾನಿಯ (ವ್ಯಾಪಾರ) ನಡೆತ್ತಿಯೊಂಟಿನ್ನೊ ಕಾರಣತ್ತ್ಲು ಅಜಳೆ ದೂರ ಆಕಿಯೊಂಟಿನ್ನಾರ್. ನೇಲ್ ಇದೊರು ಇಸ್ಲಾಮಿ ಆಚರಣೆ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಇಲ್ಲಂತ್. ಬದಲುಗ್ ತುಳುನಾಡ್‌ಡೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಕೆಟ್ಟುಪಾಡ್‌ಲ್ ಬನ್ನೊ ಪದ್ಧತಿಯಾಯಿಟ್ಟಿಂತ್. ಮಾಪಿಳ್ಳೆ ಆಲ್‌ಮಾರ್‌ಲ್ ಈ ರೀತಿಡೆ ಆಚರಣೆ ಕಾಣೊಗು ಸಾಧ್ಯ ಆಯೊ ಇಲ್ಲಾಂತ್. ಪೊರಪ್ಪು, ಸುನ್ನತ್, ಮ್ಯೊಲಾಂಜಿ, ಮಂಜಿಲ, ಮೌತು ಇಜಂತ್ತೊ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಬಂಧತ್ತ್ಲು ಬ್ಯಾರಿಜ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಆಚರಣೆ ಪಾಲನೆ ಆಕಿಯೊ ಇನ್ನಾರ್. ಇದ್ ಕೊಡಗುಡೆ ಕೊಡವ ರಿವಾಜ್‌ಡೊ ಹೋಲಿಕೆ ಆಯೊಂಟಿಂತ್. ಈ ಸಮಾರಂಭತ್ತೆ ಪೇರ್, ಕೊಡವ ಪೇರುಜಳೊಟ್ಟಿಗೆ ಸಾಮ್ಯತೆ ಕಾನೊಕಿಟ್ಟ್‌ಡ್. ಅಜಳೆ ತುನಿಮುರಿ ಪಿನ್ನೆ ಆಭರಣತ್ತೆ ಬಿಸಯತ್ತ್ಲುಂ, ಬ್ಯಾರಿಜಗುಂ ಮಾಪಿಳ್ಳೆ ಆಲ್‌ಮಾರೊಟ್ಟಿಗೆ ಒರುಪಾಡ್ ಭಿನ್ನತೆ ಕಾಣೋಕಿಟ್ಟ್‌ಡ್.

ಮೇಲ್ ಉಲ್ಲೆ ಬಿಸಯ ಪಿನ್ನೆ ಇಜನತ್ತೊ ಚೊಮ್ಮೆ ಸಾಕ್ಷಾಧಾರತ್ತ್ಲುಂ, ಬ್ಯಾರಿಜ ಮಾಪಿಳ್ಳೆಮಾರ್ ಅಲ್ಲ ಚೊಂತ್ ಗೊಂತಾವುಡು. ವಸ್ತುತಃ ಬ್ಯಾರಿಜ ತುಳುನಾಡ್‌ಡೆ ಒರು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸ್ವತಂತ್ರ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಜನಾಂಗ ಪಿನ್ನೆ ಅದ್ ಸ್ವತಂತ್ರ ಮುಸ್ಲಿಮ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿಡೊ ಒಲಿಪಾಟಿಡ್.

ಬ್ಯಾರಿಜ ಮಾಪಿಳ್ಳ ಕೌಮು ಅಲ್ಲ

ಬ್ಯಾರಿಜ ವರ್ತಕ ಕೌಮು ಆಯೆದ್ ಕೊಂಡು ಪೊಲೊ (ನದಿ) ತೀರತ್ತ್ ಪಿನ್ನೆ ಪೊಲೆಗ್ ಸೇರಿಟ್ಟ್ ಉಲ್ಲೆ ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶತ್ತ್ಲು ಜೀವಿಕ್ಕ್‌ಡೆ ಕೌಮು. ಮೈಕಾಲ, ಕರಾವಳಿಡೆ ಉಳ್ಳಾಲತ್ತೆ ಮುಲ್ಕಿತೊಲೊ ಕಾಸರಗೋಡು ಕರಾವಳಿಡೆ ಪಿಡಿಚ್ಚಿಟ್ಟ್ ಮಂಜೇಶ್ವರ ತೊಲೊ ಇಂಜ ಜೀವಿಚ್ಚೊ ಇನ್ನಾರ್. ಪೊಲೆಡೆ ಸುಮಾರ್ 15ಕಿಲೋ ಮೀಟರ್ ತೊಲೊ ಇಜಳೊ ವಿಸ್ತಾರ ಇಂತ್. ಅಲ್ಲಾಂಟ್ ಇದೇ ಅಂತರತ್ತ್‌ಲ್ ಪಾತಿಲ್ ವಿಸ್ತರಿಚ್ಚಿಟ್ಟ್ ಇಂತ್. ಮೈಕಾಲ ಪಿನ್ನೆ ಕಾಸರಗೋಡು ವಿಭಾಗ ಬ್ಯಾರಿಜಳೆ ಭದ್ರಕೋಟೆ ಆಯಿಟ್ಟಿಂತ್. ಏಲಾಮತ್ತೆ ಶತಮಾನತ್ತ್‌ಲು ನೆಬಿ (ಸ.ಅ.) ತಂಜಳ್ ಇಸ್ಲಾಮ್ ಪ್ರಚಾರ ಆಕಿಯೊಂಟಿನ್ನೊ ಸಂದರ್ಭತ್ತ್‌ಲ್ ಈ ಪ್ರದೇಶತ್ತ್ ಇಸ್ಲಾಮ್ ದೀನ್‌ಡೆ ಆಗಮನ ಆಯಿತ್. ಕರಾವಳಿಗ್ ಬನ್ನೆ ಎಲ್ಲಾ ಅರಬಿಮಾರ್ ಶಾಫಿ ಆಯೆದ್‌ಕೊಂಡುಟ್ಟ್ ಈ ರಾಯತ್ತೊ ಮುಸ್ಲಿಮಿಜ ಅದೇ ಕರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರತ್ತೆ ಅನುಚರಮಾರ್ ಆಯಾರ್.

ತುಳುನಾಡ್‌ಲ್ ಶೇ. 80ಗುಂ ಜಾಸ್ತಿ ಮುಸ್ಲಿಮಿಜ ಬ್ಯಾರಿ ಕೌಮು. ಆಯೆಂಗ್ ಇತಿಹಾಸಕಾರ್, ಲೇಖಕಮಾರ್ ಈ ಮುಸ್ಲಿಮಿಜಳೆ ತಪ್ಪಾಯಿಟ್ಟ್ ಮಾಪಿಳ್ಳ

ಚೊನ್ನೊಟ್ಟು ಗುರುತಿಸಿಡಾರ್. 20ನೇ ಶತಮಾನತ್ತ್ ಆರಂಭತ್ತೆ ವರ್ಷತೋಲೊ ಬ್ಯಾರಿಜ ಅಜಳೆ ಪೇರ್‌ಡೆ ಮುನ್ನೊಲು ಅಬಿಮಾನತ್ತ್‌ಲು ಬ್ಯಾರಿ ಚೊಂತು ಉಲ್ಲೇಖ ಆಕಿಯೊಂಟಿನ್ನಾರ್. ಸರಕಾರಿ ದಾಖಲೆಜ ಅಜಳೆ ಬ್ಯಾರಿಜ ಚೊಂತು ಗುರುತಿಸಿಡ್, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪಿನ್ನೆ ಸಂಪ್ರದಾಯತ್ತೊ ಬಿಸಯತ್ತ್‌ಲ್ ಬ್ಯಾರಿಜ ಮಾಪಿಳ್ಳೆಮಾರೆಲ್ ಭಿನ್ನ. ಇತಿಹಾಸಕಾರ್‌ಮಾರ್ ಧಾರ್ಮಿಕ ಮದ್ರಸತ್ತೊ ಮೇಲ್ ಉಲ್ಲೊ ಅವಲಂಬನೆ ಕಾರಣತ್ತ್‌ಲು ಬ್ಯಾರಿಜಳೆ ಮಾಪಿಳ್ಳ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಸೇರಿಸಿಯಾರ್. ವಾಸ್ತವತ್ತ್‌ಲು ಬ್ಯಾರಿಜಳೆ ಮಾಪಿಳ್ಳಮಾರ್‌ಡೆ ಎದುರುಲು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಗುರುತು ಆಕೊಗು ಆವುಡು ಚೆಂತ್ ಪ್ರೊ.ಬಿ.ಎಂ. ಇಚ್ಲಂಗೋಡು 'ಬ್ಯಾರೀಸ್ ಆಫ್ ತುಳುನಾಡು' ಅಧ್ಯಯನ ಗ್ರಂಥತ್ತ್‌ಲ್ ಉಲ್ಲೇಖ ಆಕಿಡ್.

ಕೊಚ್‌ಮೆನ್ ಸಮಿಕ್ಷೆಡೆ ವರದಿಲು ಚೆಲೆ ಉದಾಹರಣೆ ಕಾಣೊಗು ಸಾಧ್ಯ ಆವುಡು. ಶೇಖ್ ಚೆಯ್ಯಬ್ಬ, ಕೋಯ್ಸ, ಐತಮ್ಮ, ಪಚ್ಚಮ್ಮ, ಪಾಪಮ್ಮ, ವೆನ್ನಮ್ಮ, ಚೆಮ್ಮ, ಬಡುವ ಉಮಾಮ, ಅಲಿಯಮ್ಮ ಇಜನತ್ತೆ ಪೇರ್. ತುಳುನಾಡಡೊ ಅಮುಸ್ಲಿಮಿಜಳೆಲ್ ಕಾಣೋಗು ಸಾಧ್ಯ ಆವುಡು. ಅದ್‌ಲುಂ ಬ್ಯಾರಿ ಪೆನ್ನಿಜ ಅಜಳೊ ಪೇರ್ ಮುನ್ನೊಲು ಬ್ಯಾರಿ ಅಲ್ಲೆಂಗ್ ಬ್ಯಾರಿ ಚೆಂತ್ ಸೇರ್‌ವಾಟಿಯೊಂತು ಇನ್ನಾರ್. ಮುಸ್ಲಿಮಿಜ ಬ್ಯಾರಿ ಚೊಲ್ಡೆ ಉಪನಾಮ ಸೇರ್‌ಬಾಟ್‌ರೆದು ಸಾಮಾನ್ಯ ರೂಡಿ ಆಯಿಟ್ಟಿಂತ್. ಅಜಲೊ ಸೈನ್ (ಸಹಿ)ಲುಂ ಇದ್ ಸೇರ್‌ಬಾಟಿಯೊಂತು ಇನ್ನಾರ್. 19ನೇ ಶತಮಾನತ್ತ್‌ಲುಂ ಬ್ಯಾರಿ ಚೊಲ್ಡೆ ಈ ಉಪನಾಮ ಬ್ಯಾರಿ ಒರಾಲ್ ತಂಡೆ ಪೇರ್‌ಡೆ ಮುನ್ನೊಲು ಸೇರ್ ಬಾಟಿಲ್ಲೆಂಗ್ ಅದ್ ಅವುಂಡೆ ಜನಾಂಗತ್ತ್‌ಗುಂ ಅಪಮಾನ ಆಯೋಂಟಿಂತ್.

ಬ್ಯಾರಿಜ ಅಜಲೆ ಬ್ಯಾರಿ ಚೊನ್ನುಟ್ಟು ಬಿಲಿಕಡೆದ್ ಗೌರವತ್ತೆ ಸಂಕೇತ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಕಂಡೊಂಟಿನ್ನಾರ್. ಇದ್ ಅಜಗ್ ಒರು ಗೌರವತ್ತೆ ಬಿಸಯ ಆಯಿಟಿಂತ್. ತುಳುನಾಡ್‌ರೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಹಿಂದುಜ, ಬಂಟಮಾರ್, ಕೊಂಕಣಿಮಾರ್ ಅಜಳೆ ಉಪನಾಮ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಶೆಟ್ಟಿ, ಆಳ್ವ, ಹೆಗ್ಡೆ, ಪ್ರಭು, ಕಾಮತ್ ಇಜನತ್ತೆ ಪೇರ್ ಅಜಲೆ ಪೇರ್‌ಡೆ ಮುನ್ನೊಲು ಸೇರಬಾಟಿಯೊಂತು ಇನ್ನೊ ಕಾರಣ ಬ್ಯಾರಿಜಂ ಗೌರವತ್ತ್‌ಲು ಬ್ಯಾರಿ ಚೊಂತು ಕೂಡಿಯೊಂತು ಇನ್ನರ್. ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡತ್ತ್‌ಲು ಹಿಂದುಜ ಅಂಜಲೆ ಕುಟುಂಬ ಪಿನ್ನೆ ಜನಾಂಗತ್ತೊ ಪೇರ್ ಜಂಡುಂ ಉಪನಾಮತ್ತೆ ರೂಪತ್ತ್‌ಲು ಸೇರಬಾಟ್‌ಡೆದ್ ರೂಢಿಯಾಯಿಟ್ಟಿಕ್ಕ್‌ಡ್. ಉದಾಹರಣೆಗ್ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮಾರ್ ಭಟ್ಟ, ತಂತ್ರಿ, ರಾವ್ ಇಜನತ್ತೆ ಪೇರ್ ಕಾಣೊಗು ಸಾಧ್ಯ ಆವುಡು. ಬ್ಯಾರಿಜಂ ಈ ರಿವಾಜ್ ಅನುಸರಣೆ ಆಕಿಯೊಂಟು ಇನ್ನಾರ್. ಬ್ಯಾರಿ

ಚೊಲ್ಡೆ ಪದ ಉಪನಾಮ ಆಯಿಟ್ಟ್ (15 ಪಿನ್ನೆ 16) ಶತಮಾನತ್ತ್‌ಲ್ ಜಾಸ್ತಿ ಉಪಯೋಗ ಆಕಿಯೊಂಟಿನ್ನಾರ್ ಚೊಂತು ಪ್ರಥಮ ಭೂ ಸರ್ವೆಲು ದಾಖಲಾಯಿಡ್.

ಈ ರಿವಾಜ್ ತುಳುವರೆ ಪಾಡ್ದನತ್ತ್‌ಲು ಕಾಣೊನು ಸಾಧ್ಯ ಆವುಡು ಬ್ಯಾರಿಜ ಮೂಲತಃ ಸ್ಥಳೀಯಮಾರ್ ಆಯೆದ್‌ಕೊಂಡು ಬ್ಯಾರಿಜಗ್ ಜಾತಿ ನೀತಿ ಬ್ಯಾರಿ ಚೊಲ್ಡೆ ಬಿರುದು ಮುನ್ನೊಲ್ತೊ ಕಾಲತ್ತ್‌ಲ್ ಇತರ ಜನಾಂಗತ್ತೊ ಆಲ್‌ಮಾರ್ ಕೊಡುತ್ತಿನ್ನಾರ್. ಈ ಬಿರುದುಡೆ ಬಗೆಲ್ 20ನೆ ಶತಮಾನತ್ತ್‌ಲುಂ ಬ್ಯಾರಿಜ ಗೌರವಪಟ್ಟೊಂಟಿನ್ನಾರ್. ಅದ್‌ಕೊಂಡುಟ್ಟು ಬ್ಯಾರಿಜಳೆ ಮಾಪಿಳ್ಳ ಚೊಂತು ಉಲ್ಲೇಖ ಆಕ್‌ಡೆದ್ ಪುರಾವೆ ಇಲ್ಲತೊ ವಾದ.

II. ವ್ಯಾಪ್ತಿ

ಅ. ತುಳುನಾಡು – ಮೈಕಾಲ

ಮೈಕಾಲ ಪಶ್ಚಿಮ ಕರಾವಳಿಡೆ ಮುಖ್ಯ ವಾಣಿಜ್ಯ ಕೇಂದ್ರ ಆಯಿಟ್ಟಿಂತ್. ಅದ್ ಪ್ರಾಂತ್ಯತ್ತೊ ಮುಖ್ಯ ಪಟ್ಟಣ ಆಯಿಟ್ಟಿಂತ್. ನೇತ್ರಾವತಿ ಪೊಲೆ ಬಂಟ್ವಾಳತೊಲೊ ಪಾತಿ ಸಂಪರ್ಕ ಉಂಡಾಕಿಡ್. ಪಿನ್ನೆ ಉಪ್ಪಿನಂಗಡಿಗುಂ ವೂಡೆ ಜಲ ಸಾರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯ ಉಂಡು. ನೇತ್ರಾವತಿ ಜಿಲ್ಲೆಡೆ ಬೆಲಿಯೆ ಪೊಲೆ ಆಯಿಟ್ಟಿಕ್ಕ್‌ಡ್. ಫಲ್ಗುಣಿ (ಗುರುಪುರ), ಶಾಂಭವಿ (ಮೂಲ್ಕಿ) ಜಿಲ್ಲೆಡೆ ಇನ್ನು ಜಂಡ್ ಮುಖ್ಯ ಪೊಲೆ. ಮೈಕಾಲತ್ತೆ ಬಂಟ್ವಾಳತೋಲೊ ಪಿನ್ನೆ ಪಾಣಮೂರು ತೋಲೊ ಸುಮಾರ್ 25 ಕಿ. ಮೀಟರ್ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಜಲಸಾರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯ ಆವುಡು. ಮೈಕಾಲತ್ತೆ ಪಣಂಬೂರು ಪಿನ್ನೆ ಮುಕ್ಕಾತ್ತೊ ಮೂಲ್ಕಿಗ್ ಪಿನ್ನೆ ಹೆಜಮಾಡಿಗುಂ ಸಾರಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ ಸಾಧ್ಯ ಆವುಡು.

ಮೈಕಾಲ, ಕೊಡಿಯಾಲ್, ಬಂದರ್ ಚೊಂತು ಸ್ಥಳೀಯ ಆಲ್‌ಮಾರ್ ಬಿಲಿಕಿಡಾರ್. ಪಿನ್ನೆ ಅದ್ ಒರು ಪ್ರಮುಖ ಬಂದರ್ ಆಯಿಟಿಕ್ಕ್. ಅದ್ ತುಳುನಾಡ್‌ರೆ ರಾಜಕೀಯ ರಾಜಧಾನಿಡೆ ಬದಲ್‌ಗ್ ವಾಣಿಜ್ಯ ರಾಜಧಾನಿ ಆಯಿಟ್ಟಿಂತ್. 1542ಲು ಭೇಟಿ ಆಕಿಟ್ಟಿನ್ನಾರ್ ಇಬ್ನು ಬತೂತ, ಬಾರ್ಬೋಸ ಹಾಗೂ ಪರ್ಶಿಯಾ, ಯಮನ್‌ಡೆ ವ್ಯಾಪಾರಿಜ ಈ ನಗರತ್ತ್‌ಗುಂ 1514ರಲ್ಲಿ ಭೇಟಿ ಆಕಿಟ್ಟಿನ್ನಾರ್ ಚೊಂತು ಉಲ್ಲೇಖ ಆಕಿಡ. ಅವ್‌ನು ಇದ್‌ರೊ ಬೆಲಿಯೊ ಪಟ್ಟಣ ಚೊಂತು ಬ್ಯಾರಿ ಪಿನ್ನೆ ಜೈಂಟೈಲ್‌ಮಾರ್ ನೊರಜಿನ್ನಾರ್ ಅಜ ನೆಲ್ಲ್ ಪಿನ್ನೆ ನಲ್ಲೆಮೊಲೆವು ರಫ್ತು ಆಕಿಯೊಂಟಿನ್ನಾರ್ ಚೊಂತು ಉಲ್ಲೇಖ ಆಕಿಡ್.

ಮೈಕಾಲ ತೆಂಙ್ (ತೆಂಗು) ಡೆ ತೋಟತ್ತೆ ನಡುಲು ಕಂಗೋಳಿಸ್‌ಡೆ ಚಂದತ್ತೊ ಪ್ಯಾಂಟೆ. ಅದ್ ಗುರುಪುರ ಪಿನ್ನೆ ನೇತ್ರಾವತಿ ಪೊಲೆಡೆ ಸಂಗಮತ್ತೆ ಮೇಲ್ ನಿಂಡ್‌ಡ್. ಸ್ಥಳೀಯ ಮುಸ್ಲಿಮಿಜಳೆ ಮಟ್ಟ್‌ಗ್ ಅದ್ ಮೈಕಾಲ ಅಜನೆಮೆ ಮಾಪಿಳ್ಳಮಾರ್ ಇದ್‌ಡೆ 'ಮಂಗಳಾಪುರ' ಚೊಂತು ಬಿಲಿಕ್‌ಡಾರ್.

ಉಳ್ಳಾಲ ನೇತ್ರಾವತಿ ಪೊಲೆಡೆ ದಕ್ಷಿಣ ದಂಡೆಡೆ ಮೇಲ್ ಮೈಕಾಲತ್ತ್‌ಗ್ ಎದ್‌ರ್ ಆಯಿಟ್ಟ್ ನಿಂಡ್‌ಡ್. ಅದ್ ಜೈನ ರಾಜ ಮನೆತನತ್ತೆ ಚೌಟಮಾರ್‌ಗ್ ಸೇರಿಡ್. ಅದ್ ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಪಿನ್ನೆ ಬಾನಿಯತ್ತ್‌ಗು ಪೇರ್ ಪೋಯಿಡ್. ಮುಲ್ಕಿ ಇನ್ನೊರು ಪಟ್ಟಣ ಪಿನ್ನೆ ಬಂದರ್. ಅದ್ ಬಪ್ಪನಾಡ್, ಕಸ್ಬಾ ಬಜಾರ್, ಪಿನ್ನೆ ಮನಂಬಾಡಿ ಗ್ರಾಮತ್ತೆ ಒರುಭಾಗ ಆಯಿಟ್ಟ್‌ಂಡು. ಶಾಂಭವಿ ಪೊಲೆಡೆ ತನ್ನಿ ಕಡಲ್ ಸೇರ್‌ಡೆ ಭಾಗತ್ತ್‌ಲು ಈ ಬಂದರ್ ಉಲ್ಲೊ.

ಆ. ಕಾಸರಗೋಡು

ಕಾಸರಗೋಡು ದಕ್ಷಿಣತ್ತೆ ಕೊಡಿಲು ಉಲ್ಲೊ ಭಾಗ. ದಕ್ಷಿಣತ್ತ್‌ಲು ಮಲಬಾರ್ ಜಿಲ್ಲೆಡೊ ಗಡಿ ಉಲ್ಕೊಂಡುಟ್ಟು ಉಂಡು. ಅದ್ ಕಾಸರಗೋಡು ಪಿನ್ನೆ ಉಪ್ಪಿನಂಗಡಿ ಚೊಲ್ದೆ ಜಂಡ್ ತಾಲೂಕು ಉಲ್ಕೊಂಡುತ್ತಿಂತ್. ಉಪ್ಪಿನಂಗಡಿ ತಾಲೂಕು ಕ್ರಮೇಣ ಪುತ್ತೂರು ತಾಲೂಕು ಚೊಂತ್ ಪೇರ್ ಬದಲಾಯಿತ್. ಈ ಭಾಗತ್ತ್‌ಲು ಆರ್ ಪೊಲೆ ಇನ್ನ್‌ಟ್ಟ್ ಪ್ರತಿಯೊನ್ನುಂ ಆರಂಭತ್ತ್‌ಲ್ ಕೊರಿಯ ದೂರ ಮಾತ್ರ ಸಾರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯ ಇನ್ನೊದಾಯಿಟ್ಟಿಂತ್.

ಮಂಜೇಶ್ವರತ್ತೆ ದಕ್ಷಿಣತ್ತ್‌ಲು ಉಪ್ಪಳ ಪೊಲೆಡೆ ಮೇಲ್ ಪೈವಳಿಕೆ ಚೊಲ್ದೆ ರಾಯತ್ತೋಲೊ ಸಂಚಾರ ಸಾಧ್ಯಇಂತ್. ಚೆರಿಯ ಪೊಲೆಡೆ ಮೇಲ್ ಬಾಡೂರು ತೊಲೊ ಸಂಚಾರ ಸಾಧ್ಯ ಇಂತ್. ಮೊಗ್ರಾಲ್ ಪೊಲೆ ಅದ್‌ಡೆ ಉಗಮ ಸ್ಥಾನತ್ತೆ 10 ಕಿ.ಮೀ. ಸಂಚಾರ ಇಂತ್. ಚಂದ್ರಗಿರಿ ಪಿನ್ನೆ ಪಯಸ್ವಿನಿ ಪೊಲೆಡೆ ಮೇಲ್ 15 ಕಿಲೊ ಮೀಟರ್ ದೂರತೋಲೊ ಸಂಚಾರ ಸಾಧ್ಯ ಇಂತ್.

ಕನ್ಹಾರೊಟ್ಟು ಚೊಲ್ದೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಆಲ್‌ಮಾರೆಲ್ ಬಿಲಿಕಟ್ಟೆ ಕಾಸರಗೋಡು ಚಂದ್ರಗಿರಿಡೆ ತೀರತ್ತ್‌ಲ್ ಪ್ರಾಚೀನ ಪಟ್ಟಣ ಪಿನ್ನೆ ಬಂದರ್. ಅದ್ ಕದಂಬತ್ತೊ ಪ್ರಮುಖ ಬಂದರ್‌ರೆ ಪೈಕಿ ಒನ್ನು. ಪಿನ್ನೆ ತುಳುನಾಡ್ ದಕ್ಷಿಣತ್ತೆ ಕೊಡಿಲು ಉಲ್ಲೆ ಪಟ್ಟಣ ಇದ್ ಆಯಿಟ್ಟಿಕ್ಕ್‌ಡ್. ಮಾಲಿಕ್ ದೀನಾರ್ ಪಳ್ಳಿ 9ಮತ್ತೆ ಶತಮಾನತ್ತ್‌ಲು ಚೆರುಮಾಳ ಪೆರುಮಾಳ ಚೊಲ್ದೆ ಮಲಬಾರ್ ರಾಜ ನಿರ್ಮಾಣ ಆಕಿಯೆದ್. ಅದ್ ದೀನಾರ್ ದೀನ್ ಪ್ರಚಾರಕಮಾರೆ ಕೇಂದ್ರ ಆಯಿಟ್ಟಿಂತ್.

ಕುಂಬಳೆ ಇನ್ನೊರು ಪ್ರಾಚೀನ ಬಂದರಾಯಿಟ್ಟಿಂತ್. ಇದ್ ಕನ್ವಾರ ಅಲ್ಲೆಂಗ್ ಕನ್ನಿಪುರ ಚೊಂತು ಅರಿಯಪ್ಪೆಟ್ಟೆಡ್. ಇದ್ ಸ್ಥಳೀಯ ರಾಜಮನೆತನತ್ತೆ ಕೇಂದ್ರ. ಮಾಲ್ಡೀವ್‌ಗು ಆರಂಭ ಕಾಲತ್ತ್‌ಲ್ ಅರಿ ರಫ್ತು ಆಕ್‌ಡೆ ಮುಖಾಂತರ ಪೇರ್ ಪೋಯಿಟ್ಟಿಂತ್. ಮಂಜೇಶ್ವರ ಒರು ಚೆರಿಯ ತೊರೆ, ಕಡಲು ಸೇರ್‌ಡೊ ಇನ್ನೊರು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಬಂದರ್. ಪಿನ್ನೆ ಉದ್ಯಾವರ ಮಂಜೇಶ್ವರತ್ತ್‌ಗೆ ಸೇರ್‌ಪಡೆಗೊಂಡೆ ಪ್ಯಾಂಟೆ.

ಇ. ಬಾರ್ಕೂರು

ಬಾರ್ಕೂರು ಪ್ರದೇಶ ಜಂಡ್ ತಾಲೂಕು ಉಲ್ಕೊಂಡುಡು. ಕುಂದಾಪುರ ಪಿನ್ನೆ ಉಡುಪಿ. ಈ ಪ್ರದೇಶತ್ತ್‌ಲ್ ಗಂಗೋಳ್ಳಿ ಸೀತಾಪೊಲೆ, ಸುವರ್ಣ ಪಿನ್ನೆ ಉದ್ಯಾವರ ಪೊಲೆ ಚೊಲ್ಡೆ ನಾಲು ಪೊಲೆ ಉಂಡು. ಗಂಗೋಳ್ಳಿ ಪೊಲೆ ರಮಣೀಯಮಾಯೆ ಕಡಲ್ ಕೊಲ್ಲಿಡೆ ಹೊಂದಿಡ್. ಕೊಲ್ಲೂರು, ಹಾಲಾಡಿ ಪಿನ್ನೆ ಚಕ್ರಾ ಪೊಲೆ, ಉತ್ತರ ಕುಂದಾಪುರತ್ತೆ ಪೊಲೆ. ಹಾಲಾಡಿ ಸುಮಾರ್ 18 ಕಿ. ದೂರತೋಲೊ ಸಂಚಾರತ್ತ್‌ಗ್ ಯೋಗ್ಯಮಾಯೆ ಚಕ್ರಾ ಪೊಲೆ ವಾಂಡ್ಸೆಗ್ ದೋಣಿಲು ಸಂಪರ್ಕ ಉಂಡಾಕ್‌ಡ್. ಈ ಪ್ರದೇಶತ್ತಲ್ ಫಲವತ್ತಾಯೆ ಪೊಯ್ಯೆ ಕೂಡಿಯೆ ಮೆಕ್ಕಲು ಭೂಮಿ ನಿರ್ಮಾಣ ಆಯಿಡ್. ಇದ್ ಈ ಜಿಲ್ಲೆಡೆ ಬೆಲಿಯೆ ವಿಶೇಷತೆ ಆಯಿಟ್ಟಿಕ್ಕ್‌ಡ್. ಇದ್ ತೆಂಜ್, ಕರುಂಬು,ಕೃಷಿ ಪಿನ್ನೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಬೆಳೆ ಆಯಿಟ್ಟುಲ್ಲೆ ನೆಲ್ಲ್‌ಗ್ ಯೋಗ್ಯ ಭೂಮಿ ಆಯಿಟ್ಟಿಕ್ಕ್‌ಡ್. ಈ ಪೊಲೆಗ್ ಪಾಲ (ಸೇತುವೆ) ನಿರ್ಮಾಣ ಆಕೊಗು ಸಾಧ್ಯ ಆವುಡತ್ರೆ ಬೆಲಿಯೆದ್ ಆಯದ್ ಕೊಂಡು ಮಾರ್ಗ ಸಂಪರ್ಕ ಕಡೆಗಣನೆ ಆಯಿಂತ್. ಪಿನ್ನೆ ಮಾರ್ಗತ್ತ್‌ಗ್ ವಾಣಿಜ್ಯಾತ್ಮಕ ಮೌಲ್ಯ ಇಲ್ಲಂತ್. ಕುಂದಾಪುರ – ವಂಡ್ಸೆ, ಕುಂದಾಪುರ–ಹಾಲಾಡಿ, ಕಾಪು – ಉದ್ಯಾವರ ಪಿನ್ನೆ ಕಲ್ಯಾಣಪುರ, ಹಂಗಾರಕಟ್ಟೆ ಪಿನ್ನೆ ಮಾನೂರು ಇದ್ ಆ ಕಾಲತ್ತೆ ಮುಖ್ಯ ಮಾರ್ಗ ಆಯಿಟ್ಟಿಂತ್. ಮುಸ್ಲಿಮೀಂಜ ಬಾನಿಯ ಪಿನ್ನೆ ಸಾರಿಗೆಲ್ ಅಂಜಳೆ ತೊಡಕ್ಕಿಯೆದ್‌ಕೊಂಡು ಈ ಪ್ರದೇಶತ್ತ್‌ಲು ಬಹುತೇಕ ಮುಸ್ಲಿಮಿಜಳೆಲೇ ನೊರಞೆಟ್ಟಿಂನ್ನಾರ್.

ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶ ಅಜಳೆ ವ್ಯಾಪಾರತ್ತೆ ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲ್ ಆಯಿಟ್ಟಿಂತ್. ಶಿರೂರು ಆ ಸಮಯತ್ತ್ ಉತ್ತರ ಗಡಿಡೆ ಒರು ಚೆರಿಯೆ ಬಂದರ್ ಆಯಿಟ್ಟಿಂತ್. ಕುಂದಾಪುರ ಅಂಜಿ ಪೊಲೆ ಸೇರ್‌ಡೆ ಅಳಿವೆಡೆ ಮೇಲ್ ನಿಂಡ್‌ಡ್. ಇದೊರು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಬಂದರಾಯಿಟ್ಟಿಂತ್. ಬಸ್ರೂರು ಆರಂಭ ಕಾಲತ್ತೆ ಅತಿ ಮುಖ್ಯ

ವಾಣಿಜ್ಯ ಕೇಂದ್ರ ಆಯಿಟ್ಟಿಂತ್. ಕ್ರಿ.ಶ 1514ಲ್ ಡ್ವಾರ್ಟ್ ಬರ್ಬೋಸ ಚೊಲ್ಡೆ ಪ್ರಕಾರ ಬಸ್ರೂರುಗು ಚೊಮ್ಮೆ ಕಪ್ಪೊಲು ಮಲಬಾರ್ ಮುಖಾಂತರ ಅರ್ಮೆಜ್, ಏಡಾನ್ ಮತ್ತು ಜುಬೇರ್ ಮುಖಾಂತರ ಬನ್ನೋಂಟಿಂತ್. ಕೋಡಿಂ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಮೀನುಗಾರಿಕಾ ಕೇಂದ್ರ, ಗಂಗೋಳ್ಳಿ ಚೊಲ್ಡೆದ್ ಪೊಲೆಡೆ ದಕ್ಷಿಣತ್ತ್‌ಗ್ ಉಲ್ಲೊ ಹಂಗಾರಕಟ್ಟೆ ಚೊಲ್ಡೆ ಚೆರಿಯೆ ಬಂದರ್. ಬಾರ್ಕೂರು ಬಂದರು ಚೊನ್ನುಟ್ಟು ಬಿಲಿಕ್‌ಡಾರ್. ಬಾರ್ಕೂರ್ ಅಂಡತ್ತೊ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯತ್ತೆ ಕೇಂದ್ರಂ, ಪಿನ್ನೆ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಕೇಂದ್ರ ಆಯಿಟ್ಟಿಂತ್ ಅದ್ ವಿಜಯನಗರ ಆಡಳಿತಗಾರರೆ ಕೇಂದ್ರ ಆಯಿಟ್ಟಿಂತ್. ಅದ್ ಮುಸ್ಲಿಮೀಜಳೆ ಕೇಂದ್ರಂ ಆಯಿಟ್ಟಿಂತ್. ಅತ್ಯಂತ ಪುರಾತನಮಾಯೊ ದೀನಾರ್ ಪಳ್ಳಿ ವೂಡೆ ನಿರ್ಮಾಣ ಆಯಿಟ್ಟಿಂತ್. ಮಲ್ಪೆ ಜಿಲ್ಲೆಡೆ ಉತ್ತಮ ಬಂದರಾಯಿಟ್ಟಿಂತ್. ಅದ್‌ಡೊ ಉಡುಪಿ ಬಂದರ್ ಚೊಂತುಂ ಬಿಳಿಚ್ಚೊ ಇನ್ನಾರ್. ಕಪ್ಪೊಲು ನಿಪ್ಪಾಟ್‌ಡೊ ಸ್ಥಾನ ದರಿಯಾ ಬಹದೂರ ಘಡ್ (ಸೈಂಟ್ ಮೇರಿಸ್ ದ್ವೀಪ)ತ್ತೊ ಆಶ್ರಿತ ಆಯಿಟ್ಟಿಂತ್ ಇದ್ ಪೊಲೆಡೆ ದ್ವಾರತ್ತೆ ಮೇಲ್ ನಿಂಡ್‌ಡ್.

ಈ. ಇತರ ರಾಯಜ

ಇಂಡ್ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಕೇವಲ ಕರಾವಳಿ ಜಿಲ್ಲೆಗ್ ಸೀಮಿತ ಗೊಳ್ಳಾಂಟ್, ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು, ಕೊಡಗು, ಶಿಮೊಗ್ಗ, ಹಾಸನ, ಬೆಂಗಳೂರು, ಮೈಸೂರು, ಬೊಂಬಾಯಿ ಭಾಗತ್ತ್‌ಗುಂ ವಿಸ್ತಾರ ಆಯಿಡ್. ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಡೆ ಪಿನ್ನೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಂಡ್ ಕರಾವಳಿ ಜಿಲ್ಲೆಡೆ ಪರ್ತುಂ ಕಾಣೊಗು ಸಾಧ್ಯ ಆವುಡು.

III. ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಧರ್ಮಜಲೊ ಪ್ರಭಾವ

ಎ. ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮತ್ತೊ ಪ್ರಭಾವ

ಅ. ಶಾಫೀ ಮದ್‌ಹಬ್

ತುಳುನಾಡ್ ಮುಸ್ಲಿಮಿಜಳೆ ಪೈಕಿ ಜನಸಂಖ್ಯೆಲು ಯಾರ ಉಲ್ಲಜ ಬ್ಯಾರಿಜ. ಈ ಪ್ರದೇಶತ್ತ್‌ಲ್ ಪ್ರಾಚೀನ ಮುಸ್ಲಿಮಿಜ ಅಯಿಟ್ಟಿಕ್ಕ್‌ಡಾರ್. ಆರಂಭತ್ತೆ ಶತಮಾನತ್ತ್‌ಲು ವೂಡೆ ನೆಲೆಸಿನ್ನೆ ಅರಬಿಜಳೆಲ್ ನೇರ ಪ್ರಭಾವತ್ತ್‌ಗ್ ಒಳಪೆಟ್ಟೆಜ. ಪುದಿಯೆ ದೀನ್ ಜಾತಿ ವಿರೋಧತ್ತೆ ನೀತಿ, ಸಮಾನತೆಡೆ ಆಶಯತ್ತ್‌ಗ್. ಕೀಲ್ ಜಾತಿಡೆ ಆಲ್‌ಮಾರ್ ಆಕರ್ಷಿತರಾಯಾರ್. ಪಿನ್ನೆ ಮುಸ್ಲಿಮಿಜ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಮಾರ್ ಪಟ್ಟಾರ್. ಆಯೆಂಗುಂ ಅಜ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸಂಪ್ರದಾಯತ್ತೊ ಒಲಿಪಾಟಿಯಾರ್.

ಕೊಂಕಣಿ ಪಲಕಪರೆಯಿಡೆ ಕೊಂಕಣಿ ತೀರತ್ತೆ ಮುಸಿಮಿಜ, ತಮಿಳು ಪಲಕಪರೆಯಿಡೆ ಲಬೈ ಈ ವಿಭಾಗತ್ತ್‌ಗ್ ಸೇರಿಯಜ. ತುಳು ಮಿಶ್ರ ಆಯೆ ಮಲಯಾಳಿ ಭಾಷೆಡೆ ಹೋಲಿಕೆ ಆವುಡೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಉಪಭಾಷೆ ಆಯೊ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಡೆ ತುಳುನಾಡ್‌ಡೆ ಬ್ಯಾರಿಜ ಈ ಪ್ರದೇಶತ್ತ್‌ಲು ಚೊಮ್ಮೆ ಮಹತ್ವದ ಜನಾಂಗ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಬೆಳೆಞಿಡಾರ್. ಈ ವಿಭಾಗಜ ಅರಬ್ ಸಂಪರ್ಕತ್ತ್‌ಲು ಜನಿಚ್ಚೆದ್‌ಕೊಂಡುಟ್ಟು ಪಿನ್ನೆ ಅರಬ್ ವರ್ತಕಮಾರ್ ಶಾಫಿ ಮದ್ ಹಬ್ ಆಯಿಟ್ಟಿನ್ನೊ ಸಬೂಲುಲು ಈ ಎಲ್ಲಾ ಮುಸ್ಲಿಮಿಜ ಶಾಫಿ ಆಲ್‌ಮಾರ್ ಆಯಾರ್.

ಮಲಬಾರ್ ಪಿನ್ನ ತುಳುನಾಡ್‌ಲು ಇಸ್ಲಾಂ ದೀನ್‌ಡೆ ಪ್ರಚಾರತ್ತೆ ಕೀರ್ತಿರೆ ಸಾಮಾನ್ಯಮಾಯಿಟ್ಟ್ ದೀನಾರ್ ವಿಷನರಿಗ್ ಕೊಡ್ತುಡಾರ್. ಮಾಲಿಕ್ ಬಿನ್ ದೀನಾರ್ ಪಿನ್ನೆ ಅಯಾಲೊ ಪರಿವಾರ ಮಲಬಾರ್‌ಗ್ ಬನ್ನೊಪ್ಪ ಕೊಡುಂಗಲ್ಲೂರ್‌ಡೊ ರಾಜನ್ ಮಾರ್ ಅಜಳೆ ಗೌರವತ್ತ್‌ಲು ಸ್ವೀಗರಿಚ್ಚಾರ್. ಪಿನ್ನೆ ಪಳ್ಳಿ ಕೆಟ್ಟೊಗು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಉಂಡಾಕಿ ಕೊಡುತ್ತಾರ್. ಅಜಗ್ ಇಸ್ಲಾಂ ದೀನ್‌ಡೊ ಪ್ರಚಾರ ಆಕೊಗು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಆಕಿಯಾರ್. ಮಾಲಿಕ್ ಇಬ್‌ನು ದೀನಾರ್ ಅವುಡೆತ್ತೆ ಆದ್ಯತ್ತೆ ಖಾಝಿ ಆಯಿಟ್ಟಿಂತ್. ದೀನ್ ಪ್ರಚಾರ ಆಕ್‌ಡೊ ಕೂಟತ್ತ್‌ಲು ಇನ್ನೊ ಸದಸ್ಯಮಾರ್ ಮಾಲಿಕ್ ಇಬ್ನು ದಿನಾರ್, ಹಬಿಬ್ ಬಿನ್ ಮಾಲಿಕ, ಶಫೀ ಬಿನ್ ಮಾಲಿಕ್, ಮಾಲಿಕ್ ಬಿನ್ ಹಬೀಬ್ ಪಿನ್ನೆ ಅಯಾಲ್ ಪೆಂಞಾಯಿ ಕಮರಿಯತ್ ಪಿನ್ನೆ ಅಜಳೆ ಪತ್ತ್ ಆನ್ ಮಕ್ಕ ಹಬಿಬ್, ಮೊಹಮ್ಮದ್, ಆಲಿ, ಹುಸೇನ್, ತರೆಯುದ್ದೀನ್, ಅಬ್ದುಲ್ ರಹ್ಮಾನ್, ಇಬ್ರಾಹಿಂ ಮೂಸಾ, ಉಮರ್ ಪಿನ್ನೆ ಹುಸೇನ್ ಪಿನ್ನೆ ಅಂಜಿ ಪೆನ್ನ್ ಮಕ್ಕ ಫಾತಿಮ, ಆಯಿಷ, ಝೈನಬ, ತಾಹಿರಾತ್ ಹಲೀಮ. ಅದಲ್ ಪಿನ್ನೆ ದೀನಾರ್ ಮಿಷನರಿ ಕರಾವಳಿಡೆ ಮೂನು ಭಾಗತ್ತ್‌ಲ್. ಚೊನ್ನೆಂಗ್ ಮೈಕಾಲತ್ತೆ ಬಂದರ್, ಕಾಸರಗೋಡು ಪಿನ್ನೆ ಬಾರ್ಕೂರು ಪಳ್ಳಿ ಕೆಟ್ಟಿಯಾರ್.

ಕೇರಳದ ಪಯಂಗಡಿಲು ಕಿಟ್ಟಿಯ ಮರತ್ತೆ ಪಲಗೆರೆ ಒರು ಫಲಕತ್ತ್‌ಲ್ ಅವುಡತ್ತೆ ಪಳ್ಳಿ ಹಿಜರಿ ಶಕ 5 ಅಲ್ಲೆಂಗ್ ಕ್ರಿಸ್ತ ಶಕ 627ಲ್ ನಿರ್ಮಾಣ ಆಯಿಡ್‌ಂಟ್ ಕಂಡ್ ಬಂಡ್. ಕಾಸರಗೋಡು ಮಾಲಿಕ್‌ಬಿನ್ ದೀನಾರ್ ಪಳ್ಳಿ ಹಿ. ಶಕ 20ಲು ನಿರ್ಮಿಚ್ಚಿಡಾರ್ ಚೆಲ್ಡೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಉಂಡು. ದೀನಾರ್ ಪಳ್ಳಿ ಸಾಧಾರಣ ಚೇರ್‌ಮಾನ್ ಪಳ್ಳಿ ಚೊಂತು ಬಿಲಿಕ್‌ಡಾರ್. ಬೋಗನ್ ಮ್ಯಾನುವೆಲ್ ಪತ್ತ್ ವೋತುಲು ಪಲ್ಲಿ ಕೆಟ್ಟಿಯೆದ್ ಉಲ್ಲೇಖ ಆಕಿಡ್. ಆ ಪಳ್ಳಿಜ ಕೊಡುಂಗಲ್ಲೂರು, ಕೊಲ್ಲಂ, ಮಾಡಾಯಿ, ಬಾರ್ಕೂರು, ಮಂಗಳೂರು

ಕಾಸರಗೋಡು, ಜಾಫತನ್, ಧರ್ಮ ಪಟನ್, ಫೌದಿನ ಹಾಗೂ ಷಾಲಿಯಾತ್ ಮಾಲಿಕ್ ಬಿನ್ ದೀನಾರ್‌ಡೊ ವಫಾತ್ ಖಮರೈನ್ ಚೊಲ್ಡೆ ಸ್ಥಳತ್ತ್ ಆಯಿಡ್ ಚೊಂತು ತುಹ್‌ಪತ್‌ಲು ಉಲ್ಲೇಖ ಆಕಿಡ್. ಆಯೆಂಗ್ ರಿಹ್ಲತುಲ್ ಮಲಿಕ್‌ಡೆ ಕರ್ತೃ ಉಮರ್ ಸುಹ್ರವರ್ದಿಡೊ ಪ್ರಕಾರ ಮಾಲಿಕಬ್‌ನು ದೀನಾರ್ ಕಾಸರಗೋಡುಲು ಹಿಜರಿ ಶಕ 137ಲು ವಫಾತ್ ಆಯಿಡ್ ಚೆಂತ್ ಉಲ್ಲೇಖ ಆಕಿಡ್.

ಆ) ಸೂಫಿ ಸಂತಾ ಪ್ರಭಾವ

ಮಾಲಿಕಿಬ್‌ನು ದೀನಾರ್ ಪಿನ್ನೆ ಕೂಟ ಇಸ್ಲಾಂ ದೀನ್ ಪ್ರಚಾರತ್ತ್‌ಗ್ ಸೂಫೀ ಪ್ರಭಾವತ್ತೆ ಭದ್ರಮಾಕಿಡಾರ್. ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತತ್ತ್‌ಲು ಇಸ್ಲಾಂ ದೀನ್‌ಡೆ ಪ್ರಭಾವ ಉಂಡಾಕಿಯ ಪ್ರಮುಖ ಸಂತಮಾರ್, ತಿರುಚನಾ ಪಳ್ಳಿರೆ ಸೈಯ್ಯದ್ ನತಾದ ವಲೀ ಷಾ, ಏರ್ವಾಡಿಯ ಸೈಯ್ಯದ್ ಇಬ್ರಾಹಿಂ ಷಾಹಿದ್, ನಾಗೂರುಡೆ ಸೈಯದ್ ಹಮೀದ್, ನಾಗೋರಿಡೆ ಸೈಯದ್ ಮೀರೇನ್ ಷಾ ವಲಿ, ಮುತ್ತುಪೇಟೆಡೆ ದಾವೂದುಲ್ ಹಕೀಂ ವಲಿ, ಪೆನುಕೊಂಡತ್ತೆ ಬಾಬಾ ಫಕ್ರುದ್ದೀನ್ ವಲಿ, ಗುಲ್ಬರ್ಗ ಸೈಯದ್ ಮುಹಮ್ಮದ್ ಗೇಸುದರಾಸ್, ಬಿಜಾಪುರದ ಫೀರ್ ಮಹಾಬೀರ್ ಖಂಡಿಯಾತ ಪಿನ್ನೆ ಶೈಖ್ ಫರೀದ್ ಮಸೂದ್ ಗಂಜ್ ಸರ್ಕಾರ್. ಈ ಸೂಫಿ ಆಲ್‌ಮಾರ್ ಇಸ್ಲಾಂ ದೀನ್‌ಡೊ ಪ್ರಚಾರ ಆಕಿಡಾರ್ ಚೊಂತು ತಹ್‌ಫತುಲ್ ಮುಜಾಹಿದೀನ್ ಗ್ರಂಥತ್ತ್‌ಲುಂ, ಶೈಖ್ ಝೈನುದ್ದೀನ್ ಉಲ್ಲೇಖ ಆಕಿಡ್ ಪಿನ್ನೆ ಪೊನ್ನಾನಿಡೆ ಝೈನುದ್ದೀನ್ ಬಿನ್ ಅಲಿ ಪಿನ್ನೆ ಕಣ್ಣೂರ್‌ಡ್ ಸೈಯದ್ ಮೌಲಾಡೊ ಪೇರ್ ಉಲ್ಲೇಖಾರ್ಹ. ಇಜಳೊ ಪ್ರಭಾವತ್ತ್‌ಲು ಚೊಮ್ಮೆ ಪಟ್ಟಣ ಮುಸ್ಲಿಮ್ ಬಾಹುಳ್ಯ ಉಲ್ಲೊ ಪ್ರದೇಶ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಮಾರ್ಪಡ್ ಆಯಿತ್ತ್. ಮಲಪ್ಪುರಂಡೆ ಪೊನ್ನಾನಿ ಮುಸ್ಲಿಂ ಜ್ಞಾನತ್ತೆ ಕೇಂದ್ರ ಆಯಿತ್.

ಈ ಸೂಫಿಜಳೆ ಪೈಕಿ ಪೆನುಕೊಂಡತ್ತೆ ಬಾಬಾ ಫಕ್ರುದ್ದೀನ್ ಕೆನರಾ ಪ್ರದೇಶತ್ತ್ ಪ್ರಭಾವ ಉಂಡಾಕಿತ್ತ್. ಕರಾವಳಿ ಜಿಲ್ಲೆಡೊ ಸರಪಾಡಿ ಗ್ರಾಮತ್ತೆ ಅಜಿಲಮೊಗರು ಮಾಲಿದಾ ಉರೂಸ್‌ಡೊ 710 ಮತ್ತೆ ಮಾಲಿದಾ ಉರೂಸ್ 1984ಡೊ ಸಂದರ್ಭತ್ತ್ ಜಮಾತ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಪಿ.ಬಿ. ಹುಸೈನ್ ಕುಂಞಿ ಪ್ರಕಟಣೆ ಆಕಿಯೆ ಕರಪತ್ರತ್ತೆ ಪ್ರಕಾರ ಬಾಬಾ ಅಜಿಲಮೊಗರುಲು ದೀನೀ ಪ್ರಚಾರ ಆಕಿಡ್ ಪಿನ್ನೆ ಝಕರಿಯ್ಯ ಚೊಲ್ಡೆ ಅಲೊ ಖಾಝಿ ಆಯಿಟ್ಟ್ ನೇಮಕ ಆಕಿಡ್. ಆಯಾಲ್ ಪಿನ್ನೆ ಪೆನುಕೊಂಡತ್ತ್‌ಗು ಪೊಯಿಟ್ಟ್ ಹಿ.ಶ. 694ಲು ಅವುಡೆಮೆ ಮೌತು

ಆಯಿಡ್ ಚೊಂತು ಕರಪತ್ರತ್ತ್ಲು ಉಲ್ಲೇಖ ಆಕಿಡಾರ್.

ತುಂಬೆಡೊ ವಳಚ್ಚಿಲ್ ಗ್ರಾಮತ್ತೊ ಜಮಾಅತ್ ಸಮಿತಿ ಬಾಬಾ ಫಕ್ರುದ್ದೀನ್ ವಲಿ ವಳಚ್ಚಿಲ್ ಪ್ರದೇಶತ್ತ್ಲು ಇಸ್ಲಾಂ ದೀನ್ ಪ್ರಚಾರ ಆಕಿಡ್ ಚೊಂತು ಉಲ್ಲೇಖ ಆಕಿಡ್. ಅಜಿಲಮೊಗರು ಪಿನ್ನೆ ವಳಚ್ಚಿಲ್ ಪಳ್ಳಿ ಬಾಕಿ ಕಡೆಲುಂ ಉಲ್ಲೊ ದೀನಾರ್ ಪಳ್ಳಿಡೆ ವಿನ್ಯಾಸತ್ತಲ್ ಕೆಟ್ಟಿಡ್. ಬಾಬಾ ಫಕ್ರುದ್ದೀನ್ ವಲಿ ಕಾಸರಗೋಡು, ಕುಂಬ್ಳೆ, ಹಿರಿಯಾ ಉದ್ಯಾವರ, ಮಂಜನಾಡಿ, ಉಳ್ಳಾಲ, ಮಂಗಳೂರು, ವಳಚ್ಚಿಲ್ ಪಿನ್ನೆ ಅಜಿಲಮೊಗರು ಭಾಗತ್ತ್ ಕೊರಿಯ ಸಮಯ ತಾಮಸಚ್ಚಿಟ್ಟ್ ದೀನ್ ಪ್ರಚಾರ ಆಕಿಡ್ ಚೆಂತ ಉಲ್ಲೇಖ ಆಕಿಡಾರ್.

ಈ ಪ್ರದೇಶದತ್ತ್ಲ್ ಗಮನಾರ್ಹ ಪ್ರಭಾವ ಉಂಡಾಯೊ ಇನ್ನೊರು ಮಹಾನ್ ಸೂಫಿ ಸಂತ ಚೆನ್ನೆಂಗ್ ಉಳ್ಳಾಲತ್ತೆ ಸೈಯ್ಯದ್ ಮಹಮ್ಮದ್ ಶರೀಪುಲ್ ಮದನಿ (ರ), ಉಳ್ಳಾಲ ದರ್ಗಾತ್ತೊ ಅಜಲೊ ಚೆರಿಯೊ ಬೂಕುಲು ಸೈಯದ್ ಮದನಿ ತಂಜಳ್ 16ಮತ್ತೆ ಶತಮಾನತ್ತ್ಲ್ ಮದೀನಾತ್ತೆ ಬನ್ನ್ಟ್ಟ್ ಉಳ್ಳಾಲತ್ತೊ ಮೇಲಂಗಡಿಲ್ ನೆಲೆಸಿಂತ್. ಅವುಡೆಮೆ ಉಳ್ಳಾಲತ್ತೆ ಆದ್ಯತ್ತೆ ಪಳ್ಳಿ ನಿರ್ಮಾಣ ಆಯಿತ್ತ್ ಅದ್ ಉಳ್ಳಾಲ, ಪೆರ್ಮನ್ನೂರು, ಮುನ್ನೂರು, ಜೆಪ್ಪಿನಮೊಗರು, ಸೋಮೇಶ್ವರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಲ್ ಉಲ್ಲೊ ಅಜಗು ಪಳ್ಳಿಯಾಯಿಟ್ಟಿಂತ್. ಸೈಯದ್ ಮದನಿ ತಂಜಳೆ ಕರಾಮತ್ ಕಂಡ್ಟ್ಟ್ ಪ್ರಭಾವಿತಮಾಯಿಟ್ಟ್ ಮಂದಿರತ್ತ್ಗ್ ಸೇರಿಯೆ 0.7 ಸೆಂಟ್ಸ್ ಜಾಗೆ ಪಳ್ಳಿಗ್ ಕೊಡ್ತಾರ್. ಅಯಾಲೊ ಕರಾಮತ್ತ್ ನೋಕಿತ್ತ್ ಆಲ್ ಮಾರ್ ಇಸ್ಲಾಂ ದೀನ್ಗ್ ಆಕರ್ಷಿತಮಾಯಾರ್. ಪಿನ್ನೆ ಉಳ್ಳಾಲತ್ತ್ಲೆ ವಫಾತ್ ಆಯಿತ್. ಕ್ರಿ.ಶ 1920ಲ್ ಪಿನ್ನೆ ಪ್ರತಿ ಅಂಜಿ ವರ್ಷತ್ತ್ಗ್ ಒರ್ಕ ಸೈಯದ್ ಮದನಿ(ರ)ಡೊ ಗೌರವಾರ್ಥಮಾಯಿಟ್ಟ್ ಉರೂಸ್ ನಡತ್ತ್ಡಾರ್. ಸೈಯದ್ ಮದನಿ, ಆಲ್ ಮಾರೆ ಮೇಲ್ ಅಗಾಧ ಪಿನ್ನೆ ಗಮನಾರ್ಹ ಪ್ರಭಾವ ಉಂಡಾಕಿಟ್ಟಿಂತ್ ಮುಸ್ಲಿಮಿಜಳೊ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಸೈಯ್ಯದ್ ಮದನಿ (ರ)ಡೊ ಪ್ರಭಾವತ್ತ್ಲು ಚೊಮ್ಮೆ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಆಯಿತ್ತ್. ಇಂಡ್ ಸೈಯದ್ ಮದನಿ ದರ್ಗಾ ಶರೀಫ್ಲು ನಡಕ್ಡೆ ಉರೂಸ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಆದ್ದೂರಿಲು ನಡಕ್ಡ್.

ಮೈಕಾಲತ್ತೆ ಅಡ್ಯಾರ್ ಕಣ್ಣೂರುಲು ಶೈಖ್ ಸಿದ್ದೀಕ್ ಯೂಸುಫ್ ವಲಿ 20ಮತ್ತೆ ಶತಮಾನತ್ತೆ ಆರಂಭತ್ತ್ಲ್ ರಾಯತ್ತೊ ಆಲ್ಮಾರೆ ಇಸ್ಲಾಂ ದೀನ್ಗ್ ಆಕರ್ಷಿಚ್ಚೆ ಸೂಫಿ ಸಂತ ಆಯಿಟ್ಟಿಕ್ಕ್ಡ್. ಅಂದ್ರೋತ್ ದ್ವೀಪತ್ತೆ ಆಲಾಯೆ ಸಿದ್ದೀಖ್ ಯೂಸುಫ್ ವಲಿಯುಲ್ಲಾಹ್ ಪೊನ್ನಾನಿಲು ದರ್ಸ್ ಪಡಿಚ್ಚಿಟ್ಟ್ ಪಿನ್ನ

ಕರಾವಳಿಡೆ ತಂಡೆ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರ ಆಯಿಟ್ಟ್ ತೆರಇಎಡ್‌ತ್ತ್ತ್, ಅರ್ಕುಳ, ವಳಚ್ಚಿಲ್ ಪಿನ್ನೆ ಇತರ ಪ್ರದೇಶತ್ತ್‌ಲು ತಂಡೆ ಪ್ರಭಾವ ಉಂಡಾಕಿಟ್ಟಿಂತ್. ಸಿದ್ದೀಖ್ ಯೂಸುಫ್ ವಲಿಡೊ ಮಕ್‌ಬರ ಅಡ್ಯಾರ್ ಕಣ್ಣೂರುಲು ಉಂಡು.

ಮೈಕಾಲತ್ತೆ ಡೊಂಗೆರೆಕೇರಿ ಸೈಯದ್ ಷಾಮಿರ್ ವಲಿ ಪಿನ್ನೊರು ಪ್ರಸಿದ್ದಮಾಯೆ ಆಲ್. ಇಯಾಲ್ ಕುದ್ರೋಳಿಲು ಪಳ್ಳಿ ಕೆಟ್ಟ್‌ಪಾಟಿಟ್ಟ್ ಚುತ್ತುಮುತ್ತುಡೆ ಪ್ರದೇಶತ್ತುಲು ಆಗಾಧ ಪ್ರಭಾವ ಉಂಡಾಕಿಟ್ಟಿಂತ್. ಹಝ್ರತ್ ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್ ಇಯಾಲೊ ಬನ್ನ್ ಕಂಡೊಂಟಿಂತ್. ಪಿನ್ನೆ ಆಯಾಲ್ ಮೌತ್ ಆಯೆಲ್ ಪಿನ್ನೆ ಅವುಡೆ ಮಖ್‌ಬರ ಉಂಡಾಕೊಗು ನಿರ್ದೇಶ ಆಕಿಟ್ಟಿಂತ್. ಅಲ್ಲಾಂಟ್ ಜಿಲ್ಲೆಲು ಇನ್ನುಂ ಚೊಮ್ಮೆ ಮಖ್‌ಬರ ಉಂಡು. ಎಲ್ಲಾ ಮಖ್‌ಬರತ್ತ್‌ಲುಂ ಉರೂಸ್ ನಡಕ್ಕ್‌ಡ್. ಸೂಫಿಜ ಜಿಲ್ಲೆ ಎಲ್ಲಾ ಸಂಚಾರ ಆಕಿಟ್ಟ್ ಅಜಲೊ ಪವಾಡತೊ ಮುಖಾಂತರ ಇಸ್ಲಾಮ್ ಸ್ವೀಕರಿಕೊ ಕೀಲ್ ಜಾತಿಡೆ ಆಲ್ ಆಕರ್ಷಿಚಿಟ್ಟಿಟ್. ಅಜಗ್ ದೀನ್ ಪಡಿಪಾಡಿ ಕೊಡ್ತಾರ್.

ಬಂದರ್ ಮಸ್ಜಿದ್ – ಝೀನತ್ ಭಕ್ಷ್

ಕರಾವಳಿ ಜಿಲ್ಲೆಡೊ ಬಂದರ್ ಪಲ್ಲಿ ಏಲಾಮತ್ತೆ ಶತಮಾನತ್ತ್‌ಲು ಕೆಟ್ಟಿಡಾರ್. ಕ್ರಿ.ಶ. 644ಲು ಮೈಕಾಲತ್ತೊ ಕೇಂದ್ರಭಾಗ ಆಯೊ ಬಂದರ್‌ಲು ಹಬೀಬ್ ಇಜ್ನು ಮಾಲೀಕ್ ಅಯಾಲ್‌ಡೊ ಉಪಸ್ಥಿತಿಲು ನಿರ್ಮಾಣ ಆಯಿತ್. (ಹಿ.ಶಕ. 22) ಹಿಜರಿ ಶಕ 22, ಜಮಾದಿಲ್ ಅವ್ವಲ್ 22ಡೆ ಬೆಲ್ಯಾಸೆ ಪಲ್ಲಿ ಉದ್ಘಾಟನೆ ಆಕಿತ್ತ್. ಪಿನ್ನೆ ಹಝ್ರಾತ್ ಮೂಸಾ–ಬಿನ್–ಮಾಲಿಕ್‌ಡೊ ಅದ್ಯತ್ತೊ ಖಾಝಿ ಆಯಿಟ್ಟ್ ನೇಮಕ ಆಕಿಯಾರ್. 17ಮತ್ತೆ ಶತಮಾನತ್ತ್‌ಲು ಮೈಸೂರ್‌ಡೊ ರಾಜಾವು ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್ ಮೈಕಾಲತ್ತೊ ಆಳ್ವಿಕೆ ಆಕ್‌ಡೊ ಸಂದರ್ಭತ್ತ್‌ಲು ಈ ಪಲ್ಲಿಡೆ ನವೀಕರಣ ಆಕಿಯಾರ್. ಅಲ್ಲಾಂಟ್ 2 ಕಿ.ಮೀ ದೂರತ್ತ್‌ಲು ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್ ಈದ್ಗಾ ಪಲ್ಲಿ ಕೆಟ್ಟಿಪಾಟಿತ್ತ್. 18 ಮತ್ತೆ ಶತಮಾನತ್ತ್‌ಲು ಬಂದರ್ ಪಲ್ಲಿಗ್ ಝೀನತ್ ಭಕ್ಷ್ ಚೋಲ್ಡೆ ಪೇರ ಬೆಚ್ಚಿತ್ತ್.

ಪಿನ್ನೆ ಮೈಕಾಲತ್ತ್ ಪಟ್ಟಣತ್ತೊ ಬೆಳವಣಿಗೆಲು ಪಳ್ಳಿಡೊ ಪುದಿಯ ಆಕಿಯಾರ್. ಬೆಲ್ಯಾಸೆ ಜುಮಾ ನಿಸ್ಕಾರತ್ತೊ ಕೇಂದ್ರ ಆಯಿಟ್ಟ್, ಜಮಾತ್‌ಗ್ ಬಂಡೊ ಆಲ್‌ಮಾರೊ ಸಾಲ್ ತೆರು ತೋಲೊ ಇಕ್ಕ್‌ಡ್.

ಲಕ್ಷದ್ವೀಪತ್ತೊ ಸಂತ ಆಯೊ ಮುಹಮ್ಮದ್ ಜಲಾಲ್ ಮೌಲಾ (ಖ.ಸಿ.) ಮರಿಚ್ಚಿ ಕೆಡನ್ನೆ ಜಾಗೆ ಆಯಿಟ್ಟಿಕ್ಕ್‌ಡ್ ಬಂದರ್. ಅಲ್ಲಾಂಟ್ ಚೊಮ್ಮೆ ಸಂತಮಾರೆ

ಮಖ್‌ಬರ ಕಾಣೋಗು ಸಾಧ್ಯ ಆವುಡು.

ಇ) ಮುಸ್ಲಿಂ ಕಚ್ಚೋಡತ್ತೊ ಪ್ರಭಾವ

ಕ್ರಿ. ಶ. 1891ರ ಜನಗಣತಿಡೆ ಪ್ರಕಾರ ಕರಾವಳಿ ಜಿಲ್ಲೆಲ್ ವ್ಯಾಪಾರಿಜಳೆ ಸಂಖ್ಯೆ 95,000 ಇಂತ್. ಈ ಪೈಕಿ 90,345 ಆಲ್ ಮಾರ್ ಬ್ಯಾರಿಜ ಪಿನ್ನೆ 2104 ನವಾಯಿತಿಮಾರ್ ವ್ಯಾಪಾರಿಜ ಆಯಿಟ್ಟಿನ್ನಾರ್ ಚೊಂತು, ಸ್ಪರ್ಕ್ ದ. ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ ಮ್ಯಾನುವಲ್, ಸೌತ್ ಕೆನರಾ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ ಸಂಪುಟ ಇದ್‌ಡೆ 155ನೇ ಪುಟತ್ತ್‌ಲು ಉಲ್ಲೇಖ ಆಕಿಡಾರ್. ಇದ್ ಕೊಂಡುಟ್ಟು ಕರಾವಳಿ ಜಿಲ್ಲೆಲ್ ವ್ಯಾಪಾರ ಬ್ಯಾರಿಜಳೆ ಏಕಸ್ವಾಮ್ಯ ಆಯಿಟಿಂತ್ ಚೊಲ್ದೆದ್ ಸ್ಪಷ್ಟ ಆವುಡು. ಸ್ಥಳೀಯ ಉಪಭಾಷೆ ಆಯೆ ತುಳುಲು ಬ್ಯಾರಿ ಚೆನ್ನೆಂಗ್ ವ್ಯಾಪಾರ ಚೊಂತ್ ಅರ್ಥ ಉಂಡು. ಜಾತಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಮಾರ್ ಬ್ಯಾರಿಜ ಆಯೆದ್ ಕೊಂಡುಟ್ಟು ಇಡೀ ಸಮುದಾಯತ್ತ್‌ಗು ಬ್ಯಾರಿಚೊಲ್ಡೆ ಪೇರ್ ಬಂತ್ ಚೊಲ್ದೆದ್ ಸಾಮಾನ್ಯ ಗ್ರಹಿಕೆ. ಮುಸ್ಲಿಂ ವರ್ತಕ ಸಂಘತ್ತೆ ಹಂಜುಮಾನ್ ಚೊಂತು ಬಿಲಿಚ್ಚೊ ಇನ್ನಾರ್. ಬಾರ್ಕೂರು ಪಿನ್ನೆ ಮೈಕಾಲತ್ತ್‌ಲ್ ಜಂಡ್ ಮುಖ್ಯ ವರ್ತಕ ಸಂಘ ಇಂತ್. ಶಿಲಾಫಲಕತ್ತ್‌ಲು ಹಂಜುಮಾನ್‌ರಜಳೊ ನಖಿರಾ ಹಂಜುಮಾನ್ ಚೊಂತು ಉಲ್ಲೇಖ ಆಕಿಡ್.

ಸೆಟ್ಟಿರಜಳೆ ಸಂಘತ್ತೊ ಪೊಲೆಮೇ ಹಂಜುಮಾನ್‌ಗಳು ಕೂಡಾ ವಾಣಿಜ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಲು ಮಹತ್ವತ್ತೆ ಪಾತ್ರ ಉಂಡಾಕಿಟ್ಟಿನ್ನಾರ್. ಮುಸ್ಲಿಮ್ ವರ್ತಕರ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಉತ್ತಮ ಆಯೆದ್ ಕೊಂಡು ಜಾತಿವಾದಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮಾರ್ ಪಿನ್ನೆ ಜೈನಮಾರ್ ದಾರಿದ್ರ್ಯತ್ತ್‌ಗು ಕೊಂಡುಪೊಯೊ ಕೀಲ್ ಜಾತಿಡೊ ಆಲ್‌ಮಾರ್‌ಗ್ ಮುಸ್ಲಿಮ್ ವರ್ತಕಮಾರ್ ಸಹಾಯ ಹಸ್ತ ಕಾತಿಯಾರ್.

ಮುಸ್ಲಿಮ್ ಪಿನ್ನೆ ಹಿಂದೂ ವರ್ತಕನ್‌ಮಾರೆ ನಡುಲು ಪಿನ್ನೆ ಆಡಳಿತಗಾರೆ ನಡುಲು ನಲ್ಲೊ ಕಿರ್ಪತ್ತೊ ಸಂಬಂಧ ಇನ್ನೆಕನಿಕೆ ಕಂಡು ಬನ್ನೊಂಟಿತ್ತ್. ಹಿಂದೂ ಆಡಳಿತಗಾರ್ ಮಾರ್ ಜಾಸ್ತಿ ಆಯೊಂಟಿನ್ನೆ ವ್ಯಾಪಾರ ಚಟುವಟಿಕೆ ಪಿನ್ನೆ ಅದ್‌ಲು ಅಜಗ್ ಉಂಡಾಯೆ ಸುಭಿಕ್ಷೆಡೆ ಕಾರಣತ್ತ್‌ಲು ಮುಸ್ಲಿಮ್ ವರ್ತಕಮಾರ್‌ಗ್ ರಕ್ಷಣೆ ಪಿನ್ನೆ ಆಶ್ರಯ ಕೊಡುತ್ತೊಂಟಿನ್ನಾರ್. ಅದಲ್ಲಾಂಟ್ ವರ್ತಕಮಾರ್‌ಗ್ ಸ್ಥಳೀಯ ಆಲ್‌ಮಾರೆ ದೀನ್‌ಗ್ ಸ್ವಾಗತ್ ಆಕುಂಬೊ ಯಾದೊರು ಅಡೆತಡೆ ಎದುರಾಕಿಲ್ಲೆ. ಅರಬ್, ಪರ್ಷಿಯಾ ಪಿನ್ನೆ ಭಾರತದ ಗುಜರಾತ್, ದಖ್ಖನ್ ಬನ್ನೊ ಮುಸ್ಲಿಂ ವರ್ತಕಮಾರ್ ಎಜನತ್ತೊ ಪ್ರಭಾವ ಉಂಡಾಕಿಡಾರ್, ಚೊನ್ನೆಂಗ್ ಪೋರ್ಚುಗೀಸ್ ಆಗಮನ ಆವಾಂಟ್ ಇನ್ನೆಂಗ್

ಕರಾವಳಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ಮಹಮ್ಮದೀಯರ ಪಾಲಾವಾಂತ್ ಚೊಂತು ಅರ್ನಾಲ್ಡ ತಂಡೆ, ದಿ ಪ್ರೀಚಿಂಗ್ ಆಫ್ ಇಸ್ಲಾಂಲು ಉಲ್ಲೇಖ ಆಕಿಡ. ಆರಂಭತ್ತ್ ಶತಮಾನತ್ತ್‌ಲು ವಾಣಿಜ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರತೊ ಮೇಲ್ ಮುಸ್ಲಿಮಿಜಗ್ ಇನ್ನೊ ಏಕಸ್ವಾಮ್ಯ ಪಿನ್ನೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಕೀಲ್‌ಜಾತಿಡೊ ವರ್ಗತ್ತೊ ದಾರಿದ್ರ್ಯ ಪಿನ್ನೆ ಅಜಗ್ ನೇರಿಟ್ಟೊ ಇನ್ನೊ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆ ಸಹಜಮಾಯಿಟ್ಟ್ ಮುಸ್ಲಿಂ ಜನಸಂಖ್ಯೆಡೆ ಅಧಿಕ ಆಕೊಗು ಕಾರಣ ಆಯಿತ್ತು.

ಬಿ. ಜೈನ ಧರ್ಮತ್ತೊ ಪ್ರಭಾವ

ಅ) ಪದಿನಾರಗತ್ತೊ ಯುಗ

19ಮತ್ತೆ ಶತಮಾನತ್ತೆ ಪೌನಾರಗ ಯುಗ ಅಲ್ಲೆಂಗ್ ಪದಿನಾರಗ ಯುಗತ್ತೆ ಕಾಲ ಚೊಂತು ಚೊಲ್ದಾರ್. ಮೈಕಾಲತ್ತ್‌ಲು ಪೌನಾರ್ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿತ ಪರಿವಾರ ಅಲ್ಲೆಂಗ್ 'ಅಗ' ಇಂತ್. ಚೆಲೆ ವಿಧತ್ತ್‌ಲು ಇದ್ ಜೈನ ಸೆಟ್ಟಿಕಾರ್ ಸಂಘತ್ತೊ ಪೊಲೆ ಜೈನ ಸಂಪ್ರದಾಯತ್ತೊಗು ಹೋಲಿಕೆ ಆಯೊ ಇಂತ್. ಪೌನಾರಗ ಚೊಲ್ದೆದ್ ಸಂಖ್ಯೆ ಜೈನರೆ ಪ್ರಭಾವತ್ತೊ ಸೂಚಿಸ್‌ಡ್. ಜೈನವರ್ತಕಮಾರ್ ಬೆಳೆಇಬನ್ನೊ ಎಟ್ಟ್ ಅಲ್ಲೆಂಗು ಪೌನಾರ್ ಪರಿವಾರ ಈ ಪಟ್ಟಣತ್ತಲು ಇಂತ್. ಇಸ್ಲಾಮೀ ಸಂಪ್ರದಾಯತ್ತ್‌ಲು ಈ ಪೌನಾರ ಚೊಲ್ದೆ ಸಂಖ್ಯೆಗ್ ಏದೊರು ಪ್ರತ್ಯೇಕತೆ ಇಲ್ಲೆ. ಮುಸ್ಲಿಮೀಂಜ ಪಿನ್ನೆ ಜೈನರೆ ನಡುಲು ಪಲೆ ಶತಮಾನತ್ತೊ ಆತ್ಮೀಯ ಒಡನಾಟ ಇಂತ್. ಇದ್ ಜಾಗೀರ್ದಾರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗ್ ಅವಕಾಶ ಉಂಡಾಕೊ ಸಾಧ್ಯತೆ ಉಂಡು. ಅಜಳೊ ಪೆನ್ನ್ ಮಕ್ಕ ಉಪಯೋಗ ಆಕಿಯೊಂಟಿನ್ನೊ ಆಭರಣ, ಅಗತ್ತೊ ವಿನ್ಯಾಸ, ಅಸರ್ ನೇರತ್ತ್ ಬೇಗ ಆಹಾರ ಎಡ್‌ಕ್‌ಡೊ ಕ್ರಮ ಇದೆಲ್ಲಾ ಜೈನಮಾರ್‌ಲ್ ಕಂಡ ಬನ್ನೊಂಟಿನ್ನೊ ಆಚರಣೆ. ಈ ಅವುತುಡೊ ಜಾಗಿರ್ದಾರಿ ಸ್ವರೂಪ ಈ ಪ್ರಭಾವತ್ತೊ ಒತ್ತಿಟ್ಟ್ ಚೊಲ್ದು

ಪೌನಾರಗ ಕುಟುಂಬ

1. ಕಲ್ಲಗ ಅಗ
2. ಬೆಲಿಯ ಬಲ್ಲಾಳ ಅಗ
3. ಚೆರಿಯೋ ಬಲ್ಲಾಳ ಅಗ
4. ಬೀಡಿನ ಬಲ್ಲಾಳ ಅಗ
5. ಚೆಟ್ರ ಅಗ (ಪಾಂಡ್ಯನ್ ಅಗ)

6. ಚೆಟ್ರ ಬಂಡಸಾಲ ಅಗ
7. ಕೋಸಿಕಾನ್ ಅಗ
8. ಕಚಮಾನ್ ಅಗ
9. ಮೂಸರಿಕಾನ ಅಗ
10. ಬೆಲಿಯ ಮಬ್ಬಾಕ ಅಗ
11. ಸಾಯಿರ್ ಕಾನ್ ಅಗ
12. ಕಾಯಿರ್ ಕಾನ್ ಅಗ
13. ಬೂಬಕಾನ ಅಗ
14. ಐನಕಾನ ಆಗ
15. ಸಿಯಾಲಿಕಾನ ಅಗ
16. ಗೇಟ್ರೋ ಅಗ

ಜೈನ ಪೇರ್ ಆಯೊ ಬಲ್ಲಾಳ ಪಿನ್ನೆ ಸೆಟ್ಟಿಜಲೆ ಪ್ರಭಾವತ್ತ್‌ಲು ಬನ್ನೊ ಪೇರ್‌ಗ್ ಆಯೆದ್ ಕೊಂಡು ಈ ಪೇರ್ ವಿಚಿತ್ರ ಆಯಿಟ್ಟುಂಡು. ಈ ಕುಟುಂಬಜ ಅಜಲೆದೇ ಆಯೊ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಕಟ್ಟಳೆ ಕಾಲಾನುಕ್ರಮತ್ತ್‌ಲು ಬೆಳೆಪಾಟಿಡ್. ಅಜ ಮುಸ್ಲಿಮಿಜಳೆ ಪೈಕಿ ಮೇಲ್ ವರ್ಗ ಚೊಲ್ದೆ ನಂಬಿಕೆ ಇಂತ್ ಎಲ್ಲಾರುಂ ಶ್ರೀಮಂತ ವರ್ತಕ ವರ್ಗತ್ತ್‌ಗ್ ಸೇರಿಯದ್ ಕೊಂಡುಟ್ಟು ಇತರೆ ಆಲ್‌ಮಾರೆ ಕೀಲ್ ವರ್ಗತ್ತಜಳೊ ಪೊಲೆ ಕಂಡೊಂಟಿನ್ನಾರ್. ಅಜಲೆ ಉಲ್ಗ ಮಾತ್ರ ಕುಟುಂಬ ಸಂಬಂಧ ಬೆಲೆಪಾಟಿಯೊಂಟಿನ್ನಾರ್. ಅಜಲೆ ಪೆನ್ ಮಕ್ಕ ಕುಟುಂಬತ್ತೆ ಉಲ್ಗಮೇ ಮಂಜೆಲ ಆಯೋಂಟಿನ್ನಾರ್. ಪಿನ್ನೆ ಅನಿಜಗುಂ ಪರ್ತ್‌ಡೆ ಪೆನ್ನ್‌ಡೆ ಮಂಜೆಲ ಆವುಡೊ ಅವಕಾಶ ಇಲ್ಲಾಂತ್. ಸಂಪ್ರದಾಯ ಮುರಿಚ್ಚೊ ಇನ್ನಜಳೊ ಕಠಿಣಕ್ರಮ ಎಡುತ್ತೊಂಟಿನ್ನಾರ್. ಓರೋರ್ಕ ಅಜಳೊ ವ್ಯವಸ್ಥೆಡೆಮೇ ಬಹಿಷ್ಕಾರಿ ಚ್ಚೆಟಿಂನ್ನಾರ್. ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಬೆಳೆಪಾಟಯೆ ಇನ್ನೆ ಅಜ ಆಲ್‌ಮಾರ್ರೆ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಮುಕ್ತ್ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಕೂಡಿಯೋಂಟಿಲ್ಲಾಂತ್. ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮಾರ್ ಪೊಲೆಮೇ ಕೀಲ್ ವರ್ಗ ಪಿನ್ನೆ ಬಹಿಷ್ಕೃತ ವರ್ಗತ್ತೆ ಆಲ್‌ಮಾರೆ ಅಜಲೊ ಪ್ರದೇಶತ್ತ್‌ಗ್ ಪ್ರವೇಶ ಆಕೊಗು ಅನುಮತಿ ಕೊಡುತ್ತೊಂಟಿಲ್ಲಾಂತ್. ಪೆರ್ನಾಲ್ (ಹಬ್ಬ) ಸಂದೊಲತ್ತೆ ನಾಲ್ಲು ಪಾಪತ್ತೊ ವರ್ಗತ್ತೊ ದೂರ ಆಕಿಯೋಂಟಿನ್ನಾರ್. ಈ ಪದ್ಧತಿ ಜಾಸ್ತಿ–ಅಧಿಕಮಾಯಿಟ್ಟುಂ ಇಸ್ಲಾಂ ದೀನ್‌ಡೊ ಆಶಯ ಆದರ್ಶತ್ತ್‌ಗು ವಿರುದ್ಧ ಆಯಿಟ್ಟಿಂತ್. ಇಸ್ಲಾಮ್ ದೀನ್ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮಾಯಿಟ್ಟ್ ಜಾಗಿರ್ದಾರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಡೆ, ಸ್ಥಾನಮಾನತ್ತೆ ಆಧಾರತ್ತ್‌ಲು ಆಲ್‌ಮಾರೆ ನಡುಲು ಭೇದ ಆಕ್‌ಡೊ

ಕಾರ್ಯತ್ತೊ ವಿರೋಧಿ ಆಕಿಡ್. ಆಯೆಂಗ್ ಮೈಕಾಲತ್ತ್ ಪೌನಾರಗತ್ತೊ ಪ್ರಭಾವ ಈ ಜಾಗೀರ್ದಾರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಡೆ ಗಟ್ಟಿಯಾಯಿಟ್ಟ್ ಅನುಷ್ಠಾನ ಆಕಿಟ್ಟಿನ್ನಾರ್.

ಹಂಜುಮಾನ (ಅಂಜುಮನ್)

ತುಳುನಾಡ್‌ಡೊ ಪರಂಪರೆಲು ಜೈನ ಬಳ್ಳಾಲಮಾರ್ ಪಿನ್ನೆ ಹೆಗ್ಗಡೆಮಾರ್ ದಖ್ಖಿನ್ ಕರಾವಳಿತೊಲೊ ವಿಸ್ತಾರ ಆಯೊ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಉಂಡು. ಒನ್ನಾಮತ್ತೊ ಆಯಿರ ಇಸವಿಲು ಜೈನಮಾರ್ ದಖ್ಖಿನ್ ಡೊ ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶತ್ತ್‌ಗ್ ವಲಸೆ ಬನ್ನಾರ್. ಅಜ ಒರು ರೀತಿಡೆ ಜಹಗೀರ್ದಾರಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿಡೆಜ ಆಯಿಟ್ಟಿನ್ನಾರ್. ಮಣ್ಣ್‌ಡೊಟ್ಟುಗು ಅವಿನಾಭಾವ ಸಂಬಂಧ ಇಂತ್. ಸಮಾಜತ್ತ್‌ಲು ಉಳಿಗಾಮಾನ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಉಂಡಾಕಿಟ್ಟಿನ್ನಾರ್. ಪ್ರತಿ ಕುಟುಂಬಂ ಬಲ್ಲಾಳ ಅಲ್ಲೆಂಗ್ ಹೆಗಡೆ ಚೊಂತ್ ಬಿಳಿಚೋಂಟಿಂತ್. ಪಿನ್ನೆ ಅಜ ಮಾಗಣೆಡೊ ಧನಿಮಾರ್ ಆಯಾರ್. ಪ್ರತಿ ಕುಟುಂಬತ್ತ್‌ಗು ಸಹಾಯ ಆಕೊಗು ಒರು ಬಾವಾ, ಮೂನು ಬಾಲಿಕೆ ಪಿನ್ನೆ ನಾಲ್ ಪರಿವಾರ ಇಂತ್. ಚಾಲುಕ್ಯರೆ ಆಡಳಿತ ಕಾಲತ್ತ್‌ಲು ಭೂಮಿತೊ ಉಳಿಗಮಾನ್ಯ ಪದ್ಧತಿ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಪರಿವರ್ತನ ಆಕಿಯೋಂಟಿನ್ನಾರ್. ಬಾರಕೂರು ವಿಭಾಗತ್ತ್‌ಲು ಹಾನೆಹಳ್ಳಿ ದೊಡ್ಡಮನೆ, ಪಿನ್ನೆ ಪಡುಮನೆ, ಮೈಕಾಲತ್ತ್. ಕೊಡಿಯಾಲ್ ಗುತ್ತು, ಗುಡ್ಡೆಗುತ್ತು ಪಿನ್ನೆ ಬಡಗಗುತ್ತು ಪ್ರಮುಖ ಜೈನ ವಸತಿ ಕೇಂದ್ರ ಆಯಿಟ್ಟಿಂತ್. ಪ್ರತಿಯೊರು ತಾಲೂಕುಲುಂ ಪಲೆ ಕುಟುಂಬಜ ಇಂತ್. ಪಿನ್ನೆ ಮಾಗಣೆಡೊ ಪ್ರಭುಮಾರ್ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಅಧಿಕಾರ ವಹಿಸಿಯಾರ್. ಮೈಕಾಲ ಪಿನ್ನೆ ಉಪ್ಪಿನಂಗಡಿ ತಾಲೂಕುಲು 11, ಕಾಸರಗೋಡುಲು 4 ಅಗ ಇಂತ್. ಕಾಸರಗೋಡುಲು ವರ್ಕಾಡಿ ಬಳ್ಳಾಲಮಾರ್ ತೆಂಕುಬಾಳೆ ಅಡ್ಕ ಹೆಗ್ಗಡೆಮಾರ್ ಪ್ರಭಾವಿಯಾರ್ ಅಯಿಟ್ಟಿನ್ನಾರ್. ಉಡುಪಿ ತಾಲೂಕುಡೆ ಚಿತ್ಪಾಡಿ ಬಲ್ಲಾಳ ಚೊಲ್ಡೆ ಚೆರಿಯಲೆ ಬಲ್ಲಾಳ ಇನ್ನ ಅಧಿಕಾರಿಜ, ಬಾವಾಜ ಪಿನ್ನೆ ಪರಿವಾರತ್ತೊ ಬಂಟ ಪಿನ್ನೆ ಬ್ಯಾರಿಜಳೊ ಪೈರಡೆ ಆಯ್ಕೆ ಆಕಿಯೋಂಟಿನ್ನಾರ್. ಈ ಜಹಗೀರ ವ್ಯವಸ್ಥಡೆ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಸಮಾಜತ್ತ್‌ಲ್ ನಡನ್ನದ್ ಪೊಲೆ ವೂಡೆಂ ಆಡಳಿತ ವರ್ಗತ್ತೊ ಮೇಲ್ ಬೆಯಿಕ್‌ಡೊ ಪದ್ಧತಿ ಉಂಡಾಯಿತ್. ಜೈನ ಕುಟುಂಬತ್ತೆ ಸಕ್ರಿಯ ಸೊರತ್‌ಲ್ ತುಳುನಾಡಲು ಭಾರೀ ಸಂಖ್ಯೆಲು ಪಟ್ಟಣ ನಿರ್ಮಾಣ ಅವೊಗು ಕಾರಣ ಆಯಿತ್. ಬಾರ್ಕೂರು ನಗರ ಪಿನ್ನೆ ಮೈಕಾಲ ನಗರತ್ತ್‌ಲ್ 16 ಪ್ಯಾಂಟೆ ಇಂತ್. ಜೈನಮಾರ್‌ಗ್ ಪ್ಯಾಂಟೆ ಚೊನ್ನೆಂಗ್ ಸಾಮ್ಯಾಜ್ಯ ಇನ್ನೆದ್ ಪೋಲೆ.

ಬಾರ್ಕೂರು ವಿಭಾಗತ್ತೆ ಮುಖ್ಯ ಪ್ಯಾಂಟೆ ಚೊನ್ನೆಂಗ್ ಬಾರ್ಕೂರು, ಬಸ್ರೂರು, ಮುದ್ರಾಡಿ, ಸುರಲ್, ಉಡುಪಿ, ಕಾರ್ಕಳ, ಮೂಡಬಿದ್ರೆ, ಪಡುಬಿದ್ರೆ, ಕಾಪು, ನಾರಾವಿ, ನೆಲಿಕಾ, ಬಂಗಾಡಿ ಎರ್ಮಾಳ್, ಬೈಲಂಗಡಿ, ವೇಣೂರು, ಮುಂಡ್ಕೂರು.

ಮೈಕಾಲ ನಗರತ್ತೊ ಮುಖ್ಯ ಪಟ್ಟಣಜ ಮೂಲ್ಕಿ ಒಳಲಂಕೆ, ಪಣಂಬೂರು, ಅಳಪೆ, ಮಣೇಲ್, ಮಂಗಳೂರು, ಬಂಟ್ವಾಳ, ಪಾಣೆಮಂಗಳೂರು, ವಿಟ್ಲ, ನೆರಾಂಕಿ, ಮಾರ್ದಾಲ ಕಡಬ, ಸುಳ್ಯ, ಮಂಜೇಶ್ವರ, ಕಾಸರಗೋಡು, ಉಳ್ಳಾಲ.

ಈ ಪಟ್ಟಣತ್ತ್ಗ್ ಕ್ರಮೇಣ ಪಂಜ, ಬೆಳ್ಳಾರೆ, ಉಪ್ಪಿನಂಗಡಿ, ಕಬಕ, ಕುಂಬಳೆ ಪಿನ್ನೆ ಇತರೆ ಜಾಗೇಲುಂ ಪುದಿಯದಾಯಿಟ್ಟ ಅಸ್ಥಿತ್ವತ್ಗ್ ಬಂತ್. ಜೈನಮಾರೆ, ಜಹಗೀರ್ದಾರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಈ ಮುಸ್ಲಿಂ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗ್ ಸಹಕಾರಿ ಆಯಿತ್. ವರ್ತಕ ಸಮುದಾಯತ್ತೆ ಜೈನಮಾರ್ ಬಂಗಾರ್, ರತ್ನ, ವಜ್ರ ಇಜನತ್ತೆ ಅಮೂಲ್ಯ ಸಾಧನತ್ತೆ ವಹಿವಾಟ್ ಆಕಿಯೋಂಟಿನ್ನಾರ್. ಅದ್ ಕೊಂಡಟ್ಟ್ ಅರಬಿಜಗ್ ಈ ಜೈನ ಸೆಟ್ಟಿ ಪಿನ್ನೆ ಬಲ್ಲಾಳಜಟ್ಟ ನಲ್ಲೆ ಸಂಪರ್ಕ ಇಂತ್. ಕರಾವಳಿ ಜಿಲ್ಲೆಲು ಒರು ವರ್ತಕ ಸಮುದಾಯ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಇಸ್ಲಾಮ್ ಪ್ರವೇಶ ಆಕಿಯೆಲ್ ಪಿನ್ನೆ ಜೈನಮಾರ್ ಪಿನ್ನೆ ಮುಸ್ಲಿಮೀಜ ಸಹಜಮಾಯಿಟ್ಟ್ ಬಾನಿಯತ್ತ್ಗ್ ಆಕರ್ಷಿತಮಾಯಾರ್. ಅರಬ್ ವರ್ತಕ ಸಮುದಾಯ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಅಭಿವೃದ್ದಿ ಆಯೆದ್ ಜೈನಮಾರ್‌ಗುಂ ಅನುಕೂಲ ಆಯಿತ್. ಕೀಲ್ ಜಾತಿಡೋ ಆಲ್‌ಮಾರ್ ಅಸ್ಪ್ರಶ್ಯಮಾರ್ ಆಯೆ ದ್ಕೊಂಡುಟ್ಟು ಜೈನ ಪ್ರಭುಮಾರ್‌ಗ್ ಅಗತ್ಯ ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲಂ ಕಿಟ್ಟಿತ್ತ್.

ಜೈನ ವರ್ತಕಮ್ಮಾರೆ ವ್ಯಾಪಾರ ಒಕ್ಕೂಟ ಹಂಜುಮಾನ್ ಮುಸ್ಲಿಮ್‌ಡೆ ನಡುಲು ವ್ಯಾಪಾರಿ ಸಂಘ ಅಸ್ತಿತ್ವತ್ತ್ಗ್ ಬರೊಗು ಕಾರಣ ಆಯಿತ್. ಜೈನ ವರ್ತಕಮ್ಮಾರ್‌ರೆ ಒಕ್ಕೂಟ, ಸೆಟ್ಟಿಕಾರರೆ ಸಂಘ ಚೊಂತ್ ಪೇರ್ ಎಡ್‌ತ್ತ್‌ಟಿಂತ್. ಬಾರ್ಕೂರು, ಮೂಡಬಿದ್ರೆ, ವೇಣೂರು ಪೊಲೊತೆ ಜಾಗೆಲು ವರ್ತಕರ ಸಂಘ ಆಸ್ಥತ್ವತ್ತ್ಲು ಇಂತ್. ಸೆಟ್ಟಿಕಾರ ಸಂಘತ್ತೊ ಪೋಲೆ ಮುಸ್ಲಿಮೀಜಳೆ ಹಂಜುಮಾನ್‌ಂ ಸ್ಥಳೀಯ ರಾಜಕಾರಣತ್ತ್‌ಲ್ ಮುಖ್ಯ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿತ್ತ್. ಜೈನ ಸೆಟ್ಟಿಕಾರ ಸಂಘತ್ತೊ ಪೋಲೆ ಅಂಜುಮಾನುಮ್ ಮೈಕಾಲ ಬಾರ್ಕೂರು ಪಿನ್ನೆ ಬಸ್ರೂರುಲು ತಂಡೆ ನಿಯಂತ್ರಣ ಸಾಧಿಚ್ಚಿಟಿಂತ್. ಪೋರ್ಚುಗೀಸ್‌ಡೊ ಆಗಮನತೋಲೊ ಅದ್ ಶಕ್ತಿಶಾಲಿ ಆಯಿತ್ತ್ ಇಂತ್.

ಆ) ಅಗಕ್ಕಾರ್

ಅಗ ಪದ್ದತಿಡೊ ಉಗಮ ಅಸ್ಪಷ್ಟ. ಇಲ್ಲಂ ಪಂಗಡ ಪಿನ್ನೆ ಅಗ ಪದ್ದತಿಡೆ

ನಡುಲು ಉಲ್ಲೊ ಸಂಬಂಧತ್ತೊ ಬಗೆಲುಂ ಸರಿಯಾಯೆ ಮಾಹಿತಿ ಕಿಟ್ಟಿಟ್ಟಿಲ್ಲೆ. ಆಯೆಂಗುಂ 'ಅಗ' ಪದ್ಧತಿ ಮೈಕಾಲತ್ತ್ ಮಾತ್ರ ಇನ್ನೊ. ಇದ್ ಕಾಲಿ 16 ಕುಟುಂಬತ್ತ್‌ಗ್ ಸೀಮಿತ ಅಯಿಟ್ಟಿಂತ್. ಮುನ್ನೊಲು ಅಗ ಪದ್ಧತಿ ಮೈಕಾಲತ್ತ್ ಬಾನಿಯಜಳೆ ಪುದಿಯೆ ಈ ವರ್ಗ ಅಯಿಟ್ಟಿಂತ್. ಇದ್ ಪಿನ್ನೆ ಬೆಲಿಯ ಒರು ಉಳಿಗಮಾನ್ಯ ಪದ್ಧತಿ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಬೆಳಇತ್. ಪೋರ್ಚುಗೀಸ್‌ಮಾರ್ ಉಳ್ಳಾಲತ್ತೊ ಜೈನ ರಾಣಿಡೊಟ್ಟುಗು ಪಿನ್ನೆ ಮೈಕಾಲತ್ತೊ ಬಂಗ ರಾಜರೊಟ್ಟಿಗೆ ನಡತ್ತಿಯೆ ರಾಜಕಿಯ ಯುದ್ಧತ್ತೆ ಪ್ರಭಾವತ್ತ್‌ಲ್ ಈ ಪ್ರದೇಶತ್ತೆ ವ್ಯಾಪಾರ ಸ್ಥಿತಿಲು ಚೆಲೆ ಬದಲಾವಣೆ ಉಂಡಾಯಿತ್. ಇರುನ್ನೂರು ವರ್ಷ (1600–1800) ಅಂಜುಮಾನ್‌ಡಜ ಒರ್ಕಮೆ ಇಲ್ಲಾಂಟಾಯಿತ್ತ್. ಅದೇ ಪ್ರಭಾವತ್ತೊ ಪೂರ್ಣ ಮಾಯೆ ಒರು ವ್ಯಾಪಾರಿ ವರ್ಗ ಮೇಲ್ ಬಂತ್. ಅಂಜುಮಾನ್ ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ ಜಹಗೀರು ಪದ್ಧತಿ ಅಯಿಟ್ಟ್ ಮಾರ್ಪಟ್ಟಾರ್. ಮೈಕಾಲತ್ತೊ ಪೌನಾರಗ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಬದಲಾಯಿಟ್ಟಿಕುವಾರ್.

ಪೌನಾರಗ ಎಂದಿಗಾಯಿಟ್ಟ್? ಅಜ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವ್ಯಾಪಾರ ವರ್ಗತ್ತಜಮ? ಚೊಲ್ಡೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಸಾಮಾನ್ಯಮಾಯಿಟ್ಟೆ ಉದ್ಭವ ಆವುಡು. ಪೌನಾರ್ ಸಂಖ್ಯೆಡೊ ಕಲ್ಪನೆ ಈ ಅಗ ಪದ್ಧತಿಡೊ ಮೇಲ್ ಉಂಡಾಯೆದಲ್ಲ. ವಿಜಯನಗರ ಪಿನ್ನೆ ಅಲುಪ್ಪುರ ಆಳ್ವಕೆಡೊ ಕಾಲತ್ತ್‌ಲುಂ ಅಂಜುಮಾನ್ ಪಿನ್ನೆ ಸೆಟ್ಟಿಕಾರ ಸಂಘಜ ಸಮಾಜತ್ತ್‌ಲು ಬೆಲಿಯೊ ಮಹತ್ವತ್ತೊ ಪಾತ್ರ ಉಂಡಾಕಿಟ್ಟಿಂತ್ ಚೊಲ್ಡೆದ್ ಇತಿಹಾಸತ್ತ್‌ಲು ಗೊಂತಾವುಡು. ಶಿಲಾ ಲೇಖನತ್ತೊ ಪ್ರಕಾರ ಅಂಜುಮಾನ್ ಪಿನ್ನೆ ಸೆಟ್ಟಿಕಾರ ಸಂಘಜ ಬಾರ್ಕೂರು ಪಿನ್ನೆ ಮೈಕಾಲತ್ತ್‌ಲ್ ಚೊಮ್ಮೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಆಯಿಟ್ಟಿನ್ನಾರ್ ಚೊಂತು ಗೊಂತಾವುಡು.

ಮುನ್ನೊಲ್ತೆ ಕಾಲತ್ತ್‌ಲುಂ ಜೈನರೆ ಪಿನ್ನೆ ಮುಸ್ಲಿಮಿಜಳೆ ನಡುಲು ಬಾನಿಯತ್ತೊ ಸಂಬಂಧ ಬಾರಿ ಮುಟ್ಟತ್ತ್‌ಲ್ ಇಂತ್. ಜೈನ ಸೆಟ್ಟಿಕಾರ ಸಂಘಜ 16 ಕುಟುಂಬ ನಗರತ್ತ್‌ಲುಂ, 8 ಕುಟುಂಬ ಪಟ್ಟಣತ್ತ್‌ಲುಂ ಇಂತ್. ಬಾರ್ಕೂರು ಪಿನ್ನೆ ಮೈಕಾಲ ಚೊಲ್ಡೊ ಜಂಡ್ ಪ್ಯಾಂಟೆಲ್ ಜೈನ ಧರ್ಮತ್ತೊ ಮತಾಂತರ ಆಯೋ ಮುಸ್ಲಿಮಿಜಳೆಲು ಜೈನಜಲೆಮೆ ಬಾನಿಯ ವಿಧಾನತ್ತೊ ಪ್ರಭಾವ ಇನ್ನೆದ್ ಕಾಣೊಗು ಸಾಧ್ಯ ಆವುಡು. ವೂಡೆಮ್ ಸೆಟ್ಟಿಕಾರ ಸಂಘತ್ತೊ ಪೊಲೆಮೆ ಪೌನಾರಗತ್ತೊ ಒರು ಗುಂಪು ಇಂತ್. ಇದ್ ಪದಿನಾರ್ ಕುಟುಂಬತ್ತೊ ಕಲ್ಪನೆ. 18ಮತ್ತೆ ಶತಮಾನತ್ತ್‌ಲು ಅಗಾಯಿಟ್ಟ್ ಮಾರ್ಪಟ್ಟಿತ್.

'ಅಗ' ಪದ್ಧತಿಡೊ ಮುಖ್ಯ ಲಕ್ಷಣಜ

1. ಅಗಕ್ಕಾರ್ ಪಿನ್ನೆ ಜೈನರೆ ನಡುಲು ಚೆಲೆ ಸಾಮ್ಯತೆ ಕಾಣೋಗು ಸಾಧ್ಯ ಆವುಡು. ಪೋರ್ಚುಗೀಸ್‌ರ ಆಕ್ರಮಣತ್ತ್‌ಗ್ ಮುನ್ನೊಲು ಮೈಕಾಲ ಜೈನರೆ ನೆಲೆಬೀಡ್ ಆಯಿಟ್ಟಿಂತ್. ಭಂಗದೊರೆ ಲಕ್ಷ್ಮಪ್ಪರಸ ಮೈಕಾಲತ್ತ್‌ಲು ಆಳ್ವಿಕೆ ನಡತ್ತಿಯೋಂಟಿನ್ನ. ಅವುಡೆ, ಜೈನ ಬಸದಿ, ಮಂದಿರ, ಜೈನ ಮಠ ಪಿನ್ನೆ ಅರಮನೆ ಇಂತ್. ಇದೆಲ್ಲಾ ಬಂದರ್ ಪ್ರದೇಶತ್ತ್‌ಲು ಇಂತ್. ಪೋರ್ಚುಗೀಸಡೊ ಧಾಳಿಲು ಜೈನರ ಆಳ್ವಿಕೆ ಅಂತ್ಯ ಕಂಡ್‌ತ್ತ್. ಬಾನಿಯ ವೈವಾಟ್ ಮುಸ್ಲಿಮಿಜ ನೋಕಿಯೊಂಟು ಇನ್ನಾರ್. ಚೆಟ್ಟಿ ಚೊಲ್ದೆ ಬಾನಿಯತಜ ಮಲಬಾರ್ ರಾಜರೊಟ್ಟುಗು ನಲ್ಲೊ ಸಂಬಂಧತ್ತ್‌ಲು ಇನ್ನ ಚೊಲ್ದೆ ಬಿಸಯ ಇಂತ್. ಪೋರ್ಚುಗೀಸಮಾರ್ ಅವಂಡೊ ಮೇಲ್ ದಾಳಿ ಆಕುಂಬೊ ತಪ್ಪಾಟೊಗು ಆವಾಂಟ್ ಅವನು ಮರಣಪ್ಪೆಟ್ಟ ಚೊಲ್ದೆ ಬಿಸಯ ಉಂಡು. ಚೆಟ್ಟಿ ಮುಸ್ಲಿಂ ಆಯೆ ಆಲ್. ಅವುಂಡೊ ಅಗತ್ತೊ ಚೆಟ್ಟಿ ಅಗ ಚೊಂತ್ ಬಇಲಿಚ್ಚೋಂಟಿನ್ನಾರ್. ಈ ಜೈನ ಮುಸ್ಲಿಮ್ ಸಂಬಂಧ ಮೈಕಾಲತ್ತೊ ಪೌನಾರಗ ತೋಲೊ ಮುಸ್ಲಿಮೀಂಜ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಪರಿವರ್ತನೆ ಆಯ ಜೈನ ಮನೆತನಮೆ ಆಯಿಟ್ಟಿಕ್ಕ್‌ಡ್. ಈ ಅಗತ್ತ್‌ಗುಂ ಇನ್ನೊ ಪೇರ್‌ಜ ಚೆಟ್ರ ಅಗ, ಬಲ್ಲಾಳ್ ಅಗ ಪಾಂಡ್ಯಲಗ (ಚೆರಿಯಲೆ ಬಲ್ಲಾಳ) ಇತ್ಯಾದಿ.

2. 'ಅಗ'ತ್ತ್‌ಗ್ ಇಸ್ಲಾಮ್‌ಲು ಜಾಸ್ತಿ ಮಹತ್ವ ಇಲ್ಲ. ಜೈನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಲ್ ಬೀಡು ಚೊನ್ನೆಂಗ್ ಅಗ. ಜೈನ ಅಗತ್ತ್‌ಗುಂ ಜಾಸ್ತಿ ಮಹತ್ವ ಉಂಡು. ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡತ್ತ್‌ಲುಂ ಚೊಮ್ಮೆ ಜೈನ ಅಗ ಕಾಣೋಗು ಸಾಧ್ಯ ಆವುಡು. ಈ ಅಗತ್ತ್‌ಲು ಜಹಗೀರು ಪದ್ಧತಿ ಕಾಣೋಗು ಸಾಧ್ಯ ಆಯೊಂಟಿಂತ್. ಅಗ ಪದ್ಧತಿಯುಂ ಈ ಬೀಡ್‌ಡೊ ನಕಲು ಆಯಿಟ್ಟಿಂತ್. ಇದ್ ಜಹಗೀರ್ ಪದ್ಧತಿಡೊ ಅವಲಂಬನೆ ಆಕಿಟ್ಟಿಂತ್. ಇಸ್ಲಾಂ ದೀನ್‌ಗ್ ಮತಾಂತರ ಆಯೋ ಜೈನಮಾರ್ ಈ ಮನೆತನತ್ತೆ ಪೇರ್ ಬೀಡ್‌ಡೊ ಅಗತ್ತ್‌ಗುಂ ಪರಿವರ್ತನೆ ಆಕಿಯಾರ್.

3. ಜೈನ ಸೆಟ್ಟಿಕಾರ ಸಂಘತ್ತೊಟ್ಟುಗು ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡುಟ್ಟಿನ್ನೊ ಪೌನಾರ್ ಸಂಖ್ಯೆಡೆ ಜೈನಜಳೈ ಪಡಜಿದ್ ಜಮೀನ್ದಾರಿ ಸಂಪರ್ಕ ಪಿನ್ನೆ ಪೌನಾರಗ ಪದ್ಧತಿ ಸಮಾಜತ್ತ್‌ಲುಂ ಅಜಲೊ ಬೇರೆ ಆಕಿತ್ತ್ ಪೌನಾರ ಅಲ್ಲೆಂಗ್ ಅಗತ್ತ್‌ಲುಂ ಜೈನರೆ ಎಲ್ಲಾ ಗುಣಲಕ್ಷಣ ಕಾಣೋಗು ಸಾಧ್ಯ ಆಯೋಂಟಿಂತ್.

4. 19ಮತ್ತೆ ಶತಮಾನತ್ತ್‌ಲು ಈ ಅಗಜ ಇಡೀ ಬಂದರ್ ಪ್ರದೇಶತ್ತೆ ಅಗಮಯ ಆಕಿತ್ತ್ ಕೀಲ್ ಜಾತಿ ಆಲ್‌ಮಾರ್ ಪಾವತ್ತೊ ಆಲ್‌ಮಾರ್ ಈ

ಪ್ರದೇಶತ್ತ್‌ಗ್ ಭೇಟಿಕೊಡುಕ್ಕುಡೊ ಧೈರ್ಯ ಕಾಟಿಯೋಂಟಿಲ್ಲಾಂತ್. ಅಗತ್ತೊ ಅಲ್‌ಜಲೊ ಎದುರುಲು ಪಾವತ್ತೊಜ ಚೆರುಪ್ಪು ಇಟ್ಟತ್ತ್ ಅಲ್ಲೆಂಗ್ ತನಲ್‌ಗ್ ಕೊಡೆ ಪಿಡಿಚ್ಚೊಂಟಿಲ್ಲಾಂತ್. ಈ ರೀತಿಡೆ ಜಮೀನ್ದಾರಿ ಪದ್ಧತಿ ವೂಡೆ ಇಂತ್.

5. ಅಗತ್ತೊ ನಿರ್ಮಾಣ ಯೋಜನೆ ಪಿನ್ನೆ ಸ್ವರೂಪ ಜೈನ ಅಗತ್ತೊ ಮಾದರಿಲ್ ಇಂತ್. ಒಳಾಂಗಣತ್ತೊ ರೂಮು ಸಹ ಜೈನರೊ ಅವುತುಡೊ ಮಾದರಿಲ್ ಇಂತ್.

6. ಬ್ಯಾರಿಜ ಧರಿಚ್ಚೊಂತಿನ್ನೊ ಆಭರಣಲುಂ ಜೈನರೆ ಆಭರಣತ್ತೊ ಹೋಲಿಕೆ ಆಯೊಂಟಿಂತ್ತ್ . ಗೆಜ್ಜೆಟಿಕ್ಕಿ ಮಾಲೆ, ಸಿರಿಮಾಲೆ, ಎಳೆಬಲೆ, ಪೆರಬಲೆ, ಮಿಸ್ರಿಮಾಲೆ, ಜಕ್ಕೆಟ್ಟ್, ಸಿಂಗಾರ, ಚೌರಿ, ಜಡೆಸಾಲೆ, ಆರೋಪಟ್ಟಿ, ಅರಞಾನ, ಮಾತ್ರಮಲ್ಲ ಆಭರಣತ್ತೊ ಪೆಟ್ಟಿ ಖಿರ್‌ಜಾನ ಎಲ್ಲಾಮ್ ಜೈನ ಪದಕೋಶತ್ತೊ ಶಬ್ದಜಮೆ ಆಯಿಟ್ಟಿಂತ್. ಜಾಸ್ತಿ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಈ ಆಭರಣತ್ತೊ ಇಂಡ್ ಜೈನಮಾರ್ ಅಲ್ಲೆಂಗ್ ಮುಸ್ಲಿಮಿಜ ಉಪಯೋಗ ಆಕಿಯೊಂಟು ಇಲ್ಲೆ.

7. ಅಗಕ್ಕಾರ್ 19ಮತ್ತೆ ಶತಮಾನತ್ತೆ ನಡು ಭಾಗತೊಲೊ ಸೂರ್ಯಸ್ತಮಾನತ್ತೊ ಮುನ್ನೊಲು ಅಲ್ಲೆಂಗ್ ಸೂರ್ಯಸ್ತ ಆಯೊ ಸಮಯತ್ತ್ ಚೋರು ಉಂಟೊಂಟಿನ್ನಾರ್. ಅಯೆಂಗ್ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಅಧಿಕಾರಿಮಾರೊ ಪ್ರಭಾವತ್ತ್‌ಲು ಜಾವತ್ತೊ ಡಿನ್ನರ್ ಇಂಡ್‌ಗುಂ ಅಭ್ಯಾಸ ಆಯಿಟ್ಟ್, ಸೂರ್ಯಸ್ತ ಸಂದರ್ಭತ್ತೊ ಡಿನ್ನರ್ ಪದ್ಧತಿ ಕಣ್ಮರೆ ಆಯಿತ್ತ್.

ಸಿ. ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮತ್ತೊ ಪ್ರಭಾವ

ಸಾಮರಸ್ಯ

ತುಳು ನಾಡ್‌ಡೊ ಮುಸ್ಲಿಮಿಜಲೆ ಪೈಕಿ ಜನಸಂಖ್ಯೆಲು ಚೊಮ್ಮೆ ಯಾರ ಉಲ್ಲಜ ಬ್ಯಾರಿಜ. ಆರಂಭತ್ತೊ ಶತಮಾನತ್ತ್‌ಲು ವೂಡೆ ನೆಲೆಸಿಟ್ಟಿನ್ನೆ ಅರಬಿಜಳೆದ ನೇರ ಪ್ರಭಾವತ್ತ್‌ಗು ಉಲ್ಗ ಆಯಿಟ್ಟ್, ಪುದಿಯೇ ದೀನ್‌ಡೊ ಜಾತಿ ವಿರೋಧ. ಸಮಾನತೆಡೆ ಆಶಯತ್ತ್‌ಗ್ ಇಷ್ಟಪೆಟ್ಟಡೆ ಮುಸ್ಲಿಂ ದೀನ್‌ಗ್ ಕಡನ್ನ್ ಬನ್ನಾರ್. ಆಯೆಂಗುಂ ಅಜ ಅಜಲೊ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸಂಪ್ರದಾಯತ್ತೊ ಒಲಿಚ್ಚೊಂಟು ಬನ್ನಾರ್.

ಆರಂಭತ್ತೊ ಕಾಲತ್ತ್‌ಲುಂ ಮುಸ್ಲಿಮಿಜ ಕೀಲ್ ಜಾತಿಡೆ ಆಲ್ ಮತಾಂತರ ಆಯೆ ಆಲ್‌ಮಾರ್ ಆಯೆದ್‌ಕೊಂಡುಟ್ಟು, ಪ್ರದೇಶತ್ತೊ ಇತರ ಆಲ್‌ಮಾರೊಟ್ಟಿಗೆ ನಲ್ಲೆ ಸಂಬಂಧ ಉಂಡಾಕಿಯಾರ್. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಜಾತಿವ್ಯವಸ್ಥೆಗ್ ಬೆಡಇಜ್ಜಿ ಪೋಯಿಟ್ಟಿನ್ನೆ ಕೀಲ್ ವರ್ಗತ್ತೊ ಆಲ್‌ಮಾರ್ ಬೇರೆ ಧರ್ಮತ್ತೊ ಸ್ವೀಗರಿಕ್ಕೊಗು

ಬಾರಿ ಸಂಖ್ಯೆಲ್ ಮುನ್ನೊಲು ಬನ್ನಾರ್. ನೇರ್‌ಗುಂ ಬಹಿಷ್ಕೃತ ಸಮಾಜತ್ತ್‌ಗು ಇಸ್ಲಾಂ ದೀನ್‌ಡೊ ತತ್ವ, ಆದರ್ಶ, ಜೀವನಶೈಲಿ ಒರು ಬೆಲಿಯ ಆಸರೆ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಕಂಡ್‌ತ್ತ್. ಲೊಗನ್ ಚೊಲ್ಡೆ ಪ್ರಕಾರ ಇಸ್ಲಾಂ ಸ್ವೀಕರಿಕ್ಕಡೊ ಚೊನ್ನೆಂಗ್ ಮಲಬಾರ್‌ಡೊ ಗುಲಾಮ ಜಾತಿಡೊ ಅಜಲೊ ಪಲೇ ಬುರ್ತಾನ್‌ಡೊ ಪರ್ತ್ ಬಂಡೆದ್‌ಲು ಬೆಲಿಯೊ ಪಾತ್ರವಹಿಸಿತ್ತ್. ಕೀಲ್ ಜಾತಿಡೆಜಗು, ಬಹಿಷ್ಕಾರತ್ತ್‌ಗ್ ಉಲ್ಲ ಆಯೊಜಗ್ ಪಿನ್ನೆ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯಮಾರ್‌ಗ್ ಸಮಾನತೆಡೊ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಕೊಡುಗೆ ಕೊಡುತ್ತುಡೆ ಕರಾವಳಿ ಜಿಲ್ಲೆಡೊ ಇಸ್ಲಾಂ ದೀನ್ ಆಯಿಟ್ಟಿಕ್ಕ್‌ಡ್. ಅಲ್ಲಾಂಟ್ ಜಾತಿವಾದಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮಾರ್ ಪಿನ್ನೆ ಜೈನಡಜಲೊ ಈ ದಾರಿದ್ರ್ಯತ್ತ್‌ಗ್ ಒಳಪಟ್ಟೆಟ್ಟಿನ್ನೊ ಕೀಲ್ ಜಾತಿಡೊ ಆಲ್‌ಮಾರ್ ಸಹಜಮಾಯಿಟ್ಟ್ ಮುಸ್ಲಿಮ್ ವರ್ತಕಮಾರ್ ಮುಟ್ಟ ಸಹಾಯತ್ತ್‌ಗ್ ಬರೊನುಗು ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕ ಆಯಿತ್.

ಈ ಮುಸ್ಲಿಮ್ ಪಿನ್ನೆ ಹಿಂದು ಆಡಳಿತಗಾರೆ ನಡುಲು ನಲ್ಲೊ ಸಂಬಂಧ ಇನ್ನೊಪಲೆ ಕಂಡೊಂಟಿಂತ್. ಹಿಂದು ಆಡಳಿತಗಾರಮಾರ್ ಜಾಸ್ತಿ ಆವುಡೊ ಬಾನಿಯ ಚಟುವಟಿಕೆ ಪಿನ್ನೆ ಅದ್‌ಲು ಉಂಡಾಯೆ ಸುಭಿಕ್ಷೆಡೆ ಕಾರಣತ್ತ್‌ಗುಂ ಮುಸ್ಲಿಮ್ ವರ್ತಕಮಾರ್‌ಗ್ ರಕ್ಷಣೆ ಪಿನ್ನೆ ಆಶ್ರಯ ಕೊಡುತ್ತ್‌ರ್. ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲ ವರ್ತಕಮಾರ್‌ಗ್ ಸ್ಥಳೀಯ ಆಲ್‌ಮಾರೊ ಮತಾಂತರ ಆಕ್‌ಡೊ ಮುನ್ನೊಲು ಈ ವರ್ತಕಮಾರ್ ಸಮಾಜತ್ತೊ ಅತ್ಯಂತ ಕೀಲ್‌ಡೊ ವರ್ಗತ್ತಜ ಆಯಿಟ್ಟಿನ್ನೆಂಗುಂ ವಿದೇಶತ್ತೊಜಳ್ ಅಜಗ್ ಕಿಟ್ಟಿಯೋ ಇನ್ನೊ ಗೌರವ, ಸನ್ಮಾನತ್ತ್‌ಲು ವಿದೊರು ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಇಲ್ಲಂತ್. ಅರಬ್ ವ್ಯಾಪಾರತ್ತೊ ಮುಖ್ಯ ಪೋಷಕ ಆಯಿಟ್ಟಿನ್ನೊ ಕಲ್ಲಿಕೋಟೆಡೊ ಝಮೋರಿನ್ ರಾಜಾವು ಇಸ್ಲಾಮ್ ದೀನ್‌ಗ್ ಮತಾಂತರ ಆವೊಗು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕೊಡುತ್ತಿನ್ನ. ಅವುಂಡೊ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆ ಅರಬ್ ಕಪ್ಪೊಲುಡೆ ಸಂಚಾರತ್ತೊ ಮೇಲ್ ಅವಲಂಬಿತಮಾಯೊ ಕಾರಣತ್ತಲು ಇಜನೆ ಆಕ್‌ಡೊದು ಅನಿವಾರ್ಯ ಆಯಿಟ್ಟಿಂತ್ ಚೆಂತ್. ಅರ್ನಾಲ್ಡ್ ತಂಡೊ 'ದಿ ಪ್ರಚಿಂಗ ಆಫ್ ಇಸ್ಲಾಂ' ಚೊಲ್ಡೆ ಕೃತಿಲು ಇದ್‌ರೊ ಉಲ್ಲೇಖ ಆಕಿಡ.

ಆರಂಭ ಕಾಲತ್ತ್‌ಲು ಮುಸ್ಲಿಮಿಜ ಕೀಲ್ ಜಾತಿಡೊ ಮತಾಂತರ ಆಯೆದ್ ಕೊಂಡುಟ್ಟು ಪ್ರದೇಶತ್ತ ಇತರ ಆಲ್‌ಮಾರೊ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಸಂಬಂಧ ಉಂಡಾಕಿಟ್ಟಿನ್ನಾರ್. ಸ್ಥಳೀಯರೊಟ್ಟಿಗೆ ಬ್ಯಾರಿಜಗ್ ಇನ್ನೊ ಸಂಬಂಧ ಪಾಡ್ದನತ್ತ್‌ಲ್ ಉಲ್ಲೇಖ ಆಕಿಡ್.

ಸುಲಿಕಲ್ಲು ಮಾಧವ (ಮಹಮ್ಮದ)ಬ್ಯಾರಿ ಚೊಲ್ಡೊ ವರ್ತಕ ಮಂಜಿಲ ಆವುಡೊ ಅವಕಾಶಮೇ ಕಳಇಟ್ಟಿನ್ನ. ಪಿನ್ನೆ ಶೆಡ್ಡಿ ಚೊಲ್ಡೆ ಪೆನ್ನ್‌ಡೊ ಮಂಜಿಲ

ಆಯ. ಅವಲೊಟ್ಟುಗು ಮಂಜೆಲ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಆಕಿಯೋಂಟಿನ್ನೊ ಆನ್‌ಜ ಎಲ್ಲಾರುಂ ಮಂಜೆಲತ್ತೊ ಜಾವು ಮೌತ್ ಆಯೊಂಟಿನ್ನಾರ್. ಮಾಧವ ಬ್ಯಾರಿ ಅವೊಲೊ ಮಂಜೆಲ ಆಯೊ ನುಪ್ಪೊಮತ್ತೊ ಆನ್ ತಂಡೆ ಜೀವನ ಅಪಾಯತ್ತ್‌ಗ್‌ಲಾಕಿಟ್ಟ. ಅವೊನು ಈ ನಿಗೂಢ ಮರಣತ್ತೊ ಪೆರಗ್ ಉಲ್ಲೊ ರಹಸ್ಯತ್ತೊ ಕಾರಣ ಪಾಂಬು ಕಡಿಕ್‌ಡೆದ್ ಚೊಂತು ಮನಸ್ಸ್‌ಲಾಕಿನ್ನ. ಅವನು ಆ ಪಾಂಬುರೆ ಕೊಲ್ಲುಡ. ಪಿನ್ನೆ ಆ ಪೆನ್ನ್‌ಡೊ ಮಂಜೆಲ ಆವುಡ. ರತ್ನಾಸೆಟ್ಟಿಡೆ ಸೋದರಿ ಮತ್ತು ಶೆಡ್ತಿ ಫಾತಿಮಂ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಬಪ್ಪಗ್ ಜನ್ಮ ಕೊಡುತ್ತಾಲು ಚೊಂತು ಡಾ. ಪಿ. ಸುಶೀಲಾ ಉಪಧ್ಯಾಯ ಪಾಡ್ದನತ್ತೊ ಅವತರಣಿಕೆ ಮುನ್ನೊಲು ಕಂಡ್‌ಬನ್ನರ್.

ಸ್ಥಳೀಯ ಆಲ್‌ಮಾರ್ ಜಾತಿ–ನೀತಿ ಬ್ಯಾರಿ ಪಿನ್ನೆ ಜಾತಿ–ಸೆಟ್ಟಿ ಬ್ಯಾರಿ ಚೊಂತು ಗುರುತಿಸಿಟ್ಟಿನ್ನಾರ್. ಜಾತಿ ನೀತಿ ಬ್ಯಾರಿಂಜ ಕಟ್ಟಳೆ ಸರಿಯಾಯಿಟ್ಟ್ ಪಾಲಿಚ್ಚೊಂಟಿನ್ನಾರ್. ಜಾತಿ ಸೆಟ್ಟಿ ಬ್ಯಾರಿ ಆಚರಣೆಡೆ ಬಿಸಯತ್ತ್‌ಲು ಅವುಡ್ಡೆ ಅವುಡೆಗ್.

ನಡವಳಿಕೆಡೊ ಸಂಗ್ರಹತ್ತ್‌ಲು ಬೊಬ್ಬರ್ಯ ಪಾಡ್ದನ್ ಬ್ಯಾರಿಜಗ್ ಇತರ ಜಾತಿಡೊಟ್ಟುಗು ಇನ್ನೊ ಸಂಬಂಧತ್ತೊ ಇಜನೆ ವಿವರಣೆ ಆಕ್‌ಡ್. ಏಲ್ ಪಟ್ಟಣತ್ತೊ ಮರಕಲರ್ ಪಿನ್ನೆ ಏಲ್ ಕಡೆಡೆ ಬ್ಯಾರಿಜ ಒಟ್ಟು ಸೇರಿಟ್ಟ್ ಕಲಂಜಾರ್ ಚೊಲ್ಡೆ ಜಾಗೆಗ್ ಪೊಯಾರ್. ನಿಜ ಜಾತಿ–ನೀತಿ ಬ್ಯಾರಿಜಮಾ? ಅಲ್ಲಾ ಜಾತಿ–ಸೆಟ್ಟಿ ಬ್ಯಾರಿಗಳೋ. ಜಾತಿ–ನೀತಿ ಬ್ಯಾರಿಜಮಾ ಚೊಂತು ಅಂಜಲೊಟ್ಟ ಅವುಡೆ ಉಲ್ಲಜ ಕೇಟಾರ್. ನಜ ಜಾತಿ ಬ್ಯಾರಿಜ ಚೊಂತು ಜವಾಬು ಕೊಡುತ್ತಾರ್. ನಿಜ ಜಾತಿ–ನೀತಿ ಬ್ಯಾರಿಜ ಆಯೆಂಗ್ ಉಲ್ಗ ಒರು ಚೊಂತು ಅಜಲೊ ಆಹ್ವಾನ ಆಕಿಯಾರ್. ಅಜಗ್ ನಲ್ಲೊ ಸತ್ಕಾರ ಕಿಟ್ಟಿತ್ತ್.

ಇನ್ನೊರು ಪಾಡ್ದನತ್ತ್‌ಲುಂ ಇಜನೆಮೆ ಕಾಣೊಗು ಕಿಟ್ಟ್‌ಡ್. ಯೆಯ್ಯೊಡಿ ಸೊತ್ತು ಮರಕಲೆನ ಕತೆ ಚೊಲ್ಡೆ ಶೀರ್ಷಿಕೆ. ಮೂನ್ನಾಲು ಬ್ಯಾರಿಜ ಕಲಂಜಾರ್ ಚೊಲ್ಡೆ ದೇವಸ್ಥಾನತ್ತ್‌ಗು ಪೋಯಾರ್. ಗುತ್ತುಡೊ ಆಲ್‌ಮಾರ್ ಈ ಮುನ್ನೊಲ್ತೊ ಪಾಡ್ದನತ್ತ್‌ಲು ಕೇಟೆದ್ ಪೋಲೆಮೇ ಕೇಟಾರ್. ನಜ ಜಾತಿ –ನೀತಿ ಬ್ಯಾರಿಜ ಚೊಂತು ಜವಾಬು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಪಿನ್ನೆ ಗುತ್ತುಡುಜ ಬ್ಯಾರಿಜಲೊ ಆವರಣತ್ತ್‌ಗು ಬಿಲಿಚಿತ್ತ್ ಆಲ್‌ಮಾರೆ ನಡುಲು ಬ್ಯಾರಿಜಗ್ ವಿಶೇಷಮಾಯಿಟ್ಟ್ ಗೌರವ ಕೊಡುತ್ತಾರ್. ಇದ್ ಕೊಂಡುಟ್ಟು ಬ್ಯಾರಿಜ ಪಿನ್ನೆ ಹಿಂದುಜ ನಲ್ಲೊ ಸಾಮರಸ್ಯತ್ತ್‌ಲು ಜೀವಿಚ್ಚೊಂಟು ಇನ್ನಾರ್ ಚೊಂತು ಮನದಟ್ಟಾವುಡು.

ವೈವಿಧ್ಯತೆಗಳು

ಮುಸ್ಲಿಮ್ ಪೆರ್ನಾಳ್‌ಜ

ದಕ್ಷಿಣಕನ್ನಡ ಪಿನ್ನೆ ಚುತ್ತು ಮುತ್ತುಡೆ ಪ್ರದೇಶತ್ತ್‌ಲು ಮುಸ್ಲಿಮಿಜ ಚೊಮ್ಮೆ ಪೆರ್ನಾಳ್‌ಜಲೊ ಬಾರಿ ಸಂದೋಲತ್ತ್‌ಲ್ ಆಚರಿಕ್ಕ್‌ಡಾರ್. ಅದ್‌ಲು ಪ್ರಮುಖ ವಾಯೆದ್ ಮೊಹರ್ರಂ. ಈದ್ ಮಿಲಾದ್ (ರಬೀಉಲ್ ಅವ್ವಲ್ 12 ನೆಬಿ (ಸ.ಅ.) ಜನಿಚ್ಚೆ ನಾಲ್) ರಬೀಉಲ್ ಆಖಿರ್ 11ಗುಂ (ರಾತೀಬು ಸೂಫಿ ಸಂತ ಶೈಖ್ ಅಬ್ದುಲ್ ಖಾದರ್ ಜೀಲಾನಿ (ಖ.ನ)ಡೆ ಅನುಸ್ಮರಣಾ ನಾಲ್). ಶಾಬಾನ್ 15ಗು ಶಬೆ ಬರಾಅತ ಅನುಷ್ಠಾನ ಆಕ್‌ಡಾರ್. ರಮಾಳಾನ್ ತಿಂಜಳ್ ಕಲಿಞಿತ್ತ್ ಶವ್ವಾಲ್ 1ಗು ಚೆರಿಯ ಪೆರ್ನಾಲ್. ಪಿನ್ನೆ ದುಲ್ ಹಿಜ್ಜ 10ಗು ಬೆಲಿಯ ಪೆರ್ನಾಲ್ ಆಚರಣೆ ಆಕ್‌ಡಾರ್

1. ಮೊಹರ್ರಮ್

ಮೊಹರ್ರಂ ತಿಂಜಲ್ ಹಿಜರಿ ತಿಂಜಳ್‌ಡೆ ಆದ್ಯತ್ತೆ ತಿಂಜಳ್. ಹಿಜರಿ ವರ್ಷತ್ತೊ ಆರಂಭ ಮೊಹರ್ರಂ ಒನ್ನುರೆ ಆರಂಭ ಆವುಡು. ಈ ತಿಂಜಳ್ಳ್ ಮುಖ್ಯಮಾಯಿಟ್ಟ್ ಬಿಜಾಪುರತ್ತ್‌ಲು ಆಳ್ವಿಕೆ ಆಕಿಯೋಂಟಿನ್ನೆ ಶಾಹಿ ಸುಲ್ತಾನ್‌ಡೊ ಮುಖಾಂತರ ಮೊಹರ್ರಂ ನಾಲ್ ಆಘೋಷ ಆಕ್‌ಡೊ ಪದ್ಧತಿ ರೂಢಿಗ್‌ಬಂತ್. ಚೊಮ್ಮೆ ಬದಲಾವಣೆ ಇನ್ನೆಂಗುಂ ಇದ್ ಬಿಜಾಪುರತ್ತೊ ಕೊಡುಗೆ ಆಯಿಟ್ಟಿಕ್‌ಡ್. 19ಮತ್ತೆ ಶತಮಾನತ್ತ್‌ಲು ಕೊರಿಯೆ ಶಿಯಾಜ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡತ್ತ್‌ಲು ಇಂತ್ ಆ ಸಂದರ್ಭತ್ತ್‌ಲು ಮೊಹರ್ರಂ ಆಘೋಷ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡತ್ತ್‌ಲು ಸುರುವಾಯಿಡ್.

ದಖ್ಖಿನ್‌ಡೊ ಹನಫಿಜ ಮೊಹರ್ರಂಡೊ ಪ್ರಸಿದ್ಧಮಾಕಿಯಾರ್. ಮೊಹರ್ರಂ ಆಗೋಷಿಕ್ಕ್‌ಡೊ ಜಾಗೆಗ್ ಕರ್ಬಲ್ ಮೈದಾನ ಚೊಂತ್ ಬಿಲಿಚ್ಚೊಂಟಿನ್ನಾರ್. ಇಂಡ್‌ಗುಂ ಈ ಪೇರ್‌ಡೊ ಚೆಲೆ ಜಾಗೆ ಕಾನೊಗು ಸಾಧ್ಯ ಆವುಡು. ಮೈಕಾಲತ್ತೆ ಕುದ್ರೋಳಿಯ ನಡುಪಳ್ಳಿ ಮುಟ್ಟ ಉಲ್ಲೆ ಬೀಬಿ ಅಲಾಬಿ ಅಶೂರ ಖಾನ ಇಂಡುಗುಂ ಉಂಡು. ಅವಸಾನತ್ತೊ ಅವಸ್ಥೆಲು ಉಲ್ಲೊ ಈ ಕಟ್ಟಾನ ಈ ಆಚರಣೆಡೆ ದ್ಯೋತಕ ಆಯಿಟ್ಟುಂಡು. ಮೈಕಾಲತ್ತ್ ಕರ್ಬಲಾ ರಸ್ತೆ, ಬೀಬಿ ಅಲಾಬಿ ಮಾರ್ಗ ಇಂತ್. ಇದ್ ಮೊಹರ್ರಂ ಅಗೋಷಿಚ್ಚೊಂಟಿನ್ನೆ ಜಾಗೆ ಆಯಿಟ್ಟಿಕ್ಕ್‌ಡ್. ದಕ್ಷಿಣಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಡೆ ಸುನ್ನಿಜದ ಮೊಹರ್ರಂ 'ಒಲಿಂಬೊ' ಪಿನ್ನೆ ಪತ್ತ್‌ಡೊ ನೋಂಬ ಅನುಷ್ಠಿಕ್ಕ್‌ಡೆದ್ ಬುಟ್ಟೆಂಗ್ ಬೇರೆಂದುಂ ಆಗೋಷಿಕ್ಕ್‌ಡೆದ್ ಕಾನೊಗು ಸಾಧ್ಯ ಆವುಲ್ಲೆ.

2. ಈದ್ ಮೀಲಾದ್

ಈದ್ ಮೀಲಾದ್ ಮುಸ್ಲಿಮಿಜಲೆ ಮುಖ್ಯ ಆಗೋಷ ಆಯಿಟ್ಟಿಕ್ಕ್ಡ್. ಪ್ರವಾದಿ (ಸ.ಅ.)ತಂಜಲೆ ಜನಿಚ್ಚೆ ನಾಲ್ ಈದ್‌ಮೀಲಾದ್ ನಾಲಾಯಿಟ್ಟ್ ಆಗೋಷಿಕ್ಕ್ಡಾರ್. ಪ್ರವಾದಿ (ಸ.ಅ.) ತಂಜಲೆ ಜನನ ರಬೀಉಲ್ ಅವ್ವಲ್ 12ಗ್ ಆಯಿಟ್ಟಿಕ್ಕ್ಡ್. ಈ ನಾಲ್‌ಡೊಟ್ಟುಗ್, ರಬೀಉಲ್ ಅವ್ವಲ್ ತಿಂಜಲ್ ಪೂರ್ತಿ ನೆಬಿ (ಸ.ಅ.) ತಂಜಲೆ ತಿಂಜಲಾಯಿಟ್ಟ್ ಆಗೋಷಿಕ್ಕ್ಡಾರ್.

ಮುಸ್ಲಿಮಿಜ ರಬೀಉಲ್ ಅವ್ವಲ್ ತಿಂಜಲ್‌ಲ್ ಅವುತುಲು ಪಿನ್ನೆ ಪಲ್ಲಿಲ್, ಸಂಗ ಸಂಸ್ಥೆಲು ಮೌಲೂದು ಪಾರಾಯಣ ಆಕ್‌ಡಾರ್. ಸೀರಣಿ ಕೊಡುಕ್ಕುಡಾರ್, ಗಮ್ಮತ್ತ್ ಆಕ್‌ಡಾರ್. ಮುಖ್ಯಮಾಯಿಟ್ಟ್ ರಬೀಉಲ್ ಅವ್ವಲ್ 12ಗುಂ ಎಲ್ಲಾ ಪಲ್ಲಿಲು ಮೌಲೂದ್ ಓದಿಟ್ಟೆ ಪಿನ್ನೆ ಚೋರು, ಮದ್‌ರ ವಿತರಣೆ ಆಕ್‌ಡಾರ್.

ಪ್ರತ್ಯೇಕಮಾಯಿಟ್ಟ್ ಮದ್‌ರಸತ್ತ್‌ಲ್ ಮಕ್ಕಗ್ ನೆಬಿ ಮದ್‌ಹ್, ಪಾಟ್, ಪೋಲೊತೆ ಚೊಮ್ಮೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಉಂಡಾಕ್‌ಡಾರ್.

ಈ ಆಗೋಷ ಮುಖ್ಯಮಾಯಿಟ್ಟ್ ಮಲಬಾರ್ ಮಾಪಿಳ್ಳೆಜ ಪಿನ್ನೆ ಮೈಕಾಲತ್ತೊ ಬ್ಯಾರಿಜತ್ತೊಲ್ ಕಾಣೊಗು ಕಿಟ್ಟ್‌ಡ್. ನೆಬಿ (ಸ.ಅ.) ತಂಜಲೆ ಮದ್‌ಹ್ ಚೆನ್ನೊಂತು, ಮೌಲೂದ್ ಓದಿಯೊಂತು, ಬೈತ್ ಪಾಡಿಯೊಂತು, ಮೆರವಣಿಗೆ ಆಕಿತ್ತ್ ದಫ್ ಕೊಟ್ಟೊಯೊಂತು ಇಕ್ಕ್‌ಡಾರ್.

ಈ ಮೌಲೂದ್‌ಡೊ ಮಂಕೂಸ್ ಮೌಲೂದ್ ಚೊಲ್ಡಾರ್. ಇದ್ ಬ್ಯಾರಿಜ ಪಿನ್ನೆ ಮಾಪಿಳ್ಳಮಾರೆಲು ಬೆಲಿಯ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಪಡಂಞಿಡ್. ಮೂಲತಃ ಇದ್ ಎಲ್ದಿಯೊ ಪೊನ್ನಾನಿ ಝೈನಲುದ್ದೀನ್ – ಬಿನ್ – ಆಲಿ ಚೊಲ್ಡೆ ಆಲ್, ಇದ್ ಕ್ರಿ.ಶ. 1521 (ಹಿಜರಿ 723)ಲು ರಚನೆ ಆಕಿಡ್. ಮಾಪಿಳ್ಳೆ ಪ್ರಮುಖಮಾಯೆ ಇದ್ ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ ನಜಲೊ ಜಿಲ್ಲೆಗೊ ಮುಸ್ಲಿಮಿಜಲೆಲುಂ ಅನುಷ್ಠಾನ ಆಯಿತ್.

ಈ ಹಬ್ಬವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮಲಬಾರಿನ ಮಾಪಿಳ್ಳಗಳು ಮತ್ತು ತುಳುನಾಡ ಬ್ಯಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುವರುವಂತಹದ್ದು. ಇವರು ಇದನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಪ್ರವಾದಿಯರನ್ನು ಕೊಂಡಾಡುತ್ತಾ ಸ್ತುತಿ ಗಾನಗಳಿರುವ ಮೌಲೂದ್ ಪಾರಾಯಣ ಮಾಡುತ್ತಾ, ಹಾಡು ಹಾಡುತ್ತಾ ಮೆರವಣಿಗೆ ನಡೆಸುತ್ತಾ ಧಫ್ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡು ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಮಂಕೂಸ್ ಮೌಲೂದ್‌ಡೆ ಕಾಲಿ ರಬೀಉಲ್ ಅವ್ವಲ್ ತಂಜಲ್‌ಲು ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲಾಂಟ್ ಬೇರೆ ನಲ್ಲೆ ನಲ್ಲೆ ಸಂದರ್ಭತ್‌ಲ್ ಓದುಡಾರ್. ಪುದಿಯೆ ಅಂಙಾಡಿ ಉದ್ಘಾಟನೆ ಆಕುಂಬೊ, ಅಪ್ಪತ್ತೊ ಮಂಜೆಲತ್ತೊ ಸಂದರ್ಭತ್ತ್‌ಲು,

ಮೌತಾಯೊಲ್ ಪಿನ್ನೆ ಮೂನು, ಏಲು, ನಾಪೊವಾಮತ್ತೊ ನಾಲ್‌ಡೊ ಸಂದರ್ಭತ್ತ್‌ಲ್ ಹಜ್ಜ್ ಪೋಲೊತ್ತಡ್‌ಕ್ಕ್ ಪೋಂಡೊ ಸಂದರ್ಭತ್ತ್‌ಲು ಮೌಲೂದ್ ಓದುಡಾರ್.

3. ರಾತೀಬ್

ಬಗ್ದಾದ್‌ರೊ ಸೂಫಿಸಂತ ಶೇಖ್ ಮುಹಿಯದ್ದೀನ್ ಅಬ್ದುಲ್ ಖಾದಿರ್ ಜೀಲಾನಿ (ಖ. ಅ.) ಅಯಾಲೊ ಮೌತಾಯೊ ನಾಲ್‌ಡೊ ಸ್ಮರಣೆ ಆಯಿಟ್ಟ್ ರಬೀಉಲ್ ಆಖಿರ್ ಪೌನೊನ್ನಾಮತ್ತೊ ನಾಲ್ ಮುಸ್ಲಿಮಜ ರಾತೀಬ್ ಅಗೋಷಿಕ್ಕ್‌ರಾಗ್. ಶೈಖ್ ಜೀಲಾನಿ ತಂಜಳ್ ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಮುದಾಯತ್ತ್‌ಲು ಜಾಸ್ತಿ ಗೌರವತ್ತ್‌ಗು ಪಾತ್ರಮಾಯೋ ಸಂತ ಆಯಿಟ್ಟಿಕ್ಕ್‌ಡ್.

ಕೋಝಿಕ್ಕೋಡಿನ ಖಾಲಿಯಾರ್ ಮುಹಮ್ಮದ್ ಚೊಲ್ಡೆ ಆಲ್ ಶೈಖ್ ಜೀಲಾನಿ ತಂಜಳೊ ಕೊಂಡಾಡಿಟ್ಟ್ 'ಮುಹಿಯದ್ದೀನ್ ಮಾಲ' ಚೊಲ್ಲೊಡ ಕಾವ್ಯ ರಚನೆ ಆಕಿಡ್. ಇದ್ ಚೊಮ್ಮೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಪಡಇಡ್. ಅಲ್ಲಾಂಟ್ ವಿದ್ವಾಂಸರಜ ಅಲ್ಲಾಹಲುಡೊ ಕೊಂಡಡ್ತೆ ದ್ಸಿಕ್‌ರ್ ರಾತೀಬ್‌ಲು ಉಲ್ಲೇಖ ಆಕಿಡಾರ್. ರಾತೀಬ್‌ಲು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಮಾಯೆದ್ ಮುಹಿಯದ್ದೀನ್ ರಾತೀಬ್ ಪಿನ್ನೆ ಕುತುಬಿಯ್ಯತ್. ದಫ್ ರಾತೀಬ್ ಚೊಮ್ಮೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಪಡಜಿಡ್. ರಾತೀಬ್ ರಬೀಉಲ್ ಆಖಿರ್ ತಿಂಜಲೆಯ ಆಗೋಷಿಕ್ಕ್‌ಡಾರ್. ರಬೀಉಲ್ ಆಖಿರ್ ತಿಂಜಳ್‌ಡೊ 11 ಮತ್ತೆ ನಾಲ್‌ಲು ಶೇಖ್ ಜೀಲಾನಿ ತಂಜಳೊ ಪೇರ್‌ಲು ಎಲ್ಲಾ ಪಳ್ಳಿಲುಂ ಸಾಮೂಹಿಕ ಮಾಯಿಟ್ಟ ಆಗೋಷಿಕ್ಕ್‌ಡಾರ್.

ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಡೆ ಅಧಿಕ ಜಾಗೆಲುಂ ಈ ಅಗೋಷ ಚಾಲ್ತಿಲು ಉಂಡು. ರಬೀಉಲ್ ಆಖಿರ್ ತಿಂಜಳ್ ಪೂರ್ತಿ ಮೌಲೀದ್, ರಾತೀಬ್ ಪಿನ್ನೆ ಜಾವುಗು ಕತುಬಿಯ್ಯತ್ ಅವ-ಅವುತ್ತುಲು ನಡಕ್ಕ್‌ಡ್. ಪಳ್ಳಿಡೆ ಉಸ್ತಾದ್‌ಡಂಜಲೊ ಬಿಲಿಕ್ಕ್‌ಡಾರ್. ಅಗ ಒಕ್ಕೊಲುಡೊ ಸಂದರ್ಭತ್ತ್‌ಲು ಜಾಸ್ತಿ ಜಾವುಲ್ ಖಿತುಚಿತ್ತ್ ನಡಕ್ಕ್‌ಡೆದ್ ರೂಢಿ.

4. ಬರಾಅತ್

ಬರಾಅತ್, ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಮುದಾಯ ಅನುಷ್ಠಿಕ್ಕ್‌ಡೆ ಇನ್ನೊರು ಪ್ರಮುಖ ಆಚರಣೆ ಬರಾಅತ್ ನಾಲ್ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಶಬಾನ್ ತಿಂಜಳ 15 ಮತ್ತೆ ನಾಲ್ ಕೊಂಡಾಡ್‌ರಾರ್. ಆ ನಾಲ್ ಅಲ್ಲಾಹು ಮುನುಷ್ಯಗ್ ಜೀವನೋಪಾಯತ್ತೆ

ತೀರ್ಮಾನ ಆಕ್ಡೊ ನಾಲ್ ಚೊಲ್ಡೆದ್ ಮುಸ್ಲಿಮಿಜ ಆಚಲ ವಿಶ್ವಾಸ.

ಈ ಕಾರಣತ್ತ್ಲು ಶಅಬಾನ 15ಡೆ ಜಾವು ಮುಸ್ಲಿಮಿಜ ಸೂರ: ಯಾಸೀನ್ (ಕುರ್ಆನ್ಡೆ ಒರು ಅಧ್ಯಾಯ) ಮೂನು ಬಟ ಓದುಡಾರ್. ಚೆಲೆ ಆಲ್ ಆದ್ರೆ ಮೇಲ್ ಸೂರ: ಯಾಸೀನ್ (ಕುರ್ಆನ್ಡೆ ಒರು ಅಧ್ಯಾಯ) ಓದುಡಾರ್. ಪಿನ್ನೆ ಅಲ್ಲಾಹುಡೆಲ್ ನಂಜಲೊ ಜೀವಿತಾವಧಿ ದೀರ್ಘಮಾಯಿಟ್ಟ್ ಕಿಟ್ಟೊಗು, ಅಜನೆಮೆ ನಜಗುಮ್ ನಜಲೆ ಕುಟುಂಬತ್ತ್ಗುಂ ನಲ್ಲೊ ಜೀವನ ಪಿನ್ನೆ ನಲ್ಲೆ ಮರಿಪ್ಪುಗುಂ, ನಜಲೆಲ್ ಮರಿಚ್ಚಜಗಾಯಿಟ್ಟ್ ಕಬುರಲು ಸುಖ ನೆಮ್ಮದಿ ಕಿಟ್ಟೊಗು ಸೂರ: ಯಾಸೀನ್ ಓದುಡಾರ್.

ಈ ಅನುಷ್ಠಾನ ಎಲ್ಲಾ ಪಲ್ಲಿಲುಂ ಶಅಬಆನ್ 15ಡ್ ಸುರ್ಯ ತಾನೆಲ್ ಪಿನ್ನೆ ನಡಕ್ಕ್ಡ್. ಪಿನ್ನೆ ಪಲ್ಲಿಡೆ ಉಸ್ತಾದ್ಮಾರ್ ದುಆ ಆಕ್ಡಾರ್. ಪಿನ್ನೆ ಜಮಾಅತ್ಡೊ ಎಲ್ಲಾ ಆಲ್ಮಾರ್ ಒಟ್ಟಯಿಟ್ಟ್ ನಜಲೆಲು ಮರಿಚ್ಚಜಗ್ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಕಬುರ್ಸ್ತಾನತ್ತ್ಗು ಪೋಯಿಟ್ಟ್ ಸೂರ: ಯಾಸೀನ್ ಓದಿಟ್ಟ್ ದುಆ ಆಕ್ಡಾರ್. ಶಅಬಾನ್ 15ಡೊ ನಾಲ್ಲು ನೋಂಬು ನುನ್ನತ್ತುಂಡು. ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡತ್ತಲು ಮುಸ್ಲಿಮಿಜ ಬರಾಅತ್ ನಾಲ್ಡೊ ಒರು ಪವಿತ್ರ ನಾಲ್ ಆಯಿಟ್ಟ್ಕಂಡ್ತ್ತ್ ಅ ನಾಲ್ ಗೌರವತ್ತ್ಲು ಕಾಂಡಾರ್. ಜಾವುಲು ಮದ್ರ ಸೀರಣಿ ಕೊಡುಕ್ಕುಡಾರ್. ಈ ಬರಾಅತ್ ಆಚರಣೆ ಇಪ್ಪೊಲುಂ ಚಾಲ್ತಿಲು ಉಂಡು.

5. ಈದುಲ್ ಫಿತ್ರ್ (ಚೆರಿಯೊ ಪೆರ್ನಾಲ್)

ಚೆರಿಯೊ ಪೆರ್ನಾಲ್ ಅಲ್ಲೆಂಗ್ ಈದುಲ್ ಫಿತ್ರ್ ಬಾರಿ ಸಡಗರ, ಸಂದೋಲತ್ತ್ಲು ಮುಸ್ಲಿಮೀಜ ಆಗೋಷಿಕ್ಕಡಾರ್. ರಮಳಾನ ತಿಂಜಳ್ಡೆ ಅವಸಾನತ್ತೆ ನೋಂಬು ತೀಂತ್ ಶವ್ವಾಳ ತಿಂಜಲ್ಡೊ ಒನ್ನಾಮತ್ತೊ ನಾಲ್ ಪೆರ್ನಾಲ್ ಆಗೋಷಿಕ್ಕ್ಡಾರ್. ಮುಸ್ಲಿಮಿಜ ಸುಬೈಕ ಬೇಗ ಕುಲಿಚ್ಚಿಟ್ಟ್, ನಲ್ಲೊನಲ್ಲೊ ತುನಿಮುರಿ ಇಟ್ಟ್ತ್ತ್ ಪಳ್ಳಿಗ್ ಪೋಂಡಾರ್, ಪಲ್ಲಿಲ್ ಪೆರ್ನಾಲ್ ನಿಸ್ಕಾರ ಪಿನ್ನೆ ಖಿತುಬ ನಡಕ್ಕ್ಡ್. ರಾಯತ್ತೊ ಎಲ್ಲಾ ಆಲ್ಮಾರುಂ ಪಲ್ಲಿಲ್ ಒನ್ನಾವುಡಾರ್.

ಪಿನ್ನೆ ಸಂಬಂಧತ್ತೊ ಚಂಜಯಿಮ್ಮಾರ್ರೊ ಅವುತುಗು ಪೋಂಡಾರ್. ಇದ್ ಬಾರಿ ಗೌಜೀಲ್, ಸಡಗರತ್ತ್ಲು ನಡ್ಕ್ಕ್ಡೊ ಆಗೋಷ ಆಯಿಟ್ಟಿಕ್ಕ್ಡ್. ಈ ನಾಲ್ಲು ಫಿತ್ರ್ ಝಕಾತ್ ಕೊಡುಕ್ಕುಡಾರ್. 2.600 ಗ್ರಾಂ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯ, ಪೆರ್ನಾಲ್ ನಿಸ್ಕರಿಕ್ಕ್ಡೆರ್ಕ್ಕ್ ಮುನ್ನೊಲು ಕೊಡುಕ್ಕುಡಾರ್. ಈ ಝಕಾತ್ ಪ್ರತಿ ಒರುತ್ತಂ ಅನುಕೂಲಸ್ಥ, ಅರ್ಹ ಮುಸ್ಲಿಮ್ಡರ ಮೇಲುಂ ಕಡ್ಡಾಯ. ದಕ್ಷಿಣ

ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಡೆ ಮುಸ್ಲಿಮಿಜ ಇದ್ ಕಟ್ಟು ನಿಟ್ಟಾಯಿಟ್ಟ್ ಅನುಸರಿಕ್ಕಡಾರ್. ಎಲ್ಲಾ ಮುಸ್ಲಿಮಿಜಮ್ ಈ ಆಗೋಷತ್ತೊ ಇತರ ಆಗೋಷಜಲೆ ಕಾಟಿ ಜಾಸ್ತಿ ಮಹತ್ವತ್ತಲ್ ಸಡಗರತ್ತ್‌ಲುಂ ಕೊಂಡಾಡ್‌ರಾರ್.

6. ಬೆಲಿಯ ಪೆರ್ನಾಲ್ (ಬಕ್ರೀದ್)

ಈದುಲ್ ಅಝ್‌ಹಾ ಚೊನ್ನೆಂಗ್ ಬೆಲಿಯೊ ಪೆರ್ನಾಲ್. ಈ ಪೆರ್ನಾಲ್ ಚೆರಿಯೊ ಪೆರ್ನಾಲ್‌ಡೊ ಪೊಲೆಮೆ ಆಗೋಷಿಕ್ಕ್‌ಡಾರ್. ಬೆಲಿಯೊ ಪೆರ್ನಾಲ್ಲ್ ಫಿತ್ರ್ ಝಕಾತ್‌ಡೊ ಬದಲ್‌ಗ್ ಉಲ್ಲಜ ಅನುಕೂಲಸ್ಥಮಾರ್ ಆಡ್, ಕುರಿ, ಪೈ ಒಂಟೆಡೊ ಯರ್ಚಿ, ಪಾವತ್ತಜಗು ಕುಟುಂಬತ್ತಜಗು ಪೆರ್ನಾಲ್ ನಿಸ್ಕರಿಚ್ಚೆಲ್ ಪಿನ್ನೆ ಕೊಡುಕುಡಾರ್.

ಈದುಲ್ ಫಿತ್ರ್ ಪೋಲೆಮೆ ಈ ನಾಲ್‌ಲುಂ ಪೆರ್ನಾಲ್ ನಿಸ್ಕಾರ, ಖುತುಬ ಪಳ್ಳಿಲು ನಡಕ್ಕಡ್. ಈದುಲ್ ಝುಹಾ ಚೊನ್ನೆಂಗ್ ಬಲಿದಾನತ್ತೊ ಪೆರ್ನಾಲ್ ಆಯಿಟ್ಟಿಕ್ಕ್‌ಡ್. ಅಲ್ಲಾಹುಗು ಬಲಿದಾನ ಸಮರ್ಪಿಕ್ಕ್‌ಡೆದ್. ಈ ಪೆರ್ನಾಲ್‌ಡೊ ಮಹತ್ವ ಆಯಿಟ್ಟಿಕ್ಕ್‌ಡ್. ಈದ್ ನಿಸ್ಕಾರತ್ತೊಲ್ ಪಿನ್ನೆ ಜಾನುವಾರ್‌ಡೊ ಅಲ್ಲಾಹುಡೊ ಸಂತೃಪ್ತಿಗಾಯಿಟ್ಟ್ ಬಲಿ ಕೊಡುಕ್ಕುಡಾರ್.

ಇಬ್ರಾಹಿಂ ನೆಬಿ (ಅ.ಸ.) ತಂಡೊ ಮೋನು ಇಸ್ಮಾಯಿಲ್ (ಅ.ಸ.) ಡೊ ಬಲಿ ಕೊಡುಕ್ಕೊ ತಯ್ಯಾರಾಯಪ್ಪ ಅಯಾಲೊ ಬದಲ್‌ಗು ಒರು ಆಡ್‌ರೊ ಮಲಕ್ ಜಿಬ್ರೀಲ್ (ಅ.ಸ.)ಡೊ ಮುಖೇನ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಪ್ಪಡುತ್ತಿಯಪ್ಪ ಅದ್‌ಡೊ ಬಲಿ ಕೊಡೊಕ್ಕೊ ಅಲ್ಲಾಹು ನಿರ್ದೇಶಿಚ್ಚೆ ಕಾರ್ಯ ಆಯಿಟ್ಟಿಕ್ಕ್‌ಡ್. ಈ ಘಟನೆ ನೆನಪುಗಾಯಿಟ್ಟ್ ಜಾನುವಾರು ಬಲಿ ಅರ್ಪಿಕ್ಕ್‌ಡಾರ್. ಇದ್‌ಡೊ ಹಜ್ಜ್ – ಪೆರ್ನಾಲುಂ ಚೊಲ್ದಾರ್. ಈ ನಾಲ್ಲ್ ಹಜ್ ಯಾತ್ರಕ್ಕಾರ್ ಮಕ್ಕಾ ನಗರತ್ತ್‌ಲು ವಿಶೇಷಮಾಯಿಟ್ಟ್ ಹಜ್ ಕರ್ಮ ನಿರ್ವಹಿಸಿಕ್ಕ್‌ಡಾರ್. ಅಜನೆಮೆ ಪ್ರತಿಯೊರು ಪಲ್ಲಿಲು ನಡಕ್ಕ್‌ಡೊ ನಿಸ್ಕಾರತ್ತೊ ಚೆರಿಯೊ ಹಜ್ಜ್ ಪೆರ್ನಾಲ್ ಮುಸ್ಲಿಮಿಜ ಬಾರೀ ಸಂದೋಲತ್ತ್‌ಲ್ ಆಗೋಷಿಕ್ಕ್‌ಡೆ ಇನ್ನೊರು ಪೆರ್ನಾಲ್ ಆಯಿಟ್ಟಿಕ್ಕ್‌ಡ್.

ಆ. ಮಂಜೆಲ

ಪಂಡ್ ಮಂಜೆಲ, ಸುನ್ನತ್ ಮಂಜೆಲ ಬಾರೀ ಗೌಜಿಲ್ ನಡನ್ನೊಂಟಿಂತ್. ಮಂಜೆಲ್ತ್‌ಗ್ ಇಂಡತ್ತೊ ಪೋಲೆ ಅಂಜಜಮೆ ಕೊರಿಯ ನಾಲ್‌ಗು ಮುನ್ನೊಲು ನಾಲ್ ಬೈಕ್‌ಡೆ ಅಲ್ಲ. ಪಂಡ್ ಜಮಾತ್‌ಡೊ ಮೊಕ್ತೆಸರಡೆ ಮುಟ್ಟ ಪೋಯತ್ತ್

ನಾಲ್ ನಿಗಂಟ್ ಆಕಿಯೋಂಟಿನ್ನಾರ್. ಮೋಕ್ತೇಸರಡೊ ಮುಟ್ಟ ಪೊಬೊ ಕಾಣಿಕೆ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಬೆತ್ತಲೆ, ಅಡಕೆ ಸಮರ್ಪನೆ ಆಕಿಟ್ಟ್ ಬಾರಿ ಅದಾಬುಲು ನಿಯತ್ತ್‌ಲು ನಾಲ್ ನಿಗಂಟ್ ಆಕೊಗು ಕೇಟೊಂತು ಇನ್ನಾರ್. ಮೋಕ್ತೆಸರ ಚೊನ್ನೊ ನಾಲ್ ನಿಗಂಟ್ ಆಕೊನು.

ಮಂಜೆಲ ಚೊನ್ನೆಂಗ್ ಇಪ್ಪತ್ತೊ ಪೋಲೆ ಒರು ಗಂಟೆ ಅಲ್ಲೆಂಗ್ ಒರು ನಾಲ್‌ಲು ತೀರ್‌ಡೊ ಬಿಸಯಮೆ ಇಲ್ಲ. ಸುಮಾರ್ 15 ನಾಲ್ ಬುಡಾಂಟೆ ನಡ್‌ಕ್ಕ್‌ಡೆದುಂ ಉಂಡು. ಪುದಿಯಾಂಪುಲೆ ಎಣ್ಣೆಲ್ ಕುಲಿಚ್ಚಿಟ್ಟ್, ಪುದಿಯಾಂಪು ಲೆಡೊ ಅಬ್ಬಗ್ ಗಮ್ಮತ್, ಅಲಿಯಾಂಕಗ್ ಗಮ್ಮತ್ತ್, ಮೂತೋನುಗು ಗಮ್ಮತ್ತ್ ಇಂಜನೆ ಚೊಮ್ಮೆ ಚಮ್ಮನ ನಡನ್ನೋಂಟಿಂತ್. ಒರುನಾಲ್ ನೈಕುಂಞಿ, ಒರುನಾಲ್ ಅಪ್ಪಕ್ಕರಿರೊ ತಾಲ, ಪಿನ್ನೊರು ನಾಲ್ ಪುದಿಯೆ ಪೆನ್ನ್‌ಗ್ ತಾಲ ಇಂಜನೆ 15 ನಾಲುಂ ಮಂಜೆಲಮೇ

ಒರು ರಾಯತ್ತೆ ಒರು ಆನ್ ಉಂಡುಂತು ಗೊಂತಾಯೆಂಗ್ ಹಿರಿಯಜ ಒಟ್ಟು ಸೇರಿಟ್ಟ್ ಅನ್‌ಡೊ ಅವುತುಗು ಪೋಂಡೆದ್ ರಿವಾಜ್.

ಅಜನೆ ಪೋಯೆಪ್ಪ ಜಂಡ್ ಭಾಗತ್ತೊ ಹಿರಿಯಜ ಸೇರಿಟ್ಟ್ ಬಿಸಯ ಆಕುವಾರ್. ಸುರೂಕು ಕುಡಿಕೊಗು ಕೊಡ್ತುಟ್ಟು ಪಲಕ ಸುರವಾಕುವಾರ್. ಪೊದು ಆವುಂಟಾಯೆಂಗ್ ಕಾಸಿ, ಬೆಲ್ಲಿ, ಬಂಗಾರ್ ಬಸ್ತ್‌ಡೊ ಬಿಸಯ ಬಂಡ್, ಇದ್ ಕೊರೇ ಚರ್ಚೆ ಆವುಡು. ಈ ಚರ್ಚೆಗ್ ದೈಕುಂಬೊ ಬೆತ್ತಲೆಡೊ ಬಟಂಜೆ, ತುಪ್ಪುಡೆ ಮುಟ್ಟ ಬೈಕೊನೆ, ಬೆತ್ತಲೆ ಚಯ ಚಯಬಿ ತುಪ್ಪಡ ನೊರೆಯಿಡೆದುಂ ಉಂಡು.

ಪಲಕಪರೆಯುಂಬೊ ಅವುತುರೊ ಉಲ್ಲಮೆ ಪುದಿಯಾಂಪುಲೆ ಇನ್ನೆಂಗುಂ ಅವಂಡೊಟ್ಟುಗು ಒರು ಪಲಕ ಉಮ್ಮ–ಅಬ್ಬ ಕೇಕಲೆ. ಇನ್ನೇ ರಾಯತ್ತೆ, ಇನ್ನೆ ಅಲ್ಲೆ ಮೋಲ್ಲೆ ನಿಕ್ಕ್ ನಿಗಂಟ್ ಆಕಿಡ್ ಚೆನ್ನೆಂಗ್ ಮೋನು ಎದುರು ಪಲಕಪರಯಲೆ. ಇಪ್ಪತ್ತೊ ಪೋಲೆ ಪೆನ್ನ ನೋಕುಡೆ ಬಿಸಯಮೆ ಇಲ್ಲೆ. ಲವ್ ಮ್ಯಾರೇಜ್ ಇಲ್ಲೆಮೆ ಇಲ್ಲೆ. ಪೆನ್ನ್ ಎತ್ತರೆ ಪಡಿಚ್ಚಿಡಾಲ್‌ಂಟ್ ಕೇಟೆಂಗ್ ಪತ್ತ್ ಜೂದು ಓದಿಡಾಲ್‌ಂಟ್ ಚೊಲ್ಲುನಾರ್. ಪಲಕ ತೀಂತ್ ಪೋಂಬೊ ಕುರಿ (ನಾಲ್ ಬೈಕ್‌ಡೊ)ಕ್ ಬಿಲಿಕುವಾರ್.

ನಾಲ್ಕುರಿ (ನಾಲ್ ಬೈಕ್‌ಡೊ)

ಕುರಿಕ್ ಪೋಂಡಂಡ್ ತೀರ್ಮಾನ ಆಕಿಯೊ ಕಾಸಿರೊ ಪಾದಿ ಪೈಸ

ಮುಂಗಡ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಕೆಟ್ಟೊಗುಂಡು. ಕುರಿಕ್ಕ್ ಪೊಂಬೊ ಪೆನ್ನ್‌ಡೆ ಪಾರ್ಟಿ ಈ ಪೈಸ ಪಿಡಿಚ್ಚೋಂಡು ಪೋನು. ಪೋಯಂಕ್ ಮರ್ಯಾದಿ ಪೋಲೆ ಬೆತ್ತಲೆಡೊ ಬಟಂಜೆ ಬೆಚ್ಚಿತ್ತ್, ಮಂಜಿಲ ಎಪ್ಪಾಂತ್ ಚರ್ಚೆ ಸುರವಾಕುವಾರ್. ಒರು ನಾಲ್ ತೀರ್ಮಾನ ಆವುಡು. ಕಾಸಿರೋ ಪಾದಿ ಪೈಸ ಕೆಟ್ಟೊಗು ಒರು ಬಟಂಜೆಗು ಪಟ್ಟ ಉರ್ಮಾಲ್ ಇಟ್ಟ್‌ಟ್ಟ್ ಪೆನ್ನ್‌ಡೊ ಕಡೆರಜ ಆನ್‌ಡೆ ಕಡೆರಜಲೊ ಎದುರುಲು ಬೈಕ್‌ಡಾರ್. ಅದ್‌ಲು ಎತ್ತರೆ ಪೈಸ ಉಂಡುಂತು ಎಲ್ಲಾರ್ಗ್ ಚೆನ್ನ್‌ಟ್ಟ್ ಕಾಟಿಟ್ಟ್ ಉಲ್ಲ ಕೊಂಪೊನು. ಅದ್‌ಲ್ ಪಿನ್ನೆ ಅವುಲು–ಬಾಲೆಡೊ ಚಮ್ಮನ ಆವುಡು. ಚಮ್ಮೆ ದೂರತ್ತೊ ರಾಯತ್ತಜ ಆಯೆಂಗ್ ಕೋಲಿ ಚೊರ್ದೆ ದಾವತ್ತ್ ಆವುಡೆದುಂ ಉಂಡು.

ಮಂಜೆಲ ಬಿಲಿಕ್‌ರೊ

ಮಂಜೆಲ ಬಿಲಿಕ್ಕೊಗು ಪಂಡ್ ಪುದಿಯಾಂಪುಲೆಮೇ ಪೋನು, ಪುದೆಪೆನ್ನಡೊ ಬಗೆಲು ಅಬ್ಬ ಅಲ್ಲೆಂಗ್ ಅಜಲೆಮಾರ್ ಪೋನು, ಇಪ್ಪತ್ತೊಪಲೆ ಕಡ್ಲಾಸ್ ಕಡತ್ತಿ ಬಿಲಿಕ್‌ಡೊ ರಿವಾಜೇ ಇಲ್ಲೆ. ಪುದಿಯಾಂಪುಲೆಮೇ ಬಿಲಿಕ್‌ಡೊದು ಮರ್ಯಾದಿ.

ತಿರುಂಬು

ಪುದಿಯಪೆನ್ನ್‌ಗು ತಿರುಂಬು ಇಡ್ರ್‌ದ್ ಅಂಡ್ ಬಾರೀ ಗೌಜಿಲು ನಡನ್ನೊಂಟಿಂತ್. 7 ನಾಲ್, 5 ನಾಲ್ ಕೊರೊಡಿ ಚೆನ್ನೆಂಗ್ ಮೂನು ನಾಲು ಮಂಜೆಲ ಅರಚ್ಚಿಟ್ಟ್, ಪಾಲ್ಲ್ ಕಲಕಿಟ್ಟ್ ಪುದೆಪೆನ್ನ್‌ಕ್ಕ ಪೂಇಟ್ಟ್ ಚಿಮ್ಮೆಡೊ ಅರೆಲು ದೈಪಾಟೊಗುಂಡು. ಇದ್‌ಕ್ ಕುಟುಂಬತ್ತಜಲೆ ಬಿಲಿಚಿಟ್ಟ್ ದಾವತ್ತ್ ಕೊಡ್ಡೊಗುಂಡು. ಮಚಿಂಚಿಮಾರ್ ತಿರುಂಬು ಪೂಯಿಡೆದ್ ಅಜಲೊ ಮರ್ಯಾದಿ.

ಮೋತುಬಲೆ

ಕಾಯಂತ್‌ಗ್ ಬಂಡ್ಯೆಕ್ ಮುನ್ನೊಲು ಪುದಿಯಾಂಪುಲೆಡೊ ಅವುತುಲು ಮೋತುಬಲೆ ಆವುಡು. ಈ ಮೋತುಬಲೆಕ್ ಮಜಿಲ್ತ್‌ಗ್ ಬನ್ನಜ ಎಲ್ಲಾರುಂ ಸೇರ್‌ಡಾರ್. ಭಂಡಾರಿ ಬನ್ನ್‌ಟ್ಟ್ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಸುರುವಾಕ್‌ಡ. ಕುರ್ಸುಕು ಒರು ಬೆಲ್ತೊ ತುನಿ ಬಿರಿಚ್ಚಿತ್ತ್ ದೊಂಪತ್ತೊ ನಡುಲು ಬೈಕ್‌ಡಾರ್. ಅದ್‌ಲ್ ಪುದಿಯಾಂಪ್ಲುಡೆ ಎಡತ್ತ್‌ಗುಂ, ಬಲತ್ತ್‌ಗು ನಿಕ್ಕ್‌ಡಾರ್. ಈ ಮೆಲ್ತಿರಿಡೊ ಬೆಲ್ಕ್‌ರ್‌ಲು

ಭಂಡಾರಿ ಮೆಲ್ಲಮೆ ಪುದಿಯಾಂಪುಲೆಡೊ ತಾಡಿ ಎಡ್‌ಕ್ಕೆಡ. ಈ ಸಮಯತ್ತಲು ಪಾಟ್‌ರೊ ಗೌಜಿ ದೊಂಪತ್ತ್‌ಲು ನಡಕ್ಕಡ್. ಚೆಲೆ ಮೋತು ಪಾಟ್‌ಗೊಂತಿನ್ನೆ ಹಿರಿಯಜಲೊ ಪಂಥ ನಡಕ್‌ಡೆದುಂ ಉಂಡು. ಈ ಕೈಕೊಟ್ಟು ಪಾಟ್, ಪಂತ ಪಲೇ ದಾಟಿಲು ಇಂತ್. ಪಲೇ ತರತ್ತ್‌ಲ್ ನಡಕ್‌ಡದ್ ಮಂಜಿಲ್ತ್‌ಗ್ ಆಲ್ಮಾರ್ಗ್ ಬಾರಿ ಕೊನೇ ಕೊಡ್ಡುಡು. ಮೋತುಬಲೆ ತೀನೊಲ್ ಪಿನ್ನೆ ಭಂಡಾರಿಗ್ ಕೈ ನೊರೊಡಿ ಕಾಣಿಕೆ, ಮೋತುಬಲೆಕ್ ಉಪಯೋಗ ಆಕಿಯ ತುನಿ ಕೊಡ್ಡುಟ್ಟು ಸಂದೋಲ ಆಕಿಯೋಂಟಿನ್ನಾರ್. ಸೇರಿಯಂಕೆಲ್ಲಾರ್‌ಗುಂ ಸರ್‌ಬತ್ತ್ ಕೊಡ್ತೊಂಟಿನ್ನಾರ್. ಇದ್ ಪುದಿಯೆ ಪೆನ್ನ್‌ಡೆ ಅವುತುಲುಂ ಇಂತ್. ಜಂಡ್ ಪೆನ್ ಮಕ್ಕ ಮೆಲ್ತಿರಿ ಪಡಿಚ್ಚಿಟ್ಟ್ ಜಂಡ್ ಬಾಗತ್ತ್‌ಲು ನಿಕ್ಕ್‌ಡೊ. ಪುದೆಪೆನ್ನ್‌ಡೊ ಕಾಕ (ಉಮ್ಮಡೊ ಅಜಲೆ) ಬಾಲ್ ಪಿಡ್ಚಿಟ್ಟ್ ನೆಟ್ಟಿರೊ ಜಂಡ್ ಮುಡಿ ಎಡ್ತ್‌ಟ್ಟ್ ಸುರುವಾಕೊನು. ಇದ್ ಕಾಕಡೊ ಮರ್ಯಾದಿ. ಅದ್‌ಲ್ ಪಿನ್ನೆ ಪೆನ್ನಿಜ ಮೋತುಬಲೆ ಎಡ್ಡೊಗು ಸುರುವಾಕ್‌ಡಾರ್. ಅವುಡೆ ಸೇರಿಯೊ ಪೆನ್ನಿಜ ಬಾಲಕಾರ್ತಿ ಪೆನ್ನ್‌ಮಕ್ಕ್ ಚೆಲೆ ನಮಂತೊ ಪಾಟ್‌ರೊ ಕೈಕೊಟ್ಟಿ ಪಾಡ್‌ವಾರ್.

ಕಾಯಿನ್ತೊ ಕುಲಿ

ಮೋತುಬಲೆಡೊ ಗೌಜಿ ತೀನೊಲು ಪಿನ್ನೆ ಪುದಿಯಾಂಪುಲೆ ಕಾಯಿನ್ತೊ ಕುಲಿ ಕುಲಿಕೊಗು ಪೋಂಡ. ಅಲಿಯಾಕ ಈ ಪುದಿಯಾಂಪುಲೆಡೊ ತಲೆಕ್ ಪಾಲ್ ಅಲ್ಲೆಂಗ್ ಒರು ಚೊಂಬ ತನ್ನಿ ಆಯೆಂಗ್ ಬೀತಿಟ್ಟ್ ಸುರುವಾಕೊನು. ಇದ್ ಅಲಿಯಾಕಡೊ ಮರ್ಯಾದಿ. ಕುಲ್ಚಿಟ್ಟ್, ಬೆಲ್ತೊ ಡ್ರೆಸ್ ಇಟ್ಟಿಟ್ಟ್ ಉಮ್ಮ ಅಬ್ಬಡೊ ಪೊರ್ತ ಎಡ್ತ್‌ಟ್ಟ್ ಕಾಯನ್ತ್‌ಗ್ ಕೂಟಿಯೊಂಟು ದೊಂಪತ್ತ್‌ಗು ಬಂಡಾರ್.

ಮ್ಯೊಲಾಂಜಿ

ಮ್ಯೊಲಾಂಜಿ ಬೈಕ್‌ರೊ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಪುದಿಯ ಪೆನ್ನ್ ಪಿನ್ನೆ ಪುದಿಯಾಂಪುಲೆಡೆ ಅವುತುಂ ಮುನ್ನೋಲ್ತಂಡ್ ಬಾರೀ ಗೌಜಿಲು ನಡನ್ನೋಂಟಿಂತ್. ಅಂಡ್ ಪುದೆ ಪೆನ್ನ್‌ಡೆ ಕುರ್ಸುಲು ದೆಪ್ಪಾಟಿಟ್ಟ್ ಪೆನ್ನಿಜ ಎಲ್ಲಾ ಚುತ್ತು–ಮುತ್ತು ನಿಂಡ್‌ಟ್ಟ್ ಕೈಕೊಟ್ಟಿ ಪಾಡಿಯೋಂಟಿನ್ನಾರ್. ಮ್ಯೊಲಾಂಜಿಡೊ ತೈ ಎಲ್ಲಾರೆ ಅವುತುಲುಂ ಇಕ್ಕು. ಮ್ಯೊಲಾಂಜಿಡೊ ಚೊಪ್ಪು ನುಲ್ಲಿ ಕೊಡನ್ನ್‌ಟ್ಟ್ ಅರಚಿಟ್ಟ್ ಮ್ಯೊಲಾಂಜಿ ತಯಾರಾಕಿಯೋಂಟಿನ್ನಾರ್. ಇಪ್ಪತ್ತೊ ಪೋಲೆ ರೆಡಿಮೇಡ್ ಮ್ಯೊಲಾಂಜಿ ಅಪ್ಪ ಇಲ್ಲಾಂತ್.

ನಿಕಾಹ್

ಅಂಡ್ ಪೆನ್ನ್‌ಡೊ ಕಡರಜ ಕಾಯನ್ತ್‌ಗ್ ಪುದಿಯಾಂಪುಲೆಡೆ ಅವುತುಗು ಪೋಂಡೊ. ಪೋಂಬೊ ಬ್ಯಾಂಡ್, ಚೀನ, ಕೊಲು, ಪಟಾಕಿ ಪೊಟ್ಟಾಂತ್ತ್, ಗರ್ನಲ್ ದುರ್ಸು ಬುಟ್ಟುತ್ತು ಕೊಂಬು ಊದಿತ್ತ್ ಪೆಟ್ರೋಮ್ಯಾಕ್ಸ್ ಲೈಟ್‌ಲ್ ಮೆರವಣಿಗೆ ಪೋಯೊಂಟಿನ್ನಾರ್. ಮೆರವಣಿಗೆಲ್ ಪೊಯಜಗ್ ತಯ್ಯಾರಾಕಿಯೆ ದೊಂಪತ್ತ್‌ಲು ದೈಕುವಾರ್. ಪುದಿಯಾಂಪುಲೆಗ್ ದೊಂಪತ್ತೆ ನಡುಲು ಒರು ಕುರ್ಸುಗು ಬೆಲ್ತೆತುನಿ ಬಿರಿಚಿಟ್ಟ್ ಅದ್‌ಲ್ ದೈಪಾಟುವಾರ್. ಬನ್ನಜಗ್ ಎಲ್ಲಾರ್‌ಗುಂ ಅವುಲು–ಬಾಲೆ ಕೊಡುಕುಡಾರ್.

ದೊಂಪ

ಮಂಜಿಲ್ತ್‌ಗ್ 15 ನಾಲ್ ಮುನ್ನೊಲೆ ಮಂಜಿಲ್ತೊ ಅವುತುರೆ ಜಾಲ್ಲ್ ದೊಂಪ ಇಟ್ಟೊಂಟಿನ್ನಾರ್. ಕಂಗ್‌ರೊ ಕಂಬ ಪೂತಿಟ್ಟ್, ಬೆದ್‌ರ್, ಸಲಕೆಡೆ ಬಲ್ಲಿಲ್ ಕೆಟ್ಟಿಟ್ಟ್ ಮಡಲ್‌ಡೊ ದೊಂಪ. ಇಟ್ಟೊಂಟಿನ್ನಾರ್. ಮಲೆಗಾಲತ್ತ್‌ಲು ಮುಲಿ ನೇಂಞಿತ್ತ್ ಜಂಡ್ ಮಾಡ್‌ರೊ ದೊಂಪ ಇಟ್ಟೊಂಟಿನ್ನಾರ್. ಈ ದೊಂಪ ಗಿಲಿಕೊನೆಂಗ್ ಪೋವುನಂಜಿಡೊ ತಾಲ ಕಲಿಯೋನು. ಪುದಿಯೆ ಪೆನ್ನ್‌ಡೆ ಅವುತುಲುಂ ದೊಂಪ ಇಕ್ಕ್‌ಡ್. ಜಂಡ್ ಬಾಗತ್ತೊ ದೊಂಪತ್ತ್‌ಲುಂ ಪಾಡೊಗು ಉಂಜಾಲೆ ಇಟ್ಟ್‌ಟ್ಟಿಕ್ಕ್‌ಡಾರ್. ಶಾಮಿಯಾನತ್ತೊ ದೊಂಪ ಅಪ್ಪ ಇಲ್ಲೆ. ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲ ಹಾಲ್ಲ್ ಮಂಜಿಲ ಚೊಲ್ಡೆ ಬಿಸಯಮೆ ಇಲ್ಲೆ. ದೊಂಪ ಕೆಟ್ಟಿಟ್ಟ್ ಆಯೋಲ್ ಪಿನ್ನೆ ದೊಂಪತ್ತೊ ಉಲ್ಗತ್ತೊ ಜಾಲ್‌ಗ್ ಮನ್ನ್ ಇಟ್ಟಿಟ್ಟ್ ಪೊಲಿಮನೆಲು ಅಡಿಚ್ಚಿಟ್ಟ್ ಮನ್ನ್ ತಟ್ಟಾಕಿಯೋಂಟಿನ್ನಾರ್. ಅಪ್ಪ ಇಪ್ಪತ್ತೊ ಪೊಲೆ ಪೋಲುಂಜಗು ಮಂಜಿಲ ಆವುಡೆ ಬಿಸಯಮೆ ಇಲ್ಲೆ. ಎಲ್ಲಾ ಕಾಯಿನ್ ಜಾವುಗೇ ನಡಕ್‌ರೊ.

ಬನ್ನೊ ಪುದಿಯೆ ಪೆನ್ನಡೊ ಕಡೆರಂಕ್ 'ಉಲುಪೆ' ಅಯೆಲ್ ಪಿನ್ನೆ ಕಾಯನ್ತ್‌ಗ್ ಪಡ ಬಿರಿಕೊಡು ಉಂಡು. ದೊಂಪತ್ತ್‌ಲು ಬೆಚ್ಚೊ ಕಟಿಲ್‌ಗ್ ಈ ಪಡ ಬಿರಿಕೊನು. ಪುದಿಯಾಂಪುಲೆಡೆ ಮೂತಬ್ಬ ಅಲ್ಲೆಂಗ್ ಕುಂಞಿಬ್ಬ ಈ ಪಡ ಬಿರಿಕ್‌ಡೊ ರಿವಾಜ್. ಪಡ ಬಿರಿಕುಂಬೊ ಕೂಡಿಯೆ ಸಭೆರೊಟ್ಟುಗು ಸಮ್ಮತಿಕೇಕೊಗು ಉಂಡು. ಕೂಡಿಯೆ ಜಮಾಅತ್‌ರೊಟ್ಟುಗು, ನಾನ್ ಕಾಯನ್ತ್‌ಗ್ ಪಡ ಬಿರಿಕ್‌ರೆ ನಿಜ ಎಲ್ಲಾರ್ಗುಂ ಸಮ್ಮದಮಾ "ಕೇಕುಂಬೊ ತಮಾಸೆಗಾಯಿಟ್ಟ್ ಕೂಡಿಯಜ ಕೇಟ್ಟ್ಲ, ಕೇಟ್ಟ್ಲ, ಚೆಲ್ಲುವಾರ್. ಇಜನೆ ಜಂಡ್ ಮೂನು ಬಟ್ಟ ಕೇಟೋಲ್ ಪಿನ್ನೆ ಸಭೆ ಪಡ ಬಿರಿಕೊ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಕೊಡ್ಡುರು.

ಕಾಯಿಂತ್‌ಗ್ ಕುತುಬ ಓದುರೆ ಮುನ್ನೊಲು 'ಮಹ್‌ರ್' ಎತ್ತರೇಂಟ್ ನಿಗಂಟ್ ಆಕೊಂಗುಂಡು. ಈ ಬಿಸಯತ್ತ್‌ಲು ಆನ್‌ಡೊ ಪಾರ್ಟಿಗುಂ ಪೆನ್ನ್‌ಡೊ ಪಾರ್ಟಿಗುಂ ಕೊರೇ ಚರ್ಚೆ ನಡಕ್‌ಡ್. ಚರ್ಚೆ ಬಾರೀ ಜೋರುಲು ನಡಕ್ಕ್‌ಡ್. ಚರ್ಚೆ ಆಯ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಮಂಜಿಲ ನಡಕ್ಕಾಂಟ್ ಪೋಯದುಂ ಉಂಡು. ಇಲ್ಲ ಅನುಸರಿಚ್ಚಿಟ್ಟ್ ಮಹ್‌ರ್ ಎಲ್ದ್ ಬಾಟರೊ ರೂಢಿ ಇಂತ್. ತುಳುವರ್‌ಲುಂ ಈ ಪದ್ಧತಿ ಇಂತ್. ಬ್ಯಾರಿಜಲೆಲು ಇಪ್ಪ ಇಲ್ಲೆ. 'ಮಹ್‌ರ್' ಅಮಡೆ, (ಬಂಗಾರ್ ಪಾವಲಿ) ಅಲ್ಲೆಂಗ್ ಬಿರಿಯಾನ್ (ಬೆಲ್ಲಿ ಪಾವಲಿ) ಕನಕ್ಕ್‌ಲು ಎಲ್ದ್‌ಬಾಟ್‌ರೆದ್ ರೂಢಿ.

ನಿಖಾಹ್ ಆಯೋಲ್ ಪಿನ್ನೆ ಊನು ಬೈಕ್‌ಡಾರ್. ಊನು ಟೇಬಲ್, ಮಜ್ಲಿಸ್‌ಲು ದೆಚ್ಚಿಟ್ಟ್ ಉನ್ನುಡೆ ಅಲ್ಲ. ತಾಲತ್ತ್‌ಗು ಬೆಚ್ಚಿಟ್ಟ್ ಉನ್ನುಡೊ ಮರ್ಯಾದಿ. ನಡೂಲು ಅಡಸೋಲಿ ಬೈಕ್‌ಡೊ, ಅದ್‌ರೆ ಮೇಲ್ ತಗರಿ ಬೆಚ್ಚಿಟ್ಟ್ ತಗರಿಲು ಚೋರು ಬೆಚ್ಚಿಟ್ಟ್ ಪಿಇನ್ತ್‌ಲ್ ಕರಿ ಬೆಕ್ಕ್‌ಡಾರ್. ತಗರಿಗ್ ಕೈ ಇಟ್ಟಟ್ಟ್. ಚೋರು ಉನ್ನುಡೊ ರಿವಾಜ್. ಸುರೂಕು ಪೊಟ್ಟು ಚೋರು. ಪಿನ್ನೆ ನೈಚೋರು, ಚುತ್ತುಮ್ ಪೌನಾರ್ ಮನೆಲ್ ದೆಚ್ಚಿಟ್ಟ್ ಉನ್ನುಡೈಕ್ ತಾಲಾಂಟ್ ಚೆಲ್ದಾರ್. ಊನುಗು ಸುರೂಕು ಅಲಿಯಾಂಕ ಕೈಕುತ್ತೊನು. ಈ ಮರಿಯಾದಿ ಅಲಿಯಾಕಗು. ಬೇರೆ ಅರ ಕೈ ಕುತ್ತಿಯೆಂಗ್ ಅಲಿಯಾಕಡೊ ತಕ್‌ರಾರ್. ಉನ್ನುಡಯಕ್ ಮುನ್ನೊಲು ಪಥಿ ಬೈಕೊಗುಂಡು. ಕಾಯನ್ನ್ ಆಯೋಲ್ ಪಿನ್ನೆ ಪುದಿಯಾಂಪುಲೆಡೆ ದೊಂಪತ್ತ್‌ಲು ಒರು ಕುರ್ಸುಗು ಬಎಲ್ತೊ ತುನಿ ಇಟ್ಟ್‌ಟ್ಟ್ ದೈಪಾಟ್‌ರಾರ್. ಎದುರುಲು ಮೇಜಿಲ್ ಬಟಂಞೆ ಬೈಕ್‌ಡಾರ್. ಆ ಬಟಂಜೆಲ್ ಎಲ್ಲಾರುಂ ಕಾಸ್ (ಪಥಿ) ಬೈಕುವಾರ್. ಪಥಿ ಬೈಕಾತೊ ಮಂಜಿಲಮೆ ಇಲ್ಲ ಅಪ್ಪ. ಈ ಪಥಿ ಬೈಕ್‌ಡೊ ಸುರೂಕು ರಾಯತ್ತೊ ಮೋಕ್ತೆಸರ ಅದ್‌ಲ್ ಪಿನ್ನೆ ಅಲಿಯಾಂಕರೊ ಮರ್ಯಾದಿ. ಬೇರೆ ಆರ್ ಬೆಚ್ಚೆಂಗುಂ ಅಲಿಯಾಂಕಡೊ ಗಲಾಟೆ. ತುಳುವರ್‌ಲುಂ ಈ ಪದ್ಧತಿ ಇಂತ್. ಈ ಬೆಚ್ಚೊ ಕಾಸ್‌ರೆಲ್ಲಾ ಒರು ಬೂಕುಲು ಆರ್ ಎತ್ತರೆ ಬೆಚ್ಚಿಡಾರ್ ಚೊಂತು ಎಲ್ದಿ ಬೈಕೊಗು ಉಂಡು. ಕಾಸ್ ಬೆಚ್ಚಂಜ ಅಂಜಲೊ ಅವುತುಲು ಲೇಸ್ ಎಡ್ಡುಂಬೊ ನೆನಪುಲು ಆ ಕಾಸ್ ಪೆರವು ಬೈಕೊನು. ಕೊರಿಯೆ ಆಲ್ ಅದ್‌ಕ್ ಪಿನ್ನೆಮ್ ಕೊರಿಯೆ ಕೂಟಿ ಬೈಕ್‌ರೆದುಂ ಉಂಡು. ಇಜನೆ ಪೆರವು ಬೆಚ್ಚಿಲ್ಲೆಂಗ್ ಚೆನ್ನ್ ಕಡತ್ತ್‌ಡೆದುಂ ಉಂಡು.

ಪುದಿಯಾಂಪುಲೆ ಬೀಟ್ ಕೂಡೊ ಪೊಂಡೆ

ಒರೇ ರಾಯತ್ತೆ ಆಯೆಂಗ್ ಅಂಡೇ, ದೂರ ಆಯೆಂಗ್ ಪಿತ್ಸಾಂಡ್ ಬೀಟ್‌ಕೂಡೊ ಪೋಂಡೆ. ಬೀಟ್‌ಕೊಡೊಗು ಪೊಂಡೆದ್‌ಕ್ ಬೇರೆಮೆ ಬಿಲಿಕೊನು. "ಪುದಿಯಾಂಪುಲೆ ಇಂಡ್ ಜಾವು ಬಂದಿ ಇಡೊಗು ಪೋಂಡೆ, ನಿಜ ಎಲ್ಲಾರುಂ ಬರೊನೂ'ಂಟ್ ಬಿಲ್ಚಿಲ್ಲೆಂಗ್ ಆರುಂ ಬೀಟ್‌ಕೂಡೊಗು ಬರಾಲೆ. ಪೆನ್ನಿಂಕುಂ ಬೇರೆಮೆ ಬಿಲಿಕೊಗು. ತೆಲ್ಲ್ ಪಾವತ್ತಜ ಆಯೆಂಗ ಪುದಿಯಾಂಪುಲೆ ಬೀಟ್‌ಕೂಡೊಗು ಮೆರವಣಿಗೆಲ್ ನಡನ್ನೋಂಟೆ ಪೊಂಡೆ. ಪೈಸಕಾರ್ ಆಯೆಂಗ್ ಪುದಿಯಾಂಪುಲೆ ಕುದುರೆಲು, ಬಾಕಿನ್ನಜ ನಡನ್ನೋಂಟು ಮೆರವಣಿಗೆಲ್ ಪೋಂಡೊ. ಬ್ಯಾಂಡ್, ಚೀನಕೋಲು, ಕೊಂಬು ಊದಿಯೊಂಟು ಒಟ್ಟುಗು ಪಲಿಯತಟ್ಟ್, ತಾಲೀಮು ಕಲಿಚ್ಚೊಂಟು, ಗರ್ನಲ್ ದುರ್ಸು, ಬುಟ್ಟೊಂಟು ಪೊಂಬೊ ರಾಯತ್ತಂಜ ಎಲ್ಲ ತೆರುಲು ಉದ್ದತ್ತ್‌ಗುಂ ನಿಂಡ್ ನೋಕುವಾರ್. ಅಂಡ್ ಆ ರಾಯತ್ತ್‌ಗು ಒರು ಜಲ್ಸ್. ಮರಜಲೆ 'ಹಿಲಾಲ್' ಚೊನ್ನೆಂಗ್ ಪಿತ್ತಲೆಡೆ ಪಿಡಿ ಉಲ್ಲೆ ಕೊಂಬು ಪೊಲ್ತೊ ಒರು ಸಾಧನ. ಹೀಲಾಲ್‌ಡೊ ಬೆಲ್ಕ್‌ರ್‌ಲು ಬಂಡೊ ಮೆರವಣಿಗೆ ಇಡಿ ರಾಯತ್ತ್‌ಗ್ ಒರು ಕಲೆ. ಪಿನ್ನೆ ಇದ್‌ಡೆ ಬದಲ್‌ಗು ಚಿಮನಿ ಎನ್ನೆರೊ ಗ್ಯಾಸ್ ಲೈಟ್ ಸುರುವಾಯಿತ್. ನಮುನ–ನಮುಂತೊ ಗ್ಯಾಸ್ ಲೈಟ್ ಮೈಕಾಲ್ತ್ ಬಾಡಿಗೆಗ್ ಕಿಟ್ಟಿಯೋಂಟಿಂತ್.

ಪುದಿಯಾಂಪುಲೆ ಬಂದಿಡೊಗು ಪರ್ತವುಡೆದ್‌ಕ್ ಮುನ್ನೊಲು ಪುದಿಲಯಾಂಪುಲೆಡೊ ಅವುತುಡೆ ಪೆನ್ನಿಜ ಪುದೆಪೆನ್ನ್ ಚಮಕೊಗು ಪಿನ್ನೆ ಕೂಟಿಯೋಂಟು ಬರೊಗು ಪುದೆ ಪೆನ್ನ್‌ಡೆ ಅವುತುಗು ಪೋಗುಂಡು. ಈ ಪೆನ್ನಿಜಲೆ ಪುದೆಪೆನ್ನ್‌ಡೆ ಅವುತುಡಜ ಗೌರವತ್ತ್‌ಲು ಉಲ್ಗ ಬಿಲಿಕೊನು. ಪಿನ್ನೆ ಪುದೆಪೆನ್ನ್‌ಡೆ ಚಮ್ಮೈಕೊಗು ಸುರುವಾಕ್‌ಡಾರ್.

ಪುದಿಯೆ ಪೆನ್ನ್‌ಡೊ ಚಮ್ಮೈಕ್‌ಡೊ

ಪುದಿಯೆ ಪೆನ್ನ್‌ಡೊ ಚಮಕುಂಬೊ ಇಡ್‌ರೊ ಬಂಗಾರ್, ತಲೆಕ್ ತಿರುಪುಡೊ ಪೂ, ಕುತ್ತಿ ಕೇದಗೆ, ಅಡ್ಡ ಕೇದಗೆ, ರಾಕೊಟಿ ಚೌರಿ, ತಲೆಸಿಂಗಾರ, ಕಾದ್‌ಗ್ ಅಲಿಕತ್ ಅಲ್ಲೆಂಗ್ ಇಲ್ಲಿ ಅಲಿಕಾತ್, ವಾಲೆ ಕೊಪ್ಪು, ಕೊಪ್ಪುಡೆ ಸರಪೊಲಿ, ಕಲ್ತ್‌ಗ್ ಒತ್ತೆ ಉರ್ಕು, ಮೂನು ಉರ್ಕು, ಅಂಜಿ ಉರ್ಕು, ಮಿಸ್ರಿಮಾಲೆ, ಬಂದಿಪಡಕರ, ಕೈಕ್ ಎದ್‌ರ್ ಬಲೆ, ಸರಗೆ ಬಲೆ, ಪಿರಿಬಲೆ, ನಡುಕು, ನೂಲು ಅರಞಾನ, ಕಾಲ್‌ಗ್ ಸರಪಲಿ, ಕುಣಿಪು, ತುನಿ, ಎಟ್ಟ್ ಮಲತ್ತೊ ಬೈಂಗನ್

ಪಟ್ಟ್, ಆರ್ಗಂಡಿ ಕುಪಾಯ, ತಲೆಕ್ಕ್ ಚೊಂದೊ ಅಲ್ಲೆಂಗ್ ಪಟ್ಟ್‌ರೊ ಉರ್ಮಾಲ್. ಅಂಡತ್ತೊ ತುನಿಡೆ ಪೇರ್. ಕಲ್ಲಿರೆ ಪೊಡಿಕಲ, ಬೈಂಗನ್ ಪಟ್ಟ್, ಗಚ್ಚಿ ಕಿನಾಪು, ಈ ತುನಿಜ ಎಟ್ಟ್ ಮಲ ಮಾತ್ರ ಉದ್ದ ಇಕ್ಕ್‌ಡೊ.

ಪುದಿಯಾಂಪುಲೆಡೊ ಡ್ರೆಸ್

ನಾಲ್ಕು ಮೊಲತ್ತೊ ಮೌಲಾನ ಮುಂಡು, ಬೆಲ್ತೊ ವಾಯಿಲ್‌ಡೊ ಚಟ್ಟೆ, ಗೊಂಡೆ ಉಲ್ಲೊ ಪೇಸ್ತೊಪ್ಪಿ, ಉದ್ದತ್ತೆ ಶಾಲ್, ಕಾಲ್‌ಗ್ ತೋಲ್‌ಡೊ ಚೇರ್ಮ ಪಿನ್ನೆ ಕೊಡೆ, ಕೊಡೆ ಇಲ್ಲಾಂಟ್ ಎತ್ತರ ಜಾವು ಆಯೆಂಗುಂ ಪುದಿಯಾಂಪುಲೆ ಪರ್ತಾವಲೆ. ಪುದಿಯಾಂಪುಲೆಗು ಕೊಡೆ ಪಡಿಕ್‌ಡೊ ಮರ್ಯಾದಿ ಅಲಿಯಂಕಗ್. ಪುದಿಯಾಂಪುಲೆ ಪುದಿಯೆ ಪೆನ್ನಡೊ ಅವುತುಗು ಬನ್ನೊಪ್ಪ ಅಲಿಯಾಂಕ ಬನ್ನ್‌ಟ್ಟ್ ಉಲ್ಲ ಕೂಟಿಯೋಂಟು ಪೋಯಿತ್ತ್ ಬಂದಿ ಇಡ್ಪಾಟ್ರ ಪುದಿಯೆ ಪೆನ್ನ್‌ಡೆ ಒತ್ತುಕು ಪುದಿಯಾಂಪುಲೆ ದೈಕ್‌ಡ. ಬಂದಿ ಇಟ್ಟೊ ಪುದಿಯಾಂಪುಲೆಡೊ ದೊಂಪತ್ತೊ ನಡುಲು ಉಲ್ಲೊ ಕುರ್ಸುಲು ಬೆಲ್ತೊ ತುನಿ ಒರಿಚ್ಚಿಟ್ಟ್ ದೈಪಾಟ್‌ರಾರ್. ಎದ್‌ರ್‌ಡೊ ಮೇಜಿಡೊ ಮೇಲ್ ಬೆಚ್ಚೊ ಬಟಂಜಿಗ್ ಎಲ್ಲಾರುಂ ಪೈಸ ಬೈಕ್‌ಡಾರ್. ಉಲುಪೆ, ಕೋಳಿ ಚೋರು, ನಯಚೋರುಡೊ ದಾವತ್ತ್ ಎಲ್ಲಾರ್‌ಗುಂ ಆವುಡು. ದೊಂಪತ್ತ್‌ಲು ಉಲ್ಲೊ ಉಂಜಾಲೆಲು ಪುದಿಯಾಂಪುಲೆಡೊ ದೈಪಾಟಿಟ್ಟ್ ಪಾಟ್ ಪಾಡೊಗುಂಡು.

ಪುದಿಯೊ ಪೆನ್ನ್‌ಡೊ ಕೂಟಿಯೊ ಬನ್ನಂಜ ಪುದಿಯಾಂಪುಲೆಡೊ ಅವುತುರೊ ದೊಂಪತ್ತ್‌ಲು ನೂಲುಡೈಕ್ ಮುನ್ನೊಲು ಪುದಿಯಾಂಪುಲೆಡೊ ಅವುತೆ ಪೆನ್ನಿಜ ಎದ್‌ರ್‌ಕೊಗು ಉಂಡು. ಪುದಿಯಾಂಪುಲೆಡೊ ಅಗ ದೂರ ಆಯೆಂಗ್ ಬೋರಿ ಗಾಡಿಲು ಪುದೆಪೆನ್ನ್‌ಡೆ ಕೂಟಿಯೊಂಟು ಪೋಂಡಾರ್. ಮೈಕಾಲ್ತೊ ಪೇಂಟೆಲು ಕುದುರೆ ಗಾಡಿಲು ಕೂಟಿಯೋ ಪೋಂಯೋಂಟಿನ್ನಾನರ. ಪಿತ್ಸಾಂಡ್ ಪುದಿಯಾಂಪುಲೆಡೆ ಕೂಟಿಯೊಂಟು ಪೋಗು ಪುದಿಯೆ ಪೆನ್ನ್‌ಡೊ ಅವುತೊ ಜಂಡ್ ಆಲ್ ಬರೊನು. ಬನ್ನಜ ಚಮ್ಮನ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಪುದಿಯಾಂಪುಲೆಡೊ ಕೂಟಿಯೋಂಟು ಪೋನು. ಪುದಿಯಾಂಪುಲೆ ಪೋಂಬೊ ಮರ್ಯಾದಿ ಪ್ರಕಾರ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಪೂ, ಬೆತ್ತಲೆ, ಅಡಕೆ, ಚೊಪ್ಪು ಕೊಂಪೋನು. ಇಜನೆ 15ರೊ ತಾಲತೋಲೊ ಪುದಿಯಾಂಪುಲೆ ಪುದಿಯ ಪೆನ್ನ್‌ಡೆ ಅವುತುಗು ಪೋಂಬೊ ಕೊಂಪೊನು.

ತಾಲ

ಅಂಡ್ ತಾಲ ಒರು ಜಲ್ಸ್‌ಲ್ ನಡನ್ನೊಂಟಿಂತ್. ತಾಲತ್ತ್‌ಗ್ ಪೋಂಬೊ ಪುದಿಯಾಂಪುಲೆಡೊ ಒಟ್ಟುಗು ಚಂಜಯಿವಮಾರ್ ಸೇರಿಟ್ಟ್ ಪಾಟ್ ಪಾಡಿಯೋಂಟು, ಪಲಿತಟ್ಟ್, ಕೋಲ್ಕಲಿ, ದಪ್ಪು ಕೊಟ್ಟಿಯೋಂಟು ಬಾರಿ ಗೌಜಿ, ಗಮ್ಮತ್ತ್‌ಲು ಪೋಂಡಾರ್. ಪೋಂಬೊ ಪುದೆ ಪೆನ್ನ್‌ಡೊ ಅವುತುಕ್ಕುಂ ಪೂ, ಮಿಠಾಯಿ, ಕೊಂಪೊಗುಂಡು. ಬೆಲಿಯ ತಗರಿಲ್ ಬ್ಯೇರೆ ಬ್ಯೇರೆ ಬಗೆಡೊ ತಿನ್ನೊಗು, ಸಾಮಾನ ಬೆಚ್ಚಿಟ್ಟ್ ಅದ್‌ಡೊ ಮೇಲ್ ಪಟ್ಟ್‌ರುಮಾಲ್ ಪಯಪ್ಪಾಟಿಟ್ಟ್, ಚೆರಿಯೋ ಬಾಲಕಾರ್ ಮಕ್ಕಲೊಟ್ಟ ಪಾಡಿಯೊಂಟು ಪೋಂಡೊ. ಪೂ, ಜಿಲೇಬಿ, ಮಾಲ್ಪುರಿ, ಲಾಡ್, ಬೆತ್ತಲೆ, ಅಡಕೆ, ಚೊಪ್ಪು, ಪೂಎನ್ನೆ, ಪೌಡರ್, ಸ್ನೋ, ಸಾಬೂನು, ತುನಿಕಲ್ಲ್‌ಗ್‌ಡೊ ಸಾಬೂನು, ಚೀಪು, ನಾಡೆ ಇಜನೆ ಪೋಯಾಂಕ್ ತಾಲ ಉಂಡು. ಮನೆಲು ಚುತ್ತುಂ ದೆಚ್ಚಿಟ್ಟ್ ಅಡ್ಸಲಿಡೊ ಮೇಲ್ ತಗರಿಲು ಚೋರು, ಕರಿಬೆಚ್ಚಿಟ್ಟ್ ಒಟ್ಟುಗು ಉನ್ನುರೆದ್‌ಕ್ ತಾಲಾಂಟ್ ಚೆಲ್ದಾರ್. ಎಲ್ಲಾರು ಬನ್ನೊಲ್ ಪಿನ್ನೆ ಪುದಿಯಾಂಪುಲೆ 'ಬಿಸ್ಮಿ' ಚೊಂತು ಚೋರುಗು ಕೈಕುತ್ತೊನು. ಊನು ಆಯೊಲ್ಪಿನ್ನೆ ಪುದಿಯಾಂಪುಲೆ ಅಂಡ್ ಜಾವುಗು ಪುದಿಯೆಪೆನ್ನ್‌ಡೆ ಅವುತು ದೈಕ್‌ಡ. ಬಾಕಿನ್ನಜ ಪೆರವು ಪೋಂಡಾರ್. ಈ ತಾಲ ಜಾವುಗು ಮಾತ್ರ ನಡಕ್‌ಡೊ.

ಅಪತ್ತೊ ಮಂಜೆಲ

ಅಪತ್ತೊ ಮಂಜೆಲ ಮುನ್ನೊಲು ಬಾರಿ ಗೌಜಿಲು ನಡನ್ನೋಂಟಿಂತ್. ಕರ್ಮಂಚಿಗ್ ಏಲ್ ತಿಂಜಲ್ ಆವುಂಬೊ ಮಾಪುಲೆಡೆ ಅವುತುಡಜ ಅಪ್ಪಚ್ಚುಡ್‌ರೊ ನಾಲ್ ನಿಗಂಟ್ ಆಕಿಟ್ಟ್ ಪೆನ್ನ್‌ಡೊ ಉಮ್ಮಡೊ ಅವುತುಗು ಬಿಸಯ ತೆರಿಪಾಟ್‌ರಾರ್. ಆ ನಾಲ್‌ಡಂಡ್ ಕರ್ಮಂಚಿ ಪೆನ್ನ್‌ಡೆ ಕೂಟಿಯೋಂಟು ಬರೊಗು ಉಮ್ಮಡೊ ಅವುತೆ ಪೆನ್ನಿಜ, ಅನಿಜ ಮಾಪುಲೆಡೆ ಅವುತುಗು ಪೋವಾರ್. ಅಂಜಿ–ಪತ್ತ್ ಮೈಲ್ ದೂರ ಇನ್ನೆಂಗ್ ಮುನ್ನೊಲಂಡೇ ಪೋಂಡೊ ಕೆಟ್ಟ್ ಇಂತ್. ಪೋಂಬೊ ಪೂ, ಮಿಠಾಯಿ, ಬಂಗಾರ್ ಕೊಂಪೊಯೋಂಟಿ ನ್ನಾರ್. ಪೋಯಜಕು ಅವುಲು–ಬಾಲೆಡೊ ಸತ್ಕಾರ ಅಯೋಂಟಿಂತ್. ಅಂಡ್ ಜಾವು ಇಡೀ ಪಾಟ್, ಕಲಿ ಅಯೋಲ್ ಪಿನ್ನೆ ಕೋಲಿ ಚೋರುಡೊ ದಾವತ್ತ್ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಅವುಡೆಮೇ ವರಜ್‌ಡೆ.

ಪಿತ್ಸಾಂಡ್ ಕರ್ಮಂಚಿಡೆ ಚಮಕೊಗು ಉಂಡು. ಉಮ್ಮಡೆ ಅವುತಜ

ಕೊಂಪೋಯೆ ಬಂಗಾರ್ ಪಿನ್ನೆ ಕರ್ಮಂಚಿ ಪುದೆ ಪೆನ್ನ್‌ಕ್ ಮಾಪುಲೆಡೊ ಅವುತಜ ಎಡತ್ತೆ ಬಂಗಾರ್‌ಡೊ ಸಭೆಕ್ಕ್ ಕಾಟೋಗು ಉಂಡು. ಕರ್ಮಂಚಿಡೆ ಒರು ಕುರ್ಸುಲು ದೈಪಾಟಿಟ್ಟ್ ಚಮಕುಂಬೊ ಪೆನ್ನಿಜ ಎಲ್ಲ ಕೈಕೊಟ್ಟಿ ಪಾಡುವಾರ್. ಪಾಟ್ ತೀನೊಲ್ ಪಿನ್ನೆ ಅವುಲು–ಬಾಲೆ, ಎರ್ಚಿರೊ ಕರಿ–ನೈಚೋರುಡೆ ದಾವತ್ತ್ ನಡಕ್‌ಡ್. ಅಂಡತ್ತೊ ನಾಲ್‌ಲ್ ಚಮ್ಮೆ ನಮುನತ್ತೊ ಅಪ್ಪ ಅಕಿಟ್ಟ್ ಕರ್ಮಂಚಿ ಪುದೆಪೆನ್ನ್‌ಗ್ ತಿನ್ನ್ ಬಾಟಿಯೋಂಟಿನ್ನಾರ್. ಯಾರಾಯಿಟ್ಟ್ ಇರ್ಮುಂಡಪ್ಪ, ಎನ್ನೆಡಪ್ಪ, ಸಂಕ್ರೊಲಿ, ಗುಲಿಯಪ್ಪ, ಅದ್ರೊಟ್ಟುಗು ಲಾಡ್, ಅಲ್ವ, ನೇವರಿ, ಮಾಲ್ಪುರಿ ಇದ್ರೆಲ್ಲಾ ಒರು ಬೆಲಿಯೆ ತಗರಿಲ್ ಬೆಚ್ಚಿಟ್ಟ್ ಚುತ್ತುಂ ಪೆನ್ನೆಜ ಮನೆಲ್ ದೈಚಿಟ್ಟ್ ತಗರಿಲ್ ಚೋರು ಬೆಚ್ಚಿಟ್ಟ್ ಕೈಕುತ್ತಿ ಉನ್ನುಡೊ ಕ್ರಮ. ಇಜನೆ ಉನ್ನುಡೆದ್ ಅಂಡಜಗ ಬೆಲಿಯೊ ಮರ್ಯಾದಿ.

ಕರ್ಮಂಚಿಗ್ ಏಲ್ ತಿಂಜಲ್ ನೊರಇಪ್ಪ ಉಮ್ಮ ಅಬ್ಬಕ್ಕ್ ಯತೆ ಸುರು ಆವುಡು. ಅಪ್ಪಮೆ ಚಂದತ್ತ್‌ಲು ಪೆರೊಗು ನೇರ್ಚೆ ಬೈಕ್‌ಡಾರ್. ಪೇತ್ ನೋಕುಡೊ ಪೆನ್ನೆಜಲೆ ತೇಡೊಗು ಸುರವಾಕ್‌ಡಾರ್. ಪೇತ್ ನೋಕುಡೊ ಪೆನ್ನಿಜಲೆ ಅವುತುಗು ಬಿಲ್ಲಾಟಿಟ್ಟ್ ಅಂಕ್ ಉಪಚಾರ ಆಕಿಟ್ಟ್. ಬೆತ್ತಲೆ–ಅಡಕೆ ಕೊಡುತ್ತುಟ್ಟು ಚಮ್ಮನ ಆಕಿಟ್ಟ್ ಅಡ್ವಾನ್ಸ್ ಕೊಡತ್ತೋಂಟಿನ್ನಾರ್. ಅವುತ್ತುಲು ಪೆತ್ತೋಲುಗು ಬೇನಾಯೆ ಪೊಡಿ ಮರಂದ್ ತಯಾರ ಆಕಿಟ್ಟ್ ಬೈಕೊಗುಂಡು. ಇಪ್ಪತ್ತೊ ಪೊಲೆ ಆಸ್ಪತ್ರೆಲು ಪೆರ್‌ಡೊ ಬಿಸಯಮೆ ಇಲ್ಲೆ. ಕರ್ಮಂಚಿಡೆ ಪರೀಕ್ಷೆ ಆಕ್‌ಡೊ. ಪೆರ್ಬಾಟ್‌ರೊ ರಾಯತ್ತೊ ಬಯಸ್‌ರೊ ಪೆನ್ನಿಜ. ನೊಂಬಲ ಬರುಂಬೊ ಅಲ್ಲೆಂಗ್ ನೊಂಬಲ ಸುರು ಆವುಂಬೊ ಪೊಲಾವಟ್ಟ – ಜಾವಾವಟ್ಟ ಪೋಯಿಟ್ಟ್ ಆ ಪೆನ್ನಿಜಲೆ ಕೂಟಿಯೋಂಟು ಬರೊನು.

ಪೆತ್ತೆ ಪರ್ತ್‌ಗ್ ಕಿಡಾವುಡೊ ಕಾದ್‌ಲ್ ಬಾಂಗ್ ಪಿನ್ನೆ ಇಖಾಮತ್ ಕೊಡ್ತುಟ್ಟು ಹಿರಿಯಜ ಕಿಡಾವುಡೊ ಬಾಯಿಗ್ ಮದ್‌ರ ತಟ್ಟುವಾಟಿಯೋಂಟಿನ್ನಾರ್.

ಸುನ್ನತ್ ಮಂಜೆಲ

ಸುನ್ನತ್ ಆಕ್‌ಡೊ ಪದ್ಧತಿ ಮುಸ್ಲಿಮ್ ಸಮುದಾಯತ್ತ್‌ಲ್ ಉಲ್ಲೊ ಒರು ಕಡ್ಡಾಯ ಕಾರ್ಯ ಆಯಿಟ್ಟಿಕ್ಕ್‌ಡ್. ಇದ್ ಆನ್ ಮಕ್ಕಗ್ ಉಲ್ಲೊ ಸಂಭ್ರಮ. ಜಂಡ್ ಸಂದರ್ಭತ್ತ್‌ಲುಂ ಸುನ್ನತ್ ದೈಪಾಟ್‌ರೊ ಸಂದರ್ಭ ಪಿನ್ನೆ ಪಲ್ಲಿಗೆ ಪೋಂಡೊ ನಾಲ್, ಈ ಜಂಡ್ ಸಂದರ್ಭತ್ತ್‌ಲುಂ ಗೌಜಿ ಇಕ್ಕ್‌ಡ್. ರಾಯತ್ತೊ ಎಲ್ಲಾ ಆಲ್‌ಮಾರೆ ಬಿಲಿಚಿಟ್ಟ್ ಮೌಲೂದು ಓದುರೆ ಪದ್ಧತಿ ಇಂತ್. ಪಂಡ್

ಸುನ್ನತ್ತ್ ಆಕಿಯೆ ನಾಲ್‌ಡೊ ಪಿಡಿಚ್ಚಿಟ್ಟ್ ಮುನ್ನೊಲ್ತೊ ಏಲ್ ನಾಲುಂ ಬದ್ರ್‌ಪಾಟ್ ಪಾಡಿಯೋಂಟಿನ್ನಾರ್. ನೆರೆ–ಕರೆಡಜ,ಕುಟುಂಬತ್ತಜ ಈ ಗಮ್ಮತ್ತ್‌ಲು ಭಾಗಿ ಆಯೋಂಟಿನ್ನಾರ್. ಎಲ್ಲಾರುಂ ಕಾಣಿಕೆ ಕೊಡುತ್ತೊಂಟಿನ್ನಾರ್. ಚೆರ್ಕಗ್ ಬೇಗ ಸುಮಾರಾಯೆಂಗ್ ಬೆಲಿಯೊ ಮಂಜೆಲ (ಸುನ್ನತ್ ಮಂಜೆಲ) ನಡತ್ತುವಾರ್. ಜಾಸ್ತಿ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಬೆಲ್ಯಾಸೆ ಚೆರ್ಕಗ್ ನ್ಗಲ್ಲೊ ಡ್ರೆಸ್ ಇಟ್ಟ್‌ಟ್ಟ್, ಚಮಇಟ್ಟ್, ಕೊರಿಯ ಮಕ್ಕಲೊ ದಫ್‌ಲುಂ ಪಿನ್ನೆ ಪಾಟ್ ಬೈತ್ ಪಾಟಿಯೋಂಟು ಮೆರವಣಿಗೆಲ್ ಪಲ್ಲಿಗ್ ಪೋಯೋಂಟಿನ್ನಾರ್. ಪೈಸೆಡೆ ಮಾಲೆ ಇಟ್ಟೊಂಟಿನ್ನಾರ್.

ಪಂಡ್ ವಸ ಬನ್ನ್‌ಟ್ಟ್ ಸುನ್ನತ್ತಾಕಿಯೋಂಟಿನ್ನೊ, ಇಪ್ಪತ್ತೊ ಪಲೆ ಬ್ಯಾಂಡೇಜ್, ಮುಲಾಮು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇಲ್ಲೆ. ತುನಿಲು ಪರ್ತಿ ಬೆಚ್ಚಿಟ್ಟ್ ಗಾಯತ್ತ್ ಕೆಟ್ಟಿಯೋಂಟಿನ್ನಾರ್. ಪುನ್ನು ಕಲ್ಗೋಗು ಕೋಲಿಡೆ ತುಯಿ ಉಪಯೋಗ ಆಕಿಯೋಂಟಿನ್ನಾರ್. ಪಂಡ್ ಪುನ್ನು ಒನಜೊಗು ತಿಂಜಲೇ ಬೇನಾಯೋಂಟಿಂತ್. ಸುನ್ನತ್ ಆಕಿಯೊ ಮಕ್ಕಲೊ. ಪೆತ್ತೊ ಪೆನ್ನಿಜಲೆ ನೋಕಿಯೆ ಪೋಲೆ ಆರೈಕೆ ಆಕಿಯೋಂಟಿನ್ನಾರ್. ಕುಡಿಕೊಗು ಬೆಚ್ಚೆ ತನ್ನಿ. ತಿನ್ನೊಗು ಪತ್ತಿರ್, ಕಡ್‌ಲೆ ನೆನ್ಚಿಟ್ಟೆ ಕರಿ, ಕೋಲಿಡೆ ಕರಿ, ಪತ್ತಿರ್‌ಗ್ ನೈ ಇಟ್ಟ್‌ಟ್ಟ್ ಕೊಡ್ತೊಂಟಿನ್ನಾರ್. ಸುನ್ನತ್ ಆಯೋ ಸಂದರ್ಭತ್ತ್‌ಲು ಮಕ್ಕ ಪೊರ್ಲಾತೆ ಪೋಲೆ ಜಾವುಗು ಇಡೀ ಕಾತ್‌ಟ್ಟ್ ದೆಚ್ಚೊಂಟಿನ್ನಾರ್.

ಸುನ್ನತ್ ಮಂಜೆಲತ್ತೊ ಪಲ್ಲಿಗ್ ಪೋಂಡೊ ನಾಲ್ ಬಾರಿ ಗೌಜಿಲು ಅಗೋಷಿಕ್ಕ್‌ಡಾರ್. ಚೋರು, ಉಂಡೇಲ್ ಪಿನ್ನೆ ಪೈಸ ಬೆಕ್ಕ್‌ಡೆ ಕ್ರಮ ಇಂತ್. ಪಂಡ್ ಬೆಚ್ಚೆ ಪೈಸಡೆ ಕನಕ್ಕ್ ಎಲ್ದಿಟ್ಟ್ ಬೆಚ್ಚೊಂಟಿನ್ನಾರ್. ಪಿನ್ನೆ ಪೈಸ ಬೆಚ್ಚಜಲೆ ಅವುತುಲು ಇಜನತ್ತೊ ಲೇಸ್ ಇನ್ನೊಂಗ್ ಆ ಪೈಸ ತಿರ್ಚಿ ಕೊತ್ತೋಂಟಿನ್ನಾರ್. ಒರೊರ್ಕ ಅದ್‌ಕ್ಕ್ ಕೂಡಿತ್ತ್ ಕೊಡ್ತೊಂಟಿನ್ನಾರ್.

ಜನಾಂಗದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಕೊಡುಗೆ

ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡತ್ತೊ ಮುಸ್ಲಿಮೀಜಲ್ ಶೇ. 80 ಬ್ಯಾರಿಜ ಉಲ್ಲಾರ್. ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡತ್ತ್ ಉಲ್ಲೊ ಇತರ ಧರ್ಮತ್ತೊ ಸಂಸ್ಕೃತಿಡೊ ಪ್ರಭಾವ ಜಾಸ್ತಿ ಬ್ಯಾರಿಜಲೆಲ್ ಕಾಣೊಗು ಸಾಧ್ಯ ಆವುಡು. ಸ್ಥಳೀಯ ಪರಿಚಿತ ಭಾಷೆಡೆ ಪಲಕಪರೆಯಿಡೆ ಬ್ಯಾರಿ ಈ ಪ್ರದೇಶತ್ತೊ ಜೀವನಶೈಲಿ ರೂಢಿಯಾಕಿಟ್ಟ್ ಇತರ ಆಲ್‌ಮಾರೆಲ್ ಭಿನ್ನ ಆಯಿಟ್ಟ್ ರೂಪಿತಗೊಂಡುರಾರ್. ಇಜನಮೇ ಮೂಲ ಉಲ್ಲೊ ಮಾಪಿಳ್ಳಜ ಝುವನ ಶೈಲಿ ರೂಢಿಯಾಕಿಡಾರ್. ಅಜಲೊ ಭಾಷೆ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಮಲಯಾಳಂಡೆ ಆಯ್ಕೆ ಆಕಿಡಾರ್. ಬ್ಯಾರಿಜ ಪಿನ್ನೆ ಮಾಪಿಳ್ಳಜಲೆ ನಡುಲು ಚೆಲೆ ಸಾಮ್ಯತೆ ಉಂಡು.

ಬ್ಯಾರಿಜ ಪಿನ್ನೆ ಮಾಪಿಳ್ಳಜ ಒರೇ ಮೂಲತ್ತೊ ಬನ್ನಜ ಆಯೆಂಗುಂ ಅಜಲೆಲು ಕೊರಿಯ ಭಿನ್ನತೆ ಕಾಣೊಗು ಸಾಧ್ಯ ಆವುಡು. ಬ್ಯಾರಿಜ ಪಿನ್ನೆ ಮಾಪಿಳ್ಳಮಾರ್ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಪ್ರದಾಯತ್ತ್‌ಲ್ ಬನ್ನ್‌ಡೆಂಗುಂ ಅದ್ ಅದ್ ರಾಯತ್ತೊ ಸಂಸ್ಕೃತಿಡೊ ಪ್ರಭಾವ ಕಾಣೋಗು ಸಾಧ್ಯ ಆವುಡು.

ಬ್ಯಾರಿಜ ಪಿನ್ನೆ ಮಾಪಿಳ್ಳಮಾರ್ ಅಜಲೆ ಮೂಲ ಭಾಷೆ ಪಿನ್ನೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಡೆ ಒಲಿಚ್ಚಿಡಾರ್. ಅಜಲೊ ಪೂರ್ವಿದಕರೆ ಭಾಷೆಡೊ ಇಸ್ಲಾಮ ದೀನ್ ಸ್ವೀಗರಿಚ್ಚೆಲ್ ಪಿನ್ನೆಮ್ ಮುಂದುವರಿಸಿಡಾರ್. ಮಲಬಾರಿಜಲೆ ಭಾಷೆ ಮಲಯಾಳಂ ಇದ ಮಾಪಿಳ್ಳಜ ರೂಡಿ ಆಕಿಯಾರ್. ಬ್ಯಾರಿಜಗ್ ಅಜಲೆದೇ ಆಯೋ ಭಾಷೆ ಇಂತ್. ತುಳು ಭಾಷೆಡೊ ಮೂಲ ಪದ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಲು ಕಾಣೋ ಸಾಧ್ಯ ಆವುಡು. ಪಿನ್ನೆ ಈ ಭಾಷೆಗ್ ಮಲಯಾಳಂ ಭಾಷೆಡೆ ಉಚ್ಚಾರ ಉಂಡು. ಇದೊರು ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾಷೆ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಇದ್‌ರೊ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆ ಚೊಲ್ದಾರ್. ಮಾಪಿಳ್ಳಜಗುಲ್ಲೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮಲಬಾರ್‌ಡೊ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಲ್ ಪ್ರಭಾವಿತಗೊಂಡೆಂಗ್ ಬ್ಯಾರಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಊಡೆ ತುಳುನಾಡ್‌ರೊ ಸಂಸ್ಕೃತಿರೊಟ್ಟುಗು ನಲ್ಲೊ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿಡ್.

ಬ್ಯಾರಿಜ ಪಿನ್ನ ಮಾಪಿಳ್ಳಜ ಜೀವನಶೈಲಿ ಇಸ್ಲಾಮ್ ಆಯಿಟಿಕ್ಕ್‌ಡ್. ಮಲಬಾರ್‌ಲು ದೀನಾರ್ ಚೊಲ್ಡೆ ಪೇರ್‌ಲು ದೀನ್‌ಡೊ ಕಾರ್ಯ ನಡಕ್ಕ್‌ಡ್. ಒರುಪಾಡ್ ವಿದ್ವಾಂಸಮಾರೊ ಸಮೂಹತ್ತ್‌ಗು ಸಮರ್ಪಿಚ್ಚಿಡ್. ಇಜ ಮಾಪಿಳ್ಳಮಾರ್‌ಲುಂ ಒರುಪಾಡ್ ಪ್ರಸಿದ್ದಿ ಪಡಇಜ. ಪಿನ್ನೆ ಇಸ್ಲಾಮ್ ದೀನ್‌ಡೊ ತತ್ವ ಜೀವನ ಶೈಲಿ ಭೋದನೆ ಆಕಿಡಾರ್. ಆಯೆಂಗ್ ತುಳುನಾಡ್‌ಲು ಇಜನತ್ತೊ ಧಾರ್ಮಿಕ ಬೋಧನೆ ಕಾರ್ಯ ನಡನ್ನ್‌ಟ್ಟಿಲ್ಲೆ. ಅದ್ ಕೊಂಡುತ್ತು ಬ್ಯಾರಿಜ ದೀನಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸತ್ತ್‌ಗ್ ಮಾಪಿಳ್ಳ ವಿದ್ವಾಂಸಮಾರೊ ಅವಲಂಬನೆ ಆಕಿಟ್ಟಿನ್ನಾರ್. ಇಸ್ಲಾಮ್ ದೀನ್ ಬ್ಯಾರಿಜ ಪಿನ್ನೆ ಮಾಪಿಳ್ಳಮಾರೊ ನಡುಲು ಸಂಪರ್ಕ ಸೇತುವೆ ಆಯಿತ್ತ್.

ಬ್ಯಾರಿಜಲೊ, ಮಾಪಿಳ್ಳಜಲೊ ಮೇಲ್ಡೆ ಅವಲಂಬನೆ ಮಾಪಿಳ್ಳಜ ಅಧಿಕ ಆಯಿಟ್ಟ್ ತುಳುನಾಡ್‌ಗ್ ಬರೊಗು ಕಾರಣ ಆಯಿತ್ತ್. ಮುಸ್ಲಿಮ್ ಜಮಾಅತ್ ಪಿನ್ನೆ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಅಲ್ಲೆಂಗ್ ಇಸ್ಲಾಮ್ ದೀನ್‌ಡೊ ಆಚಾರ–ತತ್ವ, ಮಾಪಿಳ್ಳಮಾರೊ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನತ್ತೊ ಪೊಲೆ ರೂಪಿತಗೊಂಡುತ್ತು. ಎಲ್ಲಾ ಜಮಾಅತುಂ, ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಲುಂ ಮಾಪಿಳ್ಳೆ ವಿದ್ವಾಂಸಮಾರೊ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ, ನಿರ್ದೇಶನತ್ತ್‌ಲು ನಡನ್ನೋಂಟಿಂತ್. ಎಲ್ಲಾ ಬ್ಯಾರಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಜ ಮಾಪಿಳ್ಳ

ಶಿಕ್ಷಕಮಾರ್‌ಲ್ಲ್ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡಇಾರ್. ಈ ಮಾಪಿಳ್ಳ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಕ್ರಮೇಣ ಬ್ಯಾರಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿರೊಟ್ಟುಗು ಸೇರಿಟ್ಟ್ ಬ್ಯಾರಿಜಲೊ ಧಾರ್ಮಿಕ ವಿಧಿ, ಆಚಾರ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ದೀನ್ ಬೋಧನೆ ಎಲ್ಲಂ ಮಾಪಿಳ್ಳ ಶೈಲಿ ಆಯಿತ್ತ್.

ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಕೊಡುಗೆ

ಸಾಹಿತ್ಯ:–ಬ್ಯಾರಿ ಜನಾಂಗತ್ತೊ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿಡೊ ಕೊಡುಗೆ ಬೆಲಿಯೆದಾಯಿಟ್ಟಿಕ್ಕ್‌ಡ್. ಮುಖ್ಯಮಾಯಿಟ್ಟ್ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಕಲೆ, ಸಂಪ್ರದಾಯ, ಆಚರಣೆಜ ಬ್ಯಾರಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಡೊ ಒಲಿಚಿತ್ತ್ ಕೊರಿಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿರೊ ಇತರ ಮೂಲತ್ತೊ ಅಳವಡಿಸಿಯಾರ್.

ಮಾಪಿಳ್ಳೆಪ್ಪಾಟ್ಟು : ಇದ್ ಬ್ಯಾರಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಡೊ ಭಾಗ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಸ್ವೀಕರಿಚ್ಚೆ ಒರು ಸಾಹಿತ್ಯ ಸರಣಿ ಆಯಿಟ್ಟಿಕ್ಕ್‌ಡ್. ಇದ್ ಮಾಪಿಳ್ಳೆ ಭಾಷೆಲ್ ಅಲ್ಲೆಂಗ್ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆ, ತುಳು, ಕನ್ನಡ, ಅರೆಬಿಕ್, ಹಿಂದುಸ್ಥಾನಿ ಪೋಲೊತೆ ಮಿಶ್ರ ಭಾಷೆಲ್ ಉಲ್ಲೊ ಆಕರ್ಷಕ ಪಾಟ್ ಆಯಿಟ್ಟಿಕ್ಕ್‌ಡ್. ಇದ್‌ಲ್ ಮುಖ್ಯಮಾಯಿಟ್ಟ್ ಕಿಸ್ಸಾಪಾಟ್ಟು, ಮಾಲ ಪ್ಪಾಟು, ಒಪ್ಪನಪ್ಪಾಟ್ಟು, ಮೈಲಾಂಜಿಪ್ಪಾಟ್ಟು, ಅಮ್ಮಾಯಿಪ್ಪಾಟ್ಟು ಪಿನ್ನೆ ತಾಲೇಲೆ ಪಾಟ್.

ಕಿಸ್ಸಾ ಪಾಟ್ : ಇದ್ ನೆಬಿ (ಸ.ಅ.) ತಂಜಲೆ ಪಿನ್ನೆ ಸ್ವಹಾಬಿಜಳೆ ಶೌರ್ಯ ಸಾಧನೆಡೊ ವರ್ಣನೆ ಪಾಟ್. ಮ್ಯೊಯಿನ್ ಕುಟ್ಟಿ ವೈದ್ಯರ್, ಇಯಾಲೊ ಕಿಸ್ಸಾ ಪಾಟ್‌ರೊ ರಾಜಾವು ಚೊಂತು ಬಿಲಿಕ್‌ಡಾರ್. ಇಯಾಲೊ ಬದ್ರುಲ್ ಮುನೀರ್, ಹಸನುಲ್ ಜಮಾಲ್ ಪೇರ್ ಪೋಯೊ ಸಾಹಿತ್ಯ ಆಯಿಟ್ಟಿಕ್ಕ್‌ಡ್. ಕಿಸ್ಸಾ ಪಾಟ್‌ಲ್ ಬದ್ರುಲ ಕಿಸ್ಸಾಪಾಟ್ ಜಾಸ್ತಿ ಜನಪ್ರಿಯ ಆಯೊ ಸಾಹಿತ್ಯ ಆಯಿಟ್ಟಿಕ್ಕ್‌ಡ್. ಅದ್ ಬ್ಯಾರಿಜಲೆಲು ಒರು ಮುಖ್ಯ ಬಾಗ ಆಯಿಟ್ಟ್ ನಿಂಡ್‌ಡ್. ಇದ್‌ರೊಟ್ಟುಗು ಚೆಲೆ ಸಂದರ್ಭತ್ತ್‌ಲ್ ಉಹ್‌ದ್, ಹುನೈನ್, ಕರ್ಬಲಾ, ಮದೀನತ್ ಮಾಲಾ, ಮಲಪ್ಪುರಂ ಮಾಲಾ ಪಾಡ್‌ರಾರ್.

ಮಾಲಪ್ಪಾಟ್ : ಮಾಲಪ್ಪಾಟ್ ಇದ್ ಅರಬಿ ಮಳಯಾಲತ್ತ್‌ಲ್ ಉಲ್ಲೊ ಇನ್ನೊರು ಸಾಹಿತ್ಯ ಸರಣಿ. ಈ ಮೌಲಿದ್ ಪಲೆ ಸಂತಮಾರೊ ಸಾಧನೆಡೊ ಪಿನ್ನೆ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಡೊ ವಿವರಣೆ ಆಕ್‌ಡ್. ಪಲೇ ಮಾಲ ಪಾಟ್ ಚೊನ್ನೆಂಗ್

ಬಹುಶಃ ಕುಂಞಿ ಮುಸ್ಲಿಯಾರ್ (1151) ಅಯಾಲೊ ನೂಲ್‌ಮಾಲ. ಇನ್ನೊರು ಮುಖ್ಯ ಮಾಲಾ ಚೊನ್ನೆಂಗ್ ಮೊಹಿಯುದ್ದೀನ್ ಮಾಲ, ಇದ್ ಬ್ಯಾರಿಜಲೆ ನಡುಲು ದೀನ್‌ಡೊ ಕಾರ್ಯತ್ತೊ ಸ್ಥಾನ ಪಡಞಿಡ್. ಇದ್ ಖಾಳಿ ಮುಹಮ್ಮದ್ ಚೊಂತು ಪರಿಚಯ ಉಲ್ಲೊ ಮೊಹಮ್ಮದಿಬ್‌ನು ಅಬ್ದುಲ್ ಅಜೀಜ್ (ಖ.ಸ.) ಎಲ್ದಿಯೆದ್. ಇದರೊಟ್ಟಿಗು ಬದ್ರ್ ಮಾಲೆ, ನಫೀಸತ್ ಮಾಲೆ ಕೂಡಾ ಬ್ಯಾರಿಜಲೆಲು ಜನಪ್ರಿಯಮಾಯೆದ್. ಖಾಳಿ ಬಾಪಕುಂಞಿ ಮುಸ್ಲಿಯಾರ್ ಎಲ್ದಿಯೊ ಸೈಯದ್ ಮದನಿ ಮಾಲೆ ಕೂಡ ಜನಪ್ರಿಯಮಾಯೆದ್. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಮಾಲೆಂ ಅರಬ್ಬಿ ಮಲಯಾಳಂ ಭಾಷೆಲ್ ಇನ್ನೊಂಗುಂ ಇದ್ ಬ್ಯಾರಿಜಗು ಒರು ಮುಖ್ಯ ದೀನ್‌ಡೊ ವಿಧಿಡೊ ಭಾಗ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಮಾರ್ಪಟ್ಟಿಡ್.

ಮೈಲಾಂಜಿ ಪಾಟ್ : ಇದ್ ಮಂಜೆಲತ್ತೊ ಸಂದರ್ಭತ್ತ್‌ಲ್ ಪಾಡ್‌ರೊ ಇನ್ನೊರು ನಮುನತ್ತೊ ಪಾಟ್. ಮಂಜಿಲ್ತೆ ಅರಕ್ಕಿಡಲ್, ಮೆರವಣಿಗೆ ಒಪ್ಪಣತ್ತೊ ಸಮಯತ್ತ್‌ಲು ಬ್ಯಾರಿಜ ಈ ಪಾಟ್ ಪಾಡುವಾರ್. ಪುದಿಯಾಂಪುಲೆ ಪಿನ್ನೆ ಪುದಿಯೆಪೆನ್ನ್‌ಗ್ ಮಾಮಿ ಕೊಡುಕ್ಕುಡೆ ಗಮ್ಮತ್ತ್‌ಡೊ ವರ್ಣಣೆ ಅಮ್ಮಾಯಿ ಪಾಟ್ ಮಂಜಿಲ್ತೆ ಲೇಸ್‌ಗ್ ಒರು ಕಲೆ ಉಂಡಾಕಿಯೋಂಟಿಂತ್.

ತಾಲೋಲಿ ಪಾಟ್ : ಇದ್ ಕಿಡಾವುಗು ತೊಟ್ಟಿಲ್ ಕೆಟ್ಟುಂಬೊ ಪಾಡಿಯೋಂಟಿನ್ನಾರ್. ಇದ್ ಕಿಡಾವುಡೊ ವರಕ್‌ಡೊ ಪಾಟ್ ಅಯಿಟ್ಟಿಂತ್. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಪಾಟ್‌ರೊ ಓತುಪಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲೆಂಗ್ ಮದ್ರಸತ್ತ್‌ಲು ಪಡಿಪಾಟಿಯೋಂಟು ಇನ್ನಾರ್. ಕೊರಿಯ ಸಂದರ್ಭತ್ತ್‌ಲು ಬಾಲಕರಮಾರ್ ಇದ್‌ರೊ ತರಬೇತಿ ಗಾಯಿಟ್ಟ್ 'ಪಾಟ್ಟುಮಾಲಿಕ' ಏರ್ಪಾಡು ಆಕಿಯೋಂಟಿನ್ನಾರ್. ಮೈಕಾಲತ್ತ್ 1916ಲು ಅಂಜುಮಾನ್ ಇತ್ತಿಹಾದುಲ್ ಇಸ್ಲಾಮ್ ಪಿನ್ನೆ ಅಂಜುಮಾನ್ ಕುವ್ವತ್ತುಲ್ ಇಸ್ಲಾಮ್ ಇಜನೆತ್ತೊ ಪಾಟ್ಟು ಮಾಲಿಕಾ ಉಂಡಾಕಿಯೋಂಟಿನ್ನಾರ್.

ತುಳುನಾಡ್‌ರೊ ಖ್ಯಾತ ಮಾಪಿಳ್ಳೆಪಾಟುಕಾರೆ ಮಾಹಿತಿ ಲಭ್ಯ ಇಲ್ಲೆ. ಸೈಯದ್ ಮದನಿ ಮಾಲೆ ಎಲ್ದಿರೊ ಬಾಪಕುಂಞಿ ಮುಸ್ಲಿಯಾರ್ ಇನ್ನುಂ ಕೊರಿಯ ಮಾಲೆ ಎಲ್ದಿಡ್. ಮೈಕಾಲತತ್ತೊ ಉಂಞಿ ಮುಸ್ಲಿಯಾರ್ ಇಜನತ್ತೊ ಕಾರ್ಯ ಆಕಿಡ್. ಆಯೆಂಗ್ ಅಯಾಲೊ ರಚನೆರೆ ಬಗ್ಗೆ ನಿಖರ ಮಾಹಿತಿ ಇಲ್ಲೆ.

ಮೊಗ್ರಾಲ್‌ಡೊ ಕುಂಞಿಪಕ್ಕಿ, ಟಿ. ಉಬೈದ್ ಕಾಸರಗೋಡು, ಹೈದರ್ ಗುರುವಾಯನಕೆರೆ, ಟಿ.ಕೆ ಹುಸೇನ್, ಬಿ. ಎಂ.ಎ. ರಫೀಕ್, ಅಬ್ದುಲ್ ಹಕೀಂ

ಅಹ್ಮದ್, ಎಫ್.ಎಚ್.ಒಡೆಯಾರ್ ಇಜ ಸಾಹಿತ್ಯತ್ತ್ಗ್ ಚೊಮ್ಮೆ ಕೊಡುಗೆ ಕೊಡುತುರ್.

ಇದಲ್ಲಾಂಟ್ ಧಫ್ ಕೋಲುಕಲಿ, ಕವಾಲಿ ಇಂಡ್ ಬ್ಯಾರಿ ಜನಾಂಗತ್ತ್ಲು ಒರು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚಿನ್ನೆ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಉಂಡು.

ಭವಿಷ್ಯ

ಬ್ಯಾರಿ ಜನಾಂಗತ್ತೊ ಇತಿಹಾಸ ಪಿನ್ನೆ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಮುನ್ನೊಲ್ತೊ ತಲೆಮಾರ್‌ಗ್ ಎತ್ತ್‌ಬಾಟ್‌ರೊ ಸಬೂಲ್ಲು ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಹೆಜ್ಜೆ ಶ್ಲಾಘನೀಯಮಾಯೆದ್. ಬ್ಯಾರಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿರೊ ಬಗ್ಗೆ ಬ್ಯಾರಿ ಜನಾಂಗತ್ತ್‌ಗುಂ ತೆರಿಪಾಟ್‌ರೊ ಉದ್ದೇಶತ್ತ್‌ಲು ಬ್ಯಾರಿ ಅಕಾಡೆಮಿಡೊ ಕನಕ್‌ಲು ದಫ್, ಕೋಲುಕಲಿ, ಒಪ್ಪನೆ ಪೋಲೋತೊ ಸ್ಪರ್ಧೆ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಏರ್ಪಾಡ್‌ಕ್‌ಡ್. ಬ್ಯಾರಿ ಸಮುದಾಯತ್ತ್‌ಲು ಬ್ಯಾರಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಸಂಪ್ರದಾಯತ್ತೊ ಸಂಸ್ಕೃತಿರೆ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಉಂಡಾಕ್‌ಡೊ ಸಬುಲ್ಲು ಒರುಪಾಡ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಆಕಿಯೋಂಟುಂಡು. ಸಂದೋಲ, ಕಲೋತ್ಸವ, ಕಾರ್ಯಗಾರ, ಕಮ್ಮಟಜ, ವಿಚಾರಗೋಷ್ಠಿ ಪೋಲೊತೊ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಆಯೋಂಟುಂಡು. ಈ ಕಾಲತ್ತ್‌ಲ್ ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಡೊ ಮುನ್ನೊಲ್ತೊ ತಲೆಮಾರ್‌ಗುಂ ಎತ್ತ್‌ಪಾಟ್‌ರೆದ್ ಪ್ರತಿ ಒರ್ತರೊ ಕರ್ತವ್ಯ ಆಯಿಟ್ಟಿಕ್ಕ್‌ಡ್. ಬ್ಯಾರಿ ಜನಾಂಗತ್ತೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಸಂಪ್ರದಾಯ, ಆಚರಣೆ ಪದ್ಧತಿಡೊ ಮುನ್ನೊಲ್ತೊ ತಲೆಮಾರ್‌ಗ್ ಎತ್ತ್‌ಪಾಟ್ತೊ ನಿಟ್ಟ್‌ಲು ಎಲ್ಲಾರುಂ ಸಹಕಾರ ಆಕ್‌ಡೊದು ಅನಿವಾರ್ಯ ಅಯಿಟ್ಟಿಕ್ಕ್‌ಡ್.

ಪೂರಕ ಅಂಶಗಳು

ಬ್ಯಾರಿಜ ಪಿನ್ನೆ ಕೊಡವ – ಸಾಮ್ಯತೆ

ಬ್ಯಾರಿಜ ಪಿನ್ನೆ ಕೊಡವಮಾರೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಡೊ ನಡುಲು ಸಾಮ್ಯತೆ ಉಲ್ಲೆದ್ ಕಾಣೊಗು ಸಾಧ್ಯ ಆವುಡು. ಕೊಡವ ಭಾಷೆ ಪಲೆ ರೀತಿಲುಂ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಡೊ ಮಾದರಿಲ್ ಉಂಡು. ಉಚ್ಚಾರ ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲ. ಕೊರಿಯ ಪದ ಜಂಡ್ ಭಾಸೆಲುಂ ಸಾಮಾನ್ಯ ಆಯಿಟ್ಟುಂಡು. ಉದಾಹರಣೆಗ್: ಕೆಟ್ಟ್, ಪೆಂಞಯಿ ಪೋಲ್ತೆ ಪದಜಲೆ ಸಾಮ್ಯತೆ ಕಾಣೊ ಕಿಟ್ಟ್‌ಡ್.

ಸಂಸ್ಕೃತಿ	ಬ್ಯಾರಿ	ಕೊಡವ
ಮದುವೆ		ಮಂಜೆಲ
ಮಂಗಿಲ		
ನಿಶ್ಚಿತಾರ್ಥ	ಉರಪ್ಪು	ಮೌರ್ತ
ಋತುಮತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ	ಬುಲೂಕು ಮಂಜಿಲ	ಪೊಲಿಕೊಂಡ್ ಮಂಜೆಲ
ಚೊಚ್ಚಲ ಗರ್ಭಿಣಿ	ಅಪ್ಪತ್ತೊ ಮಂಜಿಲ	ಕುಲಿಯಾಮೆ ಮಂಜಿಲ

ಮಂಗಿಲ, ಮೌರ್ತ, ಪೊಲಿಕೊಂಡ ಮಂಗಿಲ, ಪೊಲಿಯಮೆ ಮಂಗಿಲ, ಪೈಂತಲ್ ಮಂಗಿಲ (ಕಿಡಾವು ಪೆತ್ತ್‌ತ್ತ್ ಪೋವುನೊನ್ನಾಮತ್ತೆನಾಲ್) ಇದ್ ಬ್ಯಾರಿ ಆಚರಣೆರೊ ಹೋಲಿಕೆ ಆವುಡು. ಅನಿಜ ಪಿನ್ನೆ ಪೆನ್ನಿಜ ಉಪಯೋಗಿಕ್ಕ್‌ಡೆ ತುನಿಮುರಿಡೊ ಕುಪ್ಪಾಯ ಚೊನ್ನೋಂಟಿನ್ನಾರ್. ಪಿನ್ನೆ ಜಾಸ್ತಿ ಆಭರಣ ಸಾಮಾನ್ಯಮಾಯಿಟ್ಟಿಂತ್. ಮಂಜೆಲತ್ತ್ ಮುನ್ನೊಲು ಪೆನ್ನ್‌ಡೊ ಕುಲಿಪಲಾಟ್‌ಡೊ. ಬ್ಯಾರಿ ಪಿನ್ನೆ ಕೊಡವಮಾರ್‌ಲು ಸಾಮಾನ್ಯ ಮೆಟಲ್, ಲ್ಯಾಂಪ್ ಬಳಕೆಲ್. ಬ್ಯಾಂಡ್ ಪಿನ್ನೆ ಮ್ಯೂಸಿಕ್ ಬಳಕೆ ಜಂಡಾಲ್ಲೆಂ ಇಂತ್.

ಬ್ಯಾರಿಂಜಲೆ ಉಡುಪು

ಬ್ಯಾರಿಜ ಸರಳ ಉಡುಪು ಇಟ್ಟೊಂಟಿನ್ನಾರ್. ಒರು ಮುಂಡು ಅಲ್ಲೆಂಗ್ ಸಾದಾ ಡ್ರೆಸ್. ನಡುಪಟ್ಟಿಡೊಟ್ಟುಗು ಇಟ್ಟೊಂಟಿನ್ನಾರ್. ಮಕ್ಕ ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲಾಂಟ್ ಬೆಲಿಯಜ ಸಹ ಮುಂಡು ರಂಗ್‌ಡೆದ್ ಉಡ್ತೊಂಟಿನ್ನಾರ್. ಶರ್ಟ್‌ರೊ ಕುಪ್ಪಾಯ ಚೊನ್ನೊಂಟಿನ್ನಾರ್. ಪೆನ್ನಿಜ ಎದುರುಲು ಕುಸುರಿ ಸೊರ ಆಕಿಯೊ ಕುಪ್ಪಾಯ ಇಟ್ಟೊಂಟಿನ್ನಾರ್. ಬ್ಯಾರಿಜ ತಲೆ ಬೋಲು ಆಕಿತ್ತ್ ಮುಂಡಾಸ್ ಕೆಟ್ಟಿಯೋಂಟಿನ್ನಾರ್. ಬೆಲಿಯೊ ತೊಪ್ಪಿ ಇಡ್ಡೆದ್ ರೂಢಿ. ಪೆನ್ನಿಜ ಸಾಧಾರಣ ಈ ಜಾವುಲು ಡ್ರೆಸ್ 'ಕಾಚೆ–ಮುಂಡು'ಡೊ ರೀತಿಲು ಇಟ್ಟೊಂಟಿನ್ನಾರ್. ಅಜ ಬಂಗಾರ್‌ಡೊ ಕುಸುರಿ ಉಲ್ಲೊ ಕಲರ್‌ಡೊ ಪಟ್ಟ್ ತುನಿ ಉಡ್ತೊಂಟಿನ್ನಾರ್. ಪೆನ್ನಿಜ ಆಭರಣ ಬಾರಿ ಇಷ್ಟಪ್ಪೆಟ್ಟೊ ಇನ್ನಾರ್. ಬಂಗಾರ ಪಾವಲಿಡೊ ಚಾವಡ, ಬಂಗಾರಡೊ ಎಸಲ್, ಬಲೆ ಪಿನ್ನೆ ಮೊದರ ಸಾಮಾನ್ಯ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಇಟ್ಟೊಂಟಿನ್ನಾರ್.

ಅಗತ್ತ್‌ಲ್ ಚೊಮ್ಮೆ ಪ್ರಮಾಣತ್ತ್‌ಲು ಆಭರಣ ಇಂತ್. ಅದ್‌ರೊ ಜಾಸ್ತಿ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಕುಸುರಿ ಆಭರಣತ್ತ್‌ಲ್ ಆಕಿಯೋಂಟಿನ್ನಾರ್. ಬಂಗಾರಡೊ ಸೊರ ತರಜ ಜಾಸ್ತಿ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಅಮುಸ್ಲಿಮಿಜ ಆಯೆದ್ ಕೊಂಡುಟ್ಟು ಬ್ಯಾರಿಜ ಅಜಲೆ ಬೇನಾಯೆ ಆಭರಣ ಆಕ್‌ವಾಟಿಯೋಂಟಿನ್ನಾರ್. 19 ಮತ್ತೆ ಶತಮಾನತ್ತ್‌ಲು

ಬ್ಯಾರಿಜ ಪೈಸಕ್ಕಾರ್ ಅಯಾರ್.

ಬ್ಯಾರಿಂಜಲೊ ಸಾಮಾನ್ಯ ಆಭರಣಜ

ಕೈ	ಕಾದ್	ತಲೆ	ಕಲ್ತ್‌ಗ್	ಕಾಲ್/ನಡು
ಬಳೆ	ಅಲಿಕತ್	ತಲೆ ಸಿಂಗಾರ	ತಾಳಿಮಾಲೆ	ಕಾಲ್ ಪಟ್ಟಿ
ಎಳಬಳೆ	ಕಾಯಿಲಂ	ಕೂಕಟ್ಟ್	ಗೆಜ್ಜೆತಿಕ್	ಸರಪಳಿ
ಸುರ್ಗಿತಿರಿ	ಕೊಪ್ಪು	ಕೇದೆಗೆ	ಚಾವಡ	ನಡುಪಟ್ಟಿ
ಮುರ್ಗಿತಿರಿ	ಸರಪಳಿ	ಜಡೆಪೊಳ್ಳ	ಉರುಕುಲೇಸ್	ಅರಪಟ್ಟಿ
ಎಡೆಬಳೆ	ಕುಡುಕ್ಕ	ಕುರಿ	ಮಿಸ್ರಿಮಾಲೆ	ಅರಂಞಾನ
ತಟ್ಟಬಳೆ	ಅರುಲಿ	ಚೌರಿ	ಒಟ್ಟ ಉರುಕು	ನೂಲು
ಕಾದುಬಳೆ	ಬೆಂಡೋಲೆ	ತಿರ್ಪು	ಪೂಮಾಲೆ	

ತಾಲಕ್ಕಾರ್/ಇಲ್ಲಮ್

ಬ್ಯಾರಿಜಲ್ಲೆ ಬ್ಯೇರೆ ಬ್ಯೇರೆ ಇಲ್ಲಮ್ ಇಂತ್. ಪ್ರತಿಯೊರು ಇಲ್ಲಮ್‌ಗು ಒರೊರು ದರ್ಜೆ ಇಂತ್. ಇಲ್ಲಮ್‌ಡೊ ದರ್ಜೆ ಅಲಕೊಗು ಮಾನ ಬೊನ್ನೆಂಗ್ ಮಂಜೆಲ್ತೆ ಸಂದರ್ಭತ್ತ್‌ಲು ತಂಡೆ ಮೋಲುಗು ಎತ್ತರೆ ಮಹ್‌ರ ನಿಗದಿ ಆಕಿಡಾರ್ ಚೆಲ್ಡೆ ಬಿಸಯತ್ತೆ ಮೇಲ್ ಆಯಿಟ್ಟಿಂತ್. ಕುಟುಂಬತ್ತೊ ಘನತೆಗ್ ತಕ್ಕಾಯಲಿಟ್ ಅಜಲೊ ಮಕ್ಕಲೆ ಮಂಜೆಲ್ತೊ ಮಹ್‌ರ ನಿರ್ಧಾರ ಆಕ್‌ಡಾರ್. ಈ ಇಲ್ಲಮ್ ಪದ್ಧತಿ ಮೈಕಾಲ ಪಿನ್ನೆ ಕಾಸರಗೋಡು ಪ್ರಾಂತ್ಯತ್ತೆ ಇಲ್ಲಮ್‌ಡೊ ನಡುಲು ಪೇರ್‌ಡೊ ಭಿನ್ನತೆ ಕಾಣೋಗು ಸಾಧ್ಯ ಆವುಡು.

ಮೈಕಾಲ ಪ್ರಾಂತ್ಯತ್ತೆ ಇಲ್ಲಮ್ : ಕೈಸರ್ ಇಲ್ಲಂ, ಸುಲ್ತಾನ್ ಬೆಲಿಯೆ, ಅಕ್ಕಬೆಲಿಯೆ, ಚಮಕ್ ಬೆಲಿಯೆ, ಪಟಿಲ್ಲಮ್ ಅಂಜಿಲ್ಲಮ್, ಚಂದವಲ್ಲಿ, ಕಡಿಂಗರ ಪಿನ್ನೆ 21 ಪಿನ್ನೆ 11 ಅಮಾಡ ಪೊನ್ನು (ಸವರಿನ್) ಮಹ್‌ರ್.

ಕಾಸರಗೋಡು ಪ್ರಾಂತ್ಯತ್ತೊ ಇಲ್ಲಮ್ : ಬಿರಾನ್ ಇಲ್ಲಂ, ಮಿಯಾನ್ ಇಲ್ಲಂ, ತಲ ಇಲ್ಲಮ, ಮುತುಲ್ ಇಲ್ಲಮ್, ಕುಂಚಿಲ್ಲಮ್ ಅಂಜಿಲ್ಲಮ್, ಪಾಟ್ಟಿಲ್ಲಮ್, ಅಪಾಟ್ಟಿಲ್ಲಮ್ ಪಿನ್ನೆ 21 ಪಿನ್ನೆ 11 ಅಮಾಡ ಪೊನ್ನು (ಸವರಿನ್) ಮಹ್‌ರ್.

ಇದ್ ಮುಖ್ಯ ಇಲ್ಲಮ್ ಆಯಿಟ್ಟಿಂತ್. ಇದಲ್ಲಾಂಟ್ ಬೇರೆ ಇಲ್ಲಮ್ ಉಂಡು. ಆಯೆಂಗ್ ಅದ್‌ರೊ ಗುರುತು ಕಾನೊಗು ಸಾಧ್ಯ ಆವುಲ್ಲೆ. ಇಪ್ಪಲುಂ ಚೆಲೆ ಆಲ್‌ಮಾರೆ ಅಜಲೆ ಇಲ್ಲಮ್‌ಡೆ ಬಗೆಲು ಚಮ್ಮೆ ಅಭಿಮಾನತ್ತ್‌ಲು ಚೊಲ್ದಾರ್. ಅಂಜಿಲ್ಲಮ್‌ಡೆ ಡಾ. ಮಹಮ್ಮದ್ ಶರೀಫ್ ಚಮಕ್, ಬೆಲ್ಲತ್ತೆ ಡಾ. ಝಕರಿಯ್ಯಬ್ಬ ಪಿನ್ನೆ ಮಿಯಾನ್ ಇಲ್ಲಮ್‌ಡೆ ಬಾಪು ಬ್ಯಾರಿ. ಇಲ್ಲಮ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಕೊರಿಯೆ ಉದಾಹರಣೆಜ.

ಇಲ್ಲಮ್‌ಡೊ ಗುಣ ಲಕ್ಷಣಜ :

- ಇಲ್ಲಮ್ ಸರಂಜಾಮಿ (ಊಳಿಗಮಾನ್ಯ) ಪದ್ದತಿಪೋಲೆ ಕಾಣೋಗು ಸಾಧ್ಯ ಆಯೊಂಟಿಂತ್. ಇದ್ ಕುಟುಂಬತ್ತೊ ಆರ್ಥಿಕ ಅಂತಸ್ತ್‌ಗ್ ತಕ್ಕಮಾಯಿಟ್ಟ್ ರೂಪಿತಗೊಂಡೋಂತಿಂತ್. ಈ ಘನತೆಡೊ ಎಲ್ಲಾ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಬಂಧತ್ತ್‌ಲು ಒಲಿಪಾಟಿಡಾರ್.
- ಇಲ್ಲಮ್ ಉಮ್ಮಡೊ ಸಂದಾನತ್ತ್‌ಲು ಬಂಡೆದ್. ಉಮ್ಮಡೊ ಇಲ್ಲಮ್ ಮಕ್ಕ ಅನುಸರಿಚ್ಚೊ ಇನ್ನಾರ್. ಅದ್ ಉಮ್ಮಡೊ ಗೌರವ ಜಾಸತಿ ಅಕಿಯೋಂಟಿಂತ್.
- ಒರೇ ಇಲ್ಲಮ್‌ಡೊ ಆಲ್‌ಮಾರ್ ನಡುಲು ಮಂಜಿಲ್ತೆ ಸಂಬಂಧ ಆಕಿಯೊಂಟಿಲ್ಲಾಂತ್. ಇಲ್ಲಮ್ ಚೊಲ್ದೆದ್ ಭಾರತತ್ತೆ ಪದ್ಧತಿ ಪೋಲೆ ಒರು ಗೋತ್ರತ್ತ್‌ಗ್ ಸಮಾನ. ಈ ಪದ್ಧತಿ ತುಳುವರ್‌ಲು ಉಲ್ಲೊ 'ಬರಿ' ಪದ್ಧತಿಡೊ ಉಗಮ ಆಯಿಡ್ ಚೊಲ್ದೆದ್‌ಗ್ ನಲ್ಲೊರು ಉದಾಹರಣೆ. ಪುಟ್ಟಿ 'ಬರಿ'ರೊ ಪ್ರಕಾರ ಪೆತ್ತೆ ಗೋತ್ರ ಪಿನ್ನೆ ಮಂಜಿಲ್ತೆ ಸಂಬಂಧ ಬೆಲೆಪಾಟಿಯೆ ಗೋತ್ರ ಜಂಡುಂ ಒನ್ನು ಅವೊಗು ಸಾಧ್ಯ ಇಲ್ಲೆ. 20 ಮತ್ತೆ ಶತಮಾನತ್ತೆ ನಡುತೋಲೊ ಈ ಭಿನ್ನ ಗೋತ್ರತ್ತೊ ಮಂಜಿಲ್ತೆ ಪದ್ಧತಿ ಬ್ಯಾರಿಜಲೆಲು ಚಾಲ್ತಿಲ್ ಇಂತ್.
- ಮಂಜಿಲ್ತೆ ಸಂದರ್ಭತ್ತ್‌ಲು ಈ ಇಲ್ಲಮ್‌ಡೊ ಮಹತ್ವ ಆಯಿಟ್ಟಿಕ್ಕ್‌ಡ್. ಇಲ್ಲಮ್‌ಡೊ ಆಧಾರತ್ತ್‌ಲು ಪುದಿಲಯಾಂಪುಲೆಡೊ ಕಡೆರೆ ಪುದಿಯೆ ಪೆನ್ನ್‌ಗುಂ ಮಹ್‌ರ ನಿರ್ಧಾರ ಆಕಿಯೋಂಟಿನ್ನಾರ್. 21 ಅಮಾಡ ಪೊನ್ನು (ಸವರಿನ್) ಪಿನ್ನೆ 11 ಅಮಾಡ ಪೊನ್ನು (ಸವರಿನ್) ಚೊಲ್ದೆ ಇಲ್ಲಮ್ ಇಂತ್. ಮಹ್‌ರ್ ಪೂರ್ವ ನಿರ್ಧಾರ ಆಯಿಟ್ಟಿಂತ್. ಏದೊರು ರೀತಿಲುಂ ರಿಯಾಯಿತಿಗ್ ಅವಕಾಶ ಇಲ್ಲಾಂತ್. ಇಲ್ಲಮ್‌ಡೊ ಮಹ್‌ರ್ ಅನುಸರಿಚ್ಚಿಟ್ಟ್

ಮಂಜಿಲ್ತ್ ಕಾರ್ಯ ನಿದಿ ಆಕಿಯೋಂಟಿನ್ನರ್. ಅದ್‌ಕೊಂಡುಟ್ಟು ಜಾಸ್ತಿ ಮಹ್‌ರ್ ಕೊಡುಕ್ಕುಡಜ ಪಿನ್ನೆ ಕೊರೊಡಿ ಮಹ್‌ರ್ ಕೊಡುಕ್ಕುಡಜ ವರ್ಗ ಚೊಂತು ಜಂಡ್ ವರ್ಗ ರೂಪಿತ ಆಯಿತ್. ಪಿನ್ನೆ ಮಂಜಿಲ್ತೆ ನಿಯಮ ಕ್ಲಿಷ್ಟ ಆಯಿತ್ತ್. ಪುದಿಯಾಂಪುಲೆಗು ಅಂತಸ್ತ್‌ಗ್ ತಕ್ಕ ಮಹ್‌ರ್ ಕೊಡ್ಕೊಗು ಆಯಿಲ್ಲೆಂಗ್ 11 ಪಿನ್ನೆ 21 ಮಹ್ರ್ ವರ್ಗತ್ತೊ ನಡುಲು ಮಂಜಿಲ ಆವುಡೆದ್‌ಲು ಯಾದೊರು ನಿರ್ಭಂದ ಇಲ್ಲಾಂತ್.

- ಉತ್ತರದಾಯಿತ್ವ ಪಿನ್ನೆ ಆಸ್ತಿಗ್ ವಾರಿಸುದಾರ ಆರ್ ಚೊಲ್ಡೆ ಬಿಸಯತ್ತ್‌ಲು ಇಲ್ಲಮ್‌ಡೊ ಪಾತ್ರ ಇಲ್ಲೆ. ಮಾತೃ ವಂಶಸ್ಥ ಪದ್ಧತಿಡೊ ಈ ಉತ್ತರಾದಾಯಿತ್ವತ್ತೆ ನಿಯಮ ಪಿನ್ನೆ ಆಸ್ತಿಡೆ ಬಿಸಯತ್ತ್‌ಲುಂ ಪಾಲಿಚ್ಚೊಂಟು ಇಲ್ಲಾಂತ್. ಈ ನಿಯಮ ಬ್ಯಾರಿಜಳೆ ಮಾಪಿಳ್ಳಮಾರ್‌ಡೊ ರಿವಾಜ್‌ಡೊ ಬದಲಾಕ್‌ಡ್.
- ಬ್ಯಾರಿಜಲೆ ಇಲ್ಲಮ್‌ಲು ಒರೇತೋಲೆ ಉಲೊ ಅಂಶಜ ಕಾನೊ ಸಾಧ್ಯದ ಆವುಡು. ಎಲ್ಲಾ ಬ್ಯಾರಿಜ ನಜಲೊ ಇಲ್ಲಮ್ ಉನ್ನತ ವರ್ಗ ಅಲ್ಲೆಂಗ್ ಕೀಲ್‌ಡೆ ವರ್ಗ ಆಯೆಂಗುಂ ಅಜಲೆ ತಾಲಕ್ಕಾರ್ ಚೊಂತು ಗುರುತಿಸಿ ಯೋಂಟಿನ್ನಾರ್. 'ತಾಲ' ಚೆನ್ನೆಂಗ್ ಅಂತಸ್ತ್ ಅಜ ಎಲ್ಲಾ ಲೇಸ್‌ಗ್ ಆಹ್ವಾನಿತಮಾರ್ ಪಿನ್ನೆ ಅಜಲೊ ಆದರತ್ತ್‌ಲ್ ತಕ್ಕಾರ ಆಕಿಯೋಂಟಿನ್ನಾರ್. ಈ ಪದ್ಧತಿ ಮೈಕಾಲ ಪಿನ್ನೆ ಕಾಸರಗೋಡುಲು ಕಾನೊಗು ಸಾಧ್ಯ ಆಯೋಂಟಿಂತ್.
- ಚೆಲೆ ಬ್ಯಾರಿಜ ಯಾದೊರು ಇಲ್ಲಮ್‌ಗ್ ಸೇರಾತ್ತಜ ಇನ್ನಾರ್. ಇಜನೆತ್ತೊ ಮುಸ್ಲಿಮಜಲೆ 'ತಾಲ' ಇಲ್ಲಾತ್ತೊರು ಚೊಂತು ಕನಕ್ಕಾಕಿಯೊಂಟಿನ್ನಾರ್. ಇಜ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಂತಸ್ತುಡೆ ಆಧಾರತ್ತ್‌ಲ್ ಕೀಲ್ ವರ್ಗತ್ತಜ ಆಯಿಟ್ಟಿನ್ನಾರ್. 19ಮತ್ತೆ ಶತಮಾನತ್ತ್‌ಲುಂ ಅಜಲೊ ಕೀಲ್ ಜಾತಿಡೊ ಆಲ್‌ಮಾರೊಟ್ಟುಗು ವ್ಯವಹಾರ ಆಕ್‌ಡೊ ರೀತಿಲು ಕಂಡೊಂಟಿಂತ್. ಇದಲ್ಲಾಂಟ್ ಮೈಕಾಲತ್ತೆ ಮುಸ್ಲಿಮಿಜಲೆ ಪೌನಾರಗ ಒರು ಭಿನ್ನ ವರ್ಗ ಆಯಿಟ್ಟಿಂತ್. ಈ ಪೌನಾರಗತ್ತೆ ಉಲ್ಲ ಮಂಜಿಲ ಏರ್ಪಡ್ ಕೊರೊಡಿ ಆಯಿಟ್ಟಿಂತ್. 19ಮತ್ತೆ ಶತಮಾನ 'ಅಗ'ತ್ತೊ ಶತಮಾನ ಆಯೆದ್‌ಕೊಂಡು ಇಜನತ್ತೊ ಸಂಬಂಧ ಇಲ್ಲಾಂತ್.

ಇಲ್ಲಮ್ ವರ್ಗತ್ತ್‌ಗ್ ಸೇರಾತ್ತಜ – ತಾಲ–ಇಲ್ಲಾತ್ತಜ

ಇಲ್ಲಮ್ ವರ್ಗತ್ತ್‌ಗ್ ಸೇರಾತೊ ಬ್ಯಾರಿಜಲೆ ಗುಂಪು ಒರು ಮುಖ್ಯ

ವರ್ಗ ಆಯಿಟ್ಟಿಂತ್. ಏದೊರು ಇಲ್ಲಮ್‌ಗು ಸೇರ್‌ಡೊ ಅರ್ಹತೆ ಇಲ್ಲಾತೊ ಅಲ್ಲೆಂಗ್ ತಂಡೊ ಅಂತಸ್ತ್‌ಡೆ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರತ್ತ್‌ಲ್ ಬ್ಯಾರೆ ವರ್ಗತ್ತೊಲ್ ಭಿನ್ನ ಆಯೆ ಗುಂಪು ಈ 'ತಾಲ–ಇಲ್ಲತ್ತೋರು'

ಈ ಕೀಲ್ ಉಲ್ಲೊ ವರ್ಗತ್ತಜ ಇಲ್ಲಮ್ ವರ್ಗತ್ತ್‌ಗುಂ ಸೇರಾತ್ತಂಜ

1. ಬಡವರ್/ಬಡುಗರ್
2. ಚೀನಿಕ್ಕಾರ್
3. ಪುದಿಯೆ ಇಸ್ಲಾ
4. ವಸಜ
5. ತಾಲ ಇಲ್ಲತೋರು

ಬಡುವಜ ಅಲ್ಲೆಂಗ್ ಬಡುಗರ್ ಬಾರಿ ಪಾವತ್ತೊ ವರ್ಗತ್ತೊ ಆಲ್ ಆಯಿಟ್ಟಿನ್ನಾರ್. ಇಜ ಜಾಸ್ತಿ 19ಮತ್ತೆ ಶತಮಾನತ್ತ್‌ಲು ಕೂಲಿ ಪನಿಡಜ ಆಯಿಟ್ಟಿನ್ನಾರ್. ಇಜ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾನಿಯಾತ್ತಜಲೊ ಅಲ್ಲೆಂಗ್ ಜಮೀನ್ದಾರೊ ಕೈಡೆ ಕೀಲ್ ಪನಿ ಆಕಿಯೋಂಟಿನ್ನಾರ್. ಜೀವನತ್ತ್‌ಗ್ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಮೇಲ್ವರ್ಗತ್ತೊ ಆಶ್ರಯಿಚ್ಚಿಟ್ಟಿನ್ನಾರ್. ಇಸ್ಲಾಮ್ ದೀನ್ ಗುಲಾಮಗಿರಿಡೊ ವಿಮೋಚನ ಒರು ಬೆಲಿಯೊ ಪುಣ್ಯ ಕರ್ಮ ಆಯಿಟ್ಟ್‌ಕಾಂಡ್. ಆಯೆಂಗ್ 19ಮತ್ತೆ ಶತಮಾನತ್ತೆ ಆರಂಭತ್ತ್‌ಲ್ ಬ್ಯಾರಿ ಸಮುದಾಯತ್ತ್‌ಲುಂ ಒರು ವಿಧತ್ತೆ ಗುಲಾಮಗಿರಿ ಪದ್ಧತಿ ಇನ್ನೆ ಕನಿಕ್ ಇಂತ್. ಕೀಲ್ ವರ್ಗತ್ತೊ ಬಾಲಕರ, ಬಾಲಕಾರ್ತಿರೊ ಉನ್ನತ ವರ್ಗತ್ತೊ ವ್ಯಾಪಾರಿಮಾರ್‌ಗ್ ಅಜಲೆ ಸೇವೆ ಆಕೊಗು ಬಾನಿಯ ಆಕಿಯೋಂಟಿ ನ್ನಾರ್. ಈ ವ್ಯಾಪಾರಿಜ ಅಜಲೊ ಅಡಿಮಡೆ ಪೊಲೆ ಉಪಯೋಗ ಆಕಿಯೋಂಟಿ ನ್ನಾರ್. ಈ ಗುಲಾಮರೆ ಏದೊರು ನಲ್ಲೊ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮತ್ತ್‌ಲು ಮುಕ್ತ ಆಯೋ ಇನ್ನಾರ್. ಪಿನ್ನೆ ಸಮಾಜತ್ತೊ ಒರು ಸ್ವತಂತ್ರ ಅಭ್ಯರ್ಥಿ ಆಯಿಟ್ಟ್‌ಬನ್ನೊ ಇನ್ನಾರ್. ಈ ವರ್ಗತ್ತೊಮೇ ಬಡುಗರ ಚೊಲ್ದಾರ್. ಇಜ ಪಿನ್ನೆ ಒರು ಇಲ್ಲಮ್‌ಡೊ ಆಲ್‌ಮಾರ್ ಆಯಾರ್. 20ಮತ್ತೆ ಶತಮಾನತ್ತ್‌ಲು ಗುಲಾಮಗಿರಿ ಪೂರ್ಣ ಮಾಯಿಟ್ಟ್ ನಿರ್ಮೂಲನೆ ಆಯೆಂಗುಂ ಈ ಬಡುಗರೆ ಕೀಲ್ ವರ್ಗತ್ತಜ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಕಂಡೊಂಟಿನ್ನಾರ್. 1940ಲು ಈ ಇಲ್ಲಮ್ ಪದ್ಧತಿ ಮಾಯ ಆಯೊಲ್ವಿನ್ನೆ ಈ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಸಮತೋಲನ ನಿರ್ಮೂಲನೆ ಆಯಿತ್ತ್.

ಚೀನಿಕ್ಕಾರ್: ಚೊಲ್ದೆದ್ ಇನ್ನೊರು ಇಲ್ಲಮ್ ವರ್ಗತ್ತ್‌ಗ್ ಸೇರಿಯೊ ಪಂಗಡ ಆಯಿಟ್ಟಿಂತ್. ಸಂಗೀತ(ಪಾಟ್) ಈ ವರ್ಗತ್ತೊ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಆಯಿಟ್ಟಿಂತ್.

ಬ್ಯಾಂಡ್, ಡ್ರಮ್, ಚೀನಿ ಇಜನೆಲು ಕಂಡೊಂಟಿಂತ್. ಕೊಟ್ಟು ಮುರ್ಸೆ, ಪಿನ್ನೆ ಚೀನಿ ಪಂಗಡ ಮುಸ್ಲಿಮಿಜಲೆಲ್ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಆಯಿಟ್ಟಿಂತ್. ಅದ್‌ಕೊಂಡ್ ಬ್ಯಾರಿಜ ಈ ವರ್ಗತ್ತೊ ಕೀಲ್‌ವರ್ಗ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಕೊಂಡೊಂಟಿನ್ನಾರ್. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ್ ಪಿನ್ನೆ ಜೈನರ್ ಸಂಗೀತ ಉಂಡಾಕುಡೊ ವರ್ಗತ್ತೊ ಕೀಲ್‌ವರ್ಗ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಕಂಡೊಂಟಿಂತ್. ಜೈನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಡೊ ಪ್ರಭಾವ ಮುಸ್ಲಿಮಿಜಲ್ ಜಾಸ್ತಿ ಇಂತ್. ಅದ್ ಕಾರಣ ಬ್ಯಾರಿಜ ಚೀನಿಕ್ಕಾರೆ ಇಲ್ಲಮ್ ವರ್ಗತ್ತ್‌ಗ್ ಸೇರಾತ್ತಜ ಚೊಂತು ಕನಕ್ಕಾಕ್ಕಿಟ್ಟಿನ್ನಾರ್.

ಪುದಿಯ ಇಸ್ಲಾಂ: ಚೊಲ್ದೆದ್ ಇನ್ನೊರು ವರ್ಗ ಕೀಲ್‌ಜಾತಿಡೊ ಆಲ್ ಮತಾಂತರ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಇಸ್ಲಾಂ ಸ್ವೀಕರಿಚ್ಚಜ. 19ಮತ್ತೆ ಶತಮಾನತ್ತ್‌ಲ್ ಇಸ್ಲಾಂ ದೀನ್‌ಗ್ ಮತಾಂತರ ಆಯೊ ಆಲ್‌ಮಾರೊ ಸಂಖ್ಯೆ ಬಾರಿ ಕೊರೊಡಿ ಆಯಿಂತ್. ಇದ್‌ಕ್ಕ್ ಕಾರಣ ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಮಿಷನರಿಡೊ ಪ್ರಭಾವ ಸಫಲ ಆಯಿಟ್ಟಿಂತ್. ಆಯೆಂಗುಂ ಕೀಲ್ ವರ್ಗತ್ತೊ ಆಲ್‌ಮಾರ್ ಅಜಲೊ ಸ್ಥಾನ ಉತ್ತಮ ಆಕ್‌ಡೊ ಉದ್ದೇಶತ್ತ್‌ಲ್ ಇಸ್ಲಾಮ್‌ಗು ಕಡನ್ನ್ ಬನ್ನೊಂಟಿನ್ನಾರ್. ಪುದಿಯೆ–ಇಸ್ಲಾಮ್ ವರ್ಗತ್ತೊ ಆಲ್‌ಗ್ ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಡೆ ಸಹಕಾರ ಆಕಿಯೋಂಟಿನ್ನಾರ್. ಉದ್ಯೋಗತ್ತೊ ತೆರು ಕಾಟಿಯೋಂಟಿನ್ನಾರ್.

'ವಸಜ' ಸುನ್ನತ್ ಆಕ್‌ಡೊ ಕಾರ್ಯತ್ತ್‌ಲ್ ಪರಿಣಿತಮಾರ್. ಸುನ್ನತ್ ಒರು ದೀನ್‌ಡೊ ಕಾರ್ಯ. ಈ ವಸ ಸುನ್ನತ್‌ಡೊ ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯ ನೋಕಿಯೋಂಟಿನ್ನಾರ್. ಅದ್‌ಕೊಂಡು ವಸಮ್ಮಾರೆ ಬಂಧಾರಿ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಕಂಡೋಂಟಿನ್ನಾರ್. ಬ್ಯಾರಿಜ ಇಜಲೊ ಇಲ್ಲಮ್ ಗುಂಪುಗು ಸೇರಾತ್ರಜ ಚೊಂತು ಕನ್ನಕ್ಕಾಕಿಯೋಂಟಿನ್ನಾರ್. ಬಹಿಷ್ಕಾರತ್ತ್‌ಗ್ ಆಯೊ ವರ್ಗತ್ತೊ ಸಮಾನ್ ಅಯಿಟ್ಟ್ ಅಪರಾಧಿ ಚೊಂತು ಪರಿಗಣನೆ ಆಕಿಯೋಂಟಿನ್ನಾರ್.

ಇಸ್ಲಾಮ್ ದೀನ್‌ಲು ದೀನ್‌ಡೊ ಬಹಿಷ್ಕಾರ ಆಯಜ ಚೊಲ್ಡೆ ಕಲ್ಪನೆ ಇಲ್ಲೆ. ಅತ್ಯಾಚಾರ, ವ್ಯಭಿಚಾರ ಮಾನಭಂಗ ಪೊಲೊತೆ ಗುರುತರ ಅಪರಾಧತ್ತ್‌ಗು ಮರಣದಂಡನೆ ಕೊಡುಕ್ಕುಡು. ಭಾರತೀಯ ಕಾನೂನುಲು ಇದ್‌ಕ್ಕ್ ಅನುಮತಿ ಇಲ್ಲೆ. ಅಜನತ್ತೊ ಆಲ್‌ಮಾರ್‌ಗ್ ಬ್ಯಾರಿ ಜನಾಂಗತ್ತ್‌ಲು ಯಾದೊರು ಸ್ಥಾನ ಇಲ್ಲಾಂತ್.

'ತಾಲ ಇಲ್ಲಾತೋರು' ತಾಲ ಇಲ್ಲಾತಜ ಚೊಲ್ಡೆದ್ ಒರು ಭಿನ್ನ ವರ್ಗ ಆಯಿಟ್ಟಿಂತ್. ಇಜ ಇಸ್ಲಾಮ್ ಕೊಡುತ್ತೆ ಎಲ್ಲಾ ಬಾದ್ಯತೆ/ಹಕ್ಕ್ ಪಡಇಡಾರ್. ಅಯೆಂಗ್ ಇಜ ತಾಲಕ್ಕಾರ್‌ಗ್ ಸಮಾನ ಅಲ್ಲಾಂತ್. ಇದ್ ಧಾರ್ಮಿಕ ವಿಂಗಡನೆ ಆವಾಂಟ್ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಡೆ ಆಧಾರತ್ತ್‌ಲು ಉಂಡಾಯೆ ಭಿನ್ನತೆ ಆಯಿಟ್ಟಿಂತ್. ಇಲ್ಲಮ್ ಪದ್ಧತಿ ಏದೊರು ಮಹತ್ವ ಇಲ್ಲಾಂಟ್ ಕನಕ್ಕ್‌ಗ್ ಇಲ್ಲಾಂಟ್ ಬದಲಾಯ್ತ್.

ಸಂದರ್ಶನ ಮೂಲಕ ಸಂಪರ್ಕ ಆಕಿಯ ವ್ಯಕ್ತಿಜ

ಪ್ರೊ: ಬಿ. ಎಂ. ಇಚ್ಲಂಗೋಡು
ಮುಹಮ್ಮದ್ ಬಡ್ಡೂರು
ರಫೀಕ್ ಮೌಲವಿ ಕಡಂಬು
ಸಿದ್ದೀಕ್ ಅಬ್ದುಲ್ ಖಾದರ್
ಸಂಶುದ್ದೀನ್ ಅಶ್ರಫಿ ಮಾಚಾರ್

ಆಕಾರ ಗ್ರಂಥಜ

ದಿ. ಬ್ಯಾರೀಸ್ ಆಫ್ ತುಳುನಾಡು –ಪ್ರೊ: ಬಿ. ಎಂ. ಇಚ್ಲಂಗೋಡು
ನಂಡೊ ರಾಯ ನಂಡೊ ಸಂಸ್ಕೃತಿ – ಟಿ. ಎ. ಆಲಿಯಬ್ಬ ಜೋಕಟ್ಟೆ.

* * *

ಬ್ಯಾರಿ ಜನಾಂಗದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳು
ವ್ಯಾಪ್ತಿ
ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಧರ್ಮಗಳ ಪ್ರಭಾವ
ವೈವಿಧ್ಯತೆಗಳು,
ಜನಾಂಗದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ
ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಕೊಡುಗೆ ಮತ್ತು
ಭವಿಷ್ಯ
ಪೂರಕವಾದ ಅಂಶಗಳು

ಬದ್ರುದ್ದೀನ್
ಎಲ್.ಎಲ್.ಬಿ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ
ಎಸ್.ಡಿ.ಎಂ. ಲಾ ಕಾಲೇಜು, ಮಂಗಳೂರು

ಬ್ಯಾರಿ ಜನಾಂಗದ ಉಗಮ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಚೀನತೆ

ಬ್ಯಾರಿ ಎಂಬ ಪದವು ತುಳು ಭಾಷೆಯ ಬ್ಯಾರ ಎಂಬ ಪದದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದೆ ಎಂಬುದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಗ್ರಹಿಕೆ. ಬ್ಯಾರ ಎಂದರೆ ವ್ಯಾಪಾರ ಎಂದರ್ಥ. ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವರು. 1891ನೇ ಜನಗಣತಿಯ ಪಕಾರ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ 92,449 ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳಿದ್ದು ಇದರಲ್ಲಿ 90,345 ಬ್ಯಾರಿಗಳಾಗಿದ್ದರು ಎಂಬುದನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದೆ. 19ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಮುಸ್ಲಿಂ ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರು ಹೆಚ್ಚು ಅಂದರೆ ಶೇ. 97.35 ವ್ಯಾಪಾರ ವ್ಯವಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಇದನ್ನು ತುಳುವರು ಬ್ಯಾರಿ ಎಂದು ಸಂಭೋದಿಸತೊಡಗಿದರು. ಆರಂಭದ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಸಾಗರೋದ್ಯಮದಿಂದ ಹಿಡಿದು ಗೂಡಂಗಡಿಯವರೆಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಬಗೆಯ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಬ್ಯಾರಿಗಳೇ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಆರಂಭದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಹಲವು ಖಾಸಗಿ ಕಡತಗಳು ಮತ್ತು ದಾಖಲೆಗಳು ಬ್ಯಾರಿಗಳೆಂದೇ ಗುರುತಿಸಿದೆ. ಇದು ಸ್ಥಳೀಯ ತುಳು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪರ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ಇರುವ ಬ್ಯಾರಿ ಎಂಬ ಪದದಿಂದ ಉಗಮಗೊಂಡಂತೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಬ್ಯಾರಿ ಎಂಬ ಪದವು ಅರಬಿ ಭಾಷೆಯ 'ಬಹರ್' ಎಂದ ಪದದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದೆ ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿದೆ. ಬಹರ್ ಎಂದರೆ ಸಮುದ್ರ ಎಂದರ್ಥ ಮತ್ತು ಬಹಾರಿ ಎಂದರೆ 'ನಾವಿಕ' ಎಂದರ್ಥ. ಬ್ಯಾರಿ ಸಮುದಾಯವು ಅರಬಿ ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧ ಕಲ್ಪಿಸಿದ್ದರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಬ್ಯಾರಿ ಎಂಬ ಪದ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದೆ ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿದೆ.

ಇನ್ನೊಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯದಂತೆ ಬ್ಯಾರಿ ಎಂಬ ಪದವು 'ಮಲಬಾರ್' ಎಂಬ ಪದದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಮಲಬಾರಿನಲ್ಲಿ ಇಸ್ಲಾಮನ್ನು ಪ್ರಥಮವಾಗಿ ಪ್ರಚಾರಪಡಿಸಿದ ಮಾಲಿಕಿಬ್‌ನು ದೀನಾರ್ (ರ) ಮಲಬಾರಿನ ಕರಾವಳಿ ತೀರಕ್ಕೆ ಆಗಮಿಸಿದ್ದರು. 7ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಇವರ ತಂಡದಲ್ಲಿದ್ದ ಹಬೀಬ್ ಇಬ್ನು ಮಾಲಿಕ್ (ರ) ಮತ್ತು ಸಂಗಡಿಗರು ತುಳುನಾಡಿ ನಾದ್ಯಂತ ಸಂಚರಿಸಿದ್ದರು.

ಬ್ಯಾರಿ ಮಳಯಾಲಂನ ಉಪಭಾಷೆ ಎಂಬ ಕಲ್ಪನೆ ಇತ್ತು. ಡಾ. ಸುಶೀಲ ಪಿ. ಉಪಧ್ಯಾಯ ತಮ್ಮ ಮಾಪಿಳ್ಳೆ ಮಳಿಯಾಳಂ ಭಾಷೆಯ ಪಿ.ಎಚ್.ಡಿ. ಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿ ಈ ವಿಚಾರ ಮಂಡಿಸಿದ್ದರು. ಪ್ರೊ.

ಬಿ.ಎಂ. ಇಚ್ಲಂಗೋಡು ಮತ್ತು ವಹಾಬ್ ದೊಡ್ಡಮನೆ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಗೆ ತುಳುವಿನ ವ್ಯಾಕರಣವಿದ್ದು, ಇದು ಮಳಯಾಳಂಗಿಂತ ಸಂಪೂರ್ಣ ಭಿನ್ನವಾಗಿದೆ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಶೇ. 50ಕ್ಕು ಹೆಚ್ಚು ಪದಗಳು ತುಳುವಿನಿಂದ ಬಂದಿದೆ. ಉಳಿದ ಪದಗಳು ಅರಬಿ ಮತ್ತು ಮಳಯಾಲಂ ಮೂಲದ್ದು ಎಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ಮೇಲಿನ ಪದಗಳು ಮತ್ತು ಇಂತಹದ್ದೆ ಕೆಲವು ಇತರ ಸಂಶೋಧನೆಗಳಿಂದ ಈ ಭಾಷೆಯು ತುಳು (ಮೂಲದ್ದು) ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಮುಸ್ಲಿಮಾರಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಸ್ಥಳೀಯರ ಮಧ್ಯೆ ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿತ್ತು ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿದೆ. ಇಂದಿಗೂ ಮಲಯಾಳಂನ್ನು ಹೋಲುವ ಉಪಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಬಿಲ್ಲವರು, ಬೋವಿಗಳು, ಮರಕಲರು, ಹಾಗು ತುಳುನಾಡಿನ ಇತರ ಮುಸ್ಲಿಮೇತರರು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಆಡುವ ಭಾಷೆಯಲ್ಲೂ ಕೇರಳದ ಮುಸ್ಲಿಮರಲ್ಲಿ ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಕೆಲವು ಭಾಷಾ ಪ್ರಭೇದಗಳಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿದೆ. ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯು ತುಳು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಆಡಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವುದೇ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ. ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಧಾರ್ಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಪಿಳ್ಳೆಯರನ್ನೇ ಆಶ್ರಯಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಅವರ ಭಾಷೆಯ ಪ್ರಭಾವವು ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷಿಕ ಸಮುದಾಯದ ಮೇಲಾಯಿತು. ಆದರೂ ಬ್ಯಾರಿ ಬರಹಗಾರರು ತಮ್ಮ ಬರಹಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಮಿಶ್ರ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಸಿದರು. ಮೊಗ್ರಾಲ್‌ನ ಕುಂಞಿಪಕ್ಕಿ ತುಳುನಾಡಿನ 'ಓಬೇಲೆ' ಎಂಬ ಜನಪದ ಹಾಡನ್ನು ಆಧರಿಸಿದ ತಮ್ಮ ಒಂದು ಕವನದಲ್ಲಿ ತುಳು ಪದಗಳನ್ನು ಧಾರಾಳವಾಗಿ ಬಳಸಿದ್ದಾರೆ.

ಬ್ಯಾರಿಭಾಷೆಗೆ ಸಮರ್ಪಕವಾದ ಲಿಪಿಯಿಲ್ಲ. ಆರಂಭದ ಶತಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಬಟ್ಟೆ ಬರಹ ಎಂಬ ಲಿಪಿಯನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು ಎನ್ನಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಇದು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅಳಿದುಹೋಯಿತು. ಇದು ಮಳಯಾಲಂಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿದ್ದು ತುಳುಲಿಪಿಯನ್ನು ಹೋಲುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಕೇರಳದ ಮಾಪಿಳ್ಳೆಯರು ಅರಬಿ ಮಳಯಾಲಂ ಲಿಪಿಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು. ತುಳುನಾಡಿನ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಬ್ಯಾರಿಗಳ ಹೆಸರು ಮಾಪಿಳ್ಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರಚಲಿತವಿದ್ದ ಹೆಸರುಗಳಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿದೆ. ಬ್ಯಾರಿಗಳು ತಮ್ಮ ಹೆಸರಿನ ಮುಂದೆ ಬ್ಯಾರಿ ಅಥವಾ ಬ್ಯಾರ್ದಿ ಎಂದು ಬಳಸಲು ಹೆಮ್ಮೆಪಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಲವಾರು ಹೆಸರುಗಳು ಮುಸ್ಲಿಮೇತರರ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲೂ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದವು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ: ಮಾಯಬ್ಬ, ಸಾಯಿರಿ, ಕಾಯಿರಿ, ಇಜ್ಜಬ್ಬ, ಬಪ್ಪ, ಕುಂಞಪ್ಪ, ಬಿಮ್ಮಾತು,

ಬೀಪಾತುಮ್ಮ, ಕುಂಞಮ್ಮ ಇತ್ಯಾದಿ. ಮಾಪಿಳ್ಳೆಗಳ ಹೆಸರುಗಳಿಗೂ ಈ ಹೆಸರುಗಳಿಗೂ ಯಾವುದೇ ಸಾಮ್ಯತೆ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ.

ಬ್ಯಾರಿ ಮತ್ತು ಮಾಪಿಳ್ಳೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ನಡುವಿನ ಕೆಲವೊಂದು ಭಿನ್ನತೆಗಳು

* ಬ್ಯಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಂ ಎಂಬ ಒಂದು ಪದ್ಧತಿಯಿತು, ಮತ್ತು ಇದು ಬಂಟರ 'ಬರಿ' ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಹೋಲುತ್ತಿತ್ತು. ಇದೊಂದು ಮಾತ್ರ ಪ್ರಧಾನ ಪದ್ಧತಿಯಾಗಿದ್ದು ಮುಸ್ಲಿಮರಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಹೆಸರುಗಳು ಸ್ಥಳೀಯ ಮೂಲವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ: ಮುಸ್ತಾನ್ ಬೆಲಿಯೆ, ಚಮಕ್ ಬೆಲಿಯೆ, ಕಯಸರ್, ಪತ್ತಿಲ್ಲ ಅಂಜಿಲ್ಲಂ ಇತ್ಯಾದಿ. ಮಂಗಳೂರು ಮತ್ತು ಕಾಸರಗೋಡು ಮಧ್ಯೆ ಈ ಹೆಸರುಗಳಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆ. ಇಲ್ಲಂಗಳ ಒಳಗೆ ಮದುವೆಯಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳಿದ್ದವು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಇಲ್ಲಂಗೂ ಒಂದೊಂದು ಸ್ಥಾನಮಾನವಿತ್ತು. ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸಿಗುವ ಮಹ್ರ್ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ಅದು ನಿರ್ಧಾರವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಮಾಪಿಳ್ಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಆಚರಣೆಗಳು ಕಂಡು ಬರುವುದಿಲ್ಲ.

* ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೇ ಶತಮಾನದ ಹದಿನಾರು ಮನೆ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯು ಮೂಲಭೂತವಾಗಿ ಒಂದು ಊಳಿಗಮಾನ್ಯ ಪದ್ಧತಿ. ಆ ಮನೆಗಳ ಪಳೆಯುಳಿಕೆಗಳು ಇಂದಿಗೂ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಪೈಕಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕುಟುಂಬಗಳು ಆ ಕಾಲದ ಪ್ರಮುಖ ವರ್ತಕರು ಮತ್ತು ಕುಲೀನರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರು ಕೆಳವರ್ಗದ ಜನರನ್ನು ತಮ್ಮ ಬಳಿಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಕೊಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಉಳಿಗಮಾನ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಪಾಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಂತಹ ಪದ್ಧತಿ ಮಾಪಿಳ್ಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ.

* ಇಲ್ಲಂ ಮತ್ತು ಹದಿನಾರು ಮನೆಗಳು, ಅಲ್ಲದೆ ತಾಳ ಇಲ್ಲದವರು, ಅರ್ಥಾತ್ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಇಲ್ಲದವರು ಎಂಬ ಇನ್ನೊಂದ ವರ್ಗವು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿತ್ತು. ಇದು ಕೆಳ ಜಾತಿಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಬಹಿಷ್ಕೃತ ಸಮಾಜದಿಂದ ಮತಾಂತರಗೊಂಡು ಮುಸ್ಲಿಮರಾದವರ ವರ್ಗ. ಸಂಗೀತಗಾರರು, ಮುಂಜಿ ಮಾಡುವವರು, ಗುಲಾಮರು ಕೆಳವರ್ಗದ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಕೂಡಾ ಈ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿದವರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರಿಗೆ ಇತರರೊಂದಿಗೆ ಸಹಭೋಜನ ಮಾಡುವ ಅಥವಾ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವ ಅವಕಾಶವು ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಸ್ಥಾನಮಾನವುಳ್ಳ ಮುಸ್ಲಿಮರೊಂದಿಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಹಾರ ನಡೆಸುವುದರಿಂದ ಅವರನ್ನು ದೂರವಿರಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ನಿಜವಾಗಿ ಇದು ಒಂದು ಇಸ್ಲಾಮೀ ಆಚರಣೆಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಬದಲಾಗಿ

ತುಳುನಾಡಿನ ಸ್ಥಳೀಯ ಕಟ್ಟಳೆಗಳಿಂದ ಬಂದ ಪದ್ದತಿಯಾಗಿತ್ತು. ಮಾಪಿಳ್ಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿಯ ಆಚರಣೆ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಜನನ, ಮುಂಜಿ ಋತುಮತಿಯಾಗುವುದು ಮೈಲಾಂಜ್, ಮದುವೆ, ಮರಣ ಇತ್ಯಾದಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಾರಂಭಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಆಚರಣೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಇವು ಕೊಡಗಿನ ಕೊಡವ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಹೋಲುತ್ತದೆ. ಈ ಸಮಾರಂಭಗಳ ಹೆಸರು ಕೂಡಾ ಕೊಡವರ ಹೆಸರಿನೊಂದಿಗೆ ಸಾಮ್ಯತೆ ಹೊಂದಿವೆ. ತಮ್ಮ ಉಡುಗೆ ಮತ್ತು ಆಭರಣಗಳ ವಿಚಾರದಲ್ಲೂ ಬ್ಯಾರಿಗಳಿಗೆ ಮಾಪಿಳ್ಳೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಬಹಳಷ್ಟು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಭಿನ್ನತೆಗಳಿವೆ.

ಮೇಲೆ ತಿಳಿಸಿದಂತಹ ಇನ್ನಷ್ಟು ಸಾಕ್ಷಾಧಾರಗಳು ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಮಾಪಿಳ್ಳರಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಸಾರಿ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ತುಳುನಾಡಿನ ಒಂದು ಸ್ವತಂತ್ರವಾದ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಜನಾಂಗವಾಗಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಅದು ಸ್ವತಂತ್ರ ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡಿದೆ.

ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಮಾಪಿಳ್ಳಾಗಳಲ್ಲ

ಬ್ಯಾರಿಗಳು ವರ್ತಕ ಸಮುದಾಯವಾಗಿದ್ದರಿಂದ ನದೀ ತೀರದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಹಿನ್ನೀರಿಗೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡಂತೆ ಇರುವ ಕರಾವಳಿಯಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದವರು. ಮಂಗಳೂರು ಕರಾವಳಿಯಲ್ಲಿ ಉಳ್ಳಾಲದಿಂದ ಮುಲ್ಕಿಯವರೆಗೆ, ಕಾಸರಗೋಡು ಕರಾವಳಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಸರಗೋಡಿನಿಂದ ಮಂಜೇಶ್ವರದವರೆಗೆ ಇವರು ನೆಲೆಸಿದರು. ನದಿ ತೀರದಿಂದ ಹದಿನೈದು ಕಿ.ಮೀವರೆಗೆ ಇವರ ಹರವು ಇತ್ತು. ಅಲ್ಲದೆ ಇಷ್ಟೇ ಅಂತರವನ್ನು ದೋಣಿಗಳ ಮೂಲಕ ಇವರು ಕ್ರಮಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಂಗಳೂರು ಮತ್ತು ಕಾಸರಗೋಡು ವಿಭಾಗವು ಬ್ಯಾರಿಗಳ ಭದ್ರ ಕೋಟೆಯಾಗಿತ್ತು. ಏಳನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾದಿ (ಸ.ಅ)ರವರು ಇಸ್ಲಾಮ್ ಪ್ರಚಾರಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲೆ ಈ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೂ ಇಸ್ಲಾಂಮಿನ ಆಗಮನವಾಯಿತು. ಕರಾವಳಿಗೆ ಬಂದ ಬಹುತೇಕ ಅರಬರು ಶಾಫೀಗಳಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿನ ಮುಸ್ಲಿಮರೂ ಅದೇ ಕರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರದ ಅನುಯಾಯಿಗಳಾಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟರು.

ತುಳುನಾಡಿನ ಶೇ 80%ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಮುಸ್ಲಿಮರು ಬ್ಯಾರಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಇತಿಹಾಸಕಾರರು ಮತ್ತು ಲೇಖಕರು ಈ ಮುಸ್ಲಿಮರನ್ನು ತಪ್ಪಾಗಿ ಮಾಪಿಳ್ಳೆಗಳೆಂದು ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇಪ್ಪತ್ತನೇ ಶತಮಾನದ ಆರಂಭದ ವರ್ಷಗಳವರೆಗೂ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ತಮ್ಮ ಹೆಸರಿನ ಮುಂದೆ ಅಭಿಮಾನ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಎಂದು

ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಸರಕಾರಿ ದಾಖಲೆಗಳು ಕೂಡಾ ಇವರನ್ನು ಬ್ಯಾರಿಗಳೆಂದೇ ಗುರುತಿಸಿದೆ. ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಸಂಪ್ರದಾಯದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಇವರು ಮಾಪಿಳ್ಳೆಗಳಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನ ಇತಿಹಾಸಕಾರರು ಧಾರ್ಮಿಕ ಮದ್ರಸಾಗಳ ಮೇಲಿನ ಅವಲಂಬನೆಯ ಕಾರಣ ಬ್ಯಾರಿಗಳಿಗೆ ಮಲಬಾರಿನ ಮಾಪಿಳ್ಳೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಾಮ್ಯತೆ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಅವರನ್ನು ಅದೇ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿಸಿಬಿಟ್ಟರು. ವಾಸ್ತವದಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾರಿಗಳನ್ನು ಮಾಪಿಳ್ಳೆಗಳಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ ಎಂದು ಪ್ರೊ.ಬಿ.ಎಂ. ಇಚ್ಲಂಗೋಡು ಬ್ಯಾರೀಸ್ ಆಫ್ ತುಳುನಾಡು ಅಧ್ಯಯನ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕೊಚ್‌ಮೆನ್ ಸಮಿಕ್ಷೆಯ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವೊಂದು ಉದಾಹರಣೆಗಳು ಕಾಣಸಿಗುತ್ತದೆ. ಶೇಖೆ, ಚೇಯ, ಕೋಯ್ಸ, ಐತಮ್ಮ, ಪಚ್ಚಮ್ಮ, ಪಾಪಮ್ಮ, ವೆನ್ನಮ್ಮ, ಚೆಮ್ಮ, ಬಡುವ ಉಮಾಮ, ಅಲಿಯಮ್ಮ ಇತ್ಯಾದಿ ಹೆಸರುಗಳು ಇಲ್ಲಿನ ಸ್ಥಳೀಯ ಹಿಂದು ಮತಾನುಯಾಯಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣಸಿಗುತ್ತದೆ. ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಅದರಲ್ಲೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬ್ಯಾರಿ ಮಹಿಳೆಯರು ತಮ್ಮ ಹೆಸರಿನ ಹಿಂದೆ ಬ್ಯಾರಿ ಅಥವಾ ಬ್ಯಾರ್ದಿ ಎಂಬ ಉಪನಾಮವನ್ನು ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯ ರೂಢಿಯಾಗಿತ್ತು. ತಮ್ಮ ಸಹಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಇದನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾರಿ ಎಂಬ ಈ ಉಪನಾಮವನ್ನು ಬ್ಯಾರಿಯೋರ್ವನು ತನ್ನ ಹೆಸರಿನ ಹಿಂದೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ ಅದು ಅವನ ಜನಾಂಗಕ್ಕೊಂದು ಅಪಮಾನವಾಗಿತ್ತು. ಬ್ಯಾರಿಗಳು ತಮ್ಮನ್ನು ಬ್ಯಾರಿ ಎಂದು ಕರೆಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಗೌರವದ ಸಂಕೇತ ಎಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದು ಅವರಿಗೆ ಹೆಮ್ಮೆಯ ವಿಚಾರವಾಗಿತ್ತು. ಇಲ್ಲಿನ ಸ್ಥಳೀಯ ಹಿಂದೂಗಳಾದ ಬಂಟರು, ಕೊಂಕಣರು ತಮ್ಮ ಉಪನಾಮಗಳಾದ ಶೆಟ್ಟಿ, ಆಳ್ವ, ಹೆಗ್ಡೆ, ಪ್ರಭು, ಕಾಮತ್ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಹೆಸರಿನ ಹಿಂದೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಬ್ಯಾರಿಗಳೂ ತಮ್ಮ ಉಪನಾಮದ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಮ್ಮೆ ಪಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಗಳು ತಮ್ಮ ಕುಟುಂಬ ಮತ್ತು ಜನಾಂಗದ ಹೆಸರನ್ನೂ ಎರಡು ಉಪನಾಮಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು ರೂಢಿಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಲ್ಲಿ ಭಟ್ಟ, ತಂತ್ರಿ, ರಾವ್ ಇತ್ಯಾದಿ ಹೆಸರುಗಳು ಕಾಣಸಿಗುತ್ತದೆ. ಬ್ಯಾರಿಗಳೂ ಈ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಬ್ಯಾರಿ ಎಂಬ ಪದವು ಉಪನಾಮವಾಗಿ (15ನೇ ಮತ್ತು 16ನೇ) ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಪ್ರಥಮ ಭೂ ಸರ್ವೆ ದಾಖಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ದಾಖಲಿಸಿದೆ. ಈ ರಿವಾಜು ತುಳುವರ ಪಾಡ್ದನದಲ್ಲಿ ಕಾಣ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಮೂಲತಃ

ಸ್ಥಳೀಯರೇ ಆದ್ದರಿಂದ ಬ್ಯಾರಿಗಳಿಗೆ ಜಾತಿ ನೀತಿ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಎಂಬ ಬಿರುದನ್ನು ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇತರ ಜನಾಂಗದ ಜನರು ನೀಡಿದ್ದರು. ಈ ಬಿರುದಿನ ಬಗ್ಗೆ ಇಪ್ಪತ್ತನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲೂ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಹೆಮ್ಮೆ ಪಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಇಂತಹ ಬ್ಯಾರಿಗಳನ್ನು ಮಾಪಿಳ್ಳರು ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಪುರಾವೆಗಳಿಲ್ಲದ ವಾದವಾಗಿದೆ.

II. ವ್ಯಾಪ್ತಿ: ತುಳುನಾಡು – ಮೈಕಾಲ

ಮಂಗಳೂರು ಪಶ್ಚಿಮ ಕರಾವಳಿಯ ಪ್ರಮುಖ ವಾಣಿಜ್ಯ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿತ್ತು. ಅದು ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ಮುಖ್ಯ ಪಟ್ಟಣವೂ ಆಗಿತ್ತು. ನೇತ್ರಾವತಿ ನದಿಯು ಬಂಟ್ವಾಳದವರೆಗೆ ದೋಣಿ ಸಂಪರ್ಕ ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಉಪ್ಪಿನಂಗಡಿಗೂ ಇಲ್ಲಿ ಜಲ ಸಾರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ನೇತ್ರಾವತಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಅತ್ಯಂತ ದೊಡ್ಡ ನದಿಯಾಗಿದ್ದು, ಫಲ್ಗುಣಿ (ಗುರುಪುರ), ಶಾಂಭವಿ (ಮೂಲ್ಕಿ) ಜಿಲ್ಲೆಯ ಇನ್ನೆರಡು ಪ್ರಮುಖ ನದಿಗಳಾಗಿವೆ. ಹಿನ್ನೀರು ಸೇರಿದಂತೆ ಅವು ನದಿ ದ್ವಾರದಿಂದ ತುಸು ದೂರ ದವರೆಗಷ್ಟೇ ಸಾರಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ ಸಾಧ್ಯವಿರುವ ನದಿಗಳಾಗಿದೆ. ಮಂಗಳೂರಿನಿಂದ ಬಂಟ್ವಾಳದವರೆಗೆ ಹಾಗೂ ಪಾಣೆಮಂಗಳೂರಿನವರೆಗೆ ಸುಮಾರು 25 ಕಿ.ಮೀ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯವರೆಗೆ ಜಲಸಾರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಿತ್ತು. ಮಂಗಳೂರಿನಿಂದ ದ್ವಾರದಿಂದ ಸುಮಾರು 15 ಕಿ.ಮೀ ವರೆಗೆ ಸಂಪರ್ಕ ಸಾಧ್ಯವಿತ್ತು. ಮತ್ತು ಮಂಗಳೂರಿನಿಂದ ಪಣಂಬೂರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಮುಕ್ಕಾದಿಂದ ಮೂಲ್ಕಿಗೆ ಮತ್ತು ಹೆಜಮಾಡಿಗೆ ಹಿನ್ನೀರಿನ ಸಾರಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ ಸಾಧ್ಯವಿತ್ತು.

ಮಂಗಳೂರು ಕೊಡಿಯಾಲ್ ಬಂದರ್ ಎಂದು ಸ್ಥಳೀಯರಿಂದ ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಿತ್ತು. ಮತ್ತು ಅದು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖ ಬಂದರಾಗಿತ್ತು. ಅದು ತುಳುನಾಡಿನ ರಾಜಕೀಯ ರಾಜಧಾನಿಗಿಂತಲೂ ವಾಣಿಜ್ಯ ರಾಜಧಾನಿಯಾಗಿತ್ತು. 1542ರಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿದ್ದ ಇಬ್ನುಬತೂತ, ಬಾರ್ಬೋಸ ಹಾಗೂ ಪರ್ಶಿಯಾ, ಯಮನ್‌ನ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ಈ ನಗರಕ್ಕೆ 1514ರಲ್ಲಿ ಭೇಟಿ ನೀಡಿದ್ದರು ಎಂದು ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಆತ ಇದನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ದೊಡ್ಡ ಪಟ್ಟಣವೆಂದೂ ಬ್ಯಾರಿಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಜೈಂಟೈಲ್‌ಗಳಿಂದ ತುಂಬಿತ್ತೆಂದು ಅವರು ಭತ್ತ ಮತ್ತು ಕರಿಮೆಣಸು ರಫ್ತು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆಂದೂ ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಮಂಗಳೂರು ತೆಂಗಿನ ತೋಟಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಿರುವ ಸುಂದರ ನಗರ. ಅದು ಗುರುಪುರ ಮತ್ತು ನೇತ್ರಾವತಿ ನದಿಯ ಸಂಗಮದ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿದೆ. ಸ್ಥಳೀಯ ಮುಸ್ಲಿಮರ

ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅದು ಮೈಕಾಲವಾಗಿದ್ದು, ಮಲಬಾರಿಗಳು ಅದನ್ನು ಮಂಗಳಾಪುರ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಉಳ್ಳಾಲವು ನೇತ್ರಾವತಿಯ ದಕ್ಷಿಣ ದಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ಮಂಗಳೂರಿಗೆ ಎದುರಾಗಿ ನಿಂತಿದೆ. ಅದು ಜೈನ ರಾಜ ಮನೆತನದ ಚೌಟರಿಗೆ ಸೇರಿದೆ. ಅದು ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪರಕ್ಕೆ ಹೆಸರಾಗಿದೆ. ಮುಲ್ಕಿ ಇನ್ನೊಂದು ಪಟ್ಟಣ ಮತ್ತು ಬಂದರು. ಅದು ಬಪ್ಪನಾಡು, ಕಸ್ಬಾ ಬಜಾರ್ ಮತ್ತು ಮನಂಬಾಡಿ ಗ್ರಾಮದ ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಶಾಂಭವಿ ನದಿಯ ನೀರು ಸಮುದ್ರ ಸೇರುವ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಈ ಬಂದರು ನಿಂತಿದೆ.

ಆ. ಕಾಸರಗೋಡು

ಕಾಸರಗೋಡು ದಕ್ಷಿಣದ ತುತ್ತ ತುದಿಯಲ್ಲಿರುವ ವಿಭಾಗವಾಗಿದ್ದು, ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ ಮಲಬಾರ್ ಜಿಲ್ಲೆಯೊಂದಿಗೆ ಗಡಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಅದು ಕಾಸರಗೋಡು ಮತ್ತು ಉಪ್ಪಿನಂಗಡಿ ಎಂಬ ಎರಡು ತಾಲೂಕುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿತ್ತು. ಉಪ್ಪಿನಂಗಡಿ ತಾಲೂಕು ಕ್ರಮೇಣ ಪುತ್ತೂರು ತಾಲೂಕು ಎಂದು ಹೆಸರು ಪಡೆಯಿತು. ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಆರು ನದಿಗಳಿದ್ದು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕೂಡಾ ಆರಂಭಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಅಲ್ಪ ದೂರಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಸಾರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವುಳ್ಳವುಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಮಂಜೇಶ್ವರದ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕಿರುವ ಉಪ್ಪಳ ನದಿಯ ಮೂಲಕ ಪೈವಳೀಕೆ ಎಂಬಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಸಂಚಾರ ಸಾಧ್ಯವಿತ್ತು. ಕಿರಿಯ ನದಿಯೂ ಮೇಲೆ ಬಾಡೂರು ವರೆಗೆ ಸಂಚರಿಸಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಮೊಗ್ರಾಲ್ ನದಿಯು ಅದರ ಉಗಮ ಸ್ಥಾನದಿಂದ ಹತ್ತು ಕಿ.ಮೀ. ಸಂಚಾರ ಕಲ್ಪಿಸಿತ್ತು. ಚಂದ್ರಗಿರಿ ಮತ್ತು ಪಯಸ್ವಿನಿ ನದಿಗಳ ಮೇಲೆ ಹದಿನೈದು ಕಿಲೊ ಮೀಟರ್ ದೂರದವರೆಗೆ ಸಂಚರಿಸಬಹುದಾಗಿತ್ತು.

ಕನ್ನಾರೊಟ್ಟು ಎಂದು ಸ್ಥಳೀಯರಿಂದ ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಕಾಸರಗೋಡು ಚಂದ್ರಗಿರಿಯ ತೀರದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಾಚೀನ ಪಟ್ಟಣ ಮತ್ತು ಬಂದರು. ಅದು ಕದಂಬರ ಪ್ರಸಿದ್ದ ಬಂದರುಗಳ ಪೈಕಿ ಒಂದಾಗಿತ್ತು ಮತ್ತು ತುಳುನಾಡಿನ ದಕ್ಷಿಣದ ತುದಿಯಲ್ಲಿರುವ ಪಟ್ಟಣವು ಆಗಿತ್ತು. ಮಾಲಿಕ್ ದೀನಾರ್ ಮಸೀದಿಯು 9ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿದ್ದು ಅದು ದೀನಾರ್ ಧರ್ಮ ಪ್ರಚಾರಕರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಕೇಂದ್ರವು ಆಗಿತ್ತು. ಕುಂಬಳೆ ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರಾಚೀನ ಬಂದರಾಗಿತ್ತು. ಇದನ್ನು ಕನ್ನಾರ ಅಥಮಾ ಕನ್ನಿಪುರಂ ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಿತ್ತು. ಅದು ಸ್ಥಳೀಯ ರಾಜಮನೆತನದ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿದ್ದು, ಮಾಲ್ಡೀವ್ಸ್‌ಗೆ ಆರಂಭ ಕಾಲದಲ್ಲಿ

ಅಕ್ಕಿ ರಫ್ತು ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಹೆಸರು ಪಡೆದಿತ್ತು.

ಮಂಜೇಶ್ವರವು ಒಂದು ಸಣ್ಣ ತೊರೆಯ ಸಾಗರವನ್ನು ಸೇರುವಲ್ಲಿ ಇರುವ ಇನ್ನೊಂದು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಬಂದರಾಗಿದೆ. ಉದ್ಯಾವರ ಮಂಜೇಶ್ವರಕ್ಕೆ ಸೇರ್ಪಡೆಗೊಂಡ ಬ್ಯಾರಿ ಪಟ್ಟಣ.

ಇ. ಬಾರ್ಕೂರು ವಿಭಾಗ

ಬಾರ್ಕೂರು ಪ್ರದೇಶವು ಎರಡು ತಾಲೂಕುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಕುಂದಾಪುರ ಮತ್ತು ಉಡುಪಿ. ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಗಂಗೋಳ್ಳಿ, ಸೀತಾನದಿ, ಸುವರ್ಣ ಮತ್ತು ಉದ್ಯಾವರ ಹೊಳೆ ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ನದಿಗಳಿದ್ದು, ಗಂಗೋಳ್ಳಿ ನದಿಯು ರಮಣೀಯವಾದ ಸಮುದ್ರ ಕೊಲ್ಲಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಕೊಲ್ಲೂರು, ಹಾಲಾಡಿ ಮತ್ತು ಚಕ್ರಾ ನದಿಯು ಉತ್ತರ ಕುಂದಾಪುರದ ಹಿನ್ನೀರಾಗಿದೆ. ಹಾಲಾಡಿಯು ಸುಮಾರು 18 ಕಿ.ಮಿ. ದೂರದವರೆಗೆ ಸಂಚಾರಯೋಗ್ಯವಾಗಿದ್ದು ಚಕ್ರಾ ನದಿಯು ವಂಡ್ಸೆಗೆ–ದೋಣಿಯ ಮೂಲಕ ಸಂಪರ್ಕ ಕಲ್ಪಿಸಿತ್ತು. ಈ ಹಿನ್ನೀರು ಮತ್ತು ಅಳಿವೆಯಿಂದಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಫಲವತ್ತಾದ ಉಸುಕು ಮರಳಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮೆಕ್ಕಲು ಭೂಮಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿದ್ದು, ಇದು ಈ ರೇವು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಅತ್ಯಂತ ದೊಡ್ಡ ವಿಶೇಷತೆಯಾಗಿದೆ. ಇದು ತೆಂಗು, ಕಬ್ಬು, ಕೃಷಿ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾನ್ಯ ಬೆಳೆಯಾಗಿರುವ ಭತ್ತಕ್ಕೆ ಅತ್ಯಂತ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಭೂಮಿಯಾಗಿದೆ. ಈ ನದಿಗಳು ಮತ್ತು ಹಿನ್ನೀರು ಸೇತುವೆ ನಿರ್ಮಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವಷ್ಟು ದೊಡ್ಡದಾಗಿರುವುದರಿಂದ ರಸ್ತೆ ಸಂಕಲ್ಪವು ಕಡೆಗಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು. ಮತ್ತು ರಸ್ತೆಗಳಿಗೆ ವಾಣಿಜ್ಯಾತ್ಮಕ ಮೌಲ್ಯ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಕುಂದಾಪುರ–ವಂಡ್ಸೆ, ಕುಂದಾಪುರ–ಹಾಲಾಡಿ, ಕಾಪು – ಉದ್ಯಾವರ ಹಾಗೂ ಹಿನ್ನೀರಿನ ಮೂಲಕ ಕಲ್ಯಾಣಪುರ, ಹಂಗಾರಕಟ್ಟೆ ಮತ್ತು ಮಾನೂರು ಇವು ಆ ಕಾಲದ ಪ್ರಮುಖ ಸಂಪರ್ಕ ಮಾರ್ಗಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಮುಸ್ಲಿಮರು ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು ಸಾಗಾಟದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರಿಂದ ಈ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಬಹುತೇಕ ಮುಸ್ಲಿಮರಿಂದಲೇ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿತ್ತು.

ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶವು ಅವರ ವ್ಯಾಪಾರದ ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲಾಗಿತ್ತು. ಶಿರೂರು ಆಗ ಉತ್ತರ ಗಡಿಯ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಬಂದರಾಗಿತ್ತು. ಕುಂದಾಪುರವು ಐದು ನದಿಗಳು ಸೇರುವ ಅಳಿವೆಯ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿದೆ. ಅದೊಂದು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಬಂದರಾಗಿತ್ತು. ಬಸ್ರೂರು ಆರಂಭ ಕಾಲದ ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯ ವಾಣಿಜ್ಯ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿತ್ತು. ಕ್ರಿ.ಶ 1514ರಲ್ಲಿ ಡ್ವಾರ್ಟ್ ಬರ್ಬೋಸ ಹೇಳುವ ಪ್ರಕಾರ ಬಸ್ರೂರಿಗೆ ಹಲವು ಹಡಗುಗಳು

ಮಲಬಾರ್‌ನಿಂದಲೂ ಅರ್ಮೆಜ್, ಏಡಾನ್ ಮತ್ತು ಜುಬೇರ್‌ನಿಂದಲೂ ಆಗಮಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಕೋಡಿಯ ಗಂಗೋಳ್ಳಿಯ ಹಿನ್ನೀರು ಮತ್ತು ನದಿದ್ವಾರದ ಎದುರಿಗಿದೆ. ಇದೊಂದು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಮೀನುಗಾರಿಕಾ ಕೇಂದ್ರ. ಗಂಗೋಳ್ಳಿ ಎಂಬುದು ನದಿಯ ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿರುವ ಭಾಗ. ಹಂಗಾರಕಟ್ಟೆಯೆಂಬ ಸಣ್ಣ ಬಂದರು ಬಾರ್ಕೂರು ಬಂದರು ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಬಾರ್ಕೂರು ಅಂದಿನ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಕೇಂದ್ರವೂ, ವ್ಯಾಪಾರ ಕೇಂದ್ರವೂ ಆಗಿತ್ತು. ಅದು ವಿಜಯನಗರ ಆಡಳಿತಗಾರರ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿತ್ತು ಅದು ಮುಸ್ಲಿಮರ ಕೇಂದ್ರವೂ ಆಗಿತ್ತು.

ಅತ್ಯಂತ ಪುರಾತನವಾದ ದೀನಾರ್ ಪಳ್ಳಿ ಇಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡಿತ್ತು ಎನ್ನಲಾಗಿದೆ. ಮಲ್ಪೆಯು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಬಂದರಾಗಿದ್ದು, ಅದನ್ನು ಉಡುಪಿ ಬಂದರು ಎಂದೂ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಹಡಗುಗಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುವ ಸ್ಥಾನವು ದರಿಯಾ ಬಹದೂರ್ ಘಡ್ (ಸೈಂಟ್ ಮೇರೀಸ್ ದ್ವೀಪ) ನಿಂದ ಆಶ್ರಿತವಾಗಿದ್ದು ಇದು ನದಿದ್ವಾರದ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿದೆ.

ಈ. ಇತರ ಸ್ಥಳಗಳು

ಇಂದು ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಕೇವಲ ಕರಾವಳಿ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಸೀಮಿತಗೊಳ್ಳದೆ ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು, ಕೊಡಗು, ಶಿವಮೊಗ್ಗ, ಹಾಸನ, ಬೆಂಗಳೂರು ಭಾಗಗಳಿಗೆ ಪಸರಿಸಿದೆ. ಬ್ಯಾರಿಭಾಷೆಯ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಇಂದು ಕರಾವಳಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹೊರಭಾಗದಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣಬಹುದು.

III. ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಧರ್ಮಗಳ ಪ್ರಭಾವ

ಎ. ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮದ ಪ್ರಭಾವ

ಅ. ಶಾಫೀ ಮದ್‌ಹಬ್

ತುಳುನಾಡಿನ ಮುಸ್ಲಿಮರ ಪೈಕಿ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿರುವವರು ಬ್ಯಾರಿಗಳು. ಅವರು ಈ ಪ್ರದೇಶ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನ ಮುಸ್ಲಿಮರಾಗಿದ್ದು ಆರಂಭದ ಶತಮಾನಮದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ್ದ ಅರಬಿಗಳಿಂದ ನೇರ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೊಳಗಾದವರು. ಹೊಸ ಧರ್ಮದ ಜಾತಿ ವಿರೋಧ, ಸಮಾನತೆಯ ಆಶಯಗಳಿಗೆ ಕೆಳ ಜಾತಿಯ ಜನರು ಮಾರು ಹೋದರು ಮತ್ತು ಮುಸ್ಲಿಮರಾಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟರು. ಆದರೂ ಅವರು ತಮ್ಮ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡರು. ಕೊಂಕಣಿ ಮಾತನಾಡುವ ಕೊಂಕಣಿ ತೀರದ ಮುಸ್ಲಿಮರು,

ತಮಿಳು ಮಾತನಾಡುವ ತಮಿಳುನಾಡಿನ ಲಬ್ಬೈಗಳು ಈ ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರು. ತುಳು ಮಿಶ್ರಿತ ಮಳಯಾಳ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಹೋಲುವ ಸ್ಥಳೀಯ ಉಪಭಾಷೆಯಾದ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯ ತುಳುನಾಡಿನ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಈ ಪ್ರದೇಶದ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವದ ಜನಾಂಗವಾಗಿ ಬೆಳೆದುಬಂದಿದೆ. ಈ ವಿಭಾಗಗಳು ಅರಬ್ ಸಂಪರ್ಕದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದಾಗಿ ಹಾಗೂ ಅರಬ್ ವರ್ತಕರು ಶಾಫಿಗಳಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮುಸ್ಲಿಮರು ಶಾಫಿಗಳಾಗಿರುವರು.

ಮಲಬಾರ್ ಮತ್ತು ತುಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಇಸ್ಲಾಂನ ಪ್ರಚಾರದ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ದೀನಾರ್ ಮಿಷನರಿಗೆ ಸಲ್ಲಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮಾಲಿಕ್ ಬಿನ್ ದೀನಾರ್ ಮತ್ತು ಪರಿವಾರ ಮಲಬಾರ್‌ಗೆ ಬಂದಾಗ ಕೊಡುಂಗಲ್ಲೂರು ಅರಸರು ಅವರನ್ನು ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅವರನ್ನು ಗೌರವಿಸಿ ಮಸೀದಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಸ್ಥಳವನ್ನು ಒದಗಿಸಿದ ಬಗ್ಗೆ ದಾಖಲೆಗಳಿವೆ. ಅವರೊಂದಿಗೆ ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮದ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವನ್ನೂ ನೀಡಿದರು. ಮಾಲಿಕ್ ಬಿನ್ ದೀನಾರ್ ಅಲ್ಲಿನ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ಖಾಝಿಯಾಗಿದ್ದರು. ಧರ್ಮ ಪ್ರಚಾರದ ತಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾಲಿಕ್ ಬಿನ್ ದೀನಾರ್, ಹಬಿಬ್ ಬಿನ್ ಮಾಲಿಕ್, ಶಫೀ ಬಿನ್ ಮಾಲಿಕ್, ಮಾಲಿಕ್ ಬಿನ್ ಹಬೀಬ್ ಮತ್ತು ಅವರ ಪತ್ನಿ ಕಮರಿಯತ್ ಮತ್ತು ಅವರ ಹತ್ತು ಪುತ್ರರಾದ ಹಬಿಬ್, ಮೊಹಮ್ಮದ್, ಅಲಿ, ಹುಸೇನ್, ತರೆಯುದ್ದೀನ್, ಅಬ್ದುಲ್ ರಹ್ಮಾನ್, ಇಬ್ರಾಹಿಂ ಮೂಸಾ, ಉಮರ್ ಮತ್ತು ಹುಸೇನ್ ಹಾಗೂ ಐದು ಹೆಣ್ಮಕ್ಕಳು, ಫಾತಿಮ, ಆಯಿಷ, ಝೈನಬ, ತಾಹಿರಾತ್ ಹಲೀಮ ಇದ್ದರು. ಬಳಿಕ ದೀನಾರ್ ಮಿಷನರಿ ಕರಾವಳಿಯ ಮೂರು ಸ್ಥಳಗಳಿಂದ ಮಂಗಳೂರಿನ ಬಂದರು, ಕಾಸರಗೋಡು ಮತ್ತು ಬಾರ್ಕೂರಿನಲ್ಲಿ ಮಸೀದಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದರು. ಕೇರಳದ ಪಯಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬಂದ ಮರದ ಹಲಗೆಯ ಫಲಕವೊಂದು ಅಲ್ಲಿನ ಮಸೀದಿಯ ಹಿಜರಿ ಶಕದ ಅಥವಾ ಕ್ರಿಸ್ತ ಶಕ 627ರಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡಿತ್ತೆಂದು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಕಾಸರಗೋಡಿನ ಮಾಲಿಕ್ ಬಿನ್ ದೀನಾರ್ ಮಸೀದಿಯ ಹಿ. ಶಕ 20ರಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿದೆ. ದೀನಾರ್ ಮಿಷನರಿಗಳ ಮಸೀದಿಗಳನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ತೇರುಮಾನ್ ಪಳ್ಳಿ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಜೋಗನ್ ಮ್ಯಾನುವೆಲ್, ಹತ್ತು ಕಡೆ ಮಸೀದಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತದೆ. ಕೊಡುಂಗಲ್ಲೂರು, ಕೊಲ್ಲಂ, ಮಾಡಾಯಿ, ಬಾರ್ಕೂರು, ಮಂಗಳೂರು, ಕಾಸರಗೋಡು, ಜಾಫತನ್, ಧರ್ಮ ಪಟನ್, ಫೌದಿನ ಹಾಗೂ ಷಾಲಿಯಾತ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ದೀನಾರ್ ಮಸೀದಿಗಳಿವೆ. ಮಾಲಿಕ್ ಬಿನ್ ದೀನಾರ್‌ರವರ ನಿಧನ ಖಮರೈನ್

ಎಂಬಲ್ಲಾಯಿತು ಎಂದು ತುಹ್‌ಪತ್‌ನಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ರಿಹ್ಲತುಲ್ ಮಲಿಕ್‌ನ ಕರ್ತೃ ಉಮರ್ ಸುಹ್ರವರ್ದಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಮಾಲಿಕ್ ಬಿನ್ ದೀನಾರ್ ಕಾಸರಗೋಡಿನಲ್ಲಿ ಹಿಜರಿ ಶಕ 137ರಲ್ಲಿ ನಿಧನ ಹೊಂದಿದರು ಎಂದು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾಗಿದೆ.

೮) ಸೂಫಿ ಸಂತ ಪ್ರಭಾವ

ಮಾಲಿಕ್ ಬಿನ್ ದೀನಾರ್ ಮತ್ತು ಸಂಗಡಿಗರು ಇಸ್ಲಾಂನ ಪ್ರಚಾರಕರಾಗಿ ಸೂಫೀ ಪ್ರಭಾವನ್ನು ಭದ್ರಗೊಳಿಸಿದರು. ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮದ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದ ಪ್ರಮುಖ ಸೂಫಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖರೆಂದರೆ, ತಿರುಚನಾಪಳ್ಳಿಯ ಸೈಯ್ಯದ್ ನತಾದ ವಲೀ ಷಾ, ಏರ್ವಾಡಿಯ ಸೈಯ್ಯದ್ ಇಬ್ರಾಹಿಂ ಷಾಹಿದ್, ನಾಗೂರಿನ ಸೈಯದ್ ಹಮೀದ್, ನಾಗೋರಿನ ಸೈಯದ್ ಮೀರೇನ್ ಷಾ ವಲಿ, ಮುತ್ತುಪೇಟೆಯ ದಾವೂದುಲ್ ಹಕೀಂ ವಲಿ, ಪೆನುಕೊಂಡದ ಬಾಬಾ ಫಕ್ರುದ್ದೀನ್ ವಲಿ, ಗುಲ್ಬರ್ಗದ ಸೈಯದ್ ಮುಹಮ್ಮದ್ ಗೇಸುದರಾಸ್, ಬಿಜಾಪುರದ ಫೀರ್ ಮಹಾಬೀರ್ ಖಂಡಿಯಾತ ಮತ್ತು ಶೈಖ್ ಫರೀದ್ ಮಸೂದ್ ಗಂಜ್ ಸರ್ಕಾರ್. ಇವರು ಇಸ್ಲಾಂ ದೀನ್ ಪ್ರಚಾರ ಪಡಿಸಿದವರು ಎಂದು ತಹ್‌ಫತುಲ್ ಮುಜಾಹಿದೀನ್‌ನ ಕರ್ತೃ ಝೈನುದ್ದೀನ್ ತಮ್ಮ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮತ್ತು ಫೆನ್ನಾನಿಯ ಝೈನುದೆ ದೀನ್ ಬಿನ್ ಅಲಿ ಮತ್ತು ಕಣ್ಣೂರಿನ ಸೈಯದ್ ಮೌಲ ಪ್ರಮುಖರಾಗಿದ್ದರು. ಇವರ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಾಗಿ ಹಲವಾರು ಪಟ್ಟಣಗಲು ಮುಸ್ಲಿಂ ಬಾಹುಳ್ಯವುಳ್ಳ ಪ್ರದೇಶಗಳಾಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟವು. ಮಲಪ್ಪುರಂನ ಪೊನ್ನಾನಿಯು ಮುಸ್ಲಿಂ ಜ್ಞಾನದ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟಿತು.

ಈ ಸೂಫಿಗಳ ಪೈಕಿ ಪೆನುಕೊಂಡದ ಬಾಬಾ ಫಕ್ರುದ್ದೀನ್ ಕೆನರಾ ಪ್ರದೇಶದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವನ್ನು ಬೀರಿದರು. ಕರಾವಳಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸರೋಪಾಡಿ ಗ್ರಾಮದ ಅಜಿಲಮೊಗರು ಮಾಲಿದಾ ಉರೂಸ್‌ನ 710ನೇ ಮಾಲಿದಾ ಉರೂಸ್ 1984ರ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜಮಾತ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಪಿ.ಬಿ. ಹುಸೈನ್ ಕುಂಞಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಕರಪತ್ರದ ಪ್ರಕಾರ ಬಾಬಾ ಅಜಿಲಮೊಗರಿನಲ್ಲಿ ಸಂದೇಶ ಪ್ರಚಾರ ನಡೆಸಿದ್ದು ಝಕರಿಯ್ಯ ಎಂಬವರನ್ನು ಖಾಝಿಯನ್ನಾಗಿ ನೇಮಿಸಿದ್ದರು. ಅವರು ನಂತರ ಪೆನಕೊಂಡಕ್ಕೆ ತೆರಳಿ ಹಿ.ಶ. 694ರಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲೆ ನಿಧನರಾದರು ಎಂದು ಕರಪತ್ರ ಖಚಿತಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

ತುಂಬೆಯ ವಳಚ್ಚಿಲ್ ಗ್ರಾಮದ ಜಮಾಅತ್ ಸಮಿತಿ ಬಾಬಾ ಫಕ್ರುದ್ದೀನ್ ಅವರು ವಳಚ್ಚಿಲ್ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು

ದೃಢಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಜಿಲಮೊಗರು ಮತ್ತು ವಳಚ್ಚಿಲ್ ಮಸೀದಿಗಳು ಇತರ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ದೀನಾರ್ ಮಸೀದಿಗಳ ವಿನ್ಯಾಸವನ್ನು ಹೋಲುತ್ತದೆ. ಬಾಬಾ ಫಕ್ರುದ್ದೀನ್ ಅವರು ಕಾಸರಗೋಡು, ಕುಂಬ್ಳೆ, ಉದ್ಯಾವರ, ಮಂಜನಾಡಿ, ಉಳ್ಳಾಲ, ಮಂಗಳೂರು, ವಳಚ್ಚಿಲ್ ಮತ್ತು ಅಜಿಲಮೊಗರು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲ ತಂಗಿ ಧರ್ಮ ಪ್ರಚಾರ ನಡೆಸಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದು ಉಲ್ಲೇಖಿಗೊಂಡಿದೆ.

ಈ ಪ್ರದೇಶದ ಮೇಲೆ ಗಮನಾರ್ಹ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದ ಸೂಫಿ ಸಂತರೆಂದರೆ ಉಳ್ಳಾಲದ ಸೈಯ್ಯದ್ ಮಹಮ್ಮದ್ ಶರೀಫುಲ್ ಮದನಿ ದರ್ಗಾದವರು ಹೊರಡಿಸಿದ ಕಿರು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಪ್ರಕಾರ ಇವರು 16ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸಿದ್ದರು, ಮದೀನಾದಿಂದ ಆಗಮಿಸಿ ಉಳ್ಳಾಲದ ಮೇಲಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲೇ ಉಳ್ಳಾಲದ ಪ್ರಥಮ ಮಸೀದಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾಯಿತು. ಅದು ಉಳ್ಳಾಲ, ಪೆರ್ಮನ್ನೂರು, ಮುನ್ನೂರು, ಜೆಪ್ಪಿನಮೊಗರು, ಸೋಮೇಶ್ವರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿದ್ದವರಿಗೆ ಮಸೀದಿಯಾಗಿತ್ತು. ಸೈಯ್ಯಿದರ ಪವಾಡಗಳಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತರಾಗಿ ಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ 0.7 ಸೆಂಟ್ ಜಾಗವನ್ನು ಮಸೀದಿಗಾಗಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ತಮ್ಮ ಪವಾಡಗಳ ಮೂಲಕ ಅವರು ಜನರನ್ನು ಇಸ್ಲಾಮಿನ ಕಡೆಗೆ ಆಕರ್ಷಿಸಿದರು. ಮತ್ತು ಉಳ್ಳಾಲದಲ್ಲೇ ನಿಧನರಾದರು. ಕ್ರಿ.ಶ 1920ರಿಂದ ಪ್ರತಿ ಐದು ವರ್ಷಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಅವರ ಗೌರವಾರ್ಥ ಉಳ್ಳಾಲದಲ್ಲಿ ಉರೂಸ್ ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಸೈಯದ್ ಮದನಿಯವರು ಜನರ ಮೇಲೆ ಅಗಾಧ ಮತ್ತು ಗಮನಾರ್ಹ ಪ್ರಭಾವ ಹೊಂದಿದ್ದು, ಮುಸ್ಲಿಮರ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು ಅವರ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಬಹಳಷ್ಟು ವೃದ್ಧಿಯಾಯಿತು. ಇಂದು ಸೈಯ್ಯದ್ ಮದನಿ ದರ್ಗಾ ಶರೀಫ್‌ನಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಉರೂಸ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ಅತೀ ವಿಜೃಂಭಣೆಯಿಂದ ನಡೆಯುವ ಉರೂಸ್ ಆಗಿದೆ.

ಮಂಗಳೂರಿನ ಅಡ್ಯಾರ್ ಕಣ್ಣೂರು ಪ್ರದೇಶದ ಶೈಖ್ ಸಿದ್ದೀಕ್ ಯೂಸುಫ್ ವಲಿಯವರು 20ನೇದ ಶತಮಾನದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಜನರನ್ನು ಇಸ್ಲಾಮಿನ ಕಡೆಗೆ ಆಕರ್ಷಿಸಿ ಸೂಫಿ ಸಂತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅಂದ್ರೋತ್ ದ್ವೀಪದವರಾಗಿದ್ದ ಇವರು ಪೊನ್ನಾನಿಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಜನೆಗೈದು. ನಂತರ ಕರಾವಳಿಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನಾಗಿಸಿದರು. ಅರ್ಕುಳ, ವಳಚ್ಚಿಲ್ ಮತ್ತು ಇನ್ನಿತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರಿದರು. ಇವರ ಸಮಾಧಿಯು ಅಡ್ಯಾರ್ ಕಣ್ಣೂರಿನಲ್ಲಿದೆ. ಮಂಗಳೂರಿನ ಡೊಂಗರೆಕೇರಿಯಲ್ಲಿ ಸೈಯದ್ ಷಾಮಿರ್ ವಲಿ ಮತ್ತೊರ್ವ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಧರ್ಮ ಪ್ರಚಾರಕರಾಗಿದ್ದರು. ಇವರು ಕುದ್ರೋಳಿಯಲ್ಲಿ ಮಸೀದಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಅಗಾಧ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದರು. ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್

ಇವರನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಅವರ ಮರಣದ ಬಳಿಕ ಸಮಾಧಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಆದೇಶಿಸಿದ್ದರು. ಇದಲ್ಲದೆ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಹಲವು ಸಮಾಧಿಗಳಿದ್ದು ಎಲ್ಲಾ ಸಮಾಧಿಗಳಲ್ಲಿ ಉರೂಸ್ ಆಚರಣೆಯು ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಸೂಫಿಗಳ ಜಿಲ್ಲೆಯಾದ್ಯಂತ ಸಂಚರಿಸಿ ತಮ್ಮ ಪವಾಡಗಳ ಮೂಲಕ ಇಸ್ಲಾಮಿನ ಕಡೆಗೆ ಕೆಳಜಾತಿಯ ಹತಾಶರನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ಧರ್ಮಭೋದನೆ ಮಾಡಿದರು.

ಬಂದರು ಮಸ್ಜಿದ್ – ಝೀನತ್ ಭಕ್ಷ್

ಕರಾವಳಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬಂದರು ಮಸೀದಿಯನ್ನು ಏಳನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಯಿತು. ಕ್ರಿ.ಶ. 644ರಲ್ಲಿ ಮಂಗಳೂರಿನ ಕೇಂದ್ರ ಭಾಗವಾದ ಬಂದರು ಎಂಬಲ್ಲಿ ಹಬೀಬ್ ಇಬ್ನು ಮಾಲೀಕ್ ಅವರಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಯಿತು. ಹಿಜರಿ –22 ಜಮಾದಿಲ್ ಅವ್ವಲ್ 22ನೇ ಶುಕ್ರವಾರದಂದು ಮಸೀದಿಯನ್ನು ಉದ್ಘಾಟಿಸಲಾಯಿತು. ಮತ್ತು ಹಝ್ರಾತ್ ಮೂಸಾ – ಬಿನ್ –ಮಾಲಿಕ್ ಅವರನ್ನು ಮೊದಲನೇ ಖಾಝಿಯಾಗಿ ನೇಮಕಮಾಡಲಾಯಿತು.

17ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಮೈಸುರಿನ ರಾಜನಾಗಿದ್ದ ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್ ಮಂಗಳೂರನ್ನು ಆಳ್ವಿಕೆ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಈ ಮಸೀದಿಯನ್ನು ನವೀಕರಿಸಿದರು. ಅಲ್ಲದೇ 2 ಕಿ.ಮೀ. ದೂರದಲ್ಲಿ ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್ ಈದ್ಗಾ ಮಸೀದಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದರು. 18ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಬಂದರು ಮಸೀದಿಗೆ ಝೀನತ್ ಭಕ್ಷ್ ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಇಡಲಾಯಿತು.

ನಂತರದಲ್ಲಿ ಮಂಗಳೂರಿನ ಪಟ್ಟಣಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಯೊಂದಿಗೆ ಮಸೀದಿಯನ್ನು ನವೀಕರಿಸತೊಡಗಿದರು. ಶುಕ್ರವಾರದ ಜುಮಾ ನಮಾಝಿನ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿದ್ದು, ಜುಮಾದಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾದ ಜನರ ಸಾಲುಗಳು ರಸ್ತೆಯವರೆಗೂ ಇರುತ್ತದೆ.

ಲಕ್ಷ ದ್ವೀಪದ ಸಂತರಾದ ಮುಹಮ್ಮದ್ ಜಲಾಲ್ ಮೌಲಾ (ಖ.ಸಿ.)ರವರು ಅಂತ್ಯ ವಿಕ್ರಮಗೊಳ್ಳುವ ಸ್ಥಳವಾಗಿದೆ. ಬಂದರು ಮಸೀದಿ ಅಲ್ಲದೆ ಹಲವಾರು ಸಂತರುಗಳ ಮಖೆಬರಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು.

ಇ) **ಮುಸ್ಲಿಂ ವ್ಯಾಪಾರದ ಪ್ರಭಾವ**

ಕ್ರಿ. ಶ. 1891ರ ಜನಗಣತಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಕರಾವಳಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ 95,000. ಈ ಪೈಕಿ 90,345 ಮಂದಿ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಮತ್ತು 2104 ನವಾಯಿತಿಗಳು ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳಾಗಿದ್ದರೆಂದು, ಸ್ಟರ್ರಕ್ ದ. ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ ಮ್ಯಾನುವಲ್,

ಸೌತ್ ಕೆನರಾ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ ಸಂಪುಟ ಒಂದರ 155ನೇ ಪುಟದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಕರಾವಳಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರವು ಬ್ಯಾರಿಗಳ ಏಕಸ್ವಾಮ್ಯವಾಗಿತ್ತೆಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಸ್ಥಳೀಯ ಉಪಭಾಷೆಯಾದ ತುಳುವಿನಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾರಿ ಎಂದರೆ ವ್ಯಾಪಾರ ಎಂದರ್ಥವಿದೆ. ಹೆಚ್ಚಿನ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ಬ್ಯಾರಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಕಾರಣ ಇಡೀ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಬ್ಯಾರಿ ಎಂದು ಹೆಸರು ಬಂತು ಎಂಬುದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಗ್ರಹಿಕೆ. ಮುಸ್ಲಿಂ ವರ್ತಕರ ಸಂಘವನ್ನು ಹಂಜುಮಾನ್ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಬಾರ್ಕೂರು ಮತ್ತು ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಎರಡು ಮುಖ್ಯ ವರ್ತಕ ಸಂಘವಿತ್ತು. ಶಿಲಾಫಲಕಗಳಲ್ಲಿ ಹಂಜುಮಾನ್‌ಗಳನ್ನು ನಖರಾ ಹಂಜುಮಾನ್‌ಗಳೆಂದು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸೆಟ್ಟಿಗರ ಸಂಘದಂತೆಯೇ ಹಂಜುಮಾನ್‌ಗಳು ಕೂಡಾ ವಾಣಿಜ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿದ್ದರು. ಮುಸ್ಲಿಂ ವರ್ತಕರ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯು ಉತ್ತಮವಾಗಿದ್ದರಿಂದ, ಜಾತಿವಾದಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಮತ್ತು ಜೈನರಿಂದ ದಾರಿದ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ತಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟ ಕೆಳಜಾತಿಯ ಜನರು ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಮುಸ್ಲಿಂ ವರ್ತಕರ ಕಡೆಗೆ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಹಸ್ತವನ್ನು ಚಾಚಿದರು.

ಮುಸ್ಲಿಂ ಮತ್ತು ಹಿಂದೂ ವರ್ತಕರ ನಡುವೆ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತಗಾರರ ನಡುವೆ ಅತ್ಯಂತ ಸುಂದರ ಸಂಬಂಧವಿದ್ದಂತೆ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಹಿಂದೂ ಆಡಳಿತಗಾರರು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ವ್ಯಾಪಾರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಹಾಗೂ ಅದರಿಂದ ಉಂಟಾದ ಸುಭಿಕ್ಷೆಯ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಮುಸ್ಲಿಂ ವರ್ತಕರಿಗೆ ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಆಶ್ರಯವನ್ನು ಒದಗಿಸಿದ್ದರು. ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ವರ್ತಕರಿಗೆ ಸ್ಥಳೀಯರನ್ನು ಮತಾಂತರಗೊಳಿಸುವ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಅಡೆತಡೆಗಳು ಎದುರಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅರಬ್, ಪರ್ಷಿಯಾ ಹಾಗೂ ಭಾರತದ ಗುಜರಾತ್ ಮತ್ತು ದಖ್ಖನ್‌ನಿಂದ ಆಗಮಿಸಿದ ಮುಸ್ಲಿಂ ವರ್ತಕರು ಎಂತಹ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದ್ದರೆಂದರೆ, ಪೋರ್ಚುಗೀಸರ ಆಗಮನ ಆಗದೇ ಇರುತ್ತಿದ್ದರೆ ಕರಾವಳಿಯು ಸಂಪೂರ್ಣ ಮಹಮ್ಮದೀಯರ ಪಾಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು ಎಂದು ಅರ್ನಾಲ್ಡ್, ದಿ ಪ್ರೀಚಿಂಗ್ ಆಫ್ ಇಸ್ಲಾಂನಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದೆ. ಆರಂಭದ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ವಾಣಿಜ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಮೇಲೆ ಮುಸ್ಲಿಮರಿಗಿದ್ದ ಏಕಸ್ವಾಮ್ಯ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಕೆಳಜಾತಿಯ ವರ್ಗಗಳ ದಾರಿದ್ರ್ಯ ಹಾಗೂ ಅವರು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆಗಳಿಂದಾಗಿ ಸಹಜವಾಗಿಯೆ ಮುಸ್ಲಿಂ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ವೃದ್ಧಿಸುತ್ತಲೇ ಹೋಯಿತು.

ಬಿ. ಜೈನ ಧರ್ಮದ ಪ್ರಭಾವ

ಅ) ಪದಿನಾರಗದ ಯುಗ

ಹತ್ತೊಂಭತ್ತನೇ ಶತಮಾನವನ್ನು ಪದಿನಾರಗ ಅಥವಾ ಹದಿನಾರು ಮನೆಗಳ ಕಾಲ ಎಂದೂ ಕರೆಯಬಹುದು. ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಹದಿನಾರು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿತ ಪರಿವಾರಗಳು ಅಥವಾ ಅಗಗಳಿದ್ದವು. ಹಲವು ವಿಧದಲ್ಲಿ ಇವು ಜೈನ ಸೆಟ್ಟಿಕಾರ ಸಂಘದಂತಹ ಜೈನ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ಹೋಲುತ್ತಿದ್ದುವು. ಹದಿನಾರು ಎಂಬ ಸಂಖ್ಯೆ ಕೂಡಾ ಜೈನರ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಜೈನವರ್ತಕರು ಬೆಳೆದು ಬಂದ ಎಂಟೋ ಹದಿನಾರೋ ಪರಿವಾರಗಳು ಆಗ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿದ್ದವು. ಇಸ್ಲಾಮೀ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಪ್ರಕಾರ ಈ ಹದಿನಾರು ಎಂಬ ಅಂಕೆಗೆ ಬೇರಾವುದೇ ಮಹತ್ವವಿಲ್ಲ. ಮುಸ್ಲಿಮರು ಮತ್ತು ಜೈನರ ನಡುವಿನ ಹಲವು ಶತಮಾನಗಳ ಆತ್ಮೀಯ ಒಡನಾಟವು ಹದಿನಾರು ಮನೆಗಳು ಎಂಬು ಒಂದ ಜಾಗೀರ್ದಾರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟಿರುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿದೆ. ಅವರ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ಧರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಆಭರಣ, ಮನೆಯ ವಿನ್ಯಾಸ, ಸಂಜೆಯ ವೇಳೆಗೆ ಬೇಗನೆ ಭೋಜನ ಸೇವಿಸುವ ಕ್ರಮ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಜೈನರಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಆಚರಣೆಗಳೇ ಆಗಿದ್ದವು. ಈ ಮನೆಗಳ ಜಾಗಿರ್ದಾರಿ ಸ್ವರೂಪವೂ ಈ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

ಹದಿನಾರು ಕುಟುಂಬಗಳು/ಪದಿನಾರಗಗಳ ಯಾದಿ

1. ಕಲ್ಲಗ ಅಗ
2. ಬೆಲಿಯ ಬಲ್ಲಾಳ ಅಗ
3. ಚೆರಿಯೋ ಬಲ್ಲಾಳ ಅಗ
4. ಬೀಡಿನ ಬಲ್ಲಾಳ ಅಗ
5. ಚೆಟ್ರ ಅಗ (ಪಾಂಡ್ಯನ್ ಅಗ)
6. ಚೆಟ್ರ ಬಂಡಸಾಲ ಅಗ
7. ಕೋಸಿಕಾನ್ ಅಗ
8. ಕಚಮಾನ್ ಅಗ
9. ಮೂಸರಿಕಾನ ಅಗ
10. ಬೆಲಿಯ ಮಬ್ಬಾಕ ಅಗ
11. ಸಾಯಿರ್ ಕಾನ್ ಅಗ
12. ಕಾಯಿರ್ ಕಾನ್ ಅಗ

13. ಬೂಬಕಾನ ಅಗ

14. ಐನಕಾನ ಆಗ

15. ಸಿಯಾಲಿಕಾನ ಅಗ

16. ಗೇಟ್ರೋ ಅಗ

ಜೈನ ಹೆಸರುಗಳಾದ ಬಲ್ಲಾಳ ಮತ್ತು ಸೆಟ್ಟಿಗಳ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಬಂದ ಹೆಸರುಗಳಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಹೆಸರುಗಳು ತುಸು ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿದೆ. ಈ ಕುಟುಂಬಗಳು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಕಟ್ಟಳೆಗಳನ್ನು ಕಾಲಾನುಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ. ತಾವು ಮುಸ್ಲಿಮರ ಪೈಕಿ ಅತ್ಯಂತ ಮೇಲಿನ ವರ್ಗ ಎಂಬುದು ಅವರ ನಂಬಿಕೆಯಾಗಿತ್ತು. ಎಲ್ಲರೂ ಶ್ರೀಮಂತ ವರ್ತಕ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದರಿಂದ ಇತರರನ್ನು ಕೆಳವರ್ಗದವರಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದರು. ತಮ್ಮೊಳಗೆ ಮಾತ್ರ ಕುಟುಂಬ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಬೆಳೆಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ಹೆಣ್ಣಕ್ಕಳು ಕುಟುಂಬದೊಳಗೆಯೇ ಮದುವೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಹುಡುಗರಿಗೂ ಹೊರಗಿನ ವಿವಾಹ ಸಂಬಂಧ ಬೆಳೆಸುವ ಅವಕಾಶವಿರಲಿಲ್ಲ. ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಮುರಿಯುವವರ ವಿರುದ್ಧ ಕಠಿಣ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದಲೇ ಬಹಿಷ್ಕರಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ತಥಾಕಥಿತ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಾನಮಾನವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಅವರು ಇತರರೊಂದಿಗೆ ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಬೆರೆಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಬ್ಯಾಹ್ಮಣರಂತೆಯೇ ಕೆಳವರ್ಗದ ಮತ್ತು ಬಹಿಷ್ಕೃತ ವರ್ಗದ ಜನರು ತಮ್ಮ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಲು ಇವರು ಅವಕಾಶ ನೀಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಹಬ್ಬದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲೂ ಬಡ ವರ್ಗದವರನ್ನು ದೂರವಿಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಇಸ್ಲಾಮಿಗೆ ಹೊರತಾಗಿದ್ದವು. ಇಸ್ಲಾಂ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಜಾಗಿರ್ದಾರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾನಮಾನದ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ಜನರ ಮಧ್ಯೆ ತಾರತಮ್ಯ ಮಾಡುವುದನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಪದಿನಾರಗದ ಪ್ರಭುಗಳು ಈ ಜಾಗಿರ್ದಾರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಿದ್ದರು.

ಹಂಜುಮನ್‌ಗಳು (ಅಂಜುಮನ್‌ಗಳು)

ತುಳುನಾಡಿನ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಜೈನ ಬಳ್ಳಾಲರು ಮತ್ತು ಹೆಗ್ಗಡೆಗಳು ದಖ್ಖನ್‌ದಿಂದ ಕರಾವಳಿಯವರೆಗೆ ಹಬ್ಬಿಕೊಂಡಿರುವ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪವಿದೆ. ಒಂದು ಸಾವಿರನೇ ಇಸವಿಯ ವೇಳೆಗೆ ಜೈನರು ದಖ್ಖನಿನಿಂದ ಕರಾವಳಿ ಪ್ರವೇಶಕ್ಕೆ ವಲಸೆ ಬಂದರು. ಅವರು ಒಂದು ರೀತಿಯ ಜಹಗೀರ್ದಾರಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯವರಾಗಿ

ದ್ದರು. ಮಣ್ಣಿನೊಂದಿಗೆ ಅವಿನಾಭಾವ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿದ್ದ ಅವರು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಊಳಿಗಮಾನ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಪ್ರತಿ ಕುಟುಂಬವೂ ಬಲ್ಲಾಳ ಅಥವಾ ಹೆಗಡೆ ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಿತ್ತು ಮತ್ತು ಅವರು ಮಾಗಣೆಯ ದಣಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಪ್ರತಿ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಲು ಒಬ್ಬ ಬಾವಾ, ಮೂರು ಬಾಲಿಕೆ ಮತ್ತು ನಾಲ್ಕು ಪರಿವಾರಗಳಿದ್ದರು. ಚಾಲುಕ್ಯರ ಆಡಳಿತ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಊಳಿಗಮಾನ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಲು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಬಾರಕೂರು ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹಾನೆಹಳ್ಳಿ, ದೊಡ್ಡಮನೆ, ಮತ್ತು ಪಡುಮನೆ, ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಕೊಡಿಯಾಲ್ ಗುತ್ತು, ಗುಡ್ಡೆಗುತ್ತು ಮತ್ತು ಬಡಗಗುತ್ತು ಪ್ರಮುಖ ಜೈನ ವಸತಿ ಕೇಂದ್ರಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲೂ ಹಲವು ಕುಟುಂಬಗಳು ನೆಲೆಯೂರಿದ್ದವು. ಮತ್ತು ಮಾಗಣೆಯ ಪ್ರಭುಗಳಾಗಿ ಅಧಿಕಾರ ವಹಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು.

ಮಂಗಳೂರು ಮತ್ತು ಉಪ್ಪಿನಂಗಡಿ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ತಲಾ 11, ಕಾಸರಗೋಡಿ ನಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಮನೆಗಳಿದ್ದವು. ಕಾಸರಗೋಡಿನಲ್ಲಿ ವರ್ಕಾಡಿ ಬಲ್ಲಾಳರು, ಮಂಜೇಶ್ವರ ಬಲ್ಲಾಳರು, ತೆಂಕುಂಬಾಳೆ ಅಡ್ಕ ಹೆಗ್ಗಡೆಗಳು ಪ್ರಭುಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಉಡುಪಿ ತಾಲೂಕಿನ ಚಿತ್ಪಾಡಿ ಬಲ್ಲಾಳ ಎಂಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಬಲ್ಲಾಳ ಇದ್ದನು. ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ಬಾವಾಗಳು ಮತ್ತು ಪರಾರಿಗಳನ್ನು ಬಂಟರು ಮತ್ತು ಬ್ಯಾರಿಗಳ ಪೈಕಿಯಿಂದ ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಜಹಗಿರ್ದಾರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಿಂದಾಗಿ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ನಡೆದಂತೆ ಇಲ್ಲಿಯೂ ಆಡಳಿತ ವರ್ಗವು ಇವರನ್ನು ನೆಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವಂತಾಯಿತು.

ಜೈನ ಕುಟುಂಬಗಳ ಈ ಸಕ್ರಿಯ ವೃತ್ತಿಯಿಂದಾಗಿ ತುಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಭಾರಿ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಪಟ್ಟಣಗಳು ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡವು. ಬಾರ್ಕೂರು ನಗರ ಮತ್ತು ಮಂಗಳೂರು ನಗರದಲ್ಲಿ ತಲಾ 16 ಪಟ್ಟಣಗಳಿದ್ದವು. ಜೈನರಿಗೆ ನಗರಗಳೆಂದರೆ ಒಂದು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವಿದ್ದಂತೆ.

ಬಾರ್ಕೂರು ವಿಭಾಗದ ಪ್ರಮುಖ ಪಟ್ಟಣಗಳೆಂದರೆ, ಬಾರ್ಕೂರು, ಬಸ್ರೂರು, ಮುದ್ರಾಡಿ, ಸುರಲ್, ಉಡುಪಿ, ಕಾರ್ಕಳ ಮೂಡಬಿದ್ರೆ, ಪಡುಬಿದ್ರೆ, ಕಾಪು ನಾರಾವಿ, ನೆಲಿಕಾರ್ ಬಂಗಾಡಿ, ಎರ್ಮಾಳ್, ಬೈಲಂಗಡಿ, ವೇಣೂರು, ಮುಂಡ್ಕೂರು.

ಮಂಗಳೂರು ನಗರದಲ್ಲಿದ್ದ ಪಟ್ಟಣಗಳೆಂದರೆ, ಮೂಲ್ಕಿ ಒಳಲಂಕೆ, ಪಣಂಬೂರು, ಅಳಪೆ, ಮಣೇಲ್, ಮಂಗಳೂರು ಬಂಟ್ವಾಳ, ಪಾಣೆಮಂಗಳೂರು,

ವಿಟ್ಲ, ನೆರಾಂಕಿ, ಮಾರ್ದಲ, ಕಡಬ, ಸುಳ್ಯ, ಮಂಜೇಶ್ವರ, ಕಾಸರಗೋಡು, ಉಳ್ಳಾಲ.

ಈ ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲದೆ ಕಾಲಾನುಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಪಂಜ, ಬೆಳ್ಳಾರೆ, ಉಪ್ಪಿನಂಗಡಿ, ಕಬಕ, ಕುಂಬಳೆ ಮತ್ತಿತರ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಬಡಾವಣೆಗಳು ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದವು. ಜೈನರ ಜಹಗೀರ್ದಾರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಈ ಮುಸ್ಲಿಂ ವಸತಿ ತಾಣಗಳಿಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಸಹಕಾರಿಯಾಯಿತು. ವರ್ತಕರೂ ಆಗಿದ್ದ ಜೈನರು ಬಂಗಾರ, ರತ್ನ, ವಜ್ರ ಮತ್ತಿತರ ಅಮೂಲ್ಯ ವಸ್ತುಗಳ ವ್ಯಾಪಾರ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೀಗಾಗಿ ಅರಬರಿಗೆ ಈ ಜೈನ ಸೆಟ್ಟಿ ಮತ್ತು ಬಲ್ಲಾಳರೊಂದಿಗೆ ನಿಕಟ ಸಂಪರ್ಕ ಇತ್ತು. ಕರಾವಳಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ವರ್ತಕ ಸಮುದಾಯವಾಗಿ ಇಸ್ಲಾಂ ಪ್ರವೇಶಿಸುವುದರೊಂದಿಗೆ ಜೈನರು ಮತ್ತು ಮುಸ್ಲಿಮರು ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ವ್ಯಾಪಾರ ದತ್ತ ಆಕರ್ಷಿತರಾದರು. ಅರಬ್ ವರ್ತಕರು ಮತ್ತು ಜೈನ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳ ನಡುವೆ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಮಧ್ಯವರ್ತಿಗಳಾಗಿ ಕೆಲಸ ನಿರ್ವಹಿಸಿದರು. ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಒಂದು ವರ್ತಕ ಸಮುದಾಯವಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದ್ದೂ ಕೂಡಾ ಜೈನರಿಗೆ ಅನುಕೂಲ ವಾಯಿತು. ಕೆಳಜಾತಿಯ ಜನರು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಜೈನ ಪ್ರಭುಗಳಿಗೆ ಅಗತ್ಯ ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲವು ದೊರೆಯಿತು.

ಜೈನ ವರ್ತಕರ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಒಕ್ಕೂಟಗಳು ಹಂಜುಮಾನದ ಮುಸ್ಲಿಮರ ಮಧ್ಯೆ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಸಂಘಗಳು ಅಸ್ತತ್ವಕ್ಕೆ ಬರಲು ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಜೈನ ವರ್ತಕರ ಒಕ್ಕೂಟಗಳು ಸೆಟ್ಟಿಕಾರ ಸಂಘಗಳೆಂದು ಹೆಸರಾಗಿದ್ದವು. ಬಾರ್ಕೂರು, ಮೂಡಬಿದ್ರೆ ವೇಣೂರು ಮತ್ತಿತರ ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ವರ್ತಕರ ಸಂಘಗಳು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿದ್ದವು. ಸೆಟ್ಟಿಕಾರ ಸಂಘಗಳಂತೆಯೇ ಮುಸ್ಲಿಮರ ಹಂಜುಮಾನ್‌ಗಳು ಕೂಡಾ ಸ್ಥಳೀಯ ರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಜೈನ ಸೆಟ್ಟಿಕಾರ ಸಂಘ ಗಳಂತೆಯೇ ಹಂಜುಮಾನ್‌ಗಳೂ ಮಂಗಳೂರು ಬಾರ್ಕೂರು ಮತ್ತು ಬಸ್ರೂರುಗಳ ಮೇಲೆ ನಿಯಂತ್ರಣ ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಪೋರ್ಚುಗಿಸರ ಆಗಮನದವರೆಗೂ ಅದು ಅತ್ಯಂತ ಶಕ್ತಿಶಾಲಿ ವರ್ತಕರ ಒಕ್ಕೂಟವಾಗಿದ್ದವು.

ಆ) ಅಗಕ್ಕಾರ್

ಅಗ ಪದ್ದತಿಯ ಉಗಮವು ಅಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಂ ಪಂಗಡ ಮತ್ತು ಅಗ ಪದ್ದತಿಯ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧದ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಸರಿಯಾದ ಮಾಹಿತಿಗಳು ಲಭ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಆದರೂ 'ಅಗ' ಪದ್ದತಿಯು ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಿದ್ದು,

ಇದು ಕೇವಲ 16 ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿತ್ತು. ಹಿಂದೆ ಈ ಅಗ ಪದ್ದತಿಯು ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳ ಹೊಸ ವರ್ಗವಾಗಿದ್ದು, ಇದು ಬಹಳ ಪ್ರಭಾವಿ ಊಳಿಗಮಾನ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿತ್ತು. ಪೋರ್ಚುಗೀಸರು ಉಳ್ಳಾಲದ ಜೈನ ರಾಣಿಯೊಂದಿಗೆ ಮತ್ತು ಮಂಗಳೂರಿನ ಬಂಗ ರಾಜರುಗಳೊಂದಿಗೆ ನಡೆಸಿದ ರಾಜಕೀಯ ಯುದ್ದದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಈ ಪ್ರದೇಶದ ವ್ಯಾಪಾರ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಹಲವು ಬದಲಾವಣೆಗಳುಂಟಾದವು. ಇನ್ನೂರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ (1600 ರಿಂದ 1800) ಹಂಜುಮಾನ್‌ಗಳು ಒಮ್ಮಿಂದೊಮ್ಮೆಲೆ ಇಲ್ಲವಾಗಿ ಹೊಸ ಹಾಗೂ ಅಷ್ಟೇ ಪ್ರಭಾವ ಪೂರ್ಣವಾದ ಒಂದು ವ್ಯಾಪಾರಿ ವರ್ಗವು ಬೆಳೆದುಬಂತು. ಹಂಜುಮಾನಗಳು ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ ಜಹಗೀರು ಪದ್ದತಿಯಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿ ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಹದಿನಾರು ಅಗಗಳಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿರಬಹುದು.

ಹದಿನಾರು ಮನೆಗಳು ಯಾಕಾಗಿ? ಇವರು ಭಿನ್ನ ವ್ಯಾಪಾರಿ ವರ್ಗದವರೇ? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳೂ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಉದ್ಭವಿಸುತ್ತದೆ. ಹದಿನಾರು ಸಂಖ್ಯೆಯ ಕಲ್ಪನೆ ಈ ಅಗ ಪದ್ದತಿಯಿಂದುಂಟಾದದ್ದಲ್ಲ. ವಿಜಯನಗರ ಮತ್ತು ಅಲುಪ್ಪರ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಗರ ಹಂಜುಮಾನ್ ಮತ್ತು ಸೆಟ್ಟಿಕಾರ ಸಂಘಗಳು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದವು ಎಂಬುದು ಹಂಜುಮಾನ್‌ರ ಇತಿಹಾಸದಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತಿದೆ. ಶಿಲಾ ಲೇಖನಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಹಂಜುಮಾನ್ ಮತ್ತು ಸೆಟ್ಟಿಕಾರ ಸಂಘಗಳು ಬಾರ್ಕೂರು ಮತ್ತು ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಪ್ರಸಿದ್ದಿ ಪಡೆದಿದ್ದರು ಎಂದು ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ.

ಹಿಂದಿನ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಜೈನರು ಮತ್ತು ಮುಸ್ಲಿಮರ ನಡುವೆ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಸಂಬಂಧವು ಬಹಳ ನಿಕಟವಾಗಿತ್ತು. ಜೈನ ಸೆಟ್ಟಿಕಾರ ಸಂಘಗಳು 16 ಕುಟುಂಬ ಗಳನ್ನು ನಗರಗಳಲ್ಲೂ 8 ಕುಟುಂಬವನ್ನು ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲೂ ಹೊಂದಿತ್ತು. ಬಾರ್ಕೂರು ಮತ್ತು ಮಂಗಳೂರು ಎರಡು ನಗರಗಳಾಗಿದ್ದು ಇಲ್ಲಿ ಹಂಜುಮಾನ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಸೆಟ್ಟಿಕಾರ ಸಂಘಗಳು ಇದ್ದವು. ಸೆಟ್ಟಿಕಾರ ಸಂಘದಲ್ಲಿ 16 ಕುಟುಂಬಗಳಿದ್ದವು. ಜೈನ ಧರ್ಮದಿಂದ ಮತಾಂತರಗೊಂಡ ಮುಸ್ಲಿಮರಲ್ಲಿ ಜೈನರದ್ದೇ ಆದ ವ್ಯಾಪಾರಿ ವಿಧಾನಗಳ ಪ್ರಭಾವ ಬಹಳವಾಗಿದ್ದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಹಂಜುಮಾನ್‌ಗಳು ಸೆಟ್ಟಿಕಾರರ ಸಂಘದಂತೆಯೇ ಒಂದು ವರ್ಗವಾಗಿದ್ದು, ಇಲ್ಲಿಯೂ ಸೆಟ್ಟಿಕಾರ ಸಂಘದಂತೆ ಹದಿನಾರು ಕುಟುಂಬಗಳ ಒಂದು ಗುಂಪಿತ್ತು. ಇದೇ ಹದಿನಾರು ಕುಟುಂಬಗಳ ಕಲ್ಪನೆಯು 18ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಅಗ (ಮನೆ)ವಾಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು.

'ಅಗ' ಪದ್ಧತಿಯು ಮುಖ್ಯ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳು ಈ ರೀತಿ ಇವೆ.

1. 'ಅಗ'ಗಳವರು ಮತ್ತು ಜೈನರಲ್ಲಿ ಹಲವು ಸಾಮ್ಯತೆ ಕಾಣಸಿಗುತ್ತದೆ. ಪೋರ್ಚುಗೀಸರ ಆಕ್ರಮಣಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚೆ ಮಂಗಳೂರು ಜೈನರ ನೆಲೆವೀಡಾಗಿತ್ತು. ಭಂಗ ದೊರೆ ಲಕ್ಷ್ಮಪ್ಪರಸ ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಆಳ್ವಿಕೆಯನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಇಲ್ಲಿ ಜೈನ ಬಸದಿ, ಮಂದಿರ, ಜೈನ ಮಠ ಮತ್ತು ಅರಮನೆ (ಉರ್ವದಲ್ಲಿ)ಗಳಿದ್ದು ಇವೆಲ್ಲವೂ ಬಂದರು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿತ್ತು. ಪೋರ್ಚುಗೀಸರ ದಾಳಿಯಿಂದ ಜೈನರ ಆಳ್ವಿಕೆ ಕೊನೆಗೊಂಡಿತು. ವ್ಯಾಪಾರ ವಹಿವಾಟುಗಳನ್ನು ಮುಸ್ಲಿಮರು ನಿಭಾಯಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಚೆಟ್ಟಿ ಎಂಬ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಮಲಬಾರಿನ ರಾಜರೊಂದಿಗೆ ನಿಕಟ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿದ್ದರು ಎನ್ನಲಾಗಿದೆ. ಪೋರ್ಚುಗೀಸರು ಆತನ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ನಡೆಸಿದಾಗ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗದೆ ಆತ ಮೃತಪಟ್ಟನು ಎಂಬ ಪ್ರತೀತಿ ಇದೆ. ಚೆಟ್ಟಿ ಮುಸ್ಲಿಮನಾಗಿದ್ದು ಅವನ ಮನೆತನವನ್ನು ಚೆಟ್ಟಿ ಅಗ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಜೈನ ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಂಬಂಧವು ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಅಧಿಕವಾಗಿ 16 ಮನೆಗಳವರೂ ಮುಸ್ಲಿಂ ಮತಾನುಯಾಯಿಗಳಾಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟು ಜೈನ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಮನೆತನದವರೇ ಆಗಿದ್ದರು. ಈ ಮನೆಗಳಿರುವ ಹೆಸರುಗಳು ಚೆಟ್ರ ಅಗ, ಬಲ್ಲಾಳ ಅಗ, ಪಾಂಡ್ಯಲ್ ಅಗ (ಚೆರಿಯ ಬಲ್ಲಾಳ) ಇತ್ಯಾದಿಗಳೂ ಜೈನರ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

2. ಅಗ ಎಂದರೆ ಮನೆ, ಇಸ್ಲಾಮಿನಲ್ಲಿ ಮನೆ ಅಥವಾ ಮನೆತನಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಹತ್ವ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಜೈನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಬೀಡು ಎಂದರೆ ಮನೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಹತ್ವವಿದೆ. ದಕ್ಷಿಣಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಜೈನ ಬೀಡುಗಳಿದ್ದು, ಈ ಬೀಡುಗಳಲ್ಲಿ ಜಹಗೀರು ಪದ್ಧತಿಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಅಗವೂ ಈ ಬೀಡುಗಳಲ್ಲಾಗಿದ್ದು ಇವು ಜಹಗೀರು ಪದ್ದತಿಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿ ರೂಪುಗೊಂಡಿತ್ತು. ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಮತಾಂತರಗೊಂಡ ಜೈನರು, ಈ ಮನೆತನದ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಬೀಡಿನಿಂದ ಅಗಕ್ಕೆ ಪರಿವರ್ತಿಸಿದರು. ಈ ಅಗ ಎಂಬುದು ಬೀಡು ಎಂಬ ಪದದ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷಾಂತರವಾಗಿದೆ.

3. ಜೈನ ಸೆಟ್ಟಿಕಾರ ಸಂಘಗಳೊಂದಿಗೆ ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಹದಿನಾರನೇ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಜೈನರಿಂದ ಪಡೆದುಕೊಂಡರು. ಜಮೀನ್ದಾರಿ ಸಂಪರ್ಕ ಮತ್ತು 16 ಸೀಟುಗಳ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಇತರರಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಿತು. 16 ಅಗ ಅಥವಾ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಜೈನರ ಎಲ್ಲ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳು ಇದ್ದವು.

4. 19ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಈ ಅಗಗಳು ಇಡೀ ಬಂದರು ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಅಗ ಮಾಯವನ್ನಾಗಿಸಿತು. ಕೆಳಜಾತಿ ಜನರು ಹಾಗೂ ಬಡವರು ಈ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ

ಭೇಟಿ ನೀಡುವ ಧೈರ್ಯ ತೋರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಗದ ಜನರ ಎದುರು ಬಡವರು ಚಪ್ಪಲಿ ಧರಿಸಿ ಅಥವಾ ನೆರಳಿಗಾಗಿ ಕೊಡೆ ಹಿಡಿದು ನಡೆಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಈ ರೀತಿಯ ಜಮೀನ್ದಾರಿ ಪದ್ಧತಿ ಇಲ್ಲಿ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿತ್ತು.

5. ಮನೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಸ್ವರೂಪ ಜೈನರ ಮನೆಗಳನ್ನು ಹೋಲುತ್ತಿತ್ತು. ಒಳಾಂಗಣದ ಕೋಣೆಗಳು ಸಹ ಜೈನರ ಮನೆಯ ಮಾದರಿಯದ್ದಾಗಿತ್ತು.

6. ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಧರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಆಭರಣಗಳು ಸಹ ಜೈನರ ಆಭರಣಗಳನ್ನು ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೋಲುತ್ತಿತ್ತು. ಗೆಜ್ಜೆಟಿಕ್ಕಿ ಮಾಲೆ, ಸಿರಿಮಾಲೆ, ಎಳೆಬಲೆ, ಪೆರಬಲೆ, ಮಿಸ್ರಿಮಾಲೆ, ಜಕ್ಕೆಟ್ಟ್, ಸಿಂಗಾರ, ಚೌರಿ, ಜಡೆಸಾಲೆ, ಆರೋಪಟ್ಟಿ, ಅರಞಾನ, ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಆಭರಣ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಖಿರ್‌ಜಾನ ಎಲ್ಲವೂ ಜೈನ ಪದಕೋಶದಲ್ಲಿನ ಶಬ್ದಗಳೇ ಆಗಿದ್ದವು. ಬಹುತೇಕ ಈ ಆಭರಣಗಳನ್ನು ಇಂದು ಜೈನ ಅಥವಾ ಮುಸ್ಲಿಮರು ಬಳಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

7. ಅಗಕ್ಕಾರ್ (ಜನರು) 19ನೇ ಶತಮಾನದ ಮಧ್ಯ ಭಾಗದವರೆಗೂ ಸೂರ್ಯಸ್ತಮಾನಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲೇ ಅಥವಾ ಆದ ತಕ್ಷಣ ಊಟ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಾಗಿ ರಾತ್ರಿ ಊಟ ಅಭ್ಯಾಸವಾಗಿ ಸೂರ್ಯಸ್ತ ಸಂದರ್ಭದ ರಾತ್ರಿ ಆಹಾರ ಸೇವನೆ ಪದ್ದತಿ ಕಣ್ಮರೆಯಾಯಿತು.

ಜೈನರ ಮತಾಂತರದಿಂದ ಇಂತಹ ಅಗಗಳು ರೂಪುಗೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ಮತ್ತು ಅಗಗಳ ಮೇಲೆ ಜೈನರ ಪ್ರಭಾವ ಇರುವುದನ್ನು ಈ ಎಲ್ಲಾ ಹೋಲಿಕೆಗಳು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಸಿ. ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದ ಪ್ರಭಾವ

ಸಾಮರಸ್ಯ

ತುಳುನಾಡಿನ ಮುಸ್ಲಿಮರ ಪೈಕಿ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿರುವವರು ಬ್ಯಾರಿಗಳು. ಅವರು ಈ ಪ್ರದೇಶದ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನ ಮುಸ್ಲಿಮರಾಗಿದ್ದು, ಆರಂಭದ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ್ದ ಅರಬಿಗಳಿಂದ ನೇರ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೊಳಗಾದರು. ಹೊಸ ಧರ್ಮದ ಜಾತಿ ವಿರೋಧ ಸಮಾನತೆಯ ಆಶಯಗಳಿಗೆ ಕೆಳಜಾತಿಯ ಜನರು ಮಾರು ಹೋದರು. ಮತ್ತು ಮುಸ್ಲಿಮರಾಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟರು. ಆದರೂ ಅವರು ತಮ್ಮ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡರು.

ಆರಂಭದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮುಸ್ಲಿಮರು ಕೆಳಜಾತಿಯಿಂದ ಮತಾಂತರಗೊಂಡವರಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಪ್ರದೇಶದ ಇತರ ಜನರೊಂದಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡರು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಜಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ ನಲುಗಿದ ಕೆಳ ವರ್ಗದ ಜನರು ಬೇರೆ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಅಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲು ಭಾರಿ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಬಂದರು. ನಿಜವಾಗಿ ಬಹಿಷ್ಕೃತ ಸಮಾಜದ ಜನರಿಗೆ ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮದ ತತ್ವಗಳು ಜೀವನ ಶೈಲಿ, ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಆಸರೆಯಾಗಿ ಕಂಡಿತು. ಲೋಗಾನ್‌ರ ಪ್ರಕಾರ ಇಸ್ಲಾಂ ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದೆಂದರೆ ಮಲಬಾರಿನ ಗುಲಾಮ ಜಾತಿಯನ್ನು ಅವರ ಹಳೆಯ ಬುರ್ತಾನ್‌ಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಪಾತ್ರವಹಿಸಿತು. ಕೆಳ ಜಾತಿಯವರಿಗೆ ಬಹಿಷ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರಿಗೆ ಮತ್ತು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರಿಗೆ ಸಮಾನ ನಾಗರಿಕರೆಂಬ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಾನದ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಿದ್ದು ಕರಾವಳಿ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮ ನೀಡಿದ ದೊಡ್ಡ ಕಾಣಿಕೆಯೆಂದು ಭಾವಿಸಬಹುದು ಅಲ್ಲದೆ ಜಾತಿವಾದಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಮತ್ತು ಜೈನರಿಂದ ದಾರಿದ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ತಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ ಕೆಳಜಾತಿಯ ಜನರು ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಮುಸ್ಲಿಂ ವರ್ತಕರ ಕಡೆಗೆ ಸಹಾಯಕ್ಕಾಗಿ ನೋಡುವಂತಾಯಿತು.

ಆದರೆ ಈ ಮುಸ್ಲಿಂ ಮತ್ತು ಹಿಂದು ಆಡಳಿತಗಾರರ ಮಧ್ಯೆ ಅತ್ಯಂತ ಸುಮಧುರ ಸಂಬಂಧವಿರುವಂತೆ ಕಂಡು ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಹಿಂದೂ ಆಡಳಿತಗಾರರು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ವ್ಯಾಪಾರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಹಾಗೂ ಆದರಿಂದ ಉಂಟಾದ ಸುಭಿಕ್ಷೆಯ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಮುಸ್ಲಿಂ ವರ್ತಕರಿಗೆ ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಆಶ್ರಯವನ್ನು ಒದಗಿಸಿದ್ದರು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ವರ್ತಕರಿಗೆ ಸ್ಥಳೀಯರನ್ನು ಮತಾಂತರಗೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ವರ್ತಕರು ಸಮಾಜದ ಅತ್ಯಂತ ಕೆಳವರ್ಗದವರಾಗಿದ್ದರೂ ವಿದೇಶಗಳಿಂದ ಅವರಿಗೆ ದೊರೆಯುವ ಗೌರವ ಸನ್ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಕಂಡು ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅರಬ್ ವ್ಯಾಪಾರದ ಮುಖ್ಯ ಪೋಷಕನಾಗಿದ್ದ ಕಲ್ಲಿಕೋಟೆಯ ಝಮೋರಿನ್ ಅರಸ ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಮತಾಂತರಗೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಬೆಂಬಲ ನೀಡಿದ್ದ. ಆತನ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಯು ಅರಬ್ ಹಡಗುಗಳ ಸಂಚಾರದ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಹೀಗೆ ಮಾಡುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿತ್ತು ಎಂದು ಅರ್ನಾಲ್ಡ್ ತನ್ನ ದಿ. ಪ್ರೀಚಿಂಗ್ ಆಫ್ ಇಸ್ಲಾಂನಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಆರಂಭದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮುಸ್ಲಿಮರು ಕೆಳಜಾತಿಯಿಂದ ಮತಾಂತರಗೊಂಡವರಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಪ್ರದೇಶದ ಇತರ ಜನರೊಂದಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಸ್ಥಳೀಯರೊಂದಿಗೆ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಹೊಂದಿದ್ದ ಸಂಬಂಧದ ಬಗ್ಗೆ ಪಾಡ್ದನಗಳಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ.

ಸುಲಿಕಲ್ಲು ಮಾಧವ (ಮಹಮ್ಮದ)ಬ್ಯಾರಿ ಎಂಬ ವರ್ತಕ ವಿವಾಹ ಆಗುವ ಅವಕಾಶವನ್ನೇ ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದ ಮತ್ತು ಶೆಡ್ತಿ ಎಂಬ ಮಹಿಳೆಯನ್ನು ವಿವಾಹ ಆದನು. ಆಕೆಯೊಂದಿಗೆ ವಿವಾಹ ಪ್ರಸ್ತಾಪವಿಡುತ್ತಿದ್ದ ಪುರುಷರೆಲ್ಲರು ಮದುವೆಯ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲೇ ತೀರಿಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಾಧವ ಬ್ಯಾರಿ ಅವಳನ್ನು ವಿವಾಹವಾದ ಮೂವತ್ತನೆ ಪುರುಷನಾಗಿದ್ದ. ತನ್ನ ಜೀವವನ್ನೇ ಅಪಾಯಕ್ಕೊಡ್ಡಿದ್ದ ಆತ ಈ ನಿಗೂಢ ಸಾವುಗಳ ಹಿಂದಿನ ಕಾರಣ ಸರ್ಪ ಕಡಿತ ಎಂಬುದನ್ನು ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚಿದ. ಆತ ಆ ಹಾವನ್ನು ಕೊಂಡು ಆ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಮದುವೆಯಾದ. ಆದ್ದರಿಂದ ರತ್ನಾ ಸೆಟ್ಟಿಯ ಸೋದರಿಯಾಗಿದ್ದ ಮುತ್ತು ಶೆಡ್ತಿ ಫಾತಿಮಾ ಆಗಿ ಬಪ್ಪನಿಗೆ ಜನ್ಮ ನೀಡಿದಳು. ಈ ಬಪ್ಪನೇ ಮುಂದೆ ಬಬ್ಬರ್ಯನೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದ ಎಂದು ಡಾ. ಸುಶೀಲ ಉಪಾಧ್ಯಾಯ ಪಾಡ್ದನದ ಅವತರಣಿಕೆಯನ್ನು ಮುಂದಿಡುತ್ತಾರೆ.

ಸ್ಥಳೀಯರು ಜಾತಿ–ನೀತಿ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಜಾತಿ –ಸೆಟ್ಟಿ ಬ್ಯಾರಿಗಳೆಂದು ಗುರುತಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಜಾತಿ ನೀತಿ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಕಟ್ಟಳೆಗಳನ್ನು ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಜಾತಿ ಸೆಟ್ಟಿ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಆಚರಣೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟಕಷ್ಟೇ.

ನಡವಳಿಕೆಗಳ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಬೊಬ್ಬರ್ಯ ಪಾಡ್ದನವು ಬ್ಯಾರಿಗಳ ಇತರ ಜಾತಿಗಳೊಂದಿಗಿದ್ದ ಅನ್ಯೋನ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೀಗೆ ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ. ಏಳು ಪಟ್ಟಣದ ಮರಕಲರು ಮತ್ತು ಏಳು ಕಡೆಯ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಒಟ್ಟು ಸೇರಿ ಕಲಂಜಾರ್ ಎಂಬಲ್ಲಿಗೆ ತೆರಳಿದರು. ನೀವು ಜಾತಿ–ನೀತಿ ಬ್ಯಾರಿಗಳೋ ಅಥವಾ ಜಾತಿ–ಸೆಟ್ಟಿ ಬ್ಯಾರಿಗಳೋ ಎಂದು ಅವರನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯವರು ಕೇಳಿದರು. ತಾವು ಜಾತಿ ಬ್ಯಾರಿ ಗಳೆಂದು ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಉತ್ತರಿಸಿದರು. ನೀವು ಜಾತಿ–ನೀತಿ ಬ್ಯಾರಿಗಳಾಗಿದ್ದರೆ ಅವರಣದೊಳಕ್ಕೆ ಬನ್ನಿ ಎಂಬ ಆಹ್ವಾನ ಅಲ್ಲಿನವರಿಂದ ಬಂತು. ಅವರಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಅಥಿತ್ಯವೂ ದೊರೆಯಿತು.

ಇನ್ನೊಂದು ಪಾಡ್ದನದಲ್ಲೂ ಇದೇ ಬಗೆಯ ಉಲ್ಲೇಖ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ‘ಯೆಡ್ಡೋಡಿ ಸೊತ್ತು ಮರಕಲನ ಕತೆ’ ಎಂಬುದು ಅದರ ಶೀರ್ಷಿಕೆ. ಮೂವರು ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಕಲಂಜಾರ್ ಎಂಬಲ್ಲಿನ ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೋದರು. ಗುತ್ತುವಿನ ಜನರು ಈ ಹಿಂದಿನ ಪಾಡ್ದನದಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದ್ದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನೇ ಕೇಳಿದರು. ತಾವು ಜಾತಿ–ನೀತಿ ಬ್ಯಾರಿಗಳೆಂದು ಅವರು ಉತ್ತರಿಸಿದರು. ನಂತರ ಗುತ್ತುವಿನವರು ಬ್ಯಾರಿಗಳನ್ನು ಆವರಣದೊಳಕ್ಕೆ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ನಡುವೆ ಬ್ಯಾರಿಗಳಿಗೆ ವಿಶೇಶವಾದ ಗೌರವವಿತ್ತೆಂದು ಇದರಿಂದ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಬ್ಯಾರಿಗಳ ಹೆಸರುಗಳು

ಕೂಡಾ ಸ್ಥಳೀಯ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಹೋಲುತ್ತಿತ್ತು.

ಡಿ. ವೈವಿಧ್ಯತೆಗಳು

ಮುಸ್ಲಿಂ ಹಬ್ಬಗಳು

ದಕ್ಷಿಣಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಪರಿಸರಗಳಲ್ಲಿ ಮುಸ್ಲಿಮರು ಹಲವಾರು ಹಬ್ಬಗಳನ್ನು ಬಹಳ ವಿಜೃಂಭನೆಯಿಂದ ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾದವುಗಳು ಎಂದರೆ, ಮೊಹರ್ರಂ, ಈದ್ ಮಿಲಾದ್, ರಬೀಉಲ್ ಅವ್ವಲ್ ಹನ್ನೆರಡರಂದು ಪ್ರವಾದಿ (ಸ.ಅ)ರವರ ಜನ್ಮ ದಿನದ ಅಂಗವಾಗಿ ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ರಬೀಉಲ್ ಆಖರ್ ಹನ್ನೊಂದರಂದು ರಾತೀಬ್ ಅಂದರೆ ಸೂಫಿ ಸಂತ ಶೈಖ್ ಅಬ್ದುಲ್ ಖಾದರ್ ಜೀಲಾನಿ (ಖ.ನ)ರವರ ಅನುಸ್ಮರಣೆಯಾಗಿ ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಶಾಬಾನ್ ಹದಿನೈದರಂದು ಶಬೆ ಬರಾಅತ ಆಗಿ, ಶವ್ವಾಲ್ ಒಂದರಂದು ರಂಝಾನ್, ಅಥವಾ ಈದುಲ್ ಫಿತ್ರ್ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಬಹಳ ವಿಜೃಂಭನೆಯಿಂದ ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತು ದುಲ್‌ಹಜ್ಜ್ 10ರಂದು ಈದುಲ್ ಅಝ್ಹಾ ಅಥವಾ ಬೆಲೊ ಪೆರ್ನಾಲ್ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ.

1. ಮೊಹರ್ರಂ

ಮೊಹರ್ರಂ ತಿಂಗಳು ಹಿಜರಿ ತಿಂಗಳುಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೇ ತಿಂಗಳಾಗಿದೆ. ಹಿಜರಿ ವರ್ಷದ ಆರಂಭ ಮೊಹರ್ರಂ ಒಂದರಿಂದ ಆರಂಭಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಈ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಮೊಹರ್ರಂನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬಿಜಾಪುರದಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸಲಾಗುವುದು. ಶಾಹಿ ಸುಲ್ತಾನರ ಮೂಲಕ ಮೊಹರ್ರಂ ದಿನದ ಆಚರಣೆಯು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಗೆ ಬಂತು. ಹಲವಾರು ಪ್ರಾಂತೀಯ ಬದಲಾವಣೆಗಳಿದ್ದರೂ ಇದು ಬಿಜಾಪುರದ ಕೊಡುಗೆಯಾಗಿದೆ. 19ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಬೆರಳೆಣಿಕೆಯಷ್ಟು ಮಂದಿ ಶಿಯಾಗಳು ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿದ್ದು ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮೊಹರ್ರಂ ಆಚರಣೆಯು ಇಲ್ಲಿ ಜನಜನಿತಗೊಂಡವು.

ದಖ್ಖನ್ನಿನವರಾದ ಹನಫಿಗಳು ಮೊಹರ್ರಂನ್ನು ಪ್ರಸಿದ್ದಿಗೊಳಿಸಿದರು. ಮೊಹರ್ರಂ ಆಚರಿಸುವ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಕರ್ಬಲಾ ಮೈದಾನ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂದಿಗೂ ಈ ಹೆಸರಿನ ಸ್ಥಳಗಳಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಮಂಗಳೂರಿನ ಕುದ್ರೋಳಿಯ ನಡುಪಳ್ಳಿ ಬಳಿ ಇರುವ ಬೀಬಿ ಅಲಾಬಿ ಅಶೂರ ಖಾನವು ಇಂದಿಗೂ ಇದೆ. ನಿರ್ನಾಮ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಈ ಕಟ್ಟಡವು ಈ ಆಚರಣೆಯ

ಸ್ಮಾರಕವಾಗಿದೆ. ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಕರ್ಬಲಾ ರಸ್ತೆ, ಬೀಬಿ ಅಲಾಬಿ ರಸ್ತೆಗಳಿದ್ದು ಇವು ಮೊಹರ್ರಂ ಆಚರಣೆಯ ದ್ಯೋತಕವಾಗಿದೆ. ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸುನ್ನಿಗಳಲ್ಲಿ ಮೊಹರ್ರಂ ಒಂಬತ್ತು ಮತ್ತು ಹತ್ತನೇ ದಿನದ ಉಪವಾಸವನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಆಚರಣೆ ಯಾವುದೂ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ.

2. ಈದ್ ಮೀಲಾದ್

ಈದ್ ಮೀಲಾದ್ ಮುಸ್ಲಿಮರು ಆಚರಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿರುವ ಹಬ್ಬವಾಗಿದೆ. ಪ್ರವಾದಿಯವರ ಜನ್ಮದಿನವನ್ನು ಈದ್ ಮೀಲಾದ್ ದಿನವಾಗಿ ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರವಾದಿಯವರ ಜನನವು ರಬಿಉಲ್ ಅವ್ವಲ್ 12ರಂದು ಆಗಿದೆ. ಈ ದಿನವನ್ನು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಇಡೀ ರಬೀಉಲ್ ಅವ್ವಲ್ ತಿಂಗಳನ್ನು ಪ್ರವಾದಿಯವರ ತಿಂಗಳಾಗಿ ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಮುಸ್ಲಿಮರು ಈ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವೊಂದು ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೌಲೂದ್ ಪಠಣ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಊಟಬಡಿಸುತ್ತಾರೆ, ಸೀರಣಿ ವಿತರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ರಬೀಉಲ್ ಅವ್ವಲ್ 12ರಂದು ಎಲ್ಲಾ ಮಸೀದಿಗಳಲ್ಲಿ ಮೌಲೂದ್ ಪಠಣ ನಂತರ ಊಟ, ಸಿಹಿ ಹಂಚಿ, ಅದ್ದೂರಿಯಾಗಿ ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಧಾರ್ಮಿಕ ಪಾಠಶಾಲೆ(ಮದರಸ)ಗಳಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ನೆಬಿ ಮದ್‌ಹ್, ಗಾನ ಮುಂತಾದ ಹಲವಾರು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಈ ಹಬ್ಬವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮಲಬಾರಿನ ಮಾಪಿಳ್ಳೆಗಳು ಮತ್ತು ತುಳುನಾಡ ಬ್ಯಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುವರುವಂತಹದ್ದು. ಇವರು ಇದನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಪ್ರವಾದಿಯರನ್ನು ಕೊಂಡಾಡುತ್ತಾ ಸ್ತುತಿ ಗಾನಗಳಿರುವ ಮೌಲೂದ್ ಪಾರಾಯಣ ಮಾಡುತ್ತಾ, ಹಾಡು ಹಾಡುತ್ತಾ ಮೆರವಣಿಗೆ ನಡೆಸುತ್ತಾ, ಧಫ್ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡು ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಈ ಮೌಲೂದ್ ಅನ್ನು ಮಂಕೂಸ್ ಮೌಲೂದ್ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಬ್ಯಾರಿ ಮತ್ತು ಮಾಪಿಳ್ಳೆ ಜನಾಂಗದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಮೂಲತಃ ಇದರ ಲೇಖಕರು ಪೊನ್ನಾನಿಯ ಝೈನುದ್ದೀನ್ – ಬಿನ್ –ಅಲಿ ಎಂಬವರಾಗಿದ್ದು, ಇದನ್ನು ಕ್ರಿ.ಶ 1521 (ಹಿಜರಿ 723)ರಲ್ಲಿ ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮಾಪಿಳ್ಳೆಯರಲ್ಲಿ ಜನಜನಿತವಾಗಿದ್ದ ಇದು ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮುಸಲ್ಮಾನರಲ್ಲೂ ಪಸರಿಸಿತು.

ಇದು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಹಬ್ಬದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪಠಿಸುವುದಾಗಿದ್ದು ಇದರಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾದಿಯವರ ಗುಣಗಾನ ಮಾಡುತ್ತಾ ಅವರನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಮಂಕೂಸ್ ಮೌಲೂದ್ ಅನ್ನು ಕೇವಲ ರಬೀಉಲ್ ಅವ್ವಲ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಪಠಿಸುವುದಲ್ಲದೆ ಇನ್ನಿತರ ಶುಭ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಪಠಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಹೊಸ ಅಂಗಡಿಯನ್ನು ಉದ್ಘಾಟಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸೀಮಂತದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮರಣದ ನಂತರ ಮೂರನೇ ದಿನ ಏಳನೇ ದಿನ, 40ನೇ ದಿನದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹಜ್ ನಂತಹ ಯಾತ್ರೆಯ ಮೊದಲು ಮೌಲೂದ್ ಪಠಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಮೌಲೂದ್‌ನ ಪಠಣವು ತುಂಬಾ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ.

3. ರಾತೀಬ್

ಬಗ್ದಾದ್‌ನ ಸಂತರಾದ ಶೇಖ್ ಮುಹಿಯದ್ದೀನ್ ಅಬ್ದುಲ್ ಖಾದಿರ್ ಜೀಲಾನಿ (ಖ.ಅ.)ರವರ ಸ್ಮರಣೆಯನ್ನು ಅವರ ಮರಣ ಹೊಂದಿದ ದಿವಸವು ಆದ ರಬಿಉಲ್ ಆಖಿರ್ ಹನ್ನೊಂದನೇ ದಿನದಂದು ಮುಸ್ಲಿಮರು ರಾತೀಬ್ ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇವರು ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಗೌರವಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾದ ಸಂತರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಕೋಝಿಕ್ಕೋಡಿನ ಖಾಝಿ ಮುಹಮ್ಮದ್ ಎಂಬವರು ಇವರನ್ನು ಕೊಂಡಾಡುವ 'ಮುಹಿಯದ್ದೀನ್ ಮಾಲ' ಎಂಬ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದು ಇದು ಬಹಳ ಪ್ರಸಿದ್ದಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ವಿದ್ವಾಂಸರು ದೇವನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಕೊಂಡಾಡುವ ಗೀತೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದು ಅವುಗಳನ್ನು ರಾತೀಬ್ ಮತ್ತು ಝಿಕ್ರ್ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ರಾತೀಬ್‌ನಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಸಿದ್ದವಾದ ರಾತೀಬ್ ಮುಹಿಯದ್ದೀನ್ ಮತ್ತು ಕುತುಬಿಯ್ಯತ್ ಆಗಿದೆ. ಕುತುಬಿಯ್ಯತ್ರನ್ನು ದಫ್ ನೊಂದಿಗೆ ಹಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು 'ದಫ್ ರಾತೀಬ್' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು ರಬೀಉಲ್ ಆಖಿರ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಝಿಕ್ರ್ ಕೂಡಾ ಇಂತಹದೆ ಒಂದು ರಚನೆಯಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ರಬೀಉಲ್ ಆಖಿರ್ ತಿಂಗಳ ಹನ್ನೊಂದರಂದು ಸೂಫಿ ಸಂತರಾದ ಶೇಖ್ ಮುಹಿಯದ್ದಿನ್ (ಖ.ಸ.)ರವರ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮೌಲೂದ್ ನಂತೆ ಇದನ್ನು ಮಸೀದಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮೂಹಿಕವಾಗಿ ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಆಚರಣೆ ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿದೆ. ರಬೀಉಲ್ ಆಖಿರ್ ತಿಂಗಳು ಪೂರ್ತಿ ಮೌಲೀದ್, ರಾತ್ರ. ಖುತುಲಿಯ್ಯತ್ ಮನೆ – ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವುದುಂಟು. ಮಸೀದಿಯ ಮೌಲ್ವಿಗಳನ್ನು ಕರೆದು ಮನೆಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿ ವೇಳೆ ಖುತಿಬಿಯ್ಯತ್ ನೇರ್ಚೆ ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ. ಗೃಹ

ಪ್ರವೇಶದ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ರಾತ್ರಿ ವೇಳೆ ಖುತುಬಿಯ್ಯತ್ ನಡೆಸುವುದು ರೂಢಿ.

4. ಬರಾಅತ್

ಬರಾಅತ್, ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿರುವ ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರಮುಖ ಆಚರಣೆಯಾಗಿದೆ. ಬರಾಅತ್ ದಿನವಾಗಿ ಶಅಬಾನ್ ತಿಂಗಳ 15ನೇ ದಿನದಂದು ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ದಿನದಂದು ಅಲ್ಲಾಹನು ಮನುಷ್ಯನ ಜೀವನೋಪಾಯವಾಗಿರುವ ಆಹಾರವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವಂತಹ ಹಾಗೂ ಮನುಷ್ಯನ ಅದೃಷ್ಟವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವ ದಿನ ಎಂದು ಮುಸ್ಲಿಮರ ಅಚಲ ವಿಶ್ವಾಸ.

ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಅಂದು ಸೂರ್ಯಾಸ್ತದ ನಂತರ ಮುಸ್ಲಿಮರೆಲ್ಲರೂ ಸೂರ: ಯಾಸೀನ್ (ಕುರ್‌ಆನ್‌ನ ಒಂದು ಅಧ್ಯಾಯ) ವನ್ನು ಮೂರು ಬಾರಿ ಮತ್ತು ಕೆಲವರು ನಂತರದಲ್ಲಿ ಸೂರ: ದುಖಾನ್ (ಕುರ್‌ಆನ್‌ನ ಒಂದು ಅಧ್ಯಾಯ) ಪಾರಾಯಣ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಾಹನಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಜೀವಿತಾವಧಿ ದೀರ್ಘಗೊಳಿಸಲು, ಅದೇ ರೀತಿ ತನಗೂ ತನ್ನ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೂ, ಅಗತ್ಯ ಆಹಾರ ಕರುಣಿಸಲು ಮತ್ತು ಒಳ್ಳೆಯ ಮರಣವನ್ನು ಆಗ್ರಹಿಸಿ ಅದರೊಂದಿಗೆ ನಿಮ್ಮಿಂದ ಅಗಲಿದವರಿಗೆ ಖಬರಿನಲ್ಲಿ ಸುಖ ಶಾಂತಿ ಲಭಿಸಲು ಸೂರ: ಯಾಸೀನ್ ಪಠಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಈ ಆಚರಣೆಯು ಎಲ್ಲಾ ಮಸೀದಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಶಅಬಾನ್ 15ರಂದು ಸೂರ್ಯಾಸ್ತದ ನಂತರ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಮಸೀದಿಯಲ್ಲಿನ ಗುರುಗಳ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ನಂತರದಲ್ಲಿ ಜಮಾಅತಿನ ಎಲ್ಲಾ ಬಾಂಧವರು ಒಟ್ಟಾಗಿ ನಮ್ಮಿಂದ ಅಗಲಿದವರ ಖಬರಿನ ಬಳಿ ಹೋಗಿ ಸೂರ: ಯಾಸೀನ್ ಪಠಿಸಿ ಅವರಿಗಾಗಿ ದುಅ (ಪ್ರಾರ್ಥನೆ) ನೆರವೇರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಶಅಬಾನ್ 15ರ ಹಗಲಿನಲ್ಲಿ ಉಪವಾಸ ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದ ಮುಸ್ಲಿಮರು ಬರಾಅತನ್ನು ಪವಿತ್ರ ದಿನವನ್ನಾಗಿ ಕಂಡು ಅದನ್ನು ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ರಾತ್ರಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಹಿ ಹಂಚುತ್ತಾರೆ. ಬರಾಅತ ಆಚರಣೆ ಇಂದಿಗೂ ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿದೆ.

5. ಈದುಲ್ ಫಿತ್ರ್ (ಚೆರಿಯೊ ಪೆರ್ನಾಲ್)

ಈದ್ ಅಥವಾ ಪೆರ್ನಾಲ್ ಹಬ್ಬವು ಬಹಳ ಸಡಗರ ಸಂಭ್ರಮದಲ್ಲಿ ಮುಸ್ಲಿಮರು ಆಚರಿಸುವ ಹಬ್ಬವಾಗಿದೆ. ರಂಝಾನ್ ತಿಂಗಳ ಕೊನೆಯ ಉಪವಾಸ ಮುಗಿದು ಶವ್ವಾಲ್ ತಿಂಗಳ ಪ್ರಥಮ ದಿನದಂದು ಈದ್ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಮುಸ್ಲಿಮರೆಲ್ಲರೂ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಬೇಗನೆ ಎದ್ದು ಮಿಂದು ಶುಭ್ರ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಮಸೀದಿಗೆ ತೆರಳುವರು. ಮಸೀದಿಯಲ್ಲಿ ಪೆರ್ನಾಲ್ ನಮಾಝ್ ಮತ್ತು ಖುತುಬಾ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ನಾಡಿನ ಎಲ್ಲಾ ಬಾಂಧವರು ಮಸೀದಿಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟುಗೂಡುವರು.

ನಂತರ ಬಂಧು ಮಿತ್ರರ ಮನೆಗಳಿಗೆ ತೆರಳುವರು ಇದು ಅತ್ಯಂತ ಸಡಗರದಿಂದ ಆಚರಿಸುವ ಹಬ್ಬವಾಗಿದೆ. ಈ ದಿನ ಫಿತ್ರ್ ಝಕಾತ್ (ಕಡ್ಡಾಯ ದಾನ) ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. 2.600 ಗ್ರಾಂ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯವನ್ನು ಈದ್ ನಮಾಝ್ ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಮೊದಲು ವಿತರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಝಕಾತ್ ಪ್ರತಿಯೋರ್ವ ಅನುಕೂಲಸ್ಥ, ಅರ್ಹ ಮುಸ್ಲಿಮನ ಮೇಲೆ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿದೆ. ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮುಸ್ಲಿಮರು ಇದನ್ನು ಕಟ್ಟು ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಪಾಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ಎಲ್ಲಾ ಮುಸ್ಲಿಂ ಭಾಂದವರು ಈ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಇತರ ಹಬ್ಬಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಹತ್ವದೊಂದಿಗೆ, ಸಡಗರದೊಂದಿಗೆ ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ.

6. ಈದುಲ್ ಅಝ್ಹಾ/ಬಕ್ರೀದ್ ಅಥವಾ ಬೆಲಿಯೆ ಪೆರ್ನಾಲ್

ಈದುಲ್ ಅಝ್ಹಾವನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬಕ್ರೀದ್ ಅಂದರೆ ದೊಡ್ಡ ಹಬ್ಬ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಇದನ್ನು ಬೆಲಿಯೆ ಪೆರ್ನಾಲ್ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ಹಬ್ಬವು ಈದುಲ್ ಫಿತ್ರ್ ನಂತೆಯೇ ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಫಿತ್ರ್‌ನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಧಾನ್ಯಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಉಳ್ಳವರು ಆಡು, ಕುರಿ, ದನದ ಮಾಂಸವನ್ನು ಬಡ ಬಗ್ಗರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಕರಿಗೆ ಈದ್ ನಮಾಝಿನ ನಂತರ ಹಂಚುತ್ತಾರೆ.

ಈದ್‌ಗಾಗಳಲ್ಲಿ ಈದುಲ್ ಫಿತ್ರ್‌ನಂತೆ ಈ ಹಬ್ಬದಂದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಸಲ್ಲಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಈದ್‌ಗಾ ಅಥವಾ ಊರಿನ ಮಸಿದಿಗಳಲ್ಲಿ ಪೆರ್ನಾಳ್ ನಮಾಝ್ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈದುಲ್ ಝಹಾ ಎಂದರೆ ಬಲಿದಾನದ ಹಬ್ಬವಾಗಿದ್ದು ಅಲ್ಲಾಹನಿಗಾಗಿ ಬಲಿದಾನಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುವುದು ಈ ಹಬ್ಬದ ಮಹತ್ವವಾಗಿದೆ. ಈದ್ ನಮಾಝಿನ ನಂತರ ಜಾನುವಾರುಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಾಹನ ತೃಪ್ತಿಗಾಗಿ ಬಲಿಕೊಡುವುದು ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಬಡಬಗ್ಗರಿಗೆ ಹಂಚುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರವಾದಿ ಇಬ್ರಾಹಿಂ (ಅ.ಸ.) ರವರು ತನ್ನ ಮಗನಾದ ಇಸ್ಮಾಯಿಲ್ (ಅ.ಸ.) ರವರನ್ನು ಬಲಿ ಕೊಡಲು ತಯಾರಾದಾಗ ಅದರ ಬದಲು ಆಡೊಂದು ದೇವದೂತ ಜಿಬ್ರೀಲ್ (ಅ.ಸ.) ರವರ ಮೂಲಕ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಗೊಂಡಾಗ ಅದನ್ನು ಬಲಿ ನೀಡಲು ಅಲ್ಲಾಹನು ನಿರ್ದೇಶಿಸಿದ ಕಾರ್ಯವಾಗಿದೆ. ಈ ಘಟನೆಯನ್ನು

ನೆನಪಿಸಿಕೊಂಡು ಜಾನುವಾರುಗಳನ್ನು ಬಲಿ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಹಜ್ಜ್ – ಪೆರ್ನಾಲ್ ಎಂದೂ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ದಿನದಂದು ಹಜ್ ಯಾತ್ರಿಗಳು ಮಕ್ಕಾ ನಗರದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಸೀದಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಸಣ್ಣ ಹಜ್ ಅಥವಾ ಬಡವರ ಹಜ್ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಹಜ್ಜ್ ಪೆರ್ನಾಲ್ ಮುಸ್ಲಿಮರು ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಆಚರಿಸುವ ಇನ್ನೊಂದು ಹಬ್ಬವಾಗಿದೆ.

ಆ. ಮದುವೆ

ಹಿಂದೆ ಮದುವೆ, ಭಾರಿ ಸಡಗರ ಸಂಭ್ರಮದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಮದುವೆಗೆ ಇಂದಿನ ಹಾಗೆ ಕೆಲವು ದಿನಗಳ ಹಿಂದೆ ದಿನ ನಿಶ್ಚಯಿಸುವುದು ಅಲ್ಲ. ಹಿಂದೆ ಜಮಾಅತಿನ ಮೋಕ್ತೆಸರರ ಬಳಿ ಹೋಗಿ ದಿನ ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಮೋಕ್ತೆಸರರ ಬಳಿ ಹೋಗುವಾಗ ಕಾಣಿಕೆಯಾಗಿ ವೀಳ್ಯದೆಲೆ, ಅಡಿಕೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿ ಭಾರಿ ವಿನಯದಿಂದ ದಿನ ನಿಶ್ಚಯಿಸಲು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಹೇಳಿದ ದಿನ ನಿಶ್ಚಯಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಮದುವೆ ಅಂದರೆ ಇಂದಿನ ಹಾಗೆ ಒಂದು ಘಂಟೆ ಅಥವಾ ಒಂದು ದಿನದಲ್ಲಿ ಮುಗಿಯುವ ವಿಷಯವಲ್ಲ. ಸುಮಾರು ದಿನಗಳ ವರೆಗೆ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. 15ರ ತಾಲದ ವರೆಗೆ ಮದುಮಗ ಎಣ್ಣೆ ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವುದು. ಮದುಮಗನ ತಂದೆಗೆ ಗಮ್ಮತ್ತು. ಬಾವನಿಗೆ ಗಮ್ಮತ್ತು, ಸಹೋದರನಿಗೆ ಗಮ್ಮತ್ತು ಹೀಗೆ ಹಲವಾರು ಚಮ್ಮನ (ಬಿರುಂದ್) ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಒಂದು ದಿನ ನೈಗಂಜಿ, ಒಂದು ದಿನ ಅಪ್ಪರಿ (ಅಪ್ಪ+ಕರಿ)ಯ ತಾಲ, ಮತ್ತೊಂದು ದಿನ ಮದುಮಗಳಿಗೆ ಬಳೆ ಇಡುವುದು ಹೀಗೆ 15 ದಿವಸವು ಮದುವೆಯೇ.

ಒಂದು ಊರಿನಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಗಂಡು ಇದ್ದಾನೆ ಎಂದು ತಿಳಿದರೆ, ಹಿರಿಯರು ಒಟ್ಟು ಸೇರಿ ವಿವಾಹ ಸಂಬಂಧ ಕುದುರಿಸಲು ಗಂಡಿನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವುದು ರೂಢಿ. ಹಾಗೆ ಹೋದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಕಡೆಯವರು ಒಟ್ಟು ಸೇರಿ, ಚರ್ಚೆಗೆ ಪೀಠಿಕೆ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಮೊದಲಿಗೆ ಕುಡಿಯಲು ಪಾನೀಯ ನೀಡಿ ಚರ್ಚಿಸಿ, ನಿಶ್ಚಯವಾದರೆ, ಕಾಸಿ, ಬೆಳ್ಳಿ –ಬಂಗಾರ ವಸ್ತುವಿನ ವಿಷಯ ಬರುತ್ತದೆ. ಇದು ತುಂಬ ಹೊತ್ತು ಚರ್ಚೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಚರ್ಚೆಗೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವಾಗ ವೀಳ್ಯದ ಬಟ್ಟಲು, ತುಪ್ಪಡ, (ಪೀಕದಾನಿ) ಹತ್ತಿರ ಇಡುತ್ತಾರೆ. ವೀಳ್ಯದೆಲೆ ಅಗಿದು ಅಗಿದು ಪೀಕದಾನಿ ತುಂಬುವುದು ಉಂಟು.

ಚರ್ಚೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮನೆಯ ಒಳಗೆ ಮದುವೆ ಗಂಡು ಇದ್ದರೂ, ಅವನ ಹತ್ತಿರ ಒಂದು ಮಾತು ಕೂಡ ತಂದೆ ತಾಯಿ ಕೇಳುವುದಿಲ್ಲ. "ತೋಕೂರು ಅಬ್ಬಣಾಕರ ಮಗಳನ್ನು ನಿನಗೆ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ್ದೇವೆ" ಎಂದರೆ ಮಗ ಎದುರು ಮಾತಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಈಗಿನ ಹಾಗೆ ಹೆಣ್ಣು ನೋಡುವ ವಿಷಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಪ್ರೇಮ ವಿವಾಹ ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ. ಹೆಣ್ಣು ಎಷ್ಟು ಕಲಿತಿದ್ದಾಳೆ ಎಂದು ಕೇಳಿದರೆ, 'ಹತ್ತುಜುಝು' ಓದಿದ್ದಾಳೆ ಎಂದರೆ ಅದು ಸಾಕು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಾತು ಮುಗಿಸಿ ಹೊರಡುವಾಗ ಕುರಿ (ನಿಶ್ಚಯ)ಗೆ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ನಾಲ್ಕುರಿ (ದಿನ ನಿಶ್ಚಯ)

ನಿಶ್ಚಯಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಾಗ ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದ ಹಣದ ಅರ್ಧ ಹಣ ಮುಂಗಡ ವಾಗಿ ಕಟ್ಟಬೇಕಿತ್ತು. ಕುರಿಗೆ ಹೋಗುವಾಗ ಹೆಣ್ಣಿನ ಕಡೆಯವರು ಈ ಹಣ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕು. ಹೋದವರಿಗೆ ಗೌರವದಲ್ಲಿ ವೀಳ್ಯದ ಬಟ್ಟಲು ಇಟ್ಟು, ಮದುವೆ ಯಾವಾಗ ಎಂದು ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಶುರುಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಕಾಸಿನ ಅರ್ಧ ಹಣ ಕಟ್ಟಲು ಒಂದು ಬಟ್ಟಲಲ್ಲಿ ಉರ್ಮಾಲ್ ಪಟ್ಟ್ ಹೆಣ್ಣಿನ ಕಡೆಯವರು ಗಂಡಿನ ಕಡೆಯವರೆದುರಿಗೆ ಇಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದರಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಹಣ ಉಂಟು ಎಂದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿಸಿ, ತೋರಿಸಿ ಒಳಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕು, ನಂತರ ಅವಲಕ್ಕಿ–ಬಾಳೆಹಣ್ಣಿನ ಚಮ್ಮನ (ಗಮ್ಮತ್ತು) ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ತುಂಬಾ ದೂರದಿಂದ ಬಂದವರಾದರೆ, ಕೋಳಿ–ಊಟ (ಕೋಳಿ –ಚೋರು) ಗಮ್ಮತ್ತು ನಡೆಯುವುದು ಇತ್ತು.

ಮದುವೆ – ಆಮಂತ್ರಣ

ಮದುವೆಗೆ ಕರೆಯಲು ಹಿಂದೆ ಮದುವೆ ಗಂಡು ಹೋಗಬೇಕು. ಹೆಣ್ಣಿನ ಪರವಾಗಿ ತಂದೆ ಅಥವಾ ಅಣ್ಣ ಹೋಗಬೇಕು. ಈಗಿನ ಹಾಗೆ ಮದುವೆ ಕಾಗದ ಕಳುಹಿಸಿ ಕರೆಯುವ ರೂಢಿಯೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಮದುಮಗ ನೇರವಾಗಿ ಕರೆಯದಿದ್ದರೆ ಅಪಸ್ವರ ಎತ್ತುತ್ತಿದ್ದರು, ಗಂಡು ಕರೆಯುವುದೇ ಮರ್ಯಾದಿ.

ತಿರುಂಬು

ಮದುವೆ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ತಿರುಂಬು ಇಡುವುದು ಬಾರೀ ಸಡಗರದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. 7 ದಿನ, 5 ದಿನ ಕಡಿಮೆ ಎಂದರೆ 3 ದಿನ ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ಅರಶಿನ ಕಡೆದು

ಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಮದುಮಗಳಿಗೆ ಲೇಪಿಸಿ ಕತ್ತಲೆ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಬೇಕಿತ್ತು. ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಕರನ್ನು ಕರೆದು ಗಮ್ಮತ್ತು ಮಾಡಬೇಕಿತ್ತು. ತಿರುಂಬು (ಮಚುಂಚಿ) ಲೇಪಿಸುವುದು ಮರ್ಯಾದೆಯಾಗಿತ್ತು.

ಮೋತುಬಲೆ

ನಿಕಾಹ್‌ಗೆ ಬರುವ ಮೊದಲು ಮದುಮಗನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮೋತು ಬಲೆ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಮೋತುಬಲೆಗೆ ಮದುವೆಗೆ ಬಂದ ಎಲ್ಲರು ಸೇರುತ್ತಾರೆ. ಭಂಡಾರಿ ಬಂದು ಈ ಕಾರ್ಯ ಆರಂಭಿಸುತ್ತಾನೆ. ಕುರ್ಚಿಗೆ ಒಂದು ಬಿಳಿ ಬಟ್ಟೆ ಹಾಯಿಸಿ ಮದುವೆ ದೊಂಪದ ಮಧ್ಯೆ ಇಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದರಲ್ಲಿ ಮದುಮಗ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಇಬ್ಬರು ಯುವಕರು 'ಮೇಲ್ತಿರಿ' ಹಿಡಿದು ಅದನ್ನು ಮದುಮಗನ ಬಲ ಎಡ ಬದಿಗಳಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಭಂಡಾರಿ ಮೆಲ್ಲನೆ ಮದುಮಗನ ದಾಡಿ ಕತ್ತರಿಸುತಿದ್ದ, ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪದ್ಯದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ದೊಂಪದೊಳಗೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಕೆಲ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಡು ಗೊತ್ತಿರುವ ಹಿರಿಯರ ನಡುವೆ ಸ್ಪರ್ಧೆ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಚಪ್ಪಾಳೆ ಹಾಡು (ಕೈಕೊಟ್ಟು ಪಾಟ್) ಹಲವು ದಾಟಿಯಲ್ಲಿ ಹಲವು ನಮೂನೆಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಮದುವೆಗೆ ಸೇರಿದವರಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಖುಷಿ ನೀಡುತ್ತಿತ್ತು.

ಮೋತುಬಲೆ ಮುಗಿದ ನಂತರ ಭಂಡಾರಿಗೆ ಕೈ ತುಂಬ ಕಾಣಿಕೆ, ಮೋತು ಬಲೆಗೆ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿದ ಬಟ್ಟೆ ನೀಡಿ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಸೇರಿದವರಿಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಶರಬತ್ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಆಚರಣೆಯು ಮದುಮಗಳ ಮನೆಯಲ್ಲೂ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಎರಡು ಮಹಿಳೆಯರು ಮೇಲ್ತಿರಿ ಹಿಡಿದು ಎರಡು ಬದಿಗಳಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದರು. ಮದುಮಗಳ ಮಾವ (ತಾಯಿಯ ಸಹೋದರ) ಕತ್ತರಿಯಲ್ಲಿ ಹಣೆಯ 2 ಕೂದಲು ಕತ್ತರಿಸಿ ಶುರುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದು ಮಾವನ ಮರ್ಯಾದಿ ಯಾಗಿತ್ತು. ನಂತರ ಮಹಿಳೆಯರು ಮೋತುಬಲೆ ತೆಗೆಯಲು ಶುರುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಗ ಅಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ ಮಹಿಳೆಯರು ಕೆಲವು ತರಹದ ಹಾಡು ಕೈಚಪ್ಪಾಳೆಯೊಂದಿಗೆ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಕಾಯಿನ್ನೊ ಕುಲಿ – (ನಿಕಾಹ್‌ಗೆ ಸ್ನಾನ)

ಮೋತುಬಲೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಮುಗಿದ ನಂತರ ಮದುಮಗ ನಿಕಾಹ್‌ನ ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಹೊರಡುತ್ತಾನೆ. ಬಾವ ಮದುಮಗನ ತಲೆಗೆ ಹಾಲು ಅಥವಾ ಒಂದು

ಬಿಂದಿಗೆ ನೀರು ಆದರೂ ಸುರಿಸಿ ಶುರುಮಾಡಬೇಕು. ಇದು ಬಾವನ ಮರ್ಯಾದಿ. ಸ್ನಾನದ ನಂತರ ಬಿಳಿ ವಸ್ತ್ರಧರಿಸಿ ತಂದೆ ತಾಯಿಯ ಆಶೀರ್ವಾದದೊಂದಿಗೆ ನಿಕಾಹ್‌ಗ್ ಕರೆದುಕೊಂಡು ದೊಂಪದೊಳಗೆ ಬರುತ್ತಾರೆ.

ಮೈಲಾಂಜಿ (ಮದರಂಗಿ)

ಮೈಲಾಂಜಿ (ಮದರಂಗಿ) ಇಡುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಹೆಣ್ಣಿ ಮನೆಯಲ್ಲೂ, ಗಂಡಿನ ಮನೆಯಲ್ಲೂ ಬಾರಿ ಸಡಗರದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಆದಿನ ಮದುಮಗಳನ್ನು ಕುರ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಸುತ್ತು ನಿಂತು ಕೈ ಚಪ್ಪಾಳೆಯೊಂದಿಗೆ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಮೈಲಾಂಜಿಯ ಗಿಡ ಎಲ್ಲರ ಮನೆಯಲ್ಲೂ ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ಮದರಂಗಿಯ ಸೊಪ್ಪು ಕೀಳಿ ತಂದು ಅರೆದು ಮದರಂಗಿ ತಯಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಈಗಿನ ಹಾಗೆ ರೆಡಿಮೇಡ್ ಮದರಂಗಿ ಆಗ ಇರಲಿಲ್ಲ.

ನಿಕಾಹ್ (ಮದುವೆಯ ವಿಧಿವಿಧಾನ)

ಹೆಣ್ಣಿನ ಕಡೆಯವರು ನಿಕಾಹ್‌ಗೆ ಮದುಮಗನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವುದು, ಹೋಗುವಾಗ ಬ್ಯಾಂಡ್, ಚೀನ, ಕೋಲು, ಪಟಾಕಿ ಸಿಡಿಸಿ, ಗರ್ನಲ್ ದುರ್ಸು ಬಿಡುತ್ತಾ ಕೊಂಬು ಊದಿಕೊಂಡುತರ ತರಹದ ಪೆಟ್ರೋಮ್ಯಾಕ್ಸ್ ಲೈಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಮೆರವಣಿಗೆ ಹೋಗುವುದು. ಮೆರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ತಮಗೆ ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಿದ ದೊಂಪದಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಮದುಮಗನಿಗೆಂದೇ ದೊಂಪದ ನಡುವೆ ಒಂದು ಕುರ್ಚಿಗೆ ಬಿಳಿ ಬಟ್ಟೆ ಹಾಯಿಸಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಬಂದ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅವಲಕ್ಕಿ –ಬಾಳೆಹಣ್ಣು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಮದುವೆಗೆ 15 ದಿವಸ ಮೊದಲೇ ಮದುವೆ ಮನೆಯ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ದೊಂಪ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದರು. ಕಂಗಿನ ಕಂಬ ಹೂತು, ಬಿದಿರು – ಮೊಳೆಯ ಸಲಕೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ತೆಂಗಿನ ಮಡಲಿನ ದೊಂಪ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ದೊಂಪವನ್ನು ತೆಗೆಯಲು ಹದಿನೈದರ ತಾಲ ಮುಗಿಯಬೇಕಿತ್ತು. ಮದುಮಗಳ ಮನೆಯಲ್ಲೂ ಈ ತರಹದ ದೊಂಪ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದರು. ಎರಡು ಕಡೆಯ ದೊಂಪದೊಳಗೆ ಹಾಕಲು ಉಯ್ಯಾಲೆಯನ್ನು ಹಾಕಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಶಾಮಿಯಾನದ ದೊಂಪ ಆಗ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಹಾಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಮದುವೆ ನಡೆಯುವ ಕ್ರಮವೇ ಇಲ್ಲ. ದೊಂಪ ಕಟ್ಟಿ ಆದ ಮೇಲೆ ದೊಂಪದ ಒಳಗಿನ ಅಂಗಳಕ್ಕೆ ಮಣ್ಣು ಹಾಕಿ ಪೊಲಿಮನೆ (ಮಣ್ಣನ್ನು ಸಮತಟ್ಟು ಮಾಡುವ ಸಾಧನ)ಯಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣನ್ನು ಸಮತಟ್ಟುಗೊಳಿಸು

ತ್ತಿದ್ದರು. ಧೂಳು ಬರದಂತೆ ಸೆಗಣಿ ಗುಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಗ ಸೆಗಣಿ ನಜಸ್ ಎಂದು ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಈಗಿನ ಹಾಗೆ ಹಗಲು ಹೊತ್ತು ನಿಕಾಹ್ ನಡೆಯುವ ಕ್ರಮವೇ ಇಲ್ಲ, ಎಲ್ಲ ನಿಕಾಹ್ ರಾತ್ರಿಯೇ ನಡೆಯುವುದು.

ಹೆಣ್ಣಿನ ಕಡೆಯವರು ಬಂದ ಮೇಲೆ ನಿಕಾಹ್‌ಗೆ ಬಟ್ಟೆ ಹಾಸುವುದು. ದೊಂಪದೊಳಗಿನ ಮಂಚಕ್ಕೆ ಬಟ್ಟೆ ಹಾಸುವುದು ರೂಢಿ. ಬಟ್ಟೆ ಹಾಸುವಾಗ ಸೇರಿದ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಅನುಮತಿ ಕೇಳುವುದುಂಟು. "ಸೇರಿದ ಸಭೆಯೊಂದಿಗೆ ನಾನು ನಿಕಾಹ್‌ಗೆ ಬಟ್ಟೆ ಹಾಸಲು ಎಲ್ಲರ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಇದೆಯೇ" ಎಂದು ಕೇಳುವುದುಂಟು. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ತಮಾಷೆಗಾಗಿ ಸೇರಿದವರು ಕೇಳಲಿಲ್ಲ, ಕೇಳಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುವುದುಂಟು. ಹೀಗೆ ಎರಡು ಮೂರು ಸಲ ಕೇಳಿದ ನಂತರ ಸೇರಿದ ಸಭೀಕರು ಒಪ್ಪಿಗೆ ಕೊಡುವರು.

ನಿಕಾಹ್‌ಗೆ ಕುತುಬ ಓದುವ ಮೊದಲು 'ಮಹ್‌ರ್' ಎಷ್ಟು ಎಂದು ನಿಗದಿಪಡಿಸುವುದುಂಟು. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮದುಮಗನ ಕಡೆಯವರಿಗೂ, ಮದುಮಗಳ ಕಡೆಯವರಿಗೂ ತುಂಬಾ ಚರ್ಚೆ ನಡೆಯುವುದುಂಟು. ಹೀಗೆ ಚರ್ಚೆ ನಡೆದು ಮದುವೆ ನಡೆಯದೆ ಹೋದ ಘಟನೆಗಳು ಇದೆ.'ಇಲ್ಲ' ಅನುಸರಿಸಿ 'ಮಹ್‌ರ್' ಬರೆಸುವ ರೂಢಿ ಇತ್ತು. ತುಳುವರಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಪದ್ಧತಿ ಇತ್ತು. ಬ್ಯಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಈಗ ಕಾಣಲು ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಮಹರ್ 'ಆಮಡೆ' (ಬಂಗಾರದ ನಾಣ್ಯ) ಅಥವಾ ಬಿರಿಯಾನ್ (ಬೆಳ್ಳಿ ನಾಣ್ಯ) ಲೆಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಬರೆಯುವುದು ರೂಢಿ.

ನಿಖಾಹ್ ಆದ ನಂತರ ಊಟದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುವರು. ಊಟ ಈಗಿನ ತರಹ ಟೇಬಲ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಬಫೆ ಪದ್ಧತಿ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಮದ್ಯದಲ್ಲಿ ಊಟದ ತಟ್ಟೆ ಮತ್ತು ಪದಾರ್ಥದ ಪಾತ್ರೆ ಇಟ್ಟು ಸುತ್ತಲು ಮಣೆ ಹಾಕಿ ಎಲ್ಲರೂ ಒಂದೇ ತಟ್ಟೆಗೆ ಕೈ ಹಾಕಿ ಉಣ್ಣುವರು. ಮೊದಲು ಕುಚ್ಚಲಕ್ಕಿ ಅನ್ನ ಮತ್ತು ನಂತರ ನೈಚೋರು ನೀಡುವುದು ಪದ್ಧತಿ. ಬಾವ ಬಿಸ್ಮಿ ಹೇಳಿ ಆರಂಭಿಸಬೇಕು. ಬೇರೆಯವರು ಆರಂಭಿಸಿದರೆ ಜಗಳ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು.

ಉಣ್ಣುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ಪಧಿ (ಹಣ ಇಡುವುದು) ಪದ್ಧತಿ. ನಿಕಾಹ್ ನಡೆದ ನಂತರ ಮದುಮಗನನ್ನು ದೊಂಪದೊಳಗಿನ ಒಂದು ಕುರ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ಎದುರು ಒಂದು ತಟ್ಟೆ ಇಡುತ್ತಾರೆ. ಆ ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಪಧಿ(ಹಣ) ಇಡುವರು. ಪಧಿ ಇಡದ ಮದುವೆಯೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಮೊದಲಿಗೆ ಊರಿನ ಮೊಕ್ತೇಸರ, ನಂತರ ಬಾವ ಪಧಿ ಇಡುವುದು ಪದ್ಧತಿ. ತುಳುವರಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಪದ್ಧತಿ ಇತ್ತು.

ಹಣವನ್ನೆಲ್ಲ ಒಂದು ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಬರೆಯುವುದಿತ್ತು. ಹಣ ಇಟ್ಟವರು ಅವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಾರಂಭ ನಡೆಯುವಾಗ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿ ಆ ಹಣವನ್ನು ಹಿಂದೆ ತೆಗೆಯಬೇಕು. ಕೆಲವರು ಅದಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಹಣ ಸೇರಿಸಿ ಇಡುವುದು ಉಂಟು.

ಬೀಟ್ ಕೂಡೊ ಪೊಂಡೆ (ಮದುಮಗ ಬಂಧಿ ಹಾಕಲು ಹೋಗುವುದು)

ಒಂದೇ ಊರಾಗಿದ್ದರೆ ಅದೇ ದಿನ ಮತ್ತು ದೂರದ ಊರಾಗಿದ್ದರೆ ಮರುದಿನ ಹೆಣ್ಣಿನ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗುವುದು. ಇದಕ್ಕೆ ಬೇರೆಯೇ ಆಮಂತ್ರಣ ನೀಡಬೇಕು. ಮದುಮಗ ರಾತ್ರಿ ಬಂಧಿ ಹಾಕಲಿಕ್ಕೆ (ಬೀಟ್ ಕೂಡೊ ಪೊಂಡೆ) ಹೋಗುವುದು, ನೀವು ಬಂದು ಸಹಕರಿಸಿ ಎಂದು ಕರೆಯದಿದ್ದರೆ ಯಾರೂ ಹೋಗಲಾರರು. ಹೆಂಗಸರನ್ನು ಬೇರೆಯೇ ಕರೆಯಬೇಕು. ಬಡವರು ನಡೆದುಕೊಂಡು ಮೆರವಣಿಗೆ ಹೋದರೆ ಶ್ರೀಮಂತರು ಕುದುರೆಯಲ್ಲಿ ಮದುಮಗನನ್ನು ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ಕರೆದೊಯ್ಯುತ್ತಾರೆ. ಅದೊಂದು ಉತ್ಸವವೇ ಆಗಿತ್ತು. ಆ ಮೆರವಣಿಗೆಯನ್ನು ಊರವರೆಲ್ಲಾ ನಿಂತು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ರಾತ್ರಿ ಯಾರೂ ನಿದ್ರಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ದೀವಟಿಗೆಯ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಮೆರವಣಿಗೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದದ್ದು. ನಂತರ ಗ್ಯಾಸ್ ಲೈಟ್ ಬರಲು ಶುರುವಾಯಿತು. ಹಲವು ಬಗೆ ಬಗೆಯ ಲೈಟ್‌ಗಳು ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಬಾಡಿಗೆಗೆ ಲಭಿಸುತ್ತಿದ್ದವು.

ಮದುಮಗ ಬಂಧಿ ಹಾಕಲು ಹೊರಡುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಮದುಮಗನ ಮನೆಯ ಹೆಂಗಸರು ಮದುಮಗಳನ್ನು ಶೃಂಗರಿಸಲು ಮತ್ತು ಕರೆತರಲು ಮದುಮಗಳ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಮದುಮಗಳನ್ನು ಶೃಂಗರಿಸಲು ಬಂದ ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ಗೌರವ ನೀಡುವುದು ಪದ್ಧತಿ. ನಂತರ ಮದುಮಗಳನ್ನು ಶೃಂಗರಿಸಲು ಶುರು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಮದುಮಗಳ ಶೃಂಗಾರ

ಮದುಮಗಳನ್ನು ಶೃಂಗಾರಿಸುವಾಗ ಧರಿಸುವ ಕೆಲವು ಚಿನ್ನ ಎಂದರೆ:– ಬಟ್ಟೆ – 8 ಮೊಳ ಉದ್ದದ ಬೈಂಗನ್ ಪಟ್ಟೆ, ಆರ್ಗಂಡಿ ಕುಪಾಯ, ಕೆಲವೊಂದು ತರಹದ ವಸ್ತ್ರಗಳೆಂದರೆ ಕಲ್ಲಿರೆ, ಪೊಡಿಕಲ, ಬೈಂಗನ್ ಪಟ್ಟೆ, ಗಚ್ಚಿ ಕಿನ್ಕಾಪು, ಈ ಬಟ್ಟೆ 8 ಮೊಳ ಮಾತ್ರ ಉದ್ದ ಇರುವುದು. ಕಾಲಿಗೆ ಮೆದ್ಕಡಿ (ಚಪ್ಪಲಿ). ಕೆಲವೊಂದು ತರದ ಚಿನ್ನಾಭರಣಗಳನ್ನು ತಲೆ, ಕುತ್ತಿಗೆ, ಕಿವಿಗೆ ಧರಿಸಿ ಶೃಂಗರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಮದುಮಗನ ಬಟ್ಟೆಬರೆ

ನಾಲ್ಕು ಮೊಳ ಉದ್ದದ ಮದ್ರಾಸ್ ಲುಂಗಿ, ಬಿಳಿ ಬಣ್ಣದ ಅಂಗಿ, ಗೊಂಡೆ ಬಂದ ಟೊಪ್ಪಿ, ಉದ್ದದ ಶಾಲು, ಚರ್ಮದ ಚಪ್ಪಲಿ ಮತ್ತು ಕೊಡೆ. ಕೊಡೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಮದುಮಗ ಎಷ್ಟು ರಾತ್ರಿಯಾದರೂ ಹೊರಡಲಾರ. ಮದುಮಗನಿಗೆ ಕೊಡೆ ಹಿಡಿಯುವ ಮರ್ಯಾದಿ ಬಾವನಿಗೆ. ಮದುಮಗನು ಮದುಮಗಳ ಅಂಗಳಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಬಾವ ಬಂದು ಒಳಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಬಂದಿ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಬಂದಿ ಹಾಕಿದ ಮದುಮಗನನ್ನು ದೊಂಪದೊಳಗಿನ ಬಿಳಿ ಬಟ್ಟೆ ಹಾಯಿಸಿದ ಕುರ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಎದುರಿನಲ್ಲಿರುವ ಮೇಜಿನ ಮೇಲಿರುವ ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹಣ ಇಡುತ್ತಾರೆ, ಮೊಟ್ಟೆ, ಕೋಳಿ ಊಟ, ನೈಚೋರು ಗಮ್ಮತ್ತು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ದೊಂಪದೊಳಗಿನ ಉಯ್ಯಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಮದುಮಗನನ್ನು ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ಹಾಡು ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಮದುಮಗಳನ್ನು ಶೃಂಗರಿಸಲು ಬಂದ ಹೆಂಗಸರು ಮದುಮಗಳನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಡುತ್ತಾರೆ. ಅವರೊಟ್ಟಿಗೆ ಮದುಮಗಳ ಕಡೆಯ ಹೆಂಗಸರು ಹೊರಡುವರು. ಮದುಮಗನ ಮನೆ ದೂರವಾಗಿದ್ದರೆ, ಎತ್ತಿನ ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳನ್ನು ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು.

ಮರುದಿವಸ ಮದುಮಗನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಹೆಣ್ಣಿನ ಕಡೆಯ ಇಬ್ಬರು ಬರಬೇಕು. ಮದುಮಗ ಹೋಗುವಾಗ ಗೌರವವಾಗಿ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಹೂ ಜೊತೆಗೆ ವೀಳ್ಯದ ಎಲೆ, ಅಡಿಕೆ, ಸೊಪ್ಪು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕು. ಹೀಗೇ 15ರ ತಾಲದವರೆಗೆ ಮದುಮಗ, ಮದುಮಗಳ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವಾಗ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದು ರೂಢಿ.

ತಾಲ

ಈ ತಾಲ ಒಂದು ಉತ್ಸವದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ತಾಲಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಾಗ ಮದುಮಗನೊಂದಿಗೆ ಗೆಳೆಯರೆಲ್ಲ ಸೇರಿ ಪದ್ಯ ಹಾಡುತ್ತಾ ಕೋಲಾಟ ದಪ್ಪುವಿನೊಂದಿಗೆ ಸಡಗರದಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಹೋಗುವಾಗ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಬೇರೆ, ಬೇರೆ ಬಗೆಯ ತಿನಿಸು, ಸಾಮಾಗ್ರಿ ಇರಿಸಿ ರೇಷ್ಮೆ ಹೊದಿಸಿ, ಸಣ್ಣ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಹೊರಲು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೂವು, ಜಿಲೇಬಿ, ಮಾಲ್ಪುರಿ, ಲಡ್ಡು, ವೀಳ್ಯದೆಲೆ, ಅಡಿಕೆ, ಸೊಪ್ಪು, ಪೌಡರ್, ಸ್ನೋ, ಸಾಬೂನು, ಬಾಚಣಿಗೆ, ನಾಡೆ ಹೀಗೇ ಹಲವಾರು ಸಾಮಾಗ್ರಿಗಳು ಇರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೀಗೆ ಹೋದವರಿಗೆ

ತಾಲ ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ಸುತ್ತಲೂ ಮಣೆ ಇರಿಸಿ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಅನ್ನ, ಸಾರು ಇರಿಸಿ ಸುತ್ತಲು ಕೂತು ಉಣ್ಣುವುದಕ್ಕೆ ತಾಲ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಎಲ್ಲ ಬಂದ ನಂತರ ಮದುಮಗ ಬಿಸ್ಮಿ ಹೇಳಿ ಊಟ ಆರಂಭಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಂದು ರಾತ್ರಿ ಮದುಮಗ ಮದುಮಗಳ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತಂಗುವನು. ಉಳಿದವರು ಹಿಂದಿರುಗುವರು. ಈ ತಾಲ ರಾತ್ರಿ ಮಾತ್ರ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು.

ಅಪ್ಪತ್ತೊ ಮಂಜೆಲ

ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸೀಮಂತವು ಬಾರಿ ಸಡಗರದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಗರ್ಭಿಣಿಗೆ ಏಳು ತಿಂಗಳು ಆಗುವಾಗ ಮದುಮಗನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಗಮ್ಮತ್ತು ಮಾಡುವ ದಿನ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ಹೆಣ್ಣಿನ ಮನೆಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದ ದಿವಸದಂದು ಹೆಣ್ಣಿನ ಮನೆಯವರು ಹೋಗುವರು. ದೂರದ ಊರು ಆಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿನ ದಿನವೇ ಹೊರಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೋಗುವಾಗ ಹೂ, ಮಿಠಾಯಿ, ಚಿನ್ನಾಭರಣ ಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೋದವರಿಗೆ ಅವಲಕ್ಕಿ ಬಾಳೆ ಹಣ್ಣಿನ ಸತ್ಕಾರ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಅಂದು ರಾತ್ರಿ ಇಡೀ ಹಾಡು, ಕೇಕೆ, ನಗು ಎಲ್ಲ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಕೋಳಿ ಊಟದ ಗಮ್ಮತ್ತು ನಡೆದು ಅಲ್ಲೇ ತಂಗುತ್ತಿದ್ದರು.

ಮರುದಿವಸ ಗರ್ಭಿಣಿಯನ್ನು ಶೃಂಗರಿಸಿ, ಹೆಣ್ಣಿನ ಮನೆಯವರು ತಂದ ಚಿನ್ನಾಭರಣ ಮತ್ತು ಮದುಮಗನ ಮನೆಯವರು ಕೊಟ್ಟ ಚಿನ್ನವನ್ನು ಎಲ್ಲರ ಮುಂದೆ ತೋರಿಸುವರು. ಗರ್ಭಿಣಿಯನ್ನು ಶೃಂಗರಿಸುವಾಗ ಎಲ್ಲ ಮಹಿಳೆಯರು ಸುತ್ತುವರಿಸಿ ಹಾಡುವರು. ಹಾಡು ಮುಗಿದ ನಂತರ ಅವಲಕ್ಕಿ ಬಾಳೆ ಹಣ್ಣು, ನೈಚೋರು, ಕರಿಯ ಗಮ್ಮತ್ತು ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸೀಮಂತದ ದಿವಸ ಹಲವು ಬಗೆ ಬಗೆಯ ತಿಂಡಿಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ಗರ್ಭಿಣಿಗೆ ತಿನ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಎಣ್ಣೆ ತಿಂಡಿ, ಸಂಕ್ರೋಲಿ, ಗುಲಿಯಪ್ಪ, ಅದರೊಂದಿಗೆ ಲಡ್ಡು, ಹಲ್ವ, ನೇವರಿ, ಮಾಲ್ಪುರಿ ತಯಾರಿಸಿ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು ಗರ್ಭಿಣಿಗೆ ತಿನ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಊಟದ ಪದ್ದತಿಯೂ ಇದೇ ರೀತಿಯಾಗಿತ್ತು. ಸುತ್ತಲು ಕೂತು, ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಅನ್ನ–ಸಾರು, ಇಟ್ಟು ಊಟ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೀಗೆ ಊಟ ಮಾಡುವುದು ಗೌರವದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿತ್ತು.

ಗರ್ಭಿಣಿಗೆ ಏಳು ತಿಂಗಳು ತುಂಬಿದಾಗ ತಂದೆ–ತಾಯಿ ಮಗಳ ಸುಶ್ರೂಷೆಗೆ ಹೆರಿಗೆ ಮಾಡಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ನಿಪುಣರಾದವರನ್ನು ಹುಡುಕಿ ಅವರನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಮುಂಗಡ ಹಣ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಲವು ಬಗೆಯ ಮದ್ದುಗಳನ್ನು ತಯಾರು

ಮಾಡಿ ಇಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಈಗಿನ ಹಾಗೆ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಹೆರಿಗೆ ಮಾಡಿಸುವ ಪ್ರಮೇಯವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಗರ್ಭಿಯನ್ನು ಪರೀಕ್ಷೆ ನಡೆಸುವುದು, ಹೆರಿಗೆ ನಡೆಸುವುದು ಊರಿನ ಹಿರಿಯ ಮಹಿಳೆಯರಾಗಿದ್ದರು. ಹೆರಿಗೆ ನೋವು ಶುರುವಾಗುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅದು ರಾತ್ರಿಯಾದರೂ, ಹಗಲಾದರೂ, ಆ ಹಿರಿಯ ಹೆಂಗಸರನ್ನು ಕರೆತಂದು ಹೆರಿಗೆ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಹೆರಿಗೆಯಾದೊಡನೆ ಬಾಂಗ್ ಮತ್ತು ಇಖಾಮತ್ ಕೊಟ್ಟು ಹಿರಿಯರು ಮಗುವಿನ ನಾಲಗೆಗೆ ಸಿಹಿ ಮುಟ್ಟಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ನಂತರ ಬಿಸಿ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಣ ದ್ರಾಕ್ಷೆಯನ್ನು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ನೆನೆಸಿಟ್ಟು, ಬಿಳಿ ಬಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿ ಮಗುವಿನ ಬಾಯಿಗೆ ಅದನ್ನು ಇಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದನ್ನು ಮಗು ಚೀಪುತ್ತಿತ್ತು.

ಮುಂಜಿ ಕರ್ಮ (ಸುನ್ನತ್ ಮದುವೆ)

ಮುಂಜಿ ಮಾಡುವ ರೂಢಿಯು ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ನಡೆಸುವ ಒಂದು ಕಡ್ಡಾಯ ಕರ್ಮವಾಗಿದೆ. ಮುಂಜಿ ಮಾಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ 'ಸುನ್ನತ್ ಮಂಜಿಲ' ಎಂದು ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮುಂಜಿ ಮಾಡಿಸುವ ಸಂದರ್ಭ ಮತ್ತು ಗುಣಮುಖ ಗೊಂಡು ಹಾಸಿಗೆಯಿಂದ ಎದ್ದು ಮಸೀದಿಗೆ ಹೋಗುವ ಸಂದರ್ಭ ಇದನ್ನು ಸಂಭ್ರಮದಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಊರಿನ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಕರೆದು ಮೌಲೂದ್ ಪಠಣ ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸುನ್ನತ್ ನಡೆಸಿದ ದಿವಸದಿಂದ ಮುಂದಿನ ಏಳು ದಿನಗಳವರೆಗೆ ರಾತ್ರಿ 'ಬದ್ರ್ ಪಾಟ್ಟ್' ಹಾಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ನೆರೆ–ಹೊರೆಯವರು ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿಕರು ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಪ್ರತಿದಿನ ಉಡುಗೊರೆಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಹುಡುಗ ಗುಣಮುಖಗೊಂಡ ಬಳಿಕ ದೊಡ್ಡ ಮಂಜಿಲ ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ದೊಡ್ಡ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಊರಿನ ಎಲ್ಲರನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಶುಕ್ರವಾರದಂದು ಹುಡುಗನಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಶುಭ್ರ ಬಟ್ಟೆ ತೊಡಿಸಿ ಶೃಂಗರಿಸಿ ಕೆಲವರು ದಪ್ಪ್ ಮುಖಾಂತರ, ಕೆಲವರು ಬರೀ ಹಾಡು ಹೇಳುತ್ತಾ ಮೆರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮಸೀದಿಗೆ ತೆರಳುತ್ತಾರೆ. ಹಣದ, ಹೂವಿನ ಹಾರಗಳನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದರು.

ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಸ ಬಂದು ಸುನ್ನತಿ ಕರ್ಮ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಈಗಿನ ಹಾಗೆ ಬ್ಯಾಂಡೇಜ್, ಮುಲಾಮ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಬಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿ ಇಟ್ಟು ಗಾಯಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದರು. ಗಾಯವನ್ನು ಶುಚಿಗೊಳಿಸಲು ಕೋಳಿಯ ಪುಕ್ಕ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಿಂದೆ ಗುಣಮುಖವಾಗಲು ತಿಂಗಳುಗಳೇ ಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಮುಂಜಿ ಕರ್ಮ ಮಾಡಿದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೆರಿಗೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯನ್ನು ಸುಶ್ರೂಷೆ ಮಾಡುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಕುಡಿಯಲು ಬಿಸಿ ನೀರು, ತಿನ್ನಲು ಪತ್ತಿರ್, ಕಡಲೆ ನೆನೆಸಿದ ಪದಾರ್ಥ, ಕೋಳಿ ಪದಾರ್ಥ ಪತ್ತಿರ್ (ರೊಟ್ಟಿ)ಗೆ ತುಪ್ಪ ಹಚ್ಚಿ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಸುನ್ನತ್ ಆದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ಹೊರಳದ ಹಾಗೆ ರಾತ್ರಿಯಿಡೀ ಕಾದು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಸುನ್ನತ್ ಕರ್ಮದ ಊಟದ ಕಾರ್ಯ ನಡೆದ ನಂತರ ಹಣ ಇಡುವ ಪದ್ದತಿ ಇದೆ. ಇಟ್ಟ ಹಣದ ಲೆಕ್ಕವನ್ನು ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬರೆದಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಮುಂದೆ ಹಣ ಇಟ್ಟವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇಂಥಹ ಸಮಾರಂಭ ನಡೆದಾಗ ಆ ಹಣವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಅದಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಜನಾಂಗದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಕೊಡುಗೆ

ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದ ಮುಸ್ಲಿಮರಲ್ಲಿ ಶೇ. 80% ರಷ್ಟು ಬ್ಯಾರಿಗಳಿದ್ದು ಇವರಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಪೂರ್ವಿಕರಾದ ಇತರ ಧರ್ಮಾನುಯಾಯಿಗಳ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪ್ರಭಾವ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿತ್ತು. ತಮಗೆ ಪರಿಚಿತವಿರುವ ಸ್ಥಳೀಯ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಆಡುತ್ತಿದ್ದ ಇವರು ತಮ್ಮ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿದ್ದ ಜೀವನಶೈಲಿ, ಹವ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡು ಇತರರಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡಿದ್ದರು. ಇದೇ ರೀತಿ ಮಾಪಿಳ್ಳೆಗಳು ಇಂತಹದೇ ಜೀವನ ಶೈಲಿಯನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದು ತಮ್ಮ ಆಡುಭಾಷೆಯಾಗಿ ಮಲಯಾಳಂ ಅನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಮಾಪಿಳ್ಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವೊಂದು ಸಾಮ್ಯತೆಗಳಿವೆ. ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಮಾಪಿಳ್ಳೆಗಳು ಒಂದೇ ಮೂಲದಿಂದ ಬಂದವರಾಗಿದ್ದರೂ ಅವರಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಭಿನ್ನತೆಗಳು ಕಾಣಬಹುದು. ಇಲ್ಲಿನ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಗಳ ಮೂಲದಿಂದ ಬಂದ ಈ ಎರಡು ವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪ್ರಭಾವವಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಮಾಪಿಳ್ಳೆಗಳು ತಮ್ಮ ಮೂಲ ಭಾಷೆ ಹಾಗೂ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡವರಾಗಿದ್ದು, ತಮ್ಮ ಪೂರ್ವಿಕರಾದ ಭಾರತೀಯರು ಯಾವ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರೋ ಅದೇ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ನಂತರ ಕೂಡಾ ಮುಂದುವರಿಸಿದರು. ಮಲಬಾರಿನ ಭಾಷೆ ಮಲಯಾಳಂ ಆಗಿದ್ದು ಈ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಮಾಪಿಳ್ಳೆಗಳು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡರು. ಬ್ಯಾರಿಗಳು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಆಡುಭಾಷೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಇದರಲ್ಲಿ ತುಳು ಭಾಷೆಯ ಮೂಲ ಪದಗಳು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಇದಕ್ಕೆ ಮಲಯಾಳಂನಂತಹ

ಉಚ್ಚಾರ ಇದೆ. ಇದೊಂದು ಸ್ವತಂತ್ರ ಆಡು ಭಾಷೆಯಾಗಿದ್ದು ಇದನ್ನು ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮಾಪಿಳ್ಳೆಗಳಿಗಿರುವ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಮಲಬಾರಿನ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತಗೊಂಡರೆ ಬ್ಯಾರಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಇಲ್ಲಿನ ತುಳುನಾಡಿನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೊಂದಿಗೆ ಅವಿನಾಭಾವ ನಂಟನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಹಾಗೂ ಮಾಪಿಳ್ಳೆಗಳು ಇಸ್ಲಾಮೀ ಜೀವನ ಶೈಲಿಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದವರಾಗಿದ್ದು ಮಲಬಾರಿನಲ್ಲಿ ದೀನಾರ್ ಶಾಲೆ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಮತೀಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದು ಹಲವು ಇಸ್ಲಾಮೀ ವಿದ್ವಾಂಸರನ್ನು ಸಮೂಹಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿದೆ. ಇವರು ಮಾಪಿಳ್ಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಪ್ರಭಾವಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಇಸ್ಲಾಮೀ ತತ್ವ ಮತ್ತು ಜೀವನ ಶೈಲಿಯನ್ನು ಭೋದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ತುಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿಯ ಧಾರ್ಮಿಕ ಭೋದನಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಧಾರ್ಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಮೌಲ್ವಿಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದರು. ಇಸ್ಲಾಮ್ ಬ್ಯಾರಿಗಳ ಮತ್ತು ಮಾಪಿಳ್ಳೆಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಸಂಪರ್ಕ ಸೇತುವೆಯಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿತು.

ಬ್ಯಾರಿಗಳ ಮೇಲಿನ ಅವಲಂಬನೆಯಿಂದ ಈ ಮಾಪಿಳ್ಳೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ತುಳುನಾಡಿಗೆ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡಿತು. ಮುಸ್ಲಿಮ್ ಸಂಘಟನೆ ಮತ್ತು ಸಂಪ್ರದಾಯ ಅಥವಾ ಇಸ್ಲಾಮೀ ಆಚಾರ, ಜೀವನ ಶೈಲಿ ಮಾಪಿಳ್ಳೆಗಳ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಂತೆ ರೂಪುಗೊಂಡಿತು. ಎಲ್ಲಾ ಜಮಾಅತ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಘಟನೆಗಳೂ ಮಾಪಿಳ್ಳೆ ಶಿಕ್ಷಕರು ಅಥವಾ ಮೌಲ್ವಿಗಳ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನಿರ್ದೇಶನದಂತೆ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಎಲ್ಲಾ ಬ್ಯಾರಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಮಾಪಿಳ್ಳೆ ಅಧ್ಯಾಪಕರಿಂದ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಮಾಪಿಳ್ಳೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಕ್ರಮೇಣ ಬ್ಯಾರಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿಕೊಂಡವು ಬ್ಯಾರಿಗಳ ಧಾರ್ಮಿಕ ವಿಧಿಗಳು, ಆಚರಣೆಗಳು, ಸಾಹಿತ್ಯ ಹಾಗೂ ಧಾರ್ಮಿಕ ಬೋಧನೆಗಳು ಮಾಪಿಳ್ಳೆ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿದ್ದವು.

ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಕೊಡುಗೆ

ಸಾಹಿತ್ಯ:–ಬ್ಯಾರಿ ಜನಾಂಗದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಕೊಡುಗೆ ಅಪಾರವಾಗಿದೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಕಲೆ, ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು ಆಚರಣೆಗಳು ಬ್ಯಾರಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ಕೆಲವೊಂದು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಇತರ ಮೂಲಗಳಿಂದ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡವು.

ಮಾಪಿಳ್ಳೆ ಹಾಡು : ಇದು ಬ್ಯಾರಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಭಾಗವಾಗಿ ಅಂಗೀಕರಿಸುವ ಒಂದು ಸಾಹಿತ್ಯ ಸರಣಿಯಾಗಿದೆ. ಮಾಪಿಳ್ಳೆ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆ, ತುಳು, ಕನ್ನಡ, ಅರೆಬಿಕ್, ಹಿಂದುಸ್ಥಾನಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಮಿಶ್ರ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ಆಕರ್ಷಕ ಹಾಡುಗಳಾಗಿವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕಿಸ್ಸಾಪಾಟ್ಟು, ಮಾಲಪ್ಪಾಟು, ಒಪ್ಪನಪ್ಪಾಟ್ಟು, ಮೈಲಾಂಜಿಪ್ಪಾಟ್ಟು, ಅಮ್ಮಾಯಿಪ್ಪಾಟ್ಟು ಮತ್ತು ತಾಲೇಲೆ ಪಾಟುಗಳಾಗಿವೆ.

ಕಿಸ್ಸಾ ಹಾಡು : ಇವು ಪ್ರವಾದಿ (ಸ.ಅ) ಹಾಗೂ ಅವರ ಅನುಯಾಯಿಗಳ ಶೌರ್ಯ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸುವ ಹಾಡುಗಳು ಮೊದಿನ್ ಕುಟ್ಟಿ ವೈದ್ಯರ್ ಇವರನ್ನು ಕಿಸ್ಸಾ ಪಾಟ್ಟು ರಾಜ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಬದ್ರುಲ್ ಮುನೀರ್ ಹಸನುಲ್ ಜಮಾಲ್ ಜನಪ್ರಿಯ ಸಾಹಿತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇದು ಬ್ಯಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮುಖ್ಯ ಭಾಗವಾಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು. ಇದರೊಂದಿಗೆ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಹಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಉಹ್ದು, ಹುನೈನ್, ಕರ್ಬಲಾ, ಮದೀನತ್ ಮಾಲಾ, ಮಲಪ್ಪುರಂ ಮಾಲ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಸಹ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಮಾಲಪ್ಪಾಟ್ಟು ಇದು ಅರಬಿ ಮಳಯಾಲದಲ್ಲಿದ್ದ ಇನ್ನೊಂದು ಸಾಹಿತ್ಯ ಸರಣಿ. ಈ ಮೌಲಿದ್ ಹಾಡುಗಳು ಹಲವು ಸಂತರ ಜೀವನ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಅತ್ಯಂತ ಹಳೆಯ ಮಾಲಪ್ಪಾಟ್ಟು ಅಂದರೆ ಕುಂಞಆನ್ ಮುಸ್ಲಿಯಾರ್ (1151)ರವರ ನೂಲಾಮಾಲ. ಇನ್ನೊಂದು ಮುಖ್ಯ ಮಾಲಾ ಅಂದರೆ ಮೊಹಿಯದ್ದೀನ್ ಮಾಲ. ಇದು ಬ್ಯಾರಿಗಳ ನಡುವೆ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕ್ರಿಯೆಯ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದಿತ್ತು. ಇದನ್ನು ಖಾಝಿ ಮಹಮ್ಮದ್ ಎಂದು ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಮೊಹಮ್ಮದಿಬ್‌ನು ಅಬ್ದುಲ್ ಅಜೀಜ್ ಬರೆದರು. ಇವುಗಳೊಂದಿಗೆ ಬದ್ರ್ ಮಾಲ ನಫೀಸತ್ ಮಾಲಾ ಸಹ ಬ್ಯಾರಿಗಳಿಗೆ ಜನಪ್ರಿಯ ವಾಗಿತ್ತು. ಈ ಖಾಳಿ ಬಾಪಕುಂಞಿ ಮುಸ್ಲಿಯಾರ್ ಬರೆದ ಸೈಯದ್ ಮದನಿ ಮಾಲಾ ಕೂಡ ಜನಪ್ರೀಯವಾಗಿತ್ತು. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಮೂಲಗಳು ಅರಬ್ಬಿ ಮಲಯಾಳಂ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಅವು ಬ್ಯಾರಿಗಳಿಗೆ ಮೈಲಾಂಜಿ ಪಾಟ್ಟು ಆಕರ್ಷಕ ಹಾಡುಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಇವು ಬ್ಯಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಮಾಪಿಳ್ಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಇದನ್ನು ಮೈಲಾಂಜಿ ದಿನ ಅಂದರೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮದುವೆಯ ಹಿಂದಿನ ದಿನ ಹಾಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಮಹಿಳೆಯರು ಮದುಮಗಳನ್ನು ಸುತ್ತುವರಿದು ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಕೈತಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಒಪ್ಪನಪಾಟ್ಟು ಇದು ಮದುವೆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹಾಡುವ ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರಕಾರ ಮದುವೆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ, ಅರಕ್ಕಿಡಲ್ ಅಥವಾ ಮೆರವಣಿಗೆಗೆ ಅಥವಾ ಒಪ್ಪಣದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಈ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಮದುಮಗ ಮತ್ತು ಮದುಮಗಳಿಗೆ ಅತ್ತೆ ನೀಡುವ ಆತಿಥ್ಯವನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸುವ ಅಮ್ಮಾಯಿಪ್ಪಾಟ್ಟು ಮದುವೆ ಸಮಾರಂಭಕ್ಕೆ ಕಳೆತರುತ್ತಿದ್ದವು. ಇನ್ನೊಂದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಹಾಡು ಎಂದರೆ 'ತಾಲೋಲಿಪ್ಪಾಟ್ಟ್' ಇದನ್ನು ತೊಟ್ಟಿಲು ಸಮಾರಂಭದ ವೇಳೆ ಹಾಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇದು ಮಗುವನ್ನು ಮಲಗಿಸುವ ಜೋಗುಳದಂತೆ ಹಾಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಮಾಪಿಳ್ಳೆಪ್ಪಾಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಓತುಪಳ್ಳಿ ಅಥವಾ ಮದ್ರಸಾದಲ್ಲಿ ಕಲಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಯುವಕರು ಇದರ ತರಬೇತಿ ನೀಡಲು 'ಪಾಟ್ಟುಮಾಲಿಕಾ' ಏರ್ಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ 1916ರಲ್ಲಿ ಅಂಜುಮಾನ್ ಇತಿಹಾದುಲ್ ಇಸ್ಲಾಂ ಮತ್ತು ಅಂಜುಮಾನ್ ಕುವ್ವತುಲ್ ಇಸ್ಲಾಂ ಅಂತಹ ಪಾಟ್ಟುಮಾಲಿಕಾ ಆಯೋಜಿಸಿದ್ದವು.

ತುಳುನಾಡು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿನ ಖ್ಯಾತ ಮಾಪಿಳ್ಳೆಪಾಟ್ಟು ರಚನೆಕಾರರ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಇಲ್ಲ. ಸೈಯದ್ ಮದನಿ ಮೂಲ ಬರೆದ ಬಾಪುಕುಂಞಿ ಮುಸ್ಲಿಯಾರ್ ಇನ್ನೂ ಹಲವು ಮೂಲಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಮಂಗಳೂರಿನ ಉಂಞಿ ಮುಸ್ಲಿಯಾರ್ ಸಹ ಅಂತಹ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಅವರ ರಚನೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಿಖರ ಮಾಹಿತಿ ಇಲ್ಲ.

ಮೊಗ್ರಾಲ್‌ನ ಕುಂಞಿಪಕ್ಕಿ, ಟಿ. ಉಬೈದ್ ಕಾಸರಗೋಡು, ಹೈದರ್ ಗುರುವಾಯನಕೆರೆ, ಟಿ.ಕೆ ಹುಸೇನ್ , ಬಿ. ಎಂ.ಎ. ರಫೀಕ್, ಅಬ್ದುಲ್ ಹಕೀಂ ಅಹ್ಮದ್, ಎಫ್.ಎಚ್. ಒಡೆಯಾರ್ ಇವರು ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ನೀಡಿದ ಕೊಡುಗೆ ಶ್ಲಾಘನೀಯವಾಗಿದೆ.

ಇವುಗಳಲ್ಲದೆ ಧಫ್ ಕೋಲುಕಲಿ, ಕವಾಲಿ ಮುಂತಾದವುಗಳು ಇಂದು ಬ್ಯಾರಿ ಜನಾಂಗದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ದ್ಯೋತಕವಾಗಿ ನಿಂತಿದೆ.

ಭವಿಷ್ಯ

ಬ್ಯಾರಿ ಜನಾಂಗದ ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಮುಂದಿನ ತಲೆಮಾರಿಗೆ ತಲುಪಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಹೆಜ್ಜೆಯು ಶ್ಲಾಘನೀಯವಾಗಿದೆ. ಬ್ಯಾರಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಬ್ಯಾರಿ ಜನಾಂಗದಲ್ಲಿ ಅರಿವನ್ನು ಮೂಡಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ವತಿಯಿಂದ ದಫ್,

ಕೋಲುಕಲಿ, ಒಪ್ಪನೆ ಮುಂತಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಪರ್ಧೆಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಬ್ಯಾರಿ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಸಂಪ್ರದಾಯ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮೂಡಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಹಲವಾರು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಸಂದೋಲ, ಕಲೋತ್ಸವ, ಕಾರ್ಯಗಾರ ಕಮ್ಮಟಗಳು, ವಿಚಾರಗೋಷ್ಠಿ ಮುಂತಾದ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ಪ್ರಸಕ್ತ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಸಿಲುಕಿ ನಲುಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾರಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಮುಂದಿನ ತಲೆಮಾರಿಗೆ ತಲುಪಿಸುವುದು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ. ಜನಾಂಗದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಸಂಪ್ರದಾಯ, ಆಚರಣೆ, ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಮುಂದಿನ ಜನಾಂಗಕ್ಕೆ ತಲುಪಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರು ಸಹಕರಿಸುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಪೂರಕ ಅಂಶಗಳು

ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಕೊಡವರ – ಸಾಮ್ಯತೆ

ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಕೊಡವರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ನಡುವೆ ಸಾಮ್ಯತೆ ಇರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಕೊಡವ ಭಾಷೆ ಹಲವು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಹೋಲುತ್ತದೆ. ಉಚ್ಚಾರ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಹಲವು ಶಬ್ದಗಳು ಎರಡು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ: ಕೆಟ್ಟ್, ಪೆಞಾಯಿ ಮತ್ತಿತರ ಹಲವು ಸಾಮ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು.

ಸಂಸ್ಕೃತಿ	**ಬ್ಯಾರಿ**	**ಕೊಡವ**
ಮದುವೆ	ಮಂಜಿಲ	ಮಂಗಿಲ
ನಿಶ್ಚಿತಾರ್ಥ	ಉರಪ್ಪು	ಮೌರ್ತ
ಋತುಮತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ	ಬುಲೂಕು ಮಂಜಿಲ	ಪೊಲಿಕೊಂಡ್ ಮಂಜಿಲ
ಚೊಚ್ಚಲ ಗರ್ಭಿಣಿ	ಅಪ್ಪತ್ತೊ ಮಂಜಿಲ	ಕುಲಿಯಾಮೆ ಮಂಜಿಲ

ಮಂಗಿಲ, ಮೌರ್ತ, ಪೊಲಿಕೊಂಡ ಮಂಗಿಲ, ಪೊಲಿಯಮೆ ಮಂಗಿಲ, ಪೈಂತಲ್ ಮಂಗಿಲ (ಮಗು ಜನನದ 11ನೇ ದಿನದ ಬಳಿಕ) ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಬ್ಯಾರಿ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ಹೋಲುತ್ತದೆ. ಪುರುಷರು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರು ಧರಿಸುವ ಉಡುಪುಗಳನ್ನು ಕುಪ್ಪಾಯಿ ಎನ್ನಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಬಹುತೇಕ ಆಭರಣಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿದ್ದವು. ಮದುವೆಗೆ ಮೊದಲು ಹುಡುಗಿಯ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸುವುದು.

ಬ್ಯಾರಿ ಹಾಗೂ ಕೊಡವರಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿದೆ. ಮೆಟಲ್ ಲ್ಯಾಂಪ್ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಬ್ಯಾಂಡ್ ಮತ್ತು ಮ್ಯೂಸಿಕ್ ಬಳಕೆ ಇಬ್ಬರಲ್ಲೂ ಇತ್ತು.

ಬ್ಯಾರಿಗಳ ಉಡುಪು

ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಬಹುತೇಕ ಸರಳ ಉಡುಪು ಧರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಒಂದು ಮುಂಡು ಅಥವಾ ಸಾದಾ ಉಡುಪು ನಡುಪಟ್ಟಿಯೊಂದಿಗೆ ಧರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಕ್ಕಳು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ವಯಸ್ಕರು ಸಹ ಲುಂಗಿ (ಬಣ್ಣದ ಮುಂಡು) ಧರಿಸುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಶರ್ಟ್ ಅನ್ನು ಕುಪ್ಪಾಯ ಎನ್ನಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಮಹಿಳೆಯರು ಕೂಡಾ ಎದುರು ಬದಿಯಲ್ಲಿ ಕುಸುರಿ ಕೆಲಸ ಹೊಂದಿದ್ದ ಕುಪ್ಪಾಯ ಧರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಬ್ಯಾರಿಗಳು ತಮ್ಮ ತಲೆಗೂದಲನ್ನು ಬೋಳಿಸಿ ರುಮಾಲು ಅಥವಾ ಟೊಪ್ಪಿ ಧರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ದೊಡ್ಡದಾದ ಟೊಪ್ಪಿ ಧರಿಸುವುದು ರೂಢಿಯಾಗಿತ್ತು. ಮಹಿಳೆಯರು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ರಾತ್ರಿ ಉಡುಪು 'ಕಾಚೆ ಮುಂಡು'ವಿನ ರೀತಿಯ ದಿರಿಸು ಧರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಚಿನ್ನದ ಕುಸುರಿ ಕೆಲಸ ಹೊಂದಿದ್ದ ಬಣ್ಣದ ಪಟ್ಟು (ರೇಷ್ಮೆ) ಸೀರೆ ಉಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಹಿಳೆಯವರಿಗೆ ಆಭರಣಗಳು ಬಹಳ ಇಷ್ಟವಾಗಿದ್ದವು. ಬಂಗಾರದ ನಾಣ್ಯದ ಚಾವಡ, ಚಿನ್ನದ ಎಸಳುಗಳು, ಬಳೆ ಮತ್ತು ಉಂಗುರಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿದ್ದವು.

ಅಗಗಳಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಆಭರಣಗಳು ಇರುತ್ತಿದ್ದವು. ಇವುಗಳನ್ನು ಬಹುತೇಕ ಸ್ಥಳೀಯರು ಕುಸುರಿಯ ಒಡವೆಗಳಿಂದ ಮಾಡಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಚಿನ್ನದ ಕೆಲಸಗಾರರು ಬಹುತೇಕ ಅಮುಸ್ಲಿಮರಾಗಿದ್ದು ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಅವರಿಂದ ಬೇಕಾದ ಒಡವೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. 19ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಥದಲ್ಲಿ ಸಾಗಿದರು. ಸುಧಾರಣಾ ಚಳುವಳಿಯಿಂದಾಗಿ ಅವರ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಉಂಟಾದವು.

ಬ್ಯಾರಿಗಳ ಸಾಮಾನ್ಯ ಆಭರಣಗಳು

ಕೈ ಒಡವೆಗಳು	ಕಿವಿ ಆಭರಣಗಳು	ತಲೆ ಆಭರಣಗಳು	ಕುತ್ತಿಗೆ ಆಭರಣಗಳು	ಕಾಲು/ನಡು ಆಭರಣಗಳು
ಬಳೆ	ಅಲಿಕತ್	ತಲೆಸಿಂಗಾರ್	ತಾಳಿಮಾಲೆ	ಕಾಲ್ ಪಟ್ಟಿ
ಎಳಬಳೆ	ಕಾಯಿಲಂ	ಕೂಕಟ್ಟ್	ಗೆಜ್ಜೆಟಿಕ್	ಸರಪಳಿ
ಸುರ್ಗಿತಿರಿ	ಕೊಪ್ಪು	ಕೇದೆಗೆ	ಚಾವಡ	ನಡುಪಟ್ಟಿ

ಮುರ್ಗಿತಿರಿ	ಸರಪಳಿ	ಜಡಪೊಳ್ಳ	ಉರುಕುಲೇಸ್	ಅರಪಟ್ಟಿ
ಎಡೆಬಳೆ	ಕುಡುಕ್ಕ	ಕುರಿ	ಮಿಸ್ರಿಮಾಲೆ	ಅರಂಞಾನ
ತಟ್ಟಬಳೆ	ಅರುಲಿ	ಚೌರಿ	ಒಟ್ಟ ಉರುಕು	ನೂಲು
ಕಾದುಬಳೆ	ಬೆಂಡೋಲೆ	ತಿರ್ಮ	ಪೂಮಾಲೆ	

ತಾಲಕ್ಕಾರ್ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲಮ್

ಬ್ಯಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವು ಇಲ್ಲಂಗಳಿದ್ದು, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಇಲ್ಲಂಗೂ ಒಂದೊಂದು ದರ್ಜೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಂನ ದರ್ಜೆಯನ್ನು ಅಳೆಯುವ ಮಾಪನವೇನೆಂದರೆ ಮದುವೆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಮಗಳಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಮಹ್ರ ಅನ್ನು ನಿಗದಿ ಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ ಎಂಬ ವಿಚಾರದ ಮೇಲಾಗಿತ್ತು. ಕುಟುಂಬದ ಘನತೆಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳ ಮದುವೆಗೆ ಮಹ್ರ್‌ನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಇಲ್ಲಂ ಪದ್ಧತಿಯು ಮಂಗಳೂರು ಹಾಗೂ ಕಾಸರಗೋಡು ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಆದರೆ ಈ ಎರಡು ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳ ಇಲ್ಲಂನ ಹೆಸರುಗಳಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನತೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿತ್ತು.

ಮಂಗಳೂರು ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ಇಲ್ಲಂಗಳು : ಕೈಸರ್ ಇಲ್ಲಂ, ಸುಲ್ತಾನ್ ಬೆಲಿಯೆ, ಅಕ್ಕಬೆಲಿಯೆ, ಚಮಕ್ ಬೆಲಿಯೆ, ಪಟಿಲ್ಲಮ್ ಅಂಜಿಲ್ಲಮ್, ಚಂದವಲ್ಲಿ, ಕಡಿಂಗರ್ ಮತ್ತು 21 ಮತ್ತು 11 ಅಮಾಡ ಪೊನ್ನು (ಸವರಿನ್) ಮಹ್ರ್ ಆಗಿತ್ತು.

ಕಾಸರಗೋಡು ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ಇಲ್ಲಂಗಳು : ಬಿರಾನ್ ಇಲ್ಲಂ, ಮಿಯಾನ್ ಇಲ್ಲಂ, ತಲ ಇಲ್ಲಮ, ಮುತುಲ್ ಇಲ್ಲಮ್, ಕುಂಚಿಲ್ಲಮ್ ಅಂಜಿಲ್ಲಮ್, ಪಾಟ್ಟಿಲ್ಲಮ್, ಅಪಾಟ್ಟಿಲ್ಲಮ್ ಮತ್ತು 21 ಮತ್ತು 11 ಅಮಾಡ ಪೊನ್ನು (ಸವರಿನ್) ಮಹ್ರ್ ಆಗಿತ್ತು. ಇವುಗಳಲ್ಲದೆ, ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಇಲ್ಲಮ್‌ಗಳಿದ್ದವು. ಆದರೆ ಅವುಗಳ ಕುರುಹುಗಳು ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಈಗಲೂ ಕೆಲವು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ತಮ್ಮ ಇಲ್ಲಮ್‌ಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಕೇಳಿಬರುತ್ತದೆ. ಅಂಜಿಲ್ಲಮ್‌ನ ಡಾ. ಮಹಮ್ಮದ್ ಶರೀಫ್, ಚಮಕ್ ಬೆಲ್ಯದ ಡಾ. ಝಕರಿಯ್ಯಬ್ಬ ಹಾಗೂ ಮಿಯಾನ್ ಇಲ್ಲಮ್‌ನ ಬಾಪು ಬ್ಯಾರಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಇಲ್ಲಮ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಕೆಲವು ಉದಾಹರಣೆಗಳು.

ಇಲ್ಲಮ್‌ನ ಗುಣ ಲಕ್ಷಣಗಳು

- ಇಲ್ಲಮ್‌ಗಳು ಸರಂಜಾಮಿ (ಊಳಿಗಮಾನ್ಯ) ಪದ್ಧತಿಯಂತೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಇವು ಕುಟುಂಬವೊಂದರ ಆರ್ಥಿಕ ಅಂತಸ್ತಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ರೂಪುಗೊಂಡಿದೆ. ಈ ಘನತೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲೂ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ಇಲ್ಲಮ್‌ಗಳು ತಾಯಿಯ ಸಂತಾನದಿಂದ ಬಂದುದಾಗಿದ್ದು ತಾಯಿಯ ಇಲ್ಲಮ್ ಅನ್ನು ಮಕ್ಕಳು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದು ತಾಯಿಯ ಘನತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ.
- ಒಂದೇ ಇಲ್ಲಮ್‌ನ ಸದಸ್ಯರ ಮಧ್ಯೆ ವಿವಾಹ ಸಂಬಂಧಗಳು ಏರ್ಪಡುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಮ್ ಎಂದರೆ ಭಾರತೀಯ ಪದ್ಧತಿಯಂತೆ ಒಂದು ಗೋತ್ರಕ್ಕೆ ಸಮಾನ. ಈ ಪದ್ಧತಿ ತುಳುವರಲ್ಲಿರುವ ಬರಿ ಪದ್ದತಿಯಿಂದ ಉಗಮಿಸಿದೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಇದು ಉತ್ತಮ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿದೆ. ಪುಟ್ಟಿ ಬರಿ ಪದ್ಧತಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಹುಟ್ಟಿದ ಗೋತ್ರ ಮತ್ತು ಮದುವೆ ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿದ ಗೋತ್ರಗಳೆರಡೂ ಒಂದೇ ಆಗಿರುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. 20ನೇ ಶತಮಾನದ ಮಧ್ಯದವರೆಗೂ ಈ ಭಿನ್ನಗೋತ್ರಗಳ ಮದುವೆಯ ಪದ್ಧತಿ ಬ್ಯಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿತ್ತು.
- ವಿವಾಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ಇಲ್ಲಮ್‌ಗಳ ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರವಿರುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಮ್‌ನ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ವರನ ಕಡೆಯಿಂದ ವಧುವಿಗೆ ನೀಡಲಾಗುವ ಮಹ್‌ರನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. 21 ಅಮಾನ ಪೊನ್ನು (ಸವರಿನ್) ಮತ್ತು 11 ಅಮಾಡ ಪೊನ್ನು (ಸವರಿನ್) ಎಂಬ ಇಲ್ಲಮ್‌ಗಳಿದ್ದವು. ಮಹ್‌ರ್ ಪೂರ್ವ ನಿರ್ಧರಿತವಾಗಿದ್ದು. ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ರಿಯಾಯಿತಿ ಪಡೆಯಲು ಅವಕಾಶವಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಮ್‌ಗಳೇ ಮಹ್‌ರ್‌ನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಿ ಮದುವೆಯ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಹೀಗಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಹ್‌ರ್ ನೀಡುವವರ ಮತ್ತು ಕಡಿಮೆ ಮಹ್‌ರ್ ನೀಡುವವರ ವರ್ಗ ಎಂದು ಎರಡು ವರ್ಗಗಳು ರೂಪುಗೊಂಡವು ಹಾಗೂ ಮದುವೆಯ ನಿಯಮಗಳು ಇನ್ನಷ್ಟು ಸಂಕೀರ್ಣಗೊಂಡವು. ಮದುಮಗನಿಗೆ ಉನ್ನತ ವರ್ಗದ ಅಂತಸ್ತಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಮಹ್‌ರ್ ನೀಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ 11 ಮತ್ತು 21 ಮಹ್‌ರ್ ವರ್ಗಗಳ ಮಧ್ಯೆ ವಿವಾಹ ಸಂಬಂಧ ಏರ್ಪಡುವುದರಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ನಿರ್ಭಂದವಿರಲಿಲ್ಲ. ಇದು ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಸರಂಜಾಮಿ ಪದ್ಧತಿಯಾಗಿದೆ.
- ಉತ್ತರದಾಯಿತ್ವ ಮತ್ತು ಆಸ್ತಿಗೆ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಿ ಯಾರನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸು

ವುದು ಎಂಬುದರ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಮ್‌ಗಳ ಯಾವುದೇ ಪಾತ್ರವಿರಲಿಲ್ಲ. ಉತ್ತರ ಮಲಬಾರ್ ಮಾಪಿಳ್ಳೆಗಳು ಮತ್ತು ರಾಜ ಮನೆತನದವರಿಗೆ ಹೊರತಾಗಿ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಉತ್ತರದಾಯಿತ್ವದ ನಿಯಮವನ್ನು ಇಸ್ಲಾಮೀ ಕಾನೂನಿನನ್ವಯ ಪಾಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮಾತೃ ವಂಶಸ್ಥ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಈ ಉತ್ತರದಾಯಿತ್ವ ಹಾಗೂ ಆಸ್ಥಿಯ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಪಾಲಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ನಿಯಮವು ಬ್ಯಾರಿಗಳನ್ನು ಮಾಪಿಳ್ಳೆಗಳಲ್ಲ ರಿವಾಜುಗಳಿಂದ ಬೇರ್ಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

- ಬ್ಯಾರಿಗಳ ಇಲ್ಲಮ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಹೋಲುವ ಅಂಶಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ತಮ್ಮ ಇಲ್ಲಂ ಉನ್ನತ ಮತ್ತು ಕೆಳ ವರ್ಗದವರಾಗಿದ್ದರೂ ಅವರನ್ನು ತಾಲಕ್ಕಾರ್ ಎಂದು ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ. 'ತಾಲ' ಎಂದರೆ ಅಂತಸ್ತು. ಅವರು ಎಲ್ಲ ಸಮಾರಂಭಗಳಿಗೂ ಆಹ್ವಾನಿತರು ಮತ್ತು ಅವರನ್ನು ಬಹಳ ಆದರ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸತ್ಕರಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಈ ಪದ್ಧತಿಯು ಮಂಗಳೂರು ಮತ್ತು ಕಾಸರಗೋಡು ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.
- ಕೆಲವು ಬ್ಯಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಇಲ್ಲಮ್‌ಗೆ ಸೇರಿದವರೂ ಇದ್ದರು, ಇಂತಹ ಮುಸ್ಲಿಮರನ್ನು 'ತಾಲ' ಇಲ್ಲಾತ್ತೋರು ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇವರು ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಂತಸ್ತಿನ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ಕೆಳವರ್ಗದವರಾಗಿದ್ದು 19ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಕೆಳಜಾತಿಯವರೊಂದಿಗೆ ವ್ಯವಹರಿಸುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯವಹರಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇದಕ್ಕೆ ಹೊರತಾಗಿ ಮಂಗಳೂರಿನ ಮುಸ್ಲಿಮರಾದ ಪದಿನಾರಗ ಒಂದು ಭಿನ್ನ ವರ್ಗದವರಾಗಿದ್ದರು. ಈ ಪದಿನಾರಗದ ಮಧ್ಯೆ ವಿವಾಹ ಸಂಬಂಧಗಳು ಏರ್ಪಡಿಸುವುದು ವಿರಳವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅವರ ಮಧ್ಯೆ ಮದುವೆ ಸಂಬಂಧವೇರ್ಪಡಿಸಲು ಇಚ್ಛಿಸಿದ್ದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಅನುಮತಿಯಿತ್ತು 19ನೇ ಶತಮಾನಗಳ ಅಗಗಳ ಶತಮಾನವಾದ್ದರಿಂದ ಅಂತಹ ವಿವಾಹ ಸಂಬಂಧಗಳು ಏರ್ಪಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಇಲ್ಲಮ್ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರು ಅಥವಾ ತಾಲ–ಇಲ್ಲಾತ್ತೋರು

ಇಲ್ಲಮ್ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಬ್ಯಾರಿಗಳ ಗುಂಪು ಬಹುಮುಖ್ಯ ಜನವರ್ಗವಾಗಿತ್ತು. ಯಾವುದೇ ಇಲ್ಲಮ್‌ಗೆ ಸೇರುವ ಅರ್ಹತೆ ಇಲ್ಲದವರು ಅಥವಾ ತಮ್ಮ ಬಡತನ ನಿರುದ್ಯೋಗ ಅಥವಾ ಅಂತಸ್ತಿನ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರದಲ್ಲಿ ಇತರ ವರ್ಗಗಳಿಂದ ಭಿನ್ನರಾದವರ ಗುಂಪೇ 'ತಾಲ ಇಲ್ಲಾತ್ತೋರು' ಆಗಿದೆ.

ಈ ಕೆಳಗಿನ ವರ್ಗದವರು ಇಲ್ಲಮ್ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರದವರು

1. ಬಡುವರು ಅಥವಾ ಬಡುಗರ್
2. ಚೀನಿಕ್ಕಾರ್
3. ಪುದು ಇಸ್ಲಾಂ
4. ವಸಗಳು
5. ತಾಲ ಇಲ್ಲಾತೊರು

ಬಡುಗರಗಳು ಅಥವಾ ಬಡುವಗಳು ತುಂಬಾ ಬಡವರ್ಗದ ಜನರಾಗಿದ್ದರು. ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಇವರು 19ನೇ ಶತಮಾನದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಕೂಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕರಾಗಿದ್ದರು. ಇವರು ಬ್ಯಾರಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳ ಅಥವಾ ಜಮೀನ್ದಾರರ ಕೈ ಕೆಳಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವವ ರಾಗಿದ್ದು ತಮ್ಮ ಜೀವನೋಪಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಉನ್ನತ ವರ್ಗದವರನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದವರಾಗಿದ್ದರು. ಇಸ್ಲಾಂ ಗುಲಾಮಗಿರಿಯ ವಿಮೋಚನೆಯನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಪುಣ್ಯ ಕಾರ್ಯ ಎಂದು ಸಾರಿದೆ. ಆದರೆ 19ನೇ ಶತಮಾನದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾರಿ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದು ವಿಧದ ಗುಲಾಮ ಗಿರಿಯ ಪದ್ಧತಿ ಇದ್ದಂತಿತ್ತು. ಕೆಳವರ್ಗದ ಬಾಲಕ ಬಾಲಕಿಯರನ್ನು ಉನ್ನತ ವರ್ಗದ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳಿಗೆ ಅವರ ಸೇವೆ ಮಾಡಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಮಾರಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ಅವರನ್ನು ಗುಲಾಮ ರಂತೆ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಗುಲಾಮರು ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಶುಭ ಕಾರ್ಯದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತರಾಗುತ್ತಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಸಮಾಜದ ಸ್ವತಂತ್ರ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಯಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಜನವರ್ಗವನ್ನೇ 'ಬಡುಗರು ಅಥವಾ ಬಡುವರು' ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ವರ್ಗದ ಮುಂದಿನ ತಲೆಮಾರಿನ ಜನರು ಒಂದು ಭಿನ್ನ ವರ್ಗವಾಗಿ ಇಲ್ಲಮ್ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರಾಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟರು. 20ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಗುಲಾಮಗಿರಿಯು ಸಂಪೂರ್ಣ ನಿರ್ಮೂಲನವಾಗಿದ್ದರೂ, ಈ ಬಡುವಗಳನ್ನು ಕೆಳವರ್ಗದ ಜನರಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದರು. 1940ರ ನಂತರ ಕ್ರಮೇಣ ಇಲ್ಲಮ್ ಪದ್ಧತಿಯು ಮಾಯವಾಗುತ್ತಾ ಬಂದಾಗ ಈ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಸಮತೋಲನವೂ ನಿರ್ಮೂಲನೆಯಾಯಿತು.

ಚೀನಿಕ್ಕಾರ್ ಎಂಬುದು ಇನ್ನೊಂದು ಇಲ್ಲಮ್ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಪಂಗಡ ವಾಗಿತ್ತು. ಸಂಗೀತ, ಈ ಜನ ವರ್ಗದವರ ಸಂಪ್ರದಾಯವಾಗಿತ್ತು. ಬ್ಯಾಂಡ್, ಡ್ರಮ್, ಚೀನಿ (ಶತ್‌ಮಲ್ ರೂಪದ ವಾದ್ಯ) ಯು ಈ ಇವರಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಕೊಟ್ಟು ಮುರ್ಸೆ, ಮತ್ತು ಚೀನಿ ಪಂಗಡಗಳು, ಮುಸ್ಲಿಮರಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿತ್ತು. ದುಡಿ ಮತ್ತು ಕೊಳಲು ಹಿಂದೂ ಬಾಂಧವರಲ್ಲಿ ಕೆಳವರ್ಗದವರ (ಕೊರಗರ) ಸಂಗೀತ ವಾದ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಈ ವರ್ಗದವರನ್ನು

ಕೆಳಜಾತಿಯವರಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಮತ್ತು ಜೈನರು ಸಂಗೀತವನ್ನು ನುಡಿಸುವ ಜನ ವರ್ಗವನ್ನು ಕೆಳಜಾತಿಯವರೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಜೈನರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪ್ರಭಾವ ಮುಸ್ಲಿಮರ ಮೇಲೆ ಬಹಳವಾಗಿತ್ತು. ಹಾಗಾಗಿ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಈ 'ಚೀನಿ'ಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಮ್ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಪುದು ಇಸ್ಲಾಂ ಎಂಬುದು ಇಸ್ಲಾಂ ಮತಕ್ಕೆ ಇತರ ಕೆಳಜಾತಿಗಳಿಂದ ಮತಾಂತರಗೊಂಡ ಜನರ ವರ್ಗವಾಗಿತ್ತು. 19ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಮತಾಂತರಗೊಂಡ ಜನರ ಸಂಖ್ಯೆ ಬಹಳ ಕಡಿಮೆಯಿತ್ತು ಅಥವಾ ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ನಿಂತಿತು ಎಂದೇ ಹೇಳಬಹುದು. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಮಿಶನರಿಗಳು ತಮ್ಮ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಜನರನ್ನು ಆಕರ್ಶಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಫಲ ರಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೂ ಕೆಲವೊಂದು ಕೆಳ ವರ್ಗದ ಜನರು ತಮ್ಮ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಂತಸ್ತನ್ನು ಉತ್ತಮಗೊಳಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಮತಾಂತರ ಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಪುದು ಇಸ್ಲಾಂ ಎಂಬ ವರ್ಗದ ಜನರಿಗೆ ಎಲ್ಲ ವಿಧದ ಸಹಕಾರವನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಹಾಗೂ ಉದ್ಯೋಗಗಳನ್ನು ಅವರಿಗೆ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಹೀಗಾಗಿಯೇ ಅವರ ಮೂಲ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಇಲ್ಲಮ್ ಪಂಗಡದ ಸದಸ್ಯರೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇನ್ನೊಂದು ವರ್ಗದ ಚೇರಕೂಟನ್ ಎಂಬುದು ಇಲ್ಲಮ್ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರದ ವರ್ಗವಾಗಿತ್ತು.

'ವಸ'ಗಳು ಸುನ್ನತಿ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಪರಿಣತ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಸುನ್ನತಿ ಎಂಬುದು ಒಂದು ಧಾರ್ಮಿಕ ವಿಧಿಯಾಗಿದ್ದು, ಈ ವಸಗಳು ಸುನ್ನತಿಯ ಸಂದರ್ಭದ ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ತಲೆಯ ಕೂದಲನ್ನು ತೆಗೆಯುತ್ತಿದ್ದರಿಂದ ಹಿಡಿದು ಗಾಯ ಒಣಗಿಸುವ ಕಾರ್ಯದವರೆಗಿನ ಎಲ್ಲ ಕೆಲಸವನ್ನು ಈ ವಸ್ತುಗಳು ನಿಭಾಯಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೀಗಾಗಿ ವಸಗಳು ಕ್ಷೌರಿಕನ ಕೆಲಸವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಮುಸ್ಲಿಮರಲ್ಲಿ ಕ್ಷೌರಿಕರಿಲ್ಲದಿದ್ದುದರಿಂದ ವಸಗಳೇ ಈ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಾಗಾಗಿ ವಸಗಳನ್ನು ಪರಿಕ್ಷೌರಿಕರಂತೆ ಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಈ ವರ್ಗದ ಜನರನ್ನು ಇಲ್ಲಮ್ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರದವರೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿದರು. ಇಸ್ಲಾಂನಲ್ಲಿ ಧರ್ಮದಿಂದ ಬಹಿಷ್ಕಾರಕ್ಕೊಳಗಾದ ಜನವರ್ಗವನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅಪರಾಧಿಗಳೆಂದೇ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇಸ್ಲಾಂನಲ್ಲಿ ಧರ್ಮದಿಂದ ಬಹಿಷ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರು ಎಂಬ ಕಲ್ಪನೆ ಇಲ್ಲ. ಅತ್ಯಾಚಾರ,

ವ್ಯಭಿಚಾರ, ಮಾನಭಂಗದಂತಹ ಗುರುತರ ಅಪರಾಧವೆಸೆಗಿದವರಿಗೆ ಮರಣ ದಂಡನೆ ವಿಧಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಭಾರತೀಯ ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಅನುಮತಿಯಿಲ್ಲ. ಅಂತಹ ಜನರಿಗೆ ಬ್ಯಾರಿ ಜನಾಂಗದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಸ್ಥಾನವಿಲ್ಲ.

'ತಾಲ ಇಲ್ಲಾತೋರು' ಎಂಬುದು ಒಂದು ಭಿನ್ನ ವರ್ಗವಾಗಿದ್ದು, ಇವರು ಇಸ್ಲಾಂ ನೀಡಿದ ಎಲ್ಲಾ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಇವರು ತಾಲಕ್ಕಾರ್‌ಗೆ ಸಮಾನರಾದವರಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಇದು ಧಾರ್ಮಿಕ ವಿಂಗಡನೆಯಾಗಿರದೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ಭಿನ್ನತೆಯಾಗಿದೆ. 20ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಈ ಇಲ್ಲಮ್ ಪದ್ಧತಿಯು ಯಾವುದೇ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಪಡೆಯದೆ ನಗಣ್ಯವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿತು. ಬ್ಯಾರಿಗಳ ಪ್ರಭಾವ, ಹೊಸ ಚಳುವಳಿಗಳು, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ಈ ಇಲ್ಲಮ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲವಾಗಿಸಿತು. ಈ ಪದ್ಧತಿ ನಿರ್ಮೂಲನೆಗೊಂಡಿದ್ದ ರಿಂದ ಇಲ್ಲಮ್‌ಗೆ ಹೊರತಾದ ಪಂಗಡಗಳಿಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮನ್ನಣೆ ದೊರೆತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಸಮತೋಲನ ನಿವಾರಣೆಯಾಯಿತು.

ಸಂದರ್ಶನ ಮೂಲಕ ಸಂಪರ್ಕಿಸಲಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು

ಪ್ರೊ: ಬಿ. ಎಂ. ಇಚ್ಲಂಗೋಡು
ಮಹಮ್ಮದ್ ಬಡ್ಡೂರು
ರಫೀಕ್ ಮೌಲವಿ ಕಡಾಬು
ಸಿದ್ದೀಕ್ ಅಬ್ದುಲ್ ಖಾದರ್
ಸಂಶುದ್ದೀನ್ ಅಶ್ರಫಿ ಮಾಚಾರ್

ಆಕರ ಗ್ರಂಥಗಳು

ದಿ. ಬ್ಯಾರೀಸ್ ಆಫ್ ತುಳುನಾಡು –ಪ್ರೊ: ಬಿ. ಎಂ. ಇಚ್ಲಂಗೋಡು
ನಂಡೊ ರಾಯ ನಂಡೊ ಸಂಸ್ಕೃತಿ –ಟಿ. ಎ. ಆಲಿಯಬ್ಬ ಜೋಕಟ್ಟೆ.

* * *

ಬ್ಯಾರಿ ಜನಾಂಗತ್ತೊ ಉಗಮ, ಚರಿತ್ರೆ ಪಿನ್ನೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿರೊ ಬೆಳೆಚೆಲ್, ತುಳು, ಜೈನ ಇಜಂತೊ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪ್ರಭಾವ, ಸಂಸ್ಕೃತಿರೊ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಜ ಪಿನ್ನೆ ಭವಿಷ್ಯ

ಸಲೀನ ಭಾನು ಬಿ.ಎ.

ಎಂ.ಎ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿ

ಆಳ್ವಾಸ್ ಕಾಲೇಜು, ಮೂಡುಬಿದಿರೆ

ಬ್ಯಾರಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪಿನ್ನೆ ಬ್ಯಾರಿ ಜನಾಂಗ

ದಕ್ಷಿಣಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಲ್ ಬ್ಯಾರಿ ಜನಾಂಗ ಚೆಲ್ದೆದ್ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕಮಾಯಿಟ್ಟ್ ಒರು ವಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಮಾಯಿಟ್ಟ್ ಇದ ತಂಡೋದೆ ಆಯೋ ಇತಿಹಾಸ ಪರಂಪರೆಡೊ ಬಲ್ಚೋಂಟುರು. ಇಂಡ್ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಲ್ ಒಟ್ಟು ಮುಸ್ಲಿಂ ಜನಸಂಖ್ಯೆರೊ ಶೇ. 80ರತ್ತರೆ ಭಾಗತ್ತ್ಲ್ ಬ್ಯಾರಿಂಜ ಉಲ್ಲಾರ್, ಜಿಲ್ಲೆರೊ ಮುಟ್ಟ ಮುಟ್ಟತ್ತೊ ಜಿಲ್ಲೆಜಲಾಯೋ ಕೊಡಗು, ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು, ಶಿವಮೊಗ್ಗ, ಹಾಸನ, ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡತ್ತ್ ಲೆಲ್ಲ ಇದ್ರೋ ಪ್ರಭಾವ ಫಸರಿಸಿರ್. ಅದಲ್ಲಾಂಟ್ ಮುಂಬೈ, ಗೋವಾ ಪಿನ್ನೆ ಕೊಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರತ್ತ್ಲ್ಮ್, ಇದ್ ಪಸರಿಯೋಂಟ್ ವಿವಿಧ್ ಕ್ಷೇತ್ರತ್ತ್ಲ್ ತಂಡದೇ ಆಯೋ ಪರಿಣಿತಿರೋ ಕೊಂಡು ಚಮ್ಮೆ ಪ್ರಮಾಣತ್ತ್ಲ್ ದೇಶತ್ತೋ ಪುನರ್ ನಿರ್ಮಾಣ ಪಿನ್ನೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗ್ ಕೊಡುಗೆರೋ ಕೊಡ್ತೋಂಟುಂಡು.

ಬ್ಯಾರಿಜ ಚೆನ್ನೆಂಗ್ ಆರ್?

ಕರ್ನಾಟಕತ್ತೋ ದಕ್ಷಿಣಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆ, ಕೇರಳದ ಕಾಸರಗೋಡುರೋ ಉಲ್ಲ್ರೋ ಬೈಂದೂರ್ಡೋ ಪಿಡ್ಚಿಟ್ಟ್ ಕಾಸರಗೋಡು ತೋಲೊ ಪಂಡತ್ತೋ ತುಳುನಾಡ್ ಚೆಲ್ಡೋ ಪ್ರದೇಶತ್ತ್ಲ್ ಬೆಲಜ್ಜಿ ಬನ್ನೋ ಮುಸ್ಲಿಮ್ರಜಲೆ "ಬ್ಯಾರಿ" ಚೆನ್ನ್ಟ್ಟ್ ಪೇರ್ ಬಿಲಿಕ್ಡಾರ್.

ಪತ್ತೋಲಿಂಬೋ ಶತಮಾನತ್ತೋ ಕಾಲತೋಲೊ ಅಜಲೋ ಪೇರ್ರೋ ಮುನ್ನೊಲು 'ಬ್ಯಾರಿ' ಚೆಲ್ಡೋ ಪದತ್ತೋ ಹೆಮ್ಮೆಲ್, ಗೌರವತ್ತ್ಲ್ ಪದ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಬಳಕೆ ಆಕ್ಯೋಂಟಿನ್ನೋ ಬ್ಯಾರಿಜಲೆ ಇತಿಹಾಸತ್ತೋ. ಹಿನ್ನಲೆರೋ ತೆರಿಯಾತೋ, ಎಲ್ತ್ಗಾರ್ಮಾರ್, ಇತಿಹಾಸಗಾರಮ್ಮಾರ್ ಮಲಬಾರ್ರೋ ಮಾಪ್ಲಾ ಚೆನ್ನ್ಟ್ಟೇ ಎಲ್ದಿಯೋ ಉಲ್ಲಾರ್.

ಕರಾವಳಿಯ ಮುಸ್ಲಿಮ್ ಜನಾಂಗತ್ತ್ಲ್, ಪಂಡತ್ತೋ ಕಾಲತ್ತ್ಲೇ ಶೇಕಡಾ ತೊನ್ನೂತಿ ಅಂಜಿ ರತ್ತರೆ 'ಬಾನ್ಯತ್ತೆಮೇ ತಂಡೋ ಕಸೂಬಾಯಿಟ್ಟೇ ಆಕಿಯೋಂಟು ಬನ್ನೊ ಈ ವರ್ಗತ್ತ್ರೆ ಊಡೆತ್ತೊ ಆಲ್ಮಾರ್ 'ಬ್ಯಾರಿ' ಚೆಂತ್ ಬಿಲ್ಚಾರ್. ಈ ಬ್ಯಾರಿ ಚೆಲ್ಡೋ ಪದ ತುಳು ಪದ ಆಯಿಟಿಕ್ಕ್ರ್. ಬಾನ್ಯತ್ತ್ಗ್ ತುಳು ಭಾಸೆಲ್ 'ಬ್ಯಾರ' ಚೆನ್ನೆಟ್ಟ್, ಅದ್ರೋ ಕಸುಬು ಆಕ್ಯೋ ಆಲ್ಮಾರೋ 'ಬ್ಯಾರಿ' ಚೆನ್ನಟ್ಟ್ ಬಿಲಿಕೋಗಾವುರು. ಬ್ಯಾರಿ ಪದ ಮೂಲತ್ತೋ ಬಗ್ಗೆ ಎಲ್ಲಾ

ಚರಿತ್ರೆಕಾರಮಾರ್ ಒಮ್ಮತತ್ತೋ ಅಬಿಪ್ರಾಯ ತನ್ನ್ಂರಾರ್.

ಬ್ಯಾರಿಜ ಚೆನ್ನೆಂಗ್, ಸ್ಥಳೀಯಮಾಯಿಟ್ಟ್ ಅರಬ್ ಸಂಪರ್ಕತ್ತಲ್ ಉಂಡಾಯೋ ಸಮುದಾಯ ಚೆನ್ನ್ಟ್ಟ್ ಕೊರಿಯಾ ಎಲ್ತ್ಗಾರ್ ಒಪ್ಪುಡಾರ್.

ಇತಿಹಾಸಕಾರ ಆಯೋ ತಾರಾಚಂದ ಇಯಲೋ ಅಭಿಪ್ರಾಯತ್ತೋ ಪ್ರಕಾರ, ಪೋರ್ಚುಗೀಸಮ್ಮಾರ್ ಕರಾವಳಿಲ್ ಬಾನ್ಯ ಆಕ್ರೈಕ್ ಮುನ್ನೋಲು, ಚೆನ್ನೆಂಗ್ ಪೊವುನಾಲನೇ ಶತಮಾನತೋಲು ಅರಬ್ರಜಲೋ ಬಾನ್ಯ ನಿರಂತರ ನಡನ್ನೋ ಇಂತ್. ಅರಬಿಂಜ ಬಾನ್ಯ ಕಚ್ಚೋಡತ್ತ್ಗಾಯಿಟ್ಟ್ ಕರಾವಳಿತೋಲು ನೆಲೆ ನಿಂಡ್ನ್ನಾರ್. ಮುಟ್ಟತ್ತೋ ಪೆನ್ನಜ್ಜಲೋ ಮಂಜಿಲ ಆಯೋಂಟಿನ್ನಾರ್. ಅಜಲೋ ಸಂತಾನಜ. ಪಿನ್ನೆ ಮುಸ್ಲಿಂ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಬೆಳೆಜ್ಜಾರ್. ಇಜನ್ತೊ ಆಲ್ಮಾರ್ ಕರಾವಳಿಳ್ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮಾಯಿಟ್ಟ್ ಉಂಡು. ಇದ್ಲೇ ಮುಸ್ಲಿಂ ಜನಾಂಗ ಉಂಡಾಯಿರ್ ಚೆಲ್ಡೋ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಉಂಡ್.

ಒಲಿಂಬೋ ಪಿನ್ನೆ ಪತ್ತನೇ ಶತಮಾನತ್ತ್ಲ್ ಅರಬ್ ಎಲ್ತ್ಗಾರಮಾರ್ ಆಯೋ ಇಬ್ನು ಕುರ್ದದ್ಬಾ ಪಿನ್ನೆ ಹೌಕರ್ ಚೆಲ್ಡೋ ಎಲ್ತ್ಗಾರ್ ಅರಬ್ ಬಾನ್ಯ ಕಚ್ಚೋಡ ಬೆಲ್ಇಜ್ಞ್ನ ಬಗ್ಗೆ ಬಿಸಯತ್ತೋ ತೆರಿಪಾಟ್ರಾರ್.

ಇತಿಹಾಸತ್ತೋ ದಾಖಲೆರೋ ಪರಿಶೀಲನೆ ಆಕ್ಕೆಂಗ್ ಅರಬಿಂಜಲೋ ಬಾನ್ಯತ್ತೋ ಸಂಪರ್ಕ ಪಂಡತ್ತೋ ಕಾಲತ್ತ್ಲೇ ಇಂತ್, ಬಾರಕೂರು, ಮೈಕಾಲ, ಉಳ್ಳಾಲ, ಮಂಜೇಶ್ವರ ಪಿನ್ನೆ ಕಾಸರಗೋಡುತೋಲು ವ್ಯಾಪಾರ ಕೇಂದ್ರಮಾಯಿಟ್ಟ್, ಅವುಡೆಲ್ಲಾ ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಮುದಾಯ ಬೆಳೆಜ್ಜಿರ್ ಚೆಲ್ಡೋ ಅಭಿಪ್ರಾಯತ್ತೋ ಗಣಪತಿರಾವ್ ಐಗಳ್ ತೆರಿಪಾಟ್ರ್.

ಬ್ಯಾರಿ ಜನಾಂಗತ್ತೋ ಉಗಮ (ಬೆಲೆಚತ್) ಪಿನ್ನೆ ಇತಿಹಾಸ

ಬ್ಯಾರಿ ಜನಾಂಗತ್ತೋ ಉಗಮ ಚೆಲ್ಡೆದ್ ನಿಖರಮಾಯಿಟ್ಟ್ ದಾಖಲೆ ಆಯಿಟ್ಲೆ. ತುಳುನಾಡ್ರೊಟ್ಟಿಗೆ ಅರಬ್ ಕಚ್ಚೋಡತ್ತಜಲೋ ಸಂಪರ್ಕ ಚೆಲ್ಡೆದ್ ಒರು ಸಂತಾನ ಪಿನ್ನೆ ಸಮುದಾಯತ್ತ್ಗ್ ಜನ್ಮ ಕೊಡ್ತುರು ಚೆಲ್ಡೆದ್ ಆಯಿಟಿಕ್ಕ್ರ್. ಇಸ್ಲಾಮುಡೊ ಪ್ರವೇಶತ್ತೊಟ್ಟುಗು ಅಜಲೋ ಬಾನ್ಯ ಕಚ್ಚೋಡತ್ತೋ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಅರಬಿಮ್ಮಾರ್ ದೀನ್ರೋಂ ಪ್ರಚಾರತ್ತ್ಗ್ ತೊಡಜಿನ್ನಾರ್. ಅಂಡತ್ತೋ ಕಾಲತ್ತ್ಲ್ ತುಳುನಾಡ್ಲ್ ಊಳಿಗಮಾನ್ಯ ಚೆಲ್ಡೋ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇಂತ್ ಪಿನ್ನೆ ಜಾತಿ ಪದ್ಧತಿ ಯಾರಮಾಯಿಟ್ಟ್ ಇಂತ್. ಅರಬಿಮ್ಮಾರ್ ಅಜಲೋ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ ಪಿನ್ನೆ ನಲ್ಲೋ ಶಿಸ್ತುಬದ್ಧ ಜೀವನಶೈಲಿರೋ ಮುಖಾಂತರ ಅವುಡ್ರೋ ಮುಟ್ಟತ್ತೋ

ಆಲ್‌ಮಾರೋ ಅಜಲಹರ ಬಲ್ಲೋಂಡ್ಡಾರ್. ಇದೇ ನಮಾಂತೊ ಅರಬಿಮ್ಮಾರೋ ಸಂಪರ್ಕತ್ತೊಟ್ಟಿಗೆ ಪಡ್‌ಇಾರ್ ಕರಾವಳಿಲ್ ನಮು–ನಮೂಂತೆ ಚಮ್ಮೆ ಜನಾಂಗಜ ಬೆಲೆಜಿತ್ತ್ ಮಲಬಾರ್, ಕೊಂಕಣಿ, ಕೋರಮಂಡಲ ತೀರತ್ತ್‌ಲ್ ಪೆತ್ತ್ ಬೆಳೆಜೋ ಜನಾಂಗಂಜ ಕ್ರಮೇಣ ಮಾಪಿಳ್ಳ, ನವಾಯತ್ ಪಿನ್ನೆ ಲಬ್ಬೆಯಿಜ ಚೆಲ್ಲೋ ಪೇರ್‌ಲ್ ಗುರುತಿಸ್ಯೋಂಟುಲ್ಲಾರ್.

ಅರಬಿಜಲೋ ಸಂಪರ್ಕತ್ತ್‌ಲಾಯಿಟ್ಟ್ ದಕ್ಷಿಣ ಕರಾವಳಿಳ್ ಪುದಿಯೋ ಜನಾಂಗಜ್ಜ ಉಂಡೈತ್ ಚೆಲ್ಲೋ ವಾದತ್ತೆ ತಾರಾ ಚಂದ್, ಥೋಮಸ್ ಅರ್ನಾಲ್ಡ್ ಸಾಲೆತ್ತೂರ್ ಪಿನ್ನೆ ಚಮ್ಮೆ ಎಲ್ತ್‌ಗಾರ್‌ಮಾರ್. ಬೆಂಬಲ ಆಕ್ಯೋಂಟುಲ್ಲಾರ್. ಇಜನೆ ಇಸ್ಲಾಮ್‌ಗ್ ಮತಾಂತರ ಆಯೋ ಆಲ್‌ಮಾರ್‌ಲ್ ಯಾರಜ ಕೀಳ್ ಜಾತಿಗ್ ಸೇರಿಯಜ ಆಯಿಟ್ಟಿನ್ನಾರ್ ಅಜ ಸ್ಥಳೀಯಮಾಯೋ ಜಾತಿ ನಂಬಿಕೆರೋ ಪಾಲಿಸ್ಯೋಂಟು ಬನ್ನಾರ್. ಆಯೆಂಗಾ ಇಜ ಬೇರೆ ಮುಟ್ಟತ್ತೋ ಆಲ್‌ಮಾರೊಟ್ಟುಗೆ ಅಜಲೋ ಸಂಬಂಧತ್ತೋ ಗಟ್ಟಿ ಆಕ್ಯೋಂಟೇ ಪೋಯೊರ್ ಪಾಡ್ದನತ್ತ್‌ತ್ ಜಂಡ್ ನಮೂಂತೆ ಗುಂಪ್‌ಗ್ ಸೇರಿಯೋ ಬ್ಯಾರಿಜಲೋ ಉಲ್ಲೇಖ ಉಂಡು. ಜಾತಿ–ನೀತಿ ಬ್ಯಾರಿಜ ಪಿನ್ನೆ ಜಾತಿ ಕೆಟ್ಟೊ ಬ್ಯಾರಿಜ. ಜಾತಿ ನೀತಿ ಬ್ಯಾರಿಜೊಗು ಸ್ಥಳೀಯ ಆಲ್‌ಮಾರೊ ದೃಷ್ಟಿಲ್ ಯಾರತ್ತೋ ಗೌರವ ಇಂತ್. ಪಿನ್ನೆ ಅಜ ಇಸ್ಲಾಂಡೋ ನಂಬಿಕೆ ಪಿನ್ನೆ ಶಿಸ್ತುರೊ ಪಾಲಿಸ್ಯೋಂಟು ಬನ್ನಾರ್.

1891ರೊ ಸೆನ್ಸಸ್ ಪ್ರಕಾರತ್ತ್‌ಲ್ ಜಿಲ್ಲೆರೋ 95,000 ಬಾನ್ಯ ಕಚ್ಚೋಡಕ್ಕಾರತ್ 90,345 ಆಲ್ ಮಾಪಿಳ್ಳೆ ಬ್ಯಾರಿಜ ಪಿನ್ನೆ 2104 ನವಾಯಿತಮಾರ್ ಇನ್ನಾರ್. ಇದ್‌ಲಾಯಿಟ್ಟ್, ಬ್ಯಾರಿಜ ವ್ಯಾಪಾರಿಜಂಟೇ ಗುರುತಿಸ್ಯೋಂಡ್‌ರಾರ್. ಬಾನ್ಯ ಚೆಲ್ದೆದ್ ಧಾರ್ಮಿಕಮಾಯಿಟ್ಟ್ ಆಕಿಯೋಂಟು ಬನ್ನೋ ಕಸುಬಾಯಿಟಿಕ್ಕ್‌ರ್. ಅಜನೇಯಿಟ್ಟ್, ಪಂಡತ್ತೋ ಕಾಲತ್ತೋ ಪಿಡ್ಡಿಟ್ಟ್ ಬ್ಯಾರಿಜ ಪ್ರತ್ಯೇಕಮಾಯಿಟ್ಟ್ ಬೆಳಇಗ್ಲೊಬನ್ನೋ ಒರು ಜನ ಸಮುದಾಯ ಆಯಿಟಿಕ್ಕ್‌ರ್.

ಬ್ಯಾರಿಜಲೋ ಇತಿಹಾಸ ಪಿನ್ನೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿರೋ ಬಗ್ಗೆ ತುಳು ಪಾಡ್ದನಜ ತೆರಿ ಪಾಟ್ಯೋಂಟುಂಡು. ಬೊಬ್ಬಯ್ಯ ಪಾಡ್ದನ, ಮೈಸಂದಾಯ ಪಾಡ್ದನ, ಪಿನ್ನೆ ಚಮ್ಮೆ ನಮೂಂತೆ ಪಾಡ್ದನತ್ತ್‌ಲ್ ಬ್ಯಾರಿಜಲೋ ಬಗ್ಗೆ ಉಲ್ಲೇಖ ಉಂಡು. ಬ್ಯಾರಿಜಲ್ಲ್ ಜಾತಿ ನೀತಿ ಬ್ಯಾರಿಜ. ಸೆಟ್ಟಿಬ್ಯಾರಿಜ ಚೆಲ್ಲೋ ಜಂಡ್ ನಮೂಂತೆ ವರ್ಗ ಉಂಡು, ಧಾರ್ಮಿಕ ರೀತಿ ನೀತಿಲ್ ಪಾಲನೆ ಆಕ್ಯೋಂಟು ಬನ್ನೋ ಜಾತಿ ಬ್ಯಾರಿಜಲೋ ಎಲ್ಲಾ ಜಾತಿರೋ ಆಲ್‌ಮಾರ್ ಗೌರವ ಆಕ್ಯೋಂಟುಲ್ಲಾರ್ ಚೆನ್ನ್‌ಟ್ಟ್ ಪಾಡ್ದಣಇ ತೆರಿಪಾಟ್ಯೋಂಟುಂಡು.

ಬ್ಯಾರಿಜ ಮಲಬಾರ್‌ಡೊ ವಲಸೆ ಬನ್ನಜ ಅಲ್ಲ. ದಾರ್ಮಿಕಮಾಯಿಟ್ಟ್ ಮಾತ್ರ ಮಲಬಾರ್‌ಡೊ ಪ್ರಭಾವ ಅಜಲೊ ಮೇಲಾಯಿರ್. ಅದಲ್ಲಾಂಟ್, ಜನವಾಸತ್ತೋ ಮೂಲ ತುಳುನಾಡ್‌ರೊಮೆ ತೊಡಜಿರ್ ಚೆಲ್ದೆದ್ ಸುಸ್ಪಶ್ಟ ಆಯಿಟಿಕ್ಕ್‌ರ್. ಬ್ಯಾರಿ ಚೆಲ್ದೆದ್ ಒರು ಗೌರವ ಸೂಚಕ ಪದ ಆಯಿಟಿಂತ್‌ಂಟ್ ಚೆಲ್ದೆದ್ ಸುರೂಕು ಸರ್ವೇ ಆಕುಂಬೋ ದಾಖಲೆಯಾಯಿರ್. ಕೌಚ್‌ಮೆನ್ ಸರ್ವೆ ಪಿನ್ನೆ ಸೆಟ್ಲ್‌ಮೆಂಟ್ ದಾಖಲೆ ಬೂಕ್‌ಲ್ ಬ್ಯಾರಿಜ ಪಿನ್ನೆ ಬ್ಯಾರಿ ಪದತ್ತ್‌ಗ್ ಉಲ್ಲೊ ಗೌರವತೆಜ ನೋಕೊಗಾವುರು.

ಅದಲ್ಲಾಂಟ್ ಇಸ್ಲಾಂ ಕರಾವಳಿಲ್ ಪ್ರಚಾರ ಆವುರೋ ಮುನ್ನೊಲೇ ಅರಬ್ಬಿಮ್ಮಾರೋ ಸಂಪರ್ಕತ್ತ್‌ಲಾಯಿಟ್ಟ್ ಬೆಳೆಇನ್ನೊ ಆಲ್‌ಮಾರೆ ಸಾಬಿ ಮಾರ್‌ಂಟ್ ಬಿಲಿಚ್ಚೋ ಇನ್ನೋ ಬಗ್ಗೆ ಚಮ್ಮೆ ಆಲ್ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಚೆಲ್ದಾರ್. ಸಾಬಿಚೆಲ್ದೆದ್ ಸಬಿಯಮ್ಮಾರ್ ಚೆಲ್ದೋ ಪಲಕತ್ತೋ ಸೂಚನೆ ಆಕ್‌ರ್. ಇಸ್ಲಾಮುಗು ಮುನ್ನೊಲು ದೀನ್‌ರೊ ಆಚಾರಜಲೋ ಸಬಿಯಮ್ಮಾರೋ ದೀನ್ ಚೆನ್ನೊಟ್ಟ್ ಬಿಲ್ದೋ ಇನ್ನಾರ್. ಅಜಲೋ ಸಾಬಿಂಟ್ ಬಿಲ್ದೋ ಬಗ್ಗೆ ಬೈಬಲ್ ಪಿನ್ನೆ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯತ್ತ್‌ಲೆಲ್ಲಾ ಉಲ್ಲೇಖ ಉಂಡು.

ಇನ್ನೊ ಅರಬ್ಬಿಮಾರೋ ಸಂಪರ್ಕತ್ತ್‌ಲಾಯಿಟ್ಟ್ ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮತ್ತೆ ಅನುಸರಿಚೋ ಇನ್ನೋ ಕರಾವಳಿರೋ ಆಲ್‌ಮಾರೋ ಬ್ಯಾರಿಂಟ್ ಬಿಲೆಚಾರ್. ಇಸ್ಲಾಂ ದೀನ್ ಕ್ರಿ.ಶ. 570ಲ್ ಪಿನ್ನೆ ಪ್ರಚಾರ ಆಯಿತ್. ಅರಬ್ಬಿಮಾರೋ ಸಂಪರ್ಕ ಸುರೂಡೆ ಶತಮಾನತ್ತ್‌ಲ್ ಪಿನ್ನೆ ಇಂತ್ ಚೆಲ್ದೆದ್‌ರೋ ಎಲ್ತ್‌ಗಾರಮಾರ್ ಅದ್‌ರ ಬಗ್ಗೆ ಎಲ್ದ್‌ರಾರ್. ಅನರ್ತಸೀಡ್‌ರೋ ಕಾಲತ್ತ್‌ಲೇ ಅರಬಿ ಬಾನ್ಯ ಕಚ್ಚೋಡ ಇಂತ್ ಚೆಲ್ದೆದ್‌ರೋ ರೈನಾರ್ಡ್ ಎಲ್ದ್‌ರ. ಇಜ್ಜನೆ ಇಕ್ಕುಂಬೋ ಕರಾವಳಿರೋ ಅರಬಿ ಸಂಪರ್ಕ ಇಸ್ಲಾಂ ಪ್ರಚಾರತ್ತೋ ಮುನ್ನೊಲೊ ಕಾಲತ್ತ್‌ಲೇ ಇಂತ್. ಅಜಲೋ ಸಂತಾನಜ ಇಂತ್. ಅಞ ಅರಬಿ ದೀನ್‌ರೋ ಅವಲಂಬಿಸಿಯೋಂಟಿನ್ನಾರ್. ಇಸ್ಲಾಮ್ ದೀನ್ ಪ್ರಚಾರ ಆಯೋಲ್ ಪಿನ್ನೆ ಅರಬಿಮಾರ್ ಮುಸ್ಲಿಂ ಆಯಾರ್. ಅಜಲೋ ಸಂಪರ್ಕತ್ತ್‌ಲ್ ಬೆಳೆಞಗ ಮುಸ್ಲಿಂ ಆಯಾರ್. ಬ್ಯಾರಿ ಪದ ಚೆಲ್ದೆದ್ ಧರ್ಮಾಧಾರಿತ ಅಲ್ಲ, ಅದೊರು ಕಚ್ಚೋಡ ಕಲ್ಪಿತ ಪದ ಆಯಡ್ ಕೊಂಟುಟ್ಟು, ಕರಾವಳಿರೋ ಮುಸ್ಲಿಂರಜ ಎಲ್ಲಾ ಬ್ಯಾರಿ ಆವೊನೂಂಟು ಎಂದುಂಮಿಲ್ಲೇ. ಶೇ. 95ರತ್ತರೆ ಮುಸ್ಲಿಂರಜ ಬಾನ್ಯತ್ತೆಮೇ ಅಜಲೋ ನೇರಾಯೋ ಕಸುಬು ಆಕ್ಯೋಂಡದಲ್ಲಾಯಿಟ್ಟ್ ಸಾಮಾನ್ಯಮಾಯಿಟ್ಟ್ ಅಜೊಗು ಬ್ಯಾರಿಂಟ್ ಚೆಲ್ದೊ ಪೈರ್ ಅನ್ವಯ ಆವುರು. ಬಾಸೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಲ್

ಸಾಮಾನ್ಯಮಾಯಿಟ್ಟ್ ಇನ್ನೋ ಇಲ್ಲಂ ಪದ್ಧತಿಮ್ ಬ್ಯಾರಿಜಲ್ಲ್ ಉಂಡು. ಬ್ಯಾರಿಜಯೆಲ್ಲಾ ಒರೇ ಜಾತಿ, ಸಂಸ್ಕೃತಿರೋ ಆಚರಣೆ ಆಕೋನೂಂಟು ಚೆಲ್ಡೋ ನಿಯಮ ಬ್ಯಾರಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಲಿಲ್ಲೆ. ಬಾಸೆ, ಆಚಾರ, ಕಸುಬು, ಬ್ಯಾರಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿರೊ ವೈಶಿಷ್ಟ ಆಯಿಟ್ಟಿಕ್ಕ್ಕೆರ್.

ಬ್ಯಾರಿ ಮುಸ್ಲಿಂ ಜನಾಂಗತ್ತೊ ಅಧ್ಯಯನತ್ತೊ ಕೊರಿಯ ಆಕರಜ

1. ಶಾಸನತ್ತ್ಲ್

ಕರಾವಳಿರೋ ಕರ್ನಾಟಕತ್ತ್ಲ್ ಮುಸ್ಲಿಂದೀನ್‌ರೊ ಏಳಿಗೆ ಏಲನೇ ನೂತ್ಯಾಂಡ್‌ರೊ ನಡುಲು ಆರಂಭ ಆಯಿತ್. ಇಜಲೋ ಅಪ್ಪತ್ತೋ ನೇದಾವು ಮಾಲಿಕ್ ದೀನಾರ್. ಇಯಲ್ ಹಿಜಿರ 22 ಇಸ್ಲಾಂ ಮಾಸತ್ತೋ ಶಾಭಾನ್ 13 ತಿಂಗಳ್ಯಾಸೆರಂಡ್ ಕಾಸರಗೋಡ್‌ಲ್ ಪಲ್ಲಿ ಕೆಟ್ಟ್ ಬಾಟಿತ್ತ್. ಇದ್‌ರೋ ಬಗ್ಗೆ. ಕೊರಿಯ ಶಾಸನಜ ಕಾಸರಗೋಡುರೋ ತಳಂಗೆರೆಲ್ ಜಾಮಿಯ ಪಲ್ಲಿರೊ ಮುಟ್ಟತ್ತ್‌ಲ್ ಕಿಟ್ಟಿತ್ತ್. ಇದ್ ಅರೇಬಿಕ್ ಶಾಸನ. ಆಯಿಟ್ಟಿಂತ್. 1990ಲ್ ಖ್ವಾಜ ಜಿ. ಎಸ್. ಚೆಲ್ಡಯಲ್ ಈ ಶಾಸನತ್ತೆ ಪರ್ತ್‌ಕ್ವಾಂತ್ ಈ ಶಾಸನತ್ತೋ ಮುಖ್ಯಮಾಯೋ ಬಿಸಯ ಚೆನ್ನೆಂಗ್ ತುಳುನಾಡ್‌ರೋ ಕಾಸರಗೋಡ್‌ಲು ಇಸ್ಲಾಂ ದೀನ್ ಏದೊರು ರೀತಿಲ್ ಒತ್ತಾಯ ಇಲ್ಲಾಂಟೆ ಶಾಂತ ರೀತಿಲ್ ತಂಡೋ ಪ್ರಗತಿರೊ ಮುನ್ನೊಲು ಕಾಟಿತ್ತ್ ಇದಲ್ಲಾಂಟ್ ಕಾಸರಗೋಡು, ವ್ಯಾಪಾರ ಕೇಂದ್ರತ್ತೊಟ್ಟಿಗೆ ಒನ್ನಾಯಿಟ್ಟ್ ಅರಬ್ಬಿಮ್ಮಾರೋ ಸಂಪರ್ಕತ್ತೋ ಬೆಳೆಪಾಟಿತ್ತ್. ಈ ಶಾಸನತ್ತ್‌ಲ್ ಪಿನ್ನೆ ಕರಾವಳಿ ಕರ್ನಾಟಕತ್ತೋ ಮುಸ್ಲಿಂ ಜನಾಂಗತ್ತೋ ಏಲ್ಚೆರೆ ನಜ ನ್ಗೋಕುರ.

ಶಾಸನತ್ತ್‌ಲ್ ಬ್ಯಾರಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿರೋ ಮುಸ್ಲಿಂರಜ ಹಂಜುಮಾನ ಚೆಲ್ಡೋ ಬಾನ್ಯ ಸಂಘತ್ತೊಟ್ಟಿಗೆ ತಂಡೋ ಒಗ್ಗಟ್ಟ್‌ರೆ ಕಾಟ್‌ರ್. ಉದಾ: ಮೈಕಾಲ್ತೋ 1421ರೋ ಶಾಸನತ್ತ್‌ಲ್ ಹಂಜಮಾನ್ ಮುಸ್ಲಿಂರಂಕ್ ಎದುರಾಯೋ ಸಂಕಷ್ಟತ್ತೋ ವಿಜಯನಗರತ್ತೋ ಅಂಡ್ರತ್ತೋ ದೊರೆ ಅದ್‌ರೆ ಪರಿಹಾರ ಆಕಿಟ್ಟ್ ಅಂಕ್ ಎತ್ತೊನಾಯೋ ಮಾನ್ಯರಿಜಲೋ ಮರುಸ್ಥಾಪನೆ ಆಕಿಯದ್‌ರೆ ತೆರಿಪಾಟ್‌ರ್. (South Indian inscriptions VII, 1821) ಇದೇ ಪೋಲೆ ಉಳ್ಳಾಲತ್ತೊ ಹನುಮಂತ ದೇವಾಲಯತ್ತೋ ಪರ್ತ್‌ಲ್ ಉಲ್ಲೋ ಶಾಸನತ್ತ್‌ಲ್ ಹಂಜಮಾನ ಬ್ಯಾರಿಜಲೊಗು ಮೈಕಾಲ್ತೋ ವಿಜಯನಗರತ್ತೋ ರಾಜ್ಯಪಾಲ ವೀರರಸ ದೊರೆ ಚೆಲ್ಡವುನು ದಾನ ಆಕ್ಯೊಂಟಿನ್ನ ಚೆಲ್ಡದ್‌ರೊ ಬಗ್ಗೆ ಉಲ್ಲೇಖ ಉಂಡು. ಇದ್‌ರೋ

ಕಾಲ ಶಕ 1396, ಬಾರಕೂರ್‌ಡೋ ಕ್ರಿ.ಶ. 1568ರೋ ಶಾಸನ ಹಮ್ಮು ಬ್ಯಾರಿ ಭೂದಾನ ಆಕಿಟ್ಟ್ ನಲ್ಲೊ ಪೇರ್ ಎಡ್ತದ್‌ರೋ ಬಿಸಯ ತೆರಿಪಾಟ್‌ರ್.

ಕಡತತ್ತ್‌ಲ್ ಬ್ಯಾರಿ ಸಮುದಾಯ

ಕರ್ಪು ತುನಿರೊ ಮೇಲೆ ಸೀಸತ್ತೋ ಕಡ್ಡಿಲ್ ಎಲ್ದಿಯೋ ದಾಖಲೆ ಒರು ಪ್ರಮುಖವಾಯೋ ಸ್ವದೇಶೀ ದಾಖಲೆ ಪತ್ರ ಆಯಿಟ್ಟಿಕ್ಕ್‌ರ್. ಇದ್‌ರೊ ನಜ ಕಡತ ಚೆನ್ನ್‌ಟ್ ಬಿಲಿಕ್‌ರ. ಇಜಂತೋ ಕಡತತ್ತ್‌ಲ್ ಬ್ಯಾರಿಜ ಕಚ್ಚೋಡಕ್ಕಾರ್ ಮಾರಯಿಟ್ಟ್, ಕೊರಿಯ ಸಂದರ್ಭತ್ತ್‌ಲ್ ಕಪ್ಪೋಲು ನಡೆಪಾಟ್‌ರೊ ಅಧಿಕಾರಿಯಾಯಿಟ್ಟ್ ಕಾಂಡೊಂಟ್ ಉಲ್ಲಾರ್. ಹಲಸನಾಡು ದಾಖಲೆಲ್ ಬ್ಯಾರಿಜ ಬಾನ್ಯಕಾರಾಯಿಟ್ಟ್ ಕಾಂಡಾರ್. ಈ ಬ್ಯಾರಿಜ ಕಾಸರಗೋಡು, ಮಂಜೇಶ್ವರ ಪಿನ್ನೆ ಮೈಕಾಲತ್ತ್‌ಗ್ ಬನ್ನ್‌ಟ್ಟ್ ಬಸ್ರೂರು ಚೆಲ್ಡೋ ಜಾಗೆಲ್ ಬಾನ್ಯ ಆಕ್ಯೋಂಟಿನ್ನಾರ್ ಚೆಂತ್ ಈ ದಾಖಲೆಲ್ ಉಲ್ಲೇಖ ಆಯಿರ್. ಮಂಜೇಶ್ವರತ್ತ್‌ಲ್ ಕಿಟ್ಟಿಯೊ ಕ್ರಿ. ಶ.1704 ರೋ ಕಡತತ್ತ್‌ಲ್ ಪೋಕಚು ಬ್ಯಾರಿ ಕೆಳದಿ ಅರಸಮ್ಮಾರೋ ಸೈನ್ಯತ್ತೋ ನೇದಾವು ಚೆಲ್ಡದ್‌ರೆ ತೆರಿಪಾಟ್‌ರ್.

ವಿದೇಶಿ ಎಲ್ ಪಿನ್ನೆ ದಾಖಲೆಂಜತ್ತ್‌ಲ್

13ನೇ ನೂತ್ಯಾಂಡ್‌ಲ್ ಬನ್ನೊ ಮಾರ್ಕೊ ಪೋಲೊ ಚೆಲ್ಡವುನು ಮೈಕಾಲ್ತ್‌ಲ್ ಮುಸ್ಲಿಂ ಕಚ್ಚೋಡಕ್ಕಾರ್‌ಮಾರ್ ಯಾರ ಆಲ್ ಉಲ್ಲಾರ್. ಅಜ್ಜ ಅಜಲದೇ ಆಯೋ ಬಾಸೆ ಪಲಕ ಬರಿಡಾರ್. ಇಜ ಚೀನಾತೊಟ್ಟುಗು ಬಾನ್ಯ ನಡೆಪಾಟ್ಯೋಂಟುಲ್ಲಾರ್. ಚೆನ್ನ್‌ಟ್ಟ್ ಎಲ್ದ್‌ರ. ವಿದೇಶಿ ಪ್ರವಾಸಿಯಾಯೊ ಇಬ್ಬಬಟೂಟ ಚೆಲ್ಡವುನು ಮೈಕಾಲ್ತ್‌ಲ್ ಮುಸ್ಲಿಂ ವಲಸೆ ಇಂತ್‌ಂಟ್ ಪಿನ್ನೆ ಅಜಲೊ ಬಾನ್ಯತ್ತೋ ಬಿಸಯತ್ತೋ ತೆರಿಪಾಟ್‌ರ. ಇಂಕುಮ್ ಪಿನ್ನೆ ಮುಟ್ಟತ್ತೋ ಜನಾಂಗತ್ತಂಕ್ ಅಪ್ಪಪ್ಪ ಲಡಾಯಿ ಆಯೊಂಟು ಇಂತ್‌ಂಟ್ ಚೆಲ್ಡ. ಪಿನ್ನೆ ಮೈಕಾಲ್ತೊ ರಾಜರಾಮದೇವ ಚೆಲ್ಡವುನು ಸಮಾಧಾನ ಆಕ್ಯೋಂಟಿನ್ನ. ಎಂದಿಗ್ ಚೆನ್ನೆಂಗ್ ರಾಜರಾಮದೇವರೋ ಬಾನ್ಯ ಅವುಡ್ರೋ ಮುಸ್ಲಿಂ ಬಾನ್ಯಕ್ಕಾರೊಟ್ಟುಗು ಯಾರ ನಡನ್ನೋ ಇಂತ್. ಈ ಮುಸ್ಲಿಂ ಬಾನ್ಯಕ್ಕಾರ್ ಪಾರ್ಸ್ ಪಿನ್ನೆ ಎಮೆನ್ ರಾಜ್ಯತ್ತಜಲೊಟ್ಟಿಗು ಚಮ್ಮೆ ನಮೂಂತೆ ಬಾನ್ಯ ನಡೆ ಪಾಟ್ಯೋಂಡಿನ್ನಾರ್. ಅದಲ್ಲಾಂಟ್ ಮೈಕಾಲ್ತ್‌ಲ್ ಮುಸ್ಲಿಂ ವರ್ತಕ್ಕಮ್ಮಾರೋ ವರ್ಚಸ್ಸ್ ಇಂತ್‌ಂಟ್ 1510ಲ್ ಬನ್ನೊ ಬರ್ಬೋಸ ತೆರಿಪಾಟ್‌ರ.

ಕ್ರಿ. ಶ. 1623ಲ್ ಮೈಕಾಲ್ತ್‌ಗ್ ಬನ್ನೊ ಪ್ರವಾಸಿ ಡೆಲ್ಲಾವೆಲ್ಲಿ ಚೆಲ್ಡವುನು ತಂಡೊ ವರದಿಲ್ ಮೂಸಾಬ್ಯಾರಿಡೊ ಬಿಸಯ ತೆರಿಪಾಟ್‌ರ. ಓನು ಬಂಗರಾಜಲೋ ನೌಕಾದಳಪತಿಯಾಯಿಟ್ಟ್, ಕೆಳದಿರೊ ವೆಂಕಟ್ಟಪ್ಪ ನಾಯಕರೊ ನೌಕಾಧಿಕಾರಿಯಾಯಿಟ್ಟ್ ಪನಿ ಆಕಿಯೋ ಇನ್ನ. ಅದಲ್ಲಾಂಟ್ ಸಂಧಾನ ಕಾರೋಮ್ ಅಯಿಟಿನ್ನ, ಉಳ್ಳಾಲ್ತಜ ಸೈನ್ಯತ್ತ್‌ಲ್ ಚಮ್ಮೆ ನಮೂಂತೆ ಹೋರಾಟ ಆಕ್ಯೋಂಟಿನ್ನಾರ್. ಅದಲ್ಲಾಂಟ್ ಈ ರಾಷ್ಟ್ರತ್ತೊ ನೌಕಾದಳತ್ತೋ ತಾಕತ್ತೆ ಈ ಸಮುದಾಯತ್ತೋ ನಲ್ಲೋ ನಮೂಂತೆ ಸೇವೆಗ್ ಕಾರಣ ಆಯಿತ್‌ಂಟ್ ಈ ಪ್ರವಾಸಿ ತೆರಿಪಾಟ್‌ರ. ಆಂಗ್ಲ ಬಾಸೆರೋ ಪತ್ರ ದಾಖಲೆಲ್ 1743ಲ್ ಬಪ್ಪಬ್ಯಾರಿ, ಹಮ್ಮುಬ್ಯಾರಿಜ ಚೆಲ್ಡೊ ವ್ಯಾಪಾರಿಮ್ಮಾರೋ ಉಲ್ಲೇಖ ಉಂಡು. ಈ ದಾಖಲೆರೋ ಹಿನ್ನಲೆಲ್ ಬಪ್ಪಬ್ಯಾರಿ ಚೆಲ್ಡವುನು ಮೂಲ್ಕಿಲ್ ಇನ್ನ್‌ಟ್ಟ್ ಬಪ್ಪನಾಡ್‌ರೊ ದುರ್ಗಾದೇವಿರೊ ದೇವಸ್ಥಾನತ್ತೋ ಪುನರ್ ಸ್ಥಾಪನೆ ಆಕೋಗು ಆರ್ಥಿಕ ಸಹಾಯ ಆಕ್ಯೋಂಟಿನ್ನಾ ಚೆಲ್ಡೋ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ತೆರಿಇಬಂಡ್.

ಪಾಡ್ದನಜ

ಬ್ಯಾರೆ ಜಾತಿಜಲೊಟ್ಟಿಗ್ ಬ್ಯಾರಿಜಲೋ ನಲ್ಲೋ ರೀತಿರೊ ಸಮ್ಮಂದ ಎಜನಿಂತ್ ಚೆಲ್ಡದ್‌ರೆ ಪಾಡ್ದನಜ ನಂಕ್ ತೆರಿಪಾಟ್‌ರ್. ಬ್ಯಾರಿಂಜ ಬ್ಯಾರೆ ನಲ್ಲೆ ಆಲ್ಮಾರೊಟ್ಟು ಒರ್ಮೆಪ್ಪಾಡ್‌ಲ್ ಕೂಡಿಯೊ ಇನ್ನಾರ್. ಪಿನ್ನೆ ಅಜಲೋ ಧಾರ್ಮಿಕ ಹಬ್ಬತ್ತ್‌ಲ್ ಭಾಗವಹಿಸಿಯೋಂಟಿನ್ನಾರ್. ಅಜಲೋ ನಲ್ಲೊ ನಡವಳಿರೆ ಎಲ್ಲಾರುಂ ಇಷ್ಟ ಪಟ್ಟೋ ಇನ್ನಾರ್. ಮಂಜೇಶ್ವರತ್ತೊ ಮುಟ್ಟತ್ತೋ ಉದ್ಯಾವರಂ ಚೆನ್ನೆಂಗ್ ಉದ್ದಾರತ್ತ್‌ಲ್ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಉದ್ದಾರತ್ತೊ ದೈವಂಜಲೊ ಗೌರವಾರ್ಥ ಭೂತನೃತ್ಯತ್ತೊ ಏರ್ಪಾಡ್ ಆಕ್ಯೋಂಟಿನ್ನಾರ್. ಗುಡಿ ಕೆಟ್ಟೋಗು ಜಾಗ ಕೊಡ್ತೋ ಮುಸ್ಲಿಂಮುಗು ಈ ಭೂತ ಆಶ್ವಾಸನೆರೊ ಕೊಡ್ತೋಂಟ್ ಇಂತ್.

ಮೂಲ್ಕಿರೋ ಬಪ್ಪನಾಡ್ ಚೆಲ್ಡೊ ರಾಯತ್ತ್‌ಲ್ ಬಪ್ಪ ಬ್ಯಾರಿಡೋ (ದುರ್ಗಾ ಪರಮೇಶ್ವರಿ ದೇವಸ್ಥಾನತ್ತೊ ಕೆಟ್ಟ್ ಬಾಟಿಯೊ ಆಲ್) ಕುಟುಂಬತ್ತಜಗು ಇಪ್ಪೊಂ ದೇವಾಸ್ಥಾನತ್ತೋ ಪ್ರಸಾದತ್ತೊ ಕೊಡ್‌ಕುರಾರ್. ಕುಂಬಳೆರೊ ಆರಿಕ್ಕಾಡಿ ಚೆಲ್ಡೋ ಪಕ್ಕತ್ತಲ್ ನಡಕುರೋ ಆಲಿ ಬೂತತ್ತೊ ಪರ್ಬ ನಡಕುರೋ ಸಂದರ್ಭತ್ತ್‌ಲ್ ಮುಸ್ಲಿಂ ಆಲ್‌ಮಾರೋ ಉಪಸ್ಥಿತಿ ಒರು ಸಂಪ್ರದಾಯವಾಯಿಟ್ಟ್ ಮುಂದುವರಿಇಗೋ ಬನ್ನ್‌ರ್. ಇಂಜಂತೋ ನೂರಾರ್ ಉದಾಹರಣೆಂಜ ಜಿಲ್ಲೆರೊ ನಾನಾ ಜಾಗೆಲುಮ್ ಇಪ್ಪಮ್ ನಡನೋ ಉಲ್ಲದ್ ನಂಕ್ ಕಂಡ್ ಬಂಡ್.

ಬ್ಯಾರಿಜ ಕೀಳ್ ಜಾತಿರೋ ಆಲ್ ಮಾರೊಟ್ಟಿಗೆ ಪಿನ್ನೆ ಜೈನ ಜಹಗೀರ್ದಾರರೊಟ್ಟಿಗೆ ಮುಕ್ತ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಕೂಡಿಲಯೋಂಟಿನ್ನಾರ್. ಚೆಲ್ದಡ್‌ರೋ ಪಾಡ್ದನಜ. ನಂಕ್ ತೆರಿಪಾಟ್‌ರ್. ಜೈನ ಗುತ್ತುಲ್ ಬಾವಾ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಪನಿ ಆಕ್ಯೋಂಟಿನ್ನೋ ಆಲ್‌ಮಾರ್ ಇಂಡ್ ಅದೇ ಪೇರ್‌ರೋ ಅಜಲೋ ಮೂಲಪೇರಾಯಿಟ್ಟ್ ಬಳಕೆ ಆಕ್ಯೋಂಟುಲ್ಲಾರ್. ಬಾವಾ,ಬಾವು, ಕಾಟುಬಾವ, ಚೆಯ್ಯ ಬಾವಾ ಇಂಜ್ಜತ್ತೆಲ್ಲಾ ಪೇರ್‌ಜ ಹೆಗ್ಗಡೆ ಪಿನ್ನೆ ಬಲ್ಲಾಳ ಜಾತಿರಜಲೋ ಅಡಿಲ್ ಅಜ ಆಕ್ಯೋಂಟಿನ್ನೋ ನೈಮರೋ ನೆನಪಾಯಿಟ್ ಇಪ್ಪೊಂ ಉಳಿಜ್ಜಿರ್.

ಬೊಬ್ಬರ್ಯ ಪಾಡ್ದನ ಬ್ಯಾರಿಜೊಗು ಬ್ಯಾರೆ ಜಾತಿಜ್ಜಲೊಟ್ಟುಗು ಇನ್ನೊ ನಲ್ಲೋ ಸಂಬಂಧತ್ತೊ ಅನ್ಯೋನತೆರೊ ತೆರಿಪಾಟ್‌ರ್. "ಏಳ್ ಪಟ್ಟಣತ್ತೋ ಮರಕಲಮಾರ್ ಪಿನ್ನೆ ಏಳ್ ಕಡೆರೋ ಬ್ಯಾರಿಜ ಒಟ್ಟು ಸೇರಿಟ್ಟ್ ಕಲಂಜಾರ್ ಚೆಲ್ದೋ ಜಾಗೆಗ್ ಪೋಯಾರ್. ಅಪ್ಪ ಅವುಡ್ರೆ ಆಲ್‌ಮಾರ್ "ನಿಜ ಜಾತಿ – ನೀತಿ ಬ್ಯಾರಿಜಮಾ ಇಲ್ಲೆಂಗ್ ಜಾತಿ–ಸೆಟ್ಟಿ ಬ್ಯಾರಿಜಮಾ" ಚೆನ್ನ್ಟಿಟ್ಟ್ ಕೇಟಾರ್ "ನಿಜ ಜಾತಿ–ನೀತಿ ಬ್ಯಾರಿಜ ಆಯಿಟಿನ್ನೆ ಔತುರುಲ್ಲ ಬರ್ರು ಚೆಲ್ದೊ ನಲ್ಲೊ ಆಹ್ಮಾನತ್ತೋ ಬಿಲಿ ಅವುಡ್ರಜಲ್ಲೇ ಬಂತ್ ಅಲ್ಲಾಂಟೆ ನಲ್ಲ ನಮೂಂತ್‌ಲ್ ಅತಿಥಿ ಸತ್ಕಾರ ಆಕ್ಯಾರ್.

ಇನ್ನೊರು ಪಾಡ್ದನತ್ತ್‌ಲುಮ್ ಇದೇ ಪಲ್ತೋ ಉಲ್ಲೇಖ ಉಂಡು 'ಯೆಡ್ಡೋಡಿ ಸೊತ್ತು ಮರಕಲೆನ ಕತೆ" ಚೆಲ್ದಡ್ ಅದ್‌ರೊ ಶೀರ್ಷಿಕೆ ಮೂನಾಲ್ ಬ್ಯಾರಿಜ ಕಲಂಜಾರ್ ಚೆಲ್ದೋ ದೇವಸ್ಥಾನತ್ತ್‌ಗ್ ಪೋಯಾರ್. ಗುತ್ತುರೋ ಆಲ್‌ಮಾರ್ ಇದ್‌ರೋ ಮುನ್ನೊಲು ಪಾಡ್ದನತ್ತ್‌ಲ್ ಕೇಟೋ ಪ್ರಶ್ನೆರೊಮೇ ಇಂಕ್ ಕೇಟಾರ್ ನಜ ಜಾತಿ–ನೀತಿ ಬ್ಯಾರಿಜಂಟ್ ಇಜ ಉತ್ತರ ಕೊಡ್ತಾರ್ ಪಿನ್ನೆ ಗುತ್ತುರಜ ಇಜಲೋ ಅವುತುರುಲ್ಲ ಬಿಲ್ಚಾರ್. ಆಲ್‌ಮಾರೋ ನಡುಲು ಬ್ಯಾರಿಜಗುಂ ವಿಶೇಷಮಾಯೋ ನಲ್ಲೊ ಗೌರವ ಕೊಡ್ತಾರ್ ಚೆಲ್ದಡ್ ಇದ್‌ಲ್ ವ್ಯಕ್ತಮಾಯಿಟ್ಟ್ ತೆರಿಇ ಬಂಡ್.

16 ಶತಮಾನತ್ತ್‌ಲ್ ಉಂಡಾಯೋ 'ಅತ್ತಾವರ ದೈಯಂಗಳು" ಚೆಲ್ದೊ ಪಾಡ್ದನತ್ತ್‌ಲ್ ತುಳುನಾಡ್‌ಲ್ ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಮುದಾಯತ್ತೋ ಅಂತಸ್ತ್ ಆ ಕಾಲತ್ತ್‌ಲ್ ಎಜನಿಂತ್ ಚೆಲ್ದಡ್‌ರೆ ತೆರಿಪಾಟ್‌ರ್ ಪಾಣೆ ಮಂಗಳೂರುಡೆ ಬಂಗರಾಜರೋ ಆಳ್ವಿಕೆಲ್ ಮುಸ್ಲಿಮ್‌ರೊ ಅಂತಸ್ತ್‌ರೊ ಬಗ್ಗೆ "ಅತ್ತಾವರ ದೈಯಂಗಳು" ಚೆಲ್ದೊ ಈ ಪಾಡ್ದನ ಬಾರಿ ನಲ್ಲೊ ರೀತಿಲ್ ಚಿತ್ರಣ ತಂಡ್. ಉದ್ದಾರ (ಉದ್ಯಾವರ ಮಂಜೇಶ್ವರತ್ತೋ ಮುಟ್ಟತ್ತ್‌ಲ್) ಹಿಂದೂ ಸಹೋದರಮಾರ್ ಮುಸ್ಲಿಮ್

ಆಲ್‌ಮಾರೊ ಬಗ್ಗೆ ಬಾರಿ ಗೌರವತ್ತೆ ಕಾಟಿಯೋಂಟಿನ್ನಾರ್ ಚೆಲ್ದೆದ್‌ರೆ ಉದ್ಯಾವರತ್ತೊ ವರ್ಷತ್ತೋ ರಥೋತ್ಸವತ್ತೊ ಸಂದಭಫತ್ತ್‌ಲ್ ಅತ್ತಾವರ ದೈಯಂಗಳು ಚೆಲ್ದೋ ಭೂತ ಉದ್ಯಾವರತ್ತೋ ಪಳ್ಳಿರೊ ಎದುರುಗು ಪೋಯಿಟ್ಟ್, ಇಪ್ಪ ಮರಕೋಗಾವಾತೊ ಪಂಡತ್ತೋ ಮುಸ್ಲಿಂ ಸೇನಾಧಿಪತಿ ಪಿನ್ನೆ ಅವುನು ಭೂತತ್ತೋ ಆರಾಧನೆ ಆಕೊನು ಕೊಡ್ತೋ ಜಾಗತ್ತೋ ಭೂಮಿಡೊ ಬಿಸಯತ್ತೆ ಕೃತಜ್ಞತೆ ಚೆನ್ನೋಂಟು, ಅವುಂಡೋ ನಲ್ಲೋ ನಮೂಂತ್‌ಲ್ ಪೋಗಲ್‌ರದ್ ವಾಡಿಕೆಲ್ ಬನ್ನ್‌ರ್. ಈ ಪಾಡ್ದಣಜ ಸುಮಾರ್ ಕ್ರಿ.ಶ. 11ರೋ ಪಿಡ್ಡಿಟ್ಟ್ 14ನೇ ಶತಮಾನತ್ತೊ ಕಾಲತ್ತದ್ ಚೆನ್ನ್‌ಟ್ಟ್ ಚೆಲ್ದಾರ್. ಅಲ್ಲಾಂಟೆ ಕೊರಿಯ ಪ್ರಮುಖಯಾಯೊ ಪಾಡ್ದನಜ ಆಯೋ ಬಲೀಂದ್ರ ಪಾಡ್ದನ, ಜುಮಾದಿ ದೈವ ಪಾಡ್ದನ, ಶ್ರೀ ಪಾಡ್ದನತ್ತ್‌ಲ್ ತುಳುನಾಡ್‌ರೊ ಮುಸ್ಲಿಂರಜಲೊ ಉಲ್ಲೇಖ ಉಂಡು.

ಇನ್ನೋರು ನಮೂಂತೆ ಪಾಡ್ದನತ್ತ್‌ಲ್ ತುಳುನಾಡ್‌ರೊ ಬ್ಯಾರಿಜಲೋ (ಮುಸ್ಲಿಮ್‌ರಜಲೋ) ಸಂಬಂಧತ್ತೆ ಇಜನೆ ತೆರಿಪಾಟ್‌ರ್. ಬ್ಯಾರಿಜ ಬ್ರಹ್ಮರೋ ದೇವಸ್ಥಾನತ್ತೋ ಮುಟ್ಟ ಬನ್ನಪ್ಪ ಅವುಡ್ರೋ ಆಲ್‌ಮಾರ್ ಅಜಲೆ ನಿಕ್ಕ್ ಪಾಟಿಟ್ಟ್ "ನಿಜ ಜಾತಿ ಬ್ಯಾರಿಜಮಾ, ನೀತಿ ಬ್ಯಾರಿಜಮಾ? ನಿಜ ಜಾತಿ ಬ್ಯಾರಿಜ ಅಯಿಟಿನ್ನೆಂಗ್ ದೇವಸ್ಥಾನತ್ತೋ ಪ್ರವೇಶ ಆಕಿಟ್ಟ್ ನಿಂಕ್ ಎಂದ್ರೋ ವರಬೇನು ಚೆನ್ನ್‌ಟ್ಟ್ ಕೇಕೊರು". ತುಳು ಮಾಪಿಳ್ಳೆಜ (ಮುಸ್ಲಿಮ್ರಜ) ಹಿಂದೂ ಎಲೆಮೂತಜ್ಞಮಾರೈಲ್ ಎಡ್ತೋ ಬನ್ನೋ ಗೌರವ ಸೂಚಕ ಇದಾಯಿಟ್ಟಿಕ್ಕ್‌ರ್ ಚೆಲ್ದೆದ್‌ರೋ ಬಿ.ಎ. ಸಾಲೆತ್ತೂರು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡ್ರ್.

ತುಳುನಾಡ್‌ರೋ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಇತಿಹಾಸತ್ತೋ ಅವಲೋಕನ ಅಕ್ಯೆಂಗ್ ಪಾಡ್ದನಲಜ ಅಲ್ಲಾಂಟೆ ಭೂತಾರಾಧನೆರೋ ಶ್ಲೋಕಜ ಈ ನಾಡ್‌ರೋ ಮುಖ್ಯ ಪರಂಪರೆಡೋ ತೆರಿಪಾಟ್‌ರ್ ಭೂತರಾಧನೆ ಚೆಲ್ದೆದ್ ಈ ನಾಡ್‌ರೋ ಮುಖ್ಯ ಪರಂಪರೆ ಆಯಿಟ್ಟಿಂತ್ ಭೂತರಾಧನೆ ಚೆಲ್ದೆದ್ ಈ ನಾಡ್‌ರೋ ಚಮ್ಮೆ ಪಲೆಯೋ ಕಾಲತ್ತೋ ಆರಾಧನೆ ಪದ್ಧತಿ ಆಯಿಟ್ಟಿಕ್ಕ್‌ರ್. "ಆಲಿ" ಚೆಲ್ದೋ ಒರು ಮುಸ್ಲಿಮ್ ನಾಯಕಡೆ ಪಾಡ್ದನಜ ದೈವ ಪಿನ್ನೆ ದೈವಿಕ ಪುರುಷ ಚೆನ್ನ್‌ಟ್ಟ್ ವರ್ಣನೆ ಆಕಿರ್.

ಇನ್ನೊರು ಪಾಡ್ದನ ಆಯೋ ಬೊಬ್ಬಯ್ಯ ಪಾಡ್ದನತ್ತ್‌ಲ್ ಒರು ಮುಸ್ಲಿಮ್‌ಡೆ ದೈವಿ ಪುರಷ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಅಲ್ಲಾಂಟೆ ಮೀನ್‌ಗಾರ ಮಾರುಡೋ (ಮೊಗವೀರ ಮಾರ್‌ಡೋ) ಅರಾಧ್ಯ ದೈವ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಆರಾಧನೆ ಆಕ್‌ರದ್ ಅದ್‌ರ್‌ಪ ಆವುರು. ಬಬ್ಬರ್ಯ ಇಲ್ಲೆಂಗ್ ಬಾವು ಬ್ಯಾರಿ ತುಳುನಾಡ್‌ರೋ ಕರಾವಳಿ ಆಲ್‌ಮಾರ್‌ರೋ

ವಿಶೇಷಮಾಯಿಟ್ಟ್ ಮೊಗವೀರ ಮಾರ್ರೋ ಸಂಕಪ್ಪತ್ತೋ ಕಾಲತ್ತ್‌ಲ್ ಸಹಾಯ ಆಕಿಯೋ ದೈವ ಚೆನ್ನ್‌ಟ್ಟ್ ವರ್ಣನೆ ಆಕಿರ್.

ಹಂಜುಮಾನ್‌ಮಾರ್ (ಅಂಜುಮಾನ್‌ಮಾರ್)

ಹಂಜಮಾನ್ ಚೆಲ್ದೆದ್ ಅಂಜುಮಾನ್ ಚೆಲ್ಲೋ ಶಬ್ದತ್ತೆ ಉಂಡಾಯಿರ್. ಸಂಘ, ಕ್ಲಬ್, ಸೊಸೈಟಿ ಅಲ್ಲೆಂಗ್ ಗಿಲ್ದ್ ಚೆಲ್ಲೋ ಅರ್ಥ ಅದ್‌ಕ್ಕುಂಡು. ಅಂಜುಮಾನ್ ಚೆಲ್ದದ್ ಸಂಘತ್ತ್‌ಗ್ ಉಲ್ಲೋ ಜನಪ್ರಿಯ ಪರ್ಯಾಯ ಪದ ಆಯಿಟ್ಟ್, ಮುಸ್ಲಿಮ್‌ರಜಲೋ ನಡುಲು ಇಪ್ಪತ್ತ್‌ಗುಂ ಚಮ್ಮೆ ನಮೂಂತೆ ಅಂಜುಮನ್‌ಜ ಅಸ್ತಿತ್ವತ್ತ್‌ಲ್ ಉಂಡು.

ಜೈನ ವರ್ತಕಮ್ಮಾರೋ ಕಚ್ಚೋಡ ಸಂಘಜ ಹಂಜಮಾನ್ ಮುಸ್ಲಿಂಸ್‌ರೋ ನಡುಲು ಕಚ್ಚೋಡ ಸಂಘಜ ಅಸ್ತಿತ್ವತ್ತ್‌ಗ್ ಬರೊಗು ಕಾರಣ ಆಯಿತ್. ಹಂಜಮಾನ್‌ಮ್ಮಾರ್ ಸಮಾಜತ್ತೋ ಒರು ಪ್ರಮುಖ ಘಟಕ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಎಲ್ಲಾ ನಮೂಂತೆ ಲೇಸ್, ಚಟುವಟಿರಿಜಗು ಆಡಳಿತ ಉಲ್ಲೋ ಆಲ್‌ಮಾರ್ ಆಹ್ವಾನ ಆಕ್ಯೋಂಟಿನ್ನಾರ್. ಮೈಕಾಲ್ತೋ ಮುಸ್ಲಿಂರೋ ಬಾನ್ಯತ್ತೊ ಘಟಕಜಲೆ ಹಂಜಮಾನ್ (ಅಂಜುಮಾನ್) ಚೆನ್ನ್‌ಟ್ಟ್ ಬಿಲಿಚೋಂಟಿನ್ನಾರ್.

ಕ್ರಿ.ಶ. 1419ಲು ಮೈಕಾಲ್ತೋ ಶಿಲಾಶಾಸನ ಹಂಜಮಾನ್‌ಜ್ಞೊಗು ಸೇರಿಯೋ ಅಂಜಿ ಪಳ್ಳಿಜಲೆ ಅಂಡತ್ತೋ ಮೈಕಾಲ ರಾಜ್ಯತ್ತೋ ಗವರ್ನರ್ ಧ್ವಂಸ ಆಕಿಯೋ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಆಕ್‌ಡ್ ಹಂಜಮಾನ್ ಗುಂಪುಜ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಆಡಳಿತಗಾರಕೈಲ್ ದೂರು ಕೊಡ್ತುಟ್ಟು ಇಂತ್. ವಿಜಯನಗರತ್ತೋ ರಾಜ ಈ ಬಿಸಯತ್ತೋ ಬಗ್ಗೆ ತನಿಖೆ ನಡಪಾಟಿಟ್ಟ್ ಬೈಚಪ್ಪ ಚೆಲ್ಲೋ ಪೈ ಕಾಕುರೋ ಆಲ್‌ರೋ ಕಡ್ತಿಕೊಡ್ತುತ್ತು ಪಿನ್ನೆ ಹಂಜಮಾನ್‌ರಂಕ್ ಅನ್ಯಾಯ ಆಯದ್‌ರೋ ತೆರಿಜ್ಞೊಂಡುತು, ಅತ್ತರಮೇ ಪಳ್ಳಿಜಲೋ ಮರು ನಿರ್ಮಾಣ ಆಕಿಕೊಡ್ಲುರೇಂಟ್ ಆದೇಶ ಕೊಡ್ತೋ ಬಗ್ಗೆ ಶಿಲಾಶಾಸನ ಉಲ್ಲೇಖ ಆಕಿರ್.

ಕ್ರಿ.ಶ. 1405ಲ್ ಬಾರ್ಕೂರ್‌ಲ್ ಕಿಟ್ಟಿಯೋ ಇನ್ನೊರು ಶಿಲಾಶಾಸನ ಬಾರ್ಕೂರ್‌ಡೋ ಗವರ್ನರ್ ಸೆಟ್ಟಿಕಾರ ಚೆಲ್ದವುನು ಹಾಲರೋ ಕಚೇರಿ ಪಿನ್ನೆ ಅಜಲೋ ಸೊರತ್ತ್‌ಲ್ ಕೈ ಇಟ್ಯೋಂಟಿನ್ನೊ ಬಗ್ಗೆ ಉಲ್ಲೇಖ ಆಕ್‌ಡ. ನಖಿರಾ ಚೆಲ್ಲೊ ಹಂಜಮಾನ ಗುಂಪು ಸೆಟ್ಟಿಕಾರ ಹಾಲರೋ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗ್ ಸೇರಿಟ್ಟಿಂತ್. ಇದ್‌ರೋ ಬಗ್ಗೆ ರಾಜ ಜಂಡಾಮತ್ತೋ ಬುಕ್ಕ ಚೆಲ್ದವುನುಗು ಮನವಿ ಕೊಡ್ತುಂತು.

ಕ್ರಿ.ಶ. 1474ಲ್ ನಖಿರಾ ಹಂಜಮಾನ ಪಿನ್ನೆ ಸೆಟ್ಟಿಕಾರ ಸಂಘ ಒರು

ಕಕ್ಷಿಯಾಯಿಟ್ಟ್ ನಿಡುಂಬೂರು ಮುಡಿಲಾ ಪಿನ್ನೆ ಆರ್ ಬಲ್ಲಾಳಮಾರ್ ಇನ್ನೊರು ಪಾರ್ಟಿರೊ ಕಕ್ಷಿಯಾಯಿಟ್ಟ್ ಇಕ್ಕ್ರೋ ಪೋಲೆ ಒಡಿಯೂರ್‌ಡೋ ಜಮೀನ್‌ಗ್ ಸಂಬಂಧಿಚ್ಚಿಟ್ಟ್ ಇನ್ನೋ ವ್ಯಾಜ್ಯತ್ತೊ ಬಾರ್ಕೂರ್ ಗವರ್ನರ್ ಹಂಜಮಾನ್ ಅಜಲೋ ಪರ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಇತ್ಯರ್ಥ ಆಕಿಯ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ನಮೂಂತೆ ಶಿಲಾಶಾಸನಜ ಪೋವುನಾರನೇ ಶತಮಾನತ್ತೋ ಕಾಲತ್ತ್‌ಲ್ ಮುಸ್ಲಿಮ್‌ರಜ ಮೈಕಾಲ, ಭಟ್ಕಳ ಪಿನ್ನೆ ಹೊನ್ನಾವರತ್ತ್‌ಲ್ ಕಚ್ಚೊಡತ್ತ್‌ಗ್ ಸಂಬಂಧಿಚ್ಚಿಟ್ಟ್ ಸಾಧನೆ ಆಕ್ಯಾರ್ ಚೆಲ್ಡದ್‌ರೋ ತೆರಿಪಾಟ್‌ರ್. ಇದಲ್ಲಾಂಟ್ ಹಂಜಮಾನ್‌ಮಾರ್ ನಲ್ಲೋ ನಮೂಂತೆ ಕಚ್ಚೋಡ ಸಂಘ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಮಾರ್ಪಾಟಾಯಾರ್ ಪಿನ್ನೆ ಅಂಡತ್ತೋ ಆಡಳಿತಗಾರಮಾರ್ ಅಜ್ಜಲೋ ಮೇಲೆ ಭಾರಿ ಬೆಲಿಯೋ ಸುಂಕತ್ತೊ ಇಟ್ಟ್‌ನ್ನಾರ್.

ಕ್ರಿ.ಶ. 1565ಲ್ ಬಾರ್ಕೂರ್‌ಲು ಕಿಟ್ಟಿಯೋ ಶಿಲಾಶಾಸನ ಈ ಅಂಶತ್ತೋ ಸ್ಪಷ್ಟನೆ ಆಕ್‌ಡ್. ಬಸ್ರೂರ್‌ರೋ ಹಂಜಮಾನ್ ಮಾರ್ ಅಜಲೋ ಮೇಲ್‌ರೋ ಸುಂಕತ್ತೆ ಬಂಗಾರತ್ತೋ ರೂಪತ್ತ್‌ಲ್ ಕೊಡ್ಕೊಗು ಸಾಧ್ಯ ಇಲ್ಲಾತಪ್ಪ ಅಜ, ಅಜ್ಜಲ್ಯೆಲ್ ಇನ್ನೋ ಪಳ್ಳಿ ಮರ್ಯಾದೆರೊ ಪೆರವು ಕೊಡ್ತುನ್ನಾರ್. ಚೆನ್ನಟ್ಟ್ ಶಾಸನಜ ತೆರಿಪಾಟ್‌ರ್. ಈ ಸುಂಕಜಲೋ ಪ್ರಕಾರ ಹಂಜಮಾನ್‌ಮ್ಮಾರ್ ರಾಜ್ಯತ್ತೊ ಬೊಕ್ಕಸತ್ತ್‌ಗ್ ಬಾರಿ ಬೆಲ್ಯೋ ಕೊಡುಗೆ ಕೊಡ್ತುನ್ನಾರ್.

ಬ್ಯಾರಿ ಜನಾಂಗ ಸ್ವತಂತ್ರ ಜನಾಂಗಮಾ? ಇಲ್ಲೆಂಗ್ ಅಲ್ಲೇ? ಚೆಲ್ಡಡ್ರೋ ಬಗ್ಗೆ ಸಮರ್ಥನೆ

ಖಂಡಿತಮಾಯಿಟ್ಟ್ ಬ್ಯಾರಿ ಜನಾಂಗ ಚೆಲ್ಡದ್ ಸ್ವತಂತ್ರ ಜನಾಂಗ ಅಲ್ಲ. ಬ್ಯಾರಿ ಸಮುದಾಯ ತುಳು, ಅರಬೀ ಮಲಯಾಳತ್ತೊ ಪ್ರಭಾವತ್ತ್‌ಲಾಯಿಟ್ಟ್ ಮಿಶ್ರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಲೊ ಉಗಮ ಆಯಿರ್. ಕಾರಣ ಎಂಡ್ರೋ ಚೆನ್ನೆಂಗ್ ಅಂಡತ್ತೋ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ. ಅಂಡತ್ತೋ ಸಮಾಜತ್ತ್‌ಲ್ ಮೇಲ್ ಜಾತಿರಜಲೊ ತಾಕತ್ತ್ ಯಾರ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಜೈನ ಬೌದ್ಧ ಮತತ್ತೋ ಪ್ರಭಾವಜ ತುಳುನಾಡ್‌ಲ್ ಕೊರೊಡಿಯಾಯೆನಿಕೆಮೇ. ಕೀಲ್ ಜಾತಿರಜ ಮೇಲ್ಜಾತಿರಜಲೋ ಅಸಮಾನತೆ ಮೇಲ್–ಕೀಲ್ ಪದ್ಧತಿ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಬಹಿಷ್ಕಾರಜೋಗು ಗುರಿಯಾಯಿಟಿನ್ನಾರ್. ಈ ಸಂದರ್ಭತ್ತ್‌ಲ್ ಇಸ್ಲಾಂ ಅರಬ್ ಧರ್ಮ ಪ್ರಚಾರತ್ತಜಲೋ ಮುಖಾಂತರ ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶತ್ತ್‌ಲ್ ಫಸರಿಯಪ್ಪ ಊಡೆ ಪುದಿಯೋ ಬ್ಯಾರಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೊನ್ನು ಪೆತ್ತ್ ಬೆಂಞಿತ್ತ್ ಅದ್‌ಲ್ ಪುದಿಯೊ ಸಂಸ್ಕೃತಿರೊ ಕೂಡಿಯೋ ಬಾಸೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ,

ಜನಪದ ಪಾಟ್, ಕಥೆ ಐತಿಹ್ಯಜ ಸೇರಿಯೋಂಡುತ್ತ್.

ಬ್ಯಾರಿ ಜನಾಂಗತ್ತ್‌ಲ್ ಬ್ಯಾರೆ–ಬ್ಯಾರೆ ಬಾಸೆಜಲೊ ಪಲಕಪರೆಯಿಡೊ ಆಲ್‌ಮಾರ್ ಯಾರ ಆಲ್ ಉಲ್ಲಾರ್. ಅದ್‌ಲುಂ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆರೋ ಪಲಕ ಪರೆಯಿಡೊ ಆಲ್‌ಮಾರ್ಯೆಲ್ ಯಾರ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಮಲಯಾಳ ಪಿನ್ನೆ ತುಳುಪದಜ ಅಡಜಿಯೋಂಡುರು.

ರಾತೀಬ್, ಮೌಲೂದು ಇಜಂತದೆಲ್ಲಾ ಅರಬಿ ಭಾಸೆಲೆ ಇನ್ಸ್ಟ್ಟ್ ಬ್ಯಾರಿಜಲ್ಲ್ ಆಚರಣೆಲ್ ಉಂಡು. ಇಪ್ಪಮ್ ಉಂಡು. ಮಾಲೆಪ್ಪಾಟ್ಟ್ ಒಪ್ಪನ ಪಾಟ್ಟ್‌ಜ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಿಶ್ರ ಬಾಸೆಲೇ ಆಡಕ ಆಯಿರ್. ಮಾಪ್ಲಾ ಪಾಟ್‌ಂಟೇ ಪೇರ್ ಪೋಯೊ ಮ್ಯೊದು ಕುಟ್ಟಿ ವೈಧ್ಯರೋ ಎಲ್ಲಾ ಕಾವ್ಯ ಕೊಡುಗೆಜ ಮಿಶ್ರ ಬಾಸೆಲ್ ಉಂಡು. ಬ್ಯಾರಿ ಜನಾಂಗತ್ತೋ ಕೊರಿಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿರೊ ಆಚಾರ– ವಿಚಾರಜಲೋ ಬ್ಯಾರೆ ಜಾತಿರಜ ಅಜಲ್ಯೆಲ್ ಅಳವಡಿಸಿಯೋಂಟು ಬನ್ನದ್ ಕೊಂಡುಟ್ಟು ಇದ್ ಒರು ಸ್ವತಂತ್ರ ಜನಾಂಗ ಅವುಡೆದ್‌ಲ್ ಕಷ್ಟ ಆವುರು.

ಬ್ಯಾರಿಜನಾಂಗತ್ತೆ ಒರು ಸ್ವತಂತ್ರ ಜನಾಂಗ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಅಭಿವೃದ್ದೀ ಆಕೊನೆಂಗ್ ಮುನ್ನೋಲು ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಸೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿರೊ ಅಭಿವೃದ್ದೀ ಆಕೊನು. ಬ್ಯಾರಿಬಾಸೆ ಇಲ್ಲೆಂಗ್ ಜನಾಂಗತ್ತ್‌ಲ್ ಇಪ್ಪ ಉಲ್ಲೋ ಪ್ರಬೇದಜಲೋ ಪೋಬಾಟಿಟ್ಟ್ ಒರೇ ಬಾಸೆಯಾಯಿಟ್ಟ್ ಬೆಳೆಪಾಟೊಗು ಪ್ರಯತ್ನ ಆಕೊನು. ಸುರುತೊ ಎಜ್ಜೆಯಾಯಿಟ್ಟ್ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಗ್ ರೂಪ ಕೊಡ್ಕುರದಾಯಿಟಿಕ್ಕ್‌ರ್.

ವ್ಯಾಪ್ತಿ (ಭೌಗೋಳಿಕ ವಿಸ್ತರಣೆ)

ಬ್ಯಾರಿಜ ಮುನ್ನೋಲು ಅವಿಭಜಿತ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡತ್ತೋ ಭಾಗಜ ಆಯೊ ಮೈಕಾಲ, ಉಡುಪಿ, ಪಿನ್ನೆ ಕಾಸರಗೋಡುಗ್ ಬನ್ನೋ ಪ್ರಾಚೀನ ಅರಬ್ ವರ್ತಕಜ ಪಿನ್ನೆ ಮುಟ್ಟತ್ತೋ ಸ್ಥಳೀಯ ಮೂಲವಾಸಿಜಲೊ ಸಂತಾನ ಅಯಿಡಾರ್. ಒರು ವರ್ತಕ ಸಮುದಾಯ ಆಯೊ ಕಾರಣ ಇಜ ಪೊಲೆರೊ ಮುಟ್ಟತ್ತ್‌ಲ್ ವಾಸ ಆಯಿಟಿನ್ನಾರ್. ಅರಬಿ ಕಡಲ್ದೊ ಹಿನ್ನೀರ್ದೊ ಪೊಲೆಂಜಲೊ ಮೂಖಾಂತರ ವಾಡತ್ತ್ ಸಂಚರಿಚಿಟ್ಟ್ ಸುಮಾರ್ 15 ಕಿ. ಮಿ. ವ್ಯಾಪ್ತಿ ತೋಲು ಈ ಜನಾಂಗ ವಾಸ ಆಕಿಂತ್. ಇನ್ನೊರು ಮೋತು ಕಾಸರಗೋಡುರೊ ಮಂಜೇಶ್ವರತೋಲು ತೀರ ಪ್ರದೇಶತ್ತ್‌ಲ್‌ಮ್, ಇಜ ಇದೇ ಪೊಲೆ ಪೊಲೆಕರೆ ಇಜ ವಾಸ ಆಯಿಟಿನ್ನಾರ್. ಇದ್ ಬ್ಯಾರಿಜಲೋ ಪ್ರಾಚೀನ ವಸತಿ ಪ್ರದೇಶ ಆಯಿಟಿಂತ್. ಪಿನ್ನೆ ಊಡೆ ಕ್ರಿ.ಶ. ಏಲ್‌ನೇ ಶತಮಾನತ್ತೊ ಮುನ್ನೋಲೇ ಇಸ್ಲಾಮ್ ಪ್ರವೇಶ ಆಕಿಂತ್.

ಕ್ರಮೇಣ ಬ್ಯಾರಿಜ ಕೊಡಗು, ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು, ಹಾಸನ ಪಿನ್ನೆ ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆತೋಲುಂ ಪಸರಿಸಿತ್ತ್. ಕ್ರಿ. ಶ. 1950ಲ್ ಪಿನ್ನೆ ಇಜ ಭಾರತತ್ತ್ಲೇ ಅಲ್ಲ. ಗಲ್ಫ್, ಅಮೇರಿಕಾ, ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾ ಪಿನ್ನೆ ಬ್ಯಾರೆ ರಾಷ್ಟ್ರತೋಲು ಅಜಲೊ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ವಿಸ್ತರಿಸಿಟ್ಟಿಂತ್. ಇಂಡ್ ಇಜ ಭಾರತತ್ತೋ ಪ್ರಮುಖ ನಗರ ಆಯೋ ಬೆಂಗಳೂರು, ಮುಂಬೈ,ಗೋವಾ ಪಿನ್ನೆ ಮೈಸೂರುಲುಂ ಕಂಡ್ ಬಂಡಾರ್. ಇಂಡ್ ಬ್ಯಾರಿಜಲೊ ಜನಸಂಖ್ಯೆ 15ಲಾಕ್ ತೋಲು ಕಡನೋ ಉಂಡ್. ದುನಿಯಾವುಲೆಲ್ಲ ಇಜ ಪಸರಿಸಿಯೋಂಡ್ರಾರ್.

ಬ್ಯಾರಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿರೊ ಮೇಲೆ ಬ್ಯಾರೆಜಲೋ ಪ್ರಭಾವ
ಮಲೆಯಾಳಿಮ್ಮಾರೊ ಪ್ರಭಾವ

ದ.ಕ. ಜಿಲ್ಲೆರೊ ಪುತ್ತೂರು, ವಿಟ್ಲ, ಸುಳ್ಯ, ಫಜೀರ್, ಅರ್ಕುಲ, ಮಂಜನಾಡಿ, ಕೊಣಾಜೆ, ಕಿನ್ಯ, ಪಟ್ಟೋರಿ, ನರಿಂಗಾನ, ಕೈರಂಗಳ, ಇರಾ, ಪಾತೂರು, ಬಾಕ್ರಬೈಲ್, ಸಾಲೆತ್ತೂರು, ನಾರ್ಶ, ಬೋಳಂತೂರು, ಸುರಿಬೈಲ್ ಇಜ್ಜನೆ ಕೇರಳ ರಾಜ್ಯತ್ತೋ ಗಡಿಭಾಗತ್ತ್ಗ್ ತಾಂಟಿಟುಲ್ಲೋ ಪಿನ್ನೆ ಆಸುಪಾಸುರೋ ಪ್ರದೇಶತ್ತ್ಲ್ ನೆಲೆಸಿಯೋ ಉಲ್ಲೋ ಬ್ಯಾರಿ ಜನಾಂಗತ್ತೋ ಮೇಲ್ ಮಲೆಯಲ್ಲಿಲೋ ಪ್ರಭಾವೊಂ ಯಾರಾಯಿಡ್.

ಮಲಯಾಳ ಭಾಸೆ ಪಲಕಪರೆಯಿಡಜ ದ್ರಾವಿಡ ಜನವರ್ಗತ್ತ್ಗ್ ಸೇರಿಯಜ. ಆರ್ಯಮ್ಮಾರ್ ಭಾರತತ್ತ್ಗ್ ಒಂಡೋ ಮುನ್ನೋಲೆ ಅಜ ಈ ಕಡೆಕ್ ಬನ್ನಜ.

ಅರಬ್ ವ್ಯಾಪಾರಿಜ ಮಲಬಾರ್ ಕರಾವಳಿ ಪಿನ್ನೆ ತುಳುನಾಡ್ ಕರಾವಳಿಲ್ ಬನ್ನ್ಟ್ಟ ನೆಲೆಯೂರಿಯಪ್ಪ ಅಜ ಮುಟ್ಟತ್ತೋ ಪೆನ್ನಿಜಲೊ ಮಜ್ಜಿಲ ಆಯಾರ್. ಈ ಸಂಪರ್ಕತ್ತ್ಲಾಯಿಟ್ಟ್ ಪುದಿಯೊರು ಆಲ್ಮಾರೆ ಕೂಟ ನಿರ್ಮಾಣ ಆಯಿತ್. ಅಜನೆ ಮಜ್ಜಿಲ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಮತಾಂತರ ಆಯೋ ಪೆನ್ನಿಜ, ಮಕ್ಕಜ ಅಜಲೊ ತುಳು ಬಾಸೆರೊ ಬಳಕೆ ಆಕ್ಕೆಂಗುಂ ಸಾಮಾಜಿಕಮಾಯಿಟ್ಟ್ ಪಿನ್ನೆ ಧಾರ್ಮಿಕ ಮಾಯಿಟ್ಟ್ ತುಳು ಪಲಕ್ ಪರೆಯಿಡಜಲೊಟ್ಟುಗು ಅಜಲೊ ಸಂಬಂಧ ಕೊರೊಡಿ ಆಯೊಂ ಬಂತ್. ಸಾಮಾಜಿಕಮಾಯಿಟ್ಟ್ ಮಲಬಾರ್‌ಡೊ ಮುಸ್ಲಿಂರಜಲೊಟ್ಟುಗು ಅಜಲೊ ಸಂಪರ್ಕ ಯಾರ ಆಯೋ ಪೋಯಿತ್ತ್. ಇಜನಾಯಿಟ್ಟ್ ಅಜಲೊ ಪಲಕತ್ತ್ಲ್ ತುಳುರೊ ಧ್ವನಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ವ್ಯಾಕರಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆರೊ ಪ್ರಭಾವ ಇನ್ನೆಂಗುಂ ಶಬ್ದ ಸಂಪತ್ತ್ ಮಲಯಾಳ ಪಲಕ ಪರೆಯಿಡೊ ಮುಸ್ಲಿಮ್‌ರಜಲೈಲ್ ಪ್ರಭಾವಿತ ಆಯಿರ್. ಪಲಕ ಭಾಷೆ ಪಲಕ ಪರೆಯಿಡಜಲೈಲ್ ಸಂಪರ್ಕ ಕೊರೊಡಿಯಾವೊಗು

ಸುರು ಆಯಿತ್. ವ್ಯತ್ಯಾಸಜ ಯಾರಾಯೆಂಗ್ ಅದ್ ಬೇರೆಮೆ ಭಾಸೆ ಆವುರು. ಇಜನಾಯಿಟ್ಟ್ ದಕ್ಷಿಣಕನ್ನಡತ್ತೊ ಬ್ಯಾರಿ ಜನಾಂಗತ್ತಜ ಮಲಯಾಳತ್ತೋ ಶಬ್ದ ಸಂಪತ್ತ್‌ರೊ ಬೆಳೆಪಾಟಿಯಾರ್.

ಕಾಸರಗೋಡು, ಮಂಜೇಶ್ವರ ಪಿನ್ನೆ ಕೊಣಾಜೆ ಫಜೀರ್ ವಿಟ್ಲ ಪುತ್ತೂರು, ಮಂಜನಾಡಿ ಕಿನ್ಯ ಪರಿಸರತ್ತೋ ಯಾರ ಆಲ್‌ಮಾರ್ ಮಂಜಳಾವರಂ ಚೆಲ್ಡೊ ಬದಲ್‌ಗ್ ಮೈಕಾಲ ಚೆನ್ನ್ಟಟ್ಟೇ ಚೆಲ್ದಾರ್. ಅಜನಾಯಿಟ್ಟ್ ಅಜಲೆ ಬ್ಯಾರಿಜಚೆನ್ನ್ಟಟ್ರ್ ಬಿಲಿಕ್‌ಡಾರ್.

ಮಲಯಾಳತ್ತ್‌ಲ್ ತನ್ನಿಗ್ 'ವೆಳ್ಳಂ' ಪಿನ್ನೆ ಸುಬೈಕ್ 'ರ್‍ಯಾವಿಲೆ' ಚೆಲ್ದಾರ್. ಅಯೆಂಗಾ ಮಂಜೇಶ್ವರ ಮುಟ್ಟತ್ತೋ ಬ್ಯಾರಿಜ 'ವೆಳ್ಳಂ'' ಬದಲಾಯಿಟ್ಟ್ ಬ್ಯಾಇಜಲೋ ಪೋಲೆ 'ತನ್ನಿ' ಪಿನ್ನೆ 'ರ್‍ಯಾವಿಲೆ ಚೆಲ್ಡೋ ಬದಲ್ 'ಸುಬೈ' ಚೆಲ್ದಾರ್. ಇದ್ ಕೂಡಾ ಇಜಲೊ ಬ್ಯಾರಿಜ ಚೆನ್ನ್ಟಟ್ಟ್ ಬಿಲಿಕೊಡು ಸಹಕಾರ ಆಕ್‌ರ್.

ಅಲ್ಲಾಂಟೆ ಮಲಯಾಳಿಜ ಬ್ಯಾರಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿರೊ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಆಕಿಡಾರ್. ಅಜ ತಿನ್ನರೊ ಆಹಾರ ಪದ್ಧತಿಲುಂ, ಉಡುಪು, ಜೀವನಶೈಲಿ, ನಂಬಿಕೆ, ವೃತ್ತಿಪರ ಆಚರಣೆಜ, ನಂಬಿಕೆ ಜಲೋ ಮೇಲ್ ಕೊರಿಯ–ಕೊರಿಯ ವ್ಯತ್ಯಾಸಜ ಕಂಡ್‌ಬಂತ್.

ಬ್ಯಾರಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಲ್ ಜೈನಮ್ಮಾರೋ ಪ್ರಭಾವ

ಜೈನಮ್ಮಾರೋ ಸಂಪರ್ಕತ್ತ್‌ಲಾಯಿಟ್ಟ್ ಬ್ಯಾರಿಜ ನಲ್ಲೆ ನಮೂಂತ್‌ಲ್ ಜೀವನತ್ತ್‌ಲ್ ಮುನ್ನೋಲು ಬನ್ನಾರ್. ಪೋವುನಾರಮತ್ತೋ ನೂತ್ಯಾಂಡ್‌ಲ್ ಚೌಟಮ್ಮಾರ್, ಬಂಗಮ್ಮಾರ್ ಪಿನ್ನೆ ಅಜಿಲ ಚೆಲ್ಡೋ ಜೈನ ಕುಟುಂಬಜ ಬ್ಯಾರಿಜಲೋ ಬಾನ್ಯ ಪಿನ್ನೆ ಸೇಸೆಗ್ ಯಾರ ನಮೂಂತ್‌ಲ್ ಉತ್ತೇಜನ ಕೊಡ್ಡುರು. ಬ್ಯಾರಿಜ ನಂಬಿಗಸ್ಥ ಸೇವಕಮ್ಮಾರ್ ಚೆಲ್ಡೊ ಗೌರವತ್ತೊಮ್ ಎಡ್ತೋಂಡ್ದಾರ್. ರಾಣಿ ಅಬ್ಬಕ್ಕರೊಟ್ಟುಗು ಬ್ಯಾರಿಂಜ ಸೇವಕ ಆಯಿಟ್ ಕರ್ತವ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಿಯೊ ಬಗ್ಗೆ ಉಲ್ಲೇಖಜ ಕಂಡ್‌ಬಂಡ್. ಪೋರ್ಚುಗೀಸಮ್ಮಾರೊ. ವಿರುದ್ಧ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟತ್ತ್‌ಲ್ ಸೇನಾನಿಯಾಯಿಟ್ಟ್, ಅಬ್ಬಕ್ಕರಾಣಿರೊ ಸೈನಿಕರಾಯಿಟ್ಟ್ ಕರ್ತವ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಿಯೋಂಟು ಇನ್ನಾರ್.

ತುಳುನಾಡ್‌ಲ್ ಸುದೀರ್ಘ ಕಾಲತ್ತೋಲು ಪ್ರಭುತ್ವಮಾಯೊ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆರೊ ಒತಚ್ಯೊಂಟು ಬನ್ನಾರ್. ಜೈನಮ್ಮಾರೋ ಮುಖ್ಯಮಾಯಿಟ್ಟ್ ಪತ್ತ್

ಬೀಡ್ಂಜ ಅಸ್ಥಿತ್ವತ್ತ್ಲ್ ಉಂಡು.

1. ಪುತ್ತಿಗೆ (ಮೂಡಬಿದ್ರೆ)ರೊ ಚೌಟಮ್ಮಾರ್
2. ಬಂಗಪಾಡಿರೊ ಬಂಗರಸಮ್ಮಾರ್
3. ವೇಣೂರ್ಡೊ ಅಜಿಲಮಾರ್
4. ಕಾರ್ಕಳತ್ತೋ ಬೈರರಸಮ್ಮಾರ್
5. ಸುರಾಲಿರೋ ತೋಳಹಾರಮ್ಮಾರ್
6. ಮುಲ್ಕಿರೋ ಸಾಮಂತಮ್ಮಾರ್
7. ಎರ್ಮಾಲು ಬೀಡ್
8. ಪಣಪಿಲು ಬೀಡ್
9. ಪಡುಬಿದ್ರೆ ಬೀಡ್
10. ಕೂಳೂರು ಬೀಡ್.

ಇದಲ್ಲಾಂಟ್ 200ಗಾಂಟಿ ಯಾರ ಜೈನ ಬೀಡ್ಜ ಇಂತ್. ಕುಂದಾಪುರತ್ತೋ, ಕಾಸರಗೋಡು ಜಿಲ್ಲೆರೊ ಆರಿಕ್ಕಾಡಿ ಉಳುವಾರು ಗ್ರಾಮತ್ತ್ಲ್ ಜೈನ ಬೀಡ್ಜ ಇಂತ್ ಚೆನ್ನ್ಟ್ಟ್ ಗಣಪತಿ ರಾವ್ ಐಗಳ್ ಚರಿತ್ರೆರೊ ಎಲ್ದಿಕಾಟ್ರ್. ಬ್ಯಾರಿಜ ವ್ಯಾಪಾರಿಜ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಜೈನ ಆಲ್ ಮಾರೊಟ್ಟುಗು ನಿಕಟ ಸಂಪರ್ಕತ್ತ್ಲ್ ಇನ್ನಾರ್. ಜೈನ ಬೀಡ್ ಇನ್ನವುಡೆಲ್ಲಾ ಬ್ಯಾರಿಜ ನೆಲೆ ನಿಂಡೋ ಇನ್ನಾರ್.

ಜೈನ ಸಂಪ್ರದಾಯತ್ತೋ ಪ್ರಭಾವತ್ತ್ಲಾಯಿಟ್ಟ್ ಬೆಳೆಜ್ಜಿಬನ್ನೋ ಪ್ರಭುತ್ವವಾದತ್ತೋ ಪರಿಣಾಮಮೇ 'ಪದಿನಾರಗ' ಬ್ಯಾರಿಜ್ಞಲ್ಲೋ ಪಿನ್ನೆ ಹಂಜಮಾನ್ಮ್ಮಾರೋ ಪ್ರಭುತ್ವ ಚೆಲ್ದೆದ್ ಪಂಡತ್ತೋ ಕಾಲತ್ತದಾಯಿಟ್ಟಕ್ಕ್ರ್. ವರ್ತಕ ಸಂಘ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಬೆಳೆಇಜ್ಞೋ ಬ್ಯಾರಿಜ ನಿಕಟ ವರ್ತಕ ಸಮುದಾಯ ಅಯೋ ಜೈನ ಸಂಪ್ರದಾಯತ್ತೋ ಅನುಸರಣೆ ಆಕಿಯಾರ್. ಇದ್ರೋ ಪರಿಣಾಮ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಜೈನ ಸೆಟ್ಟಿಕಾರ್ಡೋ ಸಂಘ ವರ್ತಕ ಕೇಂದ್ರ ಆಯೋ ಮೈಕಾಲ್ತ್ಲ್ ಬ್ಯಾರಿಜ್ಞಲೋ 'ಪದಿನಾರಗ' ಪದ್ಧತಿರೊ ಸ್ಥಾಪನೆ ಆಕಿತ್ತ್, ಅಜಲೋ ಆಚಾರ ಪದ್ಧತಿಜತ ಜೈನ ಪ್ರಭುತ್ವತ್ತೋ ಪ್ರಭಾವ ಕಂಡ್ಬಂತ್. ಪದಿನಾರಗ ಪಿನ್ನೆ ಜೈನ ವರ್ತಕ ಸಂಘತ್ತ್ಲ್ ಕಂಡ್ ಬಂಡೋ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮಾಯೋ ಉದಾಹರಣೆಜ ಧಾರಾಳಮಾಯಿಟ್ಟ್ ಕಿಟ್ಟ್ರ್.

ಜೈನಮ್ಮಾರೋ ಪ್ರಭಾವತ್ತೆ ಬ್ಯಾರಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಲ್ ಸ್ಪಷ್ಟಮಾಯಿಟ್ಟ್ ಕಾಣೋಗು ಸಾಧ್ಯ. ಬ್ಯಾರಿ ಅಗ ಕಲಜಲೋ ವಾಸ್ತು ಪಿನ್ನೆ ವಿನ್ಯಾಸ ಪ್ರತ್ಯೇಕಮಾಯಿಟ್ಟ್ ಅಗತ್ತ್ಲ್ ಪಿನ್ನೆ ಬ್ಯಾರಿಂಜಲೊ ಆಚರನತ್ತತ್ ಜೈನ ಪ್ರಬಾವ ಕಾನೊಗು ಸಾಧ್ಯ

ಉಂಡು.

ಬಲೆಲ್ ಪಿರಬಲೆ, ಮುರ್ಗಿಬಲೆ, ಸರ್ಗಿಬಲೆ,ಎಲಬಲೆ, (ಎಡಬಳೆ), ತಲೆ ಸಿಂಗಾರತ್ತ್ಲ್ ತಲೆ ಸಿಂಗಾರ, ರಾಕೋಟ, ಕೇದಗೆ, ಚೌರಿ, ಜಡೆಸುಲ್ಲಿ, ಕಾದ್ಲ್ ಓಲೆ, ಆಲಿಕಾತ್, ಕಾಯಲಂ, ಕೊಪ್ಪು, ಅರೊಲಿ, ಸರಪಳಿ ಇಜ್ಜಂತದೆಲ್ಲಾ. ಕಲ್ತ್ಲ್ ಉರುಕು, ಮಿಸ್ರಿಮಾಲೆ, ಚಾವಡ, ತಾಲಿಮಣಿ, ಚೈನ್ ಇಜಂತದೆಲ್ಲಾ, ಕಾಲ್‌ಗ್ ಕುನಿಪು, ಕಾಲ್ ಚೈನ್, ಅರೆಞಾಣ ಇಜ್ಜಂತದೆಲ್ಲಾ ಜೈನರೋ ಮುಖಾಂತರ ಬನ್ನ್ರ್‌ಂಟ್ ಜೈನ ಆಭರಣಜ್ಜಲೋ (ಬಂಗಾರ್‌ಜಲೋ) ಪರಿಶೀಲನೆ ಆಕುಂಬೋ ನಂಕ್ ಕಂಡ್ ಬಂಡ್. ಸಾಮಾಜಿಕ ರಂಗತ್ತ್ಲ್ ಕಚ್ಚೋಡತ್ತ್ಲ್ ಜೈನಮ್ಮಾರೋ ಪ್ರಭಾವ ಯಾರ ಉಂಡು. ಈ ಜೈನಮ್ಮಾರೋ ಪ್ರಭಾವಮೇ ಇಂಡ್ ನಂಕ್ ಒರು ಆಧ್ಯಯನ ಬಿಸಯ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಬನ್ನೋಂಟುಣಡು.

ಅಪ್ಪೆಂಗ್ ಈ ಜೈನಮ್ಮಾರ್ ಆರ್?

ತುಳುನಾಡ್‌ರೋ ಪರಂಪರೆಲ್ ಜೈನ ಬಲ್ಲಾಳಮ್ಮಾರ್ ಪಿನ್ನೆ ಹೆಗ್ಗಡೆಜ ದಖ್ಖಿನ್‌ರೋ ಪಿಡ್ಚಿಟ್ಟ್ ಕರಾವಳಿತೋಲು ಘಸರಿಸಿಯೋ, ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಉಂಡು. ಆಯಿರ ಇಸವಿರೋ ಕಾಲತ್ತ್‌ಗ್ ಜೈನಮ್ಮಾರ್ ದಖ್ಖಿನ್‌ರೋ ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶತ್ತ್‌ಗೆ ವಲಸೆ ಬನ್ನಾರ್. ಇಜ ಒರು ರೀತಿಲ್ ಜಹಗೀರ್ದಾರಿ ಪ್ರವೃತಿರಜ ಆಯಿಟಿನ್ನಾರ್. ಮಣ್ಣ್‌ರೊಟ್ಟಿಗೆ ನಲ್ಲೋ ನಮೂಂತೆ ಸಂಬಂಧ ಬೆಳೆಪಾಟಿಯೋ ಅಜ ಸಮಾಜತ್ತ್ಲ್ ಊಳಿಗಮಾನ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆರೋ ಸ್ಥಾಪನೆ ಆಕ್ಯಾರ್. ಪ್ರತೀ ಕುಟುಂಬತ್ತಜ ಬಲ್ಲಾಳ್ ಇಲ್ಲೆಂಗ್ ಹೆಗ್ಗಡೆ ಚೆಂತ್ ಪೇರ್ ಪೋಯಿಟಿನ್ನಾರ್. ಪಿನ್ನೆ ಅಜ ಮಾಗಣಿರೋ ದಣಿಜಮಾರಾಯಿಟಿನ್ನಾರ್. ಪ್ರತಿ ಕುಟುಂಬತ್ತ್‌ಗ್ ಸಹಾಯ ಆಕೊಗು ಬರ್ತ ಬಾವಾ, ಮೂನಾಲ್ ಬಾಲಿಕೆಮ್ಮಾರ್ ಪಿನ್ನೆ ನಾಲಾಲ್ ಪರಾರಿಜ ಇನ್ನಾರ್. ಜೈನ ವರ್ತಕಮ್ಮಾರೊ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಒಕ್ಕೂಟಜ (ಕಚ್ಚೋಡ ಸಂಘ) ಹಂಜಮಾನತ್ತೋ ಮುಸ್ಲಿಮ್ ರಜಲೋ ನಡುಲು ವ್ಯಾಪಾರಿ ಸಂಘ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಅಸ್ತಿತ್ವತ್ತ್‌ಗ್ ಬರೊಗು ಕಾರಣ ಆಯಿತ್. ಜೈನ ವರ್ತಕ ಒಕ್ಕೂಟಜ ಸೆಟ್ಟಿಕಾರ ಸಂಘಾಂಟ್ ಪೇರ್‌ಪೋಯಿಂತ್. ಸೆಟ್ಟಿಕಾರ ಸಂಘಜಲೋ ಪೋಲೆಮೆ ಮುಸ್ಲಿಂರಜಲೋ ಹಂಜಮಾನರಜ ರಾಜಕಾರಣತ್ತ್‌ಲ್ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿಯಾರ್. ಜೈನ ಸೆಟ್ಟಿಕಾರ ಸಂಘತ್ತೋ ಪೋಲೆಮೆ ಹಂಜಮಾನ್‌ರಜ ಮೈಕಾಲ, ಬಾರ್ಕೂರು ಪಿನ್ನೆ ಬಸ್ರೂರುಡೋ ಮೇಲ್ ನಿಯಂತ್ರಣತ್ತೋ ಆಕೊಗು

ಶುರು ಆಕ್ಯಾರ್.

ಜೈನ ಸೆಟ್ಟಿಕಾರ ಸಂಘಜ 16 ಕುಟುಂಬತ್ತೊ ನಗರತ್ತ್‌ಲ್ 8 ಕುಟುಂಬತ್ತೊ ಪಟ್ಟಣತ್ತ್‌ಲ್ (ಪೇಂಟೆಲ್) ನಡಪಾಟ್ಯೋ ಇನ್ನಾರ್. ಬಾರ್ಕೂರು ಪಿನ್ನೆ ಮೈಕಾಲ ಜಂಡ್ ನಗರ ಆಯಿಟ್ಟಿಂತ್. ಇದ್‌ಲ್ ಹಂಜಮಾನ್ ಪಿನ್ನೆ ಸೆಟ್ಟಿಕಾರ ಸಂಘಜ ಅಸ್ಥಿತ್ವತ್ತ್‌ಲ್ ಇಂತ್. ಜೈನ ಧರ್ಮತ್ತೋ ಮತಾಂತರ ಆಯೋ ಮುಸ್ಲಿಂರಜತ್ತ್‌ಲ್ ಜೈನಮಾರದೇ ಆಯೋ ವ್ಯಾಪಾರತ್ತೋ ವಿಧಾನಜಲೋ ಪ್ರಭಾವ ಚಮ್ಮೆ ನಮೂಂತ್‌ಲ್ ಇನ್ನದ್ ಕಂಡ್ ಬಂಡ್.

ಜೈನ ಮುಸ್ಲಿಮ್ ಸಂಬಂಧ ಮೈಕಾಲ್ತ್‌ಲ್ ಯಾರ ಆಯಿಟ್ಟ್, 16 ಅಗ ಕಲತ್ತಜಮ್ ಮುಸ್ಲಿಮ್ ಮತಾನುಯಾಯಿ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಬದಲಾಯಿಟ್ಟ್ ಜೈನ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಔತಜ ಆಯಿಟಿನ್ನಾರ್. ಈ ಔತುಗುಲ್ಲೊ ಪೇರ್‌ಜ್ಞಲ್ಲೆಲ್ ಚೆಟ್ರ ಅಗ, ಬಲ್ಲಾಳ್ ಅಗ, ಪಾಂಡ್ಯಲಗ (ಚೆರಿಯ ಬಲ್ಲಾಳಗ) ಚೆಲ್ಡೊ ಅಗ ಜೈನಮ್ಮಾರೋ ಪ್ರಭಾವತ್ತೋ ಕಾಟಿತಂಡ್.

ಬ್ಯಾರಿ ಮಾಪ್ಲಾ ಸಂಬಂಧ

ಕೇರಳತ್ತೋ ಮಲಪ್ಪುರಂ ಜಿಲ್ಲೆಡೋ ಉಲ್ಲು ಉಲ್ಲೋ ಈ ಪ್ರದೇಶತ್ತೋ ಭಾಷಾ ರಾಜ್ಯ ಆಯಿಟ್ಟ್ ವಿಂಗಡನೆ ಆಕೊಗು ಮುನ್ನೋಲು ಮಲಬಾರ್ ಚೆಂತೇ ಗುರುತಿಸ್ಯೋಂಟಿನ್ನಾರ್. ಅರಬ್ಬಿಮ್ಮಾರ್‌ಮ್ ಈ ಪ್ರದೇಶತ್ತೋ ಮಲಬಾರ್ ಚೆನ್ನ್‌ಟ್ಟೆ ಬಿಲ್ಲೋಂಟಿನ್ನರ್. ಈ ಪ್ರದೇಶತ್ತ್‌ಗ್ ಮುಟ್ಟ ಇನ್ನೇ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಗ್ ಮಲಬಾರ್‌ಡೊ ಮುಸ್ಲಿಮ್‌ರಜ ವಲಸೆ ಬನ್ನ್‌ಟ್ಟ್ ಊಡೆ ಜೀವನ ಎಡ್ತೋ ಇನ್ನೋ ಸಾಧ್ಯತೆಜ ಉಂಡು ಅಜನೆ ಬನ್ನೋ ಮಲಬಾರಿ ಮುಸ್ಲಿರಜಲೆ ಉಡ್ರೋ ತುಳುವಮ್ಮಾರ್ ಬ್ಯಾರಿಜ ಚೆನ್ನ್‌ಟ್ಟ್ ಸಂಭೊಧನೆ ಆಕಿಟಿಕ್ಕುವಾರ್ ಚೆನ್ನ್‌ಟ್ಟ್ ಲೇಖಕ ಸಾಲೆತ್ತೂರು ಅಬೂಬಕ್ಕರ್ ಪೈಝಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡ್ತ್.

ಕೇರಳತ್ತೋ ಮಲಬಾರ್ ಪ್ರಾಂತ್ಯತ್ತ್‌ಲ್ ನೆಲೆ ಊರಿಯೋ ಮುಸ್ಲಿಮ್‌ರಜಲೊ ಮಾಪ್ಲಾ ಚೆನ್ನ್‌ಟ್ಟ್ ಬಿಲಿಕ್‌ಡಾರ್. ಈ ಮಾಪ್ಲಾ ಮಾರೇ ಬಾನ್ಯ ಆಕಂಡೊ ಉದ್ದೇಶತ್ತ್‌ಲ್ ತಮಿಳುನಾಡ್‌ಗ್ ಬನ್ನ್‌ಟ್ಟ್ ನೆಲೆಯೂರಿಟ್ಟ್ ಊಡ್ರೋ ಪೆನ್ನಿಜಲೊ ಮಜ್ಞಿಲ ಆಯಿಟ್ಟ್. ಬ್ಯಾರಿಜ ಚೆನ್ನ್‌ಟ್ಟ್ ಗುರುತಿಸ್ಯೋಂಡಾರ್. ಚೆಲ್ಡೋ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನತ್ತ್‌ಗ್ ಖ್ಯಾತ ಸಾಹಿತಿ (ಎಲ್ತ್‌ಗಾರ್)ಫಕೀರ್ ಮುಹಮ್ಮದ್ ಕಟ್ಟಾಡಿ ಇಯಲ್ ಅಭಿಪ್ರಾಯತ್ತೋ ವ್ಯಕ್ತ ಆಕ್‌ರ್.

ಇತಿಹಾಸಕಾರ ಬಿ.ಎ. ಸಾಲೆತ್ತೂರು ಇಯಲ್ ತುಳು ಮಾಪಿಳ್ಳೆಜ (ಬ್ಯಾರಿಜ)

ಅರಬ್ಬೀ ಬಾಷೋಗ್ ಪಿನ್ನೆ ತುಳು ಉಮ್ಮೊಗು ಪೆತ್ತೋಮಕ್ಕಜ ಚೆನ್ನ್ಟ್ಟ್ ದಾಖಿಲಾಕ್ರ್. ಇದ್ ಬ್ಯಾರಿ ಜನಾಂಗತ್ತೋ. ಅಸ್ತಿತ್ವತ್ತೋ ಕಾಲಘಟ್ಟತ್ತೆ ಕಾಟ್ರ್. ಬ್ಯಾರಿಜ ಧಾರ್ಮಿಕಮಾಯಿಟ್ಟ್ ಇಸ್ಲಾಂ ದೀನ್‌ರೆ ಆಂಗೀಕಾರ ಆಕಿಯೆಂಗುಂ ಅಜಲೊ ಆಚಾರ ವಿಚಾರತ್ತ್ಲ್ ಕೊರಿಯ ತುಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿಜ ಸೇರಿಯೋಂಟುಲ್ಲದ್ ಕಂಡ್‌ಬಂಡ್.

ಕಾಸರಗೋಡುರೆ ಪಿಡ್ಡಿಟ್ಟ್ ಚುತ್ತು ಮುತ್ತುರೊ ಪ್ರದೇಶತ್ತ್ಲ್ ಮಲಯಾಳ ಬಾಸೆರೋ ಶಾಲಿಯಾರ್, ಚೆಲ್ಸ, ಮಣಿಯಾಣಿ, ಬಲ್ಯಾ, ಏಣ್ಣಾನ್, ಮಲೆಯನ್, ತೀಯನ್, ಮೋಯನ್, ಬ್ಯಾರಿ (ಮಾಪಿಳ್ಳೆ) ಭಾಷೆರೊ ಪಲಕ ಪರೆಯಿಡೊ ಆಲ್‌ಮಾರ್ ಉಲ್ಲಾರ್. ಇಜಲೊ ಬಾಸೆಲ್ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಉಂಡಾವುರು.

ಆಯೆಂಗಾ ಬ್ಯಾರಿ ಚೆಲ್ಡೋ ಪದ ಬಳಕೆ ತುಳುನಾಡ್ಲ್ ಮಾತ್ರ ಕಂಡ್‌ಬಂಡೊ ಕಾರಣತ್ತ್ಲ್ ಬಾನ್ಯ ಕಚ್ಚೋಡತ್ತೋ ಚಮ್ಮೆ ಇಷ್ಟ ಪಡ್ರೊ ಆಲ್‌ಮಾರೋ ಬ್ಯಾರಿಜ ಚೆನ್ನ್ಟ್ಟ್ ತುಳುರಜ ಬಿಲಿಕುರೋ ಸಾಧ್ಯತೆಜ ಯಾರ ಉಂಡು, ಅದಕ್ಕ್ ಪೂರಕ ಆಯಿಟ್ಟ್. ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆ ಚೆಲ್ದದ್ ಮಾಪಿಳ್ಳೆ ಮೂಲತ್ತದಲ್ಲ ಅದು ತುಳು ಮೂಲತ್ತದೆ. ಆಯಿಟ್ಟಿಕ್ಕ್ರ್ ಪಿನ್ನೆ ಬ್ಯಾರಿಜ ತುಳುನಾಡ್‌ರಜಮೇ ಆಯಿಟಿಕ್ಕ್ರಾರ್ ಚೆನ್ನ್ಟ್ಟ್ ಲೇಖಕ ಪೇರೂರು ಜಾರು ಇಯಲೋ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಆಯಿಟಿಕ್ಕ್ರ್.

ಒಟ್ಟುಲು ಬ್ಯಾರಿ ಚೆಲ್ಡೊ ಪದ ತುಳು ಭಾಸೆರೊದಾಯದ್ ಕೊಂಡುಟ್ಟು ಬಾನ್ಯತ್ತ್ಗ್ ತುಳುಲ್ ಬ್ಯಾರ ಪಿನ್ನೆ ಬಾನ್ಯ ಆಕುರಂಕು ಆಯಿಟ್ಟ್. ಬ್ಯಾರಿ ಚೆನ್ನಟ್ಟ್ ಬಿಲಿಕ್‌ರಾರ್. ಇದ್ ತುಳುರಜ ಬ್ಯಾರಿಜ್ಜೋಗು ಕೊಡ್ತೋ ಗೌರವಸೂಚಕ ಪದಾಂಟ್ ಚೆಲ್ಲ.

ಬ್ಯಾರಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಲ್ ಮುಖ್ಯಮಾಯಿಟ್ಟ್ ಮಾಪ್ಲ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಕಂಡ್‌ಬಂಡ್. ಮಲಬಾರ್‌ಡೊ ಹಿಂದೂ ಪೆನ್ನಿಜ ಕಾದ್‌ರೊ ಮೇಲ್ಪಾಗತ್ತ್ಗ್ ಕುತ್ತಿ ಬಂಗಾರ್ ಇಟ್ಟೊ ಇನ್ನಾರ್. ಅಲ್ಲಾಂಟೆ ಅಡ್ಡ ಮುಂಡು, ಉದ್ದ ಕೈಡೊ ಕುಪ್ಪಾಯ ಇಟ್ಟೋಂಟಿನ್ನಾರ್. ಇಪ್ಪಂ ಕಲ್ಲಿಕೋಟೆ, ಕಾಂಞಗಾಡ್ ಚೆಲ್ಡೊ ಪ್ರದೇಶತ್ತ್ಲ್ (ರಾಯತ್ತ್ಲ್)ಬಯಸ್ತಾಯೋ ಹಿಂದೂ ಪೆನ್ನಿಜ ಇಜ್ಜಂತೋ ಡ್ರೆಸ್‌ಲ್ ಕಂಡ್ ಬಂಡಾರ್. ಮಾಪ್ಲಾ ಪೆನ್ನಿಜ ಅಡ್ಡ ಮುಂಡು (ಕಾಚಿ) ಕೈಡೊ ಕುಪ್ಪಾಯ, ಕಾದ್‌ರೊ ಮೇಲ್‌ತೊ ಭಾಗತ್ತ್ ಅಲಿಕತ್ ಇಡ್ರದ್ ಕಂಡ್ ಬಂಡ್. ಅದ್ ಅವುಡೆ ಇನ್ನೊ ಹಿಂದೂ ಪೆನ್ನಿಜಲೈಲ್ ಇನ್ನೊ ಸಂಪ್ರದಾಯತ್ತೊಮೇ ಮಾಪ್ಲಾ ಪೆನ್ನಿಜ ಅನುಸರಿಸಿಯೋಂಟು ಬನ್ನ್ದಾಯಿಟಿಕ್ಕ್ರ್. ಅದ್ ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಂಪ್ರದಾಯಂ ಅಲ್ಲ ಅರಬ್ಬಿಮಾರೋ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯುಂ ಅಲ್ಲ.

ಮಾಪ್ಲ ಆನಿಜಲೊ ಪಿನ್ನೆ ಬ್ಯಾರಿ ಆನಿಜಲೊ ವೇಷ ಭೂಷಣಜ ಯಾರ ಕೊರೊಡಿ ಒರೇ ಪೋಲೆ ಆಯಿಟಿಕ್ಕ್ರ್. (ಮುಂಡು ಬನಿಯಾನ್, ತಲೆಕ್ ಟೊಪ್ಪಿ ಪಿನ್ನೆ ಮುಂಡಾಸ್). ಇದ್‌ಲಾಯಿಟ್ಟ್ ಬ್ಯಾರಿಜ ಮೂಲಮಾಯಿಟ್ಟ್ ಬಡಕ್ ಮಲಬಾರಡೊ ವಲಸೆ ಬನ್ನಟ್ಟ್ ತುಳುನಾಡ್‌ಲ್ ನೆಲಯೂರಿಯೊ ಮಾಪ್ಲಾ ಸಂತಾನಜ ಚೆನ್ನ್ಟಟ್ಟ್ ಕಲ್ಪನೆ ಆಕ. ಆಯೆಂಗಾ ಮಾಪ್ಲಾ ಮಾರೈಲ್ ಕೊರಿಯ ಆಲ್ ಉಡ್ರೋ ತುಳು ಪೆನ್ನಿಜಲೊ ಮಜ್ಜಿಲ್ಲ ಆಯಿಟ್ಟ್. ಅಜಲೊ ಪ್ರಭಾವತ್ತ್‌ಲ್ ಆ ಪೆನ್ನಿಜ ಪಿನ್ನೆ ಅಜಲೊ ಮಕ್ಕಜ ಮಾಪ್ಲ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗ್ ಒಗ್ಗೂಡಿಟಿಕ್ಕೊನು ಚೆಲ್ಡೊ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಬಂಡ್.

ಇಜನೆ ಮಾಪ್ಲಾ ಪಿನ್ನೆ ತುಳು ಭಾಸೆಜ ಮಿಶ್ರ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆ, ಜನಾಂಗ ಬೆಳೆಯೊಗು ಕಾರಣಆಯಿತ್. ಮಾಪ್ಲಾಮಾರ್ ತುಳುನಾಡಲ್ ನೆಲೆಯೂರಿಟ್ಟ್ ತುಳು ಭಾಸೆರೊ ಯಾರಾ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಸಂಪರ್ಕತ್ತ್‌ಲ್ ಮಲಯಾಳಿ ಭಾಸೆರೊ ಸಂಪರ್ಕತ್ತೋ ಕೊರವುಲ್ ಅಜಲೊ ಭಾಸೆಗ್ ಯಾರಮಾಯೆ ತುಳು ಶಬ್ದಜಲೊ ವ್ಯಾಕರಣಮ್ ಸೇರಿಟ್ಟ್ ಬಾಸೆ ಚೆಲ್ಡದ್ ರೂಪು ಪಡೆಜ್ಜೊಂಡ್ರು.

ಬ್ಯಾರಿಜ ಮಾಪಳ್ಳೆಜ ಅಲ್ಲ

ತುಳುನಾಡ್‌ರೋ ಶೇ. 80ರೋ ಗಾಂಟಿ ಯಾರ ಮುಸ್ಲಿಂರಜ ಬ್ಯಾರಿಜ ಆಯಿಡಾರ್. ಆಯೆಂಗಾ ಇತಿಹಾಸಕಾರಮ್ಮಾರ್ (ಎಲ್ತ್‌ಗಾರಮ್ಮಾರ್)ಪಿನ್ನೆ ಲೇಖಕ ಮ್ಮಾರ್ ಈ ಮುಸ್ಲಿಮ್ ರಜಲೋ ಮಾಪಿಳ್ಳೆಜಾಂಟ್. ತಪ್ಪಾಯಿಟ್ಟ್ ಪೊಲಬಾಕಿಡಾರ್. ಇರಿಯೋ ಶತಮಾನತ್ತೋ ಆರಂಭತ್ತೋ ವರ್ಷತ್ತೋಲು ಬ್ಯಾರಿಜ ಅಜಲೋ ಪೇರ್‌ಡೊಟ್ಟುಗ್ ಅಭಿಮಾನ ಪೂರ್ವಕ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಬ್ಯಾರಿ ಚೆನ್ನ್ಟಟ್ಟ್ ಎಲ್ದಿಯೋಂಟಿನ್ನಾರ್. ಸರಕಾರಿ ದಾಖಲೆಜ ಅಜಲೆ ಬ್ಯಾರಿಜ ಚೆನ್ನ್ಟಟ್ಟ್ ಗುರುತಿಸಿರ್. ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪಿನ್ನೆ ಸಂಪ್ರದಾಯತ್ತೋ ವಿಚಾರತ್ತ್‌ಲ್ ಇಜ ಮಾಪಿಳ್ಳೆ ಮಾರಾಂಟಿ ಬೇರೆ ಆಯಿಟುಲ್ಲಾರ್. ಇತಿಹಾಸಕಾರಮ್ಮಾರ್ ಈ ವಾಸ್ತವಜಲೊ ಕಡೆಗನಿಸಿರಾರ್. ದೀನಿ ಮದ್ರಸಂಜಲೊ ಮೇಲ್ಲ್ ಅವಲಂಬನೆರೋ ಕಾರಣತ್ತ್‌ಲ್ ಬ್ಯಾರಿಜೆಗು ಮಲಬಾರ್‌ಡೊ ಮಾಪಿಳ್ಳೆಡಜಲೊಟ್ಟುಗು ಮಾರಾಯಿಲ್ ಯಾರ ನಮೂಂತೆ ಸಾಮ್ಯತೆ ಉಲ್ಲದ್ ಕೊಂಡ್‌ಟ್ಟ್ ಇಜಲೊಂ ಅದೇ ಗುಂಪ್‌ಗ್ ಸೇರ್‌ಬಾಟಿಯಾರ್. ಇದ್‌ರೋ ಪರಿಣಾಮ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಯಾರ ಮುಖ್ಯಮಾಯೋ ಆಲ್‌ಮಾರುಲ್ಲೋ ಬ್ಯಾರಿಜ ತುಳುನಾಡ್‌ರೋ ಚರಿತ್ರೆರೋ ಪರ್ತ್ ಬೂಲೊ ನಾಯಿತ್. ನೇರ್‌ಗುಂ ಬ್ಯಾರಿಜ ಮಾಪಿಳ್ಳೆಂಜಲೊ ಕಾಂಟಿ ಬೇರೆಮೇ ಆಯಿಟ್ಟ್

ಗುರುತಿಸಲ್ಪಡೊಗು ಸಾದ್ಯ ಉಂಡು. ಚೆಲ್ಡೋ ಪ್ರತೀತಿ ಉಂಡು.

ತುಳು ಬ್ಯಾರಿಜಲೊ ಸಮ್ಮಂದ

ಬ್ಯಾರಿಜ ಪಿನ್ನೆ ತುಳು ಜಾತಿರಜ ತುಳುನಾಡ್ ಚೆಲ್ಡೊ ಬಾರಿ ಚಂದತ್ತೊ ಪ್ರದೇಶತ್ತ್‌ಲ್ ಪೆತ್ತ್ ಬೆಲ್ಮಜ. ಊಡೆತ್ತೊ ಸಮೃದ್ಧಮಾಯೊ ಭೂಮಿ, ಕಾಡ್ ಪಿನ್ನೆ ಕಡಲ್, ನಜಲೋ ಸಾಹಸತ್ತ್‌ಲ್ ಮೆರೆಪಾಟಿರ್. ಒರು ಮೋತುಲು ಬೋರ್ಗರೆಡೋ ಅರಬ್ಬಿ ಕಡಲ್ ಇನ್ನೆಂಗ್, ಇನ್ನೊರು ಮೋತುಲು ಪಡ್‌ಇಾರ್ ಘಟ್ಟಜಲೊ ಸಾಲ್ ಈ ನಾಡ್‌ಗ್ ಒರು ಚಂದತ್ತೋ ತನ್ಸ್‌ರ್ ಚೆನ್ನೆಂಗ್ ತಪ್ಪಾವಲ್ಲೆ. ಇದ್‌ರೊ ನಡುಲು ಉಲ್ಲೊ ತುಳುನಾಡ್‌ಲ್ ನಜ್ಜಲೊ ಜೀವನ ಚೆಲ್ದದ್ ನಡನ್ನೊ ಉಂಡು. ಊಡೆ ತುಳು, ಬ್ಯಾರಿ, ಕೊಂಕಣಿ, ಕನ್ನಡ, ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಮಲಯಾಳ, ಉರ್ದು ಭಾಷೆರಜ ಭಾಷಾ ಸಾಮರಸ್ಯತ್ತೆ ಮೆರೆನ್ನೋ ಉಲ್ಲಾರ್. ತುಳುರಜಲೊಟ್ಟಿಗೆ ಬ್ಯಾರಿಜಲೊ ಸಂಬಂಧ ಎಂದ್ರೋ ಚೆಲ್ಡೋ ಪ್ರಶ್ನೆಗ್ ಉತ್ತರ ಬ್ಯಾರಿಜ ತುಳುನಾಡ್‌ಲೇ ಪೆತ್ತ್ ಬಲ್‌ನೋ ಕೊಂಡುಟ್ಟು ಊಡೆತ್ತೋ ಬ್ಯಾರಿಜ ಪಿನ್ನೆ ತುಳುರಜ ಎಲೆಜ–ಮೂತಜಮ್ಮಾರೆ, ಆಯ್ದಾರ್. ತುಳುನಾಡ್‌ರೋ ಪಾಡ್ದಣತ್ತ್‌ಲ್ ಬ್ಯಾರಿಜಲೆ ತುಳುರಜ ಚೆನ್ನ್ಟ್ಟ್ ಗುರುತಿಸ್‌ಡಾರ್. ತುಳುನಾಡ್‌ರೋ ಆಲ್‌ಮಾರೋ ಬಿಲ್ಲವಮಾರ್, ಬಂಟಮಾರ್, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮಾರ್ ಜೈನಮ್ಮಾರ್, ಮೊಗವೀರಮ್ಮಾರ್, ಬ್ಯಾರಿಜ ಚೆನ್ನ್ಟ್ಟ್ ಸಂಭೋದನೆ ಆಕಿಡಾರ್. ಪಂಬದಮ್ಮಾರ್, ದಲಿತಮ್ಮಾರ್, ಕೊರಗಮ್ಮಾರ್ ಈ ನಾಡ್‌ರೋ ಮಣ್ಣ್‌ರೊ ಮಕ್ಕಾಂಟ್ ವರ್ಣನೆ ಆಕಿಡಾರ್. ಡಾ. ವಹಾಬ್ ದೊಡ್ಡಮನೆ ಅಯಲೊ "ತುಳು ನಾಡಿನ ಮುಸ್ಲಿಮರು" ಚೆಲ್ಡೊ ಗ್ರಂಥತ್ತ್‌ಲ್ ಬ್ಯಾರಿಜಲೋ ಈ ರೀತಿಲ್ ವರ್ಣನೆ ಆಕಿಡ್. "ಕಷ್ಟ–ಜೀವಿಜ ಆಯೊ ಈ ಜನಾಂಗ, ಸ್ವಾಭಿಮಾನಿಜ ಆಯಿಡಾರ್. ಬಾನ್ಯ ಕಚ್ಚೋಡ ಚೆಲ್ಡೊ ಅಜಲೊ ವಂಶತ್ತ್‌ಲ್ ಬನ್ನರ್. ತುಳುನಾಡ್‌ರೊ ಔತೌತುಗು ಸೈಕಲ್‌ಲ್ ಮೀನ್ ಬಿತ್ತೋಂಟು, ಒರು ಚೆಕ್ಕೆರೊ ಐಂಬೊರೋ ಕಾನ ಯಾರ ಪೀಸ್ ಆಕಿಟ್ಟ್, ಒರೊರು ಪೂಲುರೊಂ ಚೌಕಾಶಿ ಆಕಿಟ್ಟ್ ಬಾನ್ಯ ಆಕಿಟ್ಟ್, ಬೀಡಿ ಕಾರ್ಮಿಕರಾಯಿಟ್ಟ್ ನೈಚೋಂಟು, ಕೂಲಿ ನೈಪಾಕಿಟ್ಟ್, ಪೊಲೆ–ಕಡಲ್‌ಲ್ ವಾಡಂಜಲೆ ನಡಪಾಟ್ಯೋಂಟು, ಅದುಲುಂ ಪನ್ನಿರೋ ಯರ್ಬೆ ಪಿನ್ನೆ ರಾಕ್ ಬುಟ್ಟುಟ್ಟು ಎಲ್ಲತ್ತೋ, ತಂಡೋ ಬಾನ್ಯತ್ತೋ ಕಕ್ಷೆಲ್ ಕೊಂಬನ್ನ್‌ತ್ತ್, ಕಷ್ಟತ್ತೋ ನಾಲ್‌ಲ್ ಆಪತ್ ಭಾಂದವ ಆಯಿಟ್ ತಂಡೊ ನೆರೆಕರೆಡಜಲೊಟ್ಟು ಸ್ಪಂದನೆ ಆಕುರೋ ಚಿಲಿಕಲಿರೊ ಮೊಗತ್ತೋ ಬ್ಯಾರಿ, ತುಳುನಾಡ್‌ರೊ ಎಲ್ಲಾರ್ಗುಂ

ಬೇನಾಯೋ ಆಲ್‌ಮಾರಾಯಿಡಾರ್”. ಆಯೆಂಗಾ ಬದಲಾಯೋ ಈ ಜಗತ್ತ್‌ಲ್ ಬ್ಯಾರಿಜ ಉದ್ಯಮಿಯಾಯಿಟ್ಟ್, ಕೃಷಿಕಮಾರಾಯಿಟ್ಟ್, ರಾಜಕೀಯ ನೇತಾರಮಾರಾಯಿಟ್ಟ್ ಸರ್ಕಾರಿ ಪತ್ರಕರ್ತಮಾರಾಯಿಟ್ಟ್ ಸಾಹಸ ಮೆರೆಜ್ಜೋ ಉಲ್ಲಾರ್”.

ತುಳು ಪಿನ್ನೆ ಬ್ಯಾರಿಜಲೊ ಸಂಬಂಧಜ ಶತಮಾನಜಲೊಕಾಂಟಿ ಮುನ್ನೋಲ್ತದ್. ಫಾತಿಮಾರೊ ಮೋನು ಬಬ್ಬು (ಬಾವು) ಚೆಲ್ಡವುನು ತುಳುರಜಲೋ ಆರಾಧ್ಯ ದೈವ ಆಯ. ಕಡಲ್‌ರೋ ತಡಿರೋ ತುಳುರಜೋಗು ಬಬ್ಬರ್ಯ ಪಾಡ್ದನತ್ತೋ ಕಥೆ ಚೆಲ್ಲೋನೂಂಟೆ ಇಲ್ಲೆ. ಆಲಿ ಬ್ಯಾರಿ ಆಲಿಭೂತ ಆಯಿಟ್ಟ್ ತುಳು ಆಲ್‌ಮಾರೊ ಮನಸ್ಸ್‌ಲ್ ಪೇರ್ ಎಡ್ತ್‌ಟ್ಟ್ ಬಾನ್ಯ ಆಕ್ಯೋಂಟುಲ್ಲೊ ಚೆನ್ನೆಂಗ್ ಕಚ್ಚೋಡ ಆಕುರೊ ಬ್ಯಾರಿಡೆಂಜಲೆ ಬ್ಯಾರಿ ಚೆನ್ನ್‌ಟ್ಟ್ ಬಿಲಿಕಾಂಟೆ ‘ತುಳುರಜ ಚೆನ್ನ್‌ಟ್ಟ್ ಚೆಲ್ಲೊನಾವುರು. ಇನ್ನ್ ತುಳು ಬಾಸೆರೊ ‘ಸೊಲ್ಮೆ’ ಚೆಲ್ಡೊ ಶಬ್ದ ಅರಬೀ ಬಾಸೆರೊ ‘ಸಲಾಂ’ ಚೆಲ್ಡೊ ಪದತ್ತ್‌ಲ್ ಉಂಡಾಯಿರ್. ಚೆನ್ನ್‌ಟ್ಟ್ ಎಲ್ಲಾ ತುಳು ವಿದ್ವಾಂಸಮ್ಮಾರ್ ಒಪ್ಪುಡಾರ್. ಇತಿಹಾಸಕ್ಕಾರ್ ಚೆಲ್ಡೊಪಲೆ ಬ್ಯಾರಿಜ ತುಳುವ ಮಾಪಿಳ್ಳೆಜ, ಚೆನ್ನೆಂಗ್ ತುಳು ಉಮ್ಮ ಅರಬೀ ಬಾಪರೊ ಮಕ್ಕಜ. ಇಸ್ಲಾಂ ದೀನ್ ಪಡ್‌ಞಾರ್ ಕರಾವಳಿಗ್ ಬರೊಗು ಮುನ್ನೊಲೆ ಆಯಿರ ವರ್ಷತ್ತ್ ಅಪರ ತುಳುನಾಡ್‌ರೊ ಕರಾವಳಿಗ್ ಬನ್ನೋ ಉಲ್ಲೋ ಅರಬೀ ವ್ಯಾಪಾರಿಜ, ತುಳು ಪೆನ್ನಿಜಲೋ ಮಜ್ಜಿಲ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಸಂಸಾರ ಆಕಿಯೋ ಫಲಮೇ ಬ್ಯಾರಿಜಲೋ ಉಗಮ ಆಯಿತ್ತ್ ಚೆನ್ನ್‌ಟ್ಟ್ ಚರಿತ್ತೆಗಾರಮ್ಮಾರ್ ತೆರಿಪಾಟ್‌ರಾರ್. ಆಯೆಂಗಾ ತುಳುರಜಲ್ಯೆಲ್ ಇನ್ನೋ ಬ್ಯಾರಿ ಜನಾಂಗಮೇ ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮತ್ತ್‌ಗ್ ಮತಾಂತರ ಆಯಿಟ್ಟ್, ಬ್ಯಾರಿಜ ಆಯಾರ್ ಚೆಲ್ಡೊ ವಾದ ಒರು ಕಡೆಲ್ ಇನ್ನೆಂಗ್, ಮಲಬಾರ್ ಪ್ರಾಂತ್ಯತ್ತೋ ಬಡಕ್‌ಗ್ ವಲಸೆ ಬನ್ನೋ ಮಲಬಾರಿಜಮೆ ಬ್ಯಾರಿಜ ಆಯಾ ಚೆಲ್ಡದ ಇನ್ನೊರು ತರ್ಕ.

ಸೌಹಾರ್ದತ್ತೊ ತುಳುನಾಡ್

ತುಳುನಾಡ್‌ಲ್ ಎಲ್ಲಾ ಜಾತಿರಜ ಪಿನ್ನೆ ಬ್ಯಾರಿಜ ಸೇರಿಟ್ಟ್ ಸೌಹಾರ್ಧತ್ತ್‌ಲ್ ಮಿಂಜ್ಯೊಂಟುಲ್ಲೊ ನಾಡ್. ಊಡೆತ್ತೋ ಬಂಟಮ್ಮಾರ್, ಬಿಲ್ಲವಮ್ಮಾರ್ ಬೆಳೆಪಾಟಿಯೋ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಜರೊ, ಶತಮಾನತ್ತ್ ಅಪರ ಬಿಕ್ಕ್‌ರೋ ಬಾನ್ಯ ಆಕ್‌ರಜ ಬ್ಯಾರಿಜ – ಮೊಗವೀರಮ್ಮಾರ್ ಕಡಲ್‌ಡೊ ಪಿಡಿಚೋ ಬನ್ನೋ ಸುವಾದ್‌ರೋ ಮೀನ್, ಬ್ಯಾರಿಜಲೋ ದಿನನಿತ್ಯತ್ತೋ ತಿನಿಸ್‌ಜ. ಇದೆಲ್ಲಾತ್ತೋ

ನಡುಲು ಇಂಡ್ ರಾಜಕೀಯ ಬಲೆಲ್ ಕಿಟ್ಟಿಯೋ ಎರ್ದ, ಎರ್ಮೆಜ ಪೈಜಲೊ ಎಡ್ತೋಂಡುಟ್ಟು ಬ್ಯಾರೆ ಜಾತಿರಂಕು ಬಾನ್ಯ ಆಕ್‌ರದುಂ ಬ್ಯಾರಿಜಲೋ ಸೊರ ಆಯಿಟಿಂತ್. ಬೊಂಬಾಯಿಲ್ ಉಲ್ಲೋ ಪೈಸಗಾರ ರಾಮಣ್ಣಶೆಟ್ಟಿರೋ ಮೋಲುಗು ಆನ್ ತೇಡ್‌ರೊ ಸ್ವರ, ಬ್ಯಾನತ್ತ್‌ಗಾಯಿಟ್ಟ್ ಬ್ಯಾರೆ ಮೋತುಗು ಸಂಚಾರ ಆಕ್ಯೋಂಟಿನ್ನೋ ಬಾವು ಬ್ಯಾರಿಡೊ ಚೆನ್ನೆಂಗ್ ತುಳುವಮ್ಮಾರೋ ಪಿನ್ನೆ ಬ್ಯಾರಿಜಲೋ ಸಂಬಂಧ ಎಜನಿಂತ್ ಚೆಲ್ಡದ್‌ಕ್ ಒರು ಉದಾಹರಣೆ ಮಾತ್ರ ಆಯಿಟ್ಟಿಕ್ಕೆರ್. ಅದೇ ಪೋಲೆ ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರತ್ತ್‌ಲ್ ಪರಸ್ಪರ ಸಹಾಯ ಆಕ್ಯೋಂಟು, ಯಾರ ನಮೂಂತೆ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನತ್ತೆ ತುಳುನಾಡ್‌ರೋ ತುಳುವರಜ ಪಿನ್ನೆ ಬ್ಯಾರಿಜ ಬೆಳೆಪಾಟಿಯೋಂಟು ಇನ್ನಾರ್.

ಸುರೂಕು ನಡನ್ನೋ ಮಹಾಯುದ್ದ ಪಿನ್ನೆ ಚಂಡಾಮತ್ತೋ ಮಹಾಯುದ್ಧ ತತೋ ಕಾಲತ್ತ್‌ಗ್ ತುಳುನಾಡ್‌ರೋ ಸಾಹಸಿ ಆನ್ ಮಕ್ಕೊಗು ಬೊಂಬಾಯಿಗ್ ಪೋಗೋನಿಂತ್, ಅವುಡೆ ನೌಕರಿ, ಹೋಟೆಲ್ ಉದ್ಯಮಜಲೋ ನಡಪಾಟೊ ನಿಂತ್. ಬೊಂಬಾಯಿರೋ ಕುಂದನ್ ಲಾಲ್ ಸೈಗಲ್‌ರೊ ಪಾಟ್, ಅಜ್ಜನೆಮೇ ಮುಹಮ್ಮದ್ ರಫಿ, ಮುಖೇಶ್, ಕಿಶೋರ್ ಕುಮಾರ್‌ಡೊ, ಪಾಟ್ ರೇಡಿಯೊತ್ತ್‌ಲ್ ಬಂಡೋ ಕಾಲ ಅದ್. ದಿಲೀಫ್ ಕುಮಾರ್, ರಾಜ್‌ಕಪೂರ್ ತಂಡೊ – ತಂಡೊ ರಾಯತ್ತ್‌ಗ್ ಬನ್ನ್‌ಟ್ಟ್ ಟೆಂಟ್ ಪಿಕ್ಚರ್‌ಲ್ ನಟನೆ ಆಕ್ಯೋ ಕಾಲ ಬೊಂಬಾಯಿ ನೋಕೋನೂಂಟುಲ್ಲೋ ಆಸೆ ಪ್ರತಿಯೊರು ತುಳು ಪಿನ್ನೆ ಬ್ಯಾರಿ ಆನ್‌ರೋ ಮನಸಾಯಿಟಿಂತ್. ಪ್ರಯಾಣತ್ತ್‌ಗಾಯಿಟ್ಟ್ ವಾರ್ತ್ ಗೊರ್ಸ ಬಂಡೊ ಕಪ್ಪೊಲ್‌ಜ ದುಬಾರಿ ಆಯಿಟಿಂತ್. ಬೊಂಬಾಯಿಗ್ ಪೋಂಡೋ ಚೆನ್ನೆಂಗ್ ಇಪ್ಪತ್ತೋ ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾ, ಅಮೇರಿಕಾತ್ತ್‌ಗ್ ಪೋಂಡೊಗಾಂಟಿ ಯಾರ ಸಂದೋಲ ಪಿನ್ನೆ ಸಾಹಸ. ಅಪ್ಪತ್ತೋ ಕಾಲತ್ತ್‌ಲ್ ಬ್ಯಾರಿಜ ಬೆಲಿಯೊ ಮಂಜಿಜ, 'ಕೋಟಿಯ' ಪತ್ತೆಮಾರಿ ಚೆಲ್ಡೊ ದೋಣಿಜಲೊ ನಡೆಪಾಟಿಯೊಂಟ್ ಇನ್ನಾರ್ ಅದ್‌ಲುಂ ತುಳುನಾಡ್‌ರೊ ಅಡಿಕೆ, ಶುಂಠಿ, ಸಾಂಬಾರ ತಿನಿಸುಜಲೊ ಬೊಂಬಾಯಿ ಮಾರ್‌ಕಟ್ಟ್‌ಲ್ ಬ್ಯಾರಿಜ ಬಿತ್ತ್‌ಟ್ಟ್ ಪೈಸತ್ತೋ ಕೆಟ್ಟ್‌ರೋ ತುಳುಯಾಡ್‌ರೋ ಕೃಷಿಕರ್‌ಗ್ ಕೋಡ್ತೋ ಇನ್ನಾರ್.

ಇನ್ನ್ ಬ್ಯಾರಿಜ ತುಳುವಜಲೋ ಹೋಟೆಲ್ ಉದ್ಯಮತ್ತ್‌ಲ್ ಭಾಗಿ ಯಾಯೋಂಟು ಇನ್ನೊ ಉದಾಹರಣೆಜ ಯಾರ ಉಂಡು. ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಲ್ ಗಡಿಬಿಡಿಗೆ 'ವಾಟಲ್ ಪಾಚಲ್' ಚೆಲ್ಡೋ ಶಬ್ದ ಉಂಡು. ಮುನ್ನೋಲ್ತೋ ಕಾಲತ್ತಲ್ ಬೋಂಬಾಯಿಲ್ "Hotel Pachal" ಚೆಲ್ಡೊ ಹೋಟೆಲ್ ಇಂತ್‌ಂಟ್

ಚೆಲ್ಡೊ ಬಿಸಯ ಇಂತ್. ಆ ಹೋಟೇಲ್‌ರೊ ಬಾನ್ಯತ್ತೋ ಭಾರಾಟೆ ಚೆನ್ನೆಂಗ್ ಅಂಕ್ ದಮ್ಮೂ ಎಡ್ಡೊಗು ಪುರುಸೊತ್ತು ಇಲ್ಲಾಂತ್. ಎಪ್ಪೋನೋಕಿಯೆಂಗುಂ ಆಲ್‌ಮಾರ್! ಇದ್‌ಲಾಯಿಟ್ಟ್ ತುಳುನಾಡ್‌ರೊ ಬ್ಯಾರಿ ಒರ್ತ ತಂಡೊ ರಾಯತ್ತೊ ಮಂಜಿಲ್ತೋ ಗಲಾಟೆ ನೋಕಿಟ್ಟ್ 'ವಾಟಲ್ ಪಾಚಲ್' ಚೆನ್ನ್ಂವುಲಾ. ಪಿನ್ನೆ ಇದ್ ಬ್ಯಾರಿ ಶಬ್ದಕೋಶತ್ತೋ ಭಾಗ ಆಯಿತ್. ಬ್ಯಾರಿಜ ತುಳುರಜ ಬ್ಯಾರೆ ಬ್ಯಾರೆ ಚೆನ್ನ್ಂಟ್ಟ್ ವಿಭಾಗ ಆಕೋಂನೂಂಟಿಲ್ಲೆ. ಬ್ಯಾರಿಜ ಅಚ್ಚ ತುಳು ಬಾಸೆ ಪಲಕಪರ್‌ಯಿಡಜ. ಅಜ್ಞನೇಮೇ ಮುನ್ನೋಲ್ತೋ ತಲೆಮಾರ್‌ಡೋ ತುಳು ಆಲ್‌ಮಾರ್ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆರೋ ಚಂದತ್ತತ್ ಪಲ್ಕಪರಿಜ್ಞೋ ಇನ್ನಾರ್.

ಅಯೆಂಗಾ ಇಪ್ಪ ತುಳುಂಜ ಪಿನ್ನೆ ಬ್ಯಾರಿಜ ಕೋಮು ಭಾವನೆರೋ ಪ್ರಭಾವತ್ತ್‌ಲಾಯಿಟ್ಟ್ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಆಯೋಂಟು ಜೀವನ ಆಕ್ಯೋಂಟುಲ್ಲಾರ್, ಅಜ್ಞಲದೇ ಆಯೋ ಸಾಲೆ, ಕಾಲೇಜಿಗ್ ಬ್ಯಾರೆ–ಬ್ಯಾರೆಯಾಯಿಟ್ಟ್ ಮಕ್ಕಲೋ ಸೇರಿಬಾಟಿಯೊ ಕೊಂಡುಟ್ಟು, ತುಳುರಜ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆ, ಜನಾಂಗತ್ತೋ ಮರನ್ನೋ ಉಲ್ಲಾರ್. ಅಜ್ಞನೆಮೇ ಬ್ಯಾರಿಜ ತುಳು ಬಾಸೆರೋ ಮರನ್ನೋ ಉಲ್ಲಾರ್. ಇಜನೇ ಅವ್ವೊಗು ತೀರ. ಎಲ–ಮೂತಜಮಾರೋ ಪೋಲೆ ಸಂಬಂಧ ಬೆಚ್ಚಿಟ್ಟ್ ನಜ್ಞಲೊ ನಡುಲು ಸೌಹಾರ್ದತೆ ಮುಂದುವರಿಯೊನು.

ಧರ್ಮ, ಬಾಸೆ ಇಲ್ಲೆಂಗ್ ಜೀವನ ಕ್ರಮಜ ಬ್ಯಾರೆ ಬ್ಯಾರೆಯಾಯೆಂಗುಂ ಅದ್ ಆತಂಕ ಸೃಷ್ಟಿ ಆಕೊನೂಂಟು ಇಲ್ಲೆ. ಮನಸ್ಸಿನ್ನೆಂಗ್ ಸಹಬಾಳ್ವೆ ಯಶಸ್ವಿ ಯಾವುರು ಚೆಲ್ಡೈಕ್ ಬ್ಯಾರಿಜ ಪಿನ್ನೆ ತುಳುರಜಲೋ ಜೀವನಮೇ ಸಾಕ್ಷಿ.

ಬ್ಯಾರಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಿವರಜ

ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಚೆಲ್ಡದ್ ಪ್ರಾದೇಶಿಕಮಾಯದ್, ಆಯಾ ಪ್ರದೇಶತ್ತೋ ಬಾಸೆ, ತೆನಸ್‌ಜ, ಡ್ರೆಸ್ ಕೋಡ್, ಜೀವನ ಶೈಲಿ, ಪದ್ಧತಿ, ನಂಬಿಕೆ, ವೃತ್ತಿಪರ ಆಚರಣೆಜ, ಆರಾಧನೆರೋ ವಿಧಾನಜ–ಇಜ್ಞನೆ ಎಲ್ಲೊಂ ಸಮಸ್ಕೃತಿಲ್ ಸೇರಿಯೋಂಡ್ರು. ಒರು ಪ್ರದೇಶತ್ತೋ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಾಮಾನ್ಯಮಾಯಿಟ್ಟ್ ಆ ಪ್ರದೇಶತ್ತೊ ಎಲ್ಲ ಧರ್ಮಜಲೋ ಆಲ್‌ಮಾರೈಲುಂ ಕಾಣೊಕಿಟ್ಟ್‌ರ್. ಅದೇ ಪೋಲೆ ಸುಮಾರ್ 50ಕಿ, ಮಿ ಅಂತರತ್ತ್‌ಗೆಲ್ಲ ಬದಲಾಯೋಂಟುಲ್ಲೊ ಬಾಸೆರೊ ಪೋಲೆಮೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಲುಂ ಚೆರಿಯೊ ವ್ಯತ್ಯಾಸಜ ಕಾನೋಕಿಟ್ಟ್‌ರ್. ಆ ಚೆರಿಯೊ ಚೆರಿಯೊ ವ್ಯತ್ಯಾಸಂಜ ಕೊರಿಯ ಜಾಗೆಲ್ ಧರ್ಮಜಲೊ ಆದಾರತ್ತ್‌ಲುಂ ರೂಪುಗೊಂಡುರು. ಆಯೆಂಗಾ ಯಾರಮಾಯಿಟ್ಟ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಚೆಲ್ಡದ್ ಧರ್ಮಜಲೋ (ದೀನ್)

ಮೀರಿಟ್ಟುಂ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಆಯಿಟಿಕ್ಕ್‌ರ್.

ಬ್ಯಾರಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಚೆಲ್ದಡ್ ಬ್ಯಾರ ಉಂಡಾ? ಉಂಡು ಚೆನ್ನೆಂಗ್, ಅದ್‌ಕ್ಕುಂ ಸ್ಥಳೀಯಮಾಯಿಟ್ಟ್ ಉಲ್ಲೊ ತುಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿರೋ ನಡುಲು ಎಂದ್ರಾಯೆಂಗುಂ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಉಂಡಾ? ಈ ಸಂಸ್ಕೃತಿರೊ ಬೇರ್‌ಜಲೊ ತೇಡ್ಯೊ ಪೋಂಬೋ ಬಳಕೆ ಆಕೊನಾಯೊ ಮಾನದಂಡಜ ಎಂದ್ರೆ? ಈ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಬೇರ್‌ಜ ಇಪ್ಪರ್ತ್‌ಗ್ ಸಡಿಲ ಆಯೋಂಟ್ ಪೋಯೋಂಟುಂಡಾ? ಬ್ಯಾರಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿರೊ ನಜ ಉಳಿಬಾಟುರೋ ಅಗತ್ಯ ಉಂಡಾ?

ಈ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಶ್ನೆಂಜಗಲೊ ಉತ್ತರ ಅತ್ತರೆ ಸುಲಭ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಇಲ್ಲೆ. ಸುರೂಕು ಬ್ಯಾರಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿರೋ ಮೂಲಮಾಯೇ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆ ಚೆಲ್ದಡ್ ಅಪಾಯತತ್ತ ಉಂಡು. ಬಾಸೆ ನಶಿಸಿ ಪೋಂಬೊ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಚೆಲ್ದಡ್ ನಾಶ ಆಯೋಂಟು ಪೋಂಡು.

ಸಂಸ್ಕೃತಿರೊ ತಾಯಿ ಬೇರುಡೊ ತೇಡ್ಯೋ ಪೋಯೆಂಗ್ ಬ್ಯಾರಿ ಸಮುದಾಯತ್ತೋ ಯಾರ ಮಾಯೋ ಕುತೂಹಲಕಾರಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಿವರಜ ನಂಡೊ ಗಮನತ್ತ್‌ಗ್ ಬಂಡ್. ಅದ್‌ಲ್ ಯಾರಮಾಯೊ ವಿವರಜ ಕರಾವಳಿರೊ ತೌಳವ ಸಂಸ್ಕೃತಿತೊಟ್ಟುಗು ಕೂಡ್ಯೋಂಟು ಉಲ್ಲದ್ ಗಮನಾರ್ಹಮಾಯಿಟಿಕ್ಕ್‌ರ್.

ಯಾರಮಾಯಿಟ್ಟ್ ಬ್ಯಾರಿ ಕುಟುಂಬಜ ಮುನ್ನೋಲು ಕೃಷಿ ಪ್ರಧಾನಮಾಯೋ ಕುಟುಂಬಜ ಆಯಿಟ್ಟಿಂತ್. ಕೃಷಿ ಕೇಂದ್ರಿತ ಆಯೊ ಬ್ಯಾರಿ ಕುಟುಂಬಜ ಅಜಲೊ ಜಾಲ್‌ಗ್ ಚಾಜನ ಅಡ್ಜಿಟ್ಟ್ ಸಾರ್ಯೋಂಟಿನ್ನಾರ್. ಜಾಲ್‌ರೊ ಮೂಲೆಲ್ ಇಕ್ಕುರೊ ಕೆದೆಲ್ ಚಮ್ಮೆ ಪೈಜ, ಎರ್ಮೆಜ ಎರ್ದ್‌ಜಲೊ ಬಲ್ತ್‌ರದ್ ಮಾಮೂಲಿ. ಆಯಿಟಿಂತ್. ನಜಲೊ ಮುಟ್ಟತ್ತೊ. ಔತುಲು ತುಳುರಜ ಬಲಿಯೇಂದ್ರರೊ ಪರ್ಬ ಆಕ್ಯೋಂಟಿನ್ನದ್ ನಂಡೋ ಬಾಪೊಗು ಇಪ್ಪಮ್ ನೆನಪುಂಡು. ಕೆದೆಲ್ ನೆಲ್ಲ್‌ಡೊ ಪುದಿಯೊ ಬೆಳೆ ಬಂಡೋ ಸಂದೋಲತ್ತೊ ನಾಲದ್. ಅಜ ಕೆದೆಕ್ ಪೋಯಿಟ್ಟ್ ಪುದಿಯೊ ನೆಲ್ಲ್‌ಡೊ ಕೊರಳುಡೊ ಕ್ವಾರ್ಟ್ಟ್ ಚಾವಡಿರೊ ಕಂಬತ್ತ್‌ಗ್ ಕೆಟ್ಟೋ ಇನ್ನಾರ್. ಅಂಡ್ ಪುದಿಯೊ ಅರಿಡೊ ಚಕ್ಕರೆ ಚೋರು, ತ್ಯಾಜೆರೊ ಪಾಲ್‌ರೊ ಚೋರು ಆಕ್ಯೋಂಟಿನ್ನಾರ್. ಅಜನೆಮೇ ದೀಪಾವಳಿರೊ ಸಂದರ್ಭತ್ತ್‌ಲ್ ಪೈಜಲೋ ಚಂದಾಕಿಟ್ಟ್ ತಿಕ್ಕಿ ಕಲ್ಗಿಟ್ಟ್ ಅದ್‌ರೋ ಕುಲಿಪಾಟಿಟ್ಟ್, ಬೇಲಿರೊ ಸೈಡ್‌ಲ್ ಕಿಟ್ಯೋ ಇನ್ನೋ ವಿಠಾಯಿ ಪೂವುರೊ ಮಾಲೆ ಇಟ್ಟೋಂಟಿ ನ್ನಾರ್. ಸುಬ್ಬೆರ್‌ರೋ ಸಮಯತ್ತ್‌ಗ್ ಪೈಜೊಗು ಇಡ್ಲಿ ತಿನ್ನ್ ಬಾಟ್ಯೋಂಟಿನ್ನಾರ್. ಚಮ್ಮೆ ರಾಯತ್ತ್‌ಗ್ ಬೆದ್‌ರ್‌ಲ್ ಬೆಲ್ತೋ ಕಲರ್‌ಡೊ ಸೀಲ್ ಆಕ್‌ಬಾಟಿಟ್ಟ್

ಅಲಂಕಾರ ಆಕಿ ಸಂಭ್ರಮಿಚ್ಚೊ ಇನ್ನಾರ್. ಅಜಲಜಲೊ ಔತುರೊ ಬಾರಿ ಚಂದ ಆಕಿಟ್ಟ್ ಸ್ವಚ್ಛ ಆಕಿಟ್ಟ್ ಅಲಂಕಾರ ಆಕ್ಯೋಂಟಿನ್ನಾರ್. ಆಗತ್ತೋ ಜಾಲ್‌ಲ್ ತಿರಿ ಪಿಡಿಪಾಟಿಟ್ಟ್ – ಔತುರೊ ತೂಗುದೀಪತ್ತ್‌ರ್ ಶೃಂಗಾರ ಆಕುರೊ ಒಟ್ಟಿಗೆ ತುಳು ಜಾತಿರಜ ದೀಪಾವಳಿರೊ ನಾಲ್‌ಲ್ ಪಟಾಕಿ ಬುಟ್ಟುಟ್ಟು ಯಾರ ನಮೂಂತ್‌ಲ್ ಕೊಸಿ ಪಡ್ರಾರ್.

ಪೈಜಲೋ ನೋಕ್ಯೋಪಲೆಮೆ ಆಡ್‌ಜಲೋ ಬಲ್ತ್‌ರ್ದ್ ಬ್ಯಾರಿ ಕುಟುಂಬತ್ತ್ ಯಾರ ಪಿರ್ಸತ್ತೋ ಬಿಸಯಾಯಿಟ್ಟಿಕ್ಕ್‌ರ್. ಆಯೆಂಗಾ ಇದ್ ತುಳುರ್ಲ್ಲೈಲ್ ಕಾಣೊಕಿಟ್ಟ್‌ಲ್ಲೆ. ಆಡ್, ಕುರಿಂಜಲ್ಲ್ ಉಲ್ಲೊ ಬ್ಯಾರಿಜಲೊ ಪಿರ್ಸತ್ತ್‌ಗ್ ಒಂದು ಧಾರ್ಮಿಕಮಾಯೊ ನೆಲೆಯುಂ ಕಂಡ್‌ಬಂಡ್. ಅರೇಬಿಯಾತ್ತ್‌ಲ್ ಪ್ರವಾದಿ ಮುಹಮ್ಮದ್ ಪೈಗಂಬರ್ (ಸ) ಇಯಲ್ ಕುರಿ ಬಲ್ತಿಯೋಂಟಿಂತ್. ಪಿನ್ನೆ ಅದ್‌ರೊ ಮೇಯಿಬಾಟ್ಟೋ ಇಂತ್, ಚೆಲ್ಲೊಡ ಅಂಶ. ಸಂಸ್ಕೃತಿರೊ ಎತ್ತರಮೇ ಅಂಶಜ ದೇಶ ಕಾಲಜಲೋ ಚೋಟ್ಟೋಂಟು ಮುನ್ನೊಲು ಪೋಯೊಂಟುಂಡು.

ಆಯೆಂಗಾ ಇಪ್ಪತ್ತೋ ಬ್ಯಾರಿಜಲ್ಲ್ ಈ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಂಶಜ ಕಾನೆಮಾರ್ ಆಯೋಂಟುಂಡು. ಕೃಷಿ ಭೂಮಿಲ್ ನೈಕ್‌ರಜ ಇಲ್ಲೇಂಟಾಯೊಂಟುಲ್ಲಾರ್ ಮೀಸೆ ಬರುಂಬೊಮೆ ಕೊಲ್ಲಿ ದೇಶತ್ತ್‌ಲ್ ನೈಕೊಗು ಪೋಂಡೊ ಬ್ಯಾರಿ ಯುವಜನತೆರೊ ಕೊಂಡುಟ್ಟು ಯಾರ ಕುಟುಂಬಜ ಕೆದೆ–ಕಂಡಜ್ಜಲ್ಲೊ ಬಿತ್ತ್‌ಟ್ಟ್ ಪೋಯೊಂಟುಂಡು.

ಬ್ಯಾರಿಜ ಎಜ್ಜನೆ ಕೃಷಿಕ ಮಾರಾಯಿಟಿನ್ನರಾ ಅಜ್ಜನೆಮೆ ವ್ಯಾಪಾರಿಜಮ್ ಆಯದ್ ಕೊಂಡುಟ್ಟು ಬಯಸ್ಸಾಯೊ ಪೈಜ್ಜಲ್ಲೊ ಬಿಕ್ಕ್‌ರ್ದ್ ಅಂಕ್ ಸಹಜಮಾಯ್ ಒರು ಬಾನ್ಯ ಆಯಿಟಿಂತ್. ಅಜ್ಜನೆಮೆ ಯಾರತ್ತೋ ಬ್ಯಾರಿಜಲೊ ತಲೆಮಾರ್‌ಡಜ ದಲಿತ ಕೀಲ್ ಜಾತಿರಜ್ಜಲ್ಲೈಲ್ ಮತಾಂತರ ಆಯಕೊಂಡುಟ್ಟು ಪೈಡೊ ಯರ್ಚಿ ಅಜಲೊ ಆಹಾರತ್ತೊ ಪದ್ಧತಿಲ್ ಸೇರಿ ಪೋಯಿಡ್. ಆಯೆಂಗಾ ಇಂಡ್ ಈ ಪದ್ಧತಿ ಪಿನ್ನೆ ವ್ಯಾಪಾರ (ಬಾನ್ಯ)ಮೇ ಚಮ್ಮೆ ನಮೂಂತ್‌ಲ್ ರಾಜಕೀಯತ್ತೊ ಮುಖಿಂಡಮಾರ್‌ಗ್ ಬಂಡವಾಳ ಆಯೋಂಟುಂಡು ಆಜನೆಮೆ ಹಿಂದೂ ಪಿನ್ನೆ ಮುಸ್ಲಿಮ್‌ರಜಲೊ ನಡುಲು ದ್ವೇಷತ್ತೊ ಜ್ವಾಲೆರೊ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಕ್ಯೋಂಟುಂಡು.

ಬ್ಯಾರಿಜಲೊ ಆಲ್‌ಮಾರ್ ಯಾರ ಉಲ್ಲೊ ಕೊರಿಯ ಪ್ರದೇಶತ್ತ್‌ಲ್ ದರ್ಗಾಜ ಇನ್ನ್‌ಟ್ಟ್, ಅವುಡೆ ವರ್ಷತ್ತ್‌ಗೊರ್ಕ ಉರೂಸ್‌ರೊ ಪೇರ್‌ಲ್ ಚೋರು ಕೊಡ್ಡುರೊ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಡಕ್‌ರ್, ಆಲ್‌ಮಾರ್ ಯಾರ ಸಂಖ್ಯೆ ಸೇರಿಟ್ಟ್, ವಹಲ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಜಮ್ ನಡಕ್‌ರ್, ನಡನ್ನೋಂಟುಮ್ ಬನ್ನ್‌ರ್. ಈ

ಆಚರಣೆರೊ ಮೇಲ್ ಮುಖ್ಯಮಾಯಿಟ್ಟ್ ಹಿಂದೂಸ್ತಾನತ್ತೊ ಸಂಸ್ಕೃತಿರೊ ಪ್ರಭಾವ ಬೂನುರು. ಎಂದಿ ಚೆನ್ನೆಂಗ್ ಮುಸ್ಲಿಮ್ರಜ ಆಡಳಿತ ಆಕ್ಯೊಂಟಿಲ್ಲೊ ಕೊಲ್ಲಿ ದೇಶತ್ತ್ಲ್ ಉರೂಸ್‌ಜ ಕಂಡ್ ಬನ್ನೋ ಇಲ್ಲೆ. ಆಯೆಂಗಾ ಪಾಕಿಸ್ತಾನ, ಇರಾಕ್ ಇಜ್ಜಂತೋ ದೇಶತ್ತ್ಲ್ ಕಾಣೊ ಕಿಟ್ಟ್‌ರ್.

ಮುನ್ನೋಲೆಲ್ಲಾ ದರ್ಗಾತ್ತ್‌ಗ್ ರಾಯತ್ತೋ ಎಲ್ಲಾ ಜಾತಿರಜ, ಎಲ್ಲಾ ಧರ್ಮತ್ತೋ ಆಲ್‌ಮಾರುಂ ಬನ್ನೋ ಇನ್ನಾರ್. ಇಡೀ ರಾಯತ್ತೋ ಮೇಲ್ ಸೂಫಿ ಸಂತರೊ ಪ್ರಭಾವ ಇಂತ್. ಇಂಡ್ ದರ್ಗಾತ್ತ್‌ಗ್ ಬಂಡೊ ಬ್ಯಾರಿ ಅಲ್ಲತ್ತೋ ಆಲ್‌ಮಾರ್ ಸಂಖ್ಯೆ ಕೊರೊಡಿ ಆಯಿರ್. ಅಜ್ಜನೆಮೇ ಬ್ಯಾರಿಜ್ಜಲೊ ಸಂಖ್ಯೆಮ್ ಕೊರೊಡಿ ಆಯಿರ್. ಮುನ್ನೋಲ್ತೊ ಕಾಲತ್ತ್‌ಲ್ ಸಾಮರಸ್ಯತ್ತೊ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕಮಾಯೊ ಕೇಂದ್ರಆಯಿಟ್ಟ್ ಮೆರೆಜ್ಜೊ ಇನ್ನೋ ದರ್ಗಾಜ ಇಂಡ್ ಬ್ಯಾರಿರಜಲೈಲೇ ಒರು ಗುಂಪುರಂಕ್ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತಮಾಯಿಟ್ಟ್ ಒಲ್ನಿಜ್ಜಿರ್.

ಅಲ್ಲಾಂಟೆ ತುಳುನಾಡ್‌ರೊ ಪ್ರತಿ ಒರು ಹಬ್ಬತ್ತ್‌ಗುಂ ಒರು ಮಾದರಿಡೊ ವಿಶೇಷತೆ ಉಂಡು. ಆಟಿ ಅಮವಾಸೆ, ಕೃಷ್ಣ ಜನ್ಮಾಷ್ಟಮಿ, ಚೌತಿ, ದೀಪಾವಳಿ, ಬಲೀಂದ್ರ ಪೂಜೆ, ಗೋಪೂಜೆ, ಕೆಡ್ಡೆಸ, ಅಂಗಡಿ ಪೂಜೆ. ಇಜ್ಜಂತದೆಲ್ಲಾ. ತುಳುನಾಡ್‌ಲ್ ಅರಿಡೊ ಮುಡಿ ಕೆಟ್ಟ್‌ರೊ, ಅರಿ ಕೂಡುಬಾಟುರೊ ವಿಶೇಷಮಾಯೊ ವಿಧಾನ, ಅರಿಡೊ ಮೂಡೆ ವರ್ಷಗಟ್ಟಲೆ ಕಲ್‌ಜ್ಜಂಗುಂ ಎದ್‌ತೊಂದರೆ ಇಲ್ಲಾಂಟೆ ಬಾರಿ ಜಾಗ್ರತೆಲ್ ಇಕ್ಕ್‌ರ್.

ತುಳುನಾಡ್‌ರೊ ಇನ್ನೊರು ವಿಶೇಷತ್ತೊ ಕಲಿ ಚೆನ್ನೆಂಗ್ ಕಂಬಳ. ಇದ್ ರಾಯತ್ತ್‌ಲ್ ಉಲ್ಲೊ ಎರ್ದ್‌ಜಲೊ ಚೇರ್‌ಡೊ ಕಂಡತ್ತ್ ಓಡ್‌ಬಾಟ್‌ರೊ ಸ್ಪರ್ಧೆ ಆಯಿಟಿಕ್ಕ್‌ರ್. ಈ ಓಟತ್ತ್‌ಲ್ ಗೆಂದ್ರಂಕ್ ಸನ್ಮಾನ ಆಕ್ಯೊಂಟಿನ್ನಾರ್. ಊಡೆ ಗೆಂದ್ಯಂಕ್ ಒರು ನಮೂಂತೆ ಕೊಸಿ. ಆಯೆಂಗ್, ಅವುಡೆ ಕೂಡಿಯೊ ವೀಕ್ಷಣೆ ಆಕುರೋ ಆಲ್‌ಮಾರೊ ಮನಸ್ಸ್‌ಗ್ ಇನ್ನುಂ ಕೊಸಿರೊ ಬಿಸಯ. ಚಲಿರೊ ಕಾಲತ್ತ್‌ಲ್ ನಡಕುರೊ ಈ ಕಂಬಳತ್ತೊ ನೋಕೊಗು ಆಲ್‌ಮಾರೊ ಗುಂಪೇ ಬನ್ನೋಇಂತ್. ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮತ್ತ್‌ಜ ಅತ್ತರಮೇ ಅಲ್ಲ ಬ್ಯಾರಿಜ, ಕ್ರಿಶ್ಚನ್‌ರಜ, ಪಿನ್ನೆ ಬ್ಯಾರೆ ಧರ್ಮತ್ತ್‌ಜೆಲ್ಲಾ ಈ ಮನೋರಂಜನೆರೊ (ಕೊಸಿ) ನೋಕುನು ಸಾಲ್‌ಗಟ್ಟಲೆ ಬನ್ನೋ ಇನ್ನಾರ್ ತುಳುನಾಡ್‌ರೊ ಇನ್ನೊರು ಮುಖ್ಯ ಆಯೊ ಆಚರಣೆ ನಾಗಾರಾಧನೆ, ನಾಗತ್ತ್‌ಗ್ ಪ್ರಿಯಮಾಯೋ ತಂಬಿಲ, ನಾಗ ಮಂಡಲ, ಢಕ್ಕೆ ಬಲಿಜಲೊ ಸೇವೆರೊ ಕೊಡ್ತೋ ಇನ್ನಾರ್. ಊಡೆತ್ತೋ ಭೂತರಾದಾನೆ ಚೆಲ್ದದ್ ಇನ್ನೊರು ವಿಶೇಷ ಆಚರಣೆ. ದೈವಜ ನಾನಾ

ನಮೂಂತದ್. ಒನ್ನೊನ್ನುಗು ಓರುರು ಹಿನ್ನೆಲೆ ಉಂಡು. ಕಾಲ ಕಾಲತ್ತ್‌ಗ್ ಕೋಲಬಲಿ, ಅಗೇಲಜಲೊ ಕೊಡ್ತೋ ಇನ್ನಾರ್. ತುಳುನಾಡ್‌ರೋ ಆಲ್‌ಮಾರೊ ಮನರಂಜನೆ ಚೆನ್ನೆಂಗ್ ಯಕ್ಷಗಾನ, ಇಂಡ್ ಯಕ್ಷಗಾನ ದೇಶ – ಪರ್ತ್‌ರೊ ರಾಯತ್ತ್‌ಲ್ ಬಾರಿ ಪ್ರಚಾರತ್ತ್‌ಲ್ ಉಂಡುಲ. ಮುನ್ನೋಲ್ತೊ ಕಾಲತ್ತ್‌ಲ್ ರಾಯತ್ತ್‌ಲ್ ಯಕ್ಷಗಾನ ಇನ್ನೆಂಗ್ ಮುಟ್ಟತ್ತೋ ಔತಜಲೊ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿಟ್ಟ್ ಬ್ಯಾರಿಜ ಅದ್‌ರೋ ನೋಕೋಗು ಪೋಯೊಂಟಿನ್ನಾರ್.

ವಸ್ತ್ರ ವಿನ್ಯಾಸಜ

ಬ್ಯಾರಿಜಲೊ ವಸ್ತ್ರ ವಿನ್ಯಾಸಜಮ್ ಇಂಡ್ ಬದಲಾಯೋಂಟುಂಡು ನಂಡೊ ಬೋಬರೊ ಕಾಲತ್ತೊ ಬ್ಯಾರಿಜ ತಲೆಕೊರು ಮುಂಡಾಸ್, ಪಟ್ಟ್ ಪಟ್ಟೆರೊ ಮುಂಡು, ಉದ್ದತ್ತೋ ಬುಶ್ ಶರ್ಟ್‌ರೊ ಇಟ್ಟೋ ಇನ್ನಾರ್. ಮುಂಡಾಸ್‌ರೊ ನಡುಲು ಇಸ್ತ್ರಿ ಇಟ್ಟೊ ಬೆಲ್ತೊ ಕಲರ್‌ಡೊ ಚೌಕತ್ತೊ ಟೊಪ್ಪಿಮ್ ತಲೆಲ್ ಇಂತ್. ನಡುಲು ಪಚ್ಚೆ ಕಲರ್‌ಡೊ ಪರ್ಸ್‌ರೊ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಬೆಲ್ಟ್ ಇಂತ್. ಕಣ್ಣ್‌ಗ್ ಸುರ್ಮ, ಚಟ್ಟೆಗ್ ಸೆಂಟ್, ಅತ್ತರ್ ಅಪ್ಪತ್ತೋ ಕಾಲತ್ತೋ ಫ್ಯಾಶನ್ ಆಯಿಟಿಂತ್ ನಂಡೊ ಬಾಪಾರೊ ಕಾಲತ್ತ್‌ಲ್ ಇದ್ ತೆಲ್ಲ್ ಬದಲಾಯಿತ್, ಅಂಕ್ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಕಿಟ್ಟಿಟ್ಟ್, ಸರ್ಕಾರಿ ನೈಪು ಕಿಟ್ಟಿಯೋ ಕೊಂಡುಟ್ಟು ಮಜ್ಜಿಲ್ತೋ ನಾಲ್ ರಂಡ್ ಕೋಟ್ ಸೂಟ್‌ಲು ನಿಂಡೋ ಇನ್ನಾರ್. ಮುಂಡಾಸ್‌ರೋ ಬದಲ್‌ಗೆ ಉದ್ದತ್ತೋ ಮಕ್ಮಲ್ ಟೊಪ್ಪಿ ಇಟ್ಟೋಂಟಿನ್ನಾರ್. ನಂಡೊ ಕಾಲತ್ತ್‌ಲ್ ತಲೆರೊ ಮೇಲ್ ಕಾಟನ್ ಟೊಪ್ಪಿ ಬನ್ನ್‌ಟ್ಟ್ ದೆಚ್ಚಿರ್. ಬ್ಯಾರಿ ಪೆಣ್ಣ್ ಮಕ್ಕಲೊ ಡ್ರೆಸ್ ಇಂಡ್ ಬಾರಿ ಬೇಗತ್ತ್‌ಲ್ ಬದಲಾಯೋಂಟುಂಡು. 55 ವರ್ಷತ್ತೋ ಮುನ್ನೋಲು ನಂಡೊ ಉಮ್ಮ ಮಜ್ಜಿಲ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಮಾಪುಲ್ಡೊ ಔತುಗು ಬನ್ನಪ್ಪ ಒರು ಜತೆರೊ ಪುದಿಯೊ ಚೆರ್ಪುರೊ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಇನ್ನೊರು ಜತೆ ಮರತ್ತೊ ಮೆಡ್ಡಡಿಮ್ ಇನಾಮ್ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಕಿಟ್ಟಿಂತ್. ಮೈಕಾಲ್ತೊ ಕೊಂಬನ್ನೋ ಪುದಿಯೊ ಮಂಞೆಲ್, ಚೋಪು ಬಣ್ಣತ್ತೊ ವೊಲ್ಲಿ ಪಯಚ್ಚಿಟ್ಟ್ ಅಯಿಮ ಮಾಪುಲ್ತೋ ಅವುತುಗು ಬನ್ನ್‌ಂತ್. ಅಪ್ಪ ಬುರ್ಖಾ ಇಲ್ಲಾಂತ್. ನಂಡೊ ಮುಟ್ಟತ್ತೋ ಔತಜ ಆಯೊ ಅತ್ತಿಜಂದಾದ ಪಿನ್ನೆ ಮೊಮ್ಮಾಟಿಯಮ್ಮ ಜೋಡಿವಲ್ಲಿ ಪಯಚಿಯೋಂಟು ಹಳೆಅಂಗಡಿರೊ ಹರಭಟ್ಟರೊ ಆಯುರ್ವೇದತ್ತೊ ಅಂಗಡಿಗ್ ಮರಂದ್ ಕೊಂಬರೊಗು ನಡನ್ನೋಂಟು ಪೋಯೋಂಟಿನ್ನಾರ್.

ಅದ್‌ಲ್ ಪಿನ್ನೆ ಸೌದಿ ಅರೇಬಿಯಾತ್ತ್‌ಲ್ ಬುರ್ಖಾತ್ತೊ ಪ್ರೇರಣೆ ಕಿಟ್ಟಿತ್ತ್.

ಬ್ಯಾರಿ ಅನ್ ಮಕ್ಕ ಕೊಲ್ಲಿ ದೇಶತ್ತ್‌ಗ್ ನೈಕೊಗು ಪೋಯಪ್ಪ ರಾಯತ್ತ್‌ಗ್ ಬುರ್ಖಾತ್ತೊ ಪಾರ್ಸೆಲ್ ಬಂಡದ್ ಮಾಮೂಲಿ ಆಯಿತ್. ಅಂಡೆ ಬುರ್ಖಾತ್ತೊ ಪಿಡ್ಚಿಟ್ಟ್ ಇಂಡ್ ತುಂಡು ಬುರ್ಖಾತ್ತೊ ತೋಲು ಪ್ಯಾಶನ್ ಬದಲಾಯೋಂಟೆ ಉಂಡು ಅಂಡತ್ತೋ ಬ್ಯಾರಿ ಪೆಣ್ಣ್ ಮಕ್ಕ ಇಟ್ಟೋಂಟಿನ್ನೊ ಅರ್ಗಂಟಿ ಕುಪ್ಪಾಯ, ಕಲ್ಪಾರೆ ಚೆಲ್ಡೊ ಮಇಲ್ಲ್ ತುನಿ, ಪೊಡಿಕಲ ಚೆಲ್ಡೊ ಚೋಪು ತುನಿ, ವಲ್ಲಿ, ಜೋಡುವಲ್ಲಿ, ಪಟ್ಟ್‌ವಲ್ಲಿ, ಮಂಇಲ್ಲ್ ವಲ್ಲಿ, ಎಲ್‌ಸಾರ, ಉರ್ಮಾಲ್ ಎಲ್ಲೊಂ ಇಂಡತ್ತೋ ನಾಲ್‌ಲ್ ಕಣ್ಮರೆ ಆಯೋಂಟುಂಡು.

ಬ್ಯಾರಿಜ ಯಾರಮಾಯಿಟ್ಟ್ ಸರಳ ರೀತಿರೊ ಡ್ರೆಸ್ ಇಟ್ಟೋಂಟಿನ್ನಾರ್. ಒರು 'ಮುಂಡು' ಇಲ್ಲೆಂಗ್ ಸಾದಾ ಉಡುಪುರೊ ನಡುಪಟ್ಟಿರೊಟ್ಟುಗುಂ ಉಡುತೋಂಟಿನ್ನಾರ್ ಮಕ್ಕಜ ಮಾತ್ರ ಆಲ್ಲಾಂಟೆ ಬಯಸ್‌ರಜಮ್ ಮುಂಡು ಉಡ್‌ತೋಂಟಿನ್ನಾರ್. ಶರ್ಟ್‌ರೊ ಕುಪ್ಪಾಯಾಂಟ್ ಚೆನ್ನೋ ಇನ್ನಾರ್. ಪೆನ್ನಿಜ ಎದುರು ಮೋತುಲು ಕುಸುರಿ ಕೆಲಸ ಇನ್ನೋ ಕುಪ್ಪಾಯ ಇಟ್ಟೋಂಟಿನ್ನಾರ್. ಬ್ಯಾರಿಜ ಅಜಲೊ ತಲೆರೊ ಬೋಳಿಸಿಯೊಂಟು ಟೊಪ್ಪಿರೊ ಇಟ್ಟೋಂಟಿನ್ನಾರ್. ಬೆಲಿಯೊ ಟೊಪ್ಪಿ ಇಡ್ರದ್ ಅಂಡತ್ತೊ ಕಾಲತ್ತ್‌ಲ್ ರೂಢಿಲ್ ಇಂತ್. ಪೆನ್ನಿಜ ಸಾಮಾನ್ಯಮಾಯಿಟ್ಟ್ ಜಾವುಗು ಕಾಚಿ ಮುಂಡು'ರೊ ಉರ್ತೋಂಟಿನ್ನಾರ್. ಅಜ ಬಂಗಾರ್‌ಡೊ ಕುಸುರಿಡೊ ಪಟ್ಟ್‌ರೊ ತುನಿ ಉಡ್ತೋ ಇನ್ನಾರ್. ಬ್ಯಾರಿ ಪೆಣ್ಣ್ ಮಕ್ಕ ಲಂಗ ರವಕೆಲ್ ಮೆರೆಜ್ಞೋಂಟು ಇನ್ನಾರ್. ಇಂಡ್ ಮೇಲ್‌ಗ್ ಒಂಬ್‌ರೋ ಪಲ್ತೋ ಬ್ಯಾರಜ್ಞಲೊ ಪೊಲೆಮೇ ಚೂಡಿದಾರ್, ಮಿಡಿ, ನೈಟಿ, ನಾನಾ ನಮೂಂತೆ ಡ್ರೆಸ್‌ರೊ ಇಡ್ರದ್ ಕಂಡ್‌ಬಂಡ್. ಬ್ಯಾರಿ ಆನ್ ಮಕ್ಕ ಇಜಾರ್‌ಡೊ ಇಟ್ಟೋಂಟಿನ್ನೆಂಗ್ ಬೆಲ್ಯಜ್ಞ ಮುಂಡು (ಕಂಬಯಿ)ರೊ ಉಡ್ತೋ ಇನ್ನಾರ್.

ವಿಧ–ವಿಧಮಾಯೋ ತಿಂಡಿ ತಿನಸ್‌ಜ ಪಿನ್ನೆ ಅಗ ಮರಂದ್‌ಜ

ಚೋರು ತೆನಸ್‌ರೊ ಬಿಸಯತ್ತ್‌ಲುಂ ಅಜನೆಮೇ ಬದಲಾವಣೆ ಆಯಿರ್. ಒರು ಕಾಲತ್ತ್‌ಲ್ ಬ್ಯಾರಿಜ ಅವುತುಲು ಸುಬ್ಬೆಕ್ ನಾಷ್ಟಾ ಚೆನ್ನೆಂಗ್ ಸೆಕೆ ಬಂಡೊ ತನ್ನಿ ಪಿಂಡೆ, ಅದರೊಟ್ಟಿಗೆ ಬಿಸೆಲಿಡಪ್ಪ, ಕಲ್ತಪ್ಪ, ಇರ್‌ಮನೆಡಪ್ಪ, ನೇವರಿ, ಚಕ್ಕೆ ಕೂರುಡೊ ಪೊಡಿಕರಿ, ಪೊಡಿಯೆಟ್ಟಿರೊ ಚಟ್ನಿ, ಇಜನೆ ಬ್ಯಾರಿಜ್ಞಲ್ಲದೇ ಆಯೋ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ತೆನಸ್‌ಜ ಇಂತ್. ಧೋ ಚೆನ್ನೆಟ್ಟ್ ಬನ್ನೊ ಇನ್ನೋ ಮಳೆ ಆಟಿ ತಿಂಜಲ್‌ಲ್ಲ್ ಔತುರೊ ಉಲ್ಲ ದೆಚ್ಚಿಟ್ಟ್ ಚುಟ್ಟು ತಿಂಡೊ ಇನ್ನೊ ಬೆಚ್ಚ –

ಬೆಚ್ಚ ಚಕ್ಕೆಕೂರು ಇಪ್ಪಮ್ ನಂಡೊ ಬಾಲ್ಯ ಕಾಲತ್ತೊ ನೆನಪುಲು ಒನ್ನಾಯಿಟಿಕ್ಕ್‌ರ್. ಸೆಕೆ ಕಾಲತ್ತ್‌ಲ್ ಚಕ್ಕೆಕೂರುರೆ ಚಂದ ಬೇಪಾಟಿಟ್ಟ್ ಜಾಲ್‌ಲ್ ಮೊಲವುರೊ ಬಳ್ಳಿರೊ ಪಾಯಿ ಇಟ್ಟ್‌ಟ್ಟ್ ಅದ್‌ಲ್ ಒಣಜೊ ಬೆಚ್ಚೋ ಇನ್ನಾರ್. ಅದ್ ಮಳೆಗಾಲತ್ತ್‌ಗ್ ಬೇನಾಯೊ ಟಾನಿಕ್ಕ್ ಆಯಿಟಿಂತ್. ಇಪ್ಪ ಮಳೆಮ್ ಇಲ್ಲೆ, ಚೆಕ್ಕೆಕೂರುಂ ಇಲ್ಲೆ.

ಇದಲ್ಲಾಂಟೆ ಯರ್ಚಿರೊ ಪಿಂಡೆ, ಕೊವ್ವುಲುರೊ ಪಿಂಡೆ, ಎಟ್ಟಿರೊ ಪಿಂಡೆ, ಬಸಲೆರೊ ಪಿಂಡೆ, ನೈಯಪ್ಪ, ಪುದಿಯಾಂಪುಲೆ ಅಪ್ಪ (ದಲಿಯಪ್ಪ), ಮುಟ್ಟೆಡೊ ಅಪ್ಪ, ಕಲ್ತಪ್ಪ, ಗುಲಿಯಪ್ಪ ಇಜ್ಜನೆ ನಾನಾ ನಮೂಂತೆ ಬಗೆ ಬಗೆರೊ ಘಮಘಮ ಕಮ್ಮನೆ ಬಂಡೊ ಪೋಲ್ತೋ ಕರಿಚೊರುಡೋ ಔತುಲೇ ತಯಾರಾಕ್ಯೋಂಟೀ ನ್ನಾರ್.

ನಂಡೊ ಕುಜ್ಜಿಮ ಒರ್ತಿ ಮೈಕಾಲ್ತೊ ಬೆಲಿಯೋ ತರವಾಡ್‌ಗ್ ಸೇರಿಯೈಮ. ಇಂಡ್ ಅಜಲೊ ಔತುಲು ಗುಡ್ಡ ಬಲಿಕುಡೊ ಅಭ್ಯಾಸ ಉಂಡು, ಪೈಸಗಾರ ಬ್ಯಾರಿಜಲೊ ಔತುಲು ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲ ಈ ಗುಡ್ಡಗ ಬಲಿಕುಡೊ ಅಭ್ಯಾಸ ಪೆಣ್ಣ್ ಮಕ್ಕಗುಂ ಇಂತ್. ಚೆರಿಯದ್‌ಲ್ ಬ್ಯಾರ್ ನೊಂಬಲ ಆಯೆಂಗ್ ಪೊಕ್ಕೂಲುಗು ತ್ಯಾಂಜೆರೋ ಎಣ್ಣೆ ಇಡ್ರೋ, ಕಾದ್ ಚೋರಿಯೆಂಗ್ ಕಾದ್‌ಗ್ ತ್ಯಾಂಜೆಣ್ಣೆ ಬೀತ್ಯೋಂಟಿನ್ನಾರ್. ಕೊದಿ ಎಡ್ಕ್‌ರೊ ಕ್ರಮ ಇಪ್ಪ ಮಾಜಿಪೋಯಿರ್. ಮೂನು ತೆರುಡೊ ಕಲ್ಲ್ ಕ್ವಾರ್ಣ್‌ಟ್ಟ್. ತೆಲ್ಲ್ ಮೊಲವು, ಉಪ್ಪು ಪಿನ್ನೆ ಕರಿ (ಮಸಿ)ಡೊ ಸೇರ್‌ಬಾಟಿಟ್ಟ್ ಬಟ್ಟಜೆಲ್ ಬೆಚ್ಚಿಟ್ಟ್ ಬಯರ್‌ಗ್ ಪೂಜಿಟ್ಟ್ ಅದ್‌ಕ್ಕ್ ತುಫ್ ಚೆನ್ನ್‌ಟ್ಟ್ ತುಪ್ಪಿಟ್ಟ್ ತೀಲ್ ಇಟ್ಟೆಂಗ್ ಚಟ ಚಟ ಸದ್ದ, ಕೊರಿಯ ನಿಮಿಸತ್ತ್‌ಲೇ ಬಯರ್ ನೊಂಬಲ ಮಾಯ!.

ಈ ರೀತಿಲ್ ಕೊರಿಯ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಂಶಜ ಮುನ್ನೊಲ್ತೊ ಕಾಲತ್ತೋ ಬ್ಯಾರಿಜಲೊ ಮೂಡನಂಬಿಕೆಜ ಸೊರ ಆಕ್ಯೋಂಟಿಂತ್ ಚೆಲ್ಡಜಮ್ ಉಲ್ಲಾರ್. ಇದ್‌ಲ್ ತೆಲ್ಲಾಯೆಂಗುಂ ನೇರಾಯೊ ಬಿಸಯ ಉಂಡು.

ಆಹಾರ (ತಿನ್ನೊರೋ ವಿಧಾನ)

ಪಂಡತ್ತೊ ಕಾಲತ್ತೋ ಬ್ಯಾರಿಜಲೊ ತೆನಸ್‌ರೋ ವಿಧಾನಜ ವೈವಿಧ್ಯಮಯತ್ತ್‌ಲ್ ಕೂಡಿರ್ ಅದಲ್ಲಾಂಟೆ ಅದ್ ಬಾರಿ ಸರಳ ಮಾಯಿಟ್ಟುಂಡು. ಬ್ಯಾರಿಜ ಕೃಷಿ, ನಾವಿಕಮಾರಾಯಿಟ್ಟ್ ವಿವಿಧ ಕ್ಷೇತ್ರತ್ತ್‌ಲ್ ನೈಕ್‌ರಜ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಕೊರಿಯಾಲ್ ಜಮೀನ್ದಾರ ಮಾರಾಯಿಟ್ಟ್ ಮೆರೆಜ್ಞೋನುಲ್ಲದ್ ಸಾಹಸ ಮಾಯಿಟಿಂತ್.

ವ್ಯವಸಾಯತ್ತ್‌ಲ್ ತೊಡಜ್ಜಿಯೋ ಬ್ಯಾರಿಜ, ಸುಗ್ಗಿರೊ ಕಾಲತ್ತ್‌ಲ್ ಬೆಳೆಞೆ ಅರಿಡೊ ಕನಿಷ್ಯ ನಾಪೋ ಮಕ್ಕಗು ಪುದಿಯೊ ಅರಿಡೊ ಚೋರು ಆಕಿಟ್ಟ್‌ ಚೋರು ಕೊಡುಕುರೊ ಪದ್ಧತಿ ಇಂತ್. ಜಮೀನ್ದಾರಮಾರೊ ಔತುಲು ನಡನ್ನೋ ಇನ್ನೊ ಇಜಂತೋ ಚೋರು ಕೊಡುಕುರೊ ಕೊಸಿಕ್ ರಾಯತ್ತೋ ಚೆರಿಯೋ ಮಕ್ಕಗು ಬಿಲಿ ಬೂನೊ ಇಂತ್. ಇದ್‌ರೆ ಮಕ್ಕೊಗು ಮಾತ್ರ ಕೊಡ್ಕುರೊ ಕೆಟ್ಟ್‌ ಉಲ್ಲೊ ಕೊಂಡುಟ್ಟು ಇದ್‌ಕ್ಕ್ ಮಕ್ಕಳೆ ಕಂಞಿ ಚೆಂತ್ ಚೆಲ್ಡಾರ್.

ಈ ಕಂಞಿಗ್ ಯಾರ ಪ್ರಮಾಣತ್ತ್‌ಲ್ 'ಚಕ್ಕರೆ' ಬೆರಗುರೊ ಕೊಂಡುಟ್ಟು ಇದ್‌ರೊ ಚಕ್ಕರೆ ಕಂಞಿ ಚೆನ್ನ್ಟ್‌ಟ್ಟ್‌ ಬಿಲಿಕ್‌ಡಾರ್. ಇಪ್ಪ ಈ ಚೋರುಡೊ ಕೊರಿಯ ಮದ್ರಸಾತ್ತ್‌ಲ್ ಮಕ್ಕಗೊ ಕೊಡ್ಕುರೊ ಕ್ರಮ ಬನ್ನ್‌ರ್. ಅದಲ್ಲಾಂಟೆ ತೀರಾಂಟೆ ಇನ್ನೆಂಗ್, ಕಷ್ಟ – ಸಂಕಷ್ಟ ಬನ್ನೆಂಗ್ ಇಟ್ಟೋ ನೇರ್ಚ ತೀರ್ ಬಾಟೊಗು ಚಕ್ಕರೆ ಕಂಞಿರೊ ಮಕ್ಕೊಗು ಕೊಡ್ಕುಡಾರ್.

ಕೊರಿಯ ಮೋತುಲು ಇದ್‌ರೊ ವಿಶೇಷಮಾಯಿಟ್ಟ್‌ ಸಡಗರ ಪಿನ್ನೆ ಕೊಸಿಲ್ ವಿಶೇಷಮಾಯೊ ರೀತಿಲ್ ಆಚರಣೆ ಆಕ್‌ಡಾರ್ ಈ ಆಚರಣೆಗೆ ಪುದಿಯೊ ಅರಿರೆ ಚೋರು ಚೆಲ್ಲ್‌ಡಾರ್.

ಪೊಲೆರೊ ತನ್ನಿ ಭರತತ್ತ್‌ಗೆ ಎತ್ತುರೊ ಮುನ್ನೊಲು ಔತುರೊ 'ಆನ್ ಮಕ್ಕ' ನೆಲ್ಲ್ ಕೊರಲ್ಡೆ ತಲೆಡೊ ಮೇಲ್ ಬೆಚ್ಚಿಟ್ಟ್‌ 'ಬಿಸ್ಮಿ' ಚೆನ್ನ್ಟ್‌ಟ್ಟ್‌ ಔತುರು ಪಡಿಲ್ ಬಲ್ತೊಕಾಲ್ ಬೆಚ್ಚಿ ಪ್ರವೇಶ ಆಕಿಟ್ಟ್‌ ನಡುಭಾಗತ್ತ್‌ಲ್ ಕೊರಲ್ಡೆ ಕೆಟ್ಟ್‌ಡಾರ್. ಅದಲ್ಲಾಂಟೆ ಕೊರಲ್ಡೊ ಕೊರಿಯ ನೆಲ್ಲ್‌ರೆ ಎಡ್ತ್‌ಟ್ಟ್‌ ಬೆಲೆ ನಲ್ಲೊ ಅಯಿಟ್ಟ್‌ ಬೆಲೆಯೊಗು ವಿಶೇಷ ದುಆ ಆಕ್‌ಡಾರ್. ಈ ವಿಶಿಷ್ಟ ಆಚರಣೆರೊ ಪಿನ್ನೆ ಪುದಿಯೊ ಅರಿಡೊ ಔತುರೊ ಉಲ್ಗ ಬಳಕೆ ಆಕ್‌ಡಾರ್.

ಬ್ಯಾರಿಜ್ನೊಗು ಪೊಟ್ಟು ಚೋರು ಮುಖ್ಯಮಾಯೊ ಆಹಾರ ಆಯಿಟ್ಟಿಂತ್. ಪೈಸಗಾರೊ ಚೋರು ಕರಿಲ್ ಬಿರಿಯಾನಿರೊ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಕೋಳಿ ಪೊರ್ಚೆದ್, ಕೋಳಿ ಫ್ರೈ ಇಂತ್. ಪಂಡತ್ತೋ ಕಾಲತ್ತೋ ಬ್ಯಾರಿಜ ಮಜ್ಜಿಲ ಪಿನ್ನೆ ಬ್ಯಾರೆ ನಮೂಂತೆ ಗಮ್ಮತ್ತ್‌ಗ್ ನೈಚೋರು ಪಿನ್ನೆ ಪಾವತ್ತೊ ಆಲ್‌ಮಾರ್ ಕೋಳಿ ಚೋರುಡೊ ಆಕ್ಯೊಂಟಿನ್ನಾರ್. ಆಯೆಂಗಾ ಇಪ್ಪ ಈ ಸ್ಥಾನತ್ತೋ ಬಿರಿಯಾನಿ, ಕುಷ್ಕಜ ಆಕ್ರಮಣ ಆಕಿರ್.

ಕೊರಿಯ ಬ್ಯಾರಿಜ ಕಂಞಿ ಇಲ್ಲೆಂಗ್ ಕುಲ್ತೆ ಕಂಞಿರೊ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಮೋರುಡೊ ಕುರ್ಚಿಟ್ಟ್‌ ಬಯರ್ ತಣಿಚೋ ಇನ್ನಾರ್.

ಮಸಾಲೆ ನೊರೆಜ್ನೊ ಮೀನ್‌ರೊ ಎಣ್ಣೆಲ್ ಕರಿಚಿಟ್ಟ್‌ ಕಾಯಿಚೆದ್ ಚೆನ್ನ್ಟ್‌ಟ್ಟ್‌

ಮಣ್ಣೊರೊ ಬಿಸಲೆಲ್ ಬೆಚ್ಚಿಟ್ಟ್ ಅಡ್‌ಪುಲು ತೀ ಕನಲ್‌ರೊ ನೊರಚಿಟ್ಟ್, ಬಿಸಲೆರೊ ಮೇಲ್‌ರೊ ಮುಚ್ಚಿಲ್ ಅತ್ತರೆಮೇ ಪ್ರಮಾಣತ್ತ್‌ಲ್ ತೀ ಕನಲ್ ಇಟ್ಟ್‌ಟ್ಟ್ ಮೀನ್ ಕಾಚಿಟ್ಟ್ ಬರ್ವಿಯೆದ್ ಚೆಲ್ದಾರ್. ಇಜ್ಜನೆ ಆಕಿಯೊ ಮೀನ್‌ರೊ ಪಾಡೆ ಎಣ್ಣೆಲ್ ಇಟ್ಟ್‌ಟ್ಟ್ ಕಾಚ್ಯೆಂಗ್ ಅಡ್‌ರೊ ಪೊರಚೆದ್ ಚೆಲ್ದಾರ್. ಅದೇ ಪೋಲೆ ಆಮ್ಲೆಟ್ ಪಿನ್ನೆ ಮುಟ್ಟೆ ಬೇಪಾಟಿ ತಿನ್ನೊರದ್ ಬ್ಯಾರಿಜಲೊ ವಿಶೇಷಮಾಯೆ ಚೋರಾಯಿ ಟಿಂತ್. ಇದ್‌ರೊ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಭೀಪ್ ಸುಕ್ಕ, ಮಟನ್ ಸುಕ್ಕಮ್ ಬ್ಯಾರಿಜಲೊ ಬಾರಿ ಇಷ್ಟತ್ತೋ ಚೋರಾಯಿಟಿಂತ್. ಪಿನ್ನೆ ಬಗೆ–ಬಗೆರೊ ಪೊಡಿಕರಿ ತಯಾರಾಕಿಟ್ಟ್ ಅದ್‌ಕ್ಕ್ ಬರ್ತೆಕರಿ ಚೆನ್ನ್‌ಟ್ಟ್ ಬಿಲಿಕ್‌ಡಾರ್.

ನೋಂಬುರೊ ತಿಜ್ಜಲ್‌ಲ್ ತ್ಯಾಂಜಡೆ ಕಂಞ, ಸೋಜಿ ಚೊರೆಡೆ ಮಣ್ಣಿ, ಮೆತ್ತಡೆ ಮಣ್ಣಿ, ಕಡ್ಲೆ ಮಣ್ಣಿ ಇಜ್ಜಂತೆ ಫಲಹಾರಜಲೊ ಆಕ್ಯೋಂಟಿನ್ನಾರ್. ಅದಲ್ಲಾಂಟೆ ಚಕ್ಕೆಡೆ ಅಪ್ಪ, ಪಲ್ತಪ್ಪ, ತೆಕ್ಕಿಡೆ ಎಲೆಡೆ ಅಪ್ಪ, ಕಲ್ತಪ್ಪ ಅಲ್ಲೆಂಗ್ ಬಿಸೆಲಿಲ್ ಬೀತಿಯೆ ಅಪ್ಪ, ಓಡುಲು ಬೀತಿಯೆ ಅಪ್ಪ, ಎಣ್ಣೆಲ್ ಕಾಚೆ ಅಪ್ಪ, ಗುಳಿಯಪ್ಪ, ಪತ್ತ್‌ರ್, ಪೋಲೆ ಅಥವಾ ಕಾವಲಿಲ್ ಬೀತಿಯೆ ಅಪ್ಪ, ಪೂಪೋಲೆ ಇಲ್ಲೆಂಗ್ ಪೂತಾಲೆ, ಬಾಲೆಡೆ ಎಲೆಲ್ ಬೀತಿಯೆ ಅಪ್ಪ, ನೈಯಪ್ಪ ಉಂಡೆ ಇಲ್ಲೆಂಗ್ ಪಿಂಡಿ, ಕೌಲ್ಲೆ ಪಿಂಡಿ, ತನ್ನಿರೆ ಪಿಂಡಿ, ಪೂ ಅಪ್ಪ, ಸೇಮೆ ಇಲ್ಲೆಂಗ್ ಇರ್ಮಂಡೆ ಅಪ್ಪ, ನೇವರಿ, ಬಾಣಲೆಡೆ ಅಪ್ಪ, ಇಜ್ಜಂತೋ ತಿನಿಸ್‌ಜಲೊ ಆಕ್ಯೋಂಟಿನ್ನಾರ್.

ನಾಲ್‌ಗುಂ ಕಾಪಿ, ಚಾಯ ತಿಂಡಿರೊ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸೀರ್ ಕುರ್ಮ ಪಿನ್ನೆ ಪಯರ್ರೆ ತನ್ನಿರೊ ಕುಡಿಕ್‌ರದ್ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಯಿಟಿಂತ್.

ಚೆರಿಯೊ ಮಕ್ಕ ಮರ್ಚೆಂಗ್ ಅಜಲೊ ನೆನಪುಗಾಯಿಟ್ಟ್ ಮುಟ್ಟತ್ತೋ ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಗುಂ ಪಾಲ್‌ಗ್ ಬಾಳೆರೊ ಬೆರಕೆ ಆಕಿ ಕೊಡ್ಡುರೊ ಪದ್ಧತಿ ಕೊರಿಯ ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶತ್ತೋ ಬ್ಯಾರಿಜಲ್ಲ್ ಇಂತ್. ಇದ್‌ಕ್ ‘ಪಾಲುಂ ಬಾಳೆ’ಚೆಲ್ದಾರ್. ಇದ್‌ರೋ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶಮೆ ಮರಿಚ್ಚಿ ಪೋಯೊ ಮಕ್ಕಲೊ ನೆನಪಾಕುಡೊ ಪಿನ್ನೆ ಅಜಲೊ ಮಗ್ಫಿರತ್‌ಗಾಯಿಟ್ಟ್ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ (ದುಆ) ಆಕ್‌ರದ್ ಆಯಿಟಿಕ್ಕ್‌ರ್.

ಆಭರಣ ವಿನ್ಯಾಸಜ (ಬಂಗಾರ್‌ಡೊ ವಿನ್ಯಾಸಜ)

ಬ್ಯಾರಿ ಪೆಣ್ಣ್ ಮಕ್ಕ ಇಟ್ಟೋ ಇನ್ನೋ ಬಂಗಾರ್‌ಜಲೋ ವಿನ್ಯಾಸ ಅದ್ಭುತ ಆಯಿಟಿಂತ್. ಅಲಿಕ್ಕಾತ್, ಕೊಪ್ಪು, ಸರಪೊಳಿ, ವಾಲೆ, ಒಲಿ, ಬಾಲೀಕ್, ತಲೆ ಸಿಂಗಾರ, ಬಂದಿ, ಗೆಜೆತಿಕ್ ಮಾಲೆ, ಪದಕಲ, ಚಾನೊಲ್ಡೊ ಮಾಲೆ, ನೆಂಜೆ

ಮಾಲೆ, ಪತ್ತೊಲು ಮಾಲೆ, ಮಿನ್ನಿ ಮಾಲೆ, ಮಿಸ್ರಿಮಾಲೆ, ಅರಜನ ನೂಲು, ಕುಣಿಪು ಸರಪೊಲಿ, ಗೆಜ್ಜೆ, ಪಿರಿ ಬಲೆ, ತರಿ ಬಲೆ, ಚೂಡಗಿ, ಕಂಕಣ, ಕೈಕಲ, ಅಸಕಡಗ, ಕಾಮೂಸ್ ಕಡಗ .....ಇನ್ನುಮ್ ಯಾರ ಪೇರ್‌ಂಜಲೊ ಚೆಲ್ಲೊಗು ಅಜ್ಜಿರೊ ಒತ್ತಾಯ ಆಕ್ಕಪ್ಪ, ಮಯ್ಯಾವುಡಿ ಪೋ, ನಕ್ಕ್ ಚೆಂತ್ ಚೆಂತ್ ಬಚ್ಚಿ ಪೋಯಿತ್'' ಚೆನ್ಯೆಕ್ ಉಡೆಗ್ ನಿಪ್ಪಾಟಿರೆ.

ಅಲ್ಲಾಂಟೆ ಆಭರಣ (ಬಂಗಾರ್) ಚೆನ್ನೆಂಗ್ ಬ್ಯಾರಿ ಜನಾಂಗತ್ತಜಲೋ ಇಷ್ಟತ್ತೋ ಬಿಸಯ–ಆಯಿಟಿಕ್ಕ್‌ರ್. ಅದ್‌ಲುಂ ಮುನ್ನೊಲ್ತ ಕಾಲತ್ತೋ ಬ್ಯಾರಿ ಪೆನಿಂಜ ಇಟ್ಟೋ ಇನ್ನೋ ಬಂಗಾರಜ ನಾನಾ ನಮೂಂತೆದ್. ಮುನೋಲ್ತೋ ಕಾಲತ್ತೋ ಬ್ಯಾರಿ ಪೆನ್ನಿಜ ಕಾದ್‌ಗ್ 7–8 ಅಲಿಕಾತ್ ಇಟ್ಟೋ ಇನ್ನಾರ್. ಕೊಪ್ಪು ಸರಪೊಲಿ ಪಿನ್ನೆ ತಲೆಸಿಂಗಾರ ಚೆಲ್ದದ್ ಬ್ಯಾರಿಂಜಗು ಬಾರಿ ಇಷ್ಟತ್ತೊ ಬಂಗಾರ್‌ಜ ಬಂಗಾರ್‌ಡೊ ಪಾವಲಿರೊ 'ಚಾವಡ' ಬಂಗಾರ್‌ಡೊ ಎಸಳ್‌ಜ, ಬಳೆ ಪಿನ್ನೆ ಮೋಂದರಜ ಸಾಮಾನ್ಯ ಆಯಿಟಿಂತ್.

ಬ್ಯಾರಿಜಲೊ ಬಂಗಾರ್‌ಜ

ಕೈಡೊ	ಕಾದ್‌ರೊ	ತಲೆಡೊ	ಕಲ್ತ್‌ರೊ	ಕಾಲ್/ನಡು
ಬಸ್ತ್‌ಂಜ	ಬಸ್ತ್‌ಂಜ	ಬಸ್ತ್‌ಂಜ	ಬಸ್ತ್‌ಂಜ	ಬಸ್ತ್‌ಂಜ
ಬಳೆ	ಅಲಿಕತ್	ತಲೆ ಸಿಂಗಾರ್	ತಾಳಿಮಾಲೆ	ಕಾಲ್ ಪಟ್ಟಿ
ಎಳಬಳೆ	ಕಾಯಿಲಂ	ಕೂಕಟ್ಟ್	ಗೆಜ್ಜೆಟಿಕ್	ಸರಪೊಳಿ
ಸುರ್ಗಿತಿರಿ	ಕೊಪ್ಪು	ಕೇದೆಗೆ	ಚಾವಡ	ನಡುಪಟ್ಟಿ
ಮುರ್ಗಿತಿರಿ	ಸರಪೊಳಿ	ಜಡಪೊಳ್ಳ	ಉರುಕುಲೇಸ್	ಅರಪಟ್ಟಿ
ಎಡೆಬಳೆ	ಕುಡುಕ್ಕ	ಕುರಿ	ಮಿಸ್ರಿಮಾಲೆ	ಅರಂಞಾನ
ತಟ್ಟಬಳೆ	ಅರೊಲಿ	ಚೌರಿ	ಒತ್ತೆ ಉರುಕು	ನೂಲು
ಕಾದುಬಳೆ	ಬೆಂಡೊಲೆ	ತಿರ್ಪು	ಪೂಮಾಲೆ	

ಬಂಗಾರ್‌ಡೋ ಪಿರ್ಸ ಆಕ್ಕೋ ಬ್ಯಾರಿ ಪೆನ್ನಿಜ ಮೇಲ್ ನೊರೊಡಿ ಬಂಗಾರ್ ಇಟ್ಟ್‌ಟ್ ಕೊಸಿ ಪಟ್ಟೋ ಇನ್ನಾರ್. ಈ ಪೆನ್ನಿಜ ತೊಡ್ರೊ ಬಂಗಾರ್‌ಜ ಬ್ಯಾರೆ ಜಾತಿರಜಲೊ ಕಾಂಟಿ ಬೇರೆ ಆಯಿಟಿಂತ್. ಮಜ್ಜಿಲ್ಲ, ಸುನ್ನತ್, ಪೆರ್‌ನಾಳ್ ನಾನಾ ನಮೂಂತೆ ಲೇಸ್‌ಗ್ ಪೋಂಬೊ ಮೇಲ್ ನೊರೊಡಿ ಬಂಗಾರ್ ಇಡ್ರದ್ ಕಂಡ್ ಬಂಡ್.

ಬ್ಯಾರಿ ಆಗತ್ತ್‌ಲೆಲ್ಲಾ ಬೆಲ್ಯೋ ಪ್ರಮಾಣತ್ತ್‌ಲ್ ಬಂಗಾರ್‌ಜ ಇಂತ್. ಬಂಗಾರ್‌ಜಲೊ ಯಾರ ಆಲ್‌ಮಾರ್ ಕುಸುರಿಡೊ ಬಂಗಾರ್‌ಲ್ ಆಕ್‌ಬಾಟ್ಯೋ ಇನ್ನಾರ್. ಬಂಗಾರ್‌ಡೊ ಸೊರತ್ತಜ ಯಾರಾಲ್ ಅಮುಸ್ಲಿಮಿಜ ಆಯಿಟಿನ್ನಾರ್, ಬ್ಯಾರಿಜ ಅಜಲೊಟ್ಟು ಬಂಗಾರ್‌ಜಲೋ ಆಕ್ ಬಾಟ್ಯೋ ಇನ್ನಾರ್.

ಆಯೆಂಗಾ ಇಪ್ಪ ಈ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಬಂಗಾರ್‌ಜ ನಂಕ್ ಕಾಣೋಗು ಸಾಧ್ಯ ಇಲ್ಲೆ. ಅದ್ ಮಾಯ ಆಯೋಂಟುಂಡು ಅದ್‌ರೋ ಸ್ಥಾನತ್ತ್ ನೆಕ್ಲಸ್, ಟಿಕ್ಕಿ, ಚಾಲ್ಸರ ಚೆಲ್ಡೋ ಬಂಗಾರ್‌ಜ ಆಕ್ರಮಿಸಿಯೋ ಉಂಡು ಆಯೆಂಗಾ ಪಲೆಯೋ ಬಂಗಾರ್‌ಜಲೋ ಆಸೆಡೆ ಬ್ಯಾರಿ ಪೆನ್ನಿಜ ಪೂರ್ಣಮಾಯಿಟ್ಟ್ ಪರ್ತ್ ಬನ್ನೋ ಇಲ್ಲೆ.

ಬ್ಯಾರಿ ಕಲೆಜ

ಕುಸಾಲ್ ಗಮ್ಮತ್ತ್‌ಗ್ ಬ್ಯಾರಿಜ ಪೇರ್ ಪೋಯಜ, ಎದ್‌ರ್ ಮಸಾಲೆ, ತಮಾಸೆ ಕಲಿಲ್ ನಜಲಜ, ಪೇರ್ ಪೋಯಜ, ಚಿರಿ–ಕಲಿ ಚೆಲ್ಡದ್ ಬ್ಯಾರಿಂಜಲೊ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಪತ್ತ್ ಆಯಿಟಿಂತ್. ಇಪ್ಪ ಇದ್ ಮಾಯ ಆಯೋಂಟುಂಡು. ಚಿರಿಕಲಿರೋ ಮುಖಾಂತರ ಗಂಭೀರಮಾಯೋ ಸನ್ನಿವೇಶಜಲೋ ಎದ್‌ರ್ತೋ ಇನ್ನೋ ಬ್ಯಾರಿಜಲೊ ಚಾಕಚಕ್ಯತೆ ಮಾಯ ಆಯೋಂಟುಂಡು.

ದಪ್ಪು ಪಾಟ್ ಪಿನ್ನೆ ಕೋಲ್‌ಕಲಿ ಇಪ್ಪಮ್ ಉಳಿಜೋಂಟು ಬನ್ನ್‌ರ್. ಆಯೆಂಗಾ ದಾಯಿರ ಧರ್ಮವಿರೋಧಿ ನೀತಿರೊ ಹಣೆಪಟ್ಟಿ ಕೇಟ್ಯೋಂಟು ಇಂಡ್ ಕಣ್ಮರೆ ಆಯೋಂಟುಂಡು. ಮಜ್ಜಿಲ್ತ್‌ಲ್ ಮೈಲಾಂಜಿ ಪಾಟ್, ಕೈಕೊಟ್ಟು ಪಾಟ್, ಒಪ್ಪನೆ ಪಾಟ್‌ಜ, ಇಪ್ಪ 'ಷೋಕೇಸ್ ಪೀಸ್' ಆಯಿರ್ ಬ್ಯಾರಿಂಜಲೋ ಔತುಲು ಅಪ್ಪ – ಅಪ್ಪ ನಡನೋ ಇನ್ನೋ ಮೌಲೂದು ಪಾರಾಯಣಜ ಒರು ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸನ್ನಿವೇಶತ್ತೋ ಸೃಷ್ಟಿ ಆಕ್ಯೋ ಇಂತ್. ಮಂಕೂದು ಮೌಲೂದು, ಬದ್‌ರ್ ಮೌಲೂದ್, ರಿಫಾಯಿ ಮಾಲೆ, ಮೈಯ್ಯದ್ದಿ ಮಾಲೆ, ಕುತುಬಿಯತ್ ಇದೆಲ್ಲಾ ಒರು ರಾಯತ್ತೋ ಬ್ಯಾರಿಜಲೆ ಅಪ್ಪ ಸೇರ್ ಬಾಟಿಟ್ಟ್ ನಡನೋಂಟಿಂತ್. ಚೋರುಡೊ ಕೂಟಮ್ ಬ್ಯಾರಿಜಲೋ ಸೌಹಾರ್ದತ್ತೋ ಯಾರ ಆಕ್ಯೋಂಟಿಂತ್ ಚೆಲ್ಡದ್ ಕಲವಲ್ಲ.

ಇಪ್ಪ ಕೋಲ್ ಕಲಿ ಪಿನ್ನೆ ದಪ್ಪು ಪಾಟ್‌ಗ್ ಬ್ಯಾರಿಜ ಮಹತ್ವ ಕೊಡ್ಯುರಾರ್. ದಪ್ಪುಪಾಟ್‌ಲ್ ನಜಲೋ ನಬಿರೊ (ರಸೂಲುರೊ) ಮದ್‌ಹ್‌ಪಾಟ್ ಪಾಡ್ಯೊಂಟು ಕಲಿಕ್‌ರದ್ ಇನ್ನೋರ್ ನಮೂಂತ್‌ಲ್ ಕೊಸಿ ತಂಡ್. ಇಪರ್ತ್‌ಗ್ ಕರ್ನಾಟಕ

ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಸ್ಥಾಪನೆ ಆಯೋಲ್ ಪಿನ್ನೆ ದಪ್ಪುಪಾಟ್ ಪಿನ್ನೆ ಕೋಲ್‌ಕಲಿಡೆ ಜನಪ್ರಿಯ ಆಕೋಗು ಚಮ್ಮೆ ನಮೂಂತೆ ಯೋಜನೆಜಲೊ ಜಾರಿಗೆ ಕ್ವಾಣ್‌ರ್.

'ಎದುರ್ ಮಸಾಲೆ' (ಒಗಟು), ಮಸಾಲೆ, ಕೈಕೊಟ್ಟು ಪಾಟ್,ಮ್ಯೊಲಾಂಜಿ ಪಾಟ್, ಒಪ್ಪನೆ ಪಾಟ್ ಈ ಪಾಟ್‌ಜ್ಞಲೋ ಸಮುದಾಯಮೇ ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿರೊ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ ಆಯಿಟ್ಟಿಕ್ಕ್‌ರ್.

ಎದುರ್ ಮಸಾಲೆ

1. ಚೋಟು ಉದ್ದತ್ತೆ ಪೆನ್ನ್‌ಗ್ ಮಾರುದ್ದತ್ತೆ ಲಂಗ – ಸೂಜಿ ನೂಲು
2. ಅಡ್ಡ ಮರತ್ತ್‌ಲ್ ಬೊಡ್ಡ ಕೆಡನ್ನ್‌ರ – ಚಕ್ಕೆ
3. ಬೆಲ್ತೆ ಮೈದಾನತ್ತ್‌ಲ್ ಕರ್‌ತ್ತೆ ಚೆಂಡ್ – ಕಣ್ಣ್
4. ಕರ್‌ತೆ ಕಾಡ್‌ಲ್ ಕರ್‌ತೆ ಕುರಿ ಮೇಯಿರ್ – ಪೇನ್
5. ಜಟ್ ಪಟ್ ಲೇಡಿಗ್ ಒರೇ ಕಣ್ಣ್ – ಸೂಜಿ
6. ಜುಟ್ಟು ಉಂಡು ಋಷಿಯಲ್ಲ, ಮೂನು ಕಣ್ಣ್ ಉಂಡು
   ಶಿವ ಅಲ್ಲ ತನ್ನಿ ಉಂಡು ಕಡಲಲ್ಲ ನಾನಾರ್ – ತೇಜೆ

ಬ್ಯಾರಿಜಲೊ ಗಮ್ಮತ್‌ಜ

1. ಮೊಹರ್ರಮ್:– ಮೊಹರ್ರಮ್ ತಿಂಜಲ್ ಇಸ್ಲಾಮ್ ಇತಿಹಾಸತ್ತ್‌ಲ್ ಬೇಜಾರ್‌ಡೊ ಬಿಸಯಾಯಿಟಿಕ್ಕ್‌ರ್ ಎಂದಿ ಚೆನ್ನೆಂಗ್ ಮೊಹರ್ರಮ್ ಪತ್ತ್‌ರಂಡ್ ಪ್ರವಾದಿರೊ ಪುಲ್ಲಿ ಹುಸೈನ್ ಕರ್ಬಲಾ ಮೈದಾನತ್ತ್‌ಲ್ ಮರಿಚ್ಚಿ ಪೋಯಿತ್ತ್. ಆಯಲ್ ಮರಿಚ್ಚದುರೊ ನೆನಪುಗಾಯಿಟ್ಟ್ ಮೊಹರ್ರಮ್ ಪತ್ತ್‌ರೊ ಬಾರಿ ಬೇಜಾರ್‌ಡೊ ನಾಲಾಯಿಟ್ಟ್ ಆಚರಣೆ. ಆಕ್‌ಡಾರ್ ಪ್ರವಾದಿ ಮೊಹರ್ರಮ್ ಒಲಿಂಬೋ ಪಿನ್ನೆ ಪತ್ತ್‌ರಂಡ್ ನೋಂಬು ಪಿಡಿಕ್ಕೊಗು ಆದೇಶ ಕೊಡ್ತುಡಾರ್. ಆ ನಾಲ್‌ಜಲೊ ಅಶೂರ ಚೆನ್ನ್‌ಟ್ಟ್ ಬಿಲಿಕ್‌ಡಾರ್. ಮೊಹರ್ರಮ್ ಯಾರ ಪ್ರಮುಖ ಮಾಯೆ ಆಚರಣೆ ಆಯೊ ಕೊಂಡುಟ್ಟು ಸುಮಾರ್ ಪತ್ತ್ ನಾಲ್ ತೋಲೊ ಈ ಆಚರಣೆ ನೆರವೇರ್ ಬಾಟ್‌ರಾರ್.

2. ಈದ್ ಮಿಲಾದ್:– ಪ್ರವಾದಿರೊ ಪೆತ್ತೋನಾಲ್‌ಡೊ ಈದ್ ಮಿಲಾದ್ ಚೆನ್ನ್‌ಟ್ಟ್ ಆಚರಣೆ ಆಕ್‌ಡಾರ್. ರಬೀವುಲ್ ಅವ್ವಲ್ 12 ಪ್ರವಾದಿರೊ ಪೆತ್ತೋನಾಲ್

ಇದೇ ನಾಲ್‌ರಂಡ್ ನಜಲೊ ನೆಬಿ ವಫಾತಾಯಿಂತ್. ಅದ್ ಕೊಂಡುಟ್ಟು ಈ ನಾಲ್‌ರೊ ಆಚರಣೆ ಪ್ರವಾದಿರೊ ಜನನ ಪಿನ್ನೆ ಮರಣ ಜಂಡ್‌ರೊಮ್ ಸಂಕೇತ ಆಕ್‌ರ್. ಮುಸ್ಲಿಮ್‌ರಜ ಈ ತಿಜ್ಞಲ್‌ಲ್ ತಂಡೋ ಔತುಲು ಮೌಲೂದು ಪಠಣ ಆಕ್‌ಡಾರ್. ಪಿನ್ನೆ ಪಾವತ್ತಜಗು ಚೋರು ಕೊಡ್ಡುರಾರ್. ಮುಖ್ಯಮಾಯಿಟ್ಟ್ 12 ತಾರೀಕ್ ರಂಡ್ ಎಲ್ಲಾ ಜಮಾತ್‌ಜಲ್ಲ್ ಮೌಲೂದ್ (ಓದಿಯೊಲ್ ಪಿನ್ನೆ) ಚೋರು, ಮದ್‌ರತ್ತೋ ತಿನಿಸ್‌ಲೊ ಕೊಡ್ಡುರೊ ಮುಖಾಂತರ ಜಲ್ಸ್‌ಲ್ ಆಚರಣೆ ಆಕ್‌ಡಾರ್. ಇಪ್ಪತ್ತೋ ನಾಲ್‌ಲ್ ಪ್ರವಾದಿರೋ ಘೋಷಣೆರೊಟ್ಟುಗು ಮೆರವಣಿಗೆ ಪೋಯಿಟ್ಟ್ ಪಿನ್ನೆ ಪುದಿಯೊ – ಪುದಿಯೊ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ, ಪಾಟ್‌ಜಲೊ ಈದ್ ಮಿಲಾದ್‌ರೊ ಭಾಗ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಆಕಿಡಾರ್.

3. ರಾತೀಬ್, ಝಿಕ್ರ್ ಇಲ್ಲೆಂಗ್ ಗೈರ್‌ವಿನ್ ಶರೀಫ್:– ಪ್ರವಾದಿರೊ ಜನ್ಮನಾಲ್‌ರೊ ಪೋಲೆ ಬಗ್ದಾದ್‌ರೊ ಸಂತ ಆಯೊ ಶೇಖ್ ಮೊಹಿಯುದ್ದಿನ್ ಅಬ್ದುಲ್ ಖಾದರ್ ಜಿಲಾನಿ ಇಯಲೋ ಜನ್ಮ ನಾಲ್‌ಡೆ ಸ್ಮರಣೆ ಆಕ್‌ಡಾರ್. ಇಯಾಲೋ ಕೊಂಡಾಡುರೊ ಪಾಟ್‌ಡೊ ರಚನೆ ಉಂಡು. ಇದ್‌ರೆ ಮೊಹಿಯುದ್ದೀನ್ ಮಾಲೆ ಚೆಂತ್ ಬಿಲಿಕ್ಕ್‌ಡಾರ್. ಮಾಪಿಳ್ಳೆ ವಿದ್ವಾಂಸಮಾರ್ ಪಡಚ್ಚೋನುರೊ ಮಹಿಮೆತೊ ಕೊಂಡಾಡುರೊ ಪಾಟ್‌ಜಲೆ ರಚನೆ ಆಕಿಟ್ಟ್ ಅದ್‌ರೋರೆ ರಾತೀಬ್ ಪಿನ್ನೆ ಝಿಕ್ರ್ ಚೆನ್ನೆಟ್ಟ್ ಬಿಲಿಕ್‌ಡಾರ್. ಇದ್‌ರೊ ರಬೀವುಲ್ ಆಖರ್ ತಿಂಜಲ್‌ಲ್ ಆಚರಣೆ ಆಕ್‌ಡಾರ್.

4. ಬರಾಅತ್: ಇದ್‌ರೋ ಶಅಬಾನ್ ತಿಜ್ಞಲ್‌ರೊ ಪೊವುನಂಜಿ ನಾಲ್ ರಂಡ್ ಆಚರಣೆ ಆಕ್‌ಡಾರ್. ಈ ನಾಲ್‌ಡೊ ಅಲ್ಲಾಹು ಮನುಷ್ಯಮ್ಮಾರೊ ಜೀವನೋಪಾದಿಯಾಯಿಟ್ಟುಲ್ಲೋ ಆಹಾರತ್ತೋ ನಿರ್ಧಾರ ಆಕ್‌ರೊ ಪಿನ್ನೆ ಮನುಷ್ಯರೊ ಅದೃಷ್ಟ ನಿರ್ಧಾರ ಆಕ್‌ರೊ ನಾಲ್ ಚೆನ್ನೆಟ್ಟ್ ನಂಬುಡಾರ್. ಈ ನಾಲ್‌ರಂಡ್ ಕಬ್‌ರ್ ಉಲ್ಲುಜಲೊ ಭೂಮಿಲುಲ್ಲಜ ಅಜಲೊ ಸಂಬಂಧತ್ತಜ ನೆನಪಾಕ್‌ರೋ ನಾಲಾಯಿಟ್ಟಿಕ್ಕ್‌ರ್.

5. ಈದುಲ್ ಫಿತ್ರ್ ಇಲ್ಲೆಂಗ್ ಚೆರಿಯೊ ಪೆರ್ನಾಲ್:– ಇದ್ ರಮಝಾನ್ ತಿಜ್ಞಲೊ ನೋಂಬುಜಲೊ ಲಾಸ್ಟ್‌ರೊ ಶವ್ವಾಲ್ ತಿಜ್ಞಲೊ ಫಸ್ಟ್‌ರೊ ನಾಲ್ ಆಚರಣೆ ಆಕ್‌ರೊ ಹಬ್ಬ ಆಯದ್‌ಕೊಂಡುಟ್ಟು ದುನಿಯಾವುಡೊ ಮುಸ್ಲಿಮ್‌ರಜ

ಈ ಪೆರ್‌ನಾಲ್‌ರೊ ಆಚರಣೆ ಆಕ್‌ಡಾರ್ ವಿಧ–ವಿಧತ್ತೋ ಖಾದ್ಯಜರೊ ತಯಾರ್ ಆಕಿ ಪುದಿಯೊ ಚಟ್ಟೆ ಇಟ್ಟ್‌ಟ್ಟ್‌ ಚಮ್ಮೆ ಸಂಭ್ರಮತ್ತ್‌ಲ್ ಮುಸ್ಲಿಂಜಲೊ ಔತುಲು ಈ ಪೆರ್‌ನಾಲ್ ಕಾಣೊಗು ಕಿಟ್ಟ್‌ರ್. ರಮಳಾನ್ ಝಕಾತ್ (ಕಡ್ಡಾಯ ದಾನ) ರೊ ಕೊಡ್ಯೋನಾವುರು. ಪಿನ್ನೆ ಈದ್‌ರೊ ನಾಲ್ ಫಿತ್ರ್ ಝಕಾತ್ ಚೆನ್ನೆಂಗ್ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಜಲೊ 9ಅರಿ) ಒರು ಅಲ್‌ಗ್ 2.6 ಕಿಲೋ ಗ್ರಾಂರೊ ಪೋಲೆ ಈದ್ ನಿಸ್ಕಾರ ಆಕ್‌ರೊ ಮುನ್ನೊಲೆ ಕೊಡ್ಪುಡಾರ್. ಫಿತ್ರ್ ಝಕಾತ್‌ರೊ ಮಹತ್ವತ್ತೋ ಆಧಾರತ್ತ್‌ಲೆ ಈ ಪೆರ್‌ನಾಲ್‌ರೊ ಈದುಲ್ ಫಿತ್ರ್ ಚೆನ್ನ್‌ಟ್ಟ್‌ ಬಿಲಿಕ್‌ಡಾರ್.

6. ಈದುಲ್ ಆಝ್‌ಹಾ /ಬಕ್ರೀದ್ / ಬೆಲಿಯ ಪೆರ್ನಾಲ್:– ಇದ್‌ರೊ ಬ್ಯಾರಿಜ (ಮುಸ್ಲಿರಜ) ಈದುಲ್ ಫಿತ್ರ್‌ರೋ ಪೋಲೆಮೆ ಆಚರಣೆ ಆಕ್‌ಡಾರ್. ಊಡೆ ಫಿತ್ರ್‌ಡೊ ರೂಪತ್ತ್‌ಲ್ ಧಾನ್ಯತ್ತ್‌ಗ್ ಬದಲಾಯಿಟ್ಟ್‌ ಆಡ್ರೊ ಯರ್ಚಿ, ಪೈಡೆ ಯರ್ಚಿರೊ ಪಾವತ್ತೋ ಆಲ್‌ಮಾರ್‌ಗ್, ಸಂಬಂಧತ್ತಜೋಗು ಈದ್ ನಿಸ್ಕಾರತ್ತೊ ಪಿನ್ನೆ ಕೊಡ್ಪುರಾರ್.

ಈದುಲ್ ಫಿತ್ರ್‌ರೊ ಪೋಲೆಮೆ ಈ ಪೆರ್‌ನಾಲ್‌ರಂಡ್ ವಿಶೇಷ ನಿಸ್ಕರಿಕ್ಕ್‌ಡಾರ್. ಈದುಲ್‌ಝುಹಾ ಚೆನ್ನೆಂಗ್ ಬಲಿದಾನತ್ತೊ ಪೆರ್‌ನಾಲಾಯದ್ ಕೊಂಡುಟ್ಟು ಪಡಚ್ಚೋನುಗಾಯಿಟ್ಟ್‌ ಬಲಿದಾನತ್ತೋ ಕೊಡ್ಪುರದ್ ಈ ಪೆರ್‌ನಾಲ್‌ರೊ ವಿಶೇಷ ಆಯಿಟ್ಟಿಕ್ಕ್‌ರ್. ಈದ್ ನಿಸ್ಕಾರತ್ತೋ ಪಿನ್ನೆ ಪಡಚ್ಚೋನುಡೊ ಪೇರ್‌ಲ್ ಪೈಜಲೋ ಬಲಿ ಕೊಡ್ಪುಡಾರ್, ಪಿನ್ನೆ ಅದ್‌ರೊ ಪಾವತ್ತಂಕ್ ದಾನ ಆಕ್‌ಡಾರ್. ಈ ಪೆರ್‌ನಾಳ್‌ರೋ ಹಜ್ಜ್ ಪೆರ್ನಾಲ್ ಚೆನ್ನ್‌ಟ್ಟ್‌ ಬಲಿಕ್‌ಡಾರ್. ಪ್ರವಾದಿ ಇಬ್ರಾಹಿಂ (ಅಬ್ರಹಾಂ) ತಂಡೊ ಮೋನು ಇಸ್ಮಾಯಿಲ್‌ರೊ ಬಲಿ ಕೊಡ್ಯೊಗು ಪೋಂಬೊತ್ತುಗು ಅದ್‌ರೊ ಬದಲ್‌ಗ್ ಆಡೊನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಆಯಿಟ್ಟ್‌ ಪವಾಡ ಸದೃಶ ಆಯಿಟ್ಟ್‌ ಬನ್ನೊ ಘಟನೆರೊ ನೆನಪಾಕೊಗು ಈ ನೆರ್ನಾಲ್ ಆಚರಣೆ ಆಕ್‌ಡಾರ್.

ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆ

ಬಾಸೆ ಆಲ್ ಮಾರೊ ಮಾಧ್ಯಮ, ಸಂಪರ್ಕತ್ತೋ ಸಾಧನ ಆಯಿರ್ ಅದಲ್ಲಾಂಟ್ ಭಾಂದವ್ಯತ್ತೋ ಸಂಕೇತ ಆಯಿರ್. ಬಾಸೆಲ್ ಒಮ್ಮತಮಾಯೋ ಭಾವೈಕ್ಯ ಪಿನ್ನೆ ಸುಲಭ ರೀತಿಲ್ ಜೀವನ ಆಕೊಗು ಸಾಧ್ಯ ಆವುರು. ವಿವಿಧತೆಲ್

ಏಕತೆರೊ ಕೊಂಡಾಡುರೋ ಭಾರತತ್ತೋ ಈ ಮಣ್ಣ್‌ಲ್ ತುಳುನಾಡ್‌ಮ್ ಒರು ಮಿನಿ ಭಾರತ ಆಯಿಟ್ಟಿಕ್ಕ್‌ರ್.

ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆರೊ ನಕ್ಕ್ – ನಿಕ್ಕ್ ಬಾಸೆ ಚೆನ್ನ್‌ಟ್ಟ್ ಯಾರಮಾಯಿಟ್ಟ್ ಬಿಲ್ಚೋ ಇನ್ನಾರ್. 2ನೇ ಶತಮಾನತ್ತೊ ಮುನ್ನೊಲು ನೋಕ್ಯೆಂಗ್ ಬೆಂಗಳೂರ್‌ಲ್ ಆರಂಭ ಆಯೋ ಚಳುವಳಿಲಾಯಿಟ್ಟ್ ಬ್ಯಾರಿ ಚೆಲ್ಡೊ ಕೀಳರಿಮೆ ದೂರ ಆಯಿರ್. ಯುವ ಜನಾಂಗಜ ಇಂಡ್ ಬ್ಯಾರಿ ಚೆನ್ನ್‌ಟ್ಟ್ ಹೆಮ್ಮೆಲ್ ಚೆಲ್ಲೊಗು ಇಷ್ಟಪಡ್ರ್. ನಕ್ಕ್ ನಿಕ್ಕ್ ಚೆಲ್ಡೋ ಬದಲ್ ಬ್ಯಾರಿ ಚೆನ್ನ್‌ಟ್ಟ್ ಚೆಲ್ಡೊ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಆರಂಭ ಆಯಿರ್.

ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಗ್ ಲಿಪಿ ಉಂಡು, ಇಲ್ಲೆ ಚೆನ್ನ್‌ಟ್ಟ್ ಚೆಲ್ಡೊ ವಾದ–ವಿವಾದಜ ಉಂಡು. ಆಯೆಂಗ್ ಅದ ಉಡೆ ಮುಖ್ಯ ಅಲ್ಲ ಎಂದಿಗ್ ಚೆನ್ನೆಂಗ್ ಇಡೀ ದುನಿಯಾವುರು ನೋಕ್ಯೋಂಟುಲ್ಲೊ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಸೆಗೆ ಸ್ವಂತ ಲಿಪಿ ಚೆಲ್ದದ್ ಇಲ್ಲೆ.

ಬ್ಯಾರಿ ಚೆಲ್ಡೊ ಪದ ಇಸ್ಲಾಂ ದೀನ್‌ರೊ ಸಂಕೇತ ಅಲ್ಲ. ಅದ್ ಭಾಸೆರೊ ದ್ಯೋತಕ ಆಯಿಟ್ಟಿಕ್ಕ್‌ರ್.

ಅರೇಬಿಯಾ ಭಾರತತ್ತೊ ಪಡ್‌ಞಾರ್ ಕರಾವಳಿರೊಟ್ಟುಗು 3 ಆಯಿರ ವರ್ಷತ್ತ್‌ಗ್ ಮುನ್ನೊಲೇ ಸಾಗರ ಸಂಪರ್ಕತ್ತೊ ನಡಪಾಟಿಂತ್ ಚೆನ್ನ್‌ಟ್ಟ್ ಖ್ಯಾತ ಇತಿಹಾಸಕಾರ ಆಯೊ ಕೆ. ಎಂ. ಪಣಿಕ್ಕರ್ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡ್ರ್. ಇಜನೈಟ್ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಗ್ 1200 ವರ್ಷ ಅಲ್ಲ, 3 ಆಯಿರತ್ತಾಂಟಿ ಯಾರ ವರ್ಷತ್ತೊ ಇತಿಹಾಸ ಉಂಡು ಚೆನ್ನ್‌ಟ್ಟ್ ಕಲ್ಪನೆ ಆಕೊನಾವುರು. ಎಂದಿಗ್ ಚೆನ್ನೆಂಗ್ ಭಾರತತ್ತೋ ಪಶ್ಚಿಮ ಕರಾವಳಿಲ್ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಲ್ ಇಸ್ಲಾಂ ದೀನ್ ಪ್ರಚಾರ ಆವುಡೈಕ್ ಮುನ್ನೊಲೆ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಸೆ ಬಳಕೆಲಿಂತ್ ಚೆಲ್ಡೊ ವಾದ ಕೇಟ್‌ಬಂಡ್. ಇದ್‌ರೋ ಬಗ್ಗೆ ಯಾರತ್ತೋ ಸಂಶೋಧನೆ ಆವೊನಾವುರು.

ಇಸ್ಲಾಂ ದೀನ್ ಕರಾವಳಿಲ್ ಪ್ರಚಾರ ಆಯಿಡೊ ಕ್ರಿ. ಶ. 570ಲ್ ಪಿನ್ನೆ. ಆಯೆಂಗಾ ಕರಾವಳಿರೊ ಉದ್ದತ್ತ್‌ಕುಂ ಅರಬ್ ವ್ಯಾಪಾರಿಜಲೊ ಸಂಪರ್ಕ ಕ್ರಿ. ಶ.ತ್ತೋ ಮುನ್ನೋಲ್ತೋ ಶತಮಾನತ್ತ್‌ಲೇ ಇಂತ್‌ಂಟ್ ಯಾರ ಸಂಶೋಧಕಮ್ಮಾರ್ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡ್ರಾರ್. ಎಂದಿಗ್ ಚೆನ್ನೆ ಇಸ್ಲಾಂ ದೀನ್ ತುಳುನಾಡ್‌ಲ್ ಪ್ರಚಾರ ಆವುರೆ ಮುನ್ನೊಲೆ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆ ಇಂತ್ ಚೆಲ್ಡೊ ಪಲಕ ಇಂತ್.

ಈ ಎಲ್ಲಾ ಅಭಿಪ್ರಾಯಜಲೊ ನಡುಲುಂ ಬ್ಯಾರಿಜ ಎಲ್ಲಾ ಮುಸ್ಲಿಂ ರಜಮಾ? ಮುಸ್ಲಿಂ ಅಲ್ಲಾ ತಜಲೊ ನಡುಲುಂ ಬ್ಯಾರಿಜ ಇಲ್ಲೆ? ಬ್ಯಾರಿ ಚೆನ್ನ್‌ಟ್ಟ್

ಬಿಲಿಕೊನಾಯೆ ಉಲ್ಲೊ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಎಂದ್ರೋ? ಚೆಲ್ಡೊ ಪ್ರಶ್ನೆ ಉದ್ಭವ ಆವುರು.

ಕ್ರಿ.ಶ. 644 ಇಸವಿಲ್ ಮಾಲೀಕ್ ದಿನಾರ್ ಚೆಲ್ಡಯೆಲ್ ಇಸ್ಲಾಮ್ ದೀನ್‌ರೊ ಪ್ರಚಾರತ್ತೊ ಮೈಕಾಲ್ತೊ ಚುತ್ತು ಮುತ್ತು ಆಕ್ಯೋಂಟು, ಅಜಲೊಟ್ಟುಗುಲ್ಲೊ ಶಿಷ್ಯಮ್ಮಾರ್ ತುಳು, ಕೊಂಕಣಿ, ಕನ್ನಡ ಬಾಸೆರೊ ತೆಲ್ಲ್ ತೆಲ್ಲೇ ಪಡ್ಡಿಟ್ಟ್ ಅರಬಿ – ಮಲಯಾಳಂ ಬಾಸೆರೊಟ್ಟಿಗೆ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಆಕಿಟ್ಟ್ ‘ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆ’ರೊ ತೊಡಕ ಆಕ್ಯಾರ್ ಚೆಲ್ಡೋ ಪಲಕ ಉಂಡು.

ಅಯೆಂಗಾ ಕೊರಿಯಾಲ್ ಇದುರೋ ಒಪ್ಪೊಗು ತಯಾರಿಲ್ಲೆ. ಮಾಲೀಕ್ ದಿನಾರ್ ಭಾರತತ್ತ್‌ಗ್ ಬಂಡೋ ಮುನ್ನೊಲೆ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆ ಇಂತ್ ಚೆಲ್ಡೊ ಅಭಿಪ್ರಾಯಜಪಡ್ರಾರ್.

ತುಳು, ಬಾಸೆ ಒರು ರಾಯತ್ತೊ ಇನ್ನೊರು ರಾಯತ್ತ್‌ಗ್ ಪಲಕತ್ತ್‌ಲುಂ, ಶಬ್ದತ್ತ್‌ಲುಂ, ಪದತ್ತುಲುಂ ಆಚರಣೆಲುಂ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಉಂಡಾಯೋ ಪೋಲೆ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಲುಂ ಕೂಡ ಈ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ತೊಡಜ್ಜಿರ್.

ಕೊಣಾಜೆರೊ ಚುತ್ತು ಮುತ್ತು ಬ್ಯಾರಿಜ ಯಾರ ಸಂಖ್ಯೆಲ್ ನೆಲೆ ಊರಿಯೆಂಗುಂ ಅಜಲೋ ನಡುಲು ನೆಲೆವೂರಿಯೋ ಕೊರಿಯ ಮುಸ್ಲಿಂರಜ ಬ್ಯಾರಿ–ಮಲೆಯಾಳಂ ಮಿಶ್ರಿತ ಬಾಸೆಲ್ ಪಲಕ ಪರೆಯಿಡದ್ ಕಂಡ್‌ಬಂಡ್.

ಉಳ್ಳಾಲತ್ತೋ ಕಡೆ ‘ಎಂದ್ರೋ’ ಚೆನ್ನ್ಟ್ಟ್ ಚೆಲ್ಡ್ಯಕ್ ‘ಯಾಂತೆ’ ಚೆನ್ನುಂಟುಂ, ಮೈಕಾಲ್ತೋ ಚುತ್ತಮುತ್ತ ‘ಎಂದೋ’ ಚೆನ್ನುಂಟುಂ, ಕೊಣಾಜೆರೊ ಕಡೆರಜ ‘ಎಂದೆ’ ಚೆನ್ನುಂಟುಂ, ಬ್ರಹ್ಮಾವರತ್ತಜ ‘ಎನಿಕಿಟ್ ಚೆಲ್ದದೇ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಲ್ ರಾಯತ್ತೋ ರಾಯತ್ತ್‌ಗ್ ಭಾಸೆಡೊ ಶೈಲಿ ಪಿನ್ನೆ ಆಚರಣೆಲ್ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಉಂಡು ಚೆಲ್ಲೊಂಗುಂ ಮೈಯಾವು.

ಬ್ಯಾರಿಜ ಚಮ್ಮೆ ನಮೂಂತೆ ಬಿಸಯ ಪಿನ್ನೆ ಬಸ್ತ್‌ಗ್ ಜಂಡ್–ಜಂಡ್ ಪದತ್ತ್‌ಲ್ ಗುರುತಿಸ್‌ರಡ್ ಕಂಡ್ ಬಂಡ್.

ಉದಾ: 1. ಪನಿ – ಸೊರ
2. ಕಂಡಿ – ತಾಕಬೈಲ್
3. ಸಾಣ್ – ಬಟೆಂಜ್ಜ
4. ಕಂಡ – ಪೂಲು

ಪೆತ್ತ್ ಬಲ್ತಿಯಜ, ಒಟ್ಟಿಗೆ ಬಲನ್ನಜ, ಸಂಬಂಧತ್ತಜಲೊ ಬ್ಯಾರಿಜ ಯಾರಾಯಿಟ್ಟ್ ಸರಳಮಾಯೋ ರೀತಿಲ್ ಗುರ್ತಾಕಿಡಾರ್.

ಉದಾ: 1. ಉಮ್ಮ – ಅಬ್ಬ

2. ಕುಂಞಮ – ಕುಂಞಬ
3. ಕಾಕ – ಮಾಮಿ
4. ಮಾಪ್ಲೆ – ಪೆಂಜ್ಞಾಯಿ
5. ಮೋನು – ಮೋಳು
6. ಮರ್ಮೋನು – ಮರ್ಮೊಳು
7. ಅಲಿಯಾಕ
8. ಬಾಬಿ
9. ಕಿಡಾವು
10. ಬೆಲಮ/ಬೋಮ ಬೆಲಬ/ಬೋಬ

ತುಳು ಪಿನ್ನೆ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಲ್ ಚಮ್ಮೆ ನಮೂಂತೆ ಪದಜ ಒರೇ ನಮೂಂತೆ ಅರ್ಥತ್ತೊ ಕೊಡ್ಡುರ್. ಅದ್‌ರೋ ಗುರ್ತಾಕ್ಯೆಂಗ್

1. ಕಜಂಬು 2. ಮುಕ್ಕಲಿಗೆ 3. ಪೊದು 4. ದೊಂಪ 5. ಮಡಲ್, 6. ಕೊದಿ 7. ಅರಿ, 8. ಪುರ್ಸೊತ್ತು, 9. ಕೆಯ್ 10. ಮಾಮಿ .....ಇತ್ಯಾದಿ.

ಬ್ಯಾರಿಜ ತೆಲ್ಲ್ ಪ್ರಮಾಣತ್ತ್‌ಲ್ ಶಿಕ್ಷಣತ್ತೊ ತತ್ವತ್ತೋ ತೆರಿಜ್ಞೆಂಗುಂ ಯಾರ ನಮೂಂತೆ ಕ್ಷೇತ್ರತ್ತ್‌ಲ್ ನಲ್ಲೊ ನಲ್ಲೋ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸ್‌ರದ್ ಕಂಡ್‌ಬಂಡ್. ಅದ್‌ಲುಂ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರತ್ತ್‌ಲ್ ಬ್ಯಾರಿಜಲೊ ಓದಿಲ್ ಬಾರಿ ಬೆಲ್ಯದಾಯಿಟ್ಟಿಕ್ಕ್‌ರ್.

ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಲ್ ಆಣ್ ಮಕ್ಕೊಗು ತಂಡೊ ದಾದ ಇಲ್ಲೆಂಗ್ ಎಲವುಲ್ಲೊ ಬ್ಯಾರಂಕು ಗುರ್ತ ಆಕಿ ಕೊಡ್ಕೊಂಬೋ ಪೆಂಜಳೆ ಚೆನ್ನೊಟ್ಟ್, ಪೆಣ್ಣ್ ತಂಡೊ ಮೂತೊನು ಇಲ್ಲೆಂಗ್ ಎಲವುಂಡೊ ಅಜಳೆ ಚೆನ್ನೊಟ್ಟ್ ಗುರ್ತಾ ಆಕಿ ಕೊಡ್ಡುರಾರ್. ಅದೇ ಪೋಲೆ ದಾದ–ಎಲಜ್ಞಮಾರೋ ಮಾಪುಲೆಜ ನಜಲೊ ಬ್ಯಾರಂಕು ಪರಿಚಯ ಆಕಿಕೊಡ್ಕೊಂಬೋ 'ಸಾಡು'ಚೆಲ್ಲೊ ಪದತ್ತೊ ಬಳಕೆ ಆಕ್‌ಂಡ್ ಕಂಡ್‌ಬಂಡ್.

ವಾರತ್ತೊ ಏಳ್ ನಾಲ್‌ಜ್ಞಲ್ಲೊ ಜ್ಞಾರಸೆ, ತಿಂಜಳಾಸೆ, ಚೊವ್ವಾಸೆ, ಪೊದನಾಸೆ, ಬ್ಯಾಲಾಸೆ, ಬೆಲಿಯಾಸೆ, ಚನಿಯಾಸೆ ಚೆನ್ನುಟ್ಟ್ ಗುರ್ತ ಆಕ್‌ಡಾರ್.

ಇಜನೆ ಬ್ಯಾರಿಜ ಬಾಸೆಲ್ ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲ, ಜೀವನತ್ತ್‌ಲುಂ ಒರು ವಿಶಿಷ್ಟ ರೀತಿರೊ ಸಂಸ್ಕೃತಿರೊ, ಅಳವಡಿಕೆ ಆಕ್ಯೋಂಟುಲ್ಲಾರ್.

ಪಂಡತ್ತೋ ಬ್ಯಾರಿಜ ಬ್ಯಾರೆ ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿರೊ ಮುಟ್ಟತ್ತೋ ಜನಾಂಗಜಲೋ ಗೌರತ್ತ್‌ಗ್ ಪಾತ್ರ ಆಯೋಂಟು ಸಮಾಜತ್ತ್‌ಲ್ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸ್ಥಾನತ್ತ್‌ಲ್ ಪೇರ್ ಪೋಯ್ದಾರ್.

ಆಯೆಂಗಾ ಇಪ್ಪತ್ತೋ ನಾಲ್‌ಲ್ ಬ್ಯಾರಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪಿನ್ನೆ ಬಾಸೆ ತಂಡೊ ಸ್ಥಾನಮಾನತ್ತ್‌ಲ್ ಪೆರೊವು ಬೂನೋಂಟುಂಡು ಇಪ್ಪತ್ತೋ ಕಾಲತ್ತೋ ಬ್ಯಾರಿಜ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ, ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆ ಕ್ಷೇತ್ರತ್ತ್‌ಲ್ ಜಾವುಂಪೋಲುಂ ನೈಚೋಂಟುಲ್ಲಾರ್. ಜಿಲ್ಲೆರೊ ಬ್ಯಾರಿಜ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮಿಜಲಾಯಿಟ್ಟ್, ಕೈಗಾರಿಕೋದ್ಯಮಿಜಲಾಯಿಟ್ಟ್, ಮತ್ಸ್ಯೋದ್ಯಮಿ ಜಲಾಯಿಟ್ಟ್, ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕಮ್ಮಾರಯಿಟ್ಟ್, ಇಂಜಿನಿಯರ್‌ಜ ಆಯಿಟ್ಟ್, ಡಾಕ್ಟರ್ ಮಾರಾಯಿಟ್ಟ್, ಸಾಹಿತಿಜ ಆಯಿಟ್ಟ್, ಸರ್ಕಾರತ್ತೊ ಉನ್ನತ ಅಧಿಕಾರಿಜ ಆಯಿಟ್ಟ್, ರಾಜಕಾರಣಿ ಆಯಿಟ್ಟ್, ಕಲಾವಿದಮಾರಾಯಿಟ್ಟ್ ಮೆರೆಜ್ಞೋಂಟುಲ್ಲಾರ್.

ಇಜ್ಞಂತೋ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ವರ್ಗತ್ತ್‌ಲ್ ಕೂಡಿಯೋ ಬ್ಯಾರಿ ಜನಾಂಗಜ, ತಂಡೊ ಜನಾಂಗ ಪಿನ್ನೆ ಬಾಸೆರೊ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಯಿಟ್ಟ್ ನೈಕಾಂಟೆ ಟೈಮ್‌ರೊ ವೇಸ್ಟ್ ಆಕ್‌ರದ್ ಬೇಜಾರ್‌ಡೊ ಬಿಸಯಾಯಿಟಿಕ್ಕ್‌ರ್. ಒರು ವೇಳೆ ಈ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ವರ್ಗಜ ಎಸರತ್ತಾಯಿಟ್ಟ್ ನಶಿಞಂ ಪೋಯೊಂಟುಲ್ಲೊ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆ ಪಿನ್ನೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿರೊ ಪೋಷಣೆ ಆಕಿಟ್ಟ್ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಆಕ್ಕೆಂಗ್ 'ಬ್ಯಾರಿ' ಚೆಲ್ಡೊ ಹೆಮ್ಮೆರೊ ಚೆರಿಯೊ ಪದತ್ತ್‌ಗ್ ಅರ್ಥ ಕಿಟ್ಟ್‌ರ್ ಅಲ್ಲಾಂಟೆ ಒಟ್ಟುಗು ಬೆಲೆ ಬನ್ನೋ ಪೊಲೆ ಆವುರು.

ಜೀವನ ಶೈಲಿ

ಬ್ಯಾರಿ ಜನಾಂಗತಜಲೋ ಜೀವನ ಶೈಲಿಲ್ ಮುಖ್ಯಮಾಯಿಟ್ಟ್ ಬ್ಯಾರಿ ಪೆನ್ನಿಜ ಆಕ್ಯೋಂಟಿನ್ನೋ ಸ್ವಾವಲಂಬಿ ಜೀವನತ್ತೆ ನಜ ನೆನಪಾಕೊನಾವುರು. ತೇಜರೋ ಮಡಲ್ ಕೆಟ್ಟಿಟ್ಟ್, ತೇಜೆರೊ ಚೆಗೆರಿ ಕುತ್ತಿಟ್ಟ್ ಬಳ್ಳಿ ಆಕಿಯತೋಂಟ್, ಮಾಚಿಲ್ ಆಕಿಟ್ಟ್, ಬೀಡಿ ಕೆಟ್ಟಿಟ್ಟ್, ಕಾಸ್‌ರೋ ಕೂಡಿ ಬೈಕ್‌ರದ್ ಬ್ಯಾರಿ ಪೆಣ್ಣ ಮಕ್ಕಲೋ ಸಹಜಮಾಯೋ ನೈಪಾಯಿಟಿಕ್ಕ್‌ರ್. ಅದ್‌ರೊಟ್ಟಿಗೆ ತರಕಾರಿ ಬೆಳೆಬಾಟಿಟ್ಟ್ ಬಿತ್ತೋಂಟು ಇನ್ನಾರ್. ಪಾಲ್, ಬೆಣ್ಣೆ ಬಿತ್ತ್‌ಟ್ಟ್ ನಡಪಾಟ್ಯೋಂಟು ಇನ್ನಾರ್.

ಆಯೆಂಗಾ ಇಪ್ಪ ಬ್ಯಾರಿ ಪೆಣ್ಣ್ ಮಕ್ಕಲೋ ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆ ಎಲ್ಲಾ ಯಾರಾಮಾಯಿಟ್ಟ್ ನಿಂಡ್ ಪೋಯಿರ್. ಬೀಡಿ ಉದ್ಯಮ ಚೆಲ್ಡದ್ ನಾಶ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಪೋಂಡೊ ಹಂತತ್ತ್ ಉಂಡು. ಫಾರಿನ್ನ್‌ರೋ ಬಂಡೋ ಪೈಸತ್ತ್‌ಗಾಯಿಟ್ಟ್ ಕಾಕ್‌ರೋ ಸೊರ ಅಜ್ಞಲ್ಲೊದಾಯಿಟಿಕ್ಕ್‌ರ್. ಆರ್ಥಿಕ ಆಯಿಟ್ಟ್, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಮಟ್ಟತ್ತ್‌ಲ್ಲ್ ಮೇಲ್ ಪೋಯೊ ಬ್ಯಾರಿ ಕುಟುಂಬಜ್ಞಲೋ ಪೆಣ್ಣ್‌ಮಕ್ಕ

ಕೊರಿಯಾಲ್ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣತ್ತೋ ಪಡೆಞಜ. ಅಜಲೊ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಅರ್ಹತೆರೊ ಮಟ್ಟತ್ತ್‌ಗ್ ಪೋಲೆ ಮಂಜೆಲ್ತ್‌ಗ್ ಆನ್ ಮಕ್ಕ ಕಿಟ್ಟಾಂಟೆ ಪುದಿಯೊ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟುಜ ಎದುರಾವುರು. ಪೆಣ್ಣ್ ಮಕ್ಕಲೊಮಂಜೆಲ್ತ್ ಗಾಯಿಟ್ಟ್ ಕೇರಳತ್ತೊ ಕಡೆಗ್ ಓಡಾಡುರೋ ಬ್ಯಾರಿಜ ಯಾರಾಯಿರಾರ್.

ಇನ್ನೊರ್ ಮೋತುಲು ಒರು ಇಡೀ ತಲೆಮಾರು ದೂರತ್ತೋ ಕೊಲ್ಲಿಲ್ ಜೀವನ ಆಕ್ಯೋಂಟ್ ಉಡೆ ಅಜಲೊ ಮಕ್ಕ ಅಬ್ಬರೊ ಪಿರ್ಸಪ್ಪಾಡ್‌ರೋ ದೂರ ಆವೊನಾಯೊ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಜೋರುತ ನಡನೋಉಂಡು.

ಚಮ್ಮೆ ಬ್ಯಾರಿ ಕುಟುಂಬಜ ಮುನ್ನೊಲು ಕೃಷಿ ಪ್ರಧಾನ ಕುಟುಂಬಜ ಆಯಿಟಿಂತ್. ಮುನ್ನೋಲ್ತೋ ಕಾಲತ್ತ್‌ಲ್ ಔತ್‌ರೊ ಕಂಡತ್ತ್‌ಲ್ ತರಕಾರಿ ಬೆಳೆಪಾಟಿಟ್ಟ್ ಅದ್‌ರೊ ಬಿತ್ತ್‌ಟ್ಟ್ ಜೀವನ ಎಡ್ಡರಜಲೊ ಸಂಖ್ಯೆ ಯಾರ ಇಂತ್. ಕೆದೆ ಚಮ್ಮೆ ಪೈಜಲೋ, ಎರ್ದ್‌ಜಲೋ, ಕೋಣಜಲೋ ಬಲ್ತ್‌ರದ್ ಮಾಮೂಲಾಯಿಟಿಂತ್. ಕೃಷಿ ಆಕಾತೋ ಬ್ಯಾರಿ ಕುಟುಂಬಂಜ ಪೈಜಲೋ ಪಾಲ್‌ಗಾಯಿಟ್ಟ್ ಬಲ್ತಿಯೋ ಇನ್ನಾರ್. ಪಾಲ್‌ರೋ ಬಿತ್ತ್‌ಟ್ಟ್ ಅದ್‌ಲ್ ಬನ್ನೋ ಸಂಪಾದನೆಲ್ ಜೀವನ ನಡಪಾಟ್ಯೋಂಟಿನ್ನಾರ್.

ಪೈಜಲೋ ಬಲ್ತಿಯೋ ಪೋಲೆಮೇ ಆಡಜಲೋ ಬಲ್ತ್‌ರದ್ ಬ್ಯಾರಿ ಕುಟುಂಬಂಜೊಗು ಪಿರ್ಸತ್ತೋ ಸೊರ ಆಯಿಟಿಂತ್. ಆಯೆಂಗಾ ಇಪ್ಪತ್ತೋ ಬ್ಯಾರಿಂಜಲ್ಲೆ ಈ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಂಶ ಕಾನೆಮಾರಾಯೋಂಟುಂಡು. ಕೃಷಿ ಭೂಮಿಲ್ ಪನಿ ಆಕ್‌ರಜ ಇಲ್ಲಾಂಟಾಯಿರ್ ಮೀಸೆ ಬನ್ನೋ ಕನಿಕೆಮೆ ಕೊಲ್ಲಿ ದೇಶತ್ತೊ ಕಡೆಕ್ ಮೊಗ ಆಕುರೊ ಬ್ಯಾರಿ ಯುವ ಜನಾಂಗತ್ತ್‌ಲಾಯಿಟ್ಟ್ ಯಾರ ಕುಟುಂಬಜ. ಕಂಡತ್ತೊ ಬಿತ್ತೊಂಟುಲ್ಲಾರ್.

ಇದಲ್ಲಾಂಟೆ ಬ್ಯಾರಿ ಕುಟುಂಬತ್ತೊ ಸದಸ್ಯಮ್ಮಾರ್ ತುಳುನಾಡ್‌ಲ್ ಔತೌವುತುಗು ಸೈಕಲ್‌ಲ್ ಮೀನು ಬಿಕ್ಕುರೊ, ಒರು ಚೆಕ್ಕೆರೊ ಐಂಬೊರಾಂಟಿ ಯಾರ ಅಚ್ಚು ಕಟ್ಟಾಯೊ ಪೀಸ್ ಆಕಿಟ್ಟ್ ಪ್ರತಿ ಪೊಲುಡೆ ಚರ್ಚೆ ಆಕಿಟ್ಟ್ ಮಾರಾಟ ಆಕ್ಯೋಂಟಿನ್ನಾರ್, ಕೂಲಿಜ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಸೊರ ಆಕಿಯೋಂಟು, ದಿನಸಿ ಅಂಗಡಿಲ್ ಸಾಮಾಗ್ರಿ ಬೆಚ್ಚಿಟ್ಟ್ ಬಿಕ್ಕುಡೊ ಪಲ್ತೊ ಜೀವನ ನಡಪಾಟ್ಯೋ ಇನ್ನಾರ್. ಆಯೆಂಗಾ ಇಪ್ಪತ್ತೊ ನಾಲ್‌ಲ್ ಬ್ಯಾರಿಜ ಉದ್ಯಮಿಜ ಆಯಿಟ್ಟ್, ಕೃಷಿ, ರಾಜಕೀಯ ನೇತಾರಮ್ಮಾರಾಯಿಟ್ಟ್, ಸರ್ಕಾರಿ ಪತ್ರಕರ್ತಮ್ಮಾರ್ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಸಾಹಸ ಮೆರೆಜ್ಜೋ ಉಲ್ಲಾರ್.

ಬ್ಯಾರಿಂಜಲೊ ಸಾಮಾನ್ಯಮಾಯೊ ಜೀವನತ್ತೊ ವಿವರಜ

ಬ್ಯಾರಿ ಸಮುದಾಯತ್ತ್‌ಲ್ ಕುಟುಂಬ ಚೆಲ್ದದ್ ನಲ್ಲೊ ಸ್ಥಾನ ಮಾನತ್ತ್‌ಗ್ ಪೇರ್ ಎಡ್ತ್‌ರ್. ಬ್ಯಾರಿ ಸಮುದಾಯತ್ತ್‌ಲ್ ಕುಟುಂಬಜ ಯಾರಾಯಿಟ್ಟ್‌ ಚುತ್ತು ಮುತ್ತುಲು ನಡಕುರೋ ಅಂಶಜಲೆ ಪಿನ್ನೆ ಇಸ್ಲಾಂ ದೀನ್‌ರೊ ನಡವಳಿಜಲೊ ಪಾಲಿಸಿಯೋಂಟುಲ್ಲೋ ಪುದಿಯೊ ಅರೆ ಜಮೀನ್ದಾರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆರೊದಾಯಿಟಿಕ್ಕ್‌ರ್. ಇಜಲೊ ಪುದಿಯೊ ಕುಟುಂಬ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಚೆಲ್ಲ್‌ರದ್‌ಡ್ ಚಮ್ಮೆ ಬಿಸಯತ್ತ್‌ಲ್ ಹನಫಿ ಪಿನ್ನೆ ಮಾಪಿಳ್ಳ ಕೂಟತ್ತಜಲಾಂಟಿ ಬೇರೆ ಆಯಿಟ್ಟುಂಡು. ಇಜಲೊ ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆಜ ಒರೇಪಲೆ ಇನ್ನೆಂಗುಂ, ಇಜಲೊ ಜೀವನ ಶೈಲಿ, ಸಂಪ್ರದಾಯಜ ಪಿನ್ನೆ ಆಚರಣೆಜ ಬ್ಯಾರಿಂಜಲೊಕಾಂಟಿ ಬೇರೆ ಆಯಿಟುಂಡು. ಮೂಲಮಾಯಿಟ್ಟ್‌ ತುಳುರಜ ಆಯಿಟಿನ್ನೋ ಬ್ಯಾರಿಜ ಮತಾಂತರ ಆಯೆಂಗುಮ್ ಅಜ್ಞಲೊ ಮೂಲ ಸಂಸ್ಕೃತಿರೊ ಕುರುಹುಂಜ ಇನ್ನುಮ್ ಬಾಕಿ ಉಳಿಜಿರ್. ಆಯೆಂಗಾ ಇರಿಯೊ ಶತಮಾನತ್ತೊ ಆದಿ ಭಾಗತ್ತ್‌ಲ್ ನಡನ್ನೋ ಧಾರ್ಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಿನ್ನೆ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಸುಧಾರಣೆಜ ಸಮಾಜತ್ತ್‌ಲ್ ನಿಧಾನ ಆಯೊ ಬದಲಾವಣೆಗ್ ತೆರು ಆಕಿ ಕೊಡ್ತುತ್ತ್. ಇದ್‌ರೋ ಪರಿಣಾಮ ಆಯಿಟ್ಟ್‌ ಅಜ ಮಾಪಿಳ್ಳೆ ಮೌಲ್ವಿಜರೊ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನತ್ತೋ ಪ್ರಕಾರ ಮುಸ್ಲಿಂರಜಲೊ ಪೊಲೆ ಜೀವನ ಆಕೊಗು ತೊಡಜ್ಜಿಯಾರ್. ಆಯೆಂಗಾ ಏದೊರು ನಮೂಂತೆ ಸುಧಾರಣೆಜಮ್ ನಡನ್ನೆಂಗುಂ ಸಂಪ್ರದಾಯಜ ಬೆಳೆಇಲ್ಲೋ ಪೋಯಿತ್.

ಬಾನ್ಯತ್ತೋ ಸರಕ್‌ಜ

ಆರಂಭತ್ತೊ ನೂತ್ಯಾಂಡ್‌ಲ್ ಅರಿ ಬ್ಯಾರಿಂಜಲೊ ಬಾನ್ಯತ್ತೊ ಬಸ್ತ್ ಆಯಿಟಿಂತ್. ಅದ್‌ರೆ ಬ್ಯಾರೆ ದೇಶಜಗು ರಫ್ತು ಆಕ್ಯೋ ಇನ್ನಾರ್. ಮಲಬಾರ್, ಮೂಲ್ಕಿ, ಬೊಂಬಾಯಿ, ಕುಂಬಳೆ, ಮಂಜೇಶ್ವರ, ಮೈಕಾಲ, ಹಂಗಾರಕಟ್ಟೆ ಪಿನ್ನೆ ಬಸ್ರೂರು ಇಜಲೋ ನೇರಾಯೋ ಬಂದರ ಆಯಿಟ್ಟಿಂತ್. ಜಿಲ್ಲೆಲ್ ಭಾರಿ ಸಂಖ್ಯೆರೊ ಆಲ್‌ಮಾರ್ ಅರಿಡೊ ಬಾನ್ಯತ್ತ್‌ಲ್ ತೊಡಜ್ಜಿಯಾರ್. ಪ್ರತಿಯೊರು ದಿನಸಿ ಅಂಗಡಿಲುಂ ಅರಿಡೊ ಬಾನ್ಯ ನಡನೋ ಇಂತ್.

ತೆಂಜ್ ಇಜಲೊ ಇನ್ನೊರು ಬಾನ್ಯತ್ತೋ ಬಸ್ತಾಯಿಟಿಂತ್. ಮಲಬಾರ್‌ಡೊ ಪೋಲೆಮೆ ತುಳುನಾಡ್ ಜಿಲ್ಲೆಲ್ ಯಾರ ತೆಂಜ್‌ರೋ ತೋಟಜ ಇಂತ್. ತೆಂಜೆರೋ ಮರತ್ತೋ ಅಗ ಕೆಟ್ಟೊಗು ಅಗತ್ಯವುಲ್ಲೋ ಬೀಮ್ ಪಿನ್ನೆ ಪಕ್ಕಾಸ್‌ಗ್ ಬಳಕೆ ಆಕ್‌ರಾರ್. ಅದ್‌ರೊಟ್ಟಿಗೆ ಅವುತುಗು ಮಾಡ್ ಆಯಿಟ್ಟ್‌, ಕೋಲ್

ಅಯಿಟ್ಟ್, ಖಾದ್ಯ ತೈಲ ಆಯಿಟ್ಟ್, ಲೇಘನ ಮದ್ರ್‌ತೋ ತೀನ್‌ಂಜಲೊ ಬಳಕೆಲ್, ಸೇಂದಿ ಪಿನ್ನೆ ಕಲಿ ತಯಾರಿಕೆಗ್ ಬಳಕೆ ಆವುರು.

ಕರ್‌ಂಬು ಜಿಲ್ಲೆರೊ ಇನ್ನೊರು ಮುಖ್ಯಮಾಯೊ ಸಾಮಾನ್ಯ ಬೆಲೆ ಆಯಿಟ್ಟಿಕ್ಕರ್. ಅದ್‌ರೊ ಯಾರಾಯಿಟ್ಟ್ ಚಕ್ಕರೆಡೊ ಉತ್ಪಾದನೆ ಆಕೊನು ಬೆಳೆಪಾಟ್‌ರಾರ್. ಚಕ್ಕರೆಡೆ ಅಂಡ್ ಚಾಯ ಪಿನ್ನೆ ಕಾಫಿ ಆಕೊಗು ಬಳಕೆ ಆಕ್ಯೋಂಟಿನ್ನಾರ್. ಇದಲ್ಲಾಂಟ್ ತರಕಾರಿಜ, ಧಾನ್ಯ, ಬ್ಯಾಲೆಜ ಸ್ಥಳೀಯಮಾಯೊ ಉತ್ಪನ್ನಜ ಮಾರ್ಕೆಟ್‌ಲ್ ಬಿತ್ತೊ್ವೀಯೊಟಿಂತ್. ಮೂಡಬಿದ್ರೆ, ಪುತ್ತೂರು ಕಾರ್ಕಳ, ಉಡುಪಿ ಕುಂದಾಪುರತ್ತ್‌ಲ್ ವಾರ್ತ್‌ಗ್ ಸಂತೆ ನಡನ್ನೋ ಇಂತ್. ಬ್ಯಾರಿಜ ಈ ಸಂತೆಲ್ ಭಾಗವಹಿಸಿಯೊ ಇನ್ನಾರ್.

ಕೈಗಾರಿಕೆಜ ಪಿನ್ನೆ ವೃತ್ತಿಜ (ನೈಪುಜ)

ಮುಸ್ಲಿಂರಜ ನಲ್ಲೊ ಉದ್ಯಮಿಂಜ ಆಯಿಟ್ಟ್ ನಲ್ಲೊ ಬುದ್ಧಿವಂತ ಬಾನ್ಯಕ್ಕಾರುಂ ಆಯಿಟ್ಟಿನ್ನಾರ್. ಜಿಲ್ಲೆರೊ ಮೂಲೆ ಮೂಲೆಲ್ ಅಜ ಜೀನ್ಸ್ ಅಂಗಡಿಜಲೊ ತೊರನ್ನಾರ್. ಇದ್ ಬ್ಯಾರಿಜಲೊ ಮುಖ್ಯಮಾಯೊ ಬಾನ್ಯ ಆಯಿಟಿಂತ್. ಅರಿ, ಬ್ಯಾಳೆ ಪಿನ್ನೆ ಚಕ್ಕರೆ ಈ ಅಜ್ಜಡಿಲ್ ಬಿತ್ತೋಂಟಿನ್ನಾರ್. ಹಳ್ಳಿಲುಲ್ಲೋ ಜಮೀನ್ದಾರ್ ಆಲ್‌ಮಾರ್‌ಜ ಫ್ರೀ ಟೈಮ್‌ಲೆಲ್ಲಾ ಈ ಬಾನ್ಯತ್ತೋ ಆಕ್ಯೋ ಇನ್ನಾರ್.

ಜವುಲಿಡೊ ಬಾನ್ಯ 19 ಶತಮಾನತ್ತ್‌ಲ್ ನವಾಯುತ ಪಿನ್ನೆ ಮೇಮನ್‌ಗಳೋ ಆಧೀನತ್ತ್‌ಲ್ ಇಂತ್. ಮೈಕಾಲ್ತ್‌ಲ್ ಅಜ ಮುಖ್ಯ ವ್ಯಾಪಾರಿಜ ಆಯಿಟಿನ್ನಾರ್. ದಾದಾ ಹಾಜಿ ಇಜಲ್ಲ್ ಪ್ರಖ್ಯಾತ ಆಯಿಟಿಂತ್.

ಹೋಟೇಲ್‌ಜ ಬ್ಯಾರಿಂಜ ನಡೆಪಾಟಿಯೋ ಇನ್ನೊರು ಮುಖ್ಯಮಾಯೋ ನೈಪು ಆಯಿಟಿಂತ್. ಪೇಂಟೆ ಪಿನ್ನೆ ಹಳ್ಳಿ ಬಾಗತ್ತ್‌ಲ್ ಮುಸ್ಲಿಮ್‌ರಜ ನಡಪಾಟ್‌ರೊ ಹೊಟೇಲ್‌ಜ ವ್ಯಾಪಕ ಆಯಿರ್.

1930ಲ್ ಬೀಡಿ ಉದ್ಯಮ ಚೆಲ್ದದ್ ವ್ಯಾಪಕ ಆಯಿಟಿಂತ್. ಬೀಡಿ ಉದ್ಯಮ (ನೈಪು) ಬೇಗಮಾಯಿಟ್ಟ್, ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಂಡ್‌ತ್, ಬೀಡಿ ಉದ್ಯಮತ್ತ್‌ಲ್ ಕಾರ್ಮಿಕ ಮಾರಾಯಿಟ್ಟ್ ನೈಕ್‌ರದ್ ಮುಸ್ಲಿಂರಂಕ್ ಅನಿವಾರ್ಯ ಆಯಿತ್ತ್ ಇದ್‌ಕ್ ಚಮ್ಮೆ ನಮೂಂತೆ ಕಾರಣಜ ಉಂಡು:–

1. ಸಂಪ್ರದಾಯ ಪೆಟ್ಟೋ ಮುಸ್ಲಿಂ ಪೆನ್ನಿಜ ಅವ್‌ತುಗು ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತ ಆಯಿಟಿನ್ನಾರ್. ಅಂಕು ಕಂಡತ್ತ್‌ಲ್ ಸೊರ ಆಕೊಗು ಅವಕಾಶ ಕೊಡ್ತುಟ್ಲೆ.

ಅಲ್ಲಾಂಟೆ ಅಜ ಪರ್ತ್ ಪೋಯಿಟ್ಟ್ ನೈಪು ಆಕೊಗು ಅವಕಾಶ ಕೊಡ್ತುಟ್ಲೆ. ಇಜಂತೋ ಕುಟುಂಬತ್ತ್‌ಲ್ ಅಬ್ಬ ಮಾತ್ರ ನೈಕ್‌ರೋ ಸದಸ್ಯ ಆಯಿಟಿನ್ನ. ಇದ್ ಕುಟುಂಬಜಲೋ ಯಾರತ್ತೋ ಪಾವತ್ತೋ ಸ್ಥಿತಿಗ್ ಕೊಂಪೈತ್. ಇಜಂತೋ ಕುಟುಂಬತ್ತೋ ಪೆನ್ನಿಜೊಗು ಬೀಡಿ ಕೆಟ್ಟ್‌ರೋ ಸೊರ ಒರು ಕಸುಬಾಯಿಟ್ಟ್ ಕಿಟ್ಟಿತ್ತ್. ಔತುಲೇ ಇನ್ನ್‌ಟ್ಟ್ ಸಂಪಾದನೆ ಆಕ್‌ರೋ ಅವಕಾಶ ಕಿಟ್ಟಿತ್ತ್.

2. ಮುಸ್ಲಿಂ ಕುಟುಂಬಜ ಮಕ್ಕಲೆ ಶಾಲೆಗ್ ಕಡತಿಯೋ ಇಲ್ಲಾಂತ್. ಆಧುನಿಕ ಶಾಲೆಡೊೋ ಶಿಕ್ಷಣತ್ತ್‌ಗ್ ಒರು ರೀತಿಲ್ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಂಪ್ರದಾಯಜ ಅಡ್ಡಿಯಾಯಿಟಿಂತ್. ಪರಿಣಾಮ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಆನ್–ಪಿನ್ನಿಂಜ ಬೀಡಿ ಕಾರ್ಮಿಕ ರಾಯಾರ್.

3. ಮೂನಾಮತ್ತದಾಯಿಟ್ಟ್ ಬೀಡಿರೊ ನೈಪು ಚೆಲ್ಡದ್ ಒರು ಗುಡಿಕೈಗಾರಿಕೆಯಾಯದ್ ಕೊಂಡುಟ್ಟು ನಲ್ಲೊ ಸ್ಥಿತಿಲುಂಡು. ಪಾವತ್ತೋ ಮಟ್ಟತ್ತ್‌ಗ್ ಎತ್ತಿ ಪೋಯೋ ಬ್ಯಾರಿ ಕುಟುಂಬಜೋಗು ಈ ವೃತ್ತಿ ಅಜಲೊ ಜೀವನಾಧಾರ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಸ್ವೀಕಾರ ಅಯಿತ್.

19 ಪಿನ್ನೆ 20 ಶತಮಾನತ್ತ್‌ಲ್ ಅಡ್ಯಾರ್–ಕಣ್ಣೂರು, ಗುರುಪುರತ್ತೊ ಪೊಲೆ ದಂಡೆಲ್ ಇಟ್ಟಿಗೆ ತಯಾರಿಕೆರೊ ಸೊರತ್ತ್‌ಲ್ ಚಮ್ಮೆ ಬ್ಯಾರಿಜ ಇನ್ನಾರ್. 20 ಶತಮಾನತ್ತ್‌ಲ್ ಮರತ್ತೋ ಬಾನ್ಯ ಬ್ಯಾರಿಜಲೆ ಅಕರ್ಷನೆ ಆಕಿತ್ತ್. ಮರತ್ತೊ ಬಾನ್ಯ ಆಕಿಯೊ ವ್ಯಾಪಾರಿಜ ಬೆಲ್ಯೋ ಉದ್ಯಮಿಜಲಾಯಿಟ್ಟ್ ಬೆಲೆಚ್ಚಾರ್. ನಾಟಾತ್ತೋ ಬಾನ್ಯ ಅಲ್ಲೆಂಗ್ ಮಾಡ್ ತಯಾರಿಕೆಲ್ ಮುಸ್ಲಿಮ್‌ರಂಕ್ ಪಾರಂಪರಿಕ ಸಂಬಂಧ ಚೆಲ್ಡದ್ ಇಲ್ಲಾಂತ್.

ಈ ಪ್ರದೇಶತ್ತ್‌ಲ್ ಮುಸ್ಲಿಂರೋ ಜನ ಸಂಖ್ಯೆಲ್ ಕಂಡ್‌ಬನ್ನೋ ಯಾರ ಆಲ್‌ಮಾರ್‌ಲಾಯಿಟ್ಟ್ ಅಜಲೊ ಆರ್ಥಿಕ ಮಟ್ಟತ್ತ್‌ಲ್ ಬದಲಾವಣೆ ಅಯಿತ್. ಯಾರ ಆಲ್‌ಮಾರ್ ಅದ್‌ಲುಂ ಮುಸ್ಲಿಂರಜ ಪರ್ತ್‌ರೊ ರಾಯತ್ತ್‌ಗ್ ಪೋಯಿಟ್ಟ್ ಬಾನ್ಯ ತೇಡೊಗು ಸುರು ಆಕ್ಯಾರ್. 19 ಶತಮಾನತ್ತ್‌ಲ್ ಮುಸ್ಲಿಂ ಬಾಲಾಕ್ಕಾರ್ ನೈಪು ತೇಡ್ಯೋಂಟು ಬೊಂಬಾಯಿಗ್ ಪೋಗು ಸುರುವಾಕ್ಯಾರ್.

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟತ್ತ್‌ಲ್ ಬ್ಯಾರಿಜ

ಹೈದರಾಲಿ ಪಿನ್ನೆ ಅವುಂಡೊ ಮೋನು ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್

ಮೈಸೂರುಡೊ ನವಾಬ ಹೈದರಾಲಿಡೊ ಏಳಿಗೆ ಪಿನ್ನೆ ತುಳುನಾಡ್‌ಗ್ ಅವುಂಡೊ ಆಗಮನ ಮುಸ್ಲಿಂರಜಲ್ಲ್‌ಲ್ ಪುದಿಯೊ ಹುಮ್ಮಸ್ಸು (ಧೈರ್ಯ)

ಕೊಡುತ್ತು. ಅದ್ ಕರಾವಳಿ ಜಿಲ್ಲೆಲ್ ಮುಸ್ಲಿಂ ಆಡಳಿತತ್ತೋ ಸುರೂತೊ ಅನುಭವ ಆಯಿಟ್ಟಿಂತ್.

ಬಿದನೂರ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯತ್ತೋ ಕಲ್ಪನೆಲ್ ತುಳುನಾಡುಡ್ ಜಿಲ್ಲೆ ಸುಲ್ತಾನ್‌ಮಾರ್ಲೆ ಕೈ ಸೇರಿಂತ್. ದಿಗ್ವಿಜಯತ್ತೊಟ್ಟುಗು ಸುಲ್ತಾನ ಹೊಸಂಗಡಿರೊ ಮುಖಾಂತರ ಜಿಲ್ಲೆರೊ ಪ್ರವೇಶ ಆಕಿಯೊಂ ಪಿನ್ನೆ ರಾಜ್ಯಪಾಲರೊ ನೇಮಕ ಆಕೊಗು ಬಾರ್ಕೂರುಗು ಪೋಯ. ಅದ್‌ಲ್ ಪಿನ್ನೆ ಕಾರ್ಕಳತ್ತ್‌ಗ್ ಪೋಯಿಪ್ಪ ಅವುಡೆ ಚಮ್ಮೆ ಬೆಲ್ಯೋ ಆಲ್‌ಮಾರ್ ಅವುಂಡೆ ಭೇಟಿಯಾಯಾರ್. ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಚಿಕ್ಕರಾಜ ಚೌಟ ಪಿನ್ನೆ ಚಮ್ಮೆ ಬೆಲ್ಯೋ ಆಲ್‌ಮಾರ್ ಅವುಡೆ ಉಪಸ್ಥಿತಿಲ್ ಇನ್ನಾರ್. ಹೈದರಾಲಿಗ್ ಕಾರ್ಕಳತ್ತ್‌ಲ್ ನಲ್ಲೋ ನಮೂಂತೆ ಸ್ವಾಗತತ್ತೋ ಕೊಡ್ತಾರ್. ಇಕ್ಕೇರಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯತ್ತೊ ಪತನ ಒರು ಕರಾಳ ದೌರ್ಜನ್ಯಕಾರಿ ಯುಗತ್ತೋ ಅಂತ್ಯ ನಾಲಾಯಿತ್ತ್. ಅದಲ್ಲಾಂಟೆ ಇದ್‌ಲಾಯಿಟ್ಟ್ ಜೈನ ಪಾಳೇಗಾರಮ್ಮಾರ್ ಈ ಬೆಳವಣಿಗೆಲ್ ನೆಮ್ಮದಿಲ್ ದಮ್ಮ ಬಡ್ರೋಪಲೆ ಆಯಿತ್. ಇಕ್ಕೇರಿ ಆಡಳಿತತ್ತೋ ಕಾಲತ್ತ್‌ಲ್ ಜೈನಮ್ಮಾರ್ ಅಜಲೋ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆರೊ ಕಳಿಞ್ಞೊಂಡಾರ್. ಅಜಲೋ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ನಿರಂತರಮಾಯಿಟ್ಟ್ ಕೊರೊಡಿ ಆಯೋ ಬಂತ್. ಹೆಗ್ಗಡೆ ಪಿನ್ನೆ ಬಲ್ಲಾಳಮಾರ್ ಅಜಲೋ ಅಸ್ಥಿತ್ವತ್ತೊಮೇ ಕಳಞ್ಞೊಂಡಾರ್. ಅಜಲೊ ಬಾನ್ಯತ್ತೋ ಮೇಲ್ ಇದ್‌ರೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೂಂತ್. ಇದ್ ಮುಸ್ಲಿಂರಜ ಆಢಳಿತಗಾರಮಾರೋ ಕಾಲತ್ತ್‌ಲ್ ಎದುರಿಸ್ಯೋಂಟು ಇನ್ನೋ ಮರ್ದನತ್ತೋ ನೆನಪಾಕ್‌ರ್. ಇಜನಾಯಿಟ್ಟ್ ಜಂಡ್ ಸಮುದಾಯತಂಕ್ ಅದೊರು ಯಾರ ಕೊಸಿರೊ ಬಿಸಯಾಯಿಟಿಂತ್. ಪಿನ್ನೆ ಅಜ ಪುದಿಯೊ ಆಡಳಿತಕಾರಮ್ಮಾರ್‌ಗ್ ಭವ್ಯ ಸ್ವಾಗತತ್ತೊ ಕೊಡ್ತಾರ್. ಈ ಸ್ವಾಗತ ಸುಲ್ತಾನೊಗು ಕೊಡ್ರೋ ಒರು ನಲ್ಲೋ ಆಮಂತ್ರಣ ಆಯಿಟಿಂತ್. ಅವುಂಡೊ ಮೂಡಬಿದ್ರೆಗೆ ಆಮಂತ್ರಣ ಆಕ್ಯಾರ್. ಅವುನು ಕೋಟೆರೊ ವಶಪಡಿಸಿಯೋಂಟು ಪಿನ್ನೆ ಅವುಡ್ರೊ ಕಾವಲುಗಾರರೊಟ್ಟಿಗೆ ಒರು ರಕ್ಷಣಾ ಪಡೆರೊ ಬುಟ್ಟು ಪೋಯ. ಚೌಟರೊ ರಾಜಾವು ಪೊನ್ನಚ್ಚೇರಿ ಮಠತ್ತ್ ಸುಲ್ತಾನೊಗು ಭವ್ಯ ಸ್ವಾಗತತ್ತತ್ತೋ ಏರ್ಪಾಡಾಕ್ಯ. ಅವುಡೆ ಚಮ್ಮೆ ಬೆಲ್ಯೋ–ಬೆಲ್ಯೊ ಮುಖ್ಯಸ್ಥಮ್ಮಾರ್ ಅವುಂಡೊ ಸೇರಿಯೊಂಡಾರ್. ಚೌಟ ಅರಸ 14,000 ವರಾಹಜಲೊ ಉಡುಗೊರೆಯಾಯಿಟ್ಟ್ ಕೊಡ್ಲುಗು ಒಪ್ಪಿಯೋಂಡ. ಸುಲ್ತಾನರೊ ಕಡೆಕ್ ಸೇರಿಯೊ ಮುಟ್ಟತ್ತೋ ರಾಜತಾಂತ್ರಿಕ ಬಜ್ಪೆ ಕೃಷ್ಣ ಸಂಧಾನಕಾರಮ್ಮಾರೊ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿಯೋಂಡ. ಜಿಲ್ಲೆಡೊ ಎಲ್ಲ ಪೇಂಟೆಜಗು ಸಂದರ್ಶನ ಕೊಡುಕುಂಬೋ ಅವುನು ಸುಲ್ತಾನರೊ ಮುಟ್ಟತ್ತ್‌ಲೇ

ಇಕ್ಕೇರಿ ಜೈನ ಸಂಪ್ರದಾಯತ್ತೋ ಪಿನ್ನೆ ಆಚರಣೆಜಲೊ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಅಜಲೊ ಎದುರೊಕುಡಾರ್. ನೇರಾಯಿಟ್ಟ್ ಇಕ್ಕೇರಿಡೊ ಸೋಲು ಈ ಜಿಲ್ಲೆರೊ ಜೈನಮ್ಮಾರ್‌ಗ್ ಬಾರಿ ಸಂದೋಲತ್ತೋ ಬಿಸಯಾಯಿಟಿಂತ್. ಆಯಿಲ್ ಪಿನ್ನೆ ಅವುನು ಮೈಕಾಲ್ತ್‌ಗ್ ಪೋಯ. ನಡು ಮಾರ್ಗತ್ತ್‌ಲ್ ಗುರುಕಂಬಳತ್ತ್‌ಲ್ ಮಣೇಲ್, ಗುರುಪುರ ಪಿನ್ನೆ ಬಜ್ಪೆರೊ ಮುಖ್ಯಸ್ಥಮ್ಮಾರ್ ಪಿನ್ನೆ ಖ್ಯಾತ ಮುಸ್ಲಿಮ್‌ರಜ ಅವುಂಡೊ ಎದುರೊಕುಡಾರ್. ಕಣ್ಣೂರುಡೊ ಆಲಿರಾಜ ಪಿನ್ನೆ ಅವುಂಡೊ ಮುತೋನು ಶೇಕ್ ಅಲಿ, ಬಂಗ ಮುಖಂಡಮ್ಮಾರ್ ಪಿನ್ನೆ ತಿಮ್ಮಣ್ಣ ಅಜಿಲ ಅವುಡೆ ಇನ್ನಾರ್. ಕಚ್ಚೋಡಕ್ಕಾಕ ಪಿನ್ನೆ ಬೆಲ್ಯೆ–ಬೆಲ್ಯೆ ಮುಸ್ಲಿಮ್ ಮುಖಂಡಮ್ಮಾರ್ ಸುಲ್ತಾನೊಗು ತಕ್ಕಾರ ಏರ್ಪಾಡಾಕೊಗು ಕಾತೊಂಟಿನ್ನಾರ್. ಬಂದರ್‌ಲುಲ್ಲೊ ಮುಖ್ಯಮಾಯೊ ಪಲ್ಲಿಲ್ ಅವುಂಡೊ ಬರಲ್ಡೊ ಸಂದೋಲತ್ತ್‌ಲ್ ಆಚರಣೆ ಆಕ್ಯಾರ್ ಪಿನ್ನೆ ಇಪ್ಪ ಉಲ್ಲೋ ಈದ್ಗಾ ಮೈದಾನತ್ತ್‌ಲ್ ಸತ್ಕಾರ ಕೂಟತ್ತೋ ಏರ್ಪಾಡ್ ಆಕ್ಯಾರ್. ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ ಆಲಿ ರಾಜರೋ ಕರಾವಲಿ ಜಿಲ್ಲೆರೊ ರಾಜರೊ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಯಿಟ್ಟ್ ನೇಮಕ ಆಕಿಯ. ಅವುಂಡೊ ಮೂತೊನು ಶೇಖ್ ಆಲಿರೊ ಗವರ್ನರ್ ಆಯಿಟ್ಟ್ ನೇಮಕ ಆಕ್ಯಾರ್. ಶೇಖ್ ಅಲಿ ಸುಲ್ತಾನರೊ ಮುನ್ನೋಲ್ತೊ ಅಡ್ಮಿರಲ್ ಆಯ ಪಿನ್ನೆ ದಾಮಾಜಿ ಪಂತ್ ಸ್ಥಳೀಯ ಆಡಳಿತಗಾರ ಆಯಿಟ್ಟ್ ನೇಮಕ ಆಯ. ಶೇಖ್ ಅಲಿ ಮಾಲ್ದೀವ್ಸ್‌ಗ್ ದಂಡಯಾತ್ರೆಗ್ ಪೋಯ ಪಿನ್ನೆ ಅವುಡೆ ಮಾಲ್ದೀವ್ಸ್‌ರೊ ರಾಜರೋ ಸೆರೆ ಪಿಡಿಚ್ಚ. ಈ ಯಶಸ್ವಿಯಾಯೋ ದಂಡಯಾತ್ರೆರೊ ಬಗ್ಗೆ ಅವುನು ಸುಲ್ತಾನೊಗು ಮಾಹಿತಿ ಕೊಡ್ತ. ಆಯೆಂಗಾ ಆಲಿ ರಾಜಾವುಗು ಕೊಡ್ತೋ ಕಷ್ಟತ್ತ್‌ಲಾಯಿಟ್ಟ್ ಬೇಜಾರಾಯೊ ಸುಲ್ತಾನ ಅವುಂಡೊ ಸೇನೆರೊ ಪರ್ತ್ ಇಟ್ಟ.

ಲತೀಫ್ ಆಲಿ ಬೇಗ್‌ರೋ ಅಡ್ಮಿರಲ್ ಆಯಿಟ್ಟ್ ನೇಮಕ ಆಕಿಯಾರ್. ಆಯೆಂಗಾ ಆಲಿ ಪಿನ್ನೆ ಅವುಂಡೊ ಎಲೆಮೂತೆಮಾಕ ಸುಲ್ತಾನರೊಟ್ಟುಗು ಯಾರ ಪಿರ್ಸಪ್ಪಾಡ್‌ಲ್ ಇನ್ನಾರ್.

ತಲಚೇರಿಲ್ ಇನ್ನೋ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಕಾರ್ಖಾನೆ ಮೈಕಾಲ್ತೊ ನೆಲ್ಲ್‌ಡೊ ಪೂರೈಕೆರೊ ಅವಲಂಬನೆ ಆಕಿಂತ್. ಅಪ್ಪ ಇನ್ನೋ ರಾಜಕೀಯ ಬದಲಾವಣೆಜ ಮಲಬಾರ್‌ಲ್ ಬ್ರಿಟಿಷಮ್ಮಾರ್‌ಗ್ ಬೆಲ್ಯೋ ಅಡಿಯಾಯಿಟ್ಟ್ ಇಂತ್. ಅಜ ನೆಲ್ಲ್‌ರೊ ಪೂರೈಕೆಗಾಯಿಟ್ಟ್ ಮೈಕಲ್ತ್‌ಲ್ ಬಿದನೂರ್‌ಡೊ ರಾಜ್ಯಪಾಲ ಆಯಿಟಿನ್ನೊ ಸೂರಪ್ಪಯ್ಯರೊಟ್ಟಿಗೆ ಒಪ್ಪಂದ ಆಕ್ಯೋಂಡಾರ್. ಅಯೆಂಗಾ ಪುದಿಯೋ ಆಡಳಿತತ್ತೊ ಉಗಮ ಈ ಕಚ್ಚೋಡತ್ತ್‌ಗ್ ಅಡ್ಡ ಬಂತ್. ಬ್ರಿಟಿಷಮ್ಮಾರ್ ಸುಲ್ತಾನರೊ

ಭೇಟಿಯಾಯಿಟ್ಟ್ ಪುದಿಯೊ ಆಡಳಿತತೊಟ್ಟಿಗೆ ಒಪ್ಪಂದತ್ತೊ ಆಕೊಗು ಅಜಲೊ ಪ್ರತಿನಿಧಿಮಾರೊ ಕಡತಿಯಾರ್. ಆಯೆಂಗಾ ಫರ್ಮಾನ್‌ರೊ ರೂಪತ್ತ್‌ಲ್ ಒರು ಒಡಂಬಡಿಕೆಗ್ ಅಂಗೀಕಾರ ಕೊಡ್ಯೊನಾಯಿತ್. ಅದ್‌ರೊ ಪ್ರಕಾರ ಮೈಕಾಲ್ತೋ ಪಡ್ಡಿಟ್ಟ್ ತಲಚ್ಚೇರಿಗ್ ಭತ್ತ ರಫ್ತು ಆಕೊಗು ಕಂಪನಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡ್ಯೊನೆಂತ್ ಇದ್‌ಕ್ ಪ್ರತಿಯಾಯಿಟ್ಟ್ ಜಂಡ್ ಕಕ್ಷಿಜ ಪರಸ್ಪರಮಾಯೊ ಒಡ್ತಗೊಡ್ತ ಪಗೆಡಂಕು ಸಹಾಯ ಆಕೊಗು ತೀರ ಚೆಲ್ವೊ ನಿಬಂಧನೆರೊ ಇಟ್ಟಾರ್. ಅಜಲೊ ಮೈಕಾಲ್ತ್‌ಲ್ ಭೇಟಿ ಆವುರೊ ಪೋಲೆ ಹೈದರಾಲಿ ಮುಖ್ಯಸ್ಥಮ್ಮಾರ್‌ಗ್ ಸೂಚನೆ ಕೊಡ್ತ. ಕಡಬ, ಕುಂಬಳೆ ಪಿನ್ನೆ ವಿಟ್ಲತ್ತೊ ರಾಜಾವುಭ ಪುದಿಯೊ ಆಡಳಿತತ್ತ್‌ಗ್ ಶರಣಾವೊರೊ ಪೆರವು ಜಾರಿಯಾರ್. ಹೈದಾರಾಲಿ ಅಜಲೊ ಬಲವಂತ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಶರಣಾವುರು ಪೊಲೆ ಆಕಿಯ. ಕುಂದಾಪುರ ಒರು ಬಂದರಾಯದ್ ಕೊಂಡುಟ್ಟು ಅದ್‌ರೆ ಒರು ಪುದಿಯೊ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗ್ ಒಗ್ಗೂಡಿಬಾಟಿಯ. ಪಿನ್ನೆ ಆ ಬಂದರ್‌ಡೊ ಚುತ್ತು ಮುತ್ತ ಕಾವಲುಗಾರಡೊ ಸೈನ್ಯತ್ತೋ ನೇಮಕ ಆಕಿಯ ಶೇಖ್ ಅಯಾಝ್‌ರೊ ಬಿದನೂರ್‌ಡೊ ಕೋಟೆರೊ ಕಾವಲುಗಾರ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಕರ್ತಿಯಾರ್. ಕ್ರಿ. ಶ. 1766ರೊ ಉಲ್ಲ ಹೈದರಾಲಿ ನೀಲೇಶ್ವರತ್ತೋಲು ತಂಡೊ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯತ್ತೊ ವಿಸ್ತರಣೆ ಆಕಿಯ. ಪಿನ್ನೆ ಮಲಬಾರ್‌ಡೊ ಜಾಮೋರಿನ್ ಅರಸರೆ ಸೋಪಾಟಿಯ. ಆಯಿಲ್ ಪಿನ್ನೆ ಅವುನು ಕೊಯಂಬತ್ತೂರು ಪೋಯ, ಪಿನ್ನೆ ಕ್ರಿ.ಶ. 1768ಲ್ ರಾಜಧಾನಿಗ ಪೆರೊವು ಬನ್ನ.

ಪುದಿಯೊ ಆಡಳಿತತ್ತೊ ಉದಿಪು ಮುಸ್ಲಿಮ್‌ರಜಲೊ ಮನಸ್ಸ್‌ಗ್ ಒರು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕಾರ ಅಂಶ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಉಳಿಜ್ಜೆಂತ್. ಮುಸ್ಲಿಂ ಬಾನ್ಯಕ್ಕಾರ್ ಬಾನ್ಯತ್ತೊನ ರಂಗತ್ತ್‌ಲ್ ಅಂಕ್ ಆಯೊ ಆಘಾತತ್ತ್‌ಲಾಯಿಟ್ಟ್ ಚೇತರಿಸಿಯೋಂಡಾರ್. ಪಿನ್ನೆ ಪುದಿಯೊ ನೆಲೆರೊ ಕಂಡ್ ಪಿಡಿಕೊಗು ತೊಡಜ್ಜಿಯಾರ್. ಸುಲ್ತಾನ್ ಇಸ್ಲಾಂ ದೀನ್‌ರೊ ಅನುಯಾಯಿ ಆಯದ್ ಕೊಂಡುಟ್ಟು ಮುಸ್ಲಿಮ್‌ರಜಲೈಲ್ ದೀನ್‌ರೊ ಜಾಗೃತಿರೊ ಆಕಿಯ. ಮೈಕಾಲ್ತ್‌ಲ್ ಒರು ಪುದಿಯೊ ಸೈನ್ಯ ಪಡೆರೊ ಸ್ಥಾಪನೆ ಆಕೊಗು ರಾಜ್ಯಪಾಲ ಶೇಖ್ ಅಲಿ ಪೈಸ ಒಟ್ಟಾಕೊಗು ಮೆಹನತ್ತ್ ಆಕಿಯ. ಅವುನು ಒರಟಾಯೊ ಕ್ರಮತ್ತೋ ಮುಖಾಂತರ ಅಜ್ಞತ್ತೋ ಮುಖ್ಯಸ್ಥಮಾರೊ ಲೂಟಿ ಅಕಿಯ. ಇದಲಾಯಿಟ್ಟ್ ಅವಮಾನ ಆಯೋ ಜೈನ ಮುಖ್ಯಸ್ಥಮಾರ್ ಶೇಖ್ ಅಲಿರೊ ದೌರ್ಜನ್ಯತ್ತೊ ವಿರುದ್ದವಾಯಿಟ್ಟ್ ದೂರು ಕೊಡುಗು ತೊಡಜ್ಜಿಯಾರ್. ಕ್ರಿ.ಶ. 1766ಲ್ ಹೈದರಾಲಿ ಪಾಡೊರ್ಕ ಭೇಟಿ ಆಯೆಪ್ಪ ಅವುನುಗು ಮೂಡಬೆದ್ರ್‌ತ್ತ ಮುಖ್ಯಸ್ಥಮಾರ್ ಫೀರ್ಯಾದಿ ಕೊಡಾರ್. ಸುಲ್ತಾನ

ಅಂಕ್ ಇನಾಮುಜಲೊ ಕೊಡ್ಕುರೊ ಮುಖಾಂತರ ಸಮಾಧಾನ ಆಕಿಯ. ಯಾರ ಆಲ್ ಅಜಲೊ ವಾರ್ಷಿಕ ಪಿಂಚಣಿಗ್ ಬದಲಾಯಿಟ್ಟ್ ಅಜ ಸೊತ್ತುಜಲೊ ಒಪ್ಪಾಟಿಯಾರ್.

ಅತ್ತರನ್ಯಾರತ್ತ್‌ಗ್ ಬೊಂಬಾಯಿರೊ ಬನ್ನೊ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಕಂಪನಿ ಗವರ್ನರ್ ಕರಾವಳಿರೊ ಭಾಗಜಲೊ ಪಾಡೊರ್ಕ ವಶ ಅಕೊಗು ಪರ್ತಾಯ ಪಿನ್ನೆ ಬ್ರಿಟಿಷ್‌ಮ್ಮಾರೊ ಕಪ್ಪೋಲುಜಲೊ ಗುಂಪು ಕ್ರಿ.ಶ.1768ಲ್ ಮೈಕಾಲ್ತ್‌ಗ್ ಬಂತ್. ಬ್ರಿಟಿಷ್‌ಮ್ಮಾರ್ ಮೈಕಾಲ್ತೋ ವಶಪಡಿಸಿಯೋಂಡಾರ್. ಹೈದರಾಲಿ 3000 ಯೋಧಮ್ಮಾರ್ ಪಿನ್ನೆ 12,000 ಕುದುರೆ ಯೋಧಮ್ಮಾರೊಟ್ಟುಗು ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನರೊ ಕಡ್ತಿಯ. ಅದಲ್ಲಾಂಟೆ ಪಾಡೆಂ ಇನ್ನೊರು ಬೆಲಿಯೊ ಪಡೆರೊಟ್ಟಿಗೆ ಹೈದರಾಲಿ ಯುಮ್ ಪೋಯ. ಈ ಪಡೆಲ್ ಬ್ರಿಟಿಷಮ್ಮಾರ್‌ಗ್ ಸೋಲಾಯಿತ್. ಅವುನು ಪಾಡೆ ಸೇನೆರೊ ಬೆಲ್ದಾಕೊಗು ಪಿನ್ನೆ ನೌಕಾಪಡೆರೊ ಮಿಟ್ಕಾಕೊಗು ಬೇನಾಯ್ಟ್ ಕ್ರಮ ಎಡ್ತೊಂಡ. ಹೈದರ್ ಆಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷಮ್ಮಾರೊ ಪರ್ತ್ ಇಡೊಗು ಯಶಸ್ವಿ ಆಯ. ಕ್ರಿ. ಶ. 1780ಲ್ ಹೈದರಾಲಿ ಪುದಿಯೊ ಆಯಿಟ್ಟ್ ನಿರ್ಮಾಣ ಆಕಿಯೊ ನೌಕಪಡೆರೊ ಎಡ್‌ವರ್ಡ್ ಹೂಗಲ್ ಚೆಲ್ದವುನು ಮೈಕಾಲ್ತ್‌ಲ್ ನಾಶ ಆಕಿಯ. ಇದ್‌ರೊ ಮುದುಕೆ ಜನರಲ್ ಮ್ಯಾತ್ಯೂಸ್ ಬೊಂಡೆಯಲಿರೊ ಕುಂದಾಪುರತ್ತ್‌ಗ್ ಬರ್ಪಾಟಿಯ. ಸುಲ್ತಾನರೊ ಸೇನೆ ಈ ಆಕ್ರಮಣತ್ತೋ ತಡೆಯೊಗಾವಂಟೆ ಪೋಯಿತ್. ಅಜ ಕುಂದಾಪುರತ್ತೊ ವಶಪಡಿಸಿಯೋಂಟು ಹೊಸಂಗಡಿ ಮಾರ್ಗ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಬಿದನೂರ್‌ಗ್ ಎತ್ತಿಯಾರ್. ಹೈದರ್‌ಡೊ ಪಿರ್ಸತ್ತೋ ಖಿಲೇದಾರ್ ಶೇಖ್ ಆಯಾಚ್ ಬ್ರಿಟಿಷಮ್ಮಾರ್‌ಗ್ ಕೋಟೆರೊ ಒಪ್ಪಾಟಿಯ. ಹೈದರ್‌ಘಡ್ (ಪುದಿಯ ಪೇರ್) ಚೆಲ್ದುದ್ ಬ್ರಿಟಿಷಮ್ಮಾರೊ ಕೈಸೇರ್‌ಡ್. ಭಾರಿ ಪ್ರಮಾಣತ್ತೋ ಸೇನೆರೊಟ್ಟಿಗೆ ಟಿಪ್ಪು ಆಕೋಟೆರೊ ವಶಪಡಿಸೊಗು ಪೋಯ ಪಿನ್ನೆ ತಂಡೊ ಶೌರ್ಯತ್ತೊ ಕಾರಣತ್ತ್ ಆ ಕೋಟೆರೊ ಪಾಡೆ ವಶಪಡಿಸಿಯೋಂಡ. ಇದ್‌ಲಾಯಿಟ್ಟ ಬ್ರಿಟಿಷಮ್ಮಾರ್‌ಗ್ ಸೋಲಾಯಿತ್.

ಕರ್ನಲ್ ಕ್ಯಾಂಬೆಲ್ 700 ಯುರೋಪಿಯನ್‌ಮಾರ್ ಪಿನ್ನೆ 2000 ಸಿಪಾಯಿಜಲೊ ಸಹಾಯತ್ತ್‌ಲ್ ಮೈಕಾಲ್ತೋ ವಶಪಡಿಸಿಯೋಂಡ. ಹೈದರ್‌ಡೊ ಮುಂಚೂಣಿ ಪಡೆ ಪಿನ್ನೆ ಕಾವಲು ಸೈನ್ಯ ಆತ್ಮ ರಕ್ಷಣೆಲ್ ಸೋಲುಕಂಡ್‌ತ್ತ್. ಬ್ರಿಟಿಷ್‌ಮ್ಮಾರ್ ಪಾಣೆ ಮಂಗಳೂರು ಪಿನ್ನೆ ಮೊಡಂಕಾಪುರೊ ವಶಪಡಿಸಿಯೋಂಡಾರ್. ಆ ಸಂದರ್ಭತ್ತ್‌ಲ್ ಟಿಪ್ಪು ಮೈಕಾಲ್ತ್‌ಗ್ ಆಕ್ರಮಣ ಆಕಿಯ. ಬ್ರಿಟಿಷ್‌ರಜ್ಜೊಗು ಮೈಕಾಲ್ತೊ ಉಳಿಕೊಗಾಯಿಲ್ಲೆ, ಅಲ್ಲಾಂಟೆ. ಭಾರಿ ಪ್ರಮಾಣತ್ತ್‌ಲ್

ನಷ್ಟತ್ತೋ ಅನುಭವಿಸಿಯಾರ್. ಕ್ರಿ.ಶ. 1785ಲ್ ಟಿಪ್ಪು ಒಪ್ಪಂದ ಆಕಿಯೋಂಡ. ಇದ್ ಸುಲ್ತಾನೊಗು ಅನುಕೂಲ ಆಯಿತ್. ಜನರಲ್ ಕ್ಯಾಂಬಲ್ ತಂಡೊ ಗಡಿ ಕಾವಲ್‌ರೊ ವಾಪಾಸ್ ಎಡ್ತೊಂಡ. ತಂಡೊ ಸೇರ್‌ಬಾಟ್‌ಗೊ ಎದುರು ಪೆರವು ನೋಕ್ಯೋಂಟಿನ್ನೋ ಆಡಳಿತಗಾರರೊ ಬಗ್ಗೆ ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನೊಗು ಅನುಮಾನ ಇಂತ್. ಬ್ರಿಟಿಷಮ್ಮಾರ್‌ಗ್ ಸಹಾಕಾರ ಕೊಡ್ತೋ ಕುಂಬಳೆ ರಾಜಡೆ ರಾಯತ್ತೋ ಪಡ್ತಿಟ್ಟಾರ್. ಪಿನ್ನೆ ಅವುಂಡೊ ಮೂತೋಂಡೊ ಗಲ್ಲಿ ಗೇರ್ ಬಾಟಿಯಾರ್ ವಿಟ್ಠಲ ಹೆಗ್ಗಡೆ ತಪ್ಪಾಟಿಯ ವಿಟ್ಲತ್ತೊ ರಾಜ ಪಿನ್ನೆ ಕುಂಬಳೆತ್ತೊ ರಾಜ ಪರಸ್ಪರ ಒನ್ನಾಯೋಂಟು ಮಂದಿರ ಪಿನ್ನೆ ವರ್ತಕಮ್ಮಾರೋ ಮೇಲ್ ದಾಳಿ ಆಕ್‌ಡೆದ್, ಅಜಲೊ ಬಸ್ತ್‌ಜಲೊ ಲೂಟಿ ಆಕ್ರೊ ಸೊರ ಆಕಿಯಾರ್. ಸುಲ್ತಾನ ಜಿಲ್ಲೆಲ್ ಶಾಂತಿ ಪಿನ್ನೆ ಸುವ್ಯವಸ್ಥೆ, ರಕ್ಷಣೆ ಆಕ್‌ರೈಲ್ ಯಶಸ್ವಿ ಆಯ. ಅವುನುಗು ಜಂಡ್ ಮುಕ್ಯ ಅನುಕೂಲಕರಮಾಯೊ ಅಂಶಜ ಇಂತ್.

1. ಆಲ್‌ಮಾರೊ ಸಂಖ್ಯೆಲ್ ಮುಸ್ಲಿಂರಜಮೇ ಯಾರ ಸಂಖ್ಯೆಲ್ ಇನ್ನೋ ಕೊಂಡುಟ್ಟು ಅಜದೇಶಭಕ್ತ ಅಯೋ ಮುಸ್ಲಿಂ ಅರಸಮ್ಮಾರ್‌ಗ್ ಬೆಂಬಲ ಆಕ್ಯಾರ್ ಪಿನ್ನೆ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯತ್ತ್‌ಗ್ ಬಾರಿ ಬೆಲ್ಯೊ ಕೊಡುಗೆರೊ ಕೊಡ್ತಾರ್.

2. ಜೈನಮ್ಮಾರೊ ಬೆಲಿಯೊ ವರ್ತಕ ಗುಂಪುಜ ಮುಸ್ಲಿಂರಜಲೊಟ್ಟುಗು ಪಿರ್ಸಪ್ಪಾಡ್‌ಲ್ ಇನ್ನಾರ್ ಅದಲ್ಲಾಂಟೆ ಅಜ ಆಡಳಿತಗಾರಡೊ ಪರ ಆಯಿಟ್ಟಿನ್ನಾರ್. ಸುಲ್ತಾನ ಮುಕ್ತ ವ್ಯಾಪಾರತ್ತ್‌ಗ್ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕೊಡ್ತ ಪಿನ್ನೆ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆರೊ ಅಂತ್ಯ ಆಕಿಯ ಇಜನೆ ಸುಲ್ತಾನ ತಂಡೊ ಕ್ರಮಜಲೊ ಜಾರಿ ಆಕ್ ಬಾಟಿಯ.

ಕೊಡಗ್‌ರೊ ವೀರರಾಜೇಂದ್ರ ಅರಸ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಕಂಪನಿರೊ ಚಜ್ಜಾಯಿ ಆಯಿಟಿನ್ನ. ಬ್ರಿಟಿಷಮ್ಮಾರ್ ಮೈಕಾಲ್ತ್‌ಲ್ ಸೋಲ್ ಬಾಟಿಯೊ ಪಿನ್ನೆ ಕೊಡಗುಗ್ ಪೋಯಿಟ್ಟ್ ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್ ಅವುಂಡೊ ಬಲಾತ್ಕಾರಮಾಯಿಟ್ಟ್ (ಎರಂದಿಯೊ ಪೋಲೆ) ಶರಣಾಕ್ ಬಾಟಿಯ ಬಂಡುಕೋರಮ್ಮಾರ್‌ಗ್ ಕ್ಷಮೆ ಕೊಡ್ತ. ಜೈನುಲ್ ಆಬಿದೀನ್ ರುಸ್ತಿರೊ ಕೊಡಗುರೊ ಮುಖ್ಯ ಆಡಳಿತ ಆದಿಕಾರಿಯಾಯಿಟ್ಟ್ ನೇಮಕ ಆಕಿಯ. ಕ್ರಿ. ಶ. 1795ಲ್ ರಾಜ ಬ್ರಿಟಿಷಮ್ಮಾರ್ಯೆಲ್ ಸೇರಿಟ್ಟ್ ಬಂಡಾಯ ಆಕ್ಯ ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್ ಪಿನ್ನೆ ಫ್ರೆಂಚ್ ಜನರಲ್ ಡಿ. ಲಾಲಿ ಕೊಡಗುಗು ಪೋಯಿ, ಗಲಾಟೆರೊ. ನಿಕ್ಕ್ ಪಾಟಿಯಾರ್. ಮಡಿಕೇರಿಲ್ ನೆಲೆಯೂರಿಯೋ ಸುಲ್ತಾನ್ ಅಯ್ಯಂಗಾರಿ ಪಿನ್ನೆ ಭಾಗಮಂಡಲತ್ತ್‌ಗೆ ಪೋಯ. ಊಡೆ ಕಣ್ಣೂರುಡೊ ರಾಣಿ ಬಲಿಯಾಬಾನು ಚೆಲ್ಡವುಲು ಅಮೂಲ್ಯಮಾಯೊ ಕಪ್ಪಜಲೋ ಕಾಣಿಕೆ ಅಯಿಟ್ ಕೊಡ್ತಾಳ್.

ರಾಣಿ ಬಲಿಯಾ ಬಾನು

ಕಣ್ಣೂರುಡೊ ಅರಕ್ಕಳ ಪರಿವಾರತ್ತೋ ರಾಣಿ ಆಯೊ ಬಲಿಯಾಬಾನು ಮಲಬಾರ್ ದಂಡಯಾತ್ರೆರೊ ಸಂದರ್ಭತ್ತ್ಲ್ ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನರೋ ಮುದು ಗಾವಲಾಯಿಟ್ಟ್ ಮಾಪ್ಪಾಡಾಯಾಳ್. ಬ್ರಿಟಿಷ್‌ರಜಲೊ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಟ ಆಕೊನು ಅವುಲು ಜನರಲ್ ಫಝ್ಲು ಖಾನ್‌ಗ್ ನಾಲ್ ಆಯಿರ ಸೈನಿಕಮ್ಮಾರೊ ಮಾಪಿಳ್ಳ ತುಕಡಿರೆ ಕಡ್ತಿಕೊಡ್ತಾಳ್. ಮಲಬಾರ್ ಯುದ್ಧತ್ತೋ ಸಂದರ್ಭತ್ತ್ಲ್ ಅವುಲು ನಿರ್ಣಾಯಕಮಾಯೋ ಪಾತ್ರತ್ತೋ ವಹಿಸಯೋಂಡಾಲ್. ಚೆನ್ನ್ಟ್ಟ್ ಟಿಪ್ಪು ಕೈಲ್ ಸೋಲೊಪ್ಪಿಯೋ ಜನರಲ್ ರಾಬಟ್ಟ್ ಟೇಲರ್ ವರದಿ ಆಕಿಯ. ಅವುಲ್ದೋ ಮೋಲೊ ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನರೊ ಮೋನುಗು ಮಂಜ್ಞಿಲ್ಲ ಆಕಿ ಕೊಡ್ತಾರ್ ಪಿನ್ನೆ ಅವುಲ್ದೋ ಕುಟುಂಬತ್ತಲ್ ಮೈಸೂರುಡೊ ರಾಜ ಕುಟುಂಬತತಜಲೊಟ್ಟಿಗೆ ನಿಕಟ ಸಂಪರ್ಕ ಬೆಳೆಪಾಟಿತ್ತ್ ಸುಲ್ತಾನ್ ಮೈಸೂರುಗು ವಾಪಾಸಾಯೊ ಪಿನ್ನೆ ಜನರಲ್ ಟೇಲರ್ ಪಿನ್ನೆ ದಾಳಿ ಆಕಿಟ್ಟ್ ಅವುಲ್ದೋ ಶರಣಾವುರೋ ಪೋಲೆ ಬಲಾತ್ಕಾರ ಆಕಿಯ. ಆಯೆಂಗಾ ಸುಲ್ತಾನ ಜನರಲ್‌ರೊಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿಟ್ಟ್ ಒರು ನಾಟಕ ಆಕಿಯ ಅವುಳು ಸುಲ್ತಾನರೊ ಸೇನೆ ಕಣ್ಣೂರುಗು ಪೋವಾಂಟೆ ಪಿನ್ನೆ ಮೈಕಾಲ್ತ್‌ಲೇ ನೆಲೆಯೂರಿಡ್ ಚೆಲ್ದೋ ಸುದ್ದಿರೊ ರಾಯ ಇಡೀ ಕೊಡ್ತಾಲ್. ಅಲ್ಲಾಂಟೆ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಮಾರೈಲ್ ಪಲಕಪರೆಯೊ ಆಹ್ವಾನ ಕೊಡ್ತಾಲ್, ಜನರಲ್ ಟೇಲರ್ ಮೇಜರ್ ಚೆಲ್ಡವುನುಡೊ ತಲಚ್ಚೇರಿಡೊ ಕಣ್ಣೂರುಗು ಕಡತಿ ಕೊಡ್ತಾನ್ ಅವುಂಡೊ ಬಿಲ್ಲೊ ರಾಣಿ ಕೋಟೆರೊ ಮುನ್ನೋಲ್ತೊ ಭಾಗತ್ತ್‌ಲ್ ಅಂಕ್ ಬಿಡಾರತ್ತೊ ಇಟ್ಟ್ ಕೊಡ್ತಾಳ್. ಆಯೆಂಗಾ ನಡು ಜಾವುಡೊ ನ್ಯಾರತ್ತ್‌ಗ್ ಮಾಪಿಳ್ಳ ಪಡೆರೊ ಶಿಬಿರಜಲೊ ಮೇಲ್ ಆಕ್ರಮಣ ಆಕಿತ್. ನೇರ ಹಣಾಹಣಿಲ್ ಆಯೊ ಸಂಘಷತ್ತ್‌ಲ್ ಯಾರ ಅಲ್ ಚತ್ತಾರ್ (ಮರ್ಚಾರ್) ಪಿನ್ನೆ ಇನ್ನ ಕೊರಿಯಜ ತಲಚೇರಿಗ್ ಪಲಾಯನ ಆಕಿಯಾರ್. ಜನರಲ್ ಹೂಬರ್ ಕ್ರಾಂಬಿಗ್ – ಕಡ್ಲಾಸ್ ಎಲ್ದಿಯೊ ಜನರಲ್ ಟೇಲರ್ ಮೈಸೂರುಗು ಪೋಂಡೊ ತೆರುಲು ರಾಣಿಗ್ ಶಿಕ್ಷೆ ಅಕುರೊ ಪೋಲೆ ಸೂಚನೆ ಕೊಡ್ತ. ಬ್ರಿಟಿಷ್‌ಮಾರ್ ಮಾಪಿಳ್ಳೆಮಾರೋ ಸೋಲುಬಾಟಿಯಾರ್. ಪಿನ್ನೆ ರಾಣಿ ಶಾಂತಿರೊ ಬೇಡಿಕೆರೊ ಅಜಲೊ ಮುನ್ನೋಲು ಬೆಚ್ಚಾಳ್.

ಜನರಲ್ ಅಬರ್ ಕ್ರಾಂಬಿಗ್ ಅವುಂಡೊ ಮೈಸೂರು ದಂಡಯಾತ್ರೆಲ್ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಕೊಡ್ತೊ ಇನ್ನೋ ಕೊಡಗುರೊ ರಾಜ ವೀರ ರಾಜೇಂದ್ರ ಅ ನ್ಯಾರ್ತ್‌ಗ್ ತಲಚ್ಚೇರಿಲ್ ಇನ್ನ. ಕಣ್ಣೂರುಡೊ ರಾಜ ಕುಟುಂಬ ಅವುನುಗು

ಕಷ್ಟಕಾಲತ್ತ್‌ಲ್ ಸಹಾಯ ಆಕ್ಯೋಂಟಿಂತ್ ಇಜನಾಯಿಟ್ಟಿಕ್ಕುಂಬೊ ರಾಣಿ ಅವುಂಡೊ ಸಹಾಯ ಎಸ್ತೊಲೊಗು ನಿರ್ಧಾರ ಆಕಿಯಾಲ್. ತಂಡೊ ದೂತ ಕುಂಞಿಪಕ್ಕಿ ಪಿನ್ನೆ ಮೂಸಾ ಬ್ಯಾರಿಡೊ ತಂಡೊ ನಡು ಬಯಸ್ಸ್‌ರೊ ಮೋಂಡೋ ರಾಜರೊ ಮುಟ್ಟ್ ಕರ್ತಿಯಾಳ್. ಸಾಮ್ಯಾಜ್ಯತ್ತೋ ತಂಡೋ ಮೋನುಗು ಕೊಡ್ಕೊಗು ಮನವಿ ಕೊಡ್ತಾಳ್. ಅಜಲೆ ರಾಜ ಜನರಲ್ ಟೇಲರ್ ಮುಟ್ಟ್ ಕುಟೆಪೋಯ. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಯೋಜನೆಲ್ ವೀರ ರಾಜೇಂದ್ರಡೊ. ಮಹತ್ವತ್ತೆ ತೆರಿಜ್ಞೋಂಡೊ ಟೇಲರ್ ಅಜಲೊ ಜನರಲ್ ಆಬರ್ ಕ್ರಾಂಬಿರೊ ಮುಟ್ಟ ಕುಟೆಯೋಂ ಪೋಯ. ಅವುಂಡೊ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿರೊ ಪರಿಣಾಮ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಕಂಪೆನಿಗ್ ಶರಣಾವುರೊ ಷರತ್ತ್ ರೊಟ್ಟಿಗೈ ರಾಜ ಕುಮಾರೊಗು ಪಟ್ಟ ಬುಟ್ಟು ಕೊಡ್ಕೊಗು ಜನರಲ್ ಒಪ್ಪಿಯೋಂಡ. ರಾಣಿಗ್ ಮಾಫು ಕೊಡ್ತಾರ್ ಪಿನ್ನೆ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಅಧಿಕಾರಿಡಜ ಕಣ್ಣೂರುಲು ನಿಯೋಜನೆ ಆಕ್ಯಾರ್.

ಲಂಗ್ಡಾದಾಡಿ ಶೇಖ್ ಇಮಾಮ್

ಕ್ರಿ.ಶ. 1792ಲ್ ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನಡೊ ಸಿಫಾದಾರ್ ಆಯೊ ಲಂಗ್ಡಾದಾಡಿ ಶೇಖ್ ಇಮಾಮ್ ದಕ್ಷಿಣ ಕೆನರಾತ್ತ್‌ಲ್ ಸುಲ್ತಾನರೊ ಆಳ್ವಿಕೆಡೆ ಮರು ಸ್ಥಾಪನೆ ಆಕೊಗು ಮೆಹನತ್ತಾಕಿಯ. ಅವುನು ಪಾಂಜಾ ಪಿನ್ನೆ ಬೆಳ್ಳಾರೆ ಮಾಗಣೆರೆ ತನ್ನ್ ಒಪ್ಪಾಟೊಗು ಕೊಡಗುರೊ ರಾಜೊಗು ಒತ್ತಡ ಇದ್ದು. ಅತ್ತರಮೇ ಅಲ್ಲ ಈ ಜಂಡ್ ಪ್ರದೇಶಜಲೊ ಅವುನು ಆಕ್ರಮಣ ಆಕಿಯ. ಅದ್‌ರೊಟ್ಟಿಗೆ ಅಮರಸುಳ್ಯ ಮಾಗಣಿರೆ ತಂಡೊ ಸುಪರ್ದಿಗ್ ಎಡ್ತೊಲೊಗು ಪ್ರಯತ್ನ ಆಕಿಯ. ರೈತಮ್ಮಾರೊ ಮೇಲ್ ಆಕ್ರಮಣ ಆಕಿಟ್ಟ್ ಅಜಲೊ ಬಸ್ತ್‌ಜಲೊ ಲೂಟಿ ಆಕಿಯ. ವೀರ ರಾಜೇಂದ್ರ ಅರಸ ಬ್ರಿಟಿಷಮ್ಮಾರೊ ಮೊರೆ ಪೋಯ. ಇದ್‌ರೊ ಬಗ್ಗೆ ತನಿಕೆ ಆಕೊಗು ಪೋಲೆ ಕಾರ್ನ್ ವಾಲಿಸ ಮಲಬಾರ್‌ಡೊ ಕಮಿಷನರ್ ವಿಲಿಯಮ್ ಪಾಲ್ಮರ್ ಪಿನ್ನೆ ಮೇಜರ್ ಅಲೆಕ್ಸಾಂಡರ್ ಡೌಗ್ ಆದೇಶತ್ತೊ ಜಾರಿ ಆಕ್ಯಾರ್. ಗಡಿಲ್ ಕಾವಲ್‌ಜಲೊ ಯಾರ ಆಕೊಗು ಬ್ರಿಟಿಷಮ್ಮಾರ್ ಕ್ರಮ ಎಡ್ತೋಂಡಾರ್.

ಕ್ರಿ.ಶ. 1797ಲ್ ಅಮರ ಸುಳ್ಳ ಮಾಗಣಿರೊ ವಿವಾದತ್ತೋ ಇತ್ಯರ್ಥ ಆಕೊಗು ಮಲಬಾರ್‌ಡೊ ಕಮಿಷನರ್ ಸ್ಪೆನ್ಸರ್ ಜೋಸಯ್ಯ ಉಟೋಫ್ ಪಿನ್ನೆ ಕ್ಯಾಪ್ಟನ್ ಮಹಾನೆರೊ ವೀರರಾಜೇಂದ್ರ ಚೆಲ್ಲುರೊ ದೊರೆಡೊ ಮುಟ್ಟ ಕಡ್ತ್ಯಾರ್. ರಾಜ ತಂಡೊ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಕಾರ್ಣಿಕ ಸುಬ್ಬಯ್ಯರೊ ಕಡ್ತಿಕೊಡ್ತ. ಸುಲ್ತಾನ ಶೇಖ್ ಶಿಹಾಬುದ್ದೀನ್ ಪಿನ್ನೆ ಮೀರ್ ಮೊಹಮ್ಮದಾಲಿರೊ ತಂಡೊ ಏಜೆಂಟಾಯಿಟ್ಟ್

ಕಡ್ತಿಕೊಡ್ತ ಆಯೆಂಗಾ ಟಿಪ್ಪು ಮರಿಕುರೊ ನಾಲ್ ತೋಲು ಈ ಗಲಾಟೆ ಇತ್ಯರ್ಥ ಆಯಿಟೇ ಇಲ್ಲೇ.

ಸಾಧುರಿ ಬ್ಯಾರಿ

ಓನು ಬಂಟ್ವಾಳ ತಾಲೂಕುರೊ ಒರ್ತ ಜಮೀನ್ದಾರ. ಓಂಡೊ ಮೂಲ ಗ್ರಾಮವೇ ಅಜಿಲಮೊಗರು ಆಯಿಟಿಂತ್. ಅವುಡೆ ಅವುನುಗ್ ಭಾರಿ ಸಂಪತ್ತ್ (ಕಂಡ–ಕಲ) ಇಂತ್. ಮೂತ ಮಾಹಿನ್ ಬ್ಯಾರಿ ಚೆಲ್ಲೋ ಶ್ರೀಮಂತ ಕೃಷಿಕ ಆಂಡೊ ಅಬ್ಬ ಅವೊನು ಜಮೀನ್ದಾರ ಆಯಿಟಿನ್ನೋ ಕೊಂಡುಟ್ಟು ಅವುನು ಚಮ್ಮೆ ಮುಸ್ಲಿಮ್ ವರ್ತಕಮ್ಮಾರ್ ಪಿನ್ನೆ ಕೃಷಿಕಮ್ಮಾರ್‌ಡೊ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಆಳ್ವಿಕೆರೊ ವಿರುದ್ಧಮಾಯಿಟ್ಟ್ ಸಂಘಟನೆ ಆಕೊಗು ಯಶಸ್ವಿ ಆಯ. ಅವುನುಗು ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನರೊ ಕೈಲ್ ಚಮ್ಮನೊಂ ಕಿಟ್ಟಿತ್ತ್. ಬ್ರಿಟಿಷಮ್ಮಾರ್ ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣತ್ತೋ ಆಕ್ರಮಣ ಆಕ್ಯಪ್ಪ, ಅವೊನು ತುಳುನಾಡ್‌ರೊ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಕಂಪೆನಿ ಆಳ್ವಿಕೆಗ್ ಇನ್ನದ್‌ರೊ ಬುಡ್ಪಾಟೊಗು ಪ್ರಯತ್ನ ಆಕಿಯ. ಅವುನುಗು ಕೊಡಗುರೊ ರಾಜರೊ ಆಳ್ವಿಕೆರೊ ಬಗ್ಗೆಮ್ ಅಸಮಾಧಾನ ಇಂತ್. ಅವುಂಡೊ ಪುಲ್ಲಿ ಆಯೊ ಸಾಧುರಿ ಬೆಹಾರಿ ಕ್ರಿ.ಶ. 1856ಲ್ ಉಪ್ಪಿನಂಗಡಿರೊ ಬೆಲ್ಯ ಗ್ರಾಮತ್ತೋ ಪಟೇಲ ಆಯಿಟಿನ್ನ. ಅವುಂಡೊ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಜ ಇಪ್ಪಮ್ ಅಜಿಲಮೊಗರು ಪಿನ್ನೆ ಮೈಕಾಲ್ತ್‌ಲ್ ಜೀವನ ಆಕ್ಯೊಂಟುಲ್ಲಾರ್.

ವೀರಕಂಭತ್ತ್‌ಲುಲ್ಲೋ ಕೊಡಗು ಸೇನೆರೊ ಕಂಡೊ ಸಾಧುರಿ ಸೇನೆರೊ ಸಂಘಟನೆ ಆಕಿಟ್ಟ್ ಕೊಡವಮ್ಮಾರೋ ಮೇಲ್ ಯುದ್ಧತ್ತ್ ಪೋಗು ಪ್ಲಾನ್ ಆಕಿಯ. ಆಯೆಂಗಾ ಕೊಡಮ್ಮಾರ್ ಒರ್ಕಲೆ ಆವುಂಡೊ ಶಿಬಿರತ್ತೊ ಮೇಲ್ ದಾಳಿ ಆಕಿಟ್ಟ್ ಸೋಲ್ಪಾಟಿಯಾರ್. ಸಾಧುರಿ ಓಡಿಪೋಯ. ಈ ಸಂಘರ್ಷತ್ತ್‌ಲ್ 23 ಆಲ್ ಚತ್ತಾರ್ ಸುಮಾರ್ 400 ಅಲ್‌ಗ್ ಗಾಯ ಆಯಿತ್. ಕ್ಷತ್ರಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಚೆಲ್ಲೊ ಸಾಧುರಿಡೊ ಗುಂಪುಡೊ ಒರು ಆಲ್‌ರೊ ಸೆರೆಪಿಡ್ಚಿಟ್ಟ್ ಕ್ಯಾಪ್ಟನ್ ಮಹಾನೆರೊ ಮುಟ್ಟ ಬಿಲ್ಚೋಪೋಯಾರ್. ಇದ್‌ರೊ ನಡುಲು ಸಾಧುರಿ ಬೆಹಾರಿ, ಸುಲ್ತಾನರೊ ಅಧಿಕಾರಿ ಆಯೊ ಮೀರ್ ಮೊಹಮ್ಮದಾಲಿರೊಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿಟ್ಟ್ ಇನ್ನುಮನ್ ಬೆಲ್ಯದಾಯೋ ಬ್ಯಾರಿ ಪಡೆರೊ ಬಂಟ್ವಾಳತ್ತೊ ಚುತ್ತ ಮುತ್ತ ಕೆಟ್ಟಿಯ ಪೊಲೆರೊ ದಂಡೆಗೆ ಬನ್ನ್ ಎತ್ಯಪ್ಪ ಬ್ಯಾರಿ ಪಡೆಜ ಅಜಲೊ ಮೇಲ್ ದಾಳಿ ಆಕ್ಯಾರ್.

ಸಾಧುರಿ ಬ್ಯಾರಿ ಪಿನ್ನೆ ಮೊಹಮ್ಮದಾಲಿ ಅಪ್ಪಮೇ ಗ್ರಾಮಜೊಗು ಪೋಯಿಟ್ಟ್

ಬ್ಯಾರಿ ಪಡೆಜಲೊ ಸಂಘಟನೆ ಆಕ್ಯಾರ್. ರಕ್ಷಣೆಗ್ ಒರು ಸೇನೆರೊ ಒಟ್ಟಾಕ್‌ರೊ ಪೋಲೆ ಬಿಲಿಕೊಡ್ತಾರ್. ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣತ್ತ್‌ಲ್ ಸುಲ್ತಾನ ಸಂಕಷ್ಟತ್ತ್‌ಲುಲ್ಲದ್ ಕೊಂಡುಟ್ಟುಬ್ರಿಟಿಷ್ ಕಂಪೆನಿರೊ ಕೊಂಡುಟ್ಟು ತುಳುನಾಡ್ರೊ ರಕ್ಷಣೆ ಆಕ್‌ರದ್ ಅಜಲೊ ಮುಖ್ಯ ಗುರಿ ಆಯಿಟಿಂತ್. ಉದ್ಯಾವರತ್ತೋ ಬ್ಯಾರಿಜ ಅವುಂಡೊ ಪಡೆರೊ (ಸೇನೆ) ಕೂಡ್ಯಾರ್. ಮೂಣಂಕಡಲ್‌ರೊ (ಮಲಬಾರ್) ನಾಯನಾರ್ ಪಿನ್ನೆ ಕುಂಬಳೆ, ಮಂಜೇಶ್ವರ, ಉಳ್ಳಾಲ, ಬಂಟ್ವಾಳ ಪಿನ್ನೆ ಬೆಳ್ತಂಗಡಿರೊ ಬ್ಯಾರಿಜಮ್ ಅವುಂಡೊ ಪೆರವುತು ಸೇನೆಲ್ ಒಗ್ಗಟ್ಟಾಯಿಟಿನ್ನಾರ್. ಇಜನೆ ಸುಮಾರ್ ಮೂನು ಆಯಿರ ಸೈನಿಕರುಲ್ಲೊ. ಈ ಸೇನೆ ಕೊಡಗು ಸೇನೆರೊ ಉದ್ಯಾವರತ್ತೊ ಮುಟ್ಟ ತಡೆಯೊಗು ಮೆಹನತ್ತ್ ಆಕಿತ್ತ್ ಆಯೆಂಗಾ ಅಜಲೊ ಮುಟ್ಟ ಯಾರತ್ತೋ ಶಸ್ತಾಸ್ತ್ರ ಸಲಕರಣೆಜ ಇಲ್ಲಾಂತ್. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಪಡೆಜ ಸುಲ್ತಾನರೊ ಚುತ್ತು ವರಿಜ್ಞೋ ಕಾರಣ ಅವುಂಡೋ ಸಹಾಯಮ್ ಅಂಕ್ ಕಿಟ್ಟಿಲ್ಲೆ. ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ ವಫಾತಾಯೋ ಆಘಾತಕಾರಿ ಬಿಸಯಮ್ ಅಜಲೊ ಮೇಲ್ ಪರಿಣಾಮ ಬೂಂತು. ಇಜನೆ ಈ ಹೋರಾಟ (ಗಲಾಟೆ) ಫೈಲಾಯಿತ್. ಈ ಗಲಾಟೆಲ್ ಸಾಧುರಿ ಪಿನ್ನೆ ಮೊಹಮ್ಮದಾಲಿ ಓಡಿ ಪೋಯಾರ್.

ಕ್ರಿ.ಶ. 1799ಲ್ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಪಡೆ ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣತ್ತೊ ಚುತ್ತ ಇಟ್ಟ್‌ತ್ತ್. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ದಾಳಿರೊ ತಡೆಗಟ್ಟೊಗು ಕೋಟೆರೊ ಸಶಕ್ತ ಆಕ್ ಬಾಟಿಟ್ಟ್ ಸುಲ್ತಾನರೊ ಮೇಲ್ ಬೂನೊ ಬ್ರಿಟಿಷಮ್ಮಾರ್ ಶ್ರೀರಂಗ ಪಟ್ಟಣತ್ತ್‌ಗ್ ಮುತ್ತಿಗೆ ಇಡುಂಬೊಮೇ ಸುಲ್ತಾನರೊ ಚೆಜಾಯಿಮಾರ್ ಪಿನ್ನೆ ಹಿತೈಷಿಜ ತುಳುನಾಡ್‌ರೊ ಬ್ಯಾರೆ–ಬ್ಯಾರೆ ಮೋತುಲುಬಂಡಾಯತ್ತೋ ಬಾವುಟ (ಕೊಡಿ) ಪಾರ್ ಬಾಟಿಯಾರ್. ಬ್ಯಾರಿಜಲೊ ಒರು ಗುಂಪು ಕಾಸರಗೋಡುರೊ ಮುಟ್ಟತ್ತೋ ಕುಂಬಳೆಲೆಲ್ ಗಲಾಟೆ ಎನಿಬಾಟಿತ್ತ್. ಅಯಿಲ್ ಪಿನ್ನೆ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಬೆಂಬಲಿಗಮ್ಮಾರ್‌ಡೊ ಬಸ್ತ್‌ಜಲೊ ಲೂಟಿ ಆಕ್ಯಾರ್ ಕೊಡಗುರೇ ವೀರ ರಾಜೇಂದ್ರ ಚೆಲ್ಲೊ ರಾಜ ಕಾರ್ಣಿಕ್ ಸುಬ್ಬಯ್ಯ ಪಿನ್ನೆ ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಬೋಪ ಚೆಲ್ಡಜಲೊ ನೇತ್ರತ್ವತ್ತ್‌ಲ್ ಅಜೊಗು ಕೊಡವಮ್ಮಾರೊ ಪಡೆರೊ (ಸೇನೆ) ಕಡ್ತಿ ಕೊಡ್ತುಟ್ಟು ಕ್ಯಾಪ್ಟನ್ ಮಹಾನೆ ಚೆಲ್ಲೊ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸಲಹೆಗಾರ ಈ ದಂಡಯಾತ್ರೆರೊ ನಿರ್ದೇಶನ ಆಕಿನ್ನ. ಈ ಸೈನ್ಯ ವಿಟ್ಲತ್ತೋ ಮುಟ್ಟ ಉಲ್ಲೋ ವೀರಕಂಬತ್ತ್‌ಗ್ ಪೋಯಿಟ್ಟ್ ಅವುಡೇ ನೆಲೆಯೂರಿಯರ್. ಅಜ ತುಳು ನಾಡ್‌ರೊ ಮುಸ್ಲಿಮ್ ಮುಖಂಡ ಸಾಧುರಿ ಬ್ಯಾರಿಡೊ ರಾಜೊಗು ಶರಣಾವುರೇ ಪೋಲೆ ಸೂಚನೆ ಕೊಡ್ತಾರೆ.

ಪೋರ್ಚುಗೀಸಮ್ಮಾರೊ ಉಪದ್ರತ್ತ್‌ಲ್ ಬಾರ್ಕೂರು ಭಾಗಮ್ ತಂಡೊ

ಪೇರ್‌ಡೊ ಕಳಜ್ಜೋಂಡುತ್ತು. ಅದ್‌ರೆ ಪಾಡೆಮ್ ಮರುಸ್ಥಾಪನೆ ಆಕೊಗು ಸುಲ್ತಾನ ಪ್ರಯತ್ನ ಆಕಿಯ. ಪ್ರಾಂತ್ಯತ್ತ್‌ಗ್ ನವಾಬ್ ತಾಲೂಕು ಚೆನ್ನ್‌ಟ್ಟ್ ಪೇರ್ ಬೆಚ್ಚಾರ್. ಪಿನ್ನೆ ಅದ್‌ರೊ ಮೂನು ಹೋಬಳಿ ಆಯಿಟ್ಟ್ ವಿಂಗಡನೆ ಆಕಿಯಾರ್. (ಬಸ್ರೂರು ರಾಜ್ಯ, ಕುಂದಾಪುರ ರಾಜ್ಯ ಪಿನ್ನೆ ಕಾರ್ಕಳ ರಾಜ್ಯ) ಗಂಗಾಧರಯ್ಯ ಚೆಲ್ಡವುನು ಕುಂದಾಪುರತ್ತೊ ಸುರೂತೊ ಗವರ್ನರ್ ಆಯಿಟಿನ್ನ. ಅವುನುಲ್ ಪಿನ್ನೆ ಮೊಹಮ್ಮದಾಲಿ ಖಾನ್ ಜಾಬೇಕ ಅಧಿಕಾರತ್ತೋ ವಹಿಸಿಯೋಂಡ ಉಳಿಜೋ ಜಂಡ್ ಹೋಬಳಿಜಲೊ ಮಳಾಲಿ ಹಮ್ಮಬ್ಬ ಪಿನ್ನೆ ಮೊಹಮ್ಮದ್ ಶರೀಫ್ ಇಜ ನೋಕ್ಯೋಂಟಿನ್ನಾರ್. ಮೊಹಮ್ಮದಾಲಿರೊ ಪಿನ್ನೆ ನೂರ್ ಗುಲಾಮ್ ಆಲಿ ಅಧಿಕಾರ ವಹಿಸಿಯೋಂಡ. ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ ಬೆಳ್ತಂಗಡಿರೊ ಬೆಟ್ಟತ್ತೊ ಮೇಲಿನ್ನೋ ನರಸಿಂಹ ಘಡ್ ಚೆಲ್ಲೋ ಕೋಟೆರೊ ವಶಪಡಿಸಿಯೊಂಟು ಅದ್‌ಕ್ಕ್ ಜಮಾಲಬಾದ್ ಚೆಲ್ಲೋ ಮರು ನಾಮಕರಣ ಆಕಿಯ. ಅದ್‌ರೊಟ್ಟಿಗೆ ಅವುಡೆರೊ ಪಲ್ಲಿರೊ ಕೆಟ್ಟ್ ಬಾಟಿಟ್ಟ್ ಮುಸ್ಲಿಂ ವಸತಿ ಕೇಂದ್ರತ್ತೋ ಸ್ಥಾಪನೆ ಆಕಿಯ. ಅವುನು ಮೈಕಾಲ್ತೋ ಸುಲ್ತಾನ್ ಪಳ್ಳಿರೊ ಬಾರಿ ಚಂದ ಆಯಿಟ್ ಬೆಲ್ಯೋ ಆಕ್‌ಬಾಟಿಯ. ಇದ್ ತುಳುನಾಡ್‌ಲೇ ಒರು ಶ್ರೇಷ್ಟಮಾಯೊ ಮರತ್ತೊ ಶಿಲ್ಪ ಆಯಿಟಿಕ್ಕ್‌ರ್ ಮಂದಿರ ಪಿನ್ನೆ ಬ್ಯಾರೆ ಆರಾಧನಾ ಕ್ಷೇತ್ರತ್‌ಕುಂ ಅವುನು ದಾನದತ್ತಿರೊ ಕೊಡ್ತ.

ಈ ಕಾಲತ್ತ್‌ಲ್ ಮೈಕಾಲ ಬಂದರ್ ಬಾರಿ ಬೆಲ್ಯೊ ಬೆಲೆಚಲ್ಲ್ ಪೇರ್ ಪೋಯಿಂತ್. ನಿಕಾಬಲಮ್ ಯಾರ ಇಂತ್. ಬಂದರ್‌ಗ್ ಷಾ ಬಂದರ್ ಚೆಲ್ಲೊ ಪೇರ್ ಬೆಚ್ಚಾರ್. ಮುದಿಯೊ ವರ್ತಕಮ್ಮಾರೊ ಉದಯ ಆಯಿತ್. ಕೊಂಕಣಿಜ, ಗೋವಾತ್ತೋ ಗೌಡ ಸಾರಸ್ವತಜ ಕಚ್ಚೋಡತ್ತೋ ಆಲ್‌ಮಾರಾಯಿಟ್ಟ್ ಪೇರ್ ಪೋಯಾರ್. ಪೋರ್ಚುಗೀಸ್ ದೌರ್ಜನ್ಯತ್ತ್‌ಲಾಯಿಟ್ಟ್ ಅದ್‌ರೊ ತಪ್ಪಾಟೊಗು ಅಜ ಗೋವಾತ್ತೋ ತುಳುನಾಡ್‌ಗ್ ಬನ್ನ್‌ಟ್ಟ್ ಜಿಲ್ಲೆರೊ ಬ್ಯಾರೆ ಬ್ಯಾರೆ ಮೋತು ನೆಲೆಯೂರೊಗು ಶುರು ಆಕಿಯಾರ್. ಮೇಮನ್‌ಮ್ಮಾರ್ ಇನ್ನೊರು ಗುಂಪಾಯಿಟಿ ನ್ನಾರ್. ಬ್ಯಾರಿ ವರ್ತಕಮ್ಮಾರ್ ಅಜಲೊ ಹಂಜಮಾನ್‌ಜಲೊ ಕಳೆಇಳ್ಳೋಂಡುಟ್ಟು ಜಾಗೀರ್ದಾರಿ ಹಾದತ್ತರೊ ಬೆಳೆಪಾಟೊಗು ತೊಡಜ್ಜಿಯಾರ್. ಪಿನ್ನೆ ದಖ್ಖನ್‌ರೊ ಹನಫಿಜ, ಮೆಮನ್‌ಜ ಇಸ್ಲಾಂಮ್‌ರೊಟ್ಟಿಗೆ ಸುಧಾರಣಾವಾದಿ ಇಲಾಯಿಟ್ಟ್ ಕಂಡ್ ಬನ್ನಾರ್. ತುಳುನಾಡ್‌ರೊ ಮುಸ್ಲಿಮ್‌ರಜಲೊ ಜೀವನತ್ತ್‌ಲ್ ಸುಲ್ತಾನ್‌ರೋ ಆಳ್ವಿಕೆ ಚೆಲ್ಡದ್ ಒರು ನೆಲೆರೊ ಆಕಿ ಕೊಡ್ತುತ್ತು. ಮೈಕಾಲ ಪಿನ್ನೆ ತುಳುನಾಡ್‌ರೊ ಮುಸ್ಲಿಮ್‌ರಜ ನವಾಬಮ್ಮಾರೋ ಆಳ್ವಿಕೆಲ್ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ಪಡಜ್ಜೋಂಡಾರ್.

ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ ಪ್ರಭಾವ

ಬ್ಯಾರಿ ಜನಾಂಗ ಚೆಲ್ದದ್ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕಮಾಯಿಟ್ಟ್ ತಂಡದೇ ಆಯೋ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ ಪ್ರಭಾವಜಲೊ ಸೃಷ್ಟಿ ಆಕಿರ್. ಈ ಜನಾಂಗತ್ತೋ ಮಂಜ್ಞಿಲ್ಲತ್ತೊ ವಿಧಾನ, ಅಗ ಒಕ್ಕೊಲು, ತುನಿ–ಮುರಿ, ಆಚಾರ–ವಿಚಾರಜ ಇಜಂತೋ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೆಲ್ಲ ಆಚರಣೆಲ್ ಆಯೆಂಗಾ ಸ್ಥಳೀಯಮಾಯೊ ತುಳು ಪಿನ್ನೆ ಕೊಂಕಣಿ ಆಲ್‌ಮಾರ್ ಪೊಲೆ ಅದ್‌ರೊ ಬಗ್ಗೆ ಅಧ್ಯಯನ ಆಕ್‌ರಲೊ ಪಿನ್ನೆ ವಿಮರ್ಶೆ ಆಕ್‌ರಜಲೊ ಸಂಖ್ಯೆ ಬ್ಯಾರಿಜಲ್ಲ್ ಕೀಲ್ ಮಟ್ಟತ್ತ್‌ಲ್ ಕಂಡ್ ಬಂಡ್.

ಮಜ್ಞಿಲ್ಲೊತ್ತ ಪದ್ಧತಿ

ಬ್ಯಾರಿಜಲೊ ಮಂಜಿಲ್ತೋ ಪದ್ಧತಿ ತಂಡದೇ ಆಯೊ ನೀತಿ ನಿಯಮಜಲೊ ಹೊಂದಿಯೋಂಟು ಯಾರಮಾಯಿಟ್ಟ್ ಉಲ್ಲೋ ಕೆಟ್ಟ್‌ಪಾಡ್‌ಜಯೆಲ್ಲಾ ತುಳುರಜಲೊ ಮುಖಾಂತರ ಬನ್ನ್‌ರ್.

ಬ್ಯಾರಿಜ ಅಜಲೊ ಮಜ್ಞಿಲತ್ತೊ ಸಂದರ್ಭತ್ತ್‌ಲ್ ಸುರೂಕು ಎಡ್ಡುರೊ ಬಿಸಯ ಚೆನ್ನೆಂಗ್ ಕಾಸಿ–ಬಂಗಾರ್. ಬ್ಯಾರಿಜ ಮುಸ್ಲಿಮ್‌ರಜ ಆಯದ್ ಕೊಂಡುಟ್ಟು ಇಸ್ಲಾಂ ಅಂಕ್ ಪಡಿಪಾಟಿ ಕೊಡ್ತೊಪೊಲೆ ಕಾಸಿ ಬಂಗಾರ್ ಎಡ್ಡೊಗು ತೀರ ಅದ್‌ಕ್ಕ್ ಬದಲಾಯಿಟ್ಟ್ ಸೌದಿ ರಾಯತ್ತೊ ಪೊಲೆ ಮೆಹರ್ ಕೊಡ್ಡೊನು. ತುಳುನಾಡ್‌ರೊ ಸಂಸ್ಕೃತಿರೊ ತಂಡೊ ಜೀವನತ್ತ್‌ಲ್ ಅಳವಡಿಸಿಯೊ ಬ್ಯಾರಿ ಜನಾಂಗತ್ತೋ ಹಿರಿಯಜ ತುಳುರಜಲೊ ಪೋಲೆ ಇಲ್ಲೆಂಗ್ ಅಜಲೊ ಆಚಾರ–ವಿಚಾರತ್ತ್‌ಲಾಯಿಟ್ಟ್ ಪೇರ್ ಪೋಯೋಂಟು ಮುನ್ನೊಲು ಬನ್ನಾರ್. ಪೆಣ್ಣ್ ತಂಡೆ ಮಜ್ಞಿಲ ಆವುರೊ ಆನ್‌ಗ್ ಗೌರವಪೂರ್ವಕವಾಯಿಟ್ಟ್ ಕಾಸಿ ಕೊಡ್ಡುರೊ ಪದ್ಧತಿರೊ ಅಳವಡಿಕೆ ಆಕ್ಯಾರ್. ಇದ್ ಪಿನ್ನೆ 'ಕಾಸಿ ಬಂಗಾರ್' ಆಯಿಟ್ಟ್ ಪೇರ್ ಪ್ಯೊತ್.

ಪೆಣ್ಣ್ ನೋಕುರೆ :– ಪೆಣ್ಣ್‌ರೊ ನೋಕೊಗು ಆನ್‌ರೊ ಪಾರ್ಟಿರೊ ಅಂಜಾರ್ ಆಲ್‌ಮಾರ್ ಬನ್ನೋ ಇನ್ನಾರ್. ಊಡೆ ಆನ್ ಆವುನುಗು ಬೇನಾಯೊ ಪೆಣ್ಣ್‌ರೊ ಆಯ್ಕೆ ಆಕುರೊ ಬದಲ್ ಆನ್‌ರೊ ಉಮ್ಮ ಪಿನ್ನ ಮೂತಜ್ಞಮಾರ್ ಮುಂದಾಳತ್ವ ವಹಿಸ್‌ರಾರ್. ಅಂಕ್ ಪೆಣ್ಣ್ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಾಯೆಂಗ್ 'ಮೋಂದರ' ಇಟ್ಟ್‌ಟ್ಟ್ ಪೋಂಡಾರ್. ಆ ನಾಲ್ ಚೆರಿಯೊ ಮಟ್ಟತ್ತೋ ಚೋರುಡೊ ದಾವತ್ ನಡಕ್‌ರ್.

ವರಪ್ಪು :– ಇದು ವೈವಾಹಿಕ ಸಂಬಂಧತ್ತೋ (ಮಂಜ್ಞಿಲ್ತೊ ಸಂಬಂಧ) ವಹಿಸಿರೊ ಚಂಡಾಮತ್ತೊ ಹಂತ. ಇದ್‌ರೊ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶಮೆ ಆನ್ ಪೆಣ್ಣ್‌ಗ್ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟೊ ಎಲ್ಲಾ ಸಂಬಂಧತ್ತೋ ಆಲ್‌ಮಾರೊ ಕೂಡುಬಾಟಿಟ್ಟ್. ಕಾಸಿ ಬಂಗಾರ್ ಪಿನ್ನೆ ಮಜ್ಞಿಲ್ತೋ ನಾಲ್‌ರೊ ನಿಗದಿ ಆಕ್‌ರೊ ಪಿನ್ನೆ ಹಿರಿಯಜಗು ಗೌರವ ಕೊಡ್ಕುರೊದಾಯಿಟಿಕ್ಕ್‌ರ್. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ (ಗಮ್ಮತ್) ಆನ್‌ರೊ ಜೊತುಲು ನಡಕ್‌ರ್.

ಕೇಳಿ ಕೇಕ್‌ರೆ:– ಇದ್ ವರಪ್ಪಾಯಿಟ್ಟ್ ಮಜ್ಞಿಲ್ತ್‌ಗ್ ಒರುವಾರ ಇಕ್ಕುಂಬೊ (ಬೆಲ್ಯಾಸೆ) ಆನ್ ಪೆನ್ನ್‌ರೊ ಕಡೆರಜ ಅಜಲಲೊ ಜಮಾತ್ ಪಳ್ಳಿಲ್ ಆಯಾ ಜಮಾತ್‌ರಜ ನಿಗದಿ ಆಕಿಯೊ ಪೈಸತ್ತೋ ಪಳ್ಳಿರೊ ಖತೀಬ್, ಇಲ್ಲೆಂಗ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೊ ಕೈಲ್ ಬೆಚ್ಚಿಟ್ಟ್ "ಆಯಿರ ಜಮಾತ್‌ರಜಲ್ಲ್ ನಾನ್ ಕೇಳಿ ಕೇಕ್‌ರೆ" ಚೆನ್ನ್‌ಟ್ಟ್ ಪೆಣ್ಣ್ – ಆನ್‌ರೊ ಬಾಪಾ ಇಲ್ಲೆಂಗ್ ಸಂಬಂಧ ಪಟ್ಟಜ ಮೂನು ಪಾಟ ಉಚ್ಚಾರ ಆಕ್‌ಡಾರ್. ಚೆನ್ನೆಂಗ್ ನಂಡೊ ಮೋನು ಇಲ್ಲೆಂಗ್ ಮೋಲ್ಡೊ ಮಂಜ್ಞಿಲ್ತೋ ಬಿಸಯತ್ತೊ ಆಯಿರ ಜಮಾತ್ ರಜಲೊ ಎದುರುಲು ಚೆಲ್ಲೊಗು ಇಷ್ಟಪಡ್ರೆ ಚೆನ್ನ್‌ಟ್ಟ್ ಕೇಳಿ ಕೇಕ್‌ಡಾರ್.

ತಿರ್‌ಂಬು ಇಡ್ರೆ ಇಲ್ಲೆಂಗ್ ಪಾಲ್ ಇಡ್ರೆ:– ಈ ಗಮ್ಮತ್ತ್ ಮಜ್ಞಿಲ್ತೋ ಒರು ವಾರತ್ತೋ ಮುನ್ನೊಲೇ ನಡಕ್‌ರ್. ಕುಡುಗು, ಪಚ್ಚರಿ, ಮಂಜ್ಞಲ್ ಪಿನ್ನೆ ಮುಟ್ಟೆರೊ ಬೆಲ್ತೋ ಅಂಶತ್ತೋ ಬೆರಕೆ ಆಕಿಟ್ಟ್ ಅದ್‌ರೊ ಅರೆಕ್‌ರಾರ್. ಪಿನ್ನೆ ತ್ಯಾಂಜಡೆ ಪಾಲ್‌ಗ್ ಅದ್‌ರೊ ಬೆರಕೆ ಆಕಿಟ್ಟ್ ಕಲಕ್‌ಡಾರ್.

ಅಂಟಾಯೊ ಈ ಮಂಜ್ಞಲ್ ಅಂಶತ್ತೋ ಪುದಿಯೆ ಪೆಣ್ಣ್‌ರೊ ಮೇಲ್‌ಗ್ ಸುಬಯಿಕ್ ಇಟ್ಟ್‌ಟ್ಟ್ ಅಸರ್‌ಗ್ ಕುಲಿಪಾಟ್‌ರಾರ್. ಇದ್‌ಕ್ಕ್ ತಿರ್‌ಂಬು ಇಡ್ರೆ ಚೆಲ್ಡಾರ್. ಸಾಮಾನ್ಯ ಆಯಿಟ್ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಒರು ವಾರ ತೋಲುಂ ನಡಕ್‌ರ್. ಮುನ್ನೊಲು ತಿರ್‌ಂಬು ಇಟ್ಟೊ ಪೆಣ್ಣ್ ಜಾಲ್ ಇಳೀಜೊಂಟಿಲ್ಲಾಂತ್. ಅನ್ಯ ಸಮುದಾಯತ್ತೊ ಪೆಣ್ಣ್‌ಮ್ ಅವುಲೊ ನೋಕೊಗಿಲ್ಲಾಂತ್.

ಮುನ್ನೋಲ್ತೊ ಕಾಲತ್ತ್‌ಲ್ ತಿರ್‌ಂಬು ಇಡ್ರೆ ಚೆನ್ನ್‌ಟ್ಟ್ ಚೆನ್ನೊ ಇನ್ನೋ ಆಚರಣೆ ಇಂಡ್ ಪಾಲ್‌ಇಡ್ರೆ ಚೆಲ್ತೋ ಪೆರ್‌ಲ್ ಬಿಲಿಕ್‌ಡಾರ್. ಪಾಲ್‌ಇಡ್ರೆ ಚೆನ್ನೆಂಗ್ ಪೈಡೋ ಪಾಲ್‌ಗ್ ಸಿಕುಪೊಡಿರೊ ಇಟ್ಟ್‌ಟ್ಟ್ ಕಲಕಿಟ್ಟ್ ಪುದೆ ಪೆಣ್ಣ್‌ರೊ ತಡಿಕ್ ಪುಯಿಡಾರ್.

ಮೈಲಾಂಜಿ ಪ್ಪಾಟ್ (ಮದರಂಗಿ ಹಾಡು):– ಈ ಗೌಜಿ ಗಮ್ಮತ್ತ್ ಮಂಜ್ಜಿಲ್ಲೋ ಮುನ್ನೋಲ್ಲೊ ನಾಲ್ ಜಾವುಗು ನಡಕ್ರ್. ಅಂಡ್ ಅಸರ್‌ಗ್ ಆನ್‌ರೊ ಕಡೆರೊ ಕೊರಿಯ ಪೆಣ್ಣೆಜ ಮ್ಯೋಲಾಂಜಿರೊ ಪೆಣ್ಣ್‌ರೊ ಔತುಗು ಕೊಂಬನ್‌ತ್ತ್ ಪುದಿಯೆ ಪೆಣ್ಣ್‌ರೊ ಕೈಕ್ ಮ್ಯೊಲಾಂಜಿ ಬೆಚ್ಚಿಟ್ಟ್ ಮ್ಯೊಲಾಂಜಿ ಪಾಟ್ ಪಾಡ್‌ರಾರ್.

ಆಯೆಂಗಾ ಇಪ್ಪತ್ತೋ ಕಾಲತ್ತ್‌ಲ್ ಆನ್‌ರೊ ಕಡೆರಜ ಮ್ಯೋಲಾಂಜಿ ಬೈಕ್‌ರೊ ಬದಲಾಯಿಟ್ಟ್ ಪುದೆಪೆಣ್ಣರೊ ಬೆಲೆ ಮೂತೊಲು ತಂಡೊ ಎಲವ್ವುಲುಗುಂ ಮ್ಯೋಲಾಂಜಿ ಬೈಕ್‌ರಾಲ್. ಸಂಬಂಧತ್ತಜಲ್ಯೆಲ್ ಇಲ್ಲೆಂಗ್ ಚಜ್ಜಯಿ ಮಾರಾಯಿಲ್ ಆರ್‌ಗಾಯೆಂಗ್ ಮ್ಯೋಲಾಂಜಿ ಬೈಕೊಗು ಬಂಡಜ ಇನ್ನೆಂಗ ಅಜಲೊ ಬಿಲ್ಚಿಟ್ಟ್ ಮ್ಯೋಲಾಂಜಿ ಬೈಕ್‌ರೊ ಕ್ರಮ ಇಪ್ಪ ರೂಢಿಲ್ ಉಂಡು. ಅಲ್ಲಾಂಟೆ ನೆರೆಕರೆಡಜಯೆಲ್ಲಾರುಗುಂ ವಿಶೇಷಮಾಯೊ ಬಿಲಿಬೂನೋಂಟಿಂತ್. ಪುದಿಯೊ ಮಜ್ಜಿಲ್ಲ ಆಯೊ ನವಜೋಡಿಜ ಪಿನ್ನೆ ಬಯಸ್‌ಗ್ ಬನ್ನೋ ಪೆಣ್ಣ್ ಮಕ್ಕ ಅವುಡೆ ಹಾಜರಾವುಡಾರ್. ಪುದಿಯೊ ಪೆಣ್ಣ್‌ರೊ ತಲೆ ನೊರೊಡಿ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಬೆಚ್ಚೊ ಘಮಘಮ ಕಮ್ಮನೆ ಬನ್ನೋ ಇಂತ್. ಕೈಕೊಟ್ಟುಪ್ಪಾಟ್ ಪಾಡ್‌ರೊ ಪೆಣ್ಣಿಜ ತಾಳತ್ತ್‌ಗ್ ತಕ್ಕ ಸರಿಯಾಯಿಟ್ಟ್ ಕೈಕೊಟ್ಟಿಟ್ಟ್ ಪಾಡ್ಯೋಂಟು ಕೊಸಿಲ್ ಮೆರೆಯಿಡಾರ್.

ಮೋತುಬಲೆ:– ಮೋತುಬಲೆ ಬ್ಯಾರಿಂಜಲೊ ವಿಶೇಷ ಆಚರಣೆಲ್ ಒನ್ನಾಯಿಟಿಕ್ಕ್‌ರ್. ಇದ್ ಪುದಿಯೊ ಪೆಣ್ಣ್‌ರೊ ಮೊಗತ್ತೊ ಲಕ್ಷಣತ್ತೊ ಸೂಚಕ ಆಯಿರ್. ಪುದಿಯೊ ಪೆಣ್ಣ್‌ರೊ ಖಾಯಿಂತ್ ತನ್ನಿಲ್ ಕುಲಿಪಾಟಿ, ವುಲು ಆಕ್‌ಬಾಟಿಟ್ಟ್ ಪಿನ್ನೆ ಕುರ್ಸುಲು ದೈಪಾಟ್‌ರಾರ್ ಮೊಗ ಇಡೀ ಬೆಲ್ತೊ ಬಣ್ಣತ್ತೊ ತುನಿಲ್ ಮುಚ್ಚುಡಾರ್. ಅಪ್ಪ ಅವುಲು ಗಚ್ಚಿ ತುನಿ ಪಿನ್ನೆ ಬುಟ್ಟೆ ಕುಪ್ಪಾಯತ್ತೊ ಇಡ್ರಾಲ್. ಪುದಿಯೊ ಪೆಣ್ಣ್‌ರೊ ಸಂಬಂಧತ್ತವುಲು ಒರ್ತಿ ಅವುಲುಡೊ ತಲೆರೊ ಮುಡಿರೊ ನಾಟಕೀಯ ರೂಪತ್ತ್‌ಲ್ ತೊಟ್ಟುಟ್ಟು ತಲೆರೊ ಮುನ್ನೋಲ್ತೋ ಮುಡಿ ಮುಂಡತ್ತೊ ಮುಂಡಿ ಪರಚಿರೊ ಮುಡಿ ಪಿನ್ನೆ ಮುಂಗಾಲ್ ಪಿನ್ನೆ ಮುಂಗೈರೊ ಮುಡಿರೊ ಬಾಳ್‌ಲ್ ಎಡ್ಕ್‌ರೈಕ್ ಮೋತುಬಳೆ ಚೆಲ್ಡಾರ್.

ಖಾಯಿಂತ್ (ನಿಖಾಹ್):– ಮುನ್ನೋಲ್ತೋ ಕಾಲತ್ತ್‌ಲ್ ನಿಖಾಹ ಜಮಾತ್‌ರೊ ಪಳ್ಳಿಲ್ ನಡನ್ನೋ ಇಂತ್. ಆಯೆಂಗಾ ಇಂಡ್ ಅನ್‌ರೊ ಔತುಲ್ ನಡಕ್ರ್.

ಪೆಣ್ಣೊರೊ ಅಬ್ಬ ಇಲ್ಲೆಂಗ್ ಅವುಲ್ಡೊ ಸಂಬಂಧ ಪಟ್ಟಜಲೈಲ್ ಆರಯೆಂಗ್ ಒರ್ತ ಪುದೆಪೆಣ್ಣೊರೊ ಮುಟ್ಟ ಬಂತ್..... ಮೋಲೆ ನಾನ್ ನಿಕ್ಕ್ ನಿಖಾಹ್ ಆಕಿಟ್ಟ್ ತಂಡೆ..... ಇದ್‌ಕ್ ನಿಂಡೊ ಒಪ್ಪಿಗೆಮಾ ಚೆನ್ನ್ಯಾಟ್ಟ್ ಮುನ್ ಪಾಟ ಚೆನ್ನ್ಯಾಟ್ಟ್. ಅವುಳ್ಡೊ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಎಡ್ತೋಂಡುಟ್ಟು ಆನ್‌ರೊ ಔತುಗು ಪೋಂಡಾರ್.

ಆನ್‌ರೊ ಔತುಗು ಕಾಲ್ ಬೆಚ್ಚೋ ಪೆಣ್ಣೊರೋ ಔತಜಲೊ ಅಜ ಸಂದೋಲ್ತುಲು ಸ್ವಾಗತ ಆಕ್‌ರದ್ ವಾಡಿಕೆ ಆಯಿಟಿಕ್ಕ್‌ರ್.

ಪಿನ್ನೆ ಪುದಿಯಾಂಪುಲೆ ಅವುಂಡೊ ಅಬ್ಬ ಉಮ್ಮ ಪಿನ್ನೆ ಅವುಡೆ ಉಲ್ಲೆ ತಂಡೊ ರಾಯತ್ತೊ ಆಲ್‌ಮಾರೊ ಆಶೀರ್ವಾದ ಎಡ್ತೋಂಡುಟ್ಟು ವಲು ಆಕಿಟ್ಟ್ ಸೆಂಟ್ ಸುಗಂಧತ್ತ್‌ಲ್ ನೊರಇಚ್ಲೋ. ಬೆಲ್ತೋ ಬಣ್ಣತ್ತೋ ವಸ್ತ್ರ ಇಟ್ಟ್‌ಟ್ಟ್ ಸಭೆರೊ ಮುನ್ನೊಲು ಬನ್ನ್ಯಾಟ್ಟ್ 'ಸಲಾಂ' ಚೆಲ್ಲ್‌ಡ.

ಆಯಲ್ ಪಿನ್ನೆ ವಿಶೇಷಮಾಯಿಟ್ಟ್ ಅಲಂಕಾರ ಆಕಿಯೊ ಕೆಡಕೆಲ್ ಪುದಿಯಾಂಪುಲೆ ಪಿನ್ನೆ ಪೆಣ್ಣೊರೊ ಅಬ್ಬ ಎದುರು ಬದುರಾಯಿಟ್ಟ್ ದೆಚ್ಚಿಟ್ಟ್ ಜಂಡಾಲ್ ಕೈ ಕೈ ಪಿಡಿಕ್‌ರಾರ್. ಪಿನ್ನೆ ಜಮಾತ್‌ರೊ ಪಳ್ಳಿರೊ ಖತೀಬು ಖಾಯಿಂತ್‌ರೊ ಧ್ವನಿರೊ ತ್ವಡಕ್‌ರ್. ಅದ್‌ರೊ ಮುನ್ನೊಲು ಜಂಡ್ ಕಡೆರಜಲೊ ಜಮಾತ್‌ರೊ ದಾಖಲಾತಿ ಪಟ್ಟಿಲ್(ರಿಜಿಸ್ಟರ್ ಬುಕ್) ಆನ್ ಪೆಣ್ಣೊರೊ ರಾಯ, ಪೇರ್, ಉಮ್ಮ ಅಬ್ಬರೊ ಪೇರ್ ಪಿನ್ನೆ ಜಂಡಾಲ್ ಸಾಕ್ಷಿಜಲೊ ಸಹಿ ಎಡ್ತ್‌ಟ್ಟ್ ಪಳ್ಳಿರೊ ಮುಕ್ರಿ ಇಯಲ್ ದಾಖಲೆ ಆಕ್‌ರ್.

ಖಾಯಿನ್ ಆಯೋಲ್ ಪಿನ್ನೆ ಪುದಿಯಾಂಪುಲೆಗ್ ಆಲ್‌ಮಾರ್ ಪೂಡೊಬಂದಿ ಇಡ್ರಾರ್. ಪಿನ್ನೆ ಒರ್ತಗೊರ್ತ ಅರಗಿ ಪಿಡಿಕ್‌ರಾರ್. ಇಜ್ಜನೆ ಅರಗಿ ಪಿಡಿಚಿಟ್ಟ್ ಪುದಿಯಾಂಪುಲೆಡೊ ಅಲಿಯ ಪೂಡೊ ಮಾಲೆ ಇಟ್ಟಿಟ್ಟ್ ಬೆಲೆ ಬಾಳುಡೊ ವಾಚಿ ಕೆಟ್ಟ್‌ರ್.

ಖಾಯಿನ್ ಆಯೋ ಮುದೂಕೆ ಪೆಣ್ಣೊರೊ ಕಡೆರಜಲೈಲ್ ಬನ್ನಂಕೆಲ್ಲಾ ಊನು ನಡಕ್‌ರ್. ಮುನ್ನೋಲ್ತೋ ಕಾಲತ್ತ್‌ಲ್ ಶ್ರೀಮಂತಮಾರ್ (ಪೈಸಗಾರ್) ಅಜ್ಜಲೋ ಮಂಜ್ಜಿಲ್ತೋ ಸಮಾರಂಭತ್ತ್‌ಗ್ (ಗೌಜಿ)ಗ್ ನೈಚೊರು, ಪಿನ್ನೆ ಪಾವತ್ತೋ ಸಾಮಾನ್ಯ ಆಲ್ಮಾರ್ ಕೋಳಿ ಚೋರು ಆಕ್ಯೋಂಟಿನ್ನಾರ್. ಆಯೆಂಗಾ ಅದ್ ಇಂಡತ್ತೋ ನಾಲ್‌ಲ್ ಕಾನಮಾರೆಯಾಯಿಡ್, ಅದ್‌ರೊ ಸ್ಥಾನತ್ತೆ ಕುಷ್ಕ, ಬಿರಿಯಾನಿ ಆಕ್ರಮಣ ಆಕಿಡ್.

ಇಂಡ್ ಬ್ಯಾರಿಜ ಹಾಲ್‌ಲ್ ಮಂಜ್ಜಿಲ ನಡೆಪಾಟ್‌ರಾರಲ್ಲಾಂಟ್ ದಿಬ್ಬಣ... ಇಜಂತೊ ಕೊರಿಯ ಕೆಟ್ಟ್‌ಂಜಲೊ. ದೂರತ್ತ್‌ಗ್ ತಲ್ಲಿಟ್ಟ್ ಇಂಡತ್ತೋ ಫ್ಯಾಶನ್ನ್‌ಲ್

ಮೆರೆಜ್ಞೋಂಟಲ್ಲದ್ ಕಂಡ್ ಬಂಡ್. ಇಜನೆ ಮುನ್ನೋಲು ಪೋಯೆಂಗ್ ಬ್ಯಾರಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಚೆಲ್ದಡ್ ಬ್ಯಾರಿಜಲ್ಲೇ ಅವನತಿ ಹೊಂದುರೈಲ್ ಯಾದೊರು ಸಂಶಯ ಇಲ್ಲೆ.

ಬೀಟ್ ಕೂಡುರೊ:– ನಿಖಾಹ್ ಆಯೋಲ್ ಪಿನ್ನೆ ಪುದಿಯಾಂಪುಲೆ ಪುದೆಪೆಣ್ಣೊರೊ ಅವುತುಗು ಪೊವೊನಾವುರು. ಅಜನೆ ಪೋಂಬೊ ಇನ್ನೊರ್ಕ ಉಮ್ಮ – ಅಬ್ಬರೈಲ್ ಕೇಳಿ ಕೇಕೊ ನಾವುರು.

ಪುದಿಯಾಂಪುಲೆ ಚಂದತ್ತೋ ಕೋಟು, ಪ್ಯಾಂಟ್ ಇಟ್ಟ್ಟಿಟ್ಟ್ ಅಲಂಕಾರ ಆಕಿಯೊ ಕುದುರೆಡೊ ಮೇಲ್ ಪೋಯಿಟ್ಟ್ ತಂಡೊ ಚಜ್ಜಯಿಮಾರ್, ಚೆರಿಯೊ ಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲಾ ಸೇರ್ ಬಾಟಿಯೋಂಟು ದಿಬ್ಬಣತೊಟ್ಟಿಗೆ ಕೋಲ್ ಕಲಿ, ತಾಲೀಮು, ಬ್ಯಾಂಡ್ ವಾದ್ಯತ್ತೋ ಗೌಜಿಲ್, ಪಾಟ್‌ರೊಟ್ಟಿಗೆ ಪುದೆ ಪೆಣ್ಣರೊ ಅವುತುಗು ಕಾಲ್‌ಬೈಕ್‌ರದ್ ರೂಢಿಯಾಯಿಟಿಕ್ಕ್‌ರ್.

ಮುನ್ನೋಲ್ತೋ ಕಾಲತ್ತ್‌ಲ್ ಶ್ರೀಮಂತ ಕುಟುಂಬತ್ತ್‌ಲ್ ಬನ್ನೋ ಪುದಿಯಾಂಪುಲೆ ಕುದುರೆಗಾಡಿಲುಂ, ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗತ್ತಜ ಬೋರಿ ಗಾಡಿಲುಂ, ಬಾರಿ ಪಾವತ್ತಜ ನಡನ್ನೋಂಟು ಬನ್ನೋ ಇನ್ನಾರ್. ಅದಲ್ಲಾಂಟೆ ಇಂಡ್ ಕೋಲ್ ಕಲಿ, ಬ್ಯಾಂಡ್‌ರೊ ಸ್ಥಾನತ್ತೋ ದಪ್ಪು ಆಕ್ರಮಣ ಆಕಿರ್.

ಪುದಿಯಾಂಪುಲೆ ಪುದೆಪೆಣ್ಣೊರೊ ಅವುತುರೊ ಬಾಯಿಲ್‌ಗ್ ಎತ್ತುಂಬೋ ಪುದೆಪೆಣ್ಣೊರೋ ಎಲವುನು ಇಲ್ಲೆಂಗ್ ಸಂಬಂಧತ್ತೊ ಚೆರ್ಕ ಅವುಡೆ ಚೊಂಬುಲ್ ಪಾಲ್ ಪಿಡ್ಚಿಟ್ಟ್ ನಿಂಡ್‌ಟಿಕ್ಕ್‌ರ. ಚೆರ್ಕ ತೆಲ್ಲ್ ಪಾಲ್‌ರೊ ಪುದಿಯಾಂಪುಲೆರೊ ಕಾಲ್‌ಗ್ ಬೀತ್‌ರ. ಪಿನ್ನೆ ಪುದಿಯಾಂಪುಲೆ ಪುದೆ ಪೆನ್ನ್‌ಗ್ ಬಂದಿ ಇಡ್ರ.

ಅಪ್ಪ ಅವುಡೆ ನೆರೆಜ್ಞೋ ಎಲ್ಲಾರುಂ ಅಲ್ಲಾಹು– ಅಕ್ಬರ್ ಚೆನ್ನ್‌ಟ್ಟ್ ಚೆಲ್ಡಾರ್. ಬ್ಯಾರಿಜಲೊ ಈ ವಿಶಿಷ್ಟ ಆಚರಣೆಜ 'ಬೀಟ್ ಕೂಟುರೆ'ಂಟ್ ಚೆಲ್ಡಾರ್.

ಪುದಿಯಾಂಪುಲೆ ಪುದೆಪೆಣ್ಣೊರೊ ಕಲ್ತ್‌ಗ್ ಮಾಲೆ ಇಟ್ಟೋಲ್ ಪಿನ್ನೆ ಅವುಡೆ ಅವುನುಗಾಯಿಟ್ಟ್ ಉಲ್ಲೊ ಅಲಂಕೃತ ಕುರ್ಸುಲು ದೈಕ್‌ರ. ಅಪ್ಪ ಪುದಿಯೊ ಪೆಣ್ಣೊರೊ ಚೆರಿಯೊ ಎಲವುಲು ಕುಡಿಕೊಗು ಪಾಲ್. ಕ್ವಾನ್‌ಟ್ಟ್ ಕೊಡುಕುರಾರ್. ಪುದಿಯಾಂಪುಲೆ ನಾಟಕ ಆಕಿಯೊ ಪೋಲೆ ಅದ್‌ರೊ ತೆಲ್ಲ್ ಕುಡ್ಚಿಟ್ಟ್ ತಂಡೋ ಪಿರ್ಸತ್ತೋ ಪೆಜ್ಞಾಯಿಗ್ ಕುಡಿಕೊಗು ಕೊಡ್ತುಟ್ಟು ಅವುಡ್ರೋ ಪರ್ತ್ ಬಂಡ.

ಕುಟ್ಟು ತನ್ನಿ:– ಪುದಿಯಾಂಪುಲೆ ಪುದೆಪೆಣ್ಣೊರೊ ಅವುತುಗು ಬನ್ನೋಲ್ ಪಿನ್ನೆ ಪುದೆಪೆಣ್ಣೊರೆ ಮಾಪುಲೆರೊ ಅವುತುಗು ಕಡ್ತಿ ಕೊಡುಕೊ ತಯಾರಿ ನಡಕ್ರ್. ತಂಡೊ ಮಾಪುಲೆರೊ ಔತುರೊ ಚೌಟು ಪತ್ತಿಟ್ಟ್ ಬಾಯಿಲ್ದೊ ಮುಟ್ಟ ಪೋಂಬೊ ಅವುಳೊ ಮಾಮಿ ಒರು ಬಟ್ಟಜೆಲ್ ಒರಿತ್ತರೆ ಬೆಣ್ಣೂರು ಪಿನ್ನೆ ಮಂಜಲ್ ಇಟ್ಟ್ಟಿಟ್ಟ್ ತನ್ನಿಲ್ ಕಲಕ್ ಬಾಟಿಟ್ಟ್ ಅವುಡೆ ನಿಂಡ್ಟ್ಟ್ ಅದ್ರೊ ಪಿಡ್ಚಿಟ್ಟ್ ನಿಂಡ್ಟಿಕ್ಕ್ರಾಳ್. ಕಲಕಿಯೊ ತನ್ನಿರೋ ಮಾಮಿ ಪುದಿಯಾ ಪೆಣ್ಣೊರೊ ತಲೆಡೊ ಚುತ್ತ ಮೂನು ಬಾಟ ತಿರಿಚಿಟ್ಟ್ ಅದ್ರೊಟ್ಟಿಗೆ ಸ್ವಲಾತ್ ಚೆನ್ನೋಂಟು ಅವುಲ್ದೊ ಮೇಲ್ಗ್ ತೆಲ್ಲ್ ಪಾರ್ಪಾಟ್ಡಾಲ್. ಇದ್ಕ್ ''ಕುಟ್ಟು ತನ್ನಿ'' ಚೆನ್ನ್ಟಿಟ್ಟ್ ಬಿಲಿಕ್ಡಾರ್.

ಕುಟ್ಟು ತನ್ನಿಗ್ ಇಸ್ಲಾಂಮ್ಲ್ ಸ್ಥಾನ ಇಲ್ಲಾತದ್ ಕೊಂಡುಟ್ಟು ಕೊರಿಯಾಲ್ ಇದ್ರೊ ವಿರೋಧ ಆಕ್ಡಾರ್. ಆಯೆಂಗಾ ಇಪ್ಪತ್ತೋ ಕೊರಿಯ ಬ್ಯಾರಿಜ ಅಜಲೊ ಮಂಜ್ಞಿಲ್ತೋ ಗೌಜಿಲ್ ಇದ್ಕ್ಕ್ ಮಹತ್ವ ಕೊಡ್ತುಟ್ಟು. ಇದೊರು ಸಂಪ್ರದಾಯ ಆಯದ್ಕೊಂಡುಟ್ಟು ವಿರೊಧಿಜಲೊ ನಡುಲುಂ ಇದ್ರೊ ಆಚರಣೆ ಆಕುಡೊ ಬ್ಯಾರಿಜೋಗು ಕೊರತೆ ಇಲ್ಲೆ.

ತಾಲ:– 'ತಾಲ' ಚೆನ್ನೆಂಗ್ ಪುದೆ ಪೆನ್ನ್ ಪುದಿಯಾಂಪುಲೆಡೊ ಸುರೂತೊ ಜಾವು. ಇದ್ ಪೆಂಞಾಯಿಡೊ ಔತುಲ್ ನಡಕ್ಡ್.

ಮುನ್ನೋಲು ಈ ತಾಲ ಚೆಲ್ದದ್ ಮಂಜ್ಞಿಲ್ತೋ ಪಿತ್ಯಾಂಡ್ ನಡನ್ನೋ ಇಂತ್. ಆಯೆಂಗ್ ಇಪ್ಪ ಬ್ಯಾರಿಜರೊ ಮಂಜ್ಞಿಲ್ಲ ಸುಬಯಿ ಟೈಮ್ಲೇ ನಡಕ್ರೊ ಕೊಂಡುಟ್ಟು ತಾಲತ್ತೋ ಆ ನಾಲ್ಲೆ ಬೈಕ್ಡಾರ್. ಪುದಿಯಾಂಪುಲೆ ತಂಡೊ ಸಂಬಂಧತ್ತಜಲೋ – ಚಜ್ಞಯಿಮಾರೊ ಕೂಡುಬಾಟಿಟ್ಟ್ ಪುದಿಯೋಪೆಣ್ಣೊರೊ ಔತುಗು ಬಂಡ. ಇಜನೆ ಬರುಂಬೊ ಪುದಿಯಾಂಪುಲೆ ಹಲ್ವಾ, ಬಾಳೆ, ಮಿಠಾಯಿಜಲೊ ಕೊಂಬರೊನಾವುರು.

ರೂಮುರೆ ಮರ್ಯಾದಿ:– ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾಗತ್ತೋ ಪುದಿಯಾಂಪುಲೆ ತಂಡೊ ತಾಲತ್ತೋ ನಾಲ್ರಂಡ್ ಮಾಮಿರೊ ಔತುಲ್ ಸಿಂಗಾರ ಆಕಿಯೋ ರೂಮುಲು ಒರಜನಾವುರು. ಅದ್ರೊ ಮರ್ಯಾದಿಗಾಯಿಟ್ಟ್ ತಲಂಗಾನಿರೊ ಅಡಿಲ್ ತೆಲ್ಲ್ ಪೈಸ ಬೈಕ್ರದ್ ರೂಢಿಯಾಯಿಟಿಕ್ಕ್ರ್. ಇದಕ್ಕ್ ರೂಮುರೆ ಮರ್ಯಾದಿಂಟ್ ಚೆಲ್ದಾರ್.

ನೈಡೆ ಕಂಜಿ:–ಇದ್‌ರೊ ತಾಲತ್ತೋ ಪಿತ್ಯಾಂಡ್ ಸುಬೈಕ್ ಮಾಮಿ ತಂಡೊ ಮರ್ಮೋನುಗು ವಿಶೇಷ ಮಾಯೊ ತೀನ್ ಆಕಿಟ್ಟ್ ತಕ್ಕರಿಕುಡೊ ಒರು ಪದ್ಧತಿ. ಈ ವಿಶೇಷಮಾಯೊ ಪದ್ಧತಿರೊ ಪ್ರಕಾರ ಎಲ್ಲಾರುಂ ಒರು ಬಟ್ಟಜೆಲ್ ನೈಡೊ ಕಂಜ್ಞಿ ಇಟ್ಟ್‌ಟ್ಟ್ ಅದ್‌ರೊ ಚುತ್ತ ದೆಚ್ಚಿ ಉಣ್ಣುಡಾರ್. ಈ ಪದ್ಧತಿ (ಕೆಟ್ಟ್) ಚಮ್ಮೆ ನಮೂಂತೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶತ್ತೋ ಬ್ಯಾರಿಜ ಅಜ್ಞಲ್ಲೊ ಮಜ್ಞಿಲ್ತೋ ಒರು ಮುಖ್ಯ ಅಂಗ ಚೆನ್ನ್‌ಟ್ಟ್ ನಡಪಾಟ್‌ರಾರ್.

ಬಳೆ ಬೆಯ್‌ಕ್‌ರೆ:– ತಾಲತ್ತೋ ಅಂಡತ್ತೋ ಸವಿಯುಂಡೊ ಪುದಿಯೊ ಪೆಣ್ಣ್ ಪಿತ್ಯಾಂಡ ತಂಡೊ ಮಾಪುಲೆರೊ ಔತುಗು ಪೋವೊನಾವುರು. ಪುದಿಯೊ ಪೆಣ್ಣ್‌ರೊ ಬಿಲ್ಯೋ ಪೋವೊಗು ಮಾಪುಲ್ಡೊ ಕಡೆರಜ ಒರು ಕೊರಿಯಾಲ್ ಅನಿಜ ಪಿನ್ನೆ ಯಾರ ಪೆನ್ನಿಜ ಬಂಡಾರ್. ಅಜನೆ ಬರುಂಬೋ ಪೂರೊ ಎಣ್ಣೆ, ಪೂ, ಸುರ್ಮ ಪಿನ್ನೆ ಅಲಂಕಾರ ಆಕ್‌ರೊ ಬಸ್ತ್‌ಜಲೊ ಕ್ವನ್‌ಟ್ಟ್ ಅಜ ಪುದೆಪೆಣ್ಣ್‌ರೊ ಶೃಂಗಾರ (ಚಮೆಕ್‌ಡಾರ್) ಅಕ್‌ಡಾರ್.

ಪುದಿಯೊ ಪೆಣ್ಣ್ ಆನ್‌ರೊ ಔತುಗು ಪೋಂಡೋ ಆನಾಲ್‌ಲ್ ಚೆರಿಯೊ ಪೆಣ್ಣ್ ಮಕ್ಕ, ಬಯಸ್‌ಗ್ ಬನ್ನೋ ಪೆಣ್ಣ್‌ಮಕ್ಕ, ಇನ್ನ್ ಕೊರಿಯ ಪೆನ್ನಿಜರೊ ಅವುಡೆ ಕೂಡ್ ಬಾಟಿಟ್ಟ್ ಅಂಕೆಲ್ಲಾ ಬಲೆ ಬೈಪಾಟುರೊ ವ್ಯವಸ್ತೆ ಆಕ್‌ಡಾರ್. ಇದ್‌ರೊ "ಬಳೆ ಬೆಯ್‌ಕ್‌ಡೊ" ಚೆಲ್ದಾರ್.

ಬಳೆ ಬೆಚ್ಚಿ ಕುಟಪೋಂಡೆ:– ಮಜ್ಞಿಲ ಕಲಿಜೋ ಮೂನು ನಾಲ್‌ಲ್ ಪಿನ್ನೆ ಪುದಿಯೊ ಪೆಣ್ಣ್‌ರೊ ಮಾಪುಲೆರೊ ಔತುರೊ ಉಮ್ಮರೊ ಔತುಗುಂ ಬಿಲ್ಯೋ ಪೋವೊಗು ಪುದಿಯಾ ಪೆಣ್ಣ್‌ರೊ ಔತಜ ಪುದಿಯಾಂಪುಲೆರೊ ಔತುಂಗುಂ ಚಮ್ಮೆ ಪೆನ್ನಿಜ ಬಂಡಾರ್.

ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಮಾಪುಲೆರೊ ಔತುಲು ನಡಕ್‌ರ್. ಪುದಿಯಾಂಪುಲೆ ಬಳೆ ಬಿಕ್ಕ್‌ರಜಲೋ ತಂಡೋ ಔತುಂಗು ಕುಟ್ಯೋ ಬನ್ನ್‌ಟ್ಟ್ ಅವುಡೆ ಸೇರಿಯೊ ಎಲ್ಲಾ ಪೆನ್ನ್ ಮಕ್ಕಗುಂ ಬಳೆ ಬೈಕುಡೊ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಆಕ್‌ರ್.

ಇಜನೆ ಬಳೆ ಬೆಚ್ಚೊ ಪುದಿಯೊ ಪೆಣ್ಣ್‌ರೊ ಅವುಲ್ಡೋ ಕಡೆರೊ ಬನ್ನೋ ಪೆನ್ನಿಜ ಚಮಚಿಟ್ಟ್ ಅಜಲೊ ಔತುಗು ಬಿಲಿಚ್ಚೋಪೊಂಡೈಕ್ "ಬಳೆ ಬೆಚ್ಚಿ ಕುಟ ಪೋಂಡೆ"ಂಟ್ ಚೆಲ್ದಾರ್. ಆಯೆಂಗಾ ಈ ಆಚರಣೆಜ ಬ್ಯಾರಿಜಲ್ಲ್ ದೂರ ಆಯೋಂಟ್ ಈ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ನಾಶ ಆಕ್ಯೋಂಟುಂಡು.

ಸಾಮಾನ್ಯ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಪುದಿಯಾಂಪುಲೆ ಪುದಿಯೊ ಪೆಣ್ಣ್‌ಗೆ ನೆರೆಕರೆಡಜ, ಸಂಬಂಧತ್ತಜ, 'ದಾವತ್' ಅಕಿಟ್ಟ್ ವಿಶೇಷಮಾಯೊ ಚೋರ್ದೊ ಕೂಟ ಏರ್ಪಾಡ್ ಆಕ್‌ರೊ ಕ್ರಮ ಇಪ್ಪ ಬ್ಯಾರಿಜಲ್ಯೆಲ್ ಬಳಕೆಗ್ ಬನ್ನ್‌ರ್. ಈ ವಿಶಿಷ್ಟಮಾಯೆ ಕ್ರಮತ್ತ್‌ಗ್ ಬ್ಯಾರಿಜ 'ಬಿರ್‌ಂದ್'ಂಟ್ ಚೆಲ್ದಾರ್.

ಪುದಿಯಾಪ್ಲೆ ಪಳ್ಳಿಗ್ ಪೋಂಡೊ:– ಪುದಿಯಾಂಪುಲೆ ಅವುನುಗು ಕಿಟ್ಟ್‌ರೋ ಸುರೂತೊ ಜುಮ್ಮಾ ನಿಸ್ಕಾರತ್ತೋ ತಂಡೋ ಪೆಜ್ಜಾಯಿರೊ ರಾಯತ್ತೋ ಜುಮ್ಮಾ ಪಳ್ಳಿಗ್ ಪೋಯಿಟ್ಟ್ ನಿಸಕರಿಕೊನು ಚೆಲ್ದೊ ರೂಢಿ. ಇಪ್ಪಮ್ ಬಳಕೆಲ್ ಉಂಡು. ಅಪ್ಪ ಪುದಿಯಾಂಪುಲೆರೊ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಅವುಂಡೊ ಚೆಜಾಯಿಮಾರ್, ಅಳಿಯಮಾರ್, ಸಂಬಂಧತ್ತಜ ಪೋಂಡಾರ್ ಇದ್‌ಕ್ಕ್ "ಪುದಿಯಾಂಪ್ಲೆ ಪಳ್ಳಿಗ್ ಪೋಂಡೊ" ಚೆಲ್ದಾರ್.

ಅಪ್ಪತ್ತೆ ಮಂಜಿಲ:– ಕನ್ನಡತ್ತೊ 'ಬಯಕೆ' ಇಲ್ಲೆಂಗ್ ಸೀಮಂತ ಚೆಲ್ದೊ ಪದ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಲ್ ಅಪ್ಪತ್ತೆ ಮಂಜಿಲ ಆಯಿಟ್ಟ್, ರೂಪುಗೊಂಡುರು. ಪುದಿಯೊ ಪೆಣ್ಣ್‌ಗೆ ಏಳ್ ತಿಂಙ್ಙಳಾಯೆಂಗ್ ನಲ್ಲೊ ನಾಲ್ ನೋಕಿಟ್ಟ್ ಅಪ್ಪತ್ತೆ ಮಂಜಿಲ ಚೆಲ್ದೊ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮತ್ತೋ ಎರ್ಪಾಡ್ ಆಕ್‌ಡಾರ್.

ಪುದಿಯಾ ಪೆಣ್ಣ್‌ರೊ ಉಮ್ಮರೊ ಔತಜ ಪತ್ತಾರ್ ಪೆನ್ನಿಜ ಪೂಡೆಣ್ಣೆ, ಮೋದರ, ಮಾಲೆ ಇಜನೆ ಬಂಗಾರ್‌ಡೊ ಉಡುಗೊರೆಯಾಯಿಟ್ಟ್ ಪಿಡ್ಟೊಂಟು ಮಾಪುಲೆರೊ ಔತುಗು ಬಂಡಾರ್. ಆನ್‌ರೊ ಔತುಲು ವಿಶೇಷಮಾಯೋ ಚೋರುಡೊ ಕೂಟ (ದಾವತ್ತ್) ನಡಕ್‌ರ್.

ಪೇರ್ ಬೆಯ್‌ಕ್‌ರೆ:– ಕಿಡಾವು ಪೆತ್ತೋ ಏಳ್ ನಾಲ್‌ಲ್ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಡಕ್‌ರ್. ಆ ನಾಲ್ ನೆರೆಕರೆಡಂಕ್ ಮಿಠಾಯಿ–ಕಡ್ಲೆ ಕೊಡ್ತುಟ್ಟು ಪೇರ್ ಬೆಯ್‌ಕ್‌ರೊ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಡಕ್‌ರದ್ ವಿಶೇಷ ಮಾಯಿಟಿಕ್ಕ್‌ರ್.

ಕಜಂಬು (ತಲೆಕ್ಸೌರ):– ಕಿಡಾವು ಪೆತ್ತೋ ಪೋವುನಂಜಿ ಇಲ್ಲೆಂಗ್ ನುಪ್ಪೊರಂಡ್ ಪೆಣ್ಣ್ – ಆನ್‌ಚೆಲ್ದದ್ ಭೇದ ಇಲ್ಲಾಂಡೆ ಕಜಂಬು ಆಕ್‌ಡಾರ್.

ಆನಾಲ್ ನೆರೆಕರೆ ಪಿನ್ನೆ ಮುಟ್ಟತ್ತೋ ಸಂಬಂಧತ್ತಜಲೆ ಬಿಲ್ಟಿಟ್ಟ್ ವಿಶೇಷಮಾಯೊ ಚೋರೊಡೊ ಕೂಟ(ದಾವತ್ತ್) ನಡಕ್‌ರ್.

ಕಜಂಬು ಎಡ್ತೋ ತಲೆರೊ ಮುಡಿರೊ ತೋಡು, ಕಡಲ್‌ಗ್ಟುಟ್ಟು ಬುಡ್ಯಾರ್. ಕೊರಿಯಾಲ್ ಅದ್‌ರೊ ತ್ಯಾಂಜೆರೊ ಮರತ್ತ್‌ಗ್ ಕೆಟ್ಟಿ ಬೈಕ್‌ಡಾರ್. ಇನ್ನ್ ಕೊರಿಯ ಪೈಸಗಾರ ಬ್ಯಾರಿಜ ಆ ಮುಡಿರೊ ತೂಕ ಆಕಿ ನೋಕಿಟ್ಟ್ ಅತ್ತರೆ 'ಗ್ರಾಂ' ರತ್ತರೆ ತೂಕತ್ತೋ ಬಂಗಾರ್‌ಡೊ ಪಳ್ಳಿ ಇಲ್ಲೆಂಗ್ ಮುಖಾಮ್‌ಗ್ ನೇರ್ಚ ಕೊಡುಕ್‌ರಾರ್.

ನಾಪೋವುರೆ ಕುಲಿ: ಕಿಡಾವು ಪೆತ್ತೋ ಪೆಣ್ಣ್ ತಂಡೋ 40 ನಾಲ್‌ಲ್ ವಿಶೇಷಮಾಯೊ ಕುಲಿ ಕುಲಿಕ್‌ಡಾಲ್. ಇದ್‌ಕ್ ನಾಪೋವುರೆ ಕುಲಿ ಚೆಲ್ಡಾರ್. ಚೊನ್ನೆಂಗ್ ಪೆಣ್ಣ್ ಈ ನಾಪೋನಾಲ್ ಕುಲ್ಟಿಟ್ಲೆ ಚೆಲ್ಲೊಡ್ಡ ಅರ್ಥ ಅಲ್ಲ.

ಅಪ್ಪ ಪೆತ್ತೋ ಕಿಡಾವುರೊ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಪೆಣ್ಣಾಯವುಲು ತಂಡೊ ಮಾಪುಲೆರೊ ಔತುಗು ಪೋವೊನಾಯೊ ಅನಿವಾರ್ಯ ಆಯಿಟಿಕ್ಕ್‌ರ್. ಅಜನೆ ಪೋಂಡೊ ಮುನ್ನೊಲು ಕುಲಿಚಿಟ್ಟ್ ಪೋಂಡದ್ ಸಾಮಾನ್ಯಮಾಯೊ ಕೆಟ್ಟಾಯಿಟಿಕ್ಕ್‌ರ್. ಪೆಣ್ಣಾಯವುಲು ತಂಡೊ ಕಿಡಾವುರೊ ಒಟ್ಟಿಗೆನಾಪೋ ನಾಲ್‌ಲ್ ಮಾಪುಲೆರೊ ಔತುಗುಂ ಪೋಂಡದ್‌ರೊ ರೂಢಿಯಾಕಿಯೊ ಬ್ಯಾರಿಜ ಆ ನಾಲ್ತೊ ಕುಲಿಕ್ "ನಾಪೋವುರೆಕುಲಿ" ಚೆಲ್ಡಾರ್.

ಕಾವ್ (ಕಾದ್) ಕುತ್ತುರೊ ಮಂಜೆಲ:– ಪೆಣ್ಣ್ ಕಿಡಾವುಗು ಆರ್–ಪತ್ತ್ ತಿಜ್ಜಲ್‌ಲ್ ಇಲ್ಲೆಂಗ್ ಒರು ಜಂಡ್ ವರ್ಷತ್ತ್‌ಲ್ ಕಾವ್ ಕುತ್ತೊಗು ಬ್ಯಾರಿಜ ಮುನ್ನೋಲಾವುಡಾರ್.ಸಾಮಾನ್ಯಮಾಯಿಟ್ಟ್ ಇದ್‌ರೊ ತುಳು ನಾಡ್‌ರೊ 'ಆಚಾರಿ' ಬನ್ನ್‌ಟ್ಟ್ ಆಕ್‌ರ. ಬ್ಯಾರಿಜ ಆಂಡೋ ಕಾವ್ ಕುತ್ತುರೊ ಆಚಾರಿಂಟ್ ಬಿಲಿಕ್‌ಡಾರ್. ಮುನ್ನೋಲ್ತೋ ಕಾಲತ್ತ್‌ಲ್ ಈ ಕಾವ್ ಕುತ್ತುರೊ ಮಂಜೆಲ ವಿಶೇಷ ಜಲ್ಸ್‌ಲ್ ನಡನೋಂಟಿಂತ್ ಬಂಗಾರ್ ಪಿರ್ಸ ಪಡ್ರೋ ಪೆಣ್ಣ್ ತಂಡೊ ಮೇಲ್‌ಗ್ ಬಂಗಾರ್ ಇಡ್ರೋ ಕಾರಣ ಅನಾಲ್‌ಲ್ ಪಾಡ್‌ರೊ, ಕುಲಿಕ್‌ರೊ, ಕೊಸಿ ಪಡ್ರದ್ ಸಾಮಾನ್ಯ ಆಯಿಟ್ಟಿಕ್ಕ್‌ರ್.

ಕುಟ್ಟಿಬೈಲ್ :– ಬ್ಯಾರಿಜ ಅಜಲೊ ಅಗಕಲ, ಅಚೆಡಿ–ಇಜ್ಜಮತದೆಲ್ಲಾ ಕೆಟ್ಟ್‌ರೋ ಮುನ್ನೊಲು ಕುಟ್ಟಿಬೈಲ್ ಆಕ್‌ಬಾಟ್‌ರಾರ್. ಚೆನ್ನೆಂಗ್ ಅಗ ಇಲ್ಲೆಂಗ್ ಬೆಲ್ಯೊ ಬೆಲ್ಯೊ ಕಟ್ಟಡಜಲೊ ಕೆಟ್ಟ್‌ರೊ ಪಕ್ಕತ್ತೋ ನಡು ಭಾಗತ್ತ್‌ಲ್ ತೆಣೆ ಉಲ್ಲೋ ಪಾಲ್ ಕುಟ್ಟಿರೋ ಅಡಿಕ್‌ರಾರ್.

ಈ ಕುಟ್ಟಿ ಬೈಲ್ ಅಡ್ಯೋ ಕಣಿಕೆಮೇ ಮುಕ್ರಿ ಇಯಲ್ ಯಾಸೀನ್ ಪಿನ್ನೆ ದುಅತ್ತೋ ಆಕ್ಡ್. ಇದ್ಕ್ಕ್ ಪಳ್ಳಿರೊ ಮುಕ್ರಿ ಇಯಲ್ ನಲ್ಲೊ ನಾಲ್ ಪಿನ್ನೆ ಟೈಮ್‌ರೋ ನಿಗದಿ ಆಕ್ರ್. ಸಾಮಾನ್ಯ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಇದ್ ಸುಬಹಿ ಬಾಂಗ್ ಆಯಲ್ ಪಿನ್ನೆ ಇದ್‌ರೊ ಅಡಿಕ್‌ರಾರ್.

ಅಗ ಒಕ್ಕೊಲು:– ಬ್ಯಾರಿಜಲೊ ಅಗೊಕ್ಕೊಲು ವೈಸಿಷ್ಟ್ಯತೆರೊ ಪಡೆಜ್ಜೊಂಡುರು. ಇಜಲೊ ಈ ಆಚರಣೆ ವಿಶೇಷಮಾಯೊ ಕೊಸಿ, ಸಂಭ್ರಮತ್ತ್‌ಲ್ ನಡಕ್‌ರ್. ನೆರೆಕರೆ ಪಿನ್ನೆ ಸಂಬಂಧತ್ತಂಕ್ ಬಿಲಿ ಪೋಂಡು ಬನ್ನೋ ಅತಿಥಿಜಲೊ ದಾವತ್ತ್ ಬಾರಿ ಗೌಜಿಲ್ ನಡಕ್‌ರ್. ಅದರೊಟ್ಟಿಗೆ ಯಾರ ಸಂಖ್ಯೆಲ್ ಉಡುಗೊರೆಜ್ಜಮ್ ಕಿಟ್ಟ್‌ರ್.

ಸಾಮಾನ್ಯ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಈ ಅಗ ಒಕ್ಕೊಲು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಚೆಲ್ದದ್ ಸುಬಹಿ ಕಾಲತ್ತ್‌ಲ್ ನಡಕ್‌ರ್. ಸುಬಹಿ ಬಾಂಗ್‌ರೊ ಪಿನ್ನೆ ಆ ಔತುಲು ನಿಸ್ಕಾರತ್ತೋ ನಡಪಾಟ್‌ರಾರ್. ಆಯಿಲ್ ಪಿನ್ನೆ ಔತುರೊ ಯಜಮಾನ್ತಿ ಇಲ್ಲೆಂಗ್ ಸಂಬಂಧ ಪಟ್ಟೊ ಹಿರಿಯ ಪೆನ್ನಿಜ ಪಾಲ್ ಬೆಚ್ಚ ಆಕಿಟ್ಟ್ ಇರೊರೆ ಬನ್ನೋ ಪಾಲ್‌ರೊ ಅವುಡೆ ನೆರೆಡಜ್ಜೊಗು ಕುಡಿಕೊಗು ಕೊಡುಕುರಾರ್.

ಅಜನೆಮೇ ಮುಕ್ರಿ ಇಯಲ್ ಕುರಾನ್ ಪಠಣ ಪಿನ್ನೆ ವಿಶೇಷಮಾಯೊ ದುಆತ್ರೆ ಆಕಡ್. ಇಜನೆಮೆ ಪುದಿಯೊ ಔತುಲು ಫಸ್ಟ್‌ಗ್ ಪಾಲ್ ಕುಡಿಚೋ ಪಿನ್ನೆ ಕುಟುಂಬತ್ತೊ ಹಿರಿಯೊ ವ್ಯಕ್ತಿ ಒರ್ತ (ಬಯ್ಯಸ್ಸ್ ರೈಲ್) ಅರಿಡೊ ಮೂಡೆರೊ ಔತುರೊ ಉಲ್ಲ ಕೊಂಬನ್ನ್‌ತ್ ಬೈಕ್‌ರ್. ಆಯಲ್ ಪಿನ್ನೆ ಅವುತುರೊ ಉಲ್ಗ ಬ್ಯಾರೆ ಬಸ್ತ್‌ಜಲೊ ಬೈಕೊನಾವುರು.

ಸುನ್ನತ್ ಮಂಜೆಲ:– ಚೆರಿಯೊ ಆನ್ ಮಕ್ಕ ಚೆರಿಯೊ ಬಯಸ್ಸ್‌ಲೇ ಸುನ್ನತ್ ಮಂಜೆಲತ್ತ್‌ಗ್ ರೆಡಿಯಾವುರಾರ್. ಇದ್‌ರೋ ಕನ್ನಡತ್ತ್‌ಲ್ ಮುಂಜಿ ಮಂಜೆಲ ಚೆಲ್ದಾರ್. ಈ ಮುಂಜಿ ಮಂಜೆಲ ಇಸ್ಲಾಂ ದೀನ್‌ರೊ ಕಡ್ಡಾಯಮಾಯೊ ಶಾಸ್ತ್ರ ಆಯಿಟ್ಟಿಕ್ಕ್‌ರ್.

ಸಾಮಾನ್ಯ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಮುನ್ನೋಲ್ತೋ ಕಾಲತ್ತ್‌ಲ್ ಈ ಮಂಜೆಲ ಆನ್‌ಗ್ ಏಳ್ ಬಯಸ್ಸ್ ನೊರಜಪ್ಪ ನಡನ್ನೋ ಇಂತ್. ಈ ಸುನ್ನತ್ ಮಂಜೆಲ ವಸನ್ ಚೆಲ್ದೊ ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಮುದಾಯತ್ತೋ ಬಂಡಾರಿಲ್ ನಡಕ್‌ರ್.

ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಜ ಅರಿಡೊ ಮೂಡೆರೊ ಚೆರ್ಕಡೆ ಮೇಲ್ ದೈಪಾಟ್‌ರಾರ್.

ಅದ್‌ಲ್ ಪಿನ್ನೆ ಅವುನ್‌ಡೋ ಮೋತುರೊ ಬಲ್ತೋ ಭಾಗತ್ತ್‌ಗ್ ತಿರಿಪಾಟಿಟ್ಟ್ ವಸನ್ ಅಲ್ಲಾಹು–ಅಕ್ಬರ್ ಚೆನ್ನ್‌ಟ್ಟ್ ಮುಂಜಿ ಕತ್ತರಿಚಿಟ್ಟ್ ಆ ಪುಣ್ಣುಗು ಬ್ಯಾಂಡೇಜ್ ಇಡ್ರಾರ್. ಅಲ್ಲಾಂಟೆ ಆ ತೋಲುರೊ ಬೆನ್ನೂರುಲು ಬೆರಕೆ ಆಕಿಟ್ಟ್ ತ್ಯಾಜೆಡೊ ಮರತ್ತೋ ಮೊದೊಲುಲ್ ಪೂತ್‌ಡಾರ್. ಸುನ್ನತ್, ಆಯೋ ಚೆರ್ಕಡೋ ಪುಣ್ಣ್‌ಗ್ ತುನಿ ತಾಗಾತೋ ಪೋಲೆ ಬೆಲ್ತೋ ಬಣ್ಣತ್ತೋ ವಸ್ತ್ರತ್ತೋ ಅವುನ್‌ಡೊ ಕಲ್ತ್‌ರೊ ಚುತ್ತ್ ಕೆಟ್ಟ್‌ರಾರ್. ಅವುನುಡೋ ನೋಕೊಗು ಬನ್ನೋ ರಾಯತ್ತಜ, ಸಂಬಂಧತ್ತಜ ಕೈಯ್‌ಲ್ ಕವರ್ (ಪೈಸ) ಕೊಡ್ಕುರದ್ ಸಾಮಾನ್ಯ ಆಯಿಟಿಕ್ಕ್‌ರ್. ಸುನ್ನತ್ ಆಯೋ ಚೆರ್ಕಡೊ ಪುಣ್ಣುರೋ ಮೂನು, ಅಂಜಿ, ಏಳ್, ಒಲಿಂಬೋ ಇಜನೆ ಅದ್ ಒಣಜ್‌ರವುರ್‌ತೋಲು. ಕಲ್‌ಗೋನಾವುರು. ಅದ್‌ಲ್ ಮೂನಾಮತ್ತೋ ನಾಲ್ ರಂಡ್, ಮೂನುರೆ ಪುಣ್ಣು ಕಲ್‌ಗ್ರೆ ಚೆಲ್ಡೋ ಗೌಜಿ ನಡಕ್‌ರ್. ಸುನ್ನತ್ ಆಯೊ ಚೆರ್ಕ ಪುಣ್ಣು ಒಣಜೆಯೋ ಪರ್ತ್‌ಗ್ ಪಳ್ಳಿಗ್ ಪೋವೊನಾವುರು. ಇದ್‌ಕ್ "ಸುನ್ನತ್ ಪುದಿಯಾಪ್ಲೆ ಪಳ್ಳಿಗೆ ಪೋಂಡೆ" ಚೆಲ್ಡಾರ್.

ಆಯೆಂಗಾ ಇಪ್ಪ ವಸನ್‌ರೊ ಸ್ಥಾನತ್ತೋ ನಗರತ್ತ್‌ಲುಲ್ತೋ ಕೊರಿಯ ಮುಸ್ಲಿಂ ಡಾಕ್ಟರ್‌ಮಾರ್ ಆಕ್ರಮಣ ಆಕಿಟ್ಟ್ ಔತುರೊ ಬದಲ್ ಆಸ್ಪತ್ರೆಲ್ ಸುನ್ನತ್ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಅಂಜಿ ಇಲ್ಲೆಂಗ್ ಆರ್‌ಡಂಡ್ ಸುನ್ನತ್ ಪುದಿಯಾಂಪ್ಲೆ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಪಳ್ಳಿಗ್ ಪೋಂಡ.

ಬ್ಯಾರಿ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಜ

1] ಝೀನತ್ ಬಕ್ಸ್ ಯತೀಂ ಖಾನಾ ಮೈಕಾಲ: ಯತೀಂ ಮುಸ್ಲಿಂ ಮಕ್ಕಲೆ ಸಮಾಜತ್ತ್‌ಲ್ ಮಹಾನ್ ವ್ಯಕ್ತಿ ಆಕುರೊ ಬೆನಾಯೊ ಉದ್ದೇಶತ್ತ್‌ಲ್ ಸ್ಥಾಪನೆ ಆಯಿರ್. ಊಡೆ ಅಂಕ್ ಧಾರ್ಮಿಕ ಪಿನ್ನೆ ಲೌಕಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ, ಆಹಾರ, ತುನಿ–ಮುರಿ, ಅಗ ಪಿನ್ನೆ ಬೇನ್ಮಾಯೊ ಮೂಲ ಸೌಕರ್ಯಜಲೊ ಉದಾರ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಕೊಡ್ಕುರಾರ್. ಇದ್ 1981ಲೇ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಿಯೋ ಬನ್ನ್‌ರ್.

2] ಜಮೀಯತುಲ್ ಫಲಾಹ್:– ಮುಸ್ಲಿಂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಮ್ಮಾರ್ಗ್ ಶಿಕ್ಷಣತ್ತ್‌ಗ್ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕೊಡ್ಕುರೊ ನಿಟ್ಟ್‌ಲ್ ಸ್ಥಾಪನೆ ಆಯಿರ್. ಪಾವತ್ತಜಗು ಆರ್ಥಿಕ ಮಾಯೊ ಸಹಾಯ, ನೈಪುಗು ಸಹಾಯ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಮ್ಮಾರ್‌ಗ್ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿವೇತನ, ಮುಸ್ಲಿಂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಜ್ಞೋಗಾಯಿಟ್ಟ್ ಹೈಸ್ಕೂಲು ಪಿನ್ನೆ ಪ್ರೈಮರಿ ಶಾಲೆ, ಹಾಸ್ಟೆಲ್‌ಜಲೊ ಸ್ಥಾಪನೆ ಆಕಿರಾರ್. ಇದ್ ಯಾರ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಬ್ಯಾರಿಜಲ್ಯೆಲೇ ನಡಪಾಟಿರ್.

3] ಮುಸ್ಲಿಂ ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಕಮಿಟಿ: ಕೋಮುಗಲಭೆರೊ ಸಂದರ್ಭತ್ತ್ಲ್ ನಷ್ಟ ಆಯಜೊಗು ಸಹಾಯ ಆಕೊನು, ಅಂಕ್ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಕೊಡ್ಯೊಗು, ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಕೋಪ ಪಿನ್ನೆ ದುರಂತತ್ತೋ ಸಂದರ್ಭತ್ತ್ಲ್ ಸಂಬಂಧ ಪಟ್ಟಜಗು ಸಹಾಯ ಆಕುಡೊ ಕೋಮು ಸಾಮರಸ್ಯತ್ತೋ ವೃದ್ಧಿ ಆಕೊಗು, ಕ್ರೀಡಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗ್ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕೊಡ್ಯುರೊ ಇಜ್ಞಂತದೆಲ್ಲಾ ಇದ್ರೋ ಕಾರ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಜ ಆಯಿರ್.

4] ಟ್ಯಾಲೆಂಟ್ ರಿಸರ್ಚ್ ಫೌಂಡೇಶನ್, ಮೈಕಾಲ:– ಈ ಸಂಸ್ಥೆ ಸರಕಾರತ್ತ್ಲಾಯಿಟ್ಟ್ ವಿದೇಶಿ ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಜಲೈಲ್ ಕಿಟ್ಟ್ರೊ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ವೇತನತ್ತೋ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಕೊಡ್ಯುರು. ಪಿನ್ನೆ ಮಂಜಿಲ ಆವಾಂಟೆ ನುಪ್ಪೊ ವರ್ಷತ್ತಾಂಟಿ ಯಾರ ಬಯಸ್ಸಾಯೊ ಬ್ಯಾರಿ ಪೆಣ್ಣ್ ಮಕ್ಕೊಗು ಮಂಜಿಲ್ತೋ ಯೋಜನೆ ಪಿನ್ನೆ ಸಹಾಯ ಆಕ್ರೊ, ಐ.ಎ.ಎಸ್. ಕೆ.ಎ.ಎಸ್. ಇಂಜ್ಞಂತೋ ಪರೀಕ್ಷೆಜಲೊ ಬಗ್ಗೆ ತರಬೇತಿ ಪಿನ್ನೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಕೊಡ್ಯುರೊ, ಪಡಿಕ್ರದ್ಲ್ ಮುದ್ಯೋಲು ಉಲ್ಲೊ ಬ್ಯಾರಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಂಜೋಗು ನೋಡಲ್ ಏಜೆನ್ಸಿರೊ ಓಪನ್ ಆಕ್ರದ್, ಪೆನ್ಮಕ್ಕೊಗು ತುನ್ನುರೊ ಮಿಷನ್, ಪಾವತ್ತೋ ಅನಿಜೋಗು ಜೀವನ ಎಡ್ಯೊಗು ಬೇನಾಯೊ ಸೌಲಭ್ಯತ್ತೋ ಕೊಡ್ಯುರ್.

ಕರ್ನಾಟಕ ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ:– ಕರ್ನಾಟಕ ಸರಕಾರ 2007 ಇಸವಿಲ್,ಕರ್ನಾಟಕ ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಚೆಲ್ಲೊ ಒರು ಸ್ವಾಯತ್ತ ಸಂಸ್ಥೆರೊ ಕನ್ನಡ ಪಿನ್ನೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆರೊ ಮೂಲಕ ಘೋಷಣೆ ಆಕಿತ್ತ್. 2008ನೇ ಇಸವಿಲ್ ಇದ್ರೊ ವಿದ್ಯುಕ್ತ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಸ್ಥಾಪನೆ ಆಕಿತ್ತ್. 2009ಲ್ ಎಂ.ಬಿ. ಅಬ್ದುರ್ರಹಮಾನ್ ಚೆಲ್ಡಯಲೊ ಮುನ್ನೋಲ್ತೋ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಆಯಿಟ್ಟ್ ನೇಮಕ ಆಕಿತ್ತ್. 2012ಲ್ ಜಂಡಾಮತ್ತೊ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಆಯಿಟ್ಟ್ ರಹೀಮ್ ಉಚ್ಚಿಲ್ ಇಯಲೋ ನೇಮಕ ಆಕಿಟ್ಟ್ 13 ತಿಂಜ್ಞಲ್ಡೊ ಅವಧಿಲ್ 2011–2012 ಪಿನ್ನೆ 2013ಲ್ ವರ್ಷತ್ತ್ಗ್ ಸಂಬಂಧಿಚಿಟ್ಟ್ ಇನ್ನ ಒಲಿಂಬೋ ಆಲ್ಗ್ ಗೌರವ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಕೊಡ್ತುಟ್ಟು ಗೌರವ ಆಕಿತ್ತ್. 2014ಲ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರಕಾರವು ಬಿ.ಎ. ಮೊಹಮ್ಮದ್ ಹನೀಫ್ ಇಯಲೋ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಆಯಿಟ್ಟ್ ನೇಮಕ ಆಕಿರ್. ಅಕ್ಟೋಬರ್ 3ರಂಡ್ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷಾ ದಿನಾಚರಣೆ ಆಕೊಗು ಈ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕೊಡ್ಯುರು.

ಕರ್ನಾಟಕ ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿರೊ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಜ – 2014–15)

1. ಪದವಿ ಹಂತತ್ತ್‌ಲ್ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆ, ಕಲೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಧ್ಯಯನ ಆಕುರೊ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಜೊಗು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ.
2. ಗೌರವ ಪ್ರಶಸ್ತಿಪ್ರಧಾನ – ಪುರಸ್ಕಾರ ಸಮಾರಂಭ ಪಿನ್ನೆ ಪುಸ್ತಕ ಬಹುಮಾನ.
3. ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ – ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ: ಹಬ್ಬ, ಸಂದೋಲ, ಕಲಾ ಉತ್ಸವ – ಇಜ್ಜಂತದೆಲ್ಲಾ
4. ಕಾರ್ಯಾಗಾರ, ಕಮ್ಮಟಜ, ಕವಿಗೋಷ್ಠಿ, ಬಹುಭಾಷಾ ಕವಿ ಸಮ್ಮಿಲನ ಪಿನ್ನೆ ವಿಚಾರಗೋಷ್ಠಿ
5. ಅಕಾಡೆಮಿಜಲೊ/ ಇಲಾಖೆಜಲೊ ಸಹಯೋಗತ್ತೋ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಜ.
6. ರಾಜ್ಯತ್ತೋ ಎಲ್ಲಾ ಅಕಾಡೆಮಿ/ಪ್ರಾಧಿಕಾರಿಜಲೊ ಜಂಟಿ ಸಮಾವೇಶ
7. ಗಡಿನಾಡ್‌ರೊ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ/ಪರ್ತ್‌ನಾಡು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಜ
8. ಬ್ಯಾರಿ ಉತ್ಸವಜ – ಪರರಾಜ್ಯ/ರಾಷ್ಟ್ರ/ ಅಂತರ್ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟ.
9. ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟತ್ತೊ ಬ್ಯಾರಿ ಜಾನಪದ ತರಬೇತಿ ಪಿನ್ನೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗ್ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ
10. ರಾಜ್ಯತ್ತೊ ಉದ್ದತ್ತ್‌ಗ್ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಜಾಗ್ರತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಜ
11. ಬ್ಯಾರಿ ಅಕಾಡೆಮಿ ಬ್ಯಾರೆ ಅಕಾಡೆಮಿಜಲೊ ಸಹಯೋಗತ್ತ್‌ಲ್ ಸಾಹಿತ್ಯತ್ತೋ ಸಾಮರಸ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಜ
12. ಬ್ಯಾರಿ ಜನಾಂಗ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಸ್ಕೃತಿರೊ ಸಂಶೋಧನೆ.
13. ಬ್ಯಾರಿ ಪಲಯೊ ದಾಖಲೆಜಲೊ ಸಂಗ್ರಹ ಮೈಕ್ರೊ ಫಿಲ್ಮ್ ಜಲೊ ವ್ಯವಸ್ಥೆ
14. ಕಲಾವಿದಮ್ಮಾರ್‌ಗ್ ಕಲಾಪರಿಕರ ವಿಮಾ ಯೋಜನೆ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಿನಿಮಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ, ಅಗ ಅಗತ್ತ್‌ಗ್ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷಾ ಬೂಕ್‌ಜ
15. ಬ್ಯಾರಿ ಲಿಪಿರೊ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆಗೋಷ್ಠಿ, ಬ್ಯಾರಿ ಶಾಸನಜಲೊ ನಿರ್ಮಾಣ ಆಕುರೊ ಬಗ್ಗೆ ಸಮೂಹ ಮಾಧ್ಯಮಜಲೊ ಮುಖಾಂತರ ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಜಲೊ ಪ್ರಸಾರ.
16. ಇಂಟರ್‌ನೆಟ್ ಮುಖಾಂತರ ಬ್ಯಾರಿ ಆಸಕ್ತಮ್ಮಾರ್‌ಗ್ ಬ್ಯಾರಿ ಕನ್ನಡ, ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಉರ್ದು, ಇತರ ಭಾಸೆಂಜಲ್ಲ್ ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪಿನ್ನೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿರೊ ಮಾಹಿತಿ.
17. ವಿದ್ವಾಂಸಮ್ಮಾರೊ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನತ್ತ್‌ಲ್ ಬ್ಯಾರಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಭಾಷೆ ಪಿನ್ನೆ ಜನಾಂಗತ್ತೊ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಶೋಧನೆ, ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಉತ್ಸವ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಲ ಪ್ರತಿಭಾ ವಿಕಸನ ಪಿನ್ನೆ ಪ್ರಶಸ್ತಿ.

18. ಬ್ಯಾರಿ ಫೆಲೊಶಿಪ್ (ಸಾಹಿತ್ಯ ಪಿನ್ನೆ ಸಂಶೋಧನಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಜೊಗು)
19. ಬ್ಯಾರಿ ಹಿರಿಯಜಲೊಟ್ಟುಗು ಔತುರೊ ಜಾಲ್‌ಗ್ ಪೋಯಿಟ್ಟ್ ಪಲಕ ಪರೆಯಿಡೊ ಪಿನ್ನೆ ಅದ್‌ರೊ ದಾಖಲೀಕರಣ.
20. ಬ್ಯಾರಿ ನಿಘಂಟು ಗ್ರಂಥಕೋಶ (ಬ್ಯಾರಿ–ಕನ್ನಡ– ಇಂಗ್ಲೀಶ್ ಅರ್ಥಕೋಶಜ)
21. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಬ್ಬಜಲೊ ಆಚರಣೆ, ವೃತ್ತಿ ನಾಟಕ ತಂಡಜೊಗು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಸಂಗೀತ ವಾದ್ಯ ನೃತ್ಯ ಜನಪದ, ಕಲೆ ಪರಿಕರತ್ತ್‌ಗ್ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಸಹಾಯ, ಬ್ಯಾರಿ ಹಿರಿಯಜಲೊಟ್ಟುಗು ಮಾತುಕತೆ.
22. ವಿಶ್ವ ವಿದ್ಯಾನಿಲಯತ್ ಬ್ಯಾರಿ ಅಧ್ಯಯನ ಪೀಠ ಸ್ಥಾಪನೆ
23. ಬ್ಯಾರಿ ಕ್ಯಾಲೆಂಡರ್ ಬಿಡುಗಡೆ ಇತ್ಯಾದಿ.

6] ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಬ್ಯಾರಿ ಪರಿಷತ್:– ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪಿನ್ನೆ ಬ್ಯಾರಿಜಲೊ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಯಿಟ್ಟ ಮೈಕಾಲ್ತ್‌ಲ್ ಬ್ಯಾರಿಜಲ್ಲ್ ಕೊರಿಯ ಆಲ್ ಒಟ್ಟು ಸೇರಿಟ್ಟ್ 9–8–2005ಲ್ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಬ್ಯಾರಿ ಪರಿಷತ್ ಚೆಲ್ಲೊಡ ಸಂಘತ್ತೊ ಸ್ಥಾಪನೆ ಆಕ್ಯಾರ್.

ಜೆ. ಹುಸೈನ್ ಇಯಲೊ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಆಯಿಟ್ಟ್, ಬಿ.ಎಂ. ಮುಮ್ತಾಜ್ ಆಲಿ ಇಯಲ್ ಗೌರವಾಧ್ಯಕ್ಷ ಆಯಿಟ್ಟ ನೇಮಕ ಆಕಿಟ್ಟ್. ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಬ್ಯಾರಿ ಪರಿಷತ್ 12–09–2005ಲ್ ರಿಜಿಸ್ಟರ್ಡ್ ಆಯಿತ್. 2006 ಅಗಸ್ಟ್ 13ರಂಡ್ ಬಿಲ್ಲೋ ಮುನ್ನೋಲ್ತೊ ಮಹಾಸಭೆಲ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಬಿ.ಎ. ಮೊಹಮ್ಮದ್ ಹನೀಫ್ ಇಯಲೊ ನೇಮಕ ಆಕಿತ್ತ್.

ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಬ್ಯಾರಿ ಪರಿಷತ್ ಇದರೊ ಕಾರ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳುಜ:–

1. ಸುಮಾರ್ 15 ಮಕ್ಕಗ್ ಸ್ಕಾಲರ್ ಶಿಪ್ ಕೊಡ್ಕುರೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ.
2. ತಾರೀಕ್ 28–12–2006ರಂಡ್ ಬದ್ರಿಯಾ ಕಾಲೇಜ್‌ಲ್ ಪೆರ್ನಾಲ್ ಸ್ನೇಹಕೂಟ ಪಿನ್ನೆ ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಧಕಮ್ಮಾರ್ ಚಮ್ಮನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ.
3. 1–3–2007ರಂಡ್ ಬ್ಯಾರಿ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರತ್ತ್‌ಲ್ ಉಲೇಮಾರೊಟ್ಟಿಗು ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಿಂತನಾ ಸಭೆ ನಡನ್‌ತ್.
4. 8–8–2007ರಂಡ್ ರಮ್‌ಝಾನ್‌ರೊ ಬಗ್ಗೆ ಎನ್.ಜಿ.ಒ. ಹಾಲ್‌ಲ್ 'ಝಾಕಾತ್ ಪಿನ್ನೆ ಸದಕ' ಚೆಲ್ಲೊಡ ವಿಚಾರತ್ತ್‌ಲ್ ವಿಚಾರಗೋಷ್ಠಿ.
5. 15–12–2007ರಂಡ್ ಮೂಡಬಿದ್ರೆರೊ ಪದ್ಮಾವತಿ ಕಲಾ ಮಂಟಪತ್ತ್‌ಲ್ ಚಿರಿ–ಕಲಿ ಒರ್ಮೆಪ್ಪಾಟ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ.

6. 31–01–2008ರಂಡ್ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಬ್ಯಾರಿ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರತ್ತೋ ಆಫೀಸ್‌ಲ್ ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂವಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ.
7. 22–2–2008ರಂಡ್ ಪಂಪ್‌ವೆಲ್ ಮಸ್ಜಿದ್ ತಕ್‌ವಾ ಪಲ್ಲಿಲ್ ಕಾಸಿ ಎಡ್ಕಾಂಟೆ ಬಂಗಾರ್ ಕೊಡ್ತುಟ್ಟು ಮೂನ್ ನಿಖಾಹ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮತ್ತೊ ಏರ್ಪಾಡ್.
8. 28–03–2008ರಂಡ್ ಮೈಕಾಲ್ತ್‌ಲ್ 'ಬ್ಯಾರಿ ಅಂದೋಲನ ಪಿನ್ನೆ ಅವಲೋಕನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ'
9. ಎಸ್.ಎಸ್.ಎಲ್.ಸಿ.ರೊ ಮುನ್ನೊಲುಂ, ಅದಲ್ ಪಿನ್ನೆ ಪಡಿಕುರೊ ಸುಮಾರ್ 1200 ಬ್ಯಾರಿ ಮಕ್ಕೊಗ್ ಅಬ್ದುಲ್ ಅಝೀಜ್ ಹಕ್ ಸ್ಕಾಲರ್ ಶಿಪ್ ಅರ್ಜಿ ಎಲ್ದಿಟ್ಟ್ ಕೊಡ್ತು ಸಹಕಾರ ಆಕಿರ್.
10. 15–8–2008ಲ್ ಉಳ್ಯಾಬೆಟ್ಟುಲ್ ಬಸ್ಸ್ ತನ್ನಿಗ್ ಬೂನುಟ್ಟು ಜೀಯ ಪೋಯೊ ಶಾಲೆರೊ ಮಕ್ಕಗ್ ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರತ್ತೋ ಮುಖಾಂತರ ಸಹಾಯ ಕೇಕೊಗು ದಿಲ್ಲಿಗೆ ಪೋಯಿಟ್ಟ್ ಈ ಪರಿಷತ್ ಸಹಾಯಲ ಆಕಿರ್.

ಅಕೇರಿಡೊ ಪಲಕ

ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಚೆನ್ನೆಂಗ್ ಸಂಸ್ಕಾರ ಚೆನ್ನ್‌ಟ್ಟ್ ಅರ್ಥ. ಅದ್ ಮನುಷ್ಯರೊ ಜೀವನ ವಿಧಾನತ್ತ್‌ಗ್ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟತ್ತ್. ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಚೆಲ್ದುದ್ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಆಯದ್. ಆಯಾ ಪ್ರದೇಶತ್ತೊ ಬಾಸೆ, ಆಹಾರ, ಉಡುಗೆ, ಜೀವನ ಶೈಲಿ, ಪದ್ಧತಿ ನಂಬಿಕೆಜ, ವೃತ್ತಿಪರ ಆಚರಣೆಜ, ಗಮ್ಮತ್ತ್‌ಜ ಇಜನೆಲ್ಲಮ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿಲ್ ಸೇರಿಯೋಂಡ್ರು. ಸಮಾಜತ್ತ್‌ಲ್ ಕೇಕ್‌ರೊ ದನಿಜ ಪಿನ್ನೆ ಕಾಂಡೊ ಪೋಲ್ತೊ ಪದಜ ಆಯಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿರೊ ಉಲ್ಲೊ ಆ ಸಮುದಾಯಜಲೊ ಅಸ್ತಿತ್ವ. ಅದೃಶ್ಯತೆಜಲೊಟ್ಟುಗು ಸಂಬಂಧ ಪಡ್ರ್. ಸಮಾಜ ಚೆನ್ನೆಂಗ್ ಪರಸ್ಪರ ಅವಲಂಬನೆ ದುನಿಯಾವುರೊ. ಪ್ರತಿ ದೇಶಜಲೊ ಚರಿತ್ರೆಲುಂ ಒರು ಸುವರ್ಣಯುಗ ಇಂತ್. ತುಳುನಾಡ್ ಚಮ್ಮೆ ಭಾಸೆಜ, ಜನಾಂಗ, ಕಲೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಗ್ ಜನ್ಮ ಕೊಡ್ತೊ ನಾಡ್. ಈ ನಾಡ್‌ರೊ ಮಣ್ಣ್‌ಲ್ ಜನ್ಮ ಕೊಡ್ತೊ ಪ್ರತಿಯೊರು ಜನಾಂಗಮ್ ತಂಡದೇ ಆಯೊ ವಿಶಿಷ್ಟತೆರೊ ಹೊಂದಿಯೋಂಡ್ರು. ಊಡೆ ಉಲ್ಲೊ ಜಾತಿ, ಉಪಜಾತಿ, ಜನಾಂಗ, ಬಾಸೆ ಬ್ಯಾರೆ ಓಡೆಮ್ ಕಾಣೊಗು ಕಿಟ್ಟ್‌ಲ್ಲೆ. ಇಜ್ಜಂತೊ ವಿಶಿಷ್ಟತೆ ಪಡೆಜೋ ತುಳುನಾಡ್‌ಲ್ ಪೆತ್ತ್ ಬೆಳೆಜೋ ಜನಾಂಗತ್ತ್‌ಲ್ ಬ್ಯಾರಿ ಜನಾಂಗಮ್ ಒನ್ನು. ಬ್ಯಾರಿ ಜನಾಂಗ, ಬಾಸೆ ಪಿನ್ನೆ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ರಂಗತ್ತ್‌ಲ್ ತಂಡದೇ ಆಯೋ ಪ್ರಭಾವತ್ತೊ ಹೊಂದಿಯೋಂಡ್ರು. ಕೇರಳ ರಾಜ್ಯತ್ತೊ ಕುಂದಾಪುರದ

ಬಾರಕೂರ್‌ತೋಲು ಬ್ಯಾರಿ ಜನಾಂಗ ವಾಸ ಆಕ್ಯೋಂಟಿನ್ನೊ ಪ್ರದೇಶ. ಆಯೆಂಗಾ ಇಪ್ಪ ಬ್ಯಾರಿ ಜನಾಂಗಜ ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು, ಹಾಸನ ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಕೊಡಗು ಬೆಂಗಳೂರು ಪೋರ ಬಂದರ್ ಗೋವಾ, ಚೆನ್ನೈ ದೆಹಲಿ ಮುಂಬೈ, ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ ಅಮೇರಕಾ, ನ್ಯೂಜಿಲ್ಯಾಂಡ್, ಗಲ್ಫ್ ರಾಷ್ಟ್ರಜ ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯತ್ತೊ ಪೋಲ್ತೊ ರಾಷ್ಟ್ರಜೋಗು ಉದ್ಯೋಗತ್ತೋ ಆಸೆಲ್ ಪೋಯಿಟ್ಟ್ ಅವುಡೆಮೆ ನೆಲೆ ಆಕೊಕು ತೊಡಜಿಯಾರ್. ಈ ನಾಡ್‌ಗ್ ತಂಡದೇ ಆಯೊ ಆಚಾರ, ವಿಚಾರತ್ತೊ ಕೊಡುಗೆರೊ ಕೊಡ್ತಜಮೇ ಬ್ಯಾರಿಜ. ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಚೆಲ್ದದ್ ಎತ್ತರೇ ವರ್ಷ ಆಯೆಂಗೂ ಅದ್ ನಾಶ ಆವುಲ್ಲೆ. ಬ್ಯಾರಿ ಸಮುದಾಯ ಸಮಾಜತ್ತ್‌ಲ್ ಅಜಲೊ ಬಾಸೆ, ಆಚರಣೆಜ, ಗಮ್ಮತ್ತ್‌ಜ, ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರಣತ್ತ್‌ಲ್ ಅಜಲದೇ ಆಯೊ ಕೊಡುಗೆರೊ ಕೊಡ್ತುರ್.

ತುಳುನಾಡ್‌ರೊ ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶತ್ತ್‌ಲ್ ನೆಲೆ ನಿಂಡೊ ಅರಬ್ ವ್ಯಾಪಾರಿಜ ಪಿನ್ನೆ ಮುಟ್ಟತ್ತೋ ಪೆನ್ನಿಜಲೊ ಸಂಪರ್ಕತ್ತ್‌ಲ್ ಬೆಳೆಞಿ ಬನ್ನೋ ಜನಾಂಗತ್ತೊ 'ಬ್ಯಾರಿಜ' ಚೆನ್ನ್‌ಟ್ಟ್ ಬಿಲಿಕ್‌ಡಾರ್. ಪೊವುನಾರ್ ಶತಮಾನತ್ತ್‌ಲ್ ಬಂಗ ಪಿನ್ನೆ ಚೌಟ ಅರಸಮ್ಮಾರೊ ಆಸ್ಥಾನತ್ತ್‌ಲ್ ಬ್ಯಾರಿಜ ಸೇನಾ ನಾಯಕ ಹುದ್ದೆಲ್ ಇನ್ನಾರ್. ಉಳ್ಳಾಲತ್ತೋ ರಾಣಿ ಅಬ್ಬಕ್ಕ ತಂಡೊ ಬ್ಯಾರಿ ಸೈನಿಕರೊ ಸಹಾಯತ್ತ್‌ಲ್ ಪೋರ್ಚುಗೀಸ್ ಆಕ್ರಮಣಕಾರಮ್ಮಾರ್‌ಗ್ ಚಮ್ಮೆ ನಮೂಂತ್‌ಲ್ ಪಾಠ ಪಡಿಪಾಟಿನ್ನಾರ್. ಬ್ಯಾರಿಜ ಪಾಣೆ ಮಂಗಳೂರುಡೊ ಬಂಗರಸಮ್ಮಾರೊ ಆಸ್ಥಾನತ್ತ್‌ಲ್ ಉನ್ನತಮಾಯೊ ಹುದ್ದೆಜಲೊ ನಿರ್ವಹಿಸಿಯೊ ಇನ್ನಾರ್. ಹೈದರಾಲಿ ಪಿನ್ನೆ ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನರೊ ಕಾಲತ್ತ್‌ಲ್ ಪೋರ್ಚುಗೀಸರೊ ಪ್ರಾಬಲ್ಯ ಕೊರೊಡಿ ಆಯಪ್ಪ ಬ್ಯಾರಿ ವರ್ತಕಮ್ಮಾರ್ ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶತ್ತ್‌ಲ್ ಅಜಲೊ ಬಾನ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಜಲೊ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಆಕ್ಯಾರ್.

ಸಂಸ್ಕೃತಿರೊ ಉಮ್ಮ ಬೇರ್‌ಡೊ ತೇಡ್ಯೋ ಪೋಯೊ ಪಲೆಮೆ ಬ್ಯಾರಿ ಸಮುದಾಯತ್ತೊ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಿವರಜ ಸಂಸ್ಕೃತಿರೊ ಒಟ್ಟಿಗೆ ತಳುಕು ಇಟ್ಟೋಟುಂಡು. ಮುನ್ನೋಲ್ತೋ ಕಾಲತ್ತ್‌ಲ್ ಬ್ಯಾರಿ ಕುಟುಂಬಜ ಕೃಷಿ ಪ್ರಧಾನ ಕುಟುಂಬಜ ಆಯಿಟಿಂತ್. ಇದ್‌ಲಾಯಿಟ್ಟೆ ಅಜ ಜೀವನ ಎಡ್ತೋಂಟಿನ್ನಾರ್.

ಮುನ್ನೋಲು ಬ್ಯಾರಿಜ ಅಜಲೊ ನೀತಿ ನಡವಳಿಕೆಲಾಯಿಟ್ಟ್ ಸಮಾಜತ್ತ್‌ಲ್ ಗಣನೀಯ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಹೊಂದಿಯೊ ಇನ್ನಾರ್. ಆಯೆಂಗಾ ಬದಲಾಯೋಂಟುಲ್ಲೊ ಬ್ಯಾರಿಜಲೊ ಜೀವನ ಶೈಲಿ ನೈತಿಕತೆರೊ ಮೇಲ್ ಗಾಢ ಆಯೊ ಪರಿಣಾಮ ಬೂನುರು. ಇಪ್ಪತ್ತೋ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನತ್ತೊ ಬದಲಾವಣೆ

ಆರ್ಥಿಕಕಾರಣತ್ತ್‌ಲೆ ತೊಡಇಯೋಂಡುರು. ಮುನ್ನೋಲ್ತೊ ಕಾಲತ್ತ್‌ಲ್ ಬ್ಯಾರಿಜ ಅವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬತ್ತಜ ಆಯಿಟಿನ್ನಾರ್. ಆಯೆಂಗಾ ಇಪ್ಪ ಈ ಕುಟುಂಬಜ ನಾಶ ಆಯೋಂಟುಂಡು. ಇದ್‌ಕೆಲ್ಲಾ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನತ್ತ್‌ಲಾಯೊ ಬದಲಾವಣೆಜಮೆ ಕಾರಣ. ಕಾಲ ಬದಲಾಯೊ ಪೋಲೆಮೆ ಬ್ಯಾರಿ ಕೌಟುಂಬಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಲ್ ಯಾರ ಬದಲಾವಣೆಜ ಆಯಿರ್. ಈ ನಿಟ್ಟ್‌ಲ್ ಬ್ಯಾರಿ ಜನಾಂಗತ್ತೆ ಮುನ್ನೋಲ್ ಕೊಂಪೋಂಡದ್‌ಲ್ ಯುವಜನಾಂಗತ್ತೊ ಪಾತ್ರ ಚಮ್ಮೆ ಮುಖ್ಯ ಆಯಿಟಿಕ್ಕ್‌ರ್.

ಆಕರ ಗ್ರಂಥಜ

1. ತುಳುನಾಡಿನ ಬ್ಯಾರಿಗಳು : ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ಮೂಲ (ಪ್ರೊ. ಬಿ.ಎಂ. ಇಚ್ಲಂಗೋಡು)
2. ಪೆರಿಮೆ : (ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಲೇಖಕರು)
3. ತುಳುನಾಡಿನ ಮುಸ್ಲಿಮರು : ಡಾ. ವಹಾಬ್ ದೊಡ್ಡಮನೆ
4. ಮುಸ್ಲಿಮ್ಸ್ ಇನ್ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ : ಡಾ. ವಹಾಬ್ ದೊಡ್ಡಮನೆ
5. ಮೈಸೂರು ಪಿಲಿ ಟಿಪ್ಪು : ಪಿ. ಇಸ್ಮಾಯಿಲ್ ಮೂಡುಶೆಡ್ಡೆ
6. ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆ : ಡಾ. ಸುಶೀಲಾ ಪಿ. ಉಪಾಧ್ಯಾಯ
7. ಮೊಲಾಂಜಿ : ಹಂಝು ಮಲಾರ್
8. ಮೈನಾರಿಟಿ ಕಾಂಪ್ಲೆಕ್ಸ್ : ಬಿ. ಎಂ. ಹನೀಫ್
9. ತರವಾಡ್ : ಯು.ಎ. ಕಾಸೀಮ್ ಉಳ್ಳಾಲ್
10. ಬೆಲ್ಕಿರಿ (ಅಕಾಡೆಮಿ ತ್ರೈಮಾಸಿಕ) : 2014–2015
11. ಬ್ಯಾರಿ ಅಧ್ಯಯನ : ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಲೇಖಕರು
12. ಓದು ಕಿಡಾವು ಓದು : 2006 ಡಾ. ಎ. ವಹಾಬ್ ದೊಡ್ಡಮನೆ
13. ಬ್ಯಾರಿ ಆಂದೋಲನದ ಹೆಜ್ಜೆಗಳು : 2008 ಬಿ.ಎ. ಮೊಹಮ್ಮದ್ ಹನೀಫ್

ಬ್ಯಾರಿ ಜನಾಂಗದ ಉಗಮ, ಚರಿತ್ರೆ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಬೆಳವಣಿಗೆ, ತುಳು, ಜೈನ ಮತ್ತಿತರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪ್ರಭಾವ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಭವಿಷ್ಯ

ಸಲೀನ ಭಾನು ಬಿ.ಎ.
ಎಮ್.ಎ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿ
ಆಳ್ವಾಸ್ ಕಾಲೇಜು, ಮೂಡುಬಿದಿರೆ

ಬ್ಯಾರಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಬ್ಯಾರಿ ಜನಾಂಗ

ದಕ್ಷಿಣಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬ್ಯಾರಿ ಜನಾಂಗವು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ ವಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡವಾಗಿದ್ದು, ತನ್ನದೇ ಆದ ಇತಿಹಾಸ, ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಇಂದು ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮುಸ್ಲಿಂ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಶೇ.80ರಷ್ಟು ಭಾಗದಷ್ಟಿದ್ದು, ಜಿಲ್ಲೆಯ ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಾದ ಕೊಡಗು, ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು, ಶಿವಮೊಗ್ಗ, ಹಾಸನ, ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಹರಡಿಕೊಂಡಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಮುಂಬೈ, ಗೋವಾ ಹಾಗೂ ಕೊಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡಾ ಇವರು ಪಸರಿಸಿದ್ದು ವಿವಿಧ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಣತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ ಗಣನೀಯ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ದೇಶದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಕೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಯಾರು?

ಕರ್ನಾಟಕದ ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬೈಂದೂರಿನಿಂದ ಕೇರಳದ ಕಾಸರಗೋಡಿನ ವರೆಗಿನ ಪ್ರಾಚೀನ ತುಳುನಾಡೆಂಬ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದ ಮುಸ್ಲಿಮರನ್ನು 'ಬ್ಯಾರಿ'ಗಳೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ಕೊನೆಯವರೆಗೂ, ತಮ್ಮ ಹೆಸರುಗಳ ಮುಂದೆ 'ಬ್ಯಾರಿ' ಪದಗಳನ್ನು ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಗೌರವ ಪದವಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದ ಬ್ಯಾರಿಗಳನ್ನು, ವಾಸ್ತವ ಮತ್ತು ಇತಿಹಾಸದ ಹಿನ್ನಲೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯದೆ, ಬರಹಗಾರರು, ಇತಿಹಾಸಕಾರರು ಮಲಬಾರಿನ ಮಾಪಿಳ್ಳೆಗಳೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಕರಾವಳಿಯ ಮುಸ್ಲಿಮರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶೇ. 95ರಷ್ಟು ವ್ಯಾಪಾರ ಕಸುಬನ್ನೇ ಆಧರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಜನ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಕಸುಬಾಧರಿಸಿ ನೀಡಿದ ಸ್ಥಳೀಯ ಹೆಸರೇ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಎನ್ನಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಬ್ಯಾರಿ ಎಂಬುದು ತುಳು ಪದವಾಗಿದ್ದು ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು 'ಬ್ಯಾರ' ಎಂದೂ ಅದನ್ನೇ ಕಸುವಾಗಿರಿಸಿದವರನ್ನು 'ಬ್ಯಾರಿ' ಎಂದೂ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಬ್ಯಾರಿ ಪದ ಮೂಲ ಬಗ್ಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಚರಿತ್ರೆಕಾರರೂ ಸಹಮತ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಬ್ಯಾರಿಗಳು, ಸ್ಥಳೀಯರೊಡನೆ, ಅರಬ್ ಸಂಪರ್ಕದಿಂದ ಉಂಟಾದ ಸಮುದಾಯವೆಂಬುದನ್ನು ಕೂಡಾ ಇತಿಹಾಸಕಾರರು ಒಪ್ಪಿದ್ದಾರೆ.

ಇತಿಹಾಸಕಾರ ತಾರಾ ಚಂದರ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಂತೆ, ಪೋರ್ಚುಗೀಸರು ಕರಾವಳಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಸ್ಥಾಪಿಸುವವರೆಗೂ, ಅಂದರೆ 14ನೆಯ ಶತಮಾನದ

ವರೆಗೂ ಅರಬರ ವ್ಯಾಪಾರ ನಿರಂತರವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಅರಬರು ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕಾಗಿ ಕರಾವಳಿಯುದ್ದಕ್ಕೂ ನೆಲೆ ನಿಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದರು. ಸ್ಥಳೀಯ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ವಿವಾಹ ವಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ಸಂತಾನಗಳು ಮುಸ್ಲಿಮರಾಗಿ ಬೆಳೆದರು. ಇಂತಹ ಜನರು ಕರಾವಳಿಯುದ್ದಕ್ಕೂ ಕಚ್, ಕಲ್ಯಾಣ, ಬ್ರೋಚ್ ಕೊಂಕಣ, ಮಲಬಾರ್ ಕರಾವಳಿಯಲ್ಲೂ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿದ್ದು, ಸ್ಥಳೀಯರಾದ ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಮುದಾಯಗಳು ಉಂಟಾಗಿವೆ. 9 ಮತ್ತು 10ನೆ ಶತಮಾನದ ಅರಬ್ ಬರಹಗಾರ ಇಬ್ನು ಕುರ್ದದ್‌ಬಾ ಮತ್ತು ಹೌಕರ್‌ರ ಬರಹಗಳಲ್ಲಿ ಅರಬ್ ವ್ಯಾಪಾರ ಬೆಳೆದು ಬಂದ ವಿಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದೆ.

ಇತಿಹಾಸ ದಾಖಲೆಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದರೆ ಅರಬ್ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಂಪರ್ಕ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದಲೇ ಇದ್ದು, ಬಾರಕೂರು ಮಂಗಳೂರು, ಉಳ್ಳಾಲ, ಮಂಜೇಶ್ವರ ಮತ್ತು ಕಾಸರಗೋಡು ವ್ಯಾಪಾರ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿದೆ, ಅಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಮುದಾಯ ಬೆಳೆಯಿತೆಂಬುದನ್ನು ಗಣಪತಿರಾವ್ ಐಗಳ್ ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಬ್ಯಾರಿ ಜನಾಂಗದ ಉಗಮ ಮತ್ತು ಇತಿಹಾಸ

ಬ್ಯಾರಿ ಜನಾಂಗದ ಉಗಮದ ಬಗ್ಗೆ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ದಾಖಲುಗೊಂಡಿಲ್ಲ. ತುಳುನಾಡಿನೊಂದಿನ ಅರಬ್ ವರ್ತಕರ ಸಂಪರ್ಕವು ಒಂದು ಸಂತತಿ ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಜನ್ಮ ಕೊಟ್ಟಿತೆಂಬುದು ವ್ಯಕ್ತ. ಇಸ್ಲಾಮಿನ ಪ್ರವೇಶದೊಂದಿಗೆ ತಮ್ಮ ವ್ಯಾಪಾರ ವಹಿವಾಟುಗಳ ಜತೆಗೆ ಅರಬರು ಧರ್ಮ ಪ್ರಚಾರ ಚಟುವಟಿಕೆ ಗಳಲ್ಲೂ ತಮ್ಮನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡರು. ಅಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತುಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಊಳಿಗಮಾನ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇತ್ತು. ಜಾತಿ ಪದ್ಧತಿಯೂ ಆಳವಾಗಿ ಬೇರೂರಿತ್ತು. ಅರಬರು ತಮ್ಮ ಔದಾರ್ಯ, ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ ಮತ್ತು ಶಿಸ್ತುಬದ್ದ ಜೀವನಶೈಲಿಯ ಮೂಲಕ ಸ್ಥಳೀಯರನ್ನು ತಮ್ಮತ್ತ ಆಕರ್ಷಿಸಿದರು. ಇದೇ ಬಗೆಯ ಅರಬ್ ಸಂಪರ್ಕಗಳಿಂಗಾಗಿ ಪಶ್ಚಿಮನ ಕರಾವಳಿಯ ವಿವಿಧ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವು ಜನ ಸಮುದಾಯಗಳು ಉಗಮಗೊಂಡವು. ಮಲಬಾರ್, ಕೊಂಕಣಿ, ಕೋರಮಂಡಲ್ ತೀರಗಳಲ್ಲಿ ಜನ್ಮತಳೆದ ಈ ಜನಾಂಗಗಳು ಕ್ರಮೇಣ ಮಾಪಿಳ್ಳ, ನವಾಯತ್ ಮತ್ತು ಲಬ್ಬೈಗಳೆಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಗುರುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟರು.

ಅರಬ್ ಸಂಪರ್ಕದಿಂದಾಗಿ ದಕ್ಷಿಣ ಕರಾವಳಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಜನಾಂಗಗಳು ಜನ್ಮ ತಳೆದವು ಎಂಬ ವಾದವನ್ನು ತಾರಾಚಂದ್, ಥೋಮಸ್ ಆರ್ನಾಲ್ಡ್ ಬಿ.ಎ.ಸಾಲೆತೂರ್ ಮತ್ತಿತರ ಹಲವು ಇತಿಹಾಸಕಾರರು ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ

ಇಸ್ಲಾಮಿಗೆ ಮತಾಂತರಗೊಂಡವರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನವರು ಕೆಳವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರೂ, ಸ್ಥಳೀಯ ಮತನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಪಾಲಿಸುತ್ತಿದ್ದವರೂ ಆಗಿದ್ದರು. ಇವರು ಇತರ ಸ್ಥಳೀಯ ಜನತೆಯೊಂದಿಗೆ ತಮ್ಮ ಸ್ನೇಹ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತಲೇ ಹೋದರು. ಪಾಡ್ದನಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ಗುಂಪಿನ ಬ್ಯಾರಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪವಿದೆ. ಜಾತಿ–ನೀತಿ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಜಾತಿ ಶೆಟ್ಟಿ ಬ್ಯಾರಿಗಳು. ಜಾತಿ – ನೀತಿ ಬ್ಯಾರಿಗಳಿಗೆ ಸ್ಥಳೀಯರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮನ್ನಣೆ ಗೌರವವಿತ್ತು ಮತ್ತು ಅವರು ಇಸ್ಲಾಮೀ ನಂಬಿಕೆ ಮತ್ತು ಶಿಸ್ತನ್ನು ಪಾಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

1891ರ ಸೆನ್ಸಸ್ ಪ್ರಕಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯ 95,000 ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳಲ್ಲಿ 90,345 ಮಾಪಿಳ್ಳೆ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಮತ್ತು 2104 ನವಾಯಿತರು ಇದ್ದರು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳೆಂದೆ ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ವ್ಯಾಪಾರ ಧಾರ್ಮಿಕವಾಗಿಯೂ ಅನುವಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಕಸುಬಾಗಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದ ಒಂದು ಜನ ಸಮುದಾಯ.

ಬ್ಯಾರಿಗಳ ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತುಳು ಪಾಡ್ದನಗಳು ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಬೊಬ್ಬರ್ಯ ಪಾಡ್ದನ, ಮೈಸಂದಾಯನ ಪಾಡ್ದನ ಮುಂತಾದ ಹಲವು ಪಾಡ್ದನಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾರಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರಗಳಿವೆ. ಬ್ಯಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಜಾತಿ ನೀತಿ ಬ್ಯಾರಿಗಳೆಂದೂ, ಸೆಟ್ಟಿ ಬ್ಯಾರಿಗಳೆಂದೂ ಎರಡು ವರ್ಗಗಳಿದ್ದವೆಂದೂ, ಧಾರ್ಮಿಕ ರೀತಿ ನೀತಿಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುವ ಜಾತಿ ಬ್ಯಾರಿಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಜನರೂ ಗೌರವಿಸುತ್ತಾರೆಂದೂ ಪಾಡ್ದಣಗಳಲ್ಲು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಮಲಬಾರಿನಿಂದ ವಲಸೆ ಬಂದವರಲ್ಲ, ಧಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಮಲಬಾರಿನ ಪ್ರಭಾವ ಅವರ ಮೇಲೆ ಉಂಟಾಗಿದೆಯೇ ಹೊರತು, ಜನವಾಸದ ಮೂಲ ತುಳುನಾಡಿನಿಂದಲೇ ಆಗಿದೆ ಎಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಬ್ಯಾರಿ ಎಂಬುದು ಒಂದು ಗೌರವ ಸೂಚಕ ಪದವಾಗಿತ್ತೆಂಬುದನ್ನು ಪ್ರಥಮ ಸರ್ವೆ ದಾಖಲೆಯಾದ ಕೋಚ್‌ಮೆನ್ ಸರ್ವೆ ಮತ್ತು ಸೆಟ್ಲ್‌ಮೆಂಟ್ ದಾಖಲೆ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಬ್ಯಾರಿ ಪದಗಳಿಗೆ ನೀಡಿದ ಗೌರವವನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ಅದಲ್ಲದೆ ಇಸ್ಲಾಂ ಕರಾವಳಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಾರವಾಗುವ ಮೊದಲೇ ಅರಬ್ ಸಂಪರ್ಕದಿಂದ ಬೆಳೆದ ಜನರನ್ನು ಸಾಬಯರೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಬಗ್ಗೆ ಹಲವಾರು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತಾರೆ. 'ಸಾಬಿ' ಎಂಬುದು ಸಬಿಯನರು ಎಂಬುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಇಸ್ಲಾಂ ಪೂರ್ವದ ಅರಬ್ ಧರ್ಮದ ಆಚಾರಗಳನ್ನು ಸಬಿಯನರ ಧರ್ಮವೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರನ್ನು ಸಾಬಿಯೇಂದು ಕರೆದ ಬಗ್ಗೆ ಬೈಬಲ್

ಮತ್ತಿತರ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳಲ್ಲೂ ಉಲ್ಲೇಖಗಳಿವೆ.

ಇನ್ನೂ ಅರಬ್ ಸಂಪರ್ಕದಿಂದುಂಟಾದ ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮವಾಲಂಬಿಗಳಾದ ಕರಾವಳಿಯ ಜನರನ್ನು ಬ್ಯಾರಿಗಳೆಂದು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮ ಕ್ರಿ. ಶ. 570ರ ನಂತರ ಪ್ರಚಾರಗೊಂಡಿತು. ಅರಬ ಸಂಪರ್ಕ ಮೊದಲನೇ ಶತಮಾನ ದಿಂದಲೂ ಇತ್ತೆಂಬುದನ್ನು ಇತಿಹಾಸಕಾರರು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅಗರ್ತವೇಡನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಅರಬ್ ವ್ಯಾಪಾರವಿತ್ತೆಂಬುದನ್ನು ರೈನಾರ್ಡು ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಹಾಗಿರುವಾಗ ಕರಾವಳಿಯ ಅರಬ್ ಸಂಪರ್ಕ ಇಸ್ಲಾಂ ಪ್ರಚಾರದ ಪೂರ್ವಕಾಲ ದಿಂದಲೂ ಇತ್ತು. ಅವರ ಸಂತಾನಗಳೂ ಇದ್ದು, ಅರಬಿ ಧರ್ಮವನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದರು. ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮ ಪ್ರಚಾರವಾದಂದಿನಿಂದ ಅರಬರು, ಮುಸ್ಲಿಮ ರಾದರು. ಅವರ ಸಂಪರ್ಕದಿಂದ ಬೆಳೆದವರು ಮುಸ್ಲಿಮರು ಬ್ಯಾರಿ ಪದ ಧರ್ಮಾಧಾರಿತವಲ್ಲ, ಕಸುಬು ಆಧಾರಿತವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಬ್ಯಾರಿಗಳಾಗಬೇಕೆಂಬು ದಾಗಲಿ, ಕರಾವಳಿಯ ಮುಸ್ಲಿಮರೆಲ್ಲಾ ಬ್ಯಾರಿಗಳಾಗಬೇಕೆಂಬುಯದಾಗಲೀ ಇಲ್ಲ. ಶೇ.95ರಷ್ಟು ಮುಸ್ಲಿಮರು ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನೇ ಕಸುಬಾಗಿರಿಸಿಕೊಂಡದ್ದರಿಂದ, ಸರ್ವ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬ್ಯಾರಿ ಎಂಬುದು ಮುಸ್ಲಿಮರಿಗೆ ಅನ್ವಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಭಾಷೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿದ್ದ, ಇಲ್ಲಂ ಪದ್ಧತಿ ಬ್ಯಾರಿಗಳಲ್ಲೂ ಇದೆ. ಬ್ಯಾರಿಗಳೆಲ್ಲಾ ಒಂದೇ ಜಾತಿ, ಆಚರಣೆಗೊಳಪಡಬೇಕೆಂಬ, ತಾತ್ವಿಕ ನಿಯಮ ಬ್ಯಾರಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಭಾಷೆ, ಆಚಾರ, ಕಸುಬು, ಬ್ಯಾರಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳು.

ಬ್ಯಾರಿ ಮುಸ್ಲಿಂ ಜನಾಂಗದ ಅಧ್ಯಯನದ ಕೆಲವು ಆಕರಗಳು

ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ

ಕರಾವಳಿ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಮುಸ್ಲಿಂ ಧರ್ಮದ ಉದಯ ಏಳನೇ ಶತಮಾನದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಇವರ ಪ್ರಚಾರಕ ಮಾಲಿಕ್ ದಿನಾರ್. ಇವರು ಹಿಝಾ 22 ಇಸ್ಲಾಂ ಮಾಸದ ಶಾಬಾನ್ 13ನೇ ಸೋಮವಾರ ಕಾಸರಗೋಡಿನಲ್ಲಿ ಮಸೀದಿ ಕಟ್ಟಿದರು. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಶಾಸನ ಕಾಸರಗೋಡಿನ ತಳಂಗರೆಯ ಜಾಮಿಯ ಮಸೀದಿಯಲ್ಲಿ ಲಭಿಸಿದೆ. ಇದು ಅರೆಬಿಕ್ ಶಾಸನ. ಇದನ್ನು 1990ರಲ್ಲಿ ಖ್ವಾಜಾ ಜಿ. ಎಸ್. ಬೆಳಕಿಗೆ ತಂದರು. ಈ ಶಾಸನದ ಮುಖ್ಯ ಸಂಗತಿಯೆಂದರೆ ತುಳುನಾಡಿನ ಕಾಸರಗೋಡಿನಲ್ಲಿ ಇಸ್ಲಾಂ ಮತವು ಶಾಂತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿ ಪಥದಲ್ಲಿ ಮುನ್ನಡೆಯಿತು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಕಾಸರಗೋಡು, ವ್ಯಾಪಾರ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿ ಅರಬರೊಡನೆ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿತು. ಈ

ಶಾಸನದ ನಂತರ ಕರಾವಳಿ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಮುಸ್ಲಿಂ ಜನಾಂಗದವರ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತೇವೆ.

ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾರಿ ಸಮುದಾಯದ ಮುಸ್ಲಿಮರು ಹಂಜಮಾನ ವರ್ತಕ ಸಂಘದೊಂದಿಗೆ ಸಮ್ಮಿಲನವಾದಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಉದಾ: ಮಂಗಳೂರಿನ 1421ರ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಹಂಜಮಾನ ಮುಸ್ಲಿಮರಿಗೆ ಒದಗಿದ ಸಂಕಷ್ಟವನ್ನು ವಿಜಯನಗರ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಪರಿಹಾರ ಮಾಡಿ ಅವರಿಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದ ಮಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಪುನರ್ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದುದ್ದನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. (South Indian inscriptions VII, 1821) ಇದೇ ರೀತಿ ಉಳ್ಳಾಲದ ಹನುಮಂತ ದೇವಾಲಯದ ಹೊರಾಂಗಣ ದಲ್ಲಿರುವ ಶಾಸನ ಒಂದರಲ್ಲಿ ಹಂಜಮಾನ್ ಬ್ಯಾರಿಯವರಿಗೆ ಮಂಗಳೂರಿನ ವಿಜಯನಗರದ ರಾಜ್ಯಪಾಲ ವೀರ ಅರಸ ಒಡೆಯನು ದಾನ ಮಾಡಿದ್ದ ಬಗ್ಗೆ ಉಲ್ಲೇಖ ಇದೆ. ಇದರ ಕಾಲ 1396, ಬಾರಕೂರಿನ ಕ್ರಿ.ಶ. 1568ರ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಹಮ್ಮ ಬ್ಯಾರಿ ಭೂದಾನ ನೀಡುವಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿದ್ದನೆಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಕಡತಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾರಿ ಜನಾಂಗ

ಕಪ್ಪು ಬಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ಸೀಸದ ಕಡ್ಡಿಯಿಂದ ಬರೆದ ದಾಖಲೆ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಸ್ವದೇಶಿ ದಾಖಲೆ ಪತ್ರವಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಕಡತ ಎನ್ನುತ್ತೇವೆ. ಇಂತಹ ಕಡತಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರಾಗಿ ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ನೌಕೆ ನಡೆಸುವ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿ ಕಾಣಸಿಗುತ್ತಾರೆ. ಹಲಸನಾಡು ದಾಖಲೆಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳಾಗಿ ಕಾಣಸಿಗುತ್ತಾರೆ. ಈ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಕಾಸರಗೋಡು, ಮಂಜೇಶ್ವರ ಮತ್ತು ಮಂಗಳೂರಿಗೆ ಬಂದು ಬಸ್ರೂರಿನಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದು, ಈ ದಾಖಲೆಗಳಲ್ಲಿ ನಮೂದಿತ ವಾಗಿದೆ. ಮಂಜೇಶ್ವರದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದ ಕ್ರಿ.ಶ. 17–04ರ ಕಡತದಲ್ಲಿ ಪೊಕ್ಕಚು ಬ್ಯಾರಿ ಕೆಳದಿ ಅರಸರ ಸೈನಿಕರ ನಾಯಕ ಎಂಬುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

ವಿದೇಶಿ ಬರಹ ಮತ್ತು ದಾಖಲೆಗಳಲ್ಲಿ

13ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಬಂದ ಮಾರ್ಕೊ ಪೋಲೊ ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಮುಸ್ಲಿಂ ವರ್ತಕರಿದ್ದು ಅವರು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಭಾಷೆಯನ್ನಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇವರು ಚೀನಾದೊಂದಿಗೆ ವ್ಯಾಪಾರ ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ. ವಿದೇಶಿ ಪ್ರವಾಸಿಗರಾದ ಇಬ್ನ ಬಟೂಟ ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಮುಸ್ಲಿಮರು ವಲಸೆ ಇದ್ದುದ್ದನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಅವರ ವ್ಯಾಪಾರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇವರಿಗೂ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಜನಾಂಗದವರಿಗೂ

ಆಗಿಂದಾಗ್ಗೆ ಘರ್ಷಣೆ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಮತ್ತು ಮಂಗಳೂರಿನ ರಾಜ ರಾಮದೇವ ಇದನ್ನು ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಏಕೆಂದರೆ ಇವನ ವ್ಯಾಪಾರ ಅಲ್ಲಿಯ ಮುಸ್ಲಿಂ ವರ್ತಕರನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿತ್ತು. ಈ ಮುಸ್ಲಿಂ ವರ್ತಕರು ಫಾರ್ಸ್ ಮತ್ತು ಯೆಮೆನ್ ರಾಜ್ಯಗಳೊಂದಿಗೂ ಸಾಗರೋತ್ತರ ವ್ಯಾಪಾರ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲದೆ ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಮುಸ್ಲಿಂ ವರ್ತಕರ ವರ್ಚಸ್ಸು ಇದ್ದುದ್ದನ್ನು 1510ರಂದು ಬಂದ ಬಾರ್ಬೋಸ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಕ್ರಿ.ಶ. 1623ರಲ್ಲಿ ಮಂಗಳೂರಿಗೆ ಬಂದ ಪ್ರವಾಸಿ ಡೆಲ್ಲಾವೆಲ್ಲೆ ತನ್ನ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಮೂಸಾ ಬ್ಯಾರಿಯ ವಿಚಾರ ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇವನು ಬಂಗರಾಜನ ನೌಕಾ ದಳಪತಿಯಾಗಿ ಕೊನೆಗೆ ಕೆಳದಿ ವೆಂಕಟ್ಟಪ್ಪ ನಾಯಕನ ಸೇನಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಇವನು ನೌಕಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಿ ನುರಿತ ಸಂಧಾನಕಾರನಾಗಿದ್ದ, ಉಳ್ಳಾಲದವರೂ ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರಲ್ಲದೆ ಈ ರಾಷ್ಟ್ರದ ನೌಕಾದಳದ ಸಮರ್ಥತೆ ಈ ಜನಾಂಗದವರ ಉತ್ತಮ ಸೇವೆಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತೆಂದು ಇದೇ ಪ್ರವಾಸಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಆಂಗ್ಲ ಪತ್ರ ದಾಖಲೆ 1743ರಲ್ಲಿ ಬಪ್ಪಬ್ಯಾರಿ, ಹಮ್ಮು ಬ್ಯಾರಿಗಳೆಂಬ ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರ ಉಲ್ಲೇಖ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಈ ದಾಖಲೆಯ ಹಿನ್ನಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಪ್ಪಬ್ಯಾರಿ ಮೂಲ್ಕಿಯಲ್ಲಿದ್ದು ಬಪ್ಪನಾಡು ದುರ್ಗಾದೇವಿಯ ದೇವಾಲಯ ಪುನರ್ ರಚಿಸಲು ಆರ್ಥಿಕ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿರಬೇಕು ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಬರುತ್ತದೆ.

ಪಾಡ್ದನಗಳು

ಇತರರೊಂದಿಗೆ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಹೊಂದಿದ್ದ ಉತ್ತಮ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಪಾಡ್ದನಗಳು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತವೆ. ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಇತರರೊಂದಿಗೆ ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಬೆರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಅವರ ಧಾರ್ಮಿಕ ಹಬ್ಬಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಹೊಂದಿದ್ದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಾನಮಾನದಿಂದಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ಅವರನ್ನು ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಂಜೇಶ್ವರದ ಸಮೀಪದ ಉದ್ಯಾವರ ಅರ್ಥಾತ್ ಉದ್ದಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಉದ್ದಾರದ ದೈಯಂಗಳ ಗೌರವಾರ್ಥ ಭೂತನೃತ್ಯವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಗುಡಿಗಾಗಿ ಜಮೀನು ನೀಡಿದ ಮುಸ್ಲಿಮನಿಗೆ ಆ ಭೂತವು ಆಶ್ವಾಸನೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿತ್ತು.

ಮೂಲ್ಕಿಯ ಬಪ್ಪನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಬಪ್ಪ ಬ್ಯಾರಿಯ (ದುರ್ಗಾ ಪರಮೇಶ್ವರಿ ಮಂದಿರದ ನಿರ್ಮಾತೃ ಎನ್ನಲಾದ ವ್ಯಕ್ತಿ) ವಂಶಸ್ಥರಿಗೆ ಈಗಲೂ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ

ದೇವಸ್ಥಾನದ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕುಂಬಳೆಯ ಆರಿಕ್ಕಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಆಲಿ ಭೂತ ಹಬ್ಬದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮುಸ್ಲಿಮ್ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರ ಉಪಸ್ಥಿತಿಯು ಒಂದು ಸಂಪ್ರದಾಯವಾಗಿ ಮುಂದುವರಿದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ. ಇಂತಹ ನೂರಾರು ಉದಾಹರಣೆಗಳು ಜಿಲ್ಲೆಯ ವಿವಿಧ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಈಗಲೂ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ.

ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಯಾವ ರೀತಿ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೆಳಜಾತಿಯ ಜನರೊಂದಿಗೆ ಮತ್ತು ಜೈನ ಜಹಗೀರ್ದಾರರೊಂದಿಗೆ ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಬೆರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂಬುದನ್ನು ಪಾಡ್ದನಗಳಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಜೈನ ಗುತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ (ಬೀಡು) ಬಾವಾಗಳಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವರು ಅದನ್ನೇ ತಮ್ಮ ಮೂಲ ಹೆಸರಾಗಿ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಬಾವಾ, ಬಾವು, ಕಾಟುಬಾವ, ಚೆಯ್ಯಾ ಬಾವಾ ಇತ್ಯಾದಿ ಹೆಸರುಗಳು ಹೆಗ್ಗಡೆ ಮತ್ತು ಬಲ್ಲಾಳರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ತಾವು ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಸೇವೆಯ ಕುರುಹುಗಳಾಗಿ ಈಗಲೂ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿದೆ.

ಬೊಬ್ಬರ್ಯ ಪಾಡ್ದನವು ಬ್ಯಾರಿಗಳಿಗೆ ಇತರ ಜಾತಿಗಳೊಂದಿಗಿದ್ದ ಅನ್ಯೋನ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೀಗೆ ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ. "ಏಳು ಪಟ್ಟಣದ ಮರಕಲರು ಮತ್ತು ಏಳು ಕಡೆಯ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಒಟ್ಟು ಸೇರಿ ಕಲಂಜಾರ್ ಎಂಬಲ್ಲಿಗೆ ತೆರಳಿದರು. ನೀವು ಜಾತಿ–ನೀತಿ ಬ್ಯಾರಿಗಳೊ ಅಥವಾ ಜಾತಿ ಸೆಟ್ಟಿ ಬ್ಯಾರಿಗಳೋ ಎಂದು ಅವರನ್ನು ಅಲ್ಲಿನವರು ಕೇಳಿದರು. ತಾವು ಜಾತಿ ಬ್ಯಾರಿಗಳೆಂದು ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಉತ್ತರಿಸಿದರು. ನೀವು ಜಾತಿ–ನೀತಿ ಬ್ಯಾರಿಗಳಾಗಿದ್ದರೆ ಆವರಣದೊಳಕ್ಕೆ ಬನ್ನಿ" ಎಂಬ ಆಹ್ವಾನ ಅಲ್ಲಿನವರಿಂದ ಬಂತು ಅವರಿಗೆ ಒಲ್ಲೆಯ ಅತಿಥ್ಯವೂ ದೊರೆಯಿತು.

ಇನ್ನೊಂದು ಪಾಡ್ದನದಲ್ಲೂ ಇದೇ ಬಗೆಯ ಉಲ್ಲೇಖ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಯೆಡ್ಡೋಡಿ ಸೊತ್ತು ಮರಕಲೆನ ಕತೆ ಎಂಬುದು ಅದರ ಶೀರ್ಷಿಕೆ. ಮೂವರು ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಕಲಂಜಾರ್ ಎಂಬಲ್ಲಿನ ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೋದರು ಗುತ್ತುವಿನ ಜನರು ಈ ಹಿಂದಿನ ಪಾಡ್ದನಗಳಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದ್ದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನೇ ಕೇಳಿದರು. ತಾವು ಜಾತಿ–ನೀತಿ ಬ್ಯಾರಿಗಳೆಂದು ಅವರು ಉತ್ತರಿಸಿದರು. ನಂತರ ಗುತ್ತುವಿನವರು ಬ್ಯಾರಿಗಳನ್ನು ಅವರಣದೊಳಕ್ಕೆ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ನಡುವೆ ಬ್ಯಾರಿಗಳಿಗೆ ವಿಶೇಷವಾದ ಗೌರವವಿತ್ತೆಂಬುದು ಇದರಿಂದ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ.

16ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾದ 'ಅತ್ತಾವರ ದೈಯಂಗಳು' ಎನ್ನುವ ಪಾಡ್ದನವು ತುಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಮುಸ್ಲಿಮರ ಅಂತಸ್ತು ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೇಗಿತ್ತು ಎಂದು ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ. ಪಾಣೆಮಂಗಳೂರಿನ ಬಂಗರಾಜನ ಆಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮುಸ್ಲಿಮರ

ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಂತಸ್ತಿನ ಬಗ್ಗೆ "ಅತ್ತಾವರ ದೈಯಂಗಳು" ಪಾಡ್ದನವು ಸರಿಯಾದ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಉದ್ಯಾವರ (ಉದ್ಯಾವರ ಮಂಜೇಶ್ವರದ ಹತ್ತಿರ) ಹಿಂದೂ ಸಹೋದರರು ಮುಸ್ಲಿಮರ ಬಗ್ಗೆ ಗೌರವ ಆದರಗಳನ್ನು ತೋರ್ಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಉದ್ಯಾವರ ವಾರ್ಷಿಕ ರಥೋತ್ಸವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅತ್ತಾವರ ದೈಯಂಗಳು ಎನ್ನುವ ಭೂತ ಉದ್ಯಾವರ ಮಸಿದಿಯ ಮುಂಭಾಗಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಇದೀಗ ಮರೆಯಲಾದ ಪ್ರಾಚೀನ ಮುಸ್ಲಿಮ್ ಸೇನಾಧಿಪತಿ ಮತ್ತು ಆತನು ಭೂತ ಆರಾಧನೆಗಾಗಿ ನೀಡಿರುವ ಭೂಮಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಕೃತಜ್ಞತೆ ಸಲ್ಲಿಸಿ, ಆತನನ್ನು ಹೊಗಳುವುದು ವಾಡಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ. ಈ ಪಾಡ್ದನಗಳು ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ.ಶ. 11ರಿಂದ 14ನೇ ಶತಮಾನದ ಕಾಲದವು ಎಂದು ನಂಬಲಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೇ ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖ ಪಾಡ್ದನಗಳಾದ ಬಲೀಂದ್ರ ಪಾಡ್ದನ, ಜುಮಾದಿ ದೈವ ಪಾಡ್ದನ, ಶ್ರೀ ಪಾಡ್ದಣಗಳಲ್ಲಿ ತುಳುನಾಡಿನ ಮುಸ್ಲಿಮರ ಉಲ್ಲೇಖಗಳಿವೆ.

ಇನ್ನೊಂದು ಪಾಡ್ದನವೊಂದರಲ್ಲಿ ತುಳುನಾಡಿನ ಬ್ಯಾರಿಗಳ (ಮುಸ್ಲಿಮರ) ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಈ ರೀತಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಬ್ರಹ್ಮನ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಹತ್ತಿರ ಬಂದಾಗ ಹಳ್ಳಿಯ ಜನರು ಅವರನ್ನು ತಡೆದು " ನೀವು ಜಾತಿ ಬ್ಯಾರಿಗಳೋ, ನೀತಿ ಬ್ಯಾರಿಗಳೋ? ನೀವು ಜಾತಿ ಬ್ಯಾರಿಗಳಾಗಿದ್ದರೆ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಮೊಗಸಾಲೆಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಬಾಗಿಲನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ನಿಮಗೆ ಏನು ಬೇಕಾಗಿದೆ ಎಂದು ಕೇಳಿ" ತುಳು ಮಾಪಿಳ್ಳೆಗಳು (ಮುಸ್ಲಿಮರು) ತಮ್ಮ ಹಿಂದೂ ಸಹೋದರರಿಂದ ಪಡೆದ ಗೌರವ ಇದಾಗಿದೆಯೆಂದು ವಿದ್ವಾಂಸ ಬಿ.ಎ. ಸಾಲೆತ್ತೂರ್ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತಾರೆ.

ತುಳುನಾಡಿನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಿದರೆ ಪಾಡ್ದನಗಳು ಇಲ್ಲವೆ ಭೂತರಾಧನೆಯ ಶ್ಲೋಕಗಳು ಈ ನಾಡಿನ ಮುಖ್ಯ ಪರಂಪರೆಗಳೆಂದು ತಿಳಿಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಭೂತಾರಾಧನೆಯ ಈ ನಾಡಿನ ಅತೀ ಪುರಾತನ ಆರಾಧನೆ ಪದ್ಧತಿಯೂ ಹೌದು. "ಅಲಿ" ಎಂಬ ಒಬ್ಬ ಮುಸ್ಲಿಮ್ ನಾಯಕನನ್ನು ಪಾಡ್ದನಗಳಲ್ಲಿ ದೈವ ಇಲ್ಲವೇ ದೈವಿಕ ಪುರುಷನೆಂದು ವರ್ಣಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಇನ್ನೊಂದು ಮುಖ್ಯ ಪಾಡ್ದನವಾದ ಬೊಬ್ಬರ್ಯ ಪಾಡ್ದನದಲ್ಲೂ ಒಬ್ಬ ಮುಸ್ಲಿಮನನ್ನು ದೈವಿ ಪುರುಷನಾಗಿ ಇಲ್ಲವೇ ಮೀನುಗಾರರ ಆರಾಧ್ಯ ದೈವನಾಗಿ ಆರಾಧಿಸಲ್ಪಡುವುದು ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾಗಿದೆ. ಬಬ್ಬರ್ಯನು ಇಲ್ಲವೆ ಬಾವು ಬ್ಯಾರಿ ತುಳುನಾಡಿನ ಕರಾವಳಿಯ ಜನರಿಗೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮೀನುಗಾರರಿಗೆ ಸಂಕಷ್ಟದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಹಸ್ತವನ್ನು ನೀಡುವ ದೈವವೆಂದು ಬಿಂಬಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಹಂಜುಮಾನ್‌ಗಳು (ಅಂಜುಮಾನ್‌ಗಳು)

ಹಂಜುಮಾನ್ ಎಂದರೆ ಅಂಜುಮಾನ್ ಎಂಬ ಪದದ ಅಪಭ್ರಂಶ ಸಂಘ, ಕ್ಲಬ್, ಸೊಸೈಟಿ ಅಥವಾ ಗಿಲ್ಡ್ ಎಂಬ ಅರ್ಥವೂ ಅದಕ್ಕಿದೆ. ಅಂಜುಮಾನ್ ಎಂಬುದು ಸಂಘಕ್ಕೆ ಇರುವ ಅತ್ಯಂತ ಜನಪ್ರಿಯ ಪರ್ಯಾಯ ಪದವಾಗಿದ್ದು, ಮುಸ್ಲಿಮರ ಮಧ್ಯೆ ಇಂದಿಗೂ ಹಲವು ಅಂಜುಮನ್‌ಗಳು ಅಸ್ತತ್ವದಲ್ಲಿದೆ.

ಜೈನ ವರ್ತಕರ ವ್ಯಾಪಾರ, ಒಕ್ಕೂಟಗಳು ಹಂಜುಮಾನದ ಮುಸ್ಲಿಮರ ಮಧ್ಯೆ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಸಂಘಗಳು ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬರಲು ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಹಂಜುಮಾನರು ಸಮಾಜದ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಘಟಕದಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಮುಖ ಸಮಾರಂಭ ಗಳಿಗೂ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೂ. ಆಡಳಿತಗಾರರು ಅವರನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಂಗಳೂರಿನ ಮುಸ್ಲಿಮರ ವ್ಯಾಪಾರ ಘಟಕವನ್ನು ಹಂಜುಮಾನರು (ಅಂಜುಮಾನ್) ಎಂದೇ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಕ್ರಿ.ಶ. 1419ರ ಮಂಗಳೂರು ಶಿಲಾಶಾಸನವು ಹಂಜುಮಾನ್‌ಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದ ಐದು ಮಸೀದಿಗಳನ್ನು ಅಂದಿನ ಮಂಗಳೂರು ರಾಜ್ಯದ ಗವರ್ನರ್ ಧ್ವಂಸಗೊಳಿಸಿದ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುತ್ತದೆ. ಹಂಜುಮಾನ್‌ಗಳು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಆಡಳಿತಗಾರನಿಗೆ ದೂರು ನೀಡಿರುವಂತಿದೆ. ವಿಜಯನಗರದ ರಾಜನು ಈ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ತನಿಖೆ ನಡೆಸಲು ಬೈಚಪ್ಪ ನಾಯಕನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟನು ಮತ್ತು ಹಂಜುಮಾನ್‌ಗಳಿಗೆ ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡನು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಮಸೀದಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತೆ ನಿರ್ಮಿಸಿ ಕೊಡುವಂತೆಯೂ ಆದೇಶಿಸಿದ್ದನು ಎಂದು ಶಿಲಾಶಾಸನ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದೆ.

ಕ್ರಿ.ಶ.1405ರಲ್ಲಿ ಬಾರ್ಕೂರಿನಲ್ಲಿ ದೊರೆತ ಇನ್ನೊಂದು ಶಿಲಾಶಾಸನವು ಬಾರ್ಕೂರಿನ ಗವರ್ನರ್ ಸೆಟ್ಟಿಕಾರ ಹಾಲರ ಕಛೇರಿ ಮತ್ತು ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪ ನಡೆಸಿದ್ದ ಎಂದು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದೆ. ನಖರಾ ಹಂಜುಮಾನವು ಸೆಟ್ಟಿಕಾರ ಹಾಲರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಸೇರಿತ್ತು. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ರಾಜ ಎರಡನೇಯ ಬುಕ್ಕನಿಗೆ ಮನವಿಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಲಾಗಿತ್ತು.

ಕ್ರಿ. ಶ.1474ರಲ್ಲಿ ನಖರಾ ಹಂಜುಮಾನ ಮತ್ತು ಸೆಟ್ಟಿಕಾರ ಸಂಘ ಒಂದು ಕಕ್ಷಿಯಾಗಿಯೂ ನೀಡುಂಬೂರು ಮುಡಿಲಾಗಳು ಮತ್ತು ಆರು ಬಲ್ಲಾಳರು ಇನ್ನೊಂದು ಕಕ್ಷಿಯಾಗಿಯೂ ಇರುವಂತೆ ಒಡಿಯೂರಿನ ಜಮೀನಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿ ದಂತೆ ಇದ್ದ ವ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಬಾರ್ಕೂರಿನ ಗವರ್ನರ್ ಹಂಜುಮಾನ್ ಅವರ ಪರವಾಗಿ ಇತ್ಯರ್ಥಪಡಿಸಿದ್ದನು. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಶಿಲಾ ಶಾಸನಗಳಿಂದ ಹದಿನಾರನೇ

ಶತಮಾನದ ವೇಳೆಗೆ ಮುಸ್ಲಿಮರು – ಮಂಗಳೂರು, ಭಟ್ಕಳ ಮತ್ತು ಹೊನ್ನಾವರಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿ ಮೇಲುಗೈ ಸಾಧಿಸಿದ್ದರು ಎಂಬುದು ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಹಂಜುಮಾನರು ಪ್ರಮುಖ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಸಂಘವಾಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟರು ಮತ್ತು ಅಂದಿನ ಆಡಳಿತಗಾರರು ಕೂಡಾ ಅವರ ಮೇಲೆ ಭಾರಿ ತೆರಿಗೆ ಹಾಕಿದ್ದರು.

ಕ್ರಿ.ಶ.1565ರಲ್ಲಿ ಬಾರ್ಕೂರಿನಲ್ಲಿ ದೊರೆತ ಶಿಲಾಶಾಸನವು ಈ ಅಂಶವನ್ನು ಪುಷ್ಟೀಕರಿಸುತ್ತದೆ. ಬಸ್ರೂರಿನ ಹಂಜುಮಾನ್‌ರು ತಮ್ಮ ಮೇಲಿನ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ಬಂಗಾರದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕೊಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದಿದ್ದಾಗ ಅವರು ತಮ್ಮ ಬಳಿಯಿದ್ದ ಪಳ್ಳಿ ಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನು ಹಿಂದಿರುಗಿಸಿದ್ದರು ಎಂದು ಶಿಲಾಶಾಸನವು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಈ ತೆರಿಗೆಗಳ ಮೂಲಕ ಹಂಜುಮಾನಗಳು ರಾಜ್ಯದ ಬೊಕ್ಕಸಕ್ಕೆ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಿದ್ದವು.

ಬ್ಯಾರಿ ಜನಾಂಗ ಸ್ವತಂತ್ರ ಜನಾಂಗವೇ?

ಬ್ಯಾರಿ ಸಮುದಾಯವು ತುಳು, ಅರಬಿ, ಮಲಯಾಳದ ಪ್ರಭಾವದೊಂದಿಗೆ ಮಿಶ್ರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೊಂದಿಗೆ ಉಗಮವಾಗಿದೆ. ಅಂದಿನ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಉಚ್ಚ ಜಾತಿಯವರ ಪ್ರಾಬಲ್ಯ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಾ ಜೈನ, ಬೌದ್ಧ ಮತದ ಪ್ರಭಾವವೂ ತುಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆಯಾದಂತೆ ಕೆಳಜಾತಿಯವರು ಮೇಲ್ಜಾತಿಯವರ ಅಸಮಾನತೆ ಮೇಲು–ಕೀಳು ಪದ್ಧತಿ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಬಹಿಷ್ಕಾರಗಳಿಗೆ ಗುರಿಯಾಗಿದ್ದರು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇಸ್ಲಾಂ ಅರಬ್ ಧರ್ಮ ಪ್ರಚಾರಕರ ಮೂಲಕ ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಹರಡಿದಾಗ ಇಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಬ್ಯಾರಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೊಂದು ಜನ್ಮ ತಾಳಿತು. ಹೊಸ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೊಂದಿಗೆ ಭಾಷೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಜನಪದ ಹಾಡು, ಕಥೆ, ಐತಿಹ್ಯಗಳು ಸೇರಿಕೊಂಡವು.

ಬ್ಯಾರಿ ಜನಾಂಗದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ –ಬೇರೆ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಆಡುವ ಜನರು ಸಾಕಷ್ಟು ಮಂದಿ ಇದ್ದಾರೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಆಡುವ ಜನರಲ್ಲಿ ಬಹುಪಾಲು ಮಲಯಾಳ ಮತ್ತು ತುಳು ಪದಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಿದೆ.

ರಾತೀಬ್, ಮೌಲೂದ್ ಮುಂತಾದವುಗಳು ಅರಬಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲೆ ಇದ್ದು ಬ್ಯಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಈಗಲೂ ಇದೆ. ಮಾಲೆಪಾಟ್ಟುಗಳು, ಒಪ್ಪನ ಪ್ಪಾಟ್‌ಗಳ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಿಶ್ರಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಅಡಕವಾಗಿದೆ. ಮಾಪಿಳ್ಳೆ ಪಾಟ್‌ಗಳೆಂದೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಪಡೆದ ಮೊಯಿನ್ ಕುಟ್ಟಿ ವೈದ್ಯರ ಎಲ್ಲಾ ಕಾವ್ಯ ಕೊಡುಗೆಗಳು ಮಿಶ್ರ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿವೆ.

ಬ್ಯಾರಿ ಜನಾಂಗವನ್ನು ಒಂದು ಸ್ವತಂತ್ರ ಜನಾಂಗವಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸ ಬೇಕಾದರೆ ಮೊದಲು ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಬೇಕು. ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆ ಅಥವ ಜನಾಂಗದಲ್ಲಿ ಈಗ ಇರುವ ಪ್ರಭೇದಗಳನ್ನು ನೀಗಿಸಿ, ಒಂದೇ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಬೆಳೆಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕು. ಪ್ರಪ್ರಥಮ ಹೆಜ್ಜೆಯೇ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೊಂದು ರೂಪ ನೀಡುವುದು.

ವ್ಯಾಪ್ತಿ

ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಹಿಂದಿನ ಅವಿಭಜಿತ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದ ಭಾಗಗಳಾದ ಮಂಗಳೂರು, ಉಡುಪಿ ಮತ್ತು ಕಾಸರಗೋಡಿಗೆ ಆಗಮಿಸಿದ್ದ ಪ್ರಾಚೀನ ಅರಬ್ ವರ್ತಕರು ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಮೂಲವಾಸಿಗಳ ಸಂತಾನವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದು ವರ್ತಕ ಸಮುದಾಯವಾಗಿರುವ ಕಾರಣ ಇವರು ನದಿ ತಟದಲ್ಲಿ ವಾಸ ಹೂಡಿದ್ದರು. ಅರಬಿ ಸಮುದ್ರದ ಹಿನ್ನೀರಿನಿಂದ ನದಿಗಳ ಮೂಲಕ ದೋಣಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿರುವ 15 ಕಿ.ಮೀ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯವರೆಗೂ ಈ ಜನಾಂಗ ವಾಸ ಹೂಡಿತ್ತು. ಮತ್ತೊಂದೆಡೆ ಕಾಸರಗೋಡಿನಿಂದ ಮಂಜೇಶ್ವರದವರೆಗಿನ ತೀರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೂಡಾ ಇವರು ಇದೇ ರೀತಿ ನದಿ ತೀರದಲ್ಲಿ ವಾಸ ಹೂಡಿದರು. ಇವು ಬ್ಯಾರಿಗಳ ಪ್ರಾಚೀನ ವಸತಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಾಗಿದ್ದವು ಮತ್ತು ಇಲ್ಲಿ ಕ್ರಿ.ಶ. 7ನೇ ಶತಮಾನದಷ್ಟು ಹಿಂದೆಯೇ ಇಸ್ಲಾಂನ ಪ್ರವೇಶವಾಗಿತ್ತು.

ಕ್ರಮೇಣ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಕೊಡಗು, ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು, ಹಾಸನ ಮತ್ತು ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೂ ಹರಡಿದರು. ಕ್ರಿ.ಶ. 1950ರ ನಂತರ ಇವರು ಕೇವಲ ಭಾರತದಲ್ಲಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಗಲ್ಫ್, ಅಮೇರಿಕಾ, ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾ ಮತ್ತಿತರ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೂ ತಮ್ಮ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ವಿಸ್ತರಿಸಿಕೊಂಡರು. ಇಂದು ಇವರು ಭಾರತದ ಪ್ರಮುಖ ನಗರಗಳಾದ ಬೆಂಗಳೂರು, ಮುಂಬೈ, ಗೋವಾ ಮತ್ತು ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲೂ ಕಂಡುಬರುತ್ತಾರೆ. ಇಂದು ಬ್ಯಾರಿಗಳ ಜನಸಂಖ್ಯೆ 15 ಲಕ್ಷವನ್ನು ದಾಟಿದ್ದು, ವಿಶ್ವದಾದ್ಯಾಂತ ಹಬ್ಬಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಬ್ಯಾರಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮೇಲೆ ಮಲೆಯಾಳಿಗಳ ಪ್ರಭಾವ

ದ.ಕ. ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪುತ್ತೂರು, ವಿಟ್ಲ, ಸುಳ್ಯ, ಫಜೀರ್, ಅರ್ಕಾನ, ಮಂಜನಾಡಿ, ಕೊಣಾಜೆ, ಕಿನ್ಯ, ಪಟ್ಟೋರಿ, ನರಿಂಗಾನ, ಕೈರಂಗಳ, ಇರಾ, ಪಾತೂರು, ಬಾಕ್ರಬೈಲ್, ಸಾಲೆತ್ತೂರು, ನಾರ್ಶ, ಬೋಳಂತೂರು, ಸುರಿಬೈಲ್ ಹೀಗೆ ಕೇರಳ ರಾಜ್ಯದ ಗಡಿಭಾಗಕ್ಕೆ ತಾಗಿರುವ ಮತ್ತು ಆಸುಪಾಸಿನ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿರುವ

ಬ್ಯಾರಿ ಜನಾಂಗದ ಮೇಲೆ ಮಲೆಯಾಳಿಗರ ಪ್ರಭಾವವೂ ಹೆಚ್ಚಿದೆ.

ಮಲಯಾಳ ಭಾಷೆಯನ್ನಾಡುವವರು ದ್ರಾವಿಡ ಜನವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರು. ಆರ್ಯರು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬರುವ ಮುಂಚೆಯೇ ಅವರು ಈ ಕಡೆ ಬಂದವರು.

ಅರಬ್ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ಮಲಬಾರ್ ಕರಾವಳಿ ಹಾಗೂ ತುಳುನಾಡಿನ ಕರಾವಳಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ನೆಲೆಸಿದಾಗ ಅವರು ಸ್ಥಳೀಯ ಹೆಂಗಸರನ್ನು ಮದುವೆ ಯಾದರು. ಈ ಸಂಪರ್ಕದಿಂದ ಹೊಸದೊಂದು ಜನ ವರ್ಗದ ನಿರ್ಮಾಣ ವಾಯಿತು. ಹಾಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮತಾಂತರ ಹೊಂದಿದ ಹೆಂಗಸರೂ ಮಕ್ಕಳೂ ತಮ್ಮ ತುಳು ಭಾಷೆಯನ್ನೇ ಬಳಸಿದರೂ ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಧಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ತುಳು ಮಾತಾಡುವವರೊಂದಿಗೆ ಅವರ ಸಂಬಂಧ ಕ್ಷೀಣಿಸುತ್ತಾ ಹೋಯಿತು. ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಮಲಬಾರಿನ ಮುಸಲ್ಮಾನರೊಡನೆ ಅವರ ಸಂಪರ್ಕ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಾ ಹೋಯಿತು. ಹೀಗಾಗಿ ಅವರ ಆಡುನುಡಿಯಲ್ಲಿ ತುಳುವಿನ ಧ್ವನಿ, ವ್ಯಾಕರಣದ ಪ್ರಭಾವವಿದ್ದರೂ ಶಬ್ದ ಸಂಪತ್ತು ಮಲಯಾಳ ಮಾತಾಡುವ ಮುಸಲ್ಮಾನರಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತವಾಯಿತು. ಆಡು ಭಾಷೆಗಳನ್ನಾಡುವವರಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಪರ್ಕ ಕಡಮೆಯಾಗಲಿಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾದಾಗ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗತೊಡಗಿ ಅವು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಭಾಷೆಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಹೀಗಾಗಿ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದ ಬ್ಯಾರಿ ಜನಾಂಗದವರು ಅತ್ತ ಮಲಯಾಳದ ಶಬ್ದ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡರು.

ಕಾಸರಗೋಡು, ಮಂಜೇಶ್ವರ ಮತ್ತು ಕೊಣಾಜೆ, ಪಜೀರ್, ವಿಟ್ಲ, ಪುತ್ತೂರು, ಮಂಜನಾಡಿ, ಕಿನ್ಯಾ ಪರಿಸರದ ಬಹುತೇಕ ಮಂದಿ ಮಜ್ಞಳಾವರಂ ಎನ್ನುವುದರ ಬದಲು ಮೈಕಾಲ ಎಂದೇ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಅವರನ್ನು ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಬಹುದು.

ಮಲಯಾಳಂನಲ್ಲಿ ನೀರಿಗೆ 'ವೆಳ್ಳಂ' ಮತ್ತು ಬೆಳಿಗ್ಗೆಗೆ 'ರ್ಯಾವಿಲೆ' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಮಂಜೇಶ್ವರ ಆಸುಪಾಸಿನ ಬ್ಯಾರಿಗಳು 'ವೆಳ್ಳಂ' ಬದಲು ಬ್ಯಾರಿಗಳಂತೆ 'ತನ್ನಿ' ಮತ್ತು 'ರ್ಯಾವಿಲೆ' ಎಂಬುದರ ಬದಲು 'ಸುಬೈ' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಕೂಡಾ ಇವರನ್ನು ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಎಂದು ಗುರುತಿಸಲು ಸಹಕಾರಿಯಾದೀತು.

ಬ್ಯಾರಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮೇಲೆ ಜೈನರ ಪ್ರಭಾವ

ಜೈನರೊಂದಿಗಿನ ಸಂಪರ್ಕದಿಂದಾಗಿ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಪ್ರವರ್ಧಮಾನಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಹದಿನಾರನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಚೌಟರು, ಬಂಗರು ಮತ್ತು ಅಜಿಲಗಳೆಂಬ ಜೈನ ಕುಟುಂಬಗಳು ಬ್ಯಾರಿಗಳ ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು ಸೇವೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಉತ್ತೇಜನ ಕೊಟ್ಟರು.

ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಅತ್ಯಂತ ನಂಬಿಗಸ್ಥ ಸೇವಕರೆಂಬ ಗೌರವವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದರು. ರಾಣಿ ಅಬ್ಬಕ್ಕ ಜತೆಗೆ ಸೇವಕರಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿದ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಉಲ್ಲೇಖಗಳೂ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಪೋರ್ಚುಗೀಸರ ವಿರುದ್ಧದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಸೇನಾನಿಯಾಗಿಯೂ ಅಬ್ಬಕ್ಕ ರಾಣಿಯ ಸೈನಿಕರಾಗಿಯೂ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದರು.

ತುಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಸುದೀರ್ಘ ಕಾಲದವರೆಗೂ ಪ್ರಭುತ್ವವಾಗಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಜೈನರ ಮುಖ್ಯವಾದ ಹತ್ತು ಬೀಡುಗಳಿದ್ದವು.

1. ಪುತ್ತಿಗೆ (ಮೂಡಬಿದ್ರೆ)ಯ ಚೌಟರು
2. ಬಂಗಪಾಡಿಯ ಬಂಗರಸರು
3. ವೇಣೂರಿನ ಅಜಿಲರು
4. ಕಾರ್ಕಳದ ಬೈರರಸರು
5. ಸುರಾಲಿನ ತೋಳಹಾರರು
6. ಮುಲ್ಕಿಯ ಸಾಮಂತರು
7. ಎರ್ಮಾಲು ಬೀಡು
8. ಪಣಪಿಲು ಬೀಡು
9. ಪಡುಬಿದ್ರೆ ಬೀಡು
10. ಕೂಳೂರು ಬೀಡು

ಇದಲ್ಲದೆ 200ಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಜೈನ ಬೀಡುಗಳಿದ್ದವು ಕುಂದಾಪುರದಿಂದ ಕಾಸರಗೋಡು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಆರಕ್ಕಾಡಿ ಉಳುವಾರು ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲೂ ಜೈನ ಬೀಡು ಗಳಿದ್ದವು ಎಂದು ಗಣಪತಿ ರಾವ್ ಐಗಳು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಬ್ಯಾರಿಗಳು ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳಾಗಿದ್ದು ಜೈನರೊಡನೆ ನಿಕಟ ಸಂಪರ್ಕವಿತ್ತು. ಜೈನ ಬೀಡುಗಳಿದ್ದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಕೂಡಾ ನೆಲೆ ನಿಂತಿದ್ದರು.

ಜೈನ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಬೆಳೆದು ಬಂದ ಪ್ರಭುತ್ವವಾದದ ಪರಿಣಾಮವೇ 'ಪದಿನಾರಗ' ಎಂಬುದನ್ನು ತುಳುನಾಡಿನಾದ್ಯಂತ ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಜೈನ್ ವರ್ತಕ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಬ್ಯಾರಿಗಳ ಹಂಜುಮಾನಗಳ ಪ್ರಭುತ್ವ ಪ್ರಾಚೀನವಾದದ್ದು. ವರ್ತಕ ಸಮುದಾಯ ವಾಗಿ ಬೆಳೆದ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ನಿಕಟ ವರ್ತಕ ಸಮುದಾಗವಾದ ಜೈನ ಸಂಪ್ರದಾಯ ವನ್ನು ಅನುಕರಿಸಿದರು. ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ, ಜೈನ ಸೆಟ್ಟಿಕಾರರ ಸಂಘದ ವರ್ತಕ ಕೇಂದ್ರವಾದ ಮಂಗಳೂರಿನ್ನಲಿ ಬ್ಯಾರಿಗಳ 'ಪದಿನಾರಗ ಪದ್ಧತಿ' ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು.

ಅವರ ಆಚಾರ ಪದ್ಧತಿಗಳು ಜೈನ ಪ್ರಭುತ್ವವಾದದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಾಗಿತ್ತು. ಪದಿನಾರಗ ಮತ್ತು ಜೈನ ವರ್ತಕ ಸಂಘಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಾಮೀಪ್ಯಕ್ಕೆ ಧಾರಾಳ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ದೊರಕುತ್ತವೆ.

ಜೈನರ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬ್ಯಾರಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಬ್ಯಾರಿ ಮನೆಗಳ ವಾಸ್ತು ಮತ್ತು ವಿನ್ಯಾಸ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ 'ಅಗ'ಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಬ್ಯಾರಿ ಪ್ರಮುಖರಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಬಹಳಷ್ಟು ನಿಕಟವಾಗಿ ಬ್ಯಾರಿ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಆಭರಣಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಬಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಪಿರ್ಗಿಬಳೆ, ಮುರ್ಗಿಬಳೆ, ಸರ್ಗಿಬಳೆ, ಎಲಬಳೆ, (ಎಡಬಳೆ), ತಲೆ ಸಿಂಗಾರದಲ್ಲಿ ತಲೆ ಸಿಂಗಾರ, ಬಾಕಟಿ, ಕೇದಗೆ, ಚೌರಿ, ಜಡೆಸುಲ್ಲಿ, ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಓಲೆ, ಆಲಿಕತ್ತು, ಕಾಯಲಂ, ಕೊಪ್ಪು, ಅರಳಿ, ಸರಪಳಿ ಇತ್ಯಾದಿ. ಕುತ್ತಿಗೆಯ ಉರುಕು, ಮಿಸ್ರಿಮಾಲೆ, ಚಾವಡ, ತಾಲಿಮಣಿ, ಚೈನು ಇತ್ಯಾದಿ, ಕಾಲುಂಗರಕ್ಕೂ ಕುನುಪು, ಕಾಲಿನ ಚೈನು, ಸೊಂಟದ ಪಟ್ಟಿ ಅರೆಂಞಣ ಇತ್ಯಾದಿಗಳೆಲ್ಲಾ ಜೈನರಿಂದ ಬಂದಿರಬೇಕೆಂದೂ ಜೈನ ಆಭರಣಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದಾಗ ತಿಳಿಯಬಹುದು. ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲೂ, ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಜೈನರ ಪ್ರಭಾವ ಇದೆ. ಜೈನರ ಪ್ರಭಾವವೇ ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ ವಿಷಯವಾಗಬಹುದು.

ತುಳುನಾಡಿನ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಜೈನ ಬಲ್ಲಾಳರು ಮತ್ತು ಹೆಗ್ಗಡೆಗಳು ದಕ್ಕನದಿಂದ ಕರಾವಳಿಯವರೆಗೆ ಹಬ್ಬಿಕೊಂಡಿರುವ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾವವಿದೆ. ಒಂದು ಸಾವಿರನೇ ಇಸವಿಯ ವೇಳೆಗೆ ಜೈನರು ದಕ್ಕನದಿಂದ ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ವಲಸೆ ಬಂದರು. ಒಂದು ರೀತಿಯ ಜಹಗಿರ್ದಾರಿ ಪ್ರವೃತಿಯವರಾಗಿದ್ದರು. ಮಣ್ಣಿನೊಂದಿಗೆ ಅವಿನಾಭಾವ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿದ್ದ ಅವರು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಊಳಿಗಮಾನ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಪ್ರತಿ ಕುಟುಂಬವೂ ಬಲ್ಲಾಳ್ ಅಥವಾ ಹೆಗ್ಗಡೆ ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಿತ್ತು ಮತ್ತು ಅವರು ಮಾಗಣೆಯ ದಣಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಪ್ರತಿ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಲು ಒಬ್ಬ ಬಾವಾ, ಮೂರು ಬಾಲಿಕೆ ಮತ್ತು ನಾಲ್ಕು ಪರಾರಿಗಳಿದ್ದರು.

ಜೈನ ವರ್ತಕರ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಒಕ್ಕೂಟಗಳು ಹಂಜುಮಾನದ ಮುಸ್ಲಿಮರ ಮಧ್ಯೆ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಸಂಘಗಳು ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬರಲು ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಜೈನ ವರ್ತಕರ ಒಕ್ಕೂಟಗಳು ಸೆಟ್ಟಿಕಾರ ಸಂಘಗಳೆಂದು ಹೆಸರಾಗಿದ್ದವು. ಸೆಟ್ಟಿಕಾರ ಸಂಘಗಳಂತೆಯೇ ಮುಸ್ಲಿಮರ ಹಂಜುಮಾನಗಳು ಕೂಡಾ ಸ್ಥಳೀಯ ರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿದ್ದವು. ಜೈನ ಸೆಟ್ಟಿಕಾರ ಸಂಘಗಳಂತೆಯೇ ಹಂಜುಮಾನಗಳು

ಮಂಗಳೂರು, ಬಾರ್ಕೂರು ಮತ್ತು ಬಸ್ರೂರುಗಳ ಮೇಲೆ ನಿಯಂತ್ರಣ ಹೊಂದಿದ್ದವು.

ಜೈನ ಸೆಟ್ಟಿಕಾರ ಸಂಘಗಳು 16 ಕುಟುಂಬವನ್ನು ನಗರಗಳಲ್ಲೂ 8 ಕುಟುಂಬವನ್ನು ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲು ಹೊಂದಿತ್ತು. ಬಾರ್ಕೂರು ಮತ್ತು ಮಂಗಳೂರು ಎರಡು ನಗರಗಳಾಗಿದ್ದು ಇಲ್ಲಿ ಹಂಜುಮನ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಸೆಟ್ಟಿಕಾರ ಸಂಘಗಳು ಇದ್ದವು. ಜೈನ ಧರ್ಮದಿಂದ ಮತಾಂತರಗೊಂಡ ಮುಸ್ಲಿಮರಲ್ಲಿ ಜೈನರದೇ ಆದ ವ್ಯಾಪಾರಿ ವಿಧಾನಗಳು ಪ್ರಭಾವ ಬಹಳವಾಗಿದ್ದುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತಿತ್ತು.

ಜೈನ ಮುಸ್ಲಿಮ್ ಸಂಬಂಧವು ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಅಧಿಕವಾಗಿ ಈ ಹದಿನಾರು ಮನೆಗಳವರೂ ಮುಸ್ಲಿಮ್ ಮತಾನುಯಾಯಿಗಳಾಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟು ಜೈನ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಮನೆತನದವರೇ ಆಗಿದ್ದರು. ಈ ಮನೆಗಳಿಗಿರುವ ಹೆಸರುಗಳಲ್ಲಿ ಚೆಟ್ರ ಅಗ, ಬಲ್ಲಾಳ್ ಅಗ, ಪಾಂಡ್ಯಲನ (ಚೆರಿಯ ಬಲ್ಲಾಳಗ) ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಜೈನರ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

ಬ್ಯಾರಿ ಮಾಪ್ಲಾ (ಮಾಪಿಳ್ಳೆ)ಗಳ ಸಂಬಂಧ

ಕೇರಳದ ಮಲಪ್ಪುರಂ ಜಿಲ್ಲೆಯಿಂದ ಕಣ್ಣೂರು, ಕಾಸರಗೋಡು ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಈ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಭಾಷಾ ರಾಜ್ಯಗಳಾಗಿ ವಿಂಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಮಲಬಾರ್ ಎಂದೇ ಗುರುತಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಅರಬರೂ ಕೂಡಾ ಈ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಮಲಬಾರ್ ಎಂದೇ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿರವಾಗಿರುವ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಮಲಬಾರಿನ ಮುಸ್ಲಿಮರು ವಲಸೆ ಬಂದು ನೆಲೆಸಿರುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳು ಇದೆ. ಹಾಗೇ ಬಂದ ಮಲಬಾರಿ ಮುಸಲ್ಮಾನರನ್ನು ಇಲ್ಲಿನ ತುಳುವರು ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಎಂದು ಸಂಬೋಧಿಸಿರಬಹುದು ಎಂದು ಲೇಖಕ ಸಾಲೆತ್ತೂರು ಅಬೂಬಕ್ಕರ್ ಫೈಝಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತಾರೆ.

ಕೇರಳದ ಮಲಬಾರ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿರುವ ಮುಸ್ಲಿಮರನ್ನು ಮಾಪ್ಲಾಗಳೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ಮಾಪ್ಲಾಗಳೇ ವ್ಯಾಪಾರ ನಿಮಿತ್ತ ತಮಿಳು ನಾಡಿಗೆ ಬಂದು ತಳವೂರಿ ಇಲ್ಲಿನ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಿ ಬ್ಯಾರಿಗಳೆಂದು ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡರು ಎಂಬ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಸಾಹಿತಿ ಫಕೀರ್ ಮುಹಮ್ಮದ್ ಕಟ್ಪಾಡಿ ಅಭಿಮತ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಇತಿಹಾಸಕಾರ ಬಿ.ಎ. ಸಾಲೆತ್ತೂರು ತುಳು ಮಾಪಿಳ್ಳೆಗಳು (ಬ್ಯಾರಿಗಳು) ಅರಬ್ಬೀ ತಂದೆಗೆ ಮತ್ತು ತುಳು ತಾಯಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಕ್ಕಳು ಎಂದು ದಾಖಲಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಇದು ಬ್ಯಾರಿ ಜನಾಂಗದ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಕಾಲಘಟ್ಟವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಧಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮಾವನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿದ್ದರೂ ಅವರ ಆಚಾರ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ತುಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳು ನುಸುಳಿಕೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ಕಾಸರಗೋಡಿನಿಂದ ಹಿಡಿದು ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಲಯಾಳ ಭಾಷೆಯ ಶಾಲಿಯಾರ್ (ನೇಕಾರ), ಚೆಲ್ಸ (ಗಾಣಿಗ), ಮಣಿಯಾಣಿ (ಯಾದವ), ಬಲ್ಯಾ (ಕಣಿ ನೋಕುರಜ), ವಣ್ಣಾನ್ (ದೈವ ನರ್ತಕ), ಮಲೆಯನ್ (ದೈವ ನರ್ತಕ), ತೀಯನ್ (ಬಿಲ್ಲವ), ಮೋಯನ್ (ಬೋವಿ), ಬ್ಯಾರಿ (ಮಾಪಿಳ್ಳೆ) ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಜನರು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇವರ ಈ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ.

ಆದರೆ ಬ್ಯಾರಿ ಎಂಬ ಪದ ಬಳಕೆಯು ಕೇವಲ ತುಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಕಂಡು ಬಂದ ಕಾರಣ ಮತ್ತು ಬ್ಯಾರವನ್ನೇ ನೆಚ್ಚಿಕೊಂಡ ಜನರನ್ನು ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಎಂದು ತುಳುವರು ಕರೆದಿರುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಹೆಚ್ಚಿದೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ, ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆ ಮಾಪಿಳ್ಳೆ ಮೂಲದ್ದಲ್ಲ. ಅದು ತುಳು ಮೂಲದ್ದೇ ಆಗಿದೆ ಮತ್ತು ಬ್ಯಾರಿಗಳು ತುಳು ನಾಡಿನವರೇ ಆಗಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಲೇಖಕ ಪೇರೂರು ಜಾರು ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಿದೆ.

ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾರಿ ಎಂಬ ಪದ ತುಳು ಭಾಷೆಯದ್ದಾಗಿದ್ದು, ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ತುಳುವಿನಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾರ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರಿಗೆ ಬ್ಯಾರಿ ಎನ್ನಲಾಗುತ್ತಿವೆ. ಇದು ತುಳುವರು ಬ್ಯಾರಿಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಗೌರವ ಸೂಚಕ ಪದವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಬ್ಯಾರಿಗಳ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮಾಪ್ಲಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೇ ತೋರುತ್ತದೆ. ಮಲಬಾರಿನ ಹಿಂದೂ ಮಹಿಳೆಯರು ಕಿವಿ ಮೇಲ್ಬಾಗವನ್ನು ಚುಚ್ಚಿ ಆಭರಣ ಗಳನ್ನಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲದೆ ಅಡ್ಡಮುಂಡು, ಉದ್ದಕೈಯ ಕುಪ್ಪಯ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದರು. ಈಗಲೂ ಕಲ್ಲಿಕೋಟೆ, ಕಾಂಞಗಾಡು ಮುಂತಾದ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಪ್ರಾಯದ ಹಿಂದೂ ಹೆಂಗಸರಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿಯ ವೇಷ ಭೂಷಣ ಕಾಣಬಹುದು ಮಾಪ್ಲಾ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಅಡ್ಡಮುಂಡು (ಕಾಚಿ), ಕೈಯ ಕುಪ್ಪಾಯ, ಕಿವಿ ಮೇಲ್ಬಾಗಕ್ಕೆ ಅಲಿಕತ್ ಹಾಕುವುದು ಕಾಣಬಹುದು. ಅದು ಅಲ್ಲಿಯ ಹಿಂದೂ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗಿದ್ದ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನೇ ಮಾಪ್ಲಾ ಸ್ತ್ರೀಯರೂ ಅನುಸರಿಸಿದುದಾಗಿದೆ. ಅದು ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಂಪ್ರದಾಯವೂ ಅಲ್ಲ, ಅರಬ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೂ ಅಲ್ಲ.

ಮಾಪ್ಲಾ ಗಂಡಸರ ಮತ್ತು ಬ್ಯಾರಿ ಗಂಡಸರ ವೇಷ ಭೂಷಣಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಒಂದೇ ಆಗಿದೆ. (ಲುಂಗಿ, ಶರ್ಟು, ತಲೆಗೆ ಟೊಪ್ಪಿ ಅಥವಾ ಮುಂಡಾಸು)

ಇದರಿಂದ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಮೂಲತಃ ಉತ್ತರ ಮಲಬಾರಿನಿಂದ ವಲಸೆ ಬಂದು ತುಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ ಮಾಪ್ಲಾಗಳ ಸಂತಾನವೆಂದು ಊಹಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಮಾಪ್ಲಾಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಇಲ್ಲಿಯ ತುಳು ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಿ ಅವರ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಆ ಸ್ತ್ರೀಗಳು ಅವರ ಮಕ್ಕಳು ಮಾಪ್ಲಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿರ ಬೇಕು.

ಹೀಗೆ ಮಾಪ್ಲಾ ಮತ್ತು ತುಳು ಭಾಷೆಗಳು ಮಿಶ್ರಣವಾಗಿ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆ, ಜನಾಂಗ ಬೆಳೆಯಲು ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಮಾಪ್ಲಾಗಳು ತುಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿ ತುಳು ಭಾಷೆಯ ಅತಿಯಾದ ಸಂಪರ್ಕದಿಂಲೂ ಮಲೆಯಾಳಿ ಭಾಷೆಯ ಸಂಪರ್ಕ ಕೊರತೆಯಿಂದಲೂ ಅವರ ಭಾಷೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ತುಳು ಶಬ್ದಗಳು ವ್ಯಾಕರಣವೂ ಸೇರಿ ಬ್ಯಾರಿಭಾಷೆಯ ರೂಪ ಪಡೆಯಿತು.

ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಮಾಪಿಳ್ಳಗಳಲ್ಲ

ತುಳುನಾಡಿನ ಶೇ.80ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಮುಸ್ಲಿಮರು ಬ್ಯಾರಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಆದೆ ಇತಿಹಾಸಕಾರರು ಮತ್ತು ಲೇಖಕರು ಈ ಮುಸ್ಲಿಮರನ್ನು ಮಾಪಿಳ್ಳೆಗಳೆಂದು ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇಪ್ಪತ್ತನೇ ಶತಮಾನದ ಆರಂಭದ ವರ್ಷಗಳವರೆಗೂ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ತಮ್ಮ ಹೆಸರಿನ ಮುಂದೆ ಅಭಿಮಾನ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಎಂದು ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಸರಕಾರಿ ದಾಖಲೆಗಳು ಕೂಡಾ ಅವರನ್ನು ಬ್ಯಾರಿಗಳೆಂದೇ ಗುರುತಿಸಿದೆ. ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಸಂಪ್ರದಾಯದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಇವರು ಮಾಪಿಳ್ಳೆ ಗಳಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನ. ಇತಿಹಾಸಕಾರರು ಈ ವಾಸ್ತವಗಳನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಿದರು ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ಮದ್ರಸಾಗಳ ಮೇಲಿನ ಅವಲಂಬನೆಯ ಕಾರಣ ಬ್ಯಾರಿಗಳಿಗೆ ಮಲಬಾರಿನ ಮಾಪಿಳ್ಳೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಾಮ್ಯತೆ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಅವರನ್ನು ಅದೇ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿಸಿಬಿಟ್ಟರು. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯ ಜನವಿಭಾಗ ವಾಗಿದ್ದ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ತುಳುನಾಡಿನ ಭವ್ಯ ಚರಿತ್ರೆಯಿಂದ ಹೊರಗುಳಿಯು ವಂತಾಯಿತು. ವಾಸ್ತವದಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಮಾಪಿಳ್ಳಗಳಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ ಎಂಬ ಪ್ರತೀತಿ ಇದೆ.

ತುಳು–ಬ್ಯಾರಿ ಸಂಬಂಧ

ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಹಾಗೂ ತುಳುವರು ತುಳುನಾಡೆಂಬ ಅತೀ ಸುಂದರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದವರು. ಇಲ್ಲಿಯ ಸಮೃದ್ಧ ಭೂಮಿ, ಕಾಡು ಹಾಗೂ ಸಮುದ್ರ

ನಮ್ಮನ್ನು ಸಾಹಸಶೀಲರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದೆ. ಒಂದು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಬೋರ್ಗರೆಯುವ ಅರಬ್ಬಿ ಸಮುದ್ರವಾದರೆ, ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆಯಲ್ಲಿರುವ ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟಗಳ ಸಾಲು ಈ ನಾಡಿಗೆ ಒಂದು ಮೆರುಗನ್ನೇ ನೀಡಿದೆ ಎನ್ನಬಹುದು. ತುಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ ತುಳು,ಬ್ಯಾರಿ, ಕೊಂಕಣಿ, ಕನ್ನಡ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್, ಮಲಯಾಳ, ಉರ್ದು ಇತ್ಯಾದಿ ಭಾಷಿಗರು ಭಾಷಾ ಸಾಮರಸ್ಯ ಮೆರೆದಿದ್ದಾರೆ. ತುಳುವರೊಂದಿಗೆ ಬ್ಯಾರಿಗಳ ಸಂಬಂಧ ಏನು ಎನ್ನುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರವು ಬ್ಯಾರಿಗಳು ತುಳುನಾಡಿನಲ್ಲೇ ಹುಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ತುಳುವರು ಸಹೋದರ–ಸಹೋದರಿಯರೇ ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ತುಳುನಾಡಿನ ಪಾಡ್ದಣಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾರಿಗಳನ್ನು ತುಳುವರು ಎಂದು ಗುರುತಿಸಿಲಾಗಿದೆ. ತುಳುನಾಡಿನ ಜನರನ್ನು ಬಿಲ್ಲವರು, ಬಂಟರು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು, ಜೈನರು, ಮೊಗವೀರರು, ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಎಂದು ಸಂಭೋದಿಸ ಲಾಗಿದೆ. ಪಂಬದರು, ದಲಿತರು, ಕೊರಗರು, ಈ ನಾಡಿನ ಮಣ್ಣಿನ ಮಕ್ಕಳೆಂದು ಬಣ್ಣಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಡಾ. ವಹಾಬ್ ದೊಡ್ಡಮನೆಯವರ "ತುಳು ನಾಡಿನ ಮುಸ್ಲಿಮರು" ಎನ್ನುವ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾರಿಗಳನ್ನು ಈ ರೀತಿ ವರ್ಣಿಸಲಾಗಿದೆ. "ಕಷ್ಟ ಸಹಿಷ್ಣುಗಳಾದ ಈ ಜನಾಂಗ, ಸ್ವಾಭಿಮಾನಿಗಳು ಕೂಡಾ. ವ್ಯಾಪಾರ ಅವರ ವಂಶವಾಹಿನಿಯಲ್ಲೇ ಬಂದಿದೆ. ತುಳುನಾಡಿನ ಮನೆ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಸೈಕಲಿನಲ್ಲಿ ಮೀನು ಹೊತ್ತು ಮಾರುವ, ಒಂದು ಹಲಸಿನ ಕಾಯಿಯನ್ನು ಐವತ್ತಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾದ ಹೋಳುಮಾಡಿ, ಪ್ರತಿ ತುಂಡನ್ನು ಚೌಕಾಸಿ ಮಾಡಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವ, ಬೀಡಿ ಕಾರ್ಮಿಕರಾಗಿ ದುಡಿಯುವ, ಕೂಲಿಗಳಾಗಿ ಹೊರೆ ಹೊರುವ, ನದಿ ಸಮುದ್ರಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ದೋಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಯಾಗಿ ಪಯಣಿಸುವ, ಹಂದಿಮಾಂಸ ಮತ್ತು ಶರಾಬು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಎಲ್ಲವನ್ನು ತನ್ನ ವ್ಯಾಪಾರದ ಕಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ತರುವ, ಯಾವುದೇ ತುರ್ತು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಆಪತ್‌ಭಾಂದವನಾಗಿ ತನ್ನ ನೆರೆಹೊರೆಯವೊಂದಿಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸುವ ನಗುಮುಖದ ಬ್ಯಾರಿ, ತುಳುನಾಡಿನ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಬೇಕಾದ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರು". ಆದರೆ ಬದಲಾದ ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಉದ್ಯಮಿಗಳಾಗಿ, ಕೃಷಿಕರಾಗಿ, ರಾಜಕೀಯ ನೇತಾರರಾಗಿ ಸರಕಾರಿ ಪತ್ರಕರ್ತರಾಗಿ ಸಾಹಸ ಮೆರೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ತುಳು–ಬ್ಯಾರಿ ಸಂಬಂಧಗಳು ಶತಮಾನಗಳಷ್ಟು ಹಿಂದಿನದು. ಫಾತಿಮಾರ ಮಗ ಬಬ್ಬು (ಬಾವು) ತುಳುವರ ಆರಾಧ್ಯ ದೈವನಾದ. ಕಡಲ ತಡಿಯ ತುಳುವರಿಗೆ ಬಬ್ಬರ್ಯ ಪಾಡ್ದನದ ಕಥೆ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಆಲಿ ಬ್ಯಾರಿ ಆಲಿಭೂತನಾಗಿ

ತುಳು ಜನರ ಮನದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಅಂದರೆ 'ಬ್ಯಾರ' ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಬ್ಯಾರಿಯನ್ನು ಬ್ಯಾರಿ ಎಂದು ಕರೆಯದೇ ತುಳುವರು ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇನ್ನು ತುಳು ಭಾಷೆಯ 'ಸೊಲ್ಮೆ' ಎನ್ನುವ ಶಬ್ದ ಅರಬೀ ಭಾಷೆಯ 'ಸಲಾಂ'ನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದೆ ಎಂದು ತುಳು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಒಪ್ಪುತ್ತಾರೆ. ಇತಿಹಾಸಕಾರರು ಹೇಳುವಂತೆ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ತುಳುವ ಮಾಪಿಳ್ಳೆಗಳು, ಅಂದರೆ ತುಳು ತಾಯಿ ಅರಬೀ ತಂದೆಯ ಮಕ್ಕಳು. ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮ ಪಶ್ಚಿಮ ಕರಾವಳಿಗೆ ಪಸರಿಸುವ ಮುನ್ನವೇ ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ತುಳುನಾಡಿನ ಕರಾವಳಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಅರಬೀ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು, ತುಳು ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಿ ಸಂಸಾರ ಮಾಡಿದ ಫಲವೇ ಬ್ಯಾರಿಗಳ ಜನನವಾಯಿತು ಎಂದು ಇತಿಹಾಸಕಾರರು ವಿವರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ತುಳುವರಲ್ಲಿದ್ದ ಬ್ಯಾರಿ ಜನಾಂಗವೇ ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಮತಾಂತರ ಹೊಂದಿ, ಬ್ಯಾರಿ ಮುಸ್ಲಿಮರಾದರು ಎಂಬ ವಾದ ಒಂದು ಕಡೆಯಾದರೆ, ಮಲಬಾರ್ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಿಂದ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ವಲಸೆ ಬಂದ ಮಲಬಾರಿಗಳೇ ಬ್ಯಾರಿಗಳಾದರು ಎಂಬುದು ಇನ್ನೊಂದು ತರ್ಕ.

ಸೌಹಾರ್ದದ ತುಳುನಾಡು

ತುಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಜಾತಿಗಳು ಹಾಗೂ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಸೇರಿ ಸೌಹಾರ್ದದಿಂದ ಬಾಳುತ್ತಿದ್ದ ನಾಡು. ಇಲ್ಲಿಯ ಬಂಟರು, ಬಿಲ್ಲವರು ಬೆಳೆಸಿದ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಶತಮಾನಗಳಿಂದ ವಿದೇಶಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳಿಗೆ ಮಾರುವವರು ಬ್ಯಾರಿಗಳು, ಮೊಗವೀರರು ಸಮುದ್ರದಿಂದ ಹಿಡಿದುಕೊಟ್ಟ ರುಚಿಯಾದ ಮೀನು, ಬ್ಯಾರಿಗಳಿಗೆ ದೈನಂದಿನ ಆಹಾರ, ಇದೆಲ್ಲದರ ನಡುವೆ ಇಂದು ರಾಜಕೀಯ ಬಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿರುವ ಕೋಣ, ಎಮ್ಮೆಗಳನ್ನು ದನಕರುಗಳನ್ನು ಇತರರಿಂದ ಖರೀದಿಸಿ ಇತರ ಜಾತಿಯವರಿಗೆ ಮಾರುವುದು ಕೂಡ ಬ್ಯಾರಿಗಳ ಕಾಯಕವಾಗಿತ್ತು. ಮುಂಬೈಯಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿರುವ ಶ್ರೀಮಂತ ರಾಮಣ್ಣ ಶೆಟ್ಟರ ಮಗಳಿಗೆ ವರ ಹುಡುಕುವ ಕೆಲಸ, ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕಾಗಿ ವಿವಿದೆಡೆ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಬಾವು ಬ್ಯಾರಿಯದ್ದು ಎಂದರೆ ತುಳುವರ ಹಾಗೂ ಬ್ಯಾರಿಗಳ ಸಂಬಂಧ ಹೇಗಿತ್ತು ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆ ಮಾತ್ರ. ಹಾಗೆಯೇ ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಸಹಕಾರ ನೀಡಿ, ಯಥೇಚ್ಚ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ತುಳುನಾಡಿನ ತುಳುವರು ಹಾಗೂ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದರು.

ಪ್ರಥಮ ಮಹಾಯುದ್ಧ ಹಾಗೂ ಎರಡನೇ ಮಹಾಯುದ್ಧದ ಕಾಲಕ್ಕೆ

ತುಳುನಾಡಿನ ಸಾಹಸಿ ಯುವಕನಿಗೆ ಬೊಂಬಾಯಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ನೌಕರಿ, ಹೋಟೆಲ್ ಉದ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಿತ್ತು. ಬೊಂಬಾಯಿಯ ಕುಂದನ್ ಲಾಲ್ ಸೈಗರ್‌ನ ಹಾಡು, ಹಾಗೆಯೇ ಮುಹಮ್ಮದ್ ರಫಿ, ಮುಖೇಶ್, ಕಿಶೋರ್ ಕುಮಾರ್‌ರವರ ಹಾಡು ರೇಡಿಯೋದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಕಾಲ. ದಿಲೀಪ್ ಕುಮಾರ್, ರಾಜ್‌ಕಪೂರರು ತಮ್ಮ ಊರಿಗೆ ಬಂದು ಟೆಂಟ್ ಸಿನಿಮಾದಲ್ಲಿ ನಟಿಸಿದ್ದ ಕಾಲ ಬೊಂಬಾಯಿ ನೋಡಬೇಕೆಂಬ ಹಂಬಲ, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ತುಳು ಹಾಗೂ ಬ್ಯಾರಿ ಯುವಕನ ಮನಸ್ಸಾಗಿತ್ತು. ಪ್ರಯಾಣಕ್ಕೆ ವಾರಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಬರುವ ಹಡಗು ದುಬಾರಿ. ಮುಂಬೈಗೆ ಹೋಗುವುದೆಂದರೆ ಈಗ ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾ, ಅಮೇರಿಕಾಕ್ಕೆ ಹೋದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಸಂಭ್ರಮ ಹಾಗೂ ಸಾಹಸ. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ದೊಡ್ಡ ಮಂಜಿಗಳು, 'ಕೋಟಿಯ', 'ಪತ್ತೆಮಾರ್'ಯಂತಹ ದೋಣಿ ಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ತುಳುನಾಡಿನ ಅಡಿಕೆ, ಶುಂಠಿ, ಸಾಂಬಾರ ಜೀನಸುಗಳನ್ನು ಮುಂಬೈ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿ ಹಣದ ಗಂಟನ್ನು ತುಳುನಾಡಿನ ಕೃಷಿಕರಿಗೆ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಇನ್ನು ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಕೂಡಾ ತುಳುವರ ಹೋಟೇಲ್ ಉದ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾದ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ಹಲವು. ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಗಡಿಬಿಡಿಗೆ 'ವಾಟಲ್ ಪಾಚಲ್' ಎನ್ನುವ ಶಬ್ದವಿದೆ. ಹಿಂದೆ ಮುಂಬಯಿಯಲ್ಲಿ **'Hotel Pachal'** ಎನ್ನುವ ಹೋಟೆಲ್ ಇತ್ತೆಂದು ಪ್ರತೀತಿ. ಆ ಹೋಟೇಲಿನ ವ್ಯಾಪಾರದ ಭರಾಟೆ ಎಂದರೆ ಉಸಿರಾಟ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಪುರುಸೊತ್ತು ಇರಲಿಲ್ಲ. ಯಾವಾಗಲೂ ಜನಜಂಗುಳಿ. ಇದರಿಂದಗಿ ತುಳುನಾಡಿನ ಬ್ಯಾರಿಯೊಬ್ಬ ತನ್ನ ಊರಿನ ಮದುವೆ ಮನೆಯ ಗಲಾಟೆ ನೋಡಿ, 'ವಾಟಲ್ ಪಾಚಲ್' ಎಂದನಂತೆ ಮುಂದೆ ಇದು ಬ್ಯಾರಿ ಶಬ್ದಕೋಶದ ಭಾಗವಾಯಿತು. ಬ್ಯಾರಿಗಳು ತುಳುವರು ಬೇರೆ–ಬೇರೆ ಎಂದು ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ವಿಭಾಗಿಸಬೇಕಿಲ್ಲ. ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಅಚ್ಚ ತುಳು ಭಾಷೆ ಮಾತನಾಡುವವರು ಹಾಗೆಯೇ ಹಿರಿಯ ತಲೆಮಾರಿನ ತುಳು ಜನರು ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯನ್ನು ನಿರರ್ಗಳವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಈಗ ತುಳುವರು ಮತ್ತು ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಕೋಮು ಭಾವನೆಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಕಾಲನಿಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸ ಮಾಡುವುದು, ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಶಾಲೆ ಕಾಲೇಜುಗಳಿಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸೇರಿಸುವುದರಿಂದಾಗಿ, ತುಳುವರು ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆ, ಜನಾಂಗ ಮರೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗೇಯೇ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ತುಳುಭಾಷೆಯನ್ನು ಮರೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಸಲ್ಲದು. ಅಣ್ಣ–ತಮ್ಮಂದಿರ ಸಂಬಂಧದಂತೆ ನಮ್ಮ ನಡುವೆ ಸೌಹಾರ್ದ

ಸಂಬಂಧಗಳು ಮುಂದುವರಿಯಬೇಕು.

ಧರ್ಮ, ಭಾಷೆ ಅಥವಾ ಜೀವನ ಕ್ರಮಗಳು ಬೇರೆಯಾದಾಗ ಅವು ಆತಂಕ ಸೃಷ್ಟಿಸಬೇಕೆಂದಿಲ್ಲ. ಮನಸ್ಸಿದ್ದರೆ ಸಹಬಾಳ್ವೆ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ತುಳುವರ ಜೀವನವೇ ಸಾಕ್ಷಿ.

ಬ್ಯಾರಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ

ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಎನ್ನುವುದು ಪ್ರಾದೇಶಿಕವಾದದ್ದು, ಆಯಾ ಪ್ರದೇಶದ ಭಾಷೆ, ಆಹಾರ, ಉಡುಪು, ಜೀನವ ಶೈಲಿ, ಪದ್ಧತಿ, ನಂಬಿಕೆಗಳು, ವೃತ್ತಿಪರ ಆಚರಣೆಗಳು, ಆರಾಧನೆಯ ವಿಧಾನಗಳು, ಹಬ್ಬ, ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲವೂ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಪ್ರದೇಶದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಆ ಪ್ರದೇಶದ ಎಲ್ಲ ಧರ್ಮಗಳ ಜನರಲ್ಲು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಸುಮಾರು 50 ಕಿ. ಮೀ. ಅಂತರಕ್ಕೆಲ್ಲ ಬದಲಾಗುವ ಭಾಷೆಯಂತೆಯೇ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲು ಸಾಮಾನ್ಯ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಆ ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು ಕೆಲವೆಡೆ ಧರ್ಮಗಳ ಆಧಾರದಲ್ಲೂ ರೂಪುಗೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಬಹುತೇಕವಾಗಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಅನ್ನುವುದು ಧರ್ಮವನ್ನು ಮೀರಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಬ್ಯಾರಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಅನ್ನುವುದೊಂದು ಬೇರೆಯೇ ಇದೆಯೇ? ಇದೆ ಎಂದಾದರೆ ಅದಕ್ಕೂ ಸ್ಥಳೀಯ ತುಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೂ ಮಧ್ಯೆ ಏನಾದರೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಇದೆಯೇ? ಈ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಬೇರುಗಳನ್ನು ತಡಕಾಡುವಾಗ ಬಳಸಬೇಕಾದ ಮಾನದಂಡ ಗಳೇನು? ಈ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಬೇರುಗಳು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಸಡಿಲಗೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆಯೇ? ಬ್ಯಾರಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ನಾವು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆಯೆ?

ಈ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಅಷ್ಟು ಸುಲಭವಲ್ಲ. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಬ್ಯಾರಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮೂಲವಾದ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯೇ ಅಪಾಯದಲ್ಲಿದೆ. ಭಾಷೆ ನಶಿಸುತ್ತಾ ಹೋದಂತೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೂ ನಶಿಸುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತದೆ.

ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ತಾಯಿ ಬೇರುಗಳನ್ನು ತಡಕಾಡುತ್ತಾ ಹೋದಂತೆ ಬ್ಯಾರಿ ಸಮುದಾಯದ ಹಲವು ಕುತೂಹಲಕರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಿವರಗಳು ಬೆಳಕಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಬಹುತೇಕ ವಿವರಗಳು ಕರಾವಳಿಯ ತೌಳ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಜತೆಗೆ ತಳುಕು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿರುವುದೂ ಗಮನಾರ್ಹ.

ಸಾಕಷ್ಟು ಬ್ಯಾರಿ ಕುಟುಂಬಗಳು ಹಿಂದೆ ಕೃಷಿ ಪ್ರಧಾನ ಕುಟುಂಬಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಕೃಷಿಕೇಂದ್ರಿತ ಬ್ಯಾರಿ ಕುಟುಂಬಗಳ ಅಂಗಳವನ್ನು ಸೆಗಣಿಯಿಂದ ಗುಡಿಸಿ

ಸಾರಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅಂಗಳದ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಿದ್ದ ಕೊಟ್ಟಿಗೆ ತುಂಬಾ ದನಗಳು, ಎಮ್ಮೆಗಳು, ಕೋಣಗಳನ್ನು ಸಾಕುವುದು ಮಾಮೂಲಾಗಿತ್ತು. ನಮ್ಮ ಪಕ್ಕದ ಮನೆಯ ತುಳುವರು ಬಲಿಯೇಂದ್ರನ ಪರ್ಬ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ನನ್ನ ತಂದೆಗೆ ಇನ್ನೂ ನೆನಪಿದೆ. ಗದ್ದೆಯಲ್ಲಿ ಭತ್ತದ ಹೊಸ ಬೆಳೆ ಬರುವಾಗಿನ ಸಂಭ್ರಮವದು. ಅವರು ಗದ್ದೆಗೆ ಹೋಗಿ ಹೊಸ ಭತ್ತದ ಕೊರಳನ್ನು ತಂದು ಚಾವಡಿಯ ಜಂತಿಗೆ ಕಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದರು. ಆವತ್ತು ಪುದಿಯೊ ಅರಿಯ ಚಕ್ಕರೆ ಚೋರು, ತೆಂಗಿನ ಹಾಲಿನ ಅನ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಾಗೆಯೇ ದೀಪಾವಳಿಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ದನಕರುಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಕ್ಕಿ ತೊಳೆದು ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸಿ, ಬೇಲಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಗುತ್ತಿದ್ದ ಮಿಠಾಯಿ ಹೂವಿನ ಮಾಲೆ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದರು. ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ದನಕರುಗಳಿಗೆ ಇಡ್ಲಿ ತಿನ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಲವು ಊರುಗಳಲ್ಲಿ ಬಿದಿರಿನಿಂದ ಬಿಳಿಯ ಬಣ್ಣದ ಸೀಲುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡಿ ಸಂಭ್ರಮಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ತಮ್ಮ – ತಮ್ಮ ಮನೆಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಶುಚಿಗೊಳಿಸಿ ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಮನೆಯ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ದೀಪಗಳನ್ನು ಹಚ್ಚಿ ಮನೆಯನ್ನು ತೂಗುದೀಪಗಳಿಂದ ಶೃಂಗಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ದನಗಳನ್ನು ಸಾಕಿದಂತೆಯೆ ಕುರಿಗಳನ್ನು ಸಾಕುವುದೂ ಬ್ಯಾರಿಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಿಯವಾದ ಕೆಲಸವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಇದು ತುಳುವರಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಮೇಕೆ, ಕುರಿಗಳ ಕುರಿತು ಬ್ಯಾರಿಗಳ ವಿಶೇಷ ಮೋಹಕ್ಕೆ ಒಂದು ಧಾರ್ಮಿಕ ಎಳೆಯೂ ಇದೆ. ಅರೇಬಿಯಾದಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾದಿ ಮುಹಮ್ಮದ್ ಪೈಗಂಬರ್ (ಸ) ಅವರು ಕುರಿ ಸಾಕುತ್ತಿದ್ದರು, ಮೇಯಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಎನ್ನುವ ಅಂಶ. ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಎಷ್ಟೋ ಅಂಶಗಳು ದೇಶ ಕಾಲಗಳನ್ನು ದಾಟಿ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಪ್ರವಹಿಸುತ್ತವೆ.

ಆದರೆ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಬ್ಯಾರಿಗಳ ಈ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಂಶ ಮರೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಕೃಷಿ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ದುಡಿಯುವವರು ಇಲ್ಲವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಮೀಸೆ ಮೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಕೊಲ್ಲಿ ದೇಶಗಳ ಕಡೆಗೆ ಮುಖ ಮಾಡುವ ಬ್ಯಾರಿ ಯುವಜನರಿಂದಾಗಿ ಬಹುತೇಕ ಕುಟುಂಬಗಳು ಹೊಲಗದ್ದೆಗಳನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿವೆ.

ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಹೇಗೆ ಕೃಷಿಕರೋ ಹಾಗೆಯೇ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳೂ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ವಯಸ್ಸಾದ ದನಗಳನ್ನು ಮಾರುವುದು ಅವರಿಗೆ ಸಹಜವಾದ ವ್ಯಾಪಾರವಾಗಿತ್ತು. ಹಾಗೆಯೇ ಬಹುತೇಕ ಬ್ಯಾರಿಗಳ ಪೂರ್ವಜರು ದಲಿತ, ಕೆಳವರ್ಗದಿಂದ ಮತಾಂತರವಾಗಿರುವ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ದನದ ಮಾಂಸ ಅವರ ಆಹಾರ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಹೋಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಇವತ್ತು ಈ ಆಹಾರ ಪದ್ಧತಿ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರವೇ ಹಲವರಿಗೆ ರಾಜಕೀಯ ಬಂಡವಾಳವಾಗಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಹಿಂದೂ ಮುಸ್ಲಿಮರ

ಮಧ್ಯೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ವೈಷಮ್ಯದ ಬೀಜ ಬಿತ್ತಿದೆ.

ಬ್ಯಾರಿಗಳ ಜನಸಾಂದ್ರತೆ ಹೆಚ್ಚಿರುವ ಕೆಲವು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ದರ್ಗಾಗಳು ಇರುವುದೂ, ಅಲ್ಲಿ ಉರೂಸ್ ನಡೆಯುವುದೂ ಸಾಮಾನ್ಯ. ಈ ದರ್ಗಾಗಳಲ್ಲಿ ವರ್ಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಉರೂಸ್ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಅನ್ನ ಸಂತರ್ಪಣೆ ನಡೆಯುವುದು, ಜನಜಾತ್ರೆ ಸೇರುವುದು, ಧಾರ್ಮಿಕ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳು ನಡೆಯುವುದು ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ. ಈ ಆಚರಣೆಯ ಮೇಲೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಹಿಂದೂಸ್ತಾನದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪ್ರಭಾವ ಬಿದ್ದಿದೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಮುಸ್ಲಿಮರೇ ಆಡಳಿತ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ಕೊಲ್ಲಿ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಉರೂಸ್‌ಗಳು ಕಂಡು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಪಾಕಿಸ್ತಾನ, ಇರಾಕ್ ಮುಂತಾದ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ.

ಹಿಂದೆಲ್ಲಾ ದರ್ಗಾಗಳಿಗೆ ಊರಿನ ಎಲ್ಲಾ ಜಾತಿಯ, ಎಲ್ಲಾ ಧರ್ಮಗಳ ಜನರು ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಡೀ ಹಳ್ಳಿಯ ಮೇಲೆ ಸೂಫಿ ಸಂತರ ಪ್ರಭಾವ ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ಇವತ್ತು ದರ್ಗಾಗಳಿಗೆ ಬರುವ ಬ್ಯಾರಿಯೇತರ ಜನರ ಸಂಖ್ಯೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಬ್ಯಾರಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯೂ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ಹಿಂದೆ ಸಾಮರಸ್ಯದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕೇಂದ್ರಗಳಾಗಿ ಮೆರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ದರ್ಗಾಗಳು ಇವತ್ತು ಬ್ಯಾರಿಗಳಲ್ಲೆ ಒಂದು ಗುಂಪಿನವರ ಶೃದ್ಧಾ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಉಳಿದಿದೆ.

ಅಲ್ಲದೇ ತುಳುನಾಡಿನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹಬ್ಬಕ್ಕೂ ಒಂದು ರೀತಿಯ ವಿಶೇಷತೆ ಇದೆ. ಆಟಿ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ, ಕೃಷ್ಣ ಜನ್ಮಾಷ್ಟಮಿ, ಗಣೇಶ ಚತುರ್ಥಿ, ದೀಪಾವಳಿ, ಬಲೀಂದ್ರ ಪೂಜೆ, ಗೋಪೂಜೆ, ಭೂಮಿ ಪೂಜೆ (ಕೆಡ್ಡೆಸ), ಅಂಗಡಿ ಪೂಜೆ ಇತ್ಯಾದಿ. ತುಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕಿಮುಡಿ ಕಟ್ಟುವುದು, ಅಕ್ಕಿ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮಾಡುವ ವಿಶೇಷವಾದ ವಿಧಾನ. ಮುಡಿ ಕಟ್ಟಿದ ಅಕ್ಕಿಯು ವರ್ಷಾನುಗಟ್ಟಲೇ ಕಳೆದರೂ ಯವುದೇ ತೊಂದರೆಯಿಲ್ಲದೆ ಜೋಪಾನವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಪೂಜೆ ಹೊರತು ಪಡಿಸಿ ಉಳಿದ ಎಲ್ಲಾ ವಿಧಾನವನ್ನು ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಅವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದುದು ಇನ್ನೊಂದು ವಿಶೇಷದ ಸಂಗತಿ.

ತುಳುನಾಡಿನ ಇನ್ನೊಂದು ವಿಶೇಷವಾದ ಆಟವೆಂದರೆ ಕಂಬಳ. ಇದು ನಾಡಿನಲ್ಲಿರುವ ಕೋಣಗಳ ಕೆಸರುಗದ್ದೆ ಓಟದ ಸ್ಪರ್ಧೆ. ಈ ಓಟದಲ್ಲಿ ವಿಜೇತ ರಾದವರಿಗೆ ಸನ್ಮಾನಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ವಿಜೇತರಿಗೆ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಖುಷಿಯಾದರೆ, ವೀಕ್ಷಕರಿಗಂತೂ ಮನತಣಿಸುತ್ತದೆ. ಚಳಿಗಾಲದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಈ ಕಂಬಳವನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸಲು ಜನರ ಮಹಾಪೂರವೇ ಹರಿದು ಬರುತ್ತದೆ. ಕೇವಲ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದವರಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೇ ಬ್ಯಾರಿಗಳು, ಕ್ರೈಸ್ತರು ಹಾಗೂ

ಇನ್ನಿತರ ಧರ್ಮದವರು ಈ ಮನೋರಂಜನೆಯನ್ನು ನೋಡಲು ಸಾಲುಗಟ್ಟಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ತುಳುನಾಡಿನ ಜನರ ಮನರಂಜನೆಯೆಂದರೆ ಯಕ್ಷಗಾನ, ಇಂದು ಯಕ್ಷಗಾನವು ದೇಶ–ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಬಾರೀ ಪ್ರಚಾರ ಹೊಂದಿದೆ. ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಊರಲ್ಲಿ ಯಕ್ಷಗಾನವಿದ್ದರೆ ನೆರೆಮನೆಯವರ ಜೊತೆಗೂಡಿ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಅದನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸಲು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು.

ಉಡುಪು ವಿನ್ಯಾಸಗಳು

ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಡ್ರೆಸ್ ಕೋಡ್ ಕೂಡಾ ಬದಲಾಗಿದೆ. ನನ್ನ ಅಜ್ಜನ ಕಾಲದ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ತಲೆಗೊಂದು ಮುಂಡಾಸು, ಪಟ್ಟ್ ಪಟ್ಟೆಯ ಮುಂಡು, ಉದ್ದನೆಯ ಬುಶ್ ಶರ್ಟ್ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದರು. ಮುಂಡಾಸಿನ ಮಧ್ಯೆ ಇಸ್ತ್ರಿ ಮಾಡಿದ ಬಿಳಿಯ ಚೌಕದ ಟೊಪ್ಪಿಯು ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ಸೊಂಟದಲ್ಲಿ ಹಸಿರು ಬಣ್ಣದ ಪರ್ಸ್ ಸಹಿತ ಬೆಲ್ಟ್ ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ಕಣ್ಣಿಗೆ ಸುರ್ಮ, ಬಟ್ಟೆಗೆ ಸೆಂಟ್, ಅತ್ತರ್ ಆಗಿನ ಫ್ಯಾಶನ್ನ್. ನನ್ನ ಬಾಪ್ಪಾನವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇದು ಸ್ವಲ್ಪ ಬದಲಾಯಿತು. ಅವರಿಗೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಸಿಕ್ಕಿ ಸರಕಾರಿ ನೌಕರಿಯೂ ಲಭಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಮದುವೆಯ ದಿನ ಕೋಟು ಸೂಟಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದರು. ಮುಂಡಾಸ್ ಬದಲಿಗೆ ಉದ್ದನೆಯ ತುಪ್ಪಳದ ಮಕ್ಮಲ್ ಟೋಪಿ ಧರಿಸಿದ್ದರು. ನನ್ನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕಾಟನ್ ಟೊಪ್ಪಿಗೆ ಬಂದು ಕುಳಿತಿದೆ. ಬ್ಯಾರಿ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಡ್ರೆಸ್ ಕೂಡಾ ವೇಗವಾಗಿ ಬದಲಾಗುತ್ತಿದೆ. 55 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ನನ್ನ ಉಮ್ಮ ಮದುವೆಯಾಗಿ ಗಂಡನ ಮನೆಗೆ ಬಂದಾಗ ಒಂದು ಜತೆ ಹೊಸ ಚಪ್ಪಲಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ಜತೆ ಮರದ ಮೆಡಿಯೂ ಉಡುಗೊರೆಯಾಗಿ ಸಿಕ್ಕಿತ್ತು. ಮಂಗಳೂರಿನಿಂದ ತರಿಸಿದ್ದ ಹೊಸ ಹಳದಿ, ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣದ ವೊಲ್ಲಿ ಹೊದ್ದು ಅವರು ಗಂಡನ ಮನೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದರು. ಆಗ ಬುರ್ಕಾ ಇರಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ನೆರೆಮನೆಯ ಅತ್ತಿಜಂದಾದ ಮತ್ತು ಮೊಮ್ಮಾಟಿಯಮ್ಮ ಜೋಡಿವಲ್ಲಿ ಹೊದ್ದುಕೊಂಡು ಹಳೆಯಂಗಡಿಯ ಹರಿಭಟ್ಟರ ಆಯುರ್ವೇದ ಶಾಪಿಗೆ ಔಷಧಿ ತರಲು ನಡೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದುದ್ದನ್ನು ಅಮ್ಮ ನೆನಪಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಆ ಬಳಿಕ ಸೌದಿ ಅರೇಬಿಯಾದಿಂದ ಬುರ್ಕಾದ ಪ್ರೇರಣೆ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಬ್ಯಾರಿ ಗಂಡಸರು ಕೊಲ್ಲಿಗೆ ದುಡಿಯಲು ಹೋಗುವುದು ಹೆಚ್ಚಾದಂತೆಲ್ಲಾ ಊರಿಗೆ ಬುರ್ಕಾದ ಬಟ್ಟೆಯ ಪಾರ್ಸೆಲ್ ಬರುವುದು ಮಾಮೂಲಿ ಆಯಿತು. ಆವತ್ತಿನ ಬುರ್ಕಾದಿಂದ ಶುರುವಾಗಿ ಈಗ ತುಂಟು ಬುರ್ಕಾದವರೆಗೆ ಫ್ಯಾಶನ್

ಬದಲಾಗುತ್ತಲೆ ಇದೆ. ಅಂದಿನ ಬ್ಯಾರಿ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಧರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅರ್ಗಂಟಿ ಕುಪ್ಪಾಯ, ಕಲ್ಬಾರೆ ಎಂಬ ಹಳದಿ ಸೀರೆ, ಪೊಡಿಕಲ ಎಂಬ ಕೆಂಪು ಸೀರೆ, ವಲ್ಲಿ, ಜೋಡುವಲ್ಲಿ, ಪಟ್ಟ್‌ವೊಲಿ, ಮಞ್ಞಲ್‌ವೊಲಿ, ಎಲ್‌ಸಾರ ಉರ್ಮಾಲುಗಳೆಲ್ಲಾ ಈಗ ಕಣ್ಮರೆಯಾಗಿವೆ.

ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಬಹುತೇಕ ಸರಳ ಉಡುಪು ಧರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಂದು 'ಮುಂಡು' ಅಥವಾ ಸಾದಾ ಉಡುಪನ್ನು ನಡುಪಟ್ಟಿಯೊಂದಿಗೆ ಧರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಕ್ಕಳು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ವಯಸ್ಕರು ಸಹ ಲುಂಗಿ ಅಂದರೆ ಬಣ್ಣದ ಮುಂಡು ಧರಿಸುವುದು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಶರ್ಟ್ ಅನ್ನು ಕುಪ್ಪಾಯ ಎನ್ನಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಮಹಿಳೆಯರು ಸಹ ಎದುರು ಬದಿಯಲ್ಲಿ ಕುಸುರಿ ಕೆಲಸ ಹೊಂದಿದ್ದ ಕುಪ್ಪಾಯ ಧರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಬ್ಯಾರಿಗಳು ತಮ್ಮ ತಲೆಯನ್ನು ಬೋಳಿಸಿ ರುಮಾಲು ಅಥವಾ ಟೊಪ್ಪಿ ಧರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ದೊಡ್ಡದಾದ ಟೊಪ್ಪಿ ಧರಿಸುವುದು ರೂಢಿಯಾಗಿತ್ತು. ಮಹಿಳೆಯರು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ರಾತ್ರಿ ಉಡುಪಾಗಿ 'ಕಾಚಿ ಮುಂಡು'ವಿನ ರೀತಿಯ ಧಿರಿಸು ಧರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಚಿನ್ನದ ಕುಸುರಿ ಕೆಲಸ ಹೊಂದಿರುವ ಬಣ್ಣದ ಪಟ್ಟು (ರೇಷ್ಮೆ) ಸೀರೆ ಉಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಬ್ಯಾರಿ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಲಂಗ–ರವಕೆಯಲ್ಲಿ ಮೆರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಧುನಿಕ ಮೈಯಾರತೆಯ ಸೋಗಿನಲ್ಲಿ ಇತರರಂತೆ ಚೂಡಿದಾರ್, ಮಿಡಿ, ನೈಟಿ, ಮುಂತಾದ ಬಟ್ಟೆ ಬರೆಗಳನ್ನು ತೋಡುವುದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಬ್ಯಾರಿಗಂಡು ಮಕ್ಕಳು ಇಜಾರ್ (ಚಡ್ಡಿ)ಯನ್ನು ಧರಿಸಿದರೆ ಬ್ಯಾರಿ ಪುರುಷರು ಮುಂಡು ಅಥವಾ ಕಂಬಯಿ (ಲುಂಗಿ) ತೊಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ತಿಂಡಿ ತಿನಿಸುಗಳು ಮತ್ತು ಮನೆಮದ್ದು

ಊಟ ತಿಂಡಿಯ ವಿಷಯದಲ್ಲೂ ಹಾಗೆಯೇ ಬದಲಾವಣೆ ಆಗಿದೆ. ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾರಿಗಳ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ನಾಷ್ಟಾ ಎಂದರೆ ಹಬೆಯಾಡುವ ತನ್ನಿ ಪಿಂಡೆ ಜತೆಗೆ ಬಿಸೆಲಿಡಪ್ಪ, ಕಲ್ತಪ್ಪ, ಇರ್‌ಮನೆಡಪ್ಪ, ನೇವರಿ, ಚಕ್ಕೆಕೂರುಡೊ ಪೊಡಿಕರಿ, ಪೊಡಿಯೆಟ್ಟಿರೊ ಚಟ್ನಿ, ಹೀಗೆ ಬ್ಯಾರಿಗಳದ್ದೇ ಆದ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ತಿಂಡಿಗಳಿದ್ದವು. ಧೋ ಎಂದು ಮಳೆ ಸುರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಆಟಿ ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಬೆಚ್ಚನೆ ಕುಳಿತು ಸುಟ್ಟು ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದ ಬಿಸಿ ಬಿಸಿ ಚಕ್ಕೆಕೊರು ಈಗಲೂ ನನ್ನ ಬೆಚ್ಚನೆಯ ಬಾಲ್ಯ ಕಾಲದ ನೆನಪುಗಳಲ್ಲಿದೆ. ಬೇಸಿಗೆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಚಕ್ಕೆ ಕೂರನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೇಯಿಸಿ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಮೆಣಸಿನ ಬಳ್ಳಿಯ ಚಾಪೆ ಹಾಸಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಒಣಗಲು ಇಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದು ಮಳೆಗಾಲಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಟಾನಿಕ್ಕು. ಈಗ

ಮಳೆಯೂ ಇಲ್ಲ, ಚಕ್ಕೆಕೂರು ಇಲ್ಲ.

ಇದಲ್ಲದೆ ಯರ್ಚಿರೊ ಪಿಂಡೆ, ಕೊವುಲುರೊ ಪಿಂಡೆ, ಎಟ್ಟಿರೊ ಪಿಂಡೆ, ಬಸಲೆರೊ ಪಿಂಡೆ, ನೈಯಪ್ಪ, ಪುದಿಯಾಂಪುಲೆ ಅಪ್ಪ (ದಲಿಯಪ್ಪ), ಮುಟ್ಟೆಡೊ ಅಪ್ಪ, ಕಲ್ತಪ್ಪ, ಗುಲಿಯಪ್ಪ ಹೀಗೆ ನಾನಾ ಬಗೆಯ ಘಮಘಮ ಪರಿಮಳ ಬೀಸುವಂತಹ ಅಡುಗೆಗಳನ್ನು ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ತಯಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ನನ್ನ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ ಒಬ್ಬ ಮಂಗಳೂರಿನ ದೊಡ್ಡ ಮನೆತನಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರು. ಇವತ್ತೂ ಅವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಗುಡ್ಡ ಬಲಿಕುಡೊ ಅಭ್ಯಾಸ ಇದೆ. ಸಿರಿವಂತ ಬ್ಯಾರಿಗಳ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಬಡ ಬ್ಯಾರಿಗಳ ಮನೆಯಲ್ಲೂ ಈ ಹುಕ್ಕ ಸೇದುವ ಅಭ್ಯಾಸ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಇತ್ತು. ಚಿಕ್ಕಂದಿನಲ್ಲಿ ಹೊಟ್ಟೆ ನೋವಾದರೆ ಹೊಕ್ಕುಳಿಗೆ ತೆಂಗಿನ ಎಣ್ಣೆ ಹಾಕುವುದು, ಕಿವಿ ಸೋರಿದರೆ ಕಿವಿಗೆ ತೆಂಗಿನ ಎಣ್ಣೆ ಹೊಯ್ಯುವುದು ಮನೆ ಮದ್ದು, ಕೊದಿ ಎಡ್ಡುವ ಕ್ರಮವಂತೂ ಈಗ ಮಾಯ ವಾಗಿದೆ. ಮೂರು ದಾರಿಯ ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ತಂದು ಸ್ವಲ್ಪ ಮೆಣಸು, ಉಪ್ಪು ಮತ್ತು ಕರಿಯನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಬಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ನೀವಿ, ಅದಕ್ಕೆ ತುಫ್ ಎಂದು ಉಗುಳಿ ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದರೆ ಚಟ ಚಟ ಸದ್ದು, ಕೆಲವೇ ನಿಮಿಷಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಟ್ಟೆ ನೋವು ಮಾಯ.

ಈ ರೀತಿಯ ಕೆಲವು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಂಶಗಳ ಹಿಂದೆ ಬ್ಯಾರಿಗಳ ಮೂಢನಂಬಿಕೆ ಗಳು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವು ಎನ್ನುವವರೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪಾಂಶ ನಿಜವೂ ಇದೆ.

ಆಹಾರ : ಪ್ರಾಚೀನ ಬ್ಯಾರಿಗಳ ಅನ್ನ ಆಹಾರಗಳು ವೈವಿಧ್ಯಮಯದಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಹಾಗೂ ಅತ್ಯಂತ ಸರಳವಾಗಿದೆ. ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಕೃಷಿ, ದೋಣಿ ಮುಂತಾದ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ದುಡಿಯುವವರಾಗಿದ್ದು, ಕೆಲವರು ಜಮೀನ್ದಾರರಾಗಿ ಮೆರೆದುದು ಐತಿಹಾಸಿಕ.

ವ್ಯವಸಾಯದಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿರುವ ಬ್ಯಾರಿಗಳು 'ಸುಗ್ಗಿ'ಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ಕನಿಷ್ಟ ಪಕ್ಷ ನಲ್ವತ್ತು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಪುದಿಯೆ ಅರಿರೆ ಚೋರು (ಹೊಸ ಅಕ್ಕಿಯ ಊಟ) ಆಗಿ ಊಟ ಕೊಡುವ ಪದ್ಧತಿ ಇತ್ತು. ಹಿರಿಯ ಜಮೀನ್ದಾರರುಗಳು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಇಂತಹ ಊಟಕೊಡುವ ಸಮಾರಂಭಗಳಿಗೆ ಊರಿನ ಎಳೆಯ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕರೆ ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇದನ್ನು ಕೇವಲ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಕೊಡುವ ಕ್ರಮವಾದದ್ದರಿಂದ ಮಕ್ಕಳೆ ಕಂಞೆ (ಮಕ್ಕಳ ಗಂಜಿ) ಎನ್ನುವರು.

ಈ ಗಂಜೀ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ 'ಬೆಲ್ಲ' ಬೆರೆಸುವುದರಿಂದ ಇದನ್ನು ಚಕ್ಕರೆ ಕಂಞಿ (ಬೆಲ್ಲದ ಗಂಜಿ) ಎಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಈಗ ಈ ಊಟವನ್ನು ಕೆಲವೆಡೆ ಮದ್ರಸಾಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಡುವ ಕ್ರಮ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿದೆ. ಅದಲ್ಲದೆ ಅನಾರೋಗ್ಯ, ಕಷ್ಟ – ಸಂಕಷ್ಟ ಬಂದಾಗ ಇಟ್ಟ ಹರಕೆ ಸಂದಾಯ ಮಾಡಲು ಚಕ್ಕರೆ ಕಂಞಿಯನ್ನು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕೊಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಕೆಲವು ಕಡೆ ಇದನ್ನು ವಿಶೇಷ ಸಡಗರ ಮತ್ತು ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಹಾಗೂ ವಿಶಿಷ್ಟ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಆಚರಣೆಗೆ (ಪುದಿಯೆ ಅರಿರೆ ಚೋರು) 'ಹೊಸತುಣ್ಣುವ ಹಬ್ಬ' ಎನ್ನುವರು.

ನದಿಯ ನೀರು ಭರತಕ್ಕೆ ಏರುವ ಹೊತ್ತು ಮನೆಯ 'ಗಂಡು ಮಗ' ಭತ್ತದ ತೆನೆಯನ್ನು ತಲೆ ಮೇಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು 'ಬಿಸ್ಮಿ' ಉಚ್ಚರಿಸುತ್ತಾ ಮನೆಯ ಪಡಸಾಲೆಯ ಮೂಲಕ ಬಲಗಾಲು ಇಟ್ಟು ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಾ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ತೆನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟುತ್ತಾನೆ. ಅದಲ್ಲದೆ ತೆನೆಯ ಕೆಲವು ಭತ್ತವನ್ನು ಸುಲಿದು ಬೆಳೆ ಸಮೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ವಿಶೇಷ ದುಆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಶಿಷ್ಟ ಆಚರಣೆಯ ನಂತರ ಹೊಸ ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ಮನೆಯ ಒಳಗೆ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಬ್ಯಾರಿಗಳಿಗೆ ಪೊಟ್ಟು ಚೋರು (ಸಾಮಾನ್ಯ ಊಟ) ದಿನದ ಪ್ರಮುಖ ಆಹಾರವಾಗಿತ್ತು. ಶ್ರೀಮಂತರ ಅಡುಗೆಯಲ್ಲಿ ಬಿರಿಯಾನಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಕೋಳಿ ಪೊರ್ಚೆದ್, ಕೋಳಿ ಫ್ರೈಯು ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಮದುವೆ ಮತ್ತಿತರ ಸಮಾರಂಭಗಳಿಗೆ ನೈಚೋರು (ತುಪ್ಪದೂಟ) ಮತ್ತು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರು ಕೋಳಿ ಚೋರ್‌ನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಈಗ ಅದರ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಬಿರಿಯಾನಿ, ಕುಷ್ಕವು ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ.

ಕೆಲವು ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಕಂಞಿ ಅಥವಾ ಕುಲ್ತೆ ಕಂಞಿ (ಗಂಜಿ)ಯ ಜೊತೆಗೆ ಮೊಸರನ್ನು ಬಳಸಿ ಹೊಟ್ಟೆ ತಣಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಸಾಲೆ ತುಂಬಿದ ಮೀನನ್ನು ಎಣ್ಣೆಯಲ್ಲಿ ಕರಿದರೆ ಕಾಯಿಚೆದ್ (ಕಾಯಿಸಿದ್ದು) ಎಂದೂ ಮಣ್ಣಿನ ಮಡಕೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ಅಡಿಯ ಒಲೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಂಕಿ ಕೆಂಡವನ್ನು ಹಾಕಿ ಮೀನನ್ನು ಕಾಯಿಸಿದರೆ ಬರ್ಪಯೆದ್ ಎನ್ನುವರು. ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದ ಮೀನನ್ನು ಮತ್ತೆ ಎಣ್ಣೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಕರಿದರೆ ಪೋರ್‌ಚೆದ್ ಎನ್ನುವರು. ಅದೇ ರೀತಿ ಅಮ್ಲೆಟ್ ಮತ್ತು ಮೊಟ್ಟೆ ಬೇಯಿಸಿ ತಿನ್ನುವುದು ಕೂಡ ಬ್ಯಾರಿಗಳ ವಿಶೇಷ ಆಹಾರವಾಗಿತ್ತು. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಬೀಫ್ ಸುಕ್ಕ, ಮಟನ್ ಸುಕ್ಕವೂ ಕೂಡಾ ಬ್ಯಾರಿಗಳ ಅತಿಪ್ರಿಯ ಆಹಾರವಾಗಿತ್ತು ಹಾಗೂ ಬಗೆ ಬಗೆಯ ಪಲ್ಯಗಳನ್ನು ಕೂಡಾ ತಯಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದು ಇದಕ್ಕೆ ಪೊಡಿಕರಿ

ಅಥವಾ ಬರ್ತೆಕರಿ ಅಥವಾ ಬರ್ತೆಕೂಟಹ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ನೋಂಬು (ರಮ್ಜಾನ್) ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ತ್ಯಾಂಜಡೆ ಕಂಞಿ, ಸೋಜಿ, ಚೊರೆಡೆ ಮಣ್ಣಿ, ಮೆತ್ತಡೆ ಮಣ್ಣಿ, ಕಡ್ಲೆ ಮಣ್ಣಿ ಮುಂತಾದ ಫಲಹಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡುವರು. ಅದಲ್ಲದೆ ಚಕ್ಕೆಡೆ ಅಪ್ಪ, ಪಲ್ತಪ್ಪ, ತೆಕ್ಕಿಡೆ ಎಲೆಡೆ ಅಪ್ಪ, ಕಲ್ತಪ್ಪ ಅಥವಾ ಬಿಸೆಲಿಲ್ ಬೀತಿಯೆ ಅಪ್ಪ, ಓಡುಲು ಬೀತಿಯೆ ಅಪ್ಪ, ಎಣ್ಣೆಲ್ ಕಾಚೆ ಅಪ್ಪ, ಗುಳಿಯಪ್ಪ, ಪತ್ತ್ರ್, ಪೋಲೆ ಅಥವಾ ಕಾವಲಿಲ್ ಬೀತಿಯೆ ಅಪ್ಪ, ಪೂಪೋಲೆ ಅಥವಾ ಪೂತಾಲೆ, ಬಾಲೆಡೆ ಎಲೆಲ್ ಬೀತಿಯೆ ಅಪ್ಪ, ನೈಯಪ್ಪ ಉಂಡೆ ಅಥವಾ ಪಿಂಡಿ, ಕೌಲ್ಲೆ ಪಿಂಡಿ, ತನ್ನಿರೆ ಪಿಂಡಿ, ಪೂ ಅಪ್ಪ, ಸೇಮೆ ಅಥವಾ ಇರ್ಮಂಡೆ ಅಪ್ಪ, ನೇವರಿ, ಬಾಣಲೆಡೆ ಅಪ್ಪ, ಮುಂತಾದ ತಿಂಡಿ ತಿನಿಸುಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ದಿನದಲ್ಲಿ ಕಾಫಿ,ಚಾ ತಿಂಡಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಸೀರ್ ಕುರ್ಮ ಮತ್ತು ಪಯರ್ರೆ ತನ್ನಿಯನ್ನು ಕುಡಿಯುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿತ್ತು.

ಎಳೆಯ ಮಕ್ಕಳು ತೀರಿದಾಗ ಅವರ ಸವಿನೆನಪಿಗಾಗಿ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಗನುಗುಣವಾಗಿ ನೆರೆಯ ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹಾಲಿಗೆ ಬಾಳೆ ಹಣ್ಣನ್ನು ಬೆರೆಸಿ ಕೊಡುವ ಪದ್ಧತಿಯು ಕೆಲವು ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಬ್ಯಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಇದಕ್ಕೆ 'ಪಾಲುಂ ಬಾಳೆ' ಎನ್ನುವರು. ಇದರ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶ ತೀರಿಹೋದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಜ್ಞಾಪಕಕ್ಕೆ ತರುವುದು ಮತ್ತು ಅವರ ಮಗ್ಫಿರತ್‌ಗಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಸಲ್ಲಿಸುವುದಾಗಿದೆ.

ಆಭರಣ ವಿನ್ಯಾಸಗಳು

ಬ್ಯಾರಿ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದ, ಆಭರಣಗಳ ವಿನ್ಯಾಸವಂತೂ ಅದ್ಭುತ. ಅಲಿಕ್ಕಾತ್, ಕೊಪ್ಪು, ಸರಪೊಳಿ, ವಾಲೆ, ಒಲಿ, ಬಾಲೀಕ್, ತಲೆ ಸಿಂಗಾರ, ಬಂದಿ, ಗೆಜೆತಿಕ್ ಮಾಲೆ, ಪದಕಲ, ಚಾನೊಲ್ಡೊ ಮಾಲೆ, ನೆಂಜಿ ಮಾಲೆ, ಪತ್ತೊಲು ಮಾಲೆ, ಮಿನ್ನಿ ಮಾಲೆ, ಮಿಸ್ರಿಮಾಲೆ, ಅರಜನ ನೂಲು, ಕುಣಿಪು ಸರಪೊಲಿ, ಗೆಜ್ಜೆ, ಪಿರಿ ಬಲೆ, ತರಿ ಬಲೆ, ಚೂಡಗಿ, ಕಂಕಣ, ಕೈಕಲ, ಅಸಕಡಗ, ಕಾಮೂಸ್ ಕಡಗ ಇನ್ನಷ್ಟು ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಹೇಳು ನನ್ನ ಅಜ್ಜಿಯನ್ನು ಪೀಡಿಸಿದಾಗ ಮಯ್ಯಾವುಡಿಪೋ, ನಕ್ಕ್ ಚೆಂತ್ ಬಚ್ಚಿ ಪೋಯಿತ್ ಎಂದದ್ದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿಗೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿದ್ದೇನೆ.

ಅಲ್ಲದೆ ಆಭರಣ ಎಂದರೆ ಬ್ಯಾರಿ ಜನಾಂಗದವರಿಗೆ ಇಷ್ಟದ ವಿಷಯ. ಅದರಲ್ಲೂ ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದ ಬ್ಯಾರಿ ಹೆಂಗಸರು ಧರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಒಡವೆಗಳು ನಾನಾ ತರಹಗಳು. ಅದರಲ್ಲಿ ಕಿವಿಗೆ ಹಾಕುವ ಅಲಿಕಾತ್ ಬಾರಿ ಹೆಸರು

ವಾಸಿಯಾಗಿದೆ. ಹಿಂದಿನ ಬ್ಯಾರಿ ಹೆಂಗಸರು ಕಿವಿಗೆ 7–8 ಅಲಿಕಾತ್ತ್ ಹಾಕಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೊಪ್ಪು ಸರಪೊಲಿ ಮತ್ತು ತಲೆಸಿಂಗಾರ ಎನ್ನುವಂತದ್ದು ಬ್ಯಾರಿಗಳಿಗೆ ಬಾರಿ ಇಷ್ಟದ ಆಭರಣಗಳು. ಬಂಗಾರದ ನಾಣ್ಯದ 'ಚಾವಡ' ಚಿನ್ನದ ಎಸಳುಗಳು, ಬಳೆ ಮತ್ತು ಉಂಗುರಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿದ್ದವು.

ಬ್ಯಾರಿಗಳ ಸಾಮಾನ್ಯ ಆಭರಣಗಳು :

ಕೈ ಒಡವೆಗಳು	**ಕಿವಿ ಆಭರಣಗಳು**	**ತಲೆ ಆಭರಣಗಳು**	**ಕುತ್ತಿಗೆ ಆಭರಣಗಳು**	**ಕಾಲು/ನಡು ಆಭರಣಗಳು**
ಬಳೆ	ಅಲಿಕಾತ್	ತಲೆ ಸಿಂಗಾರ್	ತಾಳಿಮಾಲೆ	ಕಾಲ್ ಪಟ್ಟಿ
ಎಳಬಳೆ	ಕಾಯಿಲಂ	ಕೂಕಟ್ಟ್	ಗೆಜ್ಜೆಟಿಕ್	ಸರಪಳಿ
ಸುರ್ಗಿತಿರಿ	ಕೊಪ್ಪು	ಕೇದೆಗೆ	ಚಾವಡ	ನಡುಪಟ್ಟಿ
ಮುರ್ಗಿತಿರಿ	ಸರಪಳಿ	ಜಡಪೊಳ್ಳ	ಉರುಕುಲೇಸ್	ಅರಪಟ್ಟಿ
ಎಡೆಬಳೆ	ಕುಡುಕ್ಕ	ಕುರಿ	ಮಿಸ್ರಿಮಾಲೆ	ಅರಂಞಾನ
ತಟ್ಟಬಳೆ	ಅರುಲಿ	ಚೌರಿ	ಒಟ್ಟ ಉರುಕು	ನೂಲು
ಕಾದುಬಳೆ	ಬೆಂಡೋಲೆ	ತಿರ್ಮ	ಪೂಮಾಲೆ	

ಆಭರಣಪ್ರಿಯರಾದ ಬ್ಯಾರಿ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಮೈತುಂಬಾ ಬಂಗಾರ್ ತೊಡಲು ಉತ್ಸುಕರಾಗಿರುವರು. ಈ ಸ್ತ್ರೀಯರು ತೊಡುವ ಆಭರಣವು ಇತರ ಜನಾಂಗಿಯರಿಗಿಂತ ತೀರ ಭಿನ್ನವಾಗಿದೆ. ಮದುವೆ, ಮುಂಜಿ, ಹಬ್ಬ ಮತ್ತಿತರ ಸಮಾರಂಭಗಳಿಗೆ ಹೋಗುವಾಗ ಮೈ ತುಂಬಾ ಬಂಗಾರ ಧರಿಸುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಬ್ಯಾರಿ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಆಭರಣಗಳು ಇರುತ್ತಿದ್ದವು. ಇವುಗಳನ್ನು ಬಹುತೇಕ ಸ್ಥಳೀಯರು ಕುಸುರಿನ ಒಡವೆಗಳಿಂದ ಮಾಡಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಚಿನ್ನದ ಕೆಲಸಗಾರರು ಬಹುತೇಕರು ಅಮುಸ್ಲಿಮರಾಗಿದ್ದು, ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಅವರಿಂದ ಬೇಕಾದ ಒಡವೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಆದರೆ ಈಗ ಈ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಆಭರಣಗಳು ಕಣ್ಮರೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದು ಅವುಗಳ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ನೆಕ್ಲೆಸ್, ಟಿಕ್ಕಿ, ಬಾಲ್ಸರ ಮುಂತಾದವುಗಳು ಆಕ್ರಮಿಸಿದೆ. ಆದರೂ ಹಳೆಯ ಆಭರಣಗಳ ಆಕರ್ಷಣೆಯಿಂದ ಬ್ಯಾರಿ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಪೂರ್ಣ ಮುಕ್ತರಾಗಿಲ್ಲ.

ಬ್ಯಾರಿ ಕಲೆಗಳು

ಕುಸಾಲು ಗುಮ್ಮತ್ತಿಗೆ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಹೆಸರುವಾಸಿ ಎದುರು ಮಸಲೆ, ತಮಾಸೆ ಕಲಿಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮವರದ್ದು ಎತ್ತಿದ ಕೈ ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಹಾಸ್ಯ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಬ್ಯಾರಿಗಳ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಪತ್ತು ಆಗಿತ್ತು. ಈಗ ಅದು ಕಣ್ಮರೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಹಾಸ್ಯ ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಮೂಲಕ ಗಂಭೀರ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಬ್ಯಾರಿಗಳ ಚಾಕಚಕ್ಯತೆ ಮಾಯವಾಗುತ್ತಿದೆ.

ದಪ್ಪುಪಾಟ್ ಮತ್ತು ಕೋಲ್ ಕಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಈಗಲೂ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿದೆ. ಆದರೆ ದಾಯಿರ ಮೆಲ್ಲನೆ ಕಣ್ಮರೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಮದುವೆಯಲ್ಲಿ ಮ್ಯೊಲಾಂಜಿ ಪಾಟ್. ಕೈ ಕೊಟ್ಟು ಪಾಟ್, ಒಪ್ಪನೆ ಪಾಟ್‌ಗಳು ಈಗ 'ಷೋಕೇಸ್ ಪೀಸ್' ಆಗಿವೆ. ಬ್ಯಾರಿಗಳ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪದೇ ಪದೇ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಮೌಲೂದ್ ಪಾರಾಯಣಗಳೂ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ್ದವು. ಮಂಕೂಸು ಮೌಲೂದು, ಬದ್‌ರ್ ಮೌಲೂದ್, ರಿಫಾಯಿ ಮಾಲೆ, ಮೈಯ್ಯದ್ದಿ ಮಾಲೆ, ಕುತುಬಿಯತ್ ಮುಂತಾದವುಗಳು ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಪದೇ ಪದೇ ಒಂದೆಡೆ ಸೇರಿ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದ ಕೂಟ ಕೂಡಾ ಬ್ಯಾರಿಗಳ ಸೌಹಾರ್ದತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದ್ದು ಸುಳ್ಳಲ್ಲ.

ಅದರಲ್ಲೂ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಕೋಲ್ ಕಲಿ ಮತ್ತು ದಪ್ಪ್ ಪಾಟ್‌ಗಳಿಗೆ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಮಹತ್ವವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ದಪ್ಪು ಪಾಟಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾದಿ ಮಹಮ್ಮದ್(ಸ)ರ ಮದ್‌ಹ್ ಹಾಡನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಾ ಕುಣಿಯುವುದು ಇನ್ನೊಂದು ರೀತಿಯ ಖುಷಿ. ಕರ್ನಾಟಕ ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾದ ಮೇಲೆ ದಪ್ಪ್ ಪಾಟ್ ಮತ್ತು ಕೋಲ್ ಕಲಿಗಳನ್ನು ಜನಪ್ರಿಯ ಮಾಡಲು ತುಂಬಾ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿದೆ.

'ಎದುರ್ ಮಸಾಲೆ' (ಒಗಟುಗಳು) ಮಸಾಲೆ (ಕಥೆಗಳು), ಕೈಕೊಟ್ಟು ಪಾಟ್, (ಚಪ್ಪಾಳೆ ತಟ್ಟಿ ಹಾಡುವುದು), ಮ್ಯೊಲಾಂಜಿ ಪಾಟ್ (ಮದಿರೆಂಗಿ ಇಡುವಾಗ ಹಾಡುವುದು) ಒಪ್ಪನೆ ಪಾಟ್ (ವಧುವನ್ನು ಶೃಂಗರಿಸಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ಹಾಡುವುದು) ಮುಂತಾದ ಹಾಡುಗಳ ಸಮುದಾಯವೇ ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಒಗಟುಗಳು : (ಎದುರ್ ಮಸಾಲೆ)

1. ಚೋಟು ಉದ್ದ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಮೂರುದ್ದದ ಲಂಗ – ಸೂಜಿ ನೂಲು

2. ಅಡ್ಡ ಮರದಲ್ಲಿ ಬೊಡ್ಡೆ ಮಲಗಿದ್ದಾನೆ – ಹಲಸಿನ ಹಣ್ಣು
3. ಬಿಳಿ ಮೈದಾನದಲ್ಲಿ ಕಪ್ಪು ಚೆಂಡು – ಕಣ್ಣು
4. ಕಪ್ಪು ಕಾಡಲ್ಲಿ ಕಪ್ಪು ಕುಡಿ ಮೇಯುತ್ತಾ ಇದೆ – ಹೇನು
5. ಜಟ್ ಪಟ್ ಲೇಡಿಗೆ ಒಂದೇ ಕಣ್ಣು – ಸೂಜಿ
6. ಜುಟ್ಟು ಉಂಟು ಋಷಿಯಲ್ಲ, ಮೂರು ಕಣ್ಣು ಉಂಟು ಶಿವ ಅಲ್ಲ, ನೀರು ಉಂಟು ಕಡಲಲ್ಲ ನಾನು ಯಾರು? – ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ

ಬ್ಯಾರಿಗಳ ಹಬ್ಬಗಳು

1. ಮೊಹರ್ರಮ್

ಮೊಹರ್ರಮ್‌ನ ತಿಂಗಳು ಇಸ್ಲಾಮಿ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ದುಃಖದ ತಿಂಗಳಾಗಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಮೊಹರ್ರಮ್ ಹತ್ತರಂದು ಪ್ರವಾದಿಯವರ ಮೊಮ್ಮಗ ಹುಸೈನ್ ಕರ್ಬಲಾ ಮೈದಾನದಲ್ಲಿ ಹುತಾತ್ಮರಾದರು. ಅವರು ಹುತಾತ್ಮರಾದುದನ್ನು ನೆನಪಿಸುತ್ತಾ ಮೊಹರ್ರಮ್ ಹತ್ತನ್ನು ದುಃಖದ ದಿನವಾಗಿ ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರವಾದಿಯವರು ಮೊಹರ್ರಮ್ ಒಂಭತ್ತು ಮತ್ತು ಹತ್ತರಂದು ಉಪವಾಸವಿಡಲು ಆದೇಶಿಸಿದ್ದು ಈ ದಿನಗಳನ್ನು ಆಶೂರಿ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮೊಹರ್ರಮ್ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖ ಆಚರಣೆಯಾಗಿದ್ದು ಸುಮಾರು ಹತ್ತು ದಿನಗಳವರೆಗೂ ಈ ಆಚರಣೆ ನೆರವೇರುತ್ತಿತ್ತು.

2. ಈದ್ ಮಿಲಾದ್

ಪ್ರವಾದಿಯವರ ಜನ್ಮದಿನವನ್ನು ಈದ್ ಮಿಲಾದ್ ಎಂದು ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ರಬೀವುಲ್ ಅವ್ವಲ್ 12 ಪ್ರವಾದಿಯವರ ಜನನ ದಿನವಾಗಿದ್ದು ಇದೇ ದಿನಾಂಕದಂದು ಪ್ರವಾದಿಯವರು ನಿಧನರಾಗಿದ್ದರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ದಿನದ ಆಚರಣೆಯು ಪ್ರವಾದಿಯವರ ಜನ್ಮ ಮರಣವನ್ನು ಸಂಕೇತಿಸುತ್ತದೆ. ಮುಸ್ಲಿಮರು ಈ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೌಲೂದ್ ಪಠಣ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೂ ಬಡವರಿಗೆ ಉಣಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ 12ನೇ ತಾರೀಖೀನಂದು ಎಲ್ಲಾ ಜಮಾತ್ ಗಳಲ್ಲಿ ಮೌಲೂದ್ ಪಠಣದ ನಂತರ ಊಟ, ಸಿಹಿ ತಿಂಡಿಗಳನ್ನು ಹಂಚುವುದರ ಮೂಲಕ ಅದ್ದೂರಿಯಾಗಿ ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾದಿಯವರ ಘೋಷಣೆಯೊಂದಿಗೆ ಮೆರವಣಿಗೆ ಹೋಗಿ ಮತ್ತು ಹೊಸ ಹೊಸ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ, ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಈದ್ ಮಿಲಾದ್ ಭಾಗವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

3. ರಾತೀಬ್, ಝಿಕ್ರ್

ಪ್ರವಾದಿಯವರ ಜನ್ಮದಿನದಂತೆ ಬಗ್ದಾದ್‌ನ ಸಂತರಾದ ಶೇಖ್ ಮೊಹಿಯುದ್ದೀನ್ ಅಬ್ದುಲ್ ಖಾದರ್ ಜೀಲಾನಿಯವರ ಜನ್ಮ ದಿನವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇವರನ್ನು ಕೊಂಡಾಡುವ ಗಾನವನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದ್ದು ಇದನ್ನು ಮೊಹಿಯುದ್ದೀನ್ ಮಾಲ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಮಾಪಿಳ್ಳೆ ವಿದ್ವಾಂಸರು ದೇವನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಕೊಂಡಾಡುವ ಗೀತೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದು ಅವುಗಳನ್ನು ರಾತೀಬ್ ಮತ್ತು ಝಿಕ್ರ್ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ರಬೀವುಲ್ ಆಖಿರ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

4. ಬರಾಅತ್

ಇದನ್ನು ಶಅಬಾನ್ ತಿಂಗಳ ಹದಿನೈದನೇ ದಿನದಂದು ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ದಿನವನ್ನು ಅಲ್ಲಾಹ್ ಮನುಷ್ಯನ್ ಜೀವನೋಪಾದಿಯಾಗಿಟ್ಟು ಆಹಾರವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವಂತಹ ಹಾಗೂ ಮನುಷ್ಯನ ಅದೃಷ್ಟವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವ ದಿನ ಎಂದು ನಂಬುತ್ತಾರೆ. ಈ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಈ ದಿನ ಸೂರ್ಯಸ್ತದ ನಂತರ ಉಪಾಸನೆಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ದಿನದಂದು ಗೋರಿಯಲ್ಲಿರುವವರು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿರುವ ತಮ್ಮ ಸಂಬಂಧಿಕರನ್ನು ನೆನಪಿಸುವ ದಿನವಾಗಿದೆ.

5. ಈದುಲ್ ಫಿತ್ರ್ ಅಥವಾ ಪೆರ್ನಾಲ್

ಇದು ರಮಝಾನ್ ತಿಂಗಳ ಉಪವಾಸದ ಕೊನೆಗೆ ಶವ್ವಾಲ್ ತಿಂಗಳ ಪ್ರಥಮ ದಿನ ಆಚರಿಸುವ ಹಬ್ಬವಾಗಿದ್ದು ವಿಶ್ವದಾದ್ಯಂತ ಮುಸ್ಲಿಮರು ಈ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ವಿಧ ವಿಧದ ಖಾದ್ಯಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ಹೊಸಬಟ್ಟೆ ಧರಿಸಿ ತುಂಬಾ ಸಡಗರದೊಂದಿಗೆ ಮುಸಲ್ಮಾನರ ಎಲ್ಲಾ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಹಬ್ಬಾಚರಣೆ ಕಾಣಸಿಗುತ್ತದೆ. ರಮಝಾನ್‌ನಲ್ಲಿ ಝಕಾತ್ (ಕಡ್ಡಾಯ ದಾನ)ವನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗು ಈದ್‌ನ ದಿನ ಫಿತ್ರ್ ಝಕಾತ್ ಅಂದರೆ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಿಯೋರ್ವನ ಮೇಲೆ 2.6 ಕಿ.ಗ್ರಾಂನಂತೆ ಈದ್ ನಮಾಝ್ ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಮೊದಲು ವಿತರಿಸಲಾಗುವುದು. ಫಿತ್ರ್ ಝಾಕಾತ್‌ನ ಮಹತ್ವದ ಆಧಾರದಲ್ಲೆ ಈ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಈದುಲ್ ಫಿತ್ರ್ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

6. ಈದುಲ್ ಆಝ್‌ಹಾ ಅಥವಾ ಬಕ್ರೀದ್ ಅಥವಾ ಬೆಲಿಯ ಪೆರ್ನಾಲ್

ಇದನ್ನು ಬ್ಯಾರಿಗಳು (ಮುಸಲ್ಮಾನರು) ಈದುಲ್ ಫಿತ್ರ್‌ನಂತೆಯೇ ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಫಿತ್ರ್‌ನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಧಾನ್ಯಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಉಳ್ಳವರು ಕುರಿಮಾಂಸ, ದನದ ಮಾಂಸಗಳನ್ನು ಬಡಬಗ್ಗರಿಗೆ, ಸಂಬಂಧಿಕರಿಗೆ ಈದ್ ನಮಾಝ್‌ನ ನಂತರ ಹಂಚುತ್ತಾರೆ.

ಈದುಲ್ ಫಿತ್ರ್‌ನಂತೆ ಈ ಹಬ್ಬದಂದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ (ನಿಸ್ಕಾರ) ಸಲ್ಲಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈದುಲ್ ಝುಹಾ ಎಂದರೆ ಬಲಿದಾನದ ಹಬ್ಬವಾಗಿದ್ದು ದೇವನಿಗಾಗಿ ಬಲಿದಾನವನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುವುದು ಈ ಹಬ್ಬದ ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿದೆ. ಈದ್ ನಮಾಝ್‌ನ ನಂತರ ದೇವನ ಹೆಸರಲ್ಲಿ ಜಾನುವಾರುಗಳನ್ನು ಬಲಿಕೊಡಲಾಗುವುದು ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಬಡ ಬಗ್ಗರಿಗೆ ಹಂಚಲಾಗುವುದು. ಈ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಹಜ್ಜ್ ಪೆರ್ನಾಲ್ ಎಂದೂ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರವಾದಿ ಇಬ್ರಾಹಿಂ ತನ್ನ ಮಗ ಇಸ್ಮಾಯಿಲ್‌ರನ್ನು ಬಲಿ ಕೊಡಲು ತಯಾರಾದಾಗ ಅದರ ಬದಲುದ ಅಡೊಂದು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಗೊಂಡು ಪವಾಡ ಸದೃಶ್ಯ ಪಾರಾದ ಘಟನೆ ನೆನಪಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಹಬ್ಬ ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆ

ಭಾಷೆ ಜನರ ಮಾಧ್ಯಮ, ಸಂಪರ್ಕದ ಸಾಧನ ಅಥವಾ ಕೊಂಡಿಯ ಸಂಕೇತ. ಭಾಷೆಯಿಂದ ಪರಸ್ಪರ ಭಾವೈಕ್ಯ ಮತ್ತು ಸುಲಲಿತವಾಗಿ ಜೀವನ ನಡೆಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ವಿವಿಧತೆಯಲ್ಲಿ ಏಕತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿರುವ ಭಾರತದ ಈ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ತುಳುನಾಡು ಕೂಡಾ ಮಿನಿ ಭಾರತವೇ ಆಗಿದೆ.

ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯನ್ನು ನಕ್ಕ್ ನಿಕ್ಕ್ ಭಾಷೆ ಎಂದು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ರು. 2 ದಶಕಗಳ ಹಿಂದೆ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಆರಂಭಗೊಂಡ ಚಳುವಳಿಯಿಂದ ಬ್ಯಾರಿ ಎಂಬ ಕೀಳರಿಮೆ ದೂರವಾಗಿದೆ. ಯುವ ಜನಾಂಗ ಕೂಡಾ ಬ್ಯಾರಿ ಎಂದು ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಹೇಳಲು ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತದೆ. ನಕ್ಕ್ ನಿಕ್ಕ್ ಎಂಬುದರ ಬದಲು ಬ್ಯಾರಿ ಎಂದು ಸಂಭೋದಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿದೆ.

ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಗೆ ಲಿಪಿ ಇದೆ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲ ಎಂಬ ವಾದ ವಿವಾದವಿದೆ. ಆದರೆ ಅದು ಇಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಲ್ಲ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಜಗತ್ತನ್ನೆ ಆಳಬಲ್ಲ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಗೆ ಸ್ವಂತ ಲಿಪಿ ಇಲ್ಲ.

ಬ್ಯಾರಿ ಎಂಬ ಪದವು ಕೇವಲ ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮದ ಸಂಕೇತವಿಲ್ಲ. ಅದು ಭಾಷೆಯ ದ್ಯೋತಕವಷ್ಟೇ.

ಅರೇಬಿಯವು ಭಾರತದ ಪಶ್ಚಿಮ ಕರಾವಳಿಯೊಂದಿಗೆ 3 ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳಿಗೂ ಹಿಂದೆಯೇ ಸಾಗರ ಸಂಪರ್ಕ ಹೊಂದಿತ್ತು ಎಂದು ಖ್ಯಾತ ಇತಿಹಾಸ ತಜ್ಞ ಕೆ.ಎಂ. ಪಣಿಕ್ಕರ್ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಗೆ 1200 ವರ್ಷವಲ್ಲ, 3 ಸಾವಿರಕ್ಕೂ ಅಧಿಕ ವರ್ಷದ ಇತಿಹಾಸವಿದೆ ಎಂದು ತರ್ಕಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಅಂದರೆ ಭಾರತದ ಪಶ್ಚಿಮ ಕರಾವಳಿಯ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮ ಪ್ರಚಾರವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆಯೇ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿತ್ತು ಎಂಬ ವಾದ ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿದೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಶೋಧನೆ ಆಗಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮ ಕರಾವಳಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಾರವಾದದ್ದು ಕ್ರಿ. ಶ. 570ರ ನಂತರ ಆದರೆ ಕರಾವಳಿಯ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಅರಬ್ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳ ಸಂಪರ್ಕ ಕ್ರಿ.ಶ.ದ ಮೊದಲ ಶತಮಾನದಲ್ಲೇ ಇತ್ತೆಂದು ಹಲವು ಸಂಶೋಧಕರು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಅಂದರೆ ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮ ತುಳುನಾಡಿಗೆ ಪ್ರಚಾರಗೊಳ್ಳುವ ಮುನ್ನವೇ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆ ಇತ್ತು ಎಂಬ ಮಾತಿದೆ.

ಈ ಎಲ್ಲಾ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳ ಮಧ್ಯೆಯೂ ಬ್ಯಾರಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಮುಸ್ಲಿಮರೇ? ಮುಸ್ಲಿಮೇತರರಲ್ಲಿ ಕೂಡಾ ಬ್ಯಾರಿಗಳಿಲ್ಲವೇ? ಬ್ಯಾರಿ ಎಂದು ಕರೆಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಇರುವ ಮಾನದಂಡವಾದರೂ ಏನು? ಎಂಬ ಜಿಜ್ಞಾಸೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿದೆ.

ಕ್ರಿ.ಶ.644ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಲೀಕ್ ದಿನಾರ್‌ರು ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮದ ಪ್ರಚಾರವನ್ನು ಮಂಗಳೂರು ಸುತ್ತ ಮುತ್ತ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದು, ಅವರ ಜತೆಗಿದ್ದ ಶಿಷ್ಯರು ತುಳು, ಕೊಂಕಣಿ, ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪವೇ ಕಲಿತು ಅರಬೀ –ಮಲಯಾಳಂ ಭಾಷೆಯ ಜೊತೆಗೆ ವಿಲೀನಗೊಳಿಸಿ 'ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆ'ಯನ್ನು ಹುಟ್ಟು ಹಾಕಿದರು ಎಂದು ಪ್ರತೀತಿ ಇದೆ.

ಆದರೆ ಕೆಲವರು ಇದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳದೆ ಮಾಲೀಕ್ ದಿನಾರ್ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶಿಸುವ ಮುಂಚೆಯೇ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿತ್ತು ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತಾರೆ.

ತುಳು ಭಾಷೆ ಸ್ಥಳದಿಂದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಮಾತಿನಲ್ಲೂ, ಶಬ್ದದಲ್ಲೂ, ಪದದಲ್ಲೂ, ಆಚರಣೆಯಲ್ಲೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಹೊಂದಿದಂತೆ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆ ಕೂಡಾ ಸ್ಥಳದಿಂದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಹೊಂದಿದೆ.

ಕೋಣಾಜೆಯ ಸುತ್ತ ಮುತ್ತ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಅಧಿಕ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ತಳವೂರಿದ್ದರೂ ಕೂಡಾ ಅವರ ಮಧ್ಯೆ ನೆಲೆಸಿರುವ ಕೆಲವು ಮುಸ್ಲಿಮರು ಬ್ಯಾರಿ – ಮಲೆಯಾಳಂ

ಮಿಶ್ರಿತ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತುಕತೆ ನಡೆಸುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಉಳ್ಳಾಲದ ಕಡೆ 'ಏನು' ಎಂಬುದಕ್ಕೆ 'ಯಾಂತೆ' ಎಂದೂ ಮಂಗಳೂರು ಸುತ್ತಮುತ್ತ 'ಎಂದೋ' ಎಂದೂ, ಕೋಣಾಜೆ ಕಡೆ 'ಎಂದೆ' ಎಂದೂ ಬ್ರಹ್ಮಾವರದ ಕಡೆ 'ಎನಿ' ಎಂದು ಹೇಳುವುದಷ್ಟೆ. ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆ ಸ್ಥಳದಿಂದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಭಾಷಾ ಶೈಲಿ ಮತ್ತು ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಹೊಂದಿದೆ ಎನ್ನಲು ಸಾಕು.

ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಹಲವಾರು ವಿಷಯ ಮತ್ತು ವಸ್ತುಗಳಿಗೆ ಎರಡೆರಡು ಪದದಿಂದ ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ.

ಉದಾ: 1.	ಪನಿ	–	ಸೊರ	=	ಕೆಲಸ
2.	ಕಂಡಿ	–	ತಾಕಬೈಲ್	=	ಕಿಟಕಿ
3.	ಸಾಣ್	–	ಬಟೆಂಜ್ಜ	=	ಪ್ಲೇಟು
4.	ಕಂಡ	–	ಪೂಲು	=	ತುಂಡು

ಹೆತ್ತವರು ಒಡಹುಟ್ಟಿದವರು, ಆಪ್ತ ಸಂಬಂಧಿಕರನ್ನು ಕೂಡಾ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಅತ್ಯಂತ ಸರಳವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಉದಾ: 1.	ಉಮ್ಮ	–	ಅಬ್ಬ	=	ಅಮ್ಮ ಅಪ್ಪ
2.	ಕುಂಞಮ	–	ಕುಂಞಬ	=	ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ
3.	ಕಾಕ	–	ಮಾಮಿ	=	ಮಾವ ಅತ್ತೆ
4.	ಮಾಪ್ಲೆ	–	ಪೆಂಞಯಿ	=	ಗಂಡ ಹೆಂಡತಿ
5.	ಮೋನು	–	ಮೋಳು	=	ಮಗ ಮಗಳು
6.	ಮರ್ಮೋನು	–	ಮರ್ಮೊಳು	=	ಅಳಿಯ ಸೊಸೆ
7.	ಅಲಿಯಾಕ			=	ಬಾವ
8.	ಬಾಬಿ			=	ಅತ್ತಿಗೆ
9.	ಕಿಡಾವು			=	ಮಗು
10.	ಬೆಲಮ/ಬೋಮ		ಬೆಲಬ/ಬೋಬ	=	ಅಜ್ಜ ಅಜ್ಜಿ

ತುಳು ಮತ್ತು ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿನ ಹಲವಾರು ಪದಗಳು ಒಂದೇ ಅರ್ಥವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದು ಅವುಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದಾಗ

1. ಕಜಂಬು (ತಲೆಕ್ಷೌರ) 2. ಮುಕ್ಕಲಿಗೆ (ಬೆಂಚು) 3. ಪೊದು (ನೆಂಟಸ್ಥಿಕೆ) 4. ದೊಂಪ (ಚಪ್ಪರ) 5. ಮಡಲ್ (ತೆಂಗಿನ ಸೋಗೆ), 6. ಕೊದಿ (ದೃಷ್ಟಿ ಬೀಳುವುದು), 7. ಅರಿ (ಅಕ್ಕಿ), 8. ಪುರ್ಸೊತ್ತು (ವಿರಾಮ), 9. ಕೆಯ್ (ಭತ್ತದ ಪೈರು), 10. ಮಾಮಿ (ಅತ್ತೆ).....ಇತ್ಯಾದಿ.

ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಅಲ್ಪ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ಸತ್ವವನ್ನು ಹೀರಿದರೂ ಕೂಡಾ ಹಲವಾರು ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಬ್ಯಾರಿಗಳ ಪಾಲು ಸಾಕಷ್ಟು ಹಿರಿದು.

ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳು ತನ್ನ ಅಕ್ಕದ ಅಥವಾ ತಂಗಿಯನ್ನು ಇತರರಿಗೆ ಪರಿಚಯಿಸುವಾಗ ಪೆಂಜಳ್ ಎಂದೂ, ಹೆಣ್ಣು ತನ್ನ ಅಣ್ಣ ಅಥವಾ ತಮ್ಮನನ್ನು ಆಂಜಳೆ ಎಂದು ಗುರುತಿಸಿಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಅಕ್ಕ ತಂಗಿಯಂದಿರುಗಳ ಗಂಡಂದಿರುಗಳು ತಮ್ಮನ್ನು ಇತರರಿಗೆ ಪರಿಚಯಿಸಿಕೊಡುವಾಗ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ, 'ಸಾಡು' ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಬಳಸುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ವಾರದ ಏಳು ದಿನಗಳನ್ನು (ಜ್ಞಾರಸೆ), ತಿಂಙಳಾಸೆ (ಸೋಮವಾರ), ಚೊವ್ವಾಸೆ (ಮಂಗಳವಾರ), ಪೊದನಾಸೆ (ಬುಧವಾರ), ಬ್ಯಾಲಾಸೆ (ಗುರುವಾರ), ಬೆಲಿಯಾಸೆ (ಶುಕ್ರವಾರ), ಚೆನಿಯಾಸೆ (ಶನಿವಾರ) ಎಂದು ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಹೀಗೆ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಜೀವನದಲ್ಲೂ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಪ್ರಾಚೀನ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಇತರ ಎಲ್ಲಾ ಸ್ಥಳೀಯ ಜನಾಂಗಗಳಿಂದ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾಗಿದ್ದು, ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು.

ಆದರೆ ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾರಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಭಾಷೆಯು ತನ್ನ ಸ್ಥಾನಮಾನದಲ್ಲಿ ಹಿನ್ನಡೆ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ. ಆದರೂ ಪ್ರಸಕ್ತ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಸಾಮಾಜಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ, ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆ ಮುಂತಾದ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅವಿರತವಾಗಿ ದುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದು, ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮಿಗಳಾಗಿ, ಕೈಗಾರಿಕೋದ್ಯಮಿಗಳಾಗಿ, ಮತ್ತೋದ್ಯಮಿಗಳಾಗಿ, ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ, ಇಂಜಿನಿಯರುಗಳಾಗಿ, ವೈದ್ಯರುಗಳಾಗಿ, ಸಾಹಿತಿಗಳಾಗಿ, ಸರ್ಕಾರದ ಉನ್ನತ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿ, ರಾಜಕಾರಣಿಗಳಾಗಿ, ಕಲಾವಿದರುಗಳಾಗಿ ಮೆರೆಯುತ್ತಿರುವುದು ಕಾಣಬಹುದು.

ಜೀವನ ಶೈಲಿ

ಬ್ಯಾರಿ ಜನಾಂಗದವರ ಜೀವನ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬ್ಯಾರಿ ಹೆಂಗಸರು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದ ಸ್ವಾವಲಂಬಿ ಜೀವನವನ್ನು ನಾವು ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ತೆಂಗಿನ ಸೋಗೆ ಕಟ್ಟಿಯೋ, ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಿಯ ಸಿಪ್ಪೆ ಗುದ್ದಿ ಹಗ್ಗ ಮಾಡಿಯೋ, ಹಿಡಿಸೂಡಿ ಮಾಡಿಯೋ, ಬೀಡಿ ಕಟ್ಟಿಯೋ ಕಾಸು ಕೂಡಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದು

ಬ್ಯಾರಿ ಹೆಂಗಸರ ಸಹಜ ಉದ್ಯೋಗವಾಗಿತ್ತು. ಜತೆಗೆ ತರಕಾರಿ ಬೆಳೆದು ಮಾರುವವರೂ, ಹಾಲು ಬೆಣ್ಣೆ ಮಾರಿ ಬದುಕುವವರೂ ಇದ್ದರು.

ಆದರೆ ಇವತ್ತು ಬ್ಯಾರಿ ಹೆಂಗಸರ ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಬಹುತೇಕ ನಿಂತೇ ಹೋಗಿದೆ. ಬೀಡಿ ಉದ್ಯಮ ಎನ್ನುವಂತದ್ದು ನಾಶವಾಗಿ ಹೋಗುವ ಹಂತದಲ್ಲಿದೆ. ಗಲ್ಫ್ ರಾಷ್ಟ್ರದಿಂದ ಬರುವ ದುಡ್ಡಿಗಾಗಿ ಕಾಯುವ ಸ್ಥಿತಿ ಅವರದ್ದಾಗಿದೆ. ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಶೈಕ್ಷಣಿಕವಾಗಿ ಬಲವುಳ್ಳ ಬ್ಯಾರಿ ಕುಟುಂಬಗಳ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಕೆಲವರು ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರೂ ಅವರ ಶೈಕ್ಷಣಿಕದ ಅರ್ಹತೆಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಮದುವೆಗೆ ಗಂಡುಗಳು ಸಿಗದೆ ಹೊಸ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟುಗಳು ಉದ್ಭವಿಸುತ್ತಿವೆ. ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಮದುವೆಗಾಗಿ ಕೇರಳದ ಕಡೆಗೆ ಓಡಾಡುವ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ ಒಂದು ಇಡೀ ತಲೆಮಾರು ದೂರದ ಕೊಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ಬದುಕು ಸವೆಸುತ್ತಾ ಇಲ್ಲಿ ಅವರ ಮಕ್ಕಳು ತಂದೆಯ ಪ್ರೀತಿ ವಾತ್ಸಲ್ಯದಿಂದ ದೂರವಾಗುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯೂ ನಡೆದಿದೆ.

ಸಾಕಷ್ಟು ಬ್ಯಾರಿ ಕುಟುಂಬಗಳು ಹಿಂದೆ ಕೃಷಿ ಪ್ರಧಾನ ಕುಟುಂಬಗಳಾಗಿದ್ದವು. ತರಕಾರಿ ಬೆಳೆದು ಮಾರುವವರ ಸಂಖ್ಯೆಯೂ ಸಾಕಷ್ಟಿತ್ತು. ಕೊಟ್ಟಿಗೆ ತುಂಬಾ ದನಗಳು, ಎಮ್ಮೆಗಳು, ಕೋಣಗಳನ್ನು ಸಾಕುವುದು ಮಾಮೂಲಾಗಿತ್ತು. ಕೃಷಿ ಮಾಡದ ಬ್ಯಾರಿ ಕುಟುಂಬಗಳೂ ದನಗಳನ್ನು ಹಾಲಿಗಾಗಿ ಸಾಕುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಾಲನ್ನು ಮಾರಿ ಅದರಿಂದ ಬಂದ ಹಣದಿಂದ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ದನಗಳನ್ನು ಸಾಕಿದಂತೆಯೇ ಕುರಿಗಳನ್ನು ಸಾಕುವುದೂ ಬ್ಯಾರಿ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಿಯವಾದ ಕೆಲಸವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಬ್ಯಾರಿಗಳ ಈ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಂಶಗಳು ಮರೆಯಾಗುತ್ತಿವೆ. ಕೃಷಿ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ದುಡಿಯುವವರು ಇಲ್ಲವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಮೀಸೆ ಮೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಕೊಲ್ಲಿ ದೇಶಗಳ ಕಡೆಗೆ ಮುಖ ಮಾಡುವ ಬ್ಯಾರಿ ಯುವ ಜನಾಂಗದಿಂದಾಗಿ ಬಹುತೇಕ ಕುಟುಂಬಗಳು ಹೊಲಗದ್ದೆಗಳನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿವೆ, ಮಾಡುತ್ತಿವೆ.

ಇದಲ್ಲದೆ ಬ್ಯಾರಿ ಕುಟುಂಬಗಳ ಸದಸ್ಯರು ತುಳುನಾಡಿನ ಮನೆ–ಮನೆಗಳಿಗೆ ಸೈಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಮೀನು ಹೊತ್ತು ಮಾರುವ, ಒಂದು ಹಲಸಿನ ಕಾಯಿಯನ್ನು ಐವತ್ತಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾದ ಹೋಳುಮಾಡಿ ಪ್ರತಿ ತುಂಡನ್ನು ಚೌಕಾಸಿ ಮಾಡಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವಂತಹ, ಕೂಲಿಗಳಾಗಿ ಹೊರೆ ಹೊರುವಂತಹ, ದಿನಸಿ ಅಂಗಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟು ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವಂತಹ

ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಉದ್ಯಮಿಗಳಾಗಿ, ಕೃಷಿಕರಾಗಿ ರಾಜಕೀಯ ನೇತಾರರಾಗಿ, ಸರಕಾರಿ ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗಿ, ಪತ್ರಕರ್ತರಾಗಿ ಸಾಹಸ ಮೆರೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಬ್ಯಾರಿ ಜನಜೀವನ

ಬ್ಯಾರಿ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಕುಟುಂಬ ಪ್ರಮುಖ ಸ್ಥಾನ ಹೊಂದಿದೆ. ಬ್ಯಾರಿ ಕುಟುಂಬ ಹಲವು ಸ್ಥಳೀಯ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಇಸ್ಲಾಮಿನ ಕಟ್ಟಳೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಹೊಸ ಅರೆ ಜಮೀನ್ದಾರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ. ಇವರ ಹೊಸ ಕುಟುಂಬ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಹಲವು ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಹನಫಿ ಹಾಗೂ ಮಾಪಿಳ್ಳೆಯವರಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿದೆ. ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆಗಳು ಸಮಾನವಾಗಿದ್ದರೂ, ಇವರ ಜೀವನ ಶೈಲಿ, ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಮತ್ತು ಆಚರಣೆಗಳಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತಗೊಂಡು ಇತರರಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿದೆ. ಮೂಲತಃ ಸ್ಥಳೀಯ ತುಳುವರಾಗಿದ್ದ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಮತಾಂತರಗೊಂಡರೂ ಮೂಲ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಕುರುಹುಗಳು ಕೆಲಮಟ್ಟಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಬಾಕಿ ಉಳಿದಿದೆ. ಆದರೆ 20ನೇ ಶತಮಾನದ ಮೊದಲ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಧಾರ್ಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಸುಧಾರಣೆಗಳು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ನಿಧಾನ ವಾಗಿ ಬದಲಾವಣೆಗಳಿಗೆ ಹಾದಿ ಮಾಡಿತು. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಅವರು ಮಾಪಿಳ್ಳೆ ಮೌಲ್ವಿಗಳ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದ ಪ್ರಕಾರ ಮುಸ್ಲಿಮರಂತೆ ಬದುಕಲು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಸುಧಾರಣೆಗಳ ಹೊರತಾಗಿಯೂ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು ಮುಂದುವರಿದವು.

ವ್ಯಾಪಾರದ ಸರಕುಗಳು

ಆರಂಭದ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕಿಯು ಪ್ರಮುಖ ವ್ಯಾಪಾರದ ಸರಕು ಆಗಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ಇತರ ದೇಶಗಳಿಗೆ ರಫ್ತು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಮಲಬಾರ್, ಮೂಲ್ಕಿ, ಮುಂಬೈ, ಕುಂಬಳೆ, ಮಂಜೇಶ್ವರ, ಮಂಗಳೂರು, ಹಂಗರಕಟ್ಟೆ ಮತ್ತು ಬಸ್ರೂರು ಪ್ರಮುಖ ಬಂದರುಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಜಿಲ್ಲೆಯೊಳಗೆ ಭಾರಿ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಜನರು ಅಕ್ಕಿಯ ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದರು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜಿನಸು ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲೂ ಅಕ್ಕಿಯ ವ್ಯಾಪಾರ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು.

ತೆಂಗು ಇನ್ನೊಂದು ವ್ಯಾಪಾರ ಸರಕಾಗಿತ್ತು. ಮಲಬಾರ್ ನಂತೆಯೇ ತುಳುನಾಡು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲೂ ತುಂಬಾ ತೆಂಗಿನ ತೋಪುಗಳಿದ್ದವು. ತೆಂಗಿನ ಮರವು

ಮನೆ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಬೀಮ್ ಮತ್ತು ಪಕ್ಕಾಸಿಗೆ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಜತೆಗೆ ಮನೆಯ ಹೆಂಚಾಗಿ, ಉರುವಲಾಗಿ, ಖಾದ್ಯ ತೈಲವಾಗಿ, ಲೇಪನವಾಗಿ, ಪದಾರ್ಥ ಮತ್ತು ಸಿಹಿ ತಿನಿಸನಲ್ಲೂ, ಸೇಂದಿ ಮತ್ತು ಮದ್ಯದ ತಯಾರಿಕೆಗೂ ಇದು ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಕಬ್ಬು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಇನ್ನೊಂದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಬೆಳೆಯಾಗಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬೆಲ್ಲದ ಉತ್ಪಾದನೆಗಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಬೆಲ್ಲ ಅಂದು ಚಹಾ, ಕಾಫಿಗಳಿಗೆ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇದಲ್ಲದೆ ತರಕಾರಿಗಳು, ಧಾನ್ಯ,ಬೇಳೆ ಮತ್ತಿತರ ಸ್ಥಳೀಯ ಉತ್ಪನ್ನಗಳೂ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಕರಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಮೂಡಬಿದ್ರೆ ಪುತ್ತೂರು, ಕಾರ್ಕಳ, ಉಡುಪಿ, ಕುಂದಾಪುರಗಳಲ್ಲಿ ವಾರದ ಸಂತೆ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಈ ಸಂತೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಈ ಸಂತೆಗಳಲ್ಲಿ ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ, ಮೆಣಸು, ಅಕ್ಕಿ ಮತ್ತು ತರಕಾರಿ ಮಾರಾಟವಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ವೃತ್ತಿಗಳು

ಮುಸ್ಲಿಮರು ಒಳ್ಳೆಯ ಉದ್ಯಮಿಗಳಾಗಿರುವಂತೆಯೇ ಬುದ್ದಿವಂತ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ಹೌದು. ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮೂಲೆ ಮೂಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ದಿನಸಿ ಅಂಗಡಿಗಳನ್ನು ತೆರೆದರು. ಇದು ಬ್ಯಾರಿಗಳ ಪ್ರಮುಖ ವ್ಯಾಪಾರವಾಗಿತ್ತು. ಅಕ್ಕಿ ಬೇಳೆ ಮತ್ತು ಬೆಲ್ಲ ಈ ಅಂಗಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಾರಾಟವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಜಮೀನ್ದಾರರೂ ಕೂಡಾ ಬಿಡುವಿನ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಈ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದರು.

ಬಟ್ಟೆ ವ್ಯಾಪಾರ 19ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ನವಾಯತರು ಮತ್ತು ಮೇಮನ್‌ಗಳ ಏಕಸ್ವಾಮ್ಯದಲ್ಲಿತ್ತು. ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಅವರೇ ಮುಖ್ಯ ಬಟ್ಟೆ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ದಾದಾ ಹಾಜಿ ಇವರಲ್ಲಿ ಪ್ರಖ್ಯಾತರು.

ಹೊಟೇಲುಗಳು ಮುಸ್ಲಿಮರು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದ ಮತ್ತೊಂದು ಮುಖ್ಯ ಉದ್ಯಮ. ಪಟ್ಟಣ ಮತ್ತು ಗಾಮೀಣ ಭಾಗಗಳೆರಡರಲ್ಲೂ ಮುಸ್ಲಿಮರು ನಡೆಸುವ ಹೊಟೇಲುಗಳು ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿದೆ.

1930ರಲ್ಲಿ ಬೀಡಿ ಉದ್ಯಮದ ವ್ಯಾಪಕವಾಯಿತು. ಬೀಡಿಗೆ ಬಂದ ಬೇಡಿಕೆಯಿಂದಾಗಿ ಈ ಉದ್ಯಮ ಬಹವೇಗವಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿತು. ಬೀಡಿ ಉದ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕರಾಗಿ ದುಡಿಯುವುದು ಮುಸ್ಲಿಮರಿಗೆ ಅನಿವಾರ್ಯ ವಾಯಿತು. ಇದಕ್ಕೆ ಹಲವು ಕಾರಣಗಳಾಗಿವೆ.

1. ಸಂಪ್ರದಾಯ ಬದ್ದತೆ ಮುಸ್ಲಿಂ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಮನೆಗೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿ ಉಳಿಸಿತ್ತು. ಅವರಿಗೆ ಹೊಲ–ಗದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ ದುಡಿಯುವ ಅವಕಾಶವಿರಲಿಲ್ಲ. ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಅವರು ಹೊರಗೆ ಹೋಗಿ ಯಾವುದೆ ದುಡಿಮೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ತಂದೆಯೊಬ್ಬ ಯಜಮಾನ ಮಾತ್ರ ದುಡಿಯುವ ಸದಸ್ಯ. ಇದು ಕುಟುಂಬಗಳನ್ನು ತೀವ್ರ ಬಡತನಕ್ಕೆ ದೂಡಿತ್ತು. ಇಂಥ ಕುಟುಂಬಗಳ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಬೀಡಿ ಸುತ್ತುವ ಕೆಲಸ ಒಂದು ವರದಾನ ವಾಯಿತು. ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಇದ್ದುಕೊಂಡು ಸಂಪಾದಿಸುವ ಅವಕಾಶ ದೊರೆಯಿತು.

2. ಮುಸ್ಲಿಂ ಕುಟುಂಬಗಳು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಶಾಲೆಗೆ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆಧುನಿಕ ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಶರಣತೆಯೂ ಅಡ್ಡಿಯಾಗಿತ್ತು. ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಬಾಲಕ ಬಾಲಕಿಯರೂ ಬೀಡಿಕಾರ್ಮಿಕರಾದರು.

3. ಮೂರನೆಯದಾಗಿ ಬೀಡಿ ಉದ್ಯಮವೆಂಬುದು ಒಂದು ಗುಡಿ ಕೈಗಾರಿಕೆ ಯಾದ್ದರಿಂದ ಒಳ್ಳೆಯ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದು ಬಡನದ ದವಡೆಗೆ ದೂಡಲ್ಪಟ್ಟ ಅನೇಕ ಮುಸ್ಲಿಂ ಕುಟುಂಬಗಳೂ ಈ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಜೀವನಾಧಾರವಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದವು.

19ನೇ ಮತ್ತು 20ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಅಡ್ಯಾರ್– ಕಣ್ಣೂರು ಗುರುಪುರ ನದಿ ದಂಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಿಗೆ ತಯಾರಿಕಾ ಉದ್ದಿಮೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಅನೇಕ ಬ್ಯಾರಿಗಳಿದ್ದರು. 20ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಮರದ ನಾಟಾದ ವ್ಯಾಪಾರ ಬ್ಯಾರಿಗಳನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಿತು. ಕೆಲವು ನಾಟಾ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ದೊಡ್ಡ ಉದ್ಯಮಿಗಳಾಗಿ ಬೆಳೆದರು. ನಾಟಾದ ವ್ಯಾಪಾರ ಅಥವಾ ಹಂಚು ತಯಾರಿಕೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಮುಸ್ಲಿಮರಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಪಾರಂಪರಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳಿರಲಿಲ್ಲ.

ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಮುಸ್ಲಿಮರ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದ ಹೆಚ್ಚಳ ಅವರ ಆರ್ಥಿಕ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಬಹು ಮುಖ್ಯ ಪಲ್ಲಟಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಗಮನಾರ್ಹ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಮುಸ್ಲಿಮರು ಹೊರಗೆ ಹೋಗಿ ಉದ್ಯೋಗ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಳ್ಳಲು ಆರಂಭಿಸಿದರು. 19ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಮುಸ್ಲಿಂ ಯುವಕರು ಉದ್ಯೋಗ ಅರಸಿ ಮುಂಬೈಗೆ ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳೆಸಲಾರಂಭಿಸಿದರು.

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾರಿಗಳು

ಮೈಸೂರಿನ ನವಾಬ ಹೈದರಾಲಿಯ ಯಶಸ್ಸು ಮತ್ತು ತುಳುನಾಡಿಗೆ ಆತನ ಪ್ರವೇಶವು ಮುಸ್ಲಿಮರಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಹುಮ್ಮಸ್ಸು ಮೂಡಿಸಿತು. ಅದು ಕರಾವಳಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಮುಸ್ಲಿಮ್ ಆಡಳಿತದ ಮೊದಲ ಅನುಭವವಾಗಿತ್ತು.

ಬಿದನೂರ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಕಲ್ಪನೆಯೊಂದಿಗೆ ತುಳುನಾಡು ಜಿಲ್ಲೆಯು ಔಪಚಾರಿಕವಾಗಿ ಸುಲ್ತಾನರ ಕೈವಶವಾಯಿತು. ದಿಗ್ವಿಜಯದ ಬೆನ್ನಲ್ಲೇ ಸುಲ್ತಾನನು ಹೊಸಂಗಡಿಯ ಮೂಲಕ ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯಪಾಲನನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಲು ಬಾರ್ಕೂರಿಗೆ ತೆರಳಿದನು. ನಂತರ ಕಾರ್ಕಳಕ್ಕೆ ತೆರಳಿ ಅಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು ಅವನನ್ನು ಭೇಟಿಯಾಗಿ ನಿಷ್ಠೆ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದರು. ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಚಿಕ್ಕರಾಜ ಚೌಟ ಸೇರಿದಂತೆ ಹಲವಾರು ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು ಉಪಸ್ಥಿತರಿದ್ದರು. ಹೈದರಾಲಿಗೆ ಕಾರ್ಕಳದಲ್ಲಿ ಆತ್ಮೀಯ ಸ್ವಾಗತವನ್ನು ನೀಡಲಾಯಿತು. ಇಕ್ಕೇರಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಪತನವು ಒಂದು ಕರಾಳ ದೌರ್ಜನ್ಯಕಾರಿ ಯುಗದ ಕೊನೆಯಾಗಿತ್ತು ಮತ್ತು ಇದರಿಂದಾಗಿ ಜೈನ ಪಾಳೇಗಾರರು ಈ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಿಂದ ನೆಮ್ಮದಿಯ ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಡುವಂತಾಯಿತು. ಇಕ್ಕೇರಿ ಆಡಳಿತ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜೈನರು ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡರು. ಅವರ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತು. ಹೆಗ್ಗಡೆ ಮತ್ತು ಬಲ್ಲಾಳರು ತಮ್ಮ ಅಸ್ಥಿತ್ವವನ್ನೇ ಕಳೆದುಕೊಂಡರು. ಅವರ ವ್ಯಾಪಾರದ ಮೇಲೆ ಇದು ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿತು. ಇದು ಮುಸ್ಲಿಮರು ಆಡಳಿತಗಾರರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎದುರಿಸಿದ ಮರ್ದನವನ್ನು ನೆನಪಿಸುವಂತಿತ್ತು. ಹೀಗಾಗಿ ಎರಡೂ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ಅದೊಂದು ಅತ್ಯಂತ ಸಂತೋಷಕಾರಿ ಘಟನೆಯಾಗಿತ್ತು ಮತ್ತು ಅವರು ಹೊಸ ಆಡಳಿತಗಾರನಿಗೆ ಭವ್ಯ ಸ್ವಾಗತವನ್ನು ಕೋರಿದರು. ಈ ಸ್ವಾಗತವು ಸುಲ್ತಾನನಿಗೆ ನೀಡಿದ ಹಸಿರು ನಿಶಾನೆಯಾಗಿತ್ತು. ಆತನನ್ನು ಮೂಡಬಿದ್ರೆಗೆ ಆಮಂತ್ರಿಸಲಾಯಿತು. ಆತ ಕೋಟೆಯನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿನ ಕಾವಲುಗಾರನೊಂದಿಗೆ ಒಂದು ರಕ್ಷಣಾ ಪಡೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋದನು. ಚೌಟರ ಅರಸನು ಪೊನ್ನಚ್ಚೇರಿ ಮಠದಲ್ಲಿ ಸುಲ್ತಾನನಿಗೆ ಭವ್ಯ ಸ್ವಾಗತವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿದನು. ಅಲ್ಲಿ ಹಲವು ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು ಅವನನ್ನು ಸೇರಿಕೊಂಡರು. ಚೌಟ ಅರಸನು 14,000 ವರಾಹಗಳನ್ನು ಕೊಡುಗೆಯಾಗಿ ನೀಡಲು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡನಲು. ಸುಲ್ತಾನನ ಕಡೆಗೆ ಸೇರಿದ್ದ ಸ್ಥಳೀಯ ರಾಜತಾಂತ್ರಿಕ ಬಜ್ಪೆ ಕೃಷ್ಣ ಎಂಬವರು ಸಂಧಾನಕಾರರ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿದರು. ಜಿಲ್ಲೆಯ ಎಲ್ಲಾ ಪಟ್ಟಣಗಳಿಗೆ ಸಂದರ್ಶನ ನೀಡುವಾಗ ಆತ ಸುಲ್ತಾನನ ಜತೆಗಿದ್ದರು. ಸಕಲ ಜೈನ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಮತ್ತು ಆಚರಣೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಅವರನ್ನು ಭವ್ಯವಾಗಿ ಬರ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ನಿಜವಾಗಿ ಇಕ್ಕೇರಿಯ ಪತನವು ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜೈನರಿಗೆ ಪಕ್ಕಾ ಸಂಭ್ರಮದ ವಿಷಯವಾಗಿತ್ತು. ನಂತರ ಆತನು ಮಂಗಳೂರಿಗೆ ತೆರಳಿದನು. ದಾರಿ ಮಧ್ಯೆ ಗುರುಕಂಬಳದಲ್ಲಿ ಮಣೇಲ್, ಗುರುಪುರ ಮತ್ತು

ಬಜ್ಪೆಯ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು ಮತ್ತು ಖ್ಯಾತ ಮುಸ್ಲಿಮರು ಆತನನ್ನು ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಕಣ್ಣೂರಿನ ಅಲಿರಾಜ ಮತ್ತು ಆತನ ಸೋದರ ಶೇಖ್ ಅಲಿ, ಬಂಗ ಮುಖಂಡರು ಹಾಗೂ ತಿಮ್ಮಣ್ಣ ಅಜಿಲ ಉಪಸ್ಥಿತರಿದ್ದರು. ವರ್ತಕರೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಗಣ್ಯ ಮುಸ್ಲಿಮ್ ಮುಖಂಡರು ಸುಲ್ತಾನನಿಗೆ ಸತ್ಕಾರ ಏರ್ಪಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಉತ್ಸುಕರಾಗಿದ್ದರು. ಬಂದರ್‌ನಲ್ಲಿರುವ ಮುಖ್ಯ ಮಸೀದಿ ಆತನ ಆಗಮನವನ್ನು ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಆಚರಿಸಿತು ಮತ್ತು ಈಗ ಈದ್ಗಾ ಇರುವ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಸತ್ಕಾರ ಕೂಟವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಲಾಯಿತು. ಅದೊಂದು ತೆರೆದ ಗಿರಿಶಿಖರವಾಗಿತ್ತು. ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನನು ಆಲಿ ರಾಜನನ್ನು ಕರಾವಳಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ರಾಜನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ ನೇಮಿಸಿದನು. ಆತನ ಸಹೋದರ ಶೇಖ್ ಅಲಿಯನ್ನು ಗವರ್ನರ್ ಆಗಿ ನೇಮಕ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಶೇಖ್ ಆಲಿ ಸುಲ್ತಾನನ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ಅಡ್ಮಿರಲ್ ಆಗಿದ್ದನು ಮತ್ತು ದಾಮಾಜಿ ಪಂತ್ ಸ್ಥಳೀಯ ಆಡಳಿತಗಾರನಾಗಿದ್ದನು. ಶೇಖ್ ಆಲಿ ಮಾಲ್ದೀವ್ಸ್‌ಗೆ ದಂಡಯಾತ್ರೆ ಹೊರಟನು ಮತ್ತು ಅಲಿ ಮಾಲ್ದೀವ್ಸ್‌ನ ದೊರೆಯನ್ನು ಸೆರೆ ಹಿಡಿದನು. ಈ ಯಶಸ್ವಿ ದಂಡಯಾತ್ರೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಆತನು ಸುಲ್ತಾನನಿಗೆ ಮಾಹಿತಿ ನೀಡಿದನು. ಆದರೆ ಆಲಿಯು ದೊರೆಗೆ ನೀಡಿದ ಕಿರುಕುಳದಿಂದ ಅಸಮಧಾನಗೊಂಡ ಸುಲ್ತಾನನು ಆತನನ್ನು ಸೇನೆಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿಂದ ಮುಕ್ತಗೊಳಿಸಿದನು.

ಲತೀಫ್ ಆಲಿ ಬೇಗ್‌ನನ್ನು ಆಡ್ಮಿರಲ್ ಆಗಿ ನೇಮಕ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಆದರೆ ಆಲಿ ಮತ್ತು ಆತನ ಸೋದರರು ಸುಲ್ತಾನನಿಗೆ ನಿಷ್ಠರಾಗಿಯೇ ಇದ್ದರು.

ತಲಚೇರಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಕಾರ್ಖಾನೆಯು ಮಂಗಳೂರಿನ ಭತ್ತದ ಪೂರೈಕೆಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿತ್ತು. ಕ್ಷಿಪ್ರ ರಾಜಕೀಯ ಬದಲಾವಣೆಯು ಮಲಬಾರ್‌ನಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷರಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ಹೊಡೆತವಾಗಿತ್ತು. ಅವರು ಭತ್ತದ ಪೂರೈಕೆಗಾಗಿ ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಬಿದನೂರಿನ ರಾಜ್ಯಪಾಲನಾಗಿದ್ದ ಸೂರಪ್ಪಯ್ಯನೊಂದಿಗೆ ಒಪ್ಪಂದ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಹೊಸ ಆಡಳಿತದ ಉದಯವು ಈ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ತಡೆಯೊಡ್ಡಿತು. ಬ್ರಿಟಿಷರು ಸುಲ್ತಾನನನ್ನು ಭೇಟಿಯಾಗಿ ಹೊಸ ಆಡಳಿತದೊಂದಿಗೆ ಒಪ್ಪಂದ ಕುದುರಿಸಲು ತಮ್ಮ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಫರ್ಮಾನ್‌ನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಒಡಂಬಡಿಕೆಗೆ ಅಂಗೀಕಾರ ನೀಡಲಾಯಿತು. ಅದರ ಪ್ರಕಾರ ಮಂಗಳೂರಿನಿಂದ ತಲಚ್ಚೇರಿಗೆ ಭತ್ತ ರಫ್ತು ಮಾಡಲು ಕಂಪನಿಗೆ ಅವಕಾಶ ನೀಡಲಾಯಿತು. ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಎರಡೂ ಪಕ್ಷಗಳು ಪರಸ್ಪರರ ವೈರಿಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಬಾರದೆಂಬ ನಿಬಂಧನೆ ಹೇರಲಾಯಿತು. ತಮ್ಮನ್ನು ಮಂಗಳೂರಿ

ನಲ್ಲಿ ಭೇಟಿಯಾಗುವಂತೆ ಹೈದರಾಲಿ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಿಗೆ ಸೂಚನೆ ಕಳುಹಿಸಿದ. ಕಡಬ, ಕುಂಬಳೆ ಮತ್ತು ವಿಟ್ಲದ ದೊರೆಗಳು ಹೊಸ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಶರಣಾಗಳು ಹಿಂಜರಿದರು. ಹೈದರಾಲಿಯು ಅವರನ್ನು ಬಲಪ್ರಯೋಗಿಸಿ ಶರಣಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದನು. ಕುಂದಾಪುರವು ಒಂದು ಬಂದರಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಒಂದು ಹೊಸ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೊಳಪಡಿಸಿದನು. ಮತ್ತು ಆ ಬಂದರಿನ ಸುತ್ತ ಕಾವಲು ಸೇನೆಯನ್ನು ನಿಯೋಜಿಸಿದನು. ಶೇಖ್ ಆಯಾಝ್‌ನನ್ನು ಬಿದನೂರಿಗೆ ಕೋಟೆಯ ಕಾವಲುಗಾರ ನಾಗಿ ಕಳುಹಿಸಲಾಯಿತು. ಕ್ರಿ.ಶ. 1766ರೊಳಗೆ ಹೈದರಾಲಿ ನೀಲೇಶ್ವರದವರೆಗೆ ತನ್ನ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿದನು ಮತ್ತು ಮಲಬಾರ್‌ನ ಔಮೋರಿನ್ ಅರಸನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದನು. ನಂತರ ಅವನು ಕೊಯಂಬತ್ತೂರಿನ ಕಡೆಗೆ ತೆರಳಿದನು ಮತ್ತು ಕ್ರಿ. ಶ. 1768ರಲ್ಲಿ ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದನು.

ಹೊಸ ಆಡಳಿತದ ಉದಯವು ಮುಸ್ಲಿಮರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕರ ಅಂಶವಾಗಿತ್ತು. ಮುಸ್ಲಿಮ ವರ್ತಕರು ವಾಣಿಜ್ಯ ರಂಗದಲ್ಲಿ ತಮಗಾದ ಅಘಾತದಿಂದ ಚೇತರಿಸಿಕೊಂಡರು ಮತ್ತು ಹೊಸತಾಗಿ ನೆಲೆ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿದರು. ಸುಲ್ತಾನನು ಧರ್ಮಭಕ್ತನಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಮುಸ್ಲಿಮರಲ್ಲಿ ಧಾರ್ಮಿಕ ಜಾಗ್ರತಿಯನ್ನೂ ಮೂಡಿಸಿದನು. ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೊಸ ಸೇನಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ರಾಜ್ಯಪಾಲ ಶೇಖ್ ಅಲಿ ನಿಧಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದನು. ಆತನು ಒರಟಾದ ಕ್ರಮಗಳ ಮೂಲಕ ಸ್ಥಳೀಯ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರನ್ನು ಕೊಳ್ಳೆಹೊಡೆದನು. ಇದರಿಂದ ಅವಮಾನಿತರಾದ ಜೈನ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು ಶೇಖ್ ಅಲಿಯ ದೌರ್ಜನ್ಯದ ವಿರುದ್ಧ ದೂರು ನೀಡಲು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಕ್ರಿ. ಶ. 1766ರಲ್ಲಿ ಹೈದರಾಲಿ ಭೇಟಿ ನೀಡಿದಾಗ ಆತನನ್ನು ಮೂಡಬಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಭೇಟಿಯಾದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು ಫಿರ್ಯಾದಿ ಸಲ್ಲಿಸಿದರು. ಸುಲ್ತಾನನು ಅವರಿಗೆ ಇನಾಮುಗಳನ್ನು ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿಸಿದನು ಹಲವರು ವಾರ್ಷಿಕ ಪಿಂಚಣಿಗೆ (ತಸ್ಥೀಕ್) ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ತಮ್ಮ ಸೊತ್ತುಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿದರು.

ಈ ಹೊತ್ತಿಗಾಗಲೇ ಮುಂಬೈಯಿಂದ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಕಂಪನಿ ಗವರ್ನರ್ ಕರಾವಳಿಯ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಮರು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಹೊರಟನು ಮತ್ತು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಹಡಗುಗಳ ಗುಂಪು ಕ್ರಿ.ಶ. 1768ರಲ್ಲಿ ಮಂಗಳೂರಿಗೆ ಆಗಮಿಸಿತು. ಬ್ರಿಟಿಷರು ಮಂಗಳೂರನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡರು. ಹೈದರಾಲಿಯು 3000 ಯೋಧರು ಮತ್ತು 12,000 ಅಶ್ವಯೋದರೊಂದಿಗೆ ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದನು. ತಾನೇ ಇನ್ನೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಪಡೆಯೊಂದಿಗೆ ಹೈದರಾಲಿಯೂ

ಹೊರಟನು. ಈ ಕದನದಲ್ಲಿ ಆಂಗ್ಲರಿಗೆ ಸೋಲಾಯಿತು. ಆತನು ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಪುನಶ್ಚೇತನಗೊಳಿಸಲು ಮತ್ತು ನೌಕಪಡೆಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಲು ಸಕ್ರಿಯ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಂಡನು. ಹೈದರ್ ಕೊನೆಗೂ ಬ್ರಿಟಿಷರನ್ನು ಹೊರದಬ್ಬುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾದನು. ಕ್ರಿ. ಶ 1780ರಲ್ಲಿ ಹೈದರಾಲಿಯು ಹೊಸತಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ನೌಕಾಪಡೆಯನ್ನು ಸರ್ ಎಡ್‌ವರ್ಡ್ ಹೂಗರ್ ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಧ್ವಂಸಗೊಳಿಸದನು. ಇದರ ಬೆನ್ನಲ್ಲೇ ಜನರಲ್ ಮ್ಯಾಥ್ಯೂಸ್ ಮುಂಬೈಯಿಂದ ಕುಂದಾಪುರಕ್ಕೆ ಆಗಮಿಸಿದನು. ಸುಲ್ತಾನನ ಸೇನೆಯು ಈ ಅತಿಕ್ರಮವನ್ನು ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿಸಲಾಗದೇ ಹೋಯಿತು. ಅವರು ಕುಂದಾಪುರವನ್ನು ವಶಪಡಿಕೊಂಡು ಹೊಸಂಗಡಿ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಬಿದನೂರ್ ತಲುಪಿದರು. ಹೈದರನ ನೆಚ್ಚಿನ ಖಿಲೇದಾರ ಶೇಖ್ ಅಯಾಜ್ ಬ್ರಿಟಿಷರಿಗೆ ಕೋಟೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿದನು. ಹೈದರ್‌ಘಡ್ (ಹೊಸ ಹೆಸರು) ಬ್ರಿಟಿಷರ ಪಾಲಾಯಿತು. ಭಾರಿ ಪ್ರಮಾಣದ ಸೇನೆಯೊಂದಿಗೆ ಟಿಪ್ಪು ಕೋಟೆಯೆಡೆಗೆ ತೆರಳಿದನು ಮತ್ತು ತನ್ನ ಶೌರ್ಯದ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದಾಗಿ ಕೋಟೆಯನ್ನು ಮತ್ತೆ ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು ಬ್ರಿಟಿಷರಿಗೆ ಸೋಲಾಯಿತು.

ಕರ್ನಲ್ ಕ್ಯಾಂಬೆಲ್ 700 ಯುರೊಪಿಯನ್ನರು ಮತ್ತು 2000 ಸಿಪಾಯಿಗಳ ನೆರವಿನಿಂದ ಮಂಗಳೂರನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು. ಹೈದರ್‌ನ ಮುಂಚೂಣಿ ಪಡೆ ಹಾಗೂ ಕಾವಲು ಸೈನ್ಯ ಆತ್ಮ ರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಸೋತಿತು. ಬ್ರಿಟಿಷರು ಪಾಣೆ ಮಂಗಳೂರು ಮತ್ತು ಮೊಡಂಕಾಪುವನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡರು. ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಟಿಪ್ಪು ಮಂಗಳೂರಿಗೆ ನುಗ್ಗಿದನು. ಬ್ರಿಟಿಷರು ಮಂಗಳೂರನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರ ದಾದರು ಹಾಗೂ ಭಾರಿ ಪ್ರಮಾಣದ ನಷ್ಟವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದರು. ಕ್ರಿ. ಶ 1785ರ ಮಾರ್ಚ್ 11ರಂದು ಮಂಗಳೂರು ಒಪ್ಪಂದಕ್ಕೆ ಟಿಪ್ಪು (ಈತ ಕ್ರಿ.ಶ/. 1782ರಲ್ಲಿ ಹೈದರಾಲಿಯ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಿ ಅಧಿಕಾರ ವಹಿಸಿಕೊಂಡನು) ಸಹಿ ಹಾಕಿದನು. ಇದು ಸುಲ್ತಾನನಿಗೆ ಅನುಕೂಲಕರವಾಗಿತ್ತು. ಜನರಲ್ ಕ್ಯಾಂಬಲ್ ತನ್ನ ಗಡಿ ಕಾವಲನ್ನು ವಾಪಸ್ ಪಡೆದುಕೊಂಡನು. ತನ್ನನ್ನು ಸೇರಿಕೊಳ್ಳು ಹಿಂಜರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಸ್ಥಳೀಯ ಆಡಳಿತಗಾರರ ಬಗ್ಗೆ ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನನಿಗೆ ಅನುಮಾನವಿತ್ತು. ಬ್ರಿಟಿಷರಿಗೆ ಸಹಕಾರ ನೀಡಿದ ಕುಂಬಳೆ ರಾಜನನ್ನು ನಾಡಿನಿಂದ ಹೊರದಬ್ಬಲಾಯಿತು. ಮತ್ತು ಆತನ ಸೋದರನನ್ನು ಗಲ್ಲಿಗೇರಿಸಲಾಯಿತು. ವಿಟ್ಠಲ ಹೆಗ್ಗಡೆ ಪಲಾಯನಗೈದನು ವಿಟ್ಲದ ರಾಜ ಮತ್ತು ಕುಂಬಳೆಯ ರಾಜ ಪರಸ್ಪರ ಒಂದಾಗಿ ಡಕಾಯಿತರಾದರು. ಮಂದಿರ ಮತ್ತು ವರ್ತಕರ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ನಡೆಸುವುದು, ಕೊಳ್ಳೆಹೊಡೆಯುವುದು ಅವರ ಕಾಯಕವಾಗಿತ್ತು. ಸುಲ್ತಾನನು

ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿ ಮತ್ತು ಸುವ್ಯವಸ್ಥೆ ರಕ್ಷಿಸುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾದನು. ಆತನಿಗೆ ಎರಡು ಅನುಕೂಲಕರ ಅಂಶಗಳಿದ್ದವು.

1. ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಮುಸ್ಲಿಮರೇ ಗಮನಾರ್ಹ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿದ್ದುದರಿಂದ ದೇಶಭಕ್ತ ಮುಸ್ಲಿಂ ಅರಸನಿಗೆ ಅವರು ಬೆಂಬಲ ನೀಡಿದರು ಮತ್ತು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಿದರು.

2. ಜೈನರ ಪ್ರಮುಖ ವರ್ತಕ ಗುಂಪು ಮುಸ್ಲಿಮರೊಂದಿಗೆ ಸ್ನೇಹದಿಂದಿದ್ದರು. ಮತ್ತು ಅವರು ಆಡಳಿತಗಾರನಿಗೆ ಪರವಾಗಿದ್ದರು ಸುಲ್ತಾನ್ ಮುಕ್ತ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡಿದನು ಹಾಗೂ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯನ್ನು ಕೊನೆಗೊಳಿಸದನು. ಹೀಗೆ ಸುಲ್ತಾನನು ತನ್ನ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಚಾರಿಗೊಳಿಸಿದರು.

ಕೊಡಗಿನ ವೀರರಾಜೆಂದ್ರ ಅರಸನು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಕಂಪನಿಯ ಮಿತ್ರನಾಗಿದ್ದನು. ಬ್ರಿಟಿಷರನ್ನು ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಸೋಲಿಸಿದ ಬಳಿಕ ಕೊಡಗಿಗೆ ತೆರಳಿದ ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್ ಆತನನ್ನು ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಶರಣಾಗಿಸಿದನು. ಬಂಡುಕೋರರಿಗೆ ಕ್ಷಮೆ ನೀಡಿದನು. ಜೈನುಲ್ ಆಬಿದೀನ್ ರುಸ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಡಗಿನ ಮುಖ್ಯ ಆಡಳಿತಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಿ ನೇಮಿಸಲಾಯಿತು. ಕ್ರಿ. ಶ. 1795ರಲ್ಲಿ ರಾಜನು ಬ್ರಿಟಿಷರೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿ ಬಂಡೆದ್ದನು. ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್ ಮತ್ತು ಫ್ರೆಂಚ್ ಜನರಲ್ ಡಿ ಲಾಲಿ ಕೊಡಗಿಗೆ ತೆರಳಿದರು, ದಂಗೆಯನ್ನು ಕೊನೆಗಾಣಿಸಿದರು. ಮಡಿಕೇರಿಯಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ ಸುಲ್ತಾನನು ನಂತರ ಅಯ್ಯಂಗಾರಿ ಮತ್ತು ಭಾಗಮಂಡಲಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದನು. ಇಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣೂರಿನ ರಾಣಿ ಬಲಿಯಾ ಬಾನು ಅಮೂಲ್ಯ ಉಡುಗೊರೆಗಳನ್ನು ಕಾಣಿಕೆಯಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಳು.

ರಾಣಿ ಬಲಿಯಾ ಬಾನು

ಕಣ್ಣೂರಿನ ಅರಕ್ಕಳ ಪರಿವಾರದ ರಾಣಿಯಾಗಿದ್ದ ಬಲಿಯಾ ಬಾನು ಮಲಬಾರ್ ದಂಡಯಾತ್ರೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನನ ಬೆಂಬಲಿಗಳಾಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟಳು. ಬ್ರಿಟಿಷರ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಡಲು ಆಕೆ ಜನರಲ್ ಫಝ್ಲ್ ಖಾನ್‌ಗೆ ನಾಲ್ಕು ಸಾವಿರ ಸೈನಿಕರ ಮಾಪಿಳ್ಳೆ ತುಕಡಿಯೊಂದನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಳು. ಮಲಬಾರ್ ಯುದ್ಧದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಆಕೆ ಅತ್ಯಂತ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿದ್ದಳು ಎಂದು ಟಿಪ್ಪುವಿನ ಮುಂದೆ ಸೋಲನುಭವಿಸಿದ್ದ ಜನರಲ್ ರಾಬರ್ಟ್ ಟೇಲರ್ ವರದಿ ಮಾಡಿದ್ದ. ಆಕೆಯ ಮಗಳನ್ನು ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನನ ಮಗನಿಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಡಲಾಗಿತ್ತು ಮತ್ತು ಆಕೆಯ ಪರಿವಾರ ತದನಂತರ ಮೈಸೂರಿನ ರಾಜ

ಕುಟುಂಬದೊಂದಿಗೆ ನಿಕಟ ಸಂಪರ್ಕ ಬೆಳೆಸಿತ್ತು. ಸುಲ್ತಾನನು ಮೈಸೂರಿಗೆ ವಾಪಸಾದ ನಂತರ ಜನರಲ್ ಟೇಲರ್ ಮತ್ತೆ ದಾಳಿ ನಡೆಸಿ ಆಕೆಯನ್ನು ಶರಣಾಗುವಂತೆ ಬಲಾತ್ಕರಿಸಿದ್ದ ಆದರೆ ಸುಲ್ತಾನನ ಜನರಲ್‌ಗಳೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿ ತಂತ್ರ ಹೆಣೆದ ಆಕೆ ಸುಲ್ತಾನನ ಪಡೆ ಆಗಲೇ ಕಣ್ಣೂರನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿದೆ ಮತ್ತು ಮಂಗಳೂರಲ್ಲಿ ತಂಗಿದೆ ಎಂದು ವದಂತಿ ಹಬ್ಬಿಸಿದಳು. ಬ್ರಿಟಿಷರನ್ನು ಮಾತುಕತೆಗೆ ಆಹ್ವಾನಿಸಿದಳು. ಜನರಲ್ ಟೇಲರ್ ಮೇಜರ್ ಡೌ ಎಂಬಾತನನ್ನು ತಲಚ್ಚೇರಿಯಿಂದ ಕಣ್ಣೂರಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟನು. ಆತನನ್ನು ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡ ರಾಣಿ ಕೋಟೆಯ ಮುಂಭಾದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಬಿಡಾರಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟಳು. ಆದರೆ ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯ ವೇಳೆಗೆ ಮಾಪಿಳ್ಳ ಪಡೆಯ ಶಿಬಿರಗಳ ಮೇಲೆ ಆಕ್ರಮಣ ನಡೆಸಿತು. ಮುಖಾಮುಖಿ ಸಂಘರ್ಷದಲ್ಲಿ ಹಲವರು ಸತ್ತರು ಮತ್ತು ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ತಲಚೇರಿಗೆ ಪಲಾಯನ ಮಾಡಿದರು. ಜನರಲ್ ಓಬರ್ ಕ್ರಾಂಬಿಗೆ ಪತ್ರ ಬರೆದ ಜನರಲ್ ಟೇಲರ್ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಹೋಗುವ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ರಾಣಿಯನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸುವಂತೆ ಸೂಚಿಸಿದನು. ಬ್ರಿಟಿಷರು ಮಾಪಿಳ್ಳೆಗಳನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದರು ಮತ್ತು ರಾಣಿಯು ಶಾಂತಿಯ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟಳು.

ಜನರಲ್ ಆಬರ್ ಕ್ರಾಂಬಿಗೆ ಆತನ ಮೈಸೂರು ದಂಡಯಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದ ಕೊಡಗಿನ ರಾಜ ವೀರರಾಜೇಂದ್ರ ಈ ಹೊತ್ತಿಗೆ ತಲಚ್ಚೇರಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕಣ್ಣೂರಿನ ರಾಜ ಕುಟುಂಬವು ಆತನಿಗೆ ಆರಂಭದ ಕಷ್ಟ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನೆರವಾಗಿತ್ತು. ಹೀಗಾಗಿ ರಾಣಿಯು ಆತನ ನೆರವು ಪಡೆಯಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದಳು. ತನ್ನ ದೂತ ಕುಂಞಪಕ್ಕಿ ಮತ್ತು ಮೂಸಾ ಬ್ಯಾರಿಯನ್ನು ತನ್ನ ಅಪ್ರಾಪ್ತ ವಯಸ್ಕ ಮಗನೊಂದಿಗೆ ರಾಜನ ಬಳಿಗೆ ಆಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದಳು. ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ತನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ಕೊಡುವಂತೆ ಮನವಿ ಮಾಡಿದಳು. ಅವರನ್ನು ರಾಜನು ಜನರಲ್ ಟೇಲರ್ ಬಳಿಗೆ ಒಯ್ದನು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ವೀರ ರಾಜೇಂದ್ರನ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಟೇಲರ್ ಅವರನ್ನು ಜನರಲ್ ಆಬರ್ ಕ್ಯಾಂಬಿ ಬಳಿಗೆ ಒಯ್ದನು. ಆತನ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಯ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಕಂಪೆನಿಗೆ ಶರಣಾಗುವ ಷರತ್ತಿನೊಂದಿಗೆ ರಾಜಕುಮಾರನಿಗೆ ಪಟ್ಟ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡಲು ಜನರಲ್ ಒಪ್ಪಿದನು. ರಾಣಿಗೆ ಕ್ಷಮೆ ನೀಡಲಾಯಿತು ಮತ್ತು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಕಣ್ಣೂರಿನಲ್ಲಿ ನಿಯೋಜಿಸಲಾಯಿತು.

ಲಂಗ್ಡಾದಾಡಿ ಶೇಖ್ ಇಮಾಮ್

ಕ್ರಿ. ಶ. 1792ರಲ್ಲಿದ ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನನ ಸಿಫಾದಾರ್ ಆಗಿದ್ದ ಲಂಗ್ಡಾದಾಡಿ ಶೇಖ್ ಇಮಾಮ್ ದಕ್ಷಿಣ ಕೆನರಾದಲ್ಲಿ ಸುಲ್ತಾನನ ಆಳ್ವಿಕೆಯನ್ನು ಮರುಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಯತ್ನಿಸಿದ. ಆತ ಪಾಂಚಾ ಮತ್ತು ಬೆಳ್ಳಾರೆ ಮಾಗಣೆಯನ್ನು ತಮಗೆ ಒಪ್ಪಿಸುವಂತೆ ಕೊಡಗಿನ ರಾಜನಿಗೆ ಒತ್ತಡ ಹೇರಿದ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಈ ಎರಡು ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಆತ ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡ. ಜತೆಗೆ ಅಮರಸುಳ್ಯ ಮಾಗಣೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಸುಪರ್ದಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಯತ್ನಿಸಿದ. ರೈತರ ಮೇಲೆ ಆಕ್ರಮಣ ನಡೆಸಿ ಅವರನ್ನು ಕೊಳ್ಳೆ ಹೊಡೆದ. ವೀರರಾಜೇಂದ್ರ ಅರಸನು ಬ್ರಿಟಿಷರ ಮೊರ ಹೋದ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ತನಿಖೆ ನಡೆಸುವಂತೆ ಕಾರ್ನ್‌ವಾಲಿಸನು ಮಲಬಾರ್‌ನ ಕಮಿಷನರ್ ವಿಲಿಯಮ್ ಪಾಲ್ಮರ್ ಮತ್ತು ಮೇಜರ್ ಅಲೆಕ್ಸಾಂಡರ್. ಡೌಗೆ ಆದೇಶ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿದ ಗಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಾವಲನ್ನು ಸಶಕ್ತಗೊಳಿಸಲು ಬ್ರಿಟಿಷರು ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು.

ಕ್ರಿ.ಶ. 1797ರಲ್ಲಿ ಅಮರ ಸುಳ್ಯ ಮಾಗಣೆಯ ವಿವಾದವನ್ನು ಇತ್ಯರ್ಥಪಡಿಸಲು ಮಲಬಾರ್‌ನ ಕಮಿಷನರ್ ಸ್ಪೆನ್ಸರ್ ಜೋಸಯ್ಯ ಉಟೋಫ್ ಮತ್ತು ಕ್ಯಾಪ್ಟನ್ ಮಹಾನೆಯನ್ನು ವೀರರಾಜೇಂದ್ರ ದೊರೆಯ ಬಳಿ ಕಳುಹಿಸಕೊಟ್ಟ. ರಾಜ ತನ್ನ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಕಾರ್ಣಿಕ್ ಸುಬ್ಬಯ್ಯನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟ. ಸುಲ್ತಾನನು ಶೇಖ್ ಶಿಹಾಬುದ್ದೀನ್ ಮತ್ತು ಮೀರ್ ಮೊಹಮ್ಮದಾಲಿಯನ್ನು ತನ್ನ ಏಜೆಂಟರಾಗಿ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟ. ಆದರೆ ಟಿಪ್ಪುವಿನ ಮರಣದವರೆಗೂ ಈ ವಿವಾದ ಇತ್ಯರ್ಥಗೊಳ್ಳಲೇ ಇಲ್ಲ.

ಸಾಧುರಿ ಬ್ಯಾರಿ

ಬಂಟ್ವಾಳ ತಾಲೂಕಿನ ಒಬ್ಬ ಜಮೀನುದಾರ. ಆತನ ಮೂಲ ಗ್ರಾಮವು ಪ್ರಾಯಶಃ ಅಜಿಲಮೊಗರು ಆಗಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ಆತನಿಗೆ ಭಾರಿ ಪ್ರಮಾಣದ ಸಂಪತ್ತು ಇತ್ತು. ಮೂತ ಮಾಹಿನ್ ಬ್ಯಾರಿ ಎಂಬ ಶ್ರೀಮಂತ ಕೃಷಿಕ ಆತನ ಅಪ್ಪನಾಗಿದ್ದ. ಒಬ್ಬ ಜಮೀನ್ದಾರನಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಆತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮುಸ್ಲಿಮ್ ವರ್ತಕರು ಮತ್ತು ಕೃಷಿಕರನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಸಂಘಟಿಸುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾದ. ಆತನಿಗೆ ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನನಿಂದ ಸನ್ಮಾನವೂ ದೊರೆತಿತ್ತು. ಬ್ರಿಟಿಷರು ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡಾಗ ಆತ ತುಳುನಾಡನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಕಂಪೆನಿಯ ಆಳ್ವಿಕೆಯಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸಲು ಯತ್ನಿಸಿದ. ಆತನಿಗೆ ಕೊಡಗಿನ ರಾಜನ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಬಗ್ಗೆಯು ಅಸಮಾಧಾನವಿತ್ತು. ಆತನ ಮೊಮ್ಮಗನಾದ ಸಾಧುಂ ಬೆಹಾರಿ ಕ್ರಿ.ಶ. 1856ರಲ್ಲಿ

ಉಪ್ಪಿನಂಗಡಿಯ ಬೆಲ್ಯ ಗ್ರಾಮದ ಪಟೇಲನಾಗಿದ್ದ. ಆತನ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಈಗಲೂ ಅಜಿಲಮೊಗರು ಮತ್ತು ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಕ್ರಿ.ಶ. 1799ರಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಪಡಯು ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಸುತ್ತುವರಿಯಿತು. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ದಾಳಿಯನ್ನು ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿಸಲು ಕೋಟೆಯನ್ನು ಸಶಕ್ತಗೊಳಿಸಲು ಸುಲ್ತಾನ ಹೆಣಗುತ್ತಿದ್ದ. ಬ್ರಿಟಿಷರು ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕಿರುವಾಗಲೇ ಸುಲ್ತಾನನ ಮಿತ್ರರು ಮತ್ತು ಹಿತೈಷಿಗಳು ತುಳುನಾಡಿನ ಬೇರೆ–ಬೇರೆ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಂಡಾಯದ ಬಾವುಟ ಹಾರಿಸಿದರು. ಬ್ಯಾರಿಗಳ ಒಂದು ಗುಂಪು ಕಾಸರಗೋಡು ಸಮೀಪದ ಕುಂಬಳೆಯಲ್ಲಿ ದಂಗೆ ಎದ್ದಿತು ಮತ್ತು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಬೆಂಬಲಿಗರನ್ನು ಸೂರೆಗೈಯಿತು. ಕೊಡಗಿನ ವೀರ ರಾಜೇಂದ್ರ ಅರಸನು ಕಾರ್ಣಿಕ್ ಸುಬ್ಬಯ್ಯ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕಾರ ಬೋಪ ಎಂಬವರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂರು ಕೊಡವರ ಪಡೆಯೊಂದನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಕ್ಯಾಪ್ಟನ್ ಮಹಾನ್ ಎಂಬ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸಲಹೆಗಾರನು ಈ ದಂಡಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸಿದ್ದ. ಸೇನೆಯು ವಿಟ್ಲ ಬಳಿಯ ವೀರಕಂಬಕ್ಕೆ ತಲುಪಿ ಅಲ್ಲೆ ಠಿಕಾಣಿ ಹೂಡಿತು. ಅವರು ತುಳುನಾಡಿನ ಮುಸ್ಲಿಮ್ ಮುಖಂಡ ಸಾಧುರಿ ಬ್ಯಾರಿ ಬಳಿ ರಾಜನಿಗೆ ಶರಣಾಗುವಂತೆ ಸೂಚನೆ ಕಳುಹಿಸಿದರು.

ವೀರ ಕಂಭದಲ್ಲಿ ಕೊಡಗು ಸೇನೆಯನ್ನು ಕಂಡ ಸಾಧುರಿ ಸೇನೆಯನ್ನು ಸಂಘಟಿಸಿ ಕೊಡವರ ಮೇಲೆರಗಲು ಯೋಜನೆ ರೂಪಿಸಿದ. ಆದರೆ ಕೊಡವರು ಒಮ್ಮೆಲೆ ಆತನ ಶಿಬಿರದ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ನಡೆಸಿ ಸೋಲಿಸಿಬಿಟ್ಟರು. ಸಾಧುರಿ ಓಡಿ ಹೋದನು. ಈ ಸಂಘರ್ಷದಲ್ಲಿ 23 ಮಂದಿ ಸತ್ತು ಸುಮಾರು 400 ಮಂದಿ ಗಾಯಗೊಂಡರು. ಕ್ಷತ್ರಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಎಂಬ ಸಾಧುರಿಯ ಒಬ್ಬ ಸರದಾರನನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿದು ಕ್ಯಾಪ್ಟನ್ ಮಹಾನೆಯ ಬಳಿಗೆ ಕರೆದೊಯ್ಯಲಾಯಿತು. ಈ ಮಧ್ಯೆ ಸಾಧುರಿ ಬ್ಯಾರಿ, ಸುಲ್ತಾನನ ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದ ಮೀರ್ ಮೊಹಮ್ಮದಾಲಿಯೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿ ಇನ್ನೂ ದೊಡ್ಡದಾದ ಬ್ಯಾರಿ ಪಡೆಯನ್ನು ಬಂಟ್ವಾಳದ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಕಟ್ಟಿದ. ನದಿ ದಂಡೆಗೆ ಆಗಮಿಸಿದಾಗ ಬ್ಯಾರಿ ಪಡೆಗಳು ಅವರ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ನಡೆಸಿದವು.

ಸಾಧುರಿ ಬ್ಯಾರಿ ಮತ್ತು ಮೊಹಮ್ಮದಾಲಿ ಕೂಡಲೇ ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ತೆರಳಿ ಬ್ಯಾರಿ ಪಡೆಗಳನ್ನು ಸಂಘಟಿಸಿದರು. ರಕ್ಷಣಾ ಪಡೆಯೊಂದನ್ನು ಸಂಘಟಿಸುವಂತೆ ಕರೆ ನೀಡಿದರು. ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಸುಲ್ತಾನ್ ಸಂಕಷ್ಟದಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಕಂಪನಿಯಿಂದ ತುಳುನಾಡನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದು ಅವರ ಮುಖ್ಯ ಗುರಿಯಾಗಿತ್ತು. ಉದ್ಯಾವರದ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಆತನ ಪಡೆಯನ್ನು ಸೇರಿದರು. ಮೌನಾಂಕಡಲಿನ (ಮಲಬಾರ್) ನಾಯನಾರ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಕುಂಬಳೆ ಮಂಜೇಶ್ವರ, ಉಳ್ಳಾಲ,

ಬಂಟ್ವಾಳ ಮತ್ತು ಬೆಳ್ತಂಗಡಿಯ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಕೂಡಾ ಆತನ ಹಿಂದೆ ಒಟ್ಟಾಗಿದ್ದರು. ಹೀಗೆ ಸುಮಾರು ಮೂರು ಸಾವಿರ ಸೈನಿಕರಿದ್ದ ಪಡೆಯು ಕೊಡಗು ಸೇನೆಯನ್ನು ಉದ್ಯಾವರದ ಬಳಿ ತಡೆ ಹಿಡಿಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿತು. ಆದರೆ ಅವರ ಬಳಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರ ಸಲಕರಣೆಗಳು ಇರಲಿಲ್ಲ. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಪಡೆಗಳು ಸುಲ್ತಾನನನ್ನು ಸುತ್ತುವರಿದ ಕಾರಣ ಆತನ ಸಹಾಯವು ಅವರಿಗೆ ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ. ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನನ ಪತನವು ಆಘಾತಕಾರಿ ಹೊಡೆತವನ್ನು ಅವರ ಮೇಲೆ ಬೀರಿತ್ತು. ಹೀಗೆ ಈ ಹೋರಾಟವೂ ವಿಫಲವಾಯಿತು. ಈ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸಾಧುರಿ ಮತ್ತು ಮೊಹಮ್ಮದಾಲಿ ಪಲಾಯನಗೈದರು.

ಪೋರ್ಚುಗೀಸರ ತೊಂದರೆಯಿಂದ ಬಾರ್ಕೂರು ವಿಭಾಗವು ತನ್ನ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿತ್ತು. ಅದರ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಮರುಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಸುಲ್ತಾನನು ಯತ್ನಿಸಿದನು. ಪ್ರಾಂತ್ಯಕ್ಕೆ ನವಾಬ್ ತಾಲೂಕು ಎಂದು ಹೆಸರಿಸಲಾಯಿತು. ಮತ್ತು ಮೂರು ಹೋಬಳಿಯಾಗಿ ಅದನ್ನು ವಿಂಗಡಿಸಿಲಾಯಿತು. (ಬಸ್ರೂರು ರಾಜ್ಯ, ಕುಂದಾಪುರ ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಕಳ ರಾಜ್ಯ) ಗಂಗಾಧರಯ್ಯ ಕುಂದಾಪುರದ ಚೊಚ್ಚಲ ಗವರ್ನರ್ ಆಗಿದ್ದ. ಆತನ ಬಳಿಕ ಮೊಹಮ್ಮದಾಲಿ ಖಾನ್ ಜಾಬೇರ್ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡ. ಉಳಿದ ಎರಡು ಹೋಬಳಿಗಳನ್ನು ಮಳಲಿ ಹಮ್ಮಬ್ಬ ಮತ್ತು ಮೊಹಮ್ಮದ್ ಶರೀಫ್ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಮೊಹಮ್ಮದಾಲಿಯ ನಂತರ ನೂರ್ ಗುಲಾಮ್ ಅಲಿ ಅಧಿಕಾರ ವಹಿಸಿಕೊಂಡನು. ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್ ಬೆಳ್ತಂಗಡಿಯ ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲಿದ್ದ ನರಸಿಂಹಘಡ್ ಎಂಬ ಕೋಟೆಯನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ಜಮಾಲಾಬಾದ್ ಎಂದು ಮರುನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿದನು. ಜೊತೆಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಮಸೀದಿಯೊಂದನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಮುಸ್ಲಿಮ್ ವಸತಿ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ. ಆತ ಮಂಗಳೂರಿನ ಸುಲ್ತಾನ್ ಪಳ್ಳಿಯನ್ನು ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರಗೊಳಿಸಿದನು. ಇದು ತುಳು ನಾಡಿನಲ್ಲೇ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಟವಾದ ಮರದ ಶಿಲ್ಪವೆನಿಸಿದೆ. ಮಂದಿರ ಮತ್ತು ಇತರ ಆರಾಧನಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗೂ ಆತ ದತ್ತಿ ಮತ್ತು ಅನುದಾನವನ್ನು ಒದಗಿಸಿದ.

ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಮಂಗಳೂರು ಬಂದರ್ ಕ್ಷಿಪ್ರವಾಗಿ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಹೊಂದಿತು. ನೌಕಾಬಲವೂ ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿತು. ಬಂದರನ್ನು ಷಾ ಬಂದರ್ ಎಂದು ಹೆಸರಿಸಲಾಯಿತು. ಹೊಸ ವರ್ತಕರ ಉದಯವಾಯಿತು. ಕೊಂಕಣಿಗಳು, ಗೋವಾದ ಗೌಡ ಸಾರಸ್ವತರು ಒಂದು ಸಕ್ರಿಯ ವರ್ತಕ ವರ್ಗವಾಗಿ ರೂಪು ಗೊಂಡರು. ಪೋರ್ಚುಗೀಸ್ ದೌರ್ಜನ್ಯದಿಂದ ಪಾರಾಗಲು ಅವರು ಗೋವಾ

ದಿಂದ ತುಳುನಾಡಿಗೆ ಬಂದು ಜಿಲ್ಲೆಯ ವಿವಿಧೆಡೆ ನೆಲೆಸಿದರು. ಮೇಮನ್‌ಗಳು ಇನ್ನೊಂದು ಗುಂಪಾಗಿದ್ದರು. ಬ್ಯಾರಿ ವರ್ತಕರು ತಮ್ಮ ಹಂಜಮಾನ್‌ಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಹೆಚ್ಚು ಜಾಗೀರ್ದಾರಿ ಹವ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿದರು. ಮತ್ತು ದಕ್ಕನದ ಹನಫಿಗಳು ಮತ್ತು ಮೆಮನ್‌ಗಳ ಇಸ್ಲಾಮಿನೊಡನೆ ಸುಧಾರಣಾವಾದಿ ಗಳಾಗಿ ಕಂಡುಬಂದರು. ತುಳುನಾಡಿನ ಮುಸ್ಲಿಮರ ಬದುನಿನಲ್ಲಿ ಸುಲ್ತಾನ್ ಆಳ್ವಿಕೆಯು ಒಂದು ನೆಲೆಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟಿತು. ಮಂಗಳೂರು ಮತ್ತು ತುಳುನಾಡಿನ ಮುಸ್ಲಿಮರು ನವಾಬರ ಆಳ್ವಿಕೆಯಿಂದ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ಪಡೆದರು.

ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ ಪ್ರಭಾವ

ಬ್ಯಾರಿ ಜನಾಂಗವು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ ತನ್ನದೇ ಆದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವನ್ನು ಪಡದಿದೆ. ಈ ಜನಾಂಗದ ಮದುವೆ ಪದ್ದತಿ, ಗೃಹಪ್ರವೇಶ ಉಡಿಗೆ–ತೊಡಿಗೆ, ಆಚಾರ ವಿಚಾರಗಳೆಲ್ಲವೂ ಕೇವಲ ಆಚರಣೆ ಅಥವಾ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆಯಷ್ಟೆ.

ಮದುವೆ ಪದ್ಧತಿ

ಬ್ಯಾರಿಗಳ ಮದುವೆ ಪದ್ಧತಿಯು ತನ್ನದೇ ಆದ ನೀತಿ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಹೆಚ್ಚಿನ ಕೆಲವು ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳು ತುಳುವರಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತವಾದು ದಾಗಿದೆ.

ಬ್ಯಾರಿಗಳು ತಮ್ಮ ಮದುವೆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಎತ್ತುವ ವಿಷಯವೆಂದರೆ ಕಾಸಿ–ಬಂಗಾರು ಅಥವಾ ಎಡಿಕೆ–ಕೊಡಿಕೆ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಮುಸ್ಲಿಮರಾದುದರಿಂದ ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟಂತೆ ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಪಡೆಯುವಂತಿಲ್ಲ. ಬದಲಾಗಿ ಅರಬಿಯಾದಲ್ಲಿರುವಂತೆ ವಧುದಕ್ಷಿಣೆ ಕೊಡಬೇಕು. ತುಳುನಾಡಿನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ತನ್ನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡಿರವ ಬ್ಯಾರಿ ಪೂರ್ವಜರು ತುಳುವರಂತೆ ಅಥವಾ ಅವರ ಆಚಾರ–ವಿಚಾರದಿಂದ ಸ್ಫೂರ್ತಿಗೊಂಡು ಮಹತ್ವದ ಸ್ಥಾನವನ್ನಿತ್ತರು. ಹುಡುಗಿಯು ತನ್ನನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗುವ ಗಂಡಿಗೆ ಗೌರವಾದರ ಭಾವದಿಂದ ದಕ್ಷಿಣೆ ಕೊಡಬೇಕೆನ್ನುವ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿದರು. ಇದು ಮುಂದೆ 'ವರದಕ್ಷಿಣೆ'ಯಾಗಿ ನಾಮಾಂಕಿತವಾಯಿತು.

ಪೆಣ್ಣ್ ನೋಕುರೆ (ಹೆಣ್ಣು ನೋಡುವುದು):– ಹೇಳಿಕೆ ಕೊಟ್ಟಂತೆ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ನೋಡಲು ಗಂಡಿನ ಕಡೆಯ ಐದಾರು ಮಂದಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಲ್ಲಿ ಗಂಡು ತನಗೆ ಬೇಕಾದ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡುವ ಬದಲು ಹುಡುಗನ ತಾಯಿ

ಅಥವಾ ಅಕ್ಕಂದಿರು ಮುಂದಾಳತ್ವ ವಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ತಮಗೆ ಹುಡುಗಿ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಾದಲ್ಲಿ 'ಉಂಗುರ' ತೊಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಆ ದಿನ ಸಣ್ಣ ಮಟ್ಟದ ಭೋಜನ ಕೂಟವು ನಡೆಯುತ್ತದೆ.

ವರಪ್ಪು (ನಿಶ್ಚಿತಾರ್ಥ):– ಇದು ವೈವಾಹಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸುವ ದ್ವಿತೀಯ ಹಂತ. ಇದರ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶ ಹೆಣ್ಣು ಗಂಡಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪ್ರಮುಕರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಒಂದೆಡೆ ಸೇರಿಸಿ ಕಾಸಿ–ಬಂಗಾರು ಮತ್ತು ಮದುವೆಯ ದಿನಾಂಕ ಗೊತ್ತುಪಡಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಪ್ರಮುಖರ ಮರ್ಯಾದೆಗೆ ಗೌರವ ಕೊಡುವುದಾಗಿದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಗಂಡಿನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ.

ಕೇಳಿ ಕೇಕ್‌ರೆ:– ಇದು ವರಪ್ಪು ಆಗಿ ಮದುವೆಗೆ ಒಂದು ವಾರ ಇರುವಾಗ (ಶುಕ್ರವಾರದಂದು) ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣಿಹ ಕಡೆಯವರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಜಮಾತ್ ಪಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಆಯಾ ಜಮಾತ್‌ನವರು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಪಳ್ಳಿಯ ಖತೀಬ್ ಅಥವಾ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಕೈಯಲ್ಲಿಟ್ಟು "ಆಯಿರ ಜಮಾತ್‌ರಜಲ್ಲ ನಾನ್ ಕೇಳಿ ಕೇಕ್‌ರೆ" ಎಂದು ಹೆಣ್ಣು–ಗಂಡಿನ ತಂದೆ ಅಥವಾ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟವರು ಮೂರು ಬಾರಿ ಉಚ್ಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಂದರೆ ನನ್ನ ಮಗ ಅಥವಾ ಮಗಳ ಮದುವೆಯ ವಿಷಯವನ್ನು ಸಾವಿರ ಜಮಾತರಲ್ಲಿ ತಿಳಿಯಪಡಿಸುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಕೇಳಿಕೆ ಕೋರುತ್ತಾರೆ.

ತಿಂರ್ಬು ಇಡ್ರೆ ಅಥವಾ ಪಾಲ್ ಇಡ್ರೆ:– ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಮದುವೆಗೆ ಒಂದು ವಾರದ ಮುಂಚೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ ಕುಡುಗು (ಹುರುಳಿ) ಪಚ್ಚರಿ (ಬೆಳ್ತಿಗೆ) ಮಂಞಳ್ (ಅರಶಿನ) ಹಾಗೂ ಮೊಟ್ಟೆಯ ಬಿಳಿ ಅಂಶವನ್ನು ಬೆರೆಸಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಡೆಯಬೇಕು. ತದನಂತರ ತ್ಯಾಂಜ್ಯೆಡೆ ಪಾಲ್ ಅಂದರೆ ತೆಂಗಿನಕಾಯಿಯ ರಸಕ್ಕೆ ಬೆರೆಸಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಲಸಬೇಕು.

ಅಂಟಾದ ಈ ಹಳದಿ ಅಂಶವನ್ನು ಪುದಿಯೆ ಪೆಣ್ಣ್‌ನ ಮೈಗೆ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಹಚ್ಚಿ ಮುಸ್ಸಂಜೆಗೆ ಸೀಗೆ ಹುಡಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ತಿಂರ್ಬು ಇಡ್ರೆ ಎನ್ನುವರು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಒಂದು ವಾರದವರೆಗೂ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಹಿಂದೆ ತಿಂರ್ಬು ಹಾಕಲ್ಪಟ್ಟ ಹುಡುಗಿ ಅಂಗಳ ಇಳಿಯುವಂತಿಲ್ಲ. ಅನ್ಯ ಸಮುದಾಯದ ಸ್ತ್ರೀಯರೂ ಕೂಡಾ ತನ್ನನ್ನು ನೋಡುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಹಿಂದೆ ತಿಂರ್ಬು ಇಡ್ರೆ ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದ ಆಚರಣೆಯು ಇಂದು ಪಾಲ್ ಇಡ್ರೆ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನೊಂದಿಗೆ ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. ಪಾಲ್ ಇಡ್ರೆ ಅಂದರೆ ಹಸುವಿನ ಹಾಲಿಗೆ ಸಿಗಸ ಅಥವಾ ಸಿಕ್ಸ ಹುಡಿಯನ್ನು ಹಾಕಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಲಸಿ ಮದುಮಗಳ ಮೈಗೆ ಹಚ್ಚುವುದು.

ಮೈಲಾಂಜಿ ಪ್ಹಾಟ್ (ಮದರಂಗಿ ಹಾಡು):– ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮದುವೆಯ ಮುಂಚಿನ ದಿವಸ ರಾತ್ರಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಅಂದು ಮುಸ್ಸಂಜೆಗೆ ಗಂಡಿನ ಕಡೆಯಿಂದ ಕೆಲವು ಸ್ತ್ರೀಯರು ಮದರಂಗಿಯನ್ನು ಹೆಣ್ಣಿನ ಮನೆಗೆ ಕೊಂಡುಹೋಗಿ ರಂಗೇರಿದ ಪುದಿಯ ಪೆಣ್ಣ್ಣನ (ಮದುಮಗಳ) ಕೈಗೆ ಮದರಂಗಿ ಇಟ್ಟು ಮದರಂಗಿ ಹಾಡನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಆದರೆ ಇಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗಂಡಿನ ಕಡೆಯವರಿಂದ ಮದರಂಗಿ ಹಚ್ಚುವ ಬದಲಾಗಿ ಮದುಮಗಳ ಹಿರಿಯ ಅಕ್ಕ ತನ್ನ ತಂಗಿಗೆ ಮದರಂಗಿ ಹಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದಳು. ಸಂಬಂಧಿಕರಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಸ್ನೇಹಿತರಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗಾದರೂ ಮದರಂಗಿ ಹಚ್ಚಲು ಬರುವವರಿದ್ದರೆ ಅವರನ್ನು ಕರೆಸಿ ಮದರಂಗಿ ಹಚ್ಚುವ ಕ್ರಮವೂ ಈಗ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ನೆರೆಕರೆಯವರಿಗೆಲ್ಲ ವಿಶೇಷ ಆಹ್ವಾನ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ನವವಿವಾಹಿತೆಯರು ಮತ್ತು ಮೈನೆರೆದ ಹೆಣ್ಮಕ್ಕಳು ಹಾಜಗಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಮದುಮಗಳ ತಲೆ ತುಂಬಾ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಹೂವಿನಿಂದ ತುಂಬಿದ್ದು ಅಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಪರಿಮಳ ಹರಡಿರುತ್ತದೆ. ಕೈ ಕೊಟ್ಟು ಪ್ಹಾಟ್ ಹಾಡುವ ಹೆಂಗಸರು ತಾಳಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಸರಿಯಾಗಿ ಚಪ್ಪಾಳೆ ತಟ್ಟುತ್ತಾ.....ಹಾಡುತ್ತಾ....ರಂಜನೀಯ ವಾತಾವರಣ ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಮೋತುಬಲೆ:– ಮೋತುಬಲೆ ಬ್ಯಾರಿಗಳ ವಿಶಿಷ್ಟ ಆಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು. ಇದು ಮದುಮಗಳ ಮುಖ ಲಕ್ಷಣದ ಶುಭ ಸೂಚಕವೂ ಹೌದು.
ಮದುಮಗಳನ್ನು ಖಾಯಿಂತ್ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ವಲು ಮಾಡಿಸಿದ ನಂತರ ಬೆಲೆ ಬಾಳುವ ಕುರ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ಕೂರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮುಖವಿಡಿ ಬೀಳಿ ಬಣ್ಣದ ವಸ್ತ್ರದಿಂದ ಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದು, ಆವಾಗ ಅವಳು ಗಚ್ಚಿ ಸೀರೆ ಮತ್ತು ಬುಟ್ಟೆ ಕುಪ್ಪಾಯವನ್ನು ಧರಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಮದುಮಗಳ ಮಾತೃ ಸಂಬಂಧಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಳು ಅವಳ ತಲೆಗೂದಲನ್ನು ನಾಟಕೀಯವಾಗಿ ಮುಟ್ಟಿ ಮುಂಭಾಗದ ತಲೆಗೂದಲು, ಹಣೆಯ ರೋಮ, ಪೆರಡಿ (ಕತ್ತಿನ ಮುಂಭಾಗ)ಯ ರೋಮ ಮತ್ತು ಮುಂಗಾಲು ಹಾಗೂ ಮುಂಗೈನ ರೋಮವನ್ನು ಬಾಳ್‌ನಿಂದ ತೆಗೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಮೋತುಬಲೆ ಎನ್ನುವರು.

ಖಾಯಿಂತ್ (ನಿಖಾಹ್):– ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿಖಾಹ್ ಸ್ಥಳೀಯ ಪಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಅದರೆ ಇಂದು ವರನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ.

ವಧುವಿನ ತಂದೆ ಅಥವಾ ಸಂಬಂಧ ಪಟ್ಟವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು ಮದುಮಗಳ ಬಳಿ ಬಂದು 'ಮಗಳೇ ನಾನು ನಿನಗೆ ನಿಖಾಹ್ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ನಿನ್ನ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಾ' ಎಂದು. ಮೂರು ಬಾರಿ ಕೇಳಿ ಅವರ ಸಮ್ಮತಿಯ ಮೇರೆಗೆ

ವರನ ಮನೆಯತ್ತ ಹೊರಡಲು ಮುಂದಾಗುತ್ತಾರೆ.

ವರನ ಮನೆಗೆ ಕಾಲಿಟ್ಟ ವಧುವಿನ ಕಡೆಯವರನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ್ದ ಉತ್ಸಾಹಿಗಳೆಲ್ಲಾ ಆದರದಿಂದ ಸ್ವಾಗತಕೋರುವುದು ವಾಡಿಕೆ.

ನಂತರ ಮದುಮಗ ತನ್ನ ತಂದೆ–ತಾಯಿ ಮತ್ತು ನೆರೆದಿದ್ದ ತನ್ನೂರಿನವರ ಆಶೀರ್ವಾದ ಪಡೆದು 'ವಲು' ಮಾಡಿ ಸೌಗಂಧಪೂರಿತವಾದ ಬಟ್ಟೆಬರೆ (ಬಿಳಿ ಬಣ್ಣ) ಧರಿಸಿ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಬಂದು 'ಸಲಾಂ'' ನುಡಿಯುತ್ತಾನೆ.

ನಂತರ ವಿಶೇಷ ಅಲಂಕೃತ ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ವರ ಮತ್ತು ವಧುವಿನ ತಂದೆ ಎದುರು ಬದುರಾಗಿ ಕೂತು ಪರಸ್ಪರ ಕೈ ಕುಲುಕಿ ಚುಂಬಿಸುತ್ತಾರೆ. ಬಳಿಕ ವರನ ಜಮಾತ್‌ಗೆ ಸೇರಿದ ಮಸೀದಿಯ ಖತೀಬರು ಅವರೊಳಗೆ ಖಾಯಿನ್‌ನ ಧ್ವನಿ ಮೊಳಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆ ಮುನ್ನ ಎರಡೂ ಕಡೆಯ ಜಮಾತಿನ ದಾಖಲಾತಿ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ವಧು–ವರರ ಊರು, ಹೆಸರು, ತಂದೆ–ತಾಯಿಗಳ ಹೆಸರು ಮತ್ತು ಇಬ್ಬರು, ಸಾಕ್ಷಿಗಳ ಸಹಿಯನ್ನು ಸ್ಥಳೀಯ ಮುಕ್ರಿ ದಾಖಲು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಖಾಯಿಂತ್ ಆದ ನಂತರ ಮದುಮಗನಿಗೆ ಆಸಕ್ತರು ಹೂಮಾಲೆ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಪರಸ್ಪರ ಆಲಂಗಿಸುತ್ತಾರೆ ಹೀಗೆ ಅಲಂಗಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಂತೆ ಮದುಮಗನ ಅಲಿಯ (ಭಾವ) ಹೂಮಾಲೆ ಹಾಕುತ್ತಾನೆ. ಇದಕ್ಕೆ 'ಬಂದಿ' ಎನ್ನಲಾಗುತ್ತದೆ. ಬಳಿಕ ಬೆಲೆಬಾಳುವ ವಾಚ್ ಕಟ್ಟುತ್ತಾನೆ.

ಖಾಯಿಂತ್ ಆದ ಕೂಡಲೇ ಹೆಣ್ಣಿನ ಕಡೆಯಿಂದ ಬಂದವರಿಗೆಲ್ಲ ಭೋಜನ ಕೂಟವು ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಹಿಂದೆ ಶ್ರೀಮಂತರು ತಮ್ಮ ಮದುವೆ ಸಮಾರಂಭಗಳಿಗೆ ನೈಚೋರು (ತುಪ್ಪದೂಟ), ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರು ಕೋಳಿ ಚೋರು (ಕೋಳಿಯೂಟ) ಅನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಅದಿಂದು ಕಣ್ಮರೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ಅದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕುಷ್ಕ, ಬಿರಿಯಾನಿ ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ.

ಇಂದು ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಹಾಲ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಮದುವೆ ನಡೆಸುತ್ತಾರಲ್ಲದೆ, ದಿಬ್ಬಣ ಮುಂತಾದ ಕೆಲವು ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳನ್ನು ದೂರಕ್ಕೆ ತಳ್ಳಿ ಆಧುನಿಕ ವೈಯಾರತೆಯಲ್ಲಿ ಮೆರೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಬೀಟ್ ಕೂಟುರೆ (ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣು ಒಗ್ಗೂಡಿಸುವುದು):– ನಿಖಾಹ್ ಆದ ಮೇಲೆ ಮದುಮಗನು ಮದುಮಗಳ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆ ಹೋಗುವ ಮುನ್ನ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ತನ್ನ ತಂದೆ ತಾಯಿಯ ಆಶೀರ್ವಾದ ಪಡೆಯ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಮದುಮಗ ಅಂದದ ಕೋಟು–ಪ್ಯಾಂಟ್ (ಬಟ್ಟ–ಬರೆ) ಧರಿಸಿ ಅಲಂಕೃತ ಕುದುರೆಯ ಮೇಲೇರಿ ತನ್ನ ಗೆಳೆಯರು, ಎಳೆಯ ಮಕ್ಕಳು ಮುಂತಾದವರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ದಿಬ್ಬಣದೊಂದಿಗೆ ಕೋಲ್ ಕಲಿ, ತಾಲೀಮು, ಬ್ಯಾಂಡ್ ವಾದ್ಯದ ಗೌಜಿಯಲ್ಲಿ, ಹಾಡಿನ ಅಬ್ಬರದಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳ ಮನೆಗೆ ಕಾಲಿಡುವುದು ರೂಢಿ.

ಹಿಂದೆ ಶ್ರೀಮಂತ ಕುಟುಂಬದಿಂದ ಬಂದ ಮದುಮಗ ಕುದುರೆ ಗಾಡಿಯಲ್ಲೂ, ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗದವನು ಎತ್ತಿನ ಗಾಡಿಯಲ್ಲೂ, ಶ್ರೀಸಾಮಾನ್ಯನು ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಂದು ಕೋಲ್ ಕಲಿ, ಬ್ಯಾಂಡ್ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ದಪ್ಪ್ ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ.

ಮದುಮಗನು ಮದುಮಗಳ ಮನೆಯ ದಾರಂದ ದಾಟುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳ ತಮ್ಮ ಅಥವಾ ಸಂಬಂಧಿ ಹುಡುಗ ಅಲ್ಲೇ ಹಿತ್ತಾಳ ಚೊಂಬೊಂದರಲ್ಲಿ ಹಾಲು ಹಿಡಿದು ನಿಂತಿರುತ್ತಾನೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಮದುಮಗ ಅದಕ್ಕೆ ಚಿನ್ನದ ಮೊದರಿ ಅಥವಾ ಸರವನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಹುಡುಗನು ಸ್ವಲ್ಪ ಹಾಲನ್ನು ಮದುಮಗನ ಕಾಲಿಗೆ ಸುರಿಯುತ್ತಾನೆ.

ಮುಂದೆ ಮದುಮಗನು ಅಲಂಕೃತ ಕುರ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ಕೂತಿದ್ದ ಮದುಮಗಳ ಬಳಿ ಸಾಗಿ ಪೂಮಾಲೆ (ಹೂವಿನ ಹಾರ) ಅಥವಾ ವಾಚನ್ನು ಕಟ್ಟುತ್ತಾನೆ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದಿದ್ದ ಹೆಂಗಸರು, ಎಳೆಯ ಮಕ್ಕಳು ಅಲ್ಲಾಹು–ಅಕ್ಬರ್ ಎಂದು ಧ್ವನಿ ಮೊಳಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಈ ವಿಶಿಷ್ಟ ಆಚರಣೆಗೆ 'ಬೀಟ್ ಕೂಟುರೆ' ಎನ್ನುವರು.

ಮದುಮಗ ಮದುಮಗಳ ಕುತ್ತಿಗೆಗೆ ಮಾಲೆ ಹಾಕಿದ ಬಳಿಕ ಅಲ್ಲೇ ತನಗಾಗಿ ವಿಶೇಷ ಅಲಂಕೃತ ಕುರ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳ ಎಳೆಯ ತಂಗಿ ಕುಡಿಯಲು ಹಾಲನ್ನು ತಂದು ಕೊಡುವಳು. ಮದುಮಗನು ನಾಟಕೀಯವಾಗಿ ಅದನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಕುಡಿದು ತನ್ನ ಪತ್ನಿಗೆ ಕುಡಿಯಲು ಕೊಟ್ಟು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಬರುತ್ತಾನೆ.

ಕುಟ್ಟು ತನ್ನಿ:– ಮದುಮಗನು ಮದುಮಗಳ ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಮದುಮಗಳು ತನ್ನನ ಗಂಡನ ಮನೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡಲು ಸಜ್ಜ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ತನ್ನ ಗಂಡನ ಮನೆಯ ಹೊಸ್ತಿಲು ದಾಟಿ ದಾರಂದದ ಬಳಿ ಹೋದಾಗ ಅವಳ ಮಾಮಿ (ಅತ್ತೆ)ಯು ಒಂದು ಬಟ್ಟಲಿಗೆ ಒಂದಿಷ್ಟು ಬೂದಿ ಮತ್ತು ಅರಸಿನ ಹುಡಿ ಹಾಕಿ ನೀರಲ್ಲಿ ಕಲಸಿಟ್ಟು ಅಲ್ಲಿ ನಿಂತಿರುತ್ತಾಳೆ. ಕಲಸಿಟ್ಟ ನೀರನ್ನು ಅತ್ತೆಯು ಪುದಿಯ ಪೆಣ್ಣಿನ (ಮದುಮಗಳ) ತಲೆಯ ಸುತ್ತ ಮೂರು ಬಾರಿ

ಸುತ್ತುತ್ತಾ ಜೊತೆಗೆ ಸ್ವಲಾತ್ ಹೇಳುತ್ತಲೇ ಅವಳ ಮೈಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಿಂಪಡಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಇದಕ್ಕೆ 'ಕುಟ್ಟು ತನ್ನಿ' ಎನ್ನುವರು.

ಕುಟ್ಟು ತನ್ನಿಗೆ ಇಸ್ಲಾಮಿನಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಇಲ್ಲದಿದ್ದುದರಿಂದ ಕೆಲವರು ಇದನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಪ್ರಾಚೀನ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ತಮ್ಮ ಮದುವೆ ಸಮಾರಂಭಗಳಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಮಹತ್ವ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟು, ಇದೊಂದು ಸಂಪ್ರದಾಯವಾದುದರಿಂದ ವಿರೋಧಿಗಳ ನಡುವೆಯೂ ಇದನ್ನು ಅಚರಿಸುವ ಬ್ಯಾರಿಗಳಿಗೆ ಕೊರತೆಯಿಲ್ಲ.

ತಾಲ:– 'ತಾಲ' ಅಂದರೆ ನವದಂಪತಿಗಳ ಮೊದಲ ರಾತ್ರಿ ಮದುಮಗ ತನ್ನ ಮೊದಲ ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಹೆಂಡತಿಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕಳೆಯುಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಹಿಂದೆ ಈ ತಾಲವು ಮದುವೆ ಮರುದಿವಸ ರಾತ್ರಿ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಇಂದು ಬ್ಯಾರಿಗಳ ಮದುವೆಯು ಹಗಲು ಹೊತ್ತಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದು ತಾಲವನ್ನು ಆ ದಿನವೇ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮದುಮಗನು ತನ್ನ ಬಂಧು ಮಿತ್ರರ ಜತೆಗೂಡಿ ಮದುಮಗಳ ಮನೆಗೆ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಹೀಗೆ ಬರುವಾಗ ಮದುಮಗ ಹಲ್ವಾ, ಬಾಳೆ, ಮಿಠಾಯಿಗಳನ್ನು ತರಲೇಬಾಕಾಗುತ್ತದೆ.

ರೂಮುರೆ ಮರ್ಯಾದಿ:– ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದ ಮದುಮಗನು ತನ್ನ ತಾಲದಂದು ಅತ್ತೆಯ ಮನೆ ಅಥವಾ ಹಾಸಿಗೆ ಅಥವಾ ಶೃಂಗರಿಸಿದ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರ ಮರ್ಯಾದೆಗೋಸ್ಕರ ತಲೆದಿಂಬಿನ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಹಣ ಇಡುವುದು ರೂಢಿಯಾಗಿತ್ತು. ಇದಕ್ಕೆ ರೂಮೂರೆ ಮರ್ಯಾದಿ ಎನ್ನಲಾಗುತ್ತದೆ.

ನೈಡೆ ಕಂಜಿ(ತುಪ್ಪದ ಗಂಜಿ):–ಇದನ್ನು ತಾಲದ ಮರುದಿವಸ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಅತ್ತೆ ತನ್ನ ಅಳಿಯನಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಅಡುಗೆಯಾಗಿ ಬಳಸುವ ಒಂದು ಪದ್ಧತಿ. ಈ ವಿಶಿಷ್ಟ ಪದ್ಧತಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಎಲ್ಲರೂ ಒಂದು ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ತುಪ್ಪದ ಗಂಜಿ ಹಾಕಿ ಅದರ ಸುತ್ತಲೂ ಕೂತು ಉಣ್ಣಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಈಗಲೂ ಹಲವು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ತಮ್ಮ ಮದುವೆಯ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಬಳೆ ಬೆಯ್ಕ್‌ರೆ:– ತಾಲದಂದಿನ ಸವಿಯುಂಡ ಮದುಮಗಳು ಮರುದಿವಸ ತನ್ನ ಗಂಡನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಮದುಮಗಳನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಗಂಡಿನ ಕಡೆಯಿಂದ ಒಂದಿಬ್ಬರು ಗಂಡಸರು ಹಾಗೂ ಹಲವಾರು ಸ್ತ್ರೀಯರು ಬರುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೇ ಬರುವಾಗ ಹೂವಿನ ಎಣ್ಣೆ, ಹೂ, ಕಾಡಿಗೆ

ಮತ್ತಿತರ ಅಲಂಕೃತ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ತಂದು ಸ್ವತಃ ತಾವೇ ಮದುಮಗಳನ್ನು ಶೃಂಗರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಮದುಮಗಳು ಗಂಡನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವ ಆದಿನ ಎಳೆಯ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು, ನೆರೆಯ ಕನ್ಯೆಯರು, ಮೈ ನೆರೆದ ಹೆಣ್ಮಕ್ಕಳು, ಮತ್ತಿತರ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಅಲ್ಲಿ ಉಪಸ್ಥಿತರಿದ್ದು ಅವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಪುಕ್ಕಟೆಯಾಗಿ ಬಳೆಯನ್ನು ತೊಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಬಳೆ ಬೆಯ್ಕ್‌ರೆ ಎನ್ನುವರು.

ಬಳೆ ಬೆಚ್ಚಿ ಕುಟ ಪೋಂಡೆ:– ಮದುವೆ ಕಳೆದು ಮೂರು ದಿವಸದ ನಂತರ ಮದುಮಗಳನನು ತನ್ನ ಗಂಡನ ಮನೆಯಿಂದ ತವರು ಮನೆಗೆ ಕರೆತರಲು ಮದುಮಗಳ ಮನೆಯಿಂದ ಮದುಮಗನ ಮನೆಗೆ ಹಲವಾರು ಸ್ತ್ರೀಯವರು ಬರುತ್ತಾರೆ.

ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಗಂಡಿನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಮದುಮಗನು ಬಳೆ ಮಾರುವವನನ್ನು ಸ್ವತಃ ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಕರೆತಂದು ಅಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ ಎಲ್ಲಾ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಬಳೆ ತೊಡಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

ಹೀಗೆ ಬಳೆ ತೊಟ್ಟ ಮದುಮಗಳು ಅವಳ ಕಡೆಯಿಂದ ಬಂದ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಶೃಂಗರಿಸಿ ತನ್ನ ತವರೂರಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ 'ಬಳೆ ಬೆಚ್ಚಿ ಕುಟ ಪೋಂಡೆ'' ಎನ್ನುವರು. ಆದರೆ ಈ ಆಚರಣೆ ಬ್ಯಾರಿಗಳಿಂದ ದೂರವಾಗುತ್ತಿದ್ದು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ನಾಶಕ್ಕೆ ಹೇತುವಾಗಿದೆ.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮದುಮಗ – ಮದುಮಗಳಿಗೆ ನೆರೆಕೆಯವರು ಆಪ್ತ ಸಂಬಂಧಿಗಳು 'ದಾವತ್' ಕೊಟ್ಟು ವಿಶೇಷ ಔತಣ ಕೂಟ ಏರ್ಪಡಿಸುವ ಕ್ರಮ ಈಗ ಬ್ಯಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಗೆ ಬಂದಿದೆ. ಈ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಬಿರ್‌ಂದ್ (ಅತಿಥಿ ಸತ್ಕಾರ) ಎನ್ನುವರು.

ಪುದಿಯಾಪ್ಲೆ ಪಳ್ಳಿಗ್ ಪೋಂಡೊ:– ಮದುಮಗನು ತನಗೆ ಸಿಗುವ ಮೊತ್ತ ಮೊದಲ ಜುಮ್ಮಾ ನಮಾಜನ್ನು ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ ಊರಿನ ಜುಮ್ಮಾ ಮಸ್ಜಿದ್‌ಗೆ ಹೋಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕೆಂಬ ಸಾಮಾನ್ಯ ರೂಢಿ ಇತ್ತು. ಆವಾಗ ಮದುಮಗನ ಜತೆಗೂಡಿ ಅವನ ಗೆಳೆಯರು, ಭಾವಂದಿರು, ಸಂಬಂಧಿಕರು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ 'ಪುದಿಯಾಪ್ಲೆ ಪಳ್ಳಿಗ್ ಪೋಂಡೊ'' ಎನ್ನಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಅಪ್ಪತ್ತೆ ಮಂಜೆಲ:– ಕನ್ನಡದ ಬಯಕೆ ಅಥವಾ ಸೀಮಂತವು ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಅಪ್ಪತ್ತೆ ಮಂಜೆಲವಾಗಿ ರೂಪಾಂತರಗೊಂಡಿದೆ. ಇದರ ಮುಖ್ಯ ಸಮಾರಂಭ ಪತಿಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಮದುಮಗಳಿಗೆ ಏಳು

ತಿಂಗಳಾದೊಡನೆ ಒಳ್ಳೆಯ ದಿನ ನೋಡಿ ಅಪ್ಪತ್ತೆ ಮಂಜೆಲ ಮಾಡುವ ಏರ್ಪಾಡು ನಡೆಯುತ್ತದೆ.

ಮದುಮಗಳ ತವರು ಮನೆಯಿಂದ ಹತ್ತಾರು ಸ್ತ್ರೀಯರು ಪೂವೆಣ್ಣೆ, ಮೋದರ, ಸರ ಹೀಗೆ ಚಿನ್ನಾಭರಣ ಉಡುಗೊರೆಯಾಗಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಗಂಡಿನ ಮನೆಗೆ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಗಂಡಿನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಔತಣಕೂಟ ನಡೆಯುತ್ತದೆ.

ಪೇರ್ ಬೆಯ್ಕ್‌ರೆ (ನಾಮಕರಣ ಮಾಡುವುದು):– ಮಗುವಿಗೆ ಜನ್ಮವಿತ್ತ ಏಳನೇ ದಿನದಲ್ಲಿ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ದಿನ ನೆರೆಕರೆಯವರಿಗೆ ಮಿಠಾಯಿ ಕಡ್ಲೆ ವಿತರಿಸುವುದು ನಾಮಕರಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ವಿಶೇಷತೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಕಜಂಬು (ತಲೆಕ್ಪೌರ):– ಮಗು ಹುಟ್ಟಿದ ಹದಿನೈದು ಅಥವಾ ಮೂವತ್ತರಂದು ಹೆಣ್ಣು–ಗಂಡು ಭೇದವಿಲ್ಲದೆ ಕಜಂಬು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ದಿನ ನೆರೆಕರೆ ಮತ್ತು ಹತ್ತಿರದ ಸಂಬಂಧಿಕರುಗಳಿಗೆ ಕರೆ ಹೋಗಲಿರುವುದರಿಂದ ವಿಶೇಷ ಔತಣಕೂಟವೂ ನಡೆಯುತ್ತದೆ.

ಕಜಂಬು ಮಾಡಿದ ತಲೆಗೂದಲನ್ನು ತೋಡು, ನದಿ, ಸಮುದ್ರಗಳಿಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕೆಲವರು ಅದನ್ನು ತೆಂಗಿನ ಮರಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿ ಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಶ್ರೀಮಂತ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಆ ಕೂದಲನ್ನು ತೂಗಿ ನೋಡಿ ಅಷ್ಟು 'ಗ್ರಾಂ' ತಕ್ಕಂತೆ ಬಂಗಾರವನ್ನು ಪಳ್ಳಿ ಅಥವಾ ಮುಖಾಮಗಳಿಗೆ ಹರಕೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಾರೆ.

ನಾಪೋವುರೆ ಕುಲಿ: ಮಗುವಿಗೆ ಜನ್ಮವಿತ್ತ ಬಾಣಂತಿ ತನ್ನ 40ನೇ ದಿನದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಸ್ನಾನ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ. ಇದಕ್ಕೆ ನಾಪೋವುರೆ ಕುಲಿ ಎನ್ನುವರು.

ಆಗ ತಾನೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗುವಿನ ಜತೆಗೂಡಿ ಬಾಣಂತಿ ತನ್ನ ಗಂಡನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾದುದು ಅನಿವಾರ್ಯ ತಾನೆ. ಹಾಗೆ ಹೋಗುವ ಮೊದಲು ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯ. ಬಾಣಂತಿ ತನ್ನ ಮಗುವಿನ ಜತೆಗೂಡಿ ನಲ್ವತ್ತನೆ ದಿನದಲ್ಲಿ ಗಂಡನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವುದನ್ನು ರೂಢಿಯಾಗಿಸಿದ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಆ ದಿನ ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ 'ನಾಪೋವುರೆ ಕುಲಿ' ಎನ್ನುವರು.

ಕಾವ್ (ಕಾದ್) ಕುತ್ತುರೊ ಮಂಜೆಲ:– ಹೆಣ್ಣುಮಗುವಿಗೆ ಆರು–ಹತ್ತು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಒಂದು ಎರಡು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಕಾವ್ ಕುತ್ತಲು (ಕಿವಿ ಚುಚ್ಚಲು) ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಮುಂದಾಗುತ್ತಾರೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಇದನ್ನು ತುಳುನಾಡಿನ 'ಆಚಾರಿ' ಯು ಬಂದು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಇವನನ್ನು ಕಾವ್ ಕುತ್ತುರೊ ಆಚಾರಿ ಎನ್ನುವರು ಹಿಂದೆ ಈ ಕಾವ್ ಕುತ್ತುರೊ ಮಂಜೆಲವು ವಿಶೇಷ ಸಡಗರದಿಂದ ಜರಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆಭರಣ ಪ್ರಿಯರಾಗಿರುವ ಹೆಣ್ಣು ಮೊತ್ತ

ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ತನ್ನ ಮೈಗೆ ಚಿನ್ನಾಭರಣ ತೊಡುವ ಕಾರಣ ಆ ದಿನದಲ್ಲಿ ಹಾಡುವುದು ಕುಣಿಯುವುದು, ಸಂತೋಷ ಪಡುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿತ್ತು.

ಕುಟ್ಟಿಬೈಲ್ (ಶಂಕು ಸ್ಥಾಪನೆ):– ಬ್ಯಾರಿಗಳು ತಮ್ಮ ಮನೆ ಮಠ, ಅಂಗಡಿ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ಮೊದಲು ಕುಟ್ಟಿಬೈಲ್ ಮಾಡಿಸುವರು. ಅಂದರೆ ಮನೆ ಅಥವಾ ಇನ್ನಿತರ ಕಟ್ಟಡಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ತೆನೆ ಇರುವ ಕುಟ್ಟಿಯನ್ನು ಹೊಡೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಪಾಲ್ ಕುಟ್ಟಿ ಎನ್ನತ್ತಾರೆ.

ಈ ಕುಟ್ಟಿ ಬೈಲ್ ಹೊಡೆದೊಡನೆ ಮುಕ್ರಿಯವರಿಂದ ಯಾಸೀನ್ ಪಠಣ ಮತ್ತು 'ದುಆ' ನೆರವೇರುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಪಳ್ಳಿಯ ಮುಕ್ರಿಯವರು ಒಳ್ಳೆಯ ದಿನ ಮತ್ತು ಸಮಯ ನಿಗದಿಪಡಿಸುವರು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಇದು ಪ್ರಾತಃಕಾಲದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಆದರೆ ಸುಬಹ್ ಬಾಂಗ್ ಮೊಳಗಿದ ನಂತರ ಹೊಡೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಅಗ ಒಕ್ಕೊಲು (ಗ್ರಹ ಪ್ರವೇಶ):– ಬ್ಯಾರಿಗಳ ಗ್ರಹಪ್ರವೇಶವು ವೈಶಿಷ್ಟತೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ. ಇವರ ಈ ಆಚರಣೆಯು ವಿಶೇಷ ಸಡಗರ, ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ನೆರೆಕರೆ ಹಾಗೂ ಸಂಬಂಧಿಕರಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಕರೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಬಂದ ಅತಿಥಿಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಭೋಜನ ಕೂಟವು ಭರದಿಂದ ಸಾಗುತ್ತದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಉಡುಗೊರೆ ಸಿಗುತ್ತದೆ.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಈ ಅಗ ಒಕ್ಕೊಲು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಪ್ರಾತಃ ಕಾಲದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಡಯುತ್ತದೆ. ಸುಬಹ್ ಬಾಂಗ್ ನಂತರ ಆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಮಾಜನ್ನು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ನಂತರ ಮನೆಯ ಒಡತಿ ಅಥವಾ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಹಿರಿಯ ಮಹಿಳೆ ಹಾಲು ಬಿಸಿಮಾಡಿ ಉಕ್ಕೇರಿದ ಹಾಲನ್ನು ಸೇರಿದವರೆಗೆಲ್ಲಾ ಕುಡಿಯಲು ಕೊಡುತ್ತಾಳೆ. ಹಾಗೆ ಮುಕ್ರಿಯವರಿಂದ ಕುರಾನ್ ಪಾರಾಯಣ ಮತ್ತು ವಿಶೇಷ ದುಆ ನೆರವೇರುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಹೊಸ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಹಾಲು ಕುಡಿದ ನಂತರ ಕುಟುಂಬದ ಹಿರಿಯ ಸದಸ್ಯರೊಬ್ಬರು ಅಕ್ಕಿ ಮುಡಿಯನ್ನು ಮನೆಯ ಒಳಗೆ ಕೊಂಡೋಗಿ ಇಡುತ್ತಾರೆ. ತದನಂತರ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಇಡುವ ಇತರ ಎಲ್ಲಾ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಇಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಸುನ್ನತ್ ಮಂಜೆಲ:– ಎಳೆಯ ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳು ಎಳೆಯ ಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಸುನ್ನತ್ ಮಂಜೆಲಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಮುಂಜಿ ಮದುವೆ ಎನ್ನುವರು. ಈ ಮುಂಜಿ ಮದುವೆಯು ಇಸ್ಲಾಮಿ ಕರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರವಾಗಿದ್ದು ಕಡ್ಡಾಯ ವಾಗಿದೆ.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹಿಂದೆ ಈ ಮದುವೆಯು ಹುಡುಗನಿಗೆ ಏಳು ವರ್ಷ ತುಂಬುವುದರೊಳಗೆ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಸುನ್ನತ್‌ನ್ನು ವಸನ್ (ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಮುದಾಯದ ಕ್ಷೌರಿಕ) ನಿಂದ ನಡೆಯತ್ತದೆ.

ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟವರು ಒಂದೆರಡು ಮುಡಿ ಅಕ್ಕಿಯ ಮೇಲೆ ಹುಡುಗನನ್ನು ಕೂರಿಸುವರು. ನಂತರ ಆತನ ಮುಖವನ್ನು ಬಲಭಾಗಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿಸುತ್ತಲೆ, ವಸನ್ ಅಲ್ಲಾಹು – ಅಕ್ಬರ್ ಎನ್ನುತ್ತಾ ಮುಂಜಿ (ಶಿಶ್ನದ ಮುಂಭಾಗದ ಚರ್ಮವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸುವುದು) ಮಾಡಿ ಆ ಹುಣ್ಣಿಗೆ ಬ್ಯಾಂಡೇಜ್ ಹಾಕುವರು. ಅದಲ್ಲದೆ ಚರ್ಮವನ್ನು ಬೂದಿಯಲ್ಲಿ ಬೆರೆಸಿ ತೆಂಗಿನ ಮರದ ಬುಡದಲ್ಲಿ ಹೂತು ಬಿಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಸುನ್ನತ್‌ಗೊಳಗಾದ ಹುಡುಗನ ಹುಣ್ಣಿಗೆ ಬಟ್ಟೆ–ಬರೆ ತಾಗದಂತೆ ಬಿಳಿ ವಸ್ತ್ರವು ಆತನ ಕತ್ತಿನ ಸುತ್ತ ಸುತ್ತಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಆತನನ್ನು ನೋಡಲು ಬಂದು ಊರವರು, ಸಂಬಂಧಿಕರು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕವರ್(ಹಣ) ಕೊಡುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯ. ಸುನ್ನತ್‌ಗೊಳಗಾದವರ ಹುಣ್ಣನ್ನು ಮೂರು, ಐದು, ಏಳು, ಒಂಭತ್ತು ಹೀಗೆ ಅದು ಒಣಗುವ ತನಕ ತೊಳೆಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಮೂರನೇ ದಿವಸದಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ತೊಳೆಯುವ (ಮೂನುರೆ ಪುಣ್ಣು ಕಲ್‌ಗ್‌ರೆ) ಸಮಾರಂಭ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಮುಂಜಿಗೆ ಒಳಗಾದ ಹುಡುಗನ ಹುಣ್ಣು ಒಣಗಿದ ಕೂಡಲೆ (ಶುಕ್ರವಾರ) ಪಳ್ಳಿಗೆ ಹೋಗಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ "ಸುನ್ನತ್ ಪುದಿಯಾಪ್ಲೋ ಪಳ್ಳಿಗೆ ಪೋಂಡೋ" ಎನ್ನುವರು.

ಆದರೆ ಈಗ ವಸನ್ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ನಗರದ ಕೆಲ ವೈದ್ಯರುಗಳು ತುಂಬುತ್ತಿದ್ದು ಮನೆಯ ಬದಲು ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ಮುಂಜಿಗೊಳಗಾಗಿ ಐದು ಅಥವಾ ಆರರಂದುಸುನ್ನತ್ ಪುದಿಯಾಪ್ಲೋಯಾಗಿ ಪಳ್ಳಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.

ಬ್ಯಾರಿ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು

1] ಝೀನತ್ ಬಕ್ಷ್ ಯತೀಂ ಖಾನಾ: ಅನಾಥ ಮುಸ್ಲಿಂ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಯೋಗ್ಯ ನಾಗರಿಕರನ್ನಾಗಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದು ಇಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಧಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ಲೌಕಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ, ಆಹಾರ, ವಸ್ತ್ರ ವಸತಿ ಮುಂತಾದ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಉದಾರವಾಗಿ ಒದಗಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು 1981ರಿಂದಲೇ ಕಾರ್ಯಾಚರಿಸುತ್ತಿದೆ.

2] ಜಮೀಯತುಲ್ ಫಲಾಹ್:– ಮುಸ್ಲಿಂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ

ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕೊಡುವ ಗುರಿ ಹೊಂದಿದೆ. ಬಡವರಿಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವು, ಉದ್ಯೋಗ ನೆರವು, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿವೇತನ, ಮುಸ್ಲಿಂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗಾಗಿ ಹೈಸ್ಕೂಲು ಮತ್ತು ಹಲವಾರು ಪ್ರೈಮರಿ ಶಾಲೆ, ಹಾಸ್ಟೆಲ್ ಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದು ಬಹುತೇಕ ಬ್ಯಾರಿಗಳಿಂದಲೇ ನಡೆಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ.

3] ಮುಸ್ಲಿಂ ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಕಮಿಟಿ: ಕೋಮು ಗಲಭೆಯ ವೇಳೆ ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದವರಿಗೆ ನೆರವಾಗುವುದು, ಔಷದಿ ಚಿಕಿತ್ಸೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು, ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಕೋಪ ಮತ್ತು ದುರಂತಗಳ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧ ಪಟ್ಟವರಿಗೆ ನೆರವಾಗುವುದು. ಕೋಮು ಸಾಮರಸ್ಯವನ್ನು ವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವುದ ಕ್ರೀಡಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದು. ಇತ್ಯಾದಿ ಇದರ ಕಾರ್ಯಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಾಗಿದೆ.

4] ಟ್ಯಾಲೆಂಟ್ ರಿಸರ್ಚ್ ಫೌಂಡೇಶನ್:– ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಸರಕಾರ ದಿಂದಲೂ, ವಿದೇಶಿ ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಸಿಗುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ವೇತನದ ಮಾಹಿತಿ ಕೊಡುತ್ತಿದೆ. ಇನ್ನೂ ಮದುವೆಯಾಗದೆ ಮೂವತ್ತು ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟ ಬ್ಯಾರಿ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಮದುವೆ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ನೆರವೇರಿಕೆ ಐ.ಎ.ಎಸ್., ಕೆ.ಎ.ಎಸ್. ಇತ್ಯಾದಿ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ, ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ಬ್ಯಾರಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗಾಗಿ ನೋಡಲ್ ಏಜೆನ್ಸಿ ತೆರೆದಿರುವುದು, ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಹೊಲಿಗೆ ಯಂತ್ರ, ಪುರುಷರಿಗೆ ಜೀವನೋಪಾಯ ಕ್ಕಾಗಿರುವ ಸವಲತ್ತುಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು ಇತ್ಯಾದಿ.

5] ಕರ್ನಾಟಕ ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ:– ಕರ್ನಾಟಕ ಸರಕಾರವು 2007ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಎನ್ನುವ ಒಂದು ಸ್ವಾಯತ್ತ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆಯ ಮೂಲಕ ಘೋಷಣೆ ಮಾಡಿತು. 2008ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ವಿದ್ಯುಕ್ತಗೊಂಡು ಸ್ಥಾಪನೆಗೊಳಿಸ ಲಾಯಿತು. 2009ರಲ್ಲಿ ಎಂ.ಬಿ. ಅಬ್ದುರ್ರಹ್‌ಮಾನ್‌ರನ್ನು ಪ್ರಥಮ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ನೇಮಕ ಮಾಡಿತು. 2012ರಲ್ಲಿ 2ನೇ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ರಹೀಮ್ ಉಚ್ಚಿಲ್‌ರನ್ನು ನೇಮಕಗೊಳಿಸಿತು 2014ರಲ್ಲಿ ಬಿ.ಎ. ಮೊಹಮ್ಮದ್ ಹನೀಫ್‌ರನ್ನು ಅಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನಾಗಿ ನೇಮಕ ಮಾಡಿತು. ಅಕ್ಟೋಬರ್ 3ರಂದು ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷಾ ದಿನಾಚರಣೆಯನ್ನು ಆಚರಿಸಲು ಈ ಅಕಾಡೆಮಿಯು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಪ್ರಮುಖ ಯೋಜನೆಗಳು

1. ಪದವಿ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆ, ಕಲೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ.
2. ಗೌರವ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪ್ರಧಾನ – ಪುರಸ್ಕಾರ ಸಮಾರಂಭ ಹಾಗೂ ಪುಸ್ತಕ ಬಹುಮಾನಗಳು.
3. ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ – ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ: ಹಬ್ಬ, ಸಂದೋಲ, ಕಲಾ ಉತ್ಸವಗಳು – ಇತ್ಯಾದಿ
4. ಕಾರ್ಯಾಗಾರ, ಕಮ್ಮಟಗಳು, ಕವಿಗೋಷ್ಠಿ, ಬಹುಭಾಷಾ ಕವಿ ಸಮ್ಮಿಲನ ಮತ್ತು ವಿಚಾರಗೋಷ್ಠಿ
5. ಅಕಾಡೆಮಿಗಳ/ ಇಲಾಖೆಗಳ ಸಹಯೋಗದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು.
6. ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ಅಕಾಡೆಮಿ/ಪ್ರಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಜಂಟಿ ಸಮಾವೇಶ
7. ಗಡಿನಡು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ/ಹೊರನಾಡು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು
8. ಬ್ಯಾರಿ ಉತ್ಸವಗಳು – ಹೊರರಾಜ್ಯ/ರಾಷ್ಟ್ರ/ ಅಂತರ್ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟ.
9. ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಬ್ಯಾರಿ ಜಾನಪದ ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ
10. ರಾಜ್ಯಾದ್ಯಂತ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಜಾಗ್ರತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ
11. ಬ್ಯಾರಿ ಅಕಾಡೆಮಿಯು ಇತರ ಅಕಾಡೆಮಿಗಳ ಸಹಯೋಗದಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯದಿಂದ ಸಾಮರಸ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ
12. ಬ್ಯಾರಿ ಜನಾಂಗ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸಂಶೋಧನೆ.
13. ಬ್ಯಾರಿ ಹಳೆಯ ದಾಖಲೆಗಳ ಸಂಗ್ರಹ, ಮೈಕ್ರೊ ಫಿಲ್ಮ್‌ಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆ
14. ಕಲಾವಿದರಿಗೆ ಕಲಾಪರಿಕರ ವಿಮಾ ಯೋಜನೆ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಿನಿಮಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ, ಮನೆ ಮನೆ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳ ವಿತರಣೆ.
15. ಬ್ಯಾರಿ ಲಿಪಿ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆಗೋಷ್ಠಿ, ಬ್ಯಾರಿ ಶಾಸನ ನಿರ್ಮಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಸಮೂಹ ಮಾಧ್ಯಮುಗಳ ಮೂಲಕ ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಪ್ರಸಾರ.
16. ಇಂಟರ್ ನೆಟ್ ಮೂಲಕ ಬ್ಯಾರಿ ಆಸಕ್ತರಿಗೆ ಬ್ಯಾರಿ ಕನ್ನಡ, ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಉರ್ದು, ಇತರ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ.
17. ವಿದ್ವಾಂಸರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾರಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಜನಾಂಗದ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಶೋಧನೆ,ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಉತ್ಸವ, ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಲ ಪ್ರತಿಭಾ ವಿಕಸನ ಮತ್ತು ಪ್ರಶಸ್ತಿ.

18. ಬ್ಯಾರಿ ಫೆಲೊಶಿಪ್ (ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ)
19. ಬ್ಯಾರಿ ಹಿರಿಯರೊಂದಿಗೆ ಮನೆಯಂಗಳದಲ್ಲಿ ಮಾತುಕತೆ ಮತ್ತು ದಾಖಲಿಕರಣ
20. ಬ್ಯಾರಿ ನಿಘಂಟು ಗ್ರಂಥಕೋಶ (ಬ್ಯಾರಿ–ಕನ್ನಡ–ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಅರ್ಥಕೋಶ)
21. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಬ್ಬಗಳ ಆಚರಣೆ, ವೃತ್ತಿ ನಾಟಕ ತಂಡಗಳಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಸಂಗೀತ ವಾದ್ಯ ನೃತ್ಯ ಜನಪದ, ಕಲೆ ಪರಿಕರಕ್ಕೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಸಹಾಯ, ಬ್ಯಾರಿ ಹಿರಿಯರಲ್ಲಿ ಮಾತುಕತೆ.
22. ವಿಶ್ವ ವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾರಿ ಅಧ್ಯಯನ ಪೀಠ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಪ್ರಯತ್ನ
23. ಬ್ಯಾರಿ ಕ್ಯಾಲೆಂಡರ್ ಬಿಡುಗಡೆ ಇತ್ಯಾದಿ.

6] ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಬ್ಯಾರಿ ಪರಿಷತ್:–ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಬ್ಯಾರಿಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಒಟ್ಟು ಸೇರಿ 9–8–2005ರಂದು ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಬ್ಯಾರಿ ಪರಿಷತ್ ಎಂಬ ಸಂಘವನ್ನು ಕಟ್ಟಿದರು.

ಜೆ. ಹುಸೈನ್ ಇವರನ್ನು ಅಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನಾಗಿ, ಬಿ.ಎಂ. ಮುಮ್ತಾಜ್ ಆಲಿ ಇವರನ್ನು ಗೌರವಾಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ನೇಮಕ ಮಾಡಿ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಬ್ಯಾರಿ ಪರಿಷತ್ 12–09–2005ರಂದು ನೋಂದಣಿಗೊಂಡಿತು. ಆಯಿತು. 2006 ಅಗಸ್ಟ್ 13ರಂದು ಕರೆದ ಪ್ರಥಮ ಮಹಾಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಬಿ.ಎ. ಮೊಹಮ್ಮದ್ ಹನೀಫ್ ಇವರನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಲಾಯಿತು.

ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಬ್ಯಾರಿ ಪರಿಷತ್ ಇದರ ಕಾರ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು:–

1. ಸುಮಾರು 15 ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸ್ಕಾಲರ್ ಶಿಪ್ ವಿತರಿಸುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ.
2. 28–12–2006ರಂದು ಬದ್ರಿಯಾ ಕಾಲೇಜಿನ್ಲಲಿ ಪೆರ್ನಾಲ್ ಸ್ನೇಹಕೂಟ ಮತ್ತು ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಧಕರಿಗೆ ಸನ್ಮಾನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ.
3. 1–3–2007ರಂದು ಬ್ಯಾರಿ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಉಲೇಮಾರೊಂದಿಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಿಂತನಾ ಸಭೆ.
4. 8–8–2007ರಂದು ರಮ್‌ಝಾನ್ ಬಗ್ಗೆ ಎನ್.ಜಿ.ಓ. ಹಾಲ್‌ನಲ್ಲಿ 'ಝಾಕಾತ್ ಮತ್ತು ಸದಕ' ಎಂಬ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಗೋಷ್ಠಿ.
5. 15–12–2007ರಂದು ಮೂಡಬಿದ್ರೆಯ ಪದ್ಮಾವತಿ ಕಲಾ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಚೆರಿ–ಕಲಿ ಒರ್ಮೆ ಪ್ಲಾಡ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ.

6. 31–01–2008ರಂದು ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಬ್ಯಾರಿ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರದ ಆಫೀಸಿನಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂವಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ.
7. 22–2–2008ರಂದು ಪಂಪ್‌ವೆಲ್ ಮಸ್ಜಿದ್ ತಕುವಾ ಮಸಿದಿಯಲ್ಲಿ ವರದಕ್ಷಿಣೆ ನೀಡದೆ ಆಭರಣ ನೀಡಿ ಮೂರು ನಿಖಾಹ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಏರ್ಪಾಡು.
8. 28–03–2008ರಂದು ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ 'ಬ್ಯಾರಿ ಅಂದೋಲನ ಮತ್ತು ಅವಲೋಕನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ'
9. ಎಸ್.ಎಸ್.ಎಲ್.ಸಿ. ಮೊದಲು ಮತ್ತು ನಂತರ ಕಲಿಯುವ ಸುಮಾರು 1200 ಬ್ಯಾರಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅಬ್ದುಲ್ ಅಝೀಜ್ ಹಕ್ ಸ್ಕಾಲರ್ ಶಿಪ್ ಅರ್ಜಿ ಬರೆದುಕೊಟ್ಟು ಸಹಕಾರ.
10. 15–8–2008ರಲ್ಲಿ ಉಳ್ಳಾಬೆಟ್ಟುವಿನಲ್ಲಿ ಬಸ್ಸು ನೀರಿಗೆ ಬಿದ್ದು ಜೀವ ಹೋದ ಶಾಲೆಯ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರದ ಮುಖಾಂತರ ಸಹಾಯ ಕೋರಲು ದಿಲ್ಲಿಗೆ ಕಡತ ನಿಯೋಗ ರವಾನೆ, ಇತ್ಯಾದಿ.

ಕೊನೆಯ ಮಾತು

ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಎಂದರೆ ಸಂಸ್ಕಾರ ಎಂದು ಅರ್ಥ ಅದು ಮನುಷ್ಯನ ಜೀವನ ವಿಧಾನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಎನ್ನುವುದು ಪ್ರಾದೇಶಿಕವಾದುದು. ಆಯಾ ಪ್ರದೇಶದ ಭಾಷೆ, ಆಹಾರ, ಉಡುಪು, ಜೀವನಶೈಲಿ, ಪದ್ಧತಿ ನಂಬಿಕೆಗಳು, ವೃತ್ತಿಪರ ಆಚರಣೆಗಳು, ಹಬ್ಬ ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲವೂ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಸಮಾಜವೊಂದರಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಸುವ ದನಿಗಳು ಕಾಣಿಸುವ ಪದಗಳು ಆಯಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಒಳಗಡೆ ಆ ಸಮುದಾಯಗಳ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಅದೃಶ್ಯತೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧ ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ.

ಸಮಾಜವೆಂದರೆ ಪರಸ್ಪರ ಅವಲಂಬನೆ. ಜಗತ್ತಿನ ಪ್ರತಿ ದೇಶಗಳ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲೂ ಒಂದು ಸುದೃಡ ಯುಗವಿತ್ತು. ತುಳುನಾಡು ಹಲವು ಭಾಷೆ, ಜನಾಂಗ, ಕಲೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಜನ್ಮವಿತ್ತ ನಾಡು. ಈ ನಾಡಿನ ಮಣ್ಣಲ್ಲಿ ಜನ್ಮ ತಾಳಿದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜನಾಂಗವು ತನ್ನದೆ ಆದ ವಿಶಿಷ್ಟತೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಇರುವ ಜಾತಿ, ಉಪಜಾತಿ, ಜನಾಂಗ, ಭಾಷೆ ಬೇರೆಲ್ಲೂ ಕಾಣಲು ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂತಹ ವಿಶಿಷ್ಟತೆ ಪಡೆದ ತುಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಜನ್ಮ ತಾಳಿದ ಜನಾಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾರಿ ಜನಾಂಗವೂ ಒಂದು. ಬ್ಯಾರಿ ಜನಾಂಗ, ಭಾಷೆ ಹಾಗೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ರಂಗದಲ್ಲಿ ತನ್ನದೇ

ಆದ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದೆ. ಕೇರಳ ರಾಜ್ಯದ ಕಾಸರಗೋಡಿನಿಂದ ಕುಂದಾಪುರದ ಬಾರಕೂರ್‌ವರೆಗೆ ಬ್ಯಾರಿ ಜನಾಂಗ ಹಿಂದಿನಿಂದ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರದೇಶ. ಆದರೆ ಈ ಬ್ಯಾರಿ ಜನಾಂಗದವರು ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು, ಹಾಸನ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ, ಕೊಡಗು, ಬೆಂಗಳೂರು ಪೋರಬಂದರ್ ಗೋವಾ, ಚೆನ್ನೈ, ದೆಹಲಿ, ಮುಂಬೈ, ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್, ಅಮೆರಕಾ, ನ್ಯೂಜಿಲ್ಯಾಂಡ್, ಗಲ್ಫ್ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಾದ ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯದಂತಹ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗ ನಿಮಿತ್ತ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲೇ ನೆಲೆಸಲು ಆರಂಭಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ನಾಡಿಗೆ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಆಚಾರ ವಿಚಾರಗಳಿಂದ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟವರೇ ಬ್ಯಾರಿಗಳು. ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಎನ್ನುವುದು ಎಷ್ಟೇ ವರ್ಷಗಳು ಸಂದರೂ ಅದು ನಶಿಸಿ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಬ್ಯಾರಿ ಸಮುದಾಯ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಭಾಷೆ ಆಚರಣೆಗಳು ಸಂಭ್ರಮ ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ.

ತುಳುನಾಡಿನ ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ ಅರಬ್ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳ ಹಾಗೂ ಸ್ಥಳೀಯ ಹೆಂಗಸರ ಸಂಪರ್ಕದಿಂದ ಬೆಳೆದು ಬಂದ ಜನಾಂಗವನ್ನು 'ಬ್ಯಾರಿಗಳು' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಹದಿನಾರನೆಯ ಶತಮಾನದ ಬಂಗ ಹಾಗೂ ಚೌಟ ಅರಸರುಗಳ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಸೇನಾನಾಯಕ ಹುದ್ದೆಯಲ್ಲಿದ್ದರು. ಉಳ್ಳಾಲದ ರಾಣಿ ಅಬ್ಬಕ್ಕ ತನ್ನ ಬ್ಯಾರಿ ಸೈನಿಕರ ಸಹಾಯದಿಂದ ಪೋರ್ಚುಗೀಸ್ ಆಕ್ರಮಣಕಾರರಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಬಾರಿ ಪಾಠ ಕಲಿಸಿದ್ದಳು. ತುಳು ಪಾಡ್ದನಗಳಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದಂತೆ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಪಾಣೆಮಂಗಳೂರು ಬಂಗರಸರ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಉನ್ನತ ಹುದ್ದೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೈದರಾಲಿ ಮತ್ತು ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪೋರ್ಚುಗೀಸರ ಪ್ರಾಬಲ್ಯ ತಗ್ಗಿದಾಗ ಬ್ಯಾರಿ ವರ್ತಕರು ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ವ್ಯಾಪಾರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು.

ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ತಾಯಿಬೇರುಗಳನ್ನು ತಡಕುತ್ತಾ ಹೋದಂತೆ ಬ್ಯಾರಿ ಸಮುದಾಯದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಿವರಗಳು ತೌಳವ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಜತೆಗೆ ತಳಕು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದೆ. ಹಿಂದೆ ಬ್ಯಾರಿ ಕುಟುಂಬಗಳು ಕೃಷಿಪ್ರಧಾನ ಕುಟುಂಬಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಇದರಿಂದಲೇ ಅವರು ತಮ್ಮ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಬ್ಯಾರಿಗಳ ಮದುವೆ ಸಮಾರಂಭವು ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎರಡು ವಾರಗಳ ತನಕ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಮದುವೆ ಸಮಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರು ಬಹಳ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವೇ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಂದು ವಾರದ ಮೊದಲೇ ಸಂಸಾರ ಸಮೇತರಾಗಿ ಮದುವೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತಂಗಿರುತ್ತಿದ್ದರು.

ಆದರೆ ಈಗ ಸಂಬಂಧಿಕರನ್ನು ಔಪಚಾರಿಕವಾಗಿ ಕರೆಯುವಂತಾಗಿದೆ.

ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಅವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬಸ್ಥರಾಗಿದ್ದರು. ಈಗ ಅವು ನಶಿಸುತ್ತಾ ಇದೆ. ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಾದ ಬದಲಾವಣೆಯೇ ಕಾರಣ. ಕಾಲ ಬದಲಾದಂತೆ ಬ್ಯಾರಿ ಕೌಟುಂಬಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಬದಲಾವಣೆಗಳಾಗಿವೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾರಿ ಜನಾಂಗವನ್ನು ಮುನ್ನಡೆಸುವಲ್ಲಿ ಯುವ ಜನರ ಪಾತ್ರವೂ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಆಕರ ಗ್ರಂಥಗಳು

1. ತುಳುನಾಡಿನ ಬ್ಯಾರಿಗಳು : ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ಮೂಲ (ಪ್ರೊ. ಬಿ.ಎಂ. ಇಚ್ಲಂಗೋಡು)
2. ಪೆರಿಮೆ : (ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಲೇಖಕರು)
3. ತುಳುನಾಡಿನ ಮುಸ್ಲಿಮರು : ಡಾ. ವಹಾಬ್ ದೊಡ್ಡಮನೆ
4. ಮುಸ್ಲಿಮ್ಸ್ ಇನ್ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ : ಡಾ. ವಹಾಬ್ ದೊಡ್ಡಮನೆ
5. ಮೈಸೂರು ಪಿಲಿ ಟಿಪ್ಪು : ಪಿ. ಇಸ್ಮಾಯಿಲ್ ಮೂಡುಶೆಡ್ಡೆ
6. ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆ : ಡಾ. ಸುಶೀಲಾ ಪಿ. ಉಪಾಧ್ಯಾಯ
7. ಮ್ಯೊಲಾಂಜಿ : ಹಂಝು ಮಲಾರ್
8. ಮೈನಾರಿಟಿ ಕಾಂಪ್ಲೆಕ್ಸ್ : ಬಿ.ಎಂ. ಹನೀಫ್
9. ತರವಾಡ್ : ಯು.ಎ. ಕಾಸೀಮ್ ಉಳ್ಳಾಲ್
10. ಬೆಲ್ಕಿರಿ (ಅಕಾಡೆಮಿ ತ್ರೈಮಾಸಿಕ) : 2014–2015
11. ಬ್ಯಾರಿ ಅಧ್ಯಯನ : ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಲೇಖಕರು
12. ಓದು ಕಿಡಾವು ಓದು : 2006 ಡಾ. ಎ. ವಹಾಬ್ ದೊಡ್ಡಮನೆ
13. ಬ್ಯಾರಿ ಆಂದೋಲನದ ಹೆಜ್ಜೆಗಳು : 2008 ಬಿ.ಎ. ಮೊಹಮ್ಮದ್ ಹನೀಫ್

ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆ,
ಸಾಹಿತ್ಯತ್ತೆ ಬೆಲೆಚಲ್,
ಜಾನಪದ ಮಸಲೆಜ, ಪಾಟ್‌ಜ,
ಸಾಹಿತ್ಯತ್ತೊ ಪ್ರಕಾರಜ ಪಿನ್ನೆ ಮಸಲೆ,
ಕಾದಂಬರಿ, ಪಾಟ್, ನಾಟಕ,
ಪ್ರಬಂಧ, ಸಿ.ಡಿ, ಕ್ಯಾಸೆಟ್,
ಸಿನೆಮಜ ಪಿನ್ನೆ ಅದ್‌ರೊ ಪ್ರಬಾವ

ನಾಝಿಯ

ಬಿ.ಎ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿ

ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಸೋಮ ಬಂಗೇರ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜ್

ಉಡುಪಿ

"ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆ, ಸಾಹಿತ್ಯತ್ತೊ ಬೆಲೆಚೆಲ್ ನಿಕ್ಕ್ಡೆ ತನ್ನಿ ಅಲ್ಲ, ಅದ್ ಪೊಯೋನ್‌ತ್ತಿಕ್‌ಡೆ ತನ್ನಿ", ನಜ ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯತ್ತೊ ಬೆಲೆಚೆಲ್‌ಡೆ ನಲ್ಲೊ ರೂಪತ್ತಿಲ್ ಕಾನೊಗು ಸಾದ್ಯ ಅವುಡು. ಇಂಡ್‌ಗ್ ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಚೆಲ್ಡೊ ಒರು ಸಂಸ್ಥೆಡೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬಾಸೆ ಪಿನ್ನೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಾಯಿಟ್ಟ್ ಕೊಡುಗೆ ಚಮ್ಮೆ ಉಂಡು.

ಮನಿಸ ಮನಿಸರ ನಡುಲು ಭಾವನೆಂಜಲೊ ವಿನಿಮಯತ್ತ್‌ಗ್ ಬಳಕೆ ಯಾವುಡೊ ಒರು ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಂಜ್ಞಾ ಸಮೂಹಮೇ ಬಾಸೆ. ವ್ಯಕ್ತಿ ಒರ್‌ತಡೆ ಜೀವಿತಕಾಲ ಯಾರ ಚೆನ್ನೆಂಗ್ 100 ವರ್ಷ ಆಯೆಂಗ್ ಬಾಸೆಡೆ ಜೀವಿತಕಾಲ ಶತಮಾನತ್ತೊಲ್, ಇಕ್ಕು. ಮನುಷ್ಯಡೊ ಕಾನ ಬಾಸೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಂಜ ಬೆಲಿಯದ್ ಸ್ವಂತ ಲಾಭತ್‌ಗ್ ದೇಶ–ಬಾಸೆ –ಸಂಸ್ಕೃತಿಡೆ ಬಳಕೆ ಆ ಕಾಂಟಿ ಅದ್‌ಕ್ ಗೌರವ ಬಂಡೆ ರೀತಿಲ್ ಚೈಚಿ ಬಾಲೋನ್. ಬಾಸೆ ಚೆಲ್‌ಡೆದ್ ಒನ್ ಸಂಪರ್ಕ ಸಾಧನ. ಒರ್ತ ಇನ್ನೊರ್‌ತ್ತಡೊಟ್ಟ ಪಲಕ್ ಬರೆಯೊಂಜ ಬಾಸೆ ಬಳಕೆ ಅವುಡು ಅದ್ ನಿರಂತರ ಅಯಿತ್ ಇನ್ನೆಂಜ ಆ ಬಾಸಡೆ ಉಳಿಪಾಟ್ಟೊಗ್ ಸಾಧ್ಯ, ಅಪರೂಪತ್‌ಲ್ ಬಾಸೆಡೆ ಬಳಕೆ ಆಕೆಂಗ್ ಅದ್ ಉಲಿಲ್ಲೆ. ಇಂಡಾತ್ತೊ ನಾಲ್‌ಲ್ ಮಸ್ತ್ ಅಲ್‌ಮಾರ್ ಮಕ್ಕಜಲೆ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಮೀಡಿಯಮ್‌ಗ್ ಕಡತ್ತಯೋಂಟುಲ್ಲಾರ್. ಇದ್ರೇ ಚೇಂತ್ ಬಾಪ –ಉಮ್ಮ ಮಕ್ಕಂಜಲೆ ಮುನ್ನೊಲ್ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಲ್ ಪಲಕ್ ಬರೆಯೋಗ್ ಹಿಂಜರಿಡಾರ್. ಇಜನೆ ಎಲ್ಲಾರೂಂ ಆಕೆಂಗ್ ಬಾಸೆ ಎಜನೆ ಉಳಿಯೋಗ್ ಸಾಧ್ಯ? ಬಾಸೆ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಆವುಡದೆ ಏಜನೆ? ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಾತ್ರ ಇದ್‌ಕ್ ಮರಂದಾ? ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಂಜ ಎದ್‌ರ್ ಬಂಡ್. ಅದಕ್ ಸಮಾತೋ ಉತ್ತರಮೇ ಕಿಟ್ಟ್‌ಲ್ಲೆ. ಇಂಡ್ ಎಲ್ಲಾ ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶತ್ತಲ್ ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನ ನಡನೋಂಟುಂಡ್ ಸುಮಾರ್ ವರ್ಷತ್ತಗ್ ಇಪಾರ ನಜಲಜ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆ, ಜನಾಂಗ ಪಿನ್ನೆ ಸಾಹಿತ್ಯತ್ತೊ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಯಿಟ್ಟ್ ಪ್ರಯತ್ನ ಆಕ್ಯೋಂಟುಲ್ಲಾರ್.

ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆ ಸಾಹಿತ್ಯತ್ತೆ ಅಬಿವೃದ್ದಿ ಆಕೋನೆಂಗ್ ಸುರೂಕ್ ಬಾಸೆಡೆ ಮುನ್ನೋಲು ಕೊಂಪೋನು. ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯತ್ತೆ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಆಕೊನೆಂಗ್ ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಡೆ ನಜ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಆಕೊಣು. ಸಾಹಿತ್ಯತ್ತೊ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗ್ ಪೂರಕಮಾಯಿಟ್ಟ್ ಮೆಹನತಾಕೊನು ಚೆನ್ನೆಂಗ್ ತಪ್ಪಾವುಲ್ಲೆ.

ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪಿನ್ನೆ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಆಕೋನು, ಮುನ್ನೋಲು ಬಾಸೆಡೆ ಬೆಳವಣಿಗೆಡೊ ತೆರುಕ್ ಕೊಂಪೋನು ಅದ್‌ಕ್ ಮುನ್ನೋಲ್ ಬ್ಯಾರಿ

ಶಬ್ದಕೋಶ ರಚನೆ ಆವೊನ್ ಪಿನ್ನೆ ಬಾಸೆಡೊ ತಜ್ಞಮಾರೊ ಸಮಿತಿ ರಚನೆ ಆವೊನ್. ಈ ಸಮಿತಿ ಶಬ್ದಕೋಶತ್ತೊ ಕ್ರೋಢೀಕರಣತ್ತ್‌ಗ್ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಪ್ರಯತ್ನ ಆಕೆಂಗ್ ಮಾತ್ರ ಉದ್ದೇಶ ಸಫಲ ಅವುಡು. ಇಲ್ಲೆಂಗ್ ಬಾಸೆ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಆವುಲ್ಲೆ. ಪ್ರಯತ್ನ ಆಕೆಂಗ್ ಬಾಸೆ ಬಲೆಯೊಗು ಸಾದ್ಯ ಆವುಡು. ಎದೇ ಸಂಸ್ಥೆ ಒರ್‌ಕಲೇ ಮೇಲೇ ಸಾದ್ಯ ಇಲ್ಲೆ. ಚೆನ್ನೆಂಗ್ ಕಿಡವುಗ್ ಸುರ್‌ಕ್ ಪಲಕ ಬರೆಯೋಗ್, ನಡಕೋಗ್ ಅವುಲ್ಲೆ. ಆ ಕಿಡಾವುಡೋ ಅಂಬೆಗಾಲ್‌ಡೊ ನಡತ ಕೊಇ್ಞ ಪಲೊಕ ಇದ್ರೇ ಮೂಲಕ ಆ ಕಿಡಾವು ಪಲಕಾ ಬರೆಯೋಗ್, ನಡಕೋಗ ಸಾದ್ಯ ಆವುಡು. ಅಜನಮೇ ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯತ್ತೆ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಚೆಲ್ದೆದ್ ನಿಧಾನ ಮಾಯಿಟ್ಟ್ ತಂಡೋ ಪ್ರಯತ್ನತ್ತೊ ಮೂಲಕ ಫಲ ಎಡ್‌ತೋನುಟ್ಟು ಬೆಳವಣಿಗೆ ಆವೊಗು ಸಾದ್ಯ ಉಂಡು.

ನಜಲೊ ಜೀಮನ ನಲ್ಲೇವೊನೆಂಗ್ ನಜೊಗು ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಬಾಸೆಡೊ ಬಿಸಯತ್ತ್‌ಲ್ ಪಿರ್ಸ, ಅಬಿಮಾನ ಇಕ್ಕೊನೆ. ಇದ್ ಚೆರ್ದ್‌ಲೇ ನಜಲೊ ನಡವಡಿಲ್, ಪಡಿಪುಲ್ ಬರೊನು. ಇದೆಲ್ಲೊ ನಜಲೊ ಪಡಿಪುಡೊ ಒರು ಅಂಗಮೇ ಆಯಿತ್ತ್ ಆ ಕೋನಂಜ ನಜಲ್ಲೆ ಕಂಡ್‌ಬಂಡ್.

ನಂಜ ಬ್ಯಾರಿ ಬ್ಯಾಸೆಲ್ ಪಲಕ್ ಬರೆಯೊಗ್ ಚೆಂಗೆ ಆಕೆಂಗ್ ಅವುಲ್ಲೆ ಅಲ್ಮಾರ್‌ಡೊ ಅಡ್ಡಿ ಅವಾತೊ ಪೋಲೇ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಲ್ ಫಲಕ್ ಬರೆಯೋನ್. ಚಂಗೇ ಪಟ್ಟೆಂಗ್ ನಂಜ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆ ಪಲಕ್ ಬರೆಯೊಗ್ ಸಾಧ್ಯ ಅವುಲ್ಲೇ. ಬಾಸೆಡೊ ಉಳಿಪಾಟ್ಯೆಂಗ್ ಮಾತ್ರ ಆ ಬಾಸೆಡೊ ಸಾಹಿತ್ತೊ ಬೆಳೆವಣಿಗೆ ಕಾನೊಗ್ ಸಾಧ್ಯ ಅವುಡು. ಎಲ್ಲಾದ್ರೇಕಾಟಿ ಮೂನ್ನೊಲ್ ನಜ ನಂಜ ಮಾತೃ ಭಾಷೆಯಾಯೊ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಲ್ ಪಲಕ್ ಬರೆಯೊನು. ನಂಜಲೇ ಭಾಷೆಗ್ ಗೌರವಿಕ್ಕೋನು. ನಂಜಲೇ ಬಾಸೆಡೆ ಗೌರವ ಕೊಡತ್ತುಲೆಂಗ್, ಬೇರೆ ಅಲ್‌ಮಾರ್ ಗೌರವ ಕೊಡ್‌ಕೊಗ್ ಸಾಧ್ಯಮಾ? ಅಪ್ಪ ಬಾಸೆ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಅವೊಗ್ ಸಾಧ್ಯಮಾ? ಚೆಲ್ದೆದ್ ಅರಿಂಇೊತನ.

ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಲ್ ಜಾನಪದ ಕತೆ, ಕವನ, ಪಾಟ್‌ಜ ಪೆರೋತ್ತೋ ಕಾಲತ್ತ್‌ಲ್ ಇನ್ತ್. ಮಂಜಿಲ, ಮ್ಯೊಲಾಂಜಿ ಇಜಂತೊ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮತ್ತಲ್ ಹಿರಿಯರ್ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಲ್ ಪಾಡ್ಯೊನ್‌ತ್ ಇನ್ನಾರ್. ಯಾರತ್ತೆ ಕಡೆಲ್ ಬ್ಯಾರಿ ಪಾಟ್‌ಜಲೆ ಸಮಾರಂಭತ್‌ಲ್ ಮಾತ್ರ ಕೇಕ್‌ಡಾರ್. ಧಪ್ ಕಲೆ ಚೆಲ್ದೆದ್ ಅಂಡ ಕಾಲತ್ತ್‌ಲ್ ಇನ್ತ್. ಆಯೆಂಗ್ ಅದಕ್ಕೊನ್ನು ಅಡಿಪಾಯ ಇಲ್ಲಾಂತ್. ಇಪ್ಪ ಅದ್ ಸ್ಪರ್ಧೆಂಗಲೊ ಮೂಲಕ ಪ್ರಚಲಿತ ಆಯೊನ್‌ತ್ ಉಂಡ್. ಅಲ್ಲಾಂಟ್ ಮುನ್ನೊಲ್

ಸಾಗ್ಯೋನುತ್ತುಂಡು. ಒರುಕಾಲತ್ತ್‌ಲ್ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಲ್ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯತ್ತೊ ಬಂಡರಮೇ ಇಂತ್.

ಸಾಹಿತ್ಯತ್‌ಗ್ ಉಲ್ಲತ್ತರೆ ಶಕ್ತಿ ಬ್ಯಾರೆ ಏದುಕುಂ ಇಲ್ಲೆ ಪಿರ್ಸ ಮಾನವೀಯತೆ, ಸಹೋದರತೆಜ ಸಾಹಿತ್ಯತ್ತೆ ಮೂಲಕ ಪ್ರಸಾರ ಆವ್ನೊನು ಸದ್ಯತ್ತೆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಲ್ ಕರಾವಳಿ ಕರ್ನಾಟಕತ್ತ್‌ಗ್, ರಾಜ್ಯತ್ತ್‌ಗ್ ಪಿನ್ನೆ ದೇಶತ್ತ್‌ಗ್ ಬೇನಾಯದ್ ಮನಸ್ಸ್ – ಮನಸ್ಸ್‌ಡೆ ಬೆಸೆಯಿಡೊ ಕಾರ್ಯತ್ತೆ ಸಾಹಿತ್ಯತ್ತೊ ಮೂಲಕ ಕಾರ್ಯರೂಪತ್ತ್‌ಗ್ ಎಡತ್ತೊಬನ್ನೆಂಗ್ ಆರೋಗ್ಯ ಪೂರ್ತಿಯಾಯೊ ಸಮಾಜತ್ತೆ ನಂಜ ಕಾಣೊಗ್ ಅವುಡು. ಇದಕ್ ಪ್ರತಿಯೋರ್ತ ಬ್ಯಾರಿ ಅಕಾಡೆಮಿಡೊಟ್ಟುಗು ಕೈ ಜೋಡಿಸೊನು.

ಪತ್ರಿಕೆಜ ಇಂಡ್ ಪ್ರಪಂಚತ್ತೆ ಮೂಲೆ ಮೂಲೆಡೆ ಸಮಾಚಾರತ್ತೆ ಅಲ್‌ಮರ್ದೊ ಔತ್‌ಡೆ ಬಾಯಿಲ್‌ಗ್ ಕೊಂಪೋಯೋಂಟುಂಡು. ವರ್ತಮಾನ ಪತ್ರಿಕೆಜ ಓದು ಎಲ್‌ದೋಗು ಬನ್ನಂಜಲೇ ಪಾಲ್‌ಗ್ ನೆಸೀಬ್. ಆಂಗ್ಲ ಭಾಷೆಯಲ್ NEWS ಚೆಲ್ದೆದ್‌ರೆ N=North, E=East, W=West, S=South. ಇದೆಲ್ಲಾ ವಿರುದ್ಧ ಮೋತುಗು ಉಂಡು. ಇದೆಲ್ಲಾ ಎಂದುಂ ಪರಸ್ಪರ ಸೇರ್‌ಲ್ಲೆ. ಸುದ್ದಿಜ ದೂರ ದೂರತ್ತುಲೊ ಆಲ್‌ಮಾರೊ ಒಟ್ಟು ಗಾಕ್‌ಡ್. ದೂರತ್ತೆ ಮುಟ್ಟ ಆಕ್‌ಡ್. ಪತ್ರಿಕೆ ನಾಲ್ ದಿಕ್ಕ್‌ಡೆಬಿಸಯತ್ತೆ ಒಳಪಡ್‌ರ್. ಪತ್ರಿಕೆಜ ಇಂಡ್ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಲುಂ ಪ್ರಕಟ ಆಯೆಡದ್‌ಲಾಯಿಟ್ಟ್. ಅದ್‌ಲೂಂ ಮಾಹಿತಿಡೆ ಮುಖ್ಯಮಾಯಿತ್ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ– ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯತ್ತೆ, ಸ್ಥಳೀಯ ಸುದ್ದಿಜ, ರಾಜಕೀಯ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಪಿನ್ನೆ ವ್ಯವಸಾಯತ್ತೆ ಪಿನ್ನೆ ಕೈಗಾರಿಕೆ ಇನ್ನು ಚೆಲೆ ವಿಭಾಗತ್ತೆ ಸುದ್ದಿಡೆ ಅರಿಯೋಗ್ ಅನುಕೂಲ ಆವುಡು. ಈ ಮುಖಾಂತರ ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯತ್ತೆ ಬೆಳವಣಿಗೆ ನೋಕೊಗ್ ಅವುಡು. ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯತೆ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಆಕೊಗು. ಆಕೊಗು ಪತ್ರಿಕೆಜ ಚಮ್ಮೆ ಉಮೇದ್ ಕೊಡತ್ತೊಂಟು ಉಂಡ್. ಅದ್‌ಲ್:–

1) ಬ್ಯಾರಿ ವಾರ್ತೆ

2) ಬ್ಯಾರಿ ಟೈಮ್ಸ್ – ಆಕ್ಯೋ ಸೊರ ನ್ಞಜ ನೆನಪಾಕೊನಾವುಡು.

ಬ್ಯಾರಿ ಮನೋರಂಜನೆ ಚಲನಚಿತ್ರ, ನಾಟಕ, ಸಂಗೀತ, ಕಥೆ, ಕಾದಂಬರಿ, ಕವನ, ಇಜಯೊ ಚಮ್ಮೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರತ್ತ್‌ಗ್ ಬೆಲೆಪಾಟೊಗು ಈ ಪತ್ರಿಕೆಂಜ ಮೆಹನತ್ತ್ ಆಕಿಡ್.

ದೂರದರ್ಶನತ್ತೊ ಚೆಲ್ಲೊ ತರಪುತ, ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆ, ಸಾಹಿತ್ಯತ್ತೋ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಆಕೊಗು ಸಾದ್ಯ ಉಂಡು. ದೂರದರ್ಶನತ್ತೆ ಮೂಲಕ ವಿಶ್ವತ್ತೊ ಎದೇ ಮೂಲೆಲ್

ಅವುಡುಡೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮತ್ತೆ ನ್ಸೋಕೊಗ್ ಅವುಡ್. ವಿಶ್ವತೆ ಬೆಳವಣಿಗೆಡೊಟ್ಟ ನಜಮೂ ಬೆಳೆಯೊಗ್ ಸಹಾಯ ಅವುಡು. ಇದ್‌ಲ್ ಕೈಗಾರಿಕೆ, ವ್ಯವಸಾಯ, ವಿಜ್ಞಾನ, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ, ಸಾಹಿತ್ಯತ್ತೆ ಬೆಳವಣಿಗೆಡೆ ಅರಿಯೋಗ್ ಅವುಡು. ಕ್ರಿಡಾ ಕ್ಷೇತ್ರತ್ತ್‌ಲ್ ವಿಶ್ವತ್ತೇ ಎದೇ ಮೂಲೇಲ ಕ್ರೀಡೆ ನಡೆಕ್‌ದ್ ಇನ್ನೆಗುಂ ಪ್ರಥಮ ಮಾಹಿತಿ ದೂರದರ್ಶನತ್ತ್‌ಲ್ ಪಡೆಯೊಗು ಅವುಡು.

ದೂರದರ್ಶನತ್ತ್‌ಲ್ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಲು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಪ್ರಸಾರ ಆಯೋಂಟುಂಡು ಇದ್ರೇ ಚೆನ್ತ್ ಚಮ್ಮೆ ಜ್ಞಾನ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಆಕೊಗು ಆವುಡು. ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅವೊಗ್ ದೂರದರ್ಶನ ಒರು ಅವಕಾಶ ತನ್‌ಡ್. ಇದ್‌ಲಾಯಿಟ್ಟ್ ಪೆರೊವು ಬೂನೋಂತುಲ್ಲೊ ಬ್ಯರಿ ಬಾಸೆಡೆ ಮುನ್ನೋಲು ಕೊಂಬರೊಗು ಸಾದ್ಯ ಆಯೊಂಟುಂಡು.

ಇಂಡ್‌ಗ್ ಆಕಾಶವಾಣಿಲ್ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಲ್ ಸುದ್ದಿ ಪ್ರಸಾರ ಆಯೋನ್‌ತ್ ಉಂಡು. ಇದ್ ಬ್ಯಾರಿ ಜನಾಂಗತ್ತ್‌ಗ್ ಆಶ್ಚರ್ಯ ಪಡೆಯುಡೆ ಪೊಲೆ ಆಯಿಡ್. ಈ ಕ್ಷೇತ್ರತ್‌ಲ್ ಬೆಳೆವಣಿಗೆ ಹೊಂದಿಡ್. ಆಕಾಶವಾಣಿಡೆ ಮೂಲಕ ಓದು ಬರಹ ಬರಾತೊ ವ್ಯಕ್ತಿ ಮಾರ್‌ಗ್‌ಇದ್ ಒರು ಸಾಧನ ಅಯಿಡ್. ಇದ್ರೆಚೆನ್‌ತ್ ಚಮ್ಮೆ ಆಲ್‌ಮಾರ್‌ಗ್ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಡೆ ಪೊಲಬಾಕಿ ಕೊಡುಕೊಗು ಸಾದ್ಯ ಆಯೋಂಟುಂಡು.

ರಾಷ್ಟ್ರ ರಾಷ್ಟ್ರತ್ತೆ, ದೇಶ ದೇಶತ್ತೆ ಪಿನ್ನೆ ಮನುಷ್ಯ ಮನುಷ್ಯರೆ ನಡುಲು ಸಂಪರ್ಕ ಸೃಷ್ಟಿ ಆಕುಡೆದ್‌ಲ್ ದೂರದರ್ಶನ, ಆಕಾಶವಾಣಿ, ವರ್ತಮಾನ ಪತ್ರಿಕೆಜ ಪ್ರಮುಖ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಇಕ್‌ರ್. ಇದೆಲ್ಲಾ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆ ಪಿನ್ನೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬೆಲೆಚಿಲ್‌ಗ್ ಕಾರನ ಆವುಡೊ ಬಿಸಯಂಜ.

ಎದೇ ಸ್ವರ ಆಕೊಂಬೋ ಅದ್ರೇ ಸಾಧನೆಗ್ 2 ಅಂಶ ಮುಖ್ಯ–ಒನ್ನು ಸ್ವರ ಆಕ್‌ಡೊ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ಪಿನ್ನೊನ್ನು. ಮನಸ್ ಬೆಚ್ಚಿ ಸ್ವರ ಆಕುಡೊ ಮೆಹನತ್ತೆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಮೆಹನತ್ತ್ ಒಟ್ಟು ಸೇರಿಯಪ್ಪ ಕಾರ್ಯತ್ತೊ ಸಾಧನೆ ಚೆಲ್ದೆದ್ ಅವುಡು. ಒರು ಸೊರ ಅವಾಂಟೆ ಇದ್‌ಡೆದ್‌ಕ್ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಅಲ್ಲೆಂಗ್ ಪ್ರಯತ್ನತ್ತೆ ಕೊರತಮೆ ಕಾರಣ. ಆಯೆಂಗ್ ಯಾರಮಾಯಿಡು ಪ್ರಯತ್ನತ್ತೊ ಅಭಾವಮೇ ಕಾರಣ. ಮನಸ್ಸಿನೆಂಗ್ ಮಾರ್ಗ ಉಂಡು ಚೆಲ್ದೆ ಗಾದೆ ಉಂಡು, ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ಲ್ 'Where there is a will, there is a way' ಚೆನ್ತ್ ಚೆಲ್ದೊ ಗಾದೆ ಇದೇ ಅರ್ಥತ್ತ್‌ಲ್ ಇಕ್‌ದೇ. ಎದೇ ಸ್ವರತ್‌ಗ್ ನಜ ಮನುಸ್ಸ್ ಆಕೋನು, ಅದೇ ಮುಖ್ಯ. ಮನಸ್ಸ್ ಆಕೆಂಗ್ ಗುಡ್ಡೆಡೆ ಕುಟ್ಟಿ ಪೊಡಿ ಆಕೋಗ್ ಅವುಡು.

ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆ ಇನ್ನ್ ಉನ್ನತ ಸ್ಥಾನತ್ತ್‌ಗ್ ಪೋವೊಗು ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ನಲ್ಲೊ ರೀತಿಲ್ ಮುನ್ನೋಲು ಕೊಂಪೊಗು. ದಫ್ಪು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮತ್ತೆ ನಜ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಲೆ ಆಕೋನು. ಅದೇ ಪೆರೋತ್ತೊ ಕಾಲತ್‌ಲ್ ದಫ್ ಚೆಲ್ಡೊ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮತ್ತ್‌ಗ್ ನಲ್ಲೊ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಇಂತ್. ಆಯೆಂಗ್ ಇಪರ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಆಯೋನ್‌ಟ್ಟುಂಡು. ಇದ್ ಒನ್ನು ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆ ಸಾಹಿತ್ಯತ್ತೆ ಬೆಳವಣಿಗೆಗ್ ಒರು ಉದಾಹರಣೆ ಆಯಿತ್. ದಫ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮತ್ತೆ ಸ್ಪರ್ಧೆಯಲ್ ನಡಕ್‌ಡೇ ದಫ್ ಪಾಟ್. ಅದ್ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಲ್ ಆಯಿತ್ತ್ ಇಕ್ಕ್‌ರ್. ಪ್ರತಿಷ್ಟಿತಾ ದಫ್ ತಂಡಜ ಬಂತ್ ಭಾಗವಹಿಸಿಡಾರ್. ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಉಳಿಪಾಟೊಗ್, ಬೆಳೆಪಾಟೊಗ್ ಇದ್ ಪೂರಕ ಆಯಿಡ್. ದಫ್ ಪಾಟ್ ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಆಯಿತ್.

ಒರುಕಾಲತ್ತ್‌ಲ್ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಡೊ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಲೇಸ್‌ಲ್ ಪಾಡ್ಯೋತ್ತಿನ್ನಾರ್. ಅದ್ ಇಪ್ಪತ್ತೊ ಕಾಲ ಘಟ್ಟತ್ತ್‌ಲ್ ನೊಕೆಂಗ್ ಬ್ಯಾರೆ ಬ್ಯಾರೆ ಪಾಟ್ ಬೈಕ್‌ಡಾರ್. ನಂಜಲೊ ಬಾಸೆಡೊ ಪಾಟ್‌ಜಲೆ ನಜಮೇ ಉಳಿಪಾಟಿತ್ತ್‌ಲೆಂಗ್, ಬ್ಯಾರಿಜ ಆರ್ ಉಳಿಪಾಟ್‌ಡಾರ್? ಚೆನ್ತ್ ನಂಜಲೆ ನಂಜಮೇ ಪ್ರಶ್ನೆ ಆಕ್ಯೋಲೋನ್. ಇಪ್ಪ ಒರು ನಲ್ಲೆ ಗಾಯಕ ಅಲ್ಲೆಂಗ್ ಗಾಯಕಿಮಾರ್ ಪಾಡಿಯೆ ಪಾಟ್‌ಡೆ ರೆರ್ಕಾಡಿಂಗ್ ಆಕಿಟ್ಟ್ ಅದ್‌ರೆ ಪ್ರಯೋಜನಾ ಬಂಡೊ ಪೊಲೆ ಆಕ್‌ಡಾರ್. ಇಪ್ಪತ್ತೆ ನಾಲ್‌ಲ್ ಯಾರಾತ್ತೆ ಪಾಟ್‌ಜಲೆ ಸಮಾರಂಭತ್ತ್‌ಲ್ ಕೇಕೊಗು ಆವುಡು. ಅಲ್‌ಚಲ್ಡೊ ಅರ್ಗಲ್ ಇಕ್ಕ್‌ಡೆ ಬ್ಯಾರಿ ಪಾಟ್‌ಜ ಇಪ್ಪ್ ನಲ್ಲೊ ಬೆಲೆಚಿಲ್ಡ್ ಎತ್ತಿಯೋಂಟುಂಡು.

ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಲ್ ಲೇಖನಾ ಎಲ್‌ದೆ, ಅದ್‌ರ್ರೇ ಉತ್ತಮ ಆಯಿಟ್ ಪ್ರಿನ್ಟ್ ಆಕ್‌ಡೇ ಮೂಲಕ ಅಂಜನೇ ಅನೇಗ ಮಾಸಿಕತ್ತೆ ಎಲ್‌ದಿತ್ತ್ ಅದ್‌ರೆ ಪ್ರಕಟ ಆಕಿ ನಲ್ಲೆ ಗುರಿ ತಲ್‌ಪ್‌ಡೇ ಮೂಲಕ್, ಅದ್‌ರೆ ಎಲ್ಲಾ ಓದ್‌ರೊ ಆಲ್‌ಮಾರ್‌ಗ್ ಎತ್ತ್ ಬಾಟೊನು. ಇದ್ರೇ ಮೂಲಕ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಡೆ ಮೇಲೆ ಒಯತೊಗು ಸಾದ್ಯ ಉಂಡು. ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಡೆ ಒಲಿಕೊಗು ನಜ ಮೆಹನತ್ತಾಕೊನು. ಇಂಡತ್ತೊ ಮಕ್ಕೊಗು ಈ ಬಾಸೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿರೊ ಮೇಲೆ ಪಿರ್ಸ ಬಂಡೊಪೊಲೆ ಸಾಹಿತ್ಯತ್ತೊ ರಚನೆ ಆವೊನು. ಇದ್ ನಜಲೊ ಬಾಸೆ ಚೆಲ್ಡೆ ಪಿರ್ಸ ನಜಲ್ ಬನ್ನತ್ರ ಈ ಬಾಸೆ ಬೆಲೆಚಲ್ಡೆ ಸಾದ್ಯತೆ ಯಾರ ಆವುಡು. ಇಂಡತ್ತೊ ಮಕ್ಕಲೊ ಮನಸ್ಸ್‌ಲ್ ಈ ಬಾಸೆಡೊ ಬಗ್ಗೆ ಪಿರ್ಸಬಂಡೊ ಪೊಲ್ತೊ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಂಜ ಯಾರ ಯಾರ ಆಯೋಂಟು ಪೋವೊನು. ಈ ಬಾಸೆಡೊ ಸಾಹಿತ್ಯತ್ತೆ ಬಾಲಕ್ಕಾರ್‌ಗ್ ಪೊಲಬಾಕಿ ಕೊಡ ಕುಡೊ ಮೆಹನತ್ತ್ ಇಂಡ್‌ಗ್ ಅಕು ಅಗತ್ಯ. ಈ

ಬಾಸೆಯಾಯಿಟ್ಟ್ ಈ ಕೌಮುಗೊರು ಪೇಕ ಬರೊನು. ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯತ್ತೊ ಬೆಲೆಚಿಲ್‌ಗಾಯಿಟ್ಟ್ ಬ್ಯಾರಿ ಅಕಾಡೆಮಿ ಮೆಹನತ್ತಾಕ್‌ಡ್. ಇದ್‌ಕ್ ಎಲ್ಲಾ ಬ್ಯಾರಿಜಲೊ ಒಗ್ಗಟ್‌ರೊ ಸಹಾಯ ಅಗತ್ಯ. ಸಂಗೀತ, ನಾಟಕ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಬಾಶನ ಎಲ್ಲಾತ್‌ಲುಂ ಈ ಬಾಸೆಗ್ ಪ್ರಾದಾನ್ಯತೆ ಕಿಟ್ಟಿಯತ್ರ ಈ ಬಾಸೆ ಕಂಡಿತಾ ಮುನ್ನೊಲು ಬಂಡ್.

"ಎದೇ ಒರು ಸಮುದಾಯತ್ತೊ ನಾಶತ್ತ್‌ಗ್ 'ಬಾಂಬ್'ಡೊ ಅಗತ್ಯ ಇಲ್ಲೆ. ಆ ಸಮುದಾಯತ್ತೊ ಸಂಸ್ಕೃತಿಡೆ ನಾಶ ಆಕೆಂಗ್ ಮೈ" ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಡೊ ಸಾಹಿಯತ್ತೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಆಕಡೊ ಮೂಲಕ ಬ್ಯಾರಿ ಸಮುದಾಯತ್ತೆ ಮುನ್ನೊಲು ಕೋಂಪೊಗ್ ಸಾದ್ಯ ಉಂಡು. ಬಾಸೆ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಆಯೆಂಗ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಆವುಡು. ಕಷ್ಟಪಟ್ಟೆಂಗ್ ಪ್ರತಿ ಫಲವುಂಡ್, ಆಫಲವತ್ತೆ ಆಸೆಗಾಯಿತ್ತ್ ನಂಜ ಕಷ್ಟಪಡೋನ್. ಇನ್ನ್ ಮುನ್ನೊಲ್ತೊ ಪೀಳಿಗೆಗ್ ಬಾಸೆಡೆ ಮಹತ್ವ ಅರ್ಥ ಆಕ್‌ಡೊ ರೀತಿಲ್ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆ ಪಿನ್ನೆ ಸಾಹಿತ್ಯತ್ತೆ ಬೆಲೆಪಾಟ್‌ರೆ ಮೆಹನತ್ತ್‌ರೆ ಸಾಹಿತ್ಯತ್ತೊ ಆಲ್‌ಮಾರ್ ಆಕಿ ಕಾಟೊನು.

ಜಾನಪದ ಕತೆ

ಜನಪದ, ಜಾನಪದ ಚೊಲ್ಲುರೆ ಈ ಪದಜ ದುನಿಯಾವುಲು ಆಲ್‌ಮಾರ್ ಎಪ್ಪ ಉಂಡಾಯಿರಾರಾ, ಅಪ್ಪಲಿಪರಮೇ ಉಂಡು. ಅದ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಕತೆ, ಬಾಸೆರೋ ಒರು ಬಾಗೊಂ ಒಕ್ಕು. ಇದೆಲ್ಲಾ ಎಲ್ತ್ ಪಿನ್ನೆ ಬಾಯ್ರೋ ಪಲಕತ್ತೋ ಉಲ್ಲೊ ಸಾಹಿತ್ಯತ್ತೊ ಮೂಲೊಂ ಒಕ್ಕು. ಚಮ್ಮೆ ಅಜ್ಜಿ ಮಸಲೆಜ (ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ) ಕಿನಾವುಲು ಓಡಿಕಲಿಕ್‌ರ್. ಆಯಿರಾಯಿರ ವರ್ಸತ್ತೊ ಚರಿತ್ರೊ ಉಲ್ಲೊ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಲ್, ಎಲ್ತ್‌ರೊ ಕಾನ ಯಾರ ಪಲಕತ್ತೊ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚಮ್ಮೆ ಉಂಡೂಂಟು ಚೊನ್ನೆಂಗ್ ತಪ್ಪಾವಲೆ. ಅದ್‌ಲುಂ ಬ್ಯಾರಿ ಪಾಟ್, ಪಾಟ್ ಎಲ್ತ್, ಅಜ್ಜಿ ಮಸಲೆಜ ಹಿರಿಯಜಲೊ ಬಾಯಿಲ್ ನ್ಹೊರಇಟ್ಟಿಂತ್.

ಮಂಜಿಲ, ಅಪ್ಪತ್ತೆ ಮಂಜಿಲ, ತಾಲ, ಸುನ್ನತ್ ಇಂಜಂತೆ ಲೇಸ್‌ಲ್ ಈ ಪಾಟ್ – ಮಸಲೆಜಲೊ, ಕೊಸಿವಾಸಿಗೈತ್ ಪಾಲ್‌ಪಾಡಿಯೋಂಟು ಅಲ್ಲೆಂಗ್ ಚೊಲ್ಲು ಬಾಟಿಯೋಂಡಿನ್ನದ್. ಮರಕೊಗು ಆವುಲ್ಲೆ. ಹಿರಿಯಜ ಮರಿಚ್ಚಿ ಪೋಯಪ್ಪ ಅಜಲೊಟ್ಟುಗು ಈ ಬಾಯಿ ಪಲಕತ್ತೊ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಲ್‌ಇಗೆ ಪೋಂಡೋ ಸಾಧ್ಯತೆ ಚಮ್ಮೆ ಯಾರ. ಬಾಯಿ ಪಲಕತ್ತೊ ಈ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಲಿಯೋಗು ತೀರಾ, ಅದ್ ಒಲಿಯೋನು ಪಿನ್ನೆ ಬ್ಯಾರಿಜ ಇಕ್ಕ್‌ರಪ್ಪತ್ತೊಲು ಅದ್ ನೆಲೆ ನಿಕ್ಕೊನು.

ಯಾರತ್ತೊ ಮಸಲೆಂಜ ಒರು ರಾಯತ್‌ಲ್ ಒರು ರಾಜಾ ಇನ್ನ. ಅಲ್ಲೆಂಗ್ ಇಂತ್, ಒರು ರಾಯತ್ತ್ ಒರು ಕಾಡ್ ಇಂತ್/ ಒರು ಬೆಲಿಯೊ ಕಾಡ್‌ಲ್ ಜಂಡ್ ರಕ್ಕಸ ಮಾರ್..... ಇಜಂತೊ ವಾಕ್ಯತ್ತ್‌ಲ್ ಸುರು ಆವುರು.

ಜಾನಪದ ಪಾಟ್‌ಜ

ಜನಪದ, ಜಾನಪದ ಚೊಲ್ಲುರೆ ಈ ಪದಜ ದುನಿಯಾವುಲು ಆಲ್‌ಮಾರ್ ಎಪ್ಪ ಉಂಡಾಯಿರಾರ, ಆಂಡ್ ಅಪರಮೇ ಉಂಡು. ಅದ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಕಲೆ ಬಾಸೆರೊ ಒರು ಭಾಗೊಂ ಒಕ್ಕು. ಇದೆಲ್ಲಾ ಎಲ್ಲಾ ಬಾಷೆ ಪಲಕ ಪರೈರಜಲೊ ಸಾಹಿತ್ಯತ್ತೊ ಮೂಲೊಂ ಒಕ್ಕು. ಆಯಿರಾಯಿರ ವರ್ಷತ್ತೊ ಚರಿತ್ರೆ ಉಲ್ಲೊ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಲ್, ಎಲ್ತ್‌ರೊ ಕಾನ ಯಾರ ಪಲಕತ್ತೊ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚಮ್ಮೆ ಉಂಡುಂಟು ಚೆನ್ನೆಂಗ್ ತಪ್ಪಾವಲೆ. ಅದಲುಂ ಬ್ಯಾರಿ ಪಾಟ್, ನಜಲೊ ಹಿರಿಯಜಲೊ ಬಾಯಿಲಿ ನೊರಇಟ್ಟಿಂತ್.

1. ಆರೇಡ ಆರೇಡ ಬಾಗೆಲ್ ಕೈ ಬನ್ನೆದ್
   ಜ್ಞಾನಲ್ಲೇ ಜ್ಞಾನಲ್ಲೇ ನಿಂಡೆ ಮೂರನೆ ಕೈಯೇ
   ಕಾಸಿಲ್‌ದೇ ಕೈಯಿನೀ ಎಂದಿಗಾಯಿ ಬನ್ನೆದ್
   ಮುಲ್ಲೆಪೂ ಬಿತ್ತಿಟ್ಟ ಐಂಜಾರೂ ಕಾಸುಂಡು
   ಇರಿಯೊಡ ಇರಿಯೊಡ ಪೊನ್ನು ಕುರುಸೂಲು
   ಚರಿಯೆಡ ಚರಿಯೆಡ ಮೇಧೆ ಡಿಕ್ಕಿನೀ
   ತಿನ್ನೆಡ ತಿನ್ನೆಡ ಪೊನ್ನು ಬಾದಿಕ್ಕೆನಿ

(ಈ ಜಾನಪದ ಪಾಟ್‌ಜಲೆ ಚೆನ್ನೊ ಪೆನ್ನಿಜ: ಬೀಫಾತ್ – ಪಾರಂಪಳ್ಳಿ)

ಈ ಜಾನಪದ ಪಾಟಜ ಮಾಮಿ–ಮರ್‌ಮೋನುಡೆ ನಡುಲು ಉಲ್ಲೊ ಸಂಭಾಶನೆಡೊ ಪೊಲೆ, ಮಾಮಿ ಕೇಟೊ ಪ್ರಶ್ನೆಗ್ ಮರ್‌ಮೋನು ಕೊಡುಕುಡೆ ಉತ್ತರತ್ತ್‌ಗ್ ಅವುನ್‌ಗ್ ಕಿಟ್ಟಡೆ ಗೌರವ ಕಾನೊಗ್ ಆವುಡು.

2. ಎಂದಿಲೇ ಪೆನ್ನಿಂಗಲೇ ಮದಲ್ ಚಾಜ್ಜ ನಿಂಡ್‌ಡಾರ್
   ನಂಜಲೊ ಕಲಿಕಂಡ್ ಚಿರಿಕುಮಾಯಿ
   ಚಿರಚೆಂಗಿಲ್ ಪಲ್ಲ್‌ಕಾನೂಂ, ನಿಂಡೆಜಿಲ್ ತೊಡೆಕಾನೂಂ
   ಇಪ್ಪತ್ತೆ ಪೆನ್ನಿಂಜಲೆ ಸವಾಬ್ ಎತ್ತೆರಮಾ
   ಇಪ್ಪತ್ತೆ ಪೆನ್ನಿಂಜಲೆ ಸವಾಬ್ ಎತ್ತೆರಮಾ

(ಈ ಜಾನಪದ ಪಾಟ್‌ಜಲೆ ಚೆನ್ನೊ ಪೆನ್ನಿಜ: ಬೀಫಾತ್ – ಪಾರಂಪಳ್ಳಿ)
ಇದ್ ಪೆನ್ನಿಂಜಲೊ ಬಿಸಯತ್ತ್‌ಲ್ ಕೊರಿಯ ಪೆನ್ನಿಜ ಚೆನ್ನೊ ಪಾಡಾಯಿಟ್ಟಿಕ್ಕೆರ್.

3. ತಾಲೇಲುಂ ತಾಲೇಲುಂ ತಾನೇ ..... ಕುಂಞ್ಞ
ತಾಲೇಲುಂ ತಾಲೇಲುಂ ತಾನೇ ..... ಕುಂಞ್ಞ
ಸುಮರೊತ್ತೊಲ್ ಕಲ್‌ಬೂ ಪೂ ಲಾಕ್ ಪೂವೇ
ಬಲ್ಲೆ ಕರೆಚಾಲೇ ನಾಚಲೂಂ ಪೈದಾಲೇ
ಬಲ್ಲೆ ಕರೆಚಾಲೇ ನಾಚಲೂಂ ಪೈದಾಲೇ

ತಾಲೇಲುಂ ತಾಲೇಲುಂ ತಾನೇ .....ಕುಂಞ್ಞ
ಉಸುಂಡು ಪೋಂಬೈಲ್ ಆಕೆಲೇ ಕುಂಞ್ಞ
ಸುಮತೊತ್ತೊಲ್ ಕಲ್‌ಬೂ ಪೂ ಲಾಕ್ ಪೂವೇ
ಬಲ್ಲೇ ಕರೆಚ್ಚಾಲೇ ನಾಚಲೂಂ ಪೈದಾಲೇ.

(ಈ ಜಾನಪದ ಪಾಟ್‌ಜ ಚೆನ್ನೆ ಪೆನ್ನಿಜ: ಅಮೀನಾ – ಪಾರಂಪಳ್ಳಿ)

ಈ ಪಾಟ್ ಉಮ್ಮ ಕಿಡಾವುಡೆ ಒರಕುಂಬೊ ಪಾಡ್‌ರೊ ಪಾಟ್. ಈ ಪಾಟ್ ಕೇಟ್ ಆ ಕಿಡಾವು ಒರಂಜ್‌ಡ್. ಇದ್ ಒರು ಜಾನಪದ ಪಾಟ್ ಆಯಿಟ್ಟಿಕ್ಕೆರ್.

ಸಾಹಿತ್ಯತ್ತೆ ಪ್ರಕಾರಜ

ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯತ್‌ಲ್ ಚಮ್ಮೆ ಬಿದಂಜ ಉಂಡು. ಹಿರಿಯ ಬ್ಯಾರಿಜಲ್ಲ್ ಬನ್ನೊರೂ ರೂಢಿ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಒರು ನಲ್ಲೊ ರೂಪತ್ತ್‌ಲ್ ಆಯಿತ್‌ಕ್‌ಡ್. ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯತ್ತೊ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತ್ತೆ ಇಪ್ಪ ಎಲ್ಲಾ ಆಲ್‌ಮಾರ್‌ಗುಂ ಗೊಂತಾಯಿಡ್. ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಡೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪಕ್ಕತ್ತಿಕ್ಕೊಡೊ ಬ್ಯಾರಿಂಜ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೀತಿಲ್ ಪಲಕ ಬರೆಯಿಡಾರ್. ಆಯೆಂಗ್ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಗ್ ಇಕ್ಕಡೊ ಮಹತ್ವ ಇದ್‌ಲ್ ಇನ್ನುಂ ಯಾರ ಆವುಡು. ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯತ್ತೊ ಪ್ರಕಾರಜಲೆ ಯಾರ ನೊಕುಡೆದ್ ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶತ್ತ್‌ಲ್ ಚೆಂತ್ ಚೆನ್ನೆಂಗ್ ತಪ್ಪವುಲ್ಲೆ. ಇಂಜನಮೇ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಗ್ ಇಕ್‌ಡೆ ಗೌರವ ಸಂಪೂರ್ಣ ಅರ್ಥಗರ್ಭಿತಮಾಯಿ ಒಳಅರ್ಥ ನೋಕುಡೆಂಗ್ ಅದ್ ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶತ್ತ್‌ಲ್ ಅಯಿತ್ ಇಕ್ಕ್‌ಡ್. ಎಂದ್‌ಗ್

ಚೆನ್ನೆಂಗ್ ಮುನ್ನೋಲ್ ಆಯಿಪೋಯೊ ಕೊರಿಯ ರೂಢಿ ಸಂಪ್ರದಾಯ, ಆಚಾರ–ವಿಚಾರ ಇಪ್ಪೊಂ ನಜಲೊ ಕೌಮುಲ್ ಮುಂದುವರಿಇಂಟೊ ಪೋಯೋಂಟುಂಡು.

ಉದಾಹರಣೆಗ್ ಧಫ್ ಬೊಟ್ಟುಡೆ ಮುನ್ನೊಲ್ತೊ ಕಾಲತ್ತಲ್ ಬ್ಯಾರಿಜಲೊ ಕಲೆ ಆಯಿಟಿಂತ್. ಅದ್ರೆ ಇಪ್ಪೊಂ ನೋಕೊಗ್ ಸಾಧ್ಯ ಆವುಡು. ಬ್ಯಾರಿಜಲೇ ಮಂಗಿಲ್ತೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮತ್ತ್ಲ್ ಧಫ್‌ಡೆ ಪಾಟ್‌ಜಲೇ ಪಾಡರೊ ನಂಜ ನೊಕೊಗು ಆವುಡು. ಇದಲ್ಲಾಂಟೆ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆ ಸಾಹಿತ್ಯತ್ತೊ ಪ್ರಕಾರಜಲೆ ನಜತೊ ಹಿರಿಯರಾಯಿಟ್ಟಂನೊ ಬೋಬ ಬೆಲಮರ ಪಾಟ್‌ಂಜಲ್ಲ್ ಕಾನೊಗು ಸಾದ್ಯ ಉಂಡು. ಇಪ್ಪೊಂ ಕೊರಿಯ ಔತ್‌ಲ್ ಪಾಡ್‌ರಾರ್ ಅದ್ ಇಪ್ಪಾ ಮ್ಯೊಲಾಂಜಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮತ್ತ್ಲ್ ಅಯಿತ್‌ಕ್ಕ್‌ಡ್. ಆ ಸಮಯತ್ತ್ಲ್ ಎಲ್ಲಾರುಂ ಬಂತ್ ಪಾಡ್ರಾರ್. ನಂಜಲೊ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಡೆ ಚಂದತ್ತೆಂ, ಸುವಾದ್ರೆಂ ಈ ಪಾಟ್‌ಜಲ್ಲ್ ಕಾನೊಗು ಸಾದ್ಯ ಉಂಡು.

ಪಾಟಜಲೊ ಕ್ಯಾಸೆಟ್‌ಜ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಡೊ ಸಾಹಿತ್ಯತ್ತೊ ಒರು ಪ್ರಕಾರ ಚೆಂತ್‌ಚೆಲ್ಲ. ಕ್ಯಾಸೆಟ್ ಬೆಚ್ಚಿಟ್ಟ್ ಪೆನ್ನಿಜ ಪುದಿಪೆನ್ನ್ ಪುದಿಯಾಂಪುಲೆಡೊ ಪೇರ್ ಚೆನ್ನ್ ಪಾಟಿನ್ನಾರ್. ಪಾಟ್ರೊ ಕ್ಯಾಸೆಟ್ಟ್‌ರೆ ಬುಡುಗಡೆ ಆಕಿಯೋಂಟಿನ್ನಾರ್. ಕ್ಯಾಸೆಟ್ ಕಾಲ ಕಾಲತ್ತ್‌ಗ್ ಬದಲಾಯಿಟ್ಟ್ ಇಪ್ಪ ರೆಕಾರ್ಡ್ ಆಕುಡೆ ಪದ್ಧತಿ ಬದಲಾಯಿಡ್.

ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಲ್ ಬ್ಯಾರಿ ಲೇಖಕಮ್ಮಾರ್ ಏಲ್‌ದೀಯೊ ಕವಿತೆ, ಕವನ ಪಿನ್ನೆ ಇತರ ಪ್ರಕರಾಜ ಉಂಡು. ಅನೇಕ ಬ್ಯಾರಿ ಲೇಖಕಮಾರ್ ನಲ್ಲೊ ಕವಿತೆ, ಕವನಜ ಎಲ್‌ದಿ ಅಂಜಲೊ ಪ್ರಯತ್ನತ್ತೊ ಮೂಲಕ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಲ್ ಚಮ್ಮೆ ಕವನ ಬೂಕುಜ ರಚನೆ ಆಯಿಡ್. ಇಂಡ್ ಯಾರತ್ತೊ ಆಲ್‌ಗ್ ಆ ಬುಕ್ ಎಲ್ತೆಯೋಂಟು ಉಂಡು. ಅಕಾಡೆಮಿ ಇಂಡ್ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ್ ಕೊಡ್‌ತ್‌ತ್ ಇದ್ರೇ ಮೂಲಕ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಡೊ ಕವನ ಪಿನ್ನೆ ಕವಿತೆ ಚಮ್ಮೆ ಗ್ರಂಥಲಯತ್ತ್‌ಗ್ ಎತ್ತಿರ್. ಇದ್‌ಲಾಯಿಟ್ಟ್ ಆಲ್‌ಮಾರ್‌ಗ್ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಡೊ ಮಹತ್ವ ಮನವರಿಕೆ ಆಯೋಂಟುಂಡು. ಅದಕ್ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಮಾಯ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಆಲ್‌ಮಾರ್ ಕೊಡ್‌ತೋಂಟು ಉಲ್ಲಾರ್. ಬ್ಯಾರೆ ಬಾಸೆಲ್ ಸಾಹಿತ್ಯತ್ತೆ ಪ್ರಕಾರ ಕವಿತೆ ಪಿನ್ನೆ ಕವನ ಓದಿಯೇ ಪೊಲೇ, ನಂಜಲೆ ಬಾಸೆ ಯೆಲ್ ಇತ್ತ್‌ರೆ ನಲ್ಲೊ ಕವಿತೆ, ಕವನ ಇದೆಲ್ಲಾ ರಚನೆ ಆಕೋಗು ಸಾಧ್ಯಮಾ? ಎಂತ್ ನಂಜ ನಂಜಮೇ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಟೆಲೊನ್.

ಇಂಡತ್ತೆ ಸಮಾಜತ್ತೊ ಚಮ್ಮೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪಿಡುಗುಡೊ ಬಿಸೆಯತ್ತ್‌ಲ್ ಚಮ್ಮೆ ಕವಿಜ ಎಲ್‌ದ್ಯೊಂಟು ಉಲ್ಲಾರ್. ಉದಾಹರಣೆಗ್ ಕಾಸಿಡೆ ಬಗ್ಗೆ, ಅತ್ಯಾಚಾರ, ಬ್ರಷ್ಟಾಚಾರ, ಕೋಮುಗಲಭೆ, ಮೂಢನಂಬಿಕೆ ಇಂಜನಮೇ ಚಮ್ಮೆ ಬಿಸಯತ್ತ್‌ಲ್ ಮಸ್ತ್ ಕವಿಮಾರ್ ಎಲ್‌ದಿಯೋ ಉಲ್ಲಾರ್. ಇದ್ರೇ ಚೆನ್ತ್ ಆಲ್‌ಮಾರ್‌ಗ್ ಎದ್ ನ್ಯಾಯ? ಎದ್ ಅನ್ಯಾಯ? ಚೆಂತ್ ತೆರಿಡ್. ಇದ್ರೇ ಮೂಲಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪಿಡುಗುಡೊ ದೂರ ಆಕ್‌ಡೆ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡನೋಂಟುಂಡು.

ಬಾಸೆಡೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಆಕುಡೆ ಮೂಲಕ ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯತ್ತೆ ಇನ್ನೂ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಆಕೊಗ್ ಸಾಧ್ಯ ಆವುಡು ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಲ್ ಎಲ್ಲಾ ಮಾದರಿಡೆ ಬೂಕಜ ಎಲ್‌ದೋನು. ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಲ್ ಚಮ್ಮೆ ದಿನ ಪತ್ರಿಕೆ ಮುದ್ರಣ ಆಯಿಡ್. ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಡೆ ವಾರ್ತೆಂಜ ಬರೊನು ಅದ್ ಒರು ನ್ಯೂಸ್‌ಡೆ ಚಾನಲ್ ಆಯಿ ರೂಪುಗೊಲ್ಲೊನು. ನಂಜಲೇ ಸಮುದಾಯತ್‌ಗ್ ನಂಜಮೇ ಮುನ್ನೊಲು ಆಯಿ ಮೆಹನತಾಕಿಲ್ಲೆಂಗ್ ಬೇರೆಜ ಆರ್ ಶ್ರಮಿಕ್‌ಡಾರ್? ಕೈ ಕೆಸರಾಯೆಂಗ್ ಬಾಯಿ ಮೊಸರು ಚೆಲ್ಲೊ ಗಾದೆ ಉಂಡು. ಚೆನ್ನೆಂಗ್ ಇಂಡ್ ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯತ್ತೆ ಪ್ರಕಾರಜ ಉಳಿಯೊನೆಂಗ್ ಅದ್ ಅಲಿಞಿ ಪೋಗಾತೊ ಪೊಲೆ ನಜ ನೋಕೊನು. ಎಪ್ಪಮೂ ಉತ್ತಮ ಕಾರ್ಯತ್‌ಗ್ ನಂಜಲೇ ಕೈ (ಅಥವಾ) ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಮುನ್ನೊಲ್ ಇಕ್ಕೊನು.

ಕವನ

ಬ್ಯಾರಿ ಪಾಟ್‌ಜಲ್ಲ್ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆ ಪಿನ್ನೆ ಸಾಹಿತ್ಯತ್ತೊ ಬೆಲೆಚಿಲ್ ಆಯೊಟುಂಡು. ನಂಜಲೇ ಮನಸಲ್ ಮೂಡುಡೆ ಭಾವನೆ, ಪಿರ್ಸತ್ತೊ ಬಗ್ಗೆ ಎಲ್‌ದ್‌ಯೆಂಗ್ ಕವನ ಆವುಡು. ಪಿನ್ನೂ ಕೊರಿಯ ಆಲ್ ಪ್ರಕೃತಿಡೆ ನೊಕಿ, ಅಞ್ಞ ಇಕ್‌ಡೆ ತೋಟ, ಕಡಲ್‌ಡೆ ನೊಕಿತ್ತ್ ಕವನ ಎಲ್‌ದ್‌ಡಾರ್ ಕೊರಿಯ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಆಯ ಸ್ಥಳತ್ತೆ ನೊಕಿತ್ತ್ ಪಿನ್ನೆ ಕೊರಿಯೆ ಪ್ರದೇಶತ್ ನೊಕಿತ್ತ್ ಕವನ ಎಲ್‌ದ್‌ಡಾರ್, ಕವನ ಎಲ್‌ದ್‌ಡೊ ಒರುನಲ್ಲೊ ಹವ್ಯಾಸ ಆಯಿತ್ತ್ ಇಕ್‌ಡ್. ಇದ್ರೇ ಚೆನ್ತ್ ಒರು ನಲ್ಲೊ ಆರೋಗ್ಯಕರ ಸಮಾಜ ಸೃಷ್ಟಿ ಆವುಡು. ಸಾಹಿತ್ಯ ನಜಲೊ ಮನಸ್ಸೆರೆ ವಿಶಾಲ ಆಕ್‌ಡೆ ನಜಲೊ ಕಲ್‌ಬುಗ್ ಬೆಲ್ಕಿರೆ ತಂಡ್. ಮನಸ್ಸ್‌ಲ್ ಎಪ್ಪೊಂ ನಲ್ಲೊ ಚಿಂತನೆಂಜಲೆ ನೊರಕ್ಕ್‌ಡ್, ಸಾಹಿತ್ಯ ನಜಲೆ ಬನ್ನಾಕ್‌ಡ್.

ಇಂಡ್‌ತೋಲೊ ಪ್ರಕಟ ಆಯೊ ಬೂಕುಜ ಚೆನ್ನೆಂಗ್:–

ಬೂಕಡೇ ಪೇರ್	**ಲೇಖಕಮ್ಮಾರ್**
ಬ್ಯಾರಿ ಚೆಲ್ತ್ತ	ಮೊಹಮ್ಮದ್ ತಣ್ಣೀರುಬಾವಿ
ಮೈಲಾಂಜಿ	ಹುಸೈನ್ ಕಾಟಿಪಳ್ಳ
ಪಿರ್ಸಪ್ಪಾಡ್	ಅಶ್ರಫ್ ಅಪೋಲೊ, ಕಲ್ಲಡ್ಕ
ಪೂಮಾಲೆ	ಕರ್ನಾಟಕ ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ
ದಪ್ಪುರೊ ಪಾಟ್	ಇಬ್ರಾಹಿಂ ತಣ್ಣೀರುಬಾವಿ
ಮರಿಪ್ಪು	ಅಕ್ಬರ್ ಅಲಿ, ಕಾವಲಕಟ್ಟೆ
ಸಂದೋಲ	ಅಬ್ದುಲ್ ಖಾದರ್ ಕಷ್ಣಾಪುರ
ಚಂಜಯಿ	ಎ. ಸತ್ತಾರ್
ಕಣ್ತನ್ನಿ	ಹಂಝು ಮಲಾರ್
ಕೊತ್ತಿಪ್ಪೊ	ಬಶೀರ್ ಅಹ್ಮದ್ ಕಿನ್ಯ

ಕವನ ಚೆಲ್ದೆ ಹವ್ಯಾಸ ನಲ್ಲೊ ದುನ್ಯಾವುಡೆ ನಿರ್ಮಾಣ ಆಕ್‌ಡ್, ಪಿರ್ಸ–ಗೌರವತ್ತ್‌ಲ್ ಮಿಂಜಿರದ್‌ರೆ ಪಡಿಪಾಟ್‌ರ್. ಜೀವನತ್‌ತ್ತೊ ಸೊರತ್ತ್‌ಲ್ ಸಾಧನೆ ಆಕೋಗು ಕವನ ಸಹಾಯ ಆಕಡ್. ಕೊರಿಯೆ ಆಲ್ ಸಮಾಜತೆ ಬದಲಾವಣೆ ಆಡಳಿತತ್ತೆ ಬದಲಾವಣೆಡೆ ಬಗ್ಗೆ ಎಲ್ದ್‌ಡಾರ್. ಇದ್ರೇ ಚೆನ್ತ್ತ ದೇಶತ್ತ್ ನಲ್ಲೊ ಬೆಲೆಚಲ್ ಆವೊಗು ಸಾದ್ಯ ಉಂಡು.

ನಂಕು ಜೀವನತ್ತ್‌ಲ್ ಆವುಡೊ ನೊಂಬಲ, ಕೊಸಿ, ಸಮಸ್ಯೆಜ, ಅನುಬವ–ಇದೆಲ್ಲಾತ್ರೆಂದ ನಜದ್ ಕವನತ್ತೊ ಬಸ್ತ್ ಆಕ. ಜೀವನತ್ತೊ ಅನುಬವಮೇ ಸಾಹಿತ್ಯತ್ತೊ ಮೂಲದ್ರವ್ಯ ಆಯಿಟ್ಟಿಕ್ಕ್‌ರ್. ನಜ ಸಮಾಜತ್ತೆ ನೋಕುಡೊ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ ನಜಲೊ ಆಸೆಂಜ, ನಿರಿಯಾನಜ ಕವನತ್ತ್‌ಲ್ ಬನ್ನಪ್ಪ ಆ ಕವನ ಸಾರ್ತಕ ಆವುಡು. ಸಮಾಜತ್ತೆಗುಂ ಅದ್ ತಿರಿಕಾಟ್‌ರ್.

ಕಾದಂಬರಿ

ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಡೊ ಸಾಹಿತತ್ತೊ ಬೆಲೆಚಲ್‌ಗ್ ಕಾದಂಬರಿಂ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ ಆವುಡ್. ಕತೆ ಕವನ, ನಾಟಕ, ಪಿನ್ನೆ ಜಾನಪದ ಪಾಟ್ ಇನ್ನ್‌ಟ್ಟ್ ಕಾದಂಬರಿ ಇಲ್ಲೆಂಗ್ ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯತ್ತೆ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗ್ ಕೊರವು ಆವುಡು ಅಲ್ಲೆ? ಆಯೆಂಗ್ ನಜ ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯತ್ತ್‌ಲ್ ಅ ಕರ್‌ತೊ ಚುಕ್ಕೆಗ್ ಅವಕಾಶ ಇಲ್ಲತೊ ಪೊಲೆ ಆಕೊನು.

ಕಾದಂಬರಿಲ್ ಒನ್ನಾ, ಜಂಡಾ ಮೂನಾ ತಲೆಮಾರುಡೊ ಬಿಸಯಂಜ, ನಡವಡಿಂಜ, ನಂಬಿಕೆಂಜ ಎರ್ಚೆ ಬೂಲತ್ಂಜ –ಎಲ್ಲೊಂ ಬಂಡ್. ಕಾದಂಬರಿ ಒರು ಕಾಲತ್ತೊ ಜೀವನತ್ತೊ ನಜೊಗು ತೊರನ್ ಕಾಟ್ರ್. ಕಾದಂಬರಿಲ್ ಲೇಕಕೊಗು ಸಮಾಜತ್ತೆದ್ರ್ ಇಕ್ಕ್ಡ್.

ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಲ್ ಇತ್ತರೆತೋಲೆ ಪ್ರಕಟವಾಯೊ ಕಾದಂಬರಿ ಏದ್ಚೆನ್ನೆಂಗ್,

	ಬೂಕುಡೊ ಪೇರ್	**ಲೇಖಕ**
1.	ತರವಾಡ್	ಯು. ಎ. ಕಾಸಿಂ ಉಳ್ಳಾಲ್
2.	ಒರು ಪೆಣ್ಣುಡೆ ಕಿನಾವು	ಹಂಝು ಮಲಾರ್

ನಾಟಕ

ನಾಟಕಕೊಂ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆ ಸಾಹಿತ್ಯತೆ ಬೆಲೆಚೆಲ್ಲ್ ಇಕ್ಕಡೆ ಒರು ಕಾರಣ ವಾಯಿಡ್. ಅಲ್ಲಾಂಟ್ ನಾಟಕತ್ತ್ಗ್ ಚಮ್ಮೆ ಉಂಡು. ಇಂಡತ್ತೊ ಚಮ್ಮೆ ಅಲ್ಮಾರ್ಗ್ ನಾಟಕ ಚೆಲ್ಡೊ ಚಮ್ಮೆ ಸಂದೇಶ ಕೊಡುಕೊಗು ಸಾದ್ಯ ಉಂಡು. ನಾಟಕತ್ತೊ ತರಪುಲ್ ಸಮಾಜತ್ತೊ ಓರೆ ಕೊರೆಡೆ ತಿದ್ದೊಗು ಸಾದ್ಯ ಆವುಡು. ಮನಿಸಮಾರ್ಗ್ ನಾಟಕತ್ತೊ ತರಪುಲ್ ಪಡಿಪು ಮನರಂಜನೆ ಜಂಡುಂ ಕೊಡುಕು ಎತ್ತರೆಮಾ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗ್ ನಾಟಕತ್ತೊ ತರಪುಲ್ ಪರಿಹಾರ ಕಾಟಿಕೊಡುಕೊಗು ಆವುಡು. ನಾಟಕ ಬಿಸಯತ್ತೆ ಕಲ್ಬುಗು ಎತ್ತ್ ಬಾಟ್ರ್ದ್ಲ್ ಬೆಲಿಯೊ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸ್ರ್. ಪಡಿಪಿಲ್ಲಾತಂಕು ನಾಟಕತ್ತೊ ನಲ್ಲೊ ಸಂದೇಶತ್ತೊ ಬಾರೀ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಯಿಟ್ಟೆ ಎತ್ತ್ಬಾಟೊಗಾವುಡು.

ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಲ್ ಚಮ್ಮೆ ನಲ್ಲೊ ನಲ್ಲೊ ನಾಟಕಂಜ ಬನ್ನ್ರ್. ಅದ್ಲ್ ಈ ಕೀತ ಕಾಟಿಯೊ ನಾಟಕಂಜ ಪೇರ್ಡ್ತ್ರ್.

ಬೂಕುಡೇ ಪೇರ್	**ಲೇಖಕ**
ಇಸ್ರಾಫ್	ಇಬ್ರಾಹಿಂ ತಣ್ಣೀರುಬಾವಿ
ಎರಂಟೆ	ಇಸ್ಮಾಯಿಲ್ ಮೂಡುಶೆಡ್ಡೆ
ಕುರಾಸೆ	ಶ್ರೀಮತಿ ಮರಿಯಂ ಇಸ್ಮಾಯಿಲ್
ಪಾಲುಂ ತೇನುಂ	ಹಂಝು ಮಲಾರ್
ಬಿರ್ಂದರ್	ಇಸ್ಮಾಯಿಲ್ ಮೂಡುಶೆಡ್ಡೆ
ಕಾರ್ನೂರ್	ಅಝೀಝ್ ಬೈಕಂಪಾಡಿ

ಓದಿ ಬಾನಿಯ	ಅಝೀಝ್ ಬೈಕಂಪಾಡಿ
ದಮ್ ಬಿರಿಯಾನಿ	ಅಝೀಝ್ ಬೈಕಂಪಾಡಿ
ಸಾವುಂಞಾಕಡೊ ಸಾಲೆ	ಇಬ್ರಾಹಿಂ ತಣ್ಣೀರುಬಾವಿ

ಪ್ರಬಂಧ ಪಿನ್ನೆ ಬೇರೆ ಪ್ರಕಾರಜ

"ಖಡ್ಗತ್ತೊ ಕಾನ ಪೆನ್ನ್ ಮೂರ್ಚ ಆಯಿಟಿಕ್ಕ್‌ರ್" ಚೆಂತ್ ಚೆಲ್ಲಾರ್. ಮನಿಸ ತಂಡೊ ಜೀವನತ್ತ್‌ಲ್ ಪುದಿಯ ತನತೊ ಬಿಸಯತ್ತ್‌ಲ್ ನಿರ್ಕೊಂಟೆ ಇಕ್ಕ್‌ಡ. ಈ ತುಡಿತತ್ತೆ ಚೆಂತ್ ಆಯಿರಾರ್ ವರ್ಷಜಲೆ ಇತಿಹಾಸ ಇಕ್ಕ್‌ಡೆ ಮನಿಸಡೆ ಜೀವನತ್ತ್‌ಲ್ ಬದಲಾವಣೆ ಚೆಲ್ದೆದ್ ನಿರಂತರ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಆಯಿಟಿಕ್ಕ್‌ರ್. ಅವುನು ಆಕ್‌ಡೆ ಚಿಂತನೆ ಪಿನ್ನೆ ತೇಡಲಾಯಿಟ್ಟ್ ಅವುನುಂ ಬದಲಾಯೋಂಟೇ ಇಕ್ಕ್‌ಡ. ಸಮಾಜೊಂ ಬದಲಾಯೋಂಟೇ ಪೋಂಡು. ತಲೆಮಾರುಂ ಸುದಾರಣೆ ಆವುರು. ಇಜಂತೊ ಸಮಾಜಮುಖಿ ಜೀವನತ್ತ್‌ಲ್ ವಿಶೇಷ ಅರ್ಥ ಉಂಡು. ಎಂದಿಗ್ ಚೆನ್ನೆಂಗ್ ಈ ಚಿಂತನೆಜೊಗ್ ಸಮಾಜತ್ತೆ ಆರೋಗ್ಯಕರ ಬದಲಾವಣೆಗ್ ಖಂಡಿತಾ ಕಾರಣ ಆವುಡು.

ಪ್ರಬಂಧ ಸಂಶೋಧಕಡೊ ಉದ್ದೇಶಜಲೆ ಅವಲಂಬಿಸಿಟ್ಟ್ ಬದಲಾವಣೆ ಆಯೋಂಟ್ ಇಕ್ಕ್‌ಡ್. ತಾತ್ವಿಕ ಸಂಶೋಧನೆ ಚಿಂತನೆಗ್ ಒರು ಅರ್ಥತ್ತ್‌ಲ್ ಇಂಡ್‌ತೋಲು ಕಿಟ್ಟಾತದ್‌ರೊ ತೇಡ್ಡದ್. ಸಮಸ್ಯೆಡೊ ಬಿಸಯತ್ತ್‌ಲ್ ಸಾಕ್ಷಿಡೆ ಸಂಗ್ರಹ, ತುಲನೆ, ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ, ನಿರ್ಣಯಜ ಆಕ್ಯೋಂಟ್ ಪೋನ್‌ಡೆದ್ ಇದ್ರೆ ಮುಖ್ಯ ಲಕ್ಷಣ. ಬ್ಯಾರಿಜಲೆ ಚಮ್ಮೆ ಸಂಶೋಧಕಮ್ಮಾರ್ ಈ ನೆಲೆಲ್ ಸೊರ ಆಕ್ಯೋಂಟ್ ಉಲ್ಲಾರ್. ಇಪ್ಪೊಂ ಈ ಬಗೆಡೆ ಸಂಶೋಧನೆ ನಡನ್ನೊಂಟ್ ಉಂಡು.

ಏದೇ ಬಿಸಯತ್ತ್‌ಲ್ ಅಲ್ಲೆಂಗ್ ಸಮಸ್ಯೆಡೊ ಬಗೆಲ್ ಆಸಕ್ತಿ ಮೂಡಿಯಪ್ಪ ಆ ಕುತೂಹಲತ್ತೆ ತಣಿಸ್‌ದೆಡ್‌ಲ್ ಮುನೊಲ್ ಬೈಕ್‌ಡೆ ಸುರೂತೊ ಹೆಜ್ಜೆಲೇ ಸಂಶೋಧನೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ಪರಿಸರ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಕೃಷಿ, ವಾಣಿಜ್ಯ, ವಿಜ್ಞಾನ, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ, ಜನಪದ, ಜನಾಂಗ ಇನ್ನುಂ ಚಮ್ಮೆ ಮುಖ್ಯ ವಿಚಾರತ್ತ್‌ಲ್ ಸಂಶೋಧನೆ ನಡಪಾಟ. ಅನೇಗ ಉಲ್‌ಗತ್ತೆ ವಿವರ ಇಕ್‌ಡ್. ಬಿಸಯ ಸಂಗ್ರಹ, ಆಕರ ಗ್ರಂಥಜಲೊ ಅಧ್ಯಯನ, ಕ್ಷೇತ್ರ ಕಾರ್ಯ ಇದೆಲ್ಲೊಂ ಸಂಶೋಧನೆಡೆ ತೆರುಲು ಮುಖ್ಯ ಆವುಡು. ಈ ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹ ಆಕ್ಯೋಲ್ ಪಿನ್ನೆಮೇ ಪ್ರಬಂಧ ರಚನೆ ಆಕ್ಯೆಂಗ್ ಆ ಪ್ರಬಂಧ ಅಧ್ಯಯನಾತ್ಮಕಲಾಯಿಟ್ಟ್ ಮುನ್ನೊಲ್‌ತಂಕ್ ಅದ್ ತೆರು ಕಾಟ್‌ರ್.

ಪ್ರಬಂಧ ಏದೇ ಬಿಸಯತ್ತ್‌ಲಾಯಿಟ್ಟಿಕ್ಕಟ್ಟ್ ಆ ಬಿಸಯತ್ತ್‌ಲ್ ಸಮಾತ್ತೊ ಬಿಸಯ ಒಟ್ಟಾಕಲ್, ಅದ್ರೊ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಪಿನ್ನೆ ಅಧ್ಯಯನ ಅಗತ್ಯ. ಅದ್ರೊಟ್ಟಮೆ ಆದಾರಂಜ, ಉದಾಹರಣೆಜ, ಸಮಾತ್ತೊ ವಿವರಜಮ್ ಅಗತ್ಯ. ಇನ್ನುಲ್ಲದ್ ಸಮಾತ್ತೆ ನಿರೂಪನೆ ಪಿನ್ನೆ ಮಂಡನೆ ಇದ್‌ಲುಮ್ ಪ್ರಬಂಧತ್ತೊ ಪರಿಶ್ರಮತ್ತ್‌ಗ್ ಕಾರಣ ಆವುಡು.

ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಇಪ್ಪ ಶಾಲೆ–ಕಾಲೇಜುಲ್ ಪಡಿಕ್‌ಡೊ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಮಾರ್‌ಗ್ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಲ್ ಪ್ರಬಂಧ ಎಲ್‌ದೊಗು, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಒಲಿಪಾಟೊಗ್ ಪುದಿಯೆ ಮಾರ್ಗಮಾಯಿತ್ ಇಕ್ಕ್‌ಡ್. ಪ್ರಬಂದತ್ತ್‌ಲ್ ನಜ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಬಿಸಯ ಕಾನೊಗು ಸಾಧ್ಯ ಆವುಡು. ಇದ್‌ಲ್ ಚಮ್ಮೆ ನಜಲೆ ಹಿರಿಯಮ್ಮಾರ್ ಆಕಿತ್ ಇಕ್ಕ್‌ಡೆ ನಲ್ಲೊ ಕಾರ್ಯ, ಆಚಾರ, ವಿಚಾರ, ನಡವಳಿಕೆ, ರೂಢಿ, ಸಂಪ್ರದಾಯ ಎಲ್ಲಂ ನಲ್ಲೊ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಎಲ್‌ದುರೊ ಮೂಲಕ ಅದ್ರೆ ಆಲ್‌ಮಾರ್‌ಗ್ ತೆರಿಪಾಟಿ ಕೊಡುಕ್‌ಡೆಲ್ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಡೆ, ಸಾಹಿತ್ಯತ್ತೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಆಕೊಗು ಸಾಧ್ಯ. ಇಂಡತ್ತೊ ರಾಜಕೀಯತ್ತೊ ವಿಚಾರಜಲೆ ಎಲ್ದ. ಮುನೊಲ್ತೊ ಕಾಲತ್ತ್‌ಲ್ ರಾಜಕೀಯತ್ತೊ ವ್ಯವಸ್ಥೆಲ್ ಬ್ರಷ್ಟಾಚಾರ ಕೊರೊಡಿ ಇಂತ್. ದೇಶತ್ತೊ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯೇ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶಮಾಯಿತ್ ಇಂತ್. ಇಂಡತ್ತೆ ರಾಜಕಾರಣಿಮಾರ್ ನೇರಮಾಯಿ ವಿರುದ್ಧ ದಿಕ್ಕ್‌ಲ್ ಉಲ್ಲಾರ್. ಅಂಕ್ ಅಜಲೊ ಏಳಿಗೆಮೇ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶ ಆಯಿತ್ ಇಕ್ಕ್‌ಡ್. ಆಧುನಿಕ ಜಗತ್ತ್ ಇಂಡ್ ಎಡಂಕಿಯೋಂಟು ಉಂಡು.

ಎದ್‌ರ್ ಮಸಲೆಜ

1. ಬಾಪ ಆಕಾಶತ್ತ್‌ಗ್ ಪೋಯೆಂಗ್, ಉಮ್ಮ ಪಾತಳತ್ತ್‌ಗ್ ಪೋಂಡಾಲ್, ಮೋನು ಬಾನ್ಯತ್ತ್‌ಗ್ ಪೋಯೆಂಗ್, ಮೋಲು ಮಜಿಲ್‌ತ್ ಪೋಂಡಾಲ್ – ಅಡಿಕೆಡೆ ಮರ
2. ದೂರತ್ತ್‌ಲ್ ಕಾಂಡೆ ಚೊಪ್ಪುಡೆ ಗುಡ್ಡೆ, ಅದ್‌ರುಲ್ಗ ಇಕ್ಕ್‌ಡೆ ಬಂಡೆ ಕಲ್ಲ್, ಅದ್‌ರೆ ಇಪ್ಪರ್‌ತ್‌ಗ್ ಬೆಲ್ತೆ ಗುಡ್ಡೆ, ಅದ್ರೆ ಉಲ್ಗ ಇಕ್ಕ್‌ಡೆದ್ ಮದ್‌ರತ್ತೆ ತನ್ನಿಡೆ ಕೆನ – ತ್ಯಾಜೆಡೆ ಮರ
3. ಕಡ್ಲಾಸ್ ಪರಿಕ್‌ಡ ಪಿರಾಂದ ಅಲ್ಲ, ಪೈಸ ಕೇಕ್‌ಡ ಬೇಜ್‌ಡೊನ್ ಅಲ್ಲ, ಅಪ್ಪೆಂಗ್ ನಾನ್ ಆರ್ – ಕಂಡೆಕ್ಟರ್
4. ಪಾರ್‌ಡೆ ಪಕ್ಕಿಯಲ್ಲ, ಕೂಕುಡೆ ಪಿಲಿ ಅಲ್ಲ, ನಾನ್ ಆರ್ – ಕಪ್ಪೆ

5. ಮರತ್ತ್ಲ್ ಮರ ಪರನ್ನ್ತ್ತ್ ಮಸ್ತ್ ಚಕ್ರ ಕಾಯಿ ಆಯಿತ್, ತಿನ್ನೊಗು ಆವಾತೊ ಫಲ ಮಸ್ತ್ ಸುವಾದ್ – ಕಿಡಾವು
6. ಉಮ್ಮಡೊ ತುನಿ ಮಡ್‌ಕೊಗು ಆವುಲ್ಲೆ, ಬಾಪಾಡೆ ಪೈಸ ಕನಕ್ಕಾಕೊಗು ಆವುಲ್ಲೆ – ಆಗಾಸೆ, ನಕ್ಷತ್ರ
7. ಕೊರ್‌ಂಗ್ ದೈಕ್‌ಡ್, ಪೊಲೆಡೊ ತನ್ನಿ ಆರ್‌ಡ್ – ಬತ್ತಿ ಪಿನ್ನೆ ಎಣ್ಣೆ
8. ತಾಡಿ ಉಂಡು ಯೋಗಿಯಲ್ಲ, ರೆಂಕೆ ಉಂಡು ಪಕ್ಕಿಯಲ್ಲ, ಮುತ್ತು ಉಂಡು ಚಿಪ್ಪಿ ಅಲ್ಲ – ಮುಸುಕುಡೆ ಜೋಳ
9. ಪಿಡಿಚ್ಚೆಂಗ್ ಪಿಡಿ ನೊರೊಡಿ, ಬುಟ್ಟೆಂಗ್ ಅಗ ನೊರೊಡಿ – ತೀ
10. ಅಂಕು ಡೊಂಕುಡೆ ಮ, ಅದ್‌ರೆ ಎಲೊನು ಕ, ನಾಲ್ ಚೌಕತ್ತೆ ಚ, ಮಞಾಲ್, ಕಡ್‌ಗ್, ಚಕ್ಕರೆ
11. ತನ್ನೊಲ್ ಪರನ್ನ್, ತನ್ನಿಲ್ ಬೆಲೆಞೆ, ತನ್ನಿಲೇ ಮರಿಕ್‌ಡ್ – ಉಪ್ಪು
12. ಕರ್‌ತೊ ಶೆಟ್ಟಿ ಕಾಲ್‌ಗ್ ಗಟ್ಟಿ – ಇರ್‌ಂಬುಡೆ ಬೀಗ
13. ನಾಲ್ ಚೌಕತ್ತೊ ಕೆನ, ಬಾಪಾ ಕೆಟ್ಟಿಯೊ ಕೆನ, ಬಗ್ಗಿ ನೋಕಿಯೆಂಗ್ ತನ್ನಿ ಇಲ್ಲೆ, ನೆಕ್ಕಿ ನೋಕಿಯೆಂಗ್ ತನ್ನಿ ಉಂಡು – ಚಕ್ಕರೆ
14. ಒಂಟಿ ಕಾಲ್‌ಡೊ ಕೊರಂಗ್, ಎಂಟ್‌ನೂರ್ ಮುಟ್ಟೆ – ಅಡಿಕೆಡೆ ಮರ
15. ಪೊತ್ತುಲುಲ್ಲೆ ಪಾಂಬುಗು 32 ಪಟ್ಟಲಕ್ಕಾರ್ – ನಾವ್ ಪಿನ್ನೆ ಪಲ್ಲ್
16. ಚಟ್ಟೆ ಮಾತಿ ಕೆನತ್‌ಗ್ ತುಲ್ಲು – ಬಾಲೆ
17. ಕೈ ಉಂಡ್ ತಿನ್ನ್‌ಲ್ಲೆ, ಕಾಲ್ ಉಂಡು ನಡಕ್ಕ್‌ಲ್ಲೆ – ಕುರ್ಸು
18. ಬಾಲ್ಯತ್ತ್‌ಲ್ ಪಚ್ಚೆ, ಯೌವನತ್ತ್‌ಲ್ ಚೋಪು, ಬಯಸ್‌ಲ್ ಕಪ್ಪು, ತಿನ್ನೊಗು ಮಸ್ತ್ ಸೊಗಸ್ – ನ್ಯಾರಲ್ತೊ ಪಲ
19. ಎಲ್ಲ ಸಾಂಬಾರತ್ತ್‌ಲ್ ಒನ್ನು, ಎಲ್ಲ ಬಂಗಾರತ್ತ್‌ಲ್ ಒನ್ನು – ಉಪ್ಪು
20. ಕಂಚಿಡೆ ತಡ್ಪೆ, ಮಲ್ಲಿಗೆಡೊ ಮುಗ್ಗೆ, ಅದ್‌ಲ್ ಅಂಜಾಲ್ ತುಲ್ಲುಡಾರ್ ಆಯೆಜಗ್ ನಾನ್ ಆರ್ – ಪ್ಲೇಟ್, ಚೋರು, ಕೈಡೆ ಬೆರಲ್
21. ಪೈಸ ಕೊಡ್ತುತ್ತ್ ಎಡ್‌ಕ್‌ಡಾರ್ ಮುರಿಕುಂಬೊ ಕರೈಡಾರ್ – ಉಲ್ಲಿ
22. ನಿಂಡೆಂಗ್ ಮೂನ್, ತಿರ್‌ಞೆಂಗ್ ಆಯಿರಾ – ಫ್ಯಾನ್
23. ಬೆಲ್‌ತೊ ಬಟ್ಟಂಜೆಲ್ ಕರ್‌ತೆ ದ್ರಾಕ್ಷಿ – ಕಣ್
24. ಮಿಗರ್ ಉಂಡು ಕಾಡಲ್ಲ, ಉಲ್ತ್ ಉಂಡು ಗ್ರಂಥ ಅಲ್ಲ, ಉರುಂಟಾಯಿಡ್ ಗೋಲಿ ಅಲ್ಲ, ಆರ್‌ಗುಂ ಆಯೋನು, ನಾನ್ ಆರ್? – ಪಾವಲಿ
25. ಜಂಡಾಲ್ ಎಲೋನು ಮೂತೋನು ಒರ್ತ ತಪ್ಪಾಟಿ ಪೋಯೆಂಗ್

ಇನ್ನೊರ್ತ ಆರ್‌ಗುಂ ಬೇಂಡ – ಚೆರ್‌ಪು

26. ಉನ್ನೊಗು ದೆಚ್ಚಾರ್ 12 ಆಲ್, ಬೆಲಂಬುಡೋನು ಒರ್ತ, ಒರ್ತಗ್ ಬೆಲಂಬುಂಬೊ ಇನ್ನೊರ್ತ 12 ಆಲ್‌ಗುಂ ಬೆಲಂಬಿಟಿಕ್ಕೊರ ಅಪ್ಪೆಂಗ್ ನಾನ್ ಆರ್? – ಗಡಿಯಾರ
27. ಮುಲ್ಲುಡೊ ಬಯತ್‌ಲ್ ಮುನ್ನೂರ್ ಮಕ್ಕಜ – ಚಕ್ಕೆ
28. ನೋಕಿಯೆಂಗ್ ತರತರ ಬನ್ನ, ಉಜ್ಜೆಂಗ್ ಒರೇ ಬನ್ನ – ಸಾಬೂನು
29. ಇನ್ನೆಂಗುಂ ಆಯಿರ ಪೈಸ, ಮರ್‌ಚೆಂಗುಂ ಆಯಿರಾ ಪೈಸತ್‌ಗ್ ಬಾಲ್‌ಡೆ ನಾನ್ ಆರ್ – ಆನೆ
30. ನೀಲಿ ಪೊಲೆ ನೊರೋಡಿ ಬೆಲ್‌ತೆ ಪೂ – ಕೊತ್ತುಜ
31. ಮುಲ್ಲುಡೊ ಮರತ್‌ಲ್ ಬಂಗಾರತ್ತೊ ಮುಟ್ಟೆ – ನಾರಜೆ ಪುಲಿ
32. ಜಂಡ್ ಕಡ್ಡಿಡೊ ಮೇಲ್ ಸಂಚರಿಸ್‌ಡೊ ಬಸ್ತ್ – ರೈಲ್
33. ಮೂತೋನು ದೆಚ್ಚಪ್ಪ ಎಲೋನು ಎನಿಕ್‌ಡ, ಎಲೋನು ದೆಚ್ಚಪ್ಪ ಮೂತೋನು ಎನಿಕ್‌ಡ – ತಿರಾಸ್
34. ಇಡೀ ದುನಿಯಾವುಗ್ ಒರೇ ತೊಪ್ಪಿ – ಆಗಾಸೆ
35. ಬೆಲ್‌ತೊ ಮನಿಸಗ್ ಕರ್ತೆ ತೊಪ್ಪಿ – ತೀಡೊ ಕಡ್ಡಿ
36. ಮುದುರೆ ತಿನ್ನ್‌ಡ, ಬಾಯಿಡೆ ತುಪ್ಪುಡ, ಎದುರುಲು ನಿಂಡಜಲೊ ಚಾವುಪಾಟ್‌ಡ ನಾನ್ ಆರ್ – ಪಿಸ್ತೂಲ್

ಒಗಟುಜ	ಚೆನ್ನಜ
1–9	ಅಮೀನಾಬಿ ಪಾರಂಪಳ್ಳಿ
10–19	ಆಯಿಶಾ ಪಾರಂಪಳ್ಳಿ
20–28	ಮುಬಾರಕ್ ಪಾರಂಪಳ್ಳಿ
29–36	ಶೇಷಿಯಾ ಸಾಲಿಗ್ರಾಮ

ಗಾದೆಜ

1. ಕೈಗ್ ಬನ್ನೊ ಚೋರು ಬಾಯಿಗ್ ಬಂತ್‌ಲ್ಲೆ
2. ಕುಂಬಾರೊಗು ವರ್ಸ, ಕೋಲುಗು ನಿಮಿಷ
3. ಕೈ ಚೇರಾಯೆಂಗ್ ಬಾಯಿಗ್ ಮೋರ್
4. ಪಾಯಿ ಇನ್ನತ್ತರೆ ಕಾಲ್ ನೀಟ್

5. ಮೂರ್ತಿ ಚೆರಿಯೆದಾಯೆಂಗುಂ ಕೀರ್ತಿ ಬೆಲಿಯೆದ್
6. ಆಸೆಮೇ ದುಃಖತ್ತ್ಗ್ ಮೂಲ
7. ನೊರಞೊ ಕೊಡಪನ ಅಲಂಕ್ಲ್ಲೆ
8. ತಯ್ ಇನ್ನಪ್ಪಮೇ ಬಗ್ಗಾತದ್, ಮರ ಆಯಪ್ಪ ಬಗ್ಗ್ಡಾ?
9. ಸಬುರು ಇನ್ನೋನು ಬೈಕ್ಡ
10. ಬೆಲ್ತ್ ಇನ್ನದೆಲ್ಲ ಪಾಲಲ್ಲ
11. ಮನಸ್ಸಿನ್ನೆಂಗ್ ಮಾರ್ಗ ಉಂಡು
12. ಪೈ ಕರ್ತೆಂಗ್ ಪಾಲ್ ಕರ್ಪಾ?
13. ರಾಯತ್ಗ್ ರಾಜಾವು ಉಮ್ಮೊಗ್ ಮೋನು
14. ಮುತ್ತು ಒಡಞೊಂಗ್ ಪೋಯಿತ್, ಪಲಕ ಪರ್ಞೊಂಗ್ ಪೋಯಿತ್
15. ಕೆಟ್ಪೆರೊ ಕಷ್ಟ, ಒಡಕ್ರೊ ಸುಲಭ
16. ಅತೀ ಆಸೆ ಗತಿ ಕೇಡ್
17. ಉಂಡೋನುಗ್ ಸೀಕ್ ಇಲ್ಲೆ. ಪಲಕ ಪರಯಾತವುನುಗ್ ಪೆನಕ್ ಇಲ್ಲೆ.
18. ರಾಯ ಉಪಕಾರ ಅರಿಲ್ಲೆ, ಮಯ್ಯತ್ ಸಿಂಗಾರ ತೆರಿಲ್ಲೆ.
19. ಉಪ್ಪು ತಿಂಡೋನು ತನ್ನಿ ಕುಡಿಕೊನೇ
20. ಉಪ್ಪುಡೊಗಾಂಟಿ ಸುವಾದ್ ಇಲ್ಲೆ. ಉಮ್ಮಡೊಗಾಂಟಿ ಸಮ್ಮಂದ ಇಲ್ಲೆ.
21. ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ನೋಕೆಂಗುಂ ಪ್ರಮಾಣೆಚ್ಚಿ ನೋಕು
22. ತಲಂಕೈಗ್ ಕನ್ನಟಿ ಬೇನಾ?
23. ಕತ್ತ್ರೊ ತೀಗ್ ನೆಯ್ ಬೀತಿಯೊ ಪೊಲೆ
24. ಆಲ್ ಆಯೆಂಗುಂ ರಾಜಾವು ಆಯಿತ್ತ್ ಉನ್ನು
25. ಪರಕುಂಬೊ ಎಲೋನು ಮೂತೋನು, ಬೆಲಿಯಾವುಂಬೊ ರಕ್ಕಸಮಾರ್

ಗಾದೆಜ	**ಚೆನ್ನಜ**
1–10	ಆಯಿಷಾ ಪಾರಂಪಳ್ಳಿ
11–15	ಮುಬಾರಕ್ ಪಾರಂಪಳ್ಳಿ
16–25	ಅಮೀನಾಬಿ ಪಾರಂಪಳ್ಳಿ

ಸಿ.ಡಿ. ಕ್ಯಾಸೆಟ್

ಇಂಡ್ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಲ್ ನಜ ಸಮೂಹ ಮಾಧ್ಯಮತ್ತೆ ಕಾನೊಗು ಆವುಡು.

ಇದ್ ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪಿನ್ನೆ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಡೆ ಒಲಿಪಾಟೊಗು ಇಂಡ್ ನಂಕ್ ಸಹಾಯ ಆಕಿಡ್. ಆಲ್‌ಮಾರ್‌ಗ್ ಒರು ಬಿಸಯತ್ತೆ ಬಗ್ಗೆ ಭಾಶಣ ಆಕ್ಯೆಂಗ್ ಅಲ್‌ಮಾರ್ ಅರ್ಥ ಆಕ್ಯೊಲ್ಲೊಗ್ ಕಷ್ಟ ಆವುರು. ಅದೇ ಸಮೂಹ ಮಾಧ್ಯಮತ್ತೆ ಸಿನೆಮಾ, ಸಿಡಿ ಕ್ಯಾಸೆಟ್ ಮೂಲಕ ಬಿಂಬಿಸಿಯೆಂಗ್ ಆಲ್‌ಮಾರ್ ಬೇಗಮೆ ಅರ್ಥ ಆಕ್ಯೊಲ್ಡಾರ್. ಸಿಡಿ ಪಿನ್ನೆ ಕ್ಯಾಸೆಟ್‌ಡೆ ಚೆಂತ್ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಡೆ ಸಂದೇಶತ್ತೆ ತಲುಪಾಟೊಗು ಸಾಧ್ಯ ಆವುಡು.

ಉದಾಹರಣೆಗ್

ಸಿಡಿ/ಡಿವಿಡಿಜ ನಿರ್ದೇಶಕ/ಲೇಖಕಮ್ಮಾರ್

1. ಕೇಲಂಡ ಮಕ್ಕಲೇ ಕೇಲಂಡ – ಕರ್ನಾಟಕ ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ
2. ಬ್ಯಾರಿ ಸಮ್ಮೇಳನ ಸಿಡಿ – ಕರ್ನಾಟಕ ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ
3. ದಪ್ಪೊರೊ ಪಾಟ್ ಸಿಡಿ – ಹುಸೇನ್ ಕಾಟಿಪಳ್ಳ
4. ಹೊಸ ಬ್ಯಾರಿ ಹಾಡುಗಳ ಸಿಡಿ – ಮುಹಮ್ಮದ್ ಬಡ್ಡೂರು
5. ಕೊತ್ತಿಪ್ಪು – ಬಶೀರ್ ಅಹ್ಮದ್ ಕಿನ್ಯ
6. ಪೆರ್ನಾಲೊ ಸಂದೋಲ – ಕರ್ನಾಟಕ ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ
7. ನಜ ಬ್ಯಾರಿಜ – ಕರ್ನಾಟಕ ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ

ಇಜಂತೊ

ಇಜನೆಮೇ ಚಮ್ಮೆ ಕವಿ ಪಿನ್ನೆ ಪಾಟ್‌ಗಾರ್ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಲ್ ಸಿಡಿ ಕ್ಯಾಸೆಟ್‌ಡೆ ರಚನೆ ಆಕಿಡಾರ್. ಸಿಡಿ ಇಲ್ಲಾತೊ ಪೇರೊತ್ತೊ ಕಾಲತ್ತ್ ಔತವುತುಲ್ ಕ್ಯಾಸೆಟ್ ಇಂತ್. ಆಯೆಂಗ್ ಬ್ಯಾರಿ ಪಾಟ್‌ಜಲೆ ಕೇಕೊಗು ಸಿಡಿ ಪ್ಲೇಯರ್ ಇಲ್ಲಾಂತ್. ಬದಲಾಯಿಟ್ಟ್ ರೇಡಿಯೋ, ಟೇಪ್ ರೆಕಾರ್ಡರ್ ಇಂತ್. ಅದ್‌ಲ್ ಬ್ಯಾರಿ ಪಾಟ್‌ಜಲೆ ಕ್ಯಾಸೆಟ್‌ಡೆ ಮೂಲಕ ಕೇಕೊನು ಇಂತ್.

ಆ ಕಾಲತ್‌ಲ್ ಬ್ಯಾರಿ ಪಾಟ್ ಪಾಡ್ರಜ ಇನ್ನಾರ್. ಆ ಪಾಟ್‌ಜಲೇ ರೆಕಾರ್ಡ್ ಆಕಿ ಕೇಟೋಂಟು ಇನ್ನಾರ್. ಆಯೆಂಗ್ ಇಪ್ಪತ್ತೆ ಕಾಲತ್ತ್‌ಲ್ ಸಿಡಿ ಕ್ಯಾಸೆಟ್‌ಜ ಎಲ್ಲಾರೆ ಔತುಲ್ ನೋಕೊಗ್ ಆವುಡು.

ಬ್ಯಾರಿಡೆ ಪಾಟ್‌ಜ ನಾಶಾಗತೊ ಪೊಲೆ ಸಿಡಿ ಕ್ಯಾಸೆಟ್ ಸಹಾಯ ಆಕ್‌ಡ್. ಅದ್ ಎಜನೆ? ಹಿರಿಯರ್ ಪಾಡ್ರೆ ಪಾಟ್‌ಡೆ ನಜ ಸಿಡಿ ಕ್ಯಾಸೆಟ್‌ಡೆ ತರಫುಲು ರೆಕಾರ್ಡ್ ಆಕೊಗು ಆವುಡು. ಇದ್ರೆ ಚೆಂತ್ ಇನ್ನತ್ತೊ ತಲೆಮಾರ್‌ಗ್ ಆ ಪಾಟ್‌ಡೆ ಕೇಕ್‌ಪಾಟೊಗು ಆವುಡು. ಇದ್ರೆ ಅರ್ಥ ಆಕ್ಯೊಲ್‌ಗ್ ಆವುಡು.

ಇಂಡ್ ಕ್ಯಾಸೆಟ್ ಎತ್ತರೆ ಮಹತ್ವ ಹೊಂದಿಡ್ ಚೆನ್ನೆಂಗ್ ಎಲ್ಲ ಮೊತುಲುಂ ಕ್ಯಾಸೆಟ್‌ರೊ ಪಾಟ್‌ಜಲೆ ನಜಲಜ ಕೇಕ್‌ರಾರ್.

ಸಿನೆಮಾ ಪಿನ್ನೆ ಇದ್‌ರೊ ಪ್ರಭಾವ

ಇಪ್ಪತ್ತೊ ಕಾಲತ್ತ್‌ಲ್ ದೂರದರ್ಶನ ಒರು ಅದ್ಭುತ ಸಂಪರ್ಕ ಪಿನ್ನೆ ಮನರಂಜನಾ ಮಾಧ್ಯಮ ಆಯಿರ್. ದುನಿಯಾವುಡೊ ಏದೇ ಮೂಲೆಲ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಆಯೆಂಗುಂ ನೋಕೊಗು ಸೌಲಭ್ಯ ಇಪ್ಪ ಉಂಡು. 24 ಗಂಟೆಲ್ ಬ್ಯಾರೆ ಬ್ಯಾರೆ ಬಾಸೆಲ್ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಲೇಸ್ ಟಿವಿಲ್ ಪ್ರಸಾರ ಆವುರು. ಟಿವಿಲ್ ಪ್ರಸಾರ ಆವುರೊ ಸಿನಿಮಾ ನೋಕೊಗ್ ಬೇರೆ ಎಲ್ಲಾ ಸೊರಜಲೆ ದೂರ ಆಕಿತ್ ಟಿವಿರೆದುರು ಮನಿಸಮ್ಮಾರ್ ದೈಕ್‌ಡಾರ್. ಸಿನಿಮಾ ಸಮಾಜತ್ತೊ ಮೇಲ್ ಇಂಡ್‌ಗ್ ಚಮ್ಮೆ ಪ್ರಭಾವ ಆಕ್ಯೊಂಟುಂಡು. ಸಿನಿಮಾ ಒರು ಪ್ರಬಾವ ಶಾಲಿಯಾಯೊ ಮಾಧ್ಯಮ. ಸಿನೆಮಾ ಮನರಂಜನೆ, ಶಿಕ್ಷಣ ಎಲ್ಲಾತೆಂ ಆಕ್‌ಡ್.

ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಲ್ ಸಿನಿಮಾ ಬನ್ನೊರ್. "ಮಾಮಿ ಮರ್ಮೊಲು" ಚೆಲ್ಡೆ ಚಿತ್ರ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಲ್ ಬನ್ನೊರ್. ಸಿನಿಮಾತ್ತ್‌ಲ್ ಅನುಕೂಲತ್ತೆ ಪಿನ್ನೆ ಅನಾನುಕೂಲತೆ ಉಂಡು. ರಹೀಂ ಉಚ್ಚಿಲ್ ನಿರ್ದೇಶಕ ಆಯೊ "ಸಂದೋಲ" ಚೆಲ್ಡೊ ಸಿನಿಮಾ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಲ್ ಚಿತ್ರಿತ ಆಯಿರ್.

ಅನುಕೂಲತೆ

ದುನಿಯಾವುಡೆ ಏದೇ ಮೂಲೆಲ್ ನಡಕ್ಕ್‌ರೊ ಲೇಸ್‌ರೊ ಟಿವಿಲ್ ನೋಕೊಗ್ ಆವುರು. ಟಿವಿಲ್ ಚಿತ್ರಮಂದಿರತ್ತ್ ಮೊಬೈಲ್, ಲ್ಯಾಪ್‌ಟಾಪ್ ಇಂಡ್ ಪಿಚ್ಚರ್ ಪ್ರಸಾರ ಆವುರು. ಇಂಡ್ ಸಿನಿಮಾತ್ತ್‌ಗ್ ಬೇಡಿಕೆ ಚಮ್ಮೆ ಆಯಿಟ್ಟುಂಡು.

1. ಕೊರಿಯೆ ಪ್ರತಿಭೆಗ್ ಸಿನಿಮಾ ಅವಕಾಶ ತನ್ನ್‌ಡ್, ಕೊಡ್ಡುಡ್
2. ಮೂಡನಂಬಿಕೆಡೊ ಬಗ್ಗೆ ಆಲ್‌ಮಾರ್‌ಗ್ ಅದ್ ತಪ್ಪು ಚೆಲ್ಡೆ ಬಿಯಾರ ಕೊಡ್ಡುರ್
3. ಸಿನಿಮಾ ಆಲ್‌ಮಾರ್‌ಗ್ ಸೊರ ಕೊಡ್ಡುಡು.
4. ಸಮಾಜತ್ತ್‌ಲ್ ಆವುಡೆ ಅನ್ಯಾಯ ಅರಾಜಕತೆ, ಬ್ರಷ್ಟಾಚಾರತ್ತೆ ಬಗ್ಗೆ ಇಂಡ್ ಸಿನಿಮಾ ಎಡ್ತ್ ಕಾಟ್‌ರ್
5. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಮ್ಮಾರೆ ಚರಿತ್ರೆಡೆ ಬಗ್ಗೆ ಪಿನ್ನೆ ಅಜಲೊ ಪರಿಶ್ರಮತ್ತೊ ಬಗ್ಗೆ ಸಿನಿಮಾ ತೆರಿಪಾಟ್‌ರ್

6. ಪೋಯೊ ಕಾಲತ್ತೊ ಬ್ಯಾರಿ ಸಂಪ್ರದಾಯ ರೂಢಿ ಪಿನ್ನೆ ಚಮ್ಮೆ ಬಿಸಯಜ ಸಿನಿಮಾತ್ತೊ ಮೂಲಕ ನೋಕೊಗ್ ಸಾಧ್ಯ ಉಂಡು.

ಅನಾನುಕೂಲತೆ

ಅನುಕೂಲ ಪಿನ್ನೆ ಅನಾನುಕೂಲತೆ ಚೆಲ್ಡೆದ್ ಒರೇ ಪಾವಲಿರೊ ಜಂಡ್ ಮೊಗಜ. ಸಿನಿಮಂ ಟೀಕೆಡೆ ಮುಕ್ತಮಾಯಿಟಿಲ್ಲೆ. ಅದ್ ಚೆನ್ನೆಂಗ್

1. ಸಿನಿಮಾ ದ್ವೇಶ ಭಾವನೆಗ್ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಆಕ್ಡ್
2. ಸಿನಿಮಾತ್ತೆ ಸೊರ ಆಕ್ರಜ ಕೊರಿಯ ಆಲ್ ಅನ್ಯಾಯತ್ತ್ಗ್ ಕಿಟ್ಟ್ರಾರ್.
3. ಬೇಂಡಾತೊ ಪಿಚ್ಚರ್ ನೋಕಿಟ್ಟ್ ಚೆಲೆ ಆಲ್ ಬೆಡಕಾವುಡಾರ್
4. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಮಾರ್ ಅಜಲೊ ಓದುರೊ ಕಾಲತ್ತ್ ಪಿಚ್ಚರ್ರೊ ಚಟತ್ತ್ ಬಲಿಯಾಯಿಟ್ಟ್ ಅಜಲೊ ಜೀವನತ್ತೊಮೆ ಬೆಡಕಾಕ್ಯೊಲ್ಡಾರ್.

ಭವಿಷ್ಯ

"ಯಶಸ್ಸು ನಿರಂತರ ಪಯಣ" ಯಶಸ್ಸಿಗ್ ಮಿತಿಯೇ ಇಲ್ಲ. ನಾನ್ ಇತರೆ ಯಶಸ್ಸ್ ಹೊಂದಿಯೆಂಗ್ ಮೈ ಚೆಲ್ಡೆ ಸಂತೃಪ್ತಿ ಮನೋಭಾವನೆ ಯಶಸ್ಸಿಡೆ ಹಾದಿಗ್ ಪೂರ್ಣವಿರಾಮ ಬೈಕ್ಡ್. ಎಪ್ಪಮೂ ಕೀರ್ತಿಡೆ ಮುದು ಪತ್ತರಿಂಗ ಯಶಸ್ಸಿಡೆ ತೆರುವುಲು ಮುನ್ನೋಲು ಪೊಯೆಂಗ್ ನಂಜಗೋಗು ಕೊರೆಯೆ ಕಟ್ಟಿಟ್ಟ ಬುತ್ತಿ. ಯಶಸ್ಸ ಚೆಲ್ಡೆ ಹಾದಿಡೆ ಪಿಡಿಚ್ ಆ ಹಾದಿಲ್ ಮುನ್ನೋಲು ಪೋಯಾನ್ತ್ ಉಂಡು. ಕೀರ್ತಿ ಮುನಂಜಗೋಗು ಆವುಡು. ಕೀತರ್ರಿ ಚಲ್ಡೆ ಎಪ್ಪವು ತನ್ನಿಡೆ ಮೇಲ್ಡೆ ಗುಳ್ಳೆಡೆ ಪೊಲೇ, ಆಯೆಂಗ ಯಶಸ್ಸ್ ಚೆಲ್ಡೆದ್ ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರತೆ ಪೊಲೆ ಶಾಶ್ವತ್ ಆಯೆದ್.

ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಚೆಲ್ಡೆ ಒನ್ನು ಚಂದತ್ತೆ ಪಯಣ. ಈ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಅನೇಗ್ ರೀತಿಡೆ ನೋವು ನಲವು, ವಿಸ್ಮಯ ಸಂಭವಿಸ್ಡ್. ಈ ಬಾಸಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಗ್ ಕಿಟ್ಡೆ ಪೊಲ್ತೆ ಪ್ರತಿಯೊನ್ನು ಪರಿಪೂರ್ಣ ಯಶಸಿಗ್ ಮುನ್ನುಡಿ ಆಯದ್.

ಯಶಸ್ಸ್ ಚೆಲ್ಡೆದು ಒನ್ನು ನಾಣ್ಯ ಆಯೆಂಗ್ ಸೋಲು–ಗೆಲುವು ಚೆಲ್ಡೆದ್ ಅದ್ರೇ 2 ಮೂಗ ಆಯಿತ್ ಇಕ್ಡ್. ನಂಜ ಸೋಲಿಗ್ ಹಲವು ಕಾರಣ ಚೆಲ್ಲುವ ಆಯೆಂಗ್ ಗೆಲುವುಗ್ ಒನ್ನೆ ಫಥ. ಭಾಸಾ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಶ್ರದ್ಧೆ ಪಿನ್ನೆ ಸಾಧಿಸಿಯೇ ತೀರ್ಡೆ ಚೆಲ್ಡೆಫಲ. "ಸೋಲೆ ಗೆಲುವುಡೆ ಸೋಪಾನ" ಚೆಲ್ಡ್

ಪೊಲೆ ಇಂಜ ಸೋತ್‌ತ್ ನಾಳೆಗ್ ಗೇಲ್ಲೋನೇ ಯಶಸ್ಸಿಡೆ ಚೌಟು ಪತ್ತೊಗು ಪೊಯೋನು ಲಿಫ್ಟಗ್ ಆಯಿತ್ ಕಾತೋರಿತ್ ಇಕ್‌ಡೆ ನೂರ್ ಆಲ್‌ಡೆ ಪಿರೋ ಬುಟ್ಟು ನಡಕ್‌ಡ.

ಪ್ರತಿಯೊರ್ಥಡೆ ದೃಷ್ಟಿಲ್ ಯಶಸ್ಸ್ ವಿವಿಧ ರೀತಿಡೆ ರೂಪುರೇಶೆಡೆ ಹೊಂದಿತ್ ಇಕ್‌ಡ್. ಯಶಸ್ಸ್‌ಲ್ ಏದೇ ರೀತಿಲ್ ಮೇಲು ಕೀಲು ಇಲ್ಲ. ಅಂಜ ಅಂಜಲೆ ನೈಪ್, ಪರಿಶ್ರಮ, ಶ್ರದ್ಧೆಗಳ್‌ಗ್ ಅನುಸಾರ ಆಯಿತ್ ಯಶಸ್ಸ್ ದೊರಕ್‌ಡ್. ಎದೇ ಒರು ಅತಿಅಯೇ ಆತ್ಮ ವಿಶ್ವಸತ್ತೆ ಚೆನ್‌ತೆ ಬೇರಾಂಗಲೇ ಆಕ್ರಮಣಶೀಲ ಪ್ರವೃತ್ತಿಡೆ ಚೆನ್‌ತ್ ನೊಕೆಂಗ್ ಅಂತಜ ಖಂಡಿತಾಮಾಯಿಟ್ ಯಶಸ್ಸ್‌ಡೆ ತೇರುವುಡೆ ಪಿಡಿಕ್‌ಲ್ಲ.

ತಂಡೆ ಅತಿ ಆಯೇ ಆತ್ಮ ವಿಶ್ವಸತ್ತೆ ಚೆನ್‌ತ್ ಕಷ್ಟತ್ತೆ ಮಧ್ಯತಲ್ ದಿಕ್ ಕಾಣನ್‌ತ್ ಜಲರಾಶಿಡೆ ನಡುವುಲು ತಂಡಜಲೇ ತೀವ್ರ ವಿರೋಧತತ್ತೆ ಕಾಣಕ್ ಆಕಾಂತ್ ಏಕಾಂಗಿ ಆಯಿತ್ ಆರೂ ಕಂಡರಿಯತೆ ಕಡೆಗ್ ದೋಣಿಡೆ ಚಲಿಸಿ ಪೊದಿಯೇ ಜಗತ್ತ್‌ಡೆ ಕಂಡ್ ಪಿಡಿಚ್ಚೆ ಕೊಲಂಬಸ್‌ಡೆ ಧೈರ್ಯ ಮೆಚ್ಚೂನಾಯೆದ್. ಅವನ್ ತಂಡೆ ಪೂರ್ವ ನಿಶ್ಚಿತ ಯೋಚನೆಡೆ ಪೊಲೇ ತಂಡೆ ಗುರಿ ತಲುಪೋಗ್ ಅವಂತ್ ತಂಡೆ ಸಂಗಡಿಗ್‌ಮಾರೇ ವಿರೋದತ್ತೆರ ಮಾಧ್ಯಮೇ ತಂಡೆ ದೋಣಿಡೆ ಚಲಿಸಿ ಪೊದಿಯೆದೊನ್ನು ಜಲಮಾರ್ಗ ಗುರುತಿಸಿ ತಂಡೆ ಯಶಸ್ಸ್‌ಡೆ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಆಕಿಯಾ.

ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯತ್ತೆ ಬೆಳವಣಿಗೆಗ್ ನಂಜ ನಂಜಲೇ ಜೀವನತ್‌ಲ್ ಅವುಡೆ ಎಲ್ಲಾ ಸಮಸ್ಯೆಗ್ ನಂಜ ಎದೆಯೊಡ್ಡಿ ಧೈರ್ಯತೆಚೆನ್‌ತ್ ಆಶಾವಾದಿ ತನೆತೆಯೋಟ್‌ಗ್ ಆ ಸಮಸ್ಯೆಡೆ ವಿರುದ್ದ ಹೋರಾಡೋನು ಆಸೆ. ಆಶಾವಾದತೆ ಪ್ರೇರಕ್. ನಂಜಲೆ ಎಲ್ಲಾ ಆಶಾವಾದತನಮ ನಂಜಲ್ಲಾ ಯಶಸ್ಸಡೆ ಸಾಧಿಸೋಗು ಒನ್ನು ಲುತ್ತಮ್‌ಮಾಯ ಪಥತ್ತೆ ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಡುಕ್‌ಡ್.

ಒನ್ನು ಯಶಸ್ಸಗ್ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ ಚೆನ್ನೆಂಗ್ ಚಿಂತೆ "ಚಿಂತೆ ಇಲ್ಲವನ್‌ಗ್ ಸಂತೆಲುಂ ಒರಕ್" ಚೆಲ್ಡೆ ಗಾದೆ ಉಂಡು. ನಂಜಲೇಲ್ ಇಕ್‌ಡೆ ಚಿಂತೆ ಪರಿಹಾರ್ ಆಕಿತ್ ಸದಾ ಯಶಸ್ಸಗ್ ಗಮನ ಕೊಡುಕೋನು.

ಯಶಸ್ಸ್ ಚೆಲ್ಡೆದ್ ಆಕಸ್ಮಿಕ್ ಅಲ್ಲ. ಯಶಸ್ಸ್‌ಗ್ ಆಯಿತ್ ಮಾಸ್ತ್ ಪ್ರಯತ್ನ ಪರಿಶ್ರಮ ಇನ್ನೂ ಹಲವು ಸನ್ನಿವೇಶಜ ಮುಖ್ಯ ಆವುಡು. ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯತ್ತ್‌ಲ್ ಸಾಹಿತ್ಯತ್ತೆ ಪ್ರಕಾರ, ಸಿಡಿ, ಕ್ಯಾಸೆಟ್ ಸಿನಿಮಾ, ನಾಟಕ ಕವನ ಇದ್ರೇ ಪ್ರಭಾವ ಪಿನ್ನೆ ಅಭಿವೃದ್ದಿ ಚೆಲ್ಡದ್ ನಂಜ ಮುನ್ನೋಲು ಒರ್‌ಪಾಟ್ ಯಶಸ್ಸಡೆ ಪತಾಕೆ

ಪಾರ್‌ಪಾಟೋಗು ಆವುಡು. ಬ್ಯಾರಿ ಸಮುದಾಯಜ ಇಂಡ್ ನಂಜಲೊಟ್ಟ ಕೈ ಜೋಡಿಸೋನು. ಅಪ್ಪಾ ಮಾತ್ರ ನಂಜ ಇದ್ರೇ ಮುನ್ನೋತ್ತೆ ಭವಿಷ್ಯತಲು ಉತ್ತಮ ಯಶಸ್ಸ್ ಕಾಣೋಗು ಆವುಡು.

ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆ ಪಿನ್ನೆ ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯತೆ ಅನೇಕ ಅಭಿವೃದ್ದಿ ಸಾಧ್ಯ ಆಯಿತ್. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಬಿಸಯ ಚೆನ್ನೆಂಗ್ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಸೆ ಸಾಹಿತ್ಯತೆ ಬೆಳಚಿಲ್, ಜಾನಪದ ಕಥೆ, ಜಾನಪದ ಪಾಟ್, ನಾಟಕ, ಕಾದಂಬರಿ, ಒಗಟು, ಗಾದೆಜ, ನುಡಿಜ, ಚುಟುಕುಜ, ಪಾಟ್‌ಜ, ಕಲೆಜ, ಸಿಡಿ ಕ್ಯಾಸೆಟ್, ಡಿವಿಡಿ, ಪತ್ರಿಕೆ ಮು ಕೂಡ ಆಯಿತಿಕ್ಕ್‌ಡ್. ಒರು ಮೂಲೋಕ್ತಿ ಭವಿಷ್ಯತ್ತೆ ಮೇಲ್ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಲ್ ಚೆನ್ನೆಂಗ್ ತಪ್ಪಾವುಲ್ಲೆ.

ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪಿನ್ನೆ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಡೆ ಅನೇಕ ಅಭಿವೃದ್ದಿ ಪಿನ್ನೆ ಏಳಿಗೆಮೆ ಸಹ ಇಂಡ್ ಕಾಣ ನೋಕುಡೆ. ಇಂಜನೆ ಇದೇ ರೀತಿಲ್ ಇಕ್ಕ್‌ಡೆ ಬಿಸಯ ಇನ್ನೂ ಏಳಿಗೆ ಹೊಂದುಡೆ ಮೂಲಕ ಅನೇಗ ರೀತಿಲ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಂಕ್ ನೋಕೊಗ್ ಸಾಧ್ಯ. ಅಲ್ಲಾಂಟ್ ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪಿನ್ನೆ ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯತೆ ಇದ್ರೇ ಮೂಲಕ ನಲ್ಲೆ ಭವಿಷ್ಯ ಇಕ್ಕಡೆದ್ ನಂಡ ಸಂಶಯ ಇಲ್ಲಾಂಟ್ ಅದರೇ ಒಪ್ಪೋಗು ಸಾಧ್ಯ ಆಯಿತೆ. ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆ ಪಿನ್ನೆ ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯತ್ತೆ ಮುನ್ನೊಲ್ತೆ ಭವಿಷ್ಯ ಸರಕಾರತ್ತೆ. ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಬೇನಾಯಿತ್ತಿಕ್‌ಡ್. ಎಲ್ಲಾ ಬ್ಯಾರಿಜ ಒನ್ನು ಗುರಿ ಶ್ರಮಿಕೋನು ಬ್ಯಾರಿ ಕವಿಜ, ಕವಿಯತ್ರಿಮಾರ್, ಲೇಖಕ, ಲೇಖಕಮಾರ್, ನಿರ್ದೆಶಕಮಾರ್ ಇನ್ನೂ ಯಾರ ಅವನು. ಅಲ್ಲಾಂಟ್ ಅನೇಕ ಲೇಖಕ, ಕವಿಮಾರ್ ಬಂಡೆ ಮೂಲಕ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಲ್ ಅನೇಕ ಗ್ರಂಥಮು ರಚನೆ ಅವುಗು ಸಾಧ್ಯ ಆವುಡು. ಅಲ್ಲಾಂಟ್ ಇದುರೆ ಚೆನ್ನಂತ್ ಅನೇಕ ಮಾಯೇ ಪ್ರವೇಶತ್ತ್‌ಲ್ ಬ್ಯಾರಿ ಗ್ರಂಥಮು ನೋಕೊಗು ಕಿಟ್ಟ್‌ಡೆ.

ಬ್ಯಾರಿ ಲೈಬ್ರೆರಿ ಇಕ್ಕ್‌ಡೆ ಮೂಲಕ ಇಂಡ್ ಎಲ್ಲಾ ಆಲ್‌ಮಾರ್‌ಗ್ ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯತೆ ಅರ್ಥ ಆಕಿಯೋಲೋಗ್ ಪೋಡಾರ್. ಇದುರೆ ಮೂಲಕ ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯತ್ತೆ ಬಗ್ಗೆ ಭಾರೀ ಆಸಕ್ತಿಡೆ ಕಾಟಿಲ್ ಇದೆಲ್ಲಾ ಅಂಜಲೇ ಮನಸ್ಸಿಲ್ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಸೆಡೆ ಮೇಲ್ ಇಕ್ಕಡೆ ಗೌರವ ಪಿನ್ನೆ ಅಭಿಮಾನ ಯಾರ ಕಾಣಗೊ ಕಾರಣ ಆಯಿತ್ ಇಕ್ಕ್‌ಡ್ ಚೆಲ್ಲಾ. ಇನ್ನೂ ಸಹ ಯಾರತ್ತೆ ಬ್ಯಾರಿ ಅಭಿಮಾನಿಗೆ ಆಲ್ ಮಾರ್ ಅಂಜಲೇ ಸ್ವಂತ ಬುದ್ದಿಡೆ ನಲ್ಲೆ ನಲ್ಲೆ ಬಿಸಯತ್ತೆ ಬಗ್ಗೆ ಕವನ, ನಾಟಕ, ಲೇಖನ, ಕಥೆ, ಕಾದಂಬರಿ, ಇಂಜನೆ ಕೊರಿಯೆ ಸಾಹಿತ್ಯತ್ತೆ ಪ್ರಕಾರತ್ತ್‌ಲ್ ಬಿನ್ನಯೆಂಗ್ ಎಲ್ದುಡಾರ್, ಇದರೆ ಚೆಂತ್ ಮಸ್ತ್ ಸಾಹಿತಿಗಾರರಜ ನೋಕೋಗು

ಕಿಟ್ಟಿಡಾರ್, ಸಹ ಇದುರೆ ಮೂಲಕ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕೊಡುಕುರೆ ಕೊಡುಗೆ ಆಯಿತಿಕ್‌ಡ್. ಅಜನೇ ಇದುರೆ ಚೆಂತ್ ನಾನ್ ಅಭಿವೃದ್ದಿ ಕಾಣಗೂ ಸಾಧ್ಯ ಆಯಿತ್. ಅಲ್ಲಾಂಟ್ ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯತ್ತೆ ಮೇಲ್ ಪಿನ್ನೆ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಡೆ ಮೇಲ್ ಉತ್ತಮಮಾಯೆ ಅಭಿಮಾನ, ಗೌರವ ಮೂಡಿಸೋಗು ಇದ್ ಸಾಕ್ಷಿ ಆಯಿತ್. ಅಲ್ಲಾಂಟ್ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಸೆ ಪಿನ್ನೆ ಬ್ಯಾರಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆಡೆ ಅಕಾಡೆಮಿ ಶ್ರಮಮು ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯತ್ತೆ ಭವಿಷ್ಯ ರೂಪಿಸೊಗು ಉತ್ತಮಮಾಯ ಒರು ಪಾತ್ರವಹಿಸಿಡ್, ಇಡೀ ಒರು ಉತ್ತಮ ರೂಪತ್ತ್‌ಲ್ ಕೊಡುಗೆಯಾಯಿತ್.

ಜೀವನತ್ತ್‌ಲ್ ಯಶಸ್ಸ್ ಚೆಲ್ಡದ್ ಒರು ತೀರಾತೊ ಸಪರ್. ಪೇರ್ ಕೊಡಿಕಾಂಡೆ ಸಾದನೆಡೊ ತೆರುಲು ನಿರಂತರ ಸಾದನೆ ಆಕ್ಯಡದೇ ಜೀವಿತತ್ತೊ ಆದರ್ಶ ಆಯೆಂಕು ಈ ಜೀವನ ಒರು ಚಂದತ್ತೊ ಓಟು ಗೆಂದಿಯಪ್ಪ ತೃಪ್ತಿ; ಸೋತಿಪ್ಪ ಇನ್ನು ಸಾದನೆ ಆಕಂಡೊ ಹಟ.

ಇಂಡ್‌ಗ್ ಕಂಡ್ಯೋಂಟುಲ್ಲೊ ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯತ್ತೊ ಈ ಬೆಲೆಚಲ್ ಒಂಡು ಚಂದತ್ತೊ ಸಫರ್ ಇಂಡ್‌ಗ್ ಈ ಬಾಸೆಡೊ ಬಗ್ಗೆ ಕಾಂಡೊ ಅಭಿಮಾನ, ಪಿರ್ಸ ಇನ್ನ್ ಮುನ್ನೋಲ್ತೊ ಕಾಲತ್ತ್‌ಲ್ ಈ ಬಾಸೆಡೊ ಬೆಲೆಚಲ್ಡೊ ದಿಕ್ಸೂಚಿ ಪೊಲೆ ಕಾಂಡ್. ಎತ್ತರಜ, ಓದುರಜ ಈ ಬಾಸೆಗಾಯಿಟ್ಟ್ ಇಂಡ್‌ಗ್ ನೈಚೋಂಟುಲ್ಲಾರ್. ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಲ್ ಎಲ್ಲ ನಮೂಂತೆ ಬೂಕುಂಜ ಇಂಡ್‌ಗ್ ಪರ್ತ್ ಬನ್ನೋಂಟುಂಡು ಪಾಟ್‌ಂಜ, ನಾಟಕಂಜ, ಕವಿಗೋಷ್ಠಿಂಜ ಎಲ್ಲೊ ಇಂಡ್‌ಗ್ ಈ ಬಾಸೆಡೊ ಬೆಲೆಚಲ್‌ಗ್ ತೆರುಕಾಟ್‌ರ್, ತಿರಿಕಾಟ್‌ರ್. ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆ ಬೇರೆ ಎಲ್ಲಾ ಬಾಸೆಂಜಲೊ ಸಾಲ್ಲ್ ನಿಂಡೋಂಟುಲ್ಲದ್, ಈ ಬಾಸೆಗುಂ ಸರಕಾರತ್ತೊ ಮಾನ್ಯತೆ ಕಿಟ್ಟಿಯದ್ ಬ್ಯಾರಿ ಸಮುದಾಯ ಅಭಿಮಾನ ಪಡ್ಡೊ ಪೊಲ್ತೊ ಬಿಸಯ.

ಬಾಸೆ ನಜಲೆ ಒನ್ನಾಕ್ಕ್‌ಡ್. ಬಾಸೆ ನಜಲೊ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ತಾನಮಾನತ್ತೆ ಒಯತ್ತ್‌ರ್. ಬಾಸೆ ನಜಲೊ ಅಸ್ತಿತ್ವತ್ತೆ, ನಜಲೊ ಪೊಲಬುಡೆ ಎಡ್‌ತ್‌ಕಾಟರ್. ನಜಲೊ ಸಂಸ್ಕೃತಿರೆ ದುನಿಯಾವುಗ್ ಪೊಲಬಾಕಿ ಕೊಡ್ಕುರು.ಬ್ಯಾರಿಂಜಲೊ ವಿಶಿಷ್ಟ. ಸಂಸ್ಕೃತಿರೆ, ನಡವಡಿರೆ ಬಾಕಿಡಂಕು ಪೊಲಬಾಕಿ ಕೊಡುಕುರೊ ಈ ಬಾಸೆ ನಜಲೊ ಪಿರ್ಸಪಾಡ್‌ಗ್, ಒರ್ಮೆಪಾಡ್‌ಗ್ ಕಂಡಿತಮಾಯಿಟ್ಟ್ ಕಾರಣ ಆವುಡು.

* * *

ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷಾ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆ, ಜಾನಪದ ಕತೆ, ಹಾಡುಗಳು, ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳು, ಕತೆ, ಕಾದಂಬರಿ, ಕವನ, ನಾಟಕ, ಪ್ರಬಂಧ ಮತ್ತಿತರ ಪ್ರಾಕಾರಗಳು ಸಿ.ಡಿ, ಕ್ಯಾಸೆಟ್, ಸಿನೆಮಾಗಳು ಅವುಗಳ ಪ್ರಭಾವ, ಮುಂದಿನ ಭವಿಷ್ಯ

ನಾಝಿಯ

ಬಿ.ಎ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿ

ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಸೋಮ ಬಂಗೇರ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು

ಉಡುಪಿ

"ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷಾ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆ ನಿಂತ ನೀರಲ್ಲ, ಅದು ಹರಿಯುವ ನೀರು", ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸುವಾಗ ಫಲಪ್ರದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕಾಣಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಮನುಷ್ಯ ಮನುಷ್ಯರ ನಡುವಿನ ಭಾವನೆಗಳ ವಿನಿಮಯಕ್ಕೆ ಬಳಕೆಯಾಗುವ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಂಜ್ಞಾ ಸಮೂಹವೇ ಭಾಷೆ, ವ್ಯಕ್ತಿಗಿಂತ ಭಾಷೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳು ದೊಡ್ಡವು ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಬೆಳೆಯಬೇಕು. ವೈಯಕ್ತಿಕ ಲಾಭಕ್ಕಾಗಿ ದೇಶ – ಭಾಷೆ– ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಬದಲಿಗೆ ಅವುಗಳಿಗೆ ಗೌರವ ಬರುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬದುಕಿ ಬಾಳಬೇಕು. ಭಾಷೆ ಎಂಬುದು ಸಂಪರ್ಕ ಸಾಧನ. ಒಬ್ಬ ಮತ್ತೊಬ್ಬನಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಬೇಕಾದರೆ ಭಾಷೆಗಳ ಬಳಕೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ಅದು ನಿರಂತರವಾಗಿದ್ದರೆ ಆ ಭಾಷೆ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯ. ಅಪರೂಪದಲ್ಲಿ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಕೆ ಮಾಡಿದರೆ ಅದು ಉಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಇವತ್ತು ತುಂಬಾ ಜನರು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮೀಡಿಯಮ್‌ಗೆ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಅನೇಕ ತಂದೆ–ತಾಯಿಯರು ಮಕ್ಕಳ ಮುಂದೆ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಲು ಹಿಂಜರಿಯುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ಮಾಡಿದರೆ ಭಾಷೆ ಹೇಗೆ ಉಳಿಯಲು ಸಾಧ್ಯ? ಭಾಷೆ ಬೆಳೆಯಲು ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಾತ್ರ ಮದ್ದಾ? ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಕಾಡುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರವೇ ಸಿಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇತ್ತೀಚಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆ, ಜನಾಂಗ, ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಮೊದಲು ಭಾಷೆಯಲನ್ನು ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಪಥಕ್ಕೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯಬೇಕು. ಯಾವುದೇ ಸಂಸ್ಥೆ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಮೇಲೆರಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅಂದರೆ ಮಗು ಮೊದಲೇ ಮಾತನಾಡಲು, ನಡೆಯಲು ಆಗದು. ಆ ಮಗುವಿನ ಅಂಬೆಗಾಲಿನ ಪ್ರಯತ್ನ, ತೊದಲುವ ಮಾತುಗಳ ಮೂಲಕ ಮಾತನಾಡಲು, ನಡೆದಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಎಂಬುದು ನಿಧಾನಗತಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಪ್ರಯತ್ನದ ಫಲವನ್ನು ಪಡೆದು ಬೆಳವಣಿಗೆಯತ್ತ ಸಾಗಬೇಕು.

ನಾವು ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಲೂ ಹಿಂಜರಿದರೆ ಭಾಷೆ ಬೆಳೆಯದು. ಜನರ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿಯಾಗದಂತೆ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಬೇಕು. ಭಾಷೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿದರೆ ಮಾತ್ರ ಆ ಭಾಷೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಕಾಣಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ನಾವು ಮಾತೃ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಗೌರವಿಸಬೇಕು. ನಾವೇ ನಮ್ಮ ಭಾಷೆ ಗೌರವಿಸದಿದ್ದರೆ, ಇತರರು ಗೌರವಿಸಲು

ಸಾಧ್ಯವೇ? ಭಾಷೆ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಆಗಲು ಸಾಧ್ಯವೇ? ಎಂಬುದನ್ನು ಯೋಚಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಜಾನಪದ ಕತೆ, ಕವನ, ಹಾಡುಗಳು ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಇದ್ದವು ಮದುವೆ, ಮೆಹಂದಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯರು ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾರಿ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಸಮಾರಂಭಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಕೇಳಿಬರುತ್ತದೆ. ಧಫ್ ಕಲೆ ಎಂಬುದು ಆಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇದ್ದವು. ಆದರೆ ಅದಕ್ಕೊಂದು ಅಡಿಪಾಯ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ಸ್ಪರ್ಧೆಗಳ ಮೂಲಕ ಪ್ರಚಲಿತ ಹೊಂದುತ್ತಿದೆ. ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೇ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯತ್ತ ಸಾಗುತ್ತಿದೆ. ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳ ಭಂಡಾರವೇ ಇತ್ತು.

ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕಿರುವಷ್ಟು ಶಕ್ತಿ ಬೇರೆ ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಇಲ್ಲ. ಪ್ರೀತಿ ಮಾನವೀಯತೆ, ಸಹೋದರತೆ, ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೂಲಕ ಪ್ರಸಾರಗೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಸದ್ಯದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಕರಾವಳಿ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ, ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ದೇಶಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗಿರುವುದು ಇದುವೇ ಮನಸ್ಸು ಮನಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಬೆಸೆಯುವ ಕಾರ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೂಲಕ ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತಂದರೆ ಆರೋಗ್ಯ ಪೂರ್ಣ ಸಮಾಜವನ್ನು ನಾವು ಕಾಣಬಹುದು. ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಬ್ಯಾರಿಯು ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಜೊತೆ ಕೈ ಜೋಡಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಇಂದು ಪ್ರಪಂಚದ ಮೂಲೆ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿನ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ಜನರ ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತವೆ. ವರ್ತಮಾನ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ದೃಶ್ಯ, ಶ್ರವಣ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ಓದು ಬರಹ ಬಲ್ಲವರ ಪಾಲಿಗೆ ವರದಾನ. ಹಾಗಾಗಿ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ಹೊರ ಬರಬೇಕು.

ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಬ್ಯಾರಿ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಕೊಡುಗೆ ಅಪಾರ.

1) ಬ್ಯಾರಿ ವಾರ್ತೆ 2) ಬ್ಯಾರಿ ಟೈಮ್ಸ್ 3) ಬ್ಯಾರಿ 4) ಮೊಯ್ಲಾಂಜಿ 5) ಬೆಲ್ಕಿರಿ.

ಬ್ಯಾರಿಯಲ್ಲಿ ಮನೋರಂಜನೆಯ ಮೂಲವಾದ ಚಲನಚಿತ್ರ, ನಾಟಕ, ಸಂಗೀತ, ಕಥೆ, ಕಾದಂಬರಿ, ಕವನ, ಮುಂತಾದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಈ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಮೂಲಕ ಹೊರತರಬೇಕು. ಕೆಲವು ಚಾನೆಲ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಪ್ರಸಾರವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದದ ಅನೇಕ ಜ್ಞಾನ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು.

ಮಡಿಕೇರಿ ಆಕಾಶವಾಣಿ ಹಾಗೂ ಮಂಗಳೂರಿನ ಸಾರಂಗ್‌ನಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆ ಪ್ರಸಾರವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ಆಕಾಶವಾಣಿಯ ಮೂಲಕ ಓದು ಬರಹ

ಬಾರದೆಯಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಇದು ಒಂದು ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಅನೇಕ ಅನಕ್ಷರಸ್ಥ ಬ್ಯಾರಿಗಳಿಗೆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ವಿದ್ಯಮಾನ ತಿಳಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ, ದೇಶಗಳ ಮತ್ತು ಜನರ ನಡುವೆ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಸಂಪರ್ಕ ಸಾಧನಗಳ ಪೈಕಿ ದೂರದರ್ಶನ, ಆಕಾಶವಾಣಿ, ವರ್ತಮಾನ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಪ್ರಮುಖವಾದವುಗಳು. ಇದೆಲ್ಲವೂ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಪೂರಕ ಅಂಶವಾಗಿದೆ.

ಯಾವುದೇ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಾಗ ಅದರ ಸಾಧನೆಗೆ ಎರಡು ಅಂಶಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಒಟ್ಟು ಸೇರಿದಾಗ ಕಾರ್ಯ ಸಾಧನೆ ಕಟ್ಟಿಟ್ಟ ಬುತ್ತಿ. ಒಂದು ಕೆಲಸ ಆಗದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಅಥವಾ ಪ್ರಯತ್ನದ ಕೊರತೆಯೇ ಕಾರಣ.

ಮುಂದಿನ ಮಕ್ಕಳ ಬದುಕು ಶ್ರೀಮಂತವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಇಂದಿನ ಹಿರಿಯರು ಮತ್ತು ಯುವ ಜನರು ತಮ್ಮ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆ ಉಳಿಯುದಕ್ಕೆ ಇಂದೇ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟರೆ, ಅದು ಮುಂದೊಂದು ದಿನ ಫಲ ನೀಡುತ್ತದೆ, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅಜ್ಜ ನೆಟ್ಟ ಆಲದ ಮರಕ್ಕೆ ಜೋತು ಬೀಳುವಂತೆ ಆಗುತ್ತದೆ.

ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಸಮುದಾಯವನ್ನು ನಾಶಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಬಾಂಬ್ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆ ಸಮುದಾಯದ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸಿದರೆ ಸಾಕು. ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷಾ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ದಿ ಪಡಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಬ್ಯಾರಿ ಸಮುದಾಯವನ್ನು ಪ್ರಗತಿ ಪತದತ್ತ ಕೊಂಡೊಯ್ಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬೇಕು.

ಜಾನಪದ ಕತೆ

ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಜನರು ಯಾವಾಗ ನೆಲೆಸತೊಡಗಿದರೂ ಆವಾಗಿನಿಂದಲೇ ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಇದೆ. ಅದು, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಕಲೆ, ಭಾಷೆಯ ಒಂದು ಅಂಗವು ಹೌದು. ಜಾನಪದ ಹಾಡುಗಳು ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರ ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿತ್ತು.

ಬಾಯಿಮಾತಿನ ಈ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಳಿಯಲು ಬಿಡಬಾರದು. ಅದು ಉಳಿಯಬೇಕಾದರೆ ಮತ್ತು ಬ್ಯಾರಿಗಳು ಇರುವವರೆಗೆ ಅದು ನೆಲೆ ನಿಲ್ಲಬೇಕು.

ಹೆಚ್ಚಿನ ಜಾನಪದ ಕಥೆಗಳು ಒಂದು ಊರಿನಲ್ಲಿ ರಾಜ ಇದ್ದ ಅಥವಾ ಇದ್ದರು. ಒಂದು ಊರಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಾಡು ಇತ್ತು. ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಎರಡು ರಾಕ್ಷಸ ಇದ್ದಿತು. ಹೀಗೆ ಜಾನಪದ ಕಥೆಗಳು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ.

ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಜಾನಪದ ಕಥೆಗಳಿದ್ದರು ಪುಸ್ತಕ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ, ಹಂಝು ಮಲಾರ್ ಸಂಪಾದಿಸಿದ 'ಚನ್ನನ' ಕೃತಿ ಹಾಗೂ ದಿ. ರಝಿಯಾ ಹೊರತಂದ ಯರ್ಚಿ ಗೆಟ್ಟೆರೊ ಕಥೆ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ.

ಜಾನಪದ ಹಾಡುಗಳು

ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಯಾವ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕವಿ ರಚಿಸಿದರೆಂದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅಕ್ಷರಸ್ತರಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಬುದ್ದಿವಂತರಿಂದ ಈ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಚಾರವಾಗಿ ಕಾಲ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿಕೊಂಡಿತು.

ಹೀಗೆ ಬ್ಯಾರಿ ಹಿರಿಯರು ಹಾಡಿದ ಹಾಡುಗಳು ಹೀಗಿರುತ್ತದೆ:

1. ಆರೇಡ ಆರೇಡ ಬಾಗೆಲ್ ಕೈ ಬನ್ನೆದ್
   ಜ್ಞಾನಲ್ಲೇ ಜ್ಞಾನಲ್ಲೇ ನಿಂಡೆ ಮೂರನೆ ಕೈಯೇ
   ಕಾಸಿಲ್‌ದೇ ಕೈಯಿನೀ ಎಂದಿಗಾಯಿ ಬನ್ನೆದ್
   ಮುಲ್ಲೆಪೂ ಬಿತ್ತಿಟ್ಟ ಐಂಜಾರೂ ಕಾಸುಂಡು
   ಇರಿಯೊಡ ಇರಿಯೊಡ ಪೊನ್ನು ಕುರುಸೂಲು
   ಚರಿಯೆಡ ಚರಿಯೆಡ ಮೇಧೆ ಡಿಕ್ಕಿನೀ
   ತಿನ್ನೆಡ ತಿನ್ನೆಡ ಪೊನ್ನು ಬಾದಿಕ್ಕೆನಿ

(ಈ ಜಾನಪದ ಹಾಡು ಹೇಳಿದವರು: ಬಿಫಾತ್ – ಪಾರಂಪಳ್ಳಿ)

(ಈ ಜಾನಪದ ಹಾಡು. ಅತ್ತೆ – ಅಳಿಯನ ಮಧ್ಯೆ ಇರುವ ಸಂಭಾಷಣೆಯ ಹಾಗೆ ಇದೆ. ಅತ್ತೆ ಕೇಳುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಅಳಿಯ ಕೊಡುವ ಉತ್ತರ ಮತ್ತು ಅವನಿಗೆ ಸಿಗುವ ಗೌರವ ಕಾಣಲು ಸಾಧ್ಯ.)

2. ಎಂದಿಲೇ ಪೆನ್ನಿಂಜಲೇ ಮದಲ್ ಚಾಞ ನಿಂಡ್‌ದಾರ್
   ನಿಜಲೇ ಕಲಿಕಂಡ್ ಚಿರಿಕುಮಾಯಿ
   ಚಿರಚೆಂಗಿಲ್ ಪಲ್ಲ್‌ಕಾನೂಂ ನಿಂಡೆಂಗ್ ತೊಡೆಕಾನೂಂ
   ಇಪ್ಪತ್ತೆ ಪೆನ್ನಿಜಲೆ ಸವಾಬ್ ಎತ್ತೆರಮಾ
   ಇಪ್ಪತ್ತೆ ಪೆನ್ನಿಜಲೆ ಸವಾಬ್ ಎತ್ತೆರಮಾ

(ಈ ಜಾನಪದ ಹಾಡು ಹೇಳಿದವರು: ಬಿಫಾತು – ಪಾರಂಪಳ್ಳಿ)

(ಇಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಕುರಿತು ಇತರ ಹೆಂಗಸರು ಹೇಳುವ ಹಾಡಾಗಿರುತ್ತದೆ).

3. ತಾಲೇಲುಂ ತಾಲೇಲುಂ ತಾನೇ .....ಕುಂಞ್ಞ್ಞ
ತಾಲೇಲುಂ ತಾಲೇಲುಂ ತಾನೇ .....ಕುಂಞ್ಞ್ಞ
ಸುಮರೊತ್ತೊಲ್ ಕಲ್‌ಬೂ ಪೂ ಲಾಕ್ ಪೂವೇ
ಬಲ್ಲೆ ಕರೆಚಾಲೇ ನಾಚಲೂಂ ಪೈದಾಲೇ
ಬಲ್ಲೆ ಕರೆಚಾಲೇ ನಾಚಲೂಂ ಪೈದಾಲೇ

ತಾಲೇಲುಂ ತಾಲೇಲುಂ ತಾನೇ .....ಕುಂಞ್ಞ್ಞ
ಉಸುಂಡು ಪೋಂಬೈಲ್ ಆಕೆಲೇ ಕುಂಞ್ಞ
ಸುಮರೊತ್ತೊಲ್ ಕಲ್‌ಬೂ ಪೂ ಲಾಕ್ ಪೂವೇ
ಬಲ್ಲೇ ಕರೆಚಾಲೇ ನಾಚಲೂಂ ಪೈದಾಲೇ.

(ಈ ಜಾನಪದ ಹಾಡು ಹೇಳಿದವರು: ಅಮೀನಾ ಪಾರಂಪಳ್ಳಿ)

ಈ ಹಾಡು ಅಮ್ಮ – ಮಗುವನ್ನು ಮಲಗಿಸುವಾಗ ಹಾಡುವ ಹಾಡಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಸೊಗಸಾದ ಹಾಡು ಕೇಳಿ ಆ ಮಗು ಮಲಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಒಂದು ಜಾನಪದ ಹಾಡಾಗಿದೆ.

ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳು

ದಫ್ ಹಾಡುಗಳು:–ದಫ್ ಬಡಿಯುವುದು ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದ ಬ್ಯಾರಿಗಳ ಕಲೆಯಾಗಿದೆ. ಅದನ್ನು ನಾವು ಈಗಲೂ ಕಾಣಲು ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಬ್ಯಾರಿಗಳ ಮದುವೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ದಫ್ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಹಾಡುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯ. ಇದೊಂದು ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಗಿರುವ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿದೆ. ಈ ಬ್ಯಾರಿ ಹಾಡುಗಳು ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದ ಹಿರಿಯರಿಗೆ ಅಜ್ಜ–ಅಜ್ಜಿಯರು ಹಾಡಿದ ಹಾಡುಗಳಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈಗಲೂ ಕೆಲವು ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅದು ಈಗ ಮೆಹಂದಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ದಲ್ಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆಗ ಎಲ್ಲರೂ ಕೈ ಚಪಾಳೆ ತಟ್ಟಿ ಹಾಡಿ ಮದುಮಗಳನ್ನು ಸಂತೋಷದಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಈ ಹಾಡುಗಳ ಕ್ಯಾಸೆಟ್ ಕೂಡ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯ ಒಂದು ಪ್ರಕಾರವಾಗಿದೆ. ಕ್ಯಾಸೆಟ್ ಇಟ್ಟು ಮದುವೆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು ಮತ್ತು ಮದುಮಗನ ಹೆಸರು ಹೇಳಿ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದನ್ನು ರೆಕಾರ್ಡಿಂಗ್ ಮಾಡಿ ಮತ್ತೆ ಕ್ಯಾಸೆಟ್ ತಯಾರು ಮಾಡಿ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಕ್ಯಾಸೆಟ್ ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಈಗ ರೆಕಾರ್ಡಿಂಗ್ ಮಾಡುವ ಪದ್ಧತಿ ಬದಲಾಗಿದೆ.

ಲೇಖಕರು ಬರೆದಿರುವ ಕವಿತೆ–ಕವನ ಇತರ ಪ್ರಕಾರಗಳಾಗಿವೆ. ಇದರ ಮೂಲಕ ಅನೇಕ ಬ್ಯಾರಿ ಲೇಖಕರು ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಕವಿತೆ–ಕವನಗಳನ್ನು ಬರೆದುದರ ಫಲವಾಗಿ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಪುಸ್ತಕ ರಚನೆಯಾಗಿದೆ. ಇವತ್ತು ಅದು ಹೆಚ್ಚಿನ ಜನರಿಗೆ ಆ ಪುಸ್ತಕ ತಲುಪುತ್ತಿದೆ.

ಇವತ್ತಿನ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪಿಡುಗುಗಳ ಕುರಿತು ಅನೇಕ ಕವಿಗಳು ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಬಗ್ಗೆ, ಅತ್ಯಾಚಾರ, ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ, ಕೋಮುಗಲಭೆ, ಮೂಡನಂಬಿಕೆ ಅಲ್ಲಗೆಳೆಯಲು ಮುಂತಾದವುಗಳ ಕುರಿತು ಹಲವಾರು ಕವಿಗಳು ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಬರವಣಿಗೆಯ ಮೂಲಕ ಜನರಿಗೆ ತಲುಪಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಜನರಿಗೆ ಯಾವುದು ನ್ಯಾಯ? ಯಾವುದು ಅನ್ಯಾಯ? ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪಿಡುಗುಗಳನ್ನು ದೂರ ಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಕವನ

ಬ್ಯಾರಿ ಕವನದಿಂದ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷಾ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆ ವೃದ್ದಿಯಾಗಿದೆ. ಕೆಲವರು ಕವನ ರಚನೆಯ ಹವ್ಯಾಸ ಉತ್ತಮ ಜಗತ್ತನ್ನು, ಪ್ರೀತಿ ಗೌರವದ ಬಾಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಬಲ್ಲದು. ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಲು ಈ ಕವನಗಳು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಕವನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಕೃತಿಗಳಿವು.
ಉದಾಹರಣೆಗೆ:–

ಪುಸ್ತಕದ ಹೆಸರು	**ಲೇಖಕರು**
ಬ್ಯಾರಿ ಚೆಲ್ತ್	ಮೊಹಮ್ಮದ್ ತಣ್ಣೀರುಬಾವಿ
ಮ್ಯೊಲಾಂಜಿ	ಹುಸೈನ್ ಕಾಟಿಪಳ್ಳ
ಪಿರ್ಪಪ್ಪಾಡ್	ಅಶ್ರಫ್ ಅಪೋಲೊ ಕಲ್ಲಡ್ಕ
ಪೂಮಾಲೆ	ಕರ್ನಾಟಕ ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ
ದಪ್ಪುರೊ ಪಾಟ್	ಇಬ್ರಾಹಿಂ ತಣ್ಣೀರುಬಾವಿ
ಮರಿಪ್ಪು	ಅಕ್ಬರ್ ಅಲಿ ಕಾವಲಕಟ್ಟೆ
ಸಂದೋಲ	ಅಬ್ದುಲ್ ಖಾದರ್ ಕಷ್ಣಾಪುರ
ಚಂಜಯಿ	ಎ. ಸತ್ತಾರ್
ಕಣ್ತನ್ನಿ	ಹಂಝು ಮಲಾರ್

ಕೊತ್ತಿಪ್ಪೊ	ಬಶೀರ್ ಅಹ್ಮದ್ ಕಿನ್ಯ
ಕಮ್ಮನೆ	ಮಹಮ್ಮದ್ ಬಡ್ಡೂರು
ಬಿರ್ಂದ	ಹುಸೈನ್ ಕಾಟಿಪಳ್ಳ
ತನಲ್	ಇಬ್ರಾಹಿಂ ತಣ್ಣೀರುಬಾವಿ
ನೆನಲ್	ಇಬ್ರಾಹಿಂ ತಣ್ಣೀರುಬಾವಿ
ಮಲ್ಲಿಗೆಬಲ್ಲಿ	ಅಬ್ದುರ್ರಮಾನ್ ಡೀಕೆ
ನಲ್ಲೆತೆರು	ಹನೀಫ ಕಲ್ಯ
ಮೆಲ್ತಿರಿ	ಕೇಂದ್ರ ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್
ದುನಿಯಾವು	ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಘ
ಬ್ಯಾರಿ ಕಾವ್ಯ ಸಂಪುಟ	ಕರ್ನಾಟಕ ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ.

ಕಾದಂಬರಿ

ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷಾ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಕಾದಂಬರಿಕಾರನ ಪಾತ್ರ ಮುಖ್ಯ ವಾಗುತ್ತದೆ. ಕಥೆ, ಕವನ, ನಾಟಕ ಹಾಗೂ ಜಾನಪದ ಹಾಡುಗಳು ಮುಂತಾದವುಗಳು ಇದ್ದೂ ಕೂಡಾ ಕಾದಂಬರಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೇ ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗೆ ಒಂದು ಕಪ್ಪು ಚುಕ್ಕೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಆ ಕಪ್ಪು ಚುಕ್ಕೆಗೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ ಎನ್ನಬಹುದು.

ಪುಸ್ತಕದ ಹೆಸರು	ಲೇಖಕರು
1. ತರವಾಡ್	ಯು. ಎ. ಕಾಸಿಂ ಉಳ್ಳಾಲ್
2. ಒರು ಪೆನ್ಡೆ ಕಿನಾವು	ಹಂಝು ಮಲಾರ್

ಬ್ಯಾರಿಯಲ್ಲಿ ಕೇವಲ 2 ಕಾದಂಬರಿ ಈವರೆಗೆ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ. ಗಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕದಾದರೂ ಹಂಝು ಮಲಾರ್‌ರ ಒರು ಪೆನ್ನ್ಡೆ ಕಿನಾವು ಪ್ರಥಮ ಬ್ಯಾರಿ ಕಾದಂಬರಿ ಎಂಬ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆಗೆ ಪಾತ್ರವಾಗಿದೆ. ಆ ಬಳಿಕ ಯು.ಎ. ಕಾಸಿಂ G ½Ãî ïgÀ'ತರವಾಡ್' ಕಾದಂಬರಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ.

ನಾಟಕ

ಭಾಷೆ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ನಾಟಕದ ಪಾತ್ರ ಅಪಾರ.

ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ನಾಟಕ ಕೃತಿಗಳು:–

	ಪುಸ್ತಕದ ಹೆಸರು	**ಲೇಖಕರು**
1]	ಇಸ್ರಾಫ್	ಇಬ್ರಾಹಿಂ ತಣ್ಣೀರುಬಾವಿ
2]	ಎರಂಟೆ	ಇಸ್ಮಾಯಿಲ್ ಮೂಡುಶೆಡ್ಡೆ
3]	ಕುರಾಸೆ	ಮರಿಯಮ್ಮ ಇಸ್ಮಾಯಿಲ್
4]	ಬಿರ್ಂದರ್	ಇಸ್ಮಾಯಿಲ್ ಮೂಡುಶೆಡ್ಡೆ
5]	ಕಾರ್ – ನೂರ್	ಅಝೀಝ್ ಬೈಕಂಪಾಡಿ
6]	ಓದಿ ಬಾನಿಯ	ಅಝೀಝ್ ಬೈಕಂಪಾಡಿ
7]	ದಮ್ ಬಿರಿಯಾನಿ	ಅಝೀಝ್ ಬೈಕಂಪಾಡಿ
8]	ಪಾಲುಂ ತೇನ್	ಹಂಝು ಮಲಾರ್
9]	ಸಾವುಂಞಾಕರೆ ಸಾಲೆ	ಇಬ್ರಾಹಿಂ ತಣ್ಣೀರುಬಾವಿ

ಒಗಟುಗಳು

1. ಬಾಪಾ ಆಕಾಶತ್ತ್ಗ್ ಪೋಯೆಂಗ್, ಉಮ್ಮ ಪಾತಾಳತ್ತ್ಗ್ ಪೋಂಡಾಲ್, ಮೋನು ಬಾನಿಯತ್ತ್ಗ್ ಪೊಯೆಂಗ್, ಮೋಲು ಮಂಜಿಲ್ತ್ ಪೋಂಡಾಲ್ – ಅಡಿಕೆಡೆ ಮರ.

   ಅಪ್ಪ ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ, ಅಮ್ಮ ಪಾತಾಳಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಳು, ಮಗ ವ್ಯಾಪರಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ, ಮಗಳು ಮದುವೆಗೆ ಹೋಗುವಳು – ಅಡಿಕೆಮರ.
2. ದೂರತ್ತ್ಲ್ ಕಾಂಡ್ ಗುಡ್ಡೆ ಅದರುಲ್ಗ ಇಕ್ಡ್ ಬಂಡೆಕಲ್ಲ್, ಅದ್ರೆ ಇಪ್ಪರ್ತ್ತ್ಗ್ ಬೆಲ್ತೆ ಗುಡ್ಡ, ಅದ್ರ್ರೆ ಉಲ್ಲಾಗ ಇಕ್ಡೆದ್ ಮದರ್ತ್ತೆ ತನ್ನಿಡೆ ಕೆನಾ – ತ್ಯಾಂಜೆಡೆ ಮರ.

   ದೂರದಲ್ಲಿ ತೋರುವುದು ಸೊಪ್ಪಿನ ಬೆಟ್ಟ, ಅದರೊಳಗಿರುವುದು ಕರಿಗಲ್ ಗುಡ್ಡ, ಅದರಿಂದಾಚೆ ಬಿಲಿಗಾಲ್ ಗುಡ್ಡ, ಅದರೊಳಗಿರುವುದು ಸಿಹಿ ನೀರಿನ ಬಾವಿ – ತೆಂಗಿನ ಮರ.
3. ಕಡ್ಲಾಸ್ ಪರಿಕ್ಡಾ ಪಿರಾನ್ಂದ ಅಲ್ಲ, ಪೈಸಾ ಕೇಕ್ಡಾ ಬೇಜ್ಡೆ ಅಲ್ಲ, ಅಪ್ಪೆಂಗ್ ನಾನ್ ಆರ್? – ಕಂಡೆಕ್ಟರ್

   ಕಾಗದ ಹರಿಯುತ್ತಾನೆ, ಹುಚ್ಚನಲ್ಲ, ಹಣ ಕೇಳುತ್ತಾನೆ, ಭಿಕ್ಷುಕನಲ್ಲ, ಹಾಗಾದರೆ ನಾನು ಯಾರು? – ಕಂಡೆಕ್ಟರ್.
4. ಪಾರ್ಡ್ ಪಕ್ಕಿಯಲ್ಲ, ಕೂಕುಡು ಪಿಲಿ ಅಲ್ಲ, ನಾನ್ ಆರ್? – ಕೆಪ್ಪೆ

ಹಾರುತ್ತದೆ ಪಕ್ಷಿಯಲ್ಲ, ಕೂಗುತ್ತದೆ ಹುಲಿಯಲ್ಲ, ನಾನು ಯಾರು? – ಕಪ್ಪೆ

5. ಮರತ್ತ್‌ಲ್ ಮರ ಪರನ್ನ್‌ತ್, ಮಸ್ತ್ ಚಕ್ರ ಕಾಯಿ ಆಯಿತ್, ತಿನ್ನೋಗು ಅವಾತೆ ಫಲ ಮಸ್ತ್ ಸುವಾದ್– ಕಿಡಾವು
ಮರದಲ್ಲಿ ಮರ ಹುಟ್ಟಿ ಬಂತು, ಚಕ್ರ ಕಾಯಿ ಆಗಿ ತಿನ್ನಬಾರದ ಹಣ್ಣು ಬಲು ರುಚಿ– ಮಗು

6. ಉಮ್ಮಡೆ ಸಾರಿ ಮಡ್‌ಕೊಗು ಅವುಲ್ಲೆ, ಬಾಪಾಡೆ ಪೈಸಾ ಕನಕ್ಕಾಕೊಗ್ ಅವುಲ್ಲೆ – ಆಗಸ, ನಕ್ಷತ್ರ
ಅಮ್ಮನ ಸೀರೆ ಮಡಚಲು ಆಗೊಲ್ಲ, ಅಪ್ಪನ ದುಡ್ಡು ಎಣಿಸೊಕೆ ಆಗಲ್ಲ – ಆಕಾಶ ನಕ್ಷತ್ರ.

7. ಕೊಕ್ಕರೆ ದೈಕ್‌ಡ್, ಪೊಲೆಡೆ ತನ್ನಿ ಆರ್‌ಡ್ – ಬರ್ತಿ ಪಿನ್ನೆ ಎಣ್ಣೆ
ಕೊಕ್ಕರೆ ಕೂರುತ್ತೆ, ಕೆರೆಯ ನೀರು ಆರುತ್ತೆ – ಬತ್ತಿ ಮತ್ತು ಎಣ್ಣೆ

8. ತಾಡಿ ಉಂಡು ಯೋಗಿಯಲ್ಲ, ರೆಕ್ಕೆ ಉಂಡು ಪಕ್ಕಿಯಲ್ಲ, ಮುತ್ತುಂಡು ಚಿಪ್ಪಿ ಅಲ್ಲ ನಾನ್ ಆರ್? – ಮುಸುಕುಡೆ ಜೋಳ
ಗಡ್ಡ ಉಂಟು ಯೋಗಿಯಲ್ಲ, ರೆಕ್ಕೆಯುಂಟು ಹಕ್ಕಿಯಲ್ಲ, ಮುತ್ತುಗಳುಂಟು ಚಿಪ್ಪಿ ಅಲ್ಲ – ನಾನು ಯಾರು? –ಮುಸುಕಿನ ಜೋಳ

9. ಪಿಡಿಚ್ಚೆಂಗ್ ಪಿಡಿ ನೊರೊಡಿ, ಬುಟ್ಟೆಂಗ್ ಆಗ ನೊರೊಡಿ – ತೀ
ಹಿಡಿದರೆ ಹಿಡಿ ತುಂಬ ಬಿಟ್ಟರೆ ಮನೆ ತುಂಬ – ಬೆಂಕಿ

10. ಅಂಕು ಡೊಂಕುಡೆ ಮ, ಅದ್‌ರೆ ಎಲೊನು ಕ, ನಾಲ್ ಚೌಕತ್ತೆ ಚೆ, ಚೆರಿಯೆದ್ ಮೊ–ಮಂಞಲ್, ಕಡ್‌ಗ್, ಚೆಕ್ಕರೆ, ಮೊಲವು
ಅಂಕು ಡೊಂಕು – ಅ, ಅದರ ತಮ್ಮ – ಸ, ನಾಲ್ಕು ಚೌಕದ – ಬೆ, ಕರಿಯದೊಂದು ಮೆ – ಅರಶಿನ, ಸಾಸಿವೆ, ಬೆಲ್ಲ, ಮೆಣಸು

ಗಾದೆಗಳು

1. ಕೈಗ್ ಬನ್ನೊ ಚೋರು ಬಾಯಿಗ್ ಬಂತ್‌ಲ್ಲೆ
   – ಕೈಗೆ ಬಂದ ತುತ್ತು ಬಾಯಿಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ
2. ಕುಂಬರೊಗು ವರುಷ, ಕೋಲುಗು ನಿಮಿಷ
   – ಕುಂಬಾರನಿಗೆ ವರುಷ, ಕೋಲಿಗೆ ನಿಮಿಷ
3. ಕೈ ಚೆರಾಯೆಂಗ್ ಬಾಯಿಗ್ ಮೋರ್
   – ಕೈ ಕೆಸರಾದರೆ ಬಾಯಿಗೆ ಮೊಸರು

4. ಪಾಯಿ ಇನ್ನತ್ತರೆ ಕಾಲ್ ನೀಟ್
   – ಹಾಸಿಗೆ ಇದ್ದಷ್ಟು ಕಾಲು ಚಾಚು
5. ಮೂರ್ತಿ ಚಿರಿಯೆದಾಯೆಂಗ್, ಕೀರ್ತಿ ಬೆಲಿಯೆದ್
   – ಮೂರ್ತಿ ಚಿಕ್ಕದಾದರೂ ಕೀರ್ತಿ ದೊಡ್ಡದು.
6. ಆಸೆಮೇ ದುಃಖತ್‌ಗ್ ಮೂಲ.
   – ಆಸೆಯೇ ದುಃಖಕ್ಕೆ ಮೂಲ
7. ನೊರಜಿ ಕೊಡಪಣ ತುಲ್ಲುಲ್ಲೆ
   – ತುಂಬಿದ ಕೊಡ ತುಳುಕುವುದಿಲ್ಲ
8. ತೈ ಇನ್ನಪ್ಪಮೇ ಬಗ್ಗಾತ್ತೆದ್, ಮರ ಆಯೆಪ್ಪ ಬಗ್ಗ್‌ಡಾ?
   – ಗಿಡವಾಗಿ ಬಗ್ಗದ್ದು, ಮರವಾಗಿ ಬಗ್ಗಿತೇ?
9. ಸಬುರ್ ಇನ್ನವಾನ್ ಬೈಕ್‌ಡಾ
   – ತಾಳಿದವನು ಬಾಳಿಯಾನು
10. ಬೆಲ್‌ತೆದ್ ಇನ್ನೆದೆಲ್ಲಾ ಪಾಲಲ್ಲ
   – ಬೆಳ್ಳಗಿರುವುದೆಲ್ಲಾ ಹಾಲಲ್ಲ

ಸಿಡಿ, ಕ್ಯಾಸೆಟ್

ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಸಮೂಹ ಮಾಧ್ಯಮವನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಇದು ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದೆ. ಸಮೂಹ ಮಾಧ್ಯಮದ ಸಿನೆಮಾ, ಸಿಡಿ ಕ್ಯಾಸೆಟ್‌ಗಳ ಮೂಲಕ ಸಂದೇಶ ನೀಡಿದರೆ ಜನರು ಬೇಗನೆ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ನಿರ್ದೇಶಕರು/ಲೇಖಕರು
ಕೆಲವು ಸಿಡಿ/ಡಿವಿಡಿಗಳು

1. ಕೇಲಂಡ ಮಕ್ಕಳೇ ಕೇಲಂಡ – ಕರ್ನಾಟಕ ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ
2. ಬ್ಯಾರಿ ಸಮ್ಮೇಳನತೆ (ಸಿ.ಡಿ.) – ಕರ್ನಾಟಕ ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ
3. ದಪ್ಪೊರೊ ಪಾಟ್ (ಸಿ.ಡಿ.) – ಹುಸೈನ್ ಕಾಟಿಪಳ್ಳ
4. ಹೊಸ ಬ್ಯಾರಿ ಹಾಡುಗಳ (ಸಿ.ಡಿ.)– ಮಹಮ್ಮದ್ ಬಡ್ಡೂರು
5. ಕೊತ್ತಿಪ್ಪೂ – ಬಶೀರ್ ಅಹ್ಮದ್ ಕಿನ್ಯ
6. ಪೆರ್ನಾಲೊ ಸಂದೋಲ (ಡಿವಿಡಿ) – ಕರ್ನಾಟಕ ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ
7. ನಜ ಬ್ಯಾರಿಜ – ಕರ್ನಾಟಕ ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ

ಬ್ಯಾರಿ ಸಿನಿಮಾ

ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ದೂರದರ್ಶನವು ಅದ್ಭುತ ಸಂಪರ್ಕ ಹಾಗೂ ಮನೊರಂಜನಾ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿದೆ. ಜಗತ್ತಿನ ಯಾವುದೇ ಮೂಲೆ ಗಳಿಂದಲಾದರೂ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸುವ ಸೌಲಭ್ಯವು ಈಗ ಲಭಿಸಿದೆ. ದಿನದ 24 ತಾಸುಗಳಲ್ಲೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಗಳು ದೂರದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಾರಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

'**ಮಾಮಿ ಮಾರ್‌ಮೋಲು**' ಎಂಬ ಚಿತ್ರ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿದೆ. ನಿರ್ದೆಶಕ ರಹಿಂ ಉಚ್ಚಿಲ **'ಸಂದೋಲ**' ಎಂಬ ಸಿನಿಮಾ ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿದೆ.

ಅನುಕೂಲತೆ

ದೂರದರ್ಶನದಲ್ಲಿ, ಚಿತ್ರಮಂದಿರಗಳಲ್ಲಿ ಮೊಬೈಲ್‌ಗಳಲ್ಲಿ, ಲ್ಯಾಪ್‌ಟಾಪ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಸಿನಿಮಾಗಳು ಪ್ರಸಾರವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇಂದು ಸಿನಿಮಾಗಳಿಗೆ ಬೇಡಿಕೆ ಅಪಾರವಾಗಿರು ತ್ತದೆ. ಇದರ ಮೂಲಕ ಒಂದು ಭಾಷೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಮುಂತಾದದ ವಿಚಾರದ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಅವುಗಳ ಅನುಕೂಲತೆ ಅಪಾರವಾಗಿದೆ.

1. ಕೆಲವು ಪ್ರತಿಭೆಗಳಿಗೆ ಸಿನಿಮಾ ಅವಕಾಶ ನೀಡಿದೆ.
2. ಮೂಢನಂಬಿಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಜನ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸಲಿದೆ.
3. ಸಿನಿಮಾ ಉದ್ಯೋಗ ನೀಡುತ್ತದೆ.
4. ಸಮಾಜದಲ್ಲಾಗುವ ಅನ್ಯಾಯ, ಅರಾಜಕತೆ, ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಬಿಂಬಿಸುತ್ತಿವೆ.
5. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಗಾರ ಚರಿತ್ರೆಯ ಮತ್ತು ಅವರ ಪರಿಶ್ರಮದ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ.
6. ಬ್ಯಾರಿ ಸಂಪ್ರದಾಯ ರೂಢಿಗಳ ಮೂಲಕ ಬಂದ ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿದೆ.
7. ಕುಟುಂಬ ಸಂಬಂಧಗಳ ಮಹತ್ವ ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಮುಂದಿನ ಭವಿಷ್ಯ

"ಯಶಸ್ಸು ನಿರಂತರ ಪಯಣ" ಯಶಸ್ಸಿಗೆ ಮಿತಿಯೆನ್ನುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನಿಷ್ಟು ಯಶಸ್ಸು ಹೊಂದಿದ್ದು ಸಾಕು ಎನ್ನುವ ಸಂತೃಪ್ತಿ ಮನೋಭಾವನೆ ಯಶಸ್ಸಿನ

ಹಾದಿಗೆ ಪೂರ್ಣ ವಿರಾಮವನ್ನು ಇಟ್ಟರೂ ಬಿಡುತ್ತದೆ. ಯಾವಾಗಲೂ ಕೀರ್ತಿಯ ಬೆನ್ನನ್ನು ಹತ್ತದೆಯೇ ಯಶಸ್ಸಿನ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಮುನ್ನೆಡೆದರೆ ನಮಗೆ ಗೆಲುವು ಕಟ್ಟಿಟ್ಟ ಬುತ್ತಿ. ಯಶಸ್ಸೆಂಬ ಹಾದಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಆ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಸಾಗುತ್ತಿದ್ದರೆ ಕೀರ್ತಿಯೂ ಕೂಡ ನಮ್ಮ ಮುಡಿಯೇರುತ್ತದೆ. ಕೀರ್ತಿ ಎನ್ನುವುದು ಯಾವಾಗಲೂ ನೀರ ಮೇಲಿನ ಗುಳ್ಳೆಯಂತೆ, ಆದರೆ ಯಶಸ್ಸು ಎನ್ನುವುದು ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರರಂತೆ ಶಾಶ್ವತವಾದದ್ದು.

ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಎನ್ನುವುದು ಒಂದು ಸುಂದರ ಪಯಣ. ಈ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ರೀತಿಯ ನೋವು ನಲಿವು, ವಿಸ್ಮಯಗಳು ಸಂಭವಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಭಾಷಾ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ದೊರೆಯುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಚಿಕ್ಕ ಯಶಸ್ಸು ಕೂಡಾ ಮುಂದೆ ದೊರೆಯುವಂತಹ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪರಿಪೂರ್ಣ ಯಶಸ್ಸಿಗೆ ಮುನ್ನುಡಿಯಾಗಲಿದೆ.

ಯಶಸ್ಸು ಎನ್ನುವುದು ಒಂದು ನಾಣ್ಯವಾದರೆ ಸೋಲು – ಗೆಲುವುಗಳು ಎನ್ನುವುದು ಅದರ ಮುಖಗಳಿದ್ದಂತೆ. ನಾವು ಸೋಲಿಗೆ ಹಲವು ಕಾರಣ ಹೇಳಬಹುದು. ಆದರೆ ಗೆಲುವುಗಿರುವುದು ಒಂದೇ ಪಥ. ಭಾಷಾ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಶ್ರದ್ಧೆ ಮತ್ತು ಸಾಧನೆಯೇ ತೀರುತ್ತೇನೆಂಬ ಫಲ. "ಸೋಲೆ ಗೆಲುವಿನ ಸೋಪಾನ" ಎಂಬಂತೆ ಇಂದು ಸೋತವರು ನಾಳೆಗೆ ಗೆಲ್ಲಬೇಕು. ಯಶಸ್ಸಿನ ಮೆಟ್ಟಿಲು ಹತ್ತಲು ಹೋದವನು ಲಿಪ್ಟ್‌ಗಾಗಿ ಕಾದಿರುವ ಮೂರು ಜನರನ್ನು ಹಿಂದೆ ಬಿಟ್ಟು ನಡೆದಿರುತ್ತಾನೆ.

ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ಸು ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ರೂಪುರೇಖೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತದೆ. ಯಶಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಮೇಲು – ಕೀಳಿಲ್ಲ. ಅವರವರ ದುಡಿಮೆ, ಪರಿಶ್ರಮ, ಶ್ರದ್ದೆಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ಯಶಸ್ಸು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಯಾರಾದರೂ ಅತಿಯಾದ ಆತ್ಮ ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಇತರರನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಶೀಲ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಿಂದ ನೋಡಿದರೆ ಅಂತಹವರು ಖಂಡಿತ ಯಶಸ್ಸಿನ ಹಾದಿಯನ್ನು ಹಿಡಿಯುವುದಿಲ್ಲ.

'ಚಿಂತೆ ಇಲ್ಲದವನಿಗೆ ಸಂತೆಯಲ್ಲೂ ನಿದ್ದೆ' ಎಂಬ ಗಾದೆಯಿದೆ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ಚಿಂತೆ ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಂಡು ಸದಾ ಯಶಸ್ಸಿಗೆ ಗಮನ ನೀಡಬೇಕು. ಯಶಸ್ಸು ಎಂಬುದು ಆಕಸ್ಮಿಕವಲ್ಲ. ಯಶಸ್ಸಿಗೆ ಹಲವು ಪ್ರಯತ್ನ, ಪರಿಶ್ರಮ ಮುಖ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಕಾರ, ಸಿಡಿ ಕ್ಯಾಸೆಟ್, ಸಿನಿಮಾ, ನಾಟಕ, ಕವನ ಇವುಗಳ ಪ್ರಭಾವ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಅಭಿವೃದ್ದಿ ಎಂಬುದು

ನಾವು ಮುಂದೊಮ್ಮೆ ಯಶಸ್ಸಿನ ಪತಾಕೆಯನ್ನು ಹಾರಿಸಬಹುದು. ಆಗ ಮಾತ್ರ ನಾವು ಇದರ ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಯಶಸ್ಸು ಕಾಣಬಹುದು. ಬ್ಯಾರಿ ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಮೂಲಕ ಈವತ್ತು ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ.

* * *